שילהי כסלו תשפב.

הפעם אודה את ד' כי זיכני לעבור על סדר זו פעם רביעית, וכמובן שנתחדשו כמה דברים ---פירושים והגהות חדשות--- ואדגיש פעם אחר פעם: אין תועלת בלמוד בספר זה ר ק א ח ר לימוד היטב בירושלמי רגילה [ויש ב"ה כיום הרבה הוצאות עם פירושים שונים. צא ובקש בחנות ספרים]
שמתי דגש מיוחד על פיסוק ושימת רווח ומרכאות commas בין נושאים שונים כי לדעתי זה עבודה חשובה ומקלת מאד על הלומד, עד שיכולים לומר שמקבל "צורה אחרת" כשלומדים בספר מופסק ומורכא.

ליקטתי פירושים ממקורות שונים ומגוונים. ולעולם בחרתי את הנראה בעיני הכי פשוט ואמת--וכמובן שזה דבר סובייקטיבי.

כל מקום שצריך להדגיש איזה מלה, כתובים הדברים כ ך. כ מ נ ה ג ה ק ד מ ו נ י ם

לפי שאפשר [אך שהיא רחוקה] שבמהדורות קודמות כיוונתי יותר אל האמת, ע"כ המשנה לא זזה ממקומה. ואפשר לחפש בarcive.org חפש המלים shia gluck yerushalmi ותמצא כל כתביי וכו'

יה"ר מלפני אבינו שבשמים שאזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ולחדש חדושי תורה על דרך האמת

הכרת הטוב מיוחדת עבור אשתי הינדא ביילא תחי' שאך ורק בזכותה, אני יושב באהלה של תורה במנוחת הנפש. יה"ר שנראה רבנחת מבנינו ובנותינו ונכדינו עד ביאת הגואל אמן

שבואל פירוש קצר על ירושלמי שבת הוגה מחדש מרחשוון

תשעד

בחמלת ד עלי

יהושע יהודה גליק

הפירוש מיועד להוגים ובקיאים בבבלי ---ותכליתה ,*לקצר* הפירוש כל כמה ששיך

חזר והוגה שלישית ונגמר בס"ד כב לעומר תשעט [כ"מ שיש סימון כזה & הכוונה שיש לשים לב על מינוח מיוחד לירושלמי, כשיש ה פ ר ד ה הכוונה שיש לדייק בזה]

הלכה א משנה יציאות השבת שתים שהן ארבע בפנים ושתים שהן ארבע בחוץ

באי זה צד? העני עומד בחוץ. ובעל הבית בפנים

1 פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית, או שנטל מתוכה והוציא, העני חייב ובעל הבית פטור

2 פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני, או שנטל מתוכה והכניס, בעל הבית חייב והעני פטור

3 פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא, שניהן פטורין

4 פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס שניהן פטורין:

הלכה א גמרא מהו שתים שהן ארבע? שתים לחיוב ושתיים לפטור. או שתיים לחיוב וארבע לפטור כגון בעני יש 4 פטורים 3A

נישמעינה מן הדא: שבועות שתים שהן ארבע. והתם וודאי איכא ע ו ד 4 א"ר בא תמן כולהון לחיוב. ברם הכא חיוב ופטור אתינן מיתני!

אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן: שבועות שתים שהן ארבע. לא לחיוב?! ודכוותה יציאות השבת שתים שהן ארבע לחיוב. והא תני דלתות ההיכל שנים שהן ארבע. אית לך למימר לחיוב ולא לפטור?!

למה חשיב רק 4 פטורים דעני...ניתני שנים עשר פטור.6 פטור דעני (בבא 2.3.4 יש 2 "פטורים") ו6 דבעה"ב לא אתינן מיתני אלא פטור שהוא כנגד חיוב.=פטור אבל אסור

אמר ר' חייה בר אבא מהו ההן פטור דתנינן הכא? מותר.כ בבא 2

אמר רבי יוסי עני ועשיר אחד הן. ומנו אותן חכמים שנים. הכנסה והוצאה אחד הן. ומנו אותן חכמים שנים. יציאות השבת אין הכנסה בכלל?! המוציא מרשות לרשות אין המכניס בכלל?! ועוד מן הדא: דמר ר' יסא בשם ר' יוחנן הכניס חצי גרוגרת והוציא חצי גרוגרת חייב.

מניין שהוצאה קרוייה מלאכה? רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן שמע להן מן הדא (שמות לו) ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת קודש ויכלא העם מהביא. נמנעו העם מלהוציא מבתיהן וליתן לגיזברים. ר' חזקיה בשם ר' אילא אפילו הכנסה את שמע מינה. כשם שנמנעו העם מלהוציא מבתיהן וליתן לגזברין, כך נמנעו הגיזברין מלקבל מידן ולהכניס ללישכה. ר' חזקיה בשם ר' אחא שמע כולהן מן הדין קרייא (ירמיהו יז) לא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת.

הכניס חצי גרוגרת והוציא חצי גרוגרת חייב. מה דמר רבי יוחנן דלא כרבי יוסי. דתני הוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחד חייב. בשני העלמות פטור. רבי יוסי אמר בעלם אחד ברשות א' חייב. בעלם אחד בשתי רשויות, או בשתי העלימות ברשות א' פטור. וקשיין אילו הוצאה והוצאה אינן מצטרפות כר' יוסה. לא כ"ש הכנסה והוצאה!! הוי, & מה דמר ר' יוחנן דלא כר' יוסי.

הוציא כגרוגרת בפתח זה וכגרוגרת בפתח זה העלם אחד, חייב שתיים

אמר ר' אילא לא סוף דבר שני פתחים פתוחים לשתי פלטיות. אלא אפי' פתוחין לפלטיא אחת.

דר' יוסי היא. דר"י מדמי רשויות להעלימות לפטור. כמה דר"י מדמי רשויות להעלימות, לפטור. כך מדמה רשויות להעלימות, לחיוב. שאם הוציא כגרוגרת בפתח זה וכגרוגרת בפתח זה בשתי העלמות שמא אינו חייב שתים? וכא הוציא כגרוגרת בפתח זה וכגרוגרת בפתח זה בהעלם אחד, חייב שתיים

אמר ר' יודן ר' יוסי מדמי רשויות לאכילת פרסיים. שאם אכל חצי זית בתוך כדי אכילת פרס הזה, וחצי זית בתוך כדי אכילת פרס הזה, שמא אינו פטור?! אכל כמה זיתים בכמה פרסיים בעלם א' אינו חייב אלא אחת! וה"ה לגבי חילוק רשויות [מהני לפטור ולא לחיוב]

רבנן דקיסרין אמרין, עד דאת מדמה לה לחלבים, דמינה לשבת. שאם ארג חוט א'

בתוך בגד זה, וחוט א' בתוך בגד זה, שמא אינו פטור?! ארג כמה חוטין בכמה בגדים בעלם אחד, אינו חייב אלא אחת!

ר' יוסי בשם רבי יוחנן: המוציא אינו חייב עד שיניח. רבי יעקב בר אדא בשם ר' יוחנן: עד שיטול ועד שיניח. ר' זעירא בעי, עד שיטול על מנת להניח. נטל לאכול ונמלך להניח לא.

תני: הוציא חצי גרוגרת והניחה, וחזר והוציא חצי גרוגרת, אם הניחה בתוך ד' אמות לראשונה, חייב. ואם לאו, פטור. רי"א אם העבירו דרך עליה א"עפ שלא הניחה בתוך ד"א של ראשונה חייב ואם לאו פטור. ר"י עביד המהלך כמניח.

כמה דר"י עביד המהלך כמניח לחיוב, כך הוא עביד המהלך כמניח לפטור. כיון שהוציאו נעשה כמו שהניחה שם סמוך לפתח ממש . ויהא פטור! תיפתר שהיתה נתונה חצי-זית הראשונה בתוך ארבע אמות.לפתח רה"י בהדא תני ואם לאו פטור?! הרי מחשב כמונח! אמר רבא בר בריה דרב פפי תיפתר שהיה הפתח רחב חמשה אמות, והוציא אחת לכאן ואחת לכאן. והרי לא הוציא את השניה בתוך ד' אמות לראשונה.

תמן תנינן רבי מאיר אומר: אם היתה שבת והוציאו. אמרו לו אינו השם שזה כל החיובים שנמנו שם חייב אף מהלך חייב משום & מהלך, וזה חייב משום & מניח. מנו אמרו לו? ר"י.

מחלפי שיטתיה דר"י. תמן לא עביד המהלך כמנית. וכא עביד המהלך כמניח.

אמר ר' חיננא מנו אמרו לו? חכמים שנחלקו על בן עזאי

א"ר ינאי: בלע חצי זית והקיאו וחזר ובלע חייב. הכניס חצי גרוגרת וחזר והוציאו פטור. מה בינה לבין קדמייתא? תמן נהנה חיכו בכזית. ברם הכא לא נתעסק בכגרוגרת שלימה. א"ר יוסי פעמים שהוא מתעסק בגרוגרת שלימה, והוא פטור. היך עבידא? הוציא חצי גרוגרת והניחה, וחזר והוציא חצי גרוגרת, ולא הספיק להניחה עד שנשרפה הראשונה. והרי נתעסק בגרוגרת שלימה והוא פטור. בגין מדמייתה לחלבין הוא אמר כן.

אמר רבי יוחנן המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך כרמלית, חייב, מן המוציא לאחריו. מן הדא: המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו, פטור. הא לאחריו ובא לו לאחריו חייב. ואפשר שלא יעשה בינו לבין הכותל כרמלית?! כל מוציא "לאחריו" יש זמן שגופו בחוץ ולא החפץ. ודמי ל"דרך כרמלית" אמר רבי יוסי תיפתר שהיו פניו הפוכות לכותל ומשואו לאחריו ובכך יצא משואו תחילה. ר' חייה בר אבא בעא קומי רבי מנא וזו לא דרך הוצאה היא! אמר ליה שכן כתפייא אומנא עבדין כן.

ויידא אמרה דא: דמר רבי אחא רבי מיישא בשם רבי יוחנן המוציא אוכלים ונתנן על אסקופה וכו' והא אסקופה לאו כרמלית היא. אלמא חייב! ובאיש לרבי יוסי הרע בעיניו שלא אמרו בעצמו דלא אמרה מן גרמיה.

תני: המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו, חייב. ובן עזאי פוטר.

רב הונא בשם רב הכל מודין בזורק מרה"י לרה"ר דרך כרמ' שהוא חייב. דברי הכל הוא שאין אויר כרמלית כממשה. ומה פליגין במוציא בן עזאי פוטר. וחכמים מחייבין. בן עזאי עבד המהלך כמניח. ורבנין לא עבדי מהלך כמניח. רב חסדא שאל לרב הונא, על דעתיה דבן עזאי, אין אדם מתחייב בתוך ד' אמות לעולם!! מכיון

שהוציאן, נעשה כמו שהניחה על כל אמה ואמה. ויהא פטור.

רב יהודה בשם רב: הכל מודין במוציא שהוא פטור. דברי הכל הוא שמהלך כמניח. ומה פליגין? בזורק. בן עזאי פוטר. וחכמים מחייבין. בן עזאי עבד אויר כרמלית כממשה. ורבנין לא עבדין אויר כרמלית כממשה.

מתניתא מסייעא לדין ומתני' מסייעא לדין. מתני' מסייעא לרב יהודא. היה עומד ברשות הרבים וזרק לדיר או לסהר דרך כרמלית חייב. ואם הוציא פטור.

מתני' מסייעא לרב הונה. המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה בין שחזר והוציאן, בין שהוציאן אחר, פטור. שלא עשה מלאכתן בבת אחת. הא אם עשה מלאכתן בבת אחת חייב. הא לבן עזאי אפילו עשה מלאכתן בבת אחת פטור.

מה עביד לה ר' יהודה? מתניתין דהמוציא אוכלין דמחייב א"ר יודן תיפתר שהיה מוטל על האסקופה (מקצתו בפנים ופיו לחוץ) ופשט ידו ונטלה ואכלה. והרי לא הילך.

והא תנינן רבי מאיר אומר אם היתה שבת והוציאו, ואמרו לו אינו השם שזה חייב משום מהלך, וזה חייב משום מניח. על דעתיה דרב הונא דלא כבן עזאי. על דעתיה דרב יהודה, דלא כבן עזאי ודלא כרבנן.לדידיה, כו"ע מודו דמהלך לאוו כעומד, ומ"ט דר"מ?

ר' יוחנן בעי, היה עומד בר"ה וזרק, וקידם וקלטה מהו? ולאו מתני' היא?! קלטה אחר קלטה כלב או שנשרפה פטור.ה"ן פטור

ר' שמואל בשם ר' זעירא בחוטף כן הוא. הא אם קלט, חייב. מה בין נחה לארץ לנחה לתוך ידו? דווקא ב"חטפה" אחר, פטור—לא

כשנחה מעצמה

תמן למה הוא חייב. תמן הוא זרק ואחר קיבל. ברם הכא הוא זרק הוא קיבל! דילמא פטור כד& תהא פשיטא ליה שהוא, פטור. את"ל שפטור..קשה.. אילו זרק בימין והוציא וקלט בשמאל, שמא אינו חייב?! מן הדין פיו. ופיו לאו כאחר הוא. וכא שמאלו כאחר הוא.

א"ר יודן פשיטא ליה לר' יוחנן שזרק בימין וקלט בשמאל שהוא חייב, ומה צריכה ליה בזורק בימין וקלט בימין. רבנן דקיסרין ר' שמי בשם ר' אחא אפילו זרק בימין וקלט בשמאל, צריכה לה. אין תימר פיו. פיו, כיון שאוכלה כאחר הוא. ברם הכא ידו כאחר הוא? אפילו מימין לשמאל מיבעי ליה

ר' מנא בעי, מעתה ששתי ידיים כשני אנשים דמיא... הוציא כגרוגרת בשתי ידיו יהא פטור משום שנים שעשו מלאכה אחת! א"ל ר' חייא בר אדא ודא הוא בעשותה?! ולא כן תני יחיד שעשאה חייב. שנים ג' שעשו פטורין.

א"ר יוחנן: היה עומד בר"ה וקלט גשמים מאויר מחיצות, והוציא חייב. רבי בון בר חייה בשם ר' זעירא בחוטף דהוי "עקירה מרה"י" כן. הא אם קלט פטור. מה בין נתן לו אחרדתנן במתניתין "פטור" מה בין נתנו לו שמים.

אתייא כר'. דר' עבד אויר מחיצות כממשה.רה"י עולה עד לרקיע

היה עומד בפנים וידו מלאה פירות פשוטה לחוץ, וקדש עליו היום, אסור להחזירה. ר' אחא בשם ר' בא כמאן דמר אסור להשתמש באויר עשרה ="יש רה"ר למעלה מי"" אית תניי תני מותר. ואית תניי תני אסור. הוין בעיי מימר מאן דמר אסור, אסור להשתמש באוויר עשרה. ומאן דמר מותר, מותר להשתמש באוויר עשרה. [מאן דמר

אסור בשיש שם רוחב ד'. ומאן דמר מותר בשאין שם רוחב ד' ותרוויהו למטה מי'] אמר רבי יוסי בי רבי בין זה ובין זה כמאן דמר מותר להשתמש באויר עשרה. מיי כדון? מאן דמר אסור למטה מעשרה. מאן דמר מותר למעלה מעשרה

העני חייב ובעל הבית פטור. וכו'

רב יהודה בשם שמואל: והוא שתהא ידו של עני בתוך עשרה לקרקע.הוא דחייב בעה"ב

א"ר זעירא: ברחוק מן הכותל ד'. אבל אם אינו רחוק מן הכותל ארבעה כרמלית הוא.

ר' לעזר בשם ר"ש כרסנה: כשהיו פניו פני העני הפוכות לפלטיא. אבל אם היו פניו הפוכות לכותל, כרמלית היא.

רבי חסדא בשם אשי: קנה נעוץ בר"ה גבוהה עשרה טפחים המשתמש מתוכו לרה"ר ומרשות רבים לתוכו חייב.=רה"י עולה עד לרקיע. רב אמר תרכוס=טרסקל שהוא עומד בר"ה גבוה עשרה טפחים ורוחב ארבעה המשתמש מתוכו לרה"ר ומרה"ר לתוכו חייב. תני ר' הושעיה מנורה שהיא עומדת בר"ה גובהה עשרה ופירחה למעלה יש "פרח" רחב ארבעה המשתמש מתוכה לר"ה ומר"ה לתוכה חייב. אמר ר' מנא לא סוף דבר מנורה. אלא אפילו קנה בר"ה גבוהה י' טפחים וטבלה נתונה בראשו המשתמש מתוכו לר"ה ומר"ה לתוכו חייב.

מנין למעלה מי' שהיא רשות אחרת? ר' אבהו בשם רשב"ל: (שמות כה) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים. וכתיב (שמות כא) אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם. מה דיבור שנאמר להלן רשות אחרת. אף דיבור שנאמר כאן רשות אחרת. וארון לא תשע טפחים הוא? דבית ר' ינאי אמרו בכפורת טפח. ר' זעירא בעי מניין לכפורת שהוא טפח? תנא ר' חנניה בר שמואל כל הכלים שהיו במקדש נתנה התורה מדת ארכו ורוחבו ונתנה שיעור קומתן. חוץ מן הכפורת שנתנה התורה מדת ארכה ורחבה ולא נתנה שיעור קומתה. תלמידנה מכלי קטן שבמקדש. (שמות כה) ועשית לו מסגרת טפח סביב. מה כאן טפח אף כאן טפח. או אינו אלא ועשית זר זהב למסגרתו סביב. מה כאן כל שהוא אף כאן כל שהוא! מאי כדון. ר"א בר יעקב אומר (ויקרא י) פני ואין פני פחות מטפח.

ר' יוסי בעי, אילו מגדל שהיה עומד בתוך הבית גבוהה כמה, שמא אינו מותר להשתמש מתוכו לבית ומן הבית לתוכו?!וארון נמי הא קאים בפנים ברה"י! אלא בשעה שהיה מרבע להן את הרוחות=כשהיו נוסעין , הוי מרה"ר לרה"י אנן קיימין.

ניחא כמ"ד באמת ששה. ברם כמ"ד באמת חמשה, וארון לאו שבעה טפחים ומחצה הוא?! ר' יעקב בר אחא אמר דבית ר' ינאי ור"ש בן יהוצדק חד יליף לה מן ארון. וחורנה יליף לה מן עגלות. מסתברא דבית ר' ינאי ילפין לה מן ארון. דבית ר' ינאי אמרין וכפורת טפח. ר"ש בן יהוצדק יליף לה מן עגלות. ר' זעירא בעי מניין לעגלות שהן גבוהות עשרה? א"ר יוסה ואפי' תאמר גבוה עשרה. ולא כן תני ר' נחמיה: "צב" כמין קמרסטא היו.מכוסה למעלה בכסוי עגול כעין turtle [אילו חור בר"ה גבוהה י' ורחב ד' שמא אינו אסור להשתמש מתוכו לר"ה ומרשות הרבים לתוכו?!] אלא בשעה שהיו מושיטין את הקרשים מזו לזו טרוטות פתוחות היו:

שניהן פטורין. רבי יעקב בר אחא בשם חזקיה, רבנן בשם ר' יוחנן: משום שנים שעשו מלאכה אחת. רב שאל לרבי. נתן לו אחר חבילה על כתיפו, ושכח והוציאה? במחזורה תניינא א"ל חייב. שאינה דומה

לידו.למתני' "או שנתן לתוכה והוציא" דעני פטור. סבר רבי כיון שעקר את רגליו כמו שעקר את החפץ.

על דעתיה דרבי, היה עומד בר"ה, וזרק, וקידם וקלטה לרה"י, מהו? ולא רבי הוא דרבי עביד אויר מחיצות כממשן.ול"ל קליטה? לא צורכה דלא, היה עומד ברה"י וזרק, וקידם וקלטה לר"ה מהו?מי אמרי' "הנחת גופו כהנחת חפץ"? אשכח תני: רבי פוטר עד שעה שתנוח.

א"ר אבין: רבי ובין עזאי ורבי עקיבה, שלשתן אמרו דבר א'. רבי עבד אויר מחיצות כממשן. בן עזאי עביד אויר כרמלית כממשה. רבי עקיבה עביד אויר רשות הרבים כממשה.

ארבע רשויות לשבת. רשות היחיד. רה"ר. וכרמלית. ומבואות שאינן מפולשין. ואיזהו רה"י? חריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבע. וגדר שהוא גבוה עשרה ורחב ארבע. זו היא רשות היחיד גמורה. ואי זהו רשות הרבים גמורה? איסטרטייא ופלטיא ומדבר ומבואות המפולשין. אין מוציאין מרה"י לרה"ר, ולא מכניסין מרשות הרבים לרשות היחיד. ואם הוציא או הכניס, שוגג חייב חטאת. מזיד חייב כרת ונסקל. אחד המוציא ואחד המכניס אחד המושיט ואחד הזורק. ים ובקעה ואיסטווה basillica ואסקופה וכרמלית אינן לא רשות הרבים ולא רשות היחיד. ואין נושאין ונותנין בהן. ואם נשא ונתן בהן פטור.

אמר רב יוסף אף אנן תנינן כולהן. ים- דתנינן תמן הזורק בים ארבע אמות פטור. לא סוף דבר ד' אמות בים אלא אפי' זורק בכל הים פטור. שכל הים נקרא כרמלית. בקעה- דתנינן הבקעה בימות החמה, רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטומאה. ובימות הגשמים, רשות היחיד לכאן ולכאן. אם אומר את רשות היחיד לכאן ולכאן לא תהא טעונה הקפה כלי בהמה. דתנינן הקיפוה כלי בהמה מטלטלין בתוכה! עכצ"ל רה"י דקתני היינו "כרמלית" איסטווה- דתנינן וכן גשרין המפולשין מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יהודה. וחכמים אוסרין. אלמא "איסטווא" לאוו רה"י הוא אסקופה- דתנינן המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה, בין שחזר והוציאן בין שהוציאן אחר, פטור שלא עשה מלאכתו בבת אחת. [הא אם עשה מלאכתו בבת אחת חייב. בן עזאי אומר אפי' אם עשה מלאכתו בבת אחת פטור]

כרמלית- תני רבי חייא כרמל רך ומל. אינו לא לח ולא יבש אלא בינוני. והכא, אינה לא רה"ר ולא רה"י אלא כרמלית. איזו היא כרמלית? רבי יסא בשם רבי יוחנן כגון חנותיה דבר יוסטיני. חצר של רבים ומבואות שאינן מפולשין אם עירבו, מותרין. ואם לא עירבו, אסורין. רבי זעירה בשם רב יהודה, רבי זעירה בשם רב חיננא: סימטיות שבין העמודים מקום בין רה"י לרה"ר נידונין ככרמלית. ר' שמואל בר חייא בר יהודה בשם ר' חנינה פירחי העמודים נידונין ככרמלית. לכן צריכין=הני מילי בגבוהין ג'. חייא בריה דרב כל המעכב דרסה בר"ה נידונין ככרמלית. רבנן דקיסרין אמרין אפי' קוצין אפי' זכוכית. לכן צריכין בשאינן גבוהין שלשה.

וא"ר יוסה: איסקופה שאמרו, רחבה ארבעה ואינה גבוה עשרה. אין תימר גבוה עשרה ורחבה ארבעה, רשות בפני עצמו הוא. אין תימר גבוהה עשרה ואינה רחבה ד'. הדא דמר רב חסדא בשם אסי קנה נעוץ בר"ה גבוהה עשרה טפחים ואינו רחב ד'

מותר לכאן ולכאן. ובלבד שלא יחליף! אלא כן אנן קיימין ברחבה ארבעה ולא גבוהה עשרה.

איסקופה שלפני הפתח, אחרים אומרים: כל זמן שהפתח פתוח כולה כלפנים. נעול, כולה כלחוץ. מה אנן קיימין? אם במקורה. אפי' נעולה כולה כלפנים! אם בשאינו מקורה. אפי' פתוח כולה כלחוץ! אלא כן אנן קיימין בשחצייה מקורה וחצייה אינה מקורה. מהו נעול כולה כלחוץ? כשהיה בפתח חור, מותר להשתמש מתוכה לחוץ, ומן החוץ לתוכה.

ר' נתן אומר: נעול- כולה כלחוץ. פתוח- חצייה כלפנים וחצייה כלחוץ. ולא כן סברינן מימר, מאחר שינעל הפתח, כולה כלחוץ. אף כשהפתח פתוח, חצייה כלפנים וחצייה כלחוץ:

הלכה ב משנה לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. לא יכנס לא למרחץ ולא לבורסקי לא לאכול ולא לדין. אם התחילו אין מפסיקין.

ומפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה:

גמרא אנן תנינן סמוך למנחה. תני ר' חייא: סמוך לחשיכה. מתניתין צריכה למתניתי' דרבי חייא. מתני' דר' חייא צריכה למתניתין. אילו תנא רבי חייא ולא תנינן אנן, הוינן אמרין לא אמרו אלא חשיכה, הא מנחה לא, הוי צורכה למתניתין. או אילו תנינן אנן, ולא תנא ר' חייא, הוינן אמרין כולהן דתנינן "מנחה" מנחה. וכולהן דתנינן "חשיכה" חשיכה. מן מה דתניתה מנחה, ותניתה רבי חייא רובה ר"ח הגדול "חשיכה" הדא אמרה אפילו "חשיכה" דתנינן דבתרה במשנה הבאה מנחה היא.

רבי חנניה בן אחוי דרב הושעיה אמר מתניתין בעמי הארץ. מן מה& דתני ר' חייא בחבירין. יכול ל"הקל" עד "חשיכה" רבנן דקיסרין אמרין מתניתי' כר' יהודה. מן מה דתני ר' חייא כרבנן:

לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל ולא יכנס למרחץ. התחלת הספר אי זו היא? משיתחיל לגלח. והתני ישב לו לגלח באו ואמרו לו מת אביו הרי זה משלים את ראשו אחד המגלח ואחד המתגלח! לא אתיא משיתעטף בלונטית.

התחלת המרחץ אי זו היא? ר' זריקן בשם ר' חנינא אמר משיתיר חגורו. רב אמר משיתיר מנעלו. כהדא רבי יהושע בן לוי הוה יליף שמע פרשתא היה רגיל לשמוע ה"פרשה" מן בר בריה בכל ערובת שובא. חד זמן אינשי ועאל מיסחי שכח ונכנס לרחוץ בההן דימוסין דטובריא. והוה מסתמיך על כתפתי' דרבי חייא בר בא, אינהר נזכר דלא שמע פרשתיה מן בר בריה וחזר ונפק ליה. [מה הוה? ר' דרוסי אמר כך הוה. ר' לעזר בי רבי יוסי אומר שליח מנוי הוה.לא הלך לרחוץ, רק כבר פשט בגדיו!] א"ל ר' חייה בר אבא ולא כן אלפן רבי אם התחילו אין מפסיקין! א"ל חייא בני, קלה היא בעיניך שכל השומע פרשה מן בן בנו כאלו הוא שומעה מהר סיני?! ומה טעמא. (דברים ד) והודעתם לבניך ולבני בניך. יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב. רבי חזקיה ר' ירמיה ר' חייא בשם רבי יוחנן אם יכול את לשלשל את השמועה עד משה שלשלה.לאמר המימרא איש מפי איש עד משרע"ה ואם לאו תפוש או ראשון ראשון או אחרון אחרון. מה טעמא והודעתם לבניך ולבני בניך. יום אשר עמדת עד יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב. גידול אמר כל האומר שמועה מפי אומרה יהא רואה בעל השמועה כאלו הוא עומד כנגדו. ומה טעמא (תהילים לט) אך בצלם יתהלך איש. כתיב (משלי כ) רב אדם יקרא איש

חסדו. ואיש אמונים מי ימצא. רב אדם יקרא איש חסדו זה שאר כל אדם. ואיש אמונים מי ימצא זה רבי זעירא. דמר רבי זעירא לית אנן צריכין חששין לשמועתיה דרב ששת דהוא גברא מפתחה.=סומא—כיון דאינו "רואה" בעל השמועה, אינו נאמן. אמר רבי זעירא לרבי יסא, חכים רבי לבר פדיה דאת אמר שמועתא מן שמיה?! האים "הכרת" אותו, שאתה אומר דבר מפיו? א"ל, ר' יוחנן אמרן משמו. אמר רבי זעירא לרבי בא בר זבדא חכים רבי לרב דאת אמר שמועתא מן שמי'? א"ל רב אדא בר אהבה אמרן משמו:

ולא לבורסקי. איזה התחלת בורסקי? משיתחיל מלאכתו. איתא חמי בדילין ממי שריחו רע. ואת אמר הכין? איך מותר לקרות שמע, אים "התחילו"? לא אתיא אלא משיתלבש בגדי אומנותו:

ולא לאכול. התחלת אכילה איזו היא? רב אחא רבי בא בשם רבי משיטול ידיו. רבי אחא אמר לקידוש איתאמרת. "נטל ידיו לסעודה לא יקדש עוד" רבי בא אמר לברכה איתאמרת."נטל ידיו, חייב לברך המוציא" רב נסב לידוי, רמז חייא בריה למזוגא בעא מיתן ליה. רמז להמוזג למזוג הכוס ל"קידוש" אמר ליה כבר התחלנו בסעודה! דילמא=מעשה שהיה.. ר' מיישא ורבי שמואל בר רב יצחק הוון יתבין אכלין בחדא מן כנישתא עילייתא. אתא ענתא דצלותא, קם ליה רבי שמואל בר רב יצחק מיצלייא. אמר ליה ר' מיישא ולא כן אלפן רבי אם התחילו אין מפסיקין. ותני חזקיה כל מי שהוא פטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט. א"ל והתניא חתן פטור. חתן אם רוצה לקרות קורא. א"ל יכיל אנא פתיר לה כרבן גמליאל דאמר איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים שעה אחת:

ולא לדין. רב ירמיה ורב יוסף. חדא אמר משישבו בדין. וחורנה אמר משישמעו טענותיהן. אם התחילו אין מפסיקין.

ומפסיקין לקרית שמע, ואין מפסיקין לתפלה. א"ר אחא ק"ש דבר תורה. ותפלה אינו דבר תורה. א"ר בא קרית שמע זמנה קבוע. תפלה אין זמנה קבוע. א"ר יוסה קרית שמע אין צריכה כוונה. ותפלה צריכה כוונה. א"ר מנא קשייתה קומי דר' יוסה ואפילו תימא קרית שמע אינה צריכה כוונה. שלשה פסוקין הראשונים צריכים כוונה! מן גו דאינן ציבחרכיון שהוא מעט הוא מכוין.

ר' יוחנן אמר בשם ר"ש בן יוחי כגון אנו שעסוקין בתלמוד תורה אפי' לקרית שמע אין אנו מפסיקין. רבי יוחנן אמרה על גרמיה כגון אנו שאין אנו עסוקין בתלמוד תורה אפי' לתפלה אנו מפסיקין. דין כדעתיה ודין כדעתיה. רבי יוחנן כדעתיה דר' יוחנן אמר הלואי מתפללין כל היום. למה? שאין תפלה מפסדת. ר"ש בן יוחי כדעתיה דר' שמעון בן יוחי אמר אילו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאיתהיבת אוריתא לישראל הוינא מתבע קומי רחמנא דאיתברי להדין בר נשא תרין פומין. חד דיהוי לעי באוריתא וחד דיתעבד בה כל צורכיי. וחזר ומר, מה אין חד הוא, לית עלמא יכול קאים ביה מן דילטוריא דיליה.רכילות אילו הוון תריי על אחת כמה וכמה!

א"ר יוסה קומי ר' ירמיה אתייא דרבי יוחנן כר' חנניה בן עקיבה. דתני כותבי ספרים תפילין ומזוזות מפסיקין לקרית שמע ואין מפסיקין לתפלה. ר' חנניא בן עקיבה אומר כשם שמפסיקין לקרית שמע כך מפסיקין לתפלה ולתפילין ולשאר כל מצותיה של תורה.

ולא מודי ר' שמעון בן יוחי שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב?! ולית ליה לרבי שמעון בן יוחי הלמד לעשות לא הלמד שלא לעשות נוח לו אילו לא נברא! אמר רבי יוחנן הלומד שלא לעשות נוח לו אילו נהפכה שולייתו על פניו ולא יצא לעולם! טעמיה דר' שמעון בן יוחי זה שינון וזה שינון ואין מבטלין שינון מפני שינון. והא תנינן הקורא מיכן ואילך לא הפסיד כאדם שהוא קורא בתורה. הא בעונתה חביבה היא יותר מדברי תורה! וקשיא לרשב"י! א"ר יודן רבי שמעון בן יוחי על ידי שהיה תדיר בדברי תורה לפיכך אינה חביבה עליו יותר מדברי תורה. אמר רבי בא מרי, לא תנינן אלא כאדם שהוא קורא בתורה. הא בעונתה כמשנה היא!ורשב"י למד משנה ושפיר דמי!

[רבי שמעון בן יוחי דאמר אין מפסיקין, כדעתיה דר' שמעון בן יוחי אמר: העוסק במקרא מדה שאינה מדה. ורבנן עבדי מקרא כמשנה]

הלכה ג משנה לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה שמא ישכח ויצא. ולא הלבלר בקולמסו ולא יפלה את כליו ולא יקרא לאור הנר. באמת אמרו: החזן רואה היכן ..איך שהתינוקות קורין [לא "איפה"] תנוקות קוראין, אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו: לא יאכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה:

גמרא תני לא יצא החייט במחט שבכליו. ולא הלבלר בקולמוס שבאזנו. ולא הצבע בדוגמא שבאזנו. ולא השולחני בדינר שבאזנו. ואם יצא הרי אלו פטורין דברי ר"מ. רבי יהודה אומר אומן דרך אומנתו חייב. הא שאר כל אדם יוצאין בכך, פטורין.

מחלפה שיטתיה דר"מ. דתנינן תמן יצאת חייבת חטאת דברי ר"מ. וכא הוא אמר הכין! ר' מנא אמר לה סתם. רבי אבין בשם ר' יוחנן. תמן דרך הוצאה ב נ ש י ם. ברם הכא טפילין רק קטנים יוצאין בכך.

מחלפין שיטתין דרבנן. תנינן תמן וחכמים פוטרים בכובלת ובצלוחית של פילייטון. הא במחט נקובה חייב. הדא הוא אומן באומנותו חייב. הא שאר כל אדם פטורין! א"ר יוסי בר אבין תיפתר באשה גדלת=אומנתה בכך

ולא יפלה וכו'.אפילו בחול אסור שאינה דרך כבוד. תני המפלה את כליו נוטל וזורק ובלבד שלא ימלול. אבא שאול אומר מולל וזורק ובלבד שלא יהרוג. חזקיה אמר ההורג כינה בשבת כהורג גמל. שמואל מקטע ידה ורגלה ויהב לה קומי מיניקה.תינוקות ר' יוסי בי ר' בון יהיב ליה גו צלוחיתא.

א"ר שמעון בן חלפתא ולא מחלזון שמענו. וחלזון יש לו גידים ועצמות?!

ולא כן תני כל דבר שאין לו גידים ועצמות אינו חי יותר משׁשה חדשים?! ואיך חיו בתיבת נח? ומתרץ.. דמר ר' יוסה בר ר' בון בשם רב זביד: אחת לשבע שנים הקב"ה מחלף את עולמו. קמקמה מיתעביד ארפד. אפרד, מיתעביד שד. מומיתא--דרישא כינה שבראש מתעביד עקרב, ודמניא כינת הבגד- שממית. (וחי יותר מ6 חדשים) תולעתא דסוסיא מתעבדא אורדענייא, ודתורתא דברי bee. צבוע הזכר נעשה נקבה. עכברא דטורא מתעביד חזיר בר. שיזרתא דנינא מתעביד נדל, ודבר נשא שדרה של בן-אדם נעשה נחש חיוי. אימתי בזמן שאינו כורע כל קומתו עד השזרה.

תני רבי חייא: אבל מסתכל הוא מה שבכוס ומה שבקערה ואינו חושש. אית דבעי מימר שהוא לשעה. זמן קצר ואית דבעי מימר מפני הנקיות ומפני הסכנה. מה

נפיק מביניהון? לקנב חיזרין לבדוק "חזרת" לאור הנר מה דמר שהוא לשעה אסור. ומה דמר מפני הנקיות ומפני הסכנה מותר. רב ירמיה סלק לגביה רב אסי, מזג ליה כסא, שרי מסתכל ביה.ר' ירמי' התחיל לבדוק הכוס אמרה ליה בני ביתיה, חמי מה הוא עביד! אמר לה דהוא נהיג בשיטתיה דרבו. תני ר' חייא: מסתכל הוא מה שבכוס ומה שבקערה ואינו חושש:

ולא יקרא לאור הנר. שמואל אמר לא שנו אלא אחד. הא שנים מאחר שהן יכולין למחות זה על ידי זה מותר. מתני' פליגא עלוי אחד הנר שהוא יכול להטותו. ואחד הנר שאינו יכול להטותו. עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר אפילו כמה. על דעתיה דר' לעזר אפילו גבוה כמה. אפילו נתון בבית אחר אפי' נתון בספיקלה. כמין "תיבה" שמונח שם

תני שמא ישכח ויטה. א"ר ישמעאל אני אקרא ולא אטה. ושכח והיה קרוב להטות. ואמר גדולים הן דברי חכמים שאמרו שמא ישכח ויטה. ר' נתן אומר היטה אותו ממש. וכתב על פינקסו ואמר ישמעאל בן אלישע היטה הנר בשבת. לכשיבנה הבית יהא חייב חטאת. תמן תנינן אל תאמן בעצמך עד יום מותך. מעשה בחסיד אחד שהיה יושב ושונה אל תאמן בעצמך עד יום זקנותך. כגון אני? אתא חדא רוחא ונסיתיה. ושרי תהי ביה התחיל לחרוט בו אמרה ליה לא תצוק, רוח אנא! אזול ואישתוי לחברך! אל תתגאה רק תשווה עצמך לחבירך

באמת אמרו וכו'. א"ר לעזר כל מקום ששנינו באמת הלכה למשה מסיני. תני רשב"ג אומר: התינוקות מתקינין להן ראשי פרקיהן לאור הנר. מהו מתקן ראשי פרקים? פסקין. מיי כדון? למה מותר בתינוקות? אילין בעיי דיטפי בוצינא. ואילין לא בעיי דיטפי בוצינא תינוקות אינם רוצים שידלוק הנר....

כיוצא בו וכו'. תני רבי שמעון בן לעזר אומר ראה עד איכן פרצה טהרה. שנאמר (בראשית ל) כי מעט אשר היה לך לפני ויפרוץ לרוב. (דברי הימים א ד) ובית אבותיהן פרצו לרוב. שלא גזרו לומר שלא יאכל טהור עם הטמא. דממילא לא יאכלו יחד אלא אמרו: לא יאכל הזב עם הזבה. שמא יבאו לידי ביאה הא זב עם מצורעת מותר. (ויקרא יד) וישב מחוץ לאהלו ולא מחוץ לאהלה. מצורע עם זבה אסור. מצורע עם מצורעת אסור.דאיש מצורע אסור בתשמיש

תני ב"ש אומרים לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ. וב"ה מתירין. ומה טעמיהן דב"ש? שהוא מתרגל עמו בימי טומאתו. הוא מתרגל עמו בימי טהרתו. רבי חייא רובא מפקד לרב אין את יכול מיכול כל שתא חולין בטהרה אכול. ואם לאו תהא אכילת שבעה יומין מן שתא.שבין ר"ה ליו"כ מיכן היה ר' פינחס בן יאיר אומר זריזות מביאה לידי נקיות. נקיות מביאה לידי טהרה. טהרה מביאה לידי קדושה. קדושה לידי ענוה. ענוה לידי יראת חט. יראת חט לידי רוח הקודש. רוח הקודש לידי חסידות. חסידות לידי תחיית המתים. תחיית המתים לידי אליהו ז"ל. זריזות לידי נקיות. (ויקרא י) וכלה. וכיפר. נקיות לידי טהרה. (ויקרא טז) וכפר עליה הכהן וטהרה. טהרה לידי קדושה. (שם) וטיהרו וקידשו. קדושה לידי ענוה. (ישעיהו יז) כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח. ענוה לידי יראת חטא דכתיב (משלי כב) עקב ענוה יראת ה'. א"ר יצחק בר אלעזר מה שעשת חכמה עטרה לראשה. עשת ענוה עקב לסולייסה דכתיב (תהילים קיא) ראשית חכמה יראת ה'. וכתיב (משלי כ) עקב ענוה יראת ה'. יראת חט לידי רוח הקודש. דכתיב (משלי ב) אז תבין יראת ה'

ודעת אלהים תמצא. רוח הקודש לידי חסידות. דכתיב (תהילים פט) אז דברת בחזון לחסידיך. חסידות לידי תחיית המתים. דכתיב (יחזקאל לז) ונתתי רוחי בכם וחייתם. תחיית המתים לידי אליהו ז"ל. דכתיב (מלאכי ג) הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. תני בשם ר"מ כל מי שהוא קבוע בארץ ישראל. ואוכל חוליו בטהרה. ומדבר בלשון הקודש וקורא את שמע בבוקר ובערב מובטח לו שהוא מחיי העולם הבא:

הלכה ד משנה ואלו הן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון שעלו לבקרו. ונמנו ורבו ב"ש על ב"ה ושמנה עשר דברים גזרו בו ביום:

גמרא אותו היום היה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל.

רבי אליעזר אומר: בו ביום גדשו את הסאה. רבי יהושע אומר: בו ביום מחקו אותה. אמר לו ר' ליעזר אילו היתה מליאה וחיסרוה יאות! (ר"א "משבח" ור' יהושע לא) לחבית שהיא מליאה אגוזין כל מה שאתה נותן לתוכה שומשמין היא מחזקת. אמר לו רבי יהושע אילו היתה חסירה ומילאוה יאות! לחבית שהיתה מליאה שמן כל מה שאתה נותן לתוכה מים היא מפזרת את השמן.

תנא ר' יהושע אונייא תלמידי ב"ש עמדו להן מלמטה, והיו הורגין בתלמידי ב"ה. תני: ששה מהן מתלמידי הלל עלו, והשאר עמדו עליהן בחרבות וברמחים.

תני: שמונה עשרה דבר גזרו. ובשמונה עשרה רבו. ובשמונה עשרה נחלקו. יש 54 דברים סך הכל ואילו הן שגזרו: על פיתן של עכו"ם ועל גבינתן ועל שמנן ועל בנותיהן.

ועל שכבת זרען ועל מימי רגליהן ועל הלכות בעל קרי. אסור בדברי-תורה ועל הלכות ארץ העמים. תמן תנינן אלו פוסלין את התרומה. האוכל אוכל ראשון והאוכל אוכל שני. והשותה משקה טמאין והבא ראשו ורובו במים שאובין. וטהור שנפלו על ראשו ורובו שלשה לוגין מים שאובין. והספר והידים. והטבול יום. של בית הפרס והאוכלים והכלים שנטמאו במשקין. סה"כ 10+8 שלמעלה

רבנן דקיסרין אמרו: אלו שגזרו. מה שרבו שבעה אינון לא ישב לפני ספר,מפסיקין לק"ש,חייט,יפלה,אור הנר,חזן,זב. ואילין אינון חורנייתא : מי שהחשיך בדרך נותן כיסו לעכו"ם. כל המיטלטלין מביאין טומאה כעובי המרדע. כיצד בוצרין בית הפרס. המניח כלים תחת הצינור. על ששה ספיקות שורפין את התרומה. א"ר יוסי בי ר' בון אף גידולי תרומה. סה"כ עוד 11

ואלו הן שנחלקו: אילין חמשא דמתניתין.שורין.אונין.מצודות.מוכרין.נותנין.

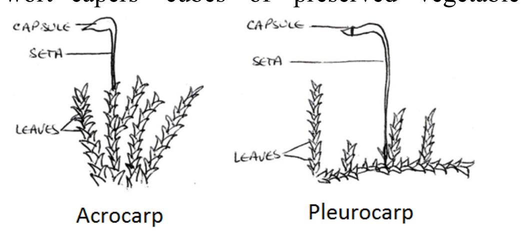
והשאר, מן מה דתני רשב"י: בו ביום גזרו על פיתן ועל גבינתן ועל יינן ועל חומצן ועל צירן ועל מורייסן על כבושיהן ועל שלוקיהן ועל מלוחיהן ועל החילקה ועל השחיקה ועל הטיסני ועל לשונן ועל עדותן ועל מתנותיהן על בניהן ועל בנותיהן ועל בכוריהן. [יש למנות חילקא שחיקה וטיסני לאחד-ופיתן גבינה ובנות יש להשמיט [כי כבר נמנו למעלה]]

פיתן, ר' יעקב בר אחא בשם ר' יונתן: מהלכות של עימעום הוא. א"ר יוסה קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא, מהו מהלכות של עימעום? כך אנו אומרים במקום שפת ישראל מצויה בדין היה שתהא פת עכו"ם אסורה ועימעמו עליה והתירוה? או במקום שאין פת ישראל מצויה, בדין היה שתהא פת עכו"ם מותרת. עימעמו עליה ואסרוה? אמר רבי

מנא ויש עימעום לאיסור! לשון עמעום משמע "היתר"...ועוד קשה.. ופת לאו תבשילי עכו"ם הוא?! כך אנו אומרים במקום שאין תבשילי ישראל מצויין בדין היה שיהו תבשילי עכו"ם מותרין ועימעמו עליהן ואסרום?! אלא כיני: מקום שאין פת ישראל מצויה בדין היה שתהא פת עכו"ם אסורה.כמו תבשילי-עכו"ם ועימעמו עליה והתירוה מפני חיי נפש.

רבנן דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא: כדברי מי שהוא מתיר. ובלבד מן הפלטר. ולא עבדין כן.לא נהגו כך

אמרון קומי רבי חייא רובא תני רבי שמעון בן יוחי (דברים ב) אוכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם וגם מים תכרו מאתם וגומר. מה מים שלא נשתנו מברייתן אף כל דבר שלא נשתנה מברייתו. התיבון הרי מוטלייה ופנקריסים וקובטיות liver wort--capers---cubes of preserved vegetables

הציור של המטלייא liverwort

וקליות וחמין שלהן הרי אלו מותרין. ניחא כולהן שהן יכולין להשרות ולהחזיר כמו שהיו.ולא מיקרי "נשתנו" קליות למה?

א"ר יוסי בי ר' בון בשם רב כל האוכל שהוא נאכל חי כמות שהוא אין בו משום תבשילי עכו"ם. כל שהוא נאכל חי עם ה פ ת, יש בו משום בשולי עכו"ם

מה מקיים רב טעמא דרבי חייא רובא אוכל תשברו מאתם? באוכל תשברו. האכלתו שברתו.אים האכלת את שונאיך, כבר שברת כחו!! שאם היה קשה עליך, באוכל תשברו. ואם לאו הכרע עליו כסף. אמרין, כן הוה רבי יונתן עבד. כד הוה חמי בר נש רב עליל לקרתיה, הוה משלח ליה איקרין.כשראה אדם חשוב נכנס לעיר, היה משלח לו מתנות מיי אמר, דאין הוה דיין דייתם או דיין דארמלה, נישכח אפין מפויסיה עלוי.אים יהיה האדם דיין של יתומים, אמצא חן בעיניו—נראה שהיה "טוען" שלהם

גבינתן- אמר ר' ירמיה חלב העכו"ם למה הוא אסור? משום תערובת בהמה טמאה. ותני כן: עומד הוא ישראל בעדר והעכו"ם חולב ומביא לו ואינו חושש. רבי בא בשם רב יהודה. רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי: חלב העכו"ם למה הוא אסור? משום גילוי. ויעמיד? והארס יורד למטה א"ר שמואל בר רב יצחק מפני ארס הנתון בין הנקבים. אינו יוצא ממנו

ותני כן: ג' אירסין הן אחד צף ואחד שוקע ואחד עשוי כשבכה ועומד מלמעלה. לא צף ולא שוקע. ביומוי דרבי ירמיה איתגליין גיגייתא דסדרה רובא "נתגלו" גיגיות של בית המדרש שתון קדמאי ולא מייתון. אחראי ומייתון. אני אומר אירס שוקע הוה. פועליא היו בטורא, איתגליית קולתא דמיא, שתון קדמאי ולא מייתון. אחראי ומייתון. אני אומר אירס שוקע הוה. ותני כן: אבטיח שניקר ואכלו ממנו עשרה בני אדם. וכן יין שנתגלה ושתו ממנו עשרה בני אדם אסור לוכל ולשתות אחריהן אני אומר אירס שוקע היה.

השמן והחומץ הציר והמורייס והדבש אין בהם משום גילוי. ור"ש אוסר. מודין חכמים לר"ש כשראו אותו נוקר.

שמנן- מי אסר את השמן? רב יהודה אמר דניאל אסר את השמן (דנייאל א) וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וביין משתיו. רבי אחא רבי תנחום בר חייה בשם רבי יוחנן ואית דאמרי לה

בשם רבי יהושע בן לוי שהיו עולין עליו להר המלך לעשות שמן משלהן, ולא לקנות מן הרומיים והיה סכ"ן ע"כ התירוהו ונהרגין עליו. ומי התירו? רבי ובית דינו התירו בשמן. בג' מקומות נקרא רבי יהודה הנשיא רבותינו. בגיטין 76 ובשמן ובסנדל. חולצין בו ויקראו לו ב"ד שרייא? שכל ב"ד שהוא מבטל ג' דברים הוא נקרא ב"ד שרייא. ומתרץ א"ר יודן בי רבי ישמעאל בית דינו חלוק עליו בגיטין. ר' יוחנן בעי ולא כן תנינן שאין ב"ד יכול לבטל דברי בית דין חבירו עד שיהא גדול ממנו בחכמה ובמנין. ורבי ובית דינו מתירין מה שאסר דניאל וחבורתו?! אלא רבי יוחנן כדעתיה. דמר רבי יוחנן בשם ר' ליעזר בי רבי צדוק מקובל אני שכל גזירה שב"ד גוזרין על הציבור ולא קיבלו רוב הציבור עליהן אינה גזירה. ובדקו ומצאו גזירה של שמן ולא קבלו רוב הציבור עליהן.

יצחק בר שמואל בר מרת' נחת לנציבין, אשכח רבי שמלאי הדרומי יתיב ודריש רבי ובית דינו התירו בשמן. שמואל קביל עלוי. ואכל. רב לא אכל. א"ל שמואל: אכול! דלא כן אנא כתיב עלך זקן ממרא. א"ל רב לשמואל עד דאנא תמן אנא ידע מאן עירער עליה! רבי שמלאי הדרומי!! השיב שמואל מהו מר ליה בשם גרמיה?! לא בשם רבי ובית דינו! ואטרח עלוי ואכלשמואל הכריח את רב לאכול כי שמע מר' שמלאי הדרומי בשם רבי ובית דינו שהתירוהו

בנותיהן- א"ר לעזר בשבעה מקומות כתיב (דברים ז) לא תתחתן בם! א"ר אבין לוסר שבעה עממין וגזרו אף על שאר. ודכוותה בשני מקומות כתיב בעופות טמאים לא יאכלו לא תאכלו!! תנא ר' יהושע אונייא לוסר את ביציהן. תנא ר' ישמעאל (ויקרא יא) ואת בת היענה זו ביצת הנעמית.

שכבת זרען- ולא כן א"ר אחא ר' חיננא בשם רבי יוחנן שכבת זרעו של עכו"ם טהורה! ומתרץ.. שא"א לשכבת זרע לצאת בלא מימי רגלים

ועל הלכות בעל קרי- רבי בא בר אחא בשם רבי שונה הלכות ואינו שונה אגדות. תני בשם רבי יוסי שונה הלכות רוגליות.שכולן רגילין בהם ובלבד שלא יציע את משנתו. ואית דבעי מימר ובלבד שלא יזכיר את האזכרות

ועל הילכות ארץ העמים- ולא כן א"ר זעירא בר אבונא בשם רב ירמיה: יוסף בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית. רבי יונה אמר ר' יהודה בן טבאי. ר' יוסי אמר ר' יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח גזרו טומאה על כלי מתכות. הלל ושמאי גזרו על טהרת הידים! א"כ מה חידשו הלל ושמאי? ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' לוי כך היתה הלכה בידן ושכחוה. ועמדו השנים הלל ושמאי והסכימו על דעת הראשונים. ללמדך שכל דבר שנותנין ב"ד נפשן עליו, סופו להתקיים בידן כמה שנאמר למשה בסיני. ואתייא כיי דמר ר' מנא. (דברים לב) כי לא דבר רק הוא מכם ואם דבר רק הוא מכם, למה הוא? שאין אתם יגיעין בו. כי הוא חייכם אימתי הוא חייכם בשעה שאתם יגיעין בו.

שמואל אמר לא שנו אלא בתוך שמונה עשרה. הא חוץ לי"ח אפילו קטן מבטל. התיבון הרי שביעית הרי חוץ לי"ח דבר. ורבי יונתן מקשי לה. "ר' יונתן בעי ולא כן תניין שאין ב"ד יכול לבטל את דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול ממנו בחכמה ובמנין?" ומה קושיא, הא אמרי' דחוץ לח"י דבר אפי' קטן יכול לבטל [ר' קריספדא בשם ר' יוחנן: רבן גמליאל ובית דינו התירו באיסור שני פרקים הראשונים על מימרא זו הקשה ר' יונתן]

אתא רב אבון רב יהודה בשם שמואל לא

שנו אלא חוץ לשמונה עשרה. הא בתוך שמונה עשרה אפילו גדול אינו מבטל מפני שעמדה להן בנפשותיהן.(לפי שהרגו תלמידי ב"ה) [א"ר מנא לא מסתברא דלא,כ אדרבה איפכא מסת'! הואיל והיא אונס בטל!]

התיבון הרי שמן. הרי בתוך שמונה עשרה. ורבי יוחנן מקשי לה. (דווקא מטעם "שאין בי"ד..אא"כ גדול...)

רב כהנא בשם רבי חייא בר אבא, רבי אחא מטי בה בשם רבי יוחנן שמן ביטלו מבוטל. כ כך התנו עליו מעיקרא

נחמן בריה דרבי שמואל בר נחמני בשם רבי שמואל בר נחמני חמש חטאות מיתות רצו בית דין לבטל מבטלין. אמר רבי חייא בר אדא הדא דאת אמר שלא ידחו למיתה ויפלו לנדבה. אבל ליקרב על גבי המזבח אין חטאת מיתה קריבה:

הלכה ה משנה ב"ש אומרים: אין שורין דיו וסממנים וכרשינן אלא כדי שישורו מבעוד יום וב"ה מתירין:

גמרא ומה טעמהון דבית שמאי? (שמות כ) ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך. כל מלאכתך גומרה מבעוד יום. ומה טעמהון דב"ה? ששת ימים תעשה מעשיך וביום. מה מקיימין ב"ה טעמון דבית שמאי ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך? בעובדיביידן.כשעושה "בידיו" ומה מקיימין ב"ש טעמון דב"ה ששת ימים תעשה מעשיך וביום? כהדא דתני: פותקין אמת המים לגינה מערב שבת והיא שותה והולכת בשבת. נותנין קילורית על גבי העין מע"ש והיא מתרפא והולכת בשבת. נותנין רטייה על גבי מכה מע"ש והיא מתרפא והולכת בשבת. נותנין מגמר תחת הכלים מע"ש והן מתעשנין והולכין בשבת. נותנין גפרית תחת הכלים מע"ש והן מתגפרין והולכין בשבת.

אין נותנין חיטים לריחים של מים אלא כדי שיטחנו כל צורכן מבע"י. א"ר חגיי מפני שהן משמיעות את הקול. א"ל ר' יוסי יאות רבי סבר כר' יהודה. ברם כרבנין כמה דאינון אמרין תמן משום לא הותחל בכל טפה וטפה. לקמן 2:4 כן אינון אמרין הכא משום לא הותחל בכל חטה וחטה. א"ר יוסי בי רבי בון מפני שהוא שכח ותוקע את היתד.טעם אחר שאסרו ריחיים

ב"ה אמרו לב"ש דבר אחד ולא יכלו להשיבן. ב"ה אמרו לב"ש דבר אחד ולא יכלו להשיבן. אמרו להן ב"ה לב"ש. אין אתם מודין לנו שטוענין קורת בית הבד ובעיגולי הגת עם חשיכה. ולא יכלו להשיבן. א"ר זעירא אילולא דלא מעלה רישי ביני ארייותא הוינא אמר טעמא. תמן כבר נעקרה כל טיפה וטיפה ממקומה. הכא שריית דיו מה אית לך מימר.

ב"ש אמרו לב"ה דבר אחד ולא יכלו להשיבן. אמרו בית שמאי לבית הלל אין אתם מודין לנו שאין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו כל צורכן מבעוד יום ולא יכלו להשיבן. א"ר זעירא אילולי דלא מעלה רישי ביני ארייותא הוינא אמר טעמא. תמן בצל בשר וביצה דרכן להתהפך.וחיישינן "שמא יחתה" הכא מה אית לך מימר?

א"ר יודן נצלו כאכילת בן דרוסאי, אסור. אע"פ שאין דרכו ל"התהפך" אסרו דבר שדרכו להתהפך, עד כדי שיצלה כל צורכן מבע"י. א"ר מנא לא מסתברא דלא מותר, לא מסתברא אלא שהוא מותר! דינון יכלין למימר לון: היאך אתם משיבין לנו מדבר שדרכו לצלות כל צורכו מבעוד יום.כ לימא ב"ה לב"ש, שאני בשר דמחמירין ביה טפי... על דבר שאין דרכו להשרות כל צורכו מבעוד יום:

הלכה ו משנה ב"ש אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי

שיהבילו מבעוד יום. ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט את העין. וב"ה מתירין:

גמרא מהו מיתהני? א"ר אבהו כגון אילין קורייאי דלא מקפדין.אנשי-כפר שאין מקפידין ולובשים בגדי-פשתן, מיד כשנתלבנו

רב יהודה בשם שמואל והיא שתהא היורה עקורה. מן האש אבל אם היתה היורה קבוע אסורה מפני שהוא מתיירא שמא מתאכל ציבעו והיא מוסיף מוי.

רבי שמואל בשם רבי אבהו ב"ה ילפון מלאכת היתר ממלאכת איסור. אילו עשה כן בשבת שמא אינו אסור. ודכוותה עשה כן מבעוד יום מותר:

הלכה ז משנה בית שמאי אומרים: אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום, ובית הלל מתירין:

גמרא מי מודיע? אם נתקלקלה המצודה, דבר בריא שניצודו מבעוד יום. ואם לא נתקלקלה המצודה, דבר בריא שלא ניצודו מבעוד יום. ואפי' נתקלקלה המצודה חש לומר שמא לא ניצודו מבעוד יום. א"ר יוסי בי ר' בון בפורשת בחורשין מסתמא נכנס מיד (מע"ש) תדע לך שהוא כן דתנן דגים. ודגים לא במקום שהן מצויין? וכא במקום שחיה ועוף מצויין.

רבי חייא בשם ר' אתקין להלכה, סברין מימר מותרין למחר.ב"ה מתיר לאכול דבר הניצוד, למחר דווקא שהרי יש ספק מתי ניצוד [והו"ל מוקצה] רבי חזקיה ורבי עוזיאל בריה דרבי חונייה דברת חוורן מותרין ממש. סברין מימר ספיקו התירו.

ר' חנניה ור' יונתן תריהון אמרין ספק הכן אסור. רבי יוחנן אמר ספק הכן מותר.

רבי חייא רובה ורבי שמעון ב"ר חד אמר העכו"ם צריך הכן. וחרנה אמר אין העכו"ם צריך הכן. ולא ידעינן מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דרב מענוי מיתי קומיה רבי חייה רובא רב שהה לבא לפני ר"ח והוא א"ל הן הויתא? והוא אמר ליה שירתה הוות עברא והוינא אכול מינה תאינון.שיירא עברה וקניתי ממנו תאנים הוי הוא דו אמר אין העכו"ם צריך הכן. חד תלמיד מן סימאי אזל לאנטיוריס ואייתון ליה דרמסקינא ואכל. חד תלמיד מן דר' יהושע בן לוי אזל לתמן ואייתי ליה דרמסקינא ולא אכל, ואתא ומר קומי רביה. א"ל דו נהיג כשיטתיה דרבי סימאי. דרבי סימאי אמר אין העכו"ם צריך הכן.

רבי אבהו בשם ריב"ל: דמדמניות ענבים שנפלו מסתמא נפלו משחשיכה בכרם הרי אלו אסורות. רב הונא בשם רב שצים stony-dates שבכפים הרי אלו מותרין:

הלכה ח משנה ב"ש אומרין: אין מוכרין לעכו"ם ולא טוענין עמו ולא מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב. וב"ה מתירין:

גמרא אי זהו מקום קרוב? ייבא כיי דמר שמואל כגון מן חוטרא לנהרדעא. אוף הכא כן. אית דבעי מימר עד שהוא מגיע לביתו ואית דבעי מימר עד שהוא מגיע לעירו. רבי עקיבה אומר כדי שיצא ממקום הפתח ויקדש עליו היום. א"ר רב יוסי הן הן דברי ב"ה. ור' עקיבה בא להכריע על דברי ב"ה.

אין נותנין לעכו"ם על מנת לצאת, נטל ויצא אין את זקוק לו.

תני אומנין עכו"ם שהיו עושין עם ישראל בתוך ביתו של ישראל אסור ובתוך בתיהן מותר. א"ר שמעון בר לעזר במה דברים אמורים? בקיבולת. אבל בשכר יום אסור. במה דברים אמורים? בתלוש מן הקרקע. אבל במחובר לקרקע אסור. ובעיר אחרת בין כך ובין כך מותר. מהו בין כך ובין כך

מותר? בין בתלוש ובין במחובר. בין בשכיר בין בקיבולת? א"ר אילא בין בתלוש בין במחובר ובלבד בקיבולת.

ר"ש בר כרסנה בשם ר' אחא בשבת ובאבל ובע"ז, הלכה כר"ש בן אלעזר.

אין משלחין איגרות ביד עכו"ם לא בע"ש ולא בחמישי בשבת. ב"ש אוסרין אפי' ברביעי. וב"ה מתירין. אמרו עליו על ר' יוסי הכהן שלא נמצא כתבו ביד עכו"ם מעולם.

אין מפרישין לים הגדול לא בע"ש ולא בחמישי בשבת. ב"ש אוסרים אפי' ברביעי. וב"ה מתירין. אם היה דבר של סכנה כגון מצור לצידון מותר.?הוצרכו לברוח מצור לצידון?

אין מקיפין על עיר של עכו"ם פחות מג' ימים קודם לשבת. הדא דתימר במלחמת הרשות. אבל במלחמת חובה אפילו בשבת שכן מצינו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת דכתיב (יהושע ו) כה תעשה ששת ימים. וכתיב וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים. וכתיב עד רדתה אפילו בשבת:

הלכה ט משנה ב"ש אומרים אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נכרי אלא כדי שיעשו מבעוד יום. וכולן ב"ה מתירין עם השמש. אמר רשב"ג: נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס עכו"ם ג' ימים קודם לשבת. ושוין אלו ואלו שטוענין בקורות בית הבד ועיגולי גת:

גמרא עד איכן? ייבא כמה דמר רב יוחנן בשם רבי חוניא עד כדי הילוך ד' מיל.אפשר לעבד את העור בזמן זה. וכא כן

נתן כליו לכובס נכרי ובא ומצאו עובד בו בשבת אסור. א"ר יודן ויימר ליה דלא יעבוד. א"ר יודן אבוי דרבי מתנייה הדא דתימר בטובת הנייה, אבל בשכיר, בעבידתיה הוא עסיק:

ארשב"ג נוהגין היו בית אבא וכו'. לא אמרו אלא לבנין הא צבועין לא. לפי דרכנו למדנו שהלבנים קשין לכבס יותר מן הצבועין:

ושוין כו'. רבי שמואל ורבי יוסי בן חנינה תריהון אמרין כבר נעקרה כל טיפה וטיפה ממקומה. ר' אחא אמר, ר' יוסי בר' חנינה בעי מהו ליגע במושך? רבנן דקיסרין אמרין איתפלגין ר' יוחנן ור' יוסי בר חנינא. רבי יוחנן אמר אסור. רבי יוסי בר חנינה אמר מותר. מתניתא פליגא על רבי יוסי בר חנינא ושוין שלא יגע במושך:

הלכה י משנה אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום. אין נותנין את הפת לתנור עם חשיכה ולא חררה ע"ג גחלים אלא כדי שיקרמו פניה. ר' אליעזר אומר: כדי שיקרום התחתון שלה:

גמרא ר' בון בר כהנא בשם רבנן תבשיל שנתבשל כל צורכו מותר לשהותו על גבי כירה שאינו קטומה. ר' זעירא בעי, בשר בצל וביצה מצטמק ורע לו.ואפ"ה אסור וזה תבשיל שנתבשל כ"צ מצטמק ויפה לו ואת אמר הכין! דילמא דלא איתאמרת אלא חמין.

אתא רבי שמואל בשם רבי זעירא חמין שהוחמו כל צורכן מותר לשהותן ע"ג כירה שאינה קטומה.

ר' ביבי בשם ר' יוחנן: תבשיל שור שנתבשל כאכילת בן דרוסאי מותר להחזירו ע"ג כירה קטומה. ותייא כיי דמר רבי יעקב בר אדא בשם ר' יוחנן השופת את הקדירה ע"ג גחלים מתרין בו, לכשיתבשל כאכילת בן דרוסאי חייב

ר' אחא רבי תנחום בר חייא בשם ר' שמעון בר': חמין שלא שהוחמו כל צורכן, מותר להחזירן ע"ג כירה שאינה קטומה. רבי זעירא בעי לשהות אסור, ולהחזיר מותר?!

דלמא לא איתאמרת אלא על פסחו. אתא רבי אחא בשם רבי שמעון בי רבי: פסח שנצלה כל צורכו מותר להחזירה ע"ג כירה שאינה קטומה:

אין נותנין את הפת לתנור כו'. ר' יעקב בר אחא בשם ר' אסי זריזות הן הנשים בפת יותר מן התבשיל.

מה בין פת ומה בין תבשיל? תבשיל לא הותרה אפי' נתבשל כ"צ תבשיל דרכו לאכול רותח, פת אין דרכו לאכול רותחת.הילכך ל"ח לחתוי

תמן אמרין פת חמה חמתה בצדה. צירעה צונין. עקרב חמין. מאן דמיחלף סכנה. רפואה למי שנשכו צירעה או עקרב....

מודה רבי לעזר בלחם הפנים שאינה קרוייה לחם עד שיקרמו פניה העליון בתנור:

הלכה יא משנה משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד, ובגבולין כדי שיצת האור ברובן. ר' יהודא אומר: בפחמין כל שהן:

גמרא תמן תנינן, & חשיכה יצאו וצלו את פסחיהן ואת אמר הכין?! למה "הקיל" משנתינו בפסח? א"ר יוסי חבורות זריזין הן.

פסח מחזירו את שלם, ואין את מחזירו מחותך

ר' שמואל בשם ר' זעירא מפני פסולו גזרו עליו שלא להחזירו מחותך אף בחול!! א"ר יוסי ויאות. לאוכלו אין את יכול דכתיב (שמות יב) לא תאכלו ממנו נא. לצלותו אין את יכול שלא יהא כצולה בשבת. מתוך שאת אומר שהוא מותר, אף הוא אינו צולה אותו כל צרכו מבעוד יום. מתוך שאת אומר לו שהוא אסור, אף הוא צולה אותו כל צרכו מבעוד יום.

ר' ליעזר בי רבי יוסי שאיל צלייו שלם וחותכו, מהו מיחזרתיה ומשחנתיה.להחזירו

לתנור כדיי שיתחמם

רבי זעירא רב יהודה בשם רב: ארבע מדורות כל שהן. מדורות הגפת. מדורות הזבל. מדורות החלב. מדורות גלעינים, כל שהן. ר' בא בשם ר' חייא בר אשי: חותל שהוא מלא גלעינים כל שהן. ר' בא בשם ר' חייה בר אשי חותל שהוא מלא גלעינים אם מכונסות, ברובן. אם מפוזרות, ברוב כל פרידה ופרידה. מה, ופליג? כאן בבריאות. וכאן בתשות. רבי יוסי בשם ר' ירמיה רבי חנניה מטו בה בשם רב חריות מלמטה ועציו מלמעלה כיון שעלה האור בנתיים מותר.

ור' חלבו בשם רב הונא קורה צריכה ברוב הקיפה. מהו ברוב הקיפה? ממקום אחד או ברוב הקיף כולה. אשכח תני עד שתפסול מלעשות מלאכה.

כיני מתניתא: בפחמין אף בגבולין כל שהן:

מסכת שבת פרק ב

הלכה א משנה במה מדליקין ובמה אין מדליקין? אין מדליקין לא בלכשcedar-fibre

THE BARK GIVES WAY AND COMES IN STRIPS FROM OFF THE TREES

ולא בחוסן

raw silk לא בכלך uncarded flax

ולא בפתילת האידן wick of bast
ולא בפתילת המדבר ולא בירוקה שעל פני המים duck-weed

לא בזפת ולא בשעוה לא בשמן קיק ולא בשמן שרפה לא באליה ולא בחלב. נחום המדי אומר: מדליקין בחלב מבושל. וחכמים אומרים: אחד מבושל ואחד שאינו מבושל אין מדליקין בו:

גמרא לא בלכש. ר' חייא בר בא אמר: לוגשא. ר' אחא בשם רבי לייא דדינון. אמרין, היא הדא היא הדא:

ולא בחוסן. רבי חנינא בשם רב פינחס פשתן שלא נגערה. כמה דאת אמר (ישעיהו ב) והיה החסון לנעורת:

ולא בכלך. אנבון קיסריי. ארשב"ג חיזרתי על כל מפרשי ימים ואמרו לי כולכא שמו:

ולא בפתילת האידן. עורניתא:

ולא בפתילת המדבר. כשמועה:

ולא בירוקה שעל פני המים. כיתן דמוי:

ולא בזפת ולא בשעוה. עד כאן לפתילות, מיכן ואילך לשמנים.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מפני שהאור נמשך לאחוריו והוא שוכח ומוציא את הפתילה.=שמא "יטה" ועוד שלא הוצת האור ברוב הדלק. ברוב היוצא

רבי זעירא בעי מעתה פתילה צריכה הצאתה ברוב הדלק?

אתא רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי יוחנן פתילה צריכה הצאתה ברוב הדלק. [התיבין חברייא והא קורה הא לא הוצאת האור ברוב הדלק. התיב רבי בא בר ממל והא ששיתא הרי לא הוצאת האור ברוב הדלק. למה שרינן "עששית" וקורה?

א"ר שמי לא כן א"ר זעירא רב יהודה בשם רב ארבע מדורות כל שהן. מדורות הגפת. מדורות הזבל. מדורות החלב. מדורות גלעינים כל שהן.]

ועוד מן הדא: דר' תחליפא שאל לרב חסדא ולא כן אלפן רבי, שבת שחלה להיות בחנוכה שאסור לראות מטבע לאור החנוכה. הרי אינו שוכח ומוציא את

הפתילה. כיון שאסור להשתמש לאורה, אין לחוש להטייה הוי לית טעמא דלא=אלא משום שלא הוצאת האור ברוב הדלק:

ולא בשמן קיק. רבי יוסי בשם רבי לייא קיסוסא. רבי יונה רבי זעירא בשם רב יהודה עוף הוא ושמו קיק. תני רבי ישמעאל (ויקרא יא) ואת הקאת זה קיק:

ולא בשמן שריפה. אמר רב חסדא זאת אומרת שאסור להצית את האור במדורת קדשים לשרוף פסולי מוקדשין והיא דליקה והולכת בשבת. והא תנינן ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד, ו ב ג ב ו ל י ם כדי שיצת ה א ו ר ב ר ו ב ן!! א"ר יוסה בשבת כתיב (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה. נעשית היא מאיליה. ברם הכא התורה אמרה אין שורפין את הקדשים ביום טוב. ואין צריך לומר בשבת. מה חמית לומר כן ?(שמות יב) לא תותירו ממנו עד בוקר (ויקרא ז) והנותר ממנו עד בוקר באש תשרפו אחר שני בקרים. א' בוקרו של ט"ו ואחד בוקרו של י"ו. וכתיב והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף.

מהו להצית את האור במדורת חמץ? מאן דיליף לה שריפת חמץ מנותר, אסור.כדין נותר שאין שורפים ביו"ט ומאן דלא יליף לה מנותר מותר.

רב אחא בשם רב חסדא: זאת אומרת מדתנן אין מדליקין ש"ש ביו"ט--הא מעיו"ט שרי--אע"ג דהולכת ונשרפת ביו"ט שמותר להצית את האור במדורת קדשים, והיא דליקה והולכת בשבת. והא תנינן אין מדליקין ולא בשמן שריפה! אל' מע"ש נמי אסור! מפני יום טוב שחל להיות בע"ש. וכן בבבלי

מעתה אין מדליקין בשמן שריפה בלילה, על שם שאין שורפין את הקדשים בלילה! א"ר יוחנן ירדו לה בשיטת רבי ישמעאל.

כמה דר' ישמעאל אמר תינוק שעבר זמנו נימול בין ביום בין בלילה. כך עבר זמנה נשרפת בין ביום בין בלילה. ומה אית לך שמן שרפה שעבר זמנה? ר' יודה בר פזי מכיון שניטמאה כמי שעבר זמנה!

תני רבי יוסי קומי רבי יוחנן מניין לכל הנימולים שלא יהו נימולים אלא ביום תלמוד לומר (ויקרא יב) וביום. א"ל רבי יוחנן ויש כעין זו. כל מחוייבי טבילות טובלין כדרכן ביום חוץ מנידה ויולדת שאינה טובלת אלא בלילה. נידה שעבר זמנה טובלת בין ביום בין בלילה. דרשה רבי חייא בר אבא לצוראי נידה שעבר זמנה טובלת בין ביום בין בלילה.

תמן אמרין אפילו עבר זמנה לא תטבול רק בלילה מפני חמותה ומפני כלתה.

אשה אחת משל רבותינו ראו אותה טובלת כדרכה ביום. נאמר, מעוברת זמן היתה. כבר עבר הזמן. וכדלעיל

נידה שנאנסה וטבלה, שמי בשם רב: טהורה לביתה וטמאה לטהרות. רבי לעזר בשם רבי חנינא טמאה בין לביתה בין לטהרות. ומאי טעמא? (ויקרא יג) וכובס שנית וטהר. מה הראשונה לדעת אף השנייה לדעת. ומנין שהראשונה לדעת (שם) וצוה הכהן וכבסו לדעת.

[וכן חמיין רבנן מקדמין לעיבורה. מקדימין ליכנס לעיבור השנה רב נחמן בשם רבי מנא מצוה להקדים כדי לזרז במצות]

[בת ישראל שבאת להדליק מכהנת, טובלת את הפתילה בשמן שריפה ומדלקת. רבי חונא בשם רבי ינאי שעת משלחת זאבים היתה ולא עמד ב"ד וביטל. כמה דתימה תמן לא עמד ב"ד וביטל. וכה לא עמד ב"ד וביטל שביעית 4:2]

בקרו של כהן שהיה עובד אצל ישראל, וכן כליו של כהן שהיה נארג אצל ישראל הרי

זה מדליק על גביו שמן שריפה ואינו חושש. כיון שהוא גם לצורך כהן ישראל וכהן שהיו שותפין בחנות ממלא הוא ישראל את הנר שמן שריפה ועולה בו לעלייה ויורד בו לחנות לעשות צרכיו של כהן, אבל לא צרכיו של ישראל. כהן שבא אצל ישראל לעשות עמו חשבון והדליק על גביו שמן שריפה אף על פי שעמד הכהן והלך לו, אין מחייבין אותו לכבותו עד שיכבה מאליו.

רבי חנניה בר עכברי זר הוה הוה אזל ומיעבד עבידתיה גבי ר' חייא ציפורייא. כהן היה מי אזיל מיזיל ליה, ר' חנניה הוה מלי בוצינא שמן שריפה. ולא כן סברינן מימר לעשות צרכיו של כהן אבל לא צרכיו של ישראל! אמרין, דלא הוה עבד כן, לא הוה אתי!

סברין, מטא ביתיה מטפי ליה. חשבו, שכשהגיע לביתו יכבהו! אמר רבי חנינא על ידי כן הוה שחר ועל ידי כן הוה קרץ.היה דולק כל הלילה עד עלוה"ש!

אדא שמשא שאל לרבי אמי, בגין דאנא צבע פתילתא מן חולא.המותר לי "להטביל" פתילות של חול בשמן של תרומ'? א"ל בטיל הוא על גב פתילות. רבי יודה בן פזי הורה לאילין דבר נחמיה כן. רבי אמי נסב פתילא. רבי לייא לא נסיב פתילא. ולא מודי רבי לייא לרב אמי? ומתרץ חשש היא משום גזל. השמש של הכהן "גוזל" קצת מן השמן כשמטבילו בשמנו ובלא מן הדין, שמשא בביתיה בזבזא בהקדישא. וחוץ מזה, משום שהיה השמש מזלזל בהקדש

גמליאל זוגא שאל לר' אסי מהו להוסיף לתוכו "שמן שריפה" שמן חולין ומדליק? א"ל לא תני רבי הושעיה אלא אין מחייבין אותו למצותו. אינו חייב ליקח ה"תמצית" של שמן התרומה

א"ר אבהו שנה לי רבי יונתן בן עכמאי בת כהן שהיתה עומדת ערב שבת עם חשיכה ובידה נר ובתוכו שמן שריפה הרי זו מוספת לתוכו שמן חול כל שהוא ומדלקת.

א"ל ר' זעירא ומה הוה טוביה? א"ל אדם גדול היה ובקי במשנתינו היה ופירשה רבי חייא דכפר תחמין קומי רבי ומניתיה חכים:

ולא בחלב. רב ברונא אמר חלב מטיף לתוכו שמן כל שהוא ומדליק. יוסי בעי, מה אנן קיימין אם במחוי אפי' לא נתן לתוכו שמן! [ותני שמואל כל שמתיכין אותו ואינו קרוש מחוי הוא] ואם בשאינו מחוי אפי' נתן לתוכו שמן?

אתא רב חנניה רב ברונ' בשם רב חלב מהותך וקירבי דגים מדליקין בהן. רבי חייא בר אשי עני מיתיה קומי רב.התאחר לבא לרב אמר ליה הן הויתא?איפה היית? אמר ליה בעיי משח דזית. אמר ליה ולא הוי לך קירבי דגים.

אית תניי תני מדליקין בנפט. אית תניי תני אין מדליקין בנפט. אמר רב חסדא מה דמר מדליקין בההן איכומא. ומה דמר אין מדליקין בההן חיורא דהוא סכנה:

הלכה ב משנה אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב

ר' ישמעאל אומר אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת. וחכמים מתירין בכל השמנים שמן שומשמין שמן אגוזים שמן צנונות שמן דגים שמן פקועות בעטרן ובנפט. ר"ט אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד:

גמרא הא בכל אילין קדמאי מדליקין ביו"ט:

רבי ישמעאל אומר אין מדליקין בעיטרן מפני כבוד השבת. מה בין עיטרן מה בין קירבי דגים? קירבי דגים כל זמן שהן דולקין אין ריחן רע, כבו ריחן רע. עיטרן בין כבה בין דלק ריחו רע. שלא תאמר הואיל וריחו רע יהא טעון הרחק ארבע אמות לפום כן צריך מימר אין מדליקין בו:

וחכמים מתירין בכל השמנים. רבי טרפון

אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד. עמד לו רבי יוחנן בן נורי על רגליו ואמר אם כן מה יעשו אנשי בבל שאין להן אלא שמן שומשמין. מה יעשו אנשי מדי שאין להם אלא שמן אגוזים בלבד. מה יעשו אנשי אלכסנדריאה שאין להן אלא שמן צנונות. מה יעשו אנשי קפודקיא שאין להן לא כך ולא כך. אלא אין לך מה שאסרו ראשונים בלבד. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר אין מדליקין צורי מפני שהוא שרף:

הלכה ג משנה כל היוצא מן העץ אין מדליקין אלא פשתן. וכל היוצא מן העץ אין מטמא טומאת אוהלים אלא פשתן.

פתילת הבגד שקיפלה ולא היבהבה, רבי אליעזר אומר טמאה ואין מדליקין בה. רבי עקיבה אומר טהורה ומדליקין בה:

גמרא א"ר שמעון בר רב יצחק כתיב (שמות כז) להעלות נר תמיד שיערו לומר שאין לך עושה שלהבת אלא פשתן בלבד.

תני רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל היוצא מן העץ אין בו משום שלש על שלש. ומסככין בו, חוץ מן הפשתן.יש בו משום "שלש על שלש" ואין מסככין בו א"ר יוסי עשו אותו הכל חוץ מפשתן כעבים. דתנינן העבים והרכים אין בהם משום שלש על שלש.

אמר רבי לעזר מן המשכן למדו דפשתן מטמא טו' אוהל דכתיב (שם) את המשכן תעשה עשר יריעות שש משזר. וכתיב (יחזקאל מד) פארי פשתים יהיו על ראשם. את למד שש משש. ושש מפארי. ופארי מפארי.

רבי אלעזר שאל מהו לעשות אוהל מעור בהמה טמאה? מה שיטמא טו' אוהלים? והכתיב ועורות תחשים.

ר' יהודא ור' נחמיה ורבנן. ר' יהודא אומר טיינין violet-colored לשם צובעו נקרא. ור' נחמיה אמר גלאקסינון.fur from a weasel ורבנן אמרין מין חיה טהורה. וגדילה במדבר. ותיי כיי דמר ר' לעזר בי ר' יוסי ר' אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש בשם ר' מאיר כמין חיה טהורה ברא הקב"ה למשה במדבר כיון שעשה בה מלאכת המשכן, נגנזה. ר' אבון אמר קרש היה שמה. תני רבי הושעיה דחדא קרן ותיטב לה' משור פר מקרין ומפריס. מקרן כתב רחמנא. עיין בבלי

תמן תנינן כל הפחות מג' על ג' טפחים שהתקינו לפוק בו את המרחץ. ולנער בו את הקדירה ולקנח בו את הריחים--בין מן המוכן בין שאין מן המוכן——כ אפילו "מזלזל" בו ומשליכו טמא דברי רבי ר' ליעזר. ר' יהושע אומר: בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן טהור. רבי עקיבה אומר מן המוכן טמא, ושאינו מן המוכן טהור.

מה "בין המוכן מה בין שאינו מן המוכן"? בין שהכינה לתוך הבית, בין שהשליכה לאשפה. והתנן ר' אליעזר אומר אף מטלית חדשה כיוצא בהן. וה"ק ר"א: אף מטלית ח ד ש ה שלא השתמש בו מעולם [=אינו מן המוכן] הוי כ ה כ י נ ה לטלות

[אבל בדברי ר"י וודאי צריך לפרש "מוכן ואינו מוכן" כדמעיקרא]

ולית בר נש אמר אף אפילו & אלא די מודי על קדמייתא! בין שהכינה לטלותה בין שלא הכינה לטלותה.

הדא ילפא מן ההיא וההיא ילפא מן הדא. ההיא ילפא מן הדא, דברי ר' עקיבא והוא שקיפלה. דווקא אז מטהר רע"ק והדא ילפא מן ההיא בשלא הכינה לטלותה. אבל הכינה לטלותה טמאה היא.אף לר"עק

ומה טעמיה דרבי ליעזר? למה אסור להדליק נעשה כמטהר כלים בשבת. מכיון שקיפלה לא טהרה?! שכן שמשים אומנים רוצים בקיפולה. ולא מבעוד יום שהיא טהורה?! ואיך "מטהר כלים בשבת"? ר' לעזר בשם ר'

הושעיה מפני יום טוב שחל להיות בע"ש. ולא מאיליה היא טהורה?! א"ר יוסי בי ר' בון תיפתר שהיו בה שלש על שלש מצומצמות.נמצא ברגע שעושה ההדלקה, מבטלו מתורת כלי

ר' אחא רבי סימון בשם ר"ש נזירא עשאה מזור bandage טהורה. שרייה בשמן לא כמי שעשאה מזור.

ר' זעירא ר' ינאי ר' ירמיה בשם רבי יהושע בן לוי נראין דברים שתהא הלכה כרבי עקיבה. שהוא אומר מעין שניהן.& ואינה, אלא כר' יהושע מקולי שלש על שלש.כיון שהוא פחות מ3 על 3 טפח, +שהתקינו לצורך זל, טהור

פתילת הבגד קיימ"ל דשרי בכל גווני..לא סוף דבר טהורה אלא אפי' טמאה.

בגין רב דרב אמר מ ס י ק י ן בכלים ואין מסיקין בשברי כלים: אלמא שרי לטהר כלים ביו"ט

הלכה ד משנה לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת, אפילו היא של חרס. ורבי יהודה מתיר. אם חיברה היוצר מתחילה, מותר. לא ימלא אדם את הקערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתהא שואבת ורבי יהודה מתיר:

גמרא למה? משום שלא הותחל בכל טיפה וטיפה. ואסור לעשות הדלקה "חדשה" בשבת או שמא ישכח ויערה. מה נפיק מן ביניהן? ההן זקוקה דיקלון,a strainer from reeds אין תימר משום שלא הותחל בכל טיפה הרי לא הותחל בכל טיפה וטיפה, אין תימר שמא ישכח ויערה הרי אינה שוכח ומערה: שא"א להשתמש ממנו

נשמעיניה מן הדא: אם חיברה היוצר מתחילה מותר! אלמא משום שמא יסתפק שנייה היא שכולה אחד. והו"ל כהתחיל בכל טפה אשכח תני: אם חברה בסיד או בגיפסוס מותר.

אפילו לא חיברה מעיקרא [ואי אמרת משום לא התחיל..הו"ל לאסור]

יאות דרבי יודה כדעתיה, דר' יודה אמר משקה טופח חיבור.

תני פתילה אחת בשני כוסות בשתי קערות בשני תמחויין אסור רבי יודה מתיר. ר' חנניא בשם רבי פינחס ר' יודה כדעתיה דר' יודה אמר טופח חיבור:

הלכה ה משנה המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני עכו"ם, מפני ליסטים, מפני רוח רעה, אם בשביל החולה שישן, פטור. כחס על הנר, כחס על השמן, כחס על הפתילה, חייב. ר' יוסי פוטר בכולן, חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם:

גמרא א"ר שמואל בר רב יצחק: מפני עכו"ם של סכנה. מפני ליסטים של סכנה. רבי יוסי בעי, אי מפני ליסטים של סכנה ניתני מותר! רבנן דקיסרין בשם רבי יוסי בן חנינא: מותר.

מה בין המציל ממה שבנר, מה בין המציל את הפתילה? רבנן דקיסרין בשם ר' שילא לא דומה המציל מגופה של פתילה. למציל חוץ מגופה של פתילה.

א"ר יוחנן: ר' יוסי ור"ש שניהן אמרו דבר אחד. כמה דר' יוסי אמר עד שיהא לו צורך בגופה של פתילה. כן ר"ש אומר עד שיהא לו צורך בגופו של דבר. מה אית לך צורך בגופו של פתילה? רבנן דקיסרין רבי לעזר בשם רבי חנינא שכן שמשי אומנין מחרכין לן כמה דתימא (דנייאל ג) ושיער רישיהון לא התחרך. מהו מחרכון לון? מפספין לון.

תמן תנינן כל המקלקלין פטורין חוץ מן המבעיר ומן העושה חבורה. בר קפרא אמר אפילו אינו צריך לדם אפי' אינו צריך לאפר. וריו"ח אמר דווקא בצריך מתני' פליגא על

רבי יוחנן. שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב. והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור. שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב שלא לצורך. והכא הוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור אפי' שלא לצורך! אלמא קלב"מ אפי' שלא לצורך כלל! תני כל המתחייב בנפשו פטור מן התשלומין. א"ר חנניה בריה דר' הילל מאחר שלא לצורך היה מתחייב בנפשו. וכאן אפילו שלא לצורך יהא פטור מן התשלומין. מן הדא (ויקרא כד) מכה בהמה ישלמנה, ומכה אדם יומת. מה מכה בהמה לא חלקתה בה בין שוגג למזיד, לחייבו ממון. אף מכה אדם לא תחלוק בו בין שוגג בין מזיד, לפטור ממון.

וקשיא על דבר קפרא הבערה למדה על כל המלאכות שבתורה, כולהן לצורך והיא שלא לצורך?! א"ר יוסי אין לא יסבור כרבי יונתן דאמר הבערה למדה על כל המלאכות שבתורה. יסבור כרבי לעזר דאמר הבערה לימדה על עצמה. כ מי סברת "הבערה לחלק יצאת" ולמידין ממנו לכל המלאכות?!—הבערה ל"עצמה" למידה" וילפינן "חילוק מלאכות" מקרא "מאחת מהנה" ולית לרבי לעזר לאחת לחייבו על כל אחת ואחת. אשכח תני בשם ר' לעזר הנה לחייב על כולהן אחת וכו'

ניחא הבערה. חבורה, אב שלה שוחט לצורך והיא שלא לצורך?! ר' יוסי בי ר' בון אמר איתפלגון ר' לעזר ורבי יוחנן חד אמר שחיטה עיקר וחבורה תולדה. וחורנה מחליף.

הבעיר וכיבה בנפיחה אחת, חייב שתים. א"ר אבדימי אחוי דרבי יוסי הדא אמרה נפח בכלים ושיברן משלם נזק שלם.ככחו כגופו

החותה גחלים מתחת הקדירה כדי להבעירה ולמהר הבישול בשבת, חייב. ר"ש בן אלעזר בשם ר' לעזר בי ר' צדוק חייב שתים. אחת שכיבה את העליונות, ואחת שהבעיר את התחתונות. החותה גחלים ומתחמם כנגדן בשבת, פטור. ר' יעקב בר אחא אמר במחלוקת. כמאן דמר אינו חייב אלא אחת, ובחותה להחתחם לא ניחא בהבערה, ע"כ פטור לגמרי ברם כמאן דמר חייב שתים, חייב. דדשא"מ חייב א"ר יודן תמן בחותה גחלים להתחמם כנגדן אינו רוצה שיבערו ואינו רוצה שיכבו. ברם הכא רוצה הוא שיבערו ורוצה הוא שיכבו.

אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן לית כאן חייב שתים,דדשא"מ פטור אלא מעלין עליו כאילו חייב שתים.

הבעיר ובישל. אית תניי תני חייב שתים, אית תניי תני חייב אחת. מאן דמר חייב שתים, אחת משום מבעיר ואחת משום מבשל. ומאן דמר אחת. היידא היא? רבי יודן אומר משום מבעיר. רבי יוסה אומר משום מבשל. וקשיא על דרבי יוסה הבערה לימדה על כל המלאכות שבתורה, אינו חייב משום מבעיר אלא משום מבשל?!

זר ששימש במקדש בשבת. ובעל מום ששימש בטומאה. רבי חייא רובא אמר: שתים. בר קפרא אמר: אחת. מתיב בר קפרא לר' חייא רובא, עבודה שהכהן מותר בה, זר מחייב עליה?! =נימא כיון שהותרה הותרה ומותיב לה והוא מתייב ליה והרי קמיצה עד שלא נקמצה אסורה לזה ולזה. אלמא יש איסור לזר הגם שאסור אף לכהן משנקמצה אסורה לזרים ומותרת לכהנים אלמא ל א אמרינן הותרה הותרה. א"ל שנייא היא דכתיב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. והרי מליקה עד שלא נמלקה אסורה לזה ולזה משנמלקה

אסורה לזרים ומותרת לכהנים. א"ל שנייא היא דכתיב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. הרי טבל עד שלא נתקן אסור לזה ולזה. משניתקן אסור לזרים ומותר לכהנים. א"ל שנייא היא דכתיב וכל זר לא יאכל קדש.

אמרין, נצא לחוץ ונלמד. נפקון ושמעון. ר' יוסי אומר שתים. ר"ש אומר אחת.

מאן דמר אחת, משום זרות. ומאן דמר שתים, אחת משום זרות. חורנייתה למה? משום שחיטה. והרי שחיטה בזר כשירה! אלא משום הילוך זריקה וקבלה אינה אלא שבות! הוי לית טעמא אלא משום איכול איברים ופדרים שהיו מתאכלין על גבי המזבח כל הלילה.

על דעתיה דר' יודן דו אמר משום מבעיר ניחא. על דעתיה דר' יוסה דו אמר משום מבשל מה בישול יש כאן? מכיון שהוא רוצה באכולן, כמבשל הוא:

הלכה ו משנה על שלש עבירות נשים מיתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר:

גמרא אית תניי תני ילדות.=בנותיו הקטנים אית תניי תני יולדות.=נשים מעוברות מאן דמר ילדות, תני בשם רבי יודה בעון הנדרים הבנים מתים. ומה טעמא (ירמיהו ב) לשוא הכיתי את בניכם. ומאן דמר יולדות, מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת סכנה.

רבי פינחס רבי ירמיה בשם ר' חייה בר בא כתיב (במדבר כז) ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים. בסדר האורים אין כתיב כאן, אלא במשפט האורים. אלא מלמד בשעה שישראל יוצאין למלחמה ב"ד של מעלה יושבין עליהן אם לנצוח אם להינצח. א"ר חייא בר בא כתיב (דברים כג) כי תצא מחנה על אויביך ונשמרת מכל דבר רע. הא אם אינו יוצא אינו צריך ליה שמירה? אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. אמר ר' אחאי בר יעקב כתיב (בראשית מב) וקרהו אסון בדרך. הא בבית לא? אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. רבי ביסנא בשם ר' לייא כתיב (ישעיהו לו) יום צרה ותוכחה ונאצה היום הזה. הא יום אחר לא? אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. רבי אייבי בר נגרי כתיב (תהלים קטו) בהשפטו יצא רשע. יצא צדיק אין כתיב כאן, אלא בהשפטו יצא רשע. אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. בשעת "משפט" יכול לקטרג ולהפכו לרשע! א"ר בא בר כינא נסר שהוא מתוח מגג לגג אפי' רחב כמה אסור להלך עליו. למה אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. רב אמר היושב בבית מרועע עושה מלאך המות דניסטיס שלו. בעל-חוב שלו דכתיב (תהילים נה) ישיא מות עלימו. כמה דתימר (דברים כד) כי תשה ברעך משאת מאומה. א"ר לוי בג' מקומות השטן מצוי לקטרג. המהלך בדרך בעצמו. והישן בבית אפל לעצמו. והמפרש בים הגדול. א"ר יצחק בר מריון אילולי דכתיב (ישעיהו כג) כה אמר ה' הנותן בים דרך. כיון שהיה אדם יורד לתוכו היה מת. ורבנן אמרין הנותן בים דרך מן העצרת ועד החג. ובמים עזים נתיבה מן החג ועד חנוכה.

רבי יוסה בריה דרבי תנחום דכפר אגין, עובדא הוה באסיא, אחא בעי מיפרוש מן חגא ועד חנוכתה. חמתיה חדא מטרונה א"ל כדון מפרשין?! איתחמי ליה אבוי וגם קבורה לא היתה לו. ולא שמע לא לדין ולא לדין ואזיל בימא. ר' כהן אחוי דרבי חייה בר בא הוה פריש. אתא בעי מיפרוש מן חגא לחנוכתה. אמר לאחוי צלי עלי! א"ל אין דצלייתי עלך. אלא אין חמיתינון

לצבור מצליין למטרא לא תתרחץ על צלותי'.אים ראית הצבור שואלין למטר, אל תבטח בתפילתי הא דאת קטר לולבך קטור רגלך! משעה שאתה קושר לולבך, קשור רגלך!

על שאינן זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר. אדם הראשון דמו של עולם. דכתיב (בראשית ב) ואד יעלה מן הארץ. וגרמה לו חוה מיתה. לפיכך מסרו מצות נדה לאשה.

ובחלה. אדם הראשון חלה טהורה לעולם היה. דכתיב (שם) וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה. ותייא כיי דמר רבי יוסי בר קצרתה כיון שהאשה מקשקשת עיסתה במים היא מגבהת חלתה. וגרמה לו חוה מיתה. לפיכך מסרו מצות חלה לאשה.

ובהדלקת הנר. אדם הראשון נרו של עולם היה שנאמר (משלי כ) נר אלהים נשמת אדם. וגרמה לו חוה מיתה. לפיכך מסרו מצות הנר לאשה.

תני רבי יוסי אומר ג' דיבקי מיתה הן מי שאינו זהיר בהם חייב מיתה ושלשתן נמסרו לאשה ואלו הן מצות נדה. ומצות חלה. ומצות הדלקה:

הלכה ז משנה ג' דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה: עישרתן? עירבתן? הדליקו את הנר! ספק חשיכה ספק אינו חשיכה אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות, אבל מעשרין את הדמאי ומערבין וטומנין את החמין:

גמרא תני רשב"ג אומר הלכות הקודש וחטאות והיכשירות הן הן גופי הלכות. ושלשתן נמסרו לעמי הארץ.

הלכות הקודש- דתנינן אם אמר הפרשתי בתוכה רביעית קודש נאמן.לומר שהחבית כולה, טהורה חטאות- דתנינן הכל נאמנין על חטאת. הכשירות- דתנינן ועל כולן עם הארץ נאמנין לומר טהורין הן.=לא הוכשרו

לא צורכא דלא, הדליקו את הנר עישרתן ועירבתן?הו"ל להקדים הדלקה לאיסור שבות! ומתרץ... אמר ר' חייא בר אבא מתוך שאתה מחמיר עליו בקלה אף הוא מחמיר על עצמו בחמורה.

אמר רב חגיי ר' שמואל בר רב יצחק הוה מפקיד גו בייתיה, עירבתן הדליקו את הנר. ולמה לא אמר עישרתן? אלא כל מה דהוה אכיל, מן שוקא הוה אכיל:והלוקח מן "השוק" מפריש תכף--דמקח קובע

ספק חשיכה ספק אינה חשיכה. מעשה בי ר' ליעזר שהיה גוסס ערב שבת עם חשיכה. ונכנס הורקנוס בנו לחלוץ את תפיליו. אמר לו בני הינחת מצות הנר שהיא מצווה וחייבין עליה כרת. ובאתה לחלוץ תפילין שאינן אלא רשות ואינן אלא שבות. יצא לו והיה צועק ואמר אוי לי שנטרפה דעתו של אבא. אמר לו דעתך הוא שנטרפה! דעתי הוא לא נטרפה. כיון שראו תלמידיו שהשיבם דבר של חכמה. נכנסו אצלו והיו שואלין אותו והיה אומר להן על הטמא טמא ועל הטהור טהור. ובאחרונה אמר טהור. ונסתלקה נשמתו. אמרין, ניכר ר' שהוא טהור. א"ר מנא ועד כדון ניכר?! נכנס רבי יהושע וחלץ את תפיליו והיה מגפפו ומנשקו ובוכה. ואומר: רבי רבי הותר הנדר ששמתוהו רבי רכב ישראל ופרשיו:

מסכת ביצה אין מטבילין את הכלים. מתני' בכלים גדולים, אבל בכלים קטנים מערים עליהן אומר שממלא לצורך שתייה ומטבילן. תני ר' הושעיה ממלא הוא אדם בכלי טמא מן הבור ומערים עליו ומטבילו. תני נפל דליו לתוך הבור נפלו כליו לתוך הבור מערים עליהן ומטבילן.

תרין אמורין: חד אמר בכלים שנטמאו באב

הטומאה.דווקא אומרת המשנה בביצה דאסור לטבול וחורנה אמר בכלים שניטמאו בוולד הטומאה. מתיב מאן דמר באב הטומאה למאן דמר בוולד הטומאה. אפילו בחול והא טעין הערב שמש! א"ל ברוצה לשתמש בהן חולין בטהרה.

ר' ירמיה ור' זעירא בשם ר' חייא בר אשי אשה פיקחת מדיחה כוס כאן, קערה כאן, תמחוי כאן ונמצאת מרבצת את ביתה בשבת:

אבל מעשרין את הדמאי. ר' יוסי בשם ר' אבהו. ר' חזקיה בשם ר' יודה בן פזי "דמאי" דמתקן. "דמאי" דלא תקן:

ומערבין וטומנין את החמין. א"ר חייא בר אשי הדא דתימר בעירובי חצירות. אבל בעירובי תחומין דבר תורה הן:

מסכת שבת פרק ג

הלכה א משנה כירה שהסיקוה בקש או בגבבה נותנין עליה תבשיל. בגפת או בעצים לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן את האפר

בית שמאי אומרין חמין אבל לא תבשיל. ובית הלל אומרים חמין ותבשיל. בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרין אף מחזירין:

גמרא כיני מתניתא מקיימין "משהין" עליה תבשיל.

מתני' דר' יודא. דתניא היו שתי כירים מתאימות, אחת גרופה וקטומה ואחת לא גרופה ולא קטומה. מקיימין על הגרופה ועל הקטומה. מה מקיימין עליה. ב"ש אומרין אין מקיימין עליה כלום. ובית הלל אומרין חמין אבל לא תבשיל. העביר את המיחם, הכל מודין שלא יחזיר דברי ר"מ. ר' יהודה אומר: בית שמאי אומרין חמין אבל לא תבשיל. ובית הלל אומרין חמין ותבשיל. העביר את המיחם, בית שמאי אומרים לא יחזיר. וב"ה אומרים יחזיר.

ר' חלבו רב ענן בשם רב: לא שנו אלא עליה, הא לתוכה לא. עד איכן? עולא אמר עד ג'. סמוך לגגה א"ר מנא עד מקום שהיא עושה חריץ. [סמוך לראש הכירה יש חריץ סביבותיה] א"ר יוסי בי ר' בון עד ג שרי.. מפני שהיא שליט במקום שהיד שולטת. ותייא כיי דמר ר' זעירא בשם ר' יהודה מותר להפשיר במקום שהיד שולטת. ואסור להפשיר במקום שאין היד שולטת. רק יושיע בר גיזורה הוה משמש קומי ר' זעירה, והוה מעייל קומוי תבשילין רותחין. א"ל היך איתעבידא? א"ל גרוף תופייא תנור ויהב בגוה. א"ל לא תהי עביד כן, אלא גרוף תופייא ויהב תלתא כיפיןbundles ורמי עליהון. ר' אבהו הורי בבוצרה ממלא גצרו=גסטרא רמץ, ומיתן תלתא כיפין ומירמין עליהון.

דניאל בריה דרב קטינא בשם ר' אסי: שיזרי חריות, כגפת וכעצים. הדא דתימר כשהיו לחין ויבשו. אבל אם היה יבשין מתחילתן כקש וכגבבה הן.

גללי בהמה, אית תניי תני כגפת וכעצים. ואית תניי תני כקש וכגבבה. מאן דמר כגפת וכעצים, בדקה. בהמה דקה ומאן דמר כקש וכגבבה, בגסה. הגורף עד שיגרוף כל צורכו? מן מה דתני הגורף צריך לחטט ביד. הדא אמרה עד שיגרוף כל צורכו. והקוטם עד שיקטום כל צורכו? מן מה דתני: מלבה עליה נעורת של פשתן. הדא אמרה אפי' לא קטם כל צורכו.

ויידא אמרה דא: יום טוב שחל להיות ערב שבת.אסור בכבוי—ע"כ יתן רק קצת אפר, ע"י שריפת פשתן א"ר שיין מלבה עליה נעורת של

פשתן. קטמה ונתלבת מהו? ר' חייא רובא עלה לביתו והורי מותר.

בעון קומי ר' זעירה ורבי הושעיה ור' חנניה חבריהון דרבנן,

לבא? לשעבר? האי התירא [קטמה ונתלבת] היא לכתחלה או דיעבד [כ עבר והשהה, שרי]עבר ר' אמי, ואידרון חבריא קפצו עליו [לשאול ממנו], בעון מחזור עליה,רצו לחזור עליו אמר לון ר' חנניה חבריהון דרבנן, מן דהוה עובדא, לשעבר הוה עובדא.

א"ר שמואל בר סוסרטיי לכן צריכה לבה.=להבא

א"ר מנא אנא קשייתה קומי ר' בא בריה דרב פפי, אין תימר לשעבר. אפילו בישל עליה בתחלה!! אפ' לא קטם כלל--ובישל ממש-- שרי בדיעבד! דתני המעשר והמבשל בשבת בשוגג יאכל ובמזיד לא יאכל דברי ר"מ. ר"י אומר שוגג יאכל למוצאי שבת. מזיד לא יאכל. ר' יוחנן הסנדלר אומר: שוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו. מזיד לא לו ולא לאחרים.

שמואל כרבי יוחנן הסנדלר. רב כד הוה מורי בחבורתיה הוה אמר כרבי מאיר. בציבורא הוה מורי כר' יוחנן הסנדלר. אמר ר"ש בר כרסנה כרבי ישמעאל בי רבי יוסי דרש לון. דתני רבי ישמעאל בי רבי יוסי אמר משום אביו כל דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועשאו בשבת, בין שוגג בין מזיד אסור בין לו בין לאחרים. וכל דבר שאינן חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועשאו בשבת. שוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו, מזיד לא לו ולא לאחרים. בעון קומי ר' יוחנן את מה אמר? אמר לון אני אין לי אלא משנה המעשר והמבשל בשבת שוגג יאכל מזיד לא יאכל. שמע רב חסדא ומר הותרו השבתות!

רב חונה בשם רב ותני רבי חייא כן: בראשונה היו אומרים השוכח תבשיל ע"ג כירה בלי גו"ק וקדשה עליו את השבת שוגג יאכל מזיד לא יאכל. נחשדו להיות מניחין מזידים ואמרו שכיחין היינו. ואסרו להן את השוכח. והכא אמרו כן?! א"ר אילא נחשדו להיות מניחין, ולא נחשדו להיות מבשלין, וקנסו במניח ולא קנסו במבשל. חזרו לומר תבשיל שהוא מצטמק ויפה לו אסור. תבשיל שהוא מצטמק ורע לו מותר. איזהו תבשיל שהוא מצטמק ויפה לו? כגון אכרוב ואפונים ובשר טרוף. אמר רבי תנחום בר עילאי אף ראשי לפתות וראשי קפלוטות. עשו אותן כתבשיל שהוא מצטמק ויפה לו.

בצים מה הן? רבי ירמיה ר' חנינא בשם ר' ישמעאל בי רבי יוסי אבא עלה לביתו ומצא שם חמין והתיר. בצים ואסר. ר' שמואל בר נתן בשם ר' חמא בר חנינה אני ואבא עלינו לחמת גדר. והביאו לפנינו בצים קטנים כחוזרדין וטעמן יפה כפנקריסין.

תני: לא תמלא אשה קדירה עסיסיות pounded wheat ותורמסין ותתנם לתוך התנור ע"ש עם חשיכה ואם נתנה, מוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו. ר' אחא אמר, במזיד כר"מ. ר' יוסה אמר, בשוגג כר' יודה.

למה? מפני שהניית שבת עליו. וכאן מכיון שאת אומר ימתין למ"ש כדי שיעשו, כמי שלא נהנה מחמת שבת כלום.

א"ר מנא: יאות א"ר יוסה רבי [ר' יוסה בר פלגתא של ר' אחא, היה רבו של ר' מנא]

הנוטע בשבת שוגג יקיים מזיד יעקור.

ובשביעית, בין שוגג בין מזיד יעקור. ר' יהודא אומר: חילוף הדברים הנוטע בשבת בין בשוגג בין במזיד יעקור. ובשביעית שוגג יקיים ומזיד יעקור.

ומה טעמין דרבנן? נחשדו על השביעית ולא נחשדו על השבתות. ד"א מונין לשביעיות שני ערלה—כשיתירו האילן, יוודע לכל שננטעה בשביעית ואין מונין לשבתות. היך עבידא? & מה בינייהו? נטע פחות מל' יום לפני שביעית ונכנסה שביעית, אין תימר חשד, אין כאן חשד.כיון דלא עבד איסורא כ"כ אין תימר מניין יש כאן מניין. נטע פחות משלשים יום לפני שמינית ונכנסה שמינית, אין תימר חשד יש כאן חשד, ואין תימר מניין אין כאן מניין.דהא מתחיל המניין משמינית

ותייא??? שיטת ר' יודא כמאן דאמר מפני החשד. ברם כמאן דאמר מפני המנין, קנסו בשוגג מפני המזיד.

נטלו מבע"י, מחזירו מבעוד יום. נטלו משחשיכה, מחזירה משחשיכה. נטלו מבעוד יום וקדש עליו היום?

ר' סימון דתרי בשם ר' הושעיה הניחו בארץ אסור לטלטלו. ר' לעזר בשם רבי הושעיה משרת הייתי את רבי חייא הגדול והייתי מעלה לו חמין מדיוטי התחתונה לדיוטי העליונה ומחזירין לכירה. א"ר ירמיה בשם ר' הושעיא אפילו מכירה שהבלה ממועט לכירה שהבלה מרובה. א"ר אמי זימנין סגין יתיבית קומי רבי הושעיה ולא שמעית מיניה הדא מלתא. [א"ר זריקן לרבי זעירא לא שמע מיניה מותר, שמע מינה אסור?] תלוי ביתד, ונתנו על גבי ספסל, נאמר, אם היה מפוחם חם מאד מותר ואם לאו, אסור. אמר רבי יוחנן ברבי מרייה בשלא העביר את ידו ממנו, אבל אם העביר את ידו ממנו אסור:

הלכה ב משנה תנור שהסיקוהו בקש או בגבבה לא יתן בין מתוכו בין מעל גביו. כופח שהסיקו בקש או בגבבה הרי הוא ככירים. בגפת או בעצים הרי הוא כתנור:

גמרא תני בר קפרא אפי' לסמוך לו אסור. ר' שמי סמיך לאדיראrim דתנורא א"ל ר' מנא והתני בר קפרא אפילו לסמוך לו אסור!

ר' מנא מיקל מקלל לנשייא דשטחן בגדיהון לאדירא דתנורא. ר' יודן בי ר' ישמעאל הורי מדוחק מיגרוף תנורא ומיתן תלתא כפיןbundles ומירמי עליהון. ובלחוד לא ידעין מיגיריית.ה"שכנים" לא ידעו מזה!

כופח שהסיקו..א"ר יוסי בשבת אתה מהלך אחר הסיקו. ובטומאה את מהלך אחר גיפופו. אם גיפופו עשוי כעין של תנור או כשל כירה [עיין כלים ה:ב]

הלכה ג משנה אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל

ולא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר

לא יטמיננה בחול ובאבק דרכים בשביל שתיצלה

מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן בתוך אמה של חמין אמרו להן חכמים: אם בשבת, כחמין שהוחמו בשבת ואסורין ברחיצה ובשתייה, ואם ביום טוב, כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתייה

מולייר הגרוף שותין הימנו בשבת. אנטיכי אף על פי שגרופה אין שותין הימנה:

גמרא תמן תנינן תפוח של תרומה שריסקו ונתנו לתוך העיסה וחימצה הרי זו אסורה. תני רבי יוסי מתיר. רבי אחא רבי אבהו בשם רבי יוסי בר חנינה מה פליגון במחמץ בגופו אבל המחמץ במימיו דברי הכל מותר. רבי יוסי כדעתיה כמה דו אמר תמן אין חימוצו ברור. כן הוא אמר הכא

אין תבשילו תבשיל ברור.

פגה שטמנה בתבן, וחררה שטמנה בגחלים אם היו מקצתן מגולין ניטלין בשבת, ואם לאו אין ניטלין. רבי לעזר בר תדאי אומר בין כך ובין כך תוחב בשפוד ובסכין ונוטל. אתייא דרבי לעזר בר תדאי כר"ש. דתני: לא יגרר אדם את המטה ואת הכסא ואת הספסל ואת הקתדרה מפני שהוא עושה חריץ. ור"ש מתיר. דשא"מ שרי

ר' בא בשם רבי הונא, ר' חגיי בשם ר' זעירא, ר' יוסה בשם רבי אילא, מודין חכמים לר"ש בכסא שרגליו משוקעות בטיט שמותר לטלטלו. אע"ג דנראית החריץ אחר הנטילה [דאי"ז דרך חרישה] [כמה דאת אמר מותר לטלטלו. ודכוותה מותר להחזירו] א"ר יוסי אף אנן תנינן במסכת כלאיים [עיי"ש] ניטלין בשבת. אלמא "רגליו משוקעות בטיט, מותר"! א"ר יוסה בי רבי בון דר"ש היא [א"ר יוסי מתני' אמרה כן "רגליו משוקעות שרי" כל הכלים אינן נגררין חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת] והא תנינן שביעית. במתני' דכלאיים—דאינו חושש משום שביעית אית לך מימר שביעית כרבי שמעון?! דפתר לה שביעית כרבי שמעון, דרבי שמעון מתיר בספיחי שביעית ואת אמר הכין! מה "אינו חושש משום שביעית" דקאמר! אף על גב דרבי שמעון מתיר בספיחי שביעית, אית ליה משום שביעית ומשום קדושת שביעית.לעניין ביעור וסחורה ותנינן על דרבי שמעון טהרו מלטמא, הגם דנחשב כ"זריעה" ואינו מק"ט אינו חושש לא משום שביעית ולא משום קדושת שביעית

תמן אמרין: חמה מותרת, תולדת חמה אסורה. רבנן דהכא אמרין, בין חמה בין תולדת חמה מותרת. מתני' פליגא על רבנין דהכא, לא יטמיננה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה. שנייא היא שהוא עושה חריץ. אילו אמר בקמח & יאות. שפיר הוי ראי' לדבריך

מתני' פליגא על רבנין דתמן. דתני ר' שמעון ב"ג אומר: מגלגלין ביצים על גב גג של סיד רותח. ואין מגלגלין ביצים על גבי עפר רותח. מה עבדין לה רבנן דתמן? פתרין לה חלוקין על רשב"ג.

על דעתין דרבנן דתמן, לא סלקת מתניתין כמעשה שעשו אנשי טבריא. אסרו שבישלו בתולדת חמה ועל דעתין דרבנן דהכא, &סלקת מתניתין כמעשה שעשו אנשי טבריא: =קיימ"ל כאנשי טברי'

מעשה שעשו אנשי טבריא כו'. בראשונה היו סותמין [שלא יבא לחתות] את הקמין furnace-room מע"ש, ונכנסים ורוחצין בשבת.במים שהוחמו בקמין נחשדו להיות ממלין אותו עצים מערב שבת והיא דליקה והולכת בשבת. ואסרו להן רחיצה, והתירו להן זיעה. נחשדו להיות נכנסין ורוחצין ואמרו מזיעין היינו, ואסרו להן רחיצה וזיעה. היו שם שתי אמבטיות אחת של מתוקין ואחת של מלוחין. נחשדו להיות מגלין את הנסרין ורוחצין במתוקין, והן אומרים במלוחין רחצנו חמי טברי' ואסרו להן את הכל. כיון שנתגדרו היו מתירין להן והולכין. מתירין להן והולכין. עד שהתירו להן מי מערה וחמי טבריא. ולא התירו הבאת לונטיות. bathing-clothes ומי התיר הבאת לונטיות? רבי חנינא בן עקיבה. דתני ג' דברים התיר ר' חנינא בן עקיבה. התיר עצה שבים. אינו מכשיר את הפירות (כשמכסה בו) והתיר כצוצרה.גזוזטרא למלאות ממנה מים והתיר הבאת לונטיות.

תמן תנינן הרוחץ במערה או במי טבריא מסתפג אפילו בעשר לונטיות ולא יביאם בידו. שמואל אמר מה יעביד הדין סבורא דלא יליף ולא שימש. והדא מתני' קודם עד

שלא התירוה באת לונטיות. רבי ירמיה ורבי זעירא רב יהודה בשם שמואל: רבי התיר לונטיות.

תני: אין משתטפין לא בחמין ולא בצונן. א"ר יודא בר פזי ודא מתניתין קודם עד שלא התירו חכמים חמי טבריא. דתני הרוחץ בחמי טבריא הוא מזלף על עצמו. אבל אחרים לא יזלפו לו. ר"ש בן מנסיא אומר אף הוא לא יזלף על עצמו. מפני שהוא מרבה את ההבל. ומכבד את הקרקע.

ר' אחא בר יצחק עאל מיסחי לרחוץ עם בא בר ממל בטרים בר יטסס במרחץ של בר יטסס. חמא חד בר נש מזליף squirt על גרמיה. א"ל כזה אסור בשבת מפני שהוא מרבה את ההבל ומכבד את הקרקע.

ר' אבהו, חורנין מזלפין ונפל עליו, והוא אמר אסור

הא רבי לוונטי עאל מיסחי עם ר' יונה, חמא חד בר נש מזליף על גרמיה. א"ל לית אנן צריכין חששין ליחידייא.

ר' יצחק רובא עאל מיסחי עם ר'. א"ל מהו מיתן צלוחיתא גו עגלתא. basin א"ל הבא גו נטלא היא נעשית ככלי שני. ר' יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי שואלין הלכות המרחץ בבית המרחץ. והלכות בית הכסא בבית הכסא. כהדא רבי שמעון בן אלעזר עאל מיסחי עם רבי מאיר. אמר ליה מהו לקנח? אמר ליה אסור. מהו להדיח? אמר ליה אסור. ולא כן שמואל שאיל לרב מה לענות אמן במקום מטונף. והוא אמר אסור. ואסור דאמרית לך אסור! אשכח תנאי תני אין שואלין הלכות המרחץ והלכות הכסא בבית הכסא:

אם בי"ט כחמין שהוחמו בי"ט כו'. חמין שהוחמו בי"ט. וכן חמין שהוחמו מע"ש לשבת. רב ושמואל חד אמר מרחיץ בהן פניו ידיו ורגליו. וחרנה אמר מרחיץ בהן כל גופו איברים איברים. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דתני שמואל מרחיץ בהן פניו ידיו ורגליו. הוי רב דו אמר מרחיץ בהן כל גופו איברים איברים.

חד פילוסופיוס שאל לבר קפרא. אבלט שאל ללוי בר סיסי, מותר לשתות ואסור לרחץ?! א"ל אם תראה סריס מחבק עם אשתך שמא אינו רע לך? א"ל אין! א"ל ומכי הוא לה כלום וכי הוא עושה רע? אמר לו שלא תתפריץ. אמר ליה והכא שלא יתפרצו! כיון שיצא אמרו לו תלמידיו, רבי! לזה דחיתה בקנה. לנו מה את משיב? אמר להם והלא כבר נאמר (שמות יב) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם:

מוליירר נותנין כלי קטן בתוך כלי גדול וגחלים מקיפין את כלי הקטן מכל צד הגרוף שותין ממנו בשבת. הא אם אינו גרוף לא. אמר ר' שיין מפני שהגחלים נוגעות בגופו. אמר ר' חנינא בריה דר' הילל מפני שהרוח נכנסת בגופו והגחלים בוערות. אמר רבי יוסי בי רבי בון מפני שהוא עשוי פרקים פרקים הוא מתיירא שמא נתאכל דיבוקו והוא מוסיף מים:

אנטיכי אף על פי שגרופה אין שותין ממנה. רבי חנניה רבי יוסי ר' אחא אבא בשם רבי יוחנן מפני שהיא מתחממת מכתליה. רבנן דקיסרין רב הונא בשם רב אם היתה גרופה ופתוחה מותר:

הלכה ד משנה מיחם שפינהו לא יתן לתוכו מים צוננין בשביל שייחמו. אבל נותן הוא לתוכו ולתוך הכוס, כדי להפשירן:

גמרא רבי בא בר בריה דר' חייא בר בא, ר' חייא בשם ר' יוחנן לא שנו אלא לתוך הכוס. הא לתוכו לא. אסור אף להפשיר א"ר

מנא קשייתה קומי ר' בא, לא תני ר' יוחנן על סיפא, לא תני על רישא בשביל שייחמו הא להפשירן לא? אתא רבי בא בר כהנא רבי חייא בר אשי בשם רב אם לחממן אסור, אם להפשירן מותר.אפי' ליתן לתוך המיחם עצמו—אים רוצה רק להפשיר

תני: נותנין חמין לתוך צונין, אבל לא צונין לתוך חמין כדברי בית שמאי. ובית הלל אומר בין חמין לתוך צונין בין צונין לתוך חמין מותר. במה דברים אמורים? בכוס אבל באמבטי, חמין לתוך צונין מותר, וצונין לתוך חמין אסור. ורבי שמעון בן מנסיא מתיר. אתיא דרב, כרבי שמעון ב"מ. רבי יוחנן, כרבי יוחנן בן נורי. רב מקל כרשב"מ דשרי אף צונן לתוך חמין באמבטי

תני רבי יוחנן בן נורי אומר: ממלא הוא אדם חבית של מים ונותנה כנגד המדורה לא בשביל שתיחם, אלא בשביל שתפיג צינתה.

יורד הוא אדם וטובל בצונן ועולה ומתחמם כנגד המדורה דברי ר"מ. וחכמים אוסרין. יאות א"ר מאיר. ומה טעמון דרבנן? ייבא כיי דמר רבי זעירא בשם רב יהודה מותר להפשיר במקום שהיד שולטת. ואסור להפשיר במקום שאין היד שולטת. אפי' במקום שאין היד שולטת עד איכן? ר' יודה בר פזי ר' סימון בשם רבי יוסי בן חנינה עד שיהא נותן ידו לתוכה והיא נכוית.

הכל מודין בכלי שני שהוא מותר. מה בין כלי ראשון מה בין כלי שני? א"ר יוסי כאן היד שולטת. וכאן אין היד שולטת. א"ר יונה כאן וכאן אין היד שולטת. חמים מאד! אלא עשו הרחק לכלי ראשון ולא עשו הרחק לכל שני. אמר רבי מנא ההן פינכא דאורזא מסייע ליה לאבא. [ר' מנא בנו של ר' יונה] ההן פינכא דגריסא מסייע ליה לאבא. דאת מפני ליה מן אתר לאתר ועד כדון הוא רותח: תבשילים הללו כשמפנים אותו מכלי לכלי עדיין הם רותחים

הלכה ה משנה האילפס והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין. אבל נותן הוא לתוך הקערה או לתוך התמחוי. ר' יהודה אומר: לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר:

גמרא מהו ליתן תבלין מלמטה ולערות עליהן מלמעלה? ר' יונה אמר אסור ועירוי ככלי ראשון הוא. חיילה דר' יונה מן הדא. אחד שבישל בו אחד שעירה לתוכו רותח. חייב בשבירה (כשבישל בו קדשים) א"ר יוסי תמן כלי חרס בולע, תבלין אינן מתבשלין. התיב רבי יוסי בי רבי בון והתני אף בכלי נחושת כן. אית לך למימר כלי נחושת בולע?!

מהו לערות מן הקילוח? א"ר חנניה בריה דר' הלל מחלוקת רבי יונה ורק יוסי. רבי יצחק בר גופתא בעא קומי רבי מנא עשה כן בשבת חייב משום מבשל. עשה כן בבשר וחלב חייב משום מבשל? א"ל כיי דמר ר' זעירא אי זהו חלוט ברור? ??לעניין שאינו מחמיץ כשנותן בו קמח כל שהאור מהלך תחתיו.

ר' יודה אומר לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר. על דעתיה דרבי יודה מלח כציר. יין כחומץ:

הלכה ו משנה אין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את השמן, ואם נתנו מבעוד יום מותר. ואין ניאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן:

גמרא רבי חגי בעי, כבה מבעוד יום ונתודע לו משחשיכה? מי אמרינן מוקצה בטעות, הוי מוקצה חברייא בעו, כבה בשבת ונתודע לו בשבת הבאה?

אמר רבי יוחנן אין לך דבר שהוא בעינו ואינו בהכנו לא נשתנה ואפ"ה "מוקצה" אלא דבר אחד בלבד. גרוגרת וצמוקים התיב ר' אלעזר

הרי שמן בנר הרי בעינו הוא ואינו בהכנו! ואין ניאותין ממנו.. לכן נתנו משעה ראשונה שיכלה בנר. התיב ריש לקיש הרי חיטין בזריעה בעינן הן ואינו בהכנו! לכך נתנו משעה ראשונה שיכלו בקרקע. התיבון הרי ביצים לאפרוחים הרי בעינן הן ואינן בהכנן! לכך נתנן משעה ראשונה שיעשו אפרוחים. התיב רבי ירמיה הרי עיטורי סוכה הרי בעינן הן ואינן בהכנן! שנייא היא. דא"ר אבמרי אחוי דרבי יוסי כל שבעה הן בטילין על גב סוכה, מיכן והילך בהכנו הן. התיב רבי חיננה הרי מוכין שנתפזרו הרי בעינן הן ואינן בהכנן! הכא בכלים, ומה דאת אמר תמן באכלין. התיב רב נסא הרי מוקצה שיבש ולא ידע בו, הרי הוא בעינו ואינו בהכנו?

הלכה ז משנה מטלטלין נר חדש אבל לא ישן. ר"ש אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת:

גמרא התיב רבי חייא בר אחא והא תנינן כופין סל לפני האפרוחים שיעלו ושירדו. ותני עלה: עלו מאליהן, אסור לטלטלו! אמרין, הדא דר"מ. דתני כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בשבת. דברי ר"מ. וה"ה דאסרינן הסל אפי' א ח ר שירדו! [ר' יודא אומר נר חדש מותר לטלטלו. וישן אסור לטלטלו. ממ"מיאוס ר"ש אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת. כבה מותר לטלטלו]

רבי ירמיה ורבי בא תריהן בשם רבי יוחנן: חד אמר דברי ר"מ, כל המיוחד לאיסור אסור =ל"א בסיס לאיסור, רק כשהבסיס עומד לכך. וחרנה אמר כל שייחדו לאיסור אסור. ולא ידעינן מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דמר רבי חנינה, רבי ירמיה שאל, ההן ליבנה לא כמיוחד לאיסור הוא? הוי הוא דו אמר כל המיוחד לאיסור אסור.אף שלא ייחדו הוא מאן דמר ייחדו כל שכן מיוחד.

ומאן דמר מיוחד, הא ייחדו לא. מתניתין פליגא על מאן דמר כל שייחדו לאיסור אסור. דתנינן תמן: מוכני שלה the dolly of the chest בזמן שהיא נשמטת אינה חיבור לה. ואינה נמדדת עמה. ואינה מצלת עמה באהל המת. ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש בתוכה מעות.כשיש מעות בהמגדל ותני עלה: היו עליה מעות ונפלו, נגררת. אלמא לא אמרי' בסיס כשאינו עומד לכך! אמר רב ששת דרבי שמעון היא. דר"ש אומר כבה מותר לטלטלו. אמרין, למה לית אנן פתרין לה דברי הכל היא בשוכח. לית את יכיל. דתנינן תמן אם אינה נשמטת חיבור לה. ונמדדת עמה ומצלת עמה באהל המת וגוררין אותה בשבת אע"פ שיש בתוכה מעות.כי המגדל חשוב כחלק מהמוכני, וחשוב כמטלטל המוכני—לא המגדל אית מימר הכא דברי הכל היא בשוכח?! וודאי דשרי אף "מניח"!

מתני' פליגא על מאן דמר כל שייחדו לאיסור אסור. דתנינן האבן שעל פי החבית מטה על צדה ונופלת. ומטלטל החבית--אלמא לא אסרי' בסיס רבי בא בשם ר' חייא בר אשי פתר לה רב בשוכח. ומר דבתרה, היתה בין החביות, מגביהה, ומטה על צדה, והיא נופלת. עוד היא פתר לה רב בשוכח. מתני' פליגא על מאן דמר כל המיוחד לאיסור, אסור =בסיס שרי. דתנינן כופין סל לפני האפרוחין שיעלו ושירדו. ותני עלה: עלו מאליהן, אסור לטלטלן. א"ר בון בר חייא קומי רבי זעירא תיפתר במאוס. א"ל והתני ר' הושעיה אפי' סאה אפי' תרקב. אית לך מימר סאה ותרקב מאוסין הן?!

רבי ירמיה בשם רב הלכה כר"מ. שמואל אמר הלכה כר' יהודה. רבי יהושע בן לוי אמר הלכה כר"ש. בעון קומי רבי יוחנן את מה את אמר? אמר לון אני אין לי אלא משנה. כל הנרות מיטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת. רשב"ל הורי באטרבוליס,

מנורה קטנה מותר לטלטלה. כר"ש לאחר שכבה רבי חלבו ורבי אבהו קומי ר' חלבו לא מעברין .לא העבירו המנורה שכבה מלפניו קומי רבי אבהו מעברין. רבי יסא סלק גבי רבי תנחום בר חייא בעא מיעברתיה קומוי. א"ל בפנינו?! רבי יוסה גליליא סלק קומי יוסי בן חנינה בעא מעברתיה. א"ל מאן שרא לך!

אשכחת רב ושמואל אילין דאסרין, חדא. רבי יהושע בן לוי וריו"ח ורשב"ל אילין דשריין, חדא

רבי לעזר בשם ר' חנינה. מעשה היה וטילטלו פומט מתחת הנר בשבת. מה אנן קיימין? אין כר"מ אפילו פומט יהא אסור. אין כר"ש אפילו נר יהא מותר. אלא כן אנן קיימין כר' יודה. דר' יודה דו אמר נר מאוס, פמוט אינו מאוס.

תני נר שהוא מונח ע"ג טבלה מסלק את הטבלה והנר נופל. אמר ר' יוחנן קרוב הוא זה לבוא לידי חיוב חטאת. לפניו משום מבעיר. לאחריו משום מכבה!! ואיך יסלק הטבלא? שמואל בר אבא קומי רבי יסא, בכבה. א"ל תנוח דעתך. מה אנן קיימין? אין כר"מ אפי' טבלה תהא אסורה. אין ר"ש אפי' נר יהא מותר.כדין נר שכבה אלא כאן כר' יודה, דר' יודה אמר נר מאוס. טבלה אינה מאוסה.

תני: אם התנה עליו לטלטל נר עצמו כשיכבה מותר. מה אנן קיימין? אין כר"י אפי' התנה עליו יהא אסור.מוקצה מחמת מיאוס הוא! אין כר"ש אפילו לא התנה עליו יהא מותר. הוי מאן תנא אם התנה עליו מותר רבי מאיר

ל"ש כאן [דתני: נר שהוא מונח אחורי הדלת פותח ונועל בשבת ובלבד שלא יתכוין לא לכבות ולא להבעיר. רב ושמואל פתרין ליה בשוכח ומקללין מאן דעבד כן. (מלאכי ב) יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה.דס"ל דשא"מ אסור]

אבל כוס וקערה ועששית אף על פי שכבו, אסור ליגע בהן. רבי טבי בשם רב חסדא אפי' כרבי שמעון דו אמר תמן מותר, מודי הוא הכא שהוא אסור. שאם אומר את לון שהוא מותר, אף הוא מכבה אותן ומשתמש בהון.

אמר רבי מנא בקדמיתא הוינן סברין מימר, מה פליגון באותו שכבה, בשגררו העכברים את הפתילה, באפוצה.שגררו עכברים את הפתילה ע"כ אין לאסור מחמת טלטול פתילה, א"ן הפתילה "דחוק" בפי הנר ובטל להנר ואפילו תימא בשלא גררו העכברים את הפתילה, ואפילו תימא שלא באפוצה, כשיש בתוכו שמן.מותר לטלטל מחמת השמן ותמן תנינן נוטל אדם את בנו והאבן בידו. וכלכלה והאבן בתוכה. ותני דבית רבי: האבן והאוכלין בתוכה. ולא הוינן אמרין כלום. שהרי רבי רומנוס הוציא מחתה משל בית רבי מליאה גחלים בשבת. אית לך מימר גבי גחלים אפוצות הן?! או בשיש לתוכו שמן?!

א"ר אבהו קיימתיה קרטים של בוסם היה בה בהמחתה.

רבי בא בר חייא בשם רבי יוחנן תרכוס dresser אסור לטלטלו. הורי רבי אמי מותר. רבי ירמיה חמי לון מטלטלין ליה גו סדרא רובא, ולא הוה ממחה בידון. דבית רבי ינאי אמרין עד ג', ככסא. מיכן והילך, כסולם.

[הובא לעיל א"ר יוסה בי ר' בון: מאן דשרי כר"ש דתני לא יגרר אדם את המטה ואתה הכסא ואת הספסל ואת הקתידרה. מפני שהוא עושה חריץ. ור"ש מתיר. ר' בא בשם ר' חונא, ר' חגיי בשם ר' זעירא, רבי יוסי בשם רבי אילא: מודין חכמים לר"ש

בכסא שרגליו משוקעת בטיט, שמותר לטלטלו. כמה דתימר מותר לטלטלו ודכוותה מותר להחזירו. א"ר יוסי אף אנן נמי תנינן ניטלין בשבת. א"ר יוסי בי רבי בון דר"ש היא. א"ר יוסי בי ר' בון מתניתא אמרה כן כל הכלים אינן נגררין חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת.סוגיא זו הובאה לעיל ריש פירקין]

ר' הונא בשם דבית ר' ינאי לענין שבת איתאמרת. חזקיה בשם דבית רבי ינאי לענין חזקות איתאמרת. רבי יוסה משום דבית רבי ינאי לענין טומאה איתאמרת.שיעור עד 3 ככסא וכו'

רבי אחא בר חיננא רבי יסא בשם רבי יוחנן, מנורה קטנה מותר לטלטלה. ולא כלי הוא ולא כל מה שבבית מן המוכן הוא!פשיטא!

א"ר יוסי בי רבי בון תיפתר שלקחה עמו לסחורה. או שבאת ע"ש עם חשיכה. ולא שמעת מינה כלום: לא אמרי' כל שבבית מוכן הוא

הלכה ח משנה נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות, ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה:

גמרא הכא את אמר נותנין לקבל ניצוצו' [ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה] והכא את אמר אין נותנין כלי תחת הנר.לקבל שמן כאן שיש לו צורך בשמן, וכאן אין לו צורך בניצוצות:ניצוצות אין בו ממש

ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה. רבי שמואל בשם רבי זעירא דרבי יוסי היא. דאסר "גרם כיבוי"

א"ר יוסה הוינן סברין מימר מה פליגין רבי יוסי ורבנן בשעשה מחיצה של כלים. אבל אם עשה מחיצה של מים לא. לכו"ע אסור להציל הדליקה ע"י "מחיצה של מים" מן מה דמר רבי שמואל בשם רבי זעירא, דרבי יוסי היא. הדא אמרה אפילו עשה מחיצה של מים היא

המחלוקת: ושרי לרבנן

מסכת שבת פרק ד

הלכה א משנה במה טומנין ובמה אין טומנין? אין טומנין לא בגפת ולא בזבל ולא במלח ולא בסיד ולא בחול בין לחין בין יבישין

לא בתבן ולא במוכין ולא בזוגין ולא בעשבין בזמן שהן לחין אבל טומנין בהן כשהן יבישין

טומנין בכסות ובפירות ובכנפי יונה ובנעורת של פשתן ובנסורת של חרשין דקה. רבי יהודה אוסר בדקה ומתיר בגסה:

גמרא לפי שהדברים הללו רותחין ומרתיחין, והוא נוטלן והן תשים נחלש קצת כח הרתיחה לתוך ידו, ומחזירן והן מוסיפין רתיחה, לפיכך אסרו לטמון בהן.

וכר' לעזר בן עזריה דרבי לעזר בן עזריה אמר: קופה מטה על צדה ונוטל. ואוסר ליטול הקדירה מתוך הגפת—א"כ לשרי להטמין בדבר המוסיף הבל [כשהדבר מוקצה]?

וכרבנן דתמן 1:6 דינון אמרין אם היתה יורה מחוברת, אסור אלמא חיישי שיוסיף מים וה"ן בדבר המוסיף הבל

ותמן תנינן ספק חשיכה ספק לא חשיכה מותר לטמון בדבר שאינו מוסיף הבל מפני שלא חשיכה. הא אם חשיכה אסור לטמון בהן. תמן אמרין מפני ביטול בית המדרש.כדי שיבאו לביה"כ בערב א"ר בא מפני החשד שאם אומר את לו שהוא מותר, אף הוא אינו עושה אותן כל צורכו מבע"י.וגומר הבישול בשבת מתוך שאת אומר לו שהוא אסור אף הוא עושה אותו כל צרכו מבע"י. מה נפק מן ביניהן? לטמון שלג וצונין. על דעתיה דר' בא מותר. ועל דעתון דרבנין דתמן אסור.

אסרו טמינה בדבר המוסיף מפני כירה. כמו שאסרו כירה בלי גו"ק . אסרו כירה שהבלה ממועט, מפני כירה שהבלה מרובה. אסרו תבשיל שנתבשל כל צורכו, מפני תבשיל שלא נתבשל כל צורכו. אסרו חמין מפני תבשיל שנתבשל כל צורכו. חזרו והתירו חמין.להטמין אפי' בדבר המו'

תני אין טומנין ברמץ.אפר חם א"ר זעירא הדא אמרה אפר שנצטנן מותר לטמון בו. כהדא, ברתיה דר' ינאי הוות משמש קומוי אבוי והוות מעלה קומוי תבשילין רותחין. אמר לה היך איתעבידא? א"ל כמרא הטמנתי בתוך גפת בגיפתא. אמר לה לא תהי עבדה כן! אלא כמרה גו קופתא, ויהבה קופתא על גיפתא. א"ר זעירא בהדא ר' חנינא פליג. דרש ר' אחא בשם ר' חנינה הגפת מלמטן ותבן מיכן ומיכן אסור. התבן מלמטן והגפת מיכן ומיכן, מותר, ומודה בה רבי חנניה.

ר' בון בעי, בללן מה הן?בלל גפת ותבן נישמעינה מן הדא: טומנין בכסות ובפירות ובכנפי יונה. רבי יוסה בן פזי בשם רבי יוסי בר חנינה הדא דתימר בשלא רבת רקבוביתן. אבל אם רבת רקבוביתן אסור לטמון בהן: נרקבו הרבה מן הפירות, אסור. משום שיש כאן "בלילה" של מוסיף+אינו מוסיף

ולא בחול. תמן תנינן מטילין אותו מת בשבת לחול בשביל שימתין.שיהיה קר ההן חלא מירתח רתחא. ומיצן צוננה. ההן חול בעל פקדון הוא, כמה דאת יהיב ליה הוא יהיב לך!

כל דבר שמרחיקין אותו מן הכותל בפרק לא יחפור אסור לטמון בו. אמר ר' יוסי מן מה דתנינן תבן טומנין בו. הדא אמרת אין מרחיקין אותו מן הכותל. התיב רבי חגיי והתני והמשכיר בית לחבירו לא יעשנו אוצר של תבואה. ליידא מילה לא מפני המוץ?! א"ר חנניה מפני העכברים. א"ר פינחס בי רבי חנינה אם מפני העכברים ניתני אפילו אוצר של כל דבר. הוי יאות קשי רבי חגיי.יפה הקשה ר חגיי

אתיב רבי שמי, הרי סלעים מרחיק אותן מן הכותל. מעתה אסור לטמון בהן! א"ר יוסי לא שהסלעים מרתיחין אלא שהן עושין חלודה והן מלקין ארעיתו של כותל. והא תני אין טומנין בסלעים! תיפתר בסלעים של כסף. אבל "אבנים", מותר

אית תניי תני טומנין בסלעים. ואית תניי תני אין טומנין. אמר רב חסדא מאן דמר טומנין, בשל זהב של נחושת. מאן דמר אין טומנין בסלעים של כסף.

לא סוף דבר לחין. אפי' יבשין שנתלחלחו. מן אילין מוכין. ומוכין לא כיבישין שנתלחלחו הן?! ר' יוחנן בר שילא הדא אמרה ההן דכמר איידה,מי שמטמין איזה דבר צריך לחסר מעט, שמא יישפך קצת והו"ל לחין מחמת ד"א, ואסור צריך מחסרתיה ציבחר, דהוא אתי מיסב והוא שפכה ומרתחה.

תמן תנינן כלים 9 וכן בגפת חדשה אבל בישנה טהור. ואי זו היא חדשה ואיזו היא ישנה. רבי יוסי בי רבי בון בשם ר"י חדשה בתוך י"ב חודש. ישנה לאחר י"ב חדש:

טומנין בכסות ובפירות ובכנפי יונה. ר' יודא בר פזי בשם רבי יוסי בר חנינה הדא דתימר בשלא רבת רקבוביתן. אבל רבת רקבוביתן אסור לטמון בהן:

ובנעורת של פשתן ובנסורת של חרשין. אנן תנינן נסורת. תניי דבית רבי נעורת. הדא אמרה היא הדא היא הדא:

הלכה ב משנה טומנין בשלחין, ומטלטלין אותן. בגיזי צמר, ואין מטלטלין אותן.מוקצה למלאכתו כיצד עושה? נוטל את הכיסוי של קדירה והן נופלות. ראב"ע אומר: קופה מטה על צדה ונוטל, כ א י ן ל ה ו צ י א הקדירה מן הצמר שמא יטול ואינו יכול להחזיר.

וחכמים אומרים: נוטל ומחזיר:

גמרא רבי יודה בן פזי בשם רבי יונתן הדא דתימר בנתונין אצל בעל הבית. אבל בנתונין באפותיקי עורות לסחורה, מוקצה היא לא בדא:

בגיזי צמר ואין מטלטלין אותן. רבי יודה ור' יוחנן הדא דתימר בנתונין באפותיקי. אבל בנתונין אצל בעל הבית לא בדא.

רבי ירמיה בשם רב: פורשין מחצלת על גבי שייפות של לבינים בשבת. אמר ר"ש ב"ר אני לא שמעתי מאבא. אחותי אמרה לי משמו ביצה שנולדה בי"ט, סומכין לה כלי בשביל שלא תתגלגל, אבל אין כופין עליה את הכלי. ושמואל אמר כופין עליה כלי. אמר רבי מנא ובלבד שלא יהא הכלי נוגע בגופו של ביצה.

תני ר' הושעיה נחיל של דבורין פורסין עליה סדין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. מה כשמואל? פורשין מחצלת.. כרב. כאן מלמעלן גבוה הרבה שרי לכו"ע כאן מלמטן.

רבי ביסנא בשם רבי יוסי בר חנינא חפי לסוטות borders used for weaving veils אסור לטלטלן. מצדתה הוא פריסן, והדין משטרפן גו שימשא מצודה פרוסה ונשרפת מן השמש אתון שאלו לרב מהו מטלטלתן? אמר לון חשבון עליהן מתנינן תוחתי רשיכון, ושרי לכון מטלטלתן.חשבו לתת ראשיכם תחתיו ר' זעירא בשם ר' ירמיה ראשי כלונסיות שחישב עליהן מאתמול מותר לטלטלן. ר' יונה ור' יוסי סלקון לסדרא דבר עולא דהוה רבעה תמן, שהיה בר עולא ישן שם והוה תמן ראשי כלונסיות.קורות של כלי אריגה אתון ושאלון ליה מהו לטלטלן? א"ל אם חשבתם עליהן מאתמול מותר לטלטלן, ואם לאו אין אתם מותרין לטלטלן.

תני רבי חלפתא בר שאול מוכין שחשב עליהן מאתמול מותר לטלטלן. תני ר' יוסי בן שאול צבר של קורות שחשב עליהן מאתמול מותר לטלטלן. ר' יוסי ר' חנינה בשם ר' ישמעאל בר ר' יעקב בר אחא, ר' יעקב בר אידי רבי חנינא בשם רבי ישמעאל בי רבי יוסי, אבא שלחה הוה, והיה אמר לנו קשרו לכם ראשי גוזיות צמר (הנשארים בעור) ואתם מותרין לטלטלן למחר. חזקיה אמר אפילו מלן.אפי' he squeezed them

רב אמר חריות שגידען לשכיבה, אינן צריכות קישור. לאהלין, צריכות קישור. רב אבא בר חנה אמר בין לשכיבה בין לאהלין צריכות קישור. א"ר חזקיה ולא דמו קישוריה דרב באוהלין לקישוריה דרב אבא בר חנה בכלים. קישוריה דרב באוהלין עד שיקשור את כל הקוצין הבולטין לחוץ ומעכבין מלישב עליהן. קישוריה דרב אבא בר חנה בכלים עד שיהיה עליהן תואר כלי. =קשירת ק צ ת קוצין סגי אם אומר את עד שיקשור את הקוצין, אין מעשה גדול מזה.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי יונתן לעולם אל ימנע אדם עצמו מלילך לבית המדרש שהרי כמה פעמים נשאלה הלכה זו ביבנה, עריבת הירדן למה היא טמאה? ולא אמר אדם דבר. עד שבא רבי חנינה בן אנטיגנס ודרשה בעירו עריבת הירדן למה היא טמאה. מפני שממלין אותה פירות ומוליכין אותה מן הים ליבשה, ומן היבשה לים. ועוד דבר אחר דרש חריות שגדען בין לשכיבה בין לאוהלין צריכות קישור.

התיבון הרי נדידייא דאשקלון. א"ר יצחק בר לעזר שניא היא שמקצתן בים ומקצתן ביבשה אז מה היא נדירייא אשקלון? המילה נדירייא נגזרת מהשורש השמי 'נדר' ופירושו להתגלגל למטה. נראה אפוא שנדירייא אשקלון הם רציפים או מבדוקים עם שיפוע מהיבשה אל תוך הים, שעליהם נגררו הספינות כשמחציתן מחוץ למים. כדי לבצע גרירה זו נזקקו למכשירי גרירה יציבים וחזקים שהותקנו על החוף. נראה כי אבני הרחיים הרבות שנמצאו מסודרות לאורך קו החוף, בקרקעית הים הרדודה, שימשו לעיגון כננות עץ שבעזרתן נגררו הספינות

מחוץ למים. בשיטה זו הורמו אל החוף סירות או ספינות סוחר קטנות לטעינה, לפריקה ולתיקונים. שימוש בשיטה זו נפוץ עד היום לאורך חופי יוון, טורקיה, מצרים ועוד.

אתייא דרבי בא בר חנה כרבי חנינא בן אנטגנוס.

דמר ר' חנינא, עולין היינו עם רבי לחמת גרר והיה אומר לנו בחרו לכם חלקי אבנים ואתם מותרין לטלטלן למחר. רבי זעירא אמר עד שיקרדם. חברייא אמרי עד שישפשף. וצפוראי אמרין עד שיחשוב. רבי יוחנן אמר עד שיהא עליהן תואר כלי.כ אי"צ לכל זה...

אשכחת אמר, רב אבא בר חנה, ור' יוחנן, ור' יונתן חדא.תואר כלי סגי רב ור' זעירא ורבי ישמעאל בי ר' יוסי חדא.מעשה כל-דהו ציפוראי ורבי יוסי בן שאול ורבי חלפתא בן שאול חדא.מחשבה סגי חברייא לית להון זוג:מעשה-רב

הלכה ג משנה אם לא כסהו מבעוד יום, לא יכסנו משתחשך. כסהו ונתגלה, מותר לכסותו

ממלא את הקיתון ונותן לתחת הכר או תחת הכסת:

גמרא לעיל פרק כירה כעין זה נטלו מבעוד יום, מחזירו מבעוד יום. נטלו משחשיכה, מחזירו משחשיכה. נטלו מבע"י וקדש עליו היום?

רבי בא בשם רב יהודה אם נתקלקלה הגומה אסורה.

ומכירה לכירה מותר. מן ההוא דמר רבי לעזר בשם ר' הושעיא: משרת הייתי את רבי חייא הגדול והייתי מעלה לו חמין מדיוטי התחתונה לדיוטי העליונה ומחזירין לכירה.שבדיוטי העליונה ומר רבי ירמיה, כר"ש, אליא דר' שמעון אפילו מכירה שהבלה ממועט לכירה שהבלה מרובה מותר. מכירה לטמינה אסור. מטמינה לכירה אסור. מטמינה לטמינה צריכה. נתגל' מבע"י מכסהו מבע"י, נתגלה משחשיכה מכסהו משחשיכה. נתגלה מבע"י וקדש עליו היום?

תני אין טומנין חמין משחשיכה אבל מוסיפין עליהן כסות וכלים. כמה יהא עליהן ויהא מותר לכסותם. רבי זריקן בשם רבי חנינא אפילו מפה. אמר רבי זעירא ובלבד דבר שהוא מועיל. אמר רבי חנינא כל הדברים מועילין. אמר רבי מתניה ויאות! אילו מאן דנסב מרטוט מפה דקה על ראשו בעת הצינה שמא אינו כובש הקור?! ויהב לה על רישיה בשעת צינתה דילמא לא כביש צינתה?!

כשם שאין טומנין חמין משחשיכה כך אין טומנין לא שלג ולא צונין. ורבי מתיר. התיב שמעון בר אבא על הדא קדמייתא והא תני ממלא הוא אדם את הקיתון של מים ונותן תחת הכר או תחת הכסת. אלא כרבי דרבי מתיר? כאן לשעה כאן לשהות:לשעה מועטת אף ת"ק מודה דשרי

מסכת שבת פרק ה

הלכה א משנה במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה? יוצא הגמל באיפסר והנקה בחטם male camel with its curb female camel והלובדקים with its nose ring בפרומביא Libyan ass with its bridle והסוס בשיר a horse with its chain וכל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר. ומזין עליהן וטובלן במקומן:

גמרא תני רבי ישמעאל בי רבי יוסי משום אביו. ארבע בהמות נמשכות באיפסר ואילו הן: הסוס והפרד הגמל והחמור. א"ר

חזקיה וסימנא (זכריה יד) וכן תהיה מגפת הסוס הפרד הגמל והחמור. רב אמר הלכה כר' ישמעאל בי רבי יוסי: לובדקם. אית תניי תני לנדקס. מאן דמר לובדקם על שם (דנייאל יא) ולובים וכושים במצעדיו. מאן דמר לנדקס אבמטוס. מהו אבמטוס? חמר סלק.red

ר' יונה אמר, רב הושעיה בעי, גרים הבאים מלובים מהו להמתין להן ג' דורות? א"ר יונה בן צרויה: מן מה דנן חמיי ההן פולא מיצרייא כדון רטיב כשהן חות אינון צווחין ליה "לובי", כדו נגיב יבש אינון צווחין ליה פול מצרייא. הדא אמרה גר מלובי צריך להמתין ג' דורות. הדא אמרה הוא לובי הוא מצרי.

ר' יצחק בר נחמן בשם ר' אושעיא הלכה כדברי התלמיד. דברי חכמים כל מין פרדות אחד.כלאים 8:4

ר' שמואל בשם רבי זעירא כמה דתימר לעניין איסור "וכן כל שאר הבהמה"במשנה הבאה כן את אמר לעניין היתר שאר בהמות בכלל יוצאין באפסר וחטם

וכן הסוס בשיר. ולא כן תני כל תכשיטי אדם טמאין ותכשיטי בהמה טהורין?! תיפתר בעשויין להנותן.להנאת אדם

[ואינו עושה חריץ?! אלא כרבי שמעון. דתני לא יגרר אדם את המטה ואת הכסא ואת הספסל ואת הקתידרה מפני שהוא עושה חריץ. ורבי שמעון מתיר. א"ר חיננא כהדא. דתני דלת גוררת, מחצלת גוררת, קנקילון גורר,lattice gate dragged on floor פותח ונועל בשבת ואצ"ל בי"ט. ותני כן: מחצלת שהיא קשורה ותלויה בעמוד, פותח ונועל בשבת ואין צ"ל ביום טוב:]

ומזין עליהן וטובלין במקומן. תמן תנינן לא תטבול בהן עד שתרפם, וכאן הוא אמר הכין?! אמר רבי מנא כאן ברפים. כאן באפוצים:דחוק

הלכה ב משנה חמור יוצא במרדעתsaddle-cloth בזמן שהיא קשורה לו. הזכרים יוצאין לבוביןכיסוי-זכרות רחילות יוצאות שחוזותגילוי-נקבות כבולותהיפוך וכבונות להגן על הצמר והעזים צרורותbound-udders ר"י אוסר בכולן חוץ מן הרחלים הכבונות. ר' יהודא אומר עזים יוצאין צרורות ליבש אבל לא לחלב:

גמרא שמואל אמר בקשורה לו מערב שבת.יוצאה במרדעת

חנין מגופתייה אמר קומי שמואל, רב חייא בר אשי לא נהיג כן. א"ל נהיג בקלסטירין. דתני זכרים יוצאין בקלסטירין.fodder-basket. התיר רבי אחא בר פפא קומי ר' זעירא.

והא תני חבל שהוא קשור בפרה קושרין אותו באבוס. באבוס קושרין אותו בפרה. ניחא בפרה קושרין אותו באבוס. באבוס קושרין אותו בפרה ולא נמצא משתמש בצדדי בהמה בשבת? אמר רבה תיפתר בקשרין שאינן של קיימא.שאינו מבטל החבל לגבי הפרה/איבוס א"ר יוסי שנייא הוא צדדי בהמה בין קשר שהוא של קיימא בין קשר שאינו של קיימא?! א"ר שמי תיפתר כרשב"א. דתני רבי שמעון בן אלעזר אומר מותר להשתמש על צדדי בהמה בשבת. היא צדדי בהמה היא צדדי אילן. א"ר מנא קיימתיה במספק חבל על חבל: ואינו סומך על הבהמה

זכרים יוצאין לבובין. שהוא נותן עור בורסיון עור מאת הבורסי כנגד לבו והוא מתריס כנגד חיה:

רחלים יוצאות שחוזות. אית תניי תני שחוזות. ואית תניי תני שוזות. מאן דאמר שוזות מעתדן כמה דתימר (משלי ז) שית זונה ונצורת לב. מאן דאמר שחוזות. כמה

דתימר אין משחיזין את הסכין.

כבונות- למילת.

כבולות- שלא יעלה עליהן הזכר. רבי אבון בשם רבי חייא (מלכים א ט) ויקרא להם ארץ כבול. ארץ שאינה עושה פירות:

רבי יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב. תני ר' יהודא ב"ב אומר בין ליבש בין לחלב אסור. יאות א"ר יהודא ומה טעמון דירב"ב? רבי יוסי בי רבי בא בשם רב יהודא ר' יוחנן מטי בה בשם רב הלכה כדברי מי שהוא אומר בין ליבש בין לחלב אסור משום מי מיפוס:מי יודע מה כוונתו?

הלכה ג משנה ובמה אינה יוצאה? לא יצא הגמל במטוטלת כר לא עקוד ולא רגול וכן שאר כל הבהמה

לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך, אבל מכניס חבלים לתוך ידו וימשוך ובלבד שלא יכרוך:

גמרא כהדא כיפה דהיא משויא גבינתה.like a ball to level the humps.

עקוד בידו אחת. רגול בשתי רגליו:

לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך. א"ר בא מפני החשד שלא יהו אומרים איש פלוני יצא לעשות מלאכתו בשבת.

אסי אומר לכלאים נצרכה.אסור לכרוך צמר ופשתים על ידיו

רב יהודה בשם שמואל אמר, מידו אסור ומצואר בהמה מותר. שאין לבהמה משוי בשבת. כרוך אל צואר בהמה אסור, משולשל מצואר בהמה מותר.

רב הונא ורב יהודה תריהון בשם שמואל:כריכה חד אמר מידו אסור ומצואר בהמה מותר. וחורנה מחלף. מאן דמר מידו אסור משום משוי בשבת. ומצואר בהמה מותר שאין לבהמה משוי בשבת.

ומאן דמר מידו מותר מפני שאיפשר.שאי-אפשר אחרת... ומצואר בהמה אסור הוא מצוה על שביתת בהמתו כמוהו. שנאמר (שמות כג) למען ינוח שורך וחמורך כמוך.

תני טפח מידו לצואר בהמה אסור. א"ר זעירא מידו אסור ומצואר בהמה אסור. ואי זו היא שהוא מותר? אמר רבי יוחנן בר מרייא מאן דעביד טבאות, נגיד לה כהדין סוסיא סרקייא:מי שעושה טוב, מושכו כסוס של סרקיים (אין החבל יוצא כלל)

הלכה ד משנה אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו ולא בזוג אע"פ הוא פקוק ולא בסולם שבצוארוl adder-yoke around its neck ולא ברצועה שברגלו. אין התרנגולים יוצאין בחוטין ולא ברצועה שברגליהן ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן ואין הרחלים יוצאות חנונות עץ בתוך האף ואין העגל יוצא בגימוןעול קטן ולא פרה בעור הקופדhedgehog-skin tied around the udder ולא ברצועה שבין קרניה. פרתו של רבי לעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים:

גמרא תני אבל מטייל הוא בה מרדעת בחצר.

רבי שמואל בשם רבי זעירא אף לענין איכוף saddle כן. תני יוצא הוא החמור באוכף שלו בשביל לחממו. אבל לא יקשור את המסרוכיband to fasten the saddle to the belly ולא יפשיל את הרצועה שתחת זנבו.

ר' ירמיה בעא קומי רבי זעירא מנן אילין מולייא? דתנינן הלכות שבת כהררים תלויין בסערה. ואת אמר הכן?!איך אתה מדמה אוכף למרדעת להתיר? ויתיביניהשמא על זה קאי "כהררים..." מה בין סולםyoke in shape of ladder to prevent him from scratching his sore

לקישושות?splint סולם יש בו ממש. קישושות אין בהן ממש!ואי"ז הררים התלויים... אר"ח ויתיביניה מה בין קישושות לקמיע מומחה. דתני אסור לבהמה לצאת בקמיע מומחה! א"ר אבדימי ויתיביניה מה בין קישושות לאגד שעל גבי המכה!

אית תניי תני אין יוצאין בקישושות. אית תניי תני יוצאין. א"ר חייא בר אדא תניין אינון. מה דמר יוצאין בקישושות יוצאין באגד שעל גבי המכה. ומאן דמר אין יוצאין בקישושות אין יוצאין באגד שעל גבי המכה:

אין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן. מפני שהוא עושה חריץ:

אין הרחלים יוצאות חנונות. רב יהודה אמר כיפה של צמר. רבי יסא בשם רבי חמא בר חנינא עיקר הוא ושמיה יחנונה. ר' זעירא בעא קומי ר' יוסי לית הדא אמרה שאסור לבהמה לצאת בקמיע מומחה?! א"ל אין בבלייה דקמתה עליה!כן! בבלי שירדת לזה!

אין העגל יוצא בגימון. רב הונא אמר בר נירא.עול קטן רב חסדא אמר פינקסה.לוח אבא בר רב הונא אמר שרתיעה.pole beneath the chin אית תניי תני גימון. אית תניי תני גימול. מאן דמר גימון (ישעיהו נח) הלכוף כאגמון ראשו. מאן דמר גימול (שמואל א א) ותעלהו עמה כאשר גמלתו. מאן דמר גימון מסייע לרב חסדא. מאן דמר גימול מסייע לאבא בר רב הונא ולרב הונא:תכלית אלו הדברים למנוע הנקה

ולא פרה בעור הקופד. שהוא נותן עור קופד בין דדיה בשביל שלא תינק את בנה:

פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים. רבי בא ורבי שמואל תריהון אמרין דברי חכמים אפילו להימשך בה אסור. ר' בא בשם שמואל אם היתה קרניה קדוחה מותר. א"ר יוסי קשייתה קומי ר' בא ומר לא תנינן אלא הנקה בחטם?הא שאר "שמירה יתירה" אסור

רבי זעירא בשם שמואל שור שעיסוקו רע יוצא בפרומביא שלו. ורבותינו שבגולה נהגו כן. רבי לייא רב יהודה בשם שמעון בר חייא כלב יוצא בסוגר שלו. אם להכות בו אסור. אם בשביל שלא לאכול אפסרו מותר.שלא יופסד אפסרו

גניבה אמר הלכה היא היה מלמד ובא.רק להלכה ולא "למעשה" בדא דתנן שלא ברצון חכמים?!

תני רבי יודה בר פזי רב דלייה אמרו לו או עמוד מבינותינו או העבר רצועה מבין קרניה. אמר רבי יוסי בי רבי בון שהיה מתריס כנגדן.

א"ר חנניה פעם אחת יצאת והשחירו שיניו מן הצומות. א"ר אידי דחוטריה, אשתו הייתה. ומנין שאשתו קרוי עגלה. (שופטים יד) לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי.

תמן אמרין שכינתו היתה. ויש אדם נענש על שכינתו?! אמר רבי קיריס דידמא ללמדך שכל מי שהוא ספיקא בידו למחות ואינו ממחה קלקלתו תלויה בו:

מסכת שבת פרק ו

הלכה א משנה במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה? לא תצא אשה לא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן, לא ברצועה שבראשה ולא תטבול בהן עד שתרפם. לא בטוטפת headband ולא בסנבוטין head bangles בזמן שאינן תפורין ולא בכבול hairnet לרה"ר

ולא בעיר של זהב ולא בקטלא necklace ולא בנזמים ולא בטבעת שאין עליה חותם ולא

במחט שאינה נקובה ואם יצאה אינה חייבת חטאת:

גמרא רב נחמן בר יעקב אמר ע"י שהיא מתרתן שהן חצין בנדתה. והיא שכוחה ומהלכת בהן ארבע אמות. א"ר מנא בקדמייתא הוינן אמרין על ידי שהיא מתרת את התפור. ולא הוינן אמרין כלום. תני ר' הושעיה חותל של תמרים קולע ומתיר ובלבד שלא יקשור.

תמן תנינן: אילו חוצצין באדם חוטי צמר וחוטי פשתן והרצועות שבראשי הבנות. ר' יהודא אומר של צמר ושל שיער אינן חוצצין. שמואל אמר לית כאן של שיער על דעתיה דרבי יהודה, אלא של צמר. הא של שיער דברי הכל אין חוצצין.אי"צ שתרפם בשעת טבילה—ויוצאת בהם בשבת

רבי בא בשם רב יהודה רבי זעירא בשם רבנין, היתה נימא אחת חוצצת. שתים ספק. שלש אינן חוצצות. רבי זעירא בעי, קשר נימא לחבירתה, אחת היא אחת. לשתים שתים הן. לשלש שלש הן?

רב יהודה אמר זו שהיא יורדת לטבול לנידתה קושרה שערהלגופה? כדי שתטבול כל השיער כזנב הסוס, לעובדה ="למעשה", וסמיך עלי.

כהנא שאל לרב מהו מיפק באילין תיכייא.(cord-chains(belt אמר לו כן אמרין אסור לו לאדם לצאת בהמייני.?!

רב הונא הורי לאיתתיה דריש גלותא מיתן ליברה דדהבא על קפיליטה.golden "scales" on a wig

רבי יוחנן הורי לאילין דבית בון, מיתן טלייה דמרגליתא על פרגזתא.drops of pearls over the tunic

א"ר אילא, כל המחובר לכסות הרי הוא ככסות. ותנינן יוצא הוא בזוגין שבכסותו, ואינו יוצא בזוגין שבצוארו.

אית תניי תני בין אילו בין אילו מקבלין טומאה. ואית תניי תני בין אילו בין אילו אין מקבלין טומאה. מאן דמר בין אילו בין אילו מקבלין טומאה, בשעשה להן אמבולי.=עינבל ומאן דמר בין אילו בין אילו אין מקבלין טומאה, בשלא עשה להן אמבולי.

ואפי' עשה להם אמבולי יהו טהורין שמא לנוי עשאום!

ולא כן א"ר אבהו שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן בזוגין שבעריסה. זוגין שעושין לעריסה ויש להם עינבל, מק"ט

[תרין אמוראין, חד אמר מוליך ומביא את העריסה בשבת ובלבד שלא ישמיע את הקול. וחרנה אמר אם משמיע את הקול אסור להוליך ולהביא בשבת אפי' עושהו בנחת, ואם לאו מותר] אלמא אפילו אינו משמיע קול, מק"ט

תמן אם אינן עשויין להשמיע את הקול בשבת. עשויין הן להשמיע את הקול בחול. ברם הכא אם אינן עשוין להשמיע קול לא בחול ולא בשבת מפני מה עשה להן אמבולי?! ע"כ להשמעת קול

לא בטוטפת. רבי בון בר חייה קובטירה. דבר שהוא נותן במקום הטוטפת:

ולא בסנבוטין. צובעין תותבן:

לא בכבול. סבכה. תני רבי שמעון בן אלעזר מתיר. ר' אחא בשם כהנא אתיא דרבי שמעון בן לעזר כרבי. כמה דרבי אמר דבר שהוא טמון מותר. כן רבי שמעון בן לעזר אמר דבר שהוא טמון מותר.דלא מיגליא ליה

תכשיטין למה הן אסורין? א"ר בא על ידי שהנשים שחצניות והיא מתרתן לחבירתה והיא שכוחה ומהלכת בהן ד' אמות.

ביצה 1:10 תני ר' חלפתא בן שאול אסור

לשלחן. אמר רבי מונא לא אמרו אלא לשלחן, הא ללבשן מותר.כגון מנעל שאינו תפור תני מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק. ואת הפנקס ואת הקרקש ואת המראה לכסות בהן את הכלים.אלמא שרי לטלטל אפי' דבר שאין בו תשמיש הרגיל א"ר בון מתניתא אמרה כן שאסור ללובשן. דתנינן כל שניאותין בו ביום טוב משלחין אותן. אם אומר את שמותר ללובשן, יהא מותר לשלחן. ומה הדא דתני מטלטלין את השופר להשקות את התינוק. ואת הקרקש ואת המראה לכסות בהן את הכלים בשיש עליהן תואר כלי.

עד כדון תכשיטין של זהב. ואפילו תכשיטין של כסף? אמרין בשם רבי ירמיה אסור. אמרין בשם רבי ירמיה מותר. א"ר חזקיה אנא ידע רישא וסיפא! טליין דקיקין הויין מתרביין בדרתיה חצרו דרבי ירמיה. אתא ושאל לרבי זעירא א"ל לא תיסור ולא תישרי.

אין רואין במראה בשבת. אם היתה קבועה בכותל רבי מתיר. וחכמין אוסרין. רבי אחא בשם רבי בא: טעמא דהדין דאסר, פעמים שהוא רואה נימא אחת לבנה והיא תולשתה והיא באה לידי חיוב חטאת. והאיש- אפילו בחול אסור שאינה דרך כבוד.

ג' דברים התירו לבית רבי שיהו רואין במראה. ושיהו מספרין קומי. ושיהו מלמדין את בניהן יוונית שהיו זקוקין למלכות. רבי אבהו בשם רבי יוחנן מותר אדם ללמד את בתו יוונית מפני שהוא תכשיט לה. שמע שמעון בר בא ואמר בגין דרבי אבהו בעי מלפה בנתיה יוונית הוא תלי לה בר' יוחנן?! שמעה ר' אבהו ומר: יבא עלי אם לא שמעתיה מן רבי יוחנן!

תני אין יוצאין באיסטמא. Band for the hair שלשה דברים נאמרו באיסטמא. אין בה משום כלאים. ואינה מטמאה בנגעים. ואין יוצאין בה בשבת. ר' שמעון בן אלעזר אומר אף אין בה משום עטרות לכלות:ומותר לאחר החורבן

ולא בעיר של זהב. רב יהודה אמר כגון ירושלים דדהב. רבנן דקיסרין אמרין פרוש טוק טקלין.(a golden castle-(headdress מעשה בר' עקיבה שעשה לאשתו עיר של זהב. חמתיה איתתיה דרבן גמליאל וקניית בה. אתת ואמרת קומוי בעלה. אמר לה הכין הווית עבדת לי כמה דהוית עבדה ליה דהוות מזבנה מקליעתא דרישא מכרה קליעות ראשה כדיי שיוכל לעסוק בתורה ויהבה ליה והוא לעי באוריתא.

תמן תנינן עדיות 2 שנים משם ר' אליעזר: יוצאה אשה בעיר של זהב.

תני רבי מאיר מחייב וחכמים פוטרין. בין רבי מאיר לרבנן ניחא רבי מאיר מחייב. וחכמים פוטרין. בין ר' אליעזר לרבנן ניחא ר' אליעזר מתיר וחכמים אוסרין. בין ר"מ לרבי אליעזר קשיא, ר' מאיר מחייב רבי אליעזר מתיר?!

רבי איניינו בר סיסיי אמר משום רבי ליעזר כל מקום שאמרו לא תצא ואם יצתה חייבת חטאת אסורה לצאת בו בחצר. כל מקום שאמרו לא תצא ואם יצתה אינה חייבת חטאת מותרת לצאת בו בחצר. רבי בא בר כהן בשם רב ששת מתניתא אמרה כן. ובכבול ובפיאה נכרית בחצר. רבי לייא בשם ר"ש בר חייא אפילו במקום שאמרו לא תצא ואם יצאת אינה חייבת חטאת אסורה לצאת בו לחצר.

והאיש על ידי שאינו שחוץ מותר? נשמעינה מן הדא: רבן גמליאל ברבי ירד לטייל בתוך חצירו בשבת ומפתח של זהב בידו באצבעו וגערו בו חביריו משום תכשיט. הדא אמרה העשוי לשם תכשיט

אסור. הדא אמרה עשוי לכך ולכך, פטור.אף שעשוי לתכשיט+לפתוח אינו חייב חטאת הדא אמרה אחד האיש ואחד האשה. הדא אמרה אפי' במקום שאמרו לא תצא ואם יצתה אינה חייבת חטאת, אסורה לצאת בו בחצר:

הלכה ב משנה לא יצא האיש בסנדל המסומר, ולא ביחיד בזמן שאין ברגלו מכה, ולא בתפילין ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה ולא בשריון לא בקסדא ולא במגפייםbreastplate helmet greaves ואם יצא אינו חייב חטאת:

גמרא מפני מה גזרו על סנדל מסומר? יש אומרים שהיו רואות את ראשושיש בו כמה מסמרים—ומחמת פחד הפילו הנשים ומפילות. וי"א שהיו שומעות קולו ומפילות. וי"א על ידי שהיו נדחקין זה בזה והורגין זה את זה. מה נפק ביניהון? הדוסטא.מנעל שא"א לראות ראשו מאן דמר שהיו רואות את ראשו ומפילות מותר. ומאן דמר שהיו שומעות קולו ומפילות או שהיו נדחקין זה בזה והורגין זה את זה אסור. ולא בשעת השמד גזרו, מכיון שעבר השמד יהא מותר? לא עמד ב"ד וביטל. מעתה אפילו בחול?

##לאו אורחיה דבר נשא מיהוי ליה תרין סנדלין חד לחולא וחד לשובתא.

תני: טלה עליו מטלית מלמטן מותר.שאין המסמרות ניכרים

ר' יודן בי ר' ישמעאל הוות רגליה שחקה, בלוי ושחוק ועבדין ליה כן. מטלית מלמטה

כמה מסמרן יהו בו? ויהא אסור רבי יוחנן אמר חמשה כחמשה ספרי תורה. ר' חנינא אמר שבעה (דברים לג) וכימיך דבאך. נהגין רבנין כהדא דר' חנינא. דרש ר' אחא בשם רבי חנינא תשעה. רבי היה נותן שלשה עשר בזה ואחד עשר בזה כמנין משמרות. (קוהלת יב) וכמסמרות נטועים.

מה משמרות כ"ד. אף מסמרים כ"ד. רבי יוסי בן חנינא אמר כליבית אינו עולה למנין מסמרים. ר' זעירא שאל לר' בא בר זבדא מהו ליתנם על גבי סנדל אחד. א"ל שרי. מהו ליתנם ע"ג מנעל אחד א"ל שרי.

אין מגרדין מנעלים וסנדלים ישנים, אבל סכין ומדיחין אותן. ר' קריספיא בשם רבי יוחנן תלמידוי דרבי חייא רובא אמרין, הראשונים היו אומרים מגרדין. והשניים היו אומרים אין מגרדין. ואתשלת לרב ומר אין מגרדין. א"ר זעירא הא אזילה חדא מן תלמידוי דר' חייא רובא.

דרבנן דקיסרין בשם רבי יוסי בר חנינא כדברי מי שהוא אומר מגרדין ובלבד לאחורי הסכין.

א"ר חייא בר אשי נהיגין הווינן יתבין קומי רבי משחין ומשזגיןסכין ורוחצין אבל לא מגרדין.

אין סכין מנעלין וסנדלין. חדשים לא יסוך אדם את רגלו והוא בתוך המנעל, ואת רגלו והוא בתוך הסנדל. אבל סך הוא את רגלו ונותנה בתוך המנעל ואת רגלו ונותנה בתוך הסנדל. סך שמן ומתעגל ע"ג קטיבלייא חדשה ואינו חושש.

לא יתננה שמן ע"ג טבלה של שיש ומתעגל עליה. רשב"ג מתיר.

אין לובשין מנעלין וסנדלין חדשים אלא אם כן לבשן והלך בהן מבעוד יום. כמה יהא בהילוכן? בני ברתיה דבר קפרא אמרין מבית רבא דבר קפרא עד בית רביה דרבי הושעיא. ציפוראי אמרין מן כנשתא דבבלאי עד דרתיה דרבי חמא בר חנינא. טיבראי אמרין מן סדרא רובה עד חנותיה דר' הושעיה.

סנדל שנפסקו אזניו, שנפסקו חבתיו,

שנפסקו תרסיותיו, או שפירשה רוב מכפיו טהור. נפסקה אחת מאזניו אחת מחבתיו אחת מתרסיותיו או שפירשו מיעוט מכפיו טמא. רבי יהודא אומר הפנימית טמאה והחיצונה טהורה. רבי יעקב בר אחא רבי טבליי חנין בר בא בשם רב הלכה כרבי יהודא לענין שבת. רבי שמואל בר רב יצחק הוה ליה עובדא שלח לרבי יעקב בר אחא גבי רבי חייא בר בא. א"ל כשם שהן חלוקין בשבת כך הן חלוקין בטומאה והורי ליה כרבנן. רבי שמואל בר רבי יצחק בעי ושמע מימר הלכה כרבי יהודא, והוא מורי ליה כרבנן?! ר' אחא בר יצחק הוה ליה עובדא שלח שאל לר' זעירא ר' זעירא שאל לר' אימי. אמר לו כדברי מי שהוא מטמא מותר לצאת בו. וכדברי מי שהוא מטהר אסור לצאת בו. ולא אפיק גביה כלום.

תני: אבל מטייל הוא בהן עד שהוא מגיע עד פתח חצירו.

ר' אחא ור' זעירא הוון מטיילין באיסטרטין, איפסיק סנדליה דרבי אחא. מן דמטון לפילי, ל"שער" א"ל זהו פתח חצירך. רבי אחא כריך סבונה עליהון. רבי אבהו כריך אגיד מלבניקי. סבר ר' אבהו אגוד מלבניקי מן המוכן הוא. ר' יונה טלקיה לחנותה דחליטרה ויקר אוף ציבחר הוה. זרקו לחנות של אופה--אף שהיה קצת יקר

ר' אלעזר מסליק ליה.

ר' ירמיה בעי קומי ר' זעירא, מהו להחליף? א"ל שרי. אפילו כן אמר ליה פוק חמי חד סיב, וסמך עלוי. נפק ואשכח לר' בא בר ממל ושאל ליה, ושרא. א"ר יוסי מתניתין אמרה שהוא מין מלבוש. דתנינן או בשל שמאל בימין חליצתה כשירה.

שייך ליבמות [חדא דתימר לאורך אבל לרוחב צריך שיהא חופה את רוב הרגל]

ולא ביחיד. א"ר אבא מפני החשד שלא יאמרו איש פלוני נפסק סנדלו ותלאו בית שיחיו:

בזמן שאין ברגלו מכה. הא יש ברגלו מכה הוא נותן. על איזה מהן הוא נותן? שמואל אמר על אותה שאין בה מכה הוא נותן. אם אומר את על אותה שיש בה מכה הוא נותן, מאן צייר ליה מי מעכב על ידו שלא ללבוש האחרת... ולמה שרי' ליה דלא יתן על חורתיה.

ר' יוחנן אמר חזינן מעובדא שלפנינו על אותה שיש בה מכה הוא נותן. שמעון בר בא הוה משמש קומי ר' יוחנן, והוה מושיט ליה סנדליה. כהדא דתני: לדרך הארץ כשהוא נועל, נועל של ימין ואח"כ נועל של שמאל. וכשהוא חולץ, חולץ של שמאל ואח"כ חולץ של ימין. אמר ליה ר"י: בבלייא! לא תעבד כן שהראשונים לא היו עושין כן. אלא כשהוא נועל, נועל של שמאל ואח"כ נועל של ימין. שלא תהא נראית של ימין פגומה =מכה. א"ל שמעון בר בא הדא אמרת על אותה שיש בה מכה הוא נותן? א"ל אין בבלייא דקמתיה עליה! אשריך שעמדת על דברי המשנה

יוצאין בתפילין ערב שבת עם חשיכה. ואין יוצאין בסנדל מסומר ערב שבת עם חשיכה. מה בין זה לזה? זה דרכו לחלוץ. וזה סנדל אין דרכו לחלוץ

איזהו קמיע מומחה? כל שריפא בו ושנה ושילש. ר' אבהו בשם רבי יוחנן: נאמן הרופא לומר קמיע זה מומחה ריפיתי בו ושניתי ושילשתי. רבי שמואל בשם רבי זעירא: ריפא לאדם אחד נאמן לאדם אחד. לשנים נאמן לשנים. לשלשה נאמן לכל אדם. יוצאין בקמיע מומחה בין בכתב בין בעשבים. ובלבד שלא יתננו לא בשירnecklace ולא בטבעת. בעון קומי רבי יונתן, מהו מיתניתיה בההן סילונה. א"ל

ובלבד שלא יתננו לא בשיר ולא בטבעת.

בעון קומי רבי יונתן מהו מפיק בההוא מונייקא necklace אמר לון משום תכשיט. אי משום תכשיט, ודניאל ליסר! (דנייאל ה) והמניכא די דהבא על צואריה. איך הלך בו דנייאל בשבת? אי משם משאוי בשבת, נימא כל המחובר לכסות הרי הוא ככסות

ר' יוסי בי רבי בון בשם רבי יוסי מכה שנתרפאת נותנין עליה רטייה שאינה אלא כמשמרה. רבי אבון בשם רבנין דתמן נותנין עלים גבי מכה בשבת שאינו אלא כמשמרה. אמר רבי תנחומא חוץ מעלי גפנים שהן לרפואה. אמר רבי חונא הדא פואה עקר טב הוא סגין.שורש "פואה" טוב לרפואה כד דאית ביה חמשה קטרין. שבעה קטרין. תשעה קטרין טבא סגין. ובלחוד דלא יתן מוי.

אין קורין פסוק על גבי מכה בשבת. והדין דקרי על יברוחה אסור. בוא וקרי את הפסוק הזה על בני שהוא מתבעת שהוא נבהל תן עליו ספר תן עליו תפילין בשביל שישן אסור. והא תני אומרים היו שיר פגועין בירושלים. א"ר יודן כאן משנפגע כאן עד שלא נפגע. ואי זהו שיר פגועין? (תהילים ג) ה' מה רבו צרי וכל המזמור. (תהילים צא) יושב בסתר עליון. עד כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך:

הלכה ג משנה לא תצא אשה במחט הנקובה ולא בטבעת שיש עליה חותם ולא בכולייר

ולא בכובלתrefreshing bottle ראה ציור) ולא בצלוחית של פלייטון ואם יצאת חייבת חטאת דברי ר' מאיר. וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון

גמרא תני לא יצא החייט במחטו שבכליו. ולא הלבלר בקולמוס שבאזנו. והצבע בדוגמא שבאזנו. ולא השולחני בדינר שבאזנו. ואם יצאו הרי אלו פטורין דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אומן באומנתו חייב. הא שאר כל האדם יוצאין בכך פטורין.

מחלפא שיטתיה דר"מ. דתנינן תמן ואם יצאת חייב חטאת דברי ר"מ. והכא הוא אמר הכין! ר' מנא אמר לה סתם, ר' אבון בשם רבי יוחנן: תמן דרך הוצאה בנשים. ברם הכא טפילין יוצאין בכך.רק "בלתי-מומחים" יוצאים כך...

מחלפה שיטתין דרבנין. דתנינן תמן וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון. הא במחט הנקובה חייב. ודא היא אומן באומנותו חייב. רק מי שהוא "אומן" חייב—הא אחר לא! אמר רבי אבין תיפתר באשה גודלת.

רבי אחא בשם רבי אבא בר רב נחמן דר' נחמיה זו היא.שהולך אחר החותם—ולעניין שבת חייב

חטא' כשיש חותם דתנינן תמן טבעת של מתכת וחותם שלה של אלמוג טמאה. טבעת של אלמוגcoral וחותמה של מתכת טהורה. תני רבי נחמיה מחליף וכן היה ר' נחמיה אומר בטבעת אחר חותמה. בסולם אחר שליביו. בקולב rack אחר מעמידיו ועול אחר סמניירין.the carved ends of the yoke if they are broken ,it is clean

א"ר אילא תיפתר דברי הכל בשהוציאה לחתום בה.חייב חטאת

ר' שמואל בשם ר' זעירא היתה עשויה לכך ולכך: הוציאה לחתום בה חייב. הוציאה לשם תכשיט פטור אף על החותם, שאף החותם טפילה לתכשיט:

הלכה ד משנה לא יצא האיש לא בסייף לא בקשת ולא בתריס ולא באלה ולא ברומחsword-bow-shield-club-spear ואם יצא חייב חטאת. רבי ליעזר אומר: תכשיטין הן לו. וחכמים אומרים אינן לו אלא גנאי שנאמר (ישעיהו ב) וכתתו חרבותם לאיתים וחניתותיהם למזמרות.

בירית garter טהורה ויוצאין בה בשבת. כבליםankle-chains טמאין ואין יוצאין בהן בשבת:

גמרא כתיב (שמות יג) וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. מלמד שהיו מזוינים בחמשה מיני זיין.

ואיזו היא האלה? מן מה דתני רבי יעקב בר סיסי ר' יוסה מאימתי תורמין את הגורן? משתיעקר האלה. הדא אמרה כמין דייקרן.

ומה טעמא דר' אליעזר? (תהילים מה) חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. מה טעמון דרבנן? וכתתו חרבותם לאתים. לאטין.לחרוש וחניתותיהן למזמרות. למיגזיין.לקצור

רבי חייא בשם ר' יוחנן בירית- כל שהיא יחידית. כבלים- כל שהשלשלת בנתים.

ר' יהודה אומר בירית זו אצעדה. דמר רב יהודה (במדבר לא) ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעדה וצמיד טבעת עגיל וכומז לכפר על נפשותינו לפני ה', אצעדה זו פרופסלה. anklet צמיד שירייא. כמה דאת אמר (בראשית כד) והצמידים על ידיה. טבעת. עיזקייאי. עגיל. קדשייא. כמה דתימר (יחזקאל טז) ועגילים על אזניך. וכומז יש אומרים זה טפוס של רחם. ויש אומרים זה טפוס של דדים.

כתיב (ישעיהו ג) ביום ההוא יסיר ה' את תפארת העכסים. קורדיקייה. כמה דתימר (ישעיהו ג) וברגליהם תעכסנה.מנעל בלי עקב

השביסים. שלטוניה. כמה דאת אמר שביס של סבכה.band that fastens the hairnet

הסהרונים עונקיה. כמה דאת אמר (שופטים ח) ויקח את הסהרונים אשר בצוארי גמליהם.

הנטיפות שלמיני.ענק שעל הצוואר

השירות שיראין.על היד

והרעלות. בלינדייא.מכסה הפנים

הפארות. כליליא. כמה דאת אמר (יחזקאל כד) פארכם על ראשיכם. כובע על הראש

והצעדות פרופסלה.לעייל armlets

הקישורים קרקישיה. sashes

ובתי הנפש. תירגם עקילס אסטומובריאה. דבר שניתן על בת הנפש.על הבטן

והלחשים קדשיא. דבר שהוא נותן על בתי הלחישה.האוזן

הטבעות היזקייא.

ניזמי האף דבר שהוא נותן על גב החוטם.

המחלצות. פירזומטא. aprons

המעטפות. קולבין ומעפרן.a cloak with hood

המטפחות. סבניין רברבן. large coverings

והחריטין זונרין מציירין. ואולוסריקא מציירין. כמה דתימר (שמות לב) ויקח מידם ויצר אותו בחרט.חגורות ומשי, מצויירות עם ציורים

הגיליונים. גלגלייה. wrappings

הסדינים. סדיניא

הצניפות אולרייא.head coverings המה דתימר (זכריה יג) ואומר ישימו הצניף הטהור על ראשו. וכתיב (ישעיהו סב) והיית עטרת תפארת ביד ה'. וצניף מלוכה בכף אלהיך.

הרדידים- לסוטה כמה דתימר (שיר השירים א) נשאו את רדידי מעלי שומרי החומות:thin-web

הלכה ה משנה יוצאה אשה בחוטי שער בין משלה בין משל חבירתה בין משל בהמה. ובטוטפת ובסנבוטין head bangles בזמן שהן תפורין.

בכבול hairnet ובפיאה נכרית--- בחצר. ובמוך שבאזנה ובמוך שבסנדלה ובמוך שהתקינה לנידתה בפלפל ובגרגר מלח ובכל דבר שתתן לתוך פיה, ובלבד שלא תתן בתחילה בשבת. ואם נפל לא תחזיר

שן תותבת ושן של זהב, ר' מתיר וחכמים אוסרין:

גמרא חנן בר' אימי אמר קומי רבי יהודה, בשם ר' מנשה בר ירמיה. ובלבד שלא תצא לא ילדה בשל זקינה, ולא זקינה בשל ילדה. והתנינן הבנות יוצאות בחוטין! ר' שמואל בשם ר' זעירא תמן אפי' חוט שאינה דומה לשערה יוצאה היא. ברם הכא לא תצא לא ילדה בשל זקינה ולא זקינה בשל ילדה.

א"ר אבהו כל שהוא תושב בשיער, נקרא פיאה.ומותרת משום פיאה נכרית

ר' ינאי זעירא נפל עודריה דאודניה מוך שבאזנו בעא מיחזרתיה בשבתא. וגערו בו חביריו. רבי ינאי סבר מימר שמן הוא שהוא מרפא.ושמן שרי אפי' ליתן לדם רפואה לכתחלה וחכמים סברין מימר מוך הוא שהוא מרפא.ע"כ גערו בו ולא כן אמר רב ירמי' בשם רב זעירא החושש באזנו נותן שמן ע"ג ראשו, והוא יורד והולך לתוך אזנו, ובלבד שלא יתן לתוך אזנו!

רבי ינאי סבר מימר הלכה כר' יוסי.כסוי כלים אי"צ בית יד וחבריו סברין מימר אין הלכה כר"י. ולא כן אמר ר' בא בר כהנא רחב"א בשם רב הלכה כר"י?! ר' ינאי סבר מימר אדם לא עשו אותו כקרקע. וחבריי סברין מימר אדם כקרקע היא.וקרקע אסור בכיסוי בלי בית יד ולא כן א"ר זעירא, עשה לו רבי חייא ב"א בית יד למוך שבאזנו?! סברין מימר אדם כקרקע הוא. וכיני?! אים יש בית יד למוך איזה איסור יש להחזיר המוך? אלא כיני: ר' ינאי סבר מימר אין שכיח אין הדרך לשכוח ולהלך ומהלך בהן ד"א. וחבריי סברין מימר, שכיח הוא ומהלך בהן ד"א.

א"ר מנא שמעית טעם מן ר' שמואל בשם ר' זעירא ולא אנא ידע מה שמעית. מיי כדון. אמר רבי יוסי מסתברא בשן של זהב שעמדה לה ביוקר לא תצא, די נפלה ומחזרה ליה.ומטלטל 4 אמות שן תותבת מה אית לך? עוד היא מבהתה מימור לנגרא היא מתביישת לומר לאומן עבד לי חורי, היא נפלה ליה ומחזרה ליה.ואכתי איכא למיחש

רבי יסה ורבי אמי: חד חשש שיניה והורי

ליה חבריה. חד חשש אודניה והורי ליה חבריה. ולא ידעין מה אמר דא ומה אמר דא. מן מה דרבי יסא שאל לאסייניה דרבי יעקב בר אחא, מה עבידא שיניה דרבי יעקב בר אחא חבירינו. מן מה דלא אמר ר' יסא מלה בטלה מן יומוי, הוי הוא דהורי לשינא.ר' יסא התיר רפואת השן וע"כ שאל לרופא כדיי לדעת רפואתו

ר' ינאי פתר לה בפילפל ובגרגר מלח. וחברוי פתרון ליה על כולהן:הא "ובלבד שלא תתן לכת' בשבת"

הלכה ו משנה יוצאין בסלע שעל הצינית bunion הבנות יוצאות בחוטין אפילו בקיסמים שבאזניהן ערביות יוצאו' רעלות ומדיות פרופות וכל אדם אלא שדיברו חכמים בהוה:

גמרא יוצאין בסלע שעל הצינית פודגרה. רבי אחא בר רבי בא בר ממל אפילו טס.

והא תנינן הבנות יוצאות בחוטין. רבי בא בשם רב יהודה אפילו כרוך על צוארה.

אבא בר בא מפקד לשמואל בריה: לא תקבל עליך מתני' אלא אבל "לא" בקיסמין שבאזניהן.

כיני מתני': ערביות יוצאות רעלות מדיות פרופות:

הלכה ז משנה פורפת על האבן ועל האגוז ועל המטבע ובלבד שלא תפרוף בתחילה בשבת:

גמרא תני רבן שמעון בן גמליאל אומר לא שנו אלא מטבע ואבן הא באגוז מותראפי' לכתח' בשבת מפני שהוא מיטלטל. אמר רב אדא בר אהבה אתיא דר"ש בן גמליאל כר"מ. כמה דר"מ ?? אמר דבר שהוא מיטלטל מותר. כן ר' שמעון בן גמליאל אומר דבר שהוא מיטלטל מותר:

הלכה ח משנה הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר"מ. ור"י אוסר. אם יש לו בית קיבול כתיתין טמא.

סמוכות שלוkneepads טמאים מדרס ויוצאין בהן בשבת ונכנסין בהן לעזרה

כסא סמוכותchair&pads שלו טמאין מדרס ואין יוצאין בהן בשבת ואין נכנסין בהן לעזרה

אנקטמין artificial hand טהורין ואין יוצאין בהן:

גמרא שמואל אמר יוצאין בו משום סנדל, ונכנסין בו לעזרה. רבי ינאי מקשה ויוצאין בו משום סנדל. והוא סנדל! נכנסין בו לעזרה ואינו סנדל! א"ר בא עד די הוות מקשה לה על דשמואל, קשייתה על דמתניתין. סמוכות שלו טמאין מדרס, ויוצאין בהן בשבת ונכנסין בהן בעזרה. א"ר מנא אמור סופה דלית היא פליגא על דשמואל: כסא סמוכות שלו טמאין מדרס ואין יוצאין בהן בשבת ואין נכנסין בהן לעזרה

אנקטמין טהורין ואין יוצאין בהן. מהו אנקטמין טהורין. א"ר אבהו: הונוס קטמין חמרא דיידא:

הלכה ט משנה הבנים יוצאין בקשריםgarlands ובני מלכים בזוגין וכל אדם אלא שדיברו חכמים בהווה. יוצאין בביצת החרגולlocust-egg ובשן של שועל ובמסמר הצלוב משום רפואה דברי ר' יוסי. ור"מ אוסר אף בחול משום דרכי האמורי:

גמרא הבנים יוצאין בקשרים. בקישרי פואה:

ובני מלכים בזוגין. ר' זעירא אמר בזוגין שבצוארו. מהו וכל אדם? בין קטנים עניים בין קטנים עשירים.

רבי אילא אמר בזוגין שבכסותו. מהו וכל אדם. בין גדולים בין קטנים.

מתניתא פליגא על רבי זעירא. יוצא הוא אדם בזוגין שבכסותו. ואינו יוצא בזוגין שבצוארו. אלא כאן בגדולים וכאן בקטנים:

יוצאין בביצת החרגול. טב לאודנא:

ובשן של שועל. טב לשינה:

ובמסמר הצלוב. טב לעכביתא.spiders bite

אית תניי תני ומחליף. ר"מ ור"י רב חנניה בשם ר' יוחנן כמתני'. ר' שמואל ור' אבהו בשם רבי יוחנן כמתני'.

ר' שמואל ר' אבהו בשם ר"י כל שהוא מרפא אין בו משום דרכי האמורי. דרגי דרגיבת משום דרכי האמורי. ר' יודה אמר משום דגון ע"ז. (שמואל א ה) וראש דגון ושתי כפות ידיו. דונו דני משום דרכי האמורי. ר' יהודה אומר משום דן עכו"ם. (עמוס ח) ואמרו חי אלהיך דן. לאו לאו משום דרכי האמורי. ר' יהודה אומר משום ע"ז (איוב כא) ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו.

תני רב חייא עמד עצם בגרונו נותן מאותו המין על ראשו ואין בו משום דרכי האמורי. תני ר' ליעזר בן יעקב (ויקרא יט) לא תנחשו ולא תעוננו אע"פ שאין נחש יש סימן. ובלבד לאחר ג' סימנים. כגון (בראשית מח) ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל. (בראשית מב) יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין וגו'.

א"ר אלעזר הולכין אחר שמיעת בת קול. מה טעמא (ישעיהו ל) ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך לכו בו. ר' לעזר עאל לפונייהנכנס לבית הכסא אתא אבטיונס דרומאי ואקומי' מאתריה ויתב ליה. אמר הכין: כל עמא לא אקים לבר נש אלא לי. לית איפשר דאנא נפיק מיכא עד דנידע מה הוה בסופיה! מעולם לא הקים אדם רק אותי—אני רוצה לראות מה-יהא כאן!! והוה תמן חיוי,היה שם נחש שרי נפיק, ומחא יתיה וקטל יתיה. וקרא עלוי (ישעיהו מג) ואתן אדם תחתיך וגו'.

חד תלמיד מן דבר קפרא הוה נפיק מקטוע כיסין לקצץ עצים חמתיה חד קייט חיויא פרי בתריה, ראה איזה "קייט", שנחש רץ אחריו א"ל חיויא פרי בתרך!! שבקיה ואזיל ליה בתריה,אחר ה"קייט" וקרא עלוי ואתן אדם תחתיך.

גרמניא עבדיה דר' יודה נשייא, נפיק בעי מילוויה לר' הילא. אתא כלב שוטה בעי איתגרייא ביה בר' אילא. גער ביה גרמני, שבקיה ואזל ליה בתריה. וקרא עלוי ואתן אדם תחתיך.

בר קפרא היה איעלל לחדא קרייא. מי עלל, נכשל באצבעו. עאל ושמע קליה דטלייא קרי (שמות כג) אם בגפו=בנגפו יבא בגפו יצא. אמר דומה שלא עלת בידי אלא הטחה זו בלבד. וכן הוות ליה.

ר' יוחנן ורשב"ל הוי מתחמדין מיחמי אפוויי דשמואל. אמרין נלך אחר שמיעת בת קול. עברין קומי סידרא, שמעין קליה דטלייא (שמואל א כא) ושמואל מת. וסיימון וכן הוות ליה.

רבי יונה ורבי יוסה סלקין מבקרה לרבי אחא דהוה תשיש. אמרין נלך בתר שמיעת בת קול. שמעין קליה דאיתתא אמרה לחבירתה איטפי בוצינה? נכבה הנר אמרה לה לא יתטפי ולא מיטפי בוצינהון דישראל!

רבי יוחנן הוה עבר בשוקא חמא חד מזבין מן אילין מלטומה. מוכר עוגות מתוקות אמר ליה מן אילין את חיי. אמר ליה אין. שבקיה ואזיל ליה. בתר שעה עבר גביה. א"ל רבי צלי עלוי דמן ההיא שעתא לא זבנית כלום. וא"ל שני אתרך פעמים ששינוי השם גורם פעמים ששינוי המקום גורם.

תרין תלמידין מן דרבי חנינא הוין נפקין מקטוע כיסין. חמתין חדא איסטרלוגי'. אמר אילין תרין מי נפקין ולא חזרין. מן נפקין פגע בהון חד סב, אמר לון זכון עמי, דאית לי תלתא יומין דלא טעמית כלום.תן לי צדקה, שזה 3 יום שלא אכלתי! והוה עמון חד עיגול, תאנה יבשה קצין פלגא, ויהבינה ליה. אכל וצלי עליהון. אמר לון תתקיים לכון נפשיכון בהדין יומא, היך דקיימתון לי נפשי בהדין יומא! נפקין בשלם וחזרן בשלם. והוון תמן בני אינש דשמעין קליה. אמרין ליה ולא כן אמרת, אילין תרין מי נפקין ולא חזרין! אמר, אי דההוא גברא שקר, או דאיסטרולוגיי' דידיה שקרין! אפי' כן אזלין ופשפשון ואשכחון חכינתה פלגא בהדא מובלא, ופלגא בהדא מובלא.מצאו נחש חתוך חציו במשא זה וחציו במשא אחרת אמרו מה טיבו עבידתכון יומא דין? ותניין ליה עובדא. אמר ומה ההוא גברא יכיל עביד דאלההון די יהודאי מתפייס בפלגיה עיגול!!

ר' חונה משתעי הדין עובדא: חד גיור הוה איסטרולוגוס. חד זמן אתא בעי מיפיק. אמר כדון נפקין?! חזר ומר כלום אידבקת בהדא אומתא קדישתא, לא למיפרש מן אילין מילייא! ניפוק על שמיה דבריין!! קריב ליה חכינתא נחש יהב לה חמרה ואכלה. מאן גרם ליה דיפל, בגין דהרהר. מאן גרם ליה דאישתיזיב בגין דאתרחץ על ברייה. אמר לו כל המנחש סופו לבוא עליו. ומה טעמא (במדבר כב) כי לא נחש ביעקב. כי לו נחש. אמר ר' אחא בר זעירא כל מי שאינו מנחש מחיצתו לפנים כמלאכי השרת. ומה טעמא (שם) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל.

אמר ר' חנינא בריה דר' אבהו כבחצי ימיו של עולם היה אותו רשע עומד מ"ט כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל.

א"ר ירמיה בן אלעזר עתידה בת קול להיות מפוצצת באהלי צדיקים ואומרת כל מי שפעל עם אל יבוא ויטול שכרו. רבי ברכיה בשם רבי אבא בר כהנא עתיד הקב"ה לעשות מחיצתן של צדיקים לפנים ממחיצתן של מלאכי השרת. ומלאכי השרת שואלין אותן ואומרין להן מה פעל אל. מה הורה לכם הקב"ה. אמר רבי לוי בר חיותא ולא כבר עשה כן בעולם הזה הה"ד (דנייאל ג) ענה נבוכדנצר ואמר הא אנא חזי גוברין די שריין מהלכין בגו נורא וחבל לא איתי בהון. ומה ת"ל וחבל לא איתי בהון. אלא מלמד שהיו סריסים ונתרפאו. וריויה די קדמיתא אין כתיב כאן אלא וריויה די רביעאה. הן היו מכבשין לפניו את האור. דמי לבר אלהין. אמר ר' אבין באותו שעה ירד מלאך וסטרו לההוא רשיעה על פיו. א"ל תקין מיליך! ובר אית ליה?! חזר ומר (שם) בריך אלההון די שדרך מישך ועבד נגו די שלח בריה לית כתיב כאן. אלא די שלח מלאכיה ושיזיב לעבדוהי די התרחיצו עלוהי:

מסכת שבת פרק ז

הלכה א משנה כלל גדול אמרו בשבת כל השוכח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, אינו חייב אלא חטאת אחת

והיודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, חייב על כל שבת ושבת

והיודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל מלאכה ומלאכה

העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אינו חייב אלא חטאת אחת:

גמרא מהו כלל גדול? א"ר יוסי בי רבי בון שהוא גדול מכלל שביעית. שהשבת חלה על הכל, ושביעית אינה חלה אלא על

עבודת הארץ בלבד. תמן תנינן כלל גדול אמרו בשביעית מהו כלל גדול? א"ר יוסה בי רבי בון שהוא גדול מכלל מעשרות. שהשביעית חלה בין על אוכלי אדם בין על אוכלי בהמה. ומעשרות אינן חלין אלא על אוכלי אדם בלבד. תני בר קפרא כלל גדול אמרו במעשרות. מהו כלל גדול? אמר רבי יוסה בי רבי בון שהוא גדול מכלל פיאה. שהמעשרות חלין בין על דבר שמכניסו לקיום ובין על דבר שאין מכניסו לקיום. ופיאה אינה חלה אלא על דבר שמכניסו לקיום. ואית דבעי מימר מהו גדול? מיכן שיש למטה ממנו.

אנן תנינן כל השוכח עיקר שבת. תניי דבית רבי כל שאינו יודע עיקר שבת. מעולם לא ידע רבי לעזר כמתניתין. רבי יוחנן כהדא דתני דבית רבי.

הא רבי ליעזר אמר כל השוכח עיקר שבת הא אם אינו יודע כל עיקר פטור? דהו"ל אנוס מן מה דרב תני מתניתין ופתר לה אי זהו שאינו יודע עיקר שבת? קטן שנשבה בין העכו"ם. הדא אמרה הוא הדא הוא הדא.

הא אמר ר' יוחנן כל שאינו יודע עיקר שבת. הא יודע ושכח חייב? על על שבת ושבת מן מה דמר רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינא כל הדא הילכתא כרבי ליעזר. ברם כרבנן אינו חייב אלא אחת, הדא אמרה היא הדא היא הדא.לרבנן חייב רק אחת בכל הבבות—עיין לקמן

בעון קומי בריה דר' יסא, את מה שמעת מן אבוך מן דרבי יוסי. אמר כרבי יוחנן? אמר לון רבי חזקיה לא אמר כן. אלא ר' סימן בר זבדא הוה פשט עם בריה דרבי יוסה. ושמע מינה כהדא דרבי ליעזר.

מ"ט אלין מילייא? ועשה אחת, ועשה הנה, ועשה מהנה. ועשה אחת- לחייב על כל אחת ואחת. הנה- לחייב על כולהן אחת. מאחת- לחייב על מקצת מלאכה. מהנה- לחייב על התולדות.

או נימר בעכו"ם הכתוב מדבר?

תני רבי זכייה קומי רבי יוחנן: זיבח קיטר וניסך בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת. אמר ליה רבי יוחנן: בבלייא! עברת בידך =דברים מבודים תלתא נהרין ואיתבדת! אינו חייב אלא אחת. עד לא יתברינה בידיה, יש כאן אחת אין כאן הנה. מן דתברה בידי' יש כאן הנה אין כאן אחת! לפני שאמר לו ריו"ח "איתבדת" יש כאן הנה—לא אחת, ולאחר שאמר לו "איתבדת" יש כאן אחת—לא הנה והיכן בעכו"ם? בעבודתה- לחייב על כל אחת ואחת. בעבודת הגבוה- לחייב על כולהן אחת.

ר' בון בר חייא בשם רב שמואל בר רב יצחק כתיב (ויקרא ד) אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והביא פר. מצוה שהמשיח מביא עליהן פר. יצאת עכו"ם שאינו מביא עליה פר אלא שעירה בלבד. ע"כ לא איירי קרא בעכו"ם

התיבון הרי חלבים ועריות הרי המשיח מביא עליהן פר! ושמא איירי בהו לא אתינן מתני אלא דברים שיש להן תולדות. חלבים אין להן תולדות. עריות עשה בהן את המערה כגומר.

חברייא אמרין (ויקרא כג) שבת הוא לה' לחייב על כל שבת ושבת. את אמר השבתות חולקות, השבתות מצטרפות? אמר רבי יוסי בי רבי בון כשם שהן חולקות, כך אינן מצטרפות.

אמר ר' אילא כתיב (שמות לה) כל העושה בו מלאכה יומת. לא העושה בו ובחבירו.

גדול שנשבה בין העכו"ם, רב ושמואל. חד אמר מונה ששה ועושה שבת. וחרנה אמר עושה שבת ומונה ששה. רבי יצחק בר אלעזר בשם רב נחמן בר יעקב מונה ששה ועושה שבת. חמשה ועושה שבת ארבעה ועושה שבת ג' ועושה שבת שנים ועושה שבת. אחד ועושה שבת. אמר ר' מנא אין אישתבאי בתלתא, הוא עבד בשובתא! רב הוה?? חייליה, לתרין מחזירין הוא עבד שובתא.אים מתחיל מ1 לחודש הרי עושה שבת ב 7-13-18-22-25-27-34-40-45-49-52-54- לחודש. אים 1 בחודש הוא ביום ג', הרי שבת ביום: 5-12-19-26-33-40-47-54 הרי עושה שבת לשני "מחזורים"

ויחוש לכל הימים! כהדא קידש אשה בעולם. רבי יעקב בר אחא איתפלגון ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש. ר' יוחנן אמר חושש לכל הנשים. ריש לקיש אמר אינו חושש לכל הנשים. תמן יש לו תקנה יכול הוא לישא גיורת. יכול הוא לישא משוחררת. הכא מה אית לן?

תמן אמרין בבבל חושש לכל הימים ועושה כדי קיום הנפש.

תמן תנינן אמר רבי עקיבה שאלתי את ר' אליעזר העושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בעלם אחת מהו? חייב אחת על כולן או על כל אחת ואחת? אמר לי חייב על כל אחת ואחת מקל וחומר. ומה אם הנידה שאין בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה, חייב על כל אחת ואחת. שבת שיש בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה, אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת. אמרתי לו לא אם אמרת בנידה שיש בה שתי אזהרות שהוא מוזהר על הנידה והנידה מוזהרת עליו. תאמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת. אמר לי הבא על הקטנות יוכיח. שאין בהן אלא אזהרה אחת, וחייב על כל אחת ואחת. אמרתי לו לא אם אמרתי בבא על הקטנות שאע"פ שאין בהן עכשיו יש בהן לאחר זמן. תאמר בשבת שאין בה אלא אחד לא עכשיו ולא אחר זמן. אמר לי הבא על הבהמה יוכיח. אמרתי לו הבהמה כשבת.

ר' זעירא בשם ר' חסדא, ר' אילא בשם ר' שמעון בן לקיש תריהון אמרין, בזדון שבת ובשגגות מלאכות שאלו.אי חייב אתולדה במקום אב בדה תנינן שבתות הרבה? לא על המלאכות הוא מתחייב?!

רבא בשם רב חסדא אמר, בשגגת שבת ובזדון מלאכות שאלו.אי ימים שבנתיים הוי ידיעה לחלק בדה תנינן מלאכות הרבה? לא על השבתות מתחייב?!

הא ר' זעירא בשם רב חסדא, רבי אילא בשם ר' שמעון בן לקיש תריהון אמרין: בזדון שבת ובשגגת מלאכות שאלו. הודי ליה או לא הודי?

א"ר זעירא קומי ר' יסא, מתניתא אמרה דלא הודי ליה. דתני: יודע אני שהיא שבת ויודע אני שהיא מלאכה. אבל איני יודע אם מלאכה היא זו שחייבין עליה כרת. אם מענין אבות מלאכות עשה חייב על כל מלאכה ומלאכה. אם מענין מלאכה אחת עשה, חייב על כל העלם והעלם. מפני שהן העלימות הרבה, אבל אם היה העלם אחד אינו חייב אלא אחת.דאינו חייב אתולדה במקום אב הדא אמרה דלא הודי ליה

הא רבא בשם רב חסדא אמר, בשגגת שבת ובזדון מלאכות שאלו. הודי ליה או לא הודי ליה?

מן מה דמר ר' שמואל ר' אבהו בשם ר' יוסי בי ר' חנינא, כל הדא הלכתא בבא 2 כרבי ליעזר. ברם כרבנן אינו חייב אלא אחת.ול"א "שבתות מחלקות" הדא אמרה דלא הודי ליה.

רבי זעירא בשם רב חסדא, רבי אילא בשם ר' שמעון בן לקיש תריהון אמרין בזדון

שבת ובשגגת מלאכות שאלו, הא בשגגת שבת ובזדון מלאכות, אף רבי אליעזר יודי לרבי עקיבא, שאינו חייב אלא אחת?

ויתיביניה רבי עקיבא, הרי שגגת שבת וזדון מלאכות הרי אין בה אלא אזהרה אחת, ואת מודי לי שאינו חייב אלא אחת. מן מה דלא מתיב ליה, הדא אמרה היא הדא היא הדא.

הא רבי בא בשם רב חסדא אמר, בשגגת שבת ובזדון מלאכות שאלו. הא בזדון שבת ובשגגת מלאכות, אף רבי עקיבא יודי לרבי אליעזר, שהוא חייב על כל אחת ואחת?

ויתיביניה רבי אליעזר, הרי זדון שבת ושוגג במלאכות הרי יש בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה, ואת מודי לי שחייב עכאו"א! מן מה דלא מתיב לה, הדא אמרה היא הדא היא הדא.

[שייך לקמן ולא משום שגגת שבת את תופסו?!אים שכח שהיום שבת ומחמת זה עשה מלאכות הרבה, מה סברא שיהא חייב על כל מלאכה ומלאכה?]

רבי חזקיה בשם רבי בא: שתים שאלו רע"ק את ר"א מזיד בשבת ושוגג במלאכות, מהו לעשות את התולדות כעיקר?"תולדה במקו' אב" שוגג בשבת ומזיד במלאכות=ימים שבינתיים אי הוי ידיעה לחלק [או שבת כגופים] שיהא חייב על כל אחת ואחת?

אמר רבי יעקב בר דסיי ותניי דבית רבי כן: העושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחת מהו? חייב אחת על כולם, או אחת על כל אחת ואחת. "מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת" הדא היא מזיד בשבת ושוגג במלאכות. "שבתות הרבה מעין מלאכה אחת" הדא היא שוגג בשבת ומזיד במלאכות.

ויש אדם מתחייב על הזדון? את נותן שגגת מלאכות על זדון שבת. לחייב על כל אחת ואחת. ודכוותה שוגג בשבת ומזיד במלאכה את נותן שגגת שבת על זדון מלאכות, לחייב אחת מסביר מה בין בבא 2 ל 3

ולית ליה לרבי אליעזר מאחת לחייב על אחת על כולן!

אשכח תני בשם רבי אליעזר: גדול שנשבה לבין העכו"ם ושכח עיקר שבת אינו חייב אלא אחת.

מה בין מזיד בשבת ושוגג במלאכות. מה בין שוגג בשבת וזדון במלאכות. אמר רבי יוסה ולמה מזיד בשבת ושוגג במלאכות חייב על כל אחת ואחת? שאם אומר את לו מלאכה היא זו, הוא פורש ממנה, ועושה מלאכות אחרות. ולמה שוגג בשבת ומזיד במלאכות, אינו חייב אלא אחת? שאם אומר אתה לו שבת היא זו מיד הוא פורש.

שגג בזה ובזה. רב המנונא אומר אינו חייב אלא אחת. אמר ליה רבי זעירא ולאו כל שכן הוא! אלו מזיד בשבת ושגג במלאכות אינו חייב על כל אחת ואחת?! מפני שנתוסף לו שגגת שבת אובד שגגת מלאכות?!

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא, קצר חצי גרוגרת בשבת זו בזדון שבת ובשגגת מלאכות, וחצי גרוגרת שבת זו בשגגת שבת ובזדון מלאכות, שגגות שבו מהו שיצטרפו? איפשר לומר שבתות מחלקות, שבתות מצטרפות?! הרי תמחויין חולקין, ותמחויין מצטרפין! אמר ליה איני יודע טעם תמחוי!

ולא מתניתא היא?! כתב אות אחת בשבת ואות אחת בשבת רבי אליעזר מחייב. ורבי יהושע פוטר. אלמא כיון שחולק, אינו מצטרף א"ר עזריה קומי רבי מנא תיפתר בזדון. ו"פוטר" מסקילה קאמר א"ל ולא כל שכן הוא מה אם הזדון שאינו חולק, דא"א להרוג שני פעמים.. אינו מצטרף. שגגה שהיא חולקת, לא כל שכן שלא תצטרף!

ר' חנניה לא אמר כן, אלא: קצר חצי גרוגרת בשחרית בזדון שבת ובשגגת מלאכות, וחצי גרוגרת בין הערבים בשגגת שבת ובזדון מלאכות, שגגות שכן, ושגגות שכאן מהו שיצטרפו. א"ר מנא אע"ג דלא אמר רבי יוסה דא מילתא, אמר דכוותיה. כ ע י ן זה מיבעי ליה לר' יסא אכל חצי זית בידיעת הקודש ובהעלם טומאה, וחצי זית בעלם הקודש ובידיעת הטומאה, העלם שכאן והעלם שכאן מהו שיצטרפו?

ניחא שבת, שבאו לה ימי החול בנתים."ימים שבינתיים, הוי ידיעה לחלק" גבי נידה מאי אית לך? ריש לקיש אמר תיפתר בנדה קטנה שומ"י שבאו לה ימי הפסק טהרה בנתיים.שטבלה בינתיים

רבי אליעזר בי ר' שמעון אומר כך שאלו: רע"ק לר"א בא על נדה אחת חמש בעילות בהעלם א' מהו? חייב אחת על כולם, או על כל אחת ואחת. אמר ליה חייב על כל אחת ואחת. וקשיא אילו קצר וקצר בעלם אחד כלום הוא חייב על כלם אלא אחת. ר' מנא בשם ר' חנינא, כן ר' אחא מקשי לה.

העושה מלאכות הרבה מעין..ולא כן א"ר שמואל ר' אבהו בשם ר' יסא בן חנינא כל הדא הילכתא כר"א ברם כרבנן אינו חייב אלא אחת. אף הכא יהא חייב על כל אחת ואחת! לר"א א"ר יוסה קיימתיה כיי דמר ר' אחא בשם ר' חנינא לית כאן אינו חייב אלא אחת..

רבנן דקיסרין בשם ר' ניסא כל הדא הלכתא דר' אליעזר הוא. וכל דיפוק מינה הלכה כולה, כר"א:

הלכה ב משנה אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. הזורע והחורש והקוצר והמעמר הדש והזורה והבורר הטוחן והמרקד והלש והאופה הגוזז את הצמר והמלבנו והמנפצו והצובעו והטווה והמיסך והעושה שתי בתי נירין והאורג שני חוטין והפוצע שני חוטין הקושר והמתיר והתופר שתי תפירות והקורע על מנת לתפור שתי תפירות הצד צבי השוחטו והמפשיטו המולחו והמעבד את עורו והממחקו והמחתכו הכותב שתי אותיות והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות הבונה והסותר המכבה והמבעיר המכה בפטיש והמוציא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:

גמרא אבות מלאכות ארבעים חסר אחת מניין לאבות מלאכות מן התורה? ר' שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן כנגד ארבעים חסר אחת מלאכה מלאכה שכתוב בתורה. בעון קומי רב אחא, כל הן דכתיב מלאכו "ת" שתים? א"ר שיין אשגרת עיינה דרבי אחא בכל אורייתא, ולא אשכח כתיב דא מילתא

בעיא דא מלתא. הא קמיבעיא לן (בראשית לט) ויבוא הביתה לעשות מלאכתו, מנהון? (בראשית ב) ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, מנהון? תני רבי שמעון בן יוחאי (דברים טז) ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלהיך לא תעשה מלאכה. הרי זה בא להשלים ארבעים חסר אחת מלאכות שכתוב בתורה.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי שמואל בר נחמני כנגד ארבעים חסר אחת פעם שכתוב במשכן עבודה ומלאכה.

א"ר יוסי בן חנינא זה הדבר אין כתיב כאן אלא (שמות לה) אלה הדברים. דבר דברי דברים מיכן לאבות ולתולדות. רבי חנינא דצפורין בשם ר' אבהו אל"ף חד. למ"ד תלתין. ה"א חמשה. דבר חד. ודברים תרים. מיכן לארבעים חסר אחת מלאכות שכתוב בתורה.

רבנן דקיסרין אמרין מן אתרה לא חסרה כלום. אל"ף חד. למ"ד תלתין. ח' תמניא. לא מתמנעין רבנן דרשין בין ה"א לחי"ת.

רבי יוחנן ור"ש בן לקיש עבדין הוויי "שקלו וטרו" בהדא פירקא תלת שנין ופלוג. אפקון מיניה ארבעין חסר אחת תולדות על כל חדא וחדא. מן דאשכחון מיסמוך סמכון, מה שיכלו לסמוך על איזה "אב", סמכו הא דלא אשכחון מסמוך, עבדוניה משום מכה בפטיש.

בנוי דרבי חייא רובא עבדן הוויי בהדין פירקא שיתא ירחין. אפקון מיניה שית מילין על כל חדא וחדא. בנוי דרבי חייא רובא הויי בשיטת אבוהון דתני רבי חייא: הקוצר הבוצר המוסקתבואה-ענבים-זתים הגודר התולש האורהתמרים-פירות-תאנה כולהן משום קוצר.הרי שש

אמר רבי סירוד ב"ר יהודא עבדין הוי במכשירין שיתא ירחין. בסופה אתא חד תלמיד מן דרבי סימאי ושאיל ליה ולא אגיביה. אמר ניכר הוא זה שלא עבר על פיתחה של תורה!

ארבעים אבות מלאכות חסר אחת. ליידא מילה? שאם עשאן כולם בעלם אחד חייב על כל אחת ואחת.

תנא ר' זכאי קומי ר' יוחנן: זיבח קיטר וניסך בעלם אחד חייב על כל אחת ואחת. א"ל רבי יוחנן: בבליא! עברת בידך תלתא נהרין העברת מימרא מבודה 3 נהרות ואיתבדת=בדותא אינו חייב אלא אחת! [עד לא יתברינה בידיה, יש כאן הנה ואין כאן אחת. מן דתברה בידיה, יש כאן אחת ואין כאן הנה. כ לא משכחת בע"ז "הנה ואחת" עיין בבלי] רבי בא בר ממל בעא קומי דרבי זעירא, ויהא חייב על כל אחת ואחת! כמה דתימר גבי שבת (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה כלל. (שמות לה) לא תבערו אש בכל מושבותיכם פרט. הלא הבערה בכלל היתה ויצאת מן הכלל ללמד לומר מה הבערה מיוחדת מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמה. אף כל מעשה ומעשה שיש בו לחייב עליו בפני עצמו. אף הכא (שמות כ) לא תעבדם כלל. לא תשתחוה להם פרט. והלא השתחויה בכלל היתה ולמה יצאת מן הכלל ללמד? מה השתחויה מיוחדת מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמו, אף כל מעשה ומעשה שיש בה לחייב עליו בפני עצמו!

א"ל: בשבת, כלל במקום אחד, ופרט במקום אחר.ואמרי' דהפרט מלמד על הכלל. ובעכו"ם, כלל שהוא בצד הפרט. א"ל והכתיב (שמות לד) לא תשתחוה לאל אחר (שמות כב) זובח לאלהים יחרם. פרטים של "מעשה יחידי" שלא נכתבו ביתרו (אצל הכלל) הרי כלל במקום אחד ופרט במקום אחר! א"ל כיון שאין את לומד מצדו, אפילו ממקום אחר, אין את למד.

חברייא אמרין: לא שנייא בין שכלל במקום אחד ופרט במקום אחר, בין שכלל ופרט במקום אחד, כלל ופרט הוא. בשבת כלל ואחר כך פרט, בעכו"ם פרט ואחר כך כלל.

ר' יוסי אמר: לא שנייא בין שכלל ואחר כך פרט, בין שפרט ואחר כך כלל, בין שכלל ופרט וכלל, כלל ופרט היא. בשבת, כלל בעבודתה ופרט בעבודתה. בעכו"ם, כלל בעבודתה ופרט במלאכת ה ג ב ו ה הפרט אינו במלאכת העכו"ם (רק בד' עבודות).

אמר רבי מנא: הבערה שלא לצורך יצאת, השתחויה לצורך יצאת! ללמד על ע צ מ ה, שאינה מעשה. אתיא כההוא דתני חזקיה (שמות כב) זובח לאלהים יחרם. יצאת זביחה ללמד על הכל, לחייב על ד עבודות אע"פ שאין עבודתה בכך השתחויה, ללמד על עצמה, שאינה מעשה.

או חלף? נימא השתחויה יצאת לחלק, וזביחה "לעצמה"?..ומתרץ.. דבר שהוא מעשה מלמד. ודבר שאינו מעשה אינו מלמד.

אמר רבי ירמיה: הבערה לצורך יצאת! ללמד על בתי דינים שלא יהו דנין בשבת. ומה טעמא? נאמר כאן (שמות לה) בכל מושבותיכם ונאמר להלן (במדבר לה) והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם בכל מושבותיכם. מה מושבותיכם שנאמר להלן בבתי דינין הכתוב מדבר. אף מושבותיכם שנאמר כאן בבתי דינין הכתוב מדבר.

א"ר שמואל בר אבדימא מ ו ש ב ו ת לצורך יצאת, לא תבערו שלא לצרך יצאת. ודבר שיצא שלא לצורך מלמד. ללמד שחייב עכאו"א

הדא אמרה דבר אחד שיצא לצורך אינו חולק עכום. ושלא לצורך חולק. שבת

שני דברים שיצאו מן הכלל כגון אי הוי נפקי הבערה ואורג מהו שיחלוקו? או דילמא אמרי' שיצאו, כדיי ללמד שחייב רק אהנך נישמעינה מן הדא:

מניין המעלה מבשר חטאת ומבשר אשם. ומבשר קדשי הקדשים. ומבשר קדשים קלים ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים. ושירי מנחות. ומן השאור ומן הדבש עובר בלא תעשה. ת"ל (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. הא כל שיש ממנו לאישים הרי היא בבל תקטירו. ר"א שאל לרבי יוחנן, יצאו שתי הלחם וילמדו על הקדשים לכבש? כהדא דתני המזבח אין לי אלא המזבח. ומנין לרבות את הכבש. ת"ל (שם) ואל המזבח לא יעלו. [יכול לעבודה ושלא לעבודה. ת"ל לריח ניחוח לא אמרתי אלא לעבודה.] א"ל "אותם" מיעוט אלו חייבין עליהן לכבש. ואין שאר כל הקדשים חייבין עליהן לכבש. מפני שכתוב אותם, הא אינו כתוב אותם, מלמדין. הוי אמרי' ששתה"ל וביכורים מלמדין על בשר חטאת וכו' לחייב אף על הכבש הדא אמרה שני דברים שיצאו מן הכלל חולקין! ס"ל השתא דכשם ש"מלמדין" ה"ן "חולקין"

א"ר חנניה בריה דרבי הילל לחלוק אינן חולקין, הא ללמד מלמדין. לא תליא הא בהא

ר' יוסי בי רבי בון לא אמר כן. אלא ר"א שאל לר' יוחנן ויצאו שתי הלחם וילמדו על כל הקדשים לכבש? א"ל אלו חייבין עליהן לכבש. ואין שאר כל הקדשים חייבין עליהן לכבש. הדא אמר דבר אחד שיצא מן הכלל: לצורך- אינו חולק. ושלא לצורך- חולק.

ושני דברים שיצאו מן הכלל- אינן חולקין. שהרי [לפי נוסח זה] א י נ ן מלמדין [אפילו ב ל י "אותם"]

וכרבי ישמעאל, חולקין. דאמר רבי בון בר חייא דברי רבי ישמעאל: ב' דברים שיצאו מן הכלל חולקין. דתני רבי ישמעאל (ויקרא יט) לא תנחשו ולא תעוננו. והלא

הניחוש והעינון בכלל היו, ויצאו מן הכלל לחילוק לחייב עכאו"א

כלל במיתה ופרט בהיכרת. מילתיה דר"יוח אמרה כלל ופרט הוא. דמר רבי אבהו בשם ר"י (ויקרא יח) כי כל אשר יעשה מן התועבות האלה ונכרת. אחותו בכלל היתה ויצאה מן הכלל לחילוק על הכלל.לחייב חטאת עכאו"א

[התיב ר"א, והכתיב (ויקרא כ) ערות אחות אמך ואחות אביך לא תגלה כי את שארו הערה.למה יצאת אחות-אמו? א"ל לצורך יצאת לידון בערייה.מערה כגומר. א"ל והכתיב (שם) ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגילה את ערותה את מקורה הערה! א"ל לצורך יצאת. לידון בה את המערה כגומר. שלא תאמר הואיל ואין חייבין עליה אלא משום משום טומאה ולא מיקרי "ערווה" לא נעשה בו את המערה כגומר.קמ"ל דעשה...

אמר ליה והכתיב (שם) ואיש אשר ישכב את דודתו ערות דודו גילה?למה יצאה? אמר ליה לצורך יצאה לידון בערירי.

הכתיב (שם) ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה היא. אמר ליה לצורך יצאה לידון בערירי. דמר רבי יודן כל ההן דכתיב (שם) ערירים יהיו- הוייו בלא בנים. (שם) ערירים ימותו- קוברין את בניהן.

אמר רבי יוסה: דודתו לצורך יצאת, למעט את אשת אחי אביו מאמו. נאמר כאן דודתו ונאמר להלן (ויקרא כה) או דודו או בן דודו יגאלנו. מה דודו שנאמר להלן באחי אביו מאביו הכתוב מדבר, אף דודתו שנא' להלן באשת אחי אביו מאביו הכתוב מדבר.

אף אשת אחיו למידה מדודתו נכתב סמוך לדודתו. מה דודתו שנאמר להלן באשת אחי אביו מאביו הכתוב מדבר. אף אשת אחיו שנאמר כאן, באשת אחיו מאביו הכתוב מדבר. אע"ג דיש היתר במקום מצווה—אסור בלא"ה

עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל יליף איסור א"א מאביו מדרשה אחרת דתני רבי ישמעאל נאמר כאן אשת אחיו. ונאמר להלן איש אשר יקח את אשת אחיו נדה היא. מה נדה יש לה היתר לאחר איסורה אף אשת אחיו מאביו יש לה היתר לאחר איסורה.ואפ"ה אסור בשעת האיסור יצאת אשת אחיו מאמו שאין לה היתר לאחר איסורה]

הא רבי אלעזר מקשי לה, לית ליה כרת דאחותו לחלק מנן תיתי ליה? מנ"ל לחלק?

רבי אבהו ר"א בשם רבי הושעיא: שני לאוין וכרת אחת, לאוין חולקין כריתות. מה טעמא? (שמות ל) על בשר אדם לא ייסך ובמתכנתו לא תעשו כמוהו. וכתיב (שם) איש אשר ירקח כמוהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו. הרי יש כאן שני לאוין וכרת אחת, לאוין חולקין כריתות. מה עביד לה ר' יוחנן? תיפ"ל חילוק כרת בעריות, מחלוק לאווין—ו"יציאת אחותו" ל"ל? באנשים הכתוב מדבר. ובאת אחותו ללמד על כל הנשים. ולית לר"א כן? אית ליה לא תקרבו אחד האיש וא' האשה. ומה עבד לה רבי יוחנן? פתר לה ואינו מחוור.אין מוכרח דלא תקרבו קאי גם על נשים--להכי איצטריך כרת באחותו

ר' שמואל בר אבא בעא קומי רבי זעירא, ויצאו שלמים ויחלוקו על כל הקדשים לטומאה? א"ל לצורך יצאו למעט את קדשי בדק הבית שלא יהו חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא. ולא מתניתא היא?! שאין מחלקין קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה למעילה ולחייב עליהן משום פיגול ונותר וטמא! מכיון שהן מצטרפין, אין חולקין! אמר רבי חנינא וכיני: ויחלוקו ולא יצטרפו! זה כוונת קושיית ר' שמואל בר אבא

כלל בעשה ופרט בלא תעשה. מילתיה דרבי אלעזר אמר כלל ופרט הוא. והפרט "מלמד על הכלל" דאמר רבי אלעזר לוקין על החרישה בשביעית. רבי יוחנן אמר אין לוקין על החרישה בשביעית. ומה טעמא דרבי אלעזר? (ויקרא כה) ושבתה הארץ שבת לה' כלל. שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור פרט. הזרע והזמיר אף הן בכלל היו. ולמה יצאו? להקיש אליהן לומר לך מה הזרע והזמיר מיוחדין שהן עבודה בארץ ובאילן. אף אין לי אלא דבר שהוא עבודה בארץ ובאילן.וה"ה חרישה [מה עבד לה רבי יוחנן? שני דברים הן, ושני דברים שיצאו מן הכלל אינן חולקין.לא אמרי' שבאו "לחלק" לחייב עכאו"א—ואין זה "נוגע" כלל הכא... ולית לרבי אלעזר אינן חולקין?! אית ליה, לחלוק אינן חולקין. הא ללמד מלמדין.הפרט מלמד על הכלל, ומרבי' חרישה] ולית לרבי יוחנן מלמדין?! שנייא היא שכלל בעשה ופרט בלא תעשה ואין עשה מלמד על לא תעשה. ואין לא תעשה מלמד על עשה. אמר רבי אלעזר ולא תעשה מלמד על עשה, ואין עשה מלמד על לא תעשה.

על דעתיה דר' אלעזר ניחא מותר לחפור בה בורות שיחין ומערות. על דעתיה דריו"ח מהו לחפור בה בורות שיחין ומערות? כשם שאין מלמדין לענין איסור כן לענין היתר לא ילמדו!וממילא "ושבתה הארץ" אף מחפירת בורות

א"ר בא קרטיגנאה טעמא דרבי יוחנן (שם) שש שנים תזרע ולא בשביעית. שש שנים תזמור כרמך ולא בשביעית. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה הוא עובר בעשה.אית ליה "עשה מלמד על עשה" וממילא רק חרישה אסור ולא חפירת בורות

ר' יוסה אומר אפילו עשה אין בו. בחרישה [רבי ירמיה אומר עובר בעשה] ולליידא מילה כתיב (שם) ושבתה הארץ שבת לה'? לענין לא תעשה שבו.

יכול יהו לוקין על התוספת? ר' יוחנן פתר מתניתא: "יכול יהו לוקין על ידי חרישה בשביעית" ר"א פתר לה מתניתא: "יכול יהו לוקין על איסור שני פרקים הראשונים"

אית תניי תני: המשך ברייתא הנ"ל שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך. ואית תניי תני שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור. מאן דמר שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך מסייע לרבי אלעזר. לאפוקי תוספת ומאן דמר שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור מסייע לרבי יוחנן. לאפוקי חרישה

מתניתא פליגא לר' אלעזר: "השמר" בלא תעשה. "פן" בלא תעשה. וכתיב (דברים יב) שם תעלה עולותיך ושם תעשה. שם תעלה זו העלייה. ושם תעשה זו שחיטה וזריקה. מה העלייה שהיא בעשה הרי הוא בלא תעשה."השמר" לך פן תעלה... אף שחיטה וזריקה שהן בעשה יהו בלא תעשה.

בגין דכתיב שם תעלה ושם תעשה.הקישן בפירוש הא אילולא הוה כתיב שם תעלה ושם תעשה, אין עשה מלמד על לא תעשה, ואין לא תעשה מלמד על עשה. מה עבד לה ר' אלעזר? אף בלי הקישא, יש ל"ת אף על שחיטה וזריקה! שלא תאמר כמה דתימר גבי שבת חפר חרץ נעץ אינו חייב אלא אחת. ודכוותה שחט זרק והעלה אינו חייב אלא אחת לפום כן צריך מימר חייב על כל אחת ואחת.

כל הן דתנינן אבות יש להן תולדות. תמן תנינן ארבע אבות נזיקין. השור זה הקרן, נגיחה ודחיפה אב. תני רבי חייה נשך רבץ בעט תולדות לקרן. תמן תנינן אבות הטומאה השרץ. ושכבת זרע. תולדות השרץ אי זהו? רבי יודה בשם רבי נחום

מדפות. מהו מדפות? מגעות.כלי שנגע בשרץ, הוי תולדה אב הטומאה מטמא את הכל. וולד הטומאה אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין וכלי חרש. [אוכלין ומשקין וכלי חרס אינן נעשין אב הטומאה לטמא זיבה.כ זב אינו יכול לעשותן אה"ט—ל"ש כאן] והכא תנינן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. חרישה אב. תני רבי חייה חפר חרץ נעץ תולדות להחרישה. כל אבות מלאכות מן המשכן למדו. מה חרישה היתה במשכן? שהיו חורשין ליטע סממנין. כמה יחרוש ויהא חייב? רבי מתניה אמר כדי ליטע כרישה. רבי אחא בר רב כדי ליטע זכרותה של חיטין. תמן תנינן גבי שיעור הוצאה זרע קישואין שנים חייב. זרע דילועים שנים. זרע פול מצרי שנים. תני חטים מדיות שתים. ר' שמואל בשם ר' זעירא חיטין על ידי שהן חביבות עשו אותן כשאר זרעוני גינה שאינן נאכלין.וסגי בהוצאת 2

לכל דבר שהוא להניית קרקע חייב משום חורש. החופר החורץ הנועץ המדייר המעדר המזבל המכבד המרבץ המפעפע גושים. המברה בחרשים. המצית את האור בחיצת קנים ובאגד תמרים. וכרבי זעירא, אף החופר אמת מים, חייב משום חורש, מפני שמכשיר צדדיה לזריעה אמת המים שהיא מכשרת צדדיה לזריעה. המסקל. הבונה מדריגות. הממלא את הנקעים שתחת הזיתים. והעושה עוגיות לגפנים. וכל דבר שהוא להניית קרקע חייב משום חורש.

רבי חייה בשם רבי יוחנן המבשל נבילה ביום טוב אינו לוקה. שהותר מכלל בישול בי"ט. רבי שמעון בן לקיש אמר לוקה. שלא הותר מכלל בישול אלא לאכילה בלבד.ל"א "מתוך..." התיב ר' בא בר ממל על דרבי יוחנן, מעתה החורש ביום טוב אינו לוקה. שהותר מכלל חרישה בי"ט. גבי כסוי ריש ביצה רבי יוסי בשם רבי אילא לא הותרה חרישה כדרכה. רבי שמי אמר קומי רבי יסה, רבי אחא בשם רבי אילא, דרבי שמעון היא. דרבי שמעון אמר עד שיהא לו צורך בגופו של דבר.וחופר לצורך כסוי, פטור—ומעולם לא "הותרה" קם ר' יוסה עם רבי אחא, א"ל את אמרת דא מילתא?! ולא כן א"ר יוחנן: דברי ר' מאיר, עשרים וארבע דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל וזה ריש ביצה חד מהם. נימר כ"ג! דהא מסתמא ר"מ כר' יודא ס"ל [מלשאצל"ג חייב] ולדידיה, סמי מכאן משנה דביצה

אלא רבי מאיר ורבי שמעון שניהן אמרו דבר אחד. ולא כן סברנן מימר ר' יוסי ורבי שמעון שניהן אמרו דבר אחד, נימר רבי מאיר ורבי יוסי ורבי שמעון שלשתן אמרו דבר אחד?! כולהו ס"ל לפטור מלשאצל"ג אלא מילין דצריכין לרבנן פשיטין לכון. פשיטין לרבנן. צריכין לכון אי שייך לומר דכולהו ס"ל כחדא??

קצר לצורך עשבים חייב משום קוצר, ואינו חייב משום מייפה את הקרקע.=חרישה לא צורכה דלא, קצר לייפות את הקרקע, מהו שיהא חייב משום קוצר, ומשום מייפה את הקרקע? אף דהו"ל מלשאצ"ל

#הדא דתימר דרבי שמעון הוא. ברם כרבנן מכל מקום הרי חרש מכל מקום הרי קצר.

אמר ר' מנא מיליהון דרבנן מסייעין לר' יוסי. דמר רבי חייא בשם רבי יוחנן: דג שסחטו אם לגופו רוצה לאכול הדג הרי זה פטור. אם להוציא ציר חייב. הדא דתימר דרבי שמעון ברם כרבנן, מכל מקום הרי סחט מכל מקום הרי הוציא ציר.

כל דבר שהיה מבחילripens את הפירות חייב משום זורע. הנוטע המבריך המרכיב המקרסם המזרד המפסל המזהם המפרק והמאבק המעשן המתליע הקוטע הסך והמשקה והמנקב והעושה בתים וכל דבר

שהוא להבחיל את הפירי חייב משום זורע.

זעירא בר חייא בר אשי בשם כהנא: הנוטע בשביעית חייב משום זורע.

רבי זעירא אמר: הזומר כנוטע.

נטע וזמר בשביעית: על דעתיה דכהנא חייב שתים. זריעה וזמירה על דעתיה דרבי זעירא אינו חייב אלא אחת. משום זמירה כלום אמר רבי זעירא אלא הזומר כנוטע. דלמא הנוטע כזומר?!...ועוד קושיא [הכל היה בכלל זריעה, ויצאה זמירה, להחמיר על עצמה. מפני שיצאת זמירה להחמיר על עצמה, את פוטרו משום זורע?!] הוי, לא שנייא, נטע וזמר בשבת, בין על דעתיה דר' כהנא בין על דעתיה דרבי זעירא חייב שתים

והקוצר. תני רבי חייא הקוצר הבוצר המוסק הגודר התולש והאורה כולהן משום קוצר. ההן דגזז ספוג גומי קרולין, חייב משום קוצר. ומשום נוטע. ההן דגזז כוסבר כרתי כרפס גרגר טריקסימין כשומין נענע חייב משום קוצר ומשום זורע. רבי יוסי בי ר' בון בשם רבי שמעון בן לקיש הנותן עציץ נקוב על גבי עציץ נקובה חייב עליה משום קוצר ומשום זורע. ר' יוסי בי רבי בון בשם רבי שמעון בן לקיש הקוצץ קורת שקמה חייב עליה משום שלש. א"ר יוסי בי רבי בון ולא פליגין. הקוצצה חייב משום קוצר ומשום זורע. המוחקה חייב משום מכה בפטיש. רבנן דקיסרין אמרין ההן דצייד כוורא וכל דבר שאתה מבדילו מחיותו חייב משום קוצר:

והמעמר. רבי שמואל בר ססרטאי בעי, תולדות העימור אי זו היא? רבי יוסי שמעית טעם מן דרבי שמעון בשם רבי אחא. ולית אנא ידע מה שמעת. מיי כדון? ההן דכתית אורז שערין חלוקה חייב משום דש. ההן דשטח צלין צימוקין מסוסלה בוקלטה חייב משום מעמר. מייבש פרוסות לחם בחמה או צימוקין והאוכל נדבק יחד כל שהוא נוגע באוכל חייב משום מעמר. בקליפה משום דש.

הדא איתתא: כד מערבא בחיטיא משום מרקדה. כד מפרכייא בראשייא משום דשה. כד מבתרא בצדדיא משום בוררת. כד מספייא rub משום טוחנת. כד מנפייא משום זורה. גמרה מלאכתה משום מכה בפטיש.

ההן כיתנייא בקופנה, משום דש. במערוכה משום טוחן. באפסטיתה משום זורה. בכף משום בורר. כד מפלג משם מנפס. כד מתלש משם מחתך. גמר מלאכתו משם מכה בפטיש.

ההן דשחק תומא כד מפרך when he husks the head of the garlic ברישייא משום דש. כד מברר בקליפייתיה משום בורר. כד שחיק במדוכתה משום טוחן. כד יהיב משקין משום לש. גמר מלאכתן משום מכה בפטיש.

ההן סיקורה sausage-maker כד מבחר בגרריה selects the scraped meat משום בורר. כד מכתת במרגזייהמכתש הבשר בקורנסו משום דש. כד שחיק השום ותבלינין במדוכתיה משום טוחן. כד יהיב משקין משום לש. כד משקע בארגטון כמין "שקית" שמניחו שם משום בונה. כד מקטע בגומאcuts the paper משום מחתך. גמר מלאכתו משום מכה בפטיש.

רבי חייא בשם רבי יוחנן דגים שסחטן אם לגופן, פטור. ואם להוציא ציר, חייב. רב אמר כבשים כגון דגים/ירקות שכבשן בחומץ שסחטן אם לגופן מותר. ואם למימיהן אסור. שלקות בין לגופן בין למימיהן מותר.דמי שלקות זיעה בעלמא הוא שמואל אמר אחד כבשים אחד שלקות בין לגופן בין

למימיהן אסור.

אמר רבי חזקיה הדא דרב פליגא על דרבי יוחנן. אמר ליה רבי מנא, למה? דההן אמר אסור ומותר. וההן אמר חייב ופטור.

אמר רבי בא בר ממל בצל שריסקו אם ליתן טעם מותר. אם להוציא שורפו אסור דהו"ל מעבד. רבי זעירא בשם רב הונא צנון טומנו במלח ובלבד שלא ישהא.

רבי זעירא בשם רב הונא: באו לו כליו מבית האומן לובשן ואם יתקרע יתקרע. רבי זעירא בשם רב הונא נסתבכו בגדיו בקוצים הרי זה מפשרן במקום צינעה ובלבד שלא יקרע.

אמר רבי זעירא בשם רב הונא: נפל טיט על בגדיו הרי זה ממרחו בידו אחת, ובלבד שלא יכסכסו.

רבי זעירא בשם רב הונא: ההן ננער לנער את הבגד בחדא שרי, ובתלת אסור. ובתרתיי צריכה. ההן דסחי רחיצה רב הונא ורב יהודה, חד אמר הכין שרי והכין אסור. וחרנה אמר בין הכין ובין הכין אסור. רבי אבא בר זמינא עאל מיסחי ורוצה להסתפג עם רבי זעירא ולא שבקיה עבד דלא הכין ודלא הכין.

נפלו מים על בגדיו. רב הונא ורב ירמיה, חד אמר מנערה שרי. וממחקה אסור. וחרנה מחלף, רבי בא בשם ר' חייא בר אשי זה שרוקק מבליעו בכסותו ואינו חושש. ר' בא בשם ר' חייא בר אשי איתפלגין ר' חייא רובא ור' שמעון ב"ר, חד אמר רוקק ושף. וחרנה אמר אינו רוקק ושף. מה פליגין? בשאין שם פסיפס רצפה של אבנים אבל יש שם פסיפס, רוקק ושף. רקק והפריחתו הרוח, חייב משום זורה. וכל דבר שהוא מחוסר לרוח חייב משום זורה:

והבורר. אמר רבי יודן יש שהוא בורר צרורות כל היום, ואינו מתחייב. יש שהוא נוטל כגרוגרת ומיד, מתחייב. היך עבידא? היה יושב על גבי כרי וברר צרורות כל היום, אינו מתחייב.כיון שלא גמר הכל נטל לתוך ידו כגרוגרת ובירר, חייב.

שייך בביצה רבי יונה בעי, עשה כן בירר אוכל מתוך פסולת דשרי לב"ש ביו"ט (ביצה 1:8) בשבת על דעתיה דבית שמאי, מהו שיהא חייב? אמר ליה רבי יוסי ולמה לא! אילו עשה כן בשבת על דבית הלל פסולת מתוך אוכל שמא אינו חייב?! והכא חייב. אמר רבי מנא יאות א"ר יונה אבא, לא אתיא אלא על דבית שמאי שפיר מיבעי ליה אליבא דב"ש דווקא למה? שהותר מכלל ברירה בי"ט. ולא הותר מכלל ברירה בשבת.שמא ס"ל לב"ש דברירה לא הותרה כלל ביו"ט---ואוכל מתוך פסולת שרי ביו"ט, דבשבת ג"כ פטור. או דילמא ב"ש ג"כ ס"ל דהותרה. וממילא בשבת אפשר דחייב

בירר אוכלים מתוך אוכלים. חזקיה אמר חייב, רבי יוחנן אמר פטור. מתניתא פליגא על חזקיה דאמר: בורר ואוכל, בורר ומניח על השולחן. אלמא אוכל מתוך אוכל שרי ר' בון בר חייה בשם רבי שמואל בר רב יצחק תיפתר שהיו אורחין אוכלין ראשונה ראשונה. והתני סיפא דברייתא ובלבד שלא יבור את כל אותו המין. אם עשה כן בשבת חייב. על דעתיה דחזקיה, שכן הבורר בשבת חייב. על דעתיה דר' יוחנן שכן הבורר כדרכו במקום אחרכ באופן אחר= פסולת מתוך אוכל חייב.

על דעתיה דחזקיה, אפילו עיגולין מן גוא עיגולין. אפילו רמונים מן גוא רמונים. אין כיני אפילו בני נש מן גוא בני נש!

מיי כדון? כל עמא מודיי להדא דרבי אימי. דרבי אימי הוה ליה אורחין אפיק קומיהון תורמוסין ופסיליין.lupines & inferior beans. אמר לון הבון דעתיכון דאתון מיכול קיסייא

בסופא. תנו דעתכם לאכול הפסולת לבסוף

תני: אין בוררין לא טוחנין ולא מרקידין. הבורר הטוחן המרקיד בשבת נסקל. ביום טוב סופג את הארבעים. והא תנינן בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי. א"ר חנינא ענתונייא דרבן גמליאל היא. דרבן גמליאל אומר: אף מדיח ושולה. והא תנינן של בית רבן גמליאל היו שוחקים את הפילפלים בריחיים שלהן. מותר לטחון ואסור לבור?! כיון שהות' טחנה ביו"ט, הות' גם ברירה

ר' יוסי בשם רבי אילא: לא הותרה טחינה כדרכה.

ומנין שאין בוררין ולא טוחנין ולא מרקידין? ביו"ט רבי אחא בשם רבי שמעון בן לקיש (שמות יב) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. מ ן ושמרתם את המצות.

רבי יוסה בעי, כלום למדו לתבשיל, לא מיכן?! הרי פסוק זה ל ה י ת ר בא, לא לאיסור! ר' יוסה לא אמר כן. אלא ר' יוסה בשם רבי שמעון בן לקיש (שם) כל מלאכה לא יעשו בהם עד ושמרתם את המצות.=שעת לישה

תני חזקיה ופליג: אך הוא לבדו הרי אלו מיעוטין שלא לקצור ולא לטחון ולא להרקיד ביום טוב.

רבי זעירא רב חייה בר אשי בשם שמואל המשמר חייב משום בורר. אמר רבי זעירא לא מסתברא דלא=אלא משום מרקד. רבי יונה ורבי יוסה תריהון אמרין בקדמיתא הוינן אמרין יאות אמר רבי זעירא. ומה המרקד קמח מלמטן וסולת מלמעלן. אף המשמר יין מלמטן ושמרין מלמעלן. ולא הוינן אמרין כלום. למה? שהותר מכלל ברירה, הותר מכלל שימור. הותר מכלל ברירה: בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי. והותר מכלל שימור: אף נותנין לתלויה ביום טוב. ולא הותר מכלל הרקדה. דמר רבי חנינא בן יסא בשם רב יהודה: אין שונין את הקמח, אבל מרקידין ל א ח ו ר י הנפה. אין תימר משום מרקד הוא, יהא אסור! אים משמר תולדה דמרקד, יהא אסור ביו"ט!

[א"ר יוסי בי רבי בון ודלא כרבי יודה. דתני בשם ר' יודה: אף במכשירי אוכל נפש התירו] .וה"ה ריקוד כדרכו.

בעייא דא מילתא: מהו ל ש נ ו ת את הקמח לאחורי הנפה, כרבנן

והטוחן. ההן דשחק מלח, חסף,=חספא פילפלין, חייב משום טוחן.

ההן דחשרsifts גורגבסין,gypsum מוץ, חול, עפר, חייב בו משום מרקד.

ההן דגבל גירגבסין, עפר, קילורין,eye-salve מלוגמא, סממנין, חייב משום לש.

הלש והמקטף והעורך כולהן משום לש. רבי בא בר ממל בעי, תמן אמר חייב על לישתה ועל עריכתה ועל אפייתה.קרבן מנחה לא תיעשה חמץ והכא את אמר הכין.אין לישה ועריכה ב' דברים אלא תמן יש לו לחלוק יש קרא לחלק (אפייה יצתה מכלל "עשייה") חייב על כל אחת ואחת. ברם הכא אינו חייב אלא אחת.

איתא חמי! אפייה תולדת לבישול, ואת אמר הכין!למה שנה התנא "אפייה" במקום "בישול"? אלא בגין דתנינן סדר עיסה תנינתה עמהן.

וההן דאזין מחמם ע"י אש גירקררין, שרי , זיפות שרי, dissolves pitch , משרין??? חייב משום מבשל.

רבי אבהו בשם רבי יוסה בר חנינה: המתיך אבר חייב משום מבשל. הצולה והמטגן השולק והמעשן כולהן משום מבשל. בישל בחמי טבריא מהו? חזקיה אמר אסור. רבי יוחנן אמר מותר. אמר רב מנא אזלית

לקיסרין ושמעית רבי זריקן בשם חזקיה, לחזקיה צריכה ליה, פסח שיתבשל בחמי טבריא מהו?אים עובר על "בישול" פסח תרין אמורין חד אמר אסור וחרנה אמר מותר. מאן דמר אסור (שמות יב) אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים.לרבות חמי-טבריי' ומאן דמר מותר (שם) כי אם צלי ראשו על כרעיו ועל קרבו.ולא בישול באש--הא בישול בחמי טברי' שרי

כל אילין שיעוריא אם לאוכלין כגרוגרת. אם לבהמה כמלוא פי גדי. אם לבשל כדי לבשל ביצה קלה. אם לארוג כמלוא רוחב הסיט. אם לטוות כמלוא רוחב סיט כפול:

הגוזז את הצמר. גזז סתם מהו? נישמעינה מן הדא. הוציא דיו אם בקולמוס כדי לכתוב שתי אותיות. אם להגיה כדי להגות אות אחת. ה"ן בסתמא בעי' שיעור רבא

תמן תנינן: השוחט את הבכור עושה מקום לקופיץ מיכן ומיכן ותולש את השיער. ובלבד שלא יזיזנו ממקומו. וכן התולש את השיער לראות מקום מום. רבי אילא בשם רבי שמעון התולש מן הקדשים פטור. אמר ר' יעקב בר אחא ריש לקיש כדעתיה דאיתפלגון. התולש בקדשים: רבי יוחנן אמר חייב. ר' שמעון בן לקיש אמר פטור דתולש לאוו היינו גוזז.

רבי ירמיה בעי, מחלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש. התולש את הכנף .רשב"ל אמר חייב שלש: תולשה חייב משום גוזז. המורטה חייב משום מוחק. הקוטמה חייב משום מכה בפטיש. ומתרץ ולא דמייא עוף שאין גיזה. תלישתה היא גיזתה. ברם הכא אינו חייב עד שיגזז. תדע לך שהוא כן. דתני תלש מן המתה, חייב. תלישתה זו היא גיזתה:

המלבנו. ההין דמגפר עאין למני, וחבלין לאליקה.& one who pitches wood for vessels ropes for windlass הדא איתתא דשרקא אפה, דשרקא מעזלה. צובעת פניה-צובעת הפלך ההן חייטא דיהב חוטא גו פומיה. רב כהן בשם רבנן דקיסרין המיינטון שנתנו באש, חייב משום מלבן: amiant [asbestos] cleanse

המנפסו. ההן דנפיס סיב הוצין, גומא, חייב משום מנפס:

הצובעו. מה צביעה היתה במשכן? שהיו משרבטין בבהמה בעורות אלים מאדמים. א"ר יוסה הדא אמר העושה חבורה ונצרר בה דם חייב. המאדם אודם בשפה חייב. המוציא דם חייב משום נטילת נשמה שבאותו מקום. הצר צורה הראשון חייב משום כותב, והשני חייב משום צובע. חיסר בה אבר, ובא אחר וגמרה חייב משום מכה בפטיש.

הסוחט והמכבס מלאכה אחת היא. תני רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר הצבעים שבירושלים היו עושין מלאכה בפני עצמה. על דעתיה דר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה מ' מלאכות אינון. וניתני! לא אתינן מיתני אלא מילין דכל עלמא מודיי בהן.

ההן דעביד חבלין, ההן דעביד ממזור, twisted yarn חייב משום טווה. ההן דעבד קונטרן, knotted webs נפן, ומחצלן, חייב משום מיסיך.

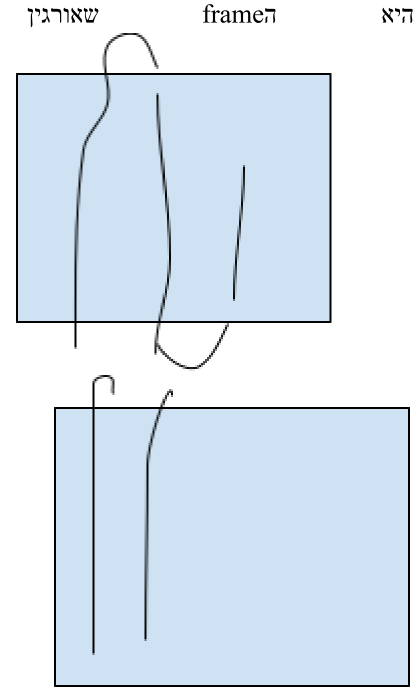
הדא איתתא כד משתייה בקוביה when inserting the warp in the loom משום מיסכת. כד יהבה קירומה slips or thrums משום עושה בתין. כד מקימה לון משום בונה. כד מחייא משום אורגת. כד מקטעא בנימייא משום מחתכת. כד גמרה מלאכתה משום מכה בפטיש.

ההן דעבד קופין baskets כד צפר when he

"round" finishes one" משום מיסיך. כד מחייט משום תופר. כף משום בונה. כד מקטע משום מחתך. גמר מלאכתו משום מכה בפטיש.

ההן דעביד ערסיין לאורך משום מסיך. לרוחב משום אורג. קנקלטין networking-weaving משום עושה בתים. כד מקטע משום מחתך. גמר מלאכתו משום מכה בפטיש.

שני נירין בחף אחד ושני חפין בניר אחד חף היא ה frame שאורגין עליו

האורג שני חוטין והפוצע שני חוטין הקושר והמתיר. מה קשירה היתה במשכן? שהיו קושרין את המיתרים. ולא לשעה היתה? אמר ר' יסה מכיון שהיו חונין ונוסעין על פי הדיבור כמי שהוא לעולם. א"ר יוסה מכיון שהבטיחן הקדוש ברוך הוא שהוא מכניסן לארץ כמי שהיא לשעה.

מה כדון? א"ר פינחס מתופרי יריעות למדו. נפסק היה קושרו, חזר ונפסק, לעשותן קשרים קשרים אי אפשר. אלא חוזר ומתיר את הראשון. אמר חזקיה ההן חייטא אומנא מבלע תרין ראשיה! עיין פני

משה

והיידא אמרה דא: דא"ר יוסי בי רבי חנינא מאורגי יריעות למדו. מה טעמא אורך היריעה האחת כדי שתהא כולה אחת. נפסק היה קושרו. מכיון שהיה מגיע לאריג הוי שרי ליה ומעל לה. ר' תנחומא בשם רב הונא אפי' ערב שבה לא היה בו לא קשר ולא תיימת!

תני ר' הושעי': חוסל של תמרים ופטילייא של תמרים קורע ומתיר. ובלבד שלא יקשור. ואין זו התרה? נעשה כשובר את החבית לוכל ממנה גרוגרת. אזנים של דוסיקיא handles of a sack קושר ומתיר, נעשה כפותח וכנועל בשבת.

שייך למס' כלאים: התוכף תכיפה אחת אינו חיבור, שני תכיפות הרי"ז חיבור. ר' חנינא אמר עד יחות כל סיטרה. עד שיתפור כל הצד אמר רבי יניי אמרו לו לרבי חנינא צא וקרא! והא תנינן עשה שני ראשיה לצד אחד מעתה עד יסוק ויחות?! יעשה כל הצד ויחזור! והתנינן רבי יהודה אומר עד שישלש מעתה עד יחות ייסוק ויחית?! אלא הכן והכן. חייב בכל גווני

חוט שהשחילו במחט, אפי' קשור מיכן ומיכן להחוט אינו חיבור.

תפרו לבגד, החוט חיבור לבגד, ואינו חיבור למחט. ר' יונה ור' יוסי תריהון אמרי: בקשור מיכן ומיכן. הא דחוט חיבור לבגד, כשקשרו משני קצותיוו לבל יישמט. מיליהון דרבנן פליגין: דא"ר בא רב ירמיה בשם רב המותח צדדיו בשבת חייב משום תופר. נאמר משום תופר ומשום קושר. דאמרת דכל תופר בעי קושר

קריעה בבגדים, וחיתוך בעורות. קריעה בבגדים באמצע. וחיתוך בעורות מן הצד. ואית דמחלפין קריעה בעורות וחיתוך בבגדים. קריעה בעורות באילין רככיא.

וחיתוך בבגדים באילין ליבדייא.קשים

הצד חלזון ופצעו אית תניי תני חייב שתים. אית תניי תני אינו חייב אלא אחת. מאן דאמר שתים. אחת משום צד ואחת משום נטילת נשמה. מאן דאמר אחת, היידא משום נטילת נשמה. ולית לה צידה. בהמה טמאה אינו חייב משום צידה ואתיא כההיא דאמר ר"א בי רבי יוסה רבי אבהו ורבי שמעון בן לקיש בשם רבי מאיר.תחש—טהורה היתה מין חיה טהורה ברא הקב"ה למשה במדבר. כיון שעשה בה מלאכת המשכן נגנזה. רבי אבון אמר קרש היה שמה. תני רבי הושעיה דחדא קרן (תהילים סט) ותיטב להׄ משור פר מקרין ומפריס. מקרן כתיב:

ואתיא מ"ד תחש בהמה טמאה כהיא דא"ר שמואל בשם ר' אבהו מותר לעשות אהלים מעור בהמה טמאה מקבל טומאת אוהלים דילפינן ממשכן

השוחטו. רבי שמעון בן לקיש אמר לית כאן שחיטה. שחיטה תולדת חבורה היא, ולמה תנינתה עמהון.שחיטה אלא בגין דתנינן סדר סעודה תנינתה עמהון:

המעבדו. מה עיבוד היה במשכן? שהיו משרטטין בעורות. מה משרטטין לון? מסרגלין לון. draw lines.

הממחקו. מה מחיקה היתה במשכן? זעירא בר חיננא בשם ר' חנינא: שהיו שפין את העור ע"ג העמוד. השף את העור ע"ג העמוד חייב. משום מה הוא חייב? ר' יוסה בשם ר' יהודה בן לוי ר' אחא בשם ר' יהודה בן לוי משום ממחק. הדא דאת אמר בחדש אבל בישן פטור

תני: המכבד, המרבץ, המגבן, המחבץ, החולב, והרודה חלות דבש, חייב חטאת. דברי ר"א. וחכמים אומרים: משום שבות. א"ר יוסי בי רבי בון: המכבד המרבץ חייב משום דש. המגבן והמחבץ חייב משום לש. החולב והרודה חלות דבש חייב משום קוצר. הסוחט זיתים מאביהן, חייב משום קוצר. למי נצרכה? לרבי אליעזר.

רבי חייה בשם רבי יוחנן: הגורד ראשי כלונסות, חייב משום מחתך. הממרח את האיספלנית, חייב משום ממחק. מחק אות אחת גדולה ויש במקומה כדי לכתוב שתי אותיות חייב. כתב אות אחת גדולה אע"פ שיש במקומה כדי לכתוב שתי אותיות פטור. רבי מנחם בי רבי יוסי אומר: זה חומר במוחק מכותב. וחומר בכותב מבמוחק, שהמוחק על מנת לקלקל פטור. והכותב על מנת לקלקל חייב.

יש שהוא כותב נקודה אחת וחייב עליה משום כותב ומשום מוחק. יש שהוא מוחק נקודה אחת וחייב עליה משום כותב ומשום מוחק. היך עבידא? היה דל"ת ועשאו רי"ש. רי"ש ועשאו דל"ת חייב משום כותב ומשום מוחק.

מה בניין היה במשכן? שהיו נותנין קרשים על גבי אדנים. ולא לשעה היתה? א"ר יוסי מכיון שהיו חונים ונוסעים על פי הדיבור כמי שהיא לעולם. א"ר יוסי בי רבי בון מכיון שהבטיחן הקב"ה שהוא מכניסן לארץ כמי שהוא לשעה. הדא אמרה בנין לשעה בנין. הדא אמרה אפילו מן הצד. שלא כדרך הדא אמרה אפילו נתון על גבי דבר אחר. הדא אמרה בנין על גבי כלים בנין. ...ופריך אדנים כקרקע הן!

תני א' מביא את האבן וא' מביא את הטיט המביא את הטיט חייב. ר' יוסה אומר שניהן חייבין. סבר ר' יוסה אבן בלא טיט בניין. הכל מודים שאם נתן את הטיט תחילה ואחר כך נתן את האבן שהוא חייב. הבנאי שיישב את האבן בראש הדימוס row

חייב. למי נצרכה לרבנן. וההין of stone דעבד דפין wood וההין דעבד ספיין a row of stones חייב משום בונה:

והסותר. ובלבד לצורך. רבי חמא בר עוקבא בשם רבי שמעון בן לקיש: הגודל כלי צורי מנצרים של דקל חייב משום בונה. ר' אילא בשם רבי שמעון בן לקיש הנופח כלי זכוכית חייב משום בונה.

רבנן דקיסרין בשם רבי שמעון בן לקיש יש דברים קרובים ורחוקים. הגודל כלי צורי, והנופח כלי זכוכית, העושה כלי בדפוס, כולהון משום בונה. אע"פ שרחוקים זה מזה, חיובם שווה הבורר והזורה והמרקד כולהן משום מעביר פסולת, כל אחד ואחד חיובו בפני עצמו. אבות מלאכות בפנ"ע

ולמה לא תנינן הושטה עמהון? רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי מפני מחלוקת רבי עקיבה וחכמים. עיין לקמן רבי חזקיה רבי יהודה בן לוי ר' יהושע בן לוי בשם רבי: יתר עליהן הושטה. ולמה לא תנינתה עמהון? כל המלאכות באחת וזו בשתים. שני אנשים כל המלאכות יש להן תולדות, וזו אין לה תולדות:

הלכה ג משנה ועוד כלל אחר אמרו: כל הכשר להצניעו ומצניעין כמוהו, והוציאו בשבת חייב חטאת עליו. וכל שאינו כשר להצניעו ואין מצניעין כמוהו והוציאו בשבת, אינו חייב אלא המצניע:

גמרא ר' חונה בשם ר"א: לעכו"ם איתאמרת. רבי יוחנן אמר: לאיסורי הנייה איתאמרת. הא דאמרי' "אין כשר" לאפוקי הנך [אבל אם בא פלוני והצניעו, חייב אותו הפלוני] רב חסדא אמר לשיעורי איתאמרת.

אית תניי תני בכל שהוא. ואית תניי תני חייב חטאת. מאן דאמר בכל שהוא, מסייע לרב חסדא. מאן דאמר חייב חטאת, מסייע לרבי אלעזר ולרבי יוחנן.

רבנן דקיסרין בשם רבי יוסי ב"ר חנינא כגון "אין כשר להצניע" המוך שהתקינה לנידתה:

הלכה ד משנה המוציא תבן כמלא פי פרה, עצה pea-stalks כמלא פי גמל, עמיר ears of grain כמלא פי טלה, עשבים כמלא פי גדי. עלי שום ועלי בצלים: לחים כגרוגרת, יבשים כמלא פי גדי. ואין מצטרפין זה עם זה מפני שלא שוו בשיעוריהן

המוציא אוכלים כגרוגרת חייב. ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשיעוריהן. חוץ מקליפיהן וגרעיניהן ועוקציהן וסובן ומורסנן. רי"א חוץ מקליפי עדשים שמתבשלות עמהן:

גמרא רבי יונה ר' יוסי גליליא בשם רבי יוסי בן חנינה: חמור משלים לקל, אין הקל משלים לחמור. עשבים משלימים לתבן. אין התבן משלים לעשבים.

תמן תנינן הבגד והשק, השק והעור, העור והמפץ, מצטרפין זה עם זה. ר"ש אומר מפני שהן ראויין לטמא מושב.

רבי ירמיה בעי, ניחא יצטרפו למושב שכן שוו למושב בטפח, בשבת מניין? אמר ר' זעירא קומי רבי מנא שכן שוו בהיסק. א"ל אנן בעיי הוצאה, ואת אמר היסק?! א"ר לעזר בר יוסי קומי ר' יוסי שכן שוו בהיסק. ע"כ מצטרפין הנך דמתני'—חמור להשלים הקל—כיון ששוו שיעוריהן לעניין היסק

א"ל ניתני בהוצאת כוס קטן.???

אמר ר' חנניה: קופדה משלים לפיסתה.בשר משלים ללחם ולא איפכא (כ חמור משלים לקל) ופיסתה לא משלמה לקופדה. עשבים משלימים לתבן. אין התבן משלים לעשבים.

תני ר' הושעיה: הוציא תבן לפרה כמלא פי פרה, הוציא תבן לגדי כמלא גדי חייב. רבי

אילא אמר, ר' יוחנן בעי, מעתה הוציא אוכלין לחולה כמלוא פי חולה יהא חייב?! מודה רבי הושעיה שאם הוציא עשבים לפרה כמלא פי גדי, שהוא חייב. דלא תיסבור כמה דאית ליה לחומרא אית ליה לקולא.

רבי בון בר חייה בעי, הגע עצמך שאין בתבשיל שיש לו בחוץ אלא כגרוגרת. וכגרוגרת של עלי בצלים נצרך מתבל כגרוגרת?! ר' מאיר שמחה

זעירא בר חנניה בשם רבי חנינא, הדא דאת אמר באדומות, אבל בשחורות פורשות הן:

מסכת שבת פרק ח

הלכה א משנה המוציא יין כדי מזיגת הכוס. חלב כדי גמיעה. דבש כדי ליתן על הכתית.sore שמן כדי לסוך אבר קטן. מים כדי לשוף את הקילורית. ושאר כל המשקין ברביעית. וכל השופכין ברביעית.

רבי שמעון אומר: כולן ברביעית, לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא למצניעיהן:

גמרא ר' זעירא שאל לר' יאשיה כמה שיעורן של כוסות? דתני כאן "כוס" א"ל נלמוד סתום מן המפורש. דתני ר' חייה ד' כוסות שאמרו ישנן רביעית יין באיטלקי. לעניין פ ס ח שיעור "כוס" היא רובע מידה איטלקי [הידוע להם]

תמן תנינן מפנין ארבע וחמש קופות. ר' זעירא שאל לרבי יאשיה כמה הוא שיעורה של קופה? א"ל נלמוד סתום מן המפורש דתנינן תמן בג' קופות של ג' ג' סאין כל אחד מחזיק 3 סאה תורמין את הלשכה.

רבי יוסה ב"ר בון בשם ר' יוחנן דרבי יהודה היא: יין כדי גמייה, ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס.

מזוג בכמה? המוציא יין מזוג נישמעינה מן הדא: מים כדי גמייה . רבי יהודה אומר כדי מזיגת הכוס. הדא אמרה: מזוג. כדי מזיגת הכוס

כמה הוא שיעורן של כוסות? ר' אבין אמר טיטרטון ורביע. מהו לשתותן בכרך א'? מן מה דא"ר יוחנן בהלל אם שמעה בבה"כ יצא, הדא אמרה אפי' שתיין בכרך א' יצא. מהו לשתותן מפוסקין? כלום אמרו שישתה לא שישתכר?! אם הוא שותה אותן מפוסקין אף הוא אינו משתכר! מהו לצאת ביין של שביעית? אינו לכם תני ר' הושעיה יוצאין ביין של שביעית. מהו לצאת בקונדיטון? מן מה דתני בר קפרא קונדיטון כיין. הדא אמרה יוצאין בקונדיטון. מהו לצאת מזוגין? מן מה דתני רבי חייה ארבעה כוסות שאמרו יוצאין בהן בין חיין בין מזוגין והוא שיהא בהן טעם ומראה יין. א"ר ירמיה מצוה לצאת ביין אדום. מה טעמא (משלי כג) אל תרא יין כי יתאדם.

תני: מבושל כדי תבל יין מבושל, כדיי לתבל בו קדירה

מהו לצאת ביין מבושל? רבי יונה אמר יוצאין ביין מבושל. רבי יונה כדעתיה. דר' יונה שתי ארבעתי כסיי דלילי פיסחא וחזק והגר רישיה עד עצרתא. ע"כ התיר מבושל ורבי יודא בי ר' אילעאי שתי ארבעתי כסוי דלילי פיסחא וחזק רישיה עד חגא. וחמתיה חדא מטרונה אפי' נהורין. א"ל סבא סבא! חדא מן תלת מילין אית בך: אישתיי חמר את. או מלוה בריבית את. או מגדל חזירין את. אמר לה תיפח רוחה דההיא איתתא! חדא מן תלת מילייא לית בי אלא אולפני שכיח לי. דכתיב (קוהלת ח) חכמת אדם תאיר פניו. רבי אבהו נחת לטבריא, חמוניה תלמידוי דר' יוחנן אפוי נהירין,ראהו תלמיד ריו"ח שפניו מאירות אמרון קומי ר' יוחנן אשכח ר' אבהו סימה.מטמון אמר לון למה. איך ידעת? אמרין ליה אפוי נהירין! אמר לון

דילמא אוריתא חדתא שמעתה. סליק לגביה א"ל מאי אוריתא חדתא שמעת? א"ל תוספתא עתיקתא. וקרא עליו חכמת אדם תאיר פניו!

א"ר חנינא: לוגא דאורייתא תומנתא עתיקתא דמורייסא שמדד בו מורייס דציפרין. א"ר יונה חכים אנא לה. הכרתי אותו בית רבי ינאי הוון מכילין בה דבש. תני חצי שמינית טברנית הישנה. אריו"ח הדא דידן הוות. ולמה אמר למה קרא ליה ר' חנינא עתיקתא? # בגין דהוות ביומוי.

אית דאמרי דהוות זעירא ורבת וזערת, ולא זערת כמה דהוות.נתקטן ונתגדל וחזרה ונתקטן—אך לא כבראשונה, ע"כ אמר עתיקתא

כמה הוא שיעורו של כוס? ר' יוסה בשם רבי יודה בר פזי, רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל: אצבעיים על אצבעיים על רום אצבע ומחצה ושליש אצבע.

תני: יבש המוציא יין יבש כזית. דברי רבי נתן. רבנן דקיסרין בשם רבי יוסה בי רבי בון בשם ר' יוחנן, אתיא דרבי נתן כרבי שמעון. כמה דר' שמעון אומר ברביעית, כן רבי נתן אומר ברביעית. לכשיקרש יהא בו כזית.

רבי סימון בשם ריב"ל מעשה בפרדה של בית ר' שמתה וטהרו דמה משום נבילה. ר' אלעזר שאל לרבי סימון, עד כמה? ולא אגיביה.לא השיבו דבר שאל ר' סימון לריב"ל וא"ל עד רביעית טהור, יותר מיכן טמא. ובאש לר"א, הרע בעניו דלא חזר ליה ר' סימון שמועתא. רב ביבי הוה יתיב מתני הדין עובדא מעשה בפרידה של בית רבי... א"ל רבי יצחק בר כהנא לרב ביבי עד רביעית טהור יותר מיכן טמא? ובעיט ביה. א"ל ר' זריקן בגין דשאל לך את בעט ביה?! אמר ליה הא דלא הוות דעתי עלי. כדמר רבי חנין (דברים כח) והיו חייך תלואים לך מנגד- זה הלוקח חיטים לשנה, ופחדת לילה ויומם- זה הלוקח מן הסידקי, ולא תאמין בחייך- זה הלוקח מן הפלטר. ואנא סמיך לפלטירא.

מיי כדון? העיד רבי יהושע בן בתירה על דם נבילות שהוא טהור אלמא אפי' הרבה!. מהו טהור? טהור מלהכשיר הא לטמאות מטמא.

תמן תנינן דם השרץ כבשרו מטמא ואינו מכשיר, ואין לנו כיוצא בו. אלמא דם נבילות א י נ ו מטמא! ומתרץ.. אין לנו כיוצא בו כשיעור טומאתו. אבל דמו מטמא כבשרו.

אמר רב יוסף מאן דמר טמא, כר' יהודה משנה פרק 4 דעדיות . טהור, כרבי יהושע בן בתירה. אמר ליה רב אבדומה נחותה ויאות! רבי יהודה, מוריינא דנשיא הוה! הורה הלכות לבית הנשיא (רבי) לפיכך טימא

תני דם כדי לכחול עין אחת. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי יוחנן: בדם עטלף שנו:

חלב. הדא דאת אמר בחלב בהמה טהורה. אבל בחלב בהמה טמאה, כדי לכחול עין אחת:

דבש. הדא דאת אמר בהין עתיקי. ברם בהן דידן, כדי לתבל ביצה קלה:

שמן. כדי לסוך אבר קטן. ובלבד אבר קטן של קטן בן יומו:

מים כדי לשוף את הקילורית. אמר ר' לעזר הדא דאת אמר באילין מיא דטלא. וברם באילין דידן, כדי להדיח פני מדוכה:

ושאר כל המשקין ברביעית, וכל השופכין ברביעית. רבי בא בשם רב חסדא, במפנה מבית לבית היא מתניתא. כ שיש לו צ ו ר ך בהם [דאל"ה הו"ל מלשאצ"לג]

רבי שמעון אומר כולם ברביעית. משיבין חכמים לר"ש אפשר לומר דבש ברביעית. וחומץ ברביעית?! והוא מתיב לון כמה

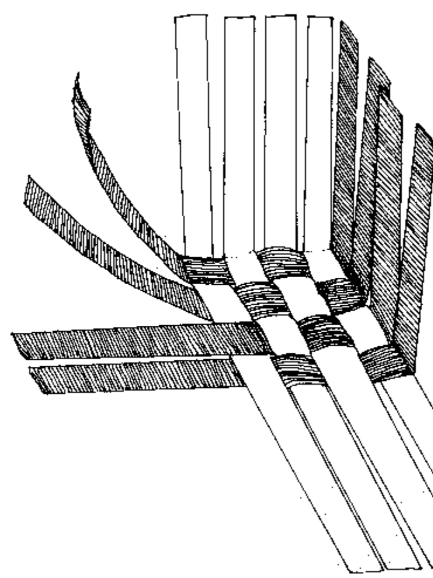
דאית לכון כל האוכלין מצטרפין לכגרוגרת. כן אוף אנן אית לן כל המשקין מצטרפין ברביעית.

לא נאמרו כל השיעורין האלו אלא למצניעיהון. א"ר מנא לדברי ח כ מ ים ..למצניעיהן כל שהן. ותני כן על& דר"ש: לא נאמרו כל השיעורין האלו אלא למצניעיהן. הא למוציאיהן ברביעית: ותני כן על דרבנן: לא נאמרו כל השיעורין האלו אלא למוציאיהן. הא למצניעיהן כל שהן.

הלכה ב משנה המוציא חבל כדי לעשות ממנו אוזן לקופה. גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה. ר"י אומר כדי לעשות ממנו מידת מנעל לקטן. נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין. המוציא קשר מוכסין חייב. נייר מחוק כדי לכרוך על פי צלוחית קטנה של פלייטין:

גמרא הדא דאת אמר בהין רכיכה. ברם בהן קשיי' כדי לבשל ביצה קלה:

גמי כדי לעשות תלוי לנפה ולכברה. הדא דאת אמר בהין גווי'. ברם בהן ברייא. כדי לעשות שני בתים לנפה ולכברה.

תני הוצין כדי לעשות אוזן לכפיפה מצרית. הדא דאת אמר באילין רכיכיא. ברם באילין קשייא כדי לעשות צפירה.circle

הוציא שני נצרים חייב. תורי דקל שנים. זמורות לנטיעה שתים. אם לבהמה כמלא פי גדי. אם לעצים כשיעור העצים. הוציא שתי נימין מזנב הסוס מזנב הפרה, חייב. שכן מתקינין אותן לנשבין. זיפי שערות חזיר אית תניי תני שתים אית תניי תני אחת. מאן דאמר שתים באילין רכיכתא. מאן דאמר אחת באילין קשייתא. גלעינים לנטיעה שתים. אם לבהמה כמלוא פי חזיר. כמה הוא מלא פיו? אחת. אחרים אומרים חשבון חמש. הוציא סיאה אזוב וקורנית, אם לאוכלין כגרוגרת. אם לבהמה כמלוא פי גדי. אם לעצים כשיעור העצים. אם להזייה כשיעור הזייה.

רבי יהודה אומר כדי ליטול ממנו מידת מנעל לקטן. ובלבד קטן שהוא יודע לנעול:

המוציא קשר מוכסין. תני הוציא קשר מוכסין, עד שלא הראהו למוכס חייב. משהראו למוכס פטור. רבי יהודה אומר אף משהראהו למוכס חייב שהוא ראוי להראותו למוכס אחר. הוציא שטר חוב עד שלא הראהו לבעל חוב חייב. משהראהו לבעל חוב פטור. ר"י אומר אף משהראהו לבעל חוב חייב שהוא ראוי להראות לבעל חוב אחר: נייר מחוק. תני אם יש בו חלק כדי לכתוב שתי אותיות חייב:

הלכה ג משנה עור כדי לעשות קמיע. דוכסוסטוס כדי לכתוב עליו מזוזה. קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה של תפילין שהיא שמע ישראל. דיו כדי לכתוב עליו שתי אותיות. כחול כדי לכחול עין אחת. זפת וגפרית כדי לעשות נקב. שעוה כדי ליתן על פי נקב קטן:

גמרא אית תניי תני כדי ליתן על הקמיע. מאן דאמר כדי לעשות קמיע בהין רכיכה.

ומאן דאמר כדי ליתן על הקמיע בהין קשיא. קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל. הדא דאת אמר בקולף פני העור ברם בהין דוכסוסטון כדי לכתוב שתי פרשיות שבמזוזה: דיו. הוציא דיו אם בקולמוס כדי לכתוב שתי אותיות, אם בכלי צריך יותר. תמן תנינן כמה יהא במים ויהא בהם כדי הזייה... רבי ירמיה בעי לא מסתברא אם בכלי צריך יתיר?

כחול כדי לכחול עין אחת. א"ר בון בר חייה שכן אשה כוחלת אחת מעיניה ויוצאת לשוק. א"ר אבון אפילו זונה שבזונות אינה עושה כן. אלא שכן אשה חוששת אחת מעינה, וכוחלת חבירתה ויוצאת לשוק. אמר רבי מנא מה תנא חוששת? אלא שכן אשה כוחלת אחת מעיניה ומטמנת חבירתה ויוצא לשוק. (שיר השירים ד) לבבתני באחת מעיניך. רבנן דקיסרין בשם רבי בון בר חייה שכן אשה סומא באחת מעיניה וכוחלת חבירתה ויוצא לשוק:

זפת וגפרית כדי לעשות נקב. ר' יוסי בר חנינא אמר במזניק שנו:כשמזנק היין יווצא לחוץ, סותמו בזפת

שעוה כדי ליתן על פי נקב קטן. תני ר' חייה כדי ליתן על פי סדק קטן:

הלכה ד משנה דבק birdlime כדי ליתן בראש השבשבת.lime-twig חרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זהב bellow's hole of the crucible of a goldsmith רבי יהודה אומר כדי לעשות פטפוט prop סובין כדי ליתן על פי כור של צורפי זהב. סידquicklime כדי לסוד קטנה שבבנות רבי יהודה אומר כדי לעשות כלכולtake off hair of temple רבי נחמיה אומר כדי לעשות אנדיפי:""""of forehead

גמרא מהו חרסית. חוורה.

שמואל אמר עפר כדי לכסות בו דם צפור קטנה. תני שמואל עפר ואפר כדי לכסות בו דם צפור קטנה. תני חרש כל שהוא גמי כל שהוא מותר לטלטלן בתוך הבית. רבי זעירא בשם שמואל ובלבד מן המוכן. ותני כן מגופת חבית וחרסיה מותר לטלטלן בתוך הבית, השליכן לאשפה אסור ליגע בהן.

אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בעשוי כביצה. ודברי רבי נחמיה בחביט:(knocked-out(flattened)

הלכה ה משנה אדמה כחותם המרצופין דברי רבי עקיבה וחכמים אומרים כחותם האיגרות. זבל וחול דק כדי לזבל קלח של כרוב דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים כדי לזבל כרישה. חול גס כדי ליתן על מלא כף סיד.plasterers trowel קנה כדי לעשות קולמוס, אם היה עב או מרוסס כדי לבשל ביצה קלה שבביצים טרופה ונתונה באילפס:

גמרא רבי חייה בשם רבי יוחנן והוא שיהא קולמוס מגיע לקישרי אצבעותיו. רבי זעירא בעי ניחא עד הכא. דילמא עד הכא?איזה "קשרים" מדובר? תמן תנינן מכתבstylus שניטל הכותב טמא מפני המוחק.eraser ניטל המוחק טמא מפני הכותב. רבי זעירא בעי ניחא עד הכא. דילמא עד הכא?

אמר רבי יוסי כל ביצה דתנינן בכליםמסכת כלים כביצה ממש. בשבת כגרוגרת מכביצה:

הלכה ו משנה עצם, כדי לעשות תרווד. רבי יהודה אומר כדי לעשות חף. זכוכית, כדי לגרוד בה ראש הכרכרshuttle צרור או אבן כדי לזרוק בעוף. רבי אליעזר בן יעקב אומר כדי לזרוק בבהמה:

גמרא מהו חף? סרגיד. תמן תנינן ניטלו

חפין, טמא מפני נקבים. נסתתמו נקבים, טמא מפני חפים. מחלפה שיטתיה דר' יהודה תמן היא עבד חף בלוט, key-bit והכא הוא עבד חף סרגיד! key-ward "מה ששוקע במפתח"

זכוכית כדי לגרוד בה ראש הכרכר. תמן תני ושל זכוכית כדי לצוק בתוכה שמן. והכא את אמר הכין?! רבי אחא רבי מיישא רבי כהן בשם רבנן דקיסרין כאן בעבה. כאן בחדה. אית דבעי מימר כאן במטלטל לעניין טלטול בשבת—שלא יהא "מוקצה" כאן במוציא:

צרור או אבן כדי לזרוק בעוף. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן כדי שיזרוק לאחורי העוף וירגיש. ודכוותה כדי שיזרוק לאחורי בהמה ותרגיש.

תני צרור מקורזל rounded & smooth כזית וכאגוז וכביצה נוטלו ומקנח בו את רגליו. רבי ישמעאל בר' יוסה אמר משום אביו עד מלא היד. רב יהודה אמר: בייתוס בן זונין היה יושב ושונה לפני רבי, אמר, כך אנו אומרים, צריך שיהא יושב ומשקל ביד?! אמר ליה הכל מותר חוץ מן העשוי בחפיסה. מותר רק ביד—לא שישים בשק ר' אילא בשם ר' ינאי שנו כמלוא רגל מדוכה קטנה של בשם. א"ר יוסה לא אמרו אלא של בשם, הא של בשמים לא.???לא כרגל כלי שדכין שם בשמים הרבה

ר' אילא בשם ר"ש ב"ל: צרור שעלו בו עשבים נוטלו ומקניח בו את רגליו. והתולש ממנו בשבת חייב חטאת.

תני ר' חייא חרס כל שהוא אסור לקנח בו. א"ר יוסה בי ר' בון לא סוף דבר חרש, אלא אפילו אזני חביות. וכל דבר הנכנס לאור ויוצא. ר' יוסי בן יוסי אמר צרור שקינח בו חבירו, ומים שאין בהם מ' סאה אסור לקנח בהן. ר' חנניא בשם ר' מנא מים שליקלק בהן הכלב אסור לקנח בהן. ותני כן אין מקנחין לא בפי הכלב. ולא בפני הכלב. ולא במים שליקלק בהן כלב, ולא במים שאין בהן מ' סאה. וההן דמשזגיגו בובני, וההן דמשזג אמבטיתה, רע לטבעות.המים שרוחצין בהם האמבטיאות ובי-בני,רע לתחתוניות

ר"י בי ר' בון בשם רב הונא ה' דברים נאמרו בקרומית של קנה. אין שוחטין בה. ואין מוהלין בה. ואין מחצצין בה את השיניים. ואין מחתכין בה את הבשר ע"ג השלחן. ואין מקנחין בה מפני שרוח רעה שורה עליה:

הלכה ז משנה חרס כדי ליתן בין פצים לחבירו דברי ר"י. רמ"א: כדי לחתות בו את האור. ר' יוסי אומר: כדי לקבל רביעית

אר"מ אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר: (ישעיהו ל) לא ימצא במכתתו חרש לחתות אש מיקוד. אמר לו ר' יוסי משם ראיה! (שם) לחשוף מים מגבא:

גמרא ר' יוחנן אמר מקדשין בו. חרס דר"מ רשב"ל אמר אין מקדשין בו. ר' לעזר שאל, על דעתיה דרשב"ל למה אין מקדשין בו? מפני שאינו מקבל טומאה. הרי כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה הרי אינן מקבלין טומאה ומקדשין בהן. אלא משום שאינו מקבל רביעית. ולא מודה רשב"ל בכלי חרש קטן שלם כל שהוא שמקדשין בו! הוי לית טעמא אלא משום שאין עליו תואר כלי.

וקשיא על דר' יוחנן. לפסול את המקווה אינו פוסל. ולקדש מקדשין בו?! אלא כר' יוסה דר' יוסה אמרמקוואות 4 החוטט בצנור לקבל צרורות, בשל עץ, כל שהוא. ובשל חרס, רביעית. רבי יוסי אומר, אף בשל חרס, כל שהוא. אף של חרש כל שהוא. כלום א"ר יוסה לא בשלם דילמא בשבור אנן קיימין?!

תני ר' חייה מסייע לר' יוחנן. תני רשב"י מסייע לרשב"ל

מסכת שבת פרק ט

הלכה א משנה א"ר עקיבה מנין לעכו"ם שהיא מטמא במשא כנדה? שנא' (ישעיהו ל) תזרם כמו דוה צא תאמר לו. מה נדה מטמא במשא, אף עכו"ם מטמא במשא:

גמרא כתיב תועבה בנדה. וכתיב תועבה בעכו"ם. וכתיב תועבה בשרצים. כתיב תועבה בנידה (ויקרא יח) כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה וגו'. תועבה בעכו"ם (דברים ז) ולא תביא תועבה אל ביתך וגו'. תועבה בשרצים (ויקרא יד) לא תאכל כל תועבה. אבל אין אני יודע לאיזה מהן הוקשה.

ר"ע אומר לתועבה שבנדה הוקשה. מה הנדה מטמא במשא אף עכו"ם מטמא במשא. אי מה הנדה מטמא באבן מסמא, אף עכו"ם מטמא ע"ג האבן מסמא? a stone closing a cavity ר' זריקן בשם רב יהודה. ואית דאמרין בשם רב חסדא מודה ר"ע לחכמים שאין עכו"ם מטמא ע"ג אבן מסמא.

ורבנן אמרי לתועבה שבשרצים הוקשה. מה השרץ מטמא בהיסט=מגע אף עכו"ם מטמא בהיסט. אי מה השרץ מטמא בכעדשה אף עכו"ם מטמא בכעדשה? ר' זעירה ר"י בר נחמן בשם ר' לעזר, ר' אבהו בשם ר' יוחנן (תהילים קו) ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים. מה המת מטמא בכזית אף עכו"ם מטמא בכזית. אי מה המת משהכניס ראש אצבעו=משהכניס ראש אצבעו לאוהל המת, מיד טמא אף עכו"ם משהכניס ראש אצבעו? נתיצה נתיצה מבית המנוגע מה בית המנוגע עד שיכניס ראשו ורובו, אף עכו"ם עד שיכניס ראשו ורובו.

א"ר חנניה זאת אומרת שאין טומאת עכו"ם מחוורת=מה"ת דלא כן מקישה לקלים ואינו מקישה לחמורים?! אמר רבי מנא מחוורת היא, ולמה הוא מקישה למת, לשרץ, ללמד מהם לקלים שבה

הדא דאת אמר בעכו"ם שבורה. אבל בשלימה אפילו כל שהוא. דאמר רב הונא רבי חמא בר גוריון בשם רב: הבעל ראש גוייה היה וכאפוןbean היה (שופטים ח) וישימו להם בעל ברית לאלהים. ומה טעמא דר' עקיבה? (דברים ז) תעב תתעבנו כנידה. [בנדה כתיב תועבה] מה טעמון דרבנן? (שם) שקץ תשקצנו כשרצים. מה מקיימין רבנן טעמא דר' עקיבה תעב תתעבנו? .... מה מקיים ר' עקיבה טעמון דרבנן שקץ תשקצנו? שקציהו! נבליהו!

מה הן לרבנן נבליהו? מנ"ל האי דינא? רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי אלעזר (ישעיהו ל) צא תאמר לו! צואה תאמר לו. צאיהו! נבליהו! את שקורין אותו פני מלך קורין אותו פני כלב. עין כוס, עין קוץ. גדיא. גלייא. רבי תנחומא בשם רב הונא (יהושע ז) העי אשר עם בית און מקדם לבית אל. מקדם היו קורין אותו בית אל, ועכשיו קורין אותו בית און.

תני בשם רבי אלעזר לא רצה להיקרות "עמדה" קורין אותה "עמידה" דא"ר אבא בר כהנא תמן צווחין לפעלה טבא עמדה.קורין למעשה טוב "עמדה", ולמי-רגלים "עמידה" וצווחין לרחוץ של מימי רגלים עמידה.

מה מקיים ר' עקיבה צא תאמר לו. ר' יוסי בי ר' בון רב הונה בשם רב יוסף מיכן שאין אומרים לאדם צא עד שיכניס ראשו ורובו.

אית מתניתא אמר עכו"ם כנדה, ומשמשיה כנידה. ואית מתניתא אמרה עכו"ם כנדה,

ומשמשיה כשרץ. מאן דאמר עכו"ם כנדה ומשמשיה כנידה ניחא. ומאן דאמר עכו"ם כנדה ומשמשיה כשרץ כל עצמו אין כתיב נידה אלא במשמשין?! (ישעיהו ל) וטמאתם את ציפוי פסילי כספך ואת אפדת מסכת זהבך. תיפתר בחקוקים על גופה.והוי כגופה-לא כמשמשים רבי יעקב דכפר חנן אמר תיפתר במשתחוה לאפוד עצמו כענין שנאמר (שופטים ח) ויעש אותו גדעון לאפוד.

מתניתין כמאן דאמר עכו"ם כנידה ומשמשיה כנדה.

ותנינן אבניו ועציו ואפרו מטמאין כשרץ. רע"ק אומר כנדה! תיפתר שהשתחוה לבית, ואחר כך בנאו.דהו"ל גוף ע"ז

[והא תנינן ג' בתים הן! סיידו לשם עכו"ם תיפתר שהשתחוה לביתלה"סיוד" ואחר כך חידשו.]

דמר רבי זעירא רב הונה בשם רב המשתחוה לבית אסרו.=תלוש ולבסוף חיברו, כתלוש רבי זעירא ר' אבהו בשם רבי יוחנן המקדיש את הבית מועלין בו. אמר רבי זעירא הויי בה רבנן פליגא, מאן דאמר אסרו, מועלין בו. מאן דאמר לא אסרו אין מועלין בו. התיב רבי חגי קומי רבי יוסה, מתניתא פליגא על רב: השוקת שבסלע אין ממלאין בה, מפני שחקקה ואח"כ חיברו. הא אם חיברה ואח"כ חקקה לא. וההן בית לאו כמי שחיברו ואח"כ חקקו הוה?! מה עבד לה רב? פתר לה סיתותן של אבנים היא גמר מלאכתן. והו"ל כחקקו ולבסוף חיברו

ולית הדא פליגא על רבי יוחנן. דרבי יוחנן אמר עכו"ם שנשתברה אסורה. לא כן סברנן מימר אם בשאינו עתיד להחזירן לכליין דברי הכל מותר.ולמה אסור בכותל שנפל? והא תנינן שלש אבנים הן. שלש אבנים הן: אבן שחצבה מתחלה לבימוס, הרי זו אסורה. סידה וכירה לשם עבודה זרה וחדש, נוטל מה שחדש.העמיד עליה עבודה זרה וסלקה, הרי זו מתרת.

תיפתר שנשתחוה לכל אבן ואבן ואח"כ בנייה.

ואפילו על רבי שמעון בן לקיש לית היא פליגא?! דרבי שמעון בן לקיש אמר עכו"ם שנשתברה מותרת!ומתני' "עציו ואבניו... " קאסר להו! לא כן סברינן מימר אם בעתיד להחזירן לכליין דברי הכל אסור.רק ב"סתמא" ס"ל לר"ל, מותרת. ואמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה, אם היו מונחין במקומן לא כמי שהוא עתיד להחזירן לכליין הן, ואילו במקומן הן.

רבי בא בשם רב: המשתחוה לבית אסרו, לאילן לא אסרו. והא תנינן שלש אשירות הן! תיפתר שנשתחוה לזמורה ואחר כך נטעה. לוי אמר: השתחוה לבית אסרו, למערה לא אסרו. מה בין בית ומה בין מערה? אמר רבי חנניה בריה דר' הילל בית היה לו שעת תלישה. מערה לא היה לה שעת תלישה:

הלכה ב משנה מנין לספינה שהיא טהורה? שנאמר (משלי ל) דרך אניה בלב ים

מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים, זורעין בתוכה חמשה זרעונים, ארבע בארבע רוחות ערוגה ואחת באמצע? שנאמר (ישעיהו סא) כי כארץ תוציא צמחה, וכגנה זרועיה תצמיח. זרעה תצמיח לא נאמר אלא זרועיה תצמיח:

גמרא וכי מן הים למדת מה ים טהור אף הספינה טהורה, ולא מן השק למדת מה השק משמש בים ומשמש ביבשה. ספינה משמשת בים ואינה משמשת ביבשה?! ל"ל הקישא דים, תיפ"ל משק!

רבנן דקיסרין אמרי זו ספינה של חרש. מה

השק אינו מלמד על כל האמור בפרשה. יצא כלי חרש שאינו כתוב בפרשה שילמד עליו השק:"חרס" לא איתקש לשק, איצטריך "ים"

זרועיה. מיעוט זירועיה שנים! איך יודעים 5

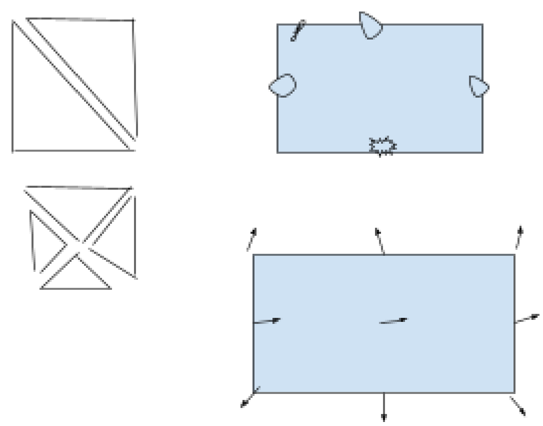
א"ר שמואל בר סיסרטא משנים את למד ארבעה. מה שנים את נותן בתחילת ששה ומיצר והולך. אף ארבעה את נותן בתחילת ששה ומיצר והולך. אי אפשר שלא יהא שם נקב אחד פנוי. ליטע בו את האמצעי. ציורים השמאליים

א"ר יונה: עבודה פוגעת בעבודה. ואין מין פוגע בחבירו לחובשו. ציור ימיני למעלה

רבי יהושע בן לוי אמר זרע1 זרעיה3&2 זירועיה.5&4 וכרבי יהודה דרבי יהודה אמר ששה. זרע1 זרעה2 זרעיה4&3 זירועיה.6&5 רבי חגי אמר זרעיה חמשה, כל ההן דאנא משכח וו אנא מחיק לה! אישתאלת לרבי הונה ספרא דסדרא ואמר זירועיה מלא.

רבי יוחנן בשם ר' ינאי: כולהון חוץ לששה. אם כולהן חוץ לששה ניתני תשעה! ציור ימיני למטה

אמר רבי תנחום בוצריה וכיני?! בערוגה שבערוגות היא מתניתה:ערוגה שבין ערוגות—וא"א שיהא 9

הלכה ג משנה מניין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טהורה? שנא' (שמות יט) היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה. מניין שמרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת? שנא' (בראשית לד) ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים. מנין שקושרים לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח? שנא' (ישעיהו א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וגו':

גמרא אמר רבי יוחנן מסיני למדו. עיין משנה הובא לקמן ירד משה בשלישי בשבת. אמר להן היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה. כל מי שפירש בשלישי,. יש כאן יום שלישי, יש כאן ליל רביעי, ורביעי, ליל חמישי, וחמישי. בששי, פלטה בלילה טהורה. ביום טהורה. כל מי שפירש ברביעי. יש כאן ליל רביעי רביעי, ליל חמישי וחמישי. בששי- פלטה, בלילה טמאה ביום טהורה. כולהו ס"ל בערב שבת ניתנה תורה

אמר רבי יוחנן זו בסיני חמש עונות טמאות אבל לדורות או בארבע שיטת ר' ישמעאל או בשש.' רבי עקיבה אומר:לעולם הן חמש. וכן לדורות.

תמן תנינן: הפולטת שכבת זרע ביום השלישי טהורה דברי ראב"ע. רבי ישמעאל אומר: פעמים שהן ארבע עונות. פעמים שהן ה' פעמים שהן שש.

ר"ע אומר: לעולם הן חמש, אם יצאת מקצת עונה הראשונה, משלימין לה מקצת עונה ששית.

הא רבי ישמעאל עבד יום עונה ולילה עונה. ר"ע עבד יום עונה ולילה עונה. מה ביניהון? כנראה: מה עוד יש ביניהם.... עונות שלימות ביניהון. ר' ישמעאל עבד מקצת עונה ככולה. וליום הרביעי טהורה ב כ ל אופן ותני כן על דר' עקיבה: לפיכך אם נכנסה מקצת עונה ראשונה משלימין לה מקצת עונה

ששית.

תני רבי אלעזר בן עזריה אומר: יום ולילה **עונה**, כלומר לפעמים יממה שלימה-לילה ויום- נחשבת כ"עונה" (ראה דוגמה 2) **ומקצת עונה ככולה.** ותני כן על דר' אלעזר בן עזריה: פעמים יש שם יום וכל שהוא, והיא טהורה. שני ימים וחסר כל שהוא, והיא טמאה. יום וכל שהוא והיא טהורה היך עבידא? שימשה את ביתה ערב שבת קודם לשקיעת החמה, ופלטה במוצאי שבת לאחר שקיעת החמה. הרי יש כאן יום וכל שהוא והיא טהורה. שני ימים וחסר כל שהוא והיא טמאה, היך עבידא? שימשה את ביתה ערב שבת לאחר שקיעת החמה ופלטה באחד בשבת קודם לשקיעת החמה, הרי יש כאן שני ימים חסר כל שהוא והיא טמאה. #

א"ר יוחנן מדברי כולם: רע"ק ורי"ש לעיל טבולי יום קבלו ישראל את התורה. כשטובלין ליל ששי, הרי הם טבו"י בערב שבת הדא דאת אמר בנשים. אבל באנשים כבר טהרו. מה טעמא? (שמות יט) וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם.

א"ר יוחנן זו דברי ראב"ע ור' ישמעאל ור"ע. אבל דברי חכמים עד ג' ימים כל 3 ימים שלימות מעל"ע מיכן והילך היא נסרחת. ואתייא כההיא דאמר ר' זעירא בשם ר' יוחנן (ויקרא טו) זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע. מה תורת הזב עד ג' ימים. בתלתא יומי הוי זב אף תורת שכבת זרע עד ג' ימים.

אנן תנינן מרחיצין את הקטן. תניי דבית רב מרחיצין את המילה. לא כל גופו רבי אבהו בשם ר' יוחנן הלכה כמי שהוא אומר מרחיצין את הקטן. אמר ר' יוסה על כורחך את אמר מרחיצין את הקטן. תני שמואל לעולם אין מונעין לא שמן ולא חמין מע"ג מכה בשבת. אמר ר' יוסה כל שעה הוה ר' זעירא רבי אומר לי: תני מתניתך, ולא עוד אלא שמזלפין המים ע"ג מכה בשבת. אם אומר שמרחיצין את המילה, מה בין מכתו של גדול למכתו של קטן? ע"כ שמרחיצין כל גופו

ר' אבהו בשם ר"א הלכה כראב"ע. ר' אבון בשם ר' אבהו טעמיה דרבי אלעזר בן עזריה? (בראשית לד) ויהי ביום הג' בהיותם כואבים. בהיותו כואב אין כתיב כאן אלא בהיותם כואבים בשעה שכל איבריהם כואבים עליהם. רבי יעקב בר אחא אמר רבי אלעזר ורבי יוחנן מפקידין לחייתא, כל שיקויין דאתון עבדין בחולא עבדין בשובתא. מצווה למילדת: כל רפואות שאתן עושין בחול, עשו בשבת לכן צריכה, אפי' ביום השלישי שחל להיות בשבת.

מרחיצין..שמואל אמר מפני הסכנה. רבי יוסה בעי אם מפני סכנה, מחמין לו חמין! ר"י בי ר' בון בשם רבנן דתמן, מחמין לו חמין בשבת. ותני כן מחמם הוא אדם לונטית towel ונותנה ע"ג מכה בשבת.

[לא יטול אדם עריבה מליאה חמין ויתננה ע"ג מעיו בשבת. ריב"ל אמר לית כאן אלא מותר]

בראשונה היו קושרין אותו בחלונותיהם, ויש מהן שהיה מלבין ויש מהן שהיה מאדים. והיה מתביישין אלו מאלו. חזרו להיות קושרים אותו בפתחו של היכל. ויש שנים שהיה מלבין ויש שנים שהיה מאדים. חזרו וקשרו אותו בסלע. כתיב (ישעיהו א) לכו נא ונוכחה יאמר ה' וגו'. תני רבי אליעזר: אומר (שם) אם יהיו חטאיכם כשנים וגו'. כשנים שבין שמים לארץ מהלך 500 שנה כשלג ילבינו, יותר מיכן כצמר יהיו. ר' יהושע אומר: אם יהיו חטאיכם כשנים כשני אבות175+180+147 כשלג ילבינו, יותר מיכן כצמר יהיו. אמר

רבי יודן בר פזי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו- בראשון. ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו- בשני.בבית שני ורבנן אמרי אם יהיו חטאיו של אדם כפי שניו,70 שנה כשלג ילבינו, יותר מיכן כצמר יהיו. אמר רבי יודן ענתדרייא בשעה שעונות קלין- כשלג ילבינו. בשעה שהן כבידין- כצמר יהיו:

הלכה ד משנה מניין לסיכה שהיא כשתיי' ביוה"כ? אע"פ שאין ראי' לדבר זכר לדבר שנא' (תהלים קט) ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו:

גמרא כהדא דתני: בשבת- בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג מותר. ביום הכפורים- בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אסור. בתשעה באב ובתענית ציבור- סיכה שהיא של תענוג אסור. שאינה של תענוג מותר.

תני: שוות סיכה שמן תרומה לזר לשתייה, לאיסור ולתשלומין אבל לא לעונש. ביוה"כ- לאיסור אבל לא לעונש. והא תני (ויקרא כב) ולא יחללו להביא את הסך ואת השותה! אמר רבי יוחנן לית כאן סך. אמר רבי אבא מרי אם אומר את לית כאן סך, לית כאן שותה! דלא כן, דבר שהוא בא משני לוויין מצטרף?! אכליה ושתייה מצטרפין לשו"פ דאכילת תרומה. וע"כ מחד קרא נפקא

מניין שהוא סיכה מחוור בעשה? רבי אלעזר בשם רבי סימי (דברים כו) לא נתתי ממנו למת. מה אנן קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכין, לחי הוא אסור, לא כל שכן למת! אי זה דבר שהוא מותר לחי, ואסור למת? הוי אומר זה סיכה: וה"ה דאסור סיכה לזר [בתרומה]

הלכה ה משנה המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה, תבלין כדי לתבל ביצה קלה, ומצטרפין זה עם זה. קליפי אגוזים קליפי רמונים, אסטיס ופואה woad & dyers madder כדי לצבוע בהן בגד קטן בשבכה.a small hairnet

מי רגלים נתר ובורית urine soda soap קימוניא ואשלג cimolian earth lion's leaf כדי לכבס בהן בגד קטן בשבכה. רבי יהודה אומר כדי להעביר על הכתם:

גמרא וקשיא כמון ומלח מצטרפין?sweet & salt ר' אילא בשם ר' אלעזר במיני מתיקה שנו.כולם שווים בטעמם מתוק

תמן תנינן שיעור המלבן והמנפס והצובע והטווה. והכא את אמר הכין! תמן בצובע,כמלא סיט ברם הכא במוציא לצבוע בעי' יותר

נתר נטרון. בורית ביריתה. קימון קליא. אשלג. ר' יוסי בי ר' בון אמר: אצרות רוח:

הלכה ו משנה פלפלת כל שהוא, ועיטרן tar כל שהוא, מיני בשמים ומיני מתכות כל שהן, מעפר המזבח מאבני המזבח ממקק ספרים, ממקק מטפחותיהן, כל שהן. מפני שמצניעין אותן לגונזן. רבי יהודה אומר: אף המוציא ממשמשי עכו"ם כל שהוא. שנאמר (דברים יג) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם:

גמרא תני אף ריח רע כל שהוא

משמשי עכו"ם .. א"ר אילא אף רבי שמעון מודה בה. מודי רבי שמעון באיסורי הנייה:

הלכה ז משנה המוציא קופת הרוכלין אע"פ שיש בה מינין הרבה אינו חייב אלא חטאת א'.

זרעוני גינה פחות מכגרוגרת, ריב"ב אומר ה'. זרע קישואין ב'. זרע דילועין ב'. זרע פול מצרי ב'. חגב חי כל שהוא. מת כגרוגרת. צפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא מפני שמצניעין אותה לרפואה.

ר' יהודה אומר: אף המוציא חגב חי טמא, כל שהוא מפני שמצניעין אותו לקטן לשחק

גמרא וקשיא, אילו הוציא והוציא בהעלם אחת כלום הוא חייב אלא א'! פשיטא! למי נצרכה לר' אליעזר כריתות 3 שלא תאמר מינים הרבה ייעשו כהעלימות הרבה ויהא חייב על כל א' וא'. לפום כן צריך מימר אינו חייב אלא א':

זרעוני גינה פחות מכגרוגרת. ריב"ב אומר חמשה. מה טעמא דריב"ב? שכן דרכן להיזרע בערוגה: זרע קישואין ב', זרע דילועין ב', זרע פול מצרי ב'. תני חיטים מדיות שתים. ר' שמואל בשם ר' זעירא חיטין על ידי שהן חביבות עשו אותן כשאר זירעוני גינה שאינן נאכלין:

חגב חי כל שהוא, מת כגרוגרת. הדא דאת אמר בטהור, אבל בטמא כמלוא פי הכלב.

ציפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא שמצניעין אותה לרפואה. א"ר אחא שכן אשה סטיפה עור פניה מוכה מושכת ממנה והיא מתרפאה. תמן אמרין מאן דבעי ניפרוש מן דרך הארץ תשמיש, אכיל פלגא ושביק פלגא, של שמאל אסור מפני שנעקר ושל ימין מותר.וישייר של שמאל אבד כל שהוא, חסר כל שהוא, אין לו תקנה עולמית.לשמש כיצד הוא עושה? א"ר יוסי בי רבי בון יהב לה גו צלוחית דבש:ושומרו שם ולכשירצה לחזור לדרך ארץ, אוכלו

רבי יהודה אומר אף המוציא חגב חי טמא כל שהוא.דאפשר לשחק בו הא טהור בין חי בין מת כגרוגרת. ר' יהודה כדעתיה דר' יהודה אומר אוכלין טהורין אין משחקין בהן. והא כתיב (איוב מ) התשחק בו כצפור. לא הותר מן כלל איסור הוא?!דילמא לויתן שאני... והא כתיב כצפור. אמר ר' מתניה מכיון שהיא מחוסרת שחיטה כטמאה היא:ומותר לשחק בו—אבל חגב טהור שאינו מחוסרת שחיטה, אסור לשחק בו

מסכת שבת פרק י

הלכה א משנה המצניע לזרע, לדוגמא, ולרפואה, והוציאו בשבת חייב עליו בכל שהוא. וכל אדם אין חייבין עליו אלא כשיעורו

חזר והכניסו, אינו חייב אלא כשיעורו:

גמרא ר' ירמיה אמר: ר' יוסי בי רבי חנינה בעי, מתניתין דר"י. דר' יהודה אמר אומן באומנתו חייב. אע"ג דסתם אדם פטור, "אומן דרך אומנתו, חייב" ה"ן רק "המצניע" חייב אתא רבי יודה בן פזי בשם רבי יוסי בי רבי חנינא דר' יהודה היא.

א"ר יוסי ברבי חנינה לא אתיה חזר והכניסו, אינו חייב... אלא לדוגמא שכבר נתפייס הלוקח. אבל לזרע ולרפואה, אפי' כל שהוא חייב. בהכנסה ג"כ

הצניעו זה והוציאו זה פטור. ר"ש בן אלעזר מחייב. מה אנן קיימין? אם בשהוציאוהו מדעת השני, דברי הכל פטור! אם בשהוציאוהו מדעת הראשון, דברי הכל חייב! אלא כאן אנן קיימין בסתם. רבנן אמרי חזקה מדעת השני הוציאו. ור"ש בן אלעזר אומר חזקה מדעת=על דעת הראשון הוציאו:

הלכה ב משנה המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה threshold בין שחזר והוציאם, בין שהוציאם אחר, פטור. מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת.

קופה שהיא מליאה פירות ונתונה על האסקופה החיצונה, =רה"ר אע"פ שרוב הפירות מבחוץ, פטור. עד שיוציא את כל הקופה:

גמרא חזקיה אמר: בקופה של קישואין ושל דילועין היא מתניתין, שמקצת האוכל מבפנים ומקצתו מבחוץ. אבל בקופה

שהיא מליאה פירות, כיון שהוציא ממנה כגרוגרת, חייב. אמרין, מילתיה דרבי יוחנן פליגא. דא"ר חייא בשם רבי יוחנן: סרוד שמקצתו בפנים ומקצתו מבחוץ, נטל מיכן ונתן לכאן פטור.אלמא "אגד כלי שמיה אגד" אם עקרו הסרוד עד שיעקור כולו כאחת. מרה"י לרה"ר

אמר רבי מנא קומי רבי יוסה תיפתר מילתיה דחזקיה בפרוץ. חייב ב"קופה מליאה פירות" כיון שהוציא מקצתן אמר ליה והא תנינן =במילתיה דחזקיה קופה. אית לך מימר קופה פרוצה?! ואפ"ה חייב בפירות מיי כדון? אין לך מטלטל ברשות הרבים ונעשה כרמלית, אלא אדם בלבד.ריש שבת [רק באדם ס"ל דשמיה אגד, ולהכי פטור בעה"ב שהכניס ידו הפשוטה]

חזקיה אמר: הוציא חבילה מרשות היחיד לרשות הרבים, היה ראשה למעלה מעשרה, הואיל ואין כולה נייחה ברשות הרבים, פטור. א"ר שמואל בר רב יצחק: הוציא קורה מרשות היחיד לרשות הרבים, עד שלא הניחה ברשות הרבים, נכנס ראשה לרשות היחיד אחרת, הואיל ואין כולה ניחה ברשות הרבים פטור.

אמר רבי יוחנן: אבן שהיא נתונה ברשות הרבים גבוהה עשרה ורחבה ארבעה, המשתמש מתוכה לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכה חייב. שמואל אמר קופה שהיא מליאה פירות ונתונה ברשות הרבים גבוה עשרה ורחבה ארבעה, המשתמש מתוכה לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכה פטור. מה ופליג? כאן בשהפכה על צידה.אין גבוה 10 וכאן בשלא הפכה על צידה.

רבי בון בר חייה בעי, עקר אבן ברשות הרבים גבוהה עשרה ורחבה ארבעה, מה את עבד לה? כמשתמש מרה"י לרשות הרבים, ומרשות הרבים לרה"י, או כמשתמש מרשות הרבים לרה"ר אחרת

רבנן דקיסרין אמרין: רבי יוחנן בעי, נתן חמשה על גבי חמשה, מה את עבד לון? כמשתמש מרשות הרבים לכרמלית, מכרמלית לרשות הרבים או כמרה"ר לרה"י?

הלכה ג משנה המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתפיו, חייב, שכן משא בני קהת.

לאחר ידו, ברגלו, ובפיו, במרפקו, באזנו, ובשערו, ובאפונדתו wallet ופיה למטה, בין אפונדתו לחלוקו, ובחפת חלוקו hem, במנעלו, ובסנדלו, פטור. שלא הוציא כדרך המוציאין:

גמרא רבי יוסה בעי, מעתה הוציא כגרוגרת על כתיפו חייב והן משא בני קהת?!וכי כך היתה משא של בני קהת?

כתיב (במדבר ד) ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטרת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה. שמן המאור בימינו. וקטרת הסמים בשמאלו. ומנחת התמיד של יום תלויה בזרועו. שמן המשחה איכן היה נתון? רבי אבון בשם רבי אלעזר כמין צלוחית קטנה היה לו באפונדתו. אין תאמר שהיה קטן אים תאמר שהיה אלעזר איש פשוט. אמר ר' יהושע בן לוי כתיב (במדבר ג) ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן אהרן, דוך דוכנים היה! ר' יהודה בי רבי אמר מרכל היה. תני רבי חייה ולמה נקרא שמו מרכל? שהיה מר על הכל, אלא שאין גדולה בפלטין של מלך. אמר רבי לוי כתיב (ויקרא ו) ולבש הכהן מדו בד והרים את הדשן אלא שאין גדולה בפלטין של מלך:

הלכה ד משנה המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו, פטור. לאחריו ובא לו לפניו, חייב.

באמת האשה החוגרת בסינר בין מלפניה בין מלאחריה חייבת שכן ראוי להיות חוזר. רבי יהודה אומר: אף במקבלי פיתקין כן:

גמרא תמן תנינן ר' שמעון שזורי ור' שמעון אומר: לא נחלקו על דבר שהוא בשם אחד שהוא חייב. כשנתכוין ללקוט זה ולקט אחרת על מה נחלקו? על דבר שהוא משום שני שמות כגון תאנים וענבים שר' אליעזר מחייב חטאת, ור' יהושע פוטר. לפניו ובא לו לאחריו פטור, ר' אילא בשם ר' אלעזר כמאן דאמר בשם אחד נחלקו וכר' יהושע .ואתיא מתני כר"י דפוטר אפי' בשם אחד (לפניו ובא לאחריו הוי שם אחד) ברם כמאן דאמר בשני שמות נחלקו, אבל בשם אחד ד"ה חייב, וכאן שם אחד הוא, והוא פטור!

לאחריו ובא לו לפניו חייב. כמאן דאמר בשני שמות נחלקו, אבל בשם אחד ד"ה חייב. ברם כמאן דאמר בשם אחד נחלקו, לא אתיא אלא כר"א

ר' אילא בשם ר' אלעזר תניין אינון. מאן דאמר תמן חייב אף הכא חייב. מאן דאמר תמן פטור אוף הכא פטור:

באמת. אמר ר' אלעזר כל מקום ששנו באמת, הלכה למשה מסיני:

הלכה ה משנה המוציא ככר ברה"ר חייב, הוציאוהו שנים פטורין. לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים, חייבין. ור"ש פוטר

המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי, שהכלי טפילה לו. את החי במיטה פטור אף על המיטה שהמיטה טפילה לו.

את המת במיטה חייב, וכן כזית מן המת וכזית מן הנבילה וכעדשה מן השרץ חייבין. ור"ש פוטר:דהו"ל מלשאצ"לג

גמרא "בעשותה" היחיד שעשה חייב, שנים שלשה שעשו פטורין. רבי יושיע דרומיא אמר קומי רבי יסא בשם רבי אחא: קני גירדי שנים שהוציאו עץ האורגים וכבד היא רבי פוטר. רבי אלעזר בי רבי שמעון מחייב. אמר לו רבי: כך שמעתי מאביך! מרשב"י אמר לו: שמשתי את אבא עומדות מה שלא שמשתן ישיבות! ורבי תלמידיה דרשב"י דהוי, לא תלמידיה דרבי יעקב בר קורשי הוה?! אלא כך אמר ליה:ראב"ש לרבי שמשתי את אבא עומדות, מה שלא שמשת את רב ך ישיבות. כשהיה רבי אלעזר בי ר' שמעון נכנס לבית הוועד היו פניו של רבי מקדירות. אמר ליה אביו אביו של רבי ויאות! זה ארי בן ארי, אבל אתה ארי בן שועל. מן דמך רבי אלעזר, שלח ר' תבע באיתתיה. אמרה ליה: כלי שנשתמש בו קדש ישתמש בו חול?!

אמר ר' שמואל בר רב יצחק הדא דאת אמר בצריכין לכיליין כגון אילין תותייא.berries אבל אם אינן צריכין לכיליין חייב אף על הכלי:

את החי במיטה פטור אף על המיטה. דחייא טעין גרמיה.חי נושא א"ע

את המת במיטה חייב. דברי הכל! לא כן תני אף ריח רע כל שהוא. ואמר ר' אילא אף ר' שמעון מודה בה. ומודה ר' שמעון באיסורי הנייה! א"ר יודן תיפתר מתניתין דפוטר ר"ש במת עכו"ם, ושאין בו ריח רע, והוציאו לכלבו. ר"ש פוטר רק בכה"ג דמותר בהנאה, (ואף שהוציאו לכלבו, פוטר ר"ש)

תני חצי זית מן המת וחצי זית מן הנבילה ופחות מכעדשה מן השרץ חייב. ורבי שמעון פוטר. מה טעמון דרבנן? כבר נתמעטה הטומאה. איירי כשהוציא חצי זית מזית, ונטהר הבית מה טעמא דר"ש? למה פטור בכה"ג? כההיא דר' יודן תיפתר במת עכו"ם ושאין בו ריח רע, והוציאו לכלבו: כמש"כ לעיל

הלכה ו משנה הנוטל צפרניו זו בזו או בשיניו וכן שערו וכן שפמו וכן זקנו וכן הגודלת וכן הכוחלת וכן הפוקסת=צובעת פניה ר' אליעזר מחייב חטאת. וחכמים אומרים משום שבות

התולש מעציץ נקוב- חייב. ושאינו נקוב- פטור. ורבי שמעון פוטר בזה ובזה:

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוסי בי רבי חנינא מה פליגין? בשנטלן הוא, אבל אם נטלן אחר מאוסין הן ופטור לכו"ע

ל דברי חכמים, רבי אחא רבי נחום בשם רב לעולם אינו חייב, עד שיטלנו בקרסטל.כלי

רבי אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה: הגודלת חייבת משום בונה. ואתיא כהדיא דאמר רבי יוחנן בשם רבי בנייה, באתרין צווחין לקלעיתא "בנייתא". א"ר זעירא לא מסתברא דלא=אלא משום אריג. מחלפא שיטתיה דר' זעירא דתמן א"ר זעירא רבי חייא בשם רבי יוחנן: הקולע שלש נימין לאדם טמא משום אריג. אמר ר' זעירא לא טווי, אריג הוא?! א"א לארוג דבר שלא נטווה!! והכא הוא אמר הכין! כאן במרובה וכאן בממועט. הרבה שיער הוי אריג

הדא דאת אמרתכשיט של "קליעת ג נימין" מק"ט באדם, אבל בבהמה טהור. כהדא דתני העושה פסיקא ללולב לשופר להדיק בה את המרצופין, שקים שהבהמה נושאת לתלותה בצואר, בהמה טהור.

הדא דאת אמר בפשוטין, אבל במקופלין=מקבלין בין באדם בין בבהמה טמא.

הכוחלת חייבת משום כותבת. הפוקסת חייבת משום צובעה.

יצחק בר אוריון אמר: מה פליגין? בשלא תלש כנגד הנקב. אבל אם תלש מכנגד הנקב אף רבי שמעון מודה.

רבי ירמיה בעי, היה כולו בארץ ונקב חוץ לארץ? האים חייב במעשרות אשכחת אמר מה דצריכא לרבי ירמיה, פשיטא ליצחק בן אוריון. כיון דחייב לכו"ע—אלמא הכא פטור ממעש' לכו"ע

תני: אין בין נקוב לשאינו נקוב אלא הכשר זרעים בלבד. כר"ש. ברם כרבנן אית לך חורניין! עציץ נקוב מקדש בכרם ושאינו נקוב אינו מקדש בכרם. [עציץ נקוב אינו מכשיר את הזרעים. ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים] התולש מעציץ נקוב חייב ומשאינו נקוב פטור.

רבי יוסה אמר לה סתם, ר' חנניה מטי בה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: התורה ריבת בטהרת זרעים ר"ש מודה דנקוב אין מכשיר מאי טעמא (ויקרא יא) וכי יפול מנבלתם על כל זרע זרוע אשר יזרע וגו':

מסכת שבת פרק יא

הלכה א משנה הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים, או מרשות הרבים לרשות היחיד חייב.

מרשות היחיד לרשות היחיד ור"ה באמצע, ר' עקיבה מחייב וחכמים פוטרין:

גמרא זריקה תולדת הוצאה היא.

ולא שנייא בין על דעתיה דרבי בין על דעתהון דרבנן, והוא שנחה. =כולהו ס"ל דלא כרע"ק

מרשות הרבים לרה"ר, ורשות היחיד באמצע- על דעתיה דרבי, אפי' לא נחה. על דעתהון דרבנן והוא שנחה. אמר רבי בא בר חונא בשם רב: לא חייב רבי אלא על ידי רשות היחיד מקורה.

מילתיה דר' יוחנן אמר אפילו אינה מקורה. דא"ר אימי בשם רבי יוחנן [לעניין גיטין] והוא

שתרד לאויר מחיצות, רבי אימי בעא קומי רבי יוחנן, מתניתא דזורק גט לאשתו בראש הגג, כיון שהגיע לאויר מחיצות דרבי, דרבי עבד אויר מחיצות כממשן? אמר ליה, דברי הכל היא הכא בגיטין. ע"כ דברי ריו"ח ויתיבינה, רבי אומר מקורה ואת אמרת אינו מקורה. הו"ל לריו"ח להשיב דאף כרבי לא אתיא! דבעי מקורה

מה בין גיטין מה בין שבת? א"ר אילא בשבת כתיב (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה ונעשית היא מאיליה. ברם הכא התורה אמרה (דברים כד) ונתן בידה- ברשותה.

שמואל אמר לא שנו אלא למטה מעשרה ופליגי אי "קלוט' כמי שהונחה" הא למעלה מעשרה פטור. זורק לר"א דלא ילפי' זורק ממושיט מילתיה דרבי אלעזר אמר, אפילו למעלה מעשרה חייב. דאמר ר' אילא בשם ר' אלעזר: מעגלות למד ר"ע. ועגלות לאו למעלה מעשרה אינון?!

אית תניי, תני "כיצד". אית דלא תני "כיצד". על דעתיה דר' אלעזר אית כאן כיצד דומיא דרישא-למעלה מי', ומתניתא רבנן על דעתיה דשמואל לית כאן כיצד.רישא למטה מי' וסיפא למעל' מי'

ר' יצחק בי רבי אלעזר שאל, זרק מרשות היחיד לרשות הרבים, ונזכר עד שהוא ברשות הרבים. על דעתיה דר' עקיבה יעשה כמי שנחה בר"ה ויהא חייב ש ת י ם? מי מחייב רע"ק שתיים [אי טעמיה משום קלוטה כמי שנונחה]? א"ר חונה לא חייב ר' עקיבה אלא ע"י רה"י השנייה. =ילפינן זורק ממושיט..

רבי אבהו אומר בשם ר' אלעזר בשם ר' יוחנן: היה עומד בר"ה וזרק למעלה מעשרה. רואין שאם תפול אם נחה בתוך ד' אמות פטור ואם לאו חייב.=אים הלך למעל' מי' ד"א ברה"ר, חייב והתני שמואל מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע רואין שאם תפול נחה בתוך ד' אמות פטור ואם לאו חייב. תמן את אמר אין ר"ה מצטרפת. והכא את אמר ר"ה מצטרפת? א"ר חונה תמן שאם תפול קרקע שתחתיה רשות היחיד. ברם הכא שאם תפול קרקע שתחתיה רשות הרבים.

תני בשם ר' יודה: זרק ד"א בר"ה חייב שניים. ר' יודה עבד ד"א בר"ה מלאכה בפני עצמה. על דעתיה דר' יודה, מ' מלאכות אינון. וניתנין! לא אתינן מתני' אלא מילין דכל עמא מודויי בהון.

ר' זעירא ר' יאשיה בשם ר' יוחנן מתופרי יריעות למד ר' יהודה שהיו תופרי היריעות מזרקין את המחטין אלו לאלו. ולאו כרמלית היה? אים זרקו דרך היריעות א"ר חיננא מן הצד היו מזרקין:

הלכה ב משנה כיצד? שני גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים, המושיט והזורק מזו לזו פטור. היו שניהן בדייטי אחת, המושיט חייב, והזורק פטור, שכך היתה עבודת הלוים. שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים, מושיטין את הקרשין מזו לזו אבל לא זורקין.

חולית הבור והסלע שהן גבוהין עשרה ורחבין ארבעה, הנוטל מהן והנותן על גבן חייב, פחות מיכן פטור:

גמרא זורק..פטור.. רב אמר: לית כאן פטור אלא מותר. על דעתיה דרב למעלה מעשרה מותר. על דעתיה דשמואל למעלה מעשרה אסור.לכתחילה לזרוק מרה"י לרה"י דרך רה"ר

..המושיט חייב..ר' אילא בשם רשב"ל והוא שתהא רשות הרבים מקפתו מכל צד. ר' יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן אפילו מרוח אחת, מן אילין עגלות. שהרי עגלות נגעו זו בזו

רבי אחא בשם ר' מיישא: בלבד ע"י שנים. בכל אתר את אמר שנים שעשו פטורין. והכא את אמר שנים שעשו חייבין?! שנייא היא, שכך היתה עבודת הלוים באהל מועד. מה היתה עבודת הלוים באהל מועד? ב' עגלות זו אחר זו בר"ה, מושיטין את הקרשים מזו לזו אבל לא זורקין. תני בר קפרא: שלא לנהוג בקרשים בזיון.

אמר רבי יוחנן העומד והחלל מצטרפין בארבעה והוא שיהא העומד רבה על החלל. ר' זעירא בעי, עד שיהא עומד שכאן, ועומד שכאן רבה? אמר רבי יוסה פשיטא לרבי זעירא שאין עומד משני צדדין מצטרף, פשיטא ליה שיהא עומד מצד אחד רבה. לא צורכה דלא, אפילו עומד השני?

בעינן דווקא 1.4 1.2 1.4 או דילמא 1.25 1.35 1.4 נמי מהני

חוליות הבור והסלע שהן גבוהין עשרה ורחבין ארבעה. א"ר יוחנן לית כאן פטור אלא מותר. מה אנן קיימין? על מה קאי ריו"ח? אם בגבוהין עשרה ורחבן ארבעה, רשות בפני עצמה היא! גבוהין עשרה ואינן רחבין ארבעה, הדא היא דאמר רב חסדא בשם איסי: קנה נעוץ בר"ה גבוה עשרה טפחים מותר לכאן ומותר לכאן בלבד שלא יחליף.וריו"ח מתיר אף להחליף! אלא כן אנן קיימין, בשאינן לא רחבים ד' ולא גבוהין י'. ולא כן אמר חייה בריה דרב כל המעכב דריסה בר"ה נקרא כרמלית! אמר ר' יודן מה דאמר חייה בריה דרב באמצע. אבל מן הצד, רה"ר מבטלתה. להכי שרי =מותר

תמן תנינן המפיס מורסא בשבת אם לעשות לה פה חייב. אם להוציא ממנה הליחה פטור. אר"י לית כאן פטור אלא מותר. תמן תנינן הצד נחש בשבת אם במתעסק שלא ישכנו פטור. אם לרפואה חייב. א"ר יוחנן לית כאן פטור אלא מותר. א"ר זעירא ויאות! בהדא תנינן אם לרפואה ח י י ב?! והרי אינו צל"ג הוי, לית כאן פטור אלא מותר:

הלכה ג משנה הזורק ד"א בכותל למעלה מי"ט, כזורק באויר. למטה מי"ט, כזורק בארץ.

והזורק בארץ ד"א חייב

זרק לתוך ד"א ונתגלגל חוץ לד"א פטור, חוץ לד"א ונתגלגל לתוך ד"א חייב:

גמרא מתני' למעלה מי"ט.. בשאין שם חור. אבל אם יש שם חור מחלוקת ר"מ וחכמים. על דעתיה דר"מ, בין שיש בו ד' על ד', ובין שאין בו ד' על ד' את רואה את הכותל כגמום.=רואין הכותל כחקוק והוי רה"י על דעתון דרבנן אם יש בו ד' על ד' את רואה את הכותל כגמום. ואם לאו אין את רואה את הכותל כגמום. אלא כסתום.

למטה מי"ט..רב חסדא אמר במורד לוכסן.הוי הנחה וחייב למטה מי' ואין סופה לירד? ר' חייה בשם ר' יוחנן תיפתר שהיתה דבילה שמינה והיא ניטוחה. ר' חגי בעא קומי ר' יוסה, לית הדא אמרה שיפוע מדריגה לעניין כלאים כלמטן? דהוי "כזורק בארץ" א"ל תמן זרעים נהנין מן המדריגה ושמא התם ל א חשיבא כלמטן. ברם הכא דרך בני אדם להיות שפין בה והיא נופלת. אילו אמר כשהיה שם חור,ואפ"ה הוי כלמטן והיא נהנית מן החור כשם שהזרעים נהנין מן המדריגה, יאות.

זרק לתוך ד"א...פטור ר' יוסה ר' אבהו בשם ר' יוחנן כשהיה המקום מונדרן.משופע ואפ"ה פטור בהדא תנינן סיפא זרק חוץ לד' אמות ונתגלגל לתוך לארבע אמות, חייב?! אתא ר' חזקיה ר' אבהו בשם ר' יוחנן והיא בשנחה:

הלכה ד משנה הזורק בים ארבע אמות פטור. אם היה רקק מים ורשות הרבים

מהלכת בו, הזורק בתוכו ארבע אמות חייב. וכמה הוא רקק מים? פחות מעשרה טפחים. רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו, הזורק בתוכו ארבע אמות חייב:

גמרא לא סוף דבר ארבע אמות בים, אלא אפי' זרק בכל הים פטור. שכל הים נקרא כרמלית.

ולמה תנינתה תרין זימנין?רקק מים וכו' ר' חנינה בשם ר' פינחס בשהיו שני רקקים. אחד הרבים מהלכין בו, ואחד אין הרבים מהלכין בו אלא כשהן נדחקין. שלא תאמר הואיל ואין הרבים מהלכין בו אלא כשהן נדחקין, אינו רשות הרבים אלא רשות היחיד. לפום כן צריך מימר רה"ר היא:

הלכה ה משנה הזורק מן הים ליבשה, ומן היבשה לים, ומן הים לספינה, ומן הספינה לים, ומן הספינה לחבירתה, פטור.

ספינות קשורות זו בזו, מטלטלין מזו לזו, אם אינן קשורין אע"פ שמוקפות, אין מטלטלין מזו לזו:

גמרא אבא בר רב הונא אמר: בקשורות בגמי.אפי' בגמי בעלמא סגי רבי יוסי בי רבי בון: אמר והן שעירבו.

רבי חייה ר' אימא תריהון בשם ר' לעזר: חד אמר בשאין ביניהן רוחב ד'. וחורנא אמר אפי' יש ביניהם רוחב ד'. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דא"ר יוסה ר' יעקב בר זבדי ר' חייה בשם ר' לעזר אפי' אינן גבוהות דופני הספינה מן המים עשרה. הויי דו אמר, בשאין ביניהן רוחב ד'.דאל"ה אסור משום טלטול מרה"י לרה"י דרך אוויר כרמלית הוון בעיי מימר מ"ד בשאין ביניהן רוחב ארבעה, אפילו אינן גבוהות עשרה. מ"ד גבוהות עשרה אפי' יש ביניהן רוחב ארבעה.דאין כרמלית למעלה מי'

#א"ר חנניה בריה דרבי הילל והוא שיהא כל אויר כרמלית למעלה עשרה. דווקא בכה"ג

שרי מספינה לספינה אפי' אוויר מפסיק

ספינה שבים, גבוה עשרה טפחים, אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה.מרה"י לכרמלית רבי יהודה אומר: אם היתה עמוקה י"ט, ואינה גבוה מן המים עשרה טפחים=דופן הספינה אינו "בולט" מן המים י"ט [ומפני זה לא הספינה כ"כ כרה"י [וזה היפך סברא דלעיל]] עמוקה י"ט= גוף הדופן י"ט מטלטלין מתוכה לים, אבל לא מן הים לתוכה. ר' אבהו אמר, ר' יוחנן בעי, ולמה מתוכה לים מותר? מפני שאינה גבוה י'. אין כיני אפילו מן הים לתוכה! ולמה מן הים לתוכה אסור? מפני שהיא עמוקה י'. אין כיני אפילו מתוכה לים! א"ר אבון ולמה מתוכה לים מותר מפני סכנה.שלא ישהה השופכין בספינה

סלע שבים, גבוה עשרה טפחים, אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה. פחות מיכן מותר.

תוספתא פרק 11--סלע שבים גבוה י' טפחים אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מים לתוכו. פחות מכן ה"ז מותר. ובלבד שיהא כבית סאתים.

ולא כרמלית היא. "פחות מיכן" למה מותר לטלטל בכולו אם הוא פחות מסאתיים? כלום הוא מותר לטלטל בכרמלית אלא בארבע אמות? א"ר אילא על רישה: סלע שבים גבוה עשרה טפחים אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה. ומ ט ל ט ל י ן ב ה ע ד ב י ת ס א ת י ם.

יותר מיכן יותר מבית סאתיים מטלטלין מתוכה לים ומן הים לתוכה, נעשית כמחיצה שהוקפה זרעים=יותר מבי"ס שלא הוקף לדירה

שאין מותר לטלטל בה אלא בארבע אמות. וע"כ מותר לטלטל ממנו לים

רבי בון בר חייה בעי מעתה שתי כרמליות סמוכות זו לזו מטלטלין מזו לזו?! למה שרי מסלע לים? א"ר חנניה בריה דרבי הילל מכיון שהים מקיפה מכל צד כמי שכולה כרמלית אחת.

מה בין סלע ומה בין ספינה? נתיר גם ספינה [עיין שיטת ר' יודא לעיל] ספינה עולה ויורדת. סלע במקומה

רב המנונא אמר: נסר שהוא חוץ לספינה ואין בו רוחב ארבע מותר ליישב בו ולעשות צרכיו בשבת.שיהא כמוציא ממקום פטור לכרמלית (ים) א"ר מנא אילו אמר תיבה פחותה יאות.

א"ר אבון מה=מאן דבעי מיעבד תקנה לאילפא.=ספינה מוציא נסר חוץ לשלשה= נסר ארוך שבולט יותר מג"ט מדופן הסינה [דאל"ה חשיב כספינה] שאין בו רוחב ארבעה ואת רואה את המחיצות כאילו עולות.=יורדות ר' יעקב בר אחא בשם רב המנונא שכל ג' וג' שהן סמוכין למחיצה כמחיצה הן.והוי מקום פטור

ר' יצחק בי ר' לעזר מפקד לר' הושעיה בי ר' שמי דהוה פרישפורש לים מעבד ליה סל פחות:סל שנפחת ומוציאו חוץ לספינה ועושה בו צרכיו

הלכה ו משנה הזורק ונזכר, עד שלא תצא מידו, קלטה אחר, קלטה כלב, או שנשרפה, פטור.

זרק לעשות חבורה בין באדם בין בבהמה, ונזכר עד שלא נעשית החבורה, פטור. זה הכלל: כל חייבי חטאות אינן חייבין עד שתהא תחילתן וסופן שגגה. תחילתן שגגן וסופן זדון, תחילתן זדון וסופן שגגה פטורין. עד שתהא תחילתן וסופן שגגה:

גמרא כיני מתני' ו"הזיד"=שנזכר שהוא שבת, ופטור משום "תחילתו בשוגג וסופו מזיד" אבל אים הזיד מ ע י ק ר א, וודאי שחייב אף "שרוצה לחזור בו..." וקשיא אילו ירה חץ להרוג בו את הנפש והתרו בו וחזר בו שמא כלום הוא?! הוי סופך מימר והזיד.

ר' יוסה בן חנינה אמר בשוגג בל"ת. ובמזיד בל"ת.=עד שישגוג בלאוו ריב"ל אמר בשוגג בהיכרת. ובמזיד בהיכרת.=אפי' שגג בכרת והזיד בלאוו-חייב

תני רשב"י מסייע לר' יהושע בן לוי (במדבר טו) את ה' הוא מגדף ונכרתה. וסמיך ליה קרבן חטאת, אלמא שגגת כרת סגי הגע עצמך אפי' מזיד בלאוו ושוגג בהיכרת, מתרין בו ולוקה ומביא קרבן!

רבי אבהו בשם רבי יוחנן השוגג בחטאת=בכרת/לא ידע שיש קרבן ומזיד בלאוו, מתרין בו ולוקה ומביא קרבן.

תני: אין מתעסקין=אין "לפטור" מתעסק לא בחלבים ולא בעריות. המתעסק בשבת פטור. בחלבים ובעריות חייב. היך עבידא? הרי אני קוצר חצי גרוגרות, וקצר כגרוגרת פטור. הרי אני אוכל חצי זית ואכל כזית חייב. הרי אני מתחמם בה, והערה בה חייב:

מסכת שבת פרק יב

הלכה א משנה הבונה, כמה יבנה ויהא חייב? הבונה כל שהוא.

המסתת,stone hews והמכה בפטיש ובמעצד,hits with hammer or adze הקודח, כל שהוא חייב. זה הכלל: כל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת, חייב. רשב"ג אומר: אף המכה בקורנס על הסדןblock

בשעת מלאכה, חייב. מפני שהוא מתקן מלאכה:

גמרא מה בנין היה במשכן? שהיו נותנים קרשים ע"ג אדנים. ולא לשעה היתה? א"ר יוסה מכיון שהיו נוסעים וחונים ע"פ הדיבור כמי שהוא לעולם. א"ר יוסי בי ר' בון מכיון שהבטיחן הקב"ה שהוא מכניסן לארץ כמי שהוא לשעה. הדא אמרה אפילו מן הצד. הדא אמרה אפילו נתון ע"ג ד"א. הדא אמרה בנין ע"ג כלים, בניין.וסותרת הגמרא אדנים כקרקע הן.

תני: אחד מביא את האבן ואחד מביא את הטיט, המביא את הטיט חייב. ר' יוסה אומר שניהן חייבין. סבר רבי יוסה אבן בלא טיט בנין. הכל מודים שאם נתן את הטיט תחלה ואח"כ נתן את האבן שהוא חייב. הבנאי שיישב את האבן בראש הדימוס חייב. למי נצרכה? הבנאי.. לרבנן. וההן דעבד דפין, דעבד ספיין, חייב משום בונה. עיין לעיל 7:2

וההן דנקר כיפין כפין עמודין רחיין he who chisels stones columns millstones מקטע פספס trims a paving stone מקטע כולהן, חייב משום מסתת.

רב ירמיה בשם רב המרכיב מיטה של גילה a folding couch חייב משום בונה. א"ר זעירא אינו אלא כנוטל מלבן ונותנו ע"ג לבינים בשבת. רב המנונא הורי לריש גלותא להתיר שולחן של פרקים בשבת. אמרו, רב הונא בר חייה הוה עמיה. שמע רב יהודה ואמר מאן דהורי ליה, לא יליף ולא שימש. א"ר שמי מאן דהורי ליה כרשב"ג הורי ליה. דתני לווחים שבספינה ושבעריסה ונקליטי המיטה ורגל השלחן ויד הסכין שפירשו, הרי זה לא יחזיר. אם החזיר הרי זה פטור ואם תקע הרי זה חייב. רשב"ג אומר אם היו רפים נוטל ומחזיר.

תני קבועים- חיבור לטומאה ולהזייה, תקועים- חיבור לטומאה ואינו חיבור להזאה. הנוטלין והנותנין אינן חיבור לא לטומאה ולא להזייה. והכא את אמר הכין.אים תקע חייב חטאת!! תמן דרכן לקבע, לא קבעו, אינן חיבור. ברם הכא, תקיעתן היא גמר מלאכתן.

תני ר' סימיי אומר המרכיב קרן עגולה, חייב. קרן פשוטה, פטור. רבי אלעזר בי ר"ש אומר: קני מנורה חייב. קנה של ציידין סיידין פטור. קני מנורה למה הוא חייב? רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב חונה תריהון אמרין משום בונה. קנה של ציידין למה הוא פטור? מפני שהוא מלמעלן למטן.אינו כדרך בניין—שמוסיף על התחתון, לא על העליון. נמצא בונה "עליון לפני תחתון" התיבון, הרי החופר בחולות הרי מלמעלן למטן הוא.ג"כ בונה עליון ואח"כ תחתון! חייב. א"ר שמואל בר יודן כאן לשעה כאן לשהות.ובדבר של קיימא, וודאי חייב

שמואל אומר: המלחים את התירצין inserts the shutters חייב משום בונה. וקשיא, דבר שאילו עשאה בשבת חייב חטאת, ב"ה מתירין אף להחזיר?! ביו"ט רבי חנניה בשם רבי יוחנן התירו סופו מפני תחילתו. שאם אמר את שלא יחזיר, אף הוא אינו פותח. ולא יפתח! אף הוא ממעט בשמחת י"ט. א"ר אחא מחזיר, ובלבד שלא יחזיר כל צרכו. א"ר יוסי בר בון כשאין שם פתח מותר לפתוח התריסים אבל אם יש שם פתח, משתמש כנגד הפתח.

מתניתין דלא כר"ש. דתני: הגורד saw הקודח הקוצץ כל שהוא בשבת חייב. ר"ש אומר הגורד עד שיגור כל צורכו. הקודח עד שיקדח כל צורכו. הקוצץ עד שיקצץ כל צורכו. העובד את העור עד שיעבד כל

צורכו.

וא"ר יעקב בר אחא לא אתיא אלא כר"ש! דר"ש לא עבד מקצת מלאכה ככולה. מלאכתו מתקיימת=יגמור הדבר ורבנן עבדין מקצת מלאכה ככולה.

וקשיא על דרשב"ג, אילו נטל לקצור ולא קצר, שמא כלום הוא?! א"ר אדא: אתיא דרשב"ג כר' יהודה. דתני ר' יהודה אומר: השובט והמקטקט על האריג הרי זה חייב מפני שהוא כמיישב בידו. והכא מפני שהוא כמיישב בידו: מאמן את ידו

הלכה ב משנה החורש כל שהוא

המנכש והמקרסם והמזרד dead, weeds leaves, prunes כל שהוא, חייב

המלקט עצים לתקן- כל שהן. אם להסיק- כדי לבשל ביצה קלה. המלקט עשבים לתקן- כל שהן. אם לבהמה- כמלוא פי גדי:

גמרא מה חרישה היתה במשכן? שהיו חורשין ליטע סממנין. וכמה יחרוש ויהא חייב? רבי מתניה אמר כדי ליטע כרישה. רבי בא בשם רב: כדי ליטע זכרותה של חיטה. תמן תנינן זרע קישואין שנים, זרע דילועין שנים. תני: חיטים מדיות שתים. רבי שמואל בשם רבי זעירא חיטין ע"י שהן חביבות עשו אותן כשאר זירעוני גינה שאינן נאכלין.

למה לי לתקן כל שהוא, למה לי כמלוא פי גדי?כבר תני ליה לעיל!

הלכה ג משנה הכותב שתי אותיות בין בימינו בין בשמאלו בין משם אחד בין משני שמות one letter or two letters בין משני סימניות,*symbols* בכל לשון, חייב.

א"ר יוסי: לא נתחייבו שתי אותיות אלא משום "רושם"לא משום "כותב" שכך היו רושמין על קרשי המשכן לידע אי זהו בן זוגו.

אמר רבי יהודה: מצינו שם קטן משם גדול: שם משמעון ומשמואל. נח מנחור. דן מדניאל. גד מגדיאל:

גמרא מאן תנא סימניות? ר' יוסי.

מהו בכל לשון? אפי' אלף אלפא. α

וחש לומר שמא יתן שלמטן למעלן, שלמעלן למטן? כמין קולמוסין היו עשויין.הקרשים, מקצרים והולכים וחש לומר שמא יתן שבפנים בחוץ ושבחוץ בפנים? טבעות היו מוכיחות. וחש לומר שמא יחליף? א"ר אחא לוכסן היו כתוב עליהן. רשום א---א באלכסון (הולך מקרש אל קרש) ויחליף? א"ר אימי (שמות כו) והקמות את המשכן כמשפטו. וכי יש משפט לעצים. אלא אי זהו קרש זכה להינתן בצפון ינתן בצפון, בדרום ינתן בדרום.

אילין דר' הושעיה ודבר פזי, הוון שאלין בשלמיה דנשיא בכל יום. והוון אילין דרבי הושעיה עלין קדמאי, ונפקין קדמאי.נכנסין ראשון ויוצאין ראשון אזלין אילין דבר פזי ואיתחתנות בנשיאותא. אתון בעיין מיעול קדמאי.רצו ליכנס ראשון אשתאילת לרבי אימי. אמר לון רבי אימי, והקמות את המשכן כמשפטו. וכי יש משפט לעצים. אלא אי זהו קרש זכה להינתן בצפון ינתן בצפון. בדרום ינתן בדרום.

תרין זרעיין הוון בציפרין: "בולווטיא" ו"פגניא" הוון שאלין בשלמיה דנשייא בכל יום. והוון בולווטיה עלין קדמיי ונפקין קדמיי, אזלין פגניא וזכון באוריתא. אתון בעי מיעול קדמיי. אישתאלת לרשב"ל. שאלה רשב"ל לר' יוחנן עאל ר' יוחנן ודרשה בבי מדרשא דרבי בנייה, אפי' ממזר ת"ח וכהן גדול עם הארץ, ממזר ת"ח קודם לכ"ג עם הארץ. סברין מימר לפדות ולכסות ולהחיות. הא לישיבה לא. א"ר

אף לישיבה. מה טעמא. (משלי ג) יקרה היא מפנינים. אפי' מזה שהוא נכנס לפני ולפנים.

תני וגד מגדיאל. מתיבין לר' יהודה, והלא אלו פשוטים ואלו כפופים.דן מדניאל

תני בשם רבי יודה: כתב שני אותות שוים והן שם, חייב. כגון שש תת גג רר חח.כל אלו מצינו במקרא ורבנן אמרי ב' אותיות בכל מקום.אפי' אינם "מילה"

אשכחת אמר, קלת וחמרת על דר' יודה. קלת וחמרת על דרבנן.

קלת על דרבנן: כתב שתי אותיות שוין והן שם, על דעתיה דר' יודה חייב. על דעתהון דרבנן פטור.

קלת על דר"י: שתי אותיות מכל מקום אע"פ שאין שם. על דעתהון דרבנן חייב. על דעתיה דרבי יודה פטור.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה. דתני יכול עד שיכתוב את כל השם? עד שיארג את כל הבגד? עד שיעשה את כל הנפה? ת"ל (ויקרא ד) מאחת. אי מאחת, יכול אפי' כתב אות אחת. אפי' ארג חוט אחד. אפי' עשה בית אחד בנפה ובכברה? ת"ל ועשה אחת. הא כיצד? עד שיעשה מלאכה שכיוצא בה מתקיימת. למה פוטר ב אותיות כשלא גמר כל המילה?

הלכה ד משנה הכותב שתי אותיות בהעלם אחד חייב. כתב בדיו בסם בסיקרא בקומוס וקנקנתום ink, caustic, red dye, gum, copperas ובכל דבר שהוא רושם. על שני כותלי הבית. ועל שני דפי פינקס והן נהגיןנקרין זה עם זה, חייב

הכותב על בשרו חייב. והמסרט על בשרו ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטר:

גמרא כתב בדיו על עלי ירקות, במשקין ובמי פירות על הלוח, פטור. עד שיכתוב דבר של קיימא על דבר של קיימא. ר' יעקב בר אחא ר' יבא בשם רבי אליעזר: כתב אות אחת בטיבריא ואות אחת בציפרין חייב. והא תנינן אם אינן נהגין זה עם זה פטור.

#א"ר בא בר ממל בסדרה בביה"ד של ציפורי, ושוב הלך לבהמ"ד של טברי' וגמרה [תירוץ על הקושיא]

עדים שאינן יודעים לחתום. רשב"ל אמר רושם לפניהן בדיו והן חותמין בסיקרא, בסיקרא והן חותמין בדיו. א"ל רבי יוחנן מפני שאנו עסוקין בהלכות שבת דחייב משום כותב בכה"ג אנו מתירין אשת איש?!שמא אינו כתב! אלא מביא נייר חלק ומקרע לפניהן והן חותמין. ולא כתב ידו של ראשון הוא? מרחיב לפניהן את הקרע.ואינם "ממלאין" כולו

ר' מנא בעי, ולמה לינן אמרין רושם לפניהן במים? אם בא וערער, עררו קיים כדיי שלא יהא לו פתחון פה.....

הקורע על העור כתבנית כתב, חייב. הרושם על העור כתבנית כתב פטור.

אמר להן רבי אליעזר: והלא בן סטדא לא הביא כשפים ממצרים אלא בכך. אמרו לו מפני שוטה אחד אנו מאבדין כמה פיקחין!

וכתב בגט לא חוקק. וכתב- לא המטיף.מפרש לה וכתב- לא השופך.מפרש לה וכתב לא חוקק. אית תניי תני אפי' חוקק. אמר רב חסדא מאן דאמר לא חוקק- בבולט מקום הכתב כגון הדין דינרא. מ"ד אפי' חוקק- כגון ההן פינקסה. וכתב לא המטיף. ר' יודן בי רבי שלום ורבי מתניה. חד אמר בשלא עירב נקודות. וחורנה אמר אפי' עירב נקודות.

וכתב לא השופך. א"ר חייא בר בא: אילין בני מדינחא ערומין סגין. כד חד מינהון בעי משלחה מילה מסטריקיןmystery

לחבריה, הוא כתב במי מילין, וההן דמקבל כתבייא, הוא שופך דיו שאין בה עפץ, והוא קולט מקום הכתב. עשה כן בשבת מהו?

הלכה ה משנה כתב במי משקין במי פירות באבק דרכים באבק סופרים ובכל דבר שאינו מתקיים, פטור. לאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפקוelbow כתב אות אחת סמוך לכתב, כתב ע"ג כתב, נתכוון לכתוב ח' וכתב ב' זיינין, א' בארץ ואחת בקורה, על ב' כותלי הבית, על ב' דפי פנקס ואין נהגין זה עם זה, פטור.

כתב אות א' נוטריקון, ר"י בן בתירה מחייב וחכמים פוטרין:

גמרא רבי יוחנן ורשב"ל תרווייהון אמרין והוא דפטרינן כתב ע"ג כתב בשבת שכתב דיו ע"ג דיו. וסיקרא ע"ג סיקרא. אבל אם כתב דיו ע"ג סיקרא. וסיקרא ע"ג דיו חייב. רבי יצחק בר משרשייא בשם רבנן דתמן- חייב שתים, משום מוחק ומשום כותב:

היה צריך לכתוב את השם, ונתכוין לכתוב יהודה ושכח ולא כתב דלת, הרי השם במקומו הוא, מוחקו ומקיימו והוא בקדושה. ר' יהודה אומר מעביר את הקולמוס עליו ומקיימו. אמרו לו: אף הוא אינו מן המובחר.

מחלפה שיטתיה דרבי יהודה. תמן הוא אומר כתב. והכא הוא אומר אינו כתב! ומתרץ מהו כתב ע"ג כתב? חד לעיל מן חד. אות אחד ל מ ע ל ה מאות השני [וזה ל א הוי כתב]

ר' יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו לא אמר כן. אלא, מחלפה שיטתיה דרבנן. תמן הוא אומר אינו מן המובחר, הא כתב כתב היא. והכא הוא אמר, כתב ע"ג כתב אינו כתב!! בשיטתו השיבוהו. בשיטתך שאת אומר כתב הוא, אינו מן המובחר

מ"ט דריב"ב? מאות אחת, את למד כמה אותיות:

הלכה ו משנה הכותב שתי אותיות בשני העלמות, א' בשחרית וא' בין הערבים, רבן גמליאל מחייב וחכמים פוטרין:

גמרא וקשיא על דרבן גמליאל אילו קצר כגרוגרת בשחרית. וכגרוגרת בין הערבים בשני העלימות שמא אינו חייב שתים?! כשם שהעלמות חולקות כך לא יצרפו!!

ר' מנא אמר לה סתם, רבי אבון בשם רבי יוחנן: טעמא דרבן גמליאל תמן אין ידיעה לחצי מלאכה.

ודכוותה אין זדון לחצי זית? אכל חצי זית בזדון, וחצי זית בשגג' מהו שיצטרפו?

מסכת שבת פרק יג

הלכה א משנה ר' אליעזר אומר: האורג ג' חוטין בתחילה ואחד על האריג, חייב. וחכ"א: בין בתחילה בין בסוף שיעורו שני חוטין:

גמרא א"ר עולא טעמא דר' אליעזר? על ידי שלישי מלאכתו מתקיימת. מה? ר' ליעזר כר' יודה? דתנינן תמן ר' יהודה אומר עד שישלש.כלאים 9:10 [והשק והקופה מצטרפין בכלאים] א"ר סימון טעמא דר"י תמן, על ידי שלישי מלאכתו מתקיימת. ברם הכא באורג, פחות מיכן מיסתתר הוא?!אף בב' סגי!

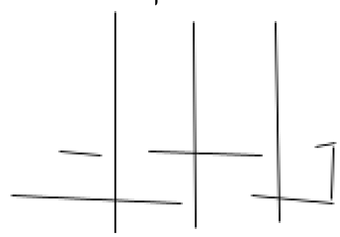
אשכחת אמר על דר' אליעזר, פעמים שלשה- בתחילה. פעמים שניים ע"ג אחד-ארוג מאתמול. פעמים אחד ע"ג

שנים- ארוגים מאתמול.

רבנן דקיסרין בעיי מהו "אחד על האריג"? דקאמר ר"א אחד ע"ג שנים? אחד ע"ג ג'? רבנן דהכא אמרי, אחד על גבי שנים.

היתה טלית אחת גדולה, בתחילה- עד שיארוג בה שנים חוטין. ובסוף- אפי' כל שהוא.

האורג שני חוטין ע"ג הגס, ע"ג אימרא???חלקי בגד שונים /תחילה/סוף הרי זה חייב. האורג שני חוטין על רוחב ג' בתים,

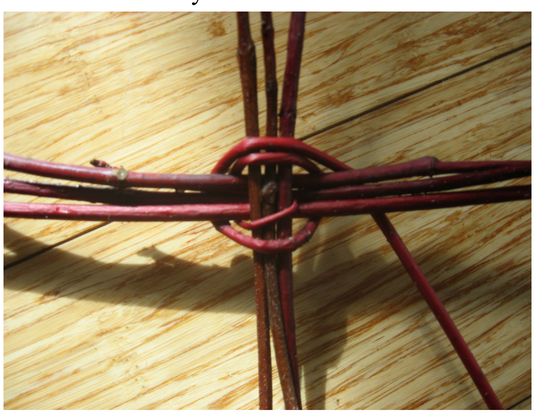
חייב. למה הדבר דומה? לצילצול קטן שארג בו שני חוטים על רוחב ג' בתים. ובנפש מסכת כל שאינו "גס ואימרא" נקרא "נפש מסכת" anything in the woof כמאן דהוא בתחילה. וההן בדא fine-linen אפילו בסוף, כאריג הוא.ובעינן שנים דווקא וההן לסוטה רדיד מטוויה דקה אפילו בסוף, כאריג הוא.

הכל מודין בכותב את השם עד שעה שישלים. כתב אות אחת להשלים את השם, ואות אחת להשלים את הספר חייב. כתב אות אחת בחול ואות א' בשבת, רבי אליעזר מחייב חטאת. ור' יהושע פוטר. למה? פטור לר' יהושע משום קיום מלאכהאינו "מלאכה שלימה" או משום שאינו ראוי להצטרף עמו?כיון שלא כתבן זא"ז, אין ב' אותיות נראות יפות איתא חמי, אילו ארג חוט אחד בחול וחוט אחד בשבת שמא אינו פטור. שמא אינו ראוי להצטרף עמו?! אלא משום קיום מלאכה.

כההיא דא"ר יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' לעזר כתב אות אחת בטבריא ואות אחת בציפרין חייב. דלא כן כר' אלעזר?!איך אפשר דסבר כר' אליעזר [הא קיימ"ל כר' יהושע] אלא ע"כ טעמא משום "קיום מלאכה" וכאן שפיר יש "קיום מלאכה"

כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת הבאה, ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטר. איתא חמי, אילו כתב אות אחת בחול ואות אחת בשבת, רבי אליעזר מחייב חטאת, בין בשבת זו בין בשבת הבאה לא כל שכן!! מפני חכמים שהן פטורין:חכמים פוטרין אף בזו

הלכה ב משנה העושה שתי בתי נירין בנירין ובקירוס two meshes for the heddle or sley of a loom ובנפה

ובכברה ובסל or two meshes in a sifter sieve or basket חייב התופר שתי תפירות וקורע על מנת לתפור שתי תפירות:זאת המשנה—בפרטות ביאור "ב' בתי נירין" ואיך זה מתחבר עים סל וכו' —לא ירדתי לסופו [יסוד כל אלה--הכנת חוטי השתי]

גמרא בנירין. ניריא. בקירוס. קירומה. ר' בא רב ירמיה בשם רב הממתח צדדיו בשבת חייב משום תופר. [ל"ש כאן נימר משום תופר ומשום קושר]

הלכה ג משנה הקורע בחמתו ועל מתו כל המקלקלין, פטורין.

והמקלקל על מנת לתקן, שיעורו כמתקן:

גמרא בעון קומי רבי בא, היך מה דאת אמר תמן השוחט חטאתו בשבת, כיפר ומביא אחרת משום חילול שבת ואמר אוף הכא יצא ידי קורעו, ו מ ב י א ק ר ב ן! אלא כרבי שמעון. דר' שמעון אמר עד שיהא לו

צורך בגופו של דבר. וע"כ פטור (דמצוות קריעה, חשיבא "אין צריך לגופה") אמר לון אפילו תימא רבנן תמן הוא גרם לעצמו. שחטא, וע"כ "לצורך עצמו" מביא קרבן ברם הכא את גורמת לו.אתה מ ח י י ב אותו בקריעה, ואף רבנו מודו דפטור בכה"ג אמר רבי יוסי ואפי' תמן את גורמת לו, שאילו לא אמרת לו שיביא, היאך היה מתכפר לו. הוי צורך מימר דרבי שמעון היא. דעל כרחך רבנן [דאמרי בשוחט בשבת דהוי את גורמת] מחייבי בכל גווני

חברייא בעון קומי רבי יוסה, לא כן אמר רבי יוחנן בשם ר' שמעון בן יוצדק: מצה גזולה אינו יוצא בה ידי חובתו בפסח. אמר לון תמן גופה עבירה. ברם הכא ה ו א עבר עבירה. כך אני אומר הוציא מצה מרשות היחיד לרשות הרבים אינו יוצא בה ידי חובתו בפסח?!

תני: מצה גזולה אסור לברך עליה. אמר רב הושעיה על שם (תהילים י) ובוצע ברך נאץ ה'. אמר ר' יונה הדא דאת אמר בתחילה לפניו אבל בסוף ברכת המזון חייב לברך שכבר קנאו בשינוי לא, דמים הוא חייב לו.

רבי יונה אמר אין עבירה מצוה. רבי יוסה אומר אין מצוה עבירה. א"ר אילא (ויקרא כז) אלה המצות אם עשיתן כמצוותן הן מצות. ואם לאו אין מצות:

הלכה ד משנה שיעור המלבן והמנפס הצובע והטווה שיעורו כמלוא רוחב הסיט כפול.

האורג שני חוטין, שיעורו כמלוא הסיט:

גמרא תמן תנינא 9:5 המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה וכו' עיין שם והכא את אמר הכין?!שיעור רוחב הסיט תמן במוציא לצבוע. ברם הכא בצובע:

הלכה ה משנה רבי יהודה אומר: הצד צפור למגדל, וצבי לבית חייב. וחכ"א: צפור- למגדל, וצבי- לגינה ולחצר ולביברין. ואין צריך בית דווקא שיהא כ"ניצוד" רשב"ג אומר: לא כל הביברין שוין. זה הכלל כל המחוסר צידה פטור, ושאינו מחוסר צידה חייב:

גמרא א"ר חיננא מתני' דביצה 3:1 ..צדין חיה ועוף מן הביברים... דלא כר' יהודה. דתנינן הצד צפור למגדל, וצבי לבית חייב. הא לגינה ולביברין פטור.דביבר לא הוי כניצוד מחלפה שיטתיה דרבי יהודה: דתנינן תמן אין צדין דגים מן הביברין ואין נותנין לפניהם מזונות.אבל צדין חיה ועוף מן הביברים...אלמא ביבר כניצוד

מחלפה שיטתין דרבנן. דתנינן וחכמים אומרים צפור למגדל וצבי לגינה ולחצר ולביברין. ותנינן תמן אבל צדין חיה ועוף מן הביברין ונותנין לפניהן מזונות. הא לגינה ולחצר לא. רק בביבר הוי חיה כניצוד!! כאן בחצר מקורה. כאן בחצר שאינה מקורה. והא תנינן גינה. אית לך מימר גינה מקורה. אלא כאן בגדולה כאן בקטנה.

ביצה 3:1 זה הכלל כל המחוסר צידה אסור-ושאינו מחוסר צידה מותר-ומקשה דהו"לל חייב/פטור? ומתרץ התם בשכבר "נעול" לתוכה... ר' עולא אמר בעון קומי רבי אחא מה ניתני כל המחוסר צידה חייב ושאינו מחוסר צידה פטור. אמר לון ולא בנעול לתוכה אנן קיימין. לא איירי בצד מן ה ח ו ץ לתוך איזה מקום---- רק מן איזה מקום, לשם אכילה אלא כל המחוסר צידה אסור ושאינו מחוסר צידה מותר.

א"ר שמואל אחוי דרבי ברכיה כל שהוא מחוסר נשבים, מחוסר צידה. ושאינו מחוסר נשבים מצודה אינו מחוסר צידה.

שוחטין מן הנגרין.מוכנין (שרועות אצל חריץ מים) אין שוחטין לא מן המכמרות ולא מן המצודות. רבי יוסי בר בון בשם רבי אמי מצדתא דשיתא. מצודה

שמואל, צד הוא בפיטוס. רודף אחריו עד שנכנס

החיה לתוך חבית גדולה, וניצוד! רב אמר סכרא דנהרא שרי. א"ר יודן כההיא ריטסים:stoppage made in the river

הלכה ו משנה צבי שנכנס לבית, נעל אחד בפניו חייב, אם נעלו שנים פטורין. לא יכול אחד לנעול, ונעלו שנים, חייבין. ור"ש פוטר:

גמרא בעשותה- היחיד שעשה חייב. שנים ג' שעשו פטורין. רב חינא אמר היה אחד בריא ואחד תש, נעל החולה כל צורכו גמר משהו האחרונה של ה"נעילה" ולא נעל הבריא כל צורכו, החולה חייב והבריא פטור.

ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חונא היה צבי רץ כדרכו ונתכוון לנעול בעדו, ונעל בעדו ובעד הצבי מותר. ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חונה ראה תינוק מבעבע בנהר, ונתכוון להעלותו ולהעלות נחיל של דגים עמו מותר. ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חונא היה מפקח בגל ונתכוון להעלות צרור של זהובים עמו, מותר:

הלכה ז משנה ישב אחד על הפתח ולא מילאהו, וישב השני ומילאהו, השני חייב. ישב הראשון על הפתח ומילאהו, ובא השני וישב לו בצידו, אע"פ שעמד הראשון והלך לו, הראשון חייב והשני פטור. למה זה דומה? לנועל את ביתו לשומרו, ונמצא צבי שמור בתוכו:

גמרא רבי שמי בעי, מהו ליתן לפניהן צבי מזונות? ייבא כההיא דתנינן תמן אין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שבשובך שאין עושין תקנה לדבר שאינו מן המוכן. והכא כן.

רבי שמי בעי, מהו לכפות עליו צבי שניצוד כלי. ייבא כהיא דאמר ר"ש בי רבי ינאי אני לא שמעתי מאבא, אחותי אמרה לי משמו: ביצה שנולדה ביום טוב סומכין לה כלי בשביל שלא תתגלגל. אבל אין כופין עליה כלי. שמואל אמר אף כופין עליה הכלי.

רבי שמי בעי מהו לקושרו צבי שנמצא שמור בתוך הבית בחבל? ייבא כהיא דאמר רבי שמעון בן אלעזר מותר להשתמש על צידדי בהמה בשבת. [היא צידדי בהמה היא צידדי אילן] כל שמותר להשתמש על צידדי בהמה מותר לקושרו. [כל שאסור להשתמש על צידדי בהמה אסור לקושרו]

מסכת שבת פרק יד

הלכה א משנה שמונה שרצים האמורין בתורה, הצדן והחובל בהן חייב. ושאר שקצים ורמשים, החובל בהן פטור. הצדן לצורך- חייב, ושלא לצורך- פטור

חיה ועוף שברשותו, הצדן פטור, והחובל בהן חייב:

גמרא רבי זריקן בשם רבי אימי איתפלגון ר' יוחנן ורשב"ל: חד אמר דברי הכל. וחורנה אמר במחלוקת. ולא ידעין מאן אמר דא, ומאן אמר דא. א"ר זעירא נפרש מיליהון דרבנן מן מיליהון. דתנינן תמןחולין 9:2 עיין אלו שעורותיהן כבשרן: עור האדם ועור חזיר של יישוב. רבי יוסה אומר אף עור חזיר של בר..... ר' יוחנן אמר לא שנו אלא לאיסור ולטומאה. אבל ללקות, עור הוא, ואין לוקים עליו משום נבילה. א"כ לעניין "חובל", לכו"ע "אין" עורותיהן כבשרן—כעיקר דינם מדאו' [ולפיכך מתניתין דברי הכל] רשב"ל אמר משנה תמימה שנה רבי בין לאסור בין ללקות בין לטומאה. עורותיהן כבשרן—וה"ה דפטור בחובל בהנך [ולפי"ז מתני' רק ריחב"ן [עי"ש]]

מתניתא מסייעא לדין, ומתני' מסייעא לדין. מתניתין מסייעא לר' יוחנן: שמונה שרצים יש להן עורות, לעניין שבת—לכו"ע

מתניתא מסייע לרשב"ל: החובל בשרצים את שיש להן עורות חייב. ואת שאין להן

עורות פטור. ר' יוחנן בן נורי אומר לפיכך אומר אני כל השרצים יש להן עורות.

ר' יוסה בי רבי בון בשם רב: עור הוא ואין לוקין עליהן משום נבילה. כריו"ח ואתיא כההיא דא"ר יוחנן

הצד זיזין זבובין הגזין יתושין חייב. ור' יהודה פוטר. וכן היה רבי יהודה אומר: אין חייבין אלא על דבר שדרכו ליצוד.

הצד חגבים בטל, פטור א"א להם לראות ולברוח בשרב, חייב. אלעזר בן דהבאי אומר: אף בשרב בשעה שמקלחין פטור. הצד צבי חיגר, סומא, חולה, קטן, פטור. ישן- חייב. דו קמיץ חדא ופצח חדא סוגר אחת מעניו, ופותח אחת—ואינו ישן

אמר ר' ינאי מותר להרוג את הצרעה בשבת. מפני הסכנה ותני כן: חמשה נהרגין בשבת זבוב מצרי וצרעה שבנינוה. ועקרב שבהדיות ונחש שבארץ ישראל. וכלב שוטה שבכל מקום.

מעשה שנפל נחש בשבת, ועמד נפתי אחד והרגו. אמר רבי: פגע בו כיוצא בו. גם הוא, "נחש" כמותו.... ולא מן הדברים הנהרגין בשבת אינון?!ולמה גינהו? פתר לה בבאין להזיק.

תני רבי יעקב אומר: הרואה נחש ועקרב בתוך ארבע אמות ראוי היה שימות בהם, אלא שרחמים של מקום מרובין. אמר רבן שמעון: בד"א? בזמן שלא הרגן. אבל אם הרגן, לא נראו לו אלא שיהרגם. וחכ"א בין כך ובין כך לא נראו לו בזכות.

כתיב (תהלים מט) שמעו זאת כל העמים. האזינו כל יושבי חלד. ר' אחא אמר, ר' אבהו ורבנן: ח"א למה הוא מושל כל באי העולם בחולדה? אלא לפי שכל מה שיש ביבשה יש בים, הרבה מינים בים מה שאין ביבשה, ואין חולדה בים. וחורנה אמר למה הוא מושל כל באי העולם בחולדה? אלא מה החולדה הזאת גוררת ומנחת ואינה יודעת למי היא מנחת, כך הן כל באי העולם גוררין ומניחין, גוררין ומניחין, ואינן יודעין למי הן מניחין.... (שם) יצבר ולא ידע מי אוספם:

חיה ועוף שברשותו, הצדן פטור והחובל בהן חייב. לא אמרו אלא שברשות אדם. הא אם אינן ברשות אדם חייב. א"ר יוסה הדא אמרה שור שמרד הצדו בשבת חייב.

רבנן דקיסרין בשם רב אבדן: עור עוף מותר לכתוב עליו מזוזה:דהוה "נקב שהדיו עובר עליו"

הלכה ב משנה אין עושין הילמי מי-מלח מרובין בשבת. אבל עושה הוא מי מלח וטובל בהן פיתו, ונותן הוא לתוך התבשיל.כ מועטין

א"ר יוסי: והלא היא הילמי בין מרובה בין מועטת! ואלו הן מי מלח המותרין: נותן שמן בתחלה לתוך המים או לתוך המלח:כבר תש כחו של מלח

גמרא מה בין הילמי ומה בין מי מלח? הילמי צריכה אומן???לערבו היטב מי מלח אין צריכה אומן. רב הונא אמר כל שנותנין לתוכה מלח והיא נשרית, זו היא מי מלח. ושאינה נשרית, זו היא הילמי. א"ר אבהו כל שנותנים לתוכה ביצה והיא שוקעת, זו היא מי מלח. ושאינה שוקעת, זו היא הילמי.

עושין יינומלין בשבת. ר' יסא בשם ר"י: יין דבש ופלפלין. ר' יסא בשם ר"י: מותר לערב ואסור לשחוק. ר' יוסי בשם ר"י: את שהוא משום תערובות מותר. משום שחיקה אסור. והכא הילמי לא משום תערובת אנן קיימין? למה אסור? ר' יהודה בן טיטס ר' יהודה בן פזי שמעון בר בא בשם ר' יוחנן: שנייא היא הכא שהיא גמר

מלאכה. שהרי נותנו על האוכל ומ ת ק נ ו

רבי אבהו בשם רבי יוחנן מותר לשבר כגון עגול של דבילה ואסור לקבץ.לדחקן היטב

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: שום ששחקו, אם היה מחוסר שחיקה אסור. ואם לערב את שומנן מותר.

תמן תנינן: השום והבוסר והמלילות שריסקן מבעוד יום, שהיה רבי ישמעאל אומר יגמור: משתחשך. ר' עקיבה אומר: לא יגמור.

ר' יעקב בר אחא ר"ש בר אבא בשם ר' חנינא: לא נחלקו אלא בחולין, הכהנים נהגו בתרומה להקל לגמור השחיקה כרבי ישמעאל:

הלכה ג משנה אין אוכלין איזוב יוןGreek hyssop בשבת, לפי שאינו מאכל בריאים. אבל אוכל הוא את יועזר pennyroyal ושותה אבוברועה knotgrass-water

כל האוכלין אוכל אדם לרפואה, וכל המשקים הוא שותה. חוץ ממי דקרין, וכוס העיקריןroot-water מפני שהן לירוקהto cure jaundice אבל שותה הוא מי דקרין לצמאו, וסך שמן עיקרין root-oil שלא לרפואה:

גמרא חד בר נש שאל לר"ש בר כרסנא מהו מישתי קרורטין wine flavored with resin of cedar בשובתא?

א"ל אם לתענוג מותר. אם לרפואה אסור. ולא מן השפה ולפנים הוא?! והוי דבר של סכנה ומותר פתר לה ובלבד דבר שהוא של סכנה. והכא איירי כשאין בו סכנה

אבל אוכל הוא את יועזר. פוליטריכון: maiden-hair

ושותה אבוברועה. כשמוע.

ר' בא שאל לרב ירמיה מה ניתני, דקרין? דקלין? א"ל דקרין. שהן דוקרין את המרה.

אמר רבי יונה לא מסתברא לא=אלא דקלין, שהן יוצאין מבין שני דקלין.

שמעון בר בא בשם רבי חנינה: זה שהוא לוחש, נותן שמן על גבי ראשו, ולוחש. ובלבד שלא יתן לא ביד ולא בכלי רק יוצק מן הפך על שערותיו ממש

רבי יעקב בר אידי רבי יוחנן בשם רבי ינאי: נותן בין ביד בין בכלי. ולא יתן על גבי שערות ראשו ממש

מה ביניהון? מאיסה. מאן דאמר נותן בין ביד בין בכלי, מאוס הוא. ליתן על הראש ממש אסור משום מיאוס אוכלין מאן דאמר נותן שמן על גבי ראשו, אינו מאוס. כיון דאינו נמאס מאכילה, שרי לעשות כן בשבת אמר רבי יונה מעשר שני ביניהון, מאן דאמר נותן בין ביד בין בכלי, מעשר שני אסור. שמן של מע"ש מאן דאמר נותן שמן על גבי ראשו ולוחש, מעשר שני מותר.כיון דלעניין שבת שרי וליכא משום הפסד אוכלין—ה"ן לעניין מע"ש הוי בכלל "סיכה" ושרי אמר רבי יוסה וכי כל שמותר בשבת מותר במעשר שני, וכל שאסור בשבת אסור במעשר שני? והא תני מדיחה היא אשה עצמה ובנה ביין מפני הזיעה, בשבת בתרומה אסור. היא תרומה היא מעשר שני!!

מה כדון? למה חייבו חכמים בשבת לתת על ראשו ממש בלבד שלא יעשה בשבת כדרך שהוא עושה בחול.

לוחשין לעין ולמעיים ולנחשים ולעקרבים ומעבירין על העין בשבת. מעשה בי ר"ע שאחזתו העין, והעבירו עליו כלים בשבת. רב ור' חייא רבה תריהון אמרין תשעים ותשעה מתים בעין, ואחד בידי שמים. ר' חנינה ושמואל תריהון אמרין צ"ט מתים בצינה, ואחד בידי שמים. רב אמר כדעתיה. ור' חנינה אמר כדעתיה. רב ע"י

דהוה שרי תמן, דעינא בישא שכיחא תמן,היה דר בבבל שהיה הרבה עין רע הוה אמר צ"ט מתים בעיינה וא' בידי שמים. רבי חנינא על דהוה שרי בצפרין דצינתה תמן הווה דר בציפורי-מקום קר אמר תשעים ותשעה מתים בצינה ואחד בידי שמים. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן תשעים ותשעה מתים בשרב,חום ואחד בידי שמים. ורבנן אמרי תשעים ותשעה מתים בפשיעה, ואחד בידי שמים.

רבי חוניא יעקב מעפרתים בשם ר' (דברים ז) והסיר ה' ממך כל חולי זו שריפה. catarrh ר' חונה ותני לה בשם ר' אלעזר בן יעקב והסיר ה' ממך כל חולי: זו רעיון greed דא"ר אליעזר (דברים כח) ונתן עול ברזל על צוארך זה רעיון. א"ר אבון והסיר ה' ממך כל חולי זה יצר הרע שראשו מתוק וסופו מר. רבי תנחומא בשם רבי אלעזר רבי מנחמה בשם רב והסיר ה' ממך כל חולי זה המרה. דא"ר אליעזר תשעים ותשעה מתים במרה ואחד בידי שמים.

רוחצין בים הגדול ובמי טבריא אע"פ שהוא מתכוין לרפואה./ אבל לא במי משרה ולא במי סדוםדמוכח לרפואה אימתי? בזמן שהוא מתכוין לרפואה. הא להעלות מטומאה לטהרה מותר. אמר ר' שמואל אחוי דרבי ברכיה בלבד שלא ישהה.

תני סכין אלינתין unguent לחולה בשבת. אימתי? בזמן שטרפו מע"ש. אבל אם לא טרפו מע"ש אסור. א"ר שמואל בן אלעזר: מתיר היה ר"מ לטרוף יין ושמן ולסוך לחולה בשבת. וכבר חלה וביקשנו לעשות לו כן ולא הניח לנו. אמרנו לו ר' מבטל את דבריך בחייך? אמר להן אע"פ שהייתי אומר כן לא מלאני לבי מימי לעבור על דברי חבירי!

הלכה ד משנה החושש בשיניו לא יגמע בהן חומץ, אבל מטבל הוא כדרכו, ואם נתרפא נתרפא

החושש במתניו לא יסוך יין וחומץ, אבל סך הוא את השמן ולא שמן וורד. בני מלכים סכין על גבי מכותיהם שמן וורד שכן דרך בני מלכים לסוך בחול. שלא לרפואה—רק לתענוג רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים:

גמרא כתיב (משלי י) כחומץ לשינים וכעשן לעינים. ואת אמר הכין?! אמר רבי שמעון בר בא בחומצן של פירות היא מתני'.לא של יין אמר רבי אלעזר בר יוסה ואפילו תימר כמתני' טב לבישתא, וביש לטבתא.

תני לא יהא מגמא חומץ ופולט. אבל מגמא הוא חומץ ובולע. מתניתא אמרה שאסור לגמות ולבלוע. דתנינן החושש שיניו לא יגמע בהן חומץ! אפי' מגמע ובולע! מה היא כדון? או כר'ס"ל חומץ משיב את הנפש (לעניין יו"כ) או כדברי הכל. במגמא חומץ אחר טיבולו.אחר שטבל בו, דרך לשתותו

ר' אבהו בשם רבי יוחנן: הכוסס חיטי תרומה לוקה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: המגמא חומץ של תרומה לוקה. מלקות איכא אפי' שלכ"ד המגמא חומץ של תרומה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. הכוסס חיטים של תרומה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. רבי אומר: אומר אני שהוא משלם קרן וחומש. ר' ירמיה בשם רבי אימי מודין חכמים לרבי במגמא חומץ של תרומה אחר טיבולו שהוא משלם קרן וחומש. שהחומץ מיישב את הנפש.

חברייא בשם ר' בא בר זבדא כל שהוא מן השפה ולפנים מרפין אותו בשבת. התיב רבי זעירא והתני החושש שיניו לא יגמא בהן חומץ. ולא מן השפה ולפנים הוא?! לא אמר כן אלא ר' זעירא בשם ר' בא בר זבדא, כל שהוא מן החלל ולפנים מרפין

אותו.

ר' זעירא ר' בא בר זוטרא רבי חנינא בשם רבי: מעלין עצם של ראש בשבת. ר' חייה בר מרייה רבי יונה ר' זעירא רבא בר זוטרא ר' חנינא בשם ר' מעלין בנות אזנים בשבת. תמן אמרין בשם רבי יוחנן עין שמרדה מרפין אותה בשבת. רבי אבהו בשם רבי יוחנן גבות ידים וגבות רגלים סכנה.

א"ר אבון לוקטין לו עוקץ עקרב בשבת.

רב אמר ההן חמרא לתת יין על המכה לבר מן עיינא שרי. לגו מן עיינה אסור. שמואל אמר ההן רוק תפל אסור ליתן ע"ג העין בשבת. מינה את שמע לחזזיתה.sore רבנן דקיסרין אמרין הדא אורדענהfrog(a tongue disease) סכנה. ר' חזקיה עכייה בשם רבנן דקיסרין הדא עכשבוניתא spiders bite סכנה. א"ר שמואל בר רב יצחק הדא גומרתאburn סכנה. א"ר ירמיה נותנין עליה חמץ בפסח. ההן בלעה,choke שרי מיפקתיה בשובתא. א"ר יוסה מתני' אמרה כן. מחט של יד ליטול בה את הקוץ. דלא כן, מה בין קוץ ומה בין בלע. וההן דעיינה עין שהוכהה מראיתו שאלון לר' ירמיה אמר לון הא רבי בא קומיכון. שאלון ליה ושרא. אמר לון אוף אנא שרי.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן ההן ציפדונה scurvy סכנה. רבי יוחנן מטתיה כן, והוה מיתסי קומי ברתיה דדמיטינוס דטיבריא. בערובתא בפתי רומשא בערב בפתיחת לילה (של שבת) סליק לגבה. אמר לה מיצרך אנא כלום למחר? אמרה ליה לא. ואין צרכת סב גלעינן דתמרא בפלגיהן יקידן. ואית דאמרין דנקלבס מין תמר ועור דסערין, וצואה דמיינוק יבישא,צואה של קטן שחוק, וטפול תמשח בו . ולא תימא קומי בר נש. למחר עאל ודרשה בציבורא. אית דאמרין דחנקת נפשה. ואית דאמרין דאיתגיירת.

את שמע מינה תלת: את שמע מינה ההן ציפדונה סכנה. ואת שמע מינה דכל שהוא מן השפה ולפנים מרפין אותו. ואת שמע מינה ההוא דא"ר יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן אם היה רופא נאמן מותר.לסמוך על רופא עכו"ם

ר' יהושע בן לוי הוה ליה קילוס. הורין ליה ר' חנינא ור' יונתן מישחוק תחלוסין בשובתא ומיתן גו חמרא עתיקא וישתי ולא יסכן.

בר בריה הוה ליה בלע. chocking אתא חד בר נש ולחש ליה, ואינשם. כד נפיק אמר ליה מאן לחשתה ליה.מה לחש לך? אמר ליה מילה פלן. א"ל נוח הוה ליה אילו הוה מיית ולא כן. והוות ליה כן (קוהלת י) כשגגה שיוצא מלפני השליט.

ר' יעקב בר אידי בשם רבי יונתן: בכל מתרפין חוץ מעכו"ם וגילוי עריות ושפיכות דמים. ר' פינחס בעי עד כדון כשאמרו לו הביא לי עצים מעכו"ם והביא לו. הביא לי עצים סתם והביא לו מעכו"ם?גם בזה שייך "יהרג וא"י"? נישמעינה מן הדא. ר' יונה הוה ליה צמרמורין אייתון ליה מן זכרותה דדוריזכרות=עיקרו של מעיין ושתה. ר' אחא אייתון ליה ולא שתה. א"ר מנא אילו ידע ר' יונה מנן הוה לא אשתה. א"ר חונה מתניתא אמרה כן שאין מתרפין מגילוי עריות. ותני כן: לפיכך הותר מכלל שבת, ולא הותר מכלל נערה מאורסה. הותר מכלל שבת ולא להתרפות?! ודכוותה לא הותר מכלל נערה מאורסה אפי' להתרפות! לא סוף דבר בשאמר לו הבא לי אשת איש אלא אפילו לשמוע את קולה. כהדא חד בר נש רחם איתאאהב אשה ביומי דרבי אלעזר וסכן. אתון שאלון ליה מהו תיעביר קומוי וייחי? אמר ימית ולא כן! מהו ישמע קלה ולא ימות? אמר ימית ולא

כן! מה הוות? רבי יעקב בר אידי ור' יצחק בר נחמן. חד אמר אשת איש. וחורנה אמר פנויה. מאן דאמר אשת איש ניחא. ומאן דאמר פנויה והא בר כיחא נגרא שם איש רחם איתא ביומוי דר' אלעזר ושרא ליה!ומתרץ כאן בפנויה וכאן באשת איש. ואפי' תימר כאן וכאן בפנויה. תיפתר שנתן עיניו בה עד שהיא א"א. ואית דבעי מימר איתא רבה הוות ולא מנסבא.אשה חשובה היתה ולא רצתה להינשא, ולעולם יבאו באיסור (בלי חו"ק) וכל מה דהוא מעבד באיסור הוה מעבד. בגין כן אסר ליה.

א"ר חנינא מתני' אמרה כן שאין מתרפין משפיכות דמים דתנינן תמן יצא רובו אין נוגעין בו. שאין דוחין נפש מפני נפש. לא סוף דבר בשאמר לו הרוג את פלוני. אלא אפי' חמוס את פלוני. תני עכו"ם בישראל אסור. ישראל בעכו"ם מותר. רב חסדא בעי, מה להציל נפשו של גדול בנפשו של קטן.קטן הרודף את הגדול, המותר להרוג את הקטן? התיב ר' ירמיה ולא מתני' היא יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש. ר' יוסה בי ר' בון בשם רב חסדא שנייא היא תמן שאין את יודע מי הורג את מי.מאן יימר שהקטן רודף את אימו, שמא להיפך!

מעשה בר' אלעזר בן דמה שנשכו נחש ובא יעקב איש כפר סמא מין לרפותו ולא הניח לו ר' ישמעאל. אמר לו אני מביא ראייה שירפאנו! לא הספיק להביא ראייה עד שמת בן דמה. אמר לו רבי ישמעאל אשריך בן דמה שיצאת בשלום מן העולם ולא פרצתה גדירן של חכמים. דכתיב (קהלת י) ופורץ גדר ישכנו נחש. ולא נחש נשכו?! אלא שלא ישכנו נחש לעתיד לבא. ומה הוה ליה מימר (ויקרא יח) אשר יעשה אותם האדם וחי בהם.

ר' בא בר זבדא בשם רב הלכה כר"ש, דלא כן מי נתן שמן וורד לעני ולא סך?!

א"ר זעירה לר' יוסי: חכם ר' לבר פדיה דאת אמר שמועתא מן שמיה? האים הכרת את בר פדיה שאתה אומר שמועות מפיו? א"ל ר' יוחנן אמרין משמו

א"ר זעירה לר' בא בר זבדא: חכם ר' לרב דאת אמר שמועתה מן שמיה? א"ל רב אדא בר אחוה אמרין משמו:

מסכת שבת פרק טו

הלכה א משנה אלו קשרים שחייבין עליהן: קשר הגמלין וקשר הספנים. כשם שהוא חייב על קשרן, כך הוא חייב על התירן.

רבי מאיר אומר: כל קשר שהוא יכול להתירו בידו אחת, אין חייבין עליו:

גמרא מה קשירה היתה במשכן? שהיו קושרין את המיתרים. ולא לשעה היתה? אמר רבי יוסה מכיון שהיו נוסעין וחונין על פי הדיבור, כמי שהיא לעולם. אמר רבי יוסי בי רבי בון: מכיון שהבטיחן המקום שהוא מכניסן לארץ, כמי שהוא לשעה.

אמר רבי פינחס מ"תופרי" יריעות למדו. נפסק חוט התפירה , היה קושרו, חזר ונפסק, לעשותן קשרים קשרים אי אפשר, אלא חוזר ומתיר את הראשון. הרי "קושר ומתיר" במשכן אמר רבי חזקיה ההן חייטא אומנא מבלע תרין רישיה! א"כ אין צורך כלל ל ה ת י ר קשר הראשון! והיידא אמר דא? מאיפה למדו זאת? דאמר ר' יוסי בן חנינא מ"אורגי" יריעות למדו. מה טעמא? (שמות כו) אורך היריעה האחת- כדי שתהא כולה אחת. נפסק =אין חוט הערב די ארוך לגמור הכל היה קושרו, מכיון שהיה מגיע לאריג היה שרי לה ומעיל לה. אחר שנארג, התיר הקשר והכניס החוט

[ר' תנחומא בשם רב חונה: אפי' ערב שבה, לא היה בו לא קשר ולא תיימת knot or twist]

תני רבי הושעיא: חותל של תמרים, ופטיליא bale (for date-packing של תמרים קורע ומתיר. ובלבד שלא יקשור:

הלכה ב משנה ויש לך קשרים שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין וכקשר הספנין. קושרת אשה מפתחי חלוק slit of her smock וחוטי סבכה strings of her hair-net ושל פסיקיא belt, ורצועה מנעל וסנדל, ונודות יין ושמן, וקדירה של בשר

רבי אליעזר בן יעקב אומר: קושרין לפני בהמה בשביל שלא תצא

קושרין דלי בפסיקיא אבל לא בחבל. ורבי יהודה מתיר. כלל אמר רבי יהודה כל קשר שאינו של קיימא אין חייבין עליו:

גמרא אמר ר' חזקיה במפתח אימרא a "border" connected to the frock שהוא מדביקו לחלוק. א"ר יוסה במפתח חלוק שהוא עשוי כמין שני דפין.ממש כעין coat שלנו

נשמטו רצועות מנעל וסנדל, נוטל ומחזיר ובלבד שלא יקשור. חוטמו כעין שיש לנו חלק המכסה גב הרגל שנשמט, אית תניי תני מותר להחזיר ואית תניי תני אסור להחזיר. הוון בעי מימר מ"ד מותר, בשיש בו נקב א'. מאן דאמר אסור בשיש בה ב' נקבים. אמר רבי יוסה בי ר' בון בין זה ובין זה כמאן דאמר בשיש בו שני נקבים. מהו כדון מאן דאמר מותר ברפין. מאן דאמר אסור באפוצים.tight

מה, חולקין על רבי אליעזר בן יעקב? מן מה דתני מודים חכמים לר' מאיר בחותמות שבקרקעות, שמפקפקין ומתירין ומפקיעין, אבל לא חותכין. ובשבת, מפקפקין, אבל לא מתירין ולא מפקיעין ולא חותכין. [ושבכלים בשבת מותר ואין צריך לומ' ביום טוב] הדא אמרה: חולקין על רבי אליעזר בן יעקב. חותמות שבקרקע אסור לקשור ולהפקיע

בפסיקיא אבל לא בחבל רבי יהודה מתיר. אמר רבי בא בחבל שחול הוא מתני' אים "מסבב" חבל היטב על מקום שנפסק חבל הדלי, יש לחוש שיבטלנו שם והוי קשר של קיימא הא חבל שאינו משוחל, כפסיקיא:

הא רבנן לא? אלא בגין דתנינן קדמייתא בשם ר' יהודה. תנינן אוף הדא בשם רבי יהודה:

כלל א"ר יהודה כל קשר שאינו של קיימא אין חייבים עליו. רבי שמואל בשם רבי זעירא כיני מתניתא כל קשר שאינו של קיימא והוא לשעה, אין חייבין עליו:

הלכה ג משנה מקפלין את הכלים אפי' ארבעה וחמשה פעמים, ומציעין את המיטות מלילי שבת לשבת, אבל לא משבת למוצאי שבת.

ר' ישמעאל אומר מקפלין את הכלים ומציעין את המיטות מיום הכיפורים לשבת, חלבי שבת קריבין ליום הכפורים. רבי עקיבה אומר לא של שבת קריבין ליום הכיפורים, ולא של יום הכיפורים קריבין לשבת:

גמרא דבית רבי ינאי אמרי קיפול בשנים אסור. רבי חגי בשם ר' שמואל בר נחמן אין מקפלין בשבת בשנים. וההן דמקפל על סיפסלה כמאן דאינון תרין.

רבי ברכיה בשם רבי חייא בר בא לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהן בדברי תורה. על ידי שהפה זה מסריח התירו לו לאכול

רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לאכילה

ולשתייה.

מתני' מסייעה בין לדין בין לדין.... כיצד הוא עושה? או יושב ואוכל או יושב ועוסק בדברי תורה. כתוב אחד אומר (ויקרא כג) שבת הוא לה'. וכתוב אחד אומר (דברים טז) עצרת לה' אלהיך. הא כיצד תן חלק לתלמוד תורה. וחלק לאכול ולשתות.

א"ר אבהו שבת לה' שבות כה'. מה הקב"ה שבת ממאמר. אף את שבות ממאמר.אסור לדבר הרבה בשבת

מעשה בחסיד אחד שיצא לטיול בכרמו בשבת וראה שם פירצה אחת וחשב לגדרו במוצאי שבת, אמר הואיל וחשבתי לגדרה איני גודרה עולמית! מה פעל לו הקב"ה? זימן לו סוכה אחת של נצפה, ועלת לתוכה וגדרתא. ממנה היה ניזון, וממנה היה מתפרנס כל ימיו.

אמר רבי חנינא מדוחק התירו לשאול שלום בשבת. א"ר חייא בר בא, רשב"י כד הוה חמי לאימיה משתעיא סגין, הוה אמר לה אימא שובתא היא! תני אסור לתבוע צרכיו בשבת. בתפילה ר' זעירא שאל רבי חייא בר בא, מהו מימר רעינו פרנסינו.בבהמ"ז? א"ל טופוס ברכות כך הן.

תני: מדיחין כוסות וקערות ותמחויין מלילי שבת לשחרית משחרית לחצות ומחצות למנחה. מן המנחה ולמעלה אסור. ובכוסות מותר שאין קבע לשתייה.

רבי ירמיה ר' זעירא בשם רב חייא בר אשי אשה פיקחת מדיחה כוס כאן קערה כאן תמחוי כאן נמצאת מרבצת ביתה בשבת.

רבי זעירא בשם רב חסדא: יום הכפורים שחל להיות בערב שבת אין תוקעין. לאחר שבת אין מבדילין. מה? כר' עקיבה. ברם כרבי ישמעאל מבדיל. שכן חלבי שבת קריבין ביום הכפורים. נמצא יו"כ "קל" משבת א"ר עזרא קומי רבי מנא, אפילו כרבי ישמעאל לא יבדיל. כלום הוא מבדיל אלא להתיר לו דבר שהוא אסור לו, אילו הקטיר חלבי שבת בשבת שמא אינו מותר?! א"ר שמואל אחוי דר' ברכיה ויבדיל שכך הוא מתיר להדיח כבשים ושלקות. אמר ר' יוסה כלום הוא מותר להדיח כבשים ושלקות לא מן המנחה ולמעלן?! ויבדיל מן המנחה ולמעלן!

מה נפשך כוס אין כאן. נר אין כאן. במה הוא מבדיל? א"ר אבון בתפלה:

מסכת שבת פרק טז

הלכה א משנה כל כתבי הקודש מצילין אותן מפני הדליקה. בין שקורין בהן ובין שאינן קורין בהן.

[אף על פי שכתובין בכל לשון טעונין גניזה]

מפני מה אין קורין בהן? (אסור לקרות בכתובים בשבת) מפני ביטול בית המדרש:מנהגם לדרוש בשבת

גמרא מהו בין שקורין בהן בין שאין קורין בהן? בין שיש בהן טעיות. בין שאין בהן טעיות. [והא תני: ספר שיש בו שתים שלש טעיות בכל דף ודף, מתקנו וקורא בו. ארבע אינו קורא בו.] מן מה דתנינן מפני מה אין קורין בהן, מפני ביטול בית המדרש. הדא אמרה בין תורה לנביאים. לכתבי הקודש

???איבעי' ליה אי מצילין כה"ק הכתובים בשאר לשון, מפני הדליקה מ"ד מטמאין את הידים מצילין אותן מפני הדליקה. ומאן דאמר אין מטמאין את הידים אין מצילין אותן מפני הדליקה. התיבון הרי עברי שכתבו תרגום הרי אינו מטמא את הידים, ומצילין אותו מפני הדליקה!

מן מה דתנינן אף על פי שכתובין בכל לשון טעונין גניזה. הדא אמרה שמצילים אותן מפני הדליקה.

מתניתא שמתיר "הצלה" מפני הדליק' דרבי שמעון. דרבי שמעון אמר עירובין10:2 אין דבר משום שבות שעומד בפני כתבי הקודש. מה פליגין? חכמים עליו תמן מפני בזיונן, ברם הכא כל עמא מודיי שמצילין אותן מפני הדליקן. שלא יישרפו לגמרי, שרי אף לחכמים

למי נצרכה? לרבן שמעון בן גמליאל. אע"ג דרבן שמעון בן גמליאל אמר: אף בספרים תנ"ך לא התירו שיכתבו אלא יוונית, לא שאר לשון מודי הוא הכא שמצילין אותן מפני הדליקה.

[מעשה ברבן גמליאל שהיה עומד על הבניין בהר הבית והביאו לו ספר איוב כתוב תרגום ואמר לבנאי יגנזו תחת הנדבך]

אע"פ שאמרו אין "קורין" בכתבי הקודש מן המנחה ולמעלה, אבל שונין ודורשין בהן. צרך דבר, נוטל ובודק.

דלמאמעשה שהיה רבי ורבי חייא רבא ור' ישמעאל בי רבי יוסה היו יושבין ופושטין במגילת קינות=מגילת איכה ערב תשעה באב שחל להיות בשבת מן המנחה ולמעלה. ושיירו בה אל"ף בי"ת אחד. אמרו: למחר אנו באין וגומרין אותה. עם כשהיה נפטר לביתו נכשל באצבעו וקרא רבי על עצמו על גרמיה (תהילים לב) רבים מכאובים לרשע. א"ל ר' חייא בחובינו מטתךהגיעך כן כן. דכתיב (איכה ד) רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם. אמר לו רבי ישמעאל בי רבי יוסי אילו לא היינו עוסקין בעניין, כך היה לנו לומר."רוח אפינו..." על אחת כמה וכמה שהיינו עוסקין בעניין! ועלה לביתו ונתן עליה ספוג יבש וקשר עליה גמי מבחוץ. א"ר ישמעאל בי ר' יוסי ממנו למדנו ג' דברים ספוג אינו מרפא אלא משמר. גמי שהוא מן המוכן. ואין קורין בכתבי הקודש אלא מן המנחה ולמעלה.

מעתה, במקום שיש בית המדרש, אל יקראו. במקום שאין בית המדרש, יקראו! לית לך אלא כהדא דתני ר' נחמיה. דתני רק נחמיה מפני מה אין קורין בכתבי הקודש אלא מן המנחה ולמעלה? מפני שטרי הדיוטות. שאם אומר את לו שהוא מותר, אף הוא אומר מה בכך שנתעסק בשטרותיו. מתוך שאת אומר לו שהוא אסור. אף הוא אומר כתבי הקודש אסור, שטרי הדיוטות לא כל שכן!

הדא אמרה שהמשנה קודמת למקרא. ודא מסייעא לההוא דתני ר"ש בן יוחי. דתני ר"ש בן יוחי העוסק במקרא מידה שאינה מידה. העוסק במשנה מידה שנוטלין ממנה שכר. העוסק בתלמוד אין לך מידה גדולה מזו. לעולם הוי רץ אחר המשנה יותר מן התלמוד. [א"ר יוסי בי ר' בון הדא דאת אמר עד שלא שיקע בו ר' רוב משניות. אבל משישקע בו ר' רוב משניות, ואינם עשויים להשתכח עוד לעולם הוי רץ אחר התלמוד יותר מן המשנה]

ברכות שכתוב בהן עניינות הרבה מן התורה, אין מצילין אותן מפני הדליקה. מיכן אמרו כותבי ברכות, שורפי תורה. מעשה בא' שהיה כותב ברכות והלך ר' ישמעאל לבודקו כיון שהרגיש בקול פעמותיו של ר' ישמעאל נטל תכריך של ברכות וזרקן לתוך ספל של מים. כלשון הזה אמר לו: גדול עונש האחרון מן הראשון.

א"ר יהושע בן לוי הדא אגדתא הכותבה אין לו חלק. הדורשה מתחרך scorched השומעה אינו מקבל שכר. א"ר יהושע בן

לוי אנא מן יומוי לא איסתכלית בספרא דאגדתא, אלא חד זמן איסתכלית אשכחית כתוב בה מאה ושבעים וחמש פרשיות שכתוב בתורה "דבר" "אמירה" "ציווי" כנגד שנותיו של אבינו אברהם דכתיב (תהלים סח) לקחת מתנות באדם. וכתיב (יהושע יד) האדם הגדול בענקים. מאה וארבעים ושבעה מזמורות שכתוב בתהילים כנגד שנותיו של אבינו יעקב. מלמד שכל הקלוסין שישראל מקלסין להקדוש ב"ה כנגד שנותיו של יעקב שנאמר (תהילים כב) ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. מאה ועשרים וג' פעמים שישראל עונין הללויה. כנגד שנותיו של אהרן. (תהלים קנ) הללויה הללו אל בקדשו. לאהרן קדושו (תהלים קו) לאהרן קדוש ה'. אפי' כן אנא מתבעי בליליא. נתבהלתי בלילה—מפני החטא שהסתכלתי בספר אגדה (שאסור לכתוב)

ר' חייא בר בא חמא חד ספר דאגדה אמר אי אפילו מה כתיב טבאות, תקטע ידה דכתבתה. אמר ליה חד, אבוי דההוא גברא כתבה. א"ל כן אמרת! תקטע ידה דכתבתה! והוית ליה כן (קוהלת י) כשגגה שיוצא מלפני השליט.

הגיליונים וסיפרי מינין. אית תני קורע אזכרותיהן ושורפן. אית תניי תני שורפין הן ואזכרותיהן. א"ר טרפון אקפח את בניי שאם יבואו לביתי שאני שורפן הן ואזכרותיהן. שאם יהיה הרודף רודף אחריי שאני נמלט לתוך בתיהן של ע"ז ואיני נמלט לתוך בתיהן של מינין. שעכו"ם אינן מכירין אותו וכופרין בו. אבל המינין מכירין אותו וכופרין בו. ועליהן אמר דוד (תהלים קלט) הלא משנאיך ה' אשנא וגו'. זה מדרש דרשו ומה אם להטיל שלום בין איש לאשתו אמר הכתוב השם שנכתב בקדושה ימחה על המים. סיפרי מינין שמטילין איבה ותחרות ומחלוקת בין ישראל לאביהן שבשמים אינו דין שישרפו הן ואזכרותיהן:

הלכה ב משנה מצילין תיק הספר עם הספר, ותיק התפילין עם התפילין, אע"פ שיש בתוכן מעות

ולאיכן מצילין אותן? למבוי שאינו מפולש, בן בתירה אומר אף למפולש:

גמרא מתני' בשאינם טפול לו. אבל אם היה טפול לו, כגופו הוא ופשיטא דשרי

ניחא תיק הספר עם הספר, תיק תפילין עם התפילין? למה שרינן?

רבי חגי בשם זעירא שמע לה מהדא (תהילים לד) חונה מלאך ה' סביב ליריאיו ויחלצם. וכן הוא אומר (דנייאל ג) באדין גובריא אילך כפיתו בסרבליהן וגומר:גם הבגדים ניצולו עימם (חנני' מישאל ועזרי')

אעפ"י שיש בתוכו מעות. ייבא כיי דמר ר' יעקב בר אחא אמר חיננא קרתיגנאה בשם ר' הושעיה: דיסיקיא שיש בתוכו מעות, נותן עליה ככר ומטלטלה:

לאיכן מצילין אותן למבוי שאינו מפולש. הא למפולש לא?! בכל אתר את אמר אין המהלך כמניח. וכא את אמר המהלך כמניח?! הרי מצילו לחצר אחרת, והוי מוציא מרה"י לרה"י דרך רה"ר דהוי שבות בעלמא! אלא בזורק. זורק מרה"י לרה"י דרך רה"ר אסור מה"ת תמן את אמר הזורק פטור. וכא את אמר הזורק חייב?!

רבי חזקיה בשם רבי אחא בשלא עירבו אנן קיימין.היתר ד"אינו מפולש"

בן בתירה כרבי יהודה ב' מחיצות דאורייתא דתנינן תמן גשרין המפולשין מטלטלין

תחתיהן בשבת דברי רבי יודה. וחכמים אוסרין. מערבין במבוי המפולש וחכמים אוסרין.

הלכה ג משנה מצילין מזון ג' סעודות הראוי לאדם, לאדם. הראוי לבהמה, לבהמה.

כיצד? נפלה דליקה בלילי שבת, מצילין מזון שלש סעודות. בשחרית, מצילין מזון שתי סעודות. במנחה, מצילין מזון סעודה אחת. רבי יוסי אומר לעולם מצילין מזון שלש סעודות:

גמרא רבי בון בר חייא בשם רבי בא בר ממל הא דאסור להציל יותר ממה שיכול לאכול דרבי נחמיה היא. דאמר שבת 17:4 אינן ניטלין אלא לצורך. אמר רבי יוסה טעמא דרבנן תמן כל מה שיש בבית מן המוכן. ברם הכא אם אתה אומר כן אף הוא מציל מן היום למחר

מתניתא דרבי הונדקס דאמר חייב אדם לאכול 4 סעודות בשבת—וע"כ בלילי שבת אף לאחר הסעודה, יש 3 סעודות. תיפתר בשנפלה דליקה בלילי שבת עד שלא אכלה.

ביום הכיפורים מאי איכא למימר? על דעתהון דרבנן לר' יוסי ניחא לא יציל כלום! כל עמא מודוי שמצילין מזון סעודה אחת מפני הסכנה.

תני: מצילין לחולה ולקטן, בבינונית. ולרעבתן, כדי מזונות.תרוויהו לקולא מערבין לחולה ולקטן כדי מזונו. ולרעבתן בבינונית.

תני: אין מערימין. רבי יוסי בר רבי בון אמר מערימין. אית תניי תני: מצילין ואחר כך מזמן. אית תניי תני: מזמן ואחר כך מצילין. מאן דמר מציל ואחר כך מזמן, כמאן דאמר מערימין. ומאן דמר מזמן ואחר כך מציל, כמאן דמר אין מערימין.

תני אף מכבין להציל. מתניתא דר"ש דאמר עד שיהא לו צורך בגופו של דבר. וכבוי שבות בעלמא ואין דבר משום שבות עומד בפני כתבי הקודש.

תני: ספר שנפל לתנור, מטמא את התרומה ומציל אדם מטמא התרומה שבתנור, כדיי להציל כתבי הקדש מן הדליקה להציל. והתני (ויקרא יב) בכל קודש לא תגע לרבות התרומה. היא תרומה היא מעשר שני! ואיך שרינן לעבוד על איסור ת ו רה ?

תני כשם שמצילין מן הדליקה כך מצילין מיד העכו"ם ומיד הנהר ומיד המפולת ומידי כל דבר שאובד:

הלכה ד משנה מצילין סל מלא ככרות אף על פי שיש בו מאה סעודות, ועיגול של דבילה, וחבית של יין, כיון שהוא "טירחא אחת" ואומר לאחרים: בואו והצילו לכם! אם היו פקחין עושין עמו חשבון לאחר שבת. ולאיכן מצילין אותן? לחצר המעורבת. בן בתירה אומר אף לשאינה מעורבת:

גמרא מתני' דרבי יוסי דאמר לעולם מצילין מזון שלש סעודות? מכיוון שכולה גוף אחד, כמי שכולה סעודה אחת:

ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. שכן דרכן להזמין אורחים בשבת: ואפשר שיהא להם צורך

אם היו פקחין עושין עמו חשבון לאחר השבת. תמן תנינן שבת23:1 מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת. תמן את אמר משכוני' גביה. הכא מה אית לך.איך בטוח שישלם לו עבור טירחתו? אמר רבי אבא מרי לכך שנינו נקרא פיקח:שיודעין שמן הדין יכולים לעכב הכל, דהוי הפקר

הלכה ה משנה ולשם חצר מעורבת... הוא מוציא את כל כלי תשמישו, ולובש כל מה שהוא יכול ללבוש ועוטף כל שהוא יכול לעטוף. [ר' יוסי אומר שמונה עשר כלים]

וחוזר ולובש ומוציא.

ואומר לאחרים בואו והצילו עמי:

גמרא רבי יוסי אומר שמנה עשר כלים. ואלו הן: מקטורן cloak נוקלי under-coat(worn in the house) ופונדא hollow belt ופיליון a sheet worn as a cloak ומעפורת apron וקולבין של פשתן tunic וחלוק של צמר plain garment ושתי אמפליות. socks שני סבריקין trousers ושני אבריקין. breeches שני מנעלין וכובע שבראשו וחגור שבמתניו וסודרין שעל זרועותיו:

ואומר לאחרים בואו והצילו עמי. שכן דרכן להשאיל כלים בשבת:

הלכה ו משנה ר"ש בן ננס אומר: פורשין עור של גדי ע"ג שידה תיבה ומגדל שאחז בהם את האור, מפני שהוא מחרך. אינו נשרף, ומציל את התיבה

עושין מחיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה. ר' יוסי אוסר בכלי חרש חדשים מלאים מים שאינן יכולים לקבל בהן את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה:

גמרא כיני מתני' משיאחוז האור בהן.אפי' כבר נאחז, מותר

רבי ירמיה רבי בא בר ממל בשם רב: ספר שאחז בו האור מצד אחד, נותן מים מצד השני, ואם כבה כבה. אחז בו האור משני צדדין פושטו וקורא בו ואם כבה כבה. טלית שאחז בו האור מצד אחד נותן מים מצד שני, ואם כבה כבה. אחז בה האור מב' צדדין, נוטלה ומתעטף בה ואם כבתה כבתה.

ר' שמואל בשם ר' זירא דר' יוסי היא.מתניתין 3:6 דאסר גרם כיבוי

א"ר יוסה: הוה סברינן מימר, מה פליגין מימר ר' יוסי ורבנן, בשעשה מחיצה של כלים. אבל אם עשה מחיצה של מים לא. ממה דמר ר' שמואל בשם ר' זעירא דר' יוסי היא, הדא אמרה אפי' עשה מחיצה של מים היא המחלוקת: לרבנן שרי אף זה

הלכה ז משנה עכו"ם שבא לכבות, אין אומרים לו כבה! או אל תכבה! מפני שאין שביתתו עליך.

אבל קטן שבא לכבות, אין שומעין לו, שכן שביתתו עליך:

גמרא בימי ר' אמי נפלה דליקה בכפר, אפיק רבי אימי כרוז בשוקי דארמאי ומר: מאן דעבד לא מפסיד."כל המכבה אינו מפסיד" א"ר אלעזר בי רבי יוסה קומי רבי יוסה: סכנה היתה. אם היתה סכנה אפילו רבי אמי יטפי! אף הוא עצמו שרי לכבות! ולא כן תני כל דבר שיש בו סכנה אין אומרים יעשו דברים הללו בנשים ובקטנים אלא אפילו בגדולים אפי' בישראל!

מעשה שנפלה דליקה בחצר יוסי בן סימאי בשיחין, וירדו בני קוצרה של ציפורין לכבות, ולא הניח להן. אמר להן הניחו לגבאי הקב"ה שיגבה חובו! מיד קשר עליו הענן וכיבהו. במוצאי שבת שלח לכל חד מהם סלע, ולאיפרכוס שלהן חמשים דינר. אמרו חכמים לא היה צריך לעשות כן. למחות בידם

חד נפתי הוה במגורה בשכונת דרבי יונה, נפילת דליקה במגורה דרבי יונה. אזל ההוא נפתייה בעי מטפייתה ולא שבקיה. רצה לכבות ולא הניחו אמר ליה בגדך מדלי. במזלך יקפוץ? (האור) א"ל אין! ואישתיזיב כולה.

ר' יודן דכפר אימי פרס גולתיה על גדישא, ונורא ערקא מינה:

אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו. ולא כן תני ראו אותו יוצא ומלקט עשבים, אין

את זקוק לו. תמן אין לו לאביו צורך בעשבים. ברם הכא יש לו צורך כיבוי: ואסור

הלכה ח משנה כופין קערה ע"ג הנר בשביל שלא תאחוז בקורה, ועל צואה של קטן, ועל עקרב שלא תישך.

אמר רבי יהודה מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב, ואמר חוששני אני לו מחטאת: צידה

גמרא ייבא אתיא דא כיי דמר רבי שמעון בי רבי ינאי אני לא שמעתי מאבא, אחותי אמרה לי משמו: ביצה שנולדה בי"ט סומכין לה בשביל שלא תתגלגל. אבל אין כופין עליה את הכלי. שמואל אמר אף כופין עליה את הכלי:

ועל צואה של קטן. ולא מאכל תרנגולין אינון?! א"ר עוקבן תיפתר באילין רכיכה.

שלא יבואו לידי מירוח .22:3 ועל עקרב שלא תישך. מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חושש אני לו מחטאת.

רבי עולא אמר: שמונה עשר שנין עביד הוי יתיב בהדא ערב, ולא אתא קומוי אלא אילין תרין עיבדיא. אמר גליל גליל! שנאת התורה! סופך לעשות במסיקין:=מציקין יטלו ממך שדותיך

הלכה ט משנה עכו"ם שהדליק את הנר, משתמש לאורו ישראל. ואם בשביל ישראל, אסור. מילא מים להשקות בהמתו, משקה אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל, אסור. עשה עכו"ם כבש לירד בו, ירד אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל, אסור.

מעשה בר"ג וזקנים שהיו באין בספינה, ועשה עכו"ם כבש לירד בו, וירדו בו זקנים:

גמרא לצורכו ולצורך ישראל? מהו נישמעינה מן הדא: שמואל איקבל נתאכסן גבי חד פרסיי. איטפי בוצינא כבה הנר אזל ההוא פרסיי בעא מדלקתיה, והפך שמואל אפוי, מפני שחשב שמדליקו רק בשבילו כיון דחזיתיה מתעסק בשטרותיו, ידע דלא בגיניה אדלקה. אמר רבי יעקב בר אחא הדא אמרה לצורכו ולצורך ישראל מותר. אמר רבי יונה שנייא היא שאין מטריחין על האדם לצאת מביתו. אמר רבי אליעזר אי משום שאין מטריחין על האדם לצאת מביתו, למה הפך שמואל אפוי? אפילו עשה רק בשבילו יהא מותר משום האי טעמא!

אמרו לו מה אנו לירד. אמר להן הואיל ולא בשבילנו עשה מותרין אנו לירד:

מסכת שבת פרק יז

הלכה א משנה כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן עמהן, אף על פי שנתפרקו בשבת, ואינן דומין לדלתות הבית, שנתפרקו בשבת, שאסורים בטלטול --לפי שאינן מן המוכן:

גמרא דלתות הבית דרובה, =משום "חידוש" ודלתות הכלים דרובן. דלתות הבית דרובה, שאף על פי שנתפרקו מערב שבת, אסור לטלטלן בשבת. דלתות הכלים דרובה, שאף על פי שנתפרקו בשבת, ניטלין בשבת:

לפי שאינן מן המוכן. ואין תשמישן אלא על גבי קרקע.

רבי אבהו בשם רבי אלעזר: בראשונה היו כל הכלים ניטלין בשבת. כיון שנחשדו להיות מחללין ימים טובים ושבתות. הדא היא דכתיב (נחמיה יג) בימים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גיתות בשבת ועומסים על

החמורים וגו'. ואסרו להן הכל. כיון שנגדרו, היו מתירין להן והולכין, עד שהתירו להן את הכל. חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה. רבי יוסה אומר אף הציפרין.large spade רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף ההוגין.ballast for a ship

מדוכה, אם יש בה שום מטלטלין אותה. ואם לאו, אין מטלטלין אותה. רשב"ג אומר: אם היתה מדוכה קטנה ניתנת על גבי השלחן, הרי היא כקערה, ומטלטלין אותה בשבת.

ר' יוסי רבי אילא בשם ר' אלעזר. רבי יעקב בר אחא בשם ר' אלעזר: קודם להתרת כלים שנו.

תמן תנינן כלים 21 קלוסטרא bolt of a door ר' יהושע אומר שומטה כלאחר יד מפתח זו, ותולה בחבירו בשבת. רבי טרפון אומר הרי היא ככל הכלים ומיטלטלת בחצר. דבי רבי ינאי אמרי בחצר שלא עיריבה היא מתניתין.ע"כ אסור בטלטול גמור מבית לבית אם בחצר שלא עיריבה הדא היא דתנינן הרי היא ככל הכלים ומיטלטת בחצר.כ מ"ט דר"ט?

ר' יוסה בשם ר' ירמיה רבי חנניה מטי בה בשם ר' אלעזר קודם להתרת כלים שנו.איסור טלטול גלוסטרא אי קודם להתרת כלים שנו הדא הוא דתנינן הרי היא ככל הכלים ומיטלטלת בחצר?!

קודם התרת כלים..ג' כלים המיטלטלין בחצר. ואלו הן סכין קטנה, ומקצוע של דבילה, וזומי ליסטרא.soup ladle with spoon on one side and fork on the other

חצוצרת בע"ש תוקין ג"פ תוקע השלישית בראש הגג ומניחה במקומה. ולא כלי הוא?! א"ר יודן קודם להתרת כלים שנו.

רבי זעירא בשם רבי אלעזר: קנים מנחות 11:6 ומקלות פסחים 5:9 קודם להתרת כלים שנו.

לווחין boards של ספינה אין מטלטלין אותן בשבת. ואם היו מכוסים על גבי כלי או על גבי אוכלין, הרי הן ככיסוי כל הכלים, ומטלטלין אותן בשבת.

אמר אבימי, רבי לא: אע"ג דתימר בכיסוי כלים, והוא שיהא עליהן תואר כלי.

כל שניטל בשנים מטלטלין אותן בשנים, בשלשה בארבעה וחמשה. אסור. א"ר זעירא מכיון דאת אמר בשנים מותר. אפילו בארבעה וחמשה מותר. מה דמר ר' מנא א"ר יוסה: הוון טלייא טעונין ספסלה דר' יודה בר פזי, היו נושאין הכסא של ריב"פ והזקנים מסייעין—אלמא שרי! וסבייא מסייעין להון.

רבי לעזר בשם רבי חנינה מעשה היה וטלטלו קרון light coaches של בית רבי בשבת. ולאו כלי הוא?! שלא תאמר הואיל ואין תשמישן אלא על גב מקומן, אין מטלטלין אותן בשבת.

רבי יהודה בשם שמואל: קופות הגדולות וסוגין הגדולים, מטלטלין אותן בשבת. שלא תאמר הואיל ותשמישם במקומן אין מטלטלין אותן.

ר' אבא בשם שמואל מכבש a press מיטות מטלטלין אותן בשבת. רבי בא בשם רב כובד העליון והתחתון של כלי אריגה מטלטלים אותן חוץ מן העומדים.upright loom א"ר בא הדא דתימר בעומדים ששם אבל בעומדים שכן מותר.בבבל, אבל בא"י, מותר

ר' זעירא בשם רב יהודה בשם רב: קנים וחבלים של קירוס thrums of the loom מטלטלין אותן בשבת. מה דר' יוסה אמר ר' יוחנן שאל לר' יהודה בן לוי מהו לטלטל כלי קורייס leather garments/working clothes

בשבת? א"ל מטלטלין. ר' יהודה בן פזי לא אמר כן. אלא ר' יוחנן שאל לר' יהודה בן לוי. מהו לטלטל כלי קורייס בשבת? א"ל אין מטלטלין. א"ל למה? א"ל מפני שאין מטלטלין:

הלכה ב משנה נוטל אדם קורנס hammer לפצוע בו אגוזים, קורדום hatchet לחתוך בו את הדבילה, מגירה לגור בה את הגבינה, מגריפהshovel לגרוף בה את הגרוגרות, את הרחת ואת המלגזwinnowing shovel or fork לתת עליו לקטן, את הכוש ואת הכרכר לתחוב בו spindle or shuttle staff מחט של יד ליטול בה את הקוץ ושל סקאין לפתוח בו את הדלת:

גמרא הא שלא לפצע בו, לא! מתני' דרבי נחמיה: דאמר ר' נחמיה אין ניטלין שלא לצורך. רבי בא רבי יודא, רבי חיננא בר שלמיא בשם רב. מודין חכמים לרבי נחמיה בזיירא ובמזורה ובמכונה. בזיירא- דו עצר ביה.שכובש הבגדים שם במזורה- דו חביט ביה בכלי שמכה בה על הבגד. במכונה- דו כתיש ביה.

כלי המיוחד לאיסור- מטלטלין אותן לצורך. להיתר- בין לצורך בין שלא לצורך. א"ר יוסה ראה עד איכן היקלו בשבת. שאפי' דברים שאין תשמישן לשם שבת, התירו אותן לשם שבת.

דמר רבי לעזר דלופקי למה היא טמאה? מפני שהשמש אוכל עליה. בסיס דידיה למה היא טמאה? מפני שהשמש עומד עליה. ראה עד איכן החמירו בטומאה. שאפילו דברים שאין תשמישן לשם טבלה. טימאו אותן לשם טבלה:

את הרחת ואת המלגז לתת עליו לקטן הכוש והכרכר לתחוב בו. א"ר סימון שרא לי רבי אבהו מיסב קילורית בשבת. רבי בא בר כהן בשם רב ששת מתני' אמרה כן. מחט של יד ליטול בה את הקוץ. דלכן מה בין קוץ לזה. רבי בא בעא קומי רבי מנא מהו מיגבלתה ביום טוב. א"ל אינו אוכל נפש:

הלכה ג משנה קנה של זיתים אם יש קשר בראשו, מקבל טומאה. ואם לאו, אינו מקבל טומאה. בין כך ובין כך ניטל בשבת:

גמרא דבי ר' ינאי אמרי קנה שהתקינו להיות בודק הזיתים. כיצד היה יודע? אם מלוכלך במשקה, בידוע שנגמרה מלאכת המעטן. ואי לא, בידוע שלא נגמרה מלאכת המעטן. א"ל ר' מנא לא תני שמואל אלא להיות שולה בו הזיתין.

קנה שהתקינו להיות פוקק בו החלון. נימר, אם היה קשור ותלוי פוקקין בו. ואי לא אין פוקקין בו. רשב"ג אומר מיתקן אע"פ שאינו קשור ותלוי.

ולא כן א"ר יוחנן משכני חילפיי והראני נגר משל בית רבי קשור אע"פ שאינו תלוי. א"ר יודן מכיון שנוטלו ונותנו לתוך ידו נעשה כמפתח:

הלכה ד משנה כל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה

כל הכלים ניטלין לצורך ושלא לצורך. רבי נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך:

גמרא רב יהודה בשם רב: הלכה כרבי נחמיה דאמר אין ניטלין אלא לצורך.

ר' יוחנן ורבנן דתמן: חד אמר לצורך לצורך גופו. שלא לצורך שלא לצורך גופו. ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך גופו. וחרנה אמר לצורך לצורך גופו ולצורך מקומו. שלא לצורך שלא לצורך גופו ושלא לצורך מקומו. רבי נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך גופו ולצורך מקומו.

תני א"ר יודן לא נחלקו ב"ש וב"ה על

המלאים קופות המלאים אוכלין שמטלטלין אותן שלא לצורך. ועל הריקנין שיש בדעתו למלותן. על מה נחלקו? על שאין בדעתו למלותן. ורוצה לטלטל' ממקו' למקו' שב"ש אוסרין וב"ה מתירין.

אתי דב"ש כרבי נחמיה. את אמרת הלכה כרבי נחמיה, ולא הלכה כב"ה?!

הלכה ה משנה כל הכלים הניטלין בשבת, שבריהן ניטלין. ובלבד שיהו עושין מלאכה. שברי עריבה- לכסות בהן את פי החבית. ושל זכוכית- לכסות בהן את פי הפך.

רבי יהודה אומר: ובלבד שיהו עושין מעין "מלאכתן" שברי עריבה- לצוק לתוכן מקפה. ושל זכוכית- לצוק בתוכן שמן:

גמרא תמן תנינן זכוכית לגרוד בה ראש הכרכר. והכא הוא אמר הכין?! רבי אחא ר' מיישא בשם רבנן דקיסרי כאן בעבה כאן בחדה. ואית דבעי מימר כאן במטלטל כאן במוציא:

הלכה ו משנה האבן שבקירויה אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה. ואם לאו אין ממלאין בה.

זמורה שהיא קשורה בטפיח, ממלאין בה בשבת:

גמרא אנן תנינן האבן בתוכה.נוטל אדם כלכלה והאבן בתוכה/ האבן והאוכלין בתוכה תני דבי ר' והאוכלין והאבן בתוכה. רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: איתפלגון רבי חייא בר יוסף ורבי יוחנן. ר' חייה בר יוסף כמתני'. רבי יוחנן כהדא דתני דבי רבי.

מתני פליגא על ר' יוחנן האבן שבקירוי'. אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה מה עבד לה רבי יוחנן? .ואי"צ גם "אוכלין" בתוכה! ומשני: כיון שהיא אפיצהtight לה כגופה היא. נעשה כמטלטל קירוייא עצמה.

וסיפא פליגא על רבי חייא בר יוסף: ואם לאו אין ממלאין בה.אלמא בעי' "אוכלין" ג"כ! א"ר יודן כיון שהיא עשויה להכביד נעשה כמטלטל קירוייא על גב האבן.האבן היא העיקר—אבל בעלמא שרי בסיס האיסור ולהיתר

מתני' פליגא על רבי יוחנן: נוטל אדם בנו והאבן בידו

רבי כהן בשם רבנן דתמן תינוק עשו אותו כאוכלין. תמן אמרין עשו האבן ביד התינוק כקמיע מומחה ביד תינוק:כיון שמשתיקו מבכייה

הלכה ז משנה רבי אליעזר אומר פקק החלון בזמן שהוא קשור ותלוי פוקקין בו, ואם לאו אין פוקקין בו. וחכמים אומרים בין כך ובין כך פוקקין בו

כל כיסויי הכלים שיש להן בית אחיזה ניטלין בשבת. א"ר יוסי במה דברים אמורים? בכיסויי הקרקעות, אבל בכיסויי הכלים בין כך ובין כך ניטלין בשבת:

גמרא איזהו נגר הנגרר? דשרי במדינה אמר רבי יוחנן קשור אף על פי שאינו תלוי. אר"י משכני חילפיי והראני נגר משל בית ר' קשור אע"פ שאינו תלוי.

א"ר יוחנן אתייא יחידייא דהכא כסתמא דתמן.עירובין 10:11 דאסרי' נגר הנגרר ויחידייא דתמן כסתמא דהכא.דשרי נגרר

ר' יוסי בעי קומי רבי ירמיה היך עבדין עובדא? א"ל מן מה דמר רבי יוחנן משכני חילפיי והראני נגר משל בית ר' קשור אע"פ שאינו תלוי. הדא אמרה כר' יודן עבדין עובדא.נגרר שרי אתא רבי חונא בשם ר' שמואל הלכה כרבי יודה, עד שיהא קשור בדלת ר' ינאי חמוי דר' אמי אמר, עד שיהא קשור בדלת בדבר שהוא יכול להעמידו.

ניגרייא דר' לעזר הוה קטיר בגמי.

נשמט אין מחובר כלל אל הדלת אסור. נקמז squeezed in tightly in the ground ר' יעקב בר אחא בשם רבנן: מדדהו בראשי אצבעותיו:

כל כיסוי הכלים כו'. אבא בר כהנא רב חייה בר אשי בשם רב הלכה כר' יוסי

מסכת שבת פרק יח

הלכה א משנה מפנין אפילו ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואה מפני האורחים ומפני ביטול בית המדרש.

אבל לא את האוצר.אין מפנין "אוצר של תבואה"

מפנין תרומה טהורה, ודמאי, ומעשר ראשון שניטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, והתורמס היבש, מפני שהוא מאכל לעניים.

אבל לא את הטבל, ולא את מעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו, ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו, לא את הלוף, ולא את החרדל, רשב"ג מתיר בלוף arum מפני שהוא מאכל לעורבים:

גמרא רבי זעירא שאל לר' יאשיה, כמה הוא שיעור הקופות? א"ל נלמוד סתום מן המפורש. דתנינן תמן בשלש קופות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה. שקלים 3:2

תמן תנינן המוציא יין- כדי מזיגת הכוס. ר' זעירא שאל לרבי יאשיה כמה הוא שיעור הכוסות? א"ל ילמוד סתום מן המפורש. דתני ר' חייה ארבע כוסות של פסח ישנן רביעית יין איטלקי.

מהו לפנות מן האוצר כסדר הזה? אים רוצה לקחת רק 4 או 5 קופות נישמעינה מן הדא: ושוין שלא יגע באוצר. אבל עושה הוא שביל נכנס ויוצא.

אית תניי תני: מטלטלים את הדימוע. תרומה שנת' עים חולין אית תניי תני: אין מטלטלים.

א"ר אלעזר מ"ד מטלטלין, במדומע בתרומה טהורה. דחזי לכהן ומ"ד אין מטלטלין, במדומע בתרומה טמאה.

ובאותו שאין בו כדי להעלות. אסור לטלטל בטמאה אבל באותו שיש בו כדי להעלות שיש בו 100 חלקים חולין לא בדא.

דתני: מטלטלין אחד המדומע בתרומה טהורה, ואחד המדומע בתרומה טמאה

מאן תנא מטלטלין? כשיש בו להעלות ר' אליעזר. דתנן ר' אליעזר אומר סאה שנפלה היא סאה שעלת.תרומות 5:2 דס"ל תרומה בעינא מחתא. ולהכי שרי להרימו בשבת [וכר"י דס"ל אף מעלין את המדומע . עיין בבלי]

אמר רבי זעירה הדא אמרה, טבל שיש עליו תניי, מותר לטלטלו. מגו דאי בעי מתקן ליה

כיצד עושה? נותן עיניו במקצתו ואוכל השאר. [אליבא מאן דאסר להעלות את המדומע]

א"ר אלעזר: אדם עומד מע"ש ואומר הרי זו תרומה למחר. ואין אדם עומד בשבת ואומר הרי זו תרומה למחר. רבי יוסי בי רבי בון אומר: אין אדם עומד ע"ש ואומר הרי זה תרומה למחר.

מתניתא פליגא על ר"י בי רבי בון: לגין טבול יום ומילאהו מן החבית מעשר טבל. אם אמר הרי זה תרומה למחר משתחשך, הרי זה תרומה למחר [אם אמר הרי זה עירוב לא אמר כלום] פתר לה לשעבר.בדיעבד-אבל לכת' אסור להתנות מע"ש לשבת

והתני רבי חייה "אומר" אית לך מימר

לשעבר?! חזר בו רבי יוסי בי רבי בון, מהדא.

מתניתא פליגא על ריב"ב. אומר שני תאנים שאני עתיד להפריש בשבת, ה"ה תרומה דמאי 7:5

מאי כדון? מכבר שיחול ל מ פ ר ע לשאפרשנה,

ומפרש לה..הגע עצמך שהיתה תרומה טהורה? מכבר, לכשאוכלנה. הגע עצמך שהיתה תרומה טמאה? מכבר, לכשאניחנה בזוית. תכף בשעה שאוכל התאנה, יחול למפרע תרומה טהורה על השננים שמפריש---ובטמאה, רק א ח ר שיניח את התרומה בזוית

תני: מטלטלין החרדל מפני שהוא מאכל יונים. ואת החצב מפני שהוא מאכל צבאים. ואת הזכוכית מפני שהוא מאכל נעמיות. אמר רבי נתן אם כן יטלטלו הזמורות מפני שהפילין אוכלין אותן: רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוף מפני שהוא מאכל לעורבים. מה אנן קיימין? אם בשיש לו מאותו המין, ואותו המין מצוי בשוק, דברי הכל מותר. אם בשאין לו מאותו המין, ואין אותו המין מצוי בשוק, דברי הכל אסור. אלא כינן קיימין בשאין לו מאותו המין, ואותו המין מצוי בשוק. רבנן אמרין מכיון שאין לו מאותו המין כמי שאין המין מצוי בשוק. ורשב"ג אמר מכיון שאותו המין מצוי בשוק, כמי שיש לו מאותו המין

א"ר זעירה לא אתייא משנתינו שמתיר מפני ביטול ביה"מ אלא כרבי חנינא. דאמר עולין היינו עם רבי לחמת גרר. והיה אומר לנו בררו לכם חלוקי אבנים ואתם מותרין לטלטלם למחר. א"ר יוסה שנייא היא הכא שהוא ככסא:

הלכה ב משנה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים bundles of straw branches and young shoots אם התקינן למאכל בהמה מטלטלין אותן, ואם לאו אין מטלטלים אותן

כופין את הסל לפני האפרוחים, כדי שיעלו ושירדו

תרנגולת שברחה, דוחין אותה עד שתיכנס, ומדדין עגלים וסייחים ברה"ר והאשה מדדה drags את בנה

אמר ר' יהודה: אימתי? בזמן שהוא נוטל רגלו אחת ומניח אחת אבל אם היה גורר אסור:

גמרא התיב רבי לעזר והתנינן חבילי קש. וקש לאו כמפוזר הוא.שייך בביצה 4:2

מתני' פליגא על מאן דמר כל שייחדו לאיסור אסור.="בסיס לדבר האסור, אסור" [אפילו רק לשבת זו] דתנינן האבן שעל פי החבית מטה על צדה ונופלת. רבי בא בשם רב חייה בר אשי פתר לה בשוכח.

כל ש י י ח ד ו=דווקא כ ש ה נ י ח עליו מעות, אסור [ואפילו ניטל אח"כ ס"ל מגו דאיתקצאי] כל ה מ י ו ח ד=אפילו לא הניח---כיון שמטה הזאת מיחדת לאיסור--אסור. [אבל מגו דאיתקצאי ל א א מ ר י נ ן] וקשה, למה נאסר הסל כשעלו וירדו ממנו?

מתניתין פליגא על מאן דמר כל המיוחד לאיסור, אסור. דתנינן כופין סל לפני האפרוחים שיעלו ושירדו. ותני עלה: עלו מאליהן אסור לטלטלה. אלמא אסרינן בסיס [אפילו ירדו] א"ר בון בר חייה קומי ר' זעירא תיפתר במאוס. א"ל והתני ר' הושעיה אפילו סאה אפילו תרקב. אית לך מימר סאה ותרקב מאוסין הן?!

הלכה ג משנה אין מילדין את הבהמה ביום טוב. אבל מסעדין. ומילדין את האשה בשבת. וקורין לה חכמה ממקום למקום. ומחללין עליה את השבת. וקושרים את הטיבור. ר' יוסי אומר אף חותכין.

וכל צורכי מילה עושין בשבת:

גמרא איזהו הסיוע? מביא יין ונופח לתוך

חוטמו, ונותן ידו למטה, ומקבל. ושומט דדיה ונותן לתוך פיו.

רשב"ג אומר אף מרחמין על הבהמה בי"ט. כיצד עושה? נותן גוש של מלח על רחמה והיא רוצה להניק בנה:

וקוראין לה חכמה ממקום למקום. כיי דתנינן תמן ר"ה 2:5 ולא זו בלבד אלא אפילו חכמה הבאה לילד:

ומחללין עליה את השבת. שמואל אמר עושין לה מדורה אפילו בתקופת תמוז:

וקושרין את הטיבור. כהדא אמתיה דבר קפרא נפקא מיילדה בשבת. יצא התינוק בשבת אתת ושאלת לר', אמר לה אזלון ושאלון לחייתא. אמרה ליה ליכא מנהג. אמר לה איזילי חתוך כר' יוסי.

כיני מתני' וכל צרכי חיה נעשין בשבת.

תני: השיליא הזאת, עשירין טומנין אותן בשמן. והעניים טומנין אותן בתבן וחול. אלו ואלו טומנין אותן בארץ. כדי ליתן ערבון לארץ:להחזיר מה שלוקח ממנו...

מסכת שבת פרק יט

הלכה א משנה רבי אליעזר אומר: אם לא הביא כלי מע"ש, מביאו בשבת מגולה. ובסכנה, מכסהו ע"פ עדים.

ועוד א"ר אליעזר: כורתין עצים לעשות פחמים לעשות ברזל.

כלל א"ר עקיבה: כל מלאכה שאפשר לה לעשות מע"ש, אינה דוחה את השבת. מילה שאי אפשר לה לעשות מערב שבת, דוחה את השבת:

גמרא א"ר יוחנן הוינן סברין מימר בכל הדברים חלוק רבי אליעזר. ממה שצריך ר' אליעזר לדרוש ביכורין. מה ביכורין שנאמר (ויקרא ב) בעומר, דוחין השבת.

אף ביכורין שנאמר בשתי הלחם, דוחין את השבת. הדא אמרה לא בכל הדברים חלוק ר"א. ולמה צריך ר"א לדרוש ביכורין ביכורין? אלא על ידי שעיקר, דחייתן שבות [שתיה"ל ל"ש ביה דחייה בעיקר הקרבן [רק במכשיריה] ומכשיריהן מלאכה.

התיבון והתני לולב ומכשיריו דוחין את השבת? א"ר יונה להביאו מראש הדקל. שאינו רק שבות והתני שופר ומכשיריו דוחין את השבת? להביאו מחוץ לתחום.

[ותני כן: אין מגררין ולא מגרדין ולא מפרכין]

תני בשם ר"א לולב ומכשיריו דוחין את השבת.

א"ר יונה סלקה מתניתין קיימ"ל כרע"ק.

תני מעשה היה והורה רבי כר"א. א"ר יוחנן חבורה היתה מקשה מה ראה ר' להניח דברי חכמים, ולעשות כר"א? א"ר הושעיא שאלנו את רבי יהודה הגוזר ואמר לנו: במבוי שאינו משותף, הורה רבי להקל והא תנינן אסור לטלטל מתוכו לבתים ומבתים לתוכו. א"ר אבהו קיימתיה בתינוק ובאיזמל ששבתו במבוי. ואינו אסור לטלטלו בכל המבוי? מבוי שלא נשתתפו בו, אסור לטלטל בד"א!

בעון קומי רבי יוסי, כמה דאת מר בכלים ששבתו בכל החצר מטלטלין אותן בכל החצר, ודכוותה כלים ששבתו במבוי מטלטלין אותן בכל המבוי בשבת?! שאלון ליה ולא אגיבון. דלא הוה רבי יוסי אמר אלא כל מילה באתרה. רק "במקומו הראוי" כד אתון לעירובין, אמר לון בשם רבי יוחנן כלים ששבתו בחצר מטלטלין אותן בכל החצר, ודכוותה, כלים ששבתו במבוי מטלטלין אותן בכל המבוי.

רב אמר אין מטלטלין אותו אלא בד' אמות. מבוי שלא נשתתפו בו א"ר יוסה בי רבי בון רב

כדעתיה. ורבי יוחנן כדעתיה. רבי יוחנן דו אמר קורה בלא שיתוף מתרת. הוא דאמר מטלטלין אותן בכל המבוי. רב דו אמר אין קורה מתרת בלא שיתוף. הוא דאמר אין מטלטלין אותן אלא בד' אמות. על דעתיה דר' יוחנן לאיזה דבר משתתפין בכל המבוי? א"ר יוסה בי רבי בון כדי לעשות כל הרשויות אחת. =לטלטל מ ח צ ר למבוי

ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי: סכין של מילה עושה לה חולה שורת אנשים סביב כעין מחיצה ומביאה. בר מרינה ה"ל עובדא שאל לר' סימון ושרא, שאל לר' אמי ואסר, ואיקפד רבי סימון. ולא כן תני נשאל לחכם והתיר, ישאל לחכם אחר שמא יאסר. א"ר יודן הכין הוה עובדא שאל לר' אמי ואסר ליה. לר' סימון ושרא. איקפד ר' אמי כהדא דתני נשאל לחכם ואסר, אל ישאל לחכם אחר שמא יתיר.

בימי ר' ירמיה, אינשון מפתחייא דסדרא רובא שכחו המפתח של בית המדרש הגדול אתון ושאלון ליה, אמר לון כד תחמון שטפא עבר כאשר תראו הרבה אנשים עוברים, הביאו אותו! (מחיצת אנשים) אייתינון דרך חולה. חייליה דר' ירמיה מהדא: כל חולה שנעשית בין לדעת בין שלא לדעת הרי זו חולה. רבי יודא בר פזי הורי להביאן דרך מנעלין. ע"י שינוי (בתוך המנעל) ר' חיננא בר פפא הורי לעשות חולה ולהביאו דרך מנעלין. ר' שמואל בר אבדומי הוה ליה עובדא למיגזר למול לרב ששעה בריה, אנשון שכחו מייתי איזמל. שאל לר' מנא, אמר לו ידחה למחר. שאל לרבי יצחק בר אלעזר אמר לון מישחוק קונדיטון לא אנשיתון, ומייתי איזמיל אנשיתון?! ידחה למחר! רבי יוסה בי ר' בון בשם רב חונה מתני' אמרה כן שאסור לעשות חולה. דתנינן ר"א אומר אם לא הביא כלי מע"ש מביאו בשבת מגולה שאם אומר את כן שמותר לעשות, יעשה חולה!! ומתרץ אם אומר את שיעשה חולה, אף הוא אינו מוצא לעשות חולה ואינו מביאו.

שאלו להלל הזקן מה לעשות לעם שלא הביאו סכיניהן עמהם? ע"פ שחל בשבת אמר להן הלכה שמעתי ושכחתי. אלא הניחו להן לישראל אם אינן נביאים בני נביאים הן. מיד, כל מי שהיה פסחו טלה היה תוחבה בגיזתה, גדי היה קושרו בקרניו. ונמצאו פסחיהן מביאין סכיניהן עמהן. כיון שראה מעשה נזכר הלכה. אמר להן כך שמעתי מפי שמעיה ואבטליון! ר' זעירה בשם ר"א: כל תורה שאין לה בית אב אינה תורה. בשם ר' פלוני

תמן תנינן רכב עליה, נשען עליה, נתלה עליה, עבר בה נהר, קיפל עליה המוסירה, נתן טליתו עליה פסולה וכו' לצרכה כש י ר ה. הדא ילפה מההיא. וההיא ילפה מהדא. ההיא ילפה מהדא- שאם תלה בה סכין לשחוט כשירה. והדא ילפה מההיא- שכל עבודה שהיא לשם קדשים אינה עבודה.

ויתירו להן ע"י חולה? להביא הסכין אלא כר' אמי. ואפי' תימר כרבי סימון כשם שנעלמה זו כך נעלמה זו. א"ר אבין והלא אי איפשר לשני שבועות שלא חל י"ד להיות בשבת. ולמה נעלמה הלכה מהן? כדי ליתן גדולה להלל.

תני ר"א אומר: כשם שהשחיטה דוחה שבת, כך מכשירי שחיטה דוחין את השבת. אמר לו ר"ע לא אם אמרת בשחיטה, שאי אפשר לעשות מע"ש. תאמר במכשירי שחיטה שאיפשר לעשותן מע"ש. אמר לו ר"א: אימורי ציבור יוכיחו שיכול לעשות במצ"ש. ודוחין את השבת. מה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה. מה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה. אמר לו ר"ע מה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה, שכבר דחת שחיטה את השבת. ידחו

מכשירי שחיטה לפני שחיטה, שעדיין לא דחת שחיטה את השבת. ד"א שמא ימצא הזבח פסול ונמצא דוחה שבת בלא שחיטה. גבי תינוק מה אית לך? שמא יחלה תינוק ונמצא דוחה שבת בלא מילה.

התיבון הרי מזבח שנפל בשבת הרי אינו ראוי לבנות בשבת! מין מזבח ראוי לבנות מאתמול. הגע עצמך שחל שביעי שלו בי"ד להיות בשבת. הרי אינו ראוי להזות בשבת! מין הזייה ראויה להזות מאתמול:

הלכה ב משנה עושין כל צרכי מילה. מוהלין, ופורעין, ומוצצין, ונותנין עליה אספלנית, וכמון. poultice and cumin

אם לא שחק מע"ש, לועס בשיניו ונותן. אם לא טרף יין ושמן, נותן זה לעצמו וזה לעצמו. אין עושין לה חלוק לכתחילה, אבל כורך עליה סמרטוט.

אם לא התקין מע"ש, כורך על אצבעו, ומביא אפילו מחצר אחרת:

גמרא (בראשית יז) המול ימול. מיכן לשני מילות. אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצים. עד כדון כר' עקיבה דו אמר לשונות ריבויין הן. כרבי ישמעאל דו אמר לשונות כפולות הן, התורה דברה כדרכה. (בראשית לא) הלוך הלכת. נכסוף נכספת. (בראשית מ) גנב גנבתי. מנן ליה? א"ר יודה בן פזי (שמות ד) אז אמרה חתן דמים למולות. מיכן לשני מילות, אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצים.

רב אמר (בראשית יז) המול ימול- מיכן לנולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית. המול ימול, מיכן לישראל ערל שלא ימול. ואין צ"ל עכו"ם ערל. אמר רבי לוי כתיב (שם) ואתה את בריתי תשמור. כל שכיוצא בך. תני: ישראל מל את הכותי. וכותי אינו מל את ישראל. מפני שמתכוין לשם הר גריזים. דברי רבי יודן. אמר רבי יוסי: וכי היכן מצינו שמילה צריכה כוונה?! יהא מל והולך לשם הר גריזים עד שתצא נפשו! מקללם

המשוך, לא ימול. שלא יבוא לידי סכנה דברי רבי יודה. אמר לו רבי יוסי: הרבה משוכין היה בימי בן כוזיבא וכולן מלו וחיו הולידו בנים ובנות. והמשוך, ושנולד מהול, וגר שנתגייר כשהוא מהול, צריך להטיף ממנו דם ברית.

תני אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית, שהיא ערלה כבושה. על מה נחלקו? על שנתגייר מהול, שבית שמאי אומר שצריך להטיף ממנו דם ברית. ובית הלל אומרים אינו צריך להטיף ממנו דם ברית. ר' אלעזר בנו של ר"א הקפר אומר: לא נחלקו ב"ש וב"ה ע"ז וע"ז שצריך להטיף ממנו דם ברית, על מה נחלקו? על הנולד מהול אם דוחה שבת, רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה הלכה כדברי התלמיד. אתא עובדא קומי רב ימר מן דתנינן מפני שהיא ערלה כבושה, הדא אמרה ערל ברור הוא ודוחין עליו את השבת.

רבי אבהו אמר אין דוחין עליו את השבת וצריך להטיף ממנו דם ברית. ר' אדא בר אהבה איתיליד ליה חד בר, נולד מהול מימסמיסמישמש בו ביה ומית. ר' אבין אמר נעשה פצוע דכא, ונתענה עליו ומת.התענה שימות הילד רבנן דקיסרין מרין כרות שפכה נעשה, ונתענה ומת.

רבי יוחנן בר מרייה בעי, נתערבו מלמטן יין ושמן מהו לחזור ולערות עליהן מלמעלן? להוסיף בשבת

הלכה ג משנה מרחיצין את הקטן לפני

המילה ולאחר המילה. ומזלפין עליו ביד, אבל לא בכלי.

ראב"ע אומר: מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר (בראשית לד) ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים

ספק בן ח או ט ואנדרוגינס אין מחללין עליו את השבת. רבי יהודה מתיר באנדרוגינס:

גמרא עיין לעיל 9:3 אנן תנינן מרחיצין את הקטן. תני דבית ר' מרחיצין את המילה. א"ר יוסה על כרחך את אומר מרחיצין את הקטן. תני שמואל אין מונעין לא שמן ולא חמין מע"ג מכה בשבת. א"ר יוסי: כל שעה רבי זעירא רבי בא א"ל, תני מתניתך ולא עוד אלא שמזלפין מים על גבי מכה בשבת. אם אמר את שמרחיצין את המילה, מה בין מכתו של גדול ומכתו של קטן.

ר' אבהו בשם ר"א הלכה כר"א בן עזריה. ר' בון בשם ר' אבהו: טעמא דר"א בן עזריה ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים בהיותו כואב אין כתיב כאן אלא בהיותם כואבים. מלמד שכל איבריהם כואבין עליהן. ר' יעקב בר אחא אמר, רבי אלעזר ור' יוחנן מפקדין לחייתא, כל שקויין דעבדין לחולה בשבתא. עבדין אפילו ביום השלישי שחל להיות בשבת.

מרחיצין.. שמואל אמר מפני הסכנה. אם מפני הסכנה, מחמין לו חמין! רבי יוסי בר בון בשם רבנין דתמן מחמין לו חמין בשבת. ותני כן: מחמין הוא אדם אלונטית ונותנה על גבי בני מעיים בשבת.

[לא יטול אדם עריבה מלאה חמין ויתננה על גבי מעיים בשבת. רבי יהושע בן לוי אמר לית כאן אלא מותר]

ספק ואנדרוגינס אין מחללין עליהן את השבת. ר' יהודה מתיר באנדרוגינס. תמן תנינן הכל חייבין בראייה חוץ מחרש שוטה וקטן טומטום ואנדרוגינס. מה אמר בה רבי יודה? נישמעינה מן הדא: ר' יוחנן בן דהבאי אמר משום רבי יהודה אף הסומא.פטור מראייה ולית בר נש אמר אף אלא מכלל דו מודי על קדמיתא.דאנדרו' פטור

מחלפה שיטת רבי יהודה תמן הוא אמר פרט, וכה הוא אומר לרבות! רבי יהודה ורבנן מקרא אחד דרשו. רבנן דרשו: ערל, (בראשית לד) מה ת"ל זכר? עד שיהא כולו זכר. ורבי יהודה דרש זכר, מה ת"ל ערל? אפילו מקצתו ערל. ברם הכא כל זכורך פרט לאנדרוגינס:

הלכה ד משנה מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת, שכח ומל את של ערב שבת בשבת, חייב

אחד למול אחר שבת ואחד למול בשבת, שכח ומל את של אחר שבת בשבת, ר"א מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר:

*********סוגיא זו קשה להולמה, והגהתי לפי שערי תורת א"י

גמרא אמר רבי יוחנן דרבי מאיר היא דאמר דבר שעשייתו מצוה פטור,???נראה דגרס ברישא דמתניתין "פטור" ושאין בעשייתו מצוה, במחלוקת.

[רבי שמעון אומר דבר שאין בעשייתו מצוה, חייב. ושיש בעשייתו מצוה במחלוקת.] ולדידיה, ברישא מחלוקת ובסיפא לכו"ע חייב

ר' יוסי בשם רבי יוחנן: דברי ר"ש, [לא פטרי' [אליבא דר' יהושע] רק] והוא שיהא שה תמים ובן שנה ושלמים וראוי להשתנות לשם פסח. הא דפטרינן שוחט שלמים לשם פסח את שמע מנה תלת. ש"מ דבר שאין לו קצבה. דווקא פסח דאין לו קצבה, פטרי' ודבר שדרכו להתחלף. ודבר שיש בעשייתו מצוה. דעשה מצווה (שוחט

שלמים לשם פסח)

מה אית לך מה פירוש של.. דבר שאין לו קצבה? רבי ירמיה סבר מימר, שלא נתנה התורה קצבה כמה פסחים ידחה את השבת בכל שנה. אם יש 1000 בני ישראל יש 1000 דחיות. אם יש 2000 בנ"י, יש 2000 דחיות ר' יוסי סבר מימר, שאין את יכול לעמוד על מניינן.א"א לספור כל הפ ס ח י ם [עיין בבלי פסחים שרק פעם א ח ת הצליחה המלכות למנותן].

רבי יוסה כד הוה מטי לאילין תינוקות הוה אמר: יפה לימדני ר' ירמי'. אית לך מימר שאין אתה יכול לעמוד על מניינן?! אלא שלא נתנה התורה קצבה כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה הכא פטרי' אע"ג ד"יכולים לעמוד על מניינם" רק שלא נתנה התורה שיעור כמה תינוקות מותר למול בכל שבת [לפעמים ארבע לפעמים חמש לפעמים שש.....]

רב חסדא אמר: דברי ר"ש, תיפתר שהיה שם חבורה אחת שלא שחטה.דווקא בכה"ג פטר ר"יוש בשוחט אחרים לשם פסח–דמיקרי "יש בעשייתו מצווה"

אמר רבי ינאי: והוא ששכח ומל את של שבת בע"ש.מחייב ת"ק דמתני' (לפי גירסתינו), מכיון שלא ניתנה שבת לידחות מלו בשחרית? של שבת מל בשחרית, ושכח ומל של ע"ש בין הערביים, מהו? רבי זעירא אמר סבר רבי ינאי פטור. ר' בא אמר חייב. ולידא מילה אמרה ר' ינאי? אים חייב אפי' בכה"ג, למה אמר ר"י והוא... בא להודיעך איכן דרך התינוקות לחלף.

על דעתיה דר' זעירא לית ר"ח כרבי ינאי על דעתיה דרב בא, ר"ח כרק ינאי. א"ר מנא קומי ר' יוסי מה דמר רב חסדא כר"ש.עיין לק' ומה דמר ר' ינאי כר"מ.נוסח מתני' ומשיבין דבר בין רבי מאיר לרבי שמעון?! ולמה אתה מקשה ....לית ר"ח כר'כר' ינאי---הא ר"ח כר"ש סבירא ליה!

לא אשכחן פלוגתא בין ר' מאיר לבין ר"ש בשיור.

אילו התנוקות ספיקות. מה את עביד לו כדבר שיש לו קצבה או כדבר שאין לו קצבה? אין תעבדינון כדבר שאין לו קצבה, אפילו אין שם תינוק אחר למול. אין תעבדינון כדבר שיש לו קצבה, והוא שיהא שם תינוק אחד למול. אמר רבי יוסה מליהון דרבנן ר"ח ור' ינייִ [אליבא דר' בא] עבדון לון כדבר שיש לו קצבה. והוא שיש שם תינוק אחר למול.

איתא חמי הקדים זמנו פטור.סיפא דמתניתי' איחר זמנו חייב?! ריישא רב הונא אמר חילופין היא מתניתא ברייתא של ר"ש הפוך ממתני' דאזלא כר"מ דתני אמר ר"ש לא נחלקו ר"א ור' יהושע על מי שהיה לו למול אחר שבת ומלו בשבת שחייב. על מה נחלקו? על מי שהיה לו למול בע"ש ומלו בשבת, שר"א מחייב חטאת ור' יהושע פוטר.

א"ר יוסי בי רבי בון מן קושיי מקשי לה רבי ינאילמה מחייב מתניתין לכו"ע במל של ע"ש בשבת, הא איפכא מסתבר' (דעכ"פ עשה מצווה—משא"כ בסיפא לא עשה מצווה כשמל לפני ח') והוא ששכח ומל של שבת בע"ש.דלא היה טרוד כלל, משא"כ בסיפא "היה לפניו" התינוק "השבתי"

רב אדא בר אהבה אמר זו דברי ר"מ ור"ש. אבל דברי רבי יוסי אפילו דבר שאין בעשייתן מצוה, הואיל וטועה בו לשם מצוה פטור.

היי דין ר' יוסי? היי דתנינן תמן. ר' יוסי אומר: י"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת שכח והוציא את הלולב לר"ה, פטור. מפני שהוציאו ברשות.

אף בסכין של מילה? אף במצה? עיין בפנים [והחסרתיהו]

הלכה ה משנה קטן נימול לשמונה לתשעה לעשרה לאחד עשר לשנים עשר לא פחות ולא יותר. כדרכו לשמונה, נולד בין השמשות נימול לתשעה, בין השמשות ע"ש נימול לעשרה, י"ט לאחר שבת נימול לאחד עשר, שני ימים טובים של ר"ה נימול לשנים עשר.

קטן החולה אין מולין אותו עד שיבריא:

גמרא יש קטן נימול ליומו. היך עבידא? ילדה ואח"כ נתגיירה, נימול ליומו. נתגיירה ואח"כ ילדה נימול לח'.

יעקב איש כפר נבורייא שאל לר' חגיי. מעתה נולד בין השמשות נימול בין השמשות! למה אמרה המשנה נימול לתשעה אמר ליה אילו הוינן אנא ואת עלין בחד תרע, דילמא הוינן יכלין מכוונה?! וכי אפשר לכוון כ"כ?! [שמא נולד ביום ו, ואתה מלו בשבת--שא"א לכוין הזמן בדיוק כ"כ]

שמואל אמר, אחזתו חמה ממתינין לו ל' יום. אותם ל' יום מהו להאכילו חלב מחיטי תרומה תרומה? מהו לסוכו שמן תרומה? נישמעינה מן הדא: הערל וכל הטמאין לא יאכלו בתרומה, נשיהם ועבדיהן יאכלו. ור' אחא בשם ר' תנחום בר חייא אין ערלה אלא מיום השמיני ולהלן. ותני כן: כל שלשים יום אסור להאכילו חלב תרומה ולסוכו שמן תרומה. לילי שמיני מה את עבד ליה? ממה דתני לילי שמיני כנכנס לדיר להתעשר. הדא אמרה ליל שמיני כשמיני. ותני כן: כל שבעת הימים מותר להאכילו חלב תרומה ולסוכו שמן תרומה:

הלכה ו משנה אלו הן ציצין המעכבין את המילה: בשר החופה את רוב העטרה. אינו אוכל בתרומה. אם היה בעל בשר, מתקנו מפני מראית העין. מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל:the corona must be uncovered

גמרא אלו ציצין המעכבין את המילה. ר' אבינא בשם ר' ירמיה בחופה רוב גובהה של עטרה. רבי יוסה בן חנינא אומר בחופה רוב גגה של עטרה. רבי טביי בשם שמואל בודקין אותו בשעה שמתקשה:

מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל. תני וענוש כרת. על חילול שבת ר' אחא בשם ר' אבהו הדא דתימר בשאין בו כדי למרק.אין לו זמן לגמור הפריעה אבל אם יש בו כדי למרק, ממרק ואינו חושש.גומר הפריעה בשבת

תני: כל שעה שעוסק במילה חוזר בין על ציצין המעכבין במילה בין על ציצין שאין מעכבין. פירש, אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין במילה.

אמר רבי יוחנן: דברי רבי יוסי: אפילו על ציצין שאין מעכבין המילה, אם פירש חוזר. היי דין ר' יוסה היא? ....עיין בבלי

מסכת שבת פרק כ

הלכה א משנה ר"א אומר: תולין את המשמרת filter בי"ט, ונותנין יין לתלויה בשבת. וחכ"א: אין תולין את המשמרת בי"ט, ואין נותנין לתלויה בשבת, אבל נותנין לתלויה בי"ט:

גמרא תני לא נחלקו 17:7 ר' אליעזר וחכמים שאין נוטעין אוהלין בתחילה בי"ט. על מה נחלקו? על מוסיפין, שר"א אומר אין מוסיפין בשבת ואצ"ל ביו"ט. וחכמים אומרים מוסיפין בשבת ואין צריך לומר ביו"ט. וכא לא בתוספת אנן קיימין?!ולמה אסרו חכמים לתלות משמרת? אמר רבי אבין בר כהנא תיפתר במשמרת חדשה שמכשירה לכלי.

כל שכן& מחלפא שיטתיה דר"א! מה אם

תמן שאינו מכשירה לכלי, את אמר אסור. כאן שמכשירה לכלי, לא כל שכן! א"ר חיננא אתיא דר"א כר' יהודה דתני בשם רבי יהודה אף במכשירי אוכל נפש התירו.

#רבי אחא בשם רבי בא כדברי המתיר ובלבד מלמעלן. רק אוהל מלמעלה שרי [לא כ ל האוהל]

כהדא: בימי ר' יודה בן פזי הוה ריבעה sleeping accommodations בבי מדרשא, והוון פרסין קילעיה מאתמול בד' אמות, מחיצות להפסיק בין הערים והישנים ולמחר הוו פרסין כולהון. סברון מימר מדברי ר' יודה בן פזי, בדקון ואשכחון דלאו מדעת ר' יהודה בן פזי, עד שיפרוס רובן. לא סגי בד"א

ר' חייה בשם ר' יוחנן: הנוטע אוהלין בשבת חייב משום בונה. א"ר זעירא אינו אלא כפורסן ומקפלן בשבת.

ר' בא בר כהן בעא קומי רבי יוסי, ההן כילה דעל ארונה מהו? "פרוכת" לפני "ארון" שפותח וסוגר א"ל כיון דהיא פרוסה מאתמול נעשה כפותח ונועל בשבת.

ר' זעירה רב חייה בר אשי בשם שמואל: המשמר חייב משום בורר. א"ר זעירא לא מסתברא אלא משום מרקיד. ר' יוסי ור' יונה תריהון אמרין, בקדמיתא הוינן אמרין, יאות א"ר זעירא, מה המרקד קמח למטן וסולת למעלן, אף המשמר יין למטן ושמרים למעלן. ולא הוינן אמרין כלום. למה? שהותר מכלל ברירה והותר מכלל שימור. הותר מכלל ברירה- בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי. הותר מכלל שימור- נותנין לתלויה ביום טוב. ולא הותר מכלל הרקדה. דמר ר' חנינה ברוקה בשם רב יהודה: אין שונין את הקמח פעם שנייה אבל מרקידין לאחורי נפה. אין תימא משום מרקיד יהא אסור ליתן לתלוייה ביו"ט

א"ר יוסה בי רבי בון ודלא כר' יודה. דתני בשם ר' יודה אף מכשירי אוכל נפש התירו.

בעייא דא מילתא: מהו ל ש נ ו ת קמח לאחורי הנפה, כרבנן?

הלכה ב משנה נותנין מים ע"ג שמרים בשביל שיצלו

ומסננין את היין בסודרים, ובקפיפה מצרית.

נותנין ביצה במסננת של חרדל.

ועושין יינומילין בשבתhoneyed wine

ר' יהודה אומר: בשבת בכוס. ובי"ט בלגין. ובמועד בחבית. רבי צדוק אומר: הכל לפי האורחין:

גמרא ..בסודרים..ר' בא בשם רב יהודה בשם רב ובלבד שלא יעשה אותה כמין תיק. בעייא דא מילתא: מהו לכפותן ונעשית תיק מאיליה? א"ר מתניה מטה אותה הסודר בעת הסינון על צידה. ובלבד שלא יעשה בשבת כשעושה בחול.

כיני מתני': מפרידין ביצה, במסננת של חרדל.

גוש של חרדל, ר' יוסי בשם רבי אלעזר: ממעך ביד אבל לא בכלי. רבי יעקב בר אחא רבי יוחנן בשם רבי ינאי. ממעך בין ביד בין בכלי, אמר לו רבי יוחנן לר' ינאי והלא הכלבים אין עושין אותה כן!! אפילו אנשים הפחותים אין ממעכין ביד--וממילא הוי שינוי ויש לעשות כן בשבת!

רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ממעך ביד אבל לא בכלי:

ועושין יינומילין בשבת. רבי יסא בשם

ר"י: יין ודבש ופילפלין:

הלכה ג משנה אין שורין את החלתית asafetida בפושרין, אבל נותנה לתוך החומץ.

אין שורין את הכרשינין vetches ולא שפין אותן. אבל נותן הוא לתוך הכברה או לתוך הכלכלה

אין כוברין את התבן בכברה, ולא יתננה ממקום גבוה בשביל שירד המוץ, chaff אבל נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס:

גמרא אמר רבי מנא כיני מתניתא אבל נותנה לפניו לתוך החומץ.כ לאוכלה מיד

רב הונא אמר לא שנו אלא בפושרין הא בצונן מותר. רבי יוחנן בשם רבי ינאי אפילו בצונן אסור. אמר לו רבי יוחנן לר' ינאי והלא לא שנו אלא בפושרין? אלא על חנם יגענו!! ללמוד המשנה!

רב הונא אמר, מי חלתית מותר לשתותם בשבת. שמואל אמר, חלתית עצמה מאכל בריאים הוא. רב הונא אמר, מאן דאכל מתקל זוזא מיניה מסתכן ועור נחלץ. ר' בא אכל מתקל זוזא מיניה, ופרש לנהר:

אין שורין את הכרשינין. משום בורר:

ואין שפין אותן. משום דש:

אין כוברין את התבן בכברה ולא יתננה במקום גבוה בשביל שירד המוץ. משום מרקיד:

הלכה ד משנה גורפין האוכל מלפני הפטם ,fattened ox

ומסלקין לצדדין מפני הריעי רק סילוק שרי [שהרי אין מי שיאכל שיריהם] דברי ר' יוסה. וחכמים אוסרין

נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת:

גמרא מפני מה שהפטם מותיר, הרעי אוכל. וע"כ שרי לגרוף

בעיא דא מילתא: מהו ליטול מלפני בהמה זו וליתן לפני בהמה זו. ולאו מתני' היא?! נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת! מתני' מין במינו, צריכא ליה מין בשאינו מינו.

תני נוטל אדם מלפני החמור ונותן לפני פרה. מלפני בהמה שפיה רע ונותן לפני בהמה שפיה יפה: כ שאוכל הכל ואינו "מקפיד"

הלכה ה משנה הקש שעל גבי המטה, לא ינענענו בידו, אבל מנענעו בגופו. אם היה מאכל בהמה, או שהיה עליו כר או סדין, מנענעו בידו.

מכבש a press for clothes של בעלי בתים מתירים אבל לא כובשין. ושל כובסין לא יגע בו. ר' יהודה אומר: אם היה מותר מערב שבת, מתיר את כליו ושומטן:

גמרא מתני' בשלא ישן עליו מאתמול. אבל אם ישן עליו מאתמול, כגופו הוא.

א"ר יעקב בר אידי: ראשונים היו שואלין, מהו שינענענו דרך אצילי ידיו?

א"ר ינאי קרוח קריחה. קפוח קפוחה. שפוך צנינים על מאן דקרירי ליה. נפל ביתיה על מגיר, רויח עליה. הקרח ראש של קרח! מי שמקופח ע"י לסטים, קפחהו! שפוך צונן למי שקר לו! נפל בית שכנך, הרווח גבולך לתוכו [בתר עניא אזלא עניותא--מי שאין לו כר=עני, א"י לישון על הקש!] תני רבי חייה הדין דין לעני.משל שאומרת מי שמזלו רע הכל הולך רע......(שאין בידו לקנות סדין...ואוסרים לו לישון.....)

והתני: מודים חכמים לר' מאיר בחותמות שבקרקעות, שמפקפקין ומתירין ומפקיעין וחותכין, בי"ט. ובשבת- מפקפקין, אבל לא מפקיעין ולא חותכין ולא מתירין. [ושבכלים, בשבת מותר ואין צריך לומ' ביום טוב] הדא אמרה מכבש לא עשו אותו כקרקע.

א"ר יוסי מתניתין לא אמרה כן: של כובסין לא יגע בו:

כא,א נוטל אדם את בנו והאבן בידו, כלכלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טהורה, עם הטמאה ועם החולין. רבי יהודה אומר, אף מעלין את המדומע באחד ומאה.

כא,ב האבן שעל פי החבית--מטה על צידה, והיא נופלת. הייתה בין החביות--מגביהה, ומטה על צידה, והיא נופלת. מעות שעל הכר--נוער את הכר, והן נופלות. אם היתה עליו לשלשת, מקנחה בסמרטוט; היתה על של עור--נותנין עליה מים, עד שתכלה.

כא,ג בית הלל אומרין: מעבירין מעל השולחן קליפין ועצמות; בית שמאי אומרין: מסלק את הטבלא כולה ונוערה. מעבירין מעל השולחן פירורין פחות מכזית, ושיער של אפונין ושל עדשים,pods of chic-peas & lentils מפני שהוא מאכל בהמה.

ספוג--אם יש לו עור בית אחיזה, מקנחין בו; ואם לאו, אין מקנחין בו. וחכמים אומרים, בין כך ובין כך, ניטל בשבת.
ואינו מקבל טומאה

מסכת שבת פרק כב

כב,א חבית שנשברה--מצילין ממנה, מזון שלוש סעודות, ואומר לאחרים, בואו והצילו לכם: ובלבד שלא יספוג. אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין; יצאו מעצמן, אסורין. רבי יהודה אומר, אם לאוכלין, היוצא מהן מותר; ואם למשקין, היוצא מהן אסור.

חלות דבש שריסקן מערב שבת--יצאו מעצמן, אסורין; רבי אלעזר מתיר.

כב,ב כל שבא בחמין מלפני השבת, שורין אותו בחמין בשבת; וכל שלא בא בחמין מלפני השבת, מדיחין אותו בחמין בשבת--חוץ מן המליח הישן וקולייסמין דג מspain האספנן, שהדחתן היא גמר מלאכתן.

כב,ג שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות, ובלבד שלא יתכוון לעשותה כלי. אין נוקבין מגופה של חבית, דברי רבי יהודה; ורבי יוסי מתיר.

לא ייקבנה מצידה. אם היתה נקובה--לא ייתן עליה שעווה, מפני שהוא ממרח; אמר רבי יהודה, מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערבa city; ואמר, חושש אני לו מחטאת.

כב,ד נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור, ואת המים היפים ברעים בשביל שייצנו, ואת הצונן בחמה בשביל שייחמו.

מי שנשרו כליו בדרך, מהלך בהן ואינו חושש; הגיע לחצר החיצונה--שוטחן בחמה, אבל לא כנגד העם.

כב,ה הרוחץ במערה או במי טבריה--מסתפג אפילו בעשר לונטייות, ולא יביאם בידו;דחיי' לסחיטה אבל עשרה בני אדם מסתפגין בלונטית אחת, פניהם ידיהם ורגליהם, ומביאין אותה בידם.

כב,ו סכין וממשמשין,they anoint and massage אבל לא מתעמלין ולא מתגרדין.kneaded or scraped אין יורדין בפילומה,muddy wrestling ground ואין עושין אפיקטפיזוןinduce vomiting בשבת.

אין מעצבין את הקטן, straighten the limb אין מחזירין את השבר. מי שנפרקה ידו או

רגלו, לא יטרפם בצונן; אבל רוחץ כדרכו, ואם נתרפא, נתרפא.

מסכת שבת פרק כג

כג,א שואל אדם מחברו כדי יין וכדי שמן, ובלבד שלא יאמר "הלווני" וכן שואלת אישה מחברתה כיכרות. אם אין מאמינו--מניח טליתו אצלו, ועושה עימו חשבון לאחר שבת. וכן ערב פסחים בירושלים שחל להיות בשבת, מניח טליתו אצלו ואוכל את פסחו, ועושה עימו חשבון לאחר יום טוב.

כג,ב מונה אדם את אורחיו, ואת פרפרותיוand the savory portions מפיו; אבל לא מן הכתב. ומפיס עם בניו ועם בני ביתו על השולחן, ובלבד שלא יתכוון לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה, משום קוביה.אסור לשחק בcube בשבת—אים יש נפק"מ בין המנות

מטילין חלשים על הקדשים ביום טוב, אבל לא על המנותכשיש לכהנים שאר מנות לחלוק—לא התירו רק בבניו וב"ב.

כג,ג לא ישכור אדם פועלין בשבת, ולא יאמר אדם לחברו לשכור לו פועלין. ואין מחשיכין על התחום לשכור פועלין, ולהביא פירות; אבל מחשיך הוא לשמור, ומביא פירות בידו.

כלל אמר אבא שאול: כל שאני זכאי באמירתו, רשאי אני להחשיך עליו.

כג,ד מחשיכין על התחום לפקח על עסקי הכלה, ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכין.

גוי שהביא חלילין בשבת--לא יספוד בהן ישראל, אלא אם כן באו ממקום קרוב.מתוך התחום

עשו לו ארון וחפרו לו קבר,בשביל עכו"ם ייקבר בו ישראל; ואם בשביל ישראל, לא ייקבר בו עולמית.

כג,ה עושין כל צורכי המת, סכין ומדיחין אותו, ובלבד שלא יזיזו בו אבר. ושומטין את הכר מתחתיו, ומטילין אותו על החול, בשביל שימתין.שיהיה קר קושרין את הלחי--לא שיעלה, אלא שלא יוסיף.

וכן קורה שנשברה, סומכין אותה בספסל או בארוכות המיטה--לא שתעלה, אלא שלא תוסיף. אין מאמציןלסגור עיניו את המת בשבת, ולא בחול עם יציאת נפש; וכל המאמץ עם יציאת נפש, הרי זה שופך דמים.

מסכת שבת פרק כד

כד,א מי שהחשיך בדרך, נותן כיסו לנכרי; אם אין עמו נכרי, מניחו על החמור. הגיע לחצר החיצונה, נוטל את הכלים הניטלין בשבת; ושאינן ניטלין, מתיר את החבלים, והשקין נופלין.

כד,ב מתירין פקיעי עמירbundles of hay לפני בהמה, ומפספסין את הכיפיןand spread out bunches; אבל לא את הזירין.but not small bundles

אין מרסקין לא את השחת, ולא את החרוביןchop unripe stalks of corn or carob לפני בהמה, בין דקה בין גסה; רבי יהודה מתיר בחרובין בדקה.

כד,ג אין אובסין את הגמל, ולא דורסיןthey do not stuff or cram food into his mouth; אבל מלעיטין.regular. ואין ממריןfatten calves את העגלים, אבל מלעיטין אותן. ומהלקטיןforce-feed לתרנגולין, ונותנין מים על גבי המורסן; אבל לא גובלין. אין נותנין מים לפני דבורים, ולפני יונים

שבשובך; אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולין, ולפני יונים הרדסייות.

כד,ד מחתכין את הדלועין לפני בהמה, ואת הנבילה לפני הכלבים; רבי יהודה אומר, אם לא היתה נבילה מערב שבת--אסורה, לפי שאינה מן המוכן.

כד,ה מפירין נדרים בשבת, ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת. ופוקקין את המאור.stop-up a light hole ומודדין את המטלית ואת המקוה. מעשה בימי אביו של רבי צדוק ובימי אבא שאול בן בטנית, שפקקו את המאור בטפיח,pitcher וקשרו את המקידהpot בגמי,וחברוהו למקל ארוך לידע אם יש בגג פותח טפח, אם לאו

מדבריהם למדנו, שפוקקין ומודדין וקושרין בשבת. להבנת המשנה נעתיק גמרא בבלית

אמר רב יהודה אמר רב הילקטימבוי צר מאד קטנה היתה בין שני בתים וטומאה היתה שםבהמבוי, וגיגית סדוקהכ גג מונחת על גבן ופקקו את המאור בטפיחכדיי שלא ייכנס הטומ' מיכאו ולהבא וקשרו את המקידה בגמי לידע אם יש שם בגיגית פותח טפח אם לאו:אים יש, הרי הטו' יוצאת דרך שם

.1

מסכת עירובין פרק א

הלכה א משנה מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה ימעט רבי יהודה אומר אינו צריך והרחב מעשר אמות ימעט אם יש לו צורת פתח אף ע"פ שהוא רחב מעשר אמות אינו צריך למעט:

גמרא ר' יוסה אמר לה סתם רבי אחא בשם רב: רבנן ילפין לה מפתחו של היכל, ורבי יודה יליף לה מפתח האולם. אם מפתח האולם דייו ארבעים אמה! דתנינן תמן פתח האולם גבוה ארבעים אמה ורוחב עשרים אמה. תני רבי חייה אפילו ארבעים חמשים אמה תני בר קפרא אפילו מאה אמה

א"ר אבין ר' יודה כדעתיה ורבנן כדעתהון. דתנינן תמן 9:4 וכן גשרים המפולשין מטלטלין תחתיהן בשבת דברי רבי יודה וחכמים אוסרין. היך מה דתימר תמן, את רואה את המלתירה main beam כולו יורדת וסותמת. אוף הכא את רואה את התיקרה כולו כאילו יורדת וסותמת.

הוא דעתיה דר' יודה בסוכה שמכשיר למעלה מ20 הוא דעתיה במבוי. הוא דעתהון דרבנן בסוכה הוא דעתהון במבוי

ולא דמייא, יש דברים כשירים בסוכה ופסולין במבוי. כשירין במבוי ופסולין בסוכה! דוקרנין כשירין בסוכה ופסולין במבוי, העמיד ד דוקרנין על מחיצות הסוכה [הגבוהין י] וסיכך על גביהן ותני כן הביא ארבעה דוקרנין וסיכך על גביהן, סוכה כשירה מבוי פסול [הדא דתימר בגבוהין ג' למעלה מכותלי המבוי אבל אם אינן גבוהין ג' מכותלי המבוי כשר בשאין בהן רוחב ארבעה אבל אם יש בהן רוחב ארבעה אפילו גבוהין כמה כשר]

דפנות, כשירות בסוכה ופסולות במבוי. ותני כן שתים כהילכתן ושלישית אפי' טפח כשר. רבי חייה בשם ר' יוחנן שתים של ז ז טפחים

ושלישית אפילו טפח, כשר. ובמבוי עד שיהא מגופף מארבע רוחותיו.
רחב מעשר אמות, סוכה כשרה ומבוי פסול.
הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת. [הדא דתימר על בית סאתיים אבל יתיר מבית סאתיים נעשית כמחיצה שהוקפה זרעים שאין מטלטל בה אלא בארבע אמות]
חמתה מרובה מצילתה בסוכה פסולה ובמבוי כשר, סוכה מקורה פסולה, מבוי מקורה כשר. רבי אמי בשם רב הושעיא לא סוף דבר מקורה אלא נתן מלתרא יש בו רחב ארבעה טפחים מתרת את המבוי
רבי אחא רבי חיננא בשם כהנא אין הלכה כרבי יודה. דלא כן מה אנן אמרינן, רבי יודה וחכמים תהא הלכה כרבי יודה?! אלא בגין דא"ר יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כדברי המיקל בהלכות עירובין, ואמר רב יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי יוחנן בן נורי, סברין מימר יחיד אצל יחיד, הא יחיד אצל חכמים לא, אתא רבי יעקב בר אחא רבי יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי: הלכה כרבי יוחנן בן נורי ואפילו חכמים החלוקין עליו וכא תהא הלכה כרבי יודה ואפילו חכמים החלוקים עליו, קמ"ל דלא

שמואל אמר הלכה כדברי המיקל בעירובין. א"ל רב חייה בר אשי כגון ההוא דתנינן תמן 9:4 וכן גשרים המפולשין מטלטלין תחתיהן בשבת דברי רבי יודה וחכמים אוסרין? א"ל לא מחיצות אמרתי, אלא עירובין.

סבר כהנא כהדא דשמואל

לא אמר אלא למעלה מעשרים. הא בסוף עשרים כשר. ותייא כרב, דרב אמר: סוף שיעורן=שיעור מצומצם להקל. רבי יוחנן: סוף שיעורן להחמיר.
#רבי חייא בשם רבי יוחנן: מבוי שקורתו למעלה מעשרים, נותן קורה בתוך עשרים, וממעט . אמר רבי יוסה והוא שיהא כל הכשר קורה בתוך עשרים.
רבי חלקיה אמר בשם רבי אחא

ואפילו כרב אתיא היא (מימרא דר' חייא בשם ריו"ח), דרב אמר שחיטה מחצה למחצה כשירה, ולמה אמר פסולה? מפני מראית העין. שאם תימר שיתן בסוף עשרים, אף הוא נותן למעלה מעשרים: #

ימעט: כיצד ימעט? עושה איסטבא על פתח המבוי ומתיר המבוי. כמה יהא בה? רבי אחא בשם רבי הושעיה ארבעה טפחים כדי מקום. רבי יוסה אומר טפח כדי קורה. חברייא אמרין כל שהוא. הרי אין כאן גובה עשרים אמה על רוחב טפח! ע"כ סגי בכ"ש

לא היה גובה עשרה טפחים צריך לחוק. כמה יחוק? רבי אחא אמר ד' אמות כדי מבוי. רבי יוסה אמר ד' טפחים כדי מקום. ר' יעקב בר אחא ר' יוסה בשם ר' יוחנן: עושה חריץ על פתח המבוי עמוקה י' ורחב ד' ומתיר המבוי חריץ הזה יכול לעשות...בין מבפנים בין מבחוץ, והוא שיהא בתוך ג' לכותלי המבוי. ואפילו כמאן דמר תמן =שתי קורות שאינם נוגעות זה בזה. ארבעה, מודי הכא בג', תמן תוך למבוי, ברם הכא חוץ למבוי.

עשה גדר בפתח המבוי גבוה עשרה, מתיר המבוי בין מבפנים בין מבחוץ, היה שם גדר, אם מתלקט הוא עשרה טפחים מתוך ג',שנוח להילוך צריך קורה. ואם לאו, אין צריך
אית תניי תני מתוך ארבע. מאן דמר מתוך שלש, רבנן. מאן דמר מתוך ארבע, ר"מ
היה מונדרן =מדרון באמצע המבוי, לעליונים- נידון משום חריץ, לתחתונים- משום גדר:

הרחב מעשר אמות ימעט: כיצד ממעט? נותן מלתרה בפתח המבוי ומתיר המבוי. אים נותן "מלתרא", יכול להיות יותר מ10! לגובה איתמרת, ורבנן עבדין לה אפילו ברוחב? ולא כפרוץ למלואו הוא?! נעשית כאכסדרה! רבי מתיר אכסדרה בבית שריי שם מקום כמה עמודין היה בה? רבי יעקב בר אחא אמר ר' חייא ר' יוסה חד אמר ששה וחד אמר שמונה. א"ר יעקב בר אחא ולא פליגי, מאן דמר ששה לא מחשב אילין תרין ברייא

שניים החיצוניים, מאן דמר שמונה, מחשב אילין תרין ברייא. רבי יעקב בר אחא בשם ר"א: לא סוף דבר ששה לא סוף דבר שמונה, אלא אם היו רבים בוקעין בה, אפי' כמה יהו אסורין. אם אין הרבים בוקעין בה, אפי' שניים יהו מותרין!ומתרץ.. מה דהוא עבדא הויא עבדה "מעשה שהיה, כך היה"

ואכסדרא שנפרצה למלואה לר"ה, רבי לא ורבי יוחנן תריהון אמרין מטלטלין בכולה. שמואל אמר אין מטלטלין בה אלא בארבע אמות. אמר רבי יוסי ולא מודי שמואל במבוי שהוא מקורה, למעלה מעשרים אמה, שהוא כשר? אלמא אמרי' פי-תקרה יורד וסותם אלא מיסבור סבר שמואל (והוא שיהא כל הכשר קורה בתוך עשרים) לא סבר "היתר מקורה" (אתא רבי אחא רבי חיננא בשם רבי הושעיה: והוא שיהא הכשר הקורה בתוך עשרים). אמר רבי יוסי ואפילו דסבר שמואל במבוי המקורה למעלה מעשרים אמה כשר, לא דמי מבוי לאכסדרא, מבוי נעשה לתשמיש בתים, אכסדרא לא נעשית אלא לתשמיש דבר. {חילוק בין מבוי לאכסדר' אילו מבוי שאינו מקורה, ונתן הקורה בתוך עשרים, שמא אינו כשר?! אילו אכסדרה שאינה מקורה ונתן הקורה בתוך עשרים, שמא כלום היא?!}

היה רחב בתוך חמש עשרה אמה, ר' בא ורב הונא בשם רב: עושה פס של ג' אמות וכל שהוא, מרחיקו מן הכותל שתי אמות, אותו "כל שהוא" נידון לשם לחי, והשאר והוא שיהא העומד רבה על החלל. ויעשה פס ארבעה טפחים באמצע--נמצא אין פירצה של 10 במקום אחד! ולא כן תני עושה פס של ארבעה טפחים! א"ר בא בר פפי: כדי להתיר שניהן בלא קורה. בתקנת ר' בא, אי"צ לקורה, כי יש עוד משהו ללחי!

[להתיר מבוי רחב מ10]. אית תניי תני מעמיד קנה ודוקרן,=צוה"פ [כמתניתין] אית תניי תני עושה פס של ארבעה טפחים. א"ר יוסה הלכה כאומר עושה פס ארבעה טפחים

תני רשב"ג אומר מבוי שיש לו שני פתחים, נותן קורה באחד מהן ומתיר. רבי אחא בשם רבי לוי: אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל.

[א"ר בא והוא שהעמיד קנה ודוקרן, אבל אם עשה פס ארבעה טפחים, הלכה כרשב"ג] לא ידענא אהיכא קאי

ותני כן: מבוי שיש לו שלשה פתחים, נותן קורה באחד מהן ומתיר. א"ר יוסי והוא שנתן על האמצעי, אבל אם נתן על החיצון, ניחא עומד שכאן מתיר פירצה שכאן, ומי מתיר פירצה של הלן? א"ר שמי תיפתר כרבן שמעון בן גמליאל, ולית את שמע מינה כלום

מבוי עקום ומפולש כצורת L רבי יוחנן אומר נותן לחי וקורה מיכן ומיכן, ועושה צורת פתח מיכן בעקמימותו. ריש לקיש אמר נותן לחי או קורה ומתיר. על דעתיה דריש לקיש בקשו לעשות להן תקנה, אלו משתמשין עד מקום הכותל ואלו משתמשין עד מקום הכותל, ולא נמצאו שתי רשויות משתמשות ברשות אחת ?! ה"קרן זוית" אלא אלו משתמשות דרך עקמומיות, ואלו משתמשות דרך עקמומיות,מושכין קו באלכסון ולא נמצא שתי רשויות משתמשות ברשות האסורה להן?!

רב ושמואל. רב כר"י, ושמואל כר"ל

ר"י וריש לקיש הוון שריין בשקקה שבתו בשכונה של..דר' יצחק, ריש לקיש טילטל כדעתיה. ר"י לא אסר ולא טילטל. א"ר יוחנן: הניחו לבני מבוי! שיהו שוגגין ואל יהו מזידין. מה עירב? לא עירב? אין תימר עירב, מחלפה שיטתה דר' יוחנן. למה מסייע עוברי עבירה! אין תימר לא עירב, יואסר לבני המבוי! ר' יוחנן ביטל רשותו. א"ר אחא כף כפה אותו.. ריש לקיש לר' יוחנן וטלטל! א"ר מתניה ויאות!

עכצ"ל שהכריחו לטלטל, דאל"ה ל"מ ביטול דהו"ל כמי שאינו מודה בעירוב (כצדוקי)

[6:2 מה טעמא דרבי מאיר? עשו

אותו כשוגג ולא מזיד. מה טעמא דרבנן? מכיון שחשודין הן לטלטל כמזידין הן.] אמרין ליה, אין כיני, יעשה שונאין של רבי יוחנן(כינוי לר' יוחנן גופיה) כצדוקי אצל בני המבוי ויואסר לבני המבוי!! אמר רבי יוסי בי רבי בון צדוקי חשוד לטלטל וכא מה אית לך?

מה נפק מביניהון? היה עשוי כמין כי X ר' יוחנן אמר נותן לחי וקורה מיכן, ועושה צורת פתח מיכן באמצע הX ריש לקיש אמר אפילו כמה קורות אינן מתירין אותו.

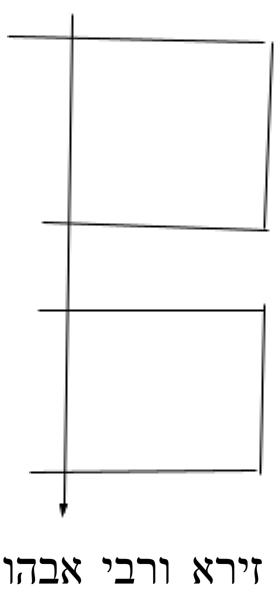
רב ירמיה בשם רבי בון מבוי שנפרץ מכנגדו, =דופן אמצעי ארבעה. מן הצד יותר מעשר. חברייא בשם רב: לא שנייא בין שכנגדו בין מן הצד ארבעה. הוון בעיי מימר, מאן דמר מן הצד יותר מעשר, הא עשר מותר. בשיש שם רוחב ארבעה הכותל ממשיכה 4 טפחים ושוב נפרצה מאן דמר בין מכנגדו בין מן הצד ארבעה בשאין שם רוחב ארבעה. ולא כן סברנן מימר רב כרבי יוחנן וא"ר יוסי בי רבי בון כדי לעשות כל

הרשות כאחת. כיון שמחמיר במבוי עקום, ה"ה שיחמיר בפירצה יותר מ4 מן הצד--אף "שיש שם רוחב 4"

מבוי שנפרץ מצידו כלפי ראשו. רבנן דקיסרין א"ר חייה ר' יוסה אם יש שם מצידו עומד ארבעה,אינו צריך קורה. ואי לא, לא צריך. מה בינו למבוי שיש לו שני פתחים? אילו מבוי שיש לו שני פתחים שמא אינו נותן קורה על אחד מהן ומתיר?!

אמר רב נחמן בר יעקב: מבוי שיש לו שני פתחים אין דרך בני אדם ליכנס בפתח הזה ולצאת בזה.ע"כ סגי בקורה אחד ברם הכא דרך בני אדם ליכנס בפתח זה, ולצאת בפירצה

קורה אחת מהו שתתיר שני

מבואות? ר' ירמיה

אמר רבי זירא ורבי אבהו חד אמר

אסור וחד אמר מותר. מאן דמר אסור בניתנין למעלה מג' לכותלי המבוי, מאן דמר מותר בניתנין למטה מג' בכותלי המבוי אם כותלי מבוי השני נמוכין ג'--שוב אין הקורה הארוכה מתירתה.

רבי זעירה בעי חצר במה היא ניתרת? אשכח תני רבי אומר בפס אחד, וחכמים אומרים בשני פסין. רבי ירמיה בשם רבי חייה הלכה כדברי האומר בשני פסין. ובלבד פס של ארבעה טפחים מיכן, ופס של ארבעה טפחים מיכן. ור' יוסה בשם רבי יוחנן הלכה כדברי האומר בשני פסין. ואני אומר בפס אחד ובלבד פס של ארבעה טפחים

איבעי' ליה, אי ר"ח אומר ב פסין של ד, וריו"ח אמר של כ"ש--או איפכא?

.....חצר קטנה שנפרצה לגדולה, גדולה מותרת--אף שגדולה רק 3 טפחים משני הצדדין ואין כאן אלא פס ג' טפחים מיכן וג' טפחים מיכן, הוי דו אמר בשם רבי יוחנן פס כל שהוא מיכן, ופס כל שהוא מיכן #

רבי זעירא רב חונא בשם רב מבוי שארכו ורחבו שוין, אינן ניתרות בלחי וקורה אלא בפסים כחצר. שמעה שמואל מיניה ולעתה בתריה ארבעין זימנין.

רבנן דקיסרין לא אמרין כן אלא שמואל שאיל לרב כמה יהא אורכו יותר על רחבן? אגיב וא"ל כל שהוא. ולעתה בתריה ארבעין זימנין דאת מבעי רב ולא משכח יתיה

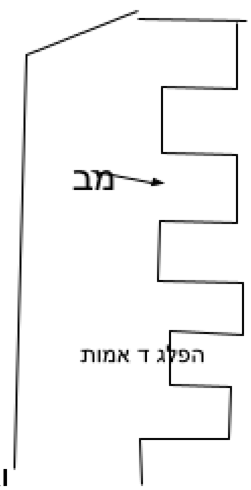
תמן תנינן שהמבוי לחצירות כחצר לבתים כמה חצירות יהו במבוי? שיותר בלחי וקורה רב ושמואל תרויהון אמרין: אין להן פחות משתים. ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן אפי' חצר אחת מיכן וחצר אחת מיכן. רבי אחא ר' חיננא בשם ר"י אמר אפי' חצר מיכן ובית מיכן בית מיכן וחנות מיכן. רב נחמן בר יעקב בשם רבי יוחנן מבוי אין פחות משני חצירות, חצר אינה פחותה משני בתים.

מבוי שאורכו ורחבו שוין, אינו ניתר בלחי וקורה, אלא בפסים כחצר. שמואל שאל לרב, כמה יהא ארכו

יתר על רחבו? והוא א"ל כל שהוא. כההין דיירי דארעא דישראל מרבען

כך עושין בני ארץ ישראל

חמשה מבואות פתוחין למבוי, עומד מרובה על הפרוץ, א"צ קורה. ופרוץ מרובה על העומד, צריך קורה. אם יש ביניהן ד"א, הופלג

ואפי' פרוץ מרובה, אין בעיה

תני רבי הושעיה: פתחים פתוחין לרשות הרבים, נפתחים, נעשה מקומם ר"ה. ננעלים, נעשה מקומם רשות היחיד.

מבואות המפולשים לים כמפולשים לבקעה. וההן שקקה=מבוי דר' חנין לא צריך צורת פתח שהוא כמתלקט עשרה טפחים מתוך שלש, תקנה תיקנו בו, כדי להתיר בתים שלמטן

למטה במבוי, במקום שאין מתלקט...:

אם יש לו צורת פתח אע"פ שהוא רחב מעשר אמות אינו צריך למעט: חנניה בר שילמיא הוה יתיב מיתנא לחייה בריה דרב, אפיק רב רישיה מן כוותא מן החלון א"ל לית כן! א"ל ולא ניתנייה כן? א"ל דתניתיה, ואודעיה דלית כן!!!

אבא בר הונא אמר צורת פתח שאמרו קנה מיכן וקנה מיכן וגמייא על גביהן. רבי ינאי בי רבי ישמעאל בשם רשב"ל: ציר, וכן ציר, a hinge and a base for a hinge לא יהא מחוסר אלא דלת.

תני ר' חייה כיצד מתירין רה"ר? רבי יהודה אומר לחי מיכן ולחי מיכן קורה מיכן וקורה מיכן. וחכמים אומרים לחי וקורה מיכן ועושה צורת פתח מיכן. רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: ציר וכן ציר, לא יהא מחוסר אלא דלת. אמרה רבי ירמיה קומי רבי זעירה

א"ל ומה בידך? ר' אילא בשם רבי יוחנן: צורת הפתח שאמרו, קנה מיכן וקנה מיכן וגמי על גביהן.

א"ר יוסה רבנן דהכא כדעתון, ורבנין דתמן כדעתון. רבנן דתמן, דאינון אמרין צורת הפתח שאמרו קנה מיכן וקנה מיכן וגמייא על גביהן, ואינון אמרין לית כן. ורבנן דהכא דאינון אמרין ציר וכן ציר לא יהא מחוסר אלא דלת, ואינון אמרין דאית כן. עובדא דר"ח בר שלמיא]

חנניה בן אחי ר' יהושע אומר בית שמאי אומרים דלת מיכן ודלת מיכן וכשהוא מכניס מוציא ונועל ובית הלל אומרין דלת מיכן וצורת פתח מיכן. אמר שמואל הלכה כחנניה בן אחי ר' יהושע ולא דא היא קדמייתא? כלומר, מה מועיל דלת שאינו נועל [לב"ה] הלה היא כצוה"פ מיכן ומיכן!

א"ר בא: על ידי דלת הוא ננעול.

הורי רבי אחא בההן דעבד צורת פתח שהוא צריך להיכנס לפנים מארבע אמות. בתוך המבוי רבי אייבון הורי כההן.

רבי זעירה בשם רב חסדא: יתידות היוצאות מכותלי המבוי והקורה נותן חוץ לאוויר המבוי אדם נותן עליהן את הקורה ומתיר את המבוי, והן שיהו בתוך ג' לכותלי המבוי. תרין אמורין חד אמר והן שיהיו בריאות כדי לקבל את הקורה ואריחיה, וחרנה אמר אפילו אינן בריאות לקבל את הקורה ואריחיה.

ר' זעירא בעי תחת הקורה אסור, ומתיר את המבוי?! א"ר אחא בר עילה ולמה לא? ולא אשכחנן כן על דשמואל, דאמר שמואל תחת הקורה אסור ומתיר את המבוי!!

ר' זעירא בשם שמואל: תחת הקורה ובין לחיים נידון כאסקופה. רבי זעירא בעי כהיידא אסקופה? כאיסקופה מותרת או כאיסקופה אסורה? אמר רבי זירא עד דאנא תמן איצטרכא לי, וכד סליקת להכא שמעית רבי יסא בשם רבי יוחנן איסקופה הגבוהה י' ואין רחבה ד' מותר לכאן ומותר לכאן ובלבד שלא יחליף. א"ר מנא קומי רבי יוסי, חמי מה אמר! לא אמר אלא בשאין שם רוחב ארבעה, אבל יש שם רוחב

ארבעה אסורה! א"ל והדא היא אמלתרה!! אים רחב ד, הרי יש לו דין אמלתרא! אילו מלתרה שמא אינה מותרת?!

רבי זעירא אמר שמואל ורבי יוחנן שמואל אמר תחת הקורה אסור. ורבי יוחנן אמר מותר הכל מודין על בין לחיים שאסור. ותני כן: מבוי העשוי לחיים לחיים אם יש בין זו לזו ד' טפחים מטלטלין עד החיצון, ואם לאו מטלטלין עד הפנימי. רבנן דקיסרין בשם ר' עוקבא בשאין החיצון עודף, אבל אם היה חיצון עודף, מטלטלין עד החיצון:

הלכה ב משנה הכשר המבוי בית שמאי אומרין לחי וקורה. ובית הלל אומרין או לחי או קורה. ר"א אומר לחיים. משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבה: לא נחלקו ב"ש וב"ה על מבוי שהוא פחות מארבע אמות שהוא או בלחי או בקורה, ועל מה נחלקו? על רוחב מארבע אמות ועד עשר, שב"ש אומרים לחי וקורה וב"ה אומרים או לחי או קורה. א"ר עקיבה על זה ועל זה נחלקו:

גמרא מה לחיים? לחיים וקורה כבית שמאי, לחיים ולא קורה כבית הלל? ג' טפחים כר' יוסי? כל שהוא כרבנין? נישמעינה מן הדא: מעשה שהלך ר"א אצל רבי יוסי בן פרורה תלמידו לאובלין, והראהו מבוי אחד ולא היה בו אלא לחי אחד בלבד, אמר לו עשה לו לחיים! אמר לו מה את אמר לי לסותמו?! אמר לו יסתם וכי מה ראייה רשות לשבת לבוא לכאן!! הדא אמרה ג' כר' יוסי, אין תימר כל שהוא כרבנן, כל שהוא סותם?!

תני והלכה כדברי התלמיד. דלכן מה נן אמרין, כב"ש? ויש הלכה כב"ש ולא כב"ה?! ="טעמא דב"ש אתי לאשמעונן?!" אלא בגין דתני רבן שמעון בן גמליאל אומר מבוי שאין בו ד' אמות אינו צריך קורה. קמ"ל דצריך!

דברי חכמים: רב הונא בשם רב מבוי

שהיא פחות מארבעה טפחים, אינו צריך כלום:

הלכה ג משנה קורה שאמרו, רחבה כדי לקבל אריח. והאריח חצי לבינה של ג' טפחים. דייה לקורה שתהא רחבה טפח, כדי לקבל אריח לאורכו:

גמרא אמר ר' בא כדי לקבל עליו דימוס של ארחין לרוחבו. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: כדי לקבל עליו דימוס של ארחין לארכו. מה ביניהן? א"ר שין ברויות ביניהן. על דעתיהן דרבנן ארבעין ארחין.40X1.5=60=10 על דעתיה דרבן שמעון בן גמליאל, עשרין ארחין 20X3=60=10

שתי קורות, בזו חצי טפח ובזו חצי טפח, כמה יהא ביניהן? ר' זעירא אמר חצי טפח. מה בין חצי טפח מיכן וחצי טפח מיכן? חצי טפח באמצע.

תני רבי הושעיה: טפח

שתי קורות, בזו שליש וכל שהוא, ובזו שליש וכל שהוא, וביניהן פחות משליש? ייבא כיי דמר רבי יוחנן העומד והחלל מצטרפין בארבעה, והוא שיהא עומד רבה על החלל

קורה שהיא יוצאה מכותל זה ואינה נוגעת בכותל השני, או שהיו שתים זו כנגד זו, אם יש בין זו לזו ג' טפחים צריך קורה ואם לאו אין צריך קורה.

אית תניי תני ארבעה, מאן דמר שלשה, כדי עבירת אדם, מאן דמר ארבעה כדי מקום.

קורה שראשה אחד למעלה מעשרים אמה, וראשה אחד למטה מעשרים אמה, רואין שאילו יגוד בתוך ג' טפחים הסמוכין לכותל והיא נראית בתוך עשרים אמה, מותר ואם לאו אסור

קורה שראשה אחד למעלה מעשרה טפחים וראשה אחד למטה מעשרה טפחים, רואין שאילו יגוד בתוך ג' והיא נראית למעלה מעשרה טפחים,

מותר, ואם לאו אסור
שתי קורות זו למעלה מזו, רבי יוסי בי רבי יודה אומר: רואין את התחתונה כאילו היא למעלן, והעליונה כאילו היא למטה. ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה, והתחתונה למטה מעשרה טפחים. אשכח תני: רבי יוסה בי רבי יודה בשיטת אביו, וחלוק על אביו. בשיטת אביו- דו אמר רואין את התחתונה כילו היא למעלן והעליונה כילו היא למטן. וחלוק על אביו- דו אמר ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה והתחתונה למטה מעשרה טפחים. אין תימר בשיטת אביו הוא אפילו למעלה מכמה!

רבי יוסה חיננא בר שלמיא רבי יודן חיננא בר שילמיא בשם רב: והוא שתהא העליונה בתוך שלשה טפחים לתחתונה:

הלכה ד משנה רחבה כדי לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח. ר' יהודה אומר רחבה אע"פ שאינה בריאה:

גמרא תני ר"ש אומר: ברייה אע"פ שאינה רחבה, רב הונא בשם רב הלכה כר"מ. שמואל אמר הלכה כרבי יודה. ורבי יהושע בן לוי אמר הלכה כר"ש. אמר ר"ש בר כרנסא מכיון דתימר הלכה כהדין והלכה כהדין, מאן דעבד הכין לא חשש ומאן דעבד הכין לא חשש. א"ר מנא מכיון דאיתמר הלכה כרבנן, שבקין ליחיד ועבדין כרבנן.

#רב אזל לחד אתר, חמא חד מבוי שריתיה בליחיא, יהב לה בחוטרא ואפלה, א"ל רב חונא דיקלא קאים! הרי דקל עומד (ויוכשר משום לחי!) א"ל רב, עינוי דרב חונא גבה, ועינוי דרב לית אינון גבה! אלא (הריני אוסר להן משום קורה) ולשבת הבאה אני מתיר להן משום לחי, שיהיו יודעין שאם ינטל הדקל שהוא אסור לטלטל. ואית בעי מימר דלא יהוון סברין כרבי יודה, דרבי יודה אמר רחבה אע"פ שאינה ברייה כיון שלא סמכו מאתמול על הדקל, א"א להתיר--והלחי

היה חלוש מדי, **ולא** קיימ"ל כר"י דמתני' #

דרבי חיננא, לא אמר כן: אלא רב אזל לחד אתר, חמא חד מבוי שניטל קורתו, באמצע השבת ואסר לה, א"ל רב חונה דיקלא קאים! א"ל רב: עינוי דרב חונה גבה, ועינוי דרב לית אינון גבה!! אלא הריני אוסר להן משום קורה, ולשבת הבאה אני מתיר להן משום לחי, שיהיו יודעין שאם ינטל הדקל שהוא אסור לטלטל. אית דבעי מימר דלא יהוון סברין כרבי יודה 9:3

הלכה ה משנה היתה של קש או של קנים, רואין אותה כאילו היא של מתכת. עקומה עיין גמרא, רואין אותה כאילו פשוטה. עגולה, רואין אותה כאילו היא מרובעת. אם יש בהקיפה ג' טפחים יש בה רוחב טפח:

גמרא למי נצרכה =מני מתני' לר' יודה? דר' יודה אמר רחבה אע"פ שאינה בריאה:

עקומה רואין אותה כאילו היא פשוטה: רבי אחא בשם ר' זעירא רבי יודה היא. ר' יוסה בשם ר' יוסה בשם ר' זעירא דברי הכל היא.

בבלי יד. והוא שתהא עקמומית מן הצד, עקמומית שאינה מעכבת את המבוי, אבל עקמומית שהיא מעכבת את המבוי, הרי זו אסורה. ואי זהו עקמומית שאינה מעכבת את המבוי? כל שאילו יגוד ואין בין זו לזו ג':

עגולה רואין אותה כאילו היא מרובעת, עוד היא דר' יודה

מן הים למדו (מלכים א ו) ויעש את הים מוצק עשר באמה וגו' איפשר אי אפשר לומר עגול, שכבר נאמר מרובע. איפשר לומר מרובע, שכבר נאמר עגול. אין תימר עגול נמצאת אומר 500/3*3/4=קכ"ה ידות טהרה הוא מחזיק. אין תימר מרובע נמצאת אומר 500/3=ק"סו ושתי ידות טהרה היה מחזיק. אמור מעתה שתי אמות העליונות עגולות היו, שלש אמות התחתונות מרובעות היו. נמצאת אומר מאה וחמשים ידות טהרה היה מחזיק

כתוב אחד אומר (מלכים א ז) אלפיים בת יכיל. וכתוב אחד אומר

(דברי הימים ב ד) מחזיק בתים שלשת אלפים יכיל. אי אפשר לומר אלפיים, שכבר נאמר שלשת אלפים. אי אפשר לומר שלשת אלפים, שכבר נאמר אלפיים בת. נמצאת אומר אלפיים בלח שהן שלשת אלפים ביבש. מיכן למדו חכמים: ארבעים סאה בלח שהן כוריים ביבש:

הלכה ו משנה לחיים שאמרו גובהן עשרה טפחים, רוחב ועוביין כל שהן. רבי יוסי אומר רחבן שלשה טפחים:

גמרא מתני' במשוכין מן הכותל, אבל אם היו סמוכין לכותל, אוף רבי יוסי מודה. ותני כן: עשה לחיים למבוי, אם גבוהין מן הארץ פחות מג', או שהיו סמוכין לכותל פחות מג', מותר.

ג'- והוא כדיי שיהא העומד רב על החלל הא דבעי ר' יוסי לחי ג' איירי ברחוק 2.9

אבני הבניין היוצאות מן הבניין, אם אין בין אחת לחבירתה ג' טפחים, נידון כלחיים. קרן זוית יוצא מיכן, וקרן זוית יוצא מיכן, נידון כלחיים.

כותל הנכנס ונראה כפס מבפנים ושוה מבחוץ, או שנראה כפס מבחוץ, ושוה מבפנים, נידון כלחיים. (ציור ימין "משוך") [ציור שמאל=שווה מבפנים, אמצעי=שווה מבחוץ]

היה משוך, אבא בר רב חונה אומר רואין אותו כילו הוא כנוס. התיב רב חסדאי והתנינן חצר גדולה שנפרצה לקטנה הגדולה מותרת והקטנה אסורה ויעשו כותלי גדולה כלחיים אצל כותלי קטנה והותרה קטנה! א"ל אבא בר רב חונה תיפתר במשוכין. בבלי י יב [בנכנסין...] ועיין כל הסוגיא שם [ויש כאן שבושים] תני רבי שיין קומי רבי אחא בגדולה אחת עשרה ובקטנה עשר!! אלמא רק 3 טפחים מכל צד! איתבעת מתני' ולא אישתכחא! א"ל אחא כן אמר רשב"ל כל משנה שלא נכנס לחבורה

אין סומכין עליה.

##א"ר יוסה: אתייא כמן דמר חצר ניתרת בשני פסין. ובלבד פס של ארבעה טפחים מיכן, ופס של ארבעה טפחים מיכן.
א"ר יוסה בי רבי בון ואפילו תימא כן אתיא כמאן דמר חצר ניתרת בב' פסים ובלבד פס של ד"ט מיכן ופס של ד"ט מיכן.
##

רב עוקבה בשם רבנן דתמן: לגדולה הן נידונות ואינן נידונות לקטנה

כותל שצידו א' יוצא וצידו א' כנוס, כהנא אמר נותן את הקורה לוכסן ומשתמש לוכסן. רבי אחא בשם כהנא נותן הקורה לוכסן ומשתמש לוכסן, ובלבד שלא תהא הקורה משוכה יותר מעשר. ומדר' יוסי, קיימא רב אבדימי נחותה, ובלבד שלא תהא הקורה משוכה יותר מעשר. רבי אחא בשם רשב"ל: ובלבד שלא יהא הכותל משוך יותר מארבע. אשכחת אמר, מה דצריכא להן, פשיטא להן. מה דאיבעי' להם,

פשיטא להם

???אמר רבי עולא משלשה ועד ארבעה היא מתני'. פחות משלשה אפילו יותר מעשר, מותר. ארבעה, אפילו פחות מעשר, אסור. אלא אם כן אנן קיימין, משלשה ועד ארבעה??? ל"ש כאן רק בפרק ח

הלכה ז משנה בכל עושין לחיים אפילו בדבר שיש בו רוח חיים. ר"מ אוסר.
ומטמא משום גולל ור"מ מטהר.
כותבין עליו גיטי נשים רבי יוסי הגלילי פוסל:

גמרא תני: כל דבר שיש בו רוח חיים עושין אותו דופן ואין עושין אותו לחי דברי ר"מ. וחכ"א אין עושין אותו דופן אבל עושין אותו לחי. א"ר אחא תניין אינון : מאן דמר עושין אותו דופן, עושין אותו לחי. ומאן דמר אין עושין אותו דופן, אין עושין אותו לחי. אמר ר' יוסה חד תנא הוא, ולמה עושין אותו

דופן? שאילו ישמט הוא מרגיש, ואין עושין אותו לחי שאילו ישמט אינו מרגיש. קם ר' יושוע דרומיא עם תלמידוי דר' יוסה, אמרו לו אמרין דבתריה! דהיא פליגא על רבכון: וחכ"א אין עושין אותו דופן, אבל עושין אותו לחי. מה אם בשעה שאילו ישמט אינו מרגיש, את אמר מותר. כאן שאילו ישמט הוא מרגיש, לא כל שכן!! הוי תרין תניין אינון על דרבי יוסי! היכמה דתימר תמן תרין תניין אינון על דרבי יוסי, כן את אמר אוף הכא תרין תניין אינון על דרבי אחא! כמו שר' יסה מוכרח להודות--כן ר' אחא יכול לומר כן

ר"ש בר כרסנא בשם רבי אחא: ר"מ ורבי יוסי ורבי אלעזר בן עזריה שלשתן אמרו דבר אחד. ר"מ דלחיים מטמא משום גולל ר"מ מטהר. רבי יוסה דאהילות רבי יוסה אומר הבית שבספינה אינו מביא את הטומאה. ר"א בן עזריה דתני מעשה בי רבי אלעזר בן עזריה ור"ע שהיו באין בספינה ועשה ר"ע סוכה בראש הספינה ובאת הרוח והפריחתה אמר לו ראב"ע עקיבה היכן סוכתך!!

מה טעמא דר' יוסי הגלילי? ספר, מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים אף כל דבר שאין בו רוח חיים. מה ספר דבר מיוחד שאינו אוכל אף כל שאינו אוכל. מה טעמא דרבנן מה ספר מיוחד שהוא בתלוש אף כל דבר שהוא בתלוש
על דעתיה דר"י הגלילי ידות אוכלין כאוכלין? נישמעינה מן הדא כתבו על קרן הצבי וגדדו וחתמו ונתנו לה כשר אלמא ידות, לאוו כאוכל

[מפני שגדדו ואח"כ חתמו הא אם חתמו ואח"כ גדדו לא, ר' אחא בשם ר' מיישא והוא שכתב על זכרותו של קרן אבל אם כתב על נרתיקו כפרוש הוא וכשר]

ר' יונה בעי, אף לענין הכשר זרעים כן? היך עבידא חישב עליהן שירדו על הבהמה ומן הבהמה על האוכלין שמא מחשבת "בע"ח לאוו שמיה "מחשבת תלוש" תמן א"ר יוסי הגלילי ספר מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים אף כל

דבר שאין בו רוח חיים אוף הכא כן, או שנייא היא דכתיב (ויקרא יא) וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא? מעתה אפילו חישב שירדו לבורות לשיחין ומערות! שנייא היא הכא דכתי' כלי:

הלכה ח משנה שיירה שחנתה בבקעה והקיפוה כלי בהמה מטלטלין בתוכה ובלבד שיהא גדר גבוה י' טפחים ולא יהו פרצות יתירות על הבנין

כל פירצה שהיא כעשר אמות מותרת מפני שהיא כפתח יותר מיכן אסור:

גמרא רב אדא בשם ר' חסדייא למי נצרכה? לר' יוסה בי ר' יודה דר"י בי ר' יודה אומר כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה ומודה הוא הכא. ותני כן: בכל עושין מחיצות אפילו אוכפין אפילו עביטין אפילו גמלים ובלבד שלא יהא בין איכוף לאיכוף מלוא איכוף בין עביט לעביד מלוא עביט בין גמל לגמל כמלוא גמל ובלבד שלא יהא עומד כנגד עומד ופרוץ כנגד פרוץ, אלא עומד כנגד פרוץ ופרוץ כנגד עומד כעין שירת בשלח..

נמצאת אומר לענין כלאים: כל הפחות מג'- כסתום. מג' ועד ארבעה- אם העומד רבה על הפרוץ מותר, ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. מארבע ועד עשר- אם העומד רבה על הפרוץ מותר. אם הפרוץ רבה על העומד, כנגד העומד מותר כנגד הפרוץ אסור. יותר מעשר- אע"פ שהעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומד מותר כנגד הפרוץ אסור

אבל לענין שבת: כל הפחות מג'- כסתום. מג' ועד ארבעה מארבעה ועד עשר- אם העומד רבה על הפרוץ מותר, אם הפרוץ רבה על העומד אסור. יותר מעשר- אע"פ שהעומד רבה על הפרוץ אסור

רבי חנניה רבי יודה בן פזי בשם ר' יוחנן: לית כאן מג' ועד ארבעה. יש כאן פרצה ג' אין כאן מקום ארבעה.(לא מהני עומד מרובה!) התיב ר' מנא והתנינן מקיפין בקנה וקנה יש לו מקום?! א"ל לא תתיביני פחות משלשה, שכל הפחות מג' כסתום.

רבי יוסי בי ר' בון בשם רב: מכל מקום מכיון שהעומד רבה על הפרוץ מותר:

הלכה ט משנה מקיפין ג' חבלים זו למעלה מזו וזו למעלה מזו, ובלבד שלא יהא בין חבל לחבירו ג' טפחים. שעור חבלים- עוביין יותר על טפח. שיהא הכל עשר טפחים:

גמרא ?? א"ר זעירא לא אמרו אלא בעשר וביותר מעשר, הא פחות מיכן לא. ל"א גוד אסיק כשהדפנות פחות מי'

ותני כן: הביא דופן של ז' טפחים והגביהו מן הארץ פחות מג' מותר!

תמן את אמר כל פחות מג' כסתום. וכא את אמר כל פחות משלשה כסתום

אין את בעי מקשייא הכין קשי, הביא דופן של ארבעה טפחים וכל שהו, והגביהו מן הארץ שלשה טפחים חסר כל שהוא.

ייבא כיי דמר ר' יוחנן: העומד והחלל מצטרפין בארבעה. והוא שיהא העומד רבה על החלל.

רשב"ל בשם רבי יודה בן חנניה: נעץ ארבעה קנים בארבע זויות הכרם, וקשר גמי מלמעלה מציל משום פיאה. א"ר יוחנן כמחיצות שבת כן מחיצת כלאים.ולא מהני. אמר רבי יוחנן מעשה שהלך רבי יהושע בן קרחה אצל רבי יוחנן בן נורי לנגנגד והראהו שדה אחת ובית חבירתה היתה נקראת, והיו שם פרצות יותר מעשר והיה נוטל אעים וסותם, דוקרנין וסותם עד שמיעטן פחות מעשר, אמר כזו כן מחיצת שבת.

א"ר זעירא מודה רשב"ל לענין שבת, שאין פיאה מצלת יותר מעשר. א"ר חגיי מתני' אמרה כן: מקיפין ג' חבלים זה למעלה מזה... אם אומר את שהפיאה מצלת יותר מעשר, כמו כן חבל אחד!

רבי יונה אמר רב הושעיה בעי, הדא פיאה, אמה איתאמר מלמעלן? מן הצד? אין תימר מלמעלן כל שכן מן הצד, אין תימר מלמעלן, הא מן הצד, לא. אין תימר מן הצד, יאות א"ר חגיי,שפיר הוכיח (דל"מ יותר מ10) אין תימר מלמעלן דווקא מהני צוה"פ, לא א"ר חגיי כלום! שמא הוצרכו לשלש חבלים, משום שלא מהני צוה"פ מן הצד! ומתרץ... מה נפשך אם מלמעלן הרי מלמעלן, אם מן הצד הרי מן הצד! ר' חגיי מייתי ראי' דממנ"פ היה לו לתקן באיזה אופן שיהיה... ****הגהתי****

רבנן דקסרין בשם רבי ירמיה תיפתר בשעשויין כמין דקרן וא"א לעשות למעלה

רבי זעירא ר' אבדימי דחיפה בשם רשב"ל לגובה אפילו עד מאה אמה. א"ר יודן הדא דתימר לענין כלאים, אבל לענין שבת לא תהא פיאה גבוהה מן הקורה. א"ר יוסה א"ר היא כלאים היא שבת. על דעתיה דר' מה בין קורה ומה בין פיאה? קורה מצלת מרוח אחת, פיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מד' רוחותיה. ע"כ מהני אף יותר מ20 ותייא כייא דמר רבי זעירא בשם רב המנונא פיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מד' רוחותיה

א"ר בא בר ממל טטרפליות שבכרכים אסור לטלטל תחתיהן, מפני שהן סוף תקרה, ואין סוף תקרה מציל משום פיאה =ל"א פי תקרה. א"ר פינחס אתא עובדא קומי ר' ירמיה בארבעה עמודים ועליהם ארבע פצטליות והתיר לטלטל משום פיאה.

רבי בון ורבי בון בעון קומי רבי זעירה, פיאה מהו שתציל בסוכה? אמר לון פיאה מצלת בסוכה. סוף סכך מהו שיציל בסוכה? אמר לון אין סוף סכך מציל בסוכה. מה בין זה לזה? זה נעשה לכאן וזה נעשה לכאן. אמר ר' אבהו כל אילין מיליא לענין מיסב ומיתן, הא להורות אסור להורות.

[מה אם סוכה קלה את אמר אסור,

שבת החמורה לא כל שכן!!]

רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירא מאן תנא פיאה מצלת לא ר' יוחנן בן נורי?! א"ל הדא תנה: נכון! זהו התנא!

הלכה י משנה מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה טפחים. בשיירא דיברו רבי יהודה. וחכמים אומרים לא דיברו חכמים בשיירא אלא בהווה.

כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה דברי רבי יוסי בי ר' יהודה. וחכמים אומרים: אחד משני דברים.

ארבעה דברים פטרו במחנה מביאין עצים מ"מ. ופטורין מרחיצת ידים. ומדמאי. ומלערב:

גמרא מקיפין בקנים בשיירא דברי ר' יודה. הא יחיד צריך שתי וערב.

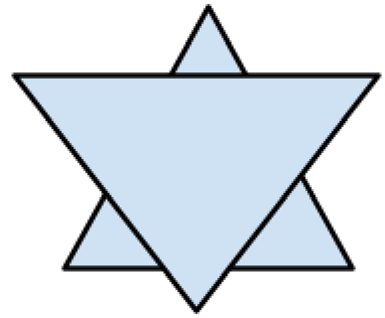
והא רבי יודה מהשנייא בין יחיד לשיירא. ורבנן לא מהשניי בין יחיד לשיירא? נישמעינה מן הדא: שיירא שחנת בתל שהוא גבוהה עשרה, בנקע שהוא עמוק עשרה, בגינה שהיא מוקפת גדר, מטלטלין בה אפילו כור אפילו כוריים, ובלבד שלא ישיירו בה בית סאתים פנוי. ר' אחא בשם ר' חיננה: אפי' אוכפות אפי' עביטין. מילתיה דרב הונא אמרה: ובלבד אדם. דמר רבי בא בשם רב הונה אחד או שנים נותנין להן בית סאתים. ג' נותנין להן בית ששת סאין. מיכן והילך לפי חשבון. לכל "אדם", בית סאתיים

אין שיירה פחות משלשה. אין העכו"ם משלים בשיירה. קטן מהו שישלים בשיירא?

היך עבידא? היו שנים ובא אחד והוסיף, כבר נכנסה שבת באיסור. היו ג', ויצא אחד ופחת, כבר נכנסה שבת בהיתר

ר' רדיפה אמר, ר' ניסא שאל, מהו ליתן להן ב' ראשי תורין שיהא זה

מטלטל בתוך סאתים של זה, וזה מטלטל בתוך סאתים של זה?

ר' אחא בשם רב חסדיי: אתייא דר' יוסי בי ר' יודה בשיטת אביו וחלוק על אביו. בשיטת אביו- ביחיד פחות מבית סאתים. וחלוק על אביו- בשיירא. והן אשכחנן דר' יודה אמר ביחיד פחות מבית סאתים צריך שתי וערב? נישמעינה מן הדא: דמר ר' אחא תנא ר' חנין ר' יוסה בשם רב ששת כשם שחלוקין כאן כך חלוקים בכלאים. וכלאים לא אפי' היא בית רובע?!

[לריב"י לעולם צריך שתי וערב]

כמה הוא מחנה? רבי חנניה אמר מאה (שופטים ו) ויבא גדעון ומאה איש אשר אתו בקצה המחנה. ר' אבינה בעי, אילו אמר מחנה= ואנשים אשר אתו מאה, יאות! שפיר יש להוכיח רבי יוחנן אמר עשרה (שמואל א כה) ויבאו נערי דוד וידברו אל נבל וגו' מהו וינוחו? ר' יוסטא בר שונה אמר נעשו מחנה. רבי יודה בן פזי אמר עשרה (דברי הימים א יב) עד למחנה גדול במחנה אלהים. וכמה מחנה אלהים עשרה. תני בשם רבי יודה: שנים עשר אלף כמחנה ישראל.

היוצאים למלחמת הרשות, מותרין בגזל עצים לחים, ואסורין בגזל עצים יבישין. היוצאים למלחמת חובה מותרין בגזל עצים יבישין ולחין. ר' דניאל בריה דרב קטינה בשם רב חונא: אם היו עשויין חבילה, אסור.

עד כדון בשאינן סמוכין לחורש =סמוכין ליער ואפי' סומכין לחורש? עד כדון בשאינן סמוכין למעיין, ואפי' סמוכין למעיין?

נכנסו עמהן לעיר, כבר נפטרו. יצאו עמהן מעיר, כבר נתחייבו בדמאי.

[ר' יוסה בשם ר' אבהו א"ר חזקיה

בשם רבי יודה בן פזי דמיי תקן? לא תקן?]

ומלערב: רב חיה בר אשי אמר הדא דאת אמר בעירובי חצרות, אבל בעירובי תחומין דבר תורה הן. ויש חצירות במחנה? להתיר אהלים שבמחנה. כהדה דתני אהלים שבמחנה אין צריכין עירוב. אהלים שבשיירה צריכין עירוב.

יהודה בן תימא אומר אף חונים בכל מקום.
ובמקום שהן נהרגין שם נקברין. שלא תאמר יעשו כהרוגי פלמוסיות.(הרוגי רומיים)

אית תניי תני אסור לפנותן. ואית תניי תני מותר לפנותן. אמר רב חסדיי מאן דמר מותר לפנותן במכונסין. ומאן דמר אסור לפנותן במפוזרין

כשם שבהליכתן פטורין מארבעה דברים, כך בחזירתן פטורין מארבעה דברים. רבי יוסה בי ר' בון שמע לה מן הדא (שופטים ז) מי ירא וחרד ישוב ויצפור מהר הגלעד. [ולמה הן חוזרין בצפירה? דרך "עגול" מפני השונאין]

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: כשם שבהליכתן פטורין מארבעה דברים כך בחזירתן פטורין מד' דברים:

תלמוד ירושלמי מסכת עירובין פרק ב

מתני' עושין פסין לביראות ד' דיומדין נראין כשמונה דברי רבי יהודה. ר' מאיר אומר שמונה נראין כשנים עשר ארבעה דיומדין וארבעה פשוטין. גובהן עשרה טפחים ורוחבן ששה. ועוביין כל שהוא.

וביניהן, כמלוא שתי רבקות של שלש שלש בקר6X1.666=10

דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר של ארבע ארבע.

קשורות ולא מותרות אחת נכנסת ואחת יוצאת: 8X1.66=13 1/3

גמ' לפי שהפרוץ רבה על העומד, הוא עושה דיומדין אבל לא פשוטין, אוף הוא מוכיח על עצמו משום הלכות הבאר.

ר' זעירא בשם ר' אלעזר הגיעוך סוף תחומי שבת עד איכן הן. שאם עשה כן במקום אחר, וחזר וזרק ד' אמות בר"ה חייב!!

א"ר יוסה לפי שבכל מקום עומד רבה על הפרוץ, וכאן היקלתה עליו שיהא הפרוץ רבה על העומד, החמרתה עליו בדבר אחר שבכל מקום עושה פס של ד' טפחים וכאן עושה פס של ו' טפחים

רב ירמיה בשם רב לא התירו פסי ביראות אלא לעולי רגלים בלבד. רב אבין אמר בשעת עולי רגלים. ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק מפני עולי רגלים.

והא תנינן ממלין מבור הגולה בגלגל בשבת. מבור הגדול כו' מפני מה ממלין מבאר הקר בגלגל בי"ט? אלא בשעה שעלה ישראל מן הגולה וחנו על אותה הבאר והתנו עמהן הנביאים שביניהן שיהו ממלין מבאר הקר בגלגל בי"ט, לא כל בארות הקר התירו, אלא אותה הבאר שחנו עליה בלבד. כמה דאת אמר תמן מה שהותר הותר, וכה שהותר הותר. ר' אבדימא דחיפא הורי בחיפא, ר' ירמיה הורי בחלף, בפסי ביראות בזמן הזה.

א"ר עזרא קומי ר' מנא מתני' אמרה כן: עושין פסין לביריות. בזמן הזה!

הוון בעיי מימר ר"מ יודה לר' יודה. רבי יודה לא יודה לר"מ. ר"מ יודה לר' יודה -שאינו חייב לעשות הפשוטין (רק אים **__רוצה__** להרחיק) ר"מ אית ליה דיומדין ופשוטין ואת אמר הכין?!

ר"י ל א סבר כר"מ: מתוך שאת עושה דיומדין ופשוטין אף הוא סבור לומר

שמא מחיצת שבת כך הוא, והוא הולך ועושה כן במקום אחר ומתחייב. ל א יעשה פשוטין, כדיי שיהיה ברור למדי שאינו היתר במק"א!

רבי אחא בשם רבי חיננא: לא דין מודי לדין ולא דין מודי לדין.

א"ר מנא אף על גב דלא א"ר יוסה הכי, הדא מילתא אמרה דכוותה: ר' בון ור' בון בעון קומי ר' זעירא, כמה יהא דיומד ארוך ולא יהא צריך פשוט? א"ל פחות מעשרה כסתום. יותר מארבע עשרה הופלג. אלא כן אנן קיימין מי' ועד י"ד, אים צריך "פשוט". (אלמא ר"מ מצריך פשוט ביותר מי') אין תימר ר"מ יודה לר' יודה, ויעשה דיומד ארוך ולא יהא צריך פשוט! אים יש 11 אמות, טוב לו להאריך בדיומדין מלעשות פשוט! [אים יש 13, יוקל בעיניו לעשות פשוט בת אמה ודוק]

א"ר בא בר ממל לא נצרך ר"מ לפשוטים אלא בשיטת ר' יודה. אים רוצה להרחיק 13.33 א"ר יוסה ואפילו משיטתיה, מ"מ אין העומד רבה על הפרוץ! מכיון שהעומד רבה על

הפרוץ צריך פשוט: כיון שיש בעיה דפרוץ מרובה—חייבו חז"ל לעשות "עומד"

היתה אבן אחת גדולה, רואין שאם תיחלק ויש בה ששה לכאן וששה לכאן נידון משום דיומד. אית תניי תני שאם תיחקק. הוון בעיי מימר, מאן דמר שאם "תיחקק" מודד מבפנים, מאן דמר שאם "תיחלק" מודד מבחוץ. א"ר יוסה ולא עוד בקליפת השום החיצונה את עתיד להעמידה! הווי לא שנייא בין כמאן דאמר שאם תיחלק, בין כמאן דמר שאם תיחקק, מודד מבחוץ. מאן דמר שאם תיחקק במרובעת, ומאן דמר שאם תיחלק בעגולה. תדע לך שהוא כן, דכן תנייה מתיב לחבריה: כן התנא משיב לחבירו אין בין דברי לדבריך אלא שאתה אומר בעגולה ואני אומר במרובעת.

היה שם חריץ עמוק עשרה, ויש בו ששה לכאן וששה לכאן, נידון משום דיומד. לא סוף דבר חריץ אלא אפי' גבשושית, מקצתו חריץ ומקצתו גבשושית.

היו חמשה קנים ואין בין זה לזה שלשה, ויש בהן ששה לכאן וששה לכאן, נידונין משום דיומד.

שלשה, וקשר גמי מלמעלן, מהו שיציל משום פיאה? כלום פיאה מצלת עד שתהא מוקפת מכל צדדיה! אלא בהין דעגלין כסתום הוא. היך מה דאת אמר תמן רואין שאם תיחלק ויש בה ששה לכאן וששה לכאן נידונת משום דיומד, ומר אוף הכא כן!! תמן עד קליפת השום החיצונה את עתיד להעמידה והכא מה אית לך?! אם אומר את כן בטלתה הלכות פיאה רצה להתיר דיומד-של צורת הפתח (מוקף 4 צדדים של 6 טפחים...) אך ברגע שאתה חוקק, אין כאן צוה"פ ב4 צדדים!!

הכותל והאילן ואישות קנים נידונין משום דיומד. עלו מאיליהן מטלטלין בהן עד בית סאתים. עשאן ביד מטלטלין בהן אפי' כור אפי' כוריים. היתה באר אחת גדול, לחצייה עשה, ולחצייה לא עשה, לחצייה שעשה, מותר. ולחצייה שלא עשה, אסור. היו שתים, שתי בארות, ופס האמצעי משמש לשניהן האמצעי מהו שידון לכאן ולכאן? מה צריכה ליה? כשהיו שנים ממלין, אבל אם היה אחד ממלא נידון לכאן ולכאן.

חצר שהיא פתוחה לפסים, מטלטלין מן החצר לפסים, אבל לא מן הפסים לחצר. הא שתים אסור. א"ר בא לא סוף דבר שתי חצירות, אלא אפילו חצר אחת ובה שני בתים. סברין מימר בשלא עירבו, הא אם עירבו, מותרין. רבי דניאל בריה דרב קטינה בשם רב הונא: אפי' עיריבו אסורות, שאין עירוב עושה אותן אחת. רב הונה כדעתיה: דאיתפלגון: מבוי שצידו אחד עכו"ם וצידו אחד ישראל, רב הונה בשם רב אמר: אם עיריבו דרך חלונות, העכו"ם אוסר עליהן. מכיון שאין פתוחות זל"ז ממש, לא מיקרי "יחיד במקום נכרי". וה"ה שאין "עירוב דרך פסים" עושה אותם "כיחיד"

אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן: אפילו עירבו דרך פתחים אין העכו"ם אוסר עליהן. ואפי' דיסבור רב הונא כר' יוחנן תמן מותר, מודה הוא הכא שהוא אסור, שמא למחר תחרב הבאר, אף הוא סבור לומר שמא עירוב מועיל בפסי ביראות, ואין מועיל עירוב בפסי ביריות

א"ר יוסי בי ר' בון לא התירו פסי ביריות אלא למלאות בהן מים בלבד. באו מים בשבת, כבר נכנסה שבת באיסור. חרבה הבאר, כבר נכנסה שבת בהיתר. ר' יונה אמר, ר' נסא שאל: מהו לטלטל בין הפסים? נימר, אם יש בעוביין ד' טפחים- כאיסקופה אסורה, ואם לאו- כאיסקופה מותרת, מותר לכאן ומותר לכאן, ובלבד שלא יחליף.

תני: ישנן כעשר אמות דברי ר"מ. ר' יודה אומר כשלש עשרה וכארבע עשרה. פרא אמה מחצה, ואמה ביניין פחות חצי אמה ועוד חסר קצת

הלכה ב

מתני' מותר להקריב לבאר ובלבד שתהא פרה ראשה ורובה בפנים ושותה. מותר להרחיק כל שהוא, ובלבד שירבה בפסים:

גמ' ר' ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק והוא שיעורא. שיעור פרה שנשנית במשנתינו, דווקא קתני. כשיעור הזה, אפי' גמל כולו מבחוץ מותר. פחות מכשיעור הזה, אפי' גדי כולו מבפנים אסור.

תני ר"ש בן אלעזר אומר: מלא גמל וגמלו. מה ופליג? כל מה שהפרה פושטת צוארה, הגמל עוקם צוארו שניהם שיעור אחת

מה את בעי, ואין הפרה עומדת ברה"ר ואוכלת ברשות היחיד?!! א"ר יוסה תמן בהוא דמפסיק ליה,=מפסג ליה=מלעיטו ברם הכא באוכלת =שותה מאיליה

ובלבד שירבה בפסין על דעתיה דר"מ: דיומדין ופשוטין. על דעתיה דר'

יודה: דיומדין אבל לא פשוטין:

הלכה ג

מתני' רבי יהודה אומר עד בית סאתים.

אמרו לו: לא אמרו בית סאתים אלא בגינה ובקרפף, אבל אם היה דיר או סהר או מוקצה או חצר, אפילו בית חמשת כורין אפי' בית עשרת כורין, מותר.

ומותר להרחיק כל שהוא, ובלבד שירבה בפסין:

גמ' באר מהו שתעלה ממידת סאתים? נישמעינה מן הדא: ר"ש בן אלעזר אומר: באר שיש בה מידת סאתים, אינו מותר להרחיק ממנה אלא מלא ראשה ורובה של פרה . הדא אמרה שהבאר עולה ממידת סאתים:

הלכה ד

מתני' אם היה דרך הרבים מפסקתה, יסלקנה =יסלק את ה ד ר ך **לצדדין, וחכמים אומרים אינו צריך.**

אחד באר הרבים ובור הרבים ובאר היחיד עושין להן פסים. אבל לבור היחיד עושין לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים. דברי ר' עקיבה. ורבי יהודה בן בבא אומר אין עושין פסים אלא לבאר הרבים בלבד. ולשאר עושין חגורה גבוהה עשרה טפחים:

גמ' א"ר יוחנן מחלפה שיטתיה דרבי יודה. דתנינן תמן [וכן גשרים המפולשין מטלטלין תחתיהן בשבת] וכן מערבין למבוי המפולש דברי ר' יהודה וחכמים אוסרין. אלמא לר"י ל"א רבים ומבטלי מחיצתא! א"ר אלעזר אינה מוחלפת. א"ר ירמיה דו סבר כרב יהודה. דמר רב יהודה הדא דתימר במפולשין לבקעה, אבל אם היו מפולשין לרשות הרבים אסור.

א"ר יוסה בכל אתר רבי לעזר סמיך לר' חייה רובה. תני רבי חייה כיצד

מתירין ר ש ות ה ר ב י ם? ר' יודה אומר לחי מיכן ולחי מיכן, או וקורה מיכן וקורה מיכן. וחכ"א לחי וקורה מיכן ויעשה צורת הפתח מיכן. וכא אמר הכין?! כאן בעשר, וכאן בשלש עשרה. כשיש רה"ר פחות מעשר---ל"א א"ר ומ"מ אבל יותר מעשר [משנתינו] ס"ל לר"י א"ר ומ"מ

מיליהון דרבנן פליגין: ר' אחא אמר, רב הושעיה שאל לאבא, כמה תהא פירצת המבוי [מבוי שנפרצה מצדה ורבים בוקעין] על דעתיה דר' יודה? והוא א"ל, משלש עשרה. וכא אמר הכין! דרבנן דקיסרין אמרין, תמן במבוי שנפרצה עומד רבה על הפרוץ, ברם הכא בפסי ביראות פרוץ רבה על העומד ע"כ אסר ר"י.

מה בין בור הרבים ומה בין בור היחיד? בור הרבים יש לו קול, בור היחיד אין לו קול. מעתה אפי' לבארו ליתסר? אלא בור הרבים אין מימיו מצויין לכלות, בור היחיד מימיו מצויין לכלות.

רבי יעקב בר אחא עמרם רב יהודה בשם שמואל: הלכה כרבי יודה בן בבא.

א"ר יודה אבוי דר' מתניה מתניתא אמרה כן: כריב"ב. עושין פסין לבירייי', ולא לבורות. וא"ת ביראות לשון רבים, משמע גם באר יחיד? והא תני "עושים פסים ל"בורות" ואתיא כרע"ק. והא קתני.. אבל לבור היחיד עושין לו מחיצה גבוהה י' טפחים דברי ר"ע"?! אלמא לשון רבים קאי אבורות דעלמא אלא כאן אנן קיימין לבור הרבים, ודכוותה עושין פסין ל"ביריות" לבאר הרבים:

הלכה ה

מתני' ועוד א"ר יהודה בן בבא: הגינה והקרפף שהוא שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים, מוקפת גדר גבוה י' טפחים, מטלטלין בתוכה, ובלבד שיהא בה שומירה או בית דירה, או שתהא סמוכה לעיר:

גמ' רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: מחצר המשכן למדו [שמות כז יח] אורך החצר מאה באמה, ורוחב חמשים בחמשים. וחמשין זימנין מן מאה הא חמש אלפין.100X50=5000 שיבעין מן שיבעין הא חמשא אלפין פרא=פחות מאה70X70=4900. ותנינן שבעים ושיריים. ותני שמואל שבעים אמה ושני שלישי אמה שנו. שובעין זימנין מן תרין תלתותין, ושבעין זמנין מן תרין תלתותין, דעבדין מאה וארבעים תלתותין, מאה וארבעים תלתותין, שהן תשעים ושלש אמה ושליש.70+70+70+70=280.

93=280/3 ושליש, צא מהן ארבעה תשועין לארבע רוחות, 93.7777=93.333+0.4444 יש שיור של 6 ו 2/9 שהם 6=19/3-1/9 & 2/9 נשתייר שם תשעה עשר תלתולין חסר תשוע. כהדא דתני: יש כאן דבר קל ולא יכלו חכמים לעמוד עליו

קרפף שיש בו יותר ממידת סאתים, אינו מותר לטלטל בו אלא בארבע אמות.

היו שנים, בזה בית סאה, ובזה בית סאה וד' אמות. =יחד יש יותר מב"ס רבי זעירה בשם רבי יוחנן: מטלטלין בשני תשלומין לראשון.=כדיי ל"השלים" שיעור בית סאתיים דשריא ליה רבנן—אף שלא יהא שום "היכר" ויאמרו קרפף יותר מבית סאתיים נמי שרי. רבי לא בשם רבי יוחנן: אין מטלטלין בשני תשלומין לראשון. א"ר זעירא מודה ר' לא שאם היו שלשה, בזה בית סאה ובזה בית סאה ובזה בית סאה, מודין שמטלטלין בשני תשלומין לראשון. שפיר יש הכירא

קרפף שיש בו יותר מבית סאתים, א"ר אבהו הואיל והוא ראוי לתיר על ידי שיירה, כיון שאפשר להתירו ע"י שיירא וזרק מרשות הרבים לתוכו חייב. דהו"ל רה"י גמור

פליג על ר' אבהו ר' שמואל בר רב יצחק בעי: לאסור אסור, הא חייב חטאת אין כאן עד שתחנה שיירא!

[מעתה, מבוי שקורתו למעלה מעשרים הואיל והוא כשר על דעתיה דרבי יודה, וזרק מר"ה לתוכו

חייב?! מבוי שנפרץ יותר מעשר, הואיל ופירצת המבוי על דעתיה דר' יודה משלש עשרה, וזרק מרה"ר לתוכו חייב?!]

חצר שהיא פתוחה לקרפף, מטלטלין מן החצר לקרפף אבל לא מן הקרפף לחצר. ר' יודן ענתודריא שאל מהו לטלטל מקרפף לקרפף דרך חצר:

הלכה ו

מתני' ר' יהודה אומר אפי' אין בה אלא בור ושיח ומערה מטלטלין בתוכה. רבי עקיבה אומר אפי' אין בה אחת מכל אלו מטלטלין בתוכה, ובלבד שתהא שבעים ושיריים על שבעים ושיריים: [ולא גדול הרבה יותר מזה..]

גמ' מחלפה שיטתיה דר' יודה דתנינן תמן אי זהו קרפף כל שהוא סמוך לעיר דברי רבי יודה, וכא הוא אמר הכין! דלא בעי סמוכה לעיר א"ר מנא כבית דירה עביד לה ר' יודה:

הלכה ז

מתני' ר' אליעזר אומר: היה אורכה יותר על רחבה אפילו אמה אחת אין מטלטלין בתוכה. ר' יוסה אומר: אפי' אורכה כשנים ברוחבה מטלטלין בתוכה:

גמ' תני רבי לעזר אומר: אם היה ארכה יותר על רחבה אפילו אמה אחת אין מטלטלין מתוכה. והדא פליגא על דר' יונתן. שלמדו לעיל מחצר המשכן [שהיה פי-שניים] רבי יוסה אומר אפי' ארכה כשנים ברחבה מטלטלין בתוכה הדא מסייעא לר' יונתן (לעיל-שלמד מחצר המשכן)

[והא תני: כלאים ברובע. רבי יוסה אומר אפילו ארכה כשנים ברחבה:שיעור הערוגה לכל הפחות. (בית רובע=2500/24 אמות מרובעות)]

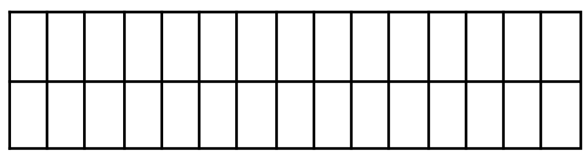
הלכה ח

מתני' א"ר אילעאי שמעתי מרבי אליעזר אפילו היא כבית כור. 30X50X50

וכן שמעתי ממנו אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא עירב, ביתו אסור מלהכניס ומלהוציא לו, אבל להן מותר.

וכן שמעתי ממנו שיוצאין בערקבנין בפסח. וחיזרתי על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר ולא מצאתי:

גמ' רבי אבהו בשם רבי אלעזר במחזקת בית סאתים על בית כור היא מתני': =שני שורות על 15 שורות

וכן שמעתי ממנו אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא עירב ביתו אסור:

תמן רבנן , ברם הכא ר' אליעזר. רבנן אמרי אדם מבטל רשות חצירו, ואין אדם מבטל רשות ביתו. רבי אליעזר אומר כשם שאדם מבטל רשות חצירו, כך מבטל רשות ביתו. על דעתיה דרבי אליעזר ייעשה כאכסנא ויהא מותר! ר' חייה בר אדא בשם רשב"ל קנס קנסו רבי אליעזר. רבי שמי בעי דבר מדבריהן קונסין לו בשוגג כר' ליעזר?!

ר' בא בריה דרב פפי בעי, אמר הריני מבטל רשות ביתי, אוף רבנן מודיי. אמר הריני מבטל רשות חצירי, אוף רב ליעזר מודה:

וכן שמעתי ממנו שיוצאין בערקבנין בפסח. הוינן סברין מימר בערקבנין, ..לא מצאו חבר.. אשכח תני על כולהן:

הדרן עלך פרק עושין פסין

מסכת עירובין פרק ג

הלכה א

מתני' בכל מערבין ומשתתפין, חוץ מן המים ומן המלח. והכל נלקח בכסף מעשר, חוץ מן המים ומן המלח. הנודר מן המזון, מותר במים ומלח.

מערבין לנזיר ביין, ולישראל בתרומה. סומכוס אומר אף בחולין.

לכהן בבית הפרס. ר' יהודה אומר: אפילו בין הקברות. מפני שהוא יכול לילך לחוץ ולוכל:

גמ' אמר רבי אחא דרבי אליעזר היא. דתנינן תמן בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח. דברי רבי אליעזר. א"ר יוסה דברי הכל היא, מערבין-בתחומין. ומשתתפין- בין בחצירות בין בתחומין. =משנתינו כאן אינו מתיר עירובי חצירות בכל הדברים [כר יהושע]

מתניתא דלא כרבי מאיר. דתני כל דבר שהוא נאכל חי כמות שהוא, מערבין בו. עם הפת, אין מערבין בו. דברי ר"מ. השום והבצלים, על דעתיה דרבי מאיר אין מערבין בהן. דתני אמר רבי שמעון בן אלעזר: מעשה ששבת רבי מאיר בארדקסם, ובא אחד ואמר עירבתי על ידי בצלים, והושיבו רבי מאיר בארבע אמות שלו.

לעולם מתני' כר"מ..אף על גב דרבי מאיר אמר בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח, ובלבד דבר שהוא נאכל חי כמות שהוא.

הלוף והקולקס, על דעתון דר"מ אין מערבין בהן.

תנינן תרין כללין ולא דמיין חד לחד. בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המלח, ובלבד דבר שהוא נאכל חי כמות שהוא. והכל נלקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומן המלח, בין בדבר שהוא נאכל חי כמות שהוא, בין בדבר שאינו נאכל חי כמות שהוא.

בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח- בין כרבי עקיבה בין כר' ישמעאל. והכל נלקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומן המלח. כר' עקיבה ברם כר' ישמעאל.

תני ר' ישמעאל [דברים יד כו] ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך הרי זה כלל, בבקר ובצאן ביין ובשכר הרי זה פרט, ובכל אשר תשאלך נפשך

הרי זה כלל אחר. כלל ופרט וכלל, ואין אתה דן אלא כעין הפרט, לומר מה הפרט מפורש דבר שהוא וולד וולדות הארץ, אף אין לי אלא דבר שהוא וולד וולדות הארץ. רבי עקיבה מפרש: מה הפרט מפרש שהוא פרי, וולד פרי, מכשירי פרי, אף אין לי אלא דבר שהוא פרי, וולד פרי, ומכשירי פרי, מה נפק מביניהון? דגים, וחגבים, כמהין ופטריות, כר' עקיבה נלקחין בכסף מעשר. כר' ישמעאל אינן נלקחין.

בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח. א"ר יסא לפי שאין הגוף ניזון מהן. א"ר לוי שהן מין קללה.

אמר ר' אלעזר עשאן מי מלח נלקחין בכסף מעשר. רבי אחא בשם רבי מיישא: והוא שנתן לתוכה שמן. רבי יוסי בעי מעתה לא יערב אלא לפי חשבון שמן שבהן!

תמן תנינן: מחלקין מעשר-עני בגורן חצי לוג יין, רבי עקיבא אומר רביעית.

אמר רבי אלעזר וכן לעירוב. אמר רבי חיננא הדא דתימר ביין, אבל בשמן מערבין כדיי לטבל בו מזון שתי סעודות

תני מערבין בחומץ כדיי לטבל בו מזון שתי סעודות. תני מערבין בשמן מזון שתי סעודות. רבי ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק כדי לטבול ירק הנאכל מזון שתי סעודות. ר' יצחק עטושיא אמר קומי ר' זעירא משום דבית רבי ינאי: אפונים חיים מערבין בהן. למי נצרכה לרבי מאיר. שלא תאמר הואיל והן מסריחין את הפה אין מערבין בהן.

דג מליח מערבין בו, בשר מליח מערבין בו, בשר חי מערבין בו, דתנינן הבבליים אוכלין אותו כשהוא חי מפני שדעתן יפה. ר' יודן בעי הדא כלבודא מין דג הואיל ואילין כותאי אכלין מינה חייא מערבין בה? שמואל בר שילת בשם רב פעפועין וגדגדניות והלוגלוגות מערבין בהן. בעון קומוי, אילין אינון? אמר לון קקולי וחנרקוקי ופרפחוני':

הנודר מן המזון מותר במים ומלח. תמן תנינן הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק. מתניתא אמרה כן שהשלוק קרוי מבושל. דתנינן היה מבשל את השלמים או שולקן. וקרייא אמר שהצלוי קרוי מבושל. שנאמר [דברי הימים ב לה יג] ו"יבשלו" את הפסח באש, אין תימר שלא כהלכה, רבי יונה בוצרייה אמר, כמשפט!! מתני' שהשלוק קרוי מבושל, וקרייא אמר שהצלוי קרוי מבושל, ותנינן הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק!!

אמר רבי יוחנן הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. אמר רבי יאשיה הילכו בנדרים אחר לשון תורה. מה נפק ביניהון? אמר קונם יין שאני טועם בחג, על דעתיה דר"י אסור ביום טוב האחרון. על דעתיה דרבי יאשיה מותר. אוף ר' יאשיה מודה שהוא אסור, לא א"ר יאשיה אלא לחומרן.

א"ר חייה בר בא, רבי יוחנן אכל חליטין מיני מזונות מתוקין ואמר לא טעמית מידי בההוא יומא! ותנינן הנודר מן המזון מותר במים ומלח פתר לה כר' יאשיה דרבי יאשיה אמר הילכו בנדרים אחר לשון תורה.

ומניין שכל הדברים קרויין מזון? רבי אחא בי ר' עילא אמר [בראשית מה כג] ועשר אתונות נושאות בר ולחם ומזון מה ת"ל מזון? אלא מיכן שכל הדברים קרויין מזון.

נדר מן הככר מערבין בו. הקדישו, אין מערבין בו. נדר מן הככר מערבין בו- שכן ראוי להאכילו לאחר. הקדישו אין מערבין בו- שלא הוא ולא אחר ראויין לאוכלו. ר' אחא בעי ואין אדם נשאל על הקדישו?! ר' אחא אמר, ר' מיישא בעי, תמן אמר ר"ש חייה בריה דרב אמר ע"ז שעשאה לחי למבוי מתרת את המבוי, והכא את אמר הכין?! א"ר אלעזר תמן מ"מ נסתם המבוי, והכא מה אית לך!!

מערבין לנזיר ביין- שכן אחר ראוי לשתותו. ולישראל בתרומה- שכן

כהן ראוי לאוכלה.

מתני' דלא כבית שמאי. דבית שמאי אמרין אין מערבין לאדם אלא אם כן היו כלי תשמישו שם. וע"כ לא מהני מה שאחר יכול לאכול

סומכוס כב"ש. דתנינן סומכוס אומר אף=דווקא בחולין

לכהן בבית הפרס. ראוי הוא לעבור על השבות ולוכל.

ר"י אומר אף בבית הקברות. שכן הוא ראוי ליכנס בשידה תיבה ומגדל, ולעשות לו חור פחות מטפח, ולתחוב בכוש ובקיסם ולאכול:

הלכה ב

מתני' מערבין בדמאי, ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו. הכהנים: בחלה, ובתרומה.

אבל לא בטבל, ולא במעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו

השולח את עירובו ביד חרש שוטה וקטן או ביד מי שאינו מודה בעירוב, אינו עירוב. אם אמר לאחד לקבלו ממנו, הרי זה עירוב:

גמ' רבי יעקב דרומיא בעי =אמר מתני' דלא כבית שמאי: דתנינן ושל דמאי: ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין [ושל מעשר שני בירושלם לא יטול ואם נטל כשר].

רב ששת בשם ר' חייה רבה: טבל שיש עליו תניי, מותר לטלטלו בשבת. כיצד הוא עושה? נותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר.

ותני: בית שמאי אומרין אין מערבין במעשר שני בירושלם. ובה"א מערבין. אמר ירמיה הדא דאת אמר בעירובי חצירות. אבל בעירובי תחומין, בקרתני שנתן עירובו בירושלם, שהוא יכול לעלות ולאוכלו שם.

שמואל אמר כבן תשע כבן עשר עירובו עירוב. א"ר יוסה הדא דתימר בעירובי תחומין, אבל בעירובי חצירות אפילו קטן.

א"ר יהושע מפני מה מערבין בחצירות? ולא סגי בשיתוף מפני דרכי שלום. מעשה באשה אחת שהיתה דבובה=שנואה לחבירתה, ושלחה עירובה גבי ברה, נסתיה וגפפתיה ונשקתיה, אתא ואמר קומי אימה, אמרה הכין הוות רחמה לי ולא הוינא ידעה?! מתוך כך עשו שלום הדא הוא דכתיב [משלי ג יז] דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום:

השולח את עירובו ביד חרש שוטה וקטן כו'. א"ר לעזר וצריך לעמוד עמו.=לשאול לפלוני: הקיבלת העירוב מיד הקטן? תמן א"ר יוסה בשם רב ששת, רבי אלעזר בר יוסי בשם רבי אבון באומר לחבירו הרי אני מעשר על ידך, אינו צריך לעמוד עמו, והכא את אמר הכין?! א"ר חייה בר אדא: כאן בגדול וכאן בקטן.

ר' אחא בשם רב חיננא ואפילו תימר כאן וכאן בגדול, כאן וכאן בקטן, תמן באומר לו <u>הרי אני</u> מעשר על ידך, שאינו צריך לעמוד עמו, ברם הכא באומר לו ערב על ידי. הדא ילפא מן ההיא, וההיא ילפא מן הדא. הדא ילפא מן ההיא- באומר לו אני מערב על ידך, שאינו צריך לעמוד עמו. וההיא ילפא מן הדא- שאם אמר לו עשר על ידי, שהוא צריך לעמוד עמו:

הלכה ג

מתני' נתנו באילן, למעלה מעשרה טפחים אינו עירוב, למטה מעשרה טפחים הרי זה עירוב. נתנו בבור, אפילו עמוק מאה אמה, הרי זה עירוב. נתנו בראש הקנה או בראש הקונטס, כל זמן שהוא תלוש ונעוץ, אפילו גבוה מאה אמה הרי זה עירוב.

נתנו במגדל, ונעל בפניו, ואבד המפתח, הרי זה עירוב. ר"א

אומר: אם אין ידוע שהמפתח במקומו אינו עירוב:

גמ' למטה מ10 טפחים הרי זה עירוב ואסור לטלטלו, למטה מג' מותר. וקשיא אם עירובו עירוב יהא מותר לטלטלו, אם אסור לטלטלו לא יהא עירובו עירוב! ראוי הוא לעבור על השבות משתמש באילן ולאכול!! מעתה אפילו למעלה מעשרה!!! רב יהודה בשם שמואל תיפתר שהיתה כירתו=his trunk ארבעה

למעלה מי'..א"ר מנא והוא שתהא רשות הרבים מקפתו מכל צד, ואומר שביתתי תחתיו.

תני נתנו בכלכלה ותלאו באילן, למעלה מעשרה טפחים עירובו עירוב ואסור לטלטלו. למטה מי"ט, עירובו עירוב ומותר לטלטלו. וקשיא, אם עירובו עירוב יהא מותר לטלטלו, אם אסור לטלטלו לא יהא עירובו עירוב! רבי אחא בשם רבי חיננא: ראוי הוא להופכה, ולבטל רשות היחיד שבה. א"ר יוסה הדא אמרה ספסל שהוא נתון ברשות הרבים, גבוה עשרה ורחב ארבעה, מכיון שהוא ראוי להופכו ולבטל רשות היחיד שבו. ממילא עירובו עירוב... הדא אמרה שעירובו עירוב

תמן תנינן: שתים בידי אדם, ואחת באילן. או שתים באילן, ואחת בידי אדם. כשירה ואין עולין לה בי"ט. והכא את אמר עירובו עירוב ומותר לטלטלו?! א"ר ירמיה כאן למעלן, וכאן מן הצד. הדא ילפא מן ההיא, וההיא ילפא מן הדא. הדא ילפא מן ההיא, שאם היו שתי יתידות יוצאות, וסיכך על גביהן שהיא כשרה ועולין לה בי"ט. וההיא ילפא מן הדא, שאם היה נתון באיבו=ענפו-לא על יתידות היוצאים של אילן שעירובו עירוב, ואסור לטלטלו.

א"ר יוסה בין הכא בין תמן מן הצד היא. מאי כדון? כיי דמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא דרבי שמעון בן אלעזר היא. דתני רבי שמעון בן אלעזר אומר מותר להשתמש על צדדי בהמה בשבת.

היא צדדי בהמה היא צדדי אילן.

נתנו בבור ...אין את רואה עמוק כגבוה?! אבא בר רב חונה אמר: באומר שביתתי תחתיו:

נתנו בראש הקנה או בראש הקונטס, כל זמן שהוא תלוש ונעוץ, אפילו גבוה מאה אמה ה"ז עירוב. מפני שהוא תלוש ונעוץ, הא אם אינו תלוש ונעוץ אין עירובו עירוב. לית פליגא על שמואל דמר רב יהודה בשם שמואל תיפתר בשהיתה כירתו ארבעה?! הא פחות מיכאן שרי!! א"ר מנא והוא שתהא טבלה של 4 נתונה בראשו.

תני: ר' ליעזר אומר אם בשדה אבד, אין עירובו עירוב. אם בעיר אבד, הרי זה עירוב. אם בשדה אבד, אין עירובו עירוב- שאינו יכול להביאו דרך פטור. אם בעיר אבד הרי זה עירוב- שהוא יכול להביאו דרך שביתה.

יאות אמר רבי אלעזר, מה טעמא דר'? אמר רבי בא בריה דרב פפי דרבי מאיר היא. דר' מאיר אמר אף פוחת הוא בתחילה ונוטל. כלום א"ר מאיר לא בי"ט דילמא בשבת?! והכא בשבת אנן קיימין!! אמר רבי אבמרי דר' אליעזר בן יעקב היא. דתנינן תמן ר' אליעזר בן יעקב אומר קושרין לפני בהמה בשביל שלא תצא היא קשירה היא התרה, היא פתיחה היא נעילה.
הדא דתימר במגדל של אבן, אבל במגדל של עץ נעשה כשובר את החבית לוכל ממנה גרוגרות:

הלכה ד

מתני' נתגלגל חוץ לתחום, ונפל עליו גל או נשרף, או תרומה ונטמאת, מבעוד יום- אינו עירוב. משחשיכה- הרי זה עירוב. אם ספק- ר' מאיר ורבי יהודה אומר הרי זה חמר גמל. רבי יוסי ורבי שמעון אומר ספק העירוב כשר אמר רבי יוסי: העיד אבטולס משם חמשה זקנים שספק העירוב כשר:

גמ' לא אמרו אלא וניטמאת, ספק ניטמאת מבעוד יום, ספק ניטמאת משחשיכה. אבל אם היתה ספק טהורה ספק טמאה, מערבין בה, רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן אחר חזקות הלכו.

מתיבין רבי מאיר ורבי יודה, לרבי יוסי ולר' שמעון, אילו נאכל מבעוד יום שמא אינו אסור?! לעולם הוא באיסורו עד שיודע לו שהוא מותר! מתיבין רבי יוסה ורבי שמעון, לרבי מאיר ולרבי יודה, אילו נאכל משחשיכה שמא אינו מותר?! לעולם הוא בהתירו עד שיודע לו שהוא אסור.

הרי-זה חמר גמל...מהו ליתן לו אלפיים אמה מעירובו לביתו? רבי בא בר ממל אמר נותנין לו. רבי שמואל בר רב יצחק אמר אין נותנין לו. רבי שמי אמר קומי רבי יוסה בשם רבי אחא, מה פליגין כר' מאיר, ברם כרבי יודא כל עמא מודיי שנותנין לו.

למ"ד דלר"מ *אין* נותנין לו כלום (ולא **יזוז ממקומו**) ולא דמי חמר וגמל דרבי מאיר, לחמר וגמל דר' יודה. חמר וגמל דר"מ, בעירובו אינו, שלא זכה לו עירובו, כבני עירו אינו, שכבר נתן דעתו לעקור את רגליו מבני עירו. חמר וגמל דרבי יודה, הרי הוא כבני עירו, שלא נתן דעתו לעקור רגליו מבני עירו. ## לר"מ- כיון שרצה "לעקור" מבני עירו, ולא אהני ליה (דשמא לא זכה לו עירוב) הפסיד גם אלפיים של בני-עירו!!! עיין לקמן 4:8 ##

תמן תנינן מקוה שנמדד ונמצא חסר, כל טהרות שנעשו על גביו למפרע , בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים, טמאות.
במה דברים אמורים, בטמאה חמורה.
אבל בטמאה קלה, כגון אכל אכלים טמאים, ושתה משקין טמאים, בא ראשו ורבו במים שאובים, או שנפלו על ראשו ורבו שלשה לגין מים שאובין, וירד לטבול, ספק טבל ספק לא טבל, אפלו טבל, ספק יש בו ארבעים סאה ספק אין בו, שני מקואות, אחד יש בו ארבעים סאה ואחד שאין בו, טבל באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן טבל, ספקו טהור.
רבי יוסי מטמא, שרבי יוסי אומר, כל דבר שהוא בחזקת טמאה, לעולם הוא בפסולו, עד שיודע שטהר

א"ר יונה לא טמא רבי יוסי אלא משום הוכח=חזקת טומאה. א"ר יוסה ואפילו מקום אחר (אין "חזקה". לדוגמה: מתני' דעירובין) רבי יוסי מטמא.

מחלפא שיטתיה דרבי יוסי, דתנינן א"ר יוסי העיד אבטולס בשם חמשה זקנים שספק העירוב כשר, וכא את אמר הכין! שאפילו "במקום אחר" !! תמן בשם גרמיה, ברם הכא בשם חמשה זקנים.

הוון בעי מימר מאן דמר תמן טהור, אמר הכא מותר, מאן דמר תמן טמא, אמר הכא אסור. ואפילו כמאן דמר תמן טמא, מודי הוא הכא שהוא מותר. וכן אפשר לומר להיפך...

א"ר חיננא כלום אינון פליגין תמן לא מדבריהן וספק דבריהן להקל, ועירוב דבר תורה וספק דבר תורה להחמיר!! ועירוב דבר תורה?! רבי יונתן אמר קומי רבי חייה רובה בשם רבי שמעון בי רבי יוסי בן לקוניא לוקין על תחומי שבת דבר תורה. א"ל רבי חייה רובה, והלא אין בשבת אלא סקילה וכרת! א"ל והכתיב [שם טז כט] שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי!! א"ל מה כתיב "לא"?! אל כתיב!!! אמר ליה והכתיב [שמות יב ט] אל תאכלו ממנו נא, מה כתיב לא, אל כתיב!!!!

אמר רבי יוסי בי רבי בון אף על פי כן זה עומד בשמועתו וזה עומד בשמועתו.

ספק העירוב כשר...אמר רבי שמואל בר סיסרטא עירוב עשו אותו כספק חרש.=דבר שאין בו דעת לישאל שטהור ר' ירמיה בעי עד כדון בקיים, ואפילו נשרף? א"ר יוסה קיימתיה כיי דמר ר' הושעיה הגיעוך סוף תחומי שבת שאינן מחוורין מדבר תורה. רב מנא בעי ניחא לאלפיים אמה אינו מחוור, ארבעת אלפיים אמה מחוור הוא! ר' שמעון בר כרסנא בשם ר' אחא אין לך מחוור מכולם אלא תחום שנים עשר מיל כמחנה ישראל:

הלכה ה

מתני' מתנה אדם על עירובו ואומר: אם באו עכו"ם מן המזרח, עירובי למערב. ואם באו מן המערב, עירובי למזרח. אם באו מיכן ומיכן, למקום שארצה אילך. לא באו לא מיכן ולא מיכן, הריני

כבני עירי:

גמ' כיני מתניתא: על **ערוביו.**

אמר ר' לעזר מאן תנא אם באו אם לא באו? רבי מאיר. היידן ר' מאיר? חברייא אמרין רבי מאיר דקידושין. דתני האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שירדו גשמים, ירדו גשמים מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת. רבי מאיר אומר בין ירדו בין לא ירדו מקודשת, עד שיכפול תנאו. [הכל מודין שאם אמר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שירדו גשמים, ירדו גשמים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת] ברם כרבנין, לא ירדו אינה מקודשת. וכן במתני',לרבנן, אין צריך צחשיאמר: "אים לא בא חכם, הריני כבן עירי"

רבי יוסה אמר רבי מאיר דעירובין. אים לא יתנה "אים לא בא..." –אים לבסוף לא יבא החכם, הרי הוא חמר-גמל (דשמא אי"צ תנאי-כפול!) דתנינן אם ספק רבי מאיר ורבי יודה אומר הרי זה חמר גמל. רבי יוסי ורבי שמעון אומר ספק העירוב כשר. אמר רבי יוסה לא אמר רבי מאיר אלא לחומרין. א"ר מנא ויאות בעירובו אינו, שלא זכה לו עירובו. כבני עירו אינו, שנתן דעתו לעקור את רגליו מבני עירו [והכא לראשון אינה מקודשת שלא ירדו גשמים, ולשני אינה מקודשת שלא כפל הראשון את תנייו.]

[רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה, ההן "אם לא"?! כלאחר הוא! אמר, שנייה היא שהיתה הארץ לפניהן, והוא מבקש להוציאה מידן] למה הוצרך משרע"ה לכפול, הא ב"לאחר", אף ר"מ מודה!

ור' יודה בן שלום ר' יודה בן פזי בשם ר' יוחנן ירדו ל"סימפון" בשיטת ר"מ דקידושין. ר' ירמיה ר' חיננא חברה דרבנן בעי, ולמה כר"מ? ואפילו כרבנן! לית כן א"ר אבהו בשם ר' יוחנן סדר סימפון כך הוא: "אנא פלוני בר פלוני מקדש אותך אנת פלונית בת פלוני, על מנת מיתן ליך מקמת פלוני, נכס פלוני ומיכנסיניך ביום פלוני. אין אתא יום פלוני ולא כנסתיך, לא יהוו לי עליך כלום" ויימר על מנת שלא יכפול

תנייו? למה צריך "תנאי כפול"? אילו לא כפל תנייו, מי עקר קידושיו?!

אמר רבי יוסה בי ר' בון: בכל אתר אית ליה לרבי מאיר ממשמע לאו את שומע הין והכא בקידושין לית ליה?! אמר רבי מתנייה: על שם חומר הוא בעריות.

לא התנה, נישמעינה מן הדא: הרי שעירב בין שני תחומין, מהלך בדרום כעירובו בצפון. בצפון כעירובו בדרום. מיצע את התחום, אל יזוז ממקומו. בהמה של שני שותפין עירב זה בצפון וזה בדרום, מהלכת בדרום כעירובו של זה בצפון, בצפון כעירובו של זה בדרום, מיצעת את התחום אל תזוז ממקומה. שחטוה, רב אמר איברים יונקין זה מזה, עולא בר ישמעאל אמר אין איברים יונקין זה מזה. מודה רב בחבית שהוא חלקו משעה הראשונה דאמרי' יש ברירה.

כיני מתניתא: באו עכו"ם מיכן ומיכן. לא באו עכו"ם לא מיכן ולא מיכן. באו עכו"ם מן המזרח עירובו למערב. אית תניי תני במזרח. מאן דמר במזרח- באילין טקסיווט. שבאים לעזרה מאן דמר במערב- באילין רומאי לצרה

הלכה ו

מתני' אם בא חכם מן המזרח, עירובי למזרח. בא מן המערב, עירובי למערב. בא מיכן ומיכן, למקום שארצה אלך. לא בא לא מיכן ולא מיכן, הריני כבני עירי ר' יהודה אומר: אם היה אחד מהן רבו, ילך אצל רבו. שניהן רבותיו, למקום שירצה ילך:

גמ' אית תניי תני במערב. מאן דמר במזרח- באילין חכימי'. מאן דמר במערב- ברגיל:..רוצה לברוח ממנו..

הלכה ז

מתני' רבי אליעזר אומר יום טוב שהוא סמוך לשבת בין מלפניה בין מלאחריה, מערב אדם שני עירובין

ואומר: עירובי הראשון למזרח והשני למערב. הראשון למערב והשני למזרח. עירובי הראשון, והשני כבני עירי. השני, והראשון כבני עירי

וחכמים אומרים: מערב לרוח אחת, או אינו מערב כל עיקר. או מערב לשני ימים או אינו מערב כל עיקר.=קדושה אחת כיצד יעשה? מוליכו בראשון ויחשיך עליו ונוטלו, ובא לו. ובשני- מחשיך עליו ואוכלו, ובא לו, נמצא משתכר בהליכתו ומשתכר בעירובו...

נאכל בראשון, עירוב לראשון, ואינו עירוב לשני.

אמר להן ר' אליעזר מודין אתם לי שהן שתי קדושות!! דאמריתו שצריך להיות קיים

גמ' וחכ"א מערב לרוח א'. כיני מתני' או מערב לרוח אחת לשני ימים, או אינו מערב כל עיקר.

מודה ר"א שאינו מערב חצי יום בדרום וחצי יום בצפון, חצי יום בדרום וחצי יום כבני עירו. אמרו לו כשם שלא חלקת לנו יום א' כך לא תחלוק לנו שני ימים.

כשמביאו לביתו בליל א...ושווין שלא יתננו בסל=לערבו עם ככרות אחרות. א"ר בא שמא ישכח ויאכלנו. נתן בסל מוליך את הסל לשם. אכל את אחד מהן מבעוד יום, הרי זה חמר גמל.

תמן תנינן: לגין שהוא טבול יום, ומילאהו מן החבית מעשר טבל--אם אמר הרי זו תרומת מעשר משתחשך, הרי זו תרומת מעשר; אם אמר הרי זה עירוב, לא אמר כלום. ר' יונה אמר, ר' חמא בר עקיבה מקשי, מתניתא דלא כר' אליעזר! דרבי אליעזר אמר מערבין לאדם משתחשך. רבי ירמיה בשם רבי זעירא דברי הכל היא. תמן אין מערבין לאדם משתחשך. ברם הכא, מבחול הוא קנה לו שביתה לשני ימים!! שפיר מודה ר"א שיכול להתנות מבחול לשני ימים הבאים...

רבי חגיי בעי היה עומד בחמישי בשבת, ואמר תקנה לי שביתה בשבת, על דעתיה דרבי אליעזר קנה, דס"ל שיכול לערב לשני ימים בב"א על

דעתיה דרבנן לא קנה? אמר רבי יוסה ולמה אין מערבין לאדם מערב יום טוב לשבת? שכן אין מערבין לאדם מיום טוב לשבת... ברם הכא, הואיל והוא ראוי לערב מערב שבת, לשבת. מערב אפילו בחמישי בשבת.
כ טעמא דרבנן שאינו יכול "להתנות" על "שני עירובין" –לא משום "רחוק הימים" אלא משום "קדושה אחת". והא ראי' (ש"קדושה אחת") שאינו יכול לערב ביו"ט=ע"ש, מפני שהוא כיום ארוך

אמר להן ר"א: אי אתם מודין לי שאם עירב בככר בראשון שהוא מערב בככר בשני. שאם אכלו בראשון שהוא עירוב לראשון, ואינו עירוב לשני! הוי שתי קדושות הן!! ואינון מתיבון ליה: אי אתה מודה לנו שאין מערבין לאדם בתחילה בי"ט! הוי קדושה אחת היא:

הלכה ח

מתני' רבי יודה אומר: ראש השנה שהיה ירא שמא תתעבר, מערב אדם שני עירובין ואומר: עירובי הראשון למזרח, והשני למערב. הראשון למערב, והשני למזרח. עירובי הראשון, והשני כבני עירי. השני, והראשון כבני עירי

ולא הודו לו חכמים:

סוגיא זו שייך למשנה דלעיל גמ' דאיתפלגון: שירי פתילה, שירי מדורה, שירי שמן, שכבו בשבת, מהו להדליקה בי"ט? רב ורבי חנינא תריהון אמרין: אסור. ר"י: אמר מותר. [א"ר מנא קומי ר' יודן מכפלה=מה שייכות פתילה גבי ביצה? א"ל מן מה דנן חמיין רבנן מדמיי לה, ממה שאנו רואין חכמים מדמים.. הדא אמרה, היא הדא היא הדא.]
משום ד' זקנים אמרו: הנאכל עירובו בראשון, הרי הוא כבני עירו בשני. דוודאי שני קדושות הן ר' חונה בשם רב הלכה כד' זקנים. רב חסדא בעא, מחלפא שיטתיה דרב, תמן איעבד לה שתי קדושות, וכא איעבד לה קדושה אחת. דאיתפלגון שירי פתילה שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת מהו להדליקה בי"ט רב ור' חנינה תריהון אמרין אסור משום "קדושה אחת" ר"י

אמר מותר [א"ר מנא קומי ר' יודן מכפלה פתילה גבי ביצה? אפי' למ"ד שתי קדושות, יש לאסור בביצה א"ל מן מה דנן חמיי רבנין מדמי לה הדא אמרה אי אידא אי אידא] ר' אחא אמר לה מן אולפן =מפי רבותיו רבי יוסי אמר לה מן דיעה מן דיליה כד' זקנים כר"א.

אמר רבי מנא קומי רבי יוסה, ר"מ ור' יודה אין הלכה כר' יודה?! בארבעה זקנים כר"א?! מה אין תמן4:9 שלא זכה עירוב, לא הייתי אומר שיעקור את רגליו מבני עירו, ואפ"ה אמרי' שעקר... כאן שזכה לו עירובו לא כל שכן. שנעקר רגליו מבני-עירו גם בשני! ודלא כד' זקנים!

עירב בככר בראשון, מערב בככר בשני. ובלבד באותו הככר. עירב ברגלו בראשון, מערב ברגליו בשני. עירב ברגליו, לא יערב בככר, בככר מערב ברגליו.

היך מה דאת אמר תמן ברגליו לא יערב בככר, ודכוותה בככר לא יערב ברגליו? להקל לעני שאין לו ככר.

היך מה דאת אמר תמן ברגליו לא יערב בככר, ודכוותה בככר לא יערב בככר? להקל לעשיר, שלא יצא ויערב ברגליו.

היך מה דאת אמר תמן ברגליו לא יערב בככר, ודכוותה ברגליו לא יערב ברגליו? רבי אבין בשם רבנין דתמן: עשו אותו כהולך לעירו:

הלכה ט

מתני' ועוד א"ר יהודה: מתנה אדם על הכלכלה ביום טוב הראשון, ואוכלה בשני. וכן ביצה שנולדה בראשון תאכל בשני, ולא הודו לו חכמים:

גמ' ואומר אם יום טוב היום, יבטלו דברי... ויקרא שם למעשרותיו ואינו אוכלן. ובשני, קורא שם למעשרותיו ואוכלן.

מחלפה שיטתיה דר"י, תמן איעבד לה קדושה אחת וכא איעבד לה שתי קדושות! תמן ר"ה קדושה אחת ארוכה היא. ברם הכא אחת קודש ואחת חול.

מחלפה שיטתיה דרבנן, תמן עבדין לה שתי קדושות, וכא אינון עבדין ליה קדושה אחת! תמן יום טוב אצל שבת כחול אצל שבת ברם הכא שניהן שוין.

מודין חכמים לר' יוסי דאוסר אך בשני יו"ט של גליות בשני ימים טובים של ראש השנה שהן מתקנת נביאים הראשונים.

ר' בא ר' חייה בשם ר' יוחנן [שיר השירים א ו] בני אמי נחרו בי וגו'. מי גרם לי להיות נוטרה את הכרמים? על שם כרמי שלי לא נטרתי. מי גרם לי להיות משמרת שני ימים בסוריא? על שלא שמרתי יום אחד בארץ. סבורה הייתי שאני מקבלת שכר על שנים, ואיני מקבלת שכר אלא על אחת.. מי גרם לי להפריש שתי חלות בסוריא? על שלא הפרשתי חלה אחת בארץ. סבורה הייתי שאני מקבלת שכר על שתים, ואיני מקבלת שכר אלא על אחת. ר' יוחנן קרי עליהון [יחזקאל כ כה] וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים.

ר' אבהו אזל לאלכסנדריאה ואטעינון לולבין בשובתא הורה להם שיטלו לולב בשבת, שמע ר' מימר מן מיבול להון רבי אבהו בכל שתא...מי יוליך להם את ר' אבהו בכל שנה שיודיע להם קביעות החודש....

ר' יוסי מישלח כתיב להון: אף על פי שכתבו לכם סדרי מועדות אל תשנו מנהג אבותיכם נוחי נפש:

הלכה י

מתני' ר' דוסא בן ארכינס אומר: העובר לפני התיבה בי"ט של ראש השנה, אומר "החליצנו ה' אלהינו את יום ראש החדש הזה, אם היום אם למחר" ולמחר הוא אומר: "אם היום אם לאמש" ולא הודו לו חכמים:

גמ' מפני שאמר אם היום אם אמש? או ייבא כיי דמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא העובר לפני תיבה ביום טוב של ר"ה אינו צריך להזכיר ראש חדש אוף הכא כן? על איזה דבר "לא הודו"?

הלכה א משנה **מי שהוציאוהו עכו"ם או רוח רעה אין לו אלא ד' אמות. החזירוהו כאילו לא יצא. הוליכוהו לעיר אחרת, נתנוהו בדיר או בסהר, רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה אומר: מהלך את כולה, ר' יהושע ור' עקיבה אומר: אין לו אלא ד' אמות**

מעשה שבאו מפרנדיין והפליגה ספינתן בים, רבן גמליאל ור' אלעזר בן עזריה הלכו את כולה, רבי יהושע ור' עקיבה לא זזו מד' אמות, שרצו להחמיר על עצמן:

גמרא דלכן מה נן אמרין? מה היינו אומרים בלי זה? ויעשה כמי שיצא ברשות ויהא לו אלפיים אמה לכל רוח, לפום כן צריך מימר, אין לו אלא ד"א. ומניין לד"א? (שמות טז) שבו איש תחתיו. ומניין לאלפיים אמה? אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. או חלף? א"ר אליעזר ותנינן אסא בן עקיבה אומר מקום מקום. נאמר כאן מקום ונא' להלן (שמות כא) ושמתי לך מקום, מה מקום שנאמר להלן אלפיים אמה, אף מקום שנאמר כאן אלפיים אמה.

ד' אמות שאמרו, מלא קומתו ופשוט ידיים. ר' יהודה אומר: הוא ושלשה אמות. כדי שיהא נוטל חבית מראשותיו, ונותן אל מרגלותיו.

כשהוא נפנה, נפנה מן הצד. וכשהוא מתפלל מתפלל לוכסן. באופן שיש יותר מ4 אמות ממנו לצואה

##ר' יודה בן פזי בעי, ארבע אמות שאמרו, תחום הן, או אינן תחום? אין תימר תחום הן, אין נותנין לו ד"א משני מקומות. =י"ל ר ק 4 [לא 8] אין תימר אינן תחום, נותנין לו ד"א משני מקומות. א"ר זעירא מתניתא אמרה כן ארבע אמות שאמרו תחום הן. והתנינן ובלבד שלא יוציא זה מתוך שלו לתוך של חבירו וכו'.

לא אמר אלא החזירוהו, הא אם חזר הוא אסור (אע"פ שיצא בשוגג) א"ר

אחא דר' נחמיה היא. דתני פירות שיצאו לרשות הרבים וחזרו, שוגג אים **יצאו** בשוגג יאכלו. מזיד, לא יאכלו. רבי נחמיה אומר: בין שוגג בין מזיד לא יאכלו הפירות ברה"ר. עד שיחזירן למקומן שוגג. ותייא דר' נחמיה
דלא כר' מאיר דתני המעשר והמבשל בשבת, שוגג יאכל מזיד לא יאכל דברי רבי מאיר.

קנה לו שביתה במקום מסויים בדרך ובאו עכו"ם והקיפוה מחיצה, רבי חונה אמר לא הועילה לו מחיצתו כלום. אלא מהלך באלפיים, ומטלטל בארבע עיין בבלי חייה בריה דרב אמר: מהלך ומטלטל באלפיים ולא בעי' "היקף לדירה מבעו"י". רבי יעקב בר אחא ר' אבונא בשם חייה בריה דרב מהלך באלפיים, ומטלטל בארבעת אלפים אמה על ידי זריקה ול"ח שיימשך אחר חפציו.

הוון בעיין מימר, מה פליגין כרבי יהושע וכרבי עקיבה. ברם כרבן גמליאל וכרבי אלעזר בן עזריה לא פליגין דלדידהו וודאי שרי בגוונא שלפנינו . ואפילו כרבן גמליאל וכר' אלעזר בן עזריה פליגין, קל הוא מי שקנה לו שביתה, =גוונא דמתני' ממי שלא קנה לו שביתה.

נתנו על פתח הדיר, על דעתיה דר' יהושע ור' עקיבה, נותנין לו שתי אמות מבפנים, ושתי אמות מבחוץ. על דעתיה דרבן גמליאל ור' אלעזר בן עזריה אין נותנין לו שתי אמות מבפנים ושתי אמות מבחוץ. שאם אומר את ליתן לו שתי אמות מבפנים ושתי אמות מבחוץ, אוף הוא מהלך בכל הדיר כולו. דאתי לאחלופי בהיכא דנתנוהו בתוך הדיר

נתנו באמצע הדיר בחלק שתוך התחום, היה הדיר חציו בתוך התחום וחציו חוץ לתחום, רבי אחא אמר מן אולפן מפי השמועה, רבי יהודה אמר לה מן דיעה, מדעת עצמו מחלוקת. לר"ג מהלך את כולה. לר"י אין לו אלא ד"א

רב חונה וחייה בריה דרב רבי זעירא רב הונה בשם רב: מה שרצו ר'

יהושע ורבי עקיבה להחמיר על עצמן, זאת אומרת שהלכה כרבן גמליאל וכרבי אלעזר בן עזריה.

רבי בא בשם ר' חייה בר אשי: אף בדיר ובסהר הלכה כר"ג וכר' אלעזר בן עזריה. לא רק בספינה ששבת באויר מחיצות מבעו"י חנניה בן אחי ר' יהושע אומר: כל היום היו דנין אלו כנגד אלו, עד שבא אחי אבא והכריע ביניהן והתקין שתהא הלכה כרבן גמליאל וכר' אלעזר בן עזריה בספינה, וכר' יהושע וכר' עקיבה בדיר וסהר. מה בין סהר ומה בין ספינה? חבריי' אמרו ספינה מפני שמחיצותיה עולות עמה. א"ר זעירא מכיון שעוקרין אותה מד' אמות אלו, ונותנין אותה בד' אמות אלו. ובכל רגע ורגע נותנין לו ד' אמות חדשות! מה נפק מביניהן? אם היתה הספינה אכסדרה, על דעתהון דחברייא אסור, על דעתיה דר' זעירא מותר.

אם היה הים גלני שקט על דעתיהון דחברייא מותר, על דעתיה דר' זעירא אסור.

הלכה ב משנה פעם אחת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה, אמרו לו לרבן גמליאל, מה אנו לירד? אמר להן: מותר. שכבר הייתי מסתכל, והיינו בתוך התחום עד שלא חשיכה:

גמרא מצופות היו לו לרבן גמליאל שהיה משער בה עיניו במישר.

ולמה לי עד שלא חשיכה, ואפילו משחשיכה! ולא רבן גמליאל היא?! תיפתר שהיה בנמל יותר מבית סאתים או שלא היו מחיצות גבוהות עשרה, או שהיו פרצות יותר מעשר, או שהיה עומד כנגד עומד, ופרוץ כנגד פרוץ:=כשירת האזינו

הלכה ג משנה מי שיצא ברשות, אמרו לו כבר נעשה מעשה! יש לו אלפיים אמה לכל רוח.

אם היה בתוך התחום כאילו לא יצא

שכל היוצאין להציל חוזרין למקומן:

גמרא דל כן מה אנן אמרין? יעשה כמי שיצא באונס ולא יהיה לו אלא ארבע אמות, לפום כן צריך מימר יש לו אלפיים אמה לכל רוח

אים היה בתוך התחום..פשיטא!!! אמר רב חונה והן שיהו ד' אמות אוכלות מתחום טבריא ומתחום מגדלה.=אים הוא בתוך 3996 אמות של עירו, יכול ליכנס (הבלעת תחומין מילתא)

רבי חונה בשם רב אדא בר אחווה, רבי לא בשם ר"ש בן לקיש הא קמ"ל דואפילו יצא למגדלה=חוץ לתחום וחזר, כאילו לא יצא.

רבי יישוע דרומייה בעי, עד כדון בשחזר שוגג, ואפילו חזר מזיד? א"ר פינחס מתניתא אמרה כן: שכל היוצאין להציל חוזרין למקומן חוזרין אפילו בזיינן: אלמא מותר לחזור לכתחילה!

תניא: עכו"ם שבאו לעיירות הסמוכו' לספר ליטול מהן אפילו תבן אפי' עצים, יוצאין עליהן בזיין, ומחזירין את הזיין למקומן. באו לעיירות המובלעות, אין יוצאין עליהן בזיין, אלא אם כן באו לעוסקי נפשות.

בראשונה היו מוליכין את הזיין לבית שהוא סמוך לחומה, פעם אחת באו עליהן השונאין היו מדחקין ליטול את הזיין, והרגו אלו מאלו יותר ממה שהרגו מהן השונאים, התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו:

הלכה ד משנה מי שישב בדרך ועמד והרי הוא סמוך לעיר, הואיל ולא היתה כוונתו לכך לא יכנס דברי ר"מ. רבי יודה אומר יכנס. א"ר יהודה מעשה ונכנס רבי טרפון בלא מתכוין:

גמרא אמרו, והלא בית מדרשו של רבי טרפון היה בתוך אלפיים אמה! או שמא הקנה עצמו לבני עירו מבעוד יום.

אשכח תני בשחרית זרחה החמה. אמרו לו, רבי! הרי העיר לפניך, היכנס!

הלכה ה משנה מי שישן בדרך ולא ידע עד שחשיכה, יש לו אלפיים אמה לכל רוח, דברי רבי יוחנן בן נורי. וחכמים אומרים: אין לו אלא ארבע אמות.

רבי אלעזר אומר: הוא באמצען

רבי יהודה אומר: לאיזה רוח שירצה. ומודה רבי יהודה שאם בירר לו שאינו יכול לחזור בו:

גמרא רבי זעירא בשם רבי חסדיי טעמא דרבי יוחנן בן נורי מאחר שאילו היה ער היה קונה שביתה, היה ישן ולא קנה לו שביתה, יש לו אלפיים אמה. רבי יודה אומר: אפילו ער ולא קנה לו שביתה, כאילו קנה לו שביתה.

אתייא דרבי יודה כר"י בן נורי. כמה דר"יבן אמר מאחר, כן ר"י

אמר מאחר... משובש מאד בפנים

ר' חונה אמר, רב נחמן בר יעקב בעא, גר שטבל לאחר שהאיר המזרח, מאחר...מה אמר בה רבי יוחנן בן נורי?

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי יוחנן בן נורי.

לר"י יכול לברר ד' אמות...

בירר לו מבעוד יום, חוזר בו מבעוד יום.

משחשיכה, אינו חוזר בו.

בירר לו מבעוד יום, וקדש עליו היום? מי אמרי' חוזר בו?

תנינן לא יכנס דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר יכנס. אלמא קנה שביתה בלי כוונה וכא את אמר הכין?! מתני' דאין לו אלא ד"א?!

לא על הדא אמר' אלא על רישיה דפירקא: מי שהוציאוהו גוים או רוח רעה, עליה איתאמרת: מודה רבי יודה שאם ברר לו שאינו יכול לחזור בו

הלכה ו משנה היו שנים, מקצת אמותיו של זה לתוך אמותיו של זה, מביאין ואוכלין באמצע. ובלבד שלא יוציא זה מתוך שלו לשל חבירו. היו שלשה, האמצעי מובלע בנתיים, הוא מותר עמהן והן מותרין עמו, ושנים החיצונים אסורין זה עם זה.

א"ר שמעון: למה הדבר דומה? לשלש חצירות פתוחות זו לזו ופתוחות לרשות הרבים עירבו שתיהן עם האמצעי' היא מותרת עמהן והן מותרות עמה, ושתים החיצונות אסורות זו עם זו:

גמ' אף על גב דרבי חנניה בן אנטיגנס פליג על רבנין באמות, מודה הוא תמן בעיבורי עיירות שייך לקמן (מודה ש"מרבעין" העיירות)

הלכה ז משנה מי שבא בדרך והיה ירא שמא תחשך, והיה מכיר אילן או גדר ואמר "שביתתי תחתיו" לא אמר כלום. "שביתתי בעיקרו" מהלך ממקום רגליו ועד עיקרו אלפיים אמה, מעיקרו ועד ביתו אלפיים אמה. נמצא מהלך משחשיכה ארבעת אלפים אמה.

אם אינו מכיר או אינו בקי בהלכה ואמר "שביתתי במקומי" זכה לו מקומו אלפיים אמה לכל רוח עגולות דברי רבי חנניה בן אנטיגנס. וחכ"א מרובעות כטבלה מרובעת כדי שיהא נשכר את הזויות:

גמ' היה אחד מכיר ואחד שאינו מכיר, זה שהוא מכיר מהלך עם זה שאינו מכיר, וזה שאינו מכיר מהלך עם זה שהוא מכיר they may decide which route to follow [הברירה בידם להחליט מי ידחה אצל מי]

הלכה ח משנה זהו שאמרו העני מערב ברגליו. ר' מאיר אומר אין

לנו אלא עני ר' יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר. שלא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר שמא יצא ויערב ברגליו:

גמ' רבי מאיר סבר עיקר עירוב בככר, ולמה אמרו ברגליו? להקל על העני שאין לו ככר. ור' יודא אמ' עיקר עירוב ברגליו, ולמה אמרו בככר? להקל על העשיר שלא יצא ברגליו

אף על גב דרבי יודה אמר עיקר עירוב ברגליו, ובלבד שלא ישב לו בתוך ביתו ויאמר תקנה לי שביתה במקום פלוני. אלא יצא לו חוץ לתחום, ויאמר "תקנה לי שביתה במקום הזה" וממתין שם עד שחשיכה, וחוזר ובא לעירו

ותני כן: מעשה במשפחת בית ממה ומשפחת בית גוריון מרומה שהיו מחלקין גרוגרות לעניים בשני בצרות והיו עניי שיחין יוצאין ומערבין ברגליהן וממתינים שם עד שתחשך ולמחר היו היו נכנסין ואוכלין שם וחוזרין וכל מה שהן עושין על פי חכמים היו עושין.

הלכה ט משנה מי שיצא לילך לעיר שמערבין בה, שאין ביניהן 4000 אמה **והחזירו חבירו. הוא מותר לילך, וכל בני העיר אסורין דברי רבי יהודה**

רבי מאיר אומר: כל שהוא יכול לערב ולא עירב הרי זה חמר גמל:

חבר=גד. מי שיצא=ראובן

פתר לה תרין פתרין: אמר, גד לראובן אנא מערב עליך ועל בני קרתך. ועירב על בני קרתיה= חברי ראובן ולא עירב עילוי. =ראובן. הוא אסור לילך באותה הרוח, ומותר בשאר כל הרוחו' שבעירו. והן מותרין באותה הרוח, ואסורין בשאר כל הרוחות שבעירן. כי העירוב חלה <u>רק</u> לבני העיר—לא לראובן שהוציאו גד מן הכלל

פתר לה פתר חורן. א"ל אנא מערב עליך ועל בני קרתך, ולא עירב לא עליו ולא על בני קרתיה! הוא מותר לילך באותה הרוח, שכבר קנו לו רגליו מאתמול. והן אסורין לילך באותה הרוח, ומותרין בשאר כל הרוחות שבעירו.

הלכה י משנה מי שיצא חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס. ר' שמעון אומר: ר' אליעזר אומר שתים יכנס שלש לא יכנס

מי שהחשיך חוץ לתחום אפילו אמה אחת, לא יכנס. ר' שמעון אומר אפי' ט"ו אמה, יכנס. שאין המשוחות ממצין את המידות מפני הטועים:

גמ' רבי אחא בשם ר' חיננא ורב חסדיי תריהון אמרין, לא מר אלא שתים, הא שתים וכל שהוא לא יכנס, דהוא דרבי לעזר, דרבי לעזר אמר שתים יכנס שלש לא יכנס. אמר לו רבי יוסה אמרין דבתרה! שלש לא יכנס הא שלש פחות כל שהוא יכנס!!

הוון בעיי מימר מה דמר ר' לעזר ביוצא הא במחשיך=סיפא דמתני' לא, יש להקל כר"ש אשכח תני היא אדא היא אדא.

הוון בעיי מימר מה דמר רבי שמעון במחשיך, הא ביוצא לא, אשכח תני היא אדא, היא אדא.

מסכת עירובין פרק ה

משנה א כיצד מעברין את הערי'? בית נכנס בית יוצא, פגום turret נכנס פגום יוצא. היו שם גידודיות גבוהין עשרה טפחים, וכן גשרים, נפשות שיש בהן בית דירה, מוציאין את המידה כנגדה ועושין אותה כטבלה מרובעת. כדי שיהא נשכר את הזויות

משנה ב נותנין קרפף לעיר דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים לא אמרו בקרפף אלא בבין שתי עיירות אם יש לזו שבעי' אמה ושיריים ולזו שבעים אמה ושיריים עשה קרפף לשתיהן להיות כאחת. וכן שלשה כפרים המשולשים אם יש בין שניהן החיצוני' מאה וארבעי' ואחת ושליש עשה האמצעי את שלשתן להיות אחד

משנה ג אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה לא פחות ולא יתר ולא

ימוד אלא כנגד לבו. היה מודד, הגיע לגיא או לגדר,a mound of stones מבליעו, וחוזר למידתו. הגיע להר, מבליעו וחוזר למידתו, ובלבד שלא יוציא חוץ לתחום. אם אינו יכול להבליעו, בזו אמר רבי דוסתי בי רבי ינאי משום רבי מאיר שמעתי שמקדרין בהרים

משנה ד אין מודדין אלא מן המומחה. ריבה למקום אחד ומיעט למקום אחד, שומעים למרבה. אפילו עבד אפילו שפחה נאמנין לומר עד כאן תחום שבת שלא אמרו חכמים בדבר להחמיר אלא להקל

משנה ה עיר של יחיד שנעשית של רבים מערבים את כולה. ושל רבים שנעשית של יחיד אין מערבין את כולה אלא א"כ עשה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים דיורין דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר שלש חצירות של שני שני בתים

משנה ו מי שהיה במזרח, ואמר לבנו לערב לו במערב. במערב, אמר לבנו לערב לו במזרח. אם יש ממנו ולביתו אלפים אמה, ולעירובו יותר מיכן, מותר לביתו ואסור לעירובו. לעירובו אלפים אמה, ולביתו יותר מיכן מותר לעירובו ואסור לביתו הנותן את עירובו בעיבורה של עיר לא עשה כלום. נתנו חוץ לתחום, מה שנשכר הוא מפסיד

משנה ז אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה, ואנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה. כיצד? מי שהיה בעיר גדולה ונתן את עירובו בעיר קטנה, שכולו מובלע בתוך התחום או בעיר קטנה ונתן את עירובו בעיר גדולה, מהלך את כולה, וחוצה לה אלפים אמה רבי עקיבה אומר אין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה ולא אמרי' כל העיר כד"א

משנה ח אמר להן רבי עקיבה אי אתם מודין לי בנותן את עירובו על פי המערה שאין לו ממקו' עירובו אלא אלפים אמה.אמרו לו: אימתי? בזמן שאין בה דיורין, אבל בזמן שיש בה דיורין, מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. נמצא קל בתוכה מעל גבה כשנותן עירובו בתוך המערה, כולה כד"א (כשיש בה דיורין) ולמודד שאמרו, מי שמודד ממקום שעומד שם ביה"ש נותנין לו אלפים אמה שאפילו סוף מידתו כלה

במערה

הלכה א כיצד מעברין את הערים כו' בית נכנס- מוציאין אותו כנגד העיר. פגום יוצא- מוציאין את העיר כנגדו.

גמרא רב אמר מאברין ושמואל אמר מעברין. מאן דמר מאברין מוסיפין לה אבר. מאן דמר מעברין כאשה עוברה.

תמן תנינן אין מברכין על הנר עד שייאותו לאורו. רב אמר יאותו ושמואל אמר יעותו. מאן דמר יאותו אך בזאת נאות לכם. מאן דמר יעותו לדע' לעות את יעף דבר.

תמן תנינן לפני אידיהן של גוים. רב תני אידיהן. ושמואל תני עידיהן. מאן דמר אידיהן- כי קרוב יום אידם. ומאן דמר עידיהן- ועידיהם המה וגו' מה מקיים ליה רב? ועדיהם המה שהן עתידין לבייש עובדיהן ליום הדין.

רבי יוחנן בשם רבי הושעיה: מוסיפין לה אבר. תלה עינויי ואיסתכל ביה. ר"ה הסתכל בריו"ח בפנים זועפות [כי לא היה רגיל לאמר דבר בשמו] אמ' ליה ריו"ח לר"ה למה את מסתכל?! א"ל: כי צרך לך צחק לך, לא צרך לך, הפליג עליך?! תלת עשר שנין עבר עליל קומי רביה דלא צריך ריו"ח נכנס לפני ר אושעי' אע"פ שלא צריך לו

רבי שמואל בשם רבי זעירא אילולא דייו אלא שהיה מקבל פני רבו. שכל המקביל פני רבו כאילו מקבל פני שכינה רבי ברכיה רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא כתיב ומשה יקח את האהל וגומ' כמה הוה רחיק רבי יצחק אמר מיל והיה כל מבקש משה אין כתיב כאן אלא והיה כל מבקש יי' מיכן שכל המקבל פני רבו כאילו מקבל פני שכינה. ר' חלבו ר' חונה בשם רב כתיב ויאמר אליהו התשבי וגו' והלא אליהו טירונין לנביאים היה אלא מלמד שכל עמידות שעמד לפני אחיה השילוני רבו כילו עמד לפני השכינה רבי חלבו בשם אילין דבית שילה אפילו אליהו מבקש מים

לפניו היה אלישע נותן על ידיו מה טעמא פה אלישע בן שפט אשר למד תורה אין כתיב כאן אלא אשר יצק מים על ידי אליהו כתיב והנער שמואל משרת את יי' לפני עלי והלא לא משרת אלא לפני עלי אלא מלמד שכל שירות ששרת לפני עלי רבו כילו שרת לפני שכינה. תני רבי ישמעאל ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכול לחם עם חתן משה לפני האלהים וכי לפני האלהים אכלו אלא מיכן שהמקבל פני חבירו כילו מקבל פני שכינה.

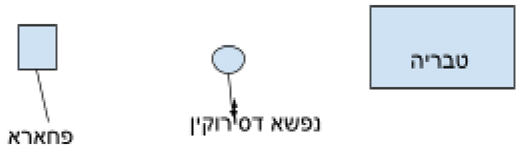
רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם רבי יוחנן מאיכן מעברין? כנגד השקוף עד אלפין אמה. אמר רבי יוסה לרבי יסא בר אחא לא מסתברא רק עד 2000 אלא כנגד הפגום, [הקרנות] אבל מכנגד העיר אפילו כמה. א"א להוסיף "כנגד פיגמו של עיר" רק עד 2000, אבל אם יש בתים כנגד "שיקפו של עיר" [פתחה] אפשר להוסיף כמה אמר ליה אוף אנא סבר כן!

ומה חמית מימר ההנו פגום, או נאמר ההיינו פגום!!מי הגיד לך שבתים היוצאים נגד השקוף נקראו "פגום" [וממילא לא יהבינן רק 2000] שמא הם הם העיקריים, והעיר היא היא ה"פגום"!! [סייעתא לר' יוסה] [רב ליברמן]

אמר רב נחמן עד ראשה דמדינתא =אפילו כמה

מהו ליתן פגום לפגום? מילתא דרב שמעון בן לקיש אמרה כן:

נותנין פגום

לפגום, דמר רבי שמעון בן לקיש יכול אני לעשות שתהא בית מעון מתעברת עם טיבריא. ואת רואה את האיצטדין כילו היא מליאה בתים, והקצרין the fort נתון בתוך שבעים ושיריים לאצטדין, ובית מעון נתון בתוך שבעים ושיירים לקצרים. ואין תמשח מן פיגמא, לית נפשה דסיריקין בתוך שבעי' ושיריים. ואין תמשח מן פחורת', נפשה דסריקי' בתוך שבעי' ושיריים א"א לחבר שתי עיירות הנזכרות בלי "פגום לפגום" [הכל ע"פ ר"ש ליברמן]

מהו ליתן עיבור לעיבור?

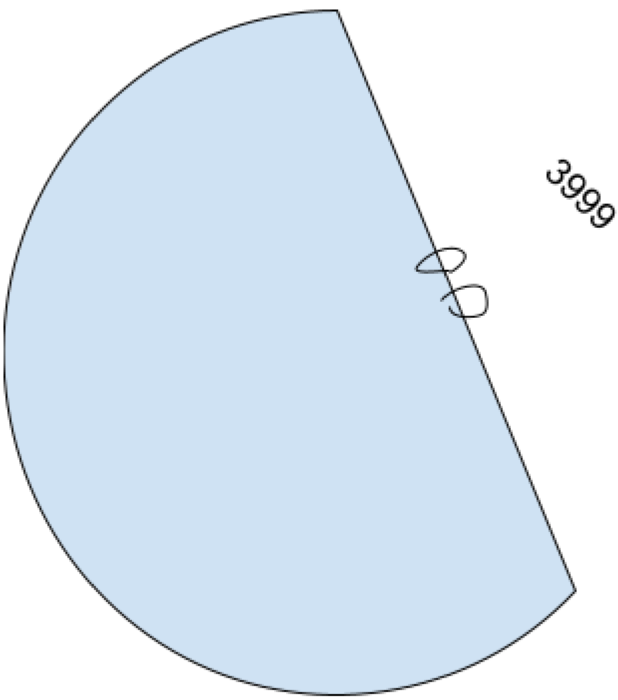
[עיבור=כשמתחילין למדוד מחורבה הסמוכה לעיר] מילתא דרבי שמעון בן יוחי אמרה כן נותנין עיבור לעיבור. דמר רבי שמעון בן יוחי יכול אני לעשות שיהו מהלכין מצור לצידון, מטיבריא לציפורין, על ידי מערות ועל ידי בורגנין. ומדחה... כאן להילוך וכאן לעיבור שמא רק להילוך נותנין (אבל לעניין שייחשבו כאחת וימדדו התחום מן השנייה---לא)

**לא נתברר מה הבדל בין "עיבור" ו"פיגום"

רבי אחא אמר אתפלגון רבי חייה רובה ובר קפרא. חד אמר: הדא דאת רשב"י מר, בעיר גדולה, אבל בעיר קטנה לא תהא התוספת יתירה על העיקר. וחרנה אמר בין גדולה בין קטנה עד אלפים

אמר רבי פינחס מעשה בתלמיד ותיק למד עיבורו בשלש שנים ומחצה לפני רבו ובא ועיבר את הגליל ולא הספיק לעבר את הדרום עד שנטרפה השעה

רבי בא רב יהודה בשם רב: עיר שהיא בנויה כמין קשת, אם יש בין זו לזו ארבעת אלפים חסר אחת, מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. ארבעת אלפים, אין לו ממקום עירובו=ביתו אלא אלפים אמה. אמר רבי אחא, סבר רבי שמואל,=אסבר לן טעמא דהא מילתא אין יתן סנדלוי הכא, הוא אתי בדא, ונסי לון, אים נותן מנעליו בצד זה--יכול לקחתם, אים נותנם בצד האחר גם כן יוכל לקחתם---אין סברא שחייב לקחתם דווקא דרך רוח זה!! ואין יתן סנדלוי הכא הוא אתי בדא, ונסי לון, מן כאן אתא בדא. ומן כאן אתא בדא, מרוח אחת אסור, משתי רוחות מותר?!

רבי בא בשם רב יהודה היתה עיר אחת גדולה ויש בה חריץ עמוק עשרה ורחב ארבעה, את רואה אותו כמפולש. ואם לאו, רואה אותו כילו מלא עפר וצרורות

רבי בא אמי בר יחזקאל בשם רב עיר שהיא בנויה על שפת הנחל, אם יש בינה לנחל ארבע טפחים מודד מן החומה. שלשה- מודד משפת הנחל החיצונה. ובלבד שלא יהא בנחל

יותר משבעים ושיריים.

מה נן קיימין? אם במתלקטת עשרה טפחים מתוך שלש, מודד משפת הנחל החיצונה. אם מתוך ארבע, ניחא תשמשיתיה לגמרי מודד מן החומה. אלא אם כן אנן קיימין, משלש ועד ארבע.

רב אמר עיר שהיא בנויה אוהלים כל אחד ואחד מודד מאהלו. היו שם שלשה צריפין ושלשה בורגנין, מודד מן החיצון. התיב אסי והכתיב (דברים כג) ויד תהיה לך מחוץ למחנה, היאך היו נפנין לחוץ? רבי חייה בריה דרבי שיבתיי מקשי, היאך היו יוצאין לבית מדרשו של משה? משה עשה להן שלשה צריפין ושלשה בורגנין. אמר רבי יוסה מכיון שהיו חונין ונוסעין על פי הדיבור כמי שהוא לעולם.. אמר רבי יוסי בי רבי בון מכיון שהבטיחן הקדוש ברוך הוא שהוא מכניסן לארץ כמי שהיו חונין לשעה. עליה אמר רבי אבין משה עשה להן שלשה צריפין ושלשה בורגנין. **הגהתי

מרבעה ריבוע עולם כדי שיהא מערבה למערבו של עולם ודרומה לדרומו של עולם. אמר רבי יוסה אם אין יודע לכוין את הרוחות, צא ולמד מן התקופה. ממקום שהחמה זורחת באחד בתקופת תמוז עד מקום שהיא זורחת באחד בתקופת טבת, אלו פני מזרח. ממקום שהחמה שוקעת באחד בתקופת טבת עד מקום שהיא שוקעת באחד בתקופת תמוז, אלו פני המערב והשאר צפון ודרום. הדא הוא דכתיב (קהלת א) הולך אל דרום וסובב אל צפון הולך אל דרום ביום וסובב אל צפון בלילה. סובב סובב הולך הרוח ועל סביבותיו שב הרוח אלו פני המזרח והמערב.

ניחא בשילה, ובבית העולמים? דמר ר' אחא בשם שמואל בר רב יצחק כמה יגעו נביאים הראשונים לעשות שער המזרחי שתהא החמה מצמצמת בו באחד בתקופת טבת ובאחד בתקופת תמוז. שבעה שמות נקראו לו שער סור שער היסוד שער

חריסית שער איתון שער התווך שער חדש שער העליון. שער סור= ששם היו טמאים פורשין הדא הוא דכתיב (איכה ד) סורו טמא קראו למו. שער היסוד= ששם היו מייסדין את ההלכה. שער חריסית= שהוא מכוין כנגד זריחת החמה היך מה דאת אמר (איוב ט) האומר לחרס ולא יזרח. שער האיתון= שהוא משמש כניסה ויציאה. שער התווך= שהוא מיוסד בין שני שערים. שער חדש= ששם חידשו סופרים את ההלכה. שער העליון= שהוא למעלה מעזרת ישראל החול ועזרת הנשים. [ומעלה יתירה היתה בבית העולמים.]

ובמדבר מי היה מכוין להן את הרוחות? א"ר אחא ארון היה מכוין להם את הרוחות הדא הוא דכתיב (במדבר י) ונסעו הקהתים נושאי המקדש זה הארון (במדבר ב) והקימו בני מררי את המשכן עד בואם בני קהת שעליהן היה הארון נתון.

[כיצד היו ישראל מהלכין במדבר? רבי חמא בר חנינה ורבי הושעיה. חד אמר כתיבה, וחרנה אמר כקורה. מאן דמר כתיבה- (שם) כאשר יחנו כן יסעו. מאן דמר כקורה- (במדבר י) מאסף לכל המחנות לצבאותם. מאן דמר כקורה, מה מקיים כאשר יחנו כן יסעו? מה בחנייתן על פי הדיבור אף בנסיעתן על פי הדיבור. ומאן דמר כתיבה, מה מקיים מאסף לכל המחנות לצבאותם? לפי שהיה שבטו של דן מרובה באוכלוסין היה נוסע באחרונה, וכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזירו לו הה"ד (במדבר י) מאסף לכל המחנות לצבאותם.

תני בשם רבי יודה: אף זיזיה וכתליה היו נמדדין עמה. בעי רב הושעיה אויר חצר מהו שימוד עמה? נישמעינה מן הדא: בית שנפרץ, מרוח אחד, נמדד עמה. משתי רוחות, אין נמדד עמה. ר' אבין בשם רב יהודה כשניטלה קורתו, אבל אם לא ניטלה קורתו נמדד עמהם. אם כשניטלה קורתו לא כאויר חצר הוא?! אלמא נמדד! תמן הוקף לבית

דירה, ברם הכא לא הוקף לדירה.

וכשהוא מודד, לא יהא מודד מן האמצעי מפני שהוא מפסיד, את הקרנות: עירובין 56ב

הלכה ב משנה נותנין קרפף לעיר דברי ר' מאיר

וחכמים אומרים לא אמרו בקרפף אלא בבין שתי עיירות, אם יש לזו שבעים אמה ושיריים ולזו שבעים אמה ושיריים עשה קרפף לשתיהן להיות כאחת -
וכן ג' כפרים המשולשין אם יש בין שניהן החיצונים מאה וארבעים ואחת ושליש עשה האמצעי את שלשתן להיות אחד:

גמרא רב חונה בשם רבי מאיר ורבנן מקרא אחד דורשין. ר' מאיר דרש (במדבר לה) מקיר העיר, מה תלמוד לומר וחוצה? מיכן שנותנין קרפף לעיר. רבנין דורשין, וחוצה מה ת"ל מקיר העיר? אלא מיכן שאין נותנין קרפף לעיר.

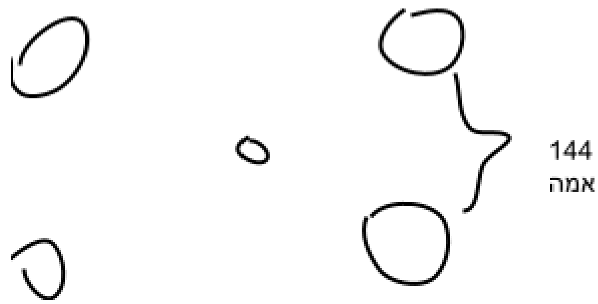
אים יש...הדא אמרה שנותנין קרפף לעיר! אף לעיר אחת כר"מ (דהא נתת לשניים 144!) רבי יעקב בר אחא ר' אבונה רבי נחום בשם שמואל בר אבא סלקת מתניתא: מפיסקה זו "אים יש... " מתחיל "משנה" חדש כר"מ (ע"פ הגאון ר' שאול ליברמן זצ"ל)

וכן שלשה כפרים המשולשין כו'. שמואל אמר בעשויים שורה. בר קפרא אמר בעשויים צובה tripod. היידני אמצע? איזה עיר נקרא "אמצע"? ניחא מאן דמר בעשויים שורה ההנו אמצעי, מאן דאמר בעשויים צובה היידנו אמצעי? א"ר שמואל אחוי דר' ברכיה אין תמשך מן ההן, ההנו אמצעי, אין תמשח מן ההן, ההנו אמצעי. כל אחד ואחד מהם קרוי אמצע....

רבי יעקב בר אחא ר' יוסא בשם ר' חנניה ובלבד שלא יהא האמצעי מופלג יותר מאלפיים אמה. אינה יכולה "לצרף" ב העיירות

אמר יוסה קשייתה קומי ר' יעקב בר

אחא תנינן אם יש בין שני החיצונים מאה וארבעים ואחת ושליש עשה האמצעי שלשתן להתיר שני החיצונים, היו שנים, האמצעי מהו שידון לכאן ולכאן? מה צריכה לה, כשהיו שנים מהלכין, כשיש ב אנשים הרוצים להלך (וכל אחד "מושכו" לתועלתו)

אבל אם היה א' מהלך, נידון לכאן ולכאן:

הלכה ג משנה אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה, לא פחות ולא יתר. ולא ימוד אלא כנגד לבו. היה מודד, הגיע לגיא או לגדר, מבליע וחוזר למידתו, ובלבד שלא יוציא חוץ לתחום. אים אין רוחב הגיא מתקצר מ50 אמה, רק חוץ לתחום--אינו יכול למדוד שם ול"הבליע" ולחזור

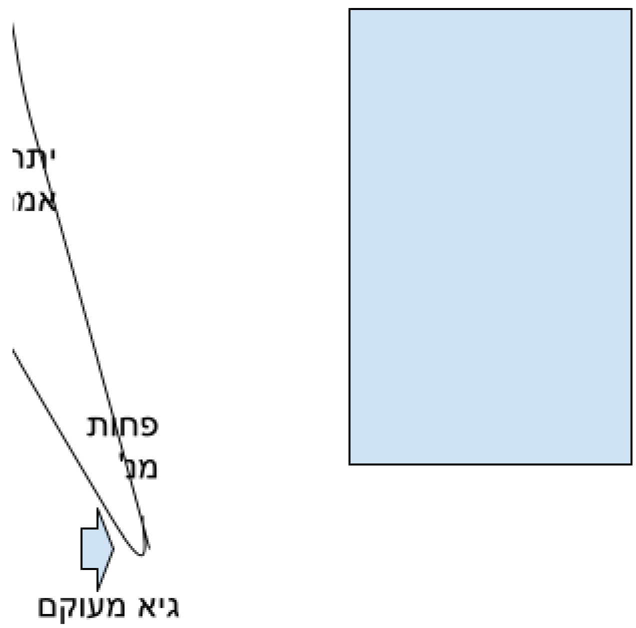
אם אינו יכול להבליעו, בזו אמר רבי דוסתי בי ר' ינאי משום ר' מאיר שמעתי שמקדרין בהרים:

גמרא כמה הוא מידת התחום? ארבעים חבלים.40X50=2000 לא פחות שהוא נמתח ונשכר, ולא יתר שהוא נקמז ומפסיד. אית תניי תני מודד בחבל של פשתן. ואית תניי תני בחבל של שלשלת . א"ר יושוע אין לך מידה של אמת אלא של שלשלת, אבל מה אעשה וכתיב בנביאים (יחזקאל מ) חבלים ופתיל פשתים בידו וקנה המדה.

היה ממנו לנחל שבעים וחמש אמה, תרין אמורין חד אמר מודד בחבל של חמשים אמה וחוזר לאחוריו עשרים וחמש אמה. וחורנה אמר מודד בחבל של חמשים אמה, והשאר מודד בחבל של ארבע אמות.

היה הנחל צר מלמטן ורחב מלמעלן, עד חמשים אמה, את רואה אותו כילו מלא עפר וצרורות, ואם לאו את רואה אותו כי מתרפס ועולה, מתרפס ויורד.

היה הנחל מעוקם,

רב חסדיי אמר: נוטל מצופות ומשער בה בעיניו במישור, וחוזר ועושה כן בהר??? משובש

רבי אחא רבי חיננא ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק והוא שתהא מידה יוצאה בהר ארבעה טפחים כדי מקום. אים ההר זקוף מאד, אי"צ לקדר (עי' בבלי)

ר' יוסה ר' אבונה בשם רב יהודה ר' יודן מטי בה בשם רב, התחתון כנגד ראשו והעליון כנגד רגליו, כל עמה מודיי שאין מקדרין. התחתון כנגד ראשו, והעליון כנגד מתניו כל עמא מודיי שמקדרין. מה פליגין כנגד לבו, ר' מאיר אומר מקדרין וחכמים אומרים אין מקדרין.

ר' בא בשם רב יהודה ר' זעירא בשם מר עוקבן אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה. רבי זעירא בשם רב חסדאי אין מקדרין לא בערי הלווים, ולא במקום עגלה ערופה. ניחא כמאן דאמר אלף אמה מגרש ואלפיים שדות וכרמים, ברם כמאן דמר אלף מגרש ואלפיים תחום שבת, כלום למדו לתחום שבת ולא מתחום ערי הלוים. לעיקר אין מקדרין לטפילה מקדרין?!
ומניין שלא היו קוברין בתחום ערי הלוים? ר' אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולכל חייתם לחיים ניתנו לא ניתנו לקברות:

הלכה ד משנה אין מודדין אלא מן המומחה.
ריבה למקום אחד ומיעט למקום אחד, שומעים למרבה.
אפילו עבד אפילו שפחה נאמנין

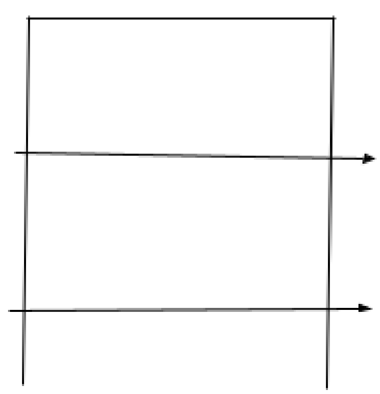
לומר עד כאן תחום שבת. שלא אמרו חכמים בדבר להחמיר אלא להקל:

גמרא ההדיוט שריבה אין שומעין לו א"ר הושעיה הגיעוך סוף תחומי שבת שאינן מחוורין מדבר תורה. ר' מנא בעי ניחא אלפים אמה אינו מחוור, ארבעת אלפים אמה מחוור הוא!! ר' שמעון בר כרסנא בשם ר' אחא אין לך מחוור מכולם אלא תחום שנים עשר מיל כמחנה ישראל:

הלכה ה משנה עיר של יחיד שנעשית של רבים מערבים את כולה. ושל רבים שנעשית של יחיד, אין מערבין את כולה, אלא אם כן עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים דיורין. דברי רבי יהודה.
רבי שמעון אומר שלש חצירות של שני שני בתים:

גמרא תני בשם ר' יודה אין מערבין אותה חציין. מחלפה שיטתיה דר' יודה. דתני ר' חייה: כיצד מתירין ר"ה? ר' יודה אומר: לחי מיכן ולחי מיכן, קורה מיכן וקורה מיכן. וחכמים אומרים: לחי וקורה מיכן, ועושה צורת פתח מיכן, והכא אמר הכן?! אין מערבין חציין! לא על הדא איתאמרת, אלא על הדא: אפילו עיר גדולה כאנטוכיא ואין בה אלא דלת אחת בלבד מערבין. עליה תני בשם ר' יודה אין מערבין אותה חצין אבל כשיש ב' דלתות שפיר דמי

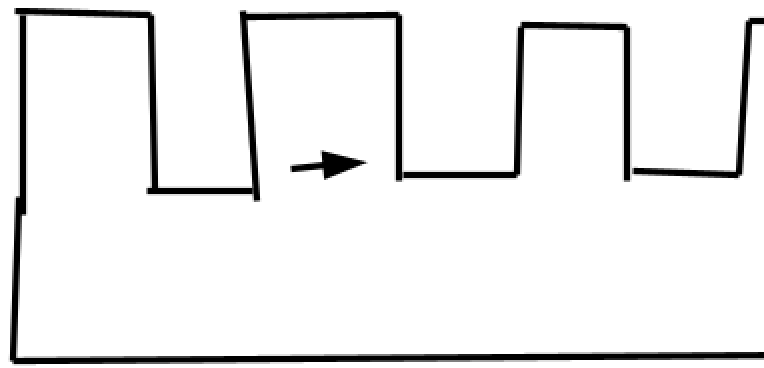
אמר ר' יוסה הדא אמרה: בני המבוי שנתנו קורתן באמצע המבוי, אלו מותרין ואלו אסורין. נתנו אלו ואלו, אלו ואלו אסורין.

נתנו אלו ואלו..

חמשה מבואות פתוחות למבוי, כיצד

הוא עושה? נותן את הקורה על פתח המבוי, ומתיר את המבוי.

ה קורה על פתח מבואו, הרי"ז כ"חולק עירובו" ואוסר רק יתן על פתח הראשי

חד ר' פינחס סלק להכא חזא בפתח דשקתא דגזוראי מבוי של המוהלים- והיה קורה באמצע המבוי אמר להן חלקתם עירובכם? שאוסרין על האחרים אמר ליה רבי יודה בר שלום לחיזוק בתים נעשית:

אלא אם כן עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה. כגון צנן וחדשה ומגדל גד שיש בה חמשים דיורין אפילו אנשים נשים וטף. אסי אמר ובלבד ישראל.

ר' בא בר ממל שמעון בר חייה בשם רב בפתוחין לתוכה דווקא בכה"ג הוי שיור .א"ר מנא מכיון שהן פתוחין לתוכה נעשה כולן רשות אחת:

הלכה ו משנה **מי שהיה במזרח ואמר לבנו לערב לו במערב. במערב, ואמר לבנו לערב לו במזרח, אם יש ממנו ולביתו אלפים אמה, ולעירובו יותר מיכן, מותר לביתו ואסור לעירובו. לעירובו אלפים אמה ולביתו יותר מיכן, מותר לעירובו ואסור לביתו.**

הנותן את עירובו בעיבורה של עיר לא עשה כלום. נתנו חוץ לתחום, =חוץ לעיבורה מה שנשכר הוא מפסיד:

גמרא מן קשויי מקשי לה בר קפרא, למזרח בנו ולמערב בנו. מחמת קושיא הוכרח לומר "מזרח בנו/ מערב בנו" ניחא אם יש ממנו ולביתו אלפים אמה ולעירובו יותר מיכן, מותר לביתו ואסור לעירובו. לעירובו

אלפים אמה ולביתו יותר מיכן, מותר לעירובו ולביתו אסור?! עיין בבלי 60ב

נתנו חוץ...עיר מהו שתעלה ממידת אלפיים? אמר ר' חזקיה רבי סימון בשם רבי יוחנן: אין עיר עולה ממידת אלפיים. אמר ר' אלעזר: עיר עולה ממידת אלפיים.

הלכה ז משנה אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה ואין אנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה

כיצד? מי שהיה בעיר גדולה ונתן את עירובו בעיר קטנה, או בעיר קטנה ונתן את עירובו בעיר גדולה, מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. רבי עקיבה אומר אין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה:

גמרא כיני מתניתא: אנשי עיר גדולה **מהלכין** את כל העיר קטנה. אנשי העיר קטנה **אינן** מהלכין את כל עיר גדולה.

כיצד. לית כאן כיצד.

בראשונה היו בני טיבריא מהלכין את כל חמתה. ובני חמתה אינן מגיעין אלא עד הכיפה. ועכשיו שהרחיבו את חמתה בני חמתה ובני טיבריא עיר אחת היא. [טברי' עיר גדולה, חמתה עיר קטנה]

אמר ר' ירמיה מעשה ברועה אחד זקן שבא ואמר לפני רבי זכור אני שהיו בני מגדל עולין לחמתה ומהלכין את כל חמתה ומגיעין לחצר החיצונה הסמוכה לגשר. והתיר רבי שיהו בני מגדל עולין לחמתה ומהלכין את כל חמתה ומגיעין לחצר החיצונה עד הגשר. ועוד התיר רבי שיהו בני גדר יורדין לחמתה ועולין לגדר. ובני חמתה אין עולין לגדר. אמר ר' מנא מפני הרשויות.

א"ר יוסי בי רבי בון לא מן הטעם הזה. אלא בגין דתנינן אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה, ואין אנשי עיר קטנה מהלכין את כל

עיר גדולה.

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי חנינה: מה פליגי? בשנתנו עירובן בפלטיא. אבל אם נתנו עירובן בבתים, אף ר' עקיבה מודה. ר' בא בריה דר' פפי בעי, היתה עיר שעירבה ונתנו עירובן בפלטי', לא כמי שנתנו עירובן בבתים?!

עיר שחרבה, ונתן שם עירובו רבי לעזר אומר: מהלך את כולה, וחוצה לה אלפיים אמה. שמואל אמר: אין לו ממקום עירובו אלא אלפיים אמה.

רבי בא בר כהנא רב חייה בר אשי בשם רב: הנותן עירובו בדיר או בסהר, מהלך את כולה וחוצה לה אלפיים אמה. ודיר וסהר לא כמי שחרבו בתים ודיורין?!

עיר חדשה מודד מן הבתים. וישנה, מודד מן החומה. אי זו היא חדשה ואי זו היא ישנה? רבי זעירא בשם רב חסדא: בנה בתים ואחר כך בנה חומה, זו היא ישנה. בנה חומה ואחר כך בנה בתים, זו היא חדשה. ר' זעירא אמר בין זו ובין זו חדשה. ואי זו היא ישנה? כל שהיו בה בהחומה עצמה! דיורין, וחרבו אפילו נחרב אח"כ..

ר' זעירא כדעתיה. דאיתפלגון בנה תשעה לשם קרפף ואחד לשם דייר אינה נחשבת "מוקף לדירה" עד שיעשה כל 10 טפחים לשם כך אמר ר' לעזר ואפילו בנה את העשירי לשם דייר הרי הוא כדייר:

הלכה ח משנה אמר להן ר' עקיבה: אי אתם מודין לי בנותן את עירובו על פי המערה בפתחו של מערה שאין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה!

אמרו לו: אימתי? בזמן שאין בה במערה דיורין, אבל בזמן שיש בה דיורין מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה.

[נמצא קל בתוכה נותן עירוב בתוכה מעל גבה]

ולמודד שאמרו "נותנין לו אלפים אמה" שאפילו סוף מידתו כלה במערה:

גמרא יעקב בר אחא בשם ר' אליעזר קל הוא הקונה שביתה בקרפף, מן הנותן עירובו בקרפף. הקונה שביתה בקרפף, מהלך את כולו וחוצה לו אלפים אמה. הנותן עירובו בקרפף, אין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה.

רבי זעירא בעי, הלך ברגליו ו.. אמר תקנה לי שביתה בקרפף. מי אמרי' מהלך את כולה וחוצה לה? אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל: מחלוקת רבי מאיר ורבי יודא. ר' מאיר אומר: עיקר עירוב בככר, כנותן עירובו בקרפף, אין לו מקום עירובו אלא אלפיים אמה. דלא עדיף רגלו מככר ר' יודה אומר עיקר עירוב ברגליו, באומר תקנה לי שביתה בקרפף, מהלך את כולה וחוצה לה אלפיים אמה. =לר"מ לא, לר"י כן!

גג המגדל נידון כעיר. גג המערה נידון כשדות. לעניין, נותן שם עירובו

מה, דיורין ממש במערה, או אפי' ראויה לדיורין? מן מה דמר ר' יצחק בר נחמן בשם ר' חנינה: את רואה אותו כילו מליאה מים וטיט זה פירוש "אין בה דיורין" הדא אמרה דרישא "יש בה.." אפי' ראויה לדיורין.

רבי בא רב יהודה בשם רב: עיר שהיא בנויה כמין קשת, אם יש בין זו לזו ארבעת אלפים חסר אחת, מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. ארבעת אלפים, אין לו ממקום עירובו=ביתו אלא אלפים אמה. אמר רבי אחא, סבר רבי שמואל,=אסבר לן טעמא דהא מילתא אין יתן סנדלוי הכא, הוא אתי בדא, ונסי לון, אים נותן מנעליו בצד זה--יכול לקחתם, אים נותנם בצד האחר גם כן יוכל לקחתם---אין סברא שחייב לקחתם דווקא דרך רוח זה!! ואין יתן סנדלוי הכא הוא אתי בדא, ונסי לון, מן כאן אתא בדא. ומן כאן אתא בדא, מרוח אחת אסור, משתי רוחות מותר?!

א"ר יצחק בי ר"א הדא אמרה: מערה שיש לה שני פתחים, ונתן עירובו על גבי המערה, אם יש בין זה לזה ארבעת אלפים אמה חסר אחת, מהלך את כולה וחוצה לה אלפיים אמה. ארבעת אלפים אמה, אין לו ממקום עירובו אלא אלפיים אמה.

נתן עירובו על גבי חומה, אפילו כמה מותר. דהו"ל כנותן בתוך מערה או עיר.

אם היה גגה של מערה ששת אלפים אמה מהלך את כולה שמניח עירוב על גגה בסוף 2000, הרי 4000. גם יכול לילך מצד שני 2000 הרי סה"כ 6000

אחרי הגגין מהן? מי שרי לטלטל על גג? ר' יוסה בשם ר' יעקב בר אחא ר' אייניא בר פזי בשם רבי יהודה ר' אחא מטי בה בשם שמואל: אחורי הגגים מטלטלין בהן עד בית סאתיים.

א"ר יוסי בי ר' בון מילתיה דרב פליגא עלוי. דתנינן תמן כל גגות העיר רשות אחת שמואל אמר עד בית סאתיים. רב אמר מטלטלין בהן אפי' כור ואפי' כוריים.

היא אחורי הגגים היא אחורי הספינה דהוי מחיצות שאין עשויות לדירה:

מסכת עירובין פרק ו

הלכה א משנה הדר עם העכו"ם בחצר או עם מי שאינו מודה בעירוב, ה"ז אוסר עליו. רבי ליעזר בן יעקב אומר: לעולם אינו אוסר, עד שיהו שני ישראלים אוסרין זה על זה:

גמרא חצר של עכו"ם כדיר וסהר של בהמה. מתיב ר' אליעזר בן יעקב לרבנין: אילו ישראל ובהמה שהיו דרין בחצר, מה? הבהמה אוסרת?! כשם שאין הבהמה אוסרת, כך העכו"ם אינו אוסר.

מתיבין רבנין לר' אליעזר בן יעקב אילו שני ישראלים ובהמה שהיו דרים בחצר, שמא הבהמה אוסרת?! ובגוי אוסר!!

ר' יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן: אין הלכה כראב"י. דלא כן מה אנן אמרין, ראב"י ורבנן תהא הלכה כראב"י?! אלא בגין דמר ר' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כדברי המיקל בהלכות עירובין.
ואמר רב נחמן בר יצחק בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי יוחנן בן נורי. ישן בדרך קונה שביתה ומקשינן עליה לא כן אמר רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כדברי המיקל בהילכות עירובין! לא כן א"ר יצחק בר נחמן בשם ריב"ל הלכה כרבי יוחנן בן נורי! תרתי ל"ל! וקשיינן =תרצינן עלה, סברין מימר יחיד אצל יחיד, הא יחיד אצל חכמים לא. אתא רבי יעקב בר אחא רבי יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כרבי יוחנן בן נורי ואפילו חכמים החלוקין עליו.
וכא תהא הלכה כראב"י ואפילו חכמים החלוקים עליו קמ"ל דלא

הלכה ב משנה אמר רבן גמליאל: מעשה בצדוקי אחד שהיה דר עמנו במבוי בירושלם אמר לנו אבא מהרו והוציאו את כל הכלים למבוי עד שלא יוציא ויאסור עליכם!וכיון שהחזקתם מבעו"י, שוב אין

ר' יהודה אומרו בלשון אחרת: מהרו ועשו צרכיכם במבוי עד שלא יוציא ויאסור עליכם:

גמרא ## רבי ירמיה בשם רב: חצר שיש לה שני פתחים, וישראל ועכו"ם דרין בתוכה, בישראל את מהלך אחר הרגיל, ובעכו"ם את מהלך אחר שאינו רגיל. מבוי אחד ישראל ומבוי שני גוי, ויש ישראל באמצע. תלוי באיזה מבוי רגיל. יש גוי באמצע, דוחין אותו אצל גוי אע"פ שאינו רגיל בו ???

היה ישראל גד מיכן. ורגיל אמצעי לצאת בו. וישראל דן מיכן ואין אמצעי רגיל לצאת בו. ועכו"ם [או ישראל] באמצע, אחד ישראל ואחד עכו"ם הולכין אחר הרגיל. עכו"ם אוסר, רק על חצר שרגיל לצאת בו

ביטל רשותו ביטל האמצעי רשותו כלפי גד הרגיל, נעשה שאינו רגיל, רגיל. ואוסר על דן השכיר רשותו [אם אמצעי גוי] הרגיל, נעשה שאינו רגיל, רגיל עירב האמצעי עם שאינו רגיל, לא הותר הרגיל!!!

גר תושב, ועבד תושב, מומר בגילוי פנים, הרי הוא כעכו"ם לכל דבר. אית תניי תני הקוסטר military inquisitor אוסר מיד, ואכסניא hired soldier לאחר שלשים. אית תני הקוסטר אוסר לאחר שלשים ואכסניא אינה אוסרת לעולם. מאן דמר הקוסטר אוסר מיד ברגיל, ואכסניא לאחר שלשים בשאינו רגיל. ומאן דמר הקוסטר אוסר לאחר שלשים באילין ברשות, with permission ואכסניא אינה אוסרת לעולם באילין דעיילין דלא ברשות.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר: ביטול רשות ביניהון. רבי מאיר אומר יש לו ביטול רשות צדוקי מבטל רשות ורבנן אמרין אין לו ביטול רשות.

ותני כן מפני שהוא מבטל רשותו כישראל דברי ר"מ.

רבי אחא בשם רבי חיננא כל עמא מודיי שיש לו ביטול רשות, מה פליגין לחזור בו. ר' מאיר אומר מבטל רשותו ואינו חוזר בו, ורבנין אומרים מבטל רשותו וחוזר בו. ר"מ אומר מבטל רשותו ואינו חוזר בו, ואת אמר מהרו?! אע"ג דר"מ אומר מבטל רשותו ואינו חוזר בו, מודה הוא והוא שזכו במבוי תחילה. דווקא כשזכה ישראל תחילה, מהני ותני כן מפני שהוא מבטל רשותו כישראל דברי ר"מ.

6:4] מי שביטל והוציא... בין שוגג בין מזיד הרי זה אוסר דברי ר"מ. כיני מתניתא אינו אוסר.]

הלכה ג משנה אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא עירב ..וביטל רשותו ביתו אסור מלהכניס ולהוציא לו ולהם, שלהם מותרין לו ולהן

נתנו לו רשותן, הוא מותר והן אסורין

היו שנים, אוסרין זה על זה. שאחד נותן רשות ונוטל רשות.

ושנים נותנין רשות ואינן נוטלין רשות:

גמרא שלהם מותרין לו ולהם- שביטל רשותו. מהו שתחזיר חלילה? (ביטול וחוזר וביטול) תלמידוי דרב בשם רב חוזרת חלילה. שמואל אמר אין חוזרת חלילה
מתניתא פליגא על שמואל: שלהן מותרין לו ולהם, שביטל רשותו. והתנינן נתנו לו רשותן הוא מותר והן אסורין!! פתר לה לצדדין היא מתניתא לא איירי בשבת אחד

תני: אחד שלא עירב, נותן רשות לשני' שעירבו. ואין שנים שעירבו נותנין רשות לאחד שלא עירב, ולא שנים שעירבו נותנין רשות לשנים שלא עירבו, ושנים שלא עירבו נותנין רשות לשנים שעירבו, ואין שנים שלא עירבו נותנים רשות לשנים שלא עירבו.

הכל נותנין רשות ונוטלין רשות. חוץ משנים שלא עירבו, שהן נותנין רשות ואינן נוטלין רשות.

רב חסדאי אמר: עשרה ישראל שהיו דרין בבית אחד, כל אחד ואחד צריך לבטל רשותו אים שכח בית זה לערב עם החצר

א"ר יסא עשרה עכו"ם שהיו דרין בבית אחד, כל אחד ואחד צריך להשכיר רשותו.

א"ר בא מעשה באשתו של פרסי אחד שהשכירה חצר שלה שלא מדעת בעלה, אתא קומי ר' שמואל ושרא. סברין מימר אפילו שמשו ולקיטו.
הלכה: ישראל מבטל, והעכו"ם משכיר. ויבטל הוא העכו"ם! חזר הוא בו. מעתה, אפילו משכיר חזר הוא בו! מיכן והילך בגזל הוא משתמש.

עד איכן? ייבא כיי דמר רבי יסא בשם ר' מנא בר תנחום ר' אבהו בשם ר' יוחנן אין קרקע נקנה בפחות מש"פ. מילתיה דרבי יעקב בר אחא אמר אפילו באגוז אפילו בתמרה.

רבי יעקב בר אחא כד הוה נפק לאכסנייא, ובעל האכסניא, עכו"ם. אין הוה משכח מיעבד תקנה =שכירות רשות, הוה עבד, ואין לא, מבדר מנוי.מפזר כליו יהב חוטרא הכא, סנדלא הכא, דייסיקיא הכא.
א"ר מתניא הדא דתימר בשהיה פונדקי עכו"ם, אבל אם היה פונדקי ישראל, אינו חשוד לטלטל: ומהני ביטול רשות של הinnkeeper

הלכה ד משנה מאימתי נותנין רשות? בית שמאי אומרים מבעוד יום ובית הלל אומרים משתחשך.

מי שנתן רשותו והוציא, בין שוגג בין מזיד הרי זה אוסר עליו דברי ר"מ. ר' יהודה אומר: מזיד אוסר, שוגג אינו אוסר:

גמרא כן היא מתניתא: מאימתי מבטלין רשות? ב"ש אומרים מבעוד יום. ובית הלל אומרים משתחשך כיני מתניתא בית הלל אומרים אף משתחשך. דל כן הוא מתניתא מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל:

מי שנתן רשותו והוציא. כיני מתניתא מי שביטל רשותו והוציא:

בין שוגג בין מזיד הרי זה אוסר. כיני מתניתא אינו אוסר.

תני שנים שהיו שותפין בחצר ומת אחד מהן, ונפל הבית ירושה לאחד מן השוק, עד שלא חשיכה הרי זה אוסר. משחשיכה אינו אוסר. ר' אחא בשם רבי חיננא דבית שמאי הוא דאי ב"ה, לבטל משתחשך!. דבית שמאי אומרים אין מבטלין רשות משתחשך ובית הלל אומרים מבטלין רשות משתחשך.

[א"ר יוסה בי ר' בון: מכיון שמת אין ביטול רשות גדול מזה.]

הרי שהיה לאחד מן השוק בית עמהן בחצר, ומת, ונפל הבית ירושה לאחד מהן, עד שלא חשיכה, אינו אוסר. משחשיכה, הרי זה אוסר. עוד היא דבית שמאי. דס"ל כיון שנכנס שבת באיסור, שוב אין לו תקנה! דבית שמאי אומרים אין מבטלין רשות משתחשך. ובית הלל אומרים מבטלין רשות משתחשך.

מהו לשכור רשות משתחשך? ר' חייה ר' יסא רבי אימא סלקון לחמתה דגדר, שאלון לרבי חמא בר יוסף, ושרא. שמעון ר' יוחנן ומר, יפה עשיתם! שמע ר"ש בן לקיש ומר לא עשיתם יפה!
מה? פליגין. ר' זעירא אמר לא פליגין. מאן דמר יפה עשיתם ששכרתם. ומאן דמר לא עשיתם יפה שטילטלתם. לפני ביאת הנכרי [דסבר נכרי אוסר אפי' אינו כאן]

רבי בא אמר פליגי. מאן דמר יפה עשיתם ששכרתם ושטילטלתם. מאן דמר לא עשיתם יפה, לא ששכרתם, ולא שטילטלתם. דל"מ שכירות משחשיכה

חייליה דרבי בא מן הדא: כל שבת שנכנסה בהיתר, מותר. באיסור, אסור. חוץ מן המבטל רשות. ויימר חוץ מן המבטל ומן המשכיר!! אלמא לא מהני ביטול ושכירות בשבת

ר' בא בעי, אף לענין מחיצות כן! היך עבידא? היו שנים בבית ג סאה ובא אחד והוסיף, כבר נכנסה שבת באיסור. היו שלשה ויצא אחד ופחת, כבר נכנסה שבת בהיתר.

מהו לשכור רשות מן הפונדיק? היה שם חדר מושכר לעכו"ם, והעכו"ם לא היה שם, ורצו לשכור מאת בעל הבית.ר' חיננא ור' יונתן סלקין חמתה דגדר אמרין נמתין עד שיבואו זקני הדרום לכאן, אתא רבי פס דרומה, ושאלון ליה, ושרא. שמע רשב"ל ואמר: מאחר שהעכו"ם בא ומוציאנו, לא עשינו כלום. שמעון בר בא א"ר יוחנן בעי, מעתה אין בתינו שלנו!! כי יכולים העכו"ם אנשי הצבא להוציאנו.. רבי יוסטי בי ר' סימון בשם ר' בייתוס אין בתינו שלנו לדור עמנו, כ יכולים ליכנס בבתינו בע"כ הא לצאת אין מוציאין אותנו... ובפונדק מוציאין אותנו:

הלכה ה משנה בעל הבית שהיה שותף לשכנים לזה ביין ולזה ביין, אינן צריכין לערב. לזה ביין ולזה בשמן, צריכין לערב.

ר"ש אומר: אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב:

גמרא ר' בא בשם רבי יהודה בדרך הארץ שנו. לזה ביין ולזה ביין, הואיל ואינו מקפיד על תערובתו, אין צריך לערב. לזה ביין ולזה בשמן הואיל והוא מקפיד על תערובתו, צריך לערב.

ר' בא בר כהנא רב חייה בר אשי בשם רב: בנתונין בכלי אחד היא מתניתא. א"ר זריקן טעמא דר' שמעון שכן דרכן לשתותן אניגרון.

תני ר' אלעזר בן תדאי אומר: בין כך ובין כך אסורין עד שיערבו. ר' אחא בשם רב הלכה כר"א בן תדאי.

ר' יעקב בר אחא בשם ר' זעירא: אתיא דר"א בן תדאי כר"מ.

היידן ר' מאיר?
אמר רבי מנא: רבי מאיר דו אמר על ידי עירוב על ידי שיתוף. אין סומכין על שיתוף--ובעי' גם עירוב

אמר רבי יוסה בי רבי בון: רבי מאיר דו אמר שאין מערבין לאדם אלא לדעתו.

על דעתיה דר' מנא, כרבי זעירא, על דעתיה דרב כר"מ, לפי ההסבר של ר' מנא בדעת ר' זעירא, נמצא דרב סובר כר"מ

ר' זעירא בשם ר' יוחנן בעירובין ובתענית ציבור תענית 4 נהגו הכל כרב מאיר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן אף במגילת אסתר נהגו הכל כרבי מאיר:חייב לקרות כולה

הלכה ו משנה חמש חבורות ששבתו בטריקלין a hotel אחד, ב"ש אומרי': עירוב לכל חבורה וחבורה. וב"ה אומרים: עירוב אחת לכולן.

ומודין שאם מקצתן שרויין בחדרים או בעליות, שהן צריכין עירוב לכל חבורה וחבורה:

גמרא טריקלין לפניהם, כחצר של בתים. היו שם פפיליונות curtains כמי שהן בתים.

מה נן קיימין? אם בשהיו פפיליונות מגיעות עד הקורות, כל עמא מודיי שהן מערבין עירוב לכל חבורה וחבורה. אין שם פפיליונות מגיעות עד הקורות, כל עמא מודיי שמערבין עירוב אחד לכולן, אלא כן אנן קיימין כשהיו פפיליונות גבוהות עשרה.

שוין שאם היו שותפין בעיסה ובתבשיל, שהן מערבין עירוב אחד לכולן. רבי שיין בעי, מעתה אפילו מקצתן שרויין בחדרים או בעליות?

רבי בא בשם רב יהודה: שתי בתים זה לפנים מזה, עירב הפנימי, אין החיצון צריך לערב, עירב החיצון, הפנימי צריך לערב

אמר רבי פינחס אף במזוזה חליפין.. נתן על הפנימי צריך ליתן על החיצון, נתן על החיצון אינו צריך ליתן על הפנימי

רבי יעקב בר אחא ר' אבהו בשם ר' יהושע בן לוי: אפילו לא עירב הפנימי, החיצון אינו צריך לערב. [וסגי בביטול פנימי] למה? נעשה בית שער? מילתיה אמרה: בית שער ליחיד.

מילתיה דרב אמרה אין בית שער ליחיד. דמר רבי בא בר יהודה בשם רב: הדא דתימר 8:4 בבית שער של רבים, אבל בבית שער של יחיד, הרי זה עירוב. והדר שם הרי זה אוסר עליו.

ר' בא בשם רב יהודה: בשני בני אדם אחד שיש לו רשות ואחד שאין לו רשות, עירב זה שיש לו רשות (לדור בבית), הותר זה שאין לו רשות. עירב זה שאין לו רשות, לא הותר זה שיש לו רשות:

הלכה ז משנה האחין השותפין שהיו אוכלין על שולחן אביהן וישינין בבתיהן, צריכין עירוב לכל אחד ואחד. לפיכך אם שכח אחד מהן ולא עירב, ביטל רשותו.

אימתי? בזמן שמוליכין את עירובן למקום אחר, אבל אם היה עירוב בא אצלן, או שאין עמהן דיורין בחצר, אינן צריכין לערב:

גמרא עיקר דירה איכן היא? ר' יונה אמר אתפלגון רב ושמואל, חד אמר במקום פיתן, וחד אמר במקום שינה. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דתני שמואל האחין השותפין שהיו אוכלין על שולחן אביהן וישינין בבתיהן אין צריכין אלא עירוב אחד. הוי דו אמר במקום פיתן.

מתניתא פליגא על שמואל: האחים שהיו אוכלין וכו'.אלמא מקום שינה אוסר! רב חייה בר אשי בשם רב במקבלי פרס מאביהן היא מתניתא. ואוכלין גם בבתיהן מכל מקום אינן שותפין במה שהן אוכלין! וקיימ"ל דשותפין במאכל, אי"צ לתת אמר רבי בא אסברי רבי שמואל: שאין אביהן זכה להן אלא במה שהן אוכלין בלבד. בשעת שבולעין, אביהן מזכה להם מעתה אפילו עירב בא אצלן!! למה הקילו? עשו אותו כבית שמניחין בו

את העירוב

שמואל אמר הוא ובניו ובני ביתו מערבין בככר אחד.אף שאוכלין בבתיהם מה, ופליג? תמן הוא אמר במקום פיתן, והכא אמר הכין!! ליבעי פת לכאו"א! פתר לה כשהיו שנים שותפין בו. ותייא כיי דמר ר' אחיא ב"ר זעירא מערבין בחצי ככר. ותנינן אפילו מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה, ותימר הכין?! פתר לה כשהיו שנים שותפין בו

בית שמניחין בו את העירוב. ר' יעקב בר אחא דמכת אימיה נפטרה אמו א"ר יסא לר' אבהו תני לה! ותנא לה: בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין.כשעירוב בא לביתו

רבי המנונא אמר בית שמניחין בו את העירוב אינו צריך כלום. ר' חסדאי אמר נעשו כשותף. כל עניין "עירוב" היא שנעשו "שותפין" זה לזה! א"ל א"ר המנונא מליהון דרבנין לא שבקין לך.לא אמרי' "נעשה כשותף"??? דאיתפלגון: מבוי שצידו אחד עכו"ם וצידו אחד ישראל, רב חונה בשם רב אמר: עירבו דרך פתחים, הגוי אוסר עליהן. עירבו דרך חלונות, אין העכו"ם אוסר עליהן דהו"ל כיחיד במקום נכרי [דאפשר לחבר הבתים זל"ז] . אבא בר חונה בשם ר' יוחנן: אפי' עירבו דרך פתחים, אין העכו"ם אוסר עליהן. אין תימר כשותף הוא, ייסר!! דהוי כב' ישראלים ועכו"ם אחד שאוסר--ולא מיקרי "יחיד במקום עכו"ם"

רבי יעקב בר אחא רבי יסא בשם רבי יוחנן: בני המבוי שנתנו עירובן בשני מקומות אם מבלי מקום הרי זה מותר. אם בשביל לחלוק עירובן אסור. ר' יוסה מיקל לה הוא דאמרה עיגול הוא דרב. מקלל מי שאומר "ככרי גדול ממך..."
ר' יוסי בי ר' בון מברך עלוי בלילי שובתא, לומר שנעשה בו מצוה.

תמן תנינן גיטין 5 מערבין "בבית ישן" מפני דרכי שלום. א"ר אבון ב"דייר ישן" הוא מתניתא:

הלכה ח משנה חמש חצירות

פתוחות זו לזו ופתוחות למבוי עירבו בחצירות כל חצר לבדו ולא נשתתפו במבוי, מותרין בחצירות ואסורין במבוי. ואם נשתתפו במבוי מותרין כאן וכאן

עירבו בחצירות ונשתתפו במבוי, שכח אחד מבני החצר ולא עירב, מותרין כאן וכאן. מבני המבוי ולא נשתתף, מותרין בחצירות ואסור במבוי.

שהמבוי לחצירות כחצר לבתים:

גמרא ואסורין במבוי שהמבוי לחצירות כחצר לבתים מפני שהן פתוחות זו לזו ופתוחות למבוי. אבל אם היו פתוחות זו לזו ואינן פתוחות למבוי. אפילו עירבו אסורות. א"ר יסא דר' עקיבה היא דר"ע אמר דריסת הרגל אוסר.

עירבו בחצירות ולא נשתתפו במבוי וכו' מתניתא דר"מ. דר"מ אמר על ידי עירוב ועל ידי שיתוף תרוויהו בעי' נהגו הכל כר"מ. ר' זעירא בשם ר' יוחנן אף במגילת אסתר נהגו הכל כר"מ בעירובין ובתענית ציבור נהגו הכל כרבי מאיר.

ר' יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן ובשם ר' אלעזר אע"ג דר"מ אמר על ידי עירוב, על ידי שיתוף. מודה שאם שכח אחד מהן ולא עירב שהוא יסמך על שיתופו. דרק משום "שלא תשתכח" חייב לערב, כדמסיק, ובשעת הדחק, סמכי' אשיתוף מאן אית ליה על ידי עירוב ועל ידי שיתוף לא ר"מ?! והוא אמר שכח אחד מבני החצר ולא עירב, מותרין כאן וכאן.

מה טעם דר"מ? דאת משכח עלייהו הילכות עירובין. ר' אחא ר' אילא. ייבא כחד מינהון, דחד מינהון אמר, שמא ילך לחצר שאינה צריכה שיתוף, אי זו היא חצר שאינה צריכה שיתוף? זו חצר רוגלת חצר יחידי והוא רואה אותן מערבין ולא משתתפין, אף הוא סבור לומר שמא עירוב מועיל בלא שיתוף, ואין עירוב מועיל בלא שיתוף. וחורנה אמר שמא ילך לחצר שכבר שיתף, והוא רואה אותן מערבין ולא

משתתפין, אף הוא לא מערב ולא משתתף.

פשיטא מערבין בחצירות ומשתתפין במבוי. מערבין בחצירות, אם רצו להשתתף במבוי =לטלטל מן החצר למבוי, משתתפין. ואם נשתתפו במבוי, אם רצו לערב אינן מערבין כחכמים דסגי בשיתוף

ותני מערבין ומשתתפין כאחת דברי ר"מ. וחכ"א מערבין בחצירות או משתתפין במבוי. אם מערבין בחצירות מותרין בחצירות ואוסרין במבוי. ואם נשתתפו במבוי מותרין כאן וכאן. אמר להן אף אתם משכחין עלינו הילכות עירובין! [שהמבוי לחצירות כחצר לבתים]

כמה חצירות יהיו במבוי? רב ושמואל תריהון אמרין אין פחות משתי' ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן אפילו חצר מיכן ובית מיכן וחנות מיכן.
רב נחמן בר יעקב בעי, מבוי אין פחות משני חצירות. חצר אין פחות משני בתים. מבוי שארכו ורחבו שוה אינו ניתר בלחי וקורה אלא בפסים כחצר. שמואל שאל לרב כמה יהא ארכו יותר על רחבו? והוא א"ל כל שהוא. הכן דרייא דארעא דישראל מרבען! כל מבואות שבא"י כך עשויין!

א"ר יסה עד דאנא תמן,כשהייתי בבבל שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל, הפריש שקלו ומת, אמר ליה יפלו לנדבה. מותר עשירית האיפה שלו, ר' יוחנן אמר יוליכם לים המלח. ר' לעזר אומר יפלו לנדבה. בעון קומי, מהו לבטל רשות מחצר לחצר? אמר לון מבטלין רשות מחצר לחצר. בעון קומוי ר' יסא, היך מה דאת מר תמן בכלים ששבתו בחצר מטלטלין אותן בחצר, ודכוותה כלים ששבתו במבוי מטלטלין אותן במבוי? ו"בשבת" שואלין לה ולא אגיבון כשלמדו מסכת "שבת" שאלו אותו ולא השיב להם דלא רבי יסא אמר אלא כל מלא ומלא באתרה משום שלא אמר שום דבר רק "במקומו" (מסכת עירובין) כד דאתון לעירובין אמר לון בשם רבי יוחנן כלים ששבתו במבוי מטלטלים אותן במבוי. רב אמר אין

מטלטלין אותן אלא בארבע אמות. אמר רבי יוסה בי רבי בון רב כדעתיה ורבי יוחנן כדעתיה. ר' יוחנן דו אמר קורה מתרת בלא שיתוף הוי דו אמר מטלטלין בכל המבוי. רב דו אמר אין קורה מתרת בלא שיתוף. הוי דו אמר אין מטלטלין בו אלא בד' אמות. על דעתיה דר"י לאי זה דבר משתתף בכל המבוי? א"ר יוסה בי ר' בון כדי לעשות כל הרשיות כאחת.

פשיטא נסמכין על שיתופי המבוי. מהו ליסמך על שיתופי חצירות? רבי יעקב בר אחא ורבי זעירה תריהון חד בשם מר עוקבן וחד בשם רב נחמן בר יעקב נסמכין על שיתופי חצירות בשבת הראשונה מדוחק.

ר' יוסה בי רבי בון בשם רב יהודה כדין אנשי בר דליה שאינן מקפידין על פרוסתן. דווקא בכה"ג יש לסמוך על הפת שנתנו לשם עירוב, גם אים לא נשתתפו במבוי רבי בא בשם רב יהודה ואפילו לא כגון אנשי בר דליה שאין מקפידין על פרוסתן, ג"כ יש להתיר

תני מעשה שהיו מסובין באויר חצר וקדשה עליהן השבת אתא עובדא קומי שמואל ואמר מכיון שהתחילו בתבשיל מבעוד יום מותר הדא אמרה ואפילו מסובין באויר חצר. הדא אמרה אפי' לא עירבו. הדא אמרה ואפילו לא כיוונו. הדא אמרה שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת. בלי תיקון, אסור לA וB לטלטל כליהן שבחצר, לרשות אחרת הדא אמרה נסמכין על שיתופי חצירות בשבת הראשונה מדוחק. שהרי אכלו בחצר של A ביחד וזה נקרא שתופי ח צ י ר ו ת

פשיטא עירוב צריך בית, שיתוף מהו שיהא צריך "בית"? מילתיה דרב אמרה, שתוף צריך בית. מילתיה דשמואל אמר שיתוף צריך בית. מתניתא דשמואל פליגא עלוי שיתוף נותנו בבית שער ר' בון בר חייה ר' אבהו בשם ר' יוחנן נותנו בין באויר חצר בין באויר מבוי:

הלכה ט משנה שתי חצירות זו לפנים מזו, עירבה הפנימית ולא עירבה החיצונה, הפנימית מותרת והחיצונה אסורה.

החיצונה ולא הפנימית, שתיהן אסורות.

עירבה זו לעצמה וזו לעצמה, זו מותרת בפני עצמה וזו מותרת בפני עצמה, ר"ע אוסר את החיצונה. שדריסת הרגל אוסרתה. וחכמים אומרים אין דריסת הרגל אוסרת:

גמרא החיצונה ולא הפנימית...א"ר יוסה דר"ע היא. דר"ע אמר דריסת הרגל אוסרת.
א"ר לא בשם ר' ינאי דריסת הרגל אסורה, אוסרת:

הלכה י משנה שכח אחד מן החיצונה ולא עירב, הפנימית מותרת והחיצונה אסורה. מן הפנימית ולא עירב, שתיהם אסורות.

נתנו את עירובן למקום אחד, שכח אחד בין מן הפנימית בין מן החיצונ' ולא עירב, שתיהן אסורות.

ואם היו החצירות של יחידים אינן צריכין לערב:

גמרא נתנו בחיצונה:שכח אחד מן החיצונה ולא עירב, החיצונה אסורה- שלא עירבה, והפנימית אסורה- שנתנו עירובן במקום אסור. שכח אחד מן הפנימית ולא עירב: הפנימית אסורה- שלא עירבה, והחיצונה אסורה- שדריסת הרגל אוסרת.

נתנו בפנימית:שכח אחד מן החיצונה ולא עירב, ניחא החיצונה אסורה שלא עירבה. הפנימית למה? מפני שנתנו עירובן במקום אסור. הרי לא נתנו עירובן במקום אסור!! אלא שדריסת הרגל אוסרת, הרי אין כאן דריסת הרגל אוסרת! אמר רבי יסא מכיון שנתנו במקום אחד נעשו כולן רשות אחת.

רב חונה בשם רב אין תורת חצר לעכו"ם. אין תורת דקהnarrow staircase לעכו"ם. אין תורת דקה לעכו"ם, שאם היה שרוי בעליונה, את מורידו לסור. אין תורת חצר

לעכו"ם, שאם היה שרוי בפנימית
את מוציאו לסור. וכשיש בחיצונה 2
ישראלים, אוסר הנכרי

רבי לא בשם רבי אלעזר יש תורת
חצר לעכו"ם שאם היו ישראל
ועכו"ם דרים בפנימית, וישראל אחד
בחיצונה לעולם אינו אוסר עד שיהו
שניהן ישראל

רבי בא בשם רב יהודה מי שיש לו
דקה לפני ביתו גבוה עשרה טפחים,
בישראל אינו אוסר אים ישראל גר למעלה,
אי"צ ליתן בעירוב ובעכו"ם אוסר. מחלפא
שיטתיה דרבי בא. תמן אמר רבי בא
רב יהוד' בשם שמואל: כותל
שהקיפוהו סולמות מיכן ומיכן,
מערבין שנים או מערבין אחד. אמר
רבי יוסי בי רבי בון תמן אפילו על ידי
סולמות הן נידונין כפתחים. **=כמחיצה**
ברם הכא דרך העליונים לירד למטן,
ע"כ צריך דקה [אין דרך התחתונים
לעלות למעלן]:

מסכת עירובין פרק ז

הלכה א משנה חלון שבין שתי חצירות ארבעה על ארבעה בתוך עשרה מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד. פחות מארבעה על ארבעה או למעלה מעשרה, מערבין שנים ואין מערבין אחד:

גמרא הסריגים lattice-work ממעטין בה לענין שבת, אבל לענין חזקות דבעי' חלון 4X4 אין ממעטין בה. קש ותבן אין ממעטין בה. עפר וצרור ממעטין בה. א"ר יוסה ר' בון עלו בה עשבים אין ממעטין בה. בעון קומי רבי אבא היך מה דאת אמר בחלון שבין שתי חצירות ודכוותה בחלון שבין שני בתים? אמר לון אין. ודכוותה בחלון שבין שני גגים? אמר לון אין.

מהו לערב דרך לולי'? אמר רבי אבמרי מחלוקת רב ושמואל. דתנינן תמן כל גגות העיר רשות אחת, שמואל אמר עד בית סאתים.דס"ל דמיקרי "לא הוקף לדירה" רב אמר מטלטלין בהן אפילו כור אפילו כוריים.

לא סוף דבר כל ארבעה על ארבעה בתוך עשרה, אלא אפילו מקצת ארבעה בתוך עשרה, כמי שכל ארבעה על ארבעה בתוך עשרה: היתה עגולה, והיה בה הקיף תשעים וששה אצבעות, אפילו כל שהוא בתוך עשרה, כמו שכל ארבעה על ארבעה בתוך עשרה. עיין בבלי (24 טפחים..)

מהו למעט בכלים? שלא יהא 10 טפחים עד החלון רבי חייה בר אשי אמר ממעטין בכלים. רבי יונה רבי יצחק בר טבליי אמר רבי יוחנן אין ממעטין בכלים. תמן אמרי: מחלוקת ר' חייה רבה ור' ישמעאל בי רבי יוסי. חד אמר אסור וחד אמר מותר. מאן דמר אסור שמא ישכח ויטלטלנו, הורי רבי יוחנן בר מרייה למיכבוש עליו כוף.to press a cover over it

תני בכל ממעטין באבנים ובלבנים ובסולם מצרי. והוא שקבעו. רבי

בא בשם רב יהודה: אפילו לא קבעו. והא תני והוא שקבעו! רבי בא והוא שייחדו לכן. הורי רבי לא כדין תנייה: והוא שקבעה.

רבי יונה רבי יוסה תריהון חד בשם מר עוקבן וחד בשם רב נחמן בר יעקב. צריך שיהא בין שליבה לשליבה פחות משלשה, צריך שיהא בו רחב ארבעה טפחים, והעמודין משלימין לארבעה. אין העמודין משלימין לעשרה.

ר' יסא אמר כופת שהדריגה, ממעט. [חתיכת עץ עבה שחקק בה מדריגות] נעשית כשליבה עבה.ושפיר דמי

רבי יסא בשם רבי בון בר כהנא צריך שיהא משוך מן הכותל ארבעה טפחים כדי מקום. רבי חזקיה בשם ר' בון בר כהנא אותה שליבה שהיא ממעט את העשרה, צריכה שתהא משוכה מן הכותל ארבעה טפחים כדי מקום.

ר' יעקב דרומיא בעי, הביא דופן של שבעה טפחים ומחצה, והגביהו מן הארץ פחות משלשה, מותר. תמן את אמר כל הפחות משלשה כסתום, וכא משנתנו דבעי 4X4 את אמר, כל הפחות מארבעה כסתום!

אין את בעי מקשיא הכין קשיא. הביא דופן של ד' טפחים וכל שהוא, והגביהו מן הארץ שלשה טפחים חסר כל שהוא? מי אמרי "פרוץ מרובה" מב' הצדדין? ייבא כיי דמר ר' יוחנן עומד והחלל מצטרפין לארבע' לעניין בור וחולייא, מצטרף עומ"ר מב' צדדין והוא שיהא העומד רבה על החלל אלמא....??

הלכה ב משנה כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה ורחב ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד. היו בראשו פירות, אלו עולין מיכן ואוכלין ואלו עולין מיכן ואוכלין, ובלבד שלא יורידו למטן

נפרץ הכותל, עד עשרה אמות- מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד מפני שהוא כפתח, יותר מיכן- מערבין אחד ואין מערבין שנים:

גמרא ולמה לי רחב ארבעה, ואפילו אינו רחב ארבעה? בגין מתניתא הדא דבתרה: אלו עולין מיכן ואוכלין ואלו עולין מיכן ואוכלין. לא היה רחב ארבעה, רבי בא בשם רב: אסור לכאן ולכאן אף לטלטל ע"ג הכותל רבי זעירא בשם רב: מותר לכאן ולכאן אף להוריד פירותיהו--דהוי מקום פטור תדע לך, דמר רבי אחא רבי חיננא בשם רבי יוחנן: זיזין וכתלים שהן גבוהין עשרה ואינן רחבין ארבעה, מותר לכאן ומותר לכאן ובלבד שלא יחליף.

רבי יוסי בעי, מחלפה שיטתיה דרבי בא, תמן אמר רבי בא רב יהודה בשם שמואל זרקה ונחה על ראשי המחיצות חייב, והכא הוא אמר הכין! היך מה דאת אמר תמן את רואה אותו כילו מליאה עפר וצרורות, אוף הכא כן!! שמענו מחיצות ברשות הרבים, שמענו מחיצות ברשות היחיד?!

רבי בא רב יהודה בשם שמואל כותל שהקיפוהו סולמות מיכן ומיכן מערבין שנים או מערבין אחד. אמר רבי יוסי בי רבי בון מכיון שלא כיוונו, לא נעשו כפתחים.

#תני כל כובשי כבשים עולה אמה וכונס שלש, חוץ מכיבושו של מזבח שהוא כמתלקט עשרה טפחים, מתוך חמש אמה =30 טפחים, וחמשה טפחים ומחצה, ושליש אצבע. שהמזבח עשר אמות וכיבושו שלשים ושתים.# עיין זבחים 63

9/32=10/35.555 [the former in Amos, the latter in Tefachim have the same ratio[note that 1/3 Ezba is 1/18=.0555 of Amah]] from Sefer שערי תורת א"י

עשה מסטווה =איצטבא על פני כל הכותל, ויש בו רוחב ארבעה טפחים, מערבין אחד ואין מערבין שנים.

י' אמות מערבין אחד ואין מערבין שנים, הדא דאת אמר בגדולה, אבל בקטנה ברובה. איזו היא גדולה ואיזו היא קטנה כל שרובה יותר מעשר בעשר. הא פחות מעשר, ברובה. הדא דאת אמר באמצע אבל מן הצד =פירצה מן הצד לא בדא. והי

דינו צד והי דינו אמצע? נימר, אם יש שם עומד ארבעה, היינו אמצע. אם לאו, היינו צד:

הלכה ג משנה חריץ שבין שתי חצירות עמוק עשרה ורחב ארבעה, מערבין שנים ואין מערבין אחד. אפילו מלא קש או תבן. מלא עפר או צרורות, מערבין אחד ואין מערבין שנים:

גמרא הא תבן לבטלו לא ביטל. מתניתא דלא רבי יוסי, דר' יוסי אמר תבן וביטלו מבוטל. דתני ר"י אומר: יש תבן שהוא כעפר ועפר שהוא כתבן. תבן שאין עתיד לפנותו הרי הוא כעפר. ועפר שעתיד לפנותו הרי הוא כתבן.
ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חסדא דברי הכל היא. ומה דמר ר' יוסי דהוי "ביטול" בשבללו בעפר.

דבית ר' ינאי אמרו חיפהו מחצליות ביטל. איתא חמי מילהו מחצליות לא ביטל, חיפהו מחצליות ביטל?! מילהו חריות, צריכה. תיבעי לך רבי זריקן רבי אמי בשם ריש לקיש ואפילו רוק...??

הלכה ד משנה נתן עליו נסר כל שהוא רחב ארבעה טפחים [וכן שתי כצוצריות זו כנגד זו] מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד. פחות מיכן מערבין שנים ואין מערבין אחד:

גמרא אית תני בסיפא מערבין שנים ואין מערבין אחד. אית תני מערבין אחד ואין מערבין שנים. מאן דמר מערבין שנים ואין מערבין אחד "פחות מיכן"= בנסר. מאן דמר מערבין אחד ואין מערבין שנים, "פחות מיכן"= בחלל אין ברוחב החריץ 4 טפח

הלכה ה משנה מתבן שבין שתי חצירות גבוה עשרה טפחים מערבין שנים ואין מערבין אחד. אלו מאכילין מיכן ואלו מאכילין מיכן נתמעט התבן מעשרה טפחים, מערבין אחד ואין מערבין שנים:

גמרא א"ר לעזר כיני מתניתא: אלו ממלאין קופתן מיכן ומאכילין ואלו ממלאין קופתן מכאן ומאכילן. א"ר חגיי כד הוינן יתבין קומי מנחם הוין אמרין, שלא תאמר הרי הוא כסותר אוהלים.
אם היה התבן מרודד, סומכו לצידי הקופה מותר להסמיך=לעבות, המחיצה בצידי הקופה שאינו אלא כסומך אוהלים.

רב הושעיה בעי עשאו לסדין וסמכו לכסא מהו? נאמר כאן לשעה ונאמר כאן לשהות. מחיצת עראי שרי

תני מתבן שבין שתי חצירות זה פותח פתחו מיכן ומאכיל וזה פותח פתחו מיכן ומאכיל, נתמעט התבן מעשרה טפחים שניהן אסורין עד שיערבו. לפיכך אם רצה אחד מהם לסתום את פתחו ולבטל רשותו הוא אסור וחבירו מותר.

מתבן שבין שתי חצירות וכו' הדא אמרה שאין מבטלין מחצר לחצר. הדא אמרה אפילו לא עירבו. הדא אמרה אפילו לא כיוונו. הדא אמרה שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת. הדא אמרה לזה בפתח ולזה בפתח שניהם אסורים.

וכן הבית שבין שתי חצירות

נועל את ביתו..ודלא ר"מ דאמר בית הנעול אסוראף אים אין שם בעלים

הלכה ו משנה כיצד משתתפין במבוי? מניח את החבית ואומר הרי זו לכל בני המבוי. ומזכה להן על ידי בנו ובתו הגדולים, ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו. אבל אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו הקטנים, ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים, מפני שידן כידו:

גמרא תני אין מזכה להן בחבית שבמרתף.כ צריך לסיים אמר רב הושעיה שמא ישכח וישתנה.= וישתה אותה

מה נן קיימין? אם בגדולה זכת בסימנים. אם בקטנה, קטן זכה?! וכי קטן יכול לזכות לאחרים?! א"ר יודן בר

שלום קומי רבי יוסי תפתר כמאן דאמר הקטן תורם. עיין ריש תרומות א"ל ואפילו כמ"ד הקטן תורם, קטן זכה?!

על דעתין דרבנין דתמן, ניחא. דתמן אמרין בשם רב נחמן בר יעקב כל שנותנין לו אגוז ומשליכו צרור והוא נוטלו, המוציא בידו כמוציא באשפה. אגוז והוא נוטלו צרור והוא משליכו גזילו גזל מפני דרכי שלום. אגוז וצרור והוא נוטלן ומצניען ומביאן לאחר זמן גזילו גזל גמור. זכה לעצמו אבל לא לאחרים. רב הונא אמר כשם שהוא זוכה לעצמו כך הוא זוכה לאחרים. [הכל מודים שאין מתנתו מתנה. דכתיב (שמות כב) כי יתן איש. מתנת איש מתנה ואין מתנת קטן מתנה]

[דברי חכמים, רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן לעולם אין גזילו גזל גמור עד שיביא שתי שערות. [רבי אבהו בשם רבי יוחנן הדא דתימא (פלוג' דר יוסי וחכמים) להוציא ממנו בדין

אבל להביא קרבן שבועה כל עמא מודיי עד שיביא שתי שערות]]

ברם כרבנין דהכא? דפליגי על רב הונא?

[חברייא בשם רבי יוסי בעי מעתה אפי' לעצמו לא יזכה דכתיב אל רעהו עד שיהא כרעהו?]

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב שמואל בר רב יצחק פתר לה (משנה דעירובין) בשיטת אפיוטות. דתנינן תמן אפיוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין.

והתנינן אבל אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו! רבנן דקיסרין אמרין כאן בקטן שיש בו דעת כאן בקטן שאין בו דעת

תמן תנינן השואל את הפרה ושילחה לו ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו לית הדא אמרה שהעבד זכה מרבו לאחר. א"ר לעזר תפתר בעבד עברי. א"ר יוחנן אפי' תיפתרינה בעבד כנעני

תיפתר באומר לו פתח לה והיא באה מאיליה. ותני כן: הנהיגה המשיכה קרא לה ובאת אחריו נתחייב לה לשלם כשואל. רבי זעירא שמע לה מן הכא אבל אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו. לית הדא אמרה שאין העבד זכה מרבו לאחר? תיפתר כרבי מאיר. דרבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו. והתני אשתו! עירובין 7:6 (מזכה להם ע"י אשתו..) והא רבי מאיר סבר יד האשה כיד בעלה! רבי חנניא בשם רבי פינחס תיפתר כהדין תנייה דתני אשתו אינה פודה לו מעשר שני, רשב"א אומר משום ר"מ א ש ת ו פודה לו מע"ש. והדין תניה רבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו, ולא יד האשה כיד בעלה:

הלכה ז משנה נתמעט האוכל, מוסיף ומזכה ואינו צריך להודיע. ניתוספו עליהן, מוסיף ומזכה וצריך להודיע:

גמרא לית הדא אמרה שאינו מזכה להם בגופו של אכל !כ וכי מי נתן לו רשות לאכול?! אלא שאינו מזכה להם את האוכל ממש! אמר רבי חנינה תיפתר שגררוהו העכברים:ולא איירי מתני' כלל כשאכלו..

#מה מודיע?

הלכה ח משנה כמה הוא שיעורו? בזמן שהן מרובין מזון שני סעודות לכולן. ובזמן שהן מועטין כגרוגרת לכל אחד ואחד:

גמרא רב אמר מרובין שבעה עשר מועטין ששה עשר. כ לעולם סגי ב16 גרוגרות א"ר יוחנן כל שאילו יוחלקו ויש בו כגרוגרת לכל אחד ואחד מרובין ואם לאו הן מועטין.
הוון בעי מימר ולא פליגי, מה דאמר רב, כר"ש.5 ושליש ביצה=16 גרוגרות מאן דמר ר' יוחנן, כר"י ב"ב .6 ביצים= 18 גרוגרות

הלכה ט משנה א"ר יוסי בד"א? בתחילת העירוב. אבל בשירי העירוב כל שהוא .

לא אמרו לערב בחצירות אלא שלא

לשכח את התינוקות:

גמרא כמה הן שירי עירוב? כיי דמר ר' יוסי בשם ר' הושעיה אזוב שהזה בו פעם אחד כשר, מיכן ואילך שיירים, אוף הכא כן שבת אחד סגי

א"ר יהושע בן לוי מפני מה מערבין בחצירות? מפני דרכי שלום. מעשה באשה אחת שהיתה דבובה לחבירתה, ושלחה עירובה ביד ברה, נסתיה וגפפתיה ונשקתיה, אתא אמר לאימיה. אמרה והכין רחמה לי, ולא הוות ידעה?! מתוך כך עשו שלום. הדא ה"ד (משלי ג) דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום:

הלכה י משנה בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח דברי רבי אליעזר
ר' יהושע אומר: ככר הוא עירוב. אפילו מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה, ככר באיסר והוא שלם, מערבין בו .

נותן אדם מעיו לחנווני או לנחתום כדי שיזכה לו בעירוב דברי ר' אליעזר. וחכמים אומרים: לא זכו לו מעותיו. ומודין בשאר כל אדם שזוכה לו מעותיו נתן מעות לאיש כדי שיקנה לו חלק בפת..

[שאין מערבין לאדם אלא לדעתו

א"ר יהודה בד"א בעירובי התחומין, אבל בעירובי החצירות מערבין לדעתו ושלא לדעתו. לפי שזכין לו לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו:]

גמרא רבי אבהו בשם ר' יוחנן: ומודין...זאת אומרת שהמעות קונות דבר תורה. מעתה אפילו בא לו אצל החנווני? שנייא הוא שמא ישכח ויוציאנו. יוציא המעות קודם שיאפה הפת

רבי אחא בשם רבי חיננא אבא לא אמר כן. אלא: וחכ"א לא זכו לו מעותיו: שאין המעות קונות דבר תורה. מודין בשאר כל אדם שזכו לו מעותיו. שכן בעל הבית מזכה להן על ידי אחר:

שאין מערבין לאדם אלא מדעתו. מתניתא דר' מאיר. דר"מ אמר על ידי עירוב וע"י שיתוף. =שיתוף לחוד לא סגי

רבי זעירה בשם ר' יוחנן בעירובין ובתענית ציבור נהגו הכל כר"מ. ר' יעקב בשם ר' יוחנן אף במגילת אסתר נהגו הכל כר"מ.

ר' יצחק בן חקולה בשם רבי יודן נסייא: מערבין לאדם על כורחו. אליבא דר' יודא לא מיבעיא דל"ב "דעת", אלא אפי' "בע"כ" ותני כן: כופין בני מבוי זה לזה לעשות להם לחי וקורה. והתני הרי שאמרו לו לערב, והוא אינו ממאן. היה ממאן, אין כופין אותו!!

א"ר יודן מתניתא ת"ק דר"י דמתניתין דס"ל דאף ע"ח בעי דעת דר"מ. א"ר יוסי בי רבי בון תיפתר כדברי הכל שהיה צדוקי. ולכו"ע אין כופין

והתני 6:4 השוכח ולא עירב וביטל רשותו וחזר והוציא [בין שוגג בין מזיד ה"ז אוסר דברי ר"מ]. ר' יודן אומר: מזיד אוסר, שוגג אינו אוסר. מזיד אוסר?! מערבין לו על כרחו! ולמה יאסור כשהוציא במזיד? אלא משום קנס. מכיון שיכולין לערב ולא עירב, קונסין אותו. משום דלא הוי ליה לשכוח מעתה, הוא אסור וחבירו מותר!! ונשאר בקושיא

שאין מערבין אלא לדעתו...ולית ליה לר"מ זכין לאדם שלא בפניו?! [ואין חבין לו] סבר ר"מ לית הדא זכו. לא בעי בר נש ייעול חברייא לביתיה בר מדעתיה. אין אדם רוצה שייכנסו לבית חוץ מדעתו

רבי בא בריה דרבי פפי בשם רבי חמא בר חנינה מעשה באשה אחת שעירבה לחמותה בלא דעתה ואתא עובדא קומי ר' ישמעאל בר"י וביקש לאסור. א"ל רבי חייה כך שמעתי מאביך: כל מה שאת יכול להקל בעירובין הקל:

מסכת עירובין פרק ח

הלכה א משנה כיצד משתתפין בתחומין? מניח את החבית ואומר: הרי זה לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה וכל מי שקיבל עליו מבעוד יום מותר משחשיכה אסור שאין מערבין משתחשך:

גמרא לא תניתה מזכון. ולמה לא תנינן מזכון? שמואל אמר תמן תנינן מזכון, צריך לזכות. ברם הכא דלא תנינן מזכון, אינו צריך לזכות. ר' יוחנן אמר קולי חומרין בדבר יש ללמוד מק"ו.. מה אינון תמן שעירובי חצירות מדבריהן את אומר מזכין, עירובי תחומין מדבר תורה, לכ"ש!

אתייא דרב כרבי יוחנן.

א"ר יוסי בי רבי בון ע"ח בעי זיכוי.. כדי לעשות כל הרשויות כאחת:

הלכה ב משנה כמה הוא שיעורו? מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד מזונו לחול אבל לא לשבת דברי ר"מ ר' יהודה אומר לשבת אבל לא לחול אלו ואלו מתכוונין להקל

ר' יוחנן בן ברוקא אומר מככר בפונדיון, מארבע סאין בסלע.(וזה עולה ל12 ביצים)

ר' שמעון אומר משתי ידות לככר, משלש לקב.(שני-שליש מככר בת שמונה ביצים)

חצייה של ככר בת 8 ביצים לבית המנוגע, וחצי חצייה= 2 ביצים כדי לפסול את הגוייה:

גמרא רבי מאיר אומר: בחולא דלית ליה מה לוכל, הוא אוכל פיתא ציבחר. מעט פת בשבתא דאית ליה מה לוכל, אוכל פיתא סגין.
רבי יודן אומר: בחולא דלית ליה מה לוכל, אוכל פיתא סגין. בשובתא דאית ליה מה לוכל, אוכל פיתא ציבחר.
ותני כן: קרובים דבריהן להיות שוין. איתא חמי, אהן עבד עיגולא a loaf of bread, תרי עשר ביעין, והן עבד

עיגולא תמני, ותימר הכן! רב הונא אמר צא מהן שליש ליציאה. כשנמכר "אפוי", משיגים רק 8 ביצים בעד פונדיון

ר' יוסי בי רבי בון נפק ליה לאילין נחתומיא כהדא דרב הונא, ולחוד כהן שיעורא: אסור להם להשתכר יותר מזה השיעור

הלכה ג משנה אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירבו, כל שגבוה עשרה טפחים, למרפסת. פחות מיכן, לחצר.

חולית הבור והסלע גבוהים עשרה טפחים, למרפסת, פחות מיכן, לחצר. במה דברים אמורים? בסמוכה, אבל במופלגת, אפילו היא גבוהה עשרה טפחים, לחצר

אי זו היא סמוכה? כל שאינה רחוקה ארבעה טפחים:מן המרפסת

גמרא ולא של תחתונים הוא?! הסלע שייך לתחתונים! א"ר יודן זאת אומרת חורבת ראובן בתוך חצר שמעון, ושמעון משתמש בה כמי שהוא שלו.

פשיטא הדא מילתיה לזה בפתח ולזה בפתח שניהן אסורין. מן הבית מתבן שבין שתי חצירות 7:5

לזה בזריקה ולזה בשילשול. שמואל אמר: שילשול מותר, שהוא כדרכו. וזריקה אסורה, שאינה כדרכה רב אמר שניהם אסורין

מתני' פליגא על רב: כל שגבוה עשרה טפחים למרפסת, פחות מיכן לחצר. לא לזה בזריקה ולא לזה בשילשול היא?! מתניתא בתוך י' טפחים לעליונה שהיא למעלה מעשרה טפחים לתחתונה. מה פליגין רב ושמואל? בשוה. ברחוק 10 משניהם

היה שם חורבה בין שתי חצירות רבי יוחנן אמר נותן חורבה לבעליה. עד כדון במשתמש בחורבה דרך פתחו, היה משתמש בחורבה דרך חלון? רבי אחא בשם רבי יונתן: אפילו כן נותן חורבה לבעליה.

רבי אלעזר בשם רב הושעיה: היו שלש חורבות בין שתי חצירות זה משתמש

בחורבה דרך פתחו, וזה משתמש בחורבה דרך פתחו, והאמצעית אסורה. אימתי? בזמן שהאמצעית של שניהן אבל אם היתה אמצעית לאחד מהן, זה משתמש באחת, וזה משתמש באחת ובשנית.

אמר רבי יוחנן: העומד והחלל מצטרפין לארבעה, והוא שיהא העומד רבה על החלל. רבי זעירא בעי, עד שיהא עומד שכאן ועומד שכאן רבה. אמר רבי יוסה פשיטא לר' זעירא שאין העומד מצד מצטרף פשיטא ליה שיהא העומד מצד אחד רבה. לא צריכה דלא אפילו עומד השני. ???פשיטא דבעי' עומ"ר מצד אחד,ומיבעי' ליה אי בעי' גם מצד השני

רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: משלשה ועד ארבעה היא מתני'. [הפלגת החוליא מן המרפ'] פחות משלשה, אפילו פחות מעשר למרפסת. ארבעה, אפילו יותר מעשר לחצר. אלא אנן קיימין משלשה ועד ארבעה

בשאין שם ע"ג החוליא תקרה, אבל יש שם תקרה, כדי להפסיק העליונים מלהשתמש בבור אפילו גבוה כמה, של תחתונים הוא.

בשאין שם בתקרה הנ"ל נקב, אבל אם יש שם נקב, משתמש העליון דרך הנקב:

הלכה ד משנה הנותן את עירובו בבית שער באכסדרה ומרפסת a

gallery that has steps to the second floor

אינו עירוב. והדר שם אינו אוסר עליו.

בבית התבן בבית הבקר בבית העצים בבית האוצרות, הרי זה עירוב. והדר שם אוסר עליו

ר' יהודה אומר: אם יש שם תפוסת יד של בעל הבית אינו אוסר עליו:

גמרא ר' יהודה בשם רב: הדא דאת מר בבית שער של רבים. אבל בבית שער של יחיד, הרי זה עירוב, והדר שם אוסר עליו.

דבי ר' ינאי אמרי אפילו יתד לתלות בה מנעלו. ר' בא בר חיננא אמר אפילו נשתות אפילו טבלא kind of bells רב אמר ובלבד דבר שאינו ניטל בשבת. אמר רבי בא מעשה באחד שהיה לול של תרנגולין לפנים מביתו של חבירו, נכנס שלא ברשותו. היה יכול ליכנס מתי שירצה. אתא עובדא קומי רב, אמר, כיון שזקוק ליתן לפניהן מים, כמו שהוא התרנגולין דבר הניטל בשבת ואין עירוב בעל הלול מספיק. ר' יעקב בשם שמואל תלמידוי דר' יוחנן סלקין לעכברי name of place וסמכין על הדא דר' ינאי.

חזקיה לא אמר כן: אלא ר' חייה ר' אסי ור' אמי סלקון לעכברי ושמעון מדבית ר' ינאי הלכה כר' יודה:

הלכה ה משנה המניח את ביתו והלך לשבות בעיר אחרת, אחד עכו"ם ואחד ישראל, הרי זה אוסר. דברי ר"מ. ר' יהודה אומר: אינו אוסר. ר' יוסה אומר: עכו"ם אוסר, ישראל אינו אוסר. שאין דרך ישראל לבוא בשבת

ר' שמעון אומר: אפילו הניח את ביתו והלך לשבות אצל בתו באותה העיר, אינו אוסר. שכבר הסיע מלבו:

גמרא הדא הוא דר"מ. דר' מאיר אומר הבית הנעול אוסר.

יכול לבוא ע"י עירוב? אי נמי ועבר ובא?

מר עוקבן בשם רב הלכה כר"מ:

הלכה ו משנה בור שבין שתי חצירות אין ממלין ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוה עשרה טפחים, בין מלמטן בין מתוך אוגנו, אמר רבן שמעון בן גמליאל: ב"ש אומרים מלמטן, וב"ה אומרים מלמעלן
א"ר יהודה: לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהן:אי"צ כלום

גמרא ר' טבלאי בשם רב אין חורבה למים=אין בעייה של חורבה לעניין מים

[רק סגי בתלוייה]

מיליהון דרבנן פליגין: דמר ר' יעקב בשם ר' יהושע בן לוי: והוא שתהא מחיצה משוקעת במים לשלשל דלי. אמר רב הונא והוא שתהא מחיצה בולטת לתוך חלל של בור:שייראו ראשי קנים טפח [בבלי]

היו שם על הבור תקרה, רחהב 4 רואה אותה כילו יורדת וסותמת. היה שם אמלתרה, את רואה אותה כילו יורדת וסותמ'.

ולא נמצא שתי רשויות משתמשות ברשות אחד?! שיערו לומר אין הדלי מהלך יותר מארבעה טפחים.

מיחלף שיטת ר' יהודה. תמן אמר ר' יודן פוטר במים שאין בה ממש וכא אמר הכין?!

משנה אמת המים שהיא עוברת

בחצר, אין ממלין ממנה בשבת אא"כ עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה.

א"ר יהודה: מעשה באמה של אבל שהיו ממלין ממנה על פי זקנים בשבת. אמרו לו מפני שלא היה בה כשיעור: עמוקה 10 ורחב 4

גמרא מתניתא אמת המים בעמוקה עשרה ורחב ארבעה, ובפרוצה מיכן ומיכן. נפרצה מרוח אחת, נותן לחי וקורה מיכן. נפרצה מיכן ומיכן, נותן לחי וקורה מיכן, ועושה צורת פתח מיכן.

קס"ד שיש בתים בשני צידי האמה לא נמצאו שתי רשויות משתמשות ברשות אחת? ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' שמואל בר ר' יצחק תיפתר שהיה בתים מצד אחד.
משובש וצריך תקון פשיטא הדא מילתא: עמוקה עשרה ואינה רחבה ארבעה, מותר לטלטל בחצר, דל"ח פירצה ומותר למלות. רחבה ארבעה ואינה עמוקה עשרה פשיטא שמותר

לטלט', מהו למלות? ר' חיננא אמר מותר. ר' מנא אמר אסור. מתני' פליגא על ר' חנינא: אמרו לו מפני שלא היה בו כשיעור. לא היתה לא עמוקה עשרה ולא רחבה ארבעה, אבל אם היתה עמוקה עשרה ואינה רחבה ארבעה אסור! ואפילו רחבה ארבע' ואינה עמוקה עשרה מותר, מה דהוה עובד' הוה עובדא. מעשה שהיה כך היה...

הלכה ח משנה כצוצרה a balcony שהיא למעלה מן הים, אין ממלין ממנה בשבת אא"כ עשו לו מחיצה גבוהה י' טפחים.
בין מלמעלן תלוייה מתחת הכצוצרה בין מלמטן בתוך המים

[וכן] שתי כצוצריות זו למעלה מזו, עשו לעליונה ולא עשו לתחתונה, שתיהן אסורות עד שיעריבו:
משנה קצרה. וזה פירושו: עליונה עשה נקב ומחיצה תלוייה תחתיה. תחתונה עשה נקב, אך לא עשה שום תיקון מחיצה. ועליונה רוצה לשלשל דלי דרך נקבו ומחיצתו ודרך נקב התחתונה. אסורה משום בעיה של "עירובי חצירות"

גמרא [ולא נמצא שתי רשויות משתמשות ברשות אחת?!
ר' זעירא רב יהודה בשם רב והוא שתהא מחיצה היוצאת מנקב הכצוצרה משוקעת במים כמלוא הדלי.] [לא שייך כאן]

אמר רב הונא והוא שתהא מחיצה שעושה "למטה" בתוך המים בתוך שלשה טפחים לצוצרה. כשמוציא דליו מן שפת הכצוצרה לתוך המחיצה הנבנית בתוך המים, לא יעבור הדלי 3 טפחים באוויר הים

תני ר' חנניה בן עקביה אומר: כצוצרה שהיא למעלה מן הים פוחת את המעזיבה ומשלשל וממלא. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא: והוא שיש בנקב ארבעה טפחים. והוא שיהו מחיצות גבוהות עשרה. תמן אמר אפילו אין מחיצות גבוהות עשרה, והוא שיש בה רוחב ארבע. נעשית כמשמרת חד.כמסמר חד (אמרי' "כוף וגוד") עיין בבלי

רב אידי אמר קומי רבי חייה: מותר למלות ואסור לשפוך. אמר, ר' חייא לר' אידי כד נמנה חכמים נמנה לך

עמהון....

[אמר רבי מנא מגהר=משחק היה עמיה. אמר רבי יוסי בי ר' בון, מילא א"ל, ברצינות-לא דרך שחוק]

מותר למלות שממלא ממחיצתו, ואסור לשפוך ששופך חוץ למחיצתו.

א"ר חייה בר בא: לא א"ר חנניה בן עקביה אלא בים טיבריה שההרים מקיפין אותה.

ר' לעזר שאל לר' יוחנן ההן פיוסרוס tortuous road in Tiberia זרק מתוכה לר"ה, או מר"ה לתוכה? א"ל על דעתך אין רשות הרבים לעולם!כל ר"הר מתעקם קצת--נמצא הכל רה"י

ריש לקיש אמר: לעולם אין רשות הרבים עד שתהא מפולשת מסוף העולם ועד סופו. ריש לקיש כדעתיה דאמר: אין רשות הרבים בעולם הזה אלא לעתיד לבוא שנאמר (ישעיהו מ) כל גיא ינשא. מתני' פליגא על ריש לקיש. אי זו הוא רשות היחיד? שבילי בית גלגל דווקא זה! וכן כיוצא בהן. רה"י לשבת ורה"ר לטומאה

אמר רבי יוחנן: לא אמר רבי יוסי אלא לענין סוכה, אבל לענין שבת אף ר' יוסי מודה שאין מחיצות תלויות מתרת

מילתיה דרבי חנינה אמר אף לענין שבת. דמר רבי חנינה שלטון בא לציפורי ותלו לו קטיות סדינין והתיר ר' ישמעאל בי רבי יוסי לטלטל תחתיהן בשיטת אביו.
רבי יוסי בי ר' בון בשם ר' שמואל בר רב יצחק: אתייא דר' יוסי בי ר' חנינא כרבי חנניה. ותרויהון ריב"ח ורבי חנינה הסוברים שר' יוסי התיר אף לעניין שבת פליגי על שיטת ר' יוחנן.הסובר שלא אמר ר' יוסי רק לעניין סוכה

דמר ר' יוסי בן רבי חנינא: ר' יודן ור' יוסי וחנייה בן עקביה שלשתן אמרו דבר אחד. ר' יהודה דגשרים מפולשין. רבי יוסי הא דסוכה. ר' חנניה בן עקביה דתני רבי חנניה התיר שלשה דברים התיר כצוצרה,

ועצה שבים, אין מכשירין הפירות והבאת אלונטית.

שתי כצוצרות...ר' אבהו בשם ר' יוסי: הדא דאת מר שיש בעיה של עירובי חצירות לעליונה במשתמשות דרך הנקב, אבל משתמשות לחוץ עליונה מורדת הדלי "מן הצד" של הגזוזטרא, ולא נכנסת דרך נקב תחתונה מותר. ותני כן שלש כצוצריות זו ע"ג זו, אסור להשתמש מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית כשאמצעי שייך לאיש אחר אבל משתמש מן העליונה לתחתונה שלא בדרך האמצעית ואינו חושש.(דאין אדם אוסר "דרך אויר")

א"ר שמואל בר רב יצחק הדא דאת מר מבפנים, אבל מחוץ מותר כר' אבהו ר' זעירא אמר בין מבחוץ בין מבפנים אסור. [מתני' דלעיל פליגי על זעירי...]

מתני' פליגא על ר' שמואל בר רב יצחק: משלשלין קדירת בשר על גבי זיז שגבוה עשרה ורחב ארבעה, אם היתה חלון בנתיים של ארבעה טפחים, אסור. שאין משתמשין מרשות לרשות דרך רשות. אלמא אוסר דרך אוויר!

מה עבד לה ר' שמואל בר רב יצחק? פתר לה בשווה שחלונו שווה להזיז. אז אוסר בעל החלון *פירוש מבעל מרכבת המשנה* אך אפשר ש "פתר לה בשווה" נשתרבב מלמטה

הלכה ט משנה חצר שהיא פחותה מד' אמות אין שופכין לתוכה מים בשבת אלא אם כן עשו לה עוקה a hole מחזקת סאתים מן הנקב מלמטן --בין מבפנים בין מבחוץ --אלא שמבחוץ צריך לקמור ומבפנים אינו צריך לקמור

[ר' אליעזר בן יעקב אומר: ביב שהוא קמור a drain which is covered ארבע אמות ברשות הרבים שופכין לתוכו מים בשבת. וחכמים אומרים: אפילו גג או חצר מאה אמה, לא ישפוך על פני הביב. אבל שופך הוא על הגג והן יורדין לביב]

החצר והאכסדרה מצטרפין בארבע אמות

שתי דיוטות זו כנגד זו two "two-story buildings" and a court-yard less than 4
מקצתן עשו עוקה ומקצתן לא עשו עוקה, את שעשו עוקה מותרין, ואת שלא עשו עוקה אסורין:

גמרא שיערו מקום תשמיש לאדם סאתים. וארבע אמות מבליעות סאתים.

ניקבה העוקה, והמים זוחלים לחוץ, דרך הנקב
אית תני אין צריך לפוק, ואית תני צריך לפוק. נתמלאת העוקה אית תני אסור לשפוך. אית תני מותר לשפוך. אמר ר' מנא חד תנא הוא, מאן דמר צריך לפוק, אוסר לשפוך. מאן דמר אין צריך לפוק, מתיר לשפוך.

א"ל רבי חייה בר מרייה הכי א"ר יונה אביך הוי בה: מקשה בה

קטיפרס מבפנים, אפילו יותר מד' אסור. מבחוץ, אפילו פחות מד' מותר, אלא אנן קיימין בשוה.

מתני' פליגא על ר' יוחנן?? החצר והאכסדרה מצטרפין בארבע אמות! סתמא אינם "שוים"! פתר לה בשוה.

מתני' פליגא על ריש לקיש??
המרפסת הגג והחצר מצטרפין בד' אמות! א"ר חנניה עוד היא בשוה. תדע לך שהוא כן דתני הבית והעליה החצר והאכסדרה אין מצטרפין. לא בשאין שוין?!

אמר ירמיה ר"מ ור' אליעזר בן יעקב שניהן אמרו דבר אחד: ר' אליעזר בן יעקב. דתנינן ר' אליעזר בן יעקב אומר ביב שקמור ארבע אמות בר"ה שופכין בו מים בשבת. וחכמים אומרים אפילו גג או חצר מאה אמה לא ישפך על פי הביב. ר"מ דתני סילונות שבכרכין אע"פ שנקובין, ישפך לתוכו מים בשבת דברי ר"מ

תני: אם היתה מזחילה, מותר.
צינורות מקלחין בו, יוצאין מאת המזחילה
אסור..לא התירו לשפוך על גג שיש לה צינור

אם עונת הגשמים הוא, מותר.

[תני בר קפרא אם היה מקום צנוע מותר! הדא פליגא על רב ולית ליה קיום. דרב אמר: כל שאסור משום מראית העין, אפילו בחדרי חדרים אסור:]

מסכת עירובין פרק ט

הלכה א משנה כל גגות העיר רשות אחת, ובלבד שלא יהא גג גבוה עשרה או נמוך עשרה. דברי ר"מ.

וחכמים אומרים: כל אחד ואחד רשות בפני עצמו.

ר"ש אומר: אחד גגות ואחד חצירות ואחד קרפיפות, רשות אחת. לכלים ששבתו לתוכן, ולא לכלים ששבתו בתוך הבית:

גמרא גגין השווין לר"מ וגג יחידי לרבנן ר' יוסי בי ר' בון אמר: איתפלגון רב ושמואל. שמואל אמר עד בית סאתים, ורב אמר מטלטלין בם אפילו כור ואפילו כוריים.

###הוו בעי מימר מה פליגי רבי מאיר ורבנן? כשעירבו, אבל בשלא עירבו לא. ואפילו תימר בשלא עירבו, פתר לה כשהיו כולן כל הגגין לאדם אחד###

ר"מ אוסר בגבוה י' אפילו הכל שייך לאיש אחד [בבלי]

יש לחקור שמא עירוב שעושין כל בני החצר כדיי לטלטל מבית לחצר, לא מהני לטלטול מגג לגג [אליבא דרבנן]

מתני' שהיו כולן עולין או בסולם צורי או בסולם מצרי, אבל אם היו כולן עולין בסולם מצרי, ואחד עולה בסולם צורי, אותו של צורי נעשה כפתח. והשאר, נעשה כמטרפס ועולה כמטרפס ויורד. ומותר לבעל הצורי להשתמש עם כל הגגין לכו"ע.

מהו לטלטל בכולו? גגין השווים לרבנן שמואל אמר מטלטל בכולו. רב אמר אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות. דנפרץ במלואו למקום האסור לו

מתני' פליגא על רב. גג גדול סמוך לקטן, הגדול מותר והקטן אסור. ניחא הגדול מותר בטלטול רק בתוך.. בד' אמות. והקטן אסור בד' אמות? ויש אסור בד' אמות?!

##רב ושמואל אמרי שנותנין לו

ארבע אמות בפני פתחו##

רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל אמר כשהיה שם פתח פתוח לגג, אפילו כן הגדול מותר אף מן ביתו לגג וכן בכל גגו שלא נפרץ במלואו, והקטן אסור שנפרץ במלואו.

ר"מ אומר: אין אתם מודין לי בכלים ששבתו בחצר, שמטלטלין אותן בחצר.בכל אותה החצר מה נשתנה גג מחצר? אמרו לו: לא אם אמרת בחצר שאין לה דיורין למטה, תאמר בגג שיש לו דיורין למטה.
אמר להן: הרי שהיתה החצר למעלה מן הגג מהו? [הרי יש תחתיה דיורין, ואתם מודים לי שמותר!] אמרו לו לא אם אמרת בחצר, שאין כל אחד מכיר את מקומו, תאמר בגג שכל אחד מכיר את מקומו.

אמר להן: הרי שהיתה החצר חלוקה בפסיסיות מהו? עד כאן היתה תשובה.

א"ר יוסי בי רבי בון מיכן והילך היו משיבין לפניו. אמרו לו: לא אם אמרת בחצר שמחיצותיה עולות עמה, תאמר בגג שאין מחיצותיו עולות עמו. והוא מימר לון אף אנא אית לי עמוק כגובה.=גוד אסיק

תני א"ר יודה: בשעת הגזירה היינו נוטלין את הספר והיינו עולין מחצר לגג, ומגג לגג אחר, ויושבין וקורין ולא אמר אדם דבר. אמרו לו: אין שעת הגזירה ראייה.

א"ר שונין היינו אצל ר"ש בתקוע, והיינו נוטלין שמן ואלונטית והיינו נכנסין מחצר לגג, ומגג לקרפף, ומקרפף לקרפף, עד שהיינו מגיעין לקרפף הסמוך למעיין, ויורדין וטובלין בו.

אשכחת אמר ארבע פלגוון: כל גגות העיר רשות אחת הן. ר' יודן אומר חצר וגגות רשות אחת הןאבל לא קרפף ר"ש אומר חצר וגג וקרפף אחת הן לכלים ששבתו בתוכן ולא לכלים ששבתו בתוך הבית.וחכ"א אף מגג לגג אסור

רבי יוחנן אמר הא דמתיר ר"ש מחצר לגג בשלא עירבו, אבל בשעירבו, נעשית חצר כבתים. א"ר זעירא היא עירבו היא שלא עירבו.

מתני' פליגא על ר' יוחנן: לא לכלים ששבתו בתוך הבית אם בשלא עירבו הדא צריכא?!=איך משכחת כלים בחצר, הא אסור להוציא מבית לחצר!

רש"א: חצירות של רבים כל זמן <u>שלא עירבו</u>, רשות אחת הן. תיובתא דר' זעירא [בבלי]

אמר רבי בון בר כהנא קומי רבי לא, בשערבה זו בפני עצמה וזו בפני עצמה. אפילו כן לא לכלים ששבתו לתוך הבית.

רבנן דקיסרי בשם רבי יוסי בי ר' בון: אתייא דשמואל כרב, ותרווייהו פליגין על שיטתיה דר' יוחנן. דתנינן כל גגות העיר רשות אחת. שמואל אמר עד בית סאתים. רב אמר מטלטלין בהן אפי' כור ואפילו כוריים: אלמא כר"מ סבירא להו ולא כר"ש
##

הלכה ב משנה גג גדול סמוך לקטן, הגדול מותר, והקטן אסור. חצר גדולה שנפרצו לקטנה, הגדולה מותרת והקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה:

גמרא## לרבנן מתני' באותו הגג, =מן הבית לגג-גדול אבל בגג אחר=מן הגדול לקטן אסור.

לר"מ הא דאסרינן..**בשאינו שוה,** כגון גג גבוה מחבירו י' אבל אם היה שוה מותר.
##

מתני' פליגא על שמואל שמתיר "נאסר באמצע השבת" חצר גדולה שנפרצה לקטנה הגדולה מותרת והקטנה אסורה. ויטלטלו בה עד מקום מחיצות! חברייה אמרין קומי ר' יוסי בשם ר' אהייה מה דמר שמואל בשבת זו, מה דהיא מתני' בשבת הבאה.

חצר גדולה שנפרצ....מה נן קיימין? אם בשעירבו עירוב אחד בין בשבת זו בין בשבת הבאה יהו מותרין! אם בשלא עירבו כל עיקר בין בשבת זו בין בשבת הבאה יהו אסורין! א"ר בון בר כהנא קומי ר' לא כשעירבה

זו בפני עצמה וזו בפני עצמה, אפילו כן הגדולה מותרת שלא נפרצה במלואה. וקטנה אסורה שנפרצה במלואה:

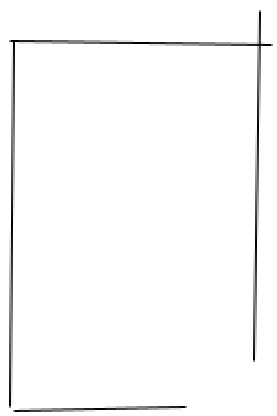
הלכה ג משנה חצר שנפרצה לרשות הרבים המכניס מתוכה לרשות היחיד או מרשות היחיד לתוכה חייב.דסבר ר"א, כרה"ר היא **דברי ר' אליעזר**
וחכמים אומרים: מתוכה לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכה פטור מפני שהיא ככרמלית:כ מודינא לך שאינו רה"י--אבל וודאי גם רה"ר, איננו!

גמרא רבי זריקא רבי יעקב בר בון בשם רבי חנינה: לא אמר רבי לעזר אלא ממקום מחיצות.מקום עובי המחיצות הוי רה"ר

ר' זעירא ור' אילא תריהון אמרין: אסור שלא ממקום מחיצות. אבל ממקום מחיצות אפילו רבנן מודו.

אמר ר' זריקן זימנין סגין פשטית למדתי עם ר' יעקב בר בון ולא שמעית מיניה דא מילתא. אמר ליה ולית בר נש הוי שמע מילה דלית חבריה שמיע ליה?! וכי א"א שאדם ישמע, דבר שלא שמעו חבירו?!

הלכה ד משנה חצר שנפרצה שתי רוחות, וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו, וכן מבוי שניטלה קורתו או לחייו, מותרין באותה שבת ואסורין לעתיד לבוא דברי רבי יהודה. ר' יוסי אומר אם מותרין באותה שבת מותרין לעתיד לבוא ואם אסורין לעתיד לבוא אסורין באותה שבת:

גמרא רב ירמיה בשם רב בשניטלו ראשי זויות מיכן ומיכן, ובלבד בעשר:

ולמה לי משתי רוחותי' אפילו מרוח אחת אסורה ולא רבי הוא, דרבי אמר

חצר ניתרת בשני פסין!! וממילא אסורה אף כשנפרצה "מרוח אחת"!

ר' שמואל בשם ר' זירא במחלוקת. מאן דמר תמן1:1 בפס אחד, וכא בפס אחד. מאן דמר תמן בשני פסין, וכא בשני פסין. ועכ"פ משני רוחות אסור לכו"ע

משני רוחות [בבית איירי] נפרץ מן האמצע- מותר. שמואל אמר אסור. א"ר זעירא אין לית הדא אולפן דשמואל, קשיא,אים אינו "קבלה" של שמואל, יש להקשות... נפרץ כל אותו הרוח, אמר רבי יוסי בי ר' בון הדא היא אכסדרה. אילו אכסדרה שמא אינה מותרת?!

[אר"א: לא אמר רבי יהודה אלא בחצר ומבוי, אבל בבית כגשר הוא.]

רב ורבי יוחנן אמרו אסור בין בשבת זו בין בשבת הבאה.

א"ר יוחנן: כושת, וקירויה, ומבוי, וגר, ועם הארץ, חומרין=הולכין בהם "לחומרא"

כושת- כיי דתנן עוקצין 3:5 הכושת והחמס וראשי בשמים נלקחים בכסף מעשר ואינו מטמא טומאת אוכלין דברי ר"ע. א"ר יוחנן בן נורי אם נלקחים בכסף מעשר, מטמאין טומאת אוכלין. ואם אינן מטמאים טומאת אוכלין, אף הם לא ילקחו בכסף מעשר! ר' יוחנן אמר חומרין. מטמאין טומאת אוכלין ואין ניקחין בכסף מעשר.

קרויה- דתנינן תמן פרה 5:3 קירויה שהטבילוה במים שהן ראויין לקדש, מקדשין בה עד שתיטמא; נטמאה, אין מקדשין בה. רבי יהושוע אומר, אם מקדש בה בתחילה, אף בסוף; אם אינו מקדש בה בסוף, אף לא בתחילה. ר' יוחנן אמר חומרין. אין מקדשין בה לא בתחילה ולא בסוף.

מבוי- דתנינן תמן וכן מבוי שניטלה קורתו וכו' ר' יוחנן אמר חומרין. אסורין בין בשבת זו בין בשבת הבאה.

גר- דתני גר שנתגייר והיו לו יינות, ואמר ברי לי שלא נתנסך מהן. בזמן שנעשו על גב עצמן, טהורים לו וטמאים לאחרים. על גב אחרים, טמאים בין לו ובין לאחרי'. ר' עקיבה אומר אם טהורין לו יהו טהורים לאחרים, אם טמאים לאחרים טמאים לו. ר"י אמר לחומרין טמאין בין לו ובין לאחרים. אף בנעשה ע"ג עצמו

עם הארץ- דתני עם הארץ שנתמנה להיות חבר והיו לו טהורות, ואמר ברי לי שנעשו בטהרה, בזמן שנעשו על גבי עצמו טהורות לו וטמאים לאחרים, על גב אחרים טמאות בין לו בין לאחרים. ר' עקיבה אומר: אם טהורות לו טהורות לאחרים. אם טמאים לאחרים טמאות לו. ר' יוחנן אמר חומרין. טמאות בין לו בין לאחרים:

הלכה ה משנה הבונה עליה על גבי שני בתים, וכן גשרים המפולשין, מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יהודה.

וחכמים אוסרין

ועוד אמר ר' יהודה: מערבין **מתירין המבוי ע"י לחי** **במבוי המפולש.**
וחכמים אוסרין:

גמרא רב הונא אמר אין ר"ה מקורה. אמר ר"ש בר כרסנה ולא מן המדבר למדת, ומדבר מקורה היה?!

מתני' אמרה כן: וכן גשרים המפולשין מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יודה וחכמים אוסרין. לא אמר אלא וחכמים אוסרין, הא חיוב חטאת אין כאן.

מהו שיהא צריך שם קרי בציר"ה מחיצה? מי בעי' שיהא "כותל" העלייה 10 דנימא "גוד אחית" ר' בא אמר צריך שם מחיצה. ר' יוסי אמר אין צריך שם מחיצה. אמרו חברייא קומי ר' יוסי, יאות א"ר בא. דתנינן א"ר יודן לא תהא מחיצה גבוהה מכותל שביניהן.

אמר לון תמן שאין שם תקרה צריך מחיצה, ברם הכא שיש שם תקרה, אינו צריך שם מחיצה.

דאמר רב יהודה: הדא דאת מר מערבין למבואות המפולשין מפולשין לבקעה, אבל אם היו מפולשין לרשות הרבים, אסור. בשאין שם מחיצה, אבל יש שם מחיצה כותל העלייה, מותר: אלמא בעינן "שם מחיצה"

מסכת עירובין פרק י

הלכה א משנה המוצא תפילין מכניסן זוג זוג. ר"ג אומר שנים שנים. במה דברים אמורים? בישנות אבל בחדשות פטור.שמא אינן תפילין

מצאן צבתים או כריכות מחשיך עליהן ומביאן.

ובסכנה,שגזרו רומיים לא להניח תפילין מכסן והולך לו:

גמרא המוצא תפילין מכניסן זוג זוג דרך מלבוש, אחת בראשו ואחת בזרועו, רבן גמליאל אומר שנים שנים, שניים בראש, ושנים בזרוע ר' אבהו ר' אלעזר הנותן תפילין בלילה עובר בעשה שנאמר (שמות יג) ושמרת את החוקה הזאת מימים ימימה ימים ולא לילות. והא ר' אבהו יתיב ומתני ברמשא ותפילין עלוי! מצדדין היו, כמין פיקרין היו בידו.like a tuft of wool they were upon his hand i.e. not proper אית דבעי מימר, לא מר אלא "הניחן" אבל אם היו עליו מבעוד יום, מותר. ואית דבעי מימר מצותן עד שתיכלה רגל מן השוק.

אית דבעי נישמעינה מן הדא: והיו לך לאות מי שצריכין אות יצאו שבתות וימים טובים שהן גופן אות. ולא כבר כתיב מימים ימימה. לית לך אלא כיי דאמר רבי יוחנן כל מילה דלא מחוורא מסמכין ליה מן אתרין סגין.כל דבר שאינו "ברור" נותנין לו "אסמכתות" מכמה מקומות

נשים מניין? (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם ולא בנותיכם החייב

בתורה חייב בתפילין נשים שאין חייבות בתורה אין חייבות בתפילין. התיבון הרי מיכל בת שאול היתה לובשת תפילין! [אשת יונה היתה עולה לרגל ולא מיחו בידם חכמים. רבי חזקיה בשם רבי אבהו: אשתו של יונה הושבה, מיכל בת שאול מיחו בה חכמים.]

הוון בעיי מימר על דעתון דרבנן אין מחוור.כ אין "איסור מה"ת" להניח תפילין בשבת, דמדאו' שבת ז"ת, וההיתר היא משום "דרך מלבוש", וע"כ מותר רק זוג אחד
על דעתיה דרבן גמליאל מחוור. אמר רבי ירמיה בשם ר' שמואל שיערו לומר עד מקום שגבהו של ראש מחזיק וכמה מחזיק שתים. מעתה אפילו בחול? אמר רבי חגיי אין בעי מיהב יהבי!!אה"ן! אמר רבי זריקא אסברי רב המנונא עד מקום שמוחו של התינוק רופף.

תמן תנינן על תרנגול שנסקל בירושלם שהרג את הנפש ראה ראשו של תינוק רופף הלך וניקרו

אמר רבי יוסי כיני מתני': **<u>ובלב</u>ד** על ידי שנים. ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' אחא **<u>ואפילו</u>** שנים שנים.
הוו בעי מימר על דעתהון דר' אחא אין מחוור, על דעתיה דרבנן, מחוור.וע"כ לא התירו <u>רק</u> שניים, כדיי שלא ירבה באיסור הוצאה.. ויביאם בידו? מוטב להביאם דרך מלבוש ולא דרך משאוי, מוטב לדחות את השבת פעם אחת ולא שני פעמים.

תני אחד האיש ואחד האשה. הוון בעיי מימר, מאן דמר מחוור היא, ניחא. מאן דמר אינו מחוור, לא יהא מחוור אצל האיש ויהא מחוור אצל האשה!=אשה וודאי לאו בת תפילין היא! א"ר לעזר מאן תנא אשה, רבן גמליאל. דתני טבי עבד רבן גמליאל היה נותן תפילין ולא מיחו בידו חכמים. וכא מיחו בידו?! הוא עבד היא אשה!!

במה דברים אמורים בישנות אבל בחדשות פטור. למה? ישנות בדוקות וחדשות אין בדוקות. תני תפילין צריך לבודקן אחת לשנים עשר חדש

דברי ר'. רשב"ג אומר אינן צריכות בדיקה. הלל הזקן אומר אלו מאבי אמה הן.

מצא שנים שלשה צבתין בודק זוג ראשון מצבת ראשון וכן בשני וכן בשלישי.
יצחק בן אלעזר שאל, אחד חזקה לכולם, או כל אחד ואחד בפני עצמו. אין תימר אחד חזקה לכולן, בודק זוג ראשון מצבת ראשון. אין תימר כל אחד וא' חזקה בפני עצמו, בודק שלשה זוגות מכל צבת וצבת:
ובסכנה מכסן והולך לו. אם היה עונת גשמים, הרי זה מתעטף בעור, ומכסן. ר' אחא בשם ר' בא הדא דתימר ברך אבל בקשה כמשאוי הוא. (אסור לו להתעטף בעור קשה, ולהביאן שם "דרך מלבוש")
בשהיה המקום מנדרן ,ויש חשש קלקול גשמים אבל לא היה המקום מנדרן לא בדא:

הלכה ב משנה רבי שמעון אומר נותנו לחבירו וחבירו לחבירו עד שהוא מגיע לחצר החיצונה

וכן בנו נותן לחבירו וחבירו לחבירו אפילו הן מאה

ר' יהודה אומר נותן אדם חבית לחבירו וחבירו לחבירו אפילו חוץ לתחום. אמרו לו: לא תהלך זו יותר מרגלי בעליה!

גמרא ר' אליעזר ור' אבדימי תרוייהו בשם ר' מנא חד אמר בתינוק של סכנה. מותיב ליה חברייא אם בתינוק של סכנה יביאו ביד! א"ל ביכול להביאו דרך היתר.

ריש לקיש בשם לוי סוכיא: במערה מכד לכד היא מתני'.

הלכה ג משנה הקורא בספר על האסקופה ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו.
היה קורא בראש הגג, ונתגלגל הספר מידו, עד שלא הגיע לעשרה טפחים- גוללו אצלו. ומשהגיע לעשרה- הופכו על הכתב.

רבי יהודה אומר: אפילו אינו

מסולק מן הארץ אלא מלא החוט, גוללו אצלו.

רבי שמעון אומר: אפילו בארץ עצמה גוללו אצלו שאין דבר משום שבות עומד בפני כתבי הקודש:

גמרא## מתני' באסקופה מותרת, אבל חוץ לאסקופה אסור'. אם נתגלגל יותר מד' אמות, אסורה. [בבלי] גם מוקמינן לה באסקופה כרמלית. [בבלי]

תיפתר שהיה יושב וקורא בו מבעוד יום ושכח והוציאו:הא אסור להוציא מן בית לאסקופה (כרמלית)! ומתרץ: שהיה קורא ועסוק בו מבעו"י, אי נמי איירי בשכח והוציא באיסור ##

עד שלא הגיע לעשרה טפחים גוללו אצלו, משהגיע לעשרה טפחים אסור. ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא דר' יודה היא דאמר אסור להשתמש באויר עשרה טפחים: לעניין נזקי שכנים

משהגיע לעשרה טפחים הופכו על הכתב. למה? שלא יתבזה הכתב. ואתייא כדמר ר' אחא ר' שמואל בר נחמן ספר שאין עליו מפה הופכו על הכתב שלא יתבזה הכתב:

ר' יודה אומר אפילו אינו מסולק מן הארץ אלא מלא החוט גוללו אצלו. מחלפה שיטתיה דר' יודה תמן הוא אמר אסור להשתמש באויר עשרה וכא אמר הכין! א"ר יוחנן לית כאן ר' יודה, אלא ר' מאיר

דברי חכמים, ר' יוסי אומר בשם ר' יוחנן לא סוף דבר ספר אלא אפילו פסוקיא:=אזור שנתגלגל מידו כשלא נח ברה"ר

הלכה ד משנה זיז שלפני החלון, נותנין עליו ונוטלין ממנו בשבת:

גמרא לא אמר אלא אחת, אבל שתים שני בני-אדם אסור שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת. בשיש בהן רוחב ד', אבל אין בהן רוחב ד', הדא דמר ר' אחא בשם ר' יוחנן זיזין וכתלין שגבוהין עשרה ואינן רחבין ארבעה, מותר לכאן

ולכאן, ובלבד שלא יחליף:

הלכה ה משנה עומד אדם ברשות היחיד ומטלטל ברשות הרבים [ברשות הרבים ומטלטל ברשות היחיד] ובלבד שלא יוציא חוץ לארבע אמות
לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתין ברשות הרבים, ברשות הרבים וישתין ברשות היחיד וכן לא ירוק
רבי יהודה אומר: אף מי שנתלש רוקו מפיו לא יהלך ד"א עד שירוק:

גמרא אמר רב מתני' דלא כר"מ: <u>לא</u> יעמוד אדם ברשות היחיד ויפתח ברשות הרבים =עומד ברה"י ונוטל מפתח המונח בקרקע רה"ר "ופותח מבחוץ" , ברשות הרבים ויפתח ברשות היחיד=כגון "מקום המנעול" היא רה"י אלא אם כן עשה לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים דברי רבי מאיר.

רב אמר בכיחה. רבי יוחנן אמר בכיחה. דלא כן ר' יודה כדעתיה דאמר משקה טופח חיבור. והוי כגופו

לא סוף דבר עומד ברשות היחיד ומשתין ברשות הרבים, אלא אפילו עומד ברשות הרבים ומשתין ברשות הרבים, והן מתגלגלין ויורדין לרשות היחיד אסור. אמר רבי יוסי בי רבי בון לא סוף דבר עומד ברשות הרבים ומשתין ברשות היחיד, אלא אפילו עומד ברשות היחיד ומשתין ברשות היחיד, ומתגלגלין ויורדין לרשות הרבים אסור.
אמר ר' יסא הדא אמרה: סילון העומד ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה, אין שופכין לתוכו מים, שמתגלגלין ויורדין:

הלכה ו משנה לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים, ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד, אלא אם כן הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה.

וכן בגת

קולט אדם מן המזחילה למטה מעשרה טפחים. ומן הצינור, ומכל מקום, ושותה .

גמרא ניחא ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים. ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד, אין פיו למעלה מעשרה טפחים?! מה איסור בדבר, הלא אין רה"ר למעלה מי! שנייא היא שמתגלגלין ויורדין.

תני: גמל שראשו ורובו מבפנים מלעיטין אותו מבפנים. מבחוץ מלעיטין אותו מבחוץ. ניחא מבפנים מלעיטין אותו מבפנים, מבחוץ מלעיטין אותו מבחוץ, אין פיו למעלה מעשרה טפחים?!

נעץ קנה והקיפו מחיצה, וזרק מרשות הרבים לתוכו. רבי יצחק בן אלעזר אומר במחלוקת אי אמרי' גוד אסיק

למטה מי' כזורק בארץ [שייך במסכת שבת פרק 11]

[ר' יהודה אומר דר"מ היא דאמר את רואה את הכותל כגמום

התיב רבי יודן והתנינן היתה עומדת בראש הגג וזרקו לה כיון שהגיע לאויר הגג הרי זו מגרשת. אמר רבי אליעזר מתני' בגג שיש לו מעקה והוא שירד לאויר מעקה ושאין לו מעקה שירד לאויר שלשה שהן סמוכין לגג, שכל שלשה הסמוכין לגג כגג הן.

מה תמן שאינו צריך ניחא את אמר עד שיניח, כאן שצריך ניחא, לא כל שכן!! ולמה למטה מי' כזורק בארץ

ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר דברי הכל במשתפע עשרה טפחים מתוך שלשה. ר' יוסי בעי אם במשתפע עשרה טפחים מתוך שלשה] יתחייב גם למעלה מי',

##רבי יוסי בי רבי בון מחלפה שמועתיה:

ומן הצנור..לא כן אמר רבי יעקב בר אחא בשם ר' חנינה שכל שלשה ושלשה שהן סמוכין למחיצה

כמחיצה. =נימא דצנור הסמוכה לגג, חשוב כגג! תיפתר ביוצא חוץ לשלשה, שאין בו רוחב ארבעה.

א"ר חנינא קומי ר' מנא מ"מ לא נח?! א"ל: מכיון שאין בו רוחב ד', אפילו נח כאילו לא נח:

א"ר חייה וכן בגת לעניין מעשר

הלכה ז משנה בור בר"ה וחלייתו גבוה עשרה טפחים, חלון שעל גביו ממלין ממנו בשבת

אשפות ברשות הרבים גבוה עשרה טפחים, חלון שעל גבה שופכין לתוכה מים בשבת:

גמרא אין את רואה עמוק כגבוה?ל"ל חולייא גבוה, תיפ"ל בבור עמוק 10! שאין בפיו רוחב ארבעה. וצריך החולייא להשלים ל4

עד כדון בסמוך, היה מופלג? האשפה מן החלון רב ושמואל. חד אמר נותן נסר וחד אמר נועץ קנה. ולא ידעינן מאן מר דא ומאן מר דא. מן מה דתני שמואל למעלה מעשרה שבות, הוא דין אמר נותן נסר. שצריך היכר חשוב, מכיון שאסור לזרוק מרה"י לרה"י דרך רה"ר למע' מ10

היו שנים, שני חלונות זורקין לאשפה/בור אחת תרין אמורין. חד אמר עשרה בעי' מחיצת 10 להפסיק ביניהן וחורן אמר ארבעה. מתיב מאן דמר עשרה למאן דמר ארבע, לא נמצאו שתי רשויות משתמשות ברשות אחת? אמר ליה רה"ר מבטלת:

הלכה ח משנה אילן שהוא מיסך על הארץ, אם אין נופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים מטלטלין תחתיו
שרשיו גבוהין מהארץ שלשה טפחים לא ישב עליהן

הדלת שבמוקצה, והחדקין שבפירצה, ומחצלת, אין נועלין

בהן אלא אם כן היו גבוהין מן הארץ:

גמרא ובלבד שלא יהו בו יותר מבית סאתים. ויהו מחיצות גבוהות עשרה. ולא יהו פרצות יותר מעשר. ולא יהא עומד כנגד עומד ופרוץ כנגד פרוץ. (רק "עומד מרובה עה"פ")

ר' אחא בשם רב אסור לתלוש לילך עליהן שרשי זמורה בשבת. היא שרשי אילן היא שרשי כרוב. בגבוהין שלשה, אבל אין גבוהין ג' כארץ הם.

מתני' בשאין להן צירין, אבל יש להן צירין, הדא היא דתני: דלת גוררת, מחצלת גוררת, קנקילון גורר, פותח ונועל בשבת ואין צריך לומר ביום טוב. מחצלת הקשורה ותלויה, פותח ונועל בשבת ואין צורך לומר ביום טוב:

הלכה ט משנה לא יעמוד אדם ברשות היחיד ויפתח =יטלטל המפתח **ברשות הרבים. ברשות הרבים ויפתח ברשות היחיד. אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוה עשרה טפחים דברי ר"מ**

אמרו לו מעשה בשוק של פטמין שהיה בירושלם שהיו נועלין, ומניחין את המפתח בחלון שעל גבי הפתח אלמא עומד ברה"ר ומטלטל המפתח ברה"י (מהמנעל להחלון) **[ר' יוסה אומר שוק של צמרין היה]**

גמרא ר' אחא ר' חיננה בשם כהנא אין הלכה כר' מאיר.

[תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק יא]

הזורק ד"א בכותל למעלה מי"ט, כזורק באויר. למטה מי"ט, כזורק בארץ. והזורק בארץ ד"א חייב.

גמ' מתני' בשאין שם חור. אבל אם יש שם חור מחלוקת ר"מ וחכמים.

ר' אבא בר פפי בעי למה עבד ר"מ את הכותל, כגמום? כנקוב? אין תימר כגמום, למטה מעשרה מותר.

אין תימר כנקוב אפי' למטה מעשרה אסור. דהו"ל כמשליכו בתוך רה"י שמעבר לכותל

[תוספתא מסכת עירובין פרק ז]

פתחי גנות שיש להן בית שער מבפנים, פותחין ונועלין בהן מבפנים.
מבחוץ, פותחין ונועלין בהן מבחוץ.
מיכן ומיכן, פותחין ונועלין בהן מיכן ומיכן.

אין להן מיכן ומיכן וכן פתחי חניות ברשות הרבים,
ר' מאיר אומר: בזמן שבית המנעול למטה מעשרה טפחים, נוטל את המפתח מן האסקופה,=כרמלית ונותנו למנעול, ופותח, ומטלטלו בתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל, ונוטלו ומניחו במקומו. על האסקופה
ובזמן שבית המנעול למעלה מעשרה טפחים, מביא את המפתח מערב שבת ונותנו למנעול, ופותח, ומטלטלו בתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל, ומניחו במקומו.=מניחו שם!

וחכמים או': אף בזמן שמנעול למעלה מעשרה טפחים, נוטל את המפתח מן האסקופה, ונותנו למנעול שאין לו תורת רה"י. כיון שאין בו 4 , ופותח, ומטלטלו בתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל, ונוטלו ומניחו בחלון שעל גבי שקוף. אם יש בפי חלון ארבעה על ארבעה טפחים, אסור. שאין מטלטלין מרשות לרשות מכרמלית [אסקופה] לרה"י [חלון]

הדא אמרה: כגמום עבד לה ר' מאיר. שהרי מתיר למטה מי'

ניחא מבחוץ צריך בית שער. מבפנים צריך בית שער?!

הלכה י משנה נגר שיש בראשו קלוסטר'a knob ר' לעזר אוסר ור' יוסה מתיר.

א"ר לעזר: מעשה של בה"כ בטיבריה שהיו נוהגין בו היתר, עד שבא ר"ג והזקנים ואסרו להן. ר' יוסה אומר איסור היו נוהגין בו,

בא ר"ג והזקנים והתירוהו להן.

נגר הנגרר נועלין בו במקדש אבל לא במדינה. והמונח כאן וכאן אסור
ר' יהודה אומר המונח במקדש והנגרר במדינה:

גמרא א"ר יוסי ב"ר בון כדברי מי שמתיר עושה הנגר טפל לקלוסטרה. כדברי האוסר עושה הקלוסטרה טפל לנגר.

אי זהו נגר? שמותר אמר ר"י קשור אע"פ שאינו תלוי. אר"י משכני חילפיי והראני של בית רבי, קשור אע"פ שאינו תלוי.

אר"י אתיא דיחידאה דהכא כסתמא דתמן ודיחידאה דתמן כסתמא דהכא.
שבת 17:7
ר' יוסה בעי קומי ר' ירמיה, היך עבדין עובדא? א"ל מן דאר"י משכני חילפיי והראני של בית רבי, קשור אף על פי שאינו תלוי, הדא אמרה כר' יהודה עבדין.

עד שיהא קשור בדלת. ר' ינאי חמוי דר' אמי עד שיהא קשור בדלת בדבר שיכול להעמידו. הדא נגרא דר"א קטר בגמי אע"פ שאינו יכול לעמוד

נשמט אסור. נקמז if it is "squeezed" in the holeרבי יעקב בר אחא בשם רבנן: מדדהו בראשי אצבעותיו.=שינוי קצת

[ר' בא בר כהנא ר"ח בר אשי בשם רב הלכה כר' יוסי:]

הלכה יא משנה מחזירין ציר התחתון במקדש אבל לא במדינה. העליון, כאן וכאן אסור
מחזירין רטייה במקדש אבל לא במדינה. אם בתחילה, כאן וכאן אסור:

גמרא א"ר יוסי בי ר' בון לא כל שבות התירו במקדש.

תני: לא יקנח אדם את האיספלנית שלא יבוא לידי מירוח, והממרח

בשבת חייב חטאת.

והתני: החליקה ממטן מחזירה מלמעלן, החליקה מלמעלה מחזירה מלמטה. מגלה מקצת איספלנית מיכן ומקנח המכה מיכן, ומגלה מקצת איספלנית מיכן ומקנח המכה מיכן, אבל לא יקנח את האיספלנית שלא יבוא לידי מירוח, והממרח בשבת חייב חטאת. תני רטייה שתפחה מחזירין אותה בשבת. ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא והיא שתפחה כנגד המכה

והתני: החליקה מלמטן, מחזירה מלמעלן. החליקה מלמעלן, מחזירה מלמטן. ובלבד שלא תצא רשות כל אותה המכה. רבי יוסי בי ר' בון בשם ר' יסא מכה שנתרפאת נותנין עליה רטייה שאינו אלא כמשמרה. ר' בון בשם רבנן דתמן נותנין רטיי' ע"ג מכה בשבת שאינו אלא כמשמרה [א"ר תנחומא חוץ מעלי גפנים שהן לרפואה. א"ר הונא הדא פואה עיקר טב היא סגין כד אית בה חמשה או שבעה או תשעה קוטרין, ובלבד דלא יתן מויי.]

אין קורין פסוק ע"ג מכה בשם .וההן דקרא על יברוחא מין עשב אסור. בוא וקרא פסוק זה על בני שהוא מתבעת תן עליו ספר או תפילין בשביל שישן אסור. והתני אומרים היו שיר של פגעים בירושלם! א"ר יודן כאן עד שלא נפגע וכאן משנפגע. אי זהו שיר פגעים? (תהלים ג) מה רבו צרי וכל המזמור (תהלים צא) יושב בסתר עליון עד כי אתה ה' מחסי:

הלכה יב משנה קושרין נימין במקדש אבל לא במדינה. אם בתחילה, כאן וכאן אסור

חותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה. אם בכלי, כאן וכאן אסור:

גמרא א"ר יוסי בי ר' בון דלא כרשב"א. דתני נימא שבכינור שנפסקה, קושרה. רשב"א אומר אף היא אינה משמעת את הקול, אלא

משלשל מלמעלן ועונב מלמטה.
תני רשב"א אומר: הכהנים והלוים וישראל וכלי שיר מעכבין את הקרבן:

חותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה. תמן תנינן חתיכת יבלתו אין דוחין והכא את אמר הכין!! ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי בשם רבי פדת מפני קילקול פייסות. אמר רבי והן שהפיסו.ונמצא יבלת בכהן

אמר רבן שמעון בן לקיש בשם לוי סיכייה כאן בנפרכת כאן בשאינה נפרכת. רבי שמעון בן יקים אמר כאן בלחה כאן ביבישה. ר' יוסי בן חנינא אמר כאן ביד כאן בכלי.

אתיא דרבי שמעון בן יקים כבר קפרא.דסבר שיש איסור תורה בלחה ודר' יוסי בן חנינא כר' יוחנן. דתני כל המקלקלין פטורין חוץ ממבעיר והעושה חבורה. בר קפרא אמר אפי' אינו צריך לדם אינו צריך לאפר. א"ר יוחנן והוא שיהא צריך לדם או לאפר.

ר' אחא ר' חנינ' בשם ר' יוחנן כאן וכאן בלחה אנן קיימין, והוא שיהא צריך לדם: כיון דליכא איסור תורה רק בצריך לדם, ע"כ שרי אף בלחה

הלכה יג משנה כהן שלקה באצבעו, כורך עליו גמי במקדש אבל לא במדינה. אם להוציא דם, כאן וכאן אסור
בוזקין מלח על גבי הכבש בשביל שלא יחליק וממלין מבור הגולה בגלגל בשבת מבור הגדול ומבאר הקר ביום טוב:

גמרא יהודה ברבי אמר לא שנו אלא גמי אבל לא בניגיוןצלצול נאה אסור מפני יתור בגדים. סברין מימר יתור בגדים כחיסור בגדים. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא דר' חנינא דא"ר חנינא בלבד שלא יחוץ בינו לבין בגד, ולא בין בגד לבגד. הא לא"ה אין איסור בלובש עוד בגד על דעתיה דר' חנינה אי זהו יתור בגדים? שתי כתנות שתי מצנפות שני מכנסים שני אבנטים.
כהן שלקה באצבעו וכרך עליה

אבנט. כל שם אבנט פסול או אינו פסול אלא מלבוש?

תני מעלין בדיובי you may draw liquids by means of a siphon ומוטיפין בערק לחולה בשבת. מעלין בדיובי- משתמיחה. מטיפין בערק- אית דבעי מימר עוררהa sort of clepsydra אית דבעי מימר קוקניתהsame.

חצר שירדו בה גשמים והיה בה בית אבל או בית משתה, הרי זה נוטל את התבן ומרדד. ובלבד שלא יעשה בשבת כדרך שעושה בחול.
תני אין ממלין בעדשהa vessel that can be used to draw water "a scale" בשבת.
אם כחס על החבל או על המשיחה, מותר:

ממלין מבור הגולה בגלגל בשבת מבור הגדול ומבור הקר ביום טוב. מפני מה ממלין מבור הקר בגלגל ביום טוב? אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה חנו על אותה הבאר והתנו עמהן נביאים שיהו ממלין מבור הקר בגלגל בי"ט. לא כל הבארות הקר התירו אלא אותה הבאר שחנו עליה בלבד. היך מה דאת אמר תמן פרק 2 מה שהותר הותר וכא מה שהותר הותר:

הלכה יד משנה שרץ שנמצא במקדש, כהן מוציאו בהמיינו שלא לשהות את הטומאה דברי ר' יוחנן בן ברוקה. ר' יהודה אומר בצבת של עץ שלא להרבות את הטומאה

מאיכן מוציאין אותו? מן ההיכל ומן האולם ומבין האולם ולמזבח דברי רבי שמעון בן ננס. ר' עקיבה אומר: מקום שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, משם מוציאין אותו. ושאר כל המקומות כופין עליו פסכתר

ר' שמעון אומר מקום שהתירו לך חכמים, משלך נתנו לך! שלא התירו לך אלא משום שבות!

גמרא אמר לו ר' יוחנן בן ברוקה

לא נמצאת משהא בטומא'! אמר לו לא נמצאת מרבה בטומאה! ר"י לריב"ב אמר לו מוטב לעבור על מצות לא תעשה שלא באת לידי=שאין בו "מעשה" ממצות לא תעשה שבאת לפניו.

אמר רבי יוסי בי ר' בון אתייא אילין פלוגתא כאילין פלוגתא פסחים 3:3 דתנינן תמן כיצד מפרישין חלה בטומאה ביום טוב? רבי אליעזר אומר: לא תקרא לה שם עד שתיאפה. בן בתירה אומר: תטיל לצונין. ר' יהושע אומר: לא זהו חמץ שמוזהרין עליו בב"י ובב"י.

אמר לו ר' יהושע לא נמצאתה כשורף קדשים ביום טוב! אמר לו רבי אליעזר מאיליהן הן נשרפין! אמר לו ר' אליעזר: לא נמצאת עובר על לא יראה ולא ימצא! אמר לו מוטב לעבור על מצות לא תעשה שלא באת לידך, ממצות לא תעשה שבאת לפניך.

תמן תנינן הניתנין במתן אחת שנתערבו בניתנין מתנה אחת, ינתנו במתנה אחת. מתן ארבע במתן ארבע, ינתנו מתן ארבע. מתן ארבע במתן אחת, ר"א אומר: ינתנו מתן ארבע. ר' יהושע אומר: ינתנו מתן אחת.

אמר לו ר"א: לא נמצאת עובר על בל תגרע. אמר לו ר' יהושע: לא נמצא עובר על בל תוסיף.
אמר לו מוטב לעבור על מצות לא תעשה שלא באת לידי, ממצות לא תעשה שבאת לידי.

תמן תנינן זבחים 8:10 הכניס ראשו, ונתן על תנוך אזנו. ידו, ונתן על בוהן ידו. רגלו, ונתן על תנוך רגלו, ר"י אומר: שלשתן היה מכניס כאחד. מחלפה שיטת רבנן תמן אינון אמרין אסור להרבות, וכא אומ' מותר. תמן שמא יכניס ראשו ורובו ויהא ענוש כרת. ברם הכא משום מכניס כלים טמאים במקדש. אפשר לה לצאת בלא טומאה?!

מחלפה שיטה דר"י תמן אמר מותר להרבות, וכא אמרין אסור להרבות

.רק יחזור על צבת עץ כדיי שלא ירבה! **תמן דלא** יסאבתיה תלתא זימנין. ברם הכא, טומאה ידועה מבפנים היא. אפשר לה לצאת בלא שהות?!

הוציא ממקום שחייבין עליו כרת ונפל למקום שאין חייבין עליו כרת, כבר נראית לצאת. מצאת אחר בצידו, מוציא את שניהם או אינו מוציא אלא את שנראה לצאת?

הוא היה אומר צבת בצבת עבד. צבתא קדמייתא מה הוות? ביריה הוות!
אמר רבי חנינא קומי ר' מנא ומה את אמר לה? מצבתא אחת למדו כמה צבותות, וכא משביתה אחת למדו כמה שביתות:

מסכת פסחים

תלמוד ירושלמי

עים פירוש

בית-פצץ

ביאור קצר להוגה בתלמוד

[קראתי הקונטרס בשם "בית-פצץ", ע"ש שפיצצתי וחילקתי דברי התלמוד לקטעים הרבה, כדיי להקל על המעיין, וידוע לכל שזה יותר מ65% של הקושי בלימוד התלמוד]

יהושע יהודה גליק

חמשת אלפים שבע מאות ושבעים ליצירה

וחזר והוגה תשעז

ערב פסח תשעז

מסכת פסחים פרק א

הלכה א משנה אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, כל מקום שאין מכניסין בו חמץ אינו צריך בדיקה. ובמה אמרו שתי שורות במרתף? מקום שמכניסין בו חמץ!

בית שמאי אומרים שתי שורות על פני כל המרתף, ובית הלל אומרים שתי שורות החיצונות שהן העליונות:

גמרא כתיב (שמות יב) ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים. (שם) בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות וגומר. מה אנן קיימין? אם לאכילת מצה כבר כתיב (שם) שבעת ימים מצות תאכלו. ואים תמנה מיד, הרי 8 יום! ואם לומר שמתחיל בארבעה עשר והחג גומר ביום 20 לניסן.. והכתיב (שם) עד יום האחד ועשרים לחודש! אלא אם אינו ענין לאכילת מצה תניהו ענין לביעור חמץ.

למה לאור הנר? א"ר שמואל בר רב יצחק מפני שהנר בודק כל שהוא. למה בלילה? א"ר יוסה שאין בדיקת הנר יפה אלא בלילה. ר' מנא לא אמר כן (שם) ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם. עשה שיהו היום והלילה

משומרין ואים תבדוק ביום 14, אין הלילה משומר. ויתחיל בי"ג קודם השקיעה ויהא היום והלילה משומרין! אף אית ליה כיי דמר ר' יוסה =מודה לטעמא דר' יוסה. ויתחיל אור לי"ג? אין כיני יבדוק אפי' מר"ח!

ר' ירמיה אמר רב שמואל בר רב יצחק בעי מהו לבדוק לאור האבוקות? מה צריכא ליה מפני שאורן מבליח =קופצת. ר' שמואל בר רב יצחק כדעתיה דר' שמואל בר רב יצחק אמר מפני שהנר בודק כל שהוא. =בחורין ובסדקין

אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר. (צפניה א) והיה ביום ההוא אחפש את ירושלם בנרות. ואית דבעי אימר נישמעינה מן הדא (משלי כ) נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן.

אמר רבי יוסה מתני' אמרה שבדיקת היום בדיקה =דמהני. דתנינן רבי יודה אומר בודקין אור לארבעה עשר ובארבעה עשר בשחרית ובשעת הביעור. לא סוף דבר רבי יודה אלא אפילו דרבנין. דתנינן וחכ"א אם לא בדק אור לי"ד יבדוק בי"ד. וצריך לבדוק לאור הנר? (כשבודק ביום) נישמעינה מן הדא אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה ולא לאור הככבים אלא לאור הנר. ניחא לא לאור הלבנה ולא לאור הככבים, אלא לאור חמה וכי יש חמה בלילה? הדא אמרה אפי' ביום צריך לבדוק לאור הנר.

לא סוף דבר בית שאין בו אורה צריך לבדוק בלילה לאור הנר, אלא אפילו בית שיש בו אורה, צריך לבדוק לאור הנר.

מבואות האפלין מהו שיהא צריך לבודקן בלילה לאור הנר? מיליהון דרבנין אמרין לא כמה דהוא מנהר בליליא הוא מנהר בימָמא הנר מאיר יותר בלילה, מביום דאמר רב הונא כד הוינן ערקין באילין בוטיתא דסדרא רבה כשהיינו בורחין וטומנין עצמינו בהאילנות שבחצר בית הכנסת היו מדליקין עלינו נרות, בשעה שהיו כיהים היינו יודעין שהוא יום, ובשעה שהיו מבהיקין היינו יודעין שהוא לילה. אתייא כיי דמר רבי אחייא בר זעירא נח בכניסתו לתיבה הכניס עמו אבנים טובות ומרגליות בשעה שהיה כיהות היה יודע שהוא יום. ובשעה שהיו מבהיקות היה יודע שהוא לילה. למה? יש חיה אוכלת ביום ויש חיה אוכלת בלילה. והא כתיב (בראשית ו) צוהר תעשה לתיבה? אלמא היה שמש! כמאן דאמר לא שימשו המזלות בשנת המבול.

ר' ירמיה בעי, בתי כניסיות ובתי מדרשות מהו שיהו צריכין בדיקה? מה צריכא ליה, שכן מכניסין לשם בשבתות ובראשי חדשים. ותהא פשיטא ליה שצריך! הכן הוא צריכה ליה, הואיל ואורן מרובה, מהו שיהא צריך לבודקן בתחילה ביום? אים שרי ביום לכתחילה?

ר' יוסה בעי, חצירות שבירושלים שאוכלין שם חלות תודה ורקיקי נזיר מהו שיהו צריכין בדיקה? בלא כך אינן בדוקות מן הנותר! ייבא כהדא תנא ר' זכריה חתניה דרבי לוי: נידה חופפת וסורקת, כהנת אינה חופפת וסורקת, כיון שרגילה לטבול בכל יום כדיי לאכול בתרומה נידה כהנת חופפת וסורקת שלא תחלוק בין נידה לנידה. אוף הכא שלא לחלוק בין ביעור לביעור.

תני רבן גמליאל ברבי איניונא קומי רבי מנא: נידה שהיא מפסקת כל שבעה, חופפת וסורקת. כהנת שהיא טובלת בכל יום, אינה חופפת ואינה סורקת. א"ל לשומרת יום כנגד יום נצרכה. האי סברא "שלא תחלוק.." נצרך רק לשומ"י כהנת (דנדה כהנת, פשיטא דסורקת!) שהרי לא אכלה תרומה כל ז

חורי הבית כעין shelves שחופרין באבני הבית, ונותנין שמה דברים **העליונים והתחתונים, והיציע** חדר נמוך סמוך לבית **והחדות** בור בחפירה בקרקעית הבית **והעלייה,** וגג הבד, וגג המגדל, בית התבן, ובית הבקר, ובית העצים, ובית האוצרות, אוצרות היין, ואוצרות השמן, ואוצרות הפירות, אינן צריכין

בדיקה.

ניחא העליונים, והתחתונים? למה לא חוששין שמא נתגלגל שם חמץ? (קס"ד "תחתונים"=ע"י הקרקע ממש) הדא אמרה לא חשו לנפילה ="גלגול". א"ר יוסה תיפתר שהיו שניהן סמוכין לכותל, אחד למעלה מעשרה וא' למטה מי'.

והא תנינן חדות? למה פטור מבדיקה? מתיירא הוא התינוק לילך שם. וחש לומר שמא נתגלגל חמץ שם ? הדא אמרה שלא חשו לנפילה! תיפתר בחדות שיש לה ליזבוז.

#וגג הבד וגג המגדל. הדא דתימר בגבוהין ג' טפחים, אבל אם אינן גבוהין ג' טפחים כארץ הם. ובאותו שלא נשתמש בו חמץ, אבל באותו שנשתמש בו =בתוכו חמץ אפילו גבוה כמה צריך בדיקה. אפי' על גגו אמר רבי מנא ויאות! כן אנן אמרין הדא פיפייארות סל גבוה עשוי מpaper אפי' גבוה כמה לא תהא צריכה בדיקה?!

תני רשב"ג אומר: מיטה שהיא חוצצת בתוך הבית ועצים ואבנים מונחין תחתיה, בודק צד החיצון ואינו בודק צד הפנימי. מפני שעצים ואבנים מונחין תחתיה, הא אם אין עצים ואבנים מונחין תחתיה צריך לבדוק צד הפנימי. הדא אמרה חשו לנפילה! אני אומר תינוק נגע והכניס שם חמץ. ולא תפשוט מידי

מרתף של יין צריכה בדיקה. מרתף של שמן אינו צריך בדיקה. מה בין יין ומה בין שמן? יין אין לו קבע והולך באמצע סעודה ופתו בידו שמן יש לו קבע. אוצר בין של יין בין של שמן אינו צריך בדיקה.

אי זהו מרתף? כל שנתון עם הלחם בחצר. יש מרתף שהוא כאוצר, ואוצר שהוא כמרתף. מרתף שהוא בוש לוכל בתוכו, הרי הוא כאוצר. ואוצר שאינו בוש לוכל בתוכו, הרי הוא כמרתף. וחייב בבדיקה (דחיישי' שאכל בה לחם) [יש חצר שהוא כמבוי ומבוי שהוא כחצר. חצר שהרבים בוקעין בתוכה הרי הוא כמבוי. ומבוי שאין הרבים בוקעין בתוכו הרי הוא כחצר]

וחש לומר שמא הבהמים מכניסין לתוכו חמץ! למה "אוצר" פטור, שמא החמרים באו ליקח יין (למכירה), טעמו היין, ואכלו לחם עימו? אין דרך הבהמים להיות מכניסין לשם חמץ, אלא מיני מתיקה. שהן בודקין היין יפה.

היוצא לפרש קודם שלשים יום אינו צריך לבדוק. בתוך שלשים צריך לבדוק. הדא דתימר בשיש בדעתו לחזור לפני החג ולבדוק אז אבל אין בדעתו לחזור אפילו קודם לשלשים יום צריך לבדוק. ובספק, אבל בודאי כשיש חמץ ברור בביתו אפי' מראש השנה.

א"ר בא ואפי' יש בדעתו לחזור צריך לבדוק שמא ימלך ולא יחזור.

הכל נאמנין על ביעור חמץ אפי' נשים אפי' עבדים. ר' ירמיה בשם ר' זעירה לית כאן "אפי'" נשים, נשים עצמן הן נאמנות =אדקבה, נאמנות יותר!! מפני שהן עצילות והן בודקות כל שהוא כל שהוא!!!

כותים כל זמן שעושין מצתן עם ישראל ששומרין פסח בזמן הראוי נאמנין הן על ביעור חמץ. אם אינן עושין מצתן עם ישראל אינן נאמנין על ביעור חמץ. א"ר יוסה הדא דתימר בבתים אבל בחצירות חשודין הן. דאינון דרשין

(שמות יב) לא ימצא בבתיכם לא בחצרות. תני רשב"ג אומר כל מצוה שהכותים נוהגין בה הם מדקדקין בה יתיר מישראל. אמר ר"ש הדא דתימר בראשונה שהיו משוקעין בכופרניהן גרו בכפרים ולא בעיירות אבל עכשיו שאין להן לא מצוה ולא שירי מצוה, חשודין הן, ומקולקלין הן.

שואלין בהלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג. בבית וועד מקום אסיפת חכמים שואלין קודם לשלשים יום. רשב"ג אומר שתי שבתות. אתייא דר' יוחנן כרבנין ודחברייא כרשב"ג. א"ר יוחנן טעמון דרבנן שכן משה עומד בפסח ראשון ואומר להן הלכות הפסח השני. ודחברייא כר' שמעון בן גמליאל, שכן משה עומד בראש חודש ואומר להם הלכות הפסח:

במה אמרו שתי שורות במרתף וכו'. רב חונה בשם רב קולפו כמין גם. חביות הרואות פני הכניסה, והרואות הקורות תני בר קפרא קולפו כמין שני גמין. היה נתון באמצע הבית על דעתיה דרב חונא מפשיטו חלוק אחד. על דעתיה דבר קפרא מפשיטו שני חלקות. כל חביות "החיצוניות" ושוב "יפשיט עוד חלוק" היה עשוי מדריגות steps קולפו גמים גמים.

רבי יעקב בר אחא בשם חזקיה שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: שורה החיצונה היא העליונה, הרואה את הפתח ואת הקורה, ושלפנים ממנה. תני בברייתא שלמטה ממנה. הוון בעיי מימר מאן דאמר שלפנים הימנה כל שכן שלמטה הימנה, מאן דמר שלמטה הימנה' הא לפנים הימנה לא.

נשתמש בחצי שורה פשיטא אותה שנשתמש, יש לה שלפנים ממנה ושלמטה ממנה. אותה שלא נשתמש בה, יש לה שלפנים ממנה?

הדא דתימר במחוללות. אבל באפוצות אים אין חלל בין החביות, אי"צ להכניס הנר בין השורות מעביר עליהן את הנר ודיו.

הדא אמרה חיוב בדיקה במרתף שחשו לנפילה. א"ר פינחס דיפו אני אומר בשעה שסידרן הכניס שם חמץ:

הלכה ב משנה אין חוששין שמא גררה חולדה מבית לבית וממקום למקום אם כן מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף:

גמרא א"ר יונה הכין צורכה מתני' כן צריך "לגרוס" מעיר לעיר ומחצר לחצר ממקום למקום ומבית לבית. אם חושש את מעיר לעיר, את חושש מחצר לחצר, אם חושש את מחצר לחצר, חושש את ממקום למקום. אים היו חוששין מעיר לעיר, **ק"ו** שצריך לחשוש......ועל כרחך אין חוששין מעיר לעיר משום אין לדבר סוף. **וה"ה** שאין חוששין מחצר לחצר...ואף לא מבית לבית.. אם חושש את ממקום למקום את חושש מבית לבית. יכולין הן כל ישראל לבדוק חמצן כאחת?!

א"ר יוסה אפי' כמתני' אתיא היא. יכולין לגרוס כמתני' וה"ק.. אין חוששין שמא גררה חולדה מבית לבית וממקום למקום. אם כן מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף: שאם מבית לבית אי אתה חושש, לא כל שכן ממקום למקום. אם ממקום למקום אי את חושש, לא כל שכן מחצר לחצר. אם מחצר לחצר אי את חושש לא כ"ש מעיר לעיר.

הלכה ג משנה ר' יהודה אומר: בודקין אור ארבעה עשר, וארבעה עשר בשחרית, ובשעת הביעור. וחכ"א: אם לא בדק אור

לי"ד יבדוק בי"ד, אם לא בדק בי"ד יבדוק בתוך המועד, לא בדק בתוך המועד יבדוק לאחר המועד.

ומה שהוא משייר יניחנו בצינעה כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו:

גמרא א"ר יוחנן טעמא דר' יודה כנגד ג' פעמים שכתוב בתורה לא יראה לך שאור. והכתיב (שמות יב) תשביתו שאור מבתיכם? בעשה הוא. והא כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם? א"ר יוסה מכיון שזה צריך לזה וזה צריך לזה כמי שכולן אחד. לא יראה לך, הייתי אומר הפקיד אצלו יהא מותר. נכרי שהפקיד אצל ישראל ת"ל לא ימצא בבתיכם. אי לא ימצא בבתיכם, הייתי אומר ייחד לו בית יהא אסור? ת"ל לא יראה לך. הא כיצד הפקיד אצלו אסור. ייחד לו בית מותר.

##מחלפה שיטתיה דר' יודה דתני ר' יודה אומר אם לא בדק אור לארבעה עשר יבדוק בי"ד. יש ברייתא ששונה דברי ר"י כחכמים "אים לא בדק..." וכא הוא אמר צריך לבדוק ג' פעמים?! מה אם בשעה שלא הגיע זמן ביעורו את אמר צריך לבדוק ג' פעמים בשעה שהגיע זמן ביעורו לא כל שכן!! לא צורכה אם לא בדק בתוך המועד יבדוק לאחר המועד. אלא פליגי ר"י וחכמים רק בזה: אים **לא** בדק וכו' **אחר** המועד ##

ומה שהוא משייר יניחנו בצנעה כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו. כיצד הוא עושה? כופה עליו כלי. כפה עליו כלי ולא מצאו אני אומר יד נטלתו. לא כפה עליו כלי ולא מצאו, אותו הבית צריך בדיקה או שאר כל הבתים יהו צריכין בדיקה? נישמעינה מן הדא אבד כזית מן המת בבית בקשו ולא מצאו הבית טהור. לכשימצא, הבית טמא למפרע. הדא ילפה מן ההיא וההיא ילפה מן הדא. ההיא ילפא מן הדא, היא איבד היא הינוח. אים מצאו, אי"צ לבדוק עוד והדא ילפא מן ההיא, אין לך צריך בדיקה אלא אותו הבית בלבד. אים לא מצאו, אי"צ לבדוק שאר הבתים

וכר' יודה דאית ליה "גורר ואוכל" אפי' אותו הבית לא יהא צריך בדיקה? נישמעינה מן הדא: א"ר יודה מעשה בשפחתו של מסיק אחד ברימון שהשליכה נפל אחד לבור ובא כהן אחד והציץ לידע מה שהשליכה ובא מעשה לפני חכמים וטיהרו שדרך חולדה וברדליס להיות גוררין אותו! רצה היא אחר הבשר. ואינה רצה אחר הפת. ואפי' תימר רצה היא אחר הבשר ואחר הפת. בשר גוררת ואוכלת פת גוררת ומנחת.

רבנין דקיסרין בשם ר' אבהו: אין חוששין שמא גררה חולדה. וכרבי יודה חוששין לקולא! אף בנטל עכבר לפנינו

הלכה ד משנה ר"מ אומר אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש. ר' יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחילת שש:

גמרא ר"מ אומר משש שעות ולמעלן מדבריהן. ר' יודה אומר משש שעות ולמעלן מדברי תורה ע"כ מחמיר דאין אוכלין כל חמש מה טעמא דר"מ? (שמות יב) אך ביום הראשון זה חמשה עשר. יכול משתחשך ת"ל אך. הא כיצד תן לו לפני שקיעת החמה שעה אחת. מה טעמא דר' יודה אך ביום הראשון זה י"ד. יכול

כל היום כולו ת"ל אך. הא כיצד חלוק את היום חציו לחמץ וחציו למצה. מחלפה שיטתיה דר"מ. תמן הוא אמר אך לרבות שעה למצה והכא הוא אמר אך למעט. דווקא "חמשה עשר" ולא י"ד

א"ר שמואל בר אבידומא מיעטו שאינו בחמץ. "מיעטו" שעה מחמץ!

ר"מ אומר (דברים טז) לא תאכל עליו חמץ על אכילתו. ור' יודה אומר לא תאכל עליו חמץ על עשייתו. ועשיית פסח מחצות!

ר' יודה אית ליה עשה ולא תעשה על אכילתו, עשה ולא תעשה על ביעורו. עשה על אכילתו (שם) שבעת ימים תאכל עליו מצות ולא חמץ. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה. לא תעשה על אכילתו, לא תאכל עליו חמץ. עשה על ביעורו, תשביתו שאור. לא תעשה על ביעורו (שמות יב) שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם.

הא ר"מ אומר משש שעות ולמעלה מדבריהן, שביעית אסור משום גדר. ששית למה? משום גדר. ויש גדר לגדר?! אלא שעה ששית מתחלפת בשביעית. הא ר' יהודא אומר מחמש ולמעלה מדבריהן, ששית אסורה משום גדר, חמישית למה? משום גדר. ויש גדר לגדר. אלא שחמישית מתחלפת בשביעית. מחלפא שיטתיה דר' יהודה תמן בעדות מוכחשת הוא אמר אין חמישית מתחלפת בשביעית. א"ר יוסי תמן הדבר מסור לב"ד וב"ד זריזין הן. ברם הכא סוף חמישית 1059 מתחלפת ב12..., ע"כ אסר ר"י כל שעה חמישית תחילת שביעית. ותני כן: ג ב י ע ד ו ת שבתחילת חמש חמה במזרח, וסוף שביעית חמה במערב. לעולם אין החמה נוטה למערב אלא ב ס ו ף שבע.

רב אמר לדברי ר"מ המקדש בחמץ משש שעות ולמעלן לא עשה כלום. אף דאסור רק מד"ס

אמר רבי הונה ויאות! אלו חטים קורטבניות חמץ שנעשה מחטים אלו הוי "נוקשה" ואפ"ה אינה מקודשת

חד בר נש אפקיד דיסיקייא דפיסתא שק של לחם גבי רבי חייה רובה. אמר רבי יוסי בי רבי בון: יוחנן חיקוקיא הוה. אתא ר' חייא שאל לרבי, א"ל תימכר על פי בית דין בשעת הביעור.

חד בר נש אפקיד גרבא דכותחה גבי רב חייה בר אשי אתא שאל לרב אמר ליה ימכר על פי ב"ד בשעת הביעור.

היידן שעת הביעור? רבי ירמיה אמר בשחרית. ר' בא אמר חמישית כר' יודה ומוכרן לנכרי בזול אמר רבי יוסה יאות אמר רבי ירמיה, כלום אמרו ליגע בהן למוכרן, לא מפני השב אבידה לבעלים, חמישית כרבי יודה לא טבה כלום!

חברייא אמרין: חמישית כר' יודה הקדישו מוקדש. עשאו תרומה אינה תרומה. הקדישו מוקדש הקדש דמים. עשאו תרומה אינה תרומה שלא ניתנה תרומה אלא לאכילה בלבד.

אמר לון ר' יוסה לחברייא לא מסתברא דלא חילופין! הקדישו אינו מוקדש עשאו תרומה הרי זו תרומה. הקדישו אינו מוקדש, שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. עשאו תרומה הרי זו תרומה, טהורה =מותרת היא דבר תורה את הוא שגזרת עליה שריפה:

הלכה ה משנה ועוד א"ר יהודה: שתי חלות של תודה פסולות ומונחות על גג האצטבא, כל זמן שהן מונחות כל העם אוכלין, ניטלה אחת מהן תולין לא אוכלין ולא שורפין,

ניטלו שתיהן התחילו כל העם שורפין. רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבע ותרומה כל חמש ושורפין בתחילת שש:

ר' שמעון בן לקיש אמר בשם רבי ינאי כשירות היו משם מאי הוא פוסלן שלא לשחוט עליהן את הזבח. שהוקדשו לשם תודה, אבל לא נשחט עליהם הזבח ולא בשחיטה הן קדושות! ויפדה ויאכל. אמר רבי חנניה חולייא קומי לא אוכל ואת אמרת יפדה ויאכל. הרי כמה חולין לפנינו שלא נאכל, ואתה רוצה שייפדה וייאכל?! רבי אמר פסולות היו מפני שהן ממהרין להביא תודותיהן מפני חמץ שבתודה, ואי איפשר שלא ישפך דמה של אחד מהן והיא נפסלת.

תני שתי פרות חורשות בירושלם. כ"ז ששניהן חורשות וירושלם לא במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בארבעה עשר הוא?! נראות כחורשות.

אית תנויי תני שתי נרות דולקין אית תנויי תני שני סדינין. אמר רבי פינחס ולא פליגון מאן דאמר שתי פרות שתי נרות בחול. מאן דמר שני סדינין בשבת.

רבי חנניה בעא קומי רבי מנא ויקבעו לה תקיעה? לידע עד מתי אוכלין א"ל אם אומר את כן נמצאתה אומר שמא לתמיד הן תוקעין והן מתקלקלין. א"ל והא תנינן שלש להבטיל את העם מן המלאכה. ושלש להבדיל בין קודש לחול. א"ל תמן כל ערב שבת ושבת הן תוקעין ואינן טועין. ברם הכא אחת לקיצין הן. אם אומר את כן אף הן סבירין שמא לתמיד הן תוקעין והן מתקלקלין.

למה? לר"ג תרומה נאכלת כל חמש מפני קדושתה האריכו עוד שעה לאכילה או משום שאין אוכליה מצויין? מה נפיק מביניהון? חלות תודה. אין תימר שאין אוכליה מצויין. אלו אוכלין מצויין. אין תימר מפני קדושתה אלו יש להן קדושה.

ר' נתן אומר כשירות סובר ששני חלות "כשירות" היו על הגג, וניטלו שניהם, ושוהים שעה לאכילתן ניטלו שוהין להן שעה אחת לאכילתן ותולין אבל לא שורפין. אית לך מימר משום שאין אוכליה מצויין?! לא מפני קדושתה! אוף הכא מפני קדושתה.

א"ר יודה בן פזי נראין דברים שתהא הלכה כרבן גמליאל שהוא אומר מעין שניהן. אתא ר' אבון ר' יוחנן בשם רבי שמעון בן יוצדק הלכה כרבן גמליאל שהוא אומר מעין שניהן:

הלכה ו משנה ר' חנניה סגן הכהנים אומר מימיהן של כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שניטמא בוולד הטומאה עם בשר שניטמא באב הטומאה אע"פ שמוסיפין לו טומאה על טומאתו:

גמרא בר קפרא אמר אב הטומאה דבר תורה. וולד טומאה מדבריהן. ר' יוחנן אמר בין זה בין זה דבר תורה. על דעתיה דבר קפרא ניחא. שיש כאן "תוספת" טומאה של תורה על דעתיה דר"י, אב הטומאה עושה ראשון, וולד טומאה עושה שני, שני שנגע בראשון הרי הוא במקומו שני! שהשלישי שנגע בראשון נעשה שני מיירי שנגע בוולד וולד והרי הוא שלישי, וכשנוגע בראשון הרי נעשית שני, ר"מוסיפין" טומאה

תני בית שמאי אומרים אין שורפין בשר טהור נותר (והיא טמא מד"ס) עם בשר טמא וב"ה מתירין.

על דעתיה דבר קפרא ניחא שורפין פסול תורה עם טומאת תורה. "נותר" עים "טמא" **וצריכינן** משמע רחסה"כ טומאת דבריהן עם טומאת תורה. על דעתיה דר"י, אם פסול תורה עם טומאת תורה שורפין, כל שכן טומאת תורה עם טומאת תורה! מאי קמ"ל ר"ח? ר' חנניה סגן הכהנים שנייה משם בית שמאי ובית הלל. קמ"ל דאף **ב"ש** מודים

א"ר מנא קומי ר' יוסה: על דעתיה דר"י ניחא דמר ר' יוחנן ששה ספיקות היו תולין עליהן ובאין ובאושא גזרו עליהן שריפה. ר' חנניה סגן הכהנים לא לקודם לאושא היה. וקודם לאושא לא היתה שריפה לדבריהן!! וקשיא לב"ק איך שרפו טו' דרבנן בזמן רחסה"כ א"ל תיפתר שניטמא בכלי זכוכית. א"ל אפי' תימר ניטמא בכלי זכוכית. לא כן אמר ר' זעירא ר' אבונה בשם ר' ירמיה: יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלם גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית. [ר' יודא אמר יהודא בן טבאי ושמעון בן שטח גזרו על כלי מתכות. הלל ושמאי גזרו על טהרת ידים] ר' מנא סבר מימר, ארץ העמים וכלי זכוכית תלויה. ר' יוסה סבר מימר, ארץ העמים תלויה, וכלי זכוכית שריפה. ושפיר איירי מתני' (לב"ק) בנטמא בזכוכית

אלו הן ששה ספקות: על ספק בית הפרס, על ספק ארץ העמים, על ספק בגדי עם הארץ, על ספק רוקן, על ספק מי רגלי אדם שהוא כנגד מי רגלי בהמה. דווקא בכה"ג דהאי וודאי מ"ר אדם על ודאי מגען שהוא ספק טומאתן על אלו שורפין תרומה: באושא גזרו על כל אלו

הלכה ז משנה הוסיף ר' עקיבה: מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר שניטמא בטמא מת אף על פי שמוסיפין לו טומאה על טומאתו:

גמרא על דעתיה דר' יוחנן תמן שורפין טומאת תורה עם טומאת תורה. ובא להוסיף פסול תורה עם טומא' תורה. על דעתי' דבר קפרא תמן שורפין טומאת דבריהן עם טומאת תורה והכא פסול תורה עם טומאת תורה לא בא אלא לפחות! אים מותר להוסיף על טו' דרבנן, טו' תורה. ק"ו שמותר מ"פסול" תורה, "טו"' תורה! תיפתר בטבול יום מבית פרס שהוא מדבריהן.

א"ר מנא קומי ר' יוסי ר' עקיבה כדעתיה. דר' עקיבה אמר יטמא דבר תורה. נמצא שעושה מ"פסול" "טמא" (כיון שיש בכחו לטמאות אחרים)

א"ר יוסי בי ר' בון אע"ג דלית ליה לר' ישמעאל יטמא יטמא באוכלין, אית ליה יטמא יטמא בכלים. כלי מטמא כלי מה טעמא? (במדבר יט) וכל כלי פתוח וגומר טמא הוא הוא טמא ואינו נעשה אב הטומאה לטמא הא שאר כלים נעשים:

אית תניי תני נר שנטמא ב... טמא מת, [כלומר נגע ב מ ת עצמו] אית תניי תני בטמא מת. שנגע הנר, ב א ד ם שנגע במת

מאן דאמר טמא מת, בכלי שטף. כלי עץ שנגע במת (נעשה אה"ט) מאן דאמר בטמא מת, בכלי מתכות. נר הנוגע באדם, נעשה כמוהו

הלכה ח משנה אמר ר' מאיר מדבריהן מפרש בגמ' **למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח. אמר לו ר' יוסי אינה היא המידה.**

[לא ברור אים זה דברי ר' יוסי או ר"ש [עיין גמרא]]

מודין רבי אליעזר ור' יהושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה שאסור לשרוף טהורה עים הטמיאה (אף בע"פ)

ועל מה נחלקו ? בערב פסח **ובכל השנה!!על התלויה ועל הטמאה שר' אליעזר אומ' תישרף זו לעצמה וזו לעצמה. ור' יהושע אומר שתיהן כאחת:**

גמרא מהו בפסח? בארבעה עשר. בשעת הביעור. אבל אחר חצות פשיטא דשרי לכו"ע

אמר ריו"ח מדברי רבי עקיבה מדברי רבי חנינה סגן הכהנים. רשב"ל אמר מדברי ר' אליעזר ומדברי רבי יהושע. א"ר זעירא קומי ר' יסי על דעתיה דר' יוחנן ניחא. על דעתיה דר"ש בן לקיש מה בא ר' ליעזר ורבי יושוע לכאן? אמר ליה תניין אינון. אליבא דר"מ, נחלקו אף בטהורה וטמאה

ר' יוסה בשם רבי יוחנן: הכל מודין בששה עשר ששורפין תרומה טהורה וטמאה.

[יש כאן אריכות וכפל לשון] ר' יוסה מקשי, למה ר' יוסי אמר אינה המידה. רבי יוסה דו שמע דאמר ר' יוחנן מדברי רבי עקיבה ומדברי רבי חנינא סגן הכהנים. והוא שמע דבר קפרא אמר אב הטומאה דבר תורה, וולד הטומאה מדבריהן (ולא שמע דמר רבי יוחנן בין זה ובין זה דבר תורה) והוא ר' יוסה שאינו מבין למה "אינו מן המדה" מקשי: כשם שמותר לשרוף איסור תורה עם טומאת תורה [כפיסקא העבר הכל מודים..] שכן שורפין טומאת תורה עם טומאת תורה. כך יהא מותר לשרוף איסור דבריהן =תרומה טהורה בשעה ששית עם טומאת תורה, שכן שורפין טומאת דבריהן עם טומאת תורה. [כמבואר במתני' אליבא דב"ק] אלא שנייא היא איסור שנייא היא טומאה? מה אתה אומר? שחלוק איסור מטו'.. והאמר רבי יסי בשם רבי יוחנן הכל מודין בששה עשר, ששורפין תרומה טהורה וטמאה. כשם שלא חלקת לנו בין איסור תורה לטומאת תורה, שכן שורפין טומאת תורה עם טומאת תורה, כך לא תחלוק לנו בין איסור דבריהן לטומאת תורה, שכן שורפין טומאת דבריהן עם טומאת תורה. למה "אינו מן המדה"? אלא בין זה ובין זה דבר תורה רחסה"כ איירי רק כששניהן ד"ת (וע"כ "אינו מן המדה")

אתא רבי חייה בר בא מן צור ואמר מן שמיה דר"י: בין זה ובין זה דבר תורה, ואמרית יאות, בגין כך רבי יוסי אמר אינה היא המידה.

[שהרי מעולם לא שמענו טו'/אסור ד ב ר י ה ן]

וקשיא דבר קפרא, ניחא על דרבי מאיר, והדא דרבי יוסי אמר אינה היא המידה ?!

סבר בר קפרא כרבי שמעון בן לקיש, דרבי שמעון בן לקיש אמר מדברי רבי אליעזר ורבי יהושע.

וקשיא דריו"ח, ניחא על דרבי יוסי, והדא דרבי מאיר אמר מדבריהם למדנו?!

אמר רבי אבין רבי מאיר דיליף איסור דבריהם, מאיסור תורה/טומאת תורה כדעתיה. דר' מאיר מחמיר מדבריהם כדברי תורה. אין אשכחן דרבי מאיר מחמיר מדבריהן כדברי תורה? אמר רבי חיננה כיי דתנינן תמן הרואה כתם הרי זו מקולקלת וחוששת משום זוב דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים אין בכתמים משום זוב.

כל אלו הקדמות צריכין לסוגייא [הכל אליבא דר' יהושע]

חבית ראשונה-אוסר לטמא תלוייה

חבית שנייה- מתיר לטמא את העומד ליטמא [ולכאורה ה"ה לשרוף תרומה תלוייה]

ר"מ- מדבריהם למדנו..=מותר לטמא טהורה בע"פ

ר' יוסי-אינה המדה..=אוסר

ר שמעון-......

...על הטהורה והטמיאה ש א י ן שורפין [אפי' בע"פ]

...תלוייה וטמיאה כ ן שורפין [אפי' בשאר השנה!!!]

תמן תנינן: חבית של תרומה שנולד ספק טומאה, רבי אליעזר אומר: אם היתה מונחת במקום תרופה, יניחנה במקום מוצנע. ואם היתה מגולה, יכסנה. רבי יושע אומר: אם היתה מונחת במקום המוצנע, יניחנה במקום תרופה. ואם היתה מכוסה, יגלנה. רבן גמליאל אומר אל יחדש בה דבר.

אמר רבי יוסה בי רבי בון מדברי שלשתן: תלויה אסור לשורפה.

חברייא בשם רבי אלעזר: חבית הראשונה חבית של..שנולד... כר' יוסי.

השנייה משנה שאחריו [מבואר שם לר' יושע מותר לטמאות בידיים, תרומה שעומדת להיטמא- אלמא מותר לאבד] כרבי מאיר.

חברייא אמרין: חבית הראשונה כרבי יוסי, ולית רבי מאיר מודה בה. חבית השנייה כרבי מאיר, ולית רבי יוסי מודה בה.

אמר לון רבי יוסי חמון מה אתון אמרין! חבית הראשונה, שאוסר שריפת תלוייה כרבי יוסי דמחמיר במשנתינו נגיעת ט וט בע"פ, וה"ה שריפת תלוייה, ברם כרבי מאיר שורפין וכרבי שמעון שורפין, וירבו רבי מאיר ורבי שמעון על ר' יוסה וישרוף! ועוד שמעינן מן הדא מן מה דאנן חמיין רבנין עובדא אתא קומיהן, ואינון אמרון איזיל תלי. נהגו חכמים **שלא** לשרוף תלויה!

[הן אשכחנן דרבי שמעון אומר שורפין? הדא דתנינן משנתינו מודה ר' ליעזר לר' יושוע, ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה וכו' אמר רבי יוחנן ר' שמעון שנייא משנתינו דמתרת לטמא תלוייה [שים לב: אין ההיתר משום "ע"פ"!]

אין תימר לית לרבי מאיר תלויה. והא תני: תרומה תלויה טהורה, שורפין אותה ערב שבת עם חשיכה לא קודם לכן! דברי ר' מאיר [וחכמים אומרים בזמנה.] ע"ש בשעה ששית א"ר עזריה קומי ר' מנא תיפתר בתלויה שדעתו להשאיל עליה. לחכם אים צפרדע מטמא, וע"כ אסור לשורפה עד סמוך לחשיכה אמר ליה וכן אמר רבי יוסי כל מה דאנן

קיימין הכא בתלויה שאין דעתו להשאיל עליה. אבל בתלויה שדעתו להשאיל עליה הרי זו טהורה! כל מקום ששנינו "תלוייה" איירי באין דעתו, ואפ"ה ס"ל לר"מ שחייב לתלות! ותני כן: תרומה תלויה שאמרו, טהורה היא, טמיאה היא. אם אמר הרי אני מניחה על מנת להשאיל עליה, הרי זו טהורה. מיי כדון? מה תפרוך על ראיה שהבאתי? אמר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר שנולד לה ספק טומאה עם דימדומי חמה ולית שמע מינה כלום ואה"ן כשנולד לה ספק לפני ע"פ, מותר לשרפה תכף

ואתון חברייא דר"י אמרין חבית השנייה כרבי מאיר, ולית ר' יוסי מודה בה?! והתני בד"א בבור שאין בו כדי להעלות אבל בבור שיש בו כדי להעלות אפי' כל שהוא אסור לטמאות. ואין כר' מאיר היא בור שיש בו כדי להעלות והיא בור שאין בו כדי להעלות! אי טעמא משום דאזלא לאיבוד מותר לטמאות בידיים, (כעין מתני' דפסחים), למה אסור כשיש בחולין כדיי להעלות התרומה שיפול לתוכה. ועל כרחך, משום ה פ ס ד התירו א ף לר' י ו ס י ועוד מן הדא: דתנינן אמר לו רבי יוסי אינה היא המידה. לית בר נש אמר אינה היא מכלל דו מודה על קדמייתא. בחבית שנייה דשרי

מיי כדון? חבית שנייה לר"י? אמר רבי יוסי בי ר' בון תמן כדי לחוס על נכסיהן של ישראל. ומודה ר' יוסי דשרי (לר' יהושע) לטמא ביד והכא מאי אית לך? אפילו הכא אינו מפסיד לישראל ממון שהוא צריך לשרוף עצים בפני עצמן וזו בפני עצמה? להפסיד מרובה חשו להפסיד ממועט לא חששו. ואסור לשרוף תלוייה עים טמאה

א"ר חנניה קומי רבי מנא, תיפתר כמאן דאמר מדברי ר' עקיבה מדברי רבי חנינה סגן הכהנים ולית שמע מינה ..מדאמר ר"י "אינה היא המדה" מכלל דו מודה... כלום.

רבי זעירא רבי אילא תריהון בשם ר' אלעזר: חבית הראשונה כרבי יוסי. והשנייה בין כר"מ בין כר' יוסי.

א"ר זעירא קומי ר' מנא לית הדא =חבית ראשונה פ ל י ג א על ר' יוסי! ר' יוסי של משנה פסחים שמתיר לטמא תלוייה א"ל ודלא כר' יוסי, נימר ודלא כר"מ! ק"ו דלא אתייא כר"מ! לפי שמצינו רבי מאיר שורף תלויה בכל מקום! [שמא דווקא בערב פסח התיר ר' יוסי לשרוף ואף לטמא תלוייה]

א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית ר' זריקן בשם זעירא, רבי מאיר שורף תלויה בכל מקום. ואמרית לית אפילו כגון ההיא שהיא תלויה דבר תורה? ואמר לי אין אנא פתר לה שנטמאת מדור עכו"ם, מה בידך? אים אני פותר ששורפין דווקא בטומאה דרבנן (שנקרא "ספק") מה בידך?

תני מדור עכו"ם תולין. רבי יוסה בי רבי יהודה אומר שורפין.

רבי חונה בשם רבי זעירא: רבי מאיר שורף תלויה בשאר ימות השנה. והא תני כן?! תרומה תלויה וטמאה שורפין אותה ערב שבת עם חשיכה דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים בזמנה. וישרוף בשחרית! תיפתר שנתעצל ולא שרף. תדע לך שהוא כן, דתני טמאה, לא משנתעצל ולא שרף?! אמר רבי אבא מרי אחוה דרבי יוסי תיפתר שנולד לה טומאה

באותה שעה ולית שמע מינה כלום.

אמר רבי יוחנן: רבי שמעון בכור שאחזו דם, יקיז אף במקום שעושה מום (כיון שהולך למות, מותר לעשות מום בידיים) ורבי יושע =חבית שנייה שניהן אמרו דבר אחד.

אמר רבי אילא: רבי שמעון דבכורות ורבי יושע דתרומות, לא דין מודה לדין ולא דין מודה לדין.

אמר רבי זעירא מסתברא רבי שמעון יודה לרבי יושע. אמר רבי בון בר חייא לרבי זעירא על דעתך דתימר רבי שמעון יודה לרבי יהושע, והא תנינן [ברייתא מדברי ר"ש] אבל היאך נשרף אפי' תלוייה עם הטמאה, מודה רבי ליעזר ורבי יושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה. וישרוף שתיהן כאחת!! טהורה היא דבר תורה, את הוא שנגזרתה עליה שריפה שעה ששית אסורה רק מדרבנן, ע"כ אסור לטמאות טהורה, אבל בחבית שנייה מודה ר"ש דשרי

#מכל מקום לא נפסלה חמץ בשעה ששית בהיסח הדעת?! לא כן אמר רבי יוחנן הסיע דבר תורה! אחוזת דם כרבי שמעון תורה! חבית שנייה תורה!

אינו כן אינו מסיח דעת, ואסור לטמאותה בידיים אלא משמרה הוא התלוייה שלא תגע בטהרות אחרות. #

התיב רבי יצחק בריה דרבי חייה כתובה, הגע עצמך שהיתה נתונה על גבי הגחלים? אמר ליה לכשיתננה. רק א ח ר ש כ ב ר נתן, מסיח דעתו!

אמר רבי מנא לרבי שמי, אתון אמרין רבי שמעון יודה לרבי יושע. אפילו רבי יושע לית הוא רבי יושע! אפילו ר' יהושע אינו ר' יהושע!! אמר ליה תניין אינון. תמן, חבית שנייה רבי מאיר בשם ר' יושע. ברם הכא פסחים (אסור לטמאות טהורה) רבי שמעון בשם רבי יושע.

תמן תנינן הבכור שאחזו דם אפילו מת אין מקיזין לו את הדם דברי ר' יהודה. וחכ"א יקיז ובלבד שלא יעשה בו מום אם עשה בו מום הרי זה לא ישחוט עליו. ר' שמעון אומר יקיז אע"פ שהוא עושה בו מום.

ר' אבהו בשם ר' לעזר אתיא דרבי יודה כרבן גמליאל, דרבנין כרבי אליעזר, (של חבית ראשונה) דר' שמעון כר' יושע.

תני בשם ר"ש יקיז אף על פי שהוא מתכוין לעשות בו מום. ואתיא כר' יושע אחרייא. אף בידיים (חבית שנייה)

ל"ש כאן א"ר בון בר חייה קומי רבי זעירא תיפתר בקדשים שהוא חייב באחריותן כר"ש.

ר' אבהו בשם ר"ש בן לקיש טעמא דר' יודה (דברים יב) לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים לא היתרתי לך את דמו אלא בשפיכה. אבל הקזת דם, לא! התיב ר' אבא מרי אחוה דרבי

יוסה והכתיב אף בפסולי המוקדשין כן לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים!! אמר ר' חייה בר אחא להכשיר אתאמרת. מה המים מכשירין אף הדם יהא מכשיר.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן שניהן מקרא אחד הן דורשין (ויקרא כב) תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו. ר' שמעון אומר בשעה שהוא לרצון אין את רשאי ליתן בו מום ובשעה שאינו לרצון אתה רשאי ליתן בו מום וחכמים אומרים אפילו כולו מומין אין את רשאי ליתן בו מום:

מסכת פסחים פרק ב

הלכה א משנה כל שעה שהוא מותר לוכל, מאכיל לבהמה ולחיה ולעופות ומוכרו לנכרי ומותר בהנאתו. עבר זמנו אסור בהנאתו. לא יסיק בו תנור וכירים. ר' יודה אומר: אין ביעור חמץ אלא שריפה, וחכמים אומרים: מפרר וזורה לרוח או מטיל לים:

גמרא א"ר אימי מאן תנא כל שעה שהוא מותר לוכל מותר להאכיל, אסור לוכל אסור להאכיל ר"מ. ברם כר' יודה חמישית אע"פ שהוא אסור לוכל מותר להאכיל. התיב ר' בא והתנינן שאור ישרף והאוכלו פטור. ואמר רב הונה בשם רבי מותר להאכילו לכלבים![1] א"ר יוסה מה אתינן מיתני כל שעה, לא חמץ![2] מאן תנא שעות ר' מאיר.

א"ר בון בר חייה קומי ר' זעירא זאת אומרת שאסור להאכילו לבהמת הבקר. התיב רבי ירמיה והתנינן מטיל לים! סבר ר' ירמיה ככרות, א"ל ר' יוסה לא אמר אלא מפרר, מכיון שפיררו בטל.

ואיידא אמר דא (שמות יג) לא יאכל חמץ היום[3] אפילו לכלבים, הרי זה בא לאוסרו בהנייה. מה אנן קיימין אם לכלבו הרי איסור הנייה אמור, אלא כי נן קיימין? אפילו לכלב אחרים. זאת אומרת שאסור להאכילן לבהמת הבקר.

ר' אבהו בשם ר"א כל מקום שנא' לא תאכל לא תאכלו לא יאכלו את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה עד שיבא הכתוב ויפרוש לך כשם שפירש לך באבר מן החי ונבילה. וכי מה פירש לנו באבר מן החי? (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אתו. וכי מה פירש לנו בנבילה? (דברים יד) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי.[4]

תני חזקיה ופליג וכי מי אסרו לכלב.[5]

והא כתיב (ויקרא ז) כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו. מעתה את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה.[6] שנייא היא דכתיב (שם) וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו. והכתיב (דברים יב) רק הדם לא תאכלו. מעתה את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה. שנייה היא דכתיב (שם) על הארץ תשפכנו כמים. מה המים מותרין בהנייה אף הדם יהא מותר בהנייה. והכתיב (בראשית לב) על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. א"ר אבהו קיימתיה בגיד הנשה שבנבילות.[7] והא כתיב (ויקרא כד) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה.[8] א"ר אבא מרי אחוי דר' יוסי שנייה היא שקבע הכתוב זמן.[9] והא כתיב (ויקרא יא) לא תאכלום כי שקץ הם. א"ר מיעט איסור הנייה שבו.[10]

ר' אבהו בשם ר' יוחנן העושה איספלנית משור הנסקל ומחמץ שעבר עליו הפסח אינו לוקה שאין לא תעשה שבו מחוור.[11] מכלאי הכרם, לוקה. אמר רבי חנינא (דברים כב) פן תקדש פן תוקד אש.

---

[1] "אלמא יש דברים שמותר "להאכיל אבל לא לאכול
[2] "...לא אמר "כל חמץ שמותר לאכול
[3] פרשת בא נכפל אזהרת חמץ

[4] עיין בבלי
[5] אין אכילה רק אכילה ממש—לא הנאה
[6] וקשייא לר"א
[7] (מכיון שהותרה נבילה, הותרה גם גידה (דהו"ל בכלל בשר
[8] (וקיימ"ל דחדש מותר בהנאה (למוכרו לפני העומר
[9] קיל טפי
[10] "דכתיב "לכם
[11] "דכתיב בהו "אכילה

מערלה, צריכה[12] עשה לרחקו[13] כתיב, לא תעשה לאוכלו כתיב. לא תאכלו כתיב, לא תעשה לרחקו לא כתיב.

מתניתא פליגא על ר' יוחנן ממשמע שנ' (שמות כ) סקול יסקל השור וכי אין אנו יודעין שבשרו אסור באכילה מה ת"ל לא יאכל את בשרו בא להודיעך שכשם הוא אסור באכילה כך הוא אסור בהנייה.[14] מה עבד לה ר' יוחנן פתר לה בשקדמו הבעלים ושחטוהו עד שלא נגמר דינו. ולאכילה..

ר' זעירא בעא קומי ר' אבהו, הכא תימר הכין והכא תימר הכין?! א"ל חדא בשם ר' לעזר. וחדא בשם ר' יוחנן.[15]

רבנן דקיסרין ר' אבהו בשם ר' יוחנן כל מקום שנאמר (ויקרא ו) לא תאכל לא תאכלו אין את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה. לא תאכל[16] לא יאכל את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה. בניין אב שבכולן (שם) וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף. תני חזקיה מסייע לרבי יוחנן [17] ממשמע שנאמר חלב שור וכשב ועז לא תאכלו לאי זה דבר נא' וחלב נבלה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה? אפילו למלאכת גבוה. ממשמע שנאמר רק הדם לא תאכלו לאי זה דבר נאמר על הארץ תשפכנו כמים? מה המים מכשירין אף הדם יהא מכשיר. ממשמע שנאמר לא תאכלו כל נבלה לאי זה דבר נאמר לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה? בא להודיעך גר תושב אוכל בנבילות. ממשמע שנאמר ובשר בשדה טריפה לא תאכלו. מה ת"ל לכלב תשליכון

[12] מיבעיא לן, דבעשה לא כתיב "אכילה", ובלאו כתיב

[13] לאסרו בהנייה

[14] ל"ת של שור הנסקל "מחוור"!

[15] דרק אכילה במשמע

[16] בציר"ה

[17] בחול"ם משמע רק איסור אכילה

אותו? אותו את משליך לכלב ואין את משליך לכלב חולין שנשחטו בעזרה.

מתניתא מסייע' לדין ומתניתא מסייע' לדין. מתניתא מסייע' לר"א: לא יאכל חמץ לעשות את המאכיל כאוכל. ואתה אומר לעשות המאכיל כאוכל או אינו אלא לאוסרו בהנייה, וכשהוא אומר לא תאכל עליו חמץ. הא למדנו שהוא אסור בהנייה מת"ל לא יאכל חמץ לעשות המאכיל כאוכל[18] ד"ר יאשיה. ר' יצחק אומר אינו צריך. אי מה שרצים קלים עשה בהם את המאכיל כאוכל. חמץ החמור אינו דין שנעשה בו את המאכיל כאוכל. ומה ת"ל לא יאכל חמץ לא בא הכתוב אלא לאוסרו בהנייה בגין כן כתיב לא יאכל הא מלא תאכל לית ש"מ כלום והדא מסייעא לר' יוחנן:

לא יסיק בו תנור וכירים: עבר והסיק ייבא כהדא[19] אם חדש יותץ אם ישן יוצן.

תני ר' יודה אומר אין ביעור חמץ אלא בשריפה. דין הוא מה אם פיגול ונותר שאינו בבל יראה ובל ימצא אינו אלא בשריפה. חמץ שהוא בבל יראה ובל ימצא אינו דין שלא יהא אלא בשריפה. אמרו לו לר' יודה כל דין שאתה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל אינו דין. הא אם לא נתמנה לו אור ישב לו ולא יבעיר אמרה תורה (שמות יב) תשביתו שאור מבתיכם. כיוצא בו א"ר יודה (ויקרא יב) אשה כי תזריע וילדה זכר מה תלמוד לומר לפי שנאמר וטמאה שבעת ימים וביום השמיני ימול. שומע אני ביוצא חי שהוא מטמא את אמו טומאת לידה. מניין ליוצא מת שהוא מטמא את אמו טומאת לידה. א"ר יודה הרי אני דן מה אם ביוצא חי שאינו מטמא את אמו,

[18] דאסור להאכילו לקטנים

[19] מסיק תנור בקליפי ערלה

ואת הבא עם אמו[20] לאוהל טומאת שבעה, מטמא את אמו טומאת לידה. היוצא מת שהוא מטמא את אמו, ואת הבא עם אמו לאוהל טומאת שבעה, אינו דין שיטמא את אמו טומאת לידה! אמרו לו לר' יודה כל דין שתחילתו אתה דן להחמיר וסופו להקל אינו דין. הא אם טיהר החי את אמו יטהר אף המת את אמו?![21] אם לא זכיתי מן הדין לפיכך אמרה תורה זכר לרבות את המת. כיוצא בו א"ר יודה (ויקרא כג) בסוכות תשבו סוכה של כל דבר שהיה ר' יודה אומר הדין נותן שלא תהא הסוכה באה אלא מארבעת המינין. מה אם לולב שאינו נוהג בלילות כבימים אינו בא אלא מארבעת המינין סוכה שהיא נוהגת בלילות כבימים אינו דין שלא תבוא אלא מארבעת המינין. אמרו לו לר' יודה כל דין שאתה דן שתחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין. הא לא מצא מארבעת המינין ישב לו בלא סוכה ואמרה תורה תשבו בסוכות. סוכת של כל דבר וכן עזרא אמר (נחמיה ח) ואשר ישמיעון ויעבירו קול בכל עריהם ובירושלם לאמר צאו ההר וגו'. חזר ר' יודה ודנו דין אחר חמץ אסור באכילה ונותר אסור באכילה. מה זה בשריפה אף זה בשריפה. אמרו לו נבילה תוכיח שהיא אסורה באכילה ואינה בשריפה. אמר להן חמץ אסור באכילה ובהנייה ונותר אסור באכילה ובהנייה. אל תוכיח נבלה שאינה אסורה בהנייה. אמרו לו והרי שור הנסקל יוכיח שהוא אסור באכילה ובהנייה ואינו בשריפה. אמר להן חמץ אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת ונותר אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת. אל יוכיח שור הנסקל שאין חייבין עליו כרת. אמרו לו והרי חלב שור הנסקל יוכיח שהוא אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת ואינו בשריפה. אמר להן חמץ אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת ויש לו זמן. ונותר אסור באכילה ובהנייה וחייבין עליו כרת ויש לו זמן. אל יוכיח חלב שור הנסקל שאין לו זמן. אמרו לו והרי אשם תלוי[22] בשיטתך יוכיח שהוא אסור באכיל' ובהנייה וחייבין עליו כרת ויש לו זמן ואינו בשריפה ושתק רבי יודה.

תני עד שלא הגיע זמן ביעורו את מבערו בכל דבר. משהגיע זמן ביעורו את מבערו בשריפה. ואתיא כרבי יודה.[23] אית תניי תני עד שלא הגיע זמן ביעורו את מבערו בשריפה. משהגיע זמן ביעורו את מבערו בכל דבר. ואתיא כרבנין. ר' אומר תשביתו שאור מבתיכם דבר שהוא בל יראה ובל ימצא ואי זה זה בשריפה.[24]

רבי ירמיה בעי פטר חמור שהמית במה הוא מיתתו בעריפה או בסקילה?

רבי בנימין בר לוי שאל חלות תודה שנעשו נותר? נימא אם נעשו נותר עד שלא הגיע זמן ביעורן את מבערן בשריפה, משהגיע זמן ביעורן את מבערן בכל דבר:[25]

הלכה ב משנה חמץ של עכו"ם שעבר עליו הפסח מותר בהנאה, ושל ישראל אסור בהנאה, שנאמר (שמות יג) לא יראה לך. עכו"ם שהלוה את ישראל על חמיצו,[26] לאחר הפסח מותר בהנאה.[27] וישראל שהלוה את העכו"ם על חמיצו, לאחר הפסח אסור בהנאה.

חמץ שנפלה עליו מפולת הרי הוא

[20] וולד שנולד עימו

[21] יום אחר 7 ימי טומאה 33

[22] ונודע לו אחר שחיטה שלא חטא

[23] דיליף מנותר (דהיא בשריפה אחר זמנו)

[24] ע"י שריפה אין החמץ "נראה"

[25] שכבר חל חיוב השבתה—שהוא בכל דבר--לפני איסור נותר

[26] לקח משכון של חמץ מישראל

[27] דקנה ליה משכון

כמבוער, רשב"ג אומר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו:

גמרא הא באכילה אסור. מתניתא במקום שלא נהגו לוכל פת עכו"ם אבל במקום שנהגו לאכול פת עכו"ם מותר אפילו באכילה.

בתוך הפסח מהו?[28] ר' ירמיה אמר מותר, ר' יוסה אמר אסור. התיב ר' יוסה והתני לא ישכיר ישראל את בהמתו לעכו"ם להביא עליה חמץ. פתר לה בבא עמו.[29] והתני לא ישכיר ישראל את ספינתו לעכו"ם להביא עליה חמץ. פתר לה בבא עמו. והא תני לא ישכיר ישראל את ביתו לעכו"ם ליתן בתוכו חמץ. אית לך מימר בדר עמו?!

גגו של עכו"ם שהיה סמוך לגגו של ישראל ונתגלגל חמץ מגגו של עכו"ם לגגו של ישראל, הרי זה דוחפו בקנה אם היתה שבת או יום טוב רב אמר כופה עליה כלי. רב אמר צריך לומר כל חמץ שיש לי בתוך ביתי ואינו יודע בו יבטל. רב אמר צריך לומר אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ביעור חמץ. רב אמר הטח ביתו חמץ צריך לבער. תני א"ר שמעון בן אלעזר בצק שעשאו כופת בטל. פתר לה או חלוקין על ר"ש בן אלעזר או אהן כופת מאיס היא.[30]

ישראל ועכו"ם שהיו באין בספינה וחמץ ביד ישראל הרי זה מוכר לעכו"ם או נותנו לו מתנה וחוזר ולוקחו ממנו לאחר הפסח ובלבד שיתנו לו מתנה גמורה. אומ' הוא ישראל לעכו"ם עד שאת לוקח במנה בוא וקח לך במאתים[31] עד שאת לוקח לך מעכו"ם בוא וקח לך מישראל שמא אצטריך ואקח ממך אחר הפסח. המשכיר בית לחבירו עד שלא יכנס לתוכו, המשכיר צריך לבער. משיכנס לתוכו, השוכר צריך לבער. א"ר שמעון אימתי בזמן שמסר לו את המפתח אבל בזמן שלא מסר לו את המפתח אינו צריך לבער.[32] אמר רבי יודה בר פזי בעי מסר לו את המפתח[33] מהו? א"ר זכריה חתניה דר' לוי מחלוקת ר"ש וחכמים דתנינן תמן המוסר מפתיחו לעם הארץ הבית טהור שלא מסר לו אלא שמירת המפתח תני רבי שמעון מטמא.

עכו"ם שבא אצל ישראל ובידו חמץ אינו צריך לבער, הפקיד אצלו צריך לבער, ייחד לו בית אינו צריך לבער. לא ביער, לאחר הפסח מהו? ר' יונה אמר מותר ר' יוסה אמר אסור. אמר רבי יונה חמיצו של עכו"ם הוא, ישראל הוא שעבר עליו ולא ביערו.[34]

מאן תנא לא יראה לך?[35] ר' יודה! דתני האוכל חמץ משש שעות ולמעלה וכן חמץ שעבר עליו הפסח הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת דברי ר' יודה. רבי שמעון אומר כל שאין בו כרת אין בו בלא תעשה מודה רבי שמעון באסור שהוא אסור. איסורו[36] מהו? ר' ירמיה אמר איסורו דבר תורה רבי יונה ורבי יוסה תריהון אמרין איסורו מדבריהן.

מה טעמא דר' יודה (שמות יג) לא יאכל חמץ היום. מה אנן קיימין אם בתוך המועד כבר כתיב לא תאכל עליו חמץ אלא אם אינו ענין בתוך המועד תניהו לאחר המועד. מה מקיים ר"ש טעמא דר' יודה לא יאכל חמץ היום. א"ר בון בר חייה פתר

---

[28] ליהנות מחמץ של נכרי בתוך הפסח

[29] וחיישינן שמא יאכלנו

[30] ואף רב מודה דאי"צ לבער כופת

[31] ישראל מפתה את העכו"ם שיקנה יותר ממה שצריך

[32] אף שכבר "נכנס" לפני י"ד, אים לא מסר לו המפתח, על המשכיר לבדוק

[33] ולא נכנס

[34] וע"כ שרי בדיעבד

[35] "מיירי "קודם זמנו" או "אחר זמנו

[36] קודם זמנו לר"ש

לה כר"י הגלילי דתני ר"י הגלילי אומר אומר אני שלא היה פסח במצרים אלא יום אחד בלבד שנאמר לא יאכל חמץ היום. לא יראה לך אית תניי תני לא יראה לך לך אין את רואה אבל רואה את לגבוה אית תניי תני אפי' לגבוה. מאן דאמר לך אין את רואה רואה את לגבוה בשהקדישו קודם לביעורו מאן דאמר אפילו לגבוה כשהקדישו לאחר ביעורו. א"ר בון בר חייה קומי רבי זעירא תיפתר[37] בקדשים שהוא חייב באחריותן כר"ש.

לא יראה לך אית תניי תני לך אין אתה רואה רואה את בפלטייא[38] אית תניי תני אפילו בפלטייא. מ"ד לך אין את רואה רואה את בפלטיא בשהבקירו קודם לביעורו מ"ד אפילו בפלטייא בשהבקירו לאחר ביעורו. הבקיר חמצו בג' עשר, לאחר הפסח מהו? ר' יוחנן אמר אסור[39] רשב"ל אמר מותר. מתיב ר' יוחנן לרשב"ל אין את מודה לי משש שעות ולמעלן שהוא אסור א"ל תמן איסורו גרם לו[40] הא מה אית לך למימר. א"ר יוסה לר' פינחס נהיר את כד הוינן אמרין אתייא לר' יוחנן כר' יוסה[41] ודרשב"ל כר"מ. אינה כן אלא ר' יוחנן חשש להערמה ורשב"ל לא חשש להערמה. מה נפק מביניהון? נפלה עליו מפולת מ"ד הערמה לית כאן הערמה והוא מותר מ"ד זכייה לית כאן זכייה והוא אסור. הכל מודין בגר שמת[42] וביזבזו ישראל את נכסיו[43] מ"ד הערמה מותר ומ"ד זכייה מותר.

לא נתבררה תמן תנינן עבד

שעשאו רבו אפותיקי לאחרים ושיחררו, משורת הדין אין העבד חייב כלום, אלא מפני תקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין, וכותב[44] שטר על דמיו, רשב"ג [אומר] אינו כותב[45] אלא משחרר. [46] מי משחרר? רב אמר בין רבו ראשון בין רבו אחרון. א"ר יוחנן אין משחרר אלא רבו ראשון בלבד. התיב ר' חגי קומי ר' יוסה מתני'[47] פליגא על רב. ישראל שהלוה את העכו"ם על חמיצו, לאחר הפסח מותר בהנייה. אין תימר ברשות ישראל הוא יהא אסור! מה עבד לה? א"ר יודן קל הוא בשיחרור כהדא דתני העושה עבדו אפותיקי מכרו אינו מכור שיחררו ה"ז משוחרר.

אילו המשעבד שדה לחבירו והלך ומכרה שמא אין בעל חוב בא וטורף?!

חייליה דר' יוחנן מן הדא: רשב"ג אומר אינו כותב אלא משחרר.[48] א"ר אבהו פתח לנו ר' יוחנן פתח מאיר כאורה! לא מצאנו עבד משתחרר וחוזר ומשתעבד. מעתה לא יכתוב שטר על דמיו![49] א"ר אילא מוטב שיאמר לו תן לי מאתים זוז שיש לי בידך ואל יאמר לו עבדי אתה.[50]

##

אם ניתן רשות להגיה: לרב גם הלווה [רבו ראשון] יכול לשחרר. לריו"ח רק רבו שני=המלווה יכול לשחרר. אבל וודאי אינו ברשות הלווה כדחזינן במתניתין [לפי גירסת הבבלי] אך לרב יש לתרץ: לעניין ש ח ר ור בלחוד, מהני כח הלווה [כדאמרי בעלמא הקדש וכו' מוציאין מידי שעבוד]

לריו"ח איירי שהמלווה שחררו [ולא מגיע לו רק

---

[37] הא דאסר של גבוה אפי' הקדישו קודם ביעורו...

[38] רה"ר

[39] דעשאן הכתוב כאילו הן ברשותו

[40] לאחר זמן איסורו א"א להפקיר

[41] דל"ה הפקר עד דאתי לרשות זוכה

[42] ע"פ

[43] לאחר הפסח

[44] העבד

[45] אין העבד חייב לכתוב, רק "המשחרר" חייב לכתוב!

[46] קתני "ושחררו רבו" במי איירי? מי שחררו

[47] במשנת ירושלמי גרס כן!

[48] המשחרר= רבו ראשון, כותב. אלמא קרי "משחרר")

לרבו **ראשון**

[49] למה חייב העבד לכתוב שט"ח ע"ע?

[50] תקנת השוק

קצת משווי העבד] והואיל "ויצא עליו שם ב"ח" מהניא השחרור---אך חייב ה ע ב ד לכתוב שטר על היתרון, להלווה. אי נמי לרשב"ג המלווה כותב להלווה.

ומביא ראי' מרשב"ג שאין שום ביאור שהלווה! יכתוב שטר למי? [לא ס,ל מזיק שעבודו ..] וע"כ איירי שהמלווה משחרר

רבנן דקיסרין בשם ר' נסא אתיא דרשב"ג כר"מ. כמה דר"מ קונס בדברי' כן רשב"ג קונס בדברי'. דתני: שטר יש בו רבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הריבית דברי ר"מ, וחכמים אומרים גובה את הקרן ואינו גובה הריבית:

רשב"ג אומר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו. עד איכן ר' אבון ר' יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק עד ג' טפחים:

הלכה ג משנה האוכל תרומת חמץ בפסח, שוגג משלם קרן וחומש, מזיד פטור מן התשלומין ומדמי העצים:

גמרא תני ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"ש בן יוצדק מתניתא כשהפרישה מצה ונתחמצה אבל אם הפרישה חמץ לא בדא.[51]

הפריש מצה על חמץ א"ר זעירה כל תרומה שאינה מתרת את השירים לאכילה אינה תרומה. אפילו הפריש חמץ על מצה? א"ר זעירה מאחר שאילו מינה עליה[52] אינה תרומה[53] ואפילו הימינה למקום אחר[54] אינה תרומה.

ארבעת רבעים בפני עצמן וחימצן, וארבעת רבעים בפני עצמן ועירבן. אם התרו בו משום אוכל טבל אינו לוקה[55] משום האוכל חמץ בפסח לוקה, איסור חמור חל על איסור קל, ואין איסור קל חל על איסור חמור. אבל אם עירבן ואח"כ חימצן אם התרו בו משום האוכל טבל לוקה משום האוכל חמץ בפסח לוקה איסור חמור חל על איסור קל[56] ואין איסור קל חל על איסור חמור.

עשה כרי והשתחוה לו ומירחו ואחר כך אכלו, אם התרו בו משום האוכל טבל אינו לוקה משום האוכל עכו"ם לוקה. איסור חמור חל על איסור קל ואין איסור קל חל על איסור חמור. אבל אם מירחו ואח"כ השתחוה לו אם התרו בו משום אוכל טבל לוקה משום עכו"ם לוקה איסור חמור חל על איסור קל ואין איסור קל חל על איסור חמור.

ר' בון בר חייה בעי האוכל תרומת חמץ בפסח למי הוא משלם? פלוגתא דרבי יוחנן ודרשב"ל דאיתפלגון הגוזל תרומה מאבי אמו כהן[57] ר' יוחנן אמר משלם לשבט,[58] רשב"ל אמר משלם לעצמו.[59] א"ר מנא קומי רבי יוסה מסתברא יודה רשב"ל לר' יוחנן בחמץ שהוא משלם לשבט א"ל אוף אנא סבר כן שכן תרומה טמאה אפרה לשבט.[60] אתא ר' יוסה בר' בון בשם ר' אחא אפי' עליה פליגין.

ר' יוסה בעי הנהנה מן ההקדש פחות מש"פ מהו שיהא חייב בתשלומין? א"ל נישמעינה מן הדא (ויקרא ה) ואת אשר חטא מן הקדש ישלם פרט לפחות משוה פרוטה. אית תניי תני לרבות. מאן דאמר פרט לפחות משוה פרוטה, לקרבן. מאן דאמר לרבות, בתשלומין.[61]

אמרין חברייא קומי רבי יוסה ולאו

---

[51] אין הפרשתו חלה כלל
[52] כ חמץ על חמץ
[53] דאינו מתרת...
[54] חמץ על מצה
[55] דאין בו שיעור חמשת רבעים רק אחר שעירבן, ואין אחע"א

[56] חמץ על טבל
[57] וכשבא לשלם כבר מת א"א, והוא היורש
[58] דאין לו כפרה עד שיוציאנו מרשותו
[59] ומוכרו לכהנים
[60] וה"ה תרומת-חמץ בפסח דעומד לשריפה, אף לרשב"ל משלם
[61] אף פחות מש"פ, משלם

מתניתא היא! האוכל תרומת חמץ בפסח שוגג משלם קרן וחומש, מזיד פטור מן התשלומין ומדמי העצים.

כמה דתימר תמן פחות משוה פרוטה, אף על פי שאינו משלם חומש ואשם, משלם קרן, ואמר אוף הכא כן!

אמר לון תמן אינו ראוי להשלים עליה. ברם הכא ראוי הוא להשלים עליה. #

שוגג בתרומה ומזיד בחמץ. שוגג בתרומה ומזיד בנזיר.[62] שוגג בתרומה ומזיד ביום הכפורים. אין תיפתרינה לשני דברים ניחא[63] ואין תיפתרינה לדבר אחד מחלוקת רבי יוחנן ורשב"ל:[64]

הלכה ד משנה אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח: בחיטי' ובשעורים ובכוסמין ובשיבולת שועל ובשיפון. ובדמאי, ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו, והכהנים בחלה ובתרומה. אבל לא בטבל, ולא במעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו, ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו. חלות תודה ורקיקי נזיר- עשאן לעצמו אין יוצא בהן, עשאן למכור לשוק יוצא בהן:

גמרא כתיב (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה' הייתי אומר יהו כל הדברים חייבין בחלה ת"ל מלחם ולא כל לחם. אם מלחם לא כל לחם. אין לי אלא לחטים ולשעורים בלבד שאר מינין מניין ת"ל (שם) ראשית עריסותיכם ריבה וריבה את הכל. רבי יוסה בשם ר"ש תני רבי ישמעאל בן רבי יונה ר' זעירא רשב"ל בשם רבי ישמעאל א"ר מנא אזלית

[62] נזיר השותה יין של תרומה

[63] אף לריו"ח הו"ל כשני איסורים שונים משני שמות דלוקה ומשלם

[64] דאין לוקה ומשלם לריו"ח

לקיסרין ושמעית רבי אחווא בר זעירא אמר ואנא הוה אמר לה בשם רבי ישמעאל נאמר לחם בפסח ונאמר לחם בחלה מה לחם שנאמר בפסח דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ אף לחם שנא' בחלה דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. בדקו ומצאו שאין לך בא לידי מצה וחמץ אלא חמשת המינין בלבד ושאר כל המינין אינן באין לידי מצה וחמץ אלא לידי סירחון. רבי יוחנן בן נורי אמר קרמית חייבת בחלה שהיא באה לידי מצה וחמץ ורבנין אמרי אינה באה לידי מצה וחמץ. ויבדקנה על עיקר בדיקתה הן חולקין. רבי יוחנן בן נורי אמר בדקו' ומצאו אותה שהיא באה לידי מצה וחמץ ורבנין אמרין בדקוה ולא מצאו אותה שהיא באה לידי מצה וחמץ.

תמן תנינן תפוח[65] שריסקו ונתנו לתוך עיסה וחימצה הרי זו אסורה שעורין שנפלו לתוך הבור של מים אע"פ שהבאישו מימיו מותרין. תני ר' יוסה אומר מותר.[66]

רבי אחא רבי אבהו בשם רבי יוסה בר חנינה מה פליגין במחמץ במימיו[67] אבל במחמץ בגופו דברי הכל מותר. רבי יוסי כדעתיה כמה דו אמר תמן[68] אין תבשילו תבשיל ברור כך הוא אמר הכא אין חמצו חמץ ברור.[69] תני פגה שטמנה בתבן וחררה שטמנה בגחלים אם היו מקצתן מגולין ניטלין בשבת ואם לאו אין ניטלין.[70]

מניין שהכהנים יוצאין ידי חובתן בחלה ובתרומה, וישראל במעשר שני בפסח? תלמוד לומר (שמות יב) תאכלו

[65] של תרומה

[66] בתפוח...

[67] שבישל תפוח במים, ומחמץ במים

[68] דמותר לבשל בסודר שהוחם בחמה

[69] "נוקשה"=

[70] ל"ש כאן

מצות ריבה. יכול יצאו ידי חובתן בביכורים ת"ל בכל מושבותיכם תאכלו מצות מצה הנאכלת בכל מושב יצאו הביכורים שאינן נאכלין בכל מושב. התיבון הרי מעשר שני הרי אינו נאכל בכל מושב! ראוי הוא להיפדות[71] ולהיאכל בכל מושב.

רבי בון בר חייה בעי, הלקוח בכסף מעשר לרבי יודה מהו? דתניא לקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה רבי יהודה אומר יקבר, אמרו לו לרבי יודא מה אם מעשר שני עצמו שנטמא הרי הוא נפדה הלקוח בכסף מעשר שנטמא אינו דין שיפדה אמר להן לא אם אמרתם במעשר שני שכן הוא נפדה טהור בריחוק מקום תאמר בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה טהור בריחוק מקום.[72] הואיל ואינו ראוי להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בו.[73]

ר' שמעון בן לקיש בעי מעתה חלת עיסת מעשר שני בירושלים הואיל ואינה ראויה להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בה?![74]

יכול יצאו ידי חובתן בחלות תודה ורקיקי נזיר? ת"ל (שם) שבעת ימים מצות תאכלו מצה נאכלת כל שבעה ואין חלות תודה ורקיקי נזיר נאכלין כל שבעה. ר' יונה בשם רשב"ל ממה שנאכלו חלות תודה ורקיקין נזיר בכל גבול ארץ ישראל לא צריך השונה להוציאן ממושב[75] ר' יוסה בשם רשב"ל זאת אומרת שנאכלו חלות תודה ורקיקי נזיר בכל ערי ישראל[76] לפיכך

[71] כשנטמא, יכול לפדותו אפי' בירושלים

[72] אלא חייב להעלותו לירושלים

[73] לר' יודא

[74] אף לרבנן (מכיון שאים נטמא, אין פודין קדשים להאכילן לכלבים'—וכשהיא טהורה, וודאי לא פודין אותה בירוש)

[75] כ א"א למעטו מ"מושבות", דמצינו לחמי תודה וכו' נאכל בכל מושבות

[76] בזמן היתר במות

לא צריך השונה להוציאן ממושב. ניחא חלות תודה, ורקיקי נזיר אינו כן?! אמר ר' יוחנן לית כאן נזירות נזירות חובה היא[77] א"ר בון בר כהנא תיפתר שקרבה חטאתו בשילה ועולתו ושלמיו בנוב וגבעון.[78]

ר' חנניא רבי עזרה בעון קומי רבי מנא לא כן א"ר בשם ר' יוסה שלמי חגיגה הבאים בבמה כשירים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה![79] אלא כרבי יהודה דר' יהודה אמר חטאת ופסח ליחיד בבמה גדולה [אין חטאת ופסח ליחיד בבמה קטנה] וק"ו לקרבנות נזיר--- אי נמי... לא אתיא אלא כרבי שמעון. דר"ש אמר מכיון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר לשתות ביין וליטמא למתים. לר"ש, אפי' שלמי נדבה, הנזיר מגלח עליו

רבי סימון בשם רבי יושוע בן לוי אותו כזית שאדם יוצא בו ידי חובתו בפסח צריך שלא יהא בו משקין[80] רבי ירמיה אמר למצוה איתאמרת רבי אמר למצוה איתאמרת רבי יודה בן פזי אמר לעיכוב איתאמר'. מילתיה דרבי בון בר חייה אמר לעיכוב איתאמר', התיב רבי בון בר חייה "והתנינן חלות תודה אית לך מימר חלות תודה שאין בהן משקין" [אמר רבי יוסה, תמן רביעית היא ורביעית מתחלקת לכמה מינין]

והיידא אמרה דא יכול יצא ידי חובתו ברבוכה[81] ת"ל (שמות יב) ושמרתם את המצות מצה שצריכה שימור יצאת זו שאינה צריכה שימור.[82] מפני שאינה צריכה שימור. הא אם היתה צריכה שימור

[77] ולא קרבה בבמה

[78] ושפיר נאכל בכל מושבות

[79] אלמא שלמי חובה אין קריבים בבמה והדק"ל

[80] מצה עשירה אין יוצאין

[81] קמח שרוייה בשמן

[82] (מחימוץ (דכל מנחה באה רק מצה

יוצאין בה.[83] והא תני יוצאין במצה מתובלת אף על פי שאין בה טעם דגן והוא שיהא רובה דגן. סברין מימר מתובלת משקין. נאמר מתובל' שומשמין מתובלת אגוזים.[84]

והיידא אמרה דא? יכול שאינו יוצא בפסח אלא בפת הדראה.[85] מניין אפילו כמצת שלמה תלמוד לומר (שמות יב) תאכלו מצות ריבה אם כן מה ת"ל (דברים טז) לחם עוני פרט לסורסין ולחלת המסרת ולאשישה.[86] יוצאין במצה עבה עד טפח כלחם הפנים יוצאין במצה נא כדי שתיפרש =תיפרס ולא תיעשה גידין גידין. מצה הישנה תפלוגתא דבית שמאי ובית הלל[87] אמר רבי יוסה דברי הכל הוא, מכיון שלא עשאה לשם הפסח, דבר ברי שלא דיקדק בה.

יוצאין בסריקין בין מצויירין בין שאינן מצויירין אע"פ שאמרו אין עושין סריקין מצויירין בפסח. תני אמר רבי יודה שאל בייתוס בן זונין את רבן גמליאל וחכמים ביבנה מהו לעשות סריקין המצויירין בפסח אמרו לו אסור מפני שהאשה משתהא בהן והן באין לידי חמץ אמר להן אם כן יעשו אותן בטפוס?[88] אמרו לו יהו אומרין כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס בן זונין מותרין?! תני רבי יוסה אומר עושין סריקין כרקיקין[89] ואין עושין סריקין כגלוסקאות:

הלכה ה משנה ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח: בחזרת,[90]

[83] אע"ג דרבוכה אית בה הרבה שמן

[84] לא מיקרי מצה עשירה

[85] קמח "בלתי-נקיה"

[86] (וה"ה מצה עשירה (עיין ציורים

[87] תליא בפלוגתת "סוכה ישנה"

[88] דפוס

[89] דקין

[90] Lettuce, chicory, pepperwort, endives, dandelion עיין ציורים

ובעולשין, ובתמכה, ובחרחבינה, ובמרור. יוצאין בהן בין כמושין[91] אבל לא כבושים[92] ולא שלוקין[93] ולא מבושלין. ומצטרפין[94] בכזית ויוצאין בקלח שלהן. ובדמאי, ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו:

גמרא בחזרת חסין. בעולשין טרוקסימון. ובתמכה גנגידין. בחרחבינה רבי יוסי בר' בון אמר רבי יסי חלי. ובמרור ירק מר ופניו מכסיפין ויש לו שרף.

התיבון הרי חזרת מתוק הרי אינו קרוי חזרת אלא מתוק! ר' חיי' בשם ר' הושעי' כל עצמן אין הדבר תלוי אלא בחזרת מה חזרת תחילתה מתוק וסופה מר כך עשו המצריים לאבותינו במצרים בתחילה (בראשית מז) במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך ואח"כ וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים:

בין כמושין. אית תניי תני אבל לא כמושין. אמר רב חסדא מ"ד כמושין בקלח מאן דאמר אבל לא כמושין בעלין.

ר' חייה בשם ר' יוחנן זית כבוש אומר עליו בורא פרי העץ, ר' בנימין בר יפת בשם ר' יוחנן ירק שלוק אומר עליו שהכל נהיה בדברו

א"ר שמואל בר רב יצחק מתניתא מסייעה לר' בנימין בר יפת אבל לא כבושין ולא שלוקין ולא מבושלין. אם בעיינן הם, יצא בהם ידי חובתו בפסח!

א"ר זעירה מאן ידע משמע מן ר' יוחנן יאות ר' חייה בר בא או ר' בנימין[95]

[91] יבישים

[92] בחומץ

[93] מבושל הרבה

[94] כל המינים

[95] ...מי שומע יותר בדקדוק מריו"ח

לא ר' חייה בר בא?! ועוד מן הדא מן מה דאנן חמיין רבנין עלין לברייתה[96] ונסבין תורמוסין[97] ומברכין עליהון בורא פרי האדמה. ותורמוסין לא שלוקין הן?! אין תימר שנייה היא שאמרה תורה מרורים,[98] כיון ששלקן בטלה מרתן.

א"ר יוסי בי רבי בון ולא פליגין[99] זית על ידי שאין דרכו ליאכל חי אפי' כבוש בעינו הוא, ירק כיון ששלקו נשתנה[100]:

משנה הלכה ו **אין שורין את המורסן[101] לתרנגולין אבל חולטין. האשה לא תשרה את המורסן שתוליך בידה למרחץ אבל שפה היא על בשרה יבש.**

לא ילעוס אדם חטים ויתן על גבי מכתו מפני שהן מחמיצות.

תני ר' ישמעאל בי ר' יוסי אמר משום אביו אי זו המעיסה?[102] הנותן חמין לתוך קמח. חליטה, קמח לתוך חמין. והכא בין חמין לתוך מורסן בין מורסן לתוך חמין

מלוגמה[103] שנסרחה אית תניי תני זקוק לבער ואית תניי תני אין זקוק לבער, מאן דאמר זקוק לבער בשנתחמצה ואחר כך נסרחה ומאן דאמר אינו זקוק לבער בשנסרחה ואחר כך נתחמצה:

הלכה ז משנה אין נותנין את הקמח לא לתוך חרוסת ולא לתוך חרדל, אם נתן יאכל מיד.

ר' מאיר אומר אין מבשלין את הפסח לא במשקין ולא במי פירות, אבל סכין ומטבילין אותו בהן.

מי תשמישיו של נחתום ישפכו מפני שהן מחמיצין:

גמרא תני אין נותנין את הקמח לתוך חרוסת או לתוך חרדל אם נתן יאכל מיד, ובלבד שלא ישהא. ר"מ אוסר[104] מפני שהוא משהא.

כתיב (שמות יב) ובשל מבושל במים אין לי אלא מים מניין לרבות שאר משקין ת"ל ובשל מבושל מ"מ, עד כדון כר' עקיבה כר' ישמעאל?[105] תני ר' ישמעאל קל וחומר מה אם מים שאינן מפיגין טעמן את אמר אסור שאר משקין שמפיגין טעמן לא כל שכן.

אין לשין מצה במשקין[106] אבל מקטפין אותה במשקין. א"ר עקיבה אני הייתי עם ר' אליעזר ועם ר' יהושע בספינה ולשתי מצתן במשקין. אין לשין מצה ברותחין מפני שהן חולטין ולא בפושרין מפני שהן מחמיצין אבל לשין אותן בצוננין. והא תנינן כל המנחות נילושות בפושרין ומשמרן שלא יחמיצו! ר' אמי בשם רשב"ל תמן הדבר מסור לכהנים והכהנים זריזין הן והכא הדבר מסור לנשים והנשים עצילות הן. לא צורכה דלא. הכהנים עצמן מהו שילושו מצתן בפושרין? ייבא כהדא תנא ר' זכריה חתניה דרבי לוי נדה חופפת וסורקת כהנת אינה חופפת וסורקת נדה כהנת חופפת וסורקת שלא לחלוק בין נדה לנדה והכא שלא לחלוק בין מצה למצה:

מי תשמישיו של נחתום ישפכו מפני שהן מחמיצין. אית תניי תני שופכן

---

[96] לסעוד (סעודת ר"ח)
[97] Lupines עיין ציורים
[98] דווקא לעניין מרור הבישול מגרע
[99] ר"ח ורב"בי
[100] כיון שא"א לאכלו רק שלוק, גרע טפי
[101] bran
[102] לב"ה מעיסה חייבת, וחליטה פטורה (מחלה). דהו"ל כמבושל (ושוב אין אפייה אחריו)
[103] תחבושת שמעורב בה קמח

[104] אפי' לאכול מיד
[105] דס"ל דברה תורה כלשון בנ"א
[106] דהוי מצה עשירה

במקום אשבורן אית תניי תני שופכן במקום קטפרס א"ר יוסה מ"ד שופכן במקום אשבורן בשהיה אשבורן גדול[107] מאן דאמר במקום קטפרס בשהיה קטפרס גבוה. א"ל ר' פינחס בשם ר' אילא, הכין הוה רבי הוי בה[108].

שרה חיטין ושעורים במים, נתחמצו אסורות לא נתחמצו מותרות. ר' יוסה אמר שרה שעורים במים נתבקעו הרי אלו אסורות שריין בחומץ מותר מפני שהחומץ צופדן. ר' שמואל בר רב יצחק היה לו יין קוסס יהב בגויה שערין בגין דיחמע שאל לרבי אימי א"ל צריך את לבער.[109] ר' חנינא בריה דר' בחיי הוה ליה דבש מזוייף[110] בסול' שאל לר' מנא א"ל צריך את לבער. חד מן אילין דר' כיריי הוה ליה גרבין דמשח בגו איצרה דחיטים [111] שאל לרבנין אמרין ליה איזיל גרוף מן תוחתיהן. הורי ר' אימי באילין גרביא דכותחא[112] ממלא אותן מים ג' ימים מעת לעת:

---

[107] ויבלעו שם
[108] "כך היה רבך "מדקדק ומחלק
[109] ס"ל מ"פ מחמחצין
[110] מעורב
[111] ונתלכלכו החטין מחמת השמן
[112] חביות של כותח

מסכת פסחים פרק ג

הלכה א משנה ואלו עוברין בפסח: כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי, וזיתום המצרי, וזומן של צבעין, ועמילן של טבחין, וקולן של סופרים. רבי אליעזר אומר אף תכשיטי נשים. זה הכלל: כל שהוא מין דגן הרי זה עובר בפסח. הרי אלו באזהרה ואין בהן משום כרת:

גמרא אמר רבי מנא וכולהון על ידי מויי.[1] כותח הבבלי דו יהיב ביה מלמולין דליש.[2] שכר המדי דו יהב ביה קמח דשערין.

חומץ האדומי בסימה דרומיא. יין של רומיים בראשונה שהיו עושין יין בטהרה לנסכים לא היה יין מחמיץ והוון יתבין בגויה שערין בגין דיחמע והוו צווחין ליה בסימית דרומיא.

זיתום המצרי זייתיה. וזומי של צבעין דו יהב בגויה קוצם בגין דיקלוט ציבעא.[3] עמילן של טבחין א"ר חייא בר בא מביא מלילות שלא הביאו שליש וכותשן ועושה אותן כחלות חריע[4] ונותן בקדירה והוא עביר כילדין: מעביר זוהמא וקולן של סופרין. באלכסנדריאה עבדין אמבטיות blocks of glue של בצק:

רבי אליעזר אומר אף תכשיטי נשים.[5] אית תניי תני תכשיטי ואית תניי תני טיפולי[6] מ"ד טיפולי כל שכן תכשיטי, מ"ד תכשיטי הא טיפולי לא.

כתיב (שמות יב) כל מחמצת לא תאכלו לרבות כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי, שיהו באזהרה. יכול יהו בהכרת? ת"ל (שם) כי כל אכל חמץ ונכרתה. חברייא בעון קומי ר' יונה הכא כתיב כל והכא כתיב כל, הכא את מרבה והכא את ממעט[7] אמר לון כאן[8] ריבה באוכלין כאן ריבה בנאכלין. התיבון והתני יוצאין במצה מתובלת אף על פי שאין בה טעם דגן והוא שיהא רובה דגן. ואלו[9] הואיל ורובן חמץ יהא חייב! אמר לון שנייא היא דכתיב לחם ואלו אינן לחם. וכיון שאין יוצא בה מצה, אין חייב עליו משום חמץ

התיב רבי יוסה והתני כל עצמו אינו קרוי "לחם" אלא מצה. (דברים טו) שבעת ימים תאכל עליו מצות "לחם" עוני.

הכא את יליף מצה מחמץ. אין יוצאין מצה אלא מה שקרוי לחם, אלמא מצה מחמץ יליף, לא איפכא!

ועוד מן הדא דתני יוצא הוא אדם ידי חובתו ברקיק שרוי וברקיק מבושל שלא נמחה. לא אמר אלא שלא נמחה הא אם נמחה לא. ולענין חמץ את אמר המחה את החמץ וגמאו חייב!

מאי כדון?[10] ר' יוסי בשם רבי אידי אין חימוצו חימוץ ברור.

מהו שילקה?[11] ר' ירמיה בשם ר' לעזר ר' לא בשם ר' שמעון בן לקיש אף

---

[1] דווקא כשיש בהן מים, אבל מ"פ אין מחמיצין
[2] "פירורין שנילושו"
[3] נותנים בו קמח-שעורים כדיי שיקלוט הצבע
[4] כשכותשין חריע להוציא השמן, נשאר כעין Safflower "חלות"—כנראה שעמילן של טבחין נראה כעי"ז...
[5] שנחמץ קודם שנדבק לגוף
[6] שמדבקין לבשר ומאיס טפי

[7] למה תערובת חמץ אי"ב כרת?
[8] (בכרת מרבה "אוכלין") נשים לכרת
[9] כותח וכו'
[10] למה אין חייבין כרת על כותח
[11] על כותח

ללקות אין לוקה דתני על חמץ ברור חייב כרת ועל עירובו סופג ארבעים. רב אמר זה סיעור.[12] ואמר[13] זה כותח הבבלי ושכר המדי? אמר רבי בון בר כהנא קומי ר' לא תיפתר[14] בחמץ ומצה שנתערבו. אמר רבי יוסה קושייתה על הדא דר' בון בר כהנא מה נן קיימין אם בשרובו חמץ חייב כרת אם בשרובו מצה יוצא בהן ידי חובתו בפסח א"ר שמואל בר רב יצחק תנא ר' יושוע אונייה תיפתר שיש בו חמץ ואין בו כזית כרבי שמעון דרבי שמעון אמר כל שהוא למכות.

ר' ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב: קדירה שבישל בה מודה חיטי חמץ לא יבשל בה מאותו המין[15] אלא לאחר הפסח. הא ממין אחר[16] מותר, ובלבד לאחר שלשה תבשילין כ קודם הפסח יבשל בה ירק ג"פ, ואז שרי לבשל בה מצה בפסח.

כשם שהוא בטל על שאינו מינו כך יבטל על מינו?! מין מעורר על מינו ליאסר.

א"ר יעקב בר זבדי ר' אבהו מפקד לטחונייא דלא מיתן קופייא אילין על אילין דלא ירתחן ויחמען.[17] ר' חיננא בר פפא אזל ליה גבי טחונייא.[18] ר' יוסי בי ר' בון טחן ליה צרך[19].

רבי אבון הורי לטחונייא מיתן טרטין דמוי בגין מידייה ומתלגה ארבעה זימנין.[20] ר' חנניה ור' מנא[21] חד אמר בעשבין שרי, מטננה חול, אסור. וחורנה מיחלף. א"ר חנניה בריה דרבי הלל ואפילו כמאן דאמר בעשבים שרי בלוקטן משש שעות ולמעלן מה דטלא פייגא מינהון:[22]

הלכה ב משנה בצק שבסדיקי העריבה אם יש כזית במקום א' חייב לבער פחות מיכן בטל במעוטו

וכן לעניין הטומאה אם הקפיד עליו חוצץ אם רוצה הוא בקיומו הרי הוא כעריבה

בצק החרש אם יש כיוצא בו שהחמיץ הרי זה אסור:

גמרא תוספתא

בצק שבסדיקי עריבה עשאו לחזוק אין חוצץ ואם לאו הרי זה חוצץ ואם יש כזית במקום אחד בין כך ובין כך הרי זה חוצץ היה כחצי זית מיכן וכחצי זית מיכן וכמין חוט באמצע אם ניטלין שלשתן כאחד הרי זה צריך לבער ואם לאו אין צריך לבער

חברייא בשם ר' יוחנן רבי סימון. בשם ר' יושוע בן לוי בנקלף כולו כאחת. שיש חוט המחברן עד כדון לח, יבש? מאחר שאילו היה לח היה נקלף כולו כאחת ואפילו יבש, כסדר הזה.

ר' ירמיה בשם ר' זעירה שני חצאי זיתים בתוך הבית אין הבית מצרף, בתוך הכלי, הכלי מצרף. והא תנינן פחות מיכן בטל במיעוטו! כאן בתלוש וכאן במחובר. בעריבה המחובר לקרקע איירי מתני'

מהו, מיעטו[23] בטל, או מכיון שנראה לבער צריך לבער את כולו?

עד איכן? סברין מימר עד רובה

[12] שיאור" =חמץ נוקשה—אינו ראוי לאכילה כ"כ"

[13] ונימא

[14] "הא דלוקין על "עירוב חמץ

[15] כגון מצה

[16] כגון ירק

[17] מצווה להטוחנים שלא יתנו הקופות אלו על אלו, כדי שלא יחמצו

[18] לעמוד עליהן

[19] טחן בעצמו כדי צרכו

[20] מצווה להטוחנים ליתן 1 לוג מים ל"מודייה" (=24 (לוג~)של חטים כדי "ללתתן" (ועושה כן 4 פעם

[21] (אופן אחר איך ללתות (נותנן במקום לח במקצת

[22] כשהטל כבר סר ממנו

[23] שיש במקום אחד) משיעור זית)

של ערבה[24] מה, מיעט רובה של ערבה, בטל. או מכיון שנראה לבער צריך לבער את כולו?

(תמן א"ר ירמיה בשם רבי זעירה שני חציי זיתים בתוך הבית אין הבית מצרף, בתוך הכלי הכלי מצרף. והכא הוא אמר הכין!) ל"ש כאן

אם הקפיד עליו חוצץ הוא לטבילה. ואם לאו אינו חוצץ לטבילה. היא טבילה היא הזייה.

אינו חיבור לטומאה מן הדא: אם רוצה הוא בקיומו הוא כעריבה,[25] ואם לאו כגופה של עריבה.[26]

רבי שמעון בן לקיש אמר כך שנה ר' דלא כמש"כ לעיל! צואה שתחת הכסא חיבור לטומאה ואינו חיבור להזייה. רבי שמעון בן לקיש בשם ר' שמעון בר כהנא אבר מדולדל, צפורן מדולדלת, וצואה שתחת הכסא, והידוק קירויה וכרויה[27] ר' יוסי בי ר' בון אמר אף כשות[28] של קטן חיבור לטומאה ואינו חיבור להזייה. מה בין טומאה מה בין הזייה. א"ר לא בהזייה כתיב והזה על האהל ועל כל הכלים ועל כל המקיימין שבכלי ברם הכא (ויקרא יא) לכם כל שהוא לצורך לכם.

תמן אמרין טרקטה.[29] הורי רבי יצחק מיעבד חד, תריי, תלתא אסור אלא אין שזג ידוי במייא.[30]

תני קיבטיות בירתיות boxes של בירות [שם עיר] שמניחין שם חמץ צריך לבער. הורי רבי יוסי באילין פלולינא[31] צריך לבער.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן בצק שצינן[32]

לא היה שם אחר כיוצא בו שהחמיץ, עד איכן? רבי יעקב בר אחא ר' עולא דקיסרין בשם רבי חנינה עד כדי הילוך ארבע מיל:

הלכה ג משנה כיצד מפרישין חלת טומאה בי"ט? ר' אליעזר אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה.

בן בתירה אומר תטיל לצונן.

א"ר יהושע לא זהו חמץ שמוזהרין עליו בבל יראה ובבל ימצא! אלא מפרשתה ומנחתה עד הערב, ואם החמיצה החמיצה:

גמרא מתניתא בשניטמאת לאחר גילגולה[33] אבל אם ניטמאת קודם לגילגולה יעשנה קבין.[34]

שייך למסכת חלה [ובשלשה בי"ט, אבל אם לשה מערב יום טוב, כההדא דתני הלש עיסה בי"ט מפריש חלתה בי"ט. לשה מערב י"ט, ושכח להפריש חלתה, אסור לטלטלה, אין צורך לומר ליטול ממנה. עירס לא אמר, אלא לש. הא עירס לא.[35] א"ר שמואל אחוי דרבי ברכיה תיפתר בעיסה טמיאה שאינו מפריש חלתה אלא בסוף.[36]

א"ר יוסה בי רבי בון בדין היה

24 אים יש בצק (אף פחות פחות מכזית), במשך רוב העריבה
25 "לעניין שיהא יד לטו', בעי' "רוצה בקיומו
26 כגופה"=אינו ממש-ליברמן) אינו כעריבה")
27 מהדקין חגורה סביב דלעת כדי שלא ייבקע
28 עיין ציורים Dodder
29 לעשות עיסה דקה כעין wafers
30 רחץ ידו במים

31 כלי שדוחקין בו העיסה בעת הלישה?
32 "אין בו "סימנין
33 דכבר חלה עליו חובת חלה
34 ופטורה מחלה (דבעי' 1.25 קב)
35 עירב מים בקמח- ולא לש-מעיו"ט, מותר להפריש ביו"ט
36 וכיון שאין עליו להפריש מעיו"ט, מותר להפריש ביו"ט

בעיסה טהורה שלא יפריש חלתה אלא בסוף, תקנה תיקנו בה שיפרישנה תחילה[37] שלא תטמא את העיסה[38]]

מתניתא בי"ט של פסח, הא בעצרת ובחג מותר.[39] רבי יוסה בי רבי בון רבי חונא בשם רבי אחא אפילו בעצרת ובחג אסור על שם (שמות יב) כל מלאכה לא יעשה בהם. מה בינה לקניבת ירק של תרומה?[40] זו ראויה לאכילה וזו אינה ראויה לאכילה. רבנין דקיסרין בעיין מה בינה לבורר קטנית בי"ט?

כיצד יעשה על דר' אליעזר? מערים ואומר זו אני רוצה לוכל, וזו אני רוצה לאכול, ואופה את כולה. וכשהוא רודה מערים ואומר זו אני רוצה ליישן[41] זו אני רוצה ליישן, ומשייר אחת.

אמר ליה רבי יושוע לא נמצאת כשורף קדשים בי"ט?! אמר לו רבי אליעזר מאיליהן הן נשרפין. אמר לו רבי אליעזר לא נמצאת עובר על בל יראה ובל ימצא?! אמר לו מוטב לעבור מצוה בלא תעשה שלא באת לפניו[42] ממצוה בלא תעשה שבאת לפניו.

א"ר פינחס אתיין אילין פלוגתא כאילין פלגוותא דתנינן תמן הניתנין במתנה אחת וכו'.[43] אמר לו רבי אליעזר ולא נמצאת עובר על בל תגרע! אמר לו רבי יהושע ולא נמצאת עובר על בל תוסיף! אמר לו[44] מוטב לעבור על מצות בלא תעשה שלא באת לפני ממצוה בלא תעשה

---

[37] "כש"עירס

[38] כ אים ייטמא העיסה, יינצל החלה

[39] להפריש חלה טמיאה

[40] (מותר להסיר עלין המעופשים (תרומה ל"ד

[41] איני רוצה לאכלו עתה, וע"כ רודה עוד ועוד—ומשייר רק אחת בתנור

[42] שאינו עושה מעשה

[43] שנתערבו בניתנין במתן ארבע

[44] ר"י לר"א—מוטב שיעבור בלי מעשה ויתן במתן אחת

שבאת לפני.

על דעתיה דרבי אליעזר[45] יקרא לה שם וירדנה? אסורה לטלטל. וירדנה ויקרא לה שם? שמא ישכח ויאכל.[46] ויקרא לה שם וירדנה, ויולך עמה אחרת לקרן זוית[47] כהיא דתנינן תמן מטלטלין תרומ' טהור' עם הטמאה עם החולין? לא דמיא תמן טמאה לצורך טהורה ברם הכא חולין לצורך טמאה.

חברייא בעיי, וישליכנה לאשפה ויקדשנה?[48] ויש אדם מקדיש דבר שאינו שלו?! ויקדישנה וישליכנה לאשפה? ויש אדם מבקיר דבר שאינו שלו?![49] ר' ירמיה בעי ויפרידנה וישליכנה לאויר הבית ויקרא לה שם.[50] [תמן א"ר ירמיה בשם ר' זעירה שני חציי זיתים בתוך הבית, אין הבית מצרף. בכלי, הכלי מצרף. והכא הוא אומר הכין! אמר ר' יוסה עד שהוא באויר הבית יקרא לה שם. אויר הבית מצרף לחלה אין קרקע הבית מצרף לחמץ.]

אותו ואת בנו שנפלו לבור רבי אליעזר אומר יעלה את הראשון על מנת לשחוט וישחוט, והשני עושין לו פרנסה שלא ימות. ר' יושוע אמר יעלה את הראשון ע"מ לשחוט ולא ישחוט ויערים ויעלה את השני אע"פ שחישב שלא לשחוט אחד מהן מותר. ר' בון בר חייה בעי מחלפה שיטתיה דרבי אליעזר תמן הוא אמר אסור להערים והכא הוא אמר מותר להערים! הכא משום בל יראה ובל ימצא, תמן מה אית לך. מחלפה שיטתיה דר' יהושע תמן הוא אמר מותר להערים והכא

---

[45] למה קורא שם ומניחה בתנור עד שיישרף...

[46] אחר הרדייה , לפני קריאת השם

[47] יקרא לה שם, וירדנה וירדה אחרת עמה ויניח שניהן בקרן זוית

[48] בעודנו עיסה לפני שהחמיצה

[49] אסור להשליך לאשפה דבר שאינו שלו

[50] ול"ש להקשות ב' קושיות דלעיל

הוא אמר אסור להערים! אמר רבי אדי כאן שבות וכאן חיוב חטאת.[51] אמר רבי יוסי בי ר' בון תמן כדי לחוס על נכסיהן של ישראל, הכא מה אית לך.

ר' יצחק ור' יאשיה חד כהדין וחד כהדין.[52]

דרש ר' ברכיה כהדא דבן בתירה. מתניתא אמרה כן: תפח תלטוש בצונין.

מיליהון דרבנין פליגין, דמר ר' חזקיה ר' אבהו בשם ר' לעזר: כל מקום ששנה רבי מחלוקת וחזר ושנה סתם הלכה כסתם: ולפי זה צריך לפסוק כבן בתירה כסתם מתניתין [ולא כר' יצחק או ר' יאשיה]

הלכה ד משנה רבן גמליאל אומר: שלש נשים לשות כאחת ואופות בתנור א' זו אחר זו.

וחכ"א: ג' נשים עוסקות בבצק אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה.

ר' עקיבה אומר: לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל התנורין שוין, זה הכלל: תפח, תלטוש בצונן:

גמרא אליבא דר"ג שכל שלשה הנשים מתחילות כאחת... תני: הראשונה שיהא כדי הסיקה, והשניה כדי שני הסיקין ואפייה אחת, והשלישית כדי ג' הסיקין ושתי אפיות. אם עשת ככר ראשון אחרון, כדי ג' הסיקין וג' אפיות. אם השלישית עשתה שני עיסות, ואפתה עיסתה הראשונה---אחרונה, נמצא שהתה...כדי ג' היסקות וג' אפיות

לפי שיטה זו, א י ן כולן מתחילות כאחת **תני** גמרה זה[53] לישתה, וגמרה זה[54] קיטופה,[55] וגמרה זה[56] הסיקה. הראשונה שוהא כדי הסיקה. השניה, כדי הסיקה דידה ואפיית

ר ל	ר ק	ר ס	ר פ				
ל ל	ל ק	ל ש	ל ש	ל ס	ל פ		
ב ל	ב ק	ב ש	ב ש	ב ש	ב ש	ב ס	ב פ

יש כאן שני תרשימים. הראשון לפי האי לישנא קמא שהכל מתחילין כאחת. והשני לפי לישנא בתרא דמתחילין בזה אחר זה. שלש נשים= רחל. לאה. בלהה. יש 8 זמנים החולפות זה אחר זה. ובכל זמן וזמן נרשם מה שכל הנשים עושות בזמן ההיא. ר=רחל. ל=לאה. ב=בלהה. ישנם 5 פעולות שאפשר לעשות: לישה, קיטוף, הסקה, אפייה, שהייה. ובתרשים הם: [ל ק ס פ ש] נמצא בכל זמן וזמן אתה רואה מה שרחל/לאה/בלהה עושים. כגון לפי תרשים הראשון, בזמן הראשון: רחל-לשה. לאה-לשה. בלהה-לשה

לפי תרשים השני, בזמן השלישי: רחל-אופה. לאה-שוהה. בלהה- מקטפת. אחר שתעיין היטב בהתרשים תבין כל דברי הגמרא

ר ל	ר ק	ר ס	ר פ				
	ל ל	ל ק	ל ש	ל ס	ל פ		
		ב ל	ב ק	ב ש	ב ש	ב ס	ב פ

חבירתה. והשלישית, כדי שני הסיקין ושתי אפיות כי היא מתחלת אחר גמר היסק הראשון. אם עשת ככר ראשון אחרון, כדי שני הסיקין ושלש אפיות:

[51] שייך באפייה (כגון בשבת) חיוב חטאת

[52] ר"א ור"י

[53] לוי

[54] שמעון

[55] Rolling the dough

[56] ראובן

רבן גמליאל אומר שלש נשים לשות כאחת אופות בתנור אחד זו אחר זו. וחכמים אומרים ג' נשים עסוקות בבצק, אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה. תני ר' הושעיה אחרת באה ולשה תחתיהן. בזמן 5 יכולה זלפה להתחיל לישה וכו' וממילא תשהה בדיוק כמו שהיית בלהה [עין תרשים]

אית תניי תני: בחיטין שלשת קבין ובשעורין ארבעת קבין. אית תניי תני: בחיטין ארבעת קבין ובשעורין שלשת קבין. מ"ד בחטין שלשת קבין בשיש בהן שמנונית[57] בשעורין ארבעת קבין בשאין בהן שמנונית. מ"ד בחיטין ארבעת קבין דאינון חטיין לחים ובשעורין שלשת קבין דאינון רטישין[58]:

הלכה ה משנה שיאור ישרף והאוכלו פטור. סידוק ישרף והאוכלו חייב כרת. ואי זהו שיאור? כקרני חגבים, סידוק שנתערבו סדקיו זה בזה דברי ר' יהודה.

וחכמים אומרים: זה וזה האוכלו חייב כרת, איזהו שיאור? כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערותיו:

גמרא רב הונא בשם רב מותר להאכילו לכלבו.[59]

תני בר קפרא[60] אין לך סדק מלמעלן שאין תחתיו כמה סדקין:

הלכה ו משנה ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מבערין את הכל מלפני השבת דברי ר"מ. וחכמים אומרים בזמנן. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר תרומה מלפני השבת, וחולין בזמנן:

גמרא אתיא דרבי מאיר כרבי ליעזר[61] וריבה מן דרבי אליעזר. דרבי אליעזר אומר שלא יבוא לידי בל יראה ובל ימצא. רבי מאיר אומר שלא יבוא לספק בל יראה ובל ימצא. אתיה דרבנין כר' יהושע וריבה מר' יושוע. דרבי יושוע אומר אין שורפין את הקדשים ביום טוב. ורבנין אמרין אפילו בחול אין שורפין את הקדשים.

תני א"ר יודה: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על תרומה טהורה שאסור לשורפה[62] על מה נחלקו על התלויה שבית שמאי אומרים אין שורפין ובית הלל אומרים שורפין. אמרו בית שמאי לב"ה כלום אתם אומרים בטהורה שלא תישרף[63] אלא שאני אומר שמא כהן אחד שבת בתוך התחום והוא בא ואוכלה בשבת. אף תלויה לא תישרף שאני אומ' שמא אליהו שבת בהר הכרמל והוא בא ומעיד עליה בשבת שהיא טהורה. אמרו להן בית הלל מובטחין אנו שאין אליהו בא לא בשבתות ולא בימים טובים.

רבי אבהו בשם ר' יוחנן אתיא דרבי אלעזר בי רבי צדוק כרבן גמליאל[64] כמה דרבן גמליאל אמר מה שני בין חולין לתרומה, כן ר' אלעזר בי רבי צדוק אמר מה שני בין חולין לתרומה. כמה דתימר הלכה כרבן גמליאל. ודכוותה הלכה כרבי אלעזר ב"ר צדוק:

הלכה ז משנה ההולך לשחוט את פסחו, ולמול את בנו, ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו, ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו, אם יכול לחזור ולבער, ולחזור למצותו, יחזור, ואם לא יבטל בלבו. להציל מיד הגייס, ומיד הנהר, ומן הדליקה, ומן המפולת, יבטל בלבו.

---

[57] ממהרת להחמיץ

[58] יבישים כ"צ ועושים הרבה

[59] לר"י

[60] טעמא דחכמים

[61] של הלכה 3

[62] מלפני השבת

[63] אע"פ שאין כהנים בעיר לאוכלה

[64] ריש פ"ב

ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד:[65]

א"ר יוסה בי ר' בון בוא וראה מה גדול הוא השלום שהוקש לשני דברי' שחייבין עליהן כרת מילת בנו ושחיטת פסחו. מי קודם אמר רבי פינחס מן מה דכתיב (שמות יב) המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו. הדא אמרה שמילת בנו קודמת לשחיטת פיסחו

אפילו יכול לחזור ולבער לילך ולהציל[66]

שביתת הרשות אצל רבו או אצל מי שהוא גדול ממנו בחכמה.[67] כאן[68] שנה רבי המעשה קודם לתלמוד. נמנו בעליית בית אריס בלוד התלמוד קודם למעשה. ר' אבהו שלח לרבי חנינה בריה יזכי בטיבריה. אתון ואמרין ליה גמל הוא חסד שלח ומר[69] ליה המבלי אין קברים בקיסרין שלחתיך לטבריא?! שכבר נמנו וגמרו בעליית בית אריס בלוד שהתלמוד קודם למעשה. רבנין דקיסרין אמרין הדא דתימר בשיש שם מי שיעשה אבל אם אין שם מי שיעשה המעשה קודם. דלמא ר' חייא רבי יוסי ר' אימי ענון[70] למיתי גבי רבי אלעזר אמר לון אן הויתון? אמרין ליה גמל חסד. אמר לון ולא הוה תמן חורנין? אמרין ליה מגור היה:[71]

הלכה ח משנה וכן מי שיצא מירושלם ונזכר שיש בידו בשר קודש,[72] אם עבר הצופים שורפו במקומו, ואם לאו חוזר ושורפו בפני הבירה מעצי המערכה.

עד כמה הן חוזרין?[73] ר' מאיר אומר זה וזה בכזית. רבי יהודה אומר זה וזה בכביצה. וחכמים אומרים בשר קודש בכזית, וחמץ בביצה:

רבי סימון בשם רבי יושוע בן לוי כתיב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה על מצילות הסוס קדש וגו'. עד מקום שהסוס רץ ואינו עושה צל.[74]

רבי שמואל בר רב יצחק בעי, אם קודש הוא[75] ישרפנו במקומו? שכן אפילו בירושלם שורפין אותו לפני הבירה מעצי המערכה.

[ההן יוצא[76] מה את עבד ליה, כי מטמא בחוץ[77] או כי מטמא בפנים? אמר רבי יוסה מכיון שנמצא פסול מחמת מקומו נעשה כמטמא בחוץ. אמר רבי יוסי בי רבי בון טהור הוא דבר תורה, את הוא שגזרת עליו טומאה, לא דייך שגזרת עליו טומאה, אלא שאת מבקש לעשותו כמטמא בחוץ?! אלא כמטמא בפנים.]

אית תניי תני ומחלף, רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסי כמתניתין. אמר ר' יודן סימנא מן ההיא דברכות, עד כמה מזמנין עד כזית, ר' יהודה אומר עד כביצה[78]

תני: פחות מיכן, אין מטריחין עליו שיחזור. מה בין זה לזה? זה[79] יש לו ביטול.

עד כדון בשר קודש, חמץ מניין?[80]

---

[65] "אפי' כשיחזור ישתהה ויתבטל מ"שביתתו

[66] לא יחזור רק ילך ויציל

[67] ג"ז הוה רשות

[68] "יחזור מיד"

[69] שלח ואמר לו

[70] נשתהו מלבא

[71] שכנינו היה ומפני דרכי שלום

[72] נותר

[73] כגון שביתת רשות או מן הצופים ולפנים—לעניין חמץ/שריפת נותר

[74] יוסיפו על ירושלים שיעור "ריצת סוס מן הבקר עד חצות" (בחצות אין עושה צל)

[75] אים מן הצופים ולפנים "קודש", ישרפנו שם!

[76] ורבנן גזרו עליו טומאה

[77] ...כבשר שנטמא חוץ לעזרה שדינו לישרף בחוץ, או

[78] 'וכן יש לגרוס במתני

[79] ?למה הקילו חכמים דמתני' בחמץ עד כביצה

[80] מנא ליה לר' יהודה שיעור כביצה לעניין ח מ ץ ?—ומתרץ, כיון ששנו חכמי המשנה הקדמונים "וכן..."

אמר רבי יוסי בי רבי בון מן מה דתנינן וכן מי שיצא מירושלם הדא אמרה מה דנפל לדין נפל לדין:

אלמא שווים לכל דבר

מסכת פסחים פרק ד

הלכה א משנה מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות, עושין. מקום שנהגו שלא לעשות, אין עושין. ההולך ממקום שעושין למקום שאינן עושין, או ממקום שאינן עושין למקום שעושין, נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם. ואל ישנה אדם מפני המחלוקת:[1]

גמרא כתיב (דברים טז) שם תזבח את הפסח בערב. אין לי אלא הוא שלוחו מניין תלמוד לומר ובשלת ואכלת.[2] מה תלמוד לומר שם תזבח את הפסח בערב? אינו בדין שתהא עסוק במלאכתך וקרבנך קרב[3] אבל אסרו מלעשות מלאכה כהא דתני להן כל איניש דיהוי עלויה אעין וביכורין.[4] האומר הרי עלי עצים למזבח וגיזרים למערכה אסור בהספד ובתענית ומלעשות מלאכה בו ביום.

אמר רב יונה אילין תמידין קרבנותיהן של כל ישראל אינון, אם יהוו כל ישראל עולין לירושלם לית כתיב אלא (שם) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך! אם יהיו כל ישראל יושבין ובטילין והכתיב (דברים יא) ואספת דגנך מי אוסף להן את הדגן! אלא שהתקינו הנביאים הראשונים עשרים וארבע משמרות על כל משמר ומשמר היה עומד[5] בירושלם של כהנים ושל לוים ושל ישראלים. תני עשרים וארבעה אלף [לישנא דקרא נקט]. עמוד אחד מירושלם, וחצי עמוד מיריחו. [כגון 100 אנשים מירושלים ו50 מיריחו] אף יריחו היתה יכולה להוציא עמוד שלם, אלא בשביל לחלוק כבוד לירושלם היתה מוציאה חצי עמוד. הכהנים לעבודה, והלוים לדוכן, וישראל מוכיחין על עצמן שהן שלוחיהן של כל ישראל.

תני רבן שמעון בן אלעזר אומר: כהנים ולוים וישראלים ושיר מעכבין את הקרבן. רבי אבון בשם רבי אלעזר טעמא דרבי שמעון בן אלעזר (דברי הימים ב כט) כל הקהל משתחוים אלו ישראל. והשיר משורר. אלו הלוים. וחצצרות מחצצרים אלו הכהנים. הכל עד לכלות העולה. הכל מעכבין את הקרבן. רבי תנחומא בשם רבי לעזר שמע לה מן הדא (במדבר ח) ואתנה את הלוים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל אלו הלוים. לעבוד את עבדת בני ישראל באהל מועד אלו הכהנים.ולכפר על בני ישראל זה השיר. ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקדש אלו ישראל. מניין שהשיר קרוי כפרה חיננה אבוי דרב ינטה בשם ר' בניה ולכפר על בני ישראל זה השיר. מניין שהשיר מעכב ר' יעקב בר אחא ר' שמעון בולוטה בשם ר' חנינה ולכפר על בני ישראל זה השיר.

הרי פסח הרי קרבנן של כל ישראל הוא ותלו אותו מנהג! אמר רבי אבהו שנייא הוא שאין הפסח קרב אלא משש שעות ולמעלן. ר' אבהו בעי אמר הרי עלי עולה משש שעות ולמעלן מותר לעשות מלאכה משש שעות ולמטן?![6] ר"ר יוסה פסח שהקריבו בשחרית אינו פסח,

---

[1] כששייך "מחלוקת", לא ישנה ממנהג מקומו

[2] עיקר המצווה=אכילה

[3] שיהא "כאלו" הוא מקריב

[4] המביא עצים או בכורים, אסור בהספד ותענית ומלאכה

[5] מעמד=

[6] וודאי דאסור כל היום, וה"ן ליתסר כל היום

עולה שהקריבוה בשחרית עולה הוא.

כל הדברים תלו אותן במנהג. נשיי דנהיגין דלא למיעבד עובדא באפוקי שובתא, אינו מנהג. עד יפני סדרה, מנהג.[7] בתריי' ובחמשתה, אינו מנהג. עד יתפני תענית' מנהג.[8] יומא דערובתה, הושענא רבה אינו מנהג. מן מנחתה ולעיל, מנהג. יומא דירחא[9] מנהג. א"ר זעירה נשייא דנהגן דלא למישתייה[10] מן דאב עליל, מנהג. שבו פסקה אבן שתייה מה טעם (תהילים יא) כי השתות יהרסון. א"ר חיננא כל הדברים מנהג.[11]

אעין דשיטין עצי שטים שהיו קבלה בידם שהשתמשו בהם לצורך המקדש הוו במגדל צבעייה, אתון ושאלון לר' חנינא חבריהון דרבנן מהו מיעבד בהן עבודה? אמר להן מכיון שנהגו בהן אבותיכם באיסור אל תשנו מנהג אבותיכם נוחי נפש.

ר"א בשם ר' אבון כל דבר שאינו יודע שהוא מותר וטועה בו באיסור, נשאל והן מתירין לו. וכל דבר שהוא יודע בו שהוא מותר והוא נוהג בו באיסור, נשאל אין מתירין לו. יושבין על ספסלו של עכו"ם בשבת.[12] מעשה בר"ג שישב לו על ספסל של עכו"ם בשבת בעכו אמרו לו לא היו נוהגין כן להיות יושבין על ספסלו של עכו"ם בשבת ולא ר"ל להן מותר לעשות כן אלא עמד והלך לו.

מעשה ביהודה ובהלל בניו של רבן גמליאל לרחוץ במרחץ בכבול אמרו להן לא נהגו כאן להיות רוחצין שני אחים כאחת ולא רצו לומר מותר כן אלא נכנסו זה אחר זה. ועוד שיצאו לטייל בקורדקיות[13] של זהב בלילי שבת בבירו. אמרו להן לא נהגו כאן להיות מטילין בקורקדקיות של זהב בשבת ולא רצו לומר להן מותר כן אלא שלחו ביד עבדיהן.

ולא סוף דבר פסח, אלא אפילו מנהג קיבלו עליהן חרמי טיבריה וגרוסי ציפורין. דשושי עכו. שלא לעשות מלאכה בחולו של מועד. ניחא גרוסי ציפורין דשושי עכו.[14] חרמי טיבריה ואינן ממעטין בשמחת הרגל? צד הוא בחכה, צד הוא במכמורת. אפילו כן אינן ממעטין בשמחת הרגל? רבי אימי מיקל לון[15] שהן ממעטין בשמחת הרגל.

גלו ממקום למקום וביקשו לחזור בהן? ייבא כהדא דא"ר בא בני מיישא קיבלו עליהן שלא לפרש בים הגדול. אתון שאלון לרבי אמרין ליה אבותינו נהגו שלא לפרש בים הגדול, אנו מה אנו? אמר להן מכיון שנהגו בהן אבותיכם באיסור אל תשנו מנהג אבותיכם נוחי נפש.[16] ואין אדם נשאל על נדרו?! תמן מי שנדר, נשאל. ברם הכא אבותיכם נדרו. כל שכן יהו מותרות! א"ר חנניה לא מן הדא אלא מן הדא. רבי, תלמידיה דר' יודה הוה. דר' יודה אמר אסור לפרש בים הגדול.[17]

ר"ש בן לקיש שאל לר' יוחנן ואינו

---

[7] עד שיגמרו הקהל "סידרא" (פסוקים ותירגומם)

[8] מנהג ישראל להתענות בכל ב וה. ונשים שאינן עושין מלאכה ב"כל היום", אינו מנהג. עד שישלם "סדר התענית", מנהג

[9] ר"ח

[10] לארוג

[11] פליג

[12] ול"ח דמיחזי כמו"מ

[13] Loose sandals

[14] שאינן כותשין החטים והפולים=גריסי, שאפשר ע"י בעלים

[15] מקלל אותם

[16] אף ש"הולכים ממקום למקום"!

[17] מפני הסכנה!

אסור[18] משום בל תתגודדו? [א"ל בשעה שאלו עושין כב"ש ואלו עושין כב"ה. ב"ש וב"ה אין הלכה כב"ה! א"ל בשעה שאלו עושין כר"מ ואלו עושין כר' יוסה. ר"מ ור' יוסי אין הלכה כר' יוסי!] א"ל תרי תניין אינון על דר"מ, ותרין תניין אינון על דר' יוסי.רק בכה"ג שייך ל"ת [לא במנהגים] א"ל הרי ר"ה וי"ה,[19] ביהודה נהגו כר"ע, ובגליל נהגו כר' יוחנן בן נורי! אמר רבי שנייה הוא שאם עבר ועשה ביהודה כגליל, ובגליל כיהודה יצא. הרי פורים, הרי אלו קורין בי"ד ואלו קורין בט"ו! א"ל מי שסידר את המשנה סמכה למקרא, משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר.

ניחא ממקום שעושין למקום שאין עושין. ממקום שאין עושין למקו' שעושין ויבטל?! ומתרץ שהרי כמה בטילין יש לו באותו מקום! ר' סימון בשם רבי יוחנן במתמיה: באיש חלש

הלכה ב משנה כיוצא בו: המוליך פירות שביעית ממקום שכלו למקום שלא כלו, או ממקום שלא כלו למקום שכלו, חייב לבער. רבי יהודה אומר: צא והבא לך אף אתה!

גמרא כלו מטיבריה ולא כלו מציפורין. אמר לו מציפורין הבאתים! אם אין את מאמינני צא והבא לך אף אתה. ר' חנניה ור' פינחס, ר' יודה ור' יוסה שניהן אמרו דבר אחד.[20] דתנינן תמן: אוכלין על המופקר ואין אוכלין על השמור, ר' יוסי אומר אף על השמור. אמר לון מן השמור הבאתים ואם אין את מאמינני הרי שדה פלוני משומרת לפניך צא והבא לך אף אתה:

הלכה ג משנה מקום שנהגו למכור בהמה דקה לעכו"ם מוכרין, מקום שנהגו שלא למכור אין מוכרין. ואל ישנה אדם מפני המחלוקת. ובכל מקום אין מוכרין להן בהמה גסה עגלים וסייחים שלמין ושבורין רבי יהודה מתיר בשבורה בן בתירה מתיר בסוס:

גמרא מותר לגדל?! א"ר בא כגון מהיר שהוא ששה עשר מיל על ששה עשר מיל.[21]

הוון בעיי מימר מאן דמר מותר למכור מותר לייחד[22] מאן דאמר אסור למכור אסור לייחד. ר' יונה רבי לעזר בשם רב ואפילו כמאן דאמר מותר למכור אסור לייחד. מה בין למכור מה בין לייחד? תמן מכיון שהוא מוכרה לו כבהמתו של עכו"ם היא. ברם הכא בהמתו של ישראל היא והוא חשוד עליה:

מקום שנהגו שלא למכור אין מוכרין. למה? שהיא מוציאה מידי גיזה. הגע עצמך שהיתה עז, שהוא מוציאה מידי בכורה. הגע עצמך שהיה זכר, שהוא מוציאו מידי מתנות. מעתה חיטין אל ימכור לו שהוא מוציאן מידי חלה! יין ושמן אל ימכור לו שהוא מוציאן מידי ברכה!

בכל מקום אין מוכרין להן בהמה גסה. מה בין גסה מה בין בהמה דקה? בהמה גסה יש בה חיוב חטאת,[23] בהמה דקה אין בה חיוב חטאת. ואינו חולב ואינו גוזז?! תמן הוא מתחייב ברם הכא היא מתחייבת.

א"ר אימי בבליי בשם רבנין דתמן,

---

[18] מקום שנהגו וגו'

[19] לענין הזכרת מלכויות בקדושת היום/השם

[20] ...דסומכין על כל שהוא

[21] ואין חשש גזל

[22] גוי עים בהמת ישראל ול"ח לרביעה

[23] חורש בה בשבת

פעמי' שהוא מוכרה לו לניסיון והוא מחזירה לו לאחר ג' ימים ונמצא עובר עבירה בבהמתו של ישראל.[24] מעתה לניסיון אסור שלא לניסיון מותר? זו מפני זו.

עבר ומכר קונסין בו. כשם שקונסין להלכה, כך קונסין למנהג. מניין שקונסין בו להלכה? חד ב"נ זבין גמלא לחד ארמאי, אתא עובדא קומי רשב"ל, וקנסיה בכיפלה בגין דייחזר ליה גמלא. א"ר יוסה בי ר' בון לסרסור קנסו. והוון צווחין ליה, ברא דמסרסר לארמאה. מה ר' שמעון בן לקיש כר' יודה? דתנן בשם ר' יודה הלוקח בהמה מן העכו"ם בקבלה, וילדה בכור, מעלה עמו בשוה ונותן חצי דמים לכהן. נתנה לו בקבלה, מעלה עמו אפילו עשר דמים בשוה ונותן כל הדמים לכהן.[25] וחכמים אומרים הואיל ואצבע העכו"ם באמצע נפטרה מן הבכורה. ר' שמעון בן לקיש כר' יודה ורבה מן דרבי יודה, מה דאמר רבי יודה משום הילכות בכורה, מה דאמר רבי שמעון בן לקיש משום הילכות בהמה גסה:

רבי יודה מתיר בשבורה. לא אמר רבי יודה אלא בשבורה שאינה יכולה להתרפאות. אמרו לו: והרי מביאין לה זכר ונרבע' ממנו! א"ל אף אני לא אמרתי אלא בשבור זכר שאינו יכול להתרפאות. אמרו לו: והרי מביאין לו נקיבה והוא רובעה והיא יולדת.

ושבורין... רב אבון בשם רבנין דתמן: זאת אומרת שאסור להמציא להן זרע.

תמן תנינן הלוקח עובר חמורו של עכו"ם, המוכר לו אע"פ שאינו רשאי, המשתתף לו, והמקבל ממנו, והנותן לו בקבלה, פטור מן הבכורה. רבי חגיי בעא קומי רבי יוסי לית הדא אמרה שאסור להמציא להן עוברים? אמר ליה כבר קדמך רבי אבון דמר ר' אבון בשם רבנין דתמן זאת אומרת שאסור להמציא להן זרע:

בן בתירה מתיר בסוס. לא אמר בן בתירה אלא בסוס זכר שהוא הורג בעליו במלחמה. יש אומרים שהוא רץ אחר נקיבה. ויש אומרים שהוא עומד ומשתין.[26] מה נפק מן ביניהון הסריס: מאן דמר שהוא רץ אחר נקיבה זה אינו רץ אחר נקיבה, מאן דמר שהוא עומד ומשתין אף הוא עומד ומשתין.

דברי חכמים.[27] רבי אחא בשם רבי תנחום בר חייה לכשיזקין הוא כודנו בריחיים:[28]

ר' יוסה בי רבי בון בשם ר' חונה, בן בתירה ור' נתן אמרו דבר אחד. דתני הוציא בהמה וחיה ועופות בין חיים בין מתים חייב. ר' נתן אומר מתים חייב, חיין פטור. רבנין אית להון משום חייב חטאת, ואינון מתיבין ליה הכין?! תיפ"ל משום חי <u>אינו</u> נושא א"ע! כשיטתו השיבוה, כשמתוך שאת אומר משום הלכות בהמה גסה ולית לך משום כלי זיין--וגם משום משא ליכא אוף אית לן לכשיזקין הוא כודנו בריחיים.

ר' אומר אומר אני שהוא[29] אסור משום שני דברים: משום כלי זיין ומשום הלכות בהמה גסה.

ותני כן: חיה גסה כבהמה דקה.

---

[24] טעם איסור בהמה גסה
[25] אלמא קניס

[26] !"ונמצא "מסכן בעליו במלחמה
[27] אוסרין בסוס
[28] ועושה מלאכה בשבת
[29] סוס

מאן תניתא רבי.[30]

דברי חכמים: ר' ביסנא חנין בר בא בשם רב חיה גסה כבהמה גסה:

הלכה ד משנה מקום שנהגו לוכל צלי בלילי פסחים אוכלין. מקום שנהגו שלא לוכל אינן אוכלין.

מקום שנהגו להדליק את הנר בלילי יום הכיפורים, מדליקין. מקום שנהגו שלא להדליק, אין מדליקין. מדליקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובמבואו' אפילין ועל גבי החולין:

גמרא ר' בא בעא קומי ר' אימי אפי' בשר עגל אפי' בשר עוף? א"ל אפי' בשר עוף. סברין מימר אפי' ביצה אפי' קולקס[31] א"ר יודן בי ר' חנין ובלבד מן השחיטה.

תני ר"ש בן אלעזר אומר יה"כ שחל להיות בשבת אפילו במקום שלא נהגו להדליק מדליקין. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי ר' יוסה בן שאול בשם רבי הלכה כר"ש בן אלעזר. דרש ר' חייה בר בא לטיבריה כהדא דר"ש בן אלעזר. ר' יוסה אמר לה רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן, ר' חזקיה ואמרי לה ר' יעקב בר אחא בשם ר' שמואל בר נחמן: מקום שנהגו להדליק משובח ממקום שנהגו שלא להדליק. א"ר ירמיה תדע שהוא כן שהרי יום הכיפורים שחל להיות בשבת אפילו מקום שנהגו שלא להדליק מדליקין! ר' בא ור' סימון תריהון אמרין תדע לך שהוא כן שהרי האיש הזה צנוע ואינו משמש מטתו לאור הנר. בין כמ"ד מדליקין בין כמ"ד אין מדליקין מפני הרגל עבירה. מאן דאמר מדליקין שהוא רואה ומתבייש. ומ"ד אין מדליקין שלא יראה ויתאוה.

תני אפילו בתי כנסיות ובתי מרחציות. לכן צריכה, אפילו מקום שלא נהגו להדליק, מדליקין.[32]

יה"כ שחל להיות בשבת מהו להדיח כבשין ושלקות מן המנחה ולמעלן? רב אמר אסור ר' לעזר אמר מותר. ר' יעקב בר אחא בשם ר' אלעזר מה טעם אמרו מדיחין כבשים ושלקות מן המנחה ולמעלן? מפני סכנה [אכילת עלים מעופשים [כי בערב, לא יסירם]]. שנייא היא יה"כ שחל להיות בחול, שנייא היא יו"כ שחל להיות בשבת?! התיב ר' חנניה חברון דרבנין מתניתא פליגא על ר"א: יה"כ שחל להיות בשבת חלות מתחלקת לערב! שנייא היא שע"י שהוא דבר קל, שמא ישכח ויאכל. התיב ר' פינחס מתניתא פליגא עלוי דר' אלעזר: יום הכפורים שחל להיות בשבת שבתון שבות, ובחול שבתון שבות. אם בחול את שובת לא כ"ש בשבת! לא צורכה דלא, אפילו דברים שאת מותר לעשותן בחול, את שובת עליהן בשבת. ואי זו? זו הדחת כבשים ושלקות.

רבי יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו נראין דברים בדבר שדרכו לבוא בצונין, אבל דבר שדרכו לבוא ברותחין עד דיידא גלשה, הוא מקנב. כשהמים מתחממין, יכול לקנב אמר ר' מנא אם אומר את כן, אף משתבש ולא מקנב, ונמצא בא לידי סכנה. ר' בא בעא קומי ר' אימי מהו להדיח כבשים ושלקות מן המנחה ולמעלן? אמר ליה שרי. רבי יעקב בר אחא שאל לרבי חייה ולרבי יסה מהו להדיח כבשים ושלקות מן המנחה ולמעלן? אמר ליה שרי. רבי זעירה בעא קומי רבי אימי מהו מימר לחליטה

---

[30] ואין אסור רק משום כלי זין (כן שיטת רבי במ' ע"ז)

[31] דג

[32] מפני צורך רבים

עבד לי חליטה, לומר לאופה: עשה לי עוגה! אמר ליה שרי. עבד לי תופין, שרי. עבד לי פתילה, אמר ליה לא. מה בין זה לזה? זה אוכל נפש וזה אינו אוכל נפש:

הלכה ה משנה מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין מקום שנהגו שלא לעשות אינן עושין ובכל מקום תלמידי חכמים בטלין

ר' שמעון בן גמליאל אומר יעשו כל אדם עצמן כתלמידי חכמים:

גמרא רבי אבון רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודן נשייא במתמיה, כשמעורר תמהון חייב לעשות

יעשו כל אדם עצמן תלמידי חכמי'?! כל עצמן לא גזרו חכמי' בטילה בתשעה באב!

הלכה ו משנה וחכמים אומרים: ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות ובגליל לא היו עושין כל עיקר

הלילה: ב"ש אוסרין וב"ה מתירין עד שתנץ החמה:

גמרא הא יום א ס ו ר ?! רבי לעזר בשם רבי הושעיה יום פסח הוא לה'!

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן רבי לא בשם רבי לעזר שני תלמידים שנו אותה. אמר רבי זעירא אשכחית אמר תלתא אינון חד אמר אסור וחד אמר מותר וחד אמר מנהג:

הלכה ז משנה ר"מ אומר כל מלאכה שהתחיל בה קודם לי"ד גומרה בי"ד אבל לא יתחיל בה בתחילה בי"ד אע"פ שיכול לגומרה

וחכ"א שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים: החייטים והספרים והכובסין. ר' יוסי בי ר' יהודה אומר אף הרוצענים:

גמרא ובלבד דבר שהוא לצורך המועד. אבל לא יתחיל בארבעה עשר אפילו דבר שהוא לצורך המועד. וחכמים אומרים שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים. החייטין, שכן הדיוט תופר כדרכו בחולו של מועד. הספרין, שכן נזירין ומצורעין מגלחין במועד. הכובסין, שכן דרך העולין מטומאה לטהרה להיות מכבסין במועד. רבי יוסי בן ר' יהודה אומר אף הרוצענין, שכן דרך עולי רגלים להיות מתקנין מנעליהן וסנדליהן במועד. ורבנין אמרין עשירים היו, בבהמה היו עולין.

הלכה ח משנה מושיבין שובכין לתרנגולין בארבעה עשר.

תרנגולת שברחה מחזירין אותה למקומה, ואם מתה מושיבין אחרת תחתיה.

גורפין מתחת רגלי הבהמה בארבעה עשר, ובמועד מסלקין לצדדין.

מוליכין ומביאין כלים מבית האומן אף על פי שאינן לצורך המועד:

גמרא הא במועד אסור. להושיב שובכין

אין מרביעין את הבהמה במועד אבל מוליכין אותה לבקרות. ר' יודה אומ' חמורה שהיא תובעת זכר מרביעין אותה שלא תיצן ושאר כל הבהמה מוליכין אותה לבקרות. ומקיזין דם לאדם ולבהמה במועד ואין מונעין רפואה מאדם ומבהמה במועד:

תרנגולת שברחה מחזירין אותה למקומה. והן שיחזירוה שלשה ימים למרידה

ואם מתה מושיבין אחרת תחתיה. והוא שישבה על ביצה שלשה ימים מעת לעת.

א"ר מנא מתניתא אמרה כן: ארבעה עשר

חמשה עשר ומקצת היום ככולו.

א"ר אבון תיפתר שישבה מאיליה, ולית ש"מ כלום.

זבל שבמבוי, מסלקו לצד. שברפת ושבחצר, מוציאו לאשפה. א"ר בא הדא דתימר בחצר קטנה, אבל בחצר גדולה מסלקו לצד. הרפת, בין גדולה בין קטנה מוציאו לאשפה. אמר רבי בא מפני שניוולה קשה:

הלכה ט משנה ששה דברים עשו אנשי יריחו, על שלשה מיחו בידם ועל ג' לא מיחו בידם. אלו שלא מיחו בידם: מרכיבין דקלים כל היום,[33] וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין לפני העומר. ולא מיחו בידן.

אלו שמיחו בידן: מתירין בגמזיות של הקדש,[34] ואוכלין מתחת הנשרים בשבת, ונותנין פיאה לירק ומיחו בידן חכמים:

גמרא מאן תנא קוצרין[35] ר"מ. מאן תנא גודשין[36] ר' יודה. א"ר יעקב בר' סוסיי קומי ר' יוסי כל עמא מודיי שקוצרין[37] וכל עמא מודיי שאין גודשין.[38] מפליגין בהרכבת דקלים. ר"מ אומר מרכיבין דקלים כל היום וברצון חכמים היו עושין, ר' יודה אומר לא היו עושין ברצון חכמים

כיצד היו כורכין את שמע? אמר רב אחא אמר רבי זעירה א"ר לא: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אלא שלא היו מפסיקין בין תיבה לתיבה דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר מפסיקין היו, אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ר' יוסה אמר ר' זעירה ר' לא שמע ישראל ה' וגו' אלא שלא היו מפסיקין בין אחד לברוך דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

כיצד היו מתירין בגמזיות של הקדש? אמרו להן חכמים אין אתם מודין לנו בגידולי הקדש שהן אסורין! אמרו להן אבותינו כשהקדישו לא הקדישו אלא קורות מפני בעלי אגרוף שהיו באו ונוטלין אותן בזרוע. מה? רבנין סברין מימר קורות ופירות הקדישו?! אפילו תימר קורות הקדישו ופירות לא הקדישו, צריכא לרבנין, המקדיש שדה אילן מהו שישייר לו מן הגידולין[39]

נשמעינה מן הדא: משנודעו העוללות, העוללות לעניים.[40] שנייא היא שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. מעתה אפילו לא נודעו העוללות יהו העוללות לעניים! שנייא היא שהוא כרם להקדש[41]

כהדא דתני: הנוטע כרם להקדש, פטור מן הפרט מן הערלה ומן הרבעי ומן העוללות, וחייב בשביעית. ר"ז בשם ר' יוחנן (ויקרא כה) ושבתה הארץ שבת לה'. אפילו דבר שהוא לה', קדושת שביעית חלה עליו.

ר' חייה בר אבא בעא קומי דר' מנא, לאוכלו בלא פדיון אי אפשר, שא"א להקדש לצאת בלא פדיון, לפדותו ולאוכלו

---

[33] של ע"פ

[34] פירות של תאינה, שאבותיהן הקדישו הקורות, ונקצצו, וצמח אחרת

לכתחילה אבל גדישה אסור[35]

[36] דתני: קוצרין וגודשין ולא מיחו

[37] לכתחילה

[38] לכתחילה

[39] האים אפשר לשייר גידולין

[40] ולא חיילא הקדש, אלמא משייר איניש גידולין

[41] והקדש פטור מן מתנ"ע

אין אתה יכול, שלא יהא[42] כלוקח לו קורדום מדמי שביעית. אמר ליה הגזבר היה מחלפן ביד אחר. ובמעות שנותן לו האחר, לוקח מהם קורדום. והאחר מוציא המעות לאכילה

א"ר מתנייה למה לי נן פתרין לה כההיא דמר ר' יוחנן דברי ר' יוסה מפני שקדם נדרו להבקירו.[43] והכא משנודעו העללות מפני שקדם הבקרו להקדישו.

א"ר יוחנן והורון כר' יוסה.[44]

ואיזו היא שכחה בעריס? כל שאינו יכול לפשוט את ידו וליטלה; וברוגלייות, משיעבור ממנה.

לית הדא רישא פליגא על ר' יוחנן? דרבי יוחנן אמר מכיון שעבר עליו ושכחו, הרי הוא שכחה! שנייא היא בעריס[45] שדרכו לבחן.

אפילו על דר' אושעיה לית היא סיפא פליגא, דרבי הושעיה אמר רומס הייתי זיתים עם רבי חייה הגדול, ואמר לי כל זית שאת יכול לפשוט ידך וליטלו, אינו שכחה! שנייא היא שכל רוגלות ורוגלות אומן[46] בפני עצמו.

רבי אבא בר כהנא בעא קומי רבי אימי, המשכיר בית לחבירו ונצרך[47] לדמיו?

---

42 הגזבר יקח דמי פדיון—שיש עליהן קדושת שביעית—ויקח בהן קורדום!

43 באוסר חבירו מליהנות, ואח"כ מפקיר, דל"מ

44 בסוגיא דנדרים

45 "גפנים חשובות שגדילין על "גדר

46 שורה, וע"כ לא אמרינן ביה "פשיטת= יד"

47 המשכיר העני מאד והוצרך למעות,

[48] א"ל לא עלה על דעת שימות ברעב.[49] ר' זעירא רבי לא תריהון אמרין: מיסתיוסיס[50] כאוני הוא[51] ונקנית במקח.[52]

תני המשכיר בית לחבירו ועמד והקדישו הרי זה דר בתוכו ומעלה שכר להקדש אימתי בזמן שלא הקדים לו שכרו אבל בזמן שהקדים לו שכרו הרי זה דר בתוכו חנם.

ביומוי דר' מנא הוות נימורת גדוד בציפורין, והוון בניהון מישכונין גבין,[53] מדאתאי מיזל לון, אפיק ר' מנא כדון כהיא דר' אימי. אמר: לא דאנא סבר כדעתיה, אלא בגין ציפרייא דלא יחלטון בניהון:

ואוכלין מתחת הנשרים. מה נן קיימין? אם בשנשרו מעי"ט דברי הכל מותר! אם בשנשרו בי"ט דברי הכל אסור! אלא כי נן קיימין בסתם:

ונותנין פיאה לירק. לא היו נותנין אלא מן הלפת ומן הקפלוטות[54] שלקיטתן כאחת, רבי יוסה אומר אף לכרוב.

מעשה בבן בוהיין שנתן בנו פיאה לירק לעניים, ובא אביו ומצאן עומדין על פתח הגינה אמר להן הניחו מה שבידכם.

ומכר ביתו

48 ומכר את ביתו לאחר

49 ומכרו קיים, והשוכר חייב לפנות

50 A lease

51 כמקח" הוא"

52 כ אינה נפקעת ע"י מקח, רק נשאר שוכר אצל בעה"ב השני

53 חיל המלך בא לציפורי וחטפו ילדים ל"משכון" כדי שיפדם בממון. מכרו אנשים בתיהם המושכרים, שיהיה להם מעות לצורך זה. ור' מנא פסק שחייבין השוכרים לצאת מהבית—אף תוך זמן השכירות—מפני צורך השעה

54 Turnips & head of leek

הניחו מה שבידן, ונתן להם בכפליהן מעושרין, לא שהיתה עינו צרה אלא שהיה חושש לדברי חכמים.

חד זמן צרכין רבנן נידבא, שלחון לר' עקיבה ולחד מן רבנין עמיה. אתון, בעיי מיעול לגביה[55] ושמעון קליה דטלייא א"ל מה ניזבין לך יומא דין א"ל טרוכסמין[56] לא מן יומא דין אלא מן דאתמול דהוא כמיש וזליל. שבקון ליה ואזלון לון.[57] מן דזכין כל עמא, אתון לגביה.[58] אמר לון למה לא אתיתון גביי קדמיי כמה דהויתון נהיגין? אמר כבר אתינן ושמעינן קליה דטלייא אמר לך מה ניזבון לך יומא דין, ואמרת ליה טרוכסימון לא מן דיומא דין אלא מן דאתמול דהוא כמיש וזליל. אמר מה דביני לבין טלייא ידעתין. לא מה ביני לבין בריי![59] אע"פ כך אזלון ואמרו לה והיא יהבה לכון חד מודיי דדינרין.[60] אזלין ואמרין לה, אמרה לון מה אמר לכון גדיל, או מחיק? ואמרי לה סתם אמר לן. אמרה לון אנא יהבה לכון גדיל ואין אמר גדיל הא כמילוי.[61] ואין לא אנא מחשבנא גודלנה מן פרני.[62] כיון ששמע בעלה כך, כפל לה את כתובתה:

---

[55] בן בוהיין

[56] endive

[57] הניחו אותו והלכו אצל אחרים (שחשבו כי עני הוא!)

[58] אחר שנתנו כולם, באו לו

[59] מה שביני ובין ילדיי אתם מכירים, לא מה שביני ובין בוראי!

[60] כלי "מודיוס" מלא דינרין

[61] הרי כדבריו

[62] לנכות המותר מן הכתובה

פסחים פרק ה

הלכה א משנה תמיד נשחט בשמונה ומחצה וקרב בתשע ומחצה. ערב פסחים, נשחט[1] בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה בין בחול בין בשבת. חל ערב פסחים להיות ערב שבת, נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה. והפסח אחריו:

גמרא כתיב (שמות כט) וזה אשר תעשה על המזבח וגו' הייתי אומר יקרבו שניהן בשחרית ושניהן בין הערבים, ת"ל (שם) את הכבש אחד תעשה בבקר. הייתי אומר יקרב של שחר עם הנץ החמה ושל בין הערבים עם דמדומי החמה ת"ל בין הערבים. נאמר כאן בין הערבים ונאמר להלן[2] בין הערבים, מה בין הערבים שנאמר להלן משש שעות ולמעלן, אף בין הערבים שנא' כאן משש שעות ולמעלן. מה חמית מימר בין הערבים משש שעות ולמעלן? אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר (ירמיהו ו) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. מה ערב שנאמר להלן משש שעות ולמעלן אף ערב שנאמר כאן משש שעות ולמעלן.

ויהא כשר משש שעות ולמעלן.[3] ר' יושוע בן לוי אמר בין הערבים כיצד? חלק בין הערבים ותן לו שתי שעות ומחצה לפניו ושתי שעות ומחצה לאחריו ושעה אחת לעיסוקו, נמצאת אומר שהתמיד קרב בתשע שעות ומחצה. אמר רבי יוסה שבק ר' יהושע בן לוי רישא ואמר סופה! דלכן כהדא דתני: חנניה בן יהודה אומר שומע אני בין ערבים בין ערבו של ארבעה עשר ובין ערבו של חמשה עשר, יכול היום והלילה בכלל? ת"ל (שמות יב) יום. כשהוא אומר יום יצא לילה, אי יום יכול בשתי שעות ביום? ת"ל (דברים טז) בערב. אי בערב יכול משתחשך? ת"ל בין הערבים.

א"ר יוסה הדא דתימר[4] למצוה אבל לעיכוב הדא היא דתנינן שחטו קודם לחצות פסול לאחר חצות מיד כשר. קודם לתמיד כשר.

[ויימר אף בשחרית כן?[5] הכא כתיב בין הערבים. אית לך מימר תמן בין הבקרים?!]

[ר' יושוע בן לוי אמר תפלות מאבות למדו. וכו' אב בית דין] קטע השייך למסכת ברכות

מאן תנא בין בחול בין בשבת? ר' ישמעאל.

דתני כסדרו בחול =8.5 כך סדרו בשבת דברי ר' ישמעאל. ר"ע אומר כסדרו בע"ש =6.5 כך סדרו בשבת.

הא ר' ישמעאל מאחר שעה לפילפולו.[6] ור"ע מקדים שעה אחת לעיסוקו, כדי שלא יכנסו למצוה משוכרין.[7]

... אם אומר את כן לעשות התמיד גם

---

1 התמיד

2 בפסח

3 ?ולמה נשחט ב8.5

4 זמן הפסח

5 "חלק את הבקר"

6 כדיי שלא יתחמם ויתעפש[שא"א לטלטלו בשבת]- על כן מאחרים הקרבת תמיד ל8.5! ואחריו הפסח

7 ע"כ מקדמינן שחיטת התמיד ל6.5. דרכם להשתכר בסעודת שבת, וצריך זמן כדי שיפיג השכרות עד הלילה

בע"פ בתשע וחצי נמצאת מבטל בין הערבים של פסח. אם מקיים את בין הערבים של פסח, לא נמצאת מבטל בין הערבים של תמיד?! תמיד אם מבטלו את עכשיו, את מקיימו לאחר זמן. פסח אם מבטלו את עכשיו, אימתי את מקיימו וע"כ יש להקדים התמיד, ולעשות הפסח בתשע וחצי

ויקריב פסח תחילה ותמיד אחריו? יאוחר דבר שנאמר בו בערב ובין הערבים, לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים בלבד. ר' ירמיה בעי, מה חמיית מימר ערב מאוחר או נאמר ערב מוקדם! אלא כיני: יאוחר דבר שנאמר בו בין הערבים כבוא השמש[8] לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים לבד. מתניתא מסייעה לר' ירמיה (דברים טז) שם תזבח את הפסח בערב. בערב אתה זובח, כבוא השמש אתה אוכל, מועד צאתך מארץ מצרים אתה שורף. אית תניי תני בערב אתה אוכל, כבוא השמש אתה זובח, מועד צאתך מארץ מצרים אתה שורף.

ויקרבו שניהן כאחת? א"ר יוסה כבש שני, אין פסח שני. תני ר' נתן אומר בכל יום ויום תמיד נשחט בשמונה ומחצה, וקרב בתשע ומחצה. מהו? בכל יום ויום? בכל ערב פסח ופסח? א"ר יוסה בי ר' בון טעמיה דהדין תנייה כדי ליתן חצי שעה בין כת לכת.[9]

תני: דם תמיד ואיבריו קודמין לפסח, ופסח לקטורת, והקטורת להטבת נרות. אית תניי תני דם תמיד ואיבריו קודמין לקטורת, והקטורת לפסח, ופסח להטבת הנרות.

---

8 משמע בלילה ממש

9 גם בע"פ לא שינו כלל, כי ב2.5 שעות יש 5 חצאי שעה, ואפשר לעשות 3 כתות ו2 הפסקות

#כדי שיקרבו נסכי תמיד עמו.

אין מוקדם לתמיד של שחר, ולא מאוחר לתמיד של בין הערבים, אלא הפסח והקטורת בערבי פסחים. מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר? ת"ל (ויקרא ו) עליה עולה. ומנין שלא יהא דבר מעכב לתמיד של בין הערבים? ת"ל עליה שלמים. רשב"ל אמר וערך עליה עולה אין כתיב כאן, אלא וערך עליה "ה"עולה שלא תהא העולה קודמת לתמיד של שחר.

תני ר' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה אומר מחוסרי כפרה מביאין כפרתן אחר התמיד של בין הערבים כדי שיטבלו ויאכלו פסחיהן לערב. א"ר יודן הדא דתימא במצורע עשיר אבל במצורע עני לא עוף הוא מביא?![10] אמר ר' שמעון בר אבדומא אינו מביא אשם?!

הלכה ב משנה הפסח ששחטו שלא לשמו, קיבל והילך וזרק שלא לשמו, או לשמו ושלא לשמו, או שלא לשמו ולשמו, פסול.

כיצד לשמו ושלא לשמו? לשום פסח ולשום שלמים. שלא לשמו ולשמו. לשם שלמים ולשם פסח:

גמרא מנין שהוא צריך לשוחטו לשמו? ר' בא בשם רב (שמות יב) ואמרתם זבח פסח הוא. לומר אם שחטו לשם פסח, הרי הוא פסח, ואם לאו אינו פסח. שאר כל מעשיו מנין? (דברים טז) ועשית פסח. שיהו כל מעשיו לשם פסח. מעתה אפילו הקטר אימורין! ת"ל זבח, מה זביחה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה, יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה.

חטאת מניין? (ויקרא ד) ושחט אותה לחטאת. ושאר כל מעשיו מנין

---

10 ואין למזבח אלא דמו ופשיטא דשרי

(ויקרא יד) ועשה את האחד חטאת. מעתה אפילו הקטר אימורין! ת"ל ושחט, מה שחיטה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה. חטאת לשם בעלים מנין? א"ר ירמיה (שם) ועשה הכהן את החטאת וכפר על המטהר מטומאתו. א"ל ר' יוסי מעתה אפילו הקטר אימורין! ת"ל וכפר, מה זריקה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה, יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה.

פסח לשם בעלים מנין? ודין הוא מה אם החטאת שאין מחשבת ערלים וטמאים פוסלין בה, צריכה שתהא לשם בעלים. פסח שמחשבת ערלים וטמאים פוסלין בו, אינו דין שיהא צריך לשם בעלים! לא אם אמרת בחטאת שהיא קדש קדשים, תאמר בפסח שהוא קדשים קלין. א"ר יוסה ולא מחשבה למדת?! התורה ריבה מחשבה בפסח יותר מן החטאת. אמר רבי חנניה קומי רבי מנא ומחטאתו של מצורע אנו למדין?! וכי חטאתו של מצורע לא לחידושה יצאת שתהא טעונה נסכים, ודבר שיצא לחידושו אין למידין ממנו! א"ל וכי חטאתו של מצורע מאיכן למידה שתהא פסולה שלא לשמה לא מן הדין קרייא דכתיב ושחט אותה לחטאת וכתיב (ויקרא ז) זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות?! אלא ממקום שהוא למידה משם היא מלמדת!

שחטו לשמו, לזרוק דמו שלא לשמו. א"ר יוחנן יש שלא לשמו מעבודה לעבודה, והוא פסול. ר' שמעון בן לקיש אמר אין שלא לשמו מעבודה לעבודה, והוא כשר. אמר רבי אילא ממחשבת פיגול לימד רבי יוחנן: אילו שחטו לשמו, לזרוק דמו חוץ לזמנו, שמא אינו פיגול?! שחטו לשמו, לזרוק דמו שלא לשמו, פסול!

אמר רבי יוסה מן תרתין מילין לא דמיא מחשבת פיגול למחשבת פסול, שהרי מחשבת שפיכת שיריים והקטרת אימורין, פוסלין רק בחול"ז. ולא בשל"ל.

א"ר יוסה אנא חמית לרבי ירמיה תפיס לרבי בא אמר ליה אמר לי טעמא דר' יוחנן, למה שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו פסול? נעשה משעה ראשונה כשוחטו לשמו ושלא לשמו, והוא פסול.[11] א"ל ואין כיני אפילו שחטו לאוכליו לזרוק את דמו שלא לאוכליו, וייעשה משעה ראשונה כשוחטו לאוכליו ושלא לאוכליו, ויהא כשר. לית יכול דמר ר' אילא בשם ר' יוחנן שחטו לאוכליו לזרוק דמו שלא לאוכליו, פסול! משום שינוי בעלים

אתא ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן: שחטו לאוכליו, לזרוק דמו שלא לאוכליו, כשר[12]

רבי יוסה נסיב חייליה מן תרין טעמיה דר' יוחנן. למה שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו פסול? נעשה משעה הראשונה כשוחטו לשמו ושלא לשמו והוא פסול. למה שוחטו לאוכליו לזרוק דמו שלא לאוכליו כשר? נעשה הראשונה כשוחטו לאוכליו ושלא לאוכליו והוא כשר.

רבי חנניה אמר קומי רבי מנא בשם רבי יודן טעמא דרבי יוחנן כל שאילו יבוא לאותה העבודה והוא מחשב לה, מחשב הוא מעבודה אחרת לה. אילו שחטו לשמו וזרק דמו שלא לשמו. שמא אינו פסול?! שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו, פסול.

---

[11] טעם אחר להסבר שיטת ריו"ח

[12] ושפיר קאמר ר' בא

אילו שחטו לקבל דמו חוץ לזמנו שמא אינו כשר?! ובשעת קבלה מחשב הוא! הרי כל שאילו יבא לאותה העבודה והוא מחשב לה, אינו מחשב מעבודה אחרת לה. אילו שחטו לשמו להקטיר אימורין חוץ לזמנו שמא אינו פיגול?! ובשעת הקטרה אינו מחשב! הרי כל שאילו יבא לאותה העבודה ואין מחשב לה, הוא מחשב מעבודה אחרת לה![13]

[א"ל לא תתיביני מפיגול על פסול דמר ר' יוסה מן תרין מילין לא דמייא מחשבת פיגול למחשבת פסול] שייך לעיל

מה נפיק מן ביניהון? א"ר שמואל בר אבודמא חילופין בשאר ימות השנה. שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו[14] בשאר ימות השנה על דעתיה דרבי יוחנן כשר[15] על דעתיה דר' שמעון בן לקיש פסול.

אמר רבי יוחנן על דא עליי[16] אבא בר אבא דאינון אמרין: מניין שהפסח[17] משתנה לשם שלמים? ת"ל (ויקרא ב) ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל שהוא מן הצאן בא שלמים. התיבון הרי עולה? מן דבר שאינו בא אלא מן הצאן. יוצא העולה שהיא באה אפי' מן הבקר. התיבון הרי אשם? א"ר בון בר כהנא מן הצאן דבר הבא מכל הצאן יצא אשם שאינו בא אלא מן האילים בלבד. בכל אתר את אמר מן למעט והכא את אמר מן לרבות? א"ר מנא מיעטו שאינו בא אלא בני שנה.

התיבון והכתיב (שם) אם מן הצאן קרבנו מן הכבשים או מן העזים לעולה. מעתה מותר הפסח אין בא עולה![18] אמר רבי אבין משנין דבר שהוא לאכילה בדבר שהוא לאכילה ואין משנין דבר שהוא לאכילה בדבר שאינו לאכילה. א"ר יוסי בי ר' בון משנין קדשים קלין לשם קדשים קלין ואין משנין קדשי' קלין לשם קדשי קדשים.

א"ר יוחנן על דאמר רבי חנינה דאתון[19] אמרין אין הפסח משתנה לשם שלמים אלא א"כ שחטו לשם שלמים ואני אומר אפילו לשם עולה. אמר רבי לא טעמא דרבי יוחנן ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל זבח[20] שהוא בא שלמים.

משתנה למחשבת פסול? היך עביד? שחטו על מנת לזרוק דמו למחר. מכל מקום פסול הוא! אין תימר משתנה למחשב' פסול, פיגול.[21] אין תימר אינו משתנה למחשבת פסול, פסול.

לשמו ושלא לשמו בשאר ימות השנה?[22] רבי בון בר חייה בשם שמואל בר אבא: מכיון שאין לו שם, נעשה כשוחטו בשתיקה, והוא כשר. הרי סתמא לשמה קאי, ואפ"ה אתי של"ל ומכשירו--ה"ן במחשב לשמה ושל"ל, כשר

#אמר ר' אבא מרי מאן אמר בשתיקה כשר? או נאמר בשתיקה פסול!#
עיין בבלי

הלכה ג משנה שחטו שלא לאוכליו,

---

13 קושיא על סברת ר' יודן

14 שחטו לשם שלמים ע"מ לזרוק דמו לשם פסח

15 דמחשבין מעבודה לעבודה והוי "עקירה"

16 ...נכנס לבית המדרש ואמר

17 בשאר ימות השנה קרב שלמים

18 למה לא יביא מותר הפסח לעולה?

19 שאתם אומרין

20 אפי' שחטו לשם עולה, משתנה לשלמים

21 כיון דחשיב עקירה, הו"ל קרבן כשר (ומהני ביה מחשבת פיגול (לחייבו כרת

22 מהו שיכשר "לשם פסח ולשם שלמים" בשאר ימות השנה?

ושלא למנוייו, לערלים, ולטמאים- פסול.

לאוכליו ושלא לאוכליו, למנוייו ושלא למנוייו, למולים ולערלים, לטמאים ולטהורים- כשר.

שחטו קודם לחצות- פסול שנאמר בו בין הערבים. קודם לתמיד- כשר ובלבד שיהא אחד ממרס בדמו עד שיזרק דם התמיד, ואם נזרק כשר:

גמרא מניין שהוא צריך לשוחטו לאוכליו? רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל (שמות יב) איש לפי אכלו תכסו. א"ר יאשיה לשון סורסי הוא זה כאדם שהוא אומר לחבירו כוס לי את הטלה הזה.

כיצד שלא לאוכליו? שחטו לשם חולה לשם זקן שאינן יכולין לוכל כזית. כיצד שלא למנוייו? שחטו לשם בני חבורה אחרת. כיצד שלא לאוכליו? שחטו לשם קטן שא"י לאכול כזית, או למי שהוא בדרך רחוקה.

הדא אמרה שהקטן יש לו מניין לפסול. הדא אמרה היה נתון בדרך רחוקה ושחטו לשמו פסול. דרחמנא דחייה הדא מסייעא לדרומיי, דדרומיי אמרין: אימורין שאבדו מחשב להן[23] כמי שהן קיימין דמהני מחשבה אפי' לדבר שאינו כאן

הדא אמרה שחטו שתאכל ממנו חצי חבורתו כשר. טעמא, לשם מקצת חולין, הא לשם מקצת בריאים כשר! א"ר חגיי קומי ר' יוסה תיפתר שהיו כולן חולין. אמר ליה ניתני לשם בני חבורה פסולין! אלא בשהיו שם כשירים ושחטו לשם פסולין!! [פשטא דמתני' שיש בריאים+ חולין....]

א"ר אלעזר מתניתא בששחטו לאוכליו, ושלא לאוכליו. אבל אם שחטו משעה ראשונה להתכפר בו שלא לאוכליו לאוכליו ע"מ לזרוק שלא לאוכליו, פסול.

רבי שמלאי אתי גבי ר' יונתן אמר ליה אלפן אגדה![24] א"ל מסורת בידי מאבותי שלא ללמד אגדה לא לבבלי ולא לדרומי שהן גסי רוח ומעוטי תורה. ואת נהרדעאי ודר בדרום! אמר ליה אמור לי חדא מילתה: מה בין לשמו ושלא לשמו, מה בין לאוכליו ושלא לאוכליו?[25] אמר ליה לשמו ושלא לשמו, פסולו מגופו, לאוכליו ושלא לאוכליו, פסולו מאחרים. לשמו ושלא לשמו, אין את יכול לבור פסולו מתוך הכשירו, לאוכליו ושלא לאוכליו את יכול לבור פסולו מתוך הכשירו. לשמו ושלא לשמו נוהג בכל הקדשים, לאוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בפסח.

#א"ר יוסי מן הדא דר' לעזר את שמע תרתיי.[26] דמר רבי לעזר: מתניתא בששחטו לאוכליו, ושלא לאוכליו. אבל אם שחט משעה הראשונה להתכפ' בו שלא לאוכליו פסול. הרי פסולו מחמת אחרים, ואת יכול לבור פסולו מתוך הכשירו ואת אמר הכין![27] אלא כיני: לשמו ושלא לשמו נוהג בכל הקדשים, לאוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בפסח. אמר רבי אבין אית לך חורי:[28] לשמו ושלא לשמו נוהג בכל העבודות, לאוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בשחיטה.#

לאוכליו כזיתין, ושלא לאוכליו כזיתין כשר. לאוכליו כזיתין ושלא לאוכליו כחצי זיתין וכל שכן כשר. לאוכליו כחצי זיתין ושלא לאוכליו כחצי

---

[23] להקטירן חוץ לזמנו

[24] למדני אגדה

[25] פסול/כשר

[26] תרתי חילוקים שאמרת, אינן נכון

[27] ד"משעה ראשונה"...פסול

[28] יש לך אחרת

זיתין,[29] #מה אנן קיימין אם כשהיתה המחשבה לכושר תהא המחשבה לפסול. אם אינה המחשבה לפסול לא תהא המחשבה לכושר.[30] אמר רבי יוסי מתניתא אמרה שהמחשבה לכושר. דתנינן תמן: לוכל כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין.[31]#

שחטו שתתכפר בו חצי חבורתו. רבי יונה פוסל נעשה כמתפיש כפרה אלו לאלו.[32] מאחר שלא נתכפר לאלו, לא נתכפר לאלו. רבי יוסה אמר כשר. במחזורה תיניינא חזר ביה רבי יוסי.[33] א"ל רבי פינחס לא כן אולפן רבי כשר? אמר ליה הא[34] קביעה גבך כמסמרא

שחטו[35] קודם לחצות פסול. לאחר חצות מיד כשר. קודם לתמיד כשר. ותני כן: יכול אם קדם פסח לתמיד לא יואחר התמיד תלמוד לומר תעשה ריבה. אמר רבי אבין קרייא אמרה פסח עצמו[36] כשר. אין תימר פסול כמי שלא קדמו![37]

תמן את אמר דם תמיד ואיבריו קודמין לפסח, ופסח לקטורת, והקטרת להטבת הנרות. וכא את אמר הכין! דלא בעינן איברי התמיד קודם לפסח א"ר לא, כאן בחי וכאן בשחוט:[38]

הלכה ד משנה השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה, רבי יהודה אומר: אף התמיד. רבי שמעון אומר: הפסח בארבעה עשר, לשמו חייב ושלא לשמו פטור. ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן פטור. ובמועד, לשמו פטור[39] ושלא לשמו חייב, ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן חייב. חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה:[40]

גמרא מניין לשוחט פסח על החמץ שהוא עובר בלא תעשה? תלמוד לומר (שמות לד) לא תשחט על חמץ דם זבחי. אין לי אלא השוחט, הזורק מנין? תלמוד לומר לא תשחט על חמץ דם. אמר רבי שמואל בר רב יצחק ממה שהוא מתחייב על הזריקה הדא אמרת פסח עצמו כשר.[41] אמר רבי יוסה תיפתר שנתמנה לו חמץ בין שחיטה לזריקה או שהיה זה[42] שוחט וזה זורק. תני חזקיה לא תשחט על חמץ דם זבחי התורה קראת אותו זבחי. אמר רבי מנא אילולי דתניתה חזקיה, מצינו דבר פסול וחייבין עליו חטאת?! =מלקות

המחמץ את הפסולה, אית תניי תני חייב, אית תניי תני פטור. אמר רב חסדא מאן דאמר חייב בשנפסלה מחמת חימוצה,[43]

---

[29] שחטו ע"מ שיאכל הבריא חצי-זית והחולה חצי-זית

[30] כ ממנ"פ תיפסל, אים מחשבת חצי-זית דחולה חשיבא, הרי חשב לפסול. ואי לא חשיבא, הרי לא חשב להכשיר שהרי לא חישב ע"מ לאכול כזית[פשוט שהשוחט ע"מ שיאכל הבריא חצי זית, הקרבן פסול!]א

[31] הרי דמהני "לוכל" חצי-זית, להכשיר ולא לפסול

[32] כשוחט עולת ראובן ע"מ שיתכפר בו שמעון (דראובן לא נתכפר)א

[33] ופסל

[34] כמחזור 2

[35] הפסח

[36] ששחטו קודם לתמיד

[37] ומה זה "קדם פסח..."!

[38] כשקדם ושחט הפסח, אינו מאחרו רק אחר זריקת דם התמיד

[39] דקרבן פסול הוא

[40] כיון דפסול, אינו עובר עליו

[41] דאי נפסל, מיא בעלמא קא מדי!

[42] שאין לו חמץ

[43] יש מחמץ אחר מחמץ

מאן דאמר פטור בשלא נפסלה מחמת חימוצה.[44]

הקטיר אימורין על החמץ, אית תניי תני חייב. אית תניי תני פטור. מאן דאמר חייב, דם מכל מקום. מאן דאמר פטור, זבח- מה זביחה מיוחדת שהיא מעכבה הכפרה יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה.

מלק עוף על חמץ אית תניי תני חייב אית תניי תני פטור. מאן דאמר חייב, דם מכל מקום. ומאן דאמר פטור, זבח, יצא עוף שאינו זבח. ר' יעקב בר זבדי בעא קומי רבי יוסה מ"ד חייב ניחא, מאן דאמר פטור מה טעמא? א"ל למידין עונש מעונש ואין למידין עונש מפטור.[45]

רבנן דקיסרין בעיין יכול המקבל והמהלך על חמץ יהא חייב? תלמוד לומר זבח. מה זביחה מיוחדת שחייבין עליה בחוץ יצא המקבל והמהלך על חמץ שאין חייבין עליה בחוץ. יכול המקטיר אימורין על חמץ יהא חייב? תלמוד לומר (ויקרא יד) וכפר. מה זריקה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה יצאו הקטר אימורין שאינן מעכבין את הכפרה. ר' יעקב בר זבדי בעא קומי רבי יוסה עד דאת דיין לה לפטור. דונה לחיוב יכול המקטר אימורין על החמץ יהא פטור? ת"ל זבח. מה זביחה מיוחדת שחייבין עליה בחוץ אף אני ארבה הקט' אימורין שחייבין עליהן בחוץ. יכול המקבל והמהלך על חמץ יהא פטור ת"ל וכפר. מה זריקה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה אף אני ארבה המקבל והמהלך שהן מעכבין את הכפרה. א"ל דבר שוה בשניהם מלמד, דבר שאינו שוה בשניהן אינו מלמד. זבח מה זביחה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה וחייבין עליה בחוץ. יצא המקבל והמהלך שאין חייבין עליהן בחוץ, יצאו הקטר אימורים שאינן מעכבות את הכפרה.

#תמן תנינן: בש"א שאור כזית, חמץ בכותבת. ובה"א זה וזה בכזית. רבי זריקן בשם רבי יוסה בן חנינא לא שנו אלא לביעורו אבל לאכילה כזית.[46] [רבי אבהו בשם רבי יוחנן בין לביעורו בין לאכילה כותבת] קם ר' מנא עם רבי חזקיה א"ל מנן שמע ר' הדא מילתה? א"ל מן רבי אבהו, א"ל ואנן אמרין רבי אבהו בשם רבי יוחנן בין לביעורו בין לאכילה כותבת.#

שחטו על חמץ, אחר מי את מהלך, אחר אכילתו או אחר ביעורו?

תמן א"ר ירמיה בשם רבי זעירה שני חצאי זיתים בתוך הבית אין הבית מצטרף. בתוך הכלי הכלי מצטרף. שחטו עליהן והן בבית מאחר שאילו בתוך הבית ואין הבית מצטרף פטור או מאחר שאילו בתוך הכלי והכלי מצטרף חייב.

שחטו על שיאור, מאחר דאמר רב הונא בשם רב מותר להאכילו לכלבו, פטור. או מאחר דרב אמר לוקין על אכילתו, חייב.

ר' שמעון בן לקיש אמר עד שיהא לשוחט לאחד מבני חבורה[47] ר' יוחנן אמר לשוחט אף על פי שאינו מבני חבורה לאחד מבני חבורה אע"פ שאינו שוחט. ר"י אמר אפי' נתון עמו בירושלם ר' שמעון בן לקיש אמר עד שיהא נתון עמו בעזרה.[48] דין כדעתיה ודין כדעתיה דאיפלגון שני י"ט של

---

[44] רק פסול אחר

[45] בשחיטה חוץ קיימ"ל דהמולק בחוץ פטור, וילפינן מהתם

[46] אף לב"ש, "אכילת חמץ" בכזית

[47] שוחט+בן חבורה, חייב

[48] דהתראת ספק ל"ש התראה

גליות[49] ר' יוחנן אמר מקבלין התרייה על ספק רשב"ל אמר אין מקבלין התרייה על ספק. הכל מודין שאם היה נתון כנגדו בחלון בירושלם. מאן דאמר ספק ודאי מאן דאמר בעזרה בירושלים הוא.[50]

מה טעמא דרבי יודה? דם זבחי. דם פסח ודם תמיד.

אמר רבי יוחנן טעמא דרבי שמעון: כתוב אחד אומר לא תשחט על חמץ דם זבחי. וכתוב אחד אומר (שמות כג) לא תזבח על חמץ דם זבחי. אחד הפסח בארבעה עשר אח' שאר כל הזבחים בחולו של מועד. מה ראית לרבותן בחולו של מועד ולהוציאן מן ארבעה עשר. אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני אותן בחולו של מועד שהוא בל יראה ובל ימצא ומוציאן מארבעה עשר שאינן בל יראה ובל ימצא. ואתיא כיי דאמר ר' מאיר דר' מאיר אמר משש שעות ולמעלן מדבריהן. א"ר מנא מגופא דקרא איכא למשמע כל הן דכתיב (שמות לד) זבח חג הפסח, בארבעה עשר אנן קיימין.

אמר רבי יוחנן חבורה היתה מקשה מה אנן קיימין?[51] אם בשאבד ונמצא קודם לכפרה וניתק לרעייה, בין לשמו בין שלא לשמו פסול[52]. אם בשאבד ונמצא לאחר כפרה, בין לשמו בין שלא לשמו כשר[53] שלמים הוא. וקיימינה בשניטמאו הבעלים או שהזידו וכבר נדחה לפסח שני.[54] לשמו פטור והוא פסול, שלא לשמו חייב והוא כשר. והיידונו לשמו פטור.

בכה"ג סתמא שלמים הוי. [וממילא השוחטו במועד לשם פסח, חייב]

תמן אמרין בשם רב חסד' בשעבר' שנתו בין ראשון לשני. רבי לא בשם ר' יוחנן בשעיבר זמן כפרתו. =נמצא אחר שחיטה

פסח שעיבר זמנו[55] ושחטו בזמנו[56] לשמו,[57] או ששחט אחרים[58] לשמו בזמנו[59] רבי ליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר. רבי ליעזר פוסל שהוא כשוחט פסח לשם שלמים[60] ורבי יהושע מכשיר שהוא כשוחט שלמים לשם פסח. מכיון שעיבר זמנו לא שניא. היא השוחט פסח לשם פסח, היא השוחט שלמים לשם פסח.[61]

#על דעתיה דרב חסדא בשעיבר שנתו בין ראשון לשני. על דעתיה דרבי לא בשם רבי יוחנן בשעיבר זמן כפרתו:#

הלכה ה משנה הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר (שמות יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל. קהל ועדה וישראל. נשחטה, נכנסה כת הראשונה ונתמלאת העזרה, נעלו דלתות העזרה, תקעו והריעו ותקעו, הכהנים עומדין שורות שורות ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב.

---

49 ועשה מלאכה בשניהן

50 חסר ויש 2 טעמים לר"ל: התראת ?? ספק גזיה"כ, ונפ"מ בחלון הירושלים ובמועד לשמו פטור, של"ל חייב

51 וכיון ד"רועה" הו"ל קרבן פסול ואין חייבין עליו

52 "... וחייב, דהו"ל "שוחט שלמים לשם

53 ...ובעי עקירה, הילכך

54 [sic]

55 "עבר שנתו והו"ל "שלמים

56 בי"ד

57 לשם פסח

58 שלמים

59 בי"ד

60 ס"ל "שלמים לשם פסח"--בי"ד, פסול ""כפסח לשם שלמים

61 כ ר"י סבר, כיון דעיבר זמנו, הו"ל כשוחט שלמים לשם פסח, וכשר

שורה שכולו כסף כסף, שורה שכולה זהב זהב, ולא היו מעורבין. ולא היו לבזיכין שוליים שמא יניחום ויקרש הדם.

גמרא רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא ניתן כח בקולו של משה והיה קולו מהלך בכל ארץ מצרים מהלך ארבעים יום. ומה היה אומר ממקום פלוני עד מקום פלוני כת אחת וממקום פלוני ועד מקום פלוני כת אחת.[62] ולא תתמה ומה אם אבק שאין דרכו להלך את מר (שמות יד) והיה לאבק בכל ארץ מצרים קול שדרכו להלך לא כל שכן. אמר רבי לוי כשם שניתן כח בקולו של משה כך ניתן כח בקולו של פרעה. והיה קולו מהלך בכל ארץ מצרים מהלך ארבעים יום ומה היה אומר (שם) קומו צאו מתוך עמי. לשעבר הייתם עבדי פרעה מיכן והילך אתם עבדי ה'. באותה שעה היו אומרים (תהילים קכג) הללויה הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה.

תני תמיד שיש לו נסכים תוקעין לנסכים, פסח שאין לו נסכים תוקעין לשחיטתו.

דלמה[63] רבי זעירא, ורבי יעקב בר אחא, ורבי אבינא הוון יתיבין. אמר רבי אבינא מפני הרמאין. אמר ליה[64] רבי יעקב בר אחא בכל פומך, אמר ליה רבי זעירא[65] אימר ליה בפלגות פומך. אתא רבי ירמיה בשם רבי יוחנן מפני הרמאין:

הלכה ו משנה שחט ישראל וקיבל הכהן נותנו לחבירו וחבירו לחבירו. מקבל את המלא ומחזיר את הריקן. כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד:

גמרא כתוב אחד אומר (במדבר יח) אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם ואת דמם תזרק על המזבח וכתוב אחד אומר (דברים יב) ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלהיך. אם שפיכה למה זריקה ואם זריקה למה שפיכה.[66]

תני ישפך- לא יטיף,[67] ישפך- לא יזה,[68] ישפך- לא יזרוק. ופירש בקבלה[69] כהנים זורקין את הדם מידי הלוים. הכל מודין בשפיכה די הכן ובהזייה די הכן. ומה מפליגין בזריקה[70] ר' מנא אמר זריקה כעין שפיכה[71] ר' חנניה אמר זריקה כעין הזייה.[72] אמר ר' יוחנן בר מרייא קרייה מסייע לרבי חנניה (במדבר יט) כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהיה וגו'. הא דיי לא[73] קיים גבה הזיית ואת צווח לה זריקה:

הלכה ז משנה יצאת כת הראשונה ונכנסה שנייה, יצאת שנייה ונכנסה שלישית. כמעשה הראשונה כך מעשה שנייה ושלישית. קראו את ההלל, אם גמרו שנו, אם שנו שילשו, אע"פ שלא שילשו מימיהם. רבי יהודה אומר מימיה של כת שלישית לא הגיעה לאהבתי כי ישמע ה' את קולי מפני שעמה מועטין:

---

62 גם בפסח מצריים נחלקו ל3 כתות

63 מעשה שהיה

64 ר' אבינא אמר לריב"א "בפה מלא" "מפני הרמאין" (שלא יביא של כסף מביתו (ויחליפנו—ע"כ השוו כל השורה

65 היה כהן והקפיד על שחושדין אותו. ""אמור לו ב"גמגום" מפני הרמאין

66 ואינו מתרץ

67 טיף טיף

68 באצבעותיו

69 בעניין ק"פ

70 "פליגי מה היא "זריקה

71 מקרוב

72 מרחוק

73 הרי-שלך-לפניך=

גמרא תמן תנינן יצאו[74] ואכלו ושתו ובאו בין הערבים וקראו הלל הגדולה. אי זו היא הלל הגדולה? ר' פרנך בשם רבי חנינה (תהילים קלו) הודו לאלהי האלהים. א"ר יוחנן ובלבד[75] משעומדים בבית ה'. למה באילין תרתין פרשתא? רבי זעירא רבי אבהו בשם רבי שמואל בר נחמן מפני שירידת גשמים כלולה בהן. על דעתיה דר' יוחנן ניחא דכתיב (תהילים קלה) מעלה נשיאים מקצה הארץ. וכרבי חנינה מה בגין דכתיב (תהילים קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. רבי בא ור' סימון תריהון אמרין: הדא דידן.[76] ר' יושוע בן לוי אמר: הדא דידן. בר קפרא אמר הדא דידן. בר קפרא כדעתיה דתנינן מימיה של כת השלישית לא הגיעה (תהילים קטז) לאהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני מפני שעמה ממועטין תני בר קפרה זו היא הלל הגדולה. חד בר אבייה עבר קומי תיבותא[77] אמר לון ענין בתריי מה דנא אמר.[78] הדא אמרה לית הדא דידן.[79]

א"ר מנא הדא דידן נסא הוה רב[80] בגין כן אמר לון ענין בתריי מה דנא אמר.

תני היא היתה נקראת כת עצלים. א"ר אבון מה אם דבר שמצותו לכן היא[81] היתה נקראת כת עצלים מי שהוא מתעצל במצוה על אחת כמה וכמה:

הלכה ח משנה כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהכהנים מדיחין את העזרה שלא ברצון חכמים. ר' יהודה אומר כוס היה ממלא מדם התערובת וזורקו זריקה אחת ע"ג המזבח ולא הודו לו חכמים:

גמרא א"ר יונתן לא כל שבות התירו במקדש[82] והיו הכהנים משתקעין בדם עד ארכובותיהן. כיצד היו עושין מסטיות[83] היו עושין להן.

תמן תנינן ר' יודה מחייב בדם התמצית.[84] אמר רבי יוחנן לא ריבה אותה רבי יודה אלא להכרת. אתא רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי יוחנן לא ריבה אותה רבי יודה אלא להכרת. תמן אמר בשם רב חסדא מתניתא אמרה כן: אמרו לו[85] והלא דם התמצית הוא ודם תמצית פסול ע"ג המזבח. ועוד מן הדא: ורובו לא נתקבל בכלי ודם שלא נתקבל בכלי פסול מע"ג המזבח.[86] ואית לר' יודה דם מבטל דם?! כמה דלית ליה הדא והוא מקבל מינהון, כן לית ליה הדא והוא מקבל מינהון.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא מתניתא אמרה כן אין לי אלא דם הנפש במוקדשין דבר שהוא ראוי לכפרה, מניין דם הנפש בחולין ודם תמצית בין בחולין בין במוקדשין? ת"ל (ויקרא טז) דם. וכל דם שהוא אצל נפש הוא מזכיר כפרה אצל תמצית אינו מזכיר כפרה:[87]

הלכה ט משנה כיצד תולין ומפשיטין? אונקליות של ברזל היו קבועין בכתלים ובעמודין, שבהן תולין מפשיטין. כל מי

---

[74] ירדו גשמים באמצע תענית-גשמים

[75] שיתחיל

[76] הלל הגדול=הלל שלנו

[77] כשירדו גשמים

[78] ענו אחריי מה שאני אומר

[79] דהלל שלנו אין צריך לענות אחר הש"ץ

[80] ...נס גדול היה

[81] שיהיה 3 כתות

[82] כגון להדיח העזרה

[83] איצטבאות

[84] כרת

[85] מה שהשיבו חכמים לר"י במתניתין, ומשמע דל"פ ר"י עלייהו

[86] ג"ז תשובת חכמים לר"י

[87] אלמא אף לר"י אינו ראוי לכפרה

שאין לו מקום לתלות, מקלות דקין חלקין היו שם, מניח על כתיפו ועל כתף חבירו ותולה ומפשיט. ראי"א י"ד שחל להיות בשבת מניח ידו על כתף חבירו ויד חבירו על כתיפו ותולה ומפשיט:

גמרא רבי זעירא בשם רבי אלעזר קנים[88] ומקלות[89] קודם להתרת הכלים נשנו:

הלכה י משנה קרעו והוציא את אימוריו, נתנם במגס, והקטיר' ע"ג המזבח.

[90]יצאת כת הראשונה וישבה לה בהר הבית, שנייה בחיל, השלישית במקומה עומדת. חשיכה יצאו וצלו את פסחיהן:

גמרא כתיב (ויקרא ח) והזה ממנו מכולו. שלא יקרע הזבח לפני זריקה אמר ר' אבינא ובלבד מזבח שלם.

כתיב (ויקרא ג) והקטירו אותו, והקטירו, והקטירם. מה תלמוד לומר והקטירו אותו? הכשר ולא הפסול. והקטירו שלא יערב חלבים בחלבים. והקטירם כולן כאחת. הכא את מר והקטירו שלא יערב חלבים בחלבים, והכא את מר הקטירן כולן כאחת! אמר רבי לא כאן במגס לא יערבם וכאן על גבי המזבח.

שייך למסכת סוטה [לא כן תני ר' חייה לא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד! ואמר רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש אפילו למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה! תיפתר שסמך עצמו לכותל וישב לו. והא כתיב (דברי הימים א יז) ויבא המלך דוד וישב לפני ה' וגו'. אמר רבי אייבו בר נגרי ויישב עצמו לתפלה. יצאת כת הראשונה וישבה לה בהר הבית והשנייה בחיל והשלישית במקומה![91] רבי נחמן בשם רבי מנא מה אתינן מיתני וישבה לה במקומה[92] עמדה לה במקומה]

הדפסתי בס"ד ערב פסח תשעז

---

[88] גבי סידור לחה"פ אסרו לסדרן ע"ג הקנים

[89] מתניתין

[90] בשבת איירי

[91] אלמא יש ישיבה בעזרה!

[92] מי קתני ישבה, דילמא עמדה!

מסכת פסחים פרק ו

הלכה א משנה אלו דברים בפסח דוחין את השבת: שחיטתו, וזריקת דמו, ומיחוי קרביו, והקטר חלביו. אבל צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין. הרכבו, והבאתו חוץ לתחום, וחתיכת יבלתו, אינן דוחין, רבי אליעזר אומר: דוחין:

גמרא זו הלכה נעלמה מזקני בתירה פעם אחת חל ארבעה עשר להיות שבת ולא היו יודעין אם פסח דוחה את השב' אם לאו. אמרו יש כאן בבלי אחד והלל שמו ששימש את שמעיה ואבטליון יודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. איפשר שיש ממנו תוחלת. שלחו וקראו לו אמרו לו שמעת מימיך כשחל י"ד להיות בשבת אם דוחה את השבת אם לאו? אמר להן וכי אין לנו אלא פסח אחד בלבד דוחה את השבת בכל שנה והלא כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה! אית תניי תני מאה, אית תניי תני מאתים, אית תניי תני ג' מאות. מאן דאמר מאה, תמידין. מאן דאמר מאתים, תמידין ומוספי שבתות. מאן דאמר ג' מאות תמידין ומוספי שבתות של ימים טובים ושל ראשי חדשים ושל מועדות.

אמרו לו כבר אמרנו שיש עמך תוחלת. התחיל דרש להן מהיקש, ומקל וחומר, ומגזירה שוה. מהיקש: הואיל ותמיד קרבן ציבור ופסח קרבן ציבור. מה תמיד קרבן ציבור דוחה שבת אף פסח קרבן ציבור דוחה את השבת. מקל וחומר: מה אם תמיד שאין מחייבין על עשייתו כרת דוחה את השבת פסח שחייבין על עשייתו כרת אינו דין שידחה את השבת. מגזירה שוה: נאמר בתמיד (במדבר כח) במועדו ונאמר בפסח (במדבר ט) במועדו מה תמיד שנאמר בו במועדו דוחה את השבת אף פסח שנאמר בו במועדו דוחה את השבת. אמרו לו כבר אמרנו אם יש תוחלת מבבלי![1]

היקש שאמר' יש לו תשובה. לא אם אמרת בתמיד שכן יש לו קיצבה תאמר בפסח שאין לו קיצבה. ק"ו שאמרת יש לו תשובה. לא אם אמרת בתמיד שהוא קדשי קדשים תאמר בפסח שהוא קדשים קלין. גזירה שוה שאמרת שאין אדם דן גזירה שוה מעצמו. רבי יוסי בר רבי בון אמר בשם ר' אבא בר ממל אם בא אדם לדון אחר גזירה שוה מעצמו עושה את השרץ מטמא באהל. ואת המת מטמא בכעדשה. דו דרש (ויקרא יא) בגד עור (במדבר לא) בגד עור לגזירה שוה.

[כך אם יהיה השרץ בידו של אדם אפילו טובל במי שילוח או במי בראשי' אין לו טהרה עולמית השליכו מידו מיד הוא טהור]

ר' יוסה בי רבי בון בשם רבי בא בר ממל: אדם דן גזירה שוה לקיים תלמודו[2] ואין אדם דן גז"ש לבטל תלמודו. רבי יוסי בי רבי בון בשם ר' בא בר ממל: אדם דן ק"ו לעצמו, ואין אדם דן גזרה שוה לעצמו. לפיכך משיבין מק"ו, ואין משיבין מגזרה שוה. אע"פ שהיה יושב ודורש להן כל היום לא קיבלו ממנו עד שאמר להן: יבוא עלי כך שמעתי משמעיה ואבטליון! כיון ששמעו ממנו כן, עמדו ומינו אותו נשיא עליהן. כיון שמינו אותו נשיא עליהן התחיל מקנתרן בדברים ואומר מי גרם לכם לצרך לבבלי הזה לא על שלא שימשתם לשני גדולי עולם לשמעיה ואבטליון שהיו יושבין אצליכם כיון שקינתרם בדברים נעלמה הלכה ממנו. אמרו לו מה לעשות לעם ולא הביאו סכיניהם? אמר להן הלכה זו שמעתי

---

[1] וודאי לא!

[2] קבלה שיש בידו

ושכחתי, אלא הניחו לישראל אם אינן נביאים בני נביאים הן. מיד כל מי שהיה פסחו טלה היה תוחבה בגיזתו, גדי היה קושרה בין קרניו, נמצאו פסחיהן מביאין סכיניהם עמהן! כיון שראה את המעשה נזכר את הלכה אמר כך שמעתי משמעיה ואבטליון.

ר' זעירה בשם ר"א: כל תורה שאין לה בית אב[3] אינו תורה.

תמן תנינן[4] רכב עליה, נשען עליה, נתלה בזנבה, עבר בה את הנהר, קיפל עליה את המוסירה, נתן טליתו עליה, פסולה. אבל קשרה במוסירה, עשה לה סנדל בשביל שלא תחליק, פרש טליתו עליה מפני הזבובין, כשרה. זה הכלל: כל שהוא לצרכה כשרה לצורך אחר פסולה. הדא[5] ילפה מן ההיא,[6] וההיא ילפה מן הדא. הדא מן ההיא שאם תלה בה סכין לשוחטה כשרה, וההיא ילפה מן הדא שכל עבודה שהיא לשם קדשים אינה עבודה.

ויתיר להן ע"י חולה?[7] אלא כר' אימי.[8] ואפילו תימר כר' סימון כשם שנעלמה זו נעלמה זו. א"ר אבון והלא א"א לשני שביעית שיחול י"ד להיות בשבת! ולמה נתעלמה הלכה מהן? כדי ליתן גדולה להלל.

א"ר מנא אנא שמעית מר' יודן ומן כל רבנין מפני מה נוהגין ב"ד שלמטן בכבוד?[9] שלא ירבו המחלוקת בישראל. שלשה הניחו כתרן בעה"ז וירשו חיי העה"ב, ואילו הן: יונתן בן שאול, ואלעזר בן עזריה, וזקני בתירה. יונתן בן שאול,

[3] שקיבלה מרבו
[4] בפרה אדומה
[5] דפרה
[6] דפסח (היתר לתת סכין עליה)
[7] שורת אנשים שנעשו כמחיצה
[8] דאסר בכה"ג
[9] בית הנשיא, חייבין הכול לכבדן

אמר רבי לא, אפילו נשיא מאחורי הקוריין[10] יודעות היו שדוד עתיד למלוך! אלעזר בן עזריה תניין הוה![11] לית לך כהדא דזקני בתירה דשרין גרמון מן נשיאות, ומניני נשיא. רבנין דקיסרין אמרין אף רבי חנינה דציפורין לרבי מנא. אמר רבי יושוע בן קבסיו כל ימי הייתי בורח מן השרר' עכשיו שנכנסתי כל מי שהוא בא ומוציאני בקומקום הזה אני יורד לו. מה הקומקו' הזה כווה ומפציעו מפחם בו[12] כך אני יורד לו! אמר רבי יוסי בי רבי בון ח"ו דהוה בעי לה! אלא דהיה אמר, מאן יימר לי דחורן מקדש שם שמיא דכוותי.

על ג' דברים עלה הלל מבבל. (ויקרא יג) טהור הוא יכול יפטר וילך לו? תלמוד לומר וטהרו הכהן. אי וטהרו הכהן יכול אם אמר הכהן על טמא טהור יהא טהור? תלמוד לומר טהור הוא וטהרו הכהן. על זה עלה הלל מבבל.

כתוב אחד אומר (דברים טז) וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר וכתוב אחד אומר (שמות יב) מן הכבשים ומן העזים תקחו, הא כיצד? צאן לפסח וצאן ובקר לחגיגה.

כתוב אחד אומר (דברים טז) ששת ימים תאכל מצות וכתוב אחד אומר (שמות יב) שבעת ימים מצות תאכלו. הא כיצד? ששה מן החדש ושבעה מן הישן. ודרש והסכים ועלה וקיבל הלכה:

מיחוי קרביו. א"ר יוחנן (משלי טז) כל פעל ה' למענהו [שלא יהא נראה כנוטל אימורין מתוך זבח מנוול]

תני רבי ישמעאל: הפשיטו דוחה את השבת. תני ר' ישמעאל בנו של יוחנן

[10] נשים האורגות
[11] ("שני" לנשיא היה (ואי"ז "ענווה יתירה")
[12] משחירו

בן ברוקה אומר: בשבת היה מפשיט את החזה.[13] מ"ט דרבי ישמעאל? שלא יהא נראה כנוטל אימורין מתוך זבח מנוול. מה עבד לה רבי ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה? מתוך שהוא הופכו, שהרי מפשיטו מרגלו, נמצא שהעור תלוי למטה, וכשבא ליטול אימוריו, כבר נראה כמופשטת אינו כנוטל אימורין מתוך זבח מנוול.

א"ר יוחנן ר' ישמעאל ור' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה אמרו דבר אחד כמה דרבי ישמעאל אמר מובחר דוחה, אין מובחר מן המובחר דוחה.[14] כך ר' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה אומר מובחר דוחה, אין מובחר מן המובחר דוחה. אין תאמר אין מובחר דוחה, יקרענו ויוציא אימוריו!

א"ר יוסי בי רבי בון לא אתייא[15] אלא כרבי שמעון. דתני הגורד הקודח הקוצץ כל שהוא בשבת חייב. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הגורד עד שיגור כל צרכו. הקודח עד שיקדח כל צרכו. הקוצץ עד שיקצוץ כל צרכו. והמעבד את העור עד שיעבד כל צרכו.

אמר רבי יעקב בר אחא לא אתיא אלא כר"ש. דר"ש לא עבד מקצת מלאכה ככולה[16] ורבנן עבדין מקצת מלאכה ככולה.

וקשי על דרשב"ג[17] אילו נטל לקצור ולא קצר שמא כלום?! אמר רב אתייא דרשב"ג כרבי יהודה דתני השובט והמקטקט על האריג הרי זה חייב מפני שהוא כמיישב בידו.[18] והכא מפני שהוא כמיישב בידו:

והקטר חלביו. (שמות כג) לא ילין

---

[13] ולא כולו

[14] בשבת היה העומר בא מ3 סאה בלבד

[15] הא דמותר להפשיט

[16] לעניין שם משמעון

[17] דאמר במס' שבת "אף המכה בקורנס על הסדן להחליקו, חייב"

[18] מרגיל ידו למלאכה

חלב חגי עד בוקר ואימורי חול קריבין ביום טוב?! א"ר אבהו קיימתיה בשחל ארבעה עשר להיות בשבת. רבי יונה בעי אם בשחל ארבעה עשר להיות בשבת אין חגיגה באה עמו![19] אמרה תורה הקריבהו מבעוד יום שלא תבא לידי בל תאחר!

[א"ר חיננא אילו עבר והביא שמא אינו כשר?! מאחר שאילו עבר והביא כשר עובר] שייך למסכת ר"ה

אבל צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין. תנינן חשיכה יצאו וצלו את פסחיהן,[20] ואת אמר הכין![21] לשילשולו לתנור[22]

להרכבו והבאתו מחוץ לתחום לא אמר אלא חוץ לירושלים,[23] הא חוץ לעזרה מותר משום שבות שהתירו במקדש:[24]

חתיכת יבלת. תמן תנינן וחותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה ואם בכלי כאן וכאן אסור. הכא[25] את אמר דוחה וכא את אמר אינו דוחה. ר' סימון ר' יהושע ב"ל בשם בר פדייה מפני קלקול פייסות. א"ר יוסה והן שהפיסו.[26]

ר"ש ב"ל בשם ר' סובייה כאן בנפרכת וכאן בשאינה נפרכת.

ר"ש בן יקים אמר כאן בלחה וכאן ביבשה

ר' יוסי בי ר' חנינה אמר כאן ביד וכאן בכלי.

---

[19] וכתיב "חגי"

[20] צלייתו אינו דוחה

[21] משלשלין את הפסח בתנור ע"ש עים חשיכה, ול"ח שמא "יחתה"

[22] כ שבות התירו

[23] דאסור משום הוצאה

[24] דירושליים כחצר שלא עירבו

[25] במסכת עירובין

[26] ונפל הגורל על כהן שיש לו יבלת

אתיא דרשב"ל[27] כבר קפרא, ודר' יוסי בר חנינה דס"ל אפי' בכלי (משנתינו) הוי רק שבות כר' יוחנן. דתני כל המקלקלין פטורין חוץ מן המבעיר והעושה חבורה. בר קפרא אמר אפילו אינו צריך לדם אפילו אינו צריך לאפר. אמר רבי יוחנן והוא שיהא צריך דם והוא שיהא צריך לאפר.

רבי אחא ר' חנינה בשם ר' יוחנן כאן וכאן בלחה אנן קיימין [והא ביד הא בכלי]

הבאתו חוץ לתחום שבות!! הדא מסייע' להדא דמר ר' יונתן קומי ר' חייא רבה בשם ר"ש בר יוסי בר לקוניא: לוקין על תחומי שבת דבר תורה. א"ל ר' חייה רבה והלא אין בשבת אלא סקילה וכרת! א"ל והכתיב (שמות טז) שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי! א"ל מי כתיב "לא" אל כתיב!! א"ל והכתיב (שמות יב) אל תאכלו ממנו נא. אמר רבי יוסי בי ר' בון אף על פי כן זה עומד בשמועתו וזה עומד בשמועתו.

חתיכת יבלתו בכלי שבות?! וכי שבות היא?! [מה "שאינו צריך לדם" לא מהני להוציאו מ"איסור תורה"] אמר רבי אבהו לא תני לא גרס לה רבי יוסי בן חנינה אלא הרכבתו והבאתו הא חתיכת יבלתו לא.

[מן בגין דו סבר בכלי,[28] הא אין לא סבר בכלי, שבות. לא כן א"ר אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה מה פליגין? כשנטלן הוא אבל אם נטלן אחר מאוסין הן. והדין זבח כאחר הוא]

א"ר יוסה שנייא דהיא בזבח. משו"ה לר"א דחי

א"ר מנא הזייה שבות ואלו שבות, הזייה אין דוחין אפי' לר"א ואלו דוחין, אלא שזה בזבח וזה בזובח.

מילתיה דר' זעירא אמר היא זבח היא זובח. תני ר' יודה בר פזי דבר קפרא קומי ר' זעירא: תמיהני היאך קיבל ר' ליעזר מר' עקיבא את התשובה, שזה בזבח וזה בזובח! א"ל: בר קפרא תמה. ר' אליעזר אומר לא תמה!!

הלכה ב משנה א"ר אליעזר ומה אם שחיטה שהוא משום מלאכ' דוחה את השבת, אלו שהם משום שבות לא ידחו את השבת?! אמר לו רבי יהושע י"ט יוכיח שהתיר בו משום מלאכה ואסר בו משום שבות. אמר לו ר"א מה זה יהושע?! מה ראיה רשות למצוה:

גמרא מה רשות? לא כן תנינן המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות והמיפר בריתו של אברהם אבינו והמגלה פנים בתורה אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא! אמר רבי ירמיה מהו רשות? רצה בישל רצה לא בישל. אמר רבי יוסה הכין הוה ר' יהושע צריך מתיבה לר' אליעזר, הרי חגיגת יום טוב כשיטתך תוכיח, שהתירו בה מלאכה ואסרו בה משם שבות =סמיכה. והוה ליה מימר ר"א בה, לא אם אמרת בחגיגת יום טוב שאין חייבין עליה כרת, תאמר בפסח שחייבין עליו כרת.

ויתיביניה ר"א לר"י במתניתן לא אם אמרת בי"ט שאין חייבין עליה כרת, תאמר בפסח שחייבין עליו כרת. כיי דמר ר' אימי עשירין היו בתשיבות. או יבא כיי דמר ר' יוסא כאינש דאית ליה תרין טעמין והוא מתיב חד מינהון:

הלכה ג משנה השיב ר"ע: הזייה תוכיח, שהיא מצוה והיא משום שבות ואינה דוחה את השבת, אף אתה אל

---

[27] דלא רצה לאוקי משנתינו בכלי

[28] אבל אי הוי מוקי מתני' ביד, שפיר הוי שבות, אפי' לר"א [עיין מסכת שבת]שם

תתמה על אלו[29] שאע"פ שהן מצוה והן משום שבות לא ידחו את השבת!

אמר לו ר' אליעזר: ועליה אני דן, מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת, הזייה שהיא משום שבות לא תדחה את השבת?!

אמר לו ר"ע: או חילוף מה אם הזייה שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת שכך לימדו ר"א **אף שחיטה שהיא משום מלאכ' לא תדחה את השבת!**

אמר לו ר"א: עקיבה! עקרת מה שכתוב בתורה בין הערבים במועדו בין בחול בין בשבת!

אמר לו: הבא לי מועד לאלו כמועד בשחיטה! כלל א"ר עקיבה: כל מלאכה שאיפשר לה ליעשות מע"ש אינה דוחה את השבת. שחיטה שאי אפשר לה ליעשות מע"ש דוחה את השבת:

גמרא שלש עשרה שנה עשה ר"ע נכנס אצל ר' ליעזר ולא היה יודע בו.[30] וזו היא תחילת תשובתו הראשונה לפני ר' ליעזר. אמר לו ר' יהושע הלא זה העם אשר מאסת בו צא נא עתה והלחם בו.

תמן תנינן אי זו היא דרך רחוקה? מן המודיעית ולחוץ וכמידתה לכל רוח דברי ר' עקיבה. רבי אליעזר אומר מאסקופת עזרה ולחוץ.

#א"ר יוחנן לא א"ר אליעזר אלא לפוטרו מן ההכרת.

א"ר לעזר מתניתא אמרה כן.[31] השיב ר"ע [ור"א לא פליג על זה] הזייה תוכיח שהוא מצוה. ומצוה להזות?![32]

[29] חוץ לתחום, הרכבו, חתיכת יבלתו

[30] כי מעולם לא השיב עליו

[31] דעכ"פ יש "מצווה" אף חוץ לאסקופת העזרה

[32] דאי ס"ד דאין שום מצווה כשהוא מחוץ לאסקופת?! העזרה...למה קרי "מצווה" לטמא העומד חוץ לעזרה

[למה קרי ליה מצווה? תיפתר שחל יום השביעי שלו להיות בארבעה עשר שחל להיות בשבת, שאילו חול היה היה מזה עליו ואח"כ בא ושוחט לו את פסחו והוא נכנס ואוכלו בערב. מכיון שהיא שבת ואינו מזה עליו, נמצא מתעכב מן המצות.

אמר רב הושעיה תיפתר שחל יום השביעי שלו להיות בשלשה עשר[33] שחל להיות בשבת שאילו חול היה היה מזה עליו ולמחר הוא בא ושוחט לו את פסחו והוא נכנס ואוכלו לערב מכיון שהיא שבת ואינו מזה עליו נמצא מתעכב מן המצות.

אשכח תני כהדין קדמייא.]

א"ר יודה בר פזי תיפתר כמאן דאמר מאסקופת ירושלם ולחוץ.[34] משיבין דבר מחוץ לירושלם על דבר שבירוש' ?!

ואית בר נש אמר לרביה או חילוף?! לפי שהיה ר' ליעזר מלמדו הלכה ובא שאין הזייה דוחה שבת, וכפר בו בשעת הדין לפום כן הוא א"ל או חילוף.

תני ר"א אומר: כשם שהשחיטה דוחה שבת כך מכשירי שחיטה דוחין את השבת.

אמר לו ר"ע: לא אם אמרת בשחיטה שא"א לה לעשות מע"ש דוחה את השבת, תאמר במכשירי שחיטה שאיפשר להם ליעשות מע"ש אין דוחין את השבת.

אמר לו רבי ליעזר: אימורי ציבור יוכיחו! שהוא יכול לעשותן מוצאי שבת והרי הן דוחין את השבת. מה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה מה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה.

[33] ס"ל אין שוחטין על טבו"י

[34] דווקא כה"ג הוי דרך רחוקה לר"א. וטמא מת מותר בירושלים ושפיר קרי ליה "מצווה"פפפ

אמר לו ר' עקיבה: מה למכשירי שחיטה לאחר שחיטה דוחין את השבת שכבר דחת שחיטה את השבת. ידחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה ואדיין לא דחת שחיטה את השבת. ד"א שאם ימצא הזבח פסול ונמצא דוחה את השבת בלא שחיטה. גבי תינוק מה אית לך? שמא יחלה התינוק ונמצא דוחה את השבת בלא מילה.

התיבון הרי מזבח שנפל בשבת הרי אינו ראוי לבנות מאתמול! הגע עצמך שנולדה לו יבולת הרי אינו ראוי לחותכה מאתמול! מין יבולת ראויה ליחתך מאתמול. הגע עצמך שחל יום השביעי שלו להיות בשבת הרי אינו ראוי להזות מאתמול! מין הזייה ראוי מאתמול:

הלכה ד משנה אימתי מביאין עמו חגיגה? בזמן שהוא בא בחול, בטהרה, ובממועט. בזמן שהוא בא בשבת, במרובה, ובטומאה, אין מביאין עמו חגיגה. חגיגה היתה באה מן הצאן ומן הבקר מן הכשבים ומן העזים, מן הזכרים ומן הנקבות, ונאכלת לשני ימים ולילה אחד:

גמרא תני חגיגת ארבעה עשר היתה באה מן המעשר. ר' יעקב בר אחא בשם שמואל בר אבא זאת אומרת שהוא רשות. אין תימר חובה, דבר שהוא בא חובה בא מן המעשר?!

תני חגיגה הבאה עם הפסח היתה נאכל' תחילה כדי שיאכל הפסח לשבע. ולא יאכל הפסח לשבע. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי יעקב בר דסיי שלא יבא לידי שבירת עצם.

תני חגיגה הבאה עם הפסח היתה מתבערת עמו. איתא חמי חגיגה נאכלת לשני ימים ופסח נאכל עד חצות, תימר הכין?! בעולה עמו על שולחנו. התבשילין העולים עמו על השלחן צריכין להתבער עמו. א"ר יוסה הדא אמרה ההין דאוכל חומץ[35] ובדעתיה מיכול קופד[36] צריך מבער פיסת[37]:

הלכה ה משנה הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת, חייב עליו חטאת.

ושאר כל הזבחים ששחטן לשם הפסח אם אינן ראויין[38] חייב, אם ראויין- ר' אליעזר מחייב חטאת, ר' יהושע פוטר.[39]

א"ר אליעזר: מה אם הפסח שהוא מותר לשמו, כששינה את שמו חייב. זבחים שהן אסורין לשמן, כששינה את שמן אינו דין שיהא חייב.

אמר לו ר' יהושע: לא אם אמרת בפסח ששינה את שמו בדבר אסור, תאמר בזבחי' ששינן בדבר מותר.

א"ל ר' אליעזר: אימורי ציבור יוכיחו שהן מותרין לשמן והשוחט לשמן חייב.[40]

א"ל ר"י: לא אם אמרת באימורי ציבור שיש להן קיצבה תאמר בפסח שאין לו קיצבה. ר"מ אומר אף השוחט לשם אימורי ציבור פטור:

גמרא מתניתא[41] ביודע בו שהוא פסח ושחטו לשם שלמים[42]

היה סבור שהוא שלמים ושחטו לשם עולה, רבי מנא אמר: יש בעשייתו מצוה. רבי יוסה אמר: אין בעשייתו

---

35 מאכל חלבי

36 בשר

37 פת-לחם

38 כגון בן שתיים

39 משום "טעה בדבר מצווה"

40 אים טעה ושחט לשם תמידין ומוספין (ונודע לו שכבר הקריבו)

41 רישא

42 דאי "טעה" וסבר שהוא שלמים, אין "עקירתו עקירה"

מצוה. כבשי עצרת ששחטן בשבת לשם עולה, מהו?

היה סבור שהן שלמים, ושחטן לשם פסח? אילי ציבור שהיה סבור שהן כבשים, ושחטן לשם אילים. שמא לא עלו לציבור לשם אילים?![43] ותני כן: אילי ציבור שהיה סבור שהן כבשים, ושחטן לשם אילים, כבר עלו לציבור לשם חובה.

שלמים לשם פסח, ר"י פוטר...מתניתא בסבור בו שהוא פסח, ושחטו לשם פסח. היה יודע בו שהוא שלמים, אלא שהיה סבור לומר שמותר לשנות שלמים לשם פסח. רבי מנא אמר אין בעשייתו מצוה[44] רבי יוסה אמר יש בעשייתו מצוה. מסתברא דר' מנא בקדמייתא ודרבי יוסה באחרייתא.

אמרין, לית הדא דרבי ליעזר תתובה על דרבי יהושע. דו יכיל מימיר ליה: האיך את משיביני מדבר שדרכו לחלף על דבר שאין דרכו ליתחלף.[45] ולא הדא דרבי יושע תתובה על דרבי אליעזר דו יכיל מימיר ליה: הרי פסחו של ראובן ששחטו לשם שמעון הרי שינהו לדבר כשר, ותימר חייב.[46]

רבי מאיר אומר: השוחט לשם אימורי צבור פטור. א"ר לעזר: דברי רבי מאיר אפילו עגל.[47]

את שמע מינה תרתיי. את שמע מינה דבר שיש לו קיצבה, ודבר שאין דרכו להתחלף. לר"מ פטור אפי' ביש קצבה (אימורי צבור) ואין דרכו (עגל)

...ר"ש בן לקיש אמר: יש בעשייתו מצוה,[48] כגון יבמתו נדה ובא עליה. ר' יוחנן אמר אין בעשייתו מצוה, כגון שני שפודין אחד של שחוטה ואחד של נבילה וביקש לוכל מזה ואכל מזה.[49]

מתניתא פליגא על רשב"ל: שכח ומל את שלאחר שבת בשבת, רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. הרי אין בעשייתו מצוה ור' יהושע פוטר! שמואל קפודקי' אמר למחר יש בעשייתה מצוה.

סוגיא קשה להלום ונעזרתי מר' שאול ליברמן זצ"ל [וכפי הנראה, היא מורכבת מכמה סוגיות שונות]

ירושלמי פרק ר"א דמילה:

מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת, שכח ומל את של ערב שבת בשבת, חייב / פטור . [שני נוסחאות!]

אחד למול אחר שבת ואחד למול בשבת, שכח ומל את של אחר שבת בשבת, ר"א מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר:

תני א"ר שמעון: לא נחלקו רבי ליעזר ורבי יהושע על מי שהיה לו למול לאחר שבת ומלו בשבת שהוא חייב,[50] ועל מה נחלקו? על מי שהיה לו למול בערב שבת ומלו בשבת, שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר.

גרס כנוסח שני אמר רבי יוחנן דרבי מאיר היא. מתני' דשבת דרבי מאיר אמר: דבר שיש בעשייתה מצוה, פטור. בין לר"א בין לר"י דבר שאין בעשייתו מצוה, במחלוקת.

רבי שמעון אומר: דבר שאין בעשייתו מצוה, חייב. ושיש בעשייתו מצוה, במחלוקת. [כר"ש דברייתא]

---

[43] אילי-עצרת הם עולה, וכבשי-עצרת שלמים. (לפי טעותו הוא שוחט "כבש" לשם עולה—אך באמת שחט איל לעולה!)

[44] אי"ז טעה בדבר מצווה

[45] אין שום סיבה לשחוט פסח לשם שלמים ולהכי חייב (פירכא על ק"ו דר"א)

[46] אלמא ל"א "שינהו לדבר המותר"

[47] עגל לשם פסח (אף דל"ד כלל)

[48] "דווקא בכה"ג פטור דהוה טבד"מ"

[49] אף שלא עשה מצווה כלל, פטור

[50] דלא "עשה" מצווה

רבי יוסה בשם ריו"ח: דברי רבי שמעון, והוא שיהא שה תמים ובן שנה ושלמים, וראוי להשתנות לשם פסח. את ש"מ תלת. את ש"מ דבר שאין לו קצבה, ודבר שדרכו להחליף, ודבר שיש בעשייתו מצוה. דווקא כשיש ג לטיבותא, פוטר ר"ש [אליבא דר"י]

[מה אית לך דבר שאין לו קצבה? רבי ירמיה סבר מימר שלא נתנה התורה קצבה כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה.[51] רבי יוסה סבר מימר שאין את יכול לעמוד על מיניינן.[52]

רבי יוסה כד הוה מטי לאילין תינוקות ספיקות, הוה אמר יפה לימדנו רבי ירמיה. אית לך מימר שאין את יכול לעמוד על מיניינן?! אלא שלא נתנה התורה קיצבה כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה.]

אמר רב חסדא, דברי רבי שמעון: תיפתר שהיה שם חבורה אחת שלא שחטה. [ר"ש פוטר דווקא כה"ג.]

אמר רבי זעירא מילתיה דרבי ינאי אמרה: והוא ששכח ומל את של שבת בערב שבת. ע"כ ברישא חייב לכו"ע [כגירסא א]

מלו בשחרית,[53] רבי זעירא אמר: סבר רבי ינאי פטור,[54] רבי אבא אמר: סבר ר' ינאי חייב.[55] וליידה מילה אמרה רבי ינאי?[56] בא להודיעך היך דרכן של תינוקות להתחלף. אורחא דמילתא נקט

על דעתיה דרבי זעירא, לית רב חסדא כרבי ינאי. על דעתיה דרב אבא, ר"ח כר' ינאי.

א"ר מנא קומי רבי יוסה, מה דאמר רב חסדא[57] כרבי שמעון.[58] מה דאמר רבי ינאי כרבי מאיר. משיבין דבר בין רבי מאיר לרבי שמעון?![59]

אמר ליה: לא אשכחנן פלוגא בין רבי מאיר לרבי שמעון בשיור! לא מצינו שיחלקו ר"מ ור"ש בתינוקות

אילין תינוקות ספיקות, מה את עבד לון, כדבר שיש לו קיצבה, או כדבר שאין לו קיצבה? אין תעבדינון כדבר שאין לו קצבה, אפילו אין שם תינוק אחר למול. ואין תעבדינון כדבר שיש לו קיצבה, והוא שיהא שם תינוק אחר למול. כלומר דווקא כשנשאר השבתדיגע ליום ראשון [ומל את של זונטיגע, בשבת]

איתא חמי ! הקדים זמנו פטור, איחר זמנו חייב.[60]

רב הונא אמר מחלפא היא מתניתא. דתני א"ר שמעון: לא נחלק רבי ליעזר ורבי יהושע על מי שהיה לו למול לאחר שבת

---

[51] אפשר שיהיו 20 ישראלים או 200 ישראלים

[52] יש רבואות פסחים בעזרה וא"א למנותן!

[53] מל של שבת בשחרית של שבת—לא בע"ש—מי אמרינן חייב (דל"ה ליה למיטעי), או"ד ל"ש ופטור

[54] כיון דניתנה שבת להידחות

[55] כבר מלו בבקר,ואין עליו טירדא דמצווה

[56] למה אמר ר' יניי "והוא ששכח..." כיון דחייב אף במלו שחרית?

[57] ...תיפתר שהיה שם חבורה אחת

[58] דפוטר רק ב"עשה מצווה" ממש

[59] כ א"א להקשות מר' יניי על ר"ח

[60] של יום א, בשבת-פטור. של ע"ש, בשבת-חייב (גירסת "משנת ר"א דמילה) דבעי' שיהא "תינוק אחד למול"

ומלו בשבת שהוא חייב,[61] ועל מה נחלקו, על מי שהיה לו למול בערב שבת ומלו בשבת, שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר.[62]

[א"ר יוסי בי רבי בון מן קושיי מקשי לה רבי ינאי, והוא ששכח ומל את של שבת בערב שבת.][63]

רב אדא בר אחוא אמר זו דברי רבי מאיר ורבי שמעון.[64] אבל דברי רבי יוסי אפילו דבר שאינו בעשייתה מצוה הואיל וטועה בו לשם מצוה פטור.

[פירש, אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין את המילה. אמר רבי יוחנן דברי רבי יוסי אפילו פירש וחזר אף על הציצין שאין מעכבין את המילה.[65]]

היידין רבי יוסי? ההיא דתנינן רבי יוסי אומר יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת שכח והוציא את הלולב ברשות הרבים, פטור. מפני שהוציאו ברשות. אף בסכין של מילה כן? אף במצה כן?[66] מן מה דאמר רבי יוחנן דברי רבי יוסי אפילו פירש וחזר אפילו על הציצין שאין מעכבין את המילה, הדא אמרה אף בסכין של מילה כן, אף במצה כן:

הלכה ו משנה שחטו שלא לאוכליו, ושלא למנויו, לערלים ולטמאים, חייב.

לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא למנויו, למולים ולערלים, לטהורים ולטמאים, פטור.

שחטו ונמצא בעל מום, חייב.

שחטו ונמצא טריפה בסתר, פטור.

שחטו ונודע שמשכו הבעלים את ידן, או שמתו או שניטמאו פטור, מפני ששחט ברשות:

גמרא שחטו ונמצאת בע"מ אמר רבי לעזר למי נצרכה? לר' מאיר.

אתיא דרבי לעזר כרבי שמעון בן לקיש. כמה דרבי שמעון בן לקיש אמר יש בעשייתו מצוה, כן רבי לעזר אמר יש בעשייתו מצוה. ע"כ חייב בבע"מ משא"כ בעגל

אבל כריו"ח (דלא בעי "עשייתו מצווה") לא אתיא... [דלדידיה, לר"מ, יש לפטור אף בע"מ]

אין תימר שנייא הוא שהוא בעל מום, ובעל מום אין דרכו להתחלף. משו"ה חייב, הרי עגל אין דרכו להתחלף ואמר ר' לעזר דברי רבי מאיר אפילו עגל!

א"ר יוסי אפילו אין יסבור רבי לעזר כרבי יוחנן שפוטר אפילו לא עשה מצווה אתיא היא, דאמר ר' יוחנן בעל מום אין דרכו להתחלף, עגל דרכו להתחלף. שכן נצרכה להלל[67]

הא בגלוי חייב. אמר רבי יוחנן דר"ש הוא. הא לר"מ, אפי' בגלוי, פטור ר' יעקב בר אחא ר' אימי בשם רשב"ל דר"מ הוא. אף ר"מ מודה

ר' חמא בר עוקבה בשם ר' יוסי בי ר' חנינה המושך ידו מפסחו גופו קרב שלמים.[68] ר' יונה אמר שלמים כשירים, ר' יוסה אמר שלמים פסולים. והא תנינן פטור![69] סברין מימר פטור וכשר, פתרון ליה פטור ופסול.

---

[61] דלא "עשה" מצווה

[62] "ד"עשה מצווה

[63] משנה במס' שבת המחייבת, איירי בקדם ומל של שבת בע"ש

[64] "דבעי' "עשה מצווה" או "טריד במצווה

[65] אינו חייב חטאת

[66] שאין ה"נטילה" מצווה

[67] (לדרוש שאין פסח בא מן העגל (ריש פירקין

[68] "ואי"צ "רעייה

[69] משכו בעלים ידיהם...

ר' יסא בשם ר' יוחנן: אין לך פסח גופו קרב שלמים אלא שאבד ונמצא מאחר שכיפרו הבעלים.[70] והא תנינן פטור. סברין מימר פטור כשר, פתרין לה פטור פסול.

שמואל אמר: כל שאמרו בחטאת מתה, כיוצא בו בפסח גופו קרב שלמים.[71] והא תנינן פטור. סברין מימר פטור פסול, פתרין לה פטור כשר.

תני: השוחט את הפסח על היחיד בשבת, פטור. רבי יסא בשם רבי יוחנן: דרבי יהודה היא. דתנינן תמן אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר' יהודה, ור' יוסה מתיר.

ר' זעירא בעא קומי רבי מנא: הן אשכחנן פטור וכשר?[72] אמר ליה תנינן הכא פטור. ותנינן תמן כשר.[73]

ועל כולם[74] היה רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר תעובר צורתו ויצא לבית השריפה.

רבי לעזר בי רבי יוסי בעא קומי ר' יוסי, ניחא שמתו, ושנטמאו, שמשכו הבעלים את ידם מה אנן קיימין? אם בחיים, פסול הוא! אם לאחר שחיטה, יש משיכה לאחר שחיטה?!

מכיון שיש לו רשות למשוך, פסול מכשיר הוא, וטעון צורה:

---

[70] ולא כשנמצא קודם כפרה או פסול אחר (אין גופו קרב שלמים)

[71] כגון כיפרו בעלים באחר

[72] "היכן מצינו "פטור וכשר

[73] לאוכליו ושלא לאוכליו

[74] 'סיפא דמתני

מסכת פסחים פרק ז

הלכה א משנה כיצד צולין את הפסח? שפוד של רמון תוחבו מתוך פיו ועד בית נקובתו ונותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו דברי ר"י הגלילי. ר"ע אומר כמין בישול הוא אלא תולין חוצה לו:

גמרא למה של רימון? א"ר חייה בר בא כל העצים בוצצין משקין, ושל רימון אינו בוצץ משקין.

מה אנן קיימין? אם בלחין, אפילו של רימון בוצץ. אם ביבישין, אפילו כל העצים אינן בוצצין. אלא כיני: כל העצים, יבישין מבחוץ, ולחין מבפנים. רימון, יבש מבחוץ, יבש מבפנים.

תני בשם ר' יודה אומר: צולה אותו בשפוד של מתכת. אמרו לו והרי הוא רותח ומרתיח! אמר להן כשם של עץ אינו נשרף כך של מתכת אינו מרתיח. אמרו לו: לא דומה העץ למתכת שהעץ חם מקצתו לא חם כולו, ושל מתכת חם מקצתו חם כולו.

אית תניי תני תוחבו מבית נקובתו עד שהוא מגיע לתוך פיו. על דעתה דהדין תנייה בריי, חוזר והופכו[1]

מה? כירך עבה עבד ליה ר"י הגלילי,[2] אי קריי' דרש (שמות יב) ראשו על כרעיו ועל קרבו?

מה נפק מביניהון? צלייו בגדי של חולין, אין תימר כירך עבה עבד ליה ר' יוסי הגלילי פסול,[3] אין תימר קריי' דרש ראשו על כרעיו ועל קרבו כשר.[4] חתך ממנו בשר[5] וצלייו בו אין תימר כירך עבה עבד ליה ר"י הגלילי, כשר. אין תימר קריי' דרש ראשו על כרעיו ועל קרבו, פסול. צלייו בהבל של קדירה אין תימר כירך עבה עבד לה ר"י הגלילי פסול, אין תימר קריי' דרש (שמות יב) ראשו על כרעיו ועל קרבו כשר.[6] לא כן תני (שם) צלי אש לא צלי קדרה הדא אמרה קריי' דריש! שני לה בנוגע בגופה של קדירה.[7]

הכל מודין ב"עליו" שהוא סמוך, מה מפליגין? ב"על", אבא שאול אומר[8] על המערכה סמוך למערכה, ורבנין אמרין על המערכה על גגה של מערכה. אתיא דאבא שאול כרבי עקיבה. ודרבנין כרבי יוסי הגלילי.

רבי אומר אפילו עשאן שני סדרין של ארבע עשרה רואין את העליונות כאילו אינן והתחתונות כשירות.[9] ר' יוסי בי רבי בון בשם רבי יוחנן: רבי ואבא שאול, בשיטת רבי מאיר[10] בשולחן.

"תוך בר" stuffed דברי רבי ישמעאל. רבי טרפון אומר "מקולס". אתיא דרבי טרפון כרבי עקיבה, ודרבי ישמעאל כרבי יוסי הגלילי.

דתני רבי יוסי הגלילי אומר אי זהו גדי מקולס? כולו צלי, ראשו על כרעיו ועל קרבו. שלק מקצת או בישל מקצת אין הגדי מקולס.

מכניסין גדי מקולס בלילי יום טוב הראשון של חג, וביום טוב האחרון של פסח. מכניסים עגל מקולס בלילי יום טוב

---

[1] כדיי שיזוב הדם

[2] ה"ן נותנו לתוכו ול"ש למיפסל משום "צלי מחמת ד"א"

[3] רק אים הוא חלק טבעי, שייך "כירך עבה"

[4] גזיה"כ דכרעיו ל"ב צלי אש ממש

[5] חוץ מ"כרעיו"

[6] עיין בהגה שלפני-פניו

[7] שאני התם...

[8] בלחם הפנים

[9] וע"כ איירי שהבזיכין על השלחן "סמוכין" ללחם—כר"מ במנחות

[10] פליגי במנחות לענין מדת השלחן, לר"מ יש מקום להניח הלבונה על השלחן "סמוך" ללחם

הראשון של פסח אבל לא גדי מקולס.

תני אמר ר' יוסה: תודוס איש רומי הנהיג את אנשי רומי שיהו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים, שלחו חכמים ואמרו לו: אילולא שאת תודוס לא היינו מנדין אותך?! מהו תודוס? אמר רבי חנניה דהוה משלח פרנסתהון דרבנין. לא נמצאת מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ?! שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ צריך נידוי.

רבי יוסה בי רבי בון בשם רב זאת אומרת שאסור לאדם לומר לחבירו הא לך את המעות וצא וקח לך בהם בשר לפסח, אבל אומר הוא לו הא לך את המעות הללו וצא וקח לי בהם בשר לצלות.

רבי אימי בעי גרף את התנור וצלייו בו.[11] אמר רבי ירמיה מה צריכה ליה כרבי יוסי הגלילי, ברם כרבי עקיבה[12] פשיטה ליה. א"ר יוסה ואפילו כרבי עקיבה צריכה ליה. משל, גחלים לאויר התנור נצלה לחצי שעה, גחלים לאויר העולם נצלה לשעה. מה בין נצלה מקצתו מחמת התנור, מה בין נצלה כולו מחמת התנור![13]

אמר ר' יוסה בי רבי בון תנור אינו מועיל לגחלים כלום. אינו אלא מכניס את הבל. בשעה שהגחלים באויר התנור, נצלה לחצי שעה. בשעה, שהגחלים לאויר עולם נצלה לשעה:

הלכה ב משנה אין צולין את הפסח לא בשפוד ולא באסכלה

אמר ר' צדוק מעשה ברבן גמליאל שאמר לטבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלה

[11] מי הוה צלי אש או צלי תנור

[12] דמחמיר צלי אש ממש

[13] וגם לר"ע מותר!

נגע בחרסו של תנור יקלוף את מקומו נטף מרוטבו על החרס וחזר אליו יטול את מקומו נטף מרוטבו על הסולת יקמוץ את מקומו:

גמרא צלי אש ולא צלי שפוד, לא צלי קדירה, לא צלי אסכלה, לא צלי מתכת ולא צלי כל דבר. [14](שמות יב) מכות אש יכול מורדת?[15] ת"ל והיתה מחית המכוה, אם מחית המכוה יכול עד שתעשה צלקת? תלמוד לומר מכות אש, הא כיצד? חיתה ולא חיתה. וכן הוא אומר למטן צרבת המכוה היא עד שתקרום כקליפת השום.

עיין בבלי וכא[16] הוא אומר הכין! אמר ר' לעזר תמן צלי אש. כי אם צלי אש שנה עליו הכתוב לעכוב. ברם הכא והיתה מכות המכוה מכל מקום. אמר ר' שמואל בר אבודמא תמן חוקה תורה מעכב. הכא מאי אית לך

לית לרבן גמליאל צלי אש?! אית ליה, פסח מצרים צלי אש, אין פסח הדורות צלי אש. א"ר יוסי בי רבי בון רבן גמליאל עבד תולדות אש כאש. ורבנין לא עבדין תולדות אש כאש.

רבן גמליאל חלוק על חכמים ועושה הלכה כיוצא בו?![17]

אילו אמר לא תאכלו ממנו כי אם צלי אש ולא נאמר נא, הייתי אומר היבהבו מותר, הוי צורך הוא שיאמר נא. או אילו אמר לא תאכלו ממנו נא כי אם צלי אש, ולא אמר ובשל, הייתי אומר בישלו וצלייו יהא מותר, הוי צורך הוא שיאמר ובשל. או אילו אמר אל תאכלו ממנו נא ובשל כי אם צלי אש, ולא אמר מבושל, הייתי אומר שלקו וצלייו יהא מותר. הוי צריך הוא

[14] גבי נגע

[15] מפליטה מוגלא ומורסא

[16] דבעי' אש דווקא

[17] האיך "עשה" נגד חכמים

שיאמר נא, וצריך הוא שיאמר בשל, וצריך הוא שיאמר מבושל.

אכל כזית נא מבע"י, אית תניי תני חיב ואית תניי תני פטור. מאן דאמ' חייב אל תאכלו ממנו נא מכל מקום. ומאן דאמר פטור בשעה שהוא בקום אכול צלי הוא בבל תאכל נא בשעה שאינו בקום אכול צלי אינו בבל תאכל נא. שבר בו עצם מבעוד יום אית תניי תני חייב אית תניי תני פטור מאן דאמר חייב (שמות יא) ועצם לא תשברו בו מכל מקום ומאן דאמר פטור בשעה שאינו בקום אכול צלי, אינו משום ועצם לא תשברו בו. בשעה שהוא בקום אכול צלי, הוא משום ועצם לא תשברו בו.

נגע בחרסו של תנור פסול גוף הוא ונשרף מיד. נטף מרוטבו על החרס פסול מכשי'[18] הוא וטעון צורה.

נטף מרוטבו על הסלת יקמוץ את מקומו.

חייה בר אחא בשם רבי שמעון בן לקיש הדא דתימא ברותחת[19] אבל בצוננת שרי.

א"ר לעזר לא אמרה התורה הוא לא יצלה את אחרים, [אלא הוא לא יצלה מחמת אחרים] ע"כ לא נאסר סולת הצוננת

הלכה ג משנה סכו בשמן של תרומה, אם חבורת כהנים יאכלו. אם של ישראל- אם חי ידיחנו, אם צלי יקלו' את החיצון.

סכו בשמן של מעשר שני, לא יעשנו דמים עם בני חבורה, לפי שאין מוכרין מעשר שני בירושלם:

גמרא לא אמר אלא סכו, הא אם טיבלו אסור.[20] חד בר נש תיבל תרנגולתא בשמן שריפה. אתא שאיל לרבי ביסנא, אמר ליה אזל שולקה כדיי להסיר השמן

כיני מתניתא: אין פודין מעשר שני בירושלים:

הלכה ד משנה חמשה דברים באין בטומאה ואין נאכלין בטומאה: העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, וזבחי שלמי ציבור, ושעירי ראשי חדשים.

הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה שלא בא מתחילתו אלא לאכילה:

גמרא וכל קרבנות ציבור אינן באין בטומאה?! לא אתא אלא מימיר לך אע"פ שהן באין בטומאה אינן נאכלין בטומאה.

בין כמאן דאמר הלחם עיקר בין כמאן דאמר כבשים עיקר. ארבעה אנון! תנייה חש לון[21] ותניתון חמשה.

אית תניי תני כלהום למדין מן הפסח, אית תניי תני כל א' ואחד למד במקומו. מאן דאמר כולהון למידין מן הפסח מה מועדו שנאמר בפסח דוחה את הטומאה אף מועדו שאמר בכולן דוחה את הטומאה. מ"ד כל אחד ואחד למד ממקומו מנין ליה. אתיא כהדא דתני רבי אומר מה ת"ל (ויקרא כד) וידבר משה את מועדי ה'. לפי שלא למדנו אלא על הפסח והתמיד שידחו את השבת ואת הטומאה שנאמר בהם במועדו שאר כל קרבנות ציבור מניין? ת"ל (במדבר כט) אלה תעשו לה' במועדיכם. לעומר ולקרב עמו ולשתי הלחם ולקרב עמהן לא שמענו, וכשהוא אומר וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל קבען חובה שכולם יבואו בטומאה.

---

[18] "היפוך "פסול הגוף

[19] סלת רותחת גורם שייצלה הרוטב, ואסור

[20] תיבלו ל"מ קליפה

[21] לב' השיטות

וכשם שהן באין בטומאה כך יהוא נאכלין בטומאה? גזירת הכתוב הוא (ויקרא ז) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל. יאמר אף בפסח כן? שנייה היא שלא בא מתחילתו אלא לאכילה:

הלכה ה משנה ניטמא הבשר וחלב קיים, אינו זורק את הדם. ניטמא החלב והבשר קיים, זורק את הדם.

ובמקדשין אינו כן, אלא אע"פ שניטמא הבשר והחלב קיים, זורק את הדם:

גמרא ודלא כר' נתן. דר' נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה. מ"ט? (שמות יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. אותו, אע"פ שאין שם אלא פסח אחד, כולהון יוצאין בזריקה אחת. ואיפשר כזית לכל אחד ואחד?!

פשיטא דא מילתה: נטמא הבשר והאימורים קיימים, זורק את הדם על האימורים. נטמאו האימורים והבשר קיים, זורק את הדם על הבשר. נטמא הבשר ואבדו האימורים? מי אמרי' הציץ מרצה על אכילות, וכמאן דאיתנהו. וזורק אף לר"י א"ר שמי ההן עומר לא כמו שנטמא הבשר ואבדו האימורין הוא! את אמר קומץ, אוף הכא זורק. אמר רבי תיפתר כרבי ליעזר. דר' ליעזר אמר אע"פ שאין שירים יש קומץ

בטומאת עובדין היך עבידה? שחטו אותו בעלי מומין =כהנים טהורין וזרקו אותו טמאין. א"ר הילא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, הרי לא נגע בו טמא! והבשר כל טהור יאכל בשר, הרי יש כאן טהורים שיאכלוהו! רבי זעירא מאחר שאילו הפסח הבא בטומאה ונאכלת בטומאה, והכא כמי שבא בטומאה[22]

וויידא אמר דאמר רבי היך עבידא?[23] מאחר שאין מתירין לו לזרוק, כמי שבא בטומאה. או מאחר שאילו עבר וזרק הורצה, כמי שלא בא בטומאה?

נישמעינה מן הדא: דא"ר הושעיה (שמות כח) ונשא אהרן את עון הקדשים. עון הקריבים לא עון המקריבים. הפריש בין קריבים ליחיד לקריבים לצבור. הקריבין ליחיד, אם יש לו אומרין לו הבא, ואם לאו אין מתירין לו לזרוק את דמו, עבר וזרק הורצה. המקריבים ליחיד, בין שיש לו בין שאין לו, עבר וזרק לא הורצה.

הקריבין לצבור, אם יש אומרים לו הבא, ואם לאו מתירין לו לזרוק בתחילה. המקריבין לצבור, בין שיש לו [בין שאין לו], עבר וזרק הורצה. טומאה דחוייה בצבור

##

אמר רבי לעזר מתניתא בבא בטומאה משעה ראשונה, אבל אם בא בטהרה ונטמא אחר זריקה, אינו נאכל בטומאה:

שחטו בטהרה ונטמא הציבור, יזרק הדם בטהרה, ואל יאכל הבשר בטומאה

רבי לא בשם רבי יוחנן: רבי נתן היא. דרבי נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה[24]

[שחטו בטהרה ונטמא הדם, יזרק הדם בטומאה, ואל יאכל הבשר בטומאה.]

רבי ירמיה בשם ר"י: מפני מראית העין. שלא יאמרו ראינו פסח בא בטהרה ונאכל בטומאה. מעתה לא יזרק הדם

---

[22] פושט דמותר לאכלו בטו' (כיון ד"בא בטומאה") שזרקו טמאין

[23] מיבעי' ליה נטמא הדם לחודיה בפסח של יחיד, אים הוי "פסח הבא בטו'" וממילא נאכל לטמאים

[24] ולא מיקרי "פהבב"ט" דאין אכילת הצבור מעכבת

בטומאה [בסיפא] שלא יהו אומר ראינו פסח שבא בטהרה ונזרק בטומאה! הא סופף מימר דר' נתן היא

מודה רבי נתן בחולה ובזקן. מודה רבי נתן היא בחבורה שנטמא עובד שלהן [ולא נודע עד אחר זריקה] שהן נדחין לפסח השני. מודה רבי נתן בחבורה שנמצאת[25] יבולת בעור' שהן נדחין לפסח השני.

חמש חבורות שנתערבו עורות פסחיהן ונמצאת יבולת בעורה של אחת מהן, כולהון יצאו לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שני. מתניתא דר' נתן.

חבורה שנטמאת אחד מהן, וא"י איזהו. הפסח יצא לבית השריפה, ופטורין מלעשות פ"ש. סברי מימר דרבי נתן היא, תיפתר דברי הכל, כמיטמא בספק קבר התהום דומה לזה

נטמא הבשר וכו' אינו זורק את הדם. וכר' נתן זורק את הדם.

רבי יוחנן רבי ישמעאל בשם רבי יהושע כתוב אחד אומר (במדבר יח) אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז וגו' וכתוב אחד אומר (ויקרא יז) וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד והקטיר החלב לריח ניחח לה'. עד שיהא שם או בשר לאכילה או אימורין להקטר.

תמן תנינן: נטמאו שיריה, נשרפו שיריה, אבדו שיריה. כמידת רבי אליעזר כשירה וכמידת רבי יהושע פסולה. שלא בכלי שרת, פסולה. ר"ש מכשיר. הקטיר קמצו פעמים כשירה.

על דעתיה דרבי אליעזר אם אין דם אין בשר, אע"פ שאין בשר יש דם. אם אין קומץ אין שיריים, אע"פ שאין שיריים יש קומץ. על דעתיה דר' יהושע אם אין דם אין בשר, אם אין בשר אין דם. אם אין קומץ אין שיריים, אם אין שיריים אין קומץ.

א"ר יוסה בי רבי בון רב ורבי יוחנן תריהון אמרין: מודה רבי יהושע שאם עבר וזרק את הדם שהורצה:

הלכה ו משנה ניטמא קהל או רובו, או שהיו הכהנים טמאים והקהל טהור, יעשו בטומאה.

ניטמא מיעוט הקהל, הטהורין עושין את הראשון, והטמאין עושין את השני:

גמרא

סוגיא מועתקת מהוריות [מאן תנא רוב? ר"מ. דתני ר"מ אומר: היא מחצית כל השבטים. היא מחצית כל שבט ושבט, ובלבד רוב. ר' יודה אומר: אם יש רק חצי כל שבט ושבט, ובלבד בעינן רוב, אבל שבט אחד שלם, גורר כל השבטים. ר"מ אומר כל השבטים קרויים קהל. ר' יודה אומר כל שבט ושבט קרוי קהל מה נפק מביניהון?[26] גרירה. ר"ש אומר אין שבט אחד גורר כל השבטים, ר' יודה אומר שבט אחד גורר כל השבטים. אתיא דר' יודה כר"ש. כמה דר"ש אמר שבט אחד איקרי קהל, כן ר' יודה אומ' שבט אחד איקרי קהל.

אע"ג דרבי יודה אמר שבט אחד גורר כל השבטים, מודה הוא שתהא הוריה מלשכת הגזית.

א"ר יוסה טעמא דהן תנייה[27] (דברים טז) מן המקום ההוא אשר יבחר ה'. מה טעם דר' יודה (במדבר טו) ונסלח לכל עדת בני ישראל. מה טעמא דר"ש?

---

[25] אף לאחר זריקה

[26] ר"ש ור"י

[27] דבעי' הורייה מלשכת הגזית

(שם) כי לכל העם בשגגה. מה מקיים ר"ש טעם דר' יודה? ונסלח לכל עדת בני ישראל פרט לנשים ולקטנים מה מקיים ר' יודה טעם דר"ש כי לכל העם בשגגה פרט לשתחילתה בזדון וסופה בשגגה.[28] ר' אבון בשם ר' בנימין בר לוי קרייא מסייע למ"ד כל שבט ושבט קרוי קהל. (בראשית לד) גוי וקהל גוים יהיה ממך ואדיין לא נולד בנימין.]

א"ר חייה בר בא כשם שהן חולקין כאן, כך הם חלוקין בטומאה. דתני היה הציבור חציים טהורין וחציין טמאים. הטהורין עושין את הראשון והטמאים השני דברי ר"מ. ר' יהודה אומר הטהורין עושין לעצמן והטמאין עושין לעצמן. אלמא ל"ב רוב אמרו לו אין הפסח בא חציין אלא או כולם יעשו בטהרה או כולם יעשו בטומאה.

מנו אמרו לו? כר' יודה דתנינן תמן [29] נטמאת אחת מן החלות או אחד מן הסדרים. ר' יהודה אומר שניהם יצאו לבית השריפה שאין קרבן ציבור חלוק. וחכמים אומרים הטמא בטומאתו והטהור יאכל. ר' יוסה בי ר' בון בשם ר' יוחנן מני אמרו לו? חכמים, שהן כשיטת ר' יהודה. לא ר"י ממש [דהא פליג] רק חכמים ב ש י ט ת ר"י

על דעתיה דרבי מאיר, ההן מחצה על מחצה מה את עבד ליה כרובה? כמיעוט? אין תימר כמיעוט, הטהורים אינן עושין את הראשון[30] אין תימר כרוב, הטמאין אין עושין את השני.[31] אמר רבי יוסה לא אמר "רוב טהורים עושין את הראשון" "ורוב טמאין אינן עושין את השני", לא אמר אלא "רוב טמאין לא ידחו לפסח שני"!!

[28] בחטאת דעלמא
[29] מנחות
[30] "דבעי' "רוב טהורין
[31] "דאין "רוב טמאין עושין שני

על דעתיה דרבי יודה דס"ל אין ק"צ חלוק ההן מחצה על מחצה מה את עבד ליה?

רבי בא משם רב מטמאין אחד[32] בשרץ שמואל אמר משלחין אותו[33] לדרך רחוקה. אתיא כמאן דאמר היחיד מכריע על הטומאה ברם כמ"ד אין היחיד מכריע על הטומאה משלחין שנים. דרב כר"א. כמה דא"ר לעזר היה הציבור מגעי נבילות מגעי שרצים עושים בטומאה... [שאין שם מים לטבול אבל אם יש מים לטבול אינן עושין בטומאה]

א"ר לעזר הבא בטומאת כלי שרת, הבא בטומאת ידים, הבא בטומאת סכינין, הבא בטומאה הוא!

היה ציבור שליש זבין שליש טמאין שליש טהורין. ר' מנא בשם חזקיה זבין וטמאין רבין על הטהורין ועושין בטומאה, וזבין אינן עושין לא הראשון ולא את השני.

א"ר זעירא הזב עשו אותו כמומר בהורייה. כמה דתימר תמן מומר בהורייה אינו לא מעלה ולא מוריד לעניין רוב דשגגת הקהל אוף הכא אינו לא מעלה ולא מוריד.

בני חבורה שנטמא אחד מהן ואין ידוע איזהו, צריכין לעשות פסח שני.

ציבור שנטמא אחד מהן, ואין ידוע איזהו, ר' זעיר' אמר יעשו בטומא'. כל הצבור יטמאו את עצמן!

תני ר' הושעיה יעשו בספיקן. אל ייטמאו כולם לא מסתברא דלא לא מסתבר אלא כר' הושעיה..כהדא דתני ר' הושעיה, שלא לענוש ליחיד כרת. שלא להתיר אסור כרת בשביל יחיד

[32] מן הטהורין
[33] טהור

רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש להורייה הילכו אחר ישיבת ארץ ישראל. לטומאה הילכו אחר רוב נכנסין לעזרה. מה בכל כת וכת משערין או אין משערין אלא כת הראשונה בלבד? אמר רבי יוסה ברבי בון עד שהן מבחוץ הן משערין עצמן.[34]

א"ר יהושע בן לוי להורייה הילכו מלבוא חמת עד נחל מצרים. רבי תנחומא בשם ר' חונה טעמא דר' יהושע בן לוי (מלכים א ח) ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו וגו':

הלכה ז משנה הפסח שנזרק דמו ואח"כ נודע שהוא[35] טמא הציץ מרצה. נטמא טומאת הגוף, אין הציץ מרצה.

מפני שאמרו נזיר ועושה פסח הציץ מרצה על טומאת הדם ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף

נטמא טומאת התהום, הציץ מרצה:

גמרא מתניתא בשנטמא משירד לאוירו של כלי. אבל אם נטמא עד שהוא מלמעלן, נעשה כמקבל מים.

מניין לספק קבר התהום? רבי יעקב בר אחא בשם רבנין (במדבר ט) או בדרך רחקה לכם מה לכם בגלוי אף כל דבר שהוא בגלוי יצא קבר התהום שאינו בגלוי. עד כדון עושי פסח, נזיר מניין? רבי יוחנן בשם ר' (במדבר ו) וכי ימות מת עליו. מה עליו שהוא בגלוי, אף כל דבר שהוא בגלוי. יצא קבר התהום שאינו בגלוי.

ציבור שנטמא בספק התהום[36] מהו שירצה עליו את הציץ?

קל וחומר, מה אם היחיד שהורעת כוחו בטומאה ידועה, ייפיתה כוחו בספק קבר התהום. ציבור שייפיתה כוחו בטומאה ידועה, אינו דין שייפיתה כוחו בספק קבר התהום.

קל שאת מיקל ביחיד, את מחמיר בציבור. קל שאתה מיקל ביחיד, שאם נטמא טומאת התהום לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמי שנטמא לאחר זריקה, בשביל שלא ידחה לפסח שני. את מחמיר עליו בצבור, שאם נתוודע להן לאחר זריקה, ייעשה כמו שנטמאו לאחר זריקה, בשביל שלא יאכל הבשר.

קל שאת מיקל בנזיר טהור שאם נטמא לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמי שנטמא לאחר זריקה אלמא בתר "ידיעה" אזלינן שלא יביא קרבן טומאה. את מחמיר בנזיר טמא, שאם נטמא לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמו שנטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן טומאה על כל אחד ואחד. כהדא דתנא נטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן טומאה על כל אחד ואחד.

עובד של פסח[37] מהו שירצה עליו את הציץ. קל וחומר ומה אם הבעלים שהורעתה כוחן בזקן ובחולה, ייפיתה כוחן בספק קבר התהום. עובד שייפיתה כוחו בזקן ובחולה, אינו דין שתייפה כוחו בספק קבר התהום

לא אם אמרת בבעלים שייפיתה כוחן בשאר כל הטמאות שבשנה[38] תאמר בעובד שהורעתה כוחו בשאר כל הטמאים שבשנה. הואיל והורעת כוחו בשאר כל הטמאות של כל השנה, תורע כוחו בטמא מת בפסח. מיי כדון? ר' נחמן בשם ר' מנא

[34] רוב של כל ישראל
[35] הדם
[36] לשוויה כפסח הבא בטהרה, ואסור לאכול הבשר כדמסיק

[37] כהן שזרק דם הפסח ונודע שהיה טמא טו' התהום
[38] טמא משלח קרבנותיו

לכם בין לו בין לעובד שלו. עד כדון עושי פסח, נזיר מניין? ר' יוסה בשם רב חסדא: הוינן סברין מימר עליו לא על העובד שלו. מן מה דתני היא נזיר היא עושה פסח, הדא אמרה מה דנפל לדין נפל לדין.[39]

איזהו קבר תהום? המת שנקבר בקש ובתבן ובעפר ובצרורות. אבל אם נקבר במים ובאפילה ובנקיקי הסלעים, אינו עושה קבר התהום. כללו של דבר כל שאת יכול ל"פנותו", עושה קבר תהום. וכל שאין את יכול לפנותו אינו עושה קבר התהום. וקש ותבן את יכול לפנותו

מתניתא[40] דלא כרבי יוסי. דרבי יוסי אמר תבן וביטלו בטל. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא דברי הכל היא. מה דאמר רבי יוסי בשבלל בעפר.[41]

יש תבן שהוא כעפר. ויש עפר שהוא כתבן. תבן שאין את עתיד לפנותו, הרי הוא כעפר. עפר שאת עתיד לפנותו, הרי הוא כתבן. דבית ר' ינאי אמרי חופהו מחצלות בטל. איתא חמי! מילאה מחצלות לא בטל, חיפהו מחצלות בטל!! מילהו חריות צריכה.

ר' זריקן רבי אמי בשם רבי שמעון בן לקיש אפילו רק.??

איזהו קבר התהום? כל שאין אדם זוכרו. וחש לומר שמא אחד בסוף העולם יודע בחזקת החי כחי?[42] תיפתר שמצאו קמצוץ.[43]

תני: אין לך עושה קבר תהום אלא המת בלבד. הא נבלה לא?! ק"ו! מה אם המת שהוא מטמא באוהל, עושה קבר תהום, נבלה שאינה מטמאה באוהל, אינו

[39] והורצה גם כשהעובד טמא (תהום)
[40] דתבן שבין ב' חצירות מערבין שניים
[41] "דווקא בכה"ג מהני "ביטול
[42] "חזקה שיש חי שיודע ממנו"!
[43] בוודאי נפלה עליו מפולת

דין שתעשה קבר תהום! לאי זה דבר נאמר אין לך דבר עושה קבר תהום אלא המת בלבד? להוציא משכב ומושב.=זב שסותר למפרע [עיין בבלי]

תמן תנינן כל הזבחים שקיבל דמן זר אונן וטבול יום מחוסר בגדים מחוסר כיפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ערל טמא יושב עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי חבירו, פסל. דרומאי אמרו בטמא טומאת זיבה וטומאת צרעת אנן קיימין, אבל בטמא מת אינו מחלל.[44] מאחר שהותר מכלל טומאה לרבים בפסח.

מתיב ר"ש בן לקיש לדרומאיי מה אם הבעלים שייפית' כוחן בשאר כל הטמאות שבשנה, טמא משלח קרבנותיו הורעתה כוחן בטמא מת בפסח. עובד, שהורעתה כוחו בשאר טמאות של כל השנה, אינו דין שתורע כוחו בטמא מת בפסח! וק"ו לטמא מת בשלמים! ועוד ששנה ר' הציץ מרצה על טומאת הדם אין הציץ מרצה על טומאת הגוף. אין תימר בטמא טומאת זיבה וטומאת צרעת אנן קיימין, לית יכיל דתנינן נטמא טומאת תהום הציץ מרצה! וזה שייך רק במת! מה עבדין לה דרומאיי? פתרין לה בבעלים. דווקא **בבעלים** אין הציץ מרצה

על דעתיה דרשב"ל לא שנייא היא בעלים היא עובדין.[45]

א"ר ירמיה הרי זה ק"ו שיש עליו תשובה דאינון יכלין מימר ליה: לא אם אמרת בבעלים שהורעתה כוחן בזקן ובחולה, תאמר בעובד שייפיתה כוחו בזקן ובחולה. וכל ק"ו שיש עליו תשובה בטל קל וחמר.

[44] בשום קרבן (אף יחיד)
[45] תרוויהו אין מרצה בטו' וודאית

אמר רבי חנניה הרי זה ק"ו שיש עליו תשובה דאינון יכלין מימר ליה לא אם אמרת בבעלים שמילת זכריו ועבדיו מעכבין אותו תאמר בעובד שאין מילת זכריו ועבדיו מעכבין אותו. וכל ק"ו שיש עליו תשובה בטל ק"ו.

רבי יצחק בר גופתא בעיא קומי רבי מנא, מקשה על דרומאי אילו יחיד בפסח למד מן הציבור בפסח. עובד בשאר ימות השנה למד מן הציבור בפסח!! [אין למידין יחיד מרבים]

ר' אמי בעי, ההן טמא דתנן בזבחים מה את עבד ליה[46] בטמא טומאת זיבה וטומאת צרעת? והתנינן "מחוסרי כפרה" אם משטבל הוא מחלל לא כל שכן עד שלא טבל! ההן טבול יום מה את עביד ליה? בטבול יום מן המת? איתא חמי טמא מת אינו מחלל לא כל שכן טבול יום מן המת! אלא טבול יום מן השרץ? איתא חמי טבול יום מן המת אינו מחלל, לא כל שכן טבול יום מן השרץ!

אמר רבי שמואל רב יודן מגעי זבין. "טמא" שנזכר במשנה=מגע זב

רבנן דקיסרין פתרין אליבא דרומאי כולה בזב. טבול יום- שראה אחת, טמא - שראה שתים. מחוסר כיפורים- שראה שלש.

על דעתין דרומאיי מגע זב, כזב? נישמעינה מן הדא: דאמר רבי אליעזר בשם ר' הושעיה (שמות כח) ונשא אהרן את עון הקדשים עון הקריבים לא עון המקריבין. מהו עון הקריבין? [...דאמרינן בעלמא דאיירי רק בטומאת מת.] דם זב?!! לא, מגע זב![47] ודכוותה עון המקריבין מגע זב. הדא אמרה היה הציבור מגעי זבין ומגעי זבות אינן עושין בטומאה:[48]

הלכה ח משנה נטמא שלם או רובו, שורפין אותו לפני הבירה מעצי המערכה

נטמא מיעוטו, והנותר, שורפין אותו בחצרותיהן או על גגותיהן מעצי עצמן.

הציקנים שורפין אותו לפני הבירה, בשביל ליהנות מעצי המערכה:

גמרא ר' חמא בר עוקבה בשם ר' יוסי בן חנינה כדי לפרסמו[49] להודיע שקילקל בו.

אמר הריני שורפו לפני הבירה מעצי עצמו, אין שומעין לו. לא צורכה דלא, אמר הריני שורפו על גגי מעצי עצמי? כל שכן אין שומעין לו![50]

רבי ירמיה בשם רבי הילא להודיע לבא אחריו שהוא צוייקן.[51] תדע לך בכל אתר לא צווח ליה צוייקן וכא את צווח ליה צוייקן.

קל הקילו באכסניי.[52]

אמר ר' יוחנן מגדל היה עומד בהר הבית והיה קרוי בירה רבי שמעון בן לקיש אמר כל הר הבית קרוי בירה (דברי הימים א כט) ולעשות הכל ולבנות הבירה אשר הכינותי:

הלכה ט משנה הפסח שיצא או שנטמא ישרף מיד נטמאו הבעלים או שמתו תעובר צורתו ויצא לבית השריפה ר"י בן ברוקה אומר אף ישרף מיד שאין לו אוכלין:

---

[46] זקני דרום

[47] פשיטא דאיירי במגע זב

[48] דמגע זב כזב!

[49] שורפין לפני הבירה

[50] דרוצין לביישו

[51] יידעו הכל שהוא צייקן "ואינו מביא עצים מביתו"—ע"כ "אסרו" לאחרים לשרוף לפני הבירה מעצי עצמו

[52] מי שיצא חוץ לירושלים ונזכר שיש בידו בשר קודש, (שורפו מעצי מערכה(לעיל פרק ג

גמרא תני רבי חייה: פגול פסול גוף הוא, ונשרף מיד. נטמאו בעלים או שמתו פסול מכשיר, טעון צורה.

א"ר יוסה מתניתא אמרה כן: פסח שיצא או שנטמא [פסול גוף הוא ו]נשרף מיד. נטמאו הבעלים או שמתו [פסול מכשיר הוא] וטעון צורה.

רבי חמא בר עוקבה בשם ר' יוסה בר חנינה רבי נחמיה ר' יוחנן ברוקה שניהם אמרו דבר אחד. דתני אמרו לו לר' נחמיה וכי מפני אנינה נשרף?! והא לא נשרף אלא מפני הטומאה שאילו מפני אנינה נשרף היה לשלשתן לישרף! דבר אחר והלא פינחס היה עמהן. דבר אחר והלא מותר לאוכלו מבערב.

על דעתיה דרבי נחמיה שלשתן ישרוף? סבר רבי נחמיה שלשתן נשרפו. היה לו לפינחס לוכל? ואדיין לא נתמנה כהן גדול. והיה לו לאהרן לוכל מבערב? סבר רבי נחמיה אנינה לילה תורה.

א"ר ירמיה אוף ר"י הגלילי דכוותהון[53] תנינן תמן חטאת שקיבל דמה בשני כוסות יצא אחד מהן לחוץ הפנימי כשר. נכנס אחד מהן לפנים, ר"י הגלילי מכשיר בחיצון. וחכמים פוסלין. אמר ר"י הגלילי: ומה אם במקום שמחשבה פוסלת בחוץ לא עשה בה המשואר כיוצא, מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים, אינו דין שלא נעשה המשואר כנכנס!! נכנס לכפר, אע"פ שלא כפר, פסול. דברי ר"א. ר' שמעון אומר: עד שיכפר. ר' יודה אומר: אם הכניס בשוגג, כשר. כל הדמים פסולין שנתנו ע"ג המזבח לא הורצה הציץ אלא טמא שהציץ מרצה על טמא ואינו מרצה על היוצא.

א"ר לעזר תדע לך שהוא פסול מכשיר כר"י הגלילי שהרי חבירו מבחוץ והוא כשר! תדע לך שהוא פסול גוף כרבנן שהרי הוא במחיצתו והוא פסול. כ לרבנן מיקרי פסול הגוף, ולריה"ג פסול מכשיר [דהא נפסל רק הפנים] ואלמא פסול מכשיר לריה"ג יישרף מיד [דהא כתיב בתורה באש תשרף=מיד]

רבנן דרשין מפני שלא נכנס מקצת דמה לפנים (ויקרא י) אכול תאכלו אתה. הא אם נכנס מקצת דמה לפנים יפה עשיתם ששרפתם ר"י הגלילי דרש מפני שלא נכנס כל דמה לפנים אכל תאכלו אתה הא אם נכנס כל דמה לפנים יפה עשיתם ששרפתם.

מה טעמא דרבנן? (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יובא מדמה אפילו מקצת דמה מה טעמא דר"י הגלילי (ויקרא י) הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה. כהדא דתני ר"י הגלילי אומר אין כל העניין הזה[54] מדבר אלא בפרים הנשרפין ובשעירים הנשרפים ליתן עליהן לא תעשה על אכילתן וללמד שפסוליהן נשרפין בבית הבירה. אמרו לו מניין לחטאת שאם נכנס מדמה לפנים תהא פסולה לא מן הדין קרייא הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה הא אינו אומר מדמה אלא כל דמה. תשובה לר' עקיבה שהיה אומר מדמה לא כל דמה:

הלכה י משנה העצמות והגידין והנותר ישרפו בששה עשר ואם חל ששה עשר להיות בשבת ישרפו בשבעה עשר שאינן דוחין לא את השבת ולא את יום טוב:

גמרא עצם שאין עליו בשר. ר' יוחנן אמר אסור לשוברו. ר"ש בן לקיש אמר מותר לשוברו. מפני שאין בו שום קדושה

מתיב ר' יוחנן לר' שמעון בן לקיש:

---

[53] כר"ן וריב"ב דפסול שאינו בגוף, נמי יישרף מיד

[54] וכל חטאת וכו'

והא תנינן העצמות והגידין והנותר ישרפו בששה עשר. ויקוץ!! כ ישתמש בהם לכלים [דהא אין בו קדושה] ומתרץ... מפני המוח שבקולית =הב"ע בעצם שי"ל מח

[לכו"ע מקשי] ויחלוץ את המוח מן העצם, ויהנה מן העצם! סברין מימר אין חולצין את הפסול יש איסור שבירה אף על פסול אמר ר"א ואפילו תימר חולצין, פתר לה כר' יעקב דר' יעקב אמר הבא בכושר משעה ראשונה ונטמא, אסור בשבירת העצם.

שמואל אמר נמנין על מוח שבראש ואין נמנין על מוח שבקולית. נימנין על מוח שבראש- שהוא יכול להוציאו דרך האוזן. ואין נמנין על מוח שבקולית- שאין יכול להוציאו אלא דרך שבירה.

ר' יוחנן אמר נימנין על מוח שבקולית. מותר להוציאו דרך שריפה ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן אין נמנין על מוח שבקולית, ואם נמנה נמנה.

על דעתיה דר' יוחנן ישרף וימנה? מפני אבדן קדשים.

ר' אימי בשם ר' לעזר מה טעם אמרו העצמות והגידין והנותר ישרפו בששה עשר? שהשורף יש בו משום שבות. אית דבעי מימר (שמות יב) ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו אחר שני בקרי' אחר בוקרו של ארבעה עשר ואחר בוקרו של חמשה עשר. וכתיב (ויקרא ז) והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף

מהו להצית את האור במדורת חמץ [55] מאן דיליף מן הנותר אסור[56] מאן דלא יליף מן הנותר מותר.

שייך לשבת פ"ב אמר רבי בון בר חייה ירדו לה כשיטת רבי ישמעאל כמה דרבי ישמעאל אמר תמן תינוק שעבר זמנו נימול בין ביום ובין בלילה והכא עיבר זמנו נשרף בין ביום ובין בלילה:

הלכה יא משנה כל הנאכל בשור הגדול יאכל בגדי הרך וראשי כנפים והסחוסין[57] השובר את העצם בפסח טהור הרי זה לוקה ארבעים אבל המותיר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה את הארבעי':

גמרא גידים הרכים ר' יוחנן אמר נמנין עליהן ר"ש בן לקיש אמר אין נמנין עליהן. רבי יעקב ר' אחא בשם ר' זעירה מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן מחלפה שיטתיה דר"ש בן לקיש.

דאיתפלגון דתנינן תמן אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם ועור חזיר של יישוב ר' יוסי אומר אף עור של חזיר הבר. עור חטרת גמל הרכה עור הראש של עגל הרך עור בית הפרסות עור בית הבושת ועור השליל ועור שתחת האליה ועור האנקה והכח והלטאה והחומט. ר' יהודה אומר הלטאה כחולדה וכולן שעיבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין חוץ מעור האדם. ר' יוחנן בן נורי אומר שמנה שרצים יש להן עורות[58]

א"ר יוחנן לא שנו אלא לאיסור ולטומאה אבל ללקות עור הוא ואין לוקין עליו משום נבלה. ר"ש בן לקיש אמר משנה שלימה שנה רבי בין לאיסור בין ללקות בין לטומאה.

מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן הכא

---

[55] לשרוף חמץ ביו"ט

[56] שריפת חמץ יליף משריפת נותר—והתם אין שורפין

קדשים ביו"ט

[57] אין נמנין על גדי רק מה שיכולין לאכול בשור הגדול ((כגון ראשי כנפיים.. שאפשר באכילה ע"י שליקה

[58] עורותיהן לאוו כבשרן

הוא עבד ליה בשר, ותמן לא עבד ליה בשר! אמר רבי יודה בר פזי שנייא היא תמן שהוא עור ועור סופו להקשו'.

כל שכן מחלפה שיטתיה דר"ש בן לקיש, מה אין תמן שסופו להקשות הוא עבד ליה בשר, כאן שאין סופו להקשות לא כל שכן!! א"ר אבין טעמא דר"ש בן לקיש ואכלו את הבשר לא גידים. רבנן דקיסרין א"ר חייה ר' איסי חד מיחלף[59] וחד כהדין תניי. מאן דמחלף, לית ליה כילין קישוי'. לדידיה, לא קשה הנך קושיות

וכמה ישבור? ר' יוסי ור' זעירא בשם ר' יוחנן עד כדי שתהא היד מחגרת. ר' יונה א"ר זעירא ור' בא תריהון בשם רבי יוחנן חד אמר כדי שתהא היד מחגרת וחורנה אמר אפילו צפורן. מ"ד יד כל שכן צפורן דפגימת יד וודאי גדול מפגימת צפורן מ"ד צפורן אבל יד לא.

ר' יוחנן ור"ש בן לקיש תריהון אמרי לעולם אינו חייב מלקות עד שישבור עצם שיש עליו בשר וממקום בשר. ר' יעקב בר אחא אמר, שמעון בר אבא בעי, מעתה לעולם אינו חייב עד שיטול אבן וירסס!! והתנינן חותך עד שמגיע לעצם וכו' אלמא אסור לחתוך להדיא! ויחלוץ בשר מן העצם ויקוץ! שלא לפקע תחת הבשר

עצם לחייב על כל עצם ועצם. הדא דתימר בהתרייה אחת אבל בשתי התריות שכן אפילו עצם אחד ושברו וחזר ושברו חייב שתים.

ר' ירמיה בעי, לית הדא פליגא על ר' שמעון בן לקיש. דר' שמעון ב"ל אמר לעיל עצם שאין עליו בשר מותר לשוברו.

[59] מהפך דברי ריו"ח ור"ל

לא אמר אלא שלא ילקה, הא לאסור אסור!!

אבל המותיר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה ארבעים.

רבי אבון בשם ר"א מתניתא כשבא בטומאה משעה ראשונה אבל אם בא בטהרה ונטמא, כבא בטהרה ולוקין על שבירתו.

הלכה יב משנה אבר שיצא מקצתו, חותך עד שמגיע לעצם, וקולף עד שמגיע לפרק, וחותך.

ובמוקדשין, קוצץ בקופיץ. שאין בהן שבירת העצם

מן האגף ולפנים כלפנים. ומן האגף לחוץ כלחוץ. החלונות ועובי החומה כלפנים:

גמרא ר' סימון ר' יהושע בן לוי בשם בר פדייה הפיגול והנותר מצטרפין לטמא את הידים עד כדי עונשן בכזית

מהו שיפסלו בתרומה? ק"ו אם מטמאין את הידים לפסול בתרומה הן עצמן לא כ"ש.

ההן יוצא מה את עבד ליה מטמא את הידים או אינו מטמא את הידים? אין תימר ההן יוצא מטמא את הידים[60] פיגול ונותר אינן פוסלין בתרומה[61] אין תימר =ואם תרצה לומר פיגול ונותר פוסלין בתרומה, ההן יוצא לא גזרו עליו כלום. דלא כן יטמא צד החיצון וצד הפנימי.[62] א"ר אבין מאן אית ליה דבר טמא מחמת עצמו לא רבי מאיר?!

[60] כ יוצא דמי לפגול

[61] עכצ"ל

[62] איך "חותך", הרי צד החיצון=יוצא, מטמא צד הפנימי

[63] לא כן אמר רבי יוחנן כל הדברים טהורין ברובן כיון שחיתך רובן לאו כפרוש הוא.[64] יהא כמגיעו בו ויהא פסול. א"ר חנניה במחתך כל שהוא ומשליך.[65]

ר' בא בשם רב יהודה לא קידשו תחת האגוף שבירושלם. ר' ירמיה בשם רב שמואל בר רב יצחק כדי שיהו מצורעין מגינין תחתיהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים/ ודכוותה לא קידשו תחת האגוף של הר הבית כדי שיהו זבין מגינין תחתיהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים!! מצורע אין לו איכן להגן, זב יש לו איכן להגן בכל ירושלם.

רבי יוחנן בר מדייא בשם רבי פינחס: מן מה דאנן חמיי רבנן שלחין סנדליהון תחת האגוף של הר הבית, הדא אמר שלא קידשו תחת האגוף של הר הבית.

רב שאול לרבי חייא רבה, גגות ירושלם מה הן? א"ל מן מה דמתלין מתלא פיסחא כזיתא והלילה מתבר אגרייא הדא אמרה גגות ירושלם קודש. ר' ירמיה ר' מיישא רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב גגות ירושלם חול. והא תנינן מן האגוף ולפנים כלפנים מן האגוף ולחוץ כלחוץ! פתר לה בגג מבוצר לאויר חצר הא מתניתא. והא תנינן החלונות ועובי החומה כלפנים! עוד היא בגג מבוצר לאויר חצר היא מתניתא. ואתיא כההיא דאמר רבי אחא בשם רבי חיננ' (איכה ב) ויאבל חיל וחומה. שורא ובר שורא.[66]

אם עובי החומה קידשו כל שכן חלון א"ר אחא בחלון שעל גבי האגוף נצרכה אף ע"ג דתימר לא קידשו תחת האגוף של ירושלם חלון שע"ג האגוף קודש.

תני בשם ר' יהודה מחילות שתחת ההיכל חול וגגות ההיכל קודש ר' אימי בשם ר"ש בן לקיש מתניתא אמרה כן מדורה היתה שם ובית כסא של כבוד וזה היה כבודו מצאו נעול יודע שיש שם אדם פתוח ידוע שאין שם אדם. א"ר יוסה וכי צואה טומאה והלא אינה אלא נקיות.

ויידא אמר דא: יוצא והולך לו במסיב' ההולכת תחת הבירה ונרות דולקין מיכן ומיכן עד שהוא מגיע לבית הטבילה. אם קודש הוא ילך לו בקצרה!

הלכה יג משנה שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד אלו הופכין פניהן אילך ואוכלין, ואלו הופכין פניהן אילך ואוכלין, **שלא יבא אדם לאכול בשני מקומות** **והמיחם באמצע. וכשהשמש עומד למזוג, קופץ את פיו ומחזיר את פניו,** **להראות לבני חבורתו, שאינו אוכל מבני חבורה האחרת** **עד שמגיע אצל חבורתו ואוכל.**

והכלה הופכת את פניה ואוכלת:

גמרא כתיב (שמות יב) לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה אין לי אלא חוץ לבית, חוץ לחבורה מניין? ת"ל לא תוציא חוצה. א"ר יודה מיכן שאם הוציא חוץ לחבורה, שהוא מתחייב.

א"ר מנא אמר קרייא לא תוציא חוצה, ונן אמרין אם חוץ לחבורה שהוא מתחייב, לא כ"ש חוץ לבית!

רבי אימי בעי, הוציא מחבורה לחבורה בשני בתים חייב שתים. משום לא תוציא מן הבית, ומשום לא תוציא חוצה.[67]

---

[63] רק ר"מ ס"ל "מגע בית הסתרים מטמא"! (לר"מ, בגד גע"ג שחתכו מבגד-מדרס, טמא מגע מדרס)

[64] אף לרבנן יש לטמאות בשר הפנימי, כשפירש רוב החיצון שוב ל"ה ביה"ס ומטמא הפנימי

[65] ואין נוגע בשעת פרישה

[66] (חומה קטן סביב לחומה גדול (והיא היתה שווה לקרקע

[67] כ' לעבור עליו בב

נמנו על הפסח וכבר התחילו לאכול, הוציא אחד כזית, חייב. שנים שלשה פטורין. מפני שבני חבורתן ראוין להמשך אצלן,[68] אלא שהן עוברין בעשה. לת"ק האוסר לחבורה להתחיל אכילה במקום א, ולסיימו במקום ב וכרבי שמעון אפילו בעשה אינן עוברין. שמתיר לכתחילה מש"כ לעיל. ואוסר לחלק את בשר הפסח לשני חבורות.

דתני: (שם) על הבתים אשר יאכלו אותו בהם מלמד שהפסח נאכל בשני מקומות. יכול אף אוכליו יהו אוכלין אותו בשני מקומות? תלמוד לומר (שם) בבית אחד יאכל. הא כיצד פסח נאכל בשני מקומות. קרבן אחד מתחלק לשני חבורות ואין אוכליו[69] אוכלין אותו בשני מקומות.

רבי שמעון אומר: אף אוכליו אוכלין אותו בשני מקומות. מה מקיים רבי שמעון בבית אחד יאכל? שלא תהא חבורה מקצתה אוכלת בפנים ומקצתה אוכלת בחוץ.=שלא יתחלק הפסח לשתי חבורות

##יחיד שהוציא כזית חוץ לחבורה,

לר"ש מפני שבני חבורתו ראויים לימשך אצלו, נפטר מלא תעשה##

שניים ושלשה פטורין...רבי חייה בר בא בעי, למה לי כרבי שמעון אפילו כרבנן מפני שבני חבורתן ראויין לימשך אצלן. יפטרו מלא תעשה, אפילו בעשה לא יהו!! על עצם "מעשה ההוצאה" שמא אין כאן אפי' עשה!

שמש שאכל כזית והוא בצד התנור אם היה פיקח ממלא את כריסו ממנו. אם רצו לחלוק לו כבוד, באין ואוכלין עמו בצד התנור, ואם לאו נותנין לו חלקו ואוכל במקומו. תמן אמר דלא כרבי שמעון היא.[70] ולא שמיעין דאמר רבי הילא רבי איסי

---

[68] "כ כולם ראויין לבא אצל השניים ויגמרו שם האכילה, ושוב לא מיקרי "הוצאה חוץ לחבורה

[69] ראובן אינו אוכל בב' מקומות

[70] לדידיה אסור לחלוק הקרבן לב חבורות

רבי אליעזר בשם רבי הושעיה: הכל מודין בתחילה[71] שהן חולקין. בסוף[72] שאינן חולקין, מה פליגין? בשהיו יושבין ואוכלין, ופקעה עליהן הקורה, ר' שמעון אומר עוקרין הן חלקן ואוכלין במקום אחר. ורבנן אמרין אינן עוקרין את חלקן ואוכלין במקום אחר.[73]

ר' חייא בר בא א"ר יוסי בן חנינה בעי, מעתה המוציא אינו חייב עד שעה שיאכל? אתא ר' שמואל ר' אבהו בשם ר' יוחנן המוציא אינו חייב עד שעה שיאכל. א"ר זעירא ותניי תמן: יחיד שהוציא כזית חוץ לחבורה, חייב. ולא פסל עצמו מפני חבורתו. הדא אמרה אפילו לא אכל, אין תימר אכל, למה לא פסל עצמו מבני חבורתו?[74] א"ר יוסה כיון שהוציאו פסלו, אפילו אכל דבר פסול אכל![75]

ויידא אמר דא: [יש שובר אחר שובר], אין מוציא אחר מוציא.

או הדא אמרה כיון שהוציאו פסלו. [76] או הדא אמרה המוציא אינו חייב עד שעה שיאכל.[77]

פשיטא דא מילתא: התחילו אלו, ונטמאו אלו[78] זכו טהורין[79] בחלקן של טמאין.[80] ולא עוד אלא אפילו התחילו אלו, ונטמאו הן, זכו טהורין[81] בחלקן של

---

[71] תחילת אכילתן יכולים לחלוק לב' חבורות

[72] כבר התחילו לאכול יחד, אסורים לחלוק

[73] דאסור לחבורה לסעת ממקום למקום

[74] ליפסל וליפסל!

[75] להכי לא פסל עצמו!

[76] "וע"כ פטור "מוציא אחר מוציא

[77] וכיון שאכלו שוב א"א להוציאו!

[78] שלא התחילו

[79] שהתחילו

[80] שלא התחילו

[81] שלא התחילו

טמאין. אבל התחילו אלו ואלו, ונטמא אחד מהן, מהחבורות לא זכו טהורין בחלקן של טמאין!

##יחיד מפשיט ידו בכל הבית ואין חבורה מפשטת ידה בכל הבית.[82]

והא תנינן שתי חבורות וכו'! ומתרץ לא אמר אלא שתים הא אחת לא חבורה אחת אסור קצתם לאכול בהיפוך פנים

והא תנינן המיחם באמצע![83]

מקום שהשמש מוכיח עליו שם הוא חבורתו.[84]

והא תנינן הכלה הופכת פניה ואוכלת! אמר ר' חייה בר בא מפני הבושה:[85]##

---

[82] יחיד יכול להסתובב בכל הבית, אבל חבורה אל יסתובבו= אנה ואנה

[83] נאסור לשמשים לעמוד וליטול ממיחם א' דלא ניכר לאיזה חבורה שייך השמש

[84] כיון שמקום מושבו חסר, רואין הכל ששייך לחבורה זו

[85] התירו

מסכת פסחים פרק ח

הלכה א משנה האשה בזמן שהיא בבית בעלה, שחט עליה אביה, שחט עליה בעלה, תאכל משל בעלה

הלכה רגל הראשון לעשות בבית אביה, שחט עליה אביה, שחט עליה בעלה, תאכל ממקום שהיא רוצה

יתום ששחטו עליו אפיטרופין יאכל ממקום שהוא רוצה

עבד של שני שותפין לא יאכל משל שניהם

חציו עבד וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו:

גמרא

סוגיא מועתקת ממסכת סוטה בעלה מהו שיפריש עליה חוץ מדעתה?

א"ר יוחנן ארבעה מחוסרי כפרה מפרישין עליהן חוץ מדעתן ואלו הן: זב וזבה ויולדת ומצורע. שכן אדם מפריש על בנו הקטן והוא נתון בעריסה.[1]

ניחא זב וזבה ומצורע, ויולדת. ויש קטנה יולדת?! לא כן אמר רבי רדיפה ר' יונה בשם רב חונה עיברה וילדה עד שלא הביאה שתי שערות, היא ובנה מתים. משהביאה שתי שערות, היא ובנה חיים. עיברה עד שלא הביאה שתי שערות, וילדה משהביאה שתי שערו', היא חיה ובנה מת. מיי כדון? שכן אדם מפריש על בתו חרשת. מכיון שהשיאה לא כבר יצאת מרשות אביה?! אלא שכן אדם מפריש על אשתו חרשת[2]

וכאן, סוטה קטנה אין את יכול דאמר רבי זעירה ר' יוסה בשם רבי יוחנן קטנה שזינתה אין לה רצון ליאסר על בעלה. והרשת אין את יכול דכתיב (במדבר ה) דאשה אמן אמן. וא"כ לא מצינו בסוטה שמפריש שלא מדעתה...

אמר רבי אבין שנייא היא דכתיב (דברים יד) ושמחת אתה וביתך, והוא מעוכב מלשמוח עמה שהרי אסור לבא עליה , מפריש עליה חוץ מדעתה .

ר' ירמיה בשם רבי יוחנן: אדם קובע =מתייב את עצמו על חבירו קרבן נזיר שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו. רבי זעירא בשם ר' יוחנן אדם קובע על חבירו חטאת חלב שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו.

ר' זעירא בשם ר"א: אדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו.

אמר ר"א מתניתא אמרה כן:[3] האשה בזמן שהיא בבית בעלה, שחט עליה אביה שחט עליה בעלה, תאכל משל בעלה.

מה נן קיימין? באיזה אופן אסורה לאכול מאביה [וה"ה דא"י להפריש שלא מדעת חבירו] אם בממחין , שהאב והבעל מריבין זה עם זה אם כשאינן ממחין?

מתניתא בממחין. אתא ר' ירמיה בשם ר' יוחנן מתניתא בממחין

לית הדא משנתינו פליגא על דר' יוחנן. דריו"ח אמר אבל אינו מפרישו שלא מדעתו! שנייא היא פסח שנייה היא חטאת. פסח לכשתגדיל, ראוי הוא להתכפר בו! חטאת לכשתגדיל אינו ראוי להתכפר

---

[1] דכתיב "זאת תורת הזב" בין גדול בין קטן, וה"ן מפריש על גדול שלא מדעתו

[2] דאסור לה לאכול בקדשים עד שתביא כפרה—וכתיב ושמחת אתה ובתיך, ע"כ מפריש של"מ

[3] דשוחט שלא מדעתו

בה ע"כ יש להחמיר בחטאת יותר מבפסח לעניין הפרשה שלא מדעת

הלכה רגל הראשון..אמר ר' יוחנן ברגל רדופין שנו. אי זהו רגל רדופין? אמר רבי יוסה בי רבי בון זה רגל ראשון שאביה רודפה לבית בעלה. וע"כ התירו לה לאכול מבעלה, אף שהלכה אצל אביה

לא הלכה רגל הראשון. רגל השני מהו שיעשה רגל רדופין? לעולם יש לה רגל רדופין? אלמנה מהו שיהא לה רגל רדופין? מי מהני הרדפת אביה לבית חמיה להתירה לאכול שם?

נישמעינה מן הדא: הלכה רגל הראשון לעשות בבית אביה. או הדא אמרה לעולם יש לה רגל רדופין, או הדא אמרה אלמנה יש לה רגל רדופין. ?? מאי לאוו לרבות הני גווני?

א"ר יוסה בי רבי בון תיפתר שיש לה בנים ואין לה בעל, וסתם האשה ממחה לומר אצל בני אני רוצה שמא דווקא האי גוונא איתרבי אכילתה אצל בניה #

אמר רבי לעזר פסחן של נשים רשות, ודוחין עליו את השבת. ר' יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר פסחן של נשים של עבדים חובה, כל שכן דוחין עליו את השבת.

מצתן מה היא?

ר' לעזר אמר חובה

רבי זעירא אמר רשות. רבי הילא אמר דברי הכל חובה.[4]

מתניתא מסייעא לדין, ומתניתא מסייעא לדין.

מתניתא מסייעא לר' זעירא: חזרת מצה ופסח לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות מי שפטור מפסח, פטור ממצה

מתניתא מסייעא לר' הילא: (דברים טז) לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל מצות לחם עני. את שהוא בבל תאכל חמץ הרי הוא בקום אכול מצה. ונשים הואיל והן בבל תאכל חמץ הרי הן בקום אכול מצה. [והא תנינן כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חייבין והנשים פטורות! אמר ר' מנא חומר היא מצות עשה שהיא באה מכח בלא תעשה]

סוגיא השייכת לסוף מסכת חלה [תני: האשה עושה פסח הראשון לעצמה והשני טפילה לאחרים דברי ר"מ. ר' יוסה אומר: האשה עושה פסח שני לעצמה אפילו בשבת ואין צ"ל הראשון. ר"ש בן אלעזר אומר האשה עושה פסח ראשון טפילה לאחרים ואינה עושה פסח שני.

מה טעמא דר"מ? (שמות יב) איש שה לבית אבות, אם רצו לבית.

מה טעמא דר' יוסי? איש שה לבית אבות, פ"ש לבית.

מ"ט דר' לעזר בי ר"ש? איש לא אשה

מה מקיימין רבנן איש? פרט לקטן.

ואתיא מתניתין דחלה כמ"ד פסחן של נשים רשות.

א"ר יונה ואפילו כמ"ד פסחים של נשים חובה, שנייא היא שהדבר מסויים שלא יקבע הדבר חובה]

יתום ששחטו עליו הפיטרופין, יאכל ממקום שהוא רוצה. מתניתא ביתום

[4] "אפי' למ"ד "פסחן רשות

קטן, אבל ביתום גדול נעשה כממנה עצמו על ב' פסחים כאחת. דתני ר' חייה: הנמנה על שני פסחים כאחת אוכל מאי זה מהן שנשחט ראשון. א"ר יוסי מתניתא אמרה כן: שחט גדי וטלה יאכל מן הראשון.

עבד של שני שותפין לא יאכל משל שניהם. ר' יוסה אומר אין רשות לרבו לומר לו אי איפשי שתמנה על הפסח[5] אבל אומרים לו אי איפשי שתמנה על זה, אלא על זה.

פעמים שהוא נמנה על שלשה פסחים כאחת. היך עבידא? עבד של שני שותפין צריך להימנות על הפסח,[6] שיחרר אחד מהן חלקו, צריך להימנות על פסח אחר,[7] שיחררו שניהן צריך להימנות על פסח אחר!

שמואל בר אבא בעי עבד מהו שיאכל משלשת'? א"ר יוסי אם אומר את עבד לא יאכל משלשתן, מעתה לא ימנה על הפסח שמא ימלך רבו וישחררו[8] ונמצא הקדש פסול מעורב בעבודה.

ר' יעקב בר אחא א"ר זעירא בעי, הרב מהו שיצא בהקדש העבד? ולא מתניתא היא?! האומר לעבדו צא ושחוט עלי את הפסח. מתניתא מדעת רבו, מה צריכא ליה, שלא מדעת רבו

חציו עבד וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו. דצד החירות הוי שלא למנוייו! ר' חייה בשם רבי יוחנן מי שחציו עבד וחציו בן חורין קידש אשה[9] אין חוששין לקדושיו. ודכוותה גירש אין חוששין לגירושיו

שמואל אמר חוששין לגירושיו. אתיא דשמואל כר' יודה דתנינן תמן: גנב מי שחציו עבד וחציו בן חורין ר' יודה מחייב[10] וחכמים פוטרין:

הלכה ב משנה האומר לעבדו צא ושחוט עלי את הפסח שחט גדי יאכל, שחט טלה יאכל, שחט גדי וטלה יאכל מן הראשון.

שכח מה אמר לו רבו כיצד יעשה? ישחוט גדי וטלה ואומר: אם גדי אמר לי רבי גדי שלו וטלה שלי, ואם טלה אמר לי רבי הטלה שלו וגדי שלי

שכח רבו מה אמר לו שניהן יצאו לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שני:

גמרא תני ר' חייה הנמנה על שני פסחין כאחת אוכל מאי זה מהן שנשחט ראשון. א"ר יוסה מתניתא אמרה כן: שחט גדי וטלה, יאכל מן הראשון

ר' לעזר ורבי יוחנן תריהון אמרין דר' נתן היא[11] דר' נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה. ר' חזקיה בשם רבי בא בר ממל תיפתר ששכח רבו בין שחיטה לזריקה.[12] א"ר חזקיה מתיב חד מן רבנן ואמרין הוא היה.[13] והא תנינן שכח רבו מה אמר לו, ישחוט גדי וטלה.[14]

א"ר יוחנן הפרי' פסחו עד שלא נתגייר, ונתגייר. עד שלא נשתחרר, ונשתחרר. עד שלא הביא ב' שערות, והביא שתי שערות, צריך להמנות על פסח אחר.[15]

א"ר יודן כל הספיקות[16] דר' נתן

---

5 דחייב לאכול פסח

6 של אחר

7 !!דפנים חדשות באו לכאן

8 אחר שחיטה

9 "ביום של רבו"

10 דמקצת ככולה

11 'סיפא דמתנ

12 נמצא היה ראוי לאכילה בשעת שחיטה

13 י"א שהיה חזקי' בעצמו

14 !אלמא שכח קודם שחיטה

15 גוף חדש בא בעולם

16 דפטור מלעשות פ"ש אע"פ שאינו יכול לאכול

אינון. חוץ מן הזורק דם חטאתו ודם אשמו, ספק בלילה זרק ספק ביום זרק, נעשה כספק כפרה, וספק כפרה כיפר:

הלכה ג משנה האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מנת מי שיעלה מכם ראשון לירושלם כיון שהכניס הראשון ראשו ורובו זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו.

לעולם אין נימנין עליו עד שיהא בו כזית לכל אחד ואחד. נימנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט, רבי שמעון אומר עד שיזרק עליו את הדם:

גמרא אמר רבי יוחנן לית כאן הריני שוחט[17] אלא הריני מפריש, ולמה תנינתה הריני שוחט בשביל לזרזו.

רבי לעזר בשם רבי הושעיה תניי בית דין הוא שיהא זה מפריש את פסחו וזה מפריש את מעותיו ממנה אותו על שלו והמעות יוצאין לחולין מאיליהן.

מה, יוצא לחולין וחוזר וקדש? או לכך הקדישו משעה ראשונה?[18] מה נפק מביניהן? הפריש ק' מנה לפסחו והמנה אותו על חמשים, אין תימר יוצא לחולין וחוזר וקדש, שאר המעות הקדש הן. אין תימר לכך הקדישו משעה ראשונה, שאר המעות חולין הן.

רבי יעקב בר אחא אמר שמואל בר אבא בעי הגע עצמך שהימנה אותו על חנם. מה אית לך, יוצא לחולין וחוזר וקדש?! על כרחך שאין זה התהליך!

מיליהון דרבנן אמרי שאינו יוצא לחולין וחוזר וקדש. תמן תנינן נתן לה כספים[19] הרי אלו מותרים, יינות שמנים וסלתות כל דבר שכיוצא בו קרב על גבי המזבח אסור וכו'... ר' שמעון בן לקיש אמר בממנה אותו על פסחו ועל חגיגתו, הדא אמרה שאינו יוצא לחולין וחוזר וקדש, אין תימר שהוא יוצא לחולין וחזר וקדש, יהא אסור משום אתנן!

פתר לה בשלא נכנס לתוך ידו כלום.[20] תדע לך דתנינן תמן מקריב עליו קיני זבים קיני יולדות. לא בשלא נכנס לתוך ידו כלום?! אוף הכא, בשלא נכנס לתוך ידו כלום.

ר' יעקב בר אחא בשם ר' אימי, איתפלגון ר' יוחנן ור"ש בן לקיש, חד אמר מקדישין וחד אמר אין מקדישין. רבנן דקיסרין מפרשין להון: ר' יוחנן אמר מקדישין בתחילה בי"ט, רשב"ל אמר אין מקדישין בתחילה בי"ט.

אית תניי תני הולך לו אצל מוכרי טלאים. אית תניי תני הולך לו אצל מוכרי פסחים. מ"ד הולך אצל מוכרי טלאים. כמ"ד מקדישין. מ"ד הולך לו אצל מוכרי פסחים כמ"ד אין מקדישין.[21] הדא אמרה אינו יוצא לחולין וחוזר וקדש, אין תימר שהוא יוצא לחולין וחוזר וקדש יהא אסור משום מקדיש ותנינן אין מקדישין!

ר' חנניא ור' מנא:[22] חד אמר במקדיש למחר, וחורנה אמר במקדיש לבדק הבית.

אמר רבי שמי ואפילו כמ"ד דבעלמא

---

[17] דאים "שוחט" על בן הראשון, שוב אין השני יכול להמנות "אחר "שחיטה

[18] האים הפסח "יוצא לחולין" וממילא יכול לחלל מעות הקדש על הבהמה(שיור בגוף הפסח), או המעות הוקדשו מעיקרא ע"מ שיצאו

[19] באתננה

[20] לא נאסר משום אתנן דל"ח "הנאה"...גבי מודר הנאה, וה"ן ל"ח אתנן

[21] ואיירי שהוקדשו מבעו"י

[22] הא דאסור להקדיש

אסור, הב"ע.. במקדיש בעזרה משום שבות שהתירו במקד'[23]

מניין שהן נמנין[24] ת"ל (שמות יב) במכסת נפשות. מניין שהן מושכין? נאמר כאן שה, נאמר במצרים שה. מה שה שנאמר במצרים, חי לא שחוט. אף שה שנאמר כאן חי לא שחוט.

מה טעמא דר"ש? אילו מתו בין שחיטה לזריקה שמא הבעלים מתכפרין?![25]
מה בין מתו, מה בין משכו הבעלים את ידיהם ממנו!

הלכה ד משנה הממנה אחרים עמו על חלקו, רשאין ליתן לו את שלו, והוא אוכל משלו והן אוכלין משלהם:

גמרא בני חבורה שהיו ידיו של אחד מהן יפות[26] רשאין לומר לו טול חלקך ואכול לעצמך. לא סוף דבר פסח אלא אפילו עשו סינבול[27] רשאין לומר לו טול חלקך ואכול לעצמך. אם היו מכירין אותו, לכך התנו עמו בשעה ראשונה.

רב הונא אמר הפריש פסחו ואמר על מנת שלא יימנה אחר עמי, אין אחר נמנה עמו. הפרישו סתם, כל מה שיבואו, מינוייו הם.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא מתניתא אמרה כן?! ואם ימעט הבית מלמד שהן מתמעטין והולכין בלבד שיהא שם אחד מבני חבורה הראשונה דברי ר' יודה. ר' יוסה אומר: בין מן הראשונה בין מן השנייה בלבד שלא יניחו את הפסח כמות שהוא. אין תימר כל מה שיבואו מינוייו הן. הן בני חבורה הראשון, הן בני חבורה השנייה![28]

מה נפק מביניהן? הפרי' פסחו, ומשך ידו, ונמנה אחר עמו. על דעתיה דרב הונא כשר[29] על דעתיה דרב זעירא פסול.

על דעתיה דרב הונא הקדש שותפין הוא כשממנה אח"כ עוד איש ואין הקדש שותפין עושה תמורה, על דעתיה דר' זעירא הקדש יחיד הוא, והקדש יחיד עושה תמורה.

נמנו עליו מאה בני אדם כאחת, אם יש כזית לכל אחד, כשר. ואם לאוו, פסול. בזה אחר זה- רב חונה אמר יש כזית לכל אחד ואחד כשר ואם לאו פסול.[30] ר' זעירא אמר: עד מקום שיש כזית לכל אחד ואחד מהם, כשר ואם לאו פסול.

ותני כן[31] נמנו עליו וחזרו ונמנו עליו, עד מקום שיש כזית לכל אחד ואחד מהם, כשר, ואם לאו פסול:

הלכה ה משנה זב שראה שתי ראיות, שוחטין עליו בשביעי. ראה שלש, שוחטין עליו בשמיני.

וכן שומרת יום כנגד יום שוחטין עליה בשני, ראה שני ימים שוחטין עליה בשלישי

הזבה שוחטין עליה בשמיני:

גמרא תני רבי חייה נדה שוחטין עליה בח', בועל נדה שוחטין עליו בז'. א"ר יוסה הדא אמרה שבועל נדה טהור ביום הז' שלו:

הלכה ו משנה האונן, והמפקח בגל, וכן מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורין, החולה והזקן שהן יכולין לוכל כזית,

[23] ...לכו"ע שרי להקדיש בתוך העזרה
[24] רק על חי
[25] וודאי שאין מתכפרין! נמצא הכל תלוי בזריקה
[26] ...אוכל הרבה
[27] חבורה שאוכלין יחד

[28] "ולמה בעי ר' יודא אחד מ"חבורה ראשונה
[29] דל"ה כ"הניח פסח בלי בעלים"—כיון שנמנה אחר בסוף, הו"ל כמנוי מעיקרא דאמרי' איגלאי מילתא למפרע
[30] דהו"ל כנמנו "כולם" משעה ראשונה וליכא כזית לאף אחד!
[31] כר"ז

שוחטין עליהן. ועל כולן אין שוחטין עליהן בפני עצמן שלא יביאו את הפסח לידי פסול, לפיכך אם אירע בהן פסול[32] פטורין מלעשות פסח שני.

חוץ מן המפקח בגל שהיה טמא מתחילתו:

גמרא ר' יוסי בי ר' בון אבא בר בר חנה בשם ר' יוחנן מתניתא בשחבשוהו ישראל אבל אם חבשוהו עכו"ם (תהילים קמד) אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר.[33]

בנתון חוץ לירושלם אבל בנתון בתוך ירושלם אפילו לא הבטיחו כמי שהבטיחו.[34]

רבי יונה ורבי יוסי תריהון בקדמית' הוינן אמרין ישראל ערל שוחטין וזורקין עליו. ולא הוינן אמרין כלום. תנא רבי סימון בר זבדי קומי רבי הילא: נאמר כאן (שמות יב) ואז יקרב לעשותו, ונאמר להלן אז יאכל בו. מה אז שנאמר להלן עד שיהא כשר בשעת אכילה, אף אז שנאמר כאן עד שיהא כשר בשעת אכילה. ומה אז שנאמר כאן עד שיהא כשר בשעת שחיטה, אף וגו'.

פעמים שהוא המפקח נעשה כיוצא בהם אונן , פעמים שהן נעשים כיוצא בו.

פעמים שהוא נעשה כיוצא בהם,[35] בגל ארוך. אני אומר נזרק עליו הדם עד שלא הגיע לטומאה.[36] פעמים שהן נעשין כיוצא בו בגל עגול. אירע בהן פסול בין שחיטה לזריקה, הן נעשין כיוצא בו.

הלכה ז משנה אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר' יהודה. ור' יוסי מתיר.

אפילו חבורה של מאה שאינן יכולין לוכל כזית, אין שוחטין עליהן.

ואין עושין חבורה נשים ועבדים וקטנים:

גמרא א"ר יוחנן טעמא דר' יודה (דברים טז) לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שעריך. מה מקיים ר' יוסי טעמא דר' יודה? פתר לה כר"א בן מתיא. דתני ר"א אומר יכול יהא היחיד מכריע על הטומאה? תלמוד לומר לא תוכל לזבוח את הפסח באחד. צריך לכה"פ שני טמאים יתירים על הטהורים [כגון 77 טמאים ו75 טהורים]

אמר רבי יוחנן מודה רבי יודה שאם עבר וזרק את הדם שהורצה. עבר ושחט מתירין לו לזרוק.

תני: אין עושין חבורה נשים ועבדים וקטנים מפני שהן מרבין בתיפלה. תני בר קפרא שלא יביאו את הקדשים לידי ביזיון. רבי יעקב בר אחא בשם ר' איסי אין עושין חבורה של גרים. מתוך שהן מקולקלין אין מדקדקין בו, והם מביאין אותו לידי פסול:

הלכה ח משנה אונן טובל ואוכל פסחו לערב אבל לא בקדשים.

השומע על מתו ומי שנתלקטו לו עצמות, טובל ואוכל בקדשים

גר שנתגייר ערב פסחים בית שמאי אומרים טובל ואוכל את פסחו לערב וב"ה אומרים הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר:

גמרא א"ר יוסי בי ר' בון מתניתא בשנעשה אונן משעה ראשונה ,[37] אבל אם

---

[32] ואינן יכולין לאכול הפסח

[33] ואסור לשחוט עליו

[34] יכולין להביא כזית פסח בתוך המאסר

[35] כאונן וגו'

[36] ופטור מפ"ש

[37] מכיון דאנינות לילה דרבנן מתירין לו לשחוט הפסח ולאכלו בערב

נעשה אונן לאחר כפרה[38] כבר הורצה[39]

ותני כן: אי זו היא אנינה? משעת מיתה ועד שעת קבורה דברי רבי. וחכמים אומרים כל היום כולו. אשכחת קלת וחמרת על דר', קלת וחמרת על דרבנן

קלת על דר': מת ונקבר בשעתו על דעתיה דר' אינו אסור אלא אותה שעה בלבד, על דעתיה דרבנן אסור כל היום כולו.

קלת על דרבנן: מת ונקבר לאחר שלשה ימים. על דעתיה דרבנן אסור כל אותו היום, על דעתיה דרבי אסור עד שלשה ימים.

אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב חונה תריהון אמרין, מודה ר' לחכמים שאסור כל היום. ותני כן: רבי אומר תדע לך שאין אנינות הלילה תורה, שהרי אמרו אונן טובל ואוכל פסחו לערב. והרי אנינות יום עשו אותה תורה! משמע הא אותו היום כ ו ל ו, אסור רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא תיפתר בשנקבר עם דימדומי החמה, ולית שמע מינה כלום. איירי בכה"ג שלא היה ק ב ו ר ה עד סמוך לשקיעה

ר' אבהו בשם ר' לעזר אין אנינה אלא למת בלבד. דכתיב (ישעיהו ג) ואנו ואבלו פתחיה. התיב ר' חייה בר אדא והכתיב (ישעיהו יט) ואנו הדיגים ואבלו כל משליכי ביאור חכה! א"ר חיננא כיני: אין אנינה "טמאה" אלא למת בלבד.

ברייתא סתומה [עיין זבחים צג]

תני: יום שמועה כיום קבורה לקרע ולאיבול ולספירת שבעה ולספירת שלשים. ולאכול בקדשים, הרי הן [יום קבורה או יום שמועה] כליקוטי עצמות. טובל ואוכל בקדשים לערב.

ולקוטי עצמות אוכלת בקדשים?! וקבורה אוכלת בקדשים?!

א"ר יוסה בי ר' בון תרתיהון בשמיע'. "שמע" שמת לו מת מאתמול, טובל ואוכל בקדשים. "שמע" שנתלקטו לו עצמות מאתמול, טובל ואוכל בקדשים.

תני: המעביר ארון ממקום למקום אין בו משום ליקוטי עצמות.

א"ר אחא הדא דאת אמר בארון של אבן, אבל בארון של עץ יש בו משום ליקוטי עצמות. א"ר יוסה ואפילו בארון של עץ אין בו משום ליקוטי עצמות, איזהו ליקוטי עצמות? המעבירן באפיקריסין[40] ממקום למקום.

ר' חגיי בשם ר' זעירא ליקט עצמות כשמועה[41] ותני כן ליקט עצמות מלקט עצם עצם משיתאכל הבשר.

תני אין שמועה[42] לליקוט עצמות. אמר רבי חגי והוא ששמע למחר, אבל אם שמע בו ביום, יש שמיעה לליקוט עצמות.

ויש שיעור לליקוט עצמות? תנא ניקומכי קומי ר"ז אין שיעור לליקוט עצמות

כהדא ר' מנא הורי לר' הלל דכיפרא לקרוע ולהתאבל כר' אחא. ושלא להיטמות כר' יוסי.

תני ליקוט עצמות אין אומר עליהן קינים ונהי, ואין אומרין עליהן לא ברכת

---

[38] =זריקה

[39] ואין מתירין לו לאכול פסח בערב

[40] שק

[41] כפשוטו"—במו ידיו"!

[42] רק ביום" שנעשית"—לא "ששמע" היום שלקטו עצמות מאתמול

אבלים ולא תנחומי אבלים. אלו הן ברכות אבלים: מה שהן אומרים בבית הכנסת. אלו הן תנחומי אבלים: מה שהן אומרים בשורה. תני: אבל אומר עליהן דברים. מהו דברים? רבנן דקיסרין אמרין קילוסין.

מה טעמון דב"ש? (במדבר לא) אתם ושביכם. מה אתם לא נטמאתם עד שנכנסתם לברית. אף שביכם, לא נטמאו עד שנכנסו לברית

מה טעם דב"ה? אתם ושביכם. מה אתם טעונין הזייה בשלישי ובשביעי, אף שביכם טעונין הזייה בשלישי ובשביעי.

ואינו מחוור[43] דאמר רב חייה בר יוסף גידול בר בנימין בשם רב: מודיי ב"ה שאם עבר וזרק את הדם שהורצה.

נזיר שנטמא בספק רשות היחיד, ר' הושעיה רבה אמר הנזיר מגלח. רבי יוחנן אמר אין הנזיר מגלח.

תוספתא: הספיקות פטורין מפ"ש

היידינו ספק? הושעיא רבה אמר ראשה דפירקא. גדי וטלה ר' יוחנן אמר ההן דהכא ספק טו' דרה"י

יחיד שנטמא בספק רשות היחיד בפסח: רבי הושעיה רבה אמר ידחה לפסח שני. דתנינן תמן כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה, חייבין עליה על ביאת המקדש. וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה, אין חייבין עליה על ביאת המקדש. וכיון דנזיר מגלח על ספק טו' דרה"י, אינו יכול ליכנס לעזרה לעשות הפסח ר' יוחנן אמר משלחין אותו לדרך רחוקה[44] ואתיא כיי דמר רבי יוחנן נטמא בטומאת בית פרס. משלחין אותו דרך רחוקה.

צבור שנטמא בספק רשות היחיד בפסח: רבי יוחנן אמר יעשו בספיקן.[45] רבי הושעיה רבה אמר יעשו בטומאה.

[46]אף ר' הושעיה מודה שיעשו בספיקן לא אמר רב הושעי' אלא לחומרין.

ר' יוחנן בשם ר' בניי ישראל ערל מזין עליו שכן מצאנו שקיבלו אבותינו במדבר הזייה ערלים. אמר רב חסדא אתיא כמאן דאמר באחד עשר מלו[47] ברם כמאן דאמר בעשירי מלו לא קיבלו הזייה ערלים. אמר רבי אבון מכל מקום לא מנו להזייה ערלים?![48]

ר' לעזר בשם ר' חנינה מעשה בכהן ערל שהיזה, והוכשרו הזיותיו

ותני כן[49] ר' אליעזר בן יעקב אומר איסרטיוטות היו שומרי צירין בירושלם וטבלו ואכלו פסחיהן לערב:

---

[43] "אינו "דרשה ברורה

[44] מדאו' טהור הוא

[45] ואסורין לעשות בטומאה

[46] פליג אפיסקא דלעיל

[47] והזו עליהן בי' כשהיו ערלים

[48] שפיר "מנו" יום שלישי—אף כשהיו ערלים

[49] ...ראי' לב"ה דעכו"ם שנתגייר

מסכת פסחים פרק ט

הלכה א משנה מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון יעשה את השני. שגג או נאנס ולא עשה את הראשון יעשה את השני. א"כ למה נאמר (במדבר ט) טמא או בדרך רחוקה? שאלו פטורין מן ההכרת ואלו חייבין בהכרת:

גמרא טמא לנפש. אין לי אלא טמא לנפש, אנוסים או שוגגין מנין? ת"ל (במדבר ט) איש איש ריבה, עד כדון כר"ע. כרבי ישמעאל?[1]

תני רבי ישמעאל לא טמא נפש כהרי דרך רחוקה, ולא דרך רחוקה כהרי טמא נפש הצד השוה שבהן שלא עשה את הראשון יעשה את השני אף אני ארבה אנוסין או שוגגין שלא עשו את הראשון יעשו את השני. מזיד מניין? א"ר זעירא והאיש לרבות את המזיד.

אנן תנינן שגג או נאנס. תני ר' חייה[2] שגג או הזיד א"ר יוסה מתניתא אמרה כן: שאלו פטורין מן ההכרת ואלו חייבין בהכרת. מה אית לך חייב בהכרת, לא מזיד ?!

אין לי אלא טמא לנפש, טמא זיבה וטמא צרעת מניין? תלמוד לומר טמא ריבה. מה תלמוד לומר טמא נפש? אלא איש טמא נפש נדחה לפסח שני, ואין ציבור טמא נפש נדחה לפסח שני. טמא זיבה וטמא צרעת נדחין לפסח שני.[3] טומאת עבודה זרה עשו אותו כטומאת זיבה וטמא צרעת.

ניתן לישראל לבנות הבית הבחירה, יחיד עושה פסח שני ואין צבור עושין פסח שני. =אם ייבנה ביה"ק בין ראשון לשני--אין הצבור יכולין לעשותה! ר' יודה אומר: ציבור עושה פסח שני. שכן מצינו בחזקיה שעשה פסח שני הדא הוא דכתיב (דברי הימים ב ל) כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה וגו'.

אית תניי תני מעברין את השנה מפני הטומאה, אית תנייכדיי לטהר הקדש תני אין מעברין את השנה מפני הטומאה. מאן דאמר מעברין את השנה מפני הטומאה מה מקיים כי אכלו את הפסח בלא ככתוב? שעיברו את ניסן ואינו מעובר אלא אדר. [ואתייא כיי דמר ר' סימון בר' זבדי גולגולתו של ארנן היבוסי מצאו תחת המזבח]

כתיב (דברי הימים ב כט) ויחלו באחד לחדש הראשון לקדש וביום שמונה לחדש. והלא ביום אחד היו יכולין לבער כל ע"ז שהיה שם! אמר רבי אידי מפני צלמי כשדים שהיו חקוקים בשׂשר.

כתיב (דברי הימים ב ל) כל לבבו הכין לדרוש האלהים ה' אלהי אבותיו. רבי סימון בר זבדי ור' שמואל בר נחמני: חד אמר אפילו עשה כמה בטהרת הקדש, לא יצא ידי טהרת הקדש, וחורנה אמר אפילו כל מעשים טובים שעשה, לא יצא ידי טהרת הקדש =מה שעשה לטהר הקדש עולה על כולם!

ששה דברים עשה חזקיה מלך יהודה על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו. ואלו שלשה שהודו לו: כיתת נחש הנחושת והודו לו, גירר עצמות אביו על מיטה של חבלים והודו לו, גנז טבלה של רפואות והודו לו. ואלו שלא הודו לו: קיצץ דלתות ההיכל ולא הודו לו, סתם את מוצא מימי גיחון ולא הודו לו, עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו.

---

[1] ס"ל דברה תורה כלשון בנ"א

[2] גרס כן במתני'

[3] אפי' ציבור

היה הציבור חציין מעוטן זבים, וחציין רובם טמאין. רב אדא בר אהבה אמר זבין נעשין אצל טמאין, כטמאין אצל טהורין[4] טמאין עושין, זבין נדחין לפסח שני. רב חונה אמר אין תשלומין לפסח הבא בטומאה.[5]

היה הציבור רובן טהורין ומיעוטן טמאין. מתו מן הטהורין בין שחיטה לזריקה אחר מי את מהלך אחר שחיטה או אחר זריקה? אין תימר אחר שחיטה, אינן עושין בטומאה. אין תימר אחר זריקה עושים בטומאה.

היה ציבור רובן טמאין ומיעוטן טהורין ומת מן הטמאין בין שחיטה לזריקה אחר מי את מהלך אחר שחיטה או אחר זריקה? אין תימר אחר שחיטה עושין בטומאה. אין תימר אחר זריקה אינן עושין בטומאה:

הלכה ב משנה ואיזהו דרך רחוקה? מן המודיעית ולחוץ וכמידתה לכל רוח דברי ר' עקיבה.

ר' אליעזר אומר: מאסקופת עזרה ולחוץ,

א"ר יוסי: לפיכך נקוד על ה"א, לומר לך לא מפני שהיא רחוקה ודאי, אלא מאסקופת העזרה ולחוץ:

גמרא רבי סימון אמר אתפלגון ר' חייה רבה ובר קפרא:[6] חד אמר כדי שיבוא ויאכל, וחורנא אמר כדי שיבוא ויזרוק. ואפילו כמ"ד כדי שיבוא ויאכל והוא שיהא בתוך אלפים לתחום עד שלא חשיכה.

אמר רבי זעירה ותניי תמן: היה נתון מן המודיעית ולפנים ורגליו רעות יכול יהא חייב? ת"ל (במדבר ט) וחדל יצא זה שלא חדל. היה נתון מן המודיעית ולחוץ והסוס בידו יכול יהא חייב? ת"ל ובדרך לא היה. יצא זה שהיה בדרך. היה נתון מן המודיעית ולפנים קודם לשש שעות יצא לו קודם לשש שעות יכול יהא חייב ת"ל וחדל לעשות, החדל בשעת עשייה חייב, שלא בשעת עשייה פטור

ר' אבהו בשם ר' יוחנן שניהן ר"ה ובר קפרא מקרא אחד הן דורשין. שם שם. חד אמר חוץ לעשייתו, וחורנה אמר חוץ למחיצתו.[7]

חברייא[8] בשם ר' יוחנן: (שם) והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה- יצא זה שהיה בדרך. ר' זעירה בשם ר' יוחנן: כשהוא מזהיר הוא מזכיר רחוקה. כשהוא עונש אינו מזכיר רחוקה. ורבנן אמרי: בשעה שהכתב רבה על הנקודות, את דורש את הכתב ומסלק את הנקודה. ובשעה שהנקודה רבה על הכתב, את דורש את הנקודה ומסלק את הכתב. ה"א שברחוקה נקוד. איש ר ח ו ק ואין דרך רחוקה!!

א"ר אע"פ שאין שם אלא נקודה אחת מלמעלן את דורש את הנקודה ומסלק את הכתב! סלק מכאן "רחוק"!

הלכה ג משנה מה בין פסח הראשון לשני? הראשון אסור בבל יראה ובבל ימצא, והשני חמץ ומצה עמו בבית. הראשון טעון הלל באכילתו והשני אינו טעון הלל באכילתו. וזה וזה טעונן הלל בעשייתן, ונאכלין צלי על מצה ומרורים, ודוחין את השבת:

גמרא כתיב (שמות יב) לא ישאירו ממנו עד בקר, אם לאכל[9] זה מצות עשה שבו. ועצם לא תשברו בו זה מצות

---

4 כ "רוב הטמאין" עושין בא', ו"מיעוט הזבין" נדחין לשני

5 'אים הראשון בא בטו', א"א להקריב השני עוד!

6 בדברי רע"ק

7 שם תזבח את הפסח, שם תעלה ושם תעשה/ואכלת שם ((גבי מע"ש

8 כולם מסבירין שיטת ר"א

9 ? יש כאן שבוש ויש לתקן ע"פ בבלי צה.

לא תעשה שבו. וכשהוא אומר (שם) ככל חקת הפסח יעשו אתו יכול שאני מרבה לביעור חמץ ולאכילת מצה כל שבעה? ת"ל (שם) על מצות ומרורים יאכלהו. אין לך דבר חוץ מגופו מעכבו אלא מצות ומרורים בלבד. וכר' ישמעאל, דר' ישמעאל אמר כלל ופרט, הכל בכלל, יכול יהו כל הדברים מעכבין אותו? ת"ל על מצות ומרורים יאכלהו אין לך דבר חוץ מגופו מעכבו, אלא מצות ומרורים בלבד.

אית תניי תני: על השני הוא ענוש כרת על הראשון אינו ענוש כרת. אית תניי תני: על הראשון ענוש כרת על השני אינו ענוש כרת. ואית תניי תני בין על הראשון בין על השני ענוש כרת.

מ"ד על הראשון הוא ענוש כרת (במדבר ט) חטאו ישא בראשון. מ"ד על השני הוא ענוש כרת חטאו ישא בשני. מ"ד בין על הראשון בין על השני ענוש כרת, חטאו ישא בין על הראשון בין על השני. מ"ד על השני אינו ענוש כרת אא"כ לא עשה את הראשון (שם) כי קרבן ה' לא הקריב במועדו בראשון, חטאו ישא בשני.

א"ר יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק: כתיב (ישעיהו ל) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג. בא ליל פסח ללמד על מפלתו של סנחריב ונמצא למד ממנו. מה זה טעון הלל אף זה טעון הלל.

אי מה זה טעון חגיגה אף זה טעון חגיגה? אמר ר' זעירא כליל התקדש חג. את שהוא טעון הלל[10] טעון חגיגה, את שאינו טעון הלל אינו טעון חגיגה

ודוחה את הטומאה? אמרת, כל עצמו אינו בא אלא מפני הטומאה, ואת אמר דוחה את הטומאה!

[10] באכילתו—יצא פ"ש

הלכה ד משנה הפסח שבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות ויולדות, ואם אכלו פטורין בכרת

ור"א פוטר אף על ביאת מקדש:[11]

גמרא תני: ר"מ מחייב, ור"ש פוטר. מאי טעמא דר"ש? (ויקרא ז) והבשר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים. את שהוא מותר לטהורין חייבין עליו משום טומא', את שאינו מותר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה. יצא פסח שבא בטומאה, ואכלו ממנו זבים וזבות נדות ויולדות.

אכל עולה? אכל אימורין? מאחר שאין מותר לטהורין אין חייבין עליו?

נכנס בלילה, נכנס קודם לשש שעות?

אמר רבי יוסי אין[12] יסבור רבי אליעזר כרבי שמעון, מה טעמא? (ויקרא יב) בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא. את שהוא חייב על אכילת קודש חייב על ביאת המקדש, ואת שאינו חייב על אכילת קודש אינו חייב על ביאת המקדש

אין יסבור רבי שמעון כרבי לעזר, מה טעמא? בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבוא את שהוא חייב על ביאת המקדש חייב על אכיל' קודש ואת שאינו חייב על ביאת המקדש אינו חייב על אכילת קודש:

הלכה ה משנה מה בין פסח מצרים לפסח דורות? פסח מצרים מקחו מבעשור, וטעון הזייה ואגודת אזוב על משקוף ועל שתי המזוזות, ונאכל בחפזון ולילה אחד, ופסח דורות נוהג כל שבעה:

גמרא אית תניי תני: דוקים

[11] וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש—בזמן שטמאין משתלחין, צרוע משתלח וכו'

[12] ....אים יסבור כר'... מהיכן יליף

ותבלולים פוסלין בו. אית תניי תני: אין דוקים ותבלולים פוסלין בו. מאן דאמר דוקים ותבלולים פוסלין בו ניחא דכתיב (שמות יב) שה תמים. מאן דאמר אין דוקים ותבלולים פוסלין בו, מה מקיים שה תמים? אפילו כקרבנות בני נח אינו?! ל"ל קרא! לא כן א"ר יסא פשט ר' לעזר לחברייה (בראשית י) מכל החי מכל בשר שיהו שלמין באיבריהן. תמן יש מהן למזבח ברם הכא אין מהם למזבח.והו"א להכשיר אפי' מחוסר אבר ר' חונה בשם ר' ירמיה מכיון שכתיב בה כפרה כקדשים כמי שיש מהם למזבח. ותני כן שלשה מזבחות היו לאבותינו במצרים: משקוף ושתי מזוזות. אית תניי תני ארבעה: סף ומשקוף ושתי מזוזות

אית תניי תני סף כלי. אית תניי תני סף אסקופה. מאן דאמר סף כלי (מלכים א ז) ואת הספות והמזמרות והמזרקות. מאן דאמר סף אסקופה (יחזקאל מג) בתתם ספם את ספי. מאן דאמר כלי ניחא דכתיב (שמות יב) מן הדם אשר בסף. מאן דאמר סף אסקופה מה מקיים סף כלי. מביא סף כלי ונותן על האסקופה, וטובל ומזה.

תני בן בג בג אומר: שה תמים אין גיזה תמימה[13] והתני (ויקרא א) מן הצאן להוציא את החלקים שבהן! אמר רבי אבון להוציא מה שחלקה לך התורה רובע ונרבע ומוקצה ונעבד.

אמר רבי יוסה מתניתא ריה"ג היא. דתני רבי יוסי הגלילי אומר: אומר אני שלא היה פסח מצרים אלא יום אחד בלבד שנאמר (שמות יג) לא יאכל חמץ היום:

הלכה ו משנה א"ר יהושע: שמעתי שתמורת הפסח קריבה ותמורת הפסח אינה קריבה ואין לי לפרש. אר"ע אני אפרש! הפסח שנמצא קודם לשחיטת הפסח, ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים וכן תמורתו, אם המיר פסח שנמצאת, באחרת

לאחר שחיטת הפסח- קרב שלמים, וכן תמורתו:

גמרא ר' יודן בעי, אף בתמורת אשם כן. תמורת אשם קריבה ותמורת אשם אינה קריבה? נימא דאם נמצא אחר הקרבה, היא עצמו קריבה עולה! [ול"ב רעייה] [לשון "תמורה" דנקט, ל"ד--ור"ל "חליפין"]

א"ר יוסה פסח שהקריבה בשחרית, אינה פסח. עולה שהקריבה בשחרית, עולה היא. =פסח שלא בזמנו [בשחרית וה"ה אחר הקרבה] שם שלמים עליו. אבל אשם ליכא שם עולה עליו--ולהכי בעי רעייה

המיר בו [בגוף הפסח] בג' עשר, ר' זעירה אמר: תמורתו קריבה שלמים. ר' שמואל בר רב יצחק אמר: אין תמורתו קריבה שלמים.

חייליה דרב שמואל בר רב יצחק מן הדא: ירעה עד שיסתאב, ו כ ן ת מ ו ר ת ו. אין תימר המיר בו בי"ג תמורתו קריבה שלמים. ויתיבניה, לא מוטב ללמד תמורת פסח מתמורת פסח, ולא ללמד תמורת פסח מפסח?! נילף תמורת י"ד, מתמורת י"ג. ולא מאבידת הפסח

ר' הילא בשם שמואל: מתו בעלים בשלשה עשר, גופו קרב שלמים.

תמן תנינן: וולד חטאת, ותמורת חטאת, וחטאת שמתו בעלים, ושעיברה שנתה, ושאבדה ונמצאת בעלת מום.

שמואל אמר: כל שבחטאת מתה, בפסח קרב שלמים. ומפרש לה...

---

[13] אף כשניטל שערו הוה תם

וולד חטאת דאיתפלגון: ציבור שהפריש נקבה, וכן נשיא שהפריש שעירה. ר' ירמיה אמר: לא קדשה, וולדה קרב. רבי יוסה אומר: קדשה, וולדה מת.

חייליה דר' יוסי מן הדא: אין את יכול לומר וולד חטאת בציבור, שאין הציבור מביאין נקבה. לא אמר אלא "אין את יכול" הא אם הקדישה, קדשה.

אמר רבי יוסי בי ר' בון: יאות א"ר ירמיה! ולא ר' שמעון היא. דרבי שמעון אמר נקבה לעולה לא קדשה אלא הקדש דמים?! ברייתא זו [אין את..] נשנית בשם ר"ש, ולדידיה פשיטא דלא קדשה!

ותמורת חטאת. דאיתפלגון: המיר בו בשלש' עשר, ר' זעירא אמר תמורתו קריבה שלמים. ר' שמואל בר רב יצחק אמר אין תמורתו קריבה שלמים.

וחטאת שמתו בעלים ימות. כיי דמר ר' הילא בשם שמואל מתו בעליו בשלשה עשר, גופו קרב שלמים. ולמה לא אמר בי"ד? כל עמא מודיי כל שנרא' לקרב בפסח, אין גופו קרב שלמים.

ושעיברה שנתה. כיי דאמר רב חסדא: בשעיברה שנתו בין ראשון לשני. ר' הילא בשם רבי יוחנן: בשעיבר זמן כפרתו כבר הביא פסח

ושאבדה ונמצאת בע"מ. ר' זעירה בעא קומי רבי יסא, לא מסתברא ההן בעל מום דתנינן הכא [משנה דתמורה] בעובר הוא [מום עובר דאל"כ מה שייך "תרעה"] א"ל, אוף אנא סבר כן

ר' יסא בשם ר' יוחנן אין לך פסח גופו קרב שלמים, אלא שאבד, ונמצא מאחר שכיפרו הבעלים.

הפריש פסחו ואבד, והפריש אחר תחתיו, לא הספיק להקריב את הב' עד שנמצא הראשון, והרי שניהן עומדין, אית תניי תני מצוה להקריב את הראשון, אית תניי תני מצוה להקריב את השני.

ותני שמואל כן: בורר את היפה שבהן והשני ירעה עד שיסתאב, וימכר ויביא בדמיו שלמים בי"ו.

ר' ליעזר אמר הוא עצמו קרב שלמים בי"ו. אתיא דרבי כר' לעזר[14] ושמואל תניתא בשיטתיה.[15] דתני וחכמים אומרים: אין חטאת מתה אלא שנמצאת מאחר שכיפרו בה בעלים. אין המעות הולכות לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכיפרו הבעלים:

הלכה ז משנה המפריש נקיבה לפסחו או זכר בן שתי שנים, ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיה שלמים.

המפריש פסחו ומת, לא יביאנו בנו אחריו לשם פסח, אלא לשם שלמים:

גמרא "וימכר ויביא "שלמים" _מתניתא לאחר הפסח. ודלא כר"ש. דתני: קודם לפסח, תהא רועה עד שתסתאב, ותימכר ויביא בדמיה פסח. לאחר הפסח, תהא רועה וכו' ויביא שלמים. ר"ש אומר: קודם לפסח תהא רועה וכו'. לאחר הפסח, תבא שלמים.

המפריש פסחו...לא כן סברינן מימר כל שנראה ליקרב בפסח, אין גופו קרב שלמים! פתר לה בשהפריש מעות:

הלכה ח משנה הפסח שנתערבה בזבחים, כולן ירעו עד שיסתאבו וימכרו.

---

[14] כמו לרבי "כל חטאת שאבד ונתכפרו—אפי' נמצאת לפני כפרה"—מתה, ה"ה כל פסח שאבד ונמצאת, קרב הוא עצמו שלמים

[15] כחכמים ס"ל—ולפיכך נמצאת לפני כפרה/חצות,, בחטאת רועה ובפסח רועה

ויביא בדמי היפה שבהן ממין זה, ובדמי היפה שבהן ממין זה, ויפסיד המותר מביתו.

נתערב בבכורות, ר"ש אומר אם חבורת כהנים יאכלו:

גמרא תני אין לוקחין שביעית בכסף מעשר. דמביא מע"ש לידי פסול [ביעור שביעית]

ר' יוסה אמר במחלוקת.[16] א"ר יונה דברי הכל היא. אוכלי תרומה זריזין הן [רק בתרומה מתיר ר"ש] התיב ר' חנניא קומי ר' מנא והתנינן נתערב בבכורות, ר"ש אומר אם חבורת כהנים יאכלו [ותני עלה יאכלו כחמור שבהן (עד חצות)] אלמא ר"ש מתיר אף בשאר קדש! אמר ליה: אוכלי פסחים בשעתן זריזין הן, כאוכלי תרומה. תדע לך דתנינן אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו, ותנינן משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה:[17]

הלכה ט משנה חבורה שאבד פסחה, אמרו לאחד: צא ובקש ושחוט עלינו! והלך ומצא ושחט והם לקחו ושחטו, אם שלו נשחט ראשון, אוכל משלו והן אוכלין עמו. אם שלהן נשחט ראשון, הוא אוכל משלו והן אוכלין משלהן. אין ידוע אי זה מהן נשחט ראשון או ששחטו שניהן כאחת, הוא אוכל משלו והם אינן אוכלין עמו, ושלהן יצא לבית השריפה, ופטורין מלעשות פסח שני

אמר להן: אם איחרתי צאו ושחטו עלי! הלך ומצא ושחט והן לקחו ושחטו, אם שלהן נשחט ראשון הן אוכלין משלהן והוא אוכל עמהן. ואם שלו נשחט ראשון הוא אוכל משלו והן אוכלין משלהן. ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון או ששחט שניהן כאחת הן אוכלין משלהן והוא אינו אוכל עמהן ושלו יצא לבית השריפה ופטור מלעשות פסח שני

אמר להן ואמרו לו אוכלין כולם מן הראשון, ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון שניהן יוצאין לבית השריפה

לא אמר להם ולא אמרו לו, אינן אחראין זה בזה.

שתי חבורות שנתערבו פסחיהן אלו מושכין להן אחד ואלו מושכין להן אחד. אחד מאלו בא לו אצל אלו, ואחד מאלו בא לו אצל אלו. וכן הן אומרים: אם שלנו הוא הפסח הזה ידיך משוכות משלך ונמניתה על שלנו ואם שלך הוא הפסח הזה ידינו משוכות משלנו ונימנינו על שלך. וכן חמש חבורות של חמשה חמשה ושל עשרה עשרה מושכין להן אחד מכל חבורה וחבורה וכך היו אומרים

גמרא א"ר יוחנן דר' נתן היא[18] דר' נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה.

תני בר קפרא יפה שתיקה[19] לחכמים קל וחומר לטיפשים וכן שלמה אומר (משלי יז) גם אויל מחריש חכם יחשב. ואין צורך לומר חכם מחריש:

הלכה י משנה שנים שנתערבו פסחיהן זה מושך לו אחד וזה מושך לו אחד, זה ממנה עמו אחד מן השוק וזה ממנה עמו אחד מן השוק. זה בא אצל זה וזה בא אצל זה, וכך הוא אומר: אם שלי הוא הפסח הזה ידיך משוכות משלך ונמניתה על שלי, ואם שלך הוא הפסח ידי משוכות משלי ונמניתי על שלך:

[16] אי מביאין קדשים—כגון מעשר שני, או פסח—לבית הפסול (לר"ש "מביאין" ולוקחין תרומה בכסף מע"ש, אף שממעט באכילתן שתרומה עלולה לקבל טומאה)

[17] ל"ח שמא יחתה

[18] דפטור מפ"ש אף שאינו בר אכילה

[19] אינם אחראים זל"ז...!!

גמרא שייך בסוף מתני' דלעיל הא של ארבעה ארבעה לא. א"ר יוחנן דר' יודא היא. דס"ל 8:4 דבעינן אחד מחבורה ראשונה [עיין בבלי 99]

לא כן א"ר יוחנן דר' יודה היא וקשיא איך מתיר בשניים שנתערבו, דילמא אין אחד מבני חבורה קיים!

א"ר יוסה כל גרמא אמרה דהיא דרבי יודה! דתנינן תמן אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר' יהודה ורבי יוסי מתיר מעיקרא להכי קיימא!!

מסכת פסחים פרק י

הלכה א משנה ערב פסחים סמוך למנחה לא יאכל אדם עד שתחשך, ואפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב. ולא יפחתו לו מד' כוסות של יין ואפילו מן התמחוי:

גמרא מתניתא דר' יודה. דתני: ערב שבת מן המנחה ולמעלן, לא יטעום אדם כלום עד שתחשך כדי שיכנס לשבת בתאוה דברי ר' יודה. ר' יוסה אומר: אוכל והולך עד שעה שהוא משלים. מפסיקין לשבת דברי ר' יודה, ר' יוסה אומר אין מפסיקין. מעשה ברבן שמעון בן גמליאל ורבי יוסי בן חלפתא שהיו מסובין בערב שבת בעכו וקדשה עליהן השבת, אמר לו ר' שמעון בן גמליאל לרבי יוסי בן חלפתא: רצונך שנפסוק לשבת? אמר לו: כל יום היית מחבב דברי לפני רבי יהודה, ועכשיו את מחבב דברי ר' יהודה בפני?! הגם לכבוש את המלכה עמי בבית?! אמר לו: אם כן לא נפסוק שלא תיקבע הלכה בישראל כר' יהודה. לא זזו משם עד שקבעו הלכה כר' יוסי. ר' יהודה בשם שמואל: זו דברי ר' יהודה ור' יוסי, אבל דברי חכמים פורש מפה ומקדש.

מהו לוכל מיני כיסנים?[1] מהו לוכל מיני תרגימא?[2] ר' יודן נשייא סחה וצחא[3] שאל לר' מנא בגין דאנא צחי מהו נישתי? א"ל תני ר' חייה: אסור לאדם לטעום כלום עד שתחשך. א"ר לוי האוכל מצה בערב הפסח כבא על ארוסתו בבית חמיו. והבא על ארוסתו בבית חמיו לוקה. תני ר' יודה בן בתירה אומר: בין חמץ בין מצה אסור. רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי, רבי, לא

[1] Desserts

[2] ע"פ מן המנחה ולמעלה

[3] רחץ וצמא מחמת המרחץ

היה אוכל לא חמץ ולא מצה, לא מצה מן הדא דר' לוי, ולא חמץ מן הדא דר' יודה בן בתירה[4] ור' תלמידי דר' יודה בן בתירה הוה?! לא תלמידיה דר' יעקב בן קודשיי הוה. אלא בגין דהוה בכור. אמר רב מנא, רב יונה אבא הוה בכור, והוה אכיל. אמר רב תנחומא לא מן הדא, אלא מן הדא. רבי איסתניס הוה, כד אכיל ביממא לא הוה אכיל ברמשא, ולמה לא הוה אכיל הכא ביממא? כדי שיכנס לשבת בתאוה.

אמר רב לוי: ולפי שדרך עבדים להיות אוכלין מעומד, וכאן להיות אוכלין מסובין. להודיע שיצאו מעבדות לחירות. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי: אותו כזית שאדם יוצא בו בפסח, צריך לאוכלו מיסב.[5]
ר' יוסי בעא קומי ר' סימון, אפי' עבד לפני רבו? אפילו אשה לפני בעלה? א"ל: ברי! ע"כ שמעתי.[6]

א"ר ר' חייה בר אדא: לפי שאין ערב לאדם לוכל[7] מן הקופה, וכאן אפילו מן התמחוי!

תני: צריך הוא אדם לשמח את אשתו ואת בניו ברגל. במה משמחן? ביין. רבי יודה אומר: נשים בראוי להן, וקטנים בראוי להם. נשים בראוי להן- כגון מסנים וצוצלין,[8] קטנים בראוי להן- כגון אגוזין ולוזין. אמרין, הוה רבי טרפון עביד כן.

מניין לארבעה כוסות? רבי יוחנן בשם ר' בנייה כנגד ארבע גאולות (שמות ו) לכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם וגו' ולקחתי אתכם לי לעם וגומר והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי

רבי יהושע בן לוי אמר: כנגד

[4] פסח ששחטו שחרית כשר (ואסור בחמץ בזמן שחיטה)

[5] אפי' שמש

[6] לא שמעתי יותר...

[7] אפי'...

[8] Shoes & bright-colored garments

ארבעה כוסות של פרעה (בראשית מ) וכוס פרעה בידי ואשחט אותם אל כוס פרעה ואתן את הכוס על כף פרעה ונתת כוס פרעה בידו וגו'.

רבי לוי אמר כנגד ארבעה מלכיות. ורבנן אמרי כנגד ד' כוסות של פורענות שהקב"ה עתיד להשקות את אומות העולם (ירמיהו נה) כי כה אמר ה' אלהי ישראל אלי קח את כוס היין החימה וגו' כוס זהב בבל ביד ה' (תהילים עה) כי כוס ביד ה' (תהילים יא) ימטר על רשעים פחים אש וגפרית ורוח זלעפות מנת כוסם.מהו מנת כוסם? רבי אבין אמר דיפלי פוטירין. כדיפלי פוטירין[9] אחר המרחץ וכנגדן עתיד הקב"ה להשקות את ישראל ארבעה כוסות של נחמות (תהילים טז) ה' מנת חלקי וכוסי (תהילים כג) דשנת בשמן ראשי כוסי רויה והדין (תהילים קטז) כוס ישועות אשא תריין.

תמן תנינן: המוציא יין כדי מזיגת הכוס. ר' זעירא שאל לרבי הושעיה, כמה הוא שיעורן של כוסות?[10] א"ל נלמוד סתום

מן המפורש דתני ר' חייה ד' כוסות שאמרו, שאדם חייב לשתות בפסח ישנן רביעית יין באיטלקי [ששיעורו קטן כלים 17:11].[11]

תמן תנינן מפנין אפילו ד' וחמש קופות. רבי זעירא שאל לרבי יושיה כמה היא שיעורה של קופה? אמר ליה נלמוד סתום מן המפורש: דתנינן תמן בשלש קופות של שלש שלש סאין תורמין את הלישכה.

רבי יוסי בי רבי בון בשם ר"י דר' יודה היא.[12] דתני: יין כדי גמייה, רבי יודה

[9] שני כוסות של יין מבושמים בפלפלין

[10] דתנן לגבי הוצאה

[11] וא"כ שיעור "הוצאה" היא שיעור יין שנצרך לכוס של רביעית

[12] מתניתין דהמוציא

אומר כדי מזיגת הכוס.

מזוג בכמה? נישמעינה מן הדא: מים כדי גמייה, רבי יודה אומר כדי מזיגת הכוס. [הרי שיין מזוג ברביעית..]??

כמה הוא שיעורן של כוסות? רבי מנא אמר טירטרטין ורביע. רביע ורובע רביע [ממדות שהיו בזמנן]

מהו לשתותן בכרך אחד? מן מה דאמר רבי יוחנן הלל אם שמען בבית הכנסת יצא, הדא אמרה אפילו שתיין בכרך אחד יצא.

מהו לשתותן מפוסקין? כלום אמרו שישתה לא שישתכ'?! אם שותה הוא מפוסקין אינו מישתכר.

מהו לצאת ביין של שביעית? תני רב הושעיה יוצאין ביין של שביעית

מהו לצאת בקונדיטון?[13] מן מה דתני בר קפרא קונדיטון כיין הדא אמרה יוצאין בקונדיטון.

מהו לצאת בהן מזוגין? מן מה דתני רבי חייה ארבע כוסות שאמרו יוצאין בהן בין חיין בין מזוגין והוא שיהא בהן טעם ומראה יין.

אמר רבי ירמיה מצוה לצאת ביין אדום שנאמר (משלי כג) אל תרא יין כי יתאדם.

תני [14]מבושל כדי לתבל. מהו לצאת ביין מבושל? רבי יונה אמר יוצאין ביין מבושל. רבי יונה כדעתיה דרבי יונה שתי ארבעתי כסוי דלילי פסחא וחזיק רישיה עד

[13] מעורב בדבש

[14] המוציא יין מבושל...

עצרתה![15]

רבי יודה בי רבי אלעי שתי ארבעתי כסוי דלילי פיסחא וחזיק רישיה[16] עד חגא, חמתי' חדא מטרונה אפוי נהירין, אמר' לי' סבא סבא חדא מן תלת מילין אית בך או שתיי חמר את, או מלוה בריבית את, או מגדל חזירים את! אמר לה תיפח רוחה דהיא איתתא! חדא מן אילין תלתי מילייא לית בי! אלא אולפני[17] שכיח לי דכתיב (קהלת ח) חכמת אדם תאיר פניו.

רבי אבהו אתא לטיבריא חמוניה תלמידוי דרבי יוחנן אפוי נהירין, אמרון קומי רבי יוחנן אשכח רבי אבהו סימא.[18] אמר לון למה? אמר לון אפוי נהירין, אמר לו דילמא אורייתא חדתא שמע. סליק לגביה א"ל מה אורייתא חדתא שמעת? א"ל תוספתא עתיקתא, וקרא עלוי חכמת אדם תאיר פניו.

אמר רבי חנינה: לוגא דאורייתא-תומנתא עתיקתא דמורייסא[19] דציפורין. אמר רבי יונה חכים אנא לה[20] דבית רבי ינאי מכילין בה דבש

תני: חצי שמינית טיברנית ישנה.

אמר רבי יוחנן הדא דידן הוות! ולמה אמר עתיקתא? # בגין דהוות ביומיה# ??שנשתנה בימיו ואית דאמרין, דהוות זעירא, ורבת, וזעירת, ולא זערת כמה דהוות. ע"כ הדגיש "עתיקתא"

כמה הוא שיעורו של כוס? רבי יוסה בשם רבי יודה בר פזי רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל: אצבעיים על אצבעיים על כוס אצבע ומחצה ושליש

[15] ע"כ התיר מבושל...

[16] כאב ראשו

[17] תורתי

[18] אוצר

[19] מין מדה ישנה שהיה מודדין בו "מורייס של דגים"

[20] אני הכרתי אותו!

אצבע.

תני יבש[21] כזית דברי רבי נתן. רבנן דקיסרין רבי יוסי בי ר' בון בשם ר' יוחנן אתיא דרבי נתן כרבי שמעון, כמה דר"ש אמר ברביעית[22] כן ר' נתן אמר לכשיקרש יהא בו כזית:

הלכה ב משנה מזגו לו כוס ראשון, בית שמאי אומרים: מברך על היום ואחר כך מברך על היין. ובי"ה אומרים: מברך על היין ואח"כ מברך על היום:

גמרא *מה טעמ' דבית שמאי? שקדושת היום גרמ' ליין שיבוא, וכבר נתחייב בקדושת היום עד שלא בא היין.*

מה טעם דבית הלל? שהיין גורם לקדושת היום שתיאמר, ד"א היין תדיר וקדושה אינה תדירה

א"ר יוסי מדברי שניהן: יין ואבדלה, היין קודם. כלום טעמא דבית שמאי לא שקדושת היום גרמה ליין, וכאן הואיל ואבדלה גרמה ליין שיבוא?![23] היין קודם! כלום טעמא דבית הלל אלא שהיין תדיר וקדושה אינה תדירה, וכאן הואיל והיין תדירה ואבדלה אינה תדירה היין קודם.

א"ר מנא מדברי שניהן: יין ואבדלה, אבדלה קודם. כלום טעמא דבית שמאי אלא שכבר נתחייב בקדושת היום עד שלא בא היין, וכאן הואיל ונתחייב באבדלה עד שלא בא היין אבדלה קודמת. כלום טעמא דבית הלל אלא שהיין גורם לקדושת היום שתיאמר, וכאן הואיל והיין גורם לאבדלה שתיאמר?![24] אבדלה קודמת!

אמר רבי זעירא מדברי שניהן:

[21] המוציא יין יבש

[22] שיעור הוצאת יין

[23] כ אפשר להבדיל גם בלא יין!

[24] כהערה הקודמת

מבדילין בלא יין ואין מקדשין אלא ביין. היא דעתיה דרבי זעירה דר' זעירה אמר: מבדילין על שכר. ואזלין מן אתר לאתר למישמע קידושא.[25]

אמר רבי יוסי בי רבי בון נהגין תמן,[26] במקום שאין יין, שליח ציבור יורד לפני התיבה ואומר ברכה אחת מעין שבע, וחותם מקדש ישראל ויום השבת:

הלכה ג משנה הביאו לפניו ירקו' וחזרת מטבל בחזרת עד שהוא מגיע לפרפרת הפת. הביאו לפניו מצה וחזרת וחרוסת אע"פ שאין חרוסת מצוה. ר' לעזר בי רבי צדוק אומר מצוה

ובמקדש מביאין לפניו גופו של פסח:

גמרא חברייא בשם רבי יוחנן צריך לטבל בחזרת ב' פעמים. רבי זעירה בשם רבי יוחנן אין צריך לטבל בחזרת ב' פעמים. ר' שמעון בן לקיש אמר אם לא טבל פעם ראשונה בחזרת, רק לקח כרפס צריך לטבל פעם שנייה.

מתניתא פליגא על ר' שמעון בן לקיש: שבכל הלילות אנו מטבילים פעם אחת והלילה הזה שתי פעמים. סבר רבי שמעון בן לקיש על הדא דבר קפרא ר"ל ס"ל כבר קפרא

.... דבר קפרא: שבכל הלילות אנו מטבילין אותו עם הפת וכאן אנו מטבילין אותו בפני עצמו.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן יוצאין במצה בין שכיוון בין שלא כיוון.

מתיב רבי ירמיה קומי רבי זעירה מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש: הביאו לפניו מצה וחזרת וחרוסת אף על פי שאין חרוסת מצוה. חזרת מצוה! אמר ליה

[25] חייבין לילך ממקום למקום כדי לשמוע קידוש על היין

[26] בבבל

שכן רב מטבל בתירדין.[27]

תגרי ירושלם היו אומרים בואו וטלו לכם תבלי מצוה. בני בייתיה דאיסי בשם איסי ולמה נקרא שמה[28] "רובה"? שהיא רבה עמו.[29] ר' יהושע בן לוי אמר צריכא שתהא עבה. מילתיה אמר זכר לטיט. אית תניי תני צריכא שתהא רכה. מילתיה אמר זכר לדם.

תני ובגבולין צריכין שני תבשילין אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה:

הלכה ד משנה מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אם אין דעת בבן לשאול. אביו מלמדו

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות אנו מטבילין פעם אחת והלילה הזה שתי פעמים שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה והלילה הזה כולו מצה שבכל הלילות אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל והלילה הזה כולו צלי

ולפי דעתו של בן אביו מלמדו מתחיל בגנות ומסיים בשבח ודורש מארמי אובד אבי עד שהוא גומר כל הפרשה

ר"ג היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו פסח מצה ומרורים פסח על שם שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים מצה על שם שנגאלו אבותינו במצרים מרור על שום שמררו המצריים את חיי אבותינו במצרים בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר (שמות יג) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים לפיכך אנו חייבין להודות להלל

[27] עיין ציורים) טיבול ראשון—ובכה"ג וודאי טיבול שני) מצווה

[28] של חרוסת

[29] (מלשון "שרייה" (שורה התבלינין זמן רב ביין

לשבח לפאר לרומם לנצח לגדל למי שעשה לנו את כל הניסים האלו והוציאנו מעבדות לחרות ונאמר לפניו הללויה:

גמרא תני ר' חייה כנגד ארבעה בנים דיברה תורה בן חכם בן רשע בן טיפש בן שאינו יודע לשאול. בן חכם מהו אומר (דברים ו) מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אותנו אף אתה אמור לו (שמות יג) בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים. בן רשע מהו אומר (שמות יב) מה העבודה הזאת לכם מה הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה ושנה מכיון שהוציא את עצמו מן הכלל אף אתה אמור לו (שם) בעבור זה עשה ה' לי לי עשה לאותו האיש לא עשה. אילו היה אותו האיש במצרים לא היה ראוי להגאל משם לעולם. טיפש מה אומר (שם) מה זאת? אף את למדו הלכות הפסח שאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן שלא יהא עומד מחבורה זו ונכנס לחבורה אחרת. בן שאינו יודע לשאול את פתח לו תחילה א"ר יוסה מתניתא אמרה כן אם אין דעת בבן אביו מלמדו:

הלכה ה משנה עד איכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד אם הבנים שמחה ובית הלל אומרים עד חלמיש למעינו מים וחותם בגאולה רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים והגיענו הלילה הזה ואינו חותם רבי עקיבה אומר כן ה' אלהינו יגיענו לרגלים הבאים לקראתינו לשלום שמחים בבנין עירך ששים בעבודתך ובחידוש בית מקדשך ושם נאכל מן הפסחים ומן הזבחים אשר הגיע דמם על קיר מזבחך לרצון ונודה לך על גאולתינו ברוך אתה ה' גאל ישראל:

גמרא רב אמר מתחילה צריך להתחיל (יהושע כד) בעבר הנהר ישבו אבותיכם וגו'. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. וארבה. אמר רבי אחא וארב כתיב כמה ריבים עשיתי עמו עד שלא נתתי לו את יצחק. דבר אחר נעשיתי לו אורב אין את חטא מיתן[30] ליה. ואין זכה, מיתן ליה. איס תצדיק גם תתיסר! [כי א"א לקנות עוה"ב רק ע"י ייסורין]

אמרו להן בית שמאי וכי יצאו ישראל ממצרים שהוא מזכיר יציאת מצרים?! אמרו להן בית הלל אילו ממתין עד קרות הגבר אדיין לא הגיעו לחצי גאולה!!! היאך מזכירין גאולה ואדיין לא נגאלו והלא לא יצאו אלא בחצי היום שנאמר (שמות יב) ויהי בעצם היום הזה הוציא ה' את בני ישראל וגו'. אלא מכיון שהתחיל במצוה אומר לו מרק.

התיב רבי אבונא בר סחורא לא כבר הזכיר על הכוס.[31]

תניא: אין אומרים זמן אלא בשלש רגלים בלבד אמר רבי מנא מתניתא אמרה כן בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות. תני כל שכתוב מקרא קודש צריך להזכיר בו זמן. א"ר תנחומא ויאות! מי שראה תאינה בכורה שמא אינו צריך להזכיר זמן?!

[32][הרי ראש השנה ויום הכפורים ביהודה נהגו כרבי עקיבה ובגליל נהגו כרבי יוחנן בן נורי. עבר ועשה ביהודה כגליל ובגליל כיהודה יצא. הרי פורים אלו קוראים בארבעה עשר ואלו קוראין בחמשה עשר שנייא היא דכתיב משפחה ומשפחה מדינה ומדינה עיר ועיר]

הלכה ו משנה מזגו לו כוס שלישי מברך על מזונו. רביעית גומר עליו את ההלל

---

[30] צער וייסורים

[31] ולמה מזכיר זמן בברכת גאולה?

[32] ל"ש כאן רק בפרק ד

ואומר עליו ברכת השיר. בין הכוסות הללו אם רצה לשתות ישתה, בין שלישי לרביעי לא ישתה

אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:

גמרא כתיב (שופטים ה) בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו את ה'. התנדבו ראשי עם כשהקדוש ברוך הוא עושה לכם ניסים, תהו אומרין שירה. התיבון הרי מרדכי ואסתר! שנייא היא שהיו בחוץ לארץ. הרי גאולת מצרים[33] שנייא היא שהיא תחילת גאולתן. ואית דבעי מימר, מרדכי ואסתר משונאיהם נגאלו, לא נגאלו מן המלכות.

למה בשביל שלא ישתכר. כבר משוכר הוא! מה בין יין שבתוך המזון מה בין יין של אחר המזון. יין של אחר המזון משכר שבתוך המזון אינו משכר.

מאי אפיקומן? רבי סימון בשם רבי אינייני בר רבי סיסיי מיני זמר ר"י אמר מיני מתיקה שמואל אמר כגון ערדילי וגוזליא דחנניא בר שילת:

הלכה ז משנה ישנו מקצתן יאכלו כולם לא יאכלו ר' יוסי אומר אם נתנמנמו יאכלו נרדמו לא יאכלו

הפסח אחר חצות מטמא את הידים, הפיגול והנותר מטמאין את הידים.

בירך ברכות הפסח פטר את של זבח. את של זבח לא פטר את של פסח דברי רבי ישמעאל רבי עקיבה אומר לא זו פוטרת זו ולא זו פוטרת זו:

גמרא למה[34] מפני הסיע דעת או משום שעבר עליו חצות?[35] הגע עצמך שיש שם חבורה אחרת[36] הרי לא עבר חצות! הוי לית טעמא דא אלא מפני הסיע דעת.

ר' סימון ר' יהושע בן לוי בשם בר פדייה הפיגול והנותר מצטרפין לטמא את הידים עד כדי עונשן בכזית

מהו שיפסלו בתרומה? ק"ו אם מטמאין את הידים לפסול בתרומה הן עצמן לא כ"ש.

ההן יוצא מה את עבד ליה מטמא את הידים או אינו מטמא את הידים? אין תימר ההן יוצא מטמא את הידים[37] פיגול ונותר אינן פוסלין בתרומה[38] אין תימר פיגול ונותר פוסלין בתרומה, ההן יוצא לא גזרו עליו כלום דלא כן יטמא צד החיצון צד הפנימי.[39] א"ר אבין מאן אית ליה דבר טמא מחמת עצמו, לא רבי מאיר?![40] לא כן אמר רבי יוחנן כל הדברים טהורין ברובן כיון שחיתך רובן לאו כפרוש הוא.[41] יהא כמגיעו בו ויהא פסול. א"ר חנניה במחתך כל שהוא ומשליך.[42]

אמר רבי זעירא דלא[43] ברך ברכת הפסח לא פטר של זבח, ושל זבח פטר של פסח, שהפסח בכלל הזבח! א"ר מנא הפסח עיקר והזבח טפילה

[33] אומרים שירה על נס שבחו"ל!

[34] ישנו כולם, לא יאכלו

[35] חיישינן שמא ישנו הרבה עד שעבר חצות

[36] שעדיין אוכלים

[37] כ יוצא דמי לפגול

[38] עכצ"ל כן. שאם תאמר......ת

[39] איך "חותך", הרי צד החיצון=יוצא, מטמא צד הפנימי

[40] רק ר"מ ס"ל "מגע בית הסתרים מטמא"!(לר"מ, בגד גע"ג שחתכו מבגד-מדרס, טמא מגע מדרס)

[41] אף לרבנן יש לטמאות בשר הפנימי, כשפירש רוב החיצון שוב ל"ה ביה"ס ומטמא הפנימי

[42] ואין נוגע בשעת פרישה

[43] למה לא...

שאלתי אל

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי שקלים

1)הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי תשע"א הוגה מחדש חנוכה תשעד

יהושע יהודה גליק

מוש"ק תשא מוצאי שושן פורים קטן תשע"א

מסכת שקלים פרק א

הלכה א משנה באחד באדר משמיעין על השקלים הקדמה נחוצה: בזמן המשנה שקלו "שקל שלם" (שהוא חצי "סלע") ועל הכלאים

ובחמשה עשר בו קורין את המגילה בכרכים ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים ועושין כל צורכי הרבים ומציינין על הקברות ויוצאין אף על הכלאים:

גמרא ולמה באחד באדר? כדי שיביאו ישראל את שקליהן בעונתן, ותיתרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן.

רבי שמואל בר רב יצחק תרומת הלשכה כתחלתה דכתיב (שמות מ) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן. ותני עלה: ביום שהוקם המשכן בו ביום נתרמה התרומה

רבי טבי רבי יאשיה בשם כהנא נאמר כאן (במדבר כח) חדשי ונאמר להלן (שמות יב) חדשי. מה חדשי שנאמר להלן אין מונין אלא מניסן. אף חדשי שנאמר כאן אין מונין אלא מניסן

א"ר יונה שבק רבי טבי ראשה דמתניתא ואמר סופה! [דלא כן] כהדא דתני (במדבר כח) זאת עולת חדש בחדשו יכול יהא תורם בכל חדש וחדש? ת"ל בחדשו לחדשי השנה. בחודש א' הוא תורם לכל חדשי השנה. יכול באיזה חדש שירצה? נאמר כאן חדשי ונאמר להלן חדשי מה חדשי שנאמר להלן אין מונין אלא מניסן אף חדשי שנאמר כאן אין מונין אלא מניסן

מהו משמיעין? רב הונא אמר מכריזין. היך מה דאת אמר (דברי הימים ב כד) ויתנו קול ביהודה ובירושלם

תמן תנינן מגילה 1:4 אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי אף שימוע שקלים וכלאים ביניהם

[רבי חלבו ורב הונא רב בשם ר' חייה רבה: הכל אפי' "מוקפין" יוצאין בי"ד שהוא זמן קרייתה]

א"ר יוסי ויאות! כלום אמרו משמיעין על השקלים לא כדי שיביאו ישראל את שקליהן בעונתן, אם אתה אומר באדר ראשון עד כדון אית בשתא שיתין יומין! כלום אמרו יוצאין אף על הכלאים לא כדי שיהיו הצמחין ניכרין, אם את אומר באדר ראשון עד כדון אינון דקיקין! קטנים

רבי חזקיה שאל, מעתה בני בבל משמיעין על השקלים מראשו של חורף, לא כדי שיביאו ישראל שקליהן בעונתן ותיתרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן?!

התיב ר' עולא קומי רבי מנא: והא תנינן בג' פרקים בשנה תורמין את הלשכה בפרוס הפסח, בפרוס העצרת, בפרוס החג. נימר, אילין דקריבין- בפרוס הפסח, אילין דרחיקין- בפרוס העצרת, ואילין דרחיקין מנהון- בפרוס החג!

א"ל כולה כאחת היא באה, ולמה אמרו בג' פרקים? כדי לעשות פומבי לדבר.

ר"י בר פזי בשם רבי הן נקרא ולא נבעת?! איך נקרא ולא נתביייש! לטובה- (שמות לב) כל נדיב לב. לרעה (שמות יט) ויתפרקו כל העם וגו'

לטובה (שמות יט) ויוצא משה את העם. לרעה (שמות יז) ותקרבון אלי כלכם

לטובה (דברים א) אז ישיר משה ובני ישראל. לרעה (שמות טו) ותשא כל העדה וגו'

א"ר חייא בר אבא (צפניה ג ז) אכן השכימו השחיתו! כל השחתה שהיו עושין בהשכמה היו עושין אותה!

א"ר אבא בר אחא אין את יכול לעמוד על אופי'nature של אומה זו! נתבעין לעגל ונותנין, נתבעין למשכן ונותנין!

תנא ריב"ח הדא מתניתא: (שמות כה) ועשית כפורת זהב טהור. יבא זהב של כפורת, ויכפר על זהב של עגל

ר"ח בשם רשב"ג: ג' תרומות נאמרו בפרשה הזאת. תרומת אדנים ותרומת שקלים ותרומת המשכן (שם) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו'- זו תרומת שקלים לקרבן. מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי- זו תרומת המשכן. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם- זו תרומת האדנים.

תרומת המשכן למשכן, מה שירצו יעשו. תרומת שקלים לקרבן, העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, כדי שיהא יד כולן שוה. תרומת אדנים לאדנים. אמר רבי אבון אף בפרשה הזאת נאמר בה ג' תרומות

(שמות לא) מחצית השקל תרומה לה', יתן תרומת ה', לתת את תרומת ה': הגהתי קטע זה ושלפניו

ובחמשה עשר בו קורין את המגילה.

ר' חלבו ר' חונה בשם ר' חייה רבה: הכל יוצאין בארבעה עשר שהיא זמן קריאתה

#[לא בא אלא ללמדך שהמצוות=מתנות ומשתה הנוהגות באדר שני, אין נוהגות באדר ראשון]

רבי יוסי ור' אחא הוון יתיבין, א"ר יוסי לר' אחא לא מסתברא לשעבר בדיעבד אבל לבא לא לכתחילה אין מוקף קורא בי"ד ותני: מקום שנהגו לקרותה ב' ימים קורין אותה שני ימים אלמא ספק מוקף חייב לקרות שם בט"ו—ולא סגי לכת' לצאת בי"ד א"ל אוף אנא סבר כן.

א"ר מנא ויאות! אילו מי שקרייה בארבעה עשר וחזר וקרייה בחמשה עשר שמא אין שומעין לו?!

#אם אי אתה אומר את כן נמצאת עוקר זמן כרכים בידיך!#

תני רשב"ג אומר מצוות הנוהגות באדר שני אינן נוהגות בראשון. חוץ מהספד ותענית שהן שווין בזה ובזה. ר' בא ר' ירמיה בשם רב ר' סימון בשם ריב"ל הלכה כרשב"ג. רב הונא רבה דצופרין אמר הנהיג ר"ח בציפורין כהדא דרשב"ג. לא אמר אלא הנהיג הא להלכה לא. אבל לענין שטרות כותבין אדר ראשון, ואדר שני סתם. ר"י אומר אדר ראשון סתם, אדר שני "תניין":

שייך למו"ק מתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים ועושין כל צרכי רבים: אלו הן צרכי רבים: דנין דיני ממונות ודיני נפשות דיני מכות ופודין את השבויין וערכים וחרמים והקדישות ומשקין את הסוטה ושורפין את הפרה ועורפין עגלה ערופה. ורוצעין עבד עברי ומטהרין את המצורע ומפרקין את המנעל מעל גבי האימוס אבל לא מחזירין אותו:

ומציינין על הקברות. לא כבר ציינו מאדר? תיפתר שירד שטף של גשמים ושטפו:

ויוצאין אף על הכלאים. לא כבר יצאו באדר?! תיפתר שהיתה השנה אפילה ואין הצמחים ניכרים.

ומניין לציון? ר' ברכיה ר' יעקב בר בת יעקב בשם ר' חונייה דברת חוורן. ר' יוסה אמר לה רבי יעקב בר אחא בשם ר' חונייה דברת חוורן ר' חזקיה ר' עוזיאל בריה דר' חונייה דברת חוורן: (ויקרא יב) וטמא טמא יקרא כדי שתהא טומאה קוראה לו בפיה ואומרת לו פרוש!

ר' לא בשם ר' שמואל בר נחמן (יחזקאל לט) ועברו העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון. עצם- מיכן שמציינין על העצמות. אדם- מיכן שמציינין על השדרה ועל הגולגולות. ובנה- מיכן שמציינין על גבי אבן קבועה. אם אומר את על גבי אבן תלושה אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. אצלו-במקום טהרה. ציון- מכאן לציון

מצא אבן אחת מצויינת-אף על פי שאין מקיימין כן- המאהיל עליה טמא, אני אומר מת קמצוץ a mangled body(that does not היה נתון (occupy more than one stone תחתיה. היו שתים המאהיל עליהן טהור, ובניהן טמא. אם היה חרוש=נחרש בינתיים, הרי הן כיחידות. ביניהן טהור סביבותיהן טמא.

תני אין מציינין על הבשר, שמא נתאכל הבשר. ר' יוסטא בר שונם בעא קומי ר' מנא, ולא נמצא מטמא טהרות למפרע! אף קודם שנתאכל אמר ליה מוטב יתקלקלו בו לשעה, ואל יתקלקלו בו לעולם:

הלכה ב משנה אמר ר' יהודה: בראשונה היו עוקרין כלאים ומשליכין לפניהן. משרבו עוברי עבירה, היו משליכין לדרכים. התקינו שיהו מפקירין את כל השדה:

גמרא ר' יהודה אומר כו'. תניא אמר ר' יהודה: בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן, והיו שמחים ב' שמחות. אחת שהיו מנכשין שדותיהן, ואחת שהיו נהנין מן הכלאים. משרבו עוברי עבירה, היו משליכין על הדרכים. אע"פ כן היו שמחים, שהיו מנכשין שדותיהן. התקינו, שיהו מפקירין כל השדה כולה.

ומניין שהפקר ב"ד הפקר? דכתיב (עזרא י) וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. מניין שהיא פטורה מן המעשרות? רבי יונתן בריה דרב יצחק בר אחא שמע לה מן הדא: אין מעברין את השנה לא בשביעית, ולא במוצאי שביעית, ואם עיברוה הרי זו מעוברת. וחודש א' שהוא מוסיף לא פטור ממעשרות הוא?!

אלמא יש כח בי"ד להפקיע ממעשרות

[עד כדון שביעית.שאין מה לאכול. מוצאי שביעית מאי?למה אין מעברין? א"ר בון שלא לרבות באיסור חדש. ר' זעירה בשם ר'

אלעזר: הדא דאת אמר עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ, אבל משהתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ, היא שביעית היא של שאר שני שבוע:

תני אין מעברין במוצאי שביעית: א"ר מנא הדא דאת אמר בראשונה שהיו השנים כתיקנן, אבל עכשיו שאין השנים כתקנן אין "חדש" נמצא בחודש ניסן היא מוצאי שביעית היא שאר שני שבוע.

תני של בית רבן גמליאל עיברוה במוצאי שביעית מיד]

א"ר אבון אין מן הדא לית את ש"מ כלום (דברים טז) שמור את חודש האביב שומריהו שיבוא בחידושו

והיידא אמרה דא:פיאה5:1 גדיש שלא לוקט תחתיו כל הנוגעות בארץ הרי הן של עניים. ופטורין מלעשר

[ואמר ר' אמי בשם ר' שמעון בן לקיש דב"ש היא. דאי כב"ה עניים אוכלין ומעשרין. הא אמר "הפקר עניים, אינו הפקר"! א"ל ר' יוסה: שמענו שהוא פטור ממעשר ד"ה, משום קנסא: הפקירוהו לעניים ופטרוהו מן המעשר.]

הלכה ג משנה בחמשה עשר בו שולחנות היו יושבין במדינה. בכ"ה בו ישבו במקדש. משישבו במקדש, התחילו למשכן

את מי ממשכנין? לוים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים. אבל לא נשים ועבדים וקטנים

וכל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו שוב אינו פוסק

אין ממשכנין את הכהנים מפני דרכי שלום. אמר ר' יהודה העיד בן בוכרי ביבנה: כל כהן ששוקל, אינו חוטא.אע"פ שפטורין אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לא כי! אלא כל כהן שאינו שוקל חוטא! אלא שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן (ויקרא ו) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו, היאך נאכלין? ע"כ "פוטרין" עצמן ממצווה זו שלא כדין!

גמרא אין ממשכנין את הקטנים: הא לתבוע תובעין. הדא דתימר בשהביא שתי שערות, אבל אם לא הביא שתי שערות לא בדא. ולמשכן אין ממשכנין אע"פ שהביא ב' שערות ??עד בן כ'

כיני מתני': אין ממשכנין את הכהנים מפני דרך הכבוד:

אמר ר' יהודה העיד כו': א"ר ברכיה טעמא דרבן יוחנן בן זכאי, (שמות ל) "זה" יתנו י"ב שבטים יתנו

ר' טבי בשם רב המנונא כן משיבין חכמים שמחייבים כהנים לשקול לר"י: חטאת יחיד מתה, אין חטאת ציבור מתה.הרי שצבור שונה מיחיד!! מנחת היחיד קריבה כליל, ואין מנחת הציבור קריבה כליל! וקשיא משיבין לאדם דבר שאינו מודה בו?! דתנן שאין חטאת ציבור מתה, ר' יהודה אומר תמות

קשיא על בן בוכרי איך רשאי לנדב מרצונו שקל, הא הויא כקרבו יחיד! והוא מותיב לן, זו לא נדבת יחיד היא?! ואינון מתיבין ליה מכיון שנמסרה לציבור כמי שהיא נדבת ציבור

כתיב (שמות ל) כל העובר על הפקודים ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר כל דעבר בימא.

יתן וחרנא אמר כל דעבר על פיקודייאשפקדם משה יתן. מאן דאמר כל דעבר בימא יתן, מסייע לר"י בן זכאי. מ"ד כל דעבר על פיקודייא יתן, מסייע לבן בוכרי:

הלכה ד משנה אע"פ שאמרו אין ממשכנין נשים ועבדים וקטנים, אבל אם שקלו מקבלין מידן.

הנכרי והכותי ששקלו אין מקבלין מהן

ואין מקבלין מידם קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות וחטאות ואשמות

זה הכלל: כל שנידר ונידב מקבלין מידן וכל שאין נידר ונידב אין מקבלין מידן. וכן מפורש על ידי עזרא שנאמר (עזרא ד) לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו

ואלו שחייבין בקלבון:surcharge לוים וישראלים וגרים ועבדים משחוררים. אבל לא כהנים ונשים ועבדים וקטנים

השוקל על יד כהן, על יד האשה, על יד עבד, על יד קטן, פטור.

ואם שקל על ידו ועל יד חבירו, חייב בקלבון אחד. ור' מאיר אומר שני קולבנות.

הנותן סלע ונוטל שקל חייב שני קולבנות.

השוקל על יד עני ועל יד שכינו ועל יד בן עירו פטור. ואם הלוום חייב.

האחין השותפין שחייבין בקלבון, פטורין ממעשר בהמה. וכשחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון.כשעדיין לא חלקו="תפושת הבית"

וכמה הוא קלבון? מעה כסף דברי ר"מ. וחכ"א חצי מעה:

גמרא אע"פ שאמרו כו'. הא לתבוע תובעין! הכא את אמר תובעין והכא את אמר אין תובעין?! כאן בשהביא ב' שערות וכאן בשלא הביא ב' שערות:

הנכרי והכותי כו'. א"ר בא: תיפתר כמ"ד כותי כנכרי. דאתפלגון כותי כנכרי דברי רבי. רשב"ג אומר כותי כישראל לכל דבר.

אמר ר' לעזר מתני' בנכרים,אין מקבלין הא בכותים לא.מקבלין מידם ותני כן (ויקרא א) אדם- לרבות את הגרים וכותים, גירים הם (שם) מכם- להוציא את המומרים

מתני' פליגא על ר' אלעזר: אין מקבלין מידם קיני זבין וזבות קיני יולדות וכי יש קיני זבין וזבות בעכו"ם?! אלא רישא בעכו"ם וסיפא בכותים?! כיני רישא בעכו"ם וסיפא בכותים!

אמר ר' יוחנן: בתחילה הבניין אין מקבלין מהם כותים/עכו"ם לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים. ובסוף מקבלין מהן דבר שאינו מסוים, ואין מקבלין מהן דבר מסוים. רשב"ל אמר: בין בתחילה בין בסוף אין מקבלין מהן לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים

מתני' פליגא על רבי יוחנן: אין מקבלין מהן הקדש ונדבה לבדק הבית! פתר לה בין בתחלה בין בסוף, ובלבד דבר מסוים,

נוסח אחר פתר לה במסוים, שאפילו מעותיו אפי' מכרו הגזבר, השיג מעות.. יוליכם לים המלח:

ר"ש בן לקיש אמר בין בתחילה ובין בסוף אין מקבלין מהם לא דבר מסוים וכו':

מתני' פליגא על רשב"ל: דתני הכל שווין שהן עכ"ום נודרין ונידרין! פתר לה עולה. ניחא נודרים עולה, נידרים עולה?! לא, אלא כשאמר נכרי הרי עלי עולה, ושמע ישראל ואמר מה שאמר זה עלי: וזה נקרא "נידרים"

ואינו מביא עמו נסכים, גוי שהביא קרבן אינו "חייב" להביא נסכים—הא אים הביא, מקבלין! ומותר נסכים לא לכלי שרת אינון?! נמצא מביא דבר מסויים! התיב רבי יוסי בי רבי בון והא תנינן נערכין ועורכין לא לבדק הבית אינון?! היך מה דאת אמר תמן, לשמים הוא מתכוין, ומאיליהן הן באין לבדק הבית. כן את אמר אף הכא לשמים הוא מתכוין, ומאיליהן הן באין לכלי שרת

#מה עבד לה רשב"ל? פתר לה (עזרא ד) לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו

ר' חזקיה אמר ר' סימון שאל מעתה אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה? על שם (שם) ולכם אין חלק וגו':

אלו חייבין בקלבון. מתניתא דר"מ. דאמר ר"מ: כשם ששקלו תורה, כך קלבנו תורה. קסבר ר"מ בנותן שקלו שלם שהוא חייב קלבון. דאמר רבי מאיר כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו זה יתנו כזה יתנו:וכיון ששיעורו תורה, חייב להחמיר.

נתן סלע ליטול שקל, חייב שני קולבונות. אמר ר' אלעזר דר' מאיר היא: [דר"מ אמר, אחד סלע שהוא נותן, ואחד שקל שהוא נוטל] דתני' אלו חייבין בקולבון כו' והנותן סלע ונוטל שקל, קלבון א' ור' מאיר אמר ב' קולבנות

ורב אמר ד"ה היא=חכמים ולא ר"מ דאמר רבי מאיר: אחד סלע שהוא נותן, וא' שקל שהוא נוטל, וא' לדברי תורה. על דעתיה דרב ג' קולבנות אינון. אתא ר' ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב שלשה קולבנות אינון: א' סלע שהוא נותן, וא' שקל שהוא נוטל, ואחד לדבר תורה:

האחים והשותפים שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה- בשחלקו וחזרו ונשתתפו. שחייבין במעשר בהמה ופטורין מן הקלבון- בשלא חלקו

א"ר לעזר: והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים, אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים הוא חלקו משעה הראשונה.וחייבים במעש"ב א"ר יוחנן אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים נגד תיישים כלקוחות הן ופטורין מן המעשר כההוא דתנינן תמן הלקוח ושניתן לו במתנה פטור ממעשר בהמה.

ר' חזקיה אמר, רבי ירמיה בעי ולמה לית נן אמרין פעמים שהן חייבין בזה ובזה, ופעמים שהן פטורים בזה ובזה. היך עבידא? חלקו הנכסים ולא חלקו הבהמה, חייבין בזה ובזה. חלקו הבהמה ולא חלקו את הנכסים פטורים מזה ומזה.

א"ר מנא הדא דאת אמר בשלא היתה הבהמה רוב, אבל אם היתה הבהמה רוב, הן הן עיקר נכסים. ואים חלקו בהם—הו"ל כחלקו אף במעות, וחייבין בקלבון

ר' אבין אמר, ר' שמי בעי, מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה את פוטרו מן הקלבון? א"ל שניא היא, שהוא נותן סלע אחת שלימה! מעתה אפילו חלקו וחזרו

ונשתתפו, חייבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון! ותנינן חייבין בקלבון ופטורין במעשר בהמה אלמא לא מהני "שהוא נותן סלע שלימה"!

ר' בא בשם אבא בר רב הונא היא שני אחין שירשו את אביהן, היא שני גיסין שירשו את חמיהן.

לאיכן היו הקלבנות נופלין? ר"מ אומר לשקלים. רבי לעזר אומר לנדבה. ר' שמעון שזורי אומר ריקועי זהב וצפוי לבית קודש הקדשים. בן עזאי אומר שולחנין היו נוטלין אותן בשכרן. ויש אומרים להוצאת דרכים:

מסכת שקלים פרק ב

הלכה א משנה מצרפין שקלים לדרכונות a Persian golden coin, worth about 16 shekels מפני משוי הדרך

כשם שהיו שופרות במקדש, כך היו שופרות במדינה

בני העיר ששלחו את שקליהן ונגנבו או שאבדו, אם נתרמה התרומה, ואח"כ נגנבה—הרי בני העיר כבר נפטרו בשעת ההפרשה נשבעין לגיזברין.שלא פשעו--כי רק הגזברים מפסידין

ואם לאו, לא נתרמה עדיין, נמצא בני העיר חייבין להפריש אחרות נשבעין לבני העיר, ובני העיר שוקלין תחתיהן.

נמצאו או שהחזירום הגנבים, אלו ואלו שקלים, ואין עולין להן לשנה הבאה:

גמרא ויעשו אותן מרגליות? שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד. כההיא דתנינן תמן בכורות8:7 וכלן נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ מן השקלים, ואין פודין בכלים. ואמר ר' שמואל בר רב יצחק שמא יזילו הכלים ונמצא ההקדש מפסיד, אוף הכא נמי שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד

מתניתא בתקלין חדתין, אבל בתקלין עתיקין לא בדא. ותני כן: עתיקין במקדש ואין עתיקין במדינה

מתני' בש"ח אבל בשומר שכר לא בדא. חייב בגו"א ואיך ייפטר בשבועה? א"ר אבא ואפי' תימר בש"ש, נגנבו- בלסטים מזויין. אבדו- שטבעה ספינתו בים.

אמר רבי יוסטי ב"ר סימון אתיא ..אים נתרמה התרומה... כמאן דאמר תורמין על הגבוי ועל העתיד לגבות, ע"כ "נפטרו" בני העיר ברם כמ"ד אין תורמין לא על הגבוי ועל העתיד לגבות לא בדא:

בני העיר ששלחו את שקליהם כו': א"ר אלעזר דר' שמעון היא. דר' שמעון אומר קדשים שהוא חייב באחריות כנכסיו הן.ע"כ חייבים שבועה לבעלים א"ר יוחנן ד"ה היא משום שבועת תקנה. ע"ד דרבי יוחנן ניחא: נשבעים לגזברים ואם לאו נשבעים לבני העיר ובני העיר שוקלים אחרים תחתיהן. משום שבועת תקנה. אלא לרבי לעזר נשבעים לבני העיר, הדא היא דר' שמעון. נשבעים לגזברים?! גיזברים מאי עבידתייהו? ע"כ "תקנה הוא"! ומתרץ נשבעים לבני העיר במעמד גיזברים. [כדי לקבל שכרם-עיין בבלי] כי היכי דלא לחשדינהו, אי נמי דלא נשוו להו פושעים.

ד"ה משום שבועת תקנה..אע"פ שקבלו בני העיר לשלם, אין ההקדש יוצא בלא שבועה:

הפריש שקלו נדר "שקל" לבדק הבית ואבד, ר' יוחנן אמר חייב באחריותו עד שימסרנו לגיזבר. רבי שמעון בן לקיש אומר הקדש ברשות הגבוה בכל מקום שהוא

מתניתא פליגא על ר"ש בן לקיש: נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין תחתיהן! לא, עוד היא משום תקנה:

תני הראשונים נופלים לתיקלין חדתין, והשניים נופלים לתיקלין עתיקין. אלו הן הראשונים ואלו הן השניים? רבי פינחס בי ר' חנינא ור' אבא מרי: חד אמר אלו ששלחו בני העיר תחילה, וחרנה אמר אלו שהגיעו לידי גזברין תחילה:

הלכה ב ***משנה*** הנותן שקלו לחבירו לשקול על ידו=בשבילו ושקלו על ידי עצמו בשביל עצמו אם נתרמה התרומה, כ לכשיתרום מעל דאז נפטר מחובו

השוקל שקלו מן ההקדש, ונתרמה התרומה וקרבה הבהמה=תמיד של שחר, מעל.בשעה שנקרב התמיד, הרי נהנה מן ההקדש!

ממעשר שני ודמי שביעית, הפריש שקלו יאכל כנגדן:כקדושת מע"ש ושביעית

גמרא השוקל כו' אנן תנינן אם קרבה הבהמה, ותני דבי ר' אם נתרמה התרומה. מאן תנא אם נתרמה התרומה? "כל העומד ליקרב, כקרב דמי" רבי שמעון היא. דאמר רבי שמעון שקלים 4:5 (פליג) מיד אף קודם "הקרבה" היה מקבל מעותיו, והכהנים זריזים הן.

וקשיא אילו הגונב עולתו של חבירו ושחטה סתם, סתמה לא לשם בעלים הראשונים מכפרת? ולמה תעלה השקל בשביל שמעון? אמר ר' יודן תיפתר במסויים. אדם "חשוב" גזלו, שמכוון ה"תורם" לפטרו

וחש לומר שמא לשיריים הן נופלין, וכי יש מעילה בשיריים? אלא כרבי מאיר, דרבי מאיר אומר מועלין בשיריים.

[משל בית רבן גמליאל שהיה מתכוין ודוחפו לתוך הקופה.כדיי "שיתרום משקליו" עוד היא במסויים של בית רבן גמליאל, שהיה מתכווין ותורמו לשמו]

מה נהנה? שמעון שתרמו בשביל עצמו? א"ר אבין בשם רבנן דתמן, מכיון שב"ד ראוין למשכן ולא מישכנו, כמי שנהנה:

ממעשר שני וכו' דכתיב (ויקרא כז) אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אותו כל שהוא קודש, אין קדושה חלה עליו.כיון שהפרישו למע"ש, אין קדושה חל עליו כיצד הוא עושה? מביא סלע של חולין, ואומר: מעות מעשר שני בכל מקום שהן, יהו מחוללין על סלע זו. ואותה סלע נתפס לשם מעשר שני, והשאר?? נעשו שקלים:

הלכה ג ***משנה*** המכנס מעות ואמר "הרי אלו לשקלי" בית שמאי אומרין מותרן נדבה. ובית הלל אומרים מותרן חולין

"שאביא מהן שקלי" שוין שהמותר חולין

"אלו לחטאתי" שוין שהמותר נדבה. "שאביא מהן חטאתי" שוין שהמותר חולין

אמר רבי שמעון: מה בין שקלים לחטאת?לב"ה אלא של שקלים יש להן קיצבה ע"כ מותרן חולין ולחטאת אין לה קיצבה=מותרן נדבה

ר' יהודה אומר: אף לשקלים אין להן קיצבה! שכשעלו ישראל מן הגולה היו שוקלין דרכונות, חזרו לשקול סלעים, חזרו לשקול טבעין. ביקשו לשקול דינרין, ולא קבלו מהן.

א"ר שמעון אע"פ כן יד כולן שוה! אבל חטאת זה מביא בסלע וזה מביא בשתים וזה מביא בשלש:

גמרא המכנס וכו' ר' יוסי בשם ר' לעזר מה פליגין? במכנס פרוטרוט, ואומר: כל שאכניס, יהא לשקלים אבל באומר על שק מלא פרוטות "אלו לשקלי" כל עמא מודיי שהמותרן נדבה שנותן בעין יפה

רבי חייא ור' ביבי בשם ר' לעזר: מה פליגין? במכנס פרוטרוט אבל באומר "אלו לשקלי" כ"ע מודיי שהמותרן חולין בוודאי כוונתו רק לשיעור הצריך

א"ר חייא מתניתא מסייעא לר' ביבי. דתנן אמר ר"ש מה בין שקלים לחטאת? אלא שהשקלים יש להן קיצבה, להכי, מותרן חולין ולחטאת אין לה קיצבה. מה אנן קיימין? אם באומר שאביא "מהן" שקלי כל עמא מודיי שהמותרן חולין. אם באומר שאביא "מהן" חטאתי כל עמא מודיי שהמותר חולין. [וא"כ בכה"ג אין נפק"מ בין חטאת לשקל] אלא כן אנן קיימין באומר "אלו" לשקלי, שקלים על ידי שקצבתן מן התורה, מותרן חולין. חטאת ע"י שאין קצבתה מן התורה, מותרה נדבה. מה עבד לה רבי יוסי בשם רבי לעזר? פתר לה במכנס פרוטרוט וכבית הלל אבל באומר "אלו" לשקליי, לכו"ע מותרן נדבה

והא תנינן מותר שקלים חולין! [מאי לאוו ב"אלו" ולכו"ע..] פתר לה במכנס פרוטרוט וכבית היילל

המפריש שקלו וסבר שהוא חייב, ונמצא שאינו חייב, לא קדש. המפריש שנים וסבר שהוא חייב שנים, ונמצא שאינו חייב אלא אחד, אותו השני מה את עביד ליה? נשמעינה מן הדא: הפריש חטאתו וסבר שהוא חייב ונמצא שאינו חייב לא קדשה. הפריש שתים וסבר שהוא חייב שתים ונמצא שאינו חייב אלא אחת. אותה שניה מה את עבד לה? אלא רועה ה"נ לנדבה.

רבי יודא אומר כו': דרכונות- דינרין. חזרו לשקול סלעין- כשמוען. חזרו לשקול טבעין- פלגי סלעין. בקשו לשקול דינרין- קרטין. רביעית סלע ולא קבלו עליהן מן הדא (נחמיה י) והעמדנו עלינו מצות לתת שלישית השקל בשנה לעבודת בית אלהינו

ר' חלקיה בשם ר' אחא מכאן שצריך אדם לשלש שקלו שלשה פעמים בשנה. מכאן שאין מטריחין על הציבור יותר מג"פ בשנה

א"ר אבין מכאן לג' סאין, מכאן לג' קופות, מכאן לג' הפרשות

כתיב (שמות ל) זה יתנו כל העובר על הפקודים ר' יהודה ור' נחמיה: חד אמר לפי שחטאו במחצית היום יתנו מחצית השקל. וחרנה אמר לפי שחטאו בשש שעות ביום יתנו מחצית השקל דעבד שיתא גרמסין מין מטבע [כנראה כל גרמס=2 מעות]

ר' יהושע בי ר' נחמיה בשם ר' יוחנן בן זכאי לפי שעברו על עשרת הדברות יהיה נותן כל אחד ואחד עשרה גרה.

ר' ברכיה ר' לוי בשם רבי שמעון בן לקיש לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף יהיה כל אחד ואחד פודה את בנו בכורו בעשרים כסף 20 דינרים=5 סלעים ר' פינחס

בשם ר' לוי לפי שמכרה בכורה של רחל בעשרים כסף ונפל לכל אחד ואחד מהם מ10 שבטים טבעה 2 דינרין לפיכך יהיה כל אחד ואחד נותן שקלו, טבעה

הלכה ד משנה מותר שקלים חולין. מותר עשירית האיפה מותר קיני זבין קיני זבות וקיני יולדות חטאת ואשמות מותרן נדבה. זה הכלל: כל שהוא בא לשם חטאת ומשום אשמה מותרן נדבה

מותר עולה הפריש מעות לעולה, ונשתייר קצת לעולה מותר מנחה למנחה מותר שלמים לשלמים מותר הפסח לשלמים מותר נזירים לנזירים. מותר נזיר לנדבה:

גמרא א"ר יוסי עד דאנא תמן, בבבל שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל, הפריש שקלו ומת? א"ל יפלו לנדבה.

מותר עשירית האיפה שלו של כה"ג [מנחת חביתין] רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח. רבי לעזר אמר יפלו לנדבה. מתניתא פליגא על רבי יוחנן מותר שקלים חולין. מותר עשירית האיפה מותר קיני זבים וקיני זבות מותר קיני יולדות חטאת ואשמות מותרן נדבה. מה עבד לה רבי יוחנן? פתר לה מותר עשירית האיפה של מנחת חוטא של ישראל אבל של כה"ג [דלא מקריא חטאת] לים המלח

רבי יוסי אמר על דא עליל אבא בר בא, דאינון אמרין מניין שהפסח משתנה לשם שלמים? תלמוד לומר (ויקרא ג) ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים. כל שהוא מן הצאן כגון פסח בא שלמים. היתיבון הרי עולה מן הצאן? דבר שאינו בא א ל א מן הצאן, יצאת עולה שהיא באה אפילו מן הבקר. התיבון הרי אשם? א"ר בון בר כהנא "מן הצאן" דבר שהוא בא מכל הצאן, יצא אשם שאינו בא אלא מן האילים בלבד. התיב ר' בון בכל אתר את אמר "מן" למעט, והכא את אמר "מן" לרבות?! א"ר מנא הכא נמי "מן" למעט, מיעוט שאינו בא בן שתי שנים, מיעוט שאינו בא נקיבה,פסח שאינו בא רק "מן הצאן"—יהא לשלמים וגבי אשם נמי "מן" למעט הוא שאינו בא אלא מן האילים בלבד?אינו מתרץ

התיבון והכתיב (ויקרא א) ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעולה. מעתה מותר הפסח בא עולה! אמר רבי אבון משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שהוא לאכילה. ואין משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שאינו לאכילה. א"ר יוסי בי רבי בון משנין קדשים קלים לשם קדשים קלים. ואין משנין קדשים קלים לשם קדשי קדשים

רבי יוחנן אמר על דא עליל רבי חנינה, דאינון אמרין אין הפסח משתנה לשם שלמים אא"כ שחטו לשם שלמים, ואני אומר אפילו שחטו לשם עולה.משתנה בשאר ימות השנה, לשם שלמים

א"ר אילא טעמא דרבי יוחנן, אם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל שהוא זבח,אף ש ז ב ח ו לשם... בא שלמים,

משתנה למחשבת פסול? היך עבידא? שחטו על מנת לזרוק דמו למחר --מכל מקום פסול הוא-- אין תימר משתנה למחשבת פסול, פיגול. אין תימר אין משתנה למחשבת פסול, פסול:

לשמו ושלא לשמו בשאר ימות השנה שחט פסח בשאר השנה לשמו ושל"ל, מי הוי "עקירה"? רבי בון בר חייא בשם שמואל בר אבא מכיון

שאין לו שם, נעשה כשוחטו בשתיקה והוא כשר.

[אמר ליה א"כ הוא אפילו שחטו לשמו ע"מ לזרוק דמו שלא לשמו, יעשה משעה הראשונה כשוחטו לשמו ושלא לשמו ויהא כשר!] שייך לפסחים

פליג על ר' בון אמר רבי אבא מרי אחוה דרבי יוסי, מה נאמר בשתיקה כשר? או נאמר בשתיקה פסול!

מותר נזיר לנדבה. רב חסדא אמר: והוא שקרבה חטאתו בסוף.והו"ל "מותר חטאת" אבל אי קרבו שלמים, בסוף מותרן שלמים. א"ר זעירא אפילו קרבו שלמים לבסוף, הלכה אחת היא בנזיר שתהיה מותרה נדבה

מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין: מתניתא מסייע לרבי זעירא: אלו הן מעות סתומין: כל שדמי חטאת מתות מעורבות בהן. ואפילו הפריש דמי חטאת מתוכה, מעות סתומין הן.הנשאר. ואים מת הנזיר, יפלו לנדבה

מתניתא מסייעא לרב חסדא: אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי ומת. מועלין בכולן,מועלין רק כשנהנה "מכל" המעות ואין מועלין במקצתן. ולא אמר אם מת יפלו לנדבה אלמא שלמים [שאינו בת מעילה] ועולה מעורבין בו—ולא אמרי' שכולו "נדבה" רק כשעדיין דמי חטאת מעורב בו

רב חסדא אמר מותר לחמו של נזיר יורקב. א"ר יוסי ויאות! להקריבו בפני עצמו אין את יכול שאין לך לחם קרב לעצמו. להקריבו עם נזירות אחרת אין את יכול שאין לך נזירות באה בלא לחם. לפום כן צריך מימר מותר לחמו של נזיר יורקב

סברין מימר הוא לחמו, הוא מותר נסכיו של נזיר אמר רבי יוסי בר רבי בון מותר נסכיו קדשי קדשים אינון, ויפלו לנדבה.

על דעתיה דרבי יוסי בר רבי בון אליבא דרב חסדא במותר נסכים, ושמואל, ורבי אלעזר, שלשתן אמרו דבר אחד"יפלו לנדבה"

רבי חסדא אהן דאמרן.

שמואל דאמר רבי יוסי עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאיל לשמואל הפריש שקלו ומת א"ל יפלו לנדבה.

רבי אלעזר אומר מותר עשירית האיפה שלו, רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח, רבי אלעזר אומר יפלו לנדבה:

הלכה ה משנה מותר שבויים לשבויים. מותר שבוי לאותו שבוי. מותר עניים לעניים. מותר עני לאותו עני. מותר המתים למתים. מותר המת ליורשיו. רמ"א: מותר המת יהא מונח עד שיבא אליהו. רבי נתן אומר: מותר המת בונין לו נפש על קברו:

גמרא גבו לו למת בחזקת שאין לו, ונמצא שיש לו! ר' ירמיה סבר מימר מותר המת ליורשיו. אמר ליה רבי אידי דחוטרא, הגע עצמך דלא כוונן אלא ליה! אמר ליה אנא לא אמרית...אני לא אמרתי [שאין הכוונה אלא "לו"] ואיך א ת ה יודע?!!!.. את מנן לך?

תני בשם רבי נתן: מותר המת יבנה לו נפש על קברו, ויעשה לו זילוף על גבי מיטתו

תני אין פודין שבוי בשבוי, ואין גובין טלית בטלית, גבו לשם טלית A אין קונין בו טלית B ואין ממחין ביד פרנסים לכך.

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אין עושין נפשות לצדיקים דבריהם הן הן זכרונן

ר' יוחנן הוה מיסתמיך על רבי יעקב בר אידי, והוה רבי לעזר חמי ליה ומיטמר מן קומוי, אמר: הא תרתין מילין הדין בבלייא עבד לי. חדא דלא שאל בשלמי, וחדא דלא אמר שמועתא מן שמי!! א"ל כן אינון נהגין גבון, זעירא לא שאיל בשלמיה דרבה דאינון מקיימין (איוב כט) ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו.בבבל כך נוהגין—אין הקטן שואל בשלום הגדול מי מהלכין כשהלכו.. חמי ליה חד בית מדרש. א"ל הכין היה ר' מאיר יתיב ודרש ואמר שמועתא מן שמיה דר' ישמעאל, ולא אמר שמועתא מן שמיה דרבי עקיבה. א"ל כל עמא ידעין דרבי מאיר תלמידיה דר' עקיבה. א"ל וכל עמא ידעין דרבי אלעזר תלמידי דרבי יוחנן!!!ולמה יחרה לך..שאין אומר שמועה בשמך? ומה מיעבור קומי אדורי צלמא?ר"י שאל את ר' יוחנן אי מותר לעבור לפני "צלם" א"ל ומה, את פליג ליה איקר? עבור קומוי, ואסמי עיינוי!למה תתן לו כבוד בעקום הדרך....עבור לפניו וסגור עיניך! א"ל יאות ר' לעזר עבד לך דלא עבר קומך.....בזה הוא נותן לך כבוד.....

ועוד עביד הא בבלאה דלא אמר שמעתא משמיה! נכנסו לפניו רבי אמי ור' אסי אמרו לו: ר' כך היה מעשה בבית הכנסת של טרסיים בנגר שיש בראשה גלוסטרא שנחלקו רבי אליעזר ורבי יוסי עד שקרעו ס"ת בחמתן קרעו ס"ד אלא שנקרע ספר תורה והיה שם זקן אחד ורבי יוסי בן קסמא שמו אמר תמיהני אם לא הוה בית הכנסת זה ע"ז. אלמא אסור לכעוס וחזר ואמר: הכדין מחבריה!! האני חבר שלו?!!

נכנס לפניו רבי יעקב בר אידי אמר ליה כתיב [יהושע יא טו] כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וגו' וכי כל דיבור ודיבור שהיה יהושע יושב ודורש היה אומר כך אמר משה אלא יהושע יושב ודורש ויודעין הכל שהתורה של משה היא אף אתה אלעזר יושב ודורש, והכל יודעין שהתורה שלך היא! אמר להן מפני מה אין אתן יודעין לרצות כבן אידי חבירינו!

ור' יוחנן בעי דיימרון שמועתא מן שמיה? אף דוד ביקש עליה רחמים אמר (תהלים סא) אגורה באהלך עולמים. רבי פינחס ר' ירמיה בשם רבי יוחנן וכי עלת על לב דוד שהוא חי' לעולם, אלא כך אמר אזכה שיהו דברי נאמרים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. ומה אהנית ליה? בר טירא שם חכם אמר האומר שמועה משם אומרה שפתותיו רוחשות בקבר. מ"ט? (שיר השירים ז) דובב שפתי ישינים ככומר זה של ענבים שהוא זב מאליו. ר' חיננא בר פפא ורבי סימון חד אמר כהן דשתי קונדיטון. וחורנה אמר כהן דשתי חמר עתיק. אע"ג דהוא שתי ליה, טעמיה כפומיה.

רב גידל אמר האומר שמועה בשם אומרה יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו. שנאמר (תהלים לט) אך בצלם יתהלך איש

כתיב (משלי כ) רב אדם יקרא איש חסדו- זה שאר כל אדם. (שם) ואיש אמונים מי ימצא- זה רבי זעירא. דאמר רבי זעירא ליתנןאין אנו צריכין לחשוש ל... צריכין חששין לשמעתיה דרב ששת דהוא גברא מפתחא=סומא, וכיון שאינו "רואה" את בעל השמועה, אין לחשוש לדבריו

אמר ליה ר' זעירא לרבי אסי חכים האים הכרת אותו? רבי לבר פדייא דאת אמר שמעתא משמיה? אמר ליה, ר"י אמרה

משמיה! אמר ליה רבי זעירא לר' אסי חכים רבי לרב, דאת אמר שמעתתא משמיה? א"ל ר' אדא בר אהבה אמרה משמיה!

ואין דור שאין בו ליצנים. ומה היו פריצי הדור עושין? היו מהלכין אצל חלונותיו של דוד ואומרים אימת יבנה בית המקדש? אימתי בית ה' נלך? והוא אומר אף על פי שהן מתכוונין להכעיסני יבא עלי שאני שומח בלבי! (תהלים קכב) שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. (דברי הימים א יז) והיה כי ימלאו ימיך ללכת עם אבותיך. אמר רבי שמואל בר נחמן אמר הקב"ה לדוד: דוד! ימים מליאים אני מונה לך אין אני מונה לך ימים חסירין. כלום שלמה בנך בונה בית המקדש לא להקריב בתוכו קרבנות חביב עלי משפט וצדקה שאת עושה יותר מן הקרבנות! מה טעמא. (משלי כח) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח

מסכת שקלים פרק ג

הלכה א משנה בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה. בפרוס הפסח, בפרוס העצרת, בפרוס החג. והן גרנות של מעשר בהמה דברי ר' עקיבה.

בן עזאי אומר בעשרים ותשעה באדר, ובאחד בסיון, ובעשרים ותשעה באב

ר' לעזר ור' שמעון אומרים: באחד בניסן בא' בסיון בכ"ט באלול, ולמה אמרו בכ"ט באלול ולא אמרו באחד בתשרי? מפני שהוא י"ט ואי איפשר לעשר בי"ט לפיכך הקדימוהו בכ"ט באלול:

גמרא א"ר אבהו כל הן everywhere דתנינן "פרס", פלגא. פלגא דל' יום קודם למועד שדורשים בהלכותיו:

והן גרנות וכו': א"ר יוחנן מפני שהן פירקי לידה. ר' אחא ור' תנחום בר חייה בשם ריב"ל כדי שתהיה הבהמה מצויה לעולי רגלים. ואין שוחטים הבהמות לפני ה"גורן" א"ר יודן שלא יבא לידי בל תאחר.ע"כ עשו פרקים הללו להפרשת מעשר בהמה א"ר יוסה כל המשהה טבלו=אינו מפריש מע"ב עובר בבל תאחר

תמן תנינן ר"ה1:1 רמ"א בא' באלול ר"ה למעשר בהמה. ר' אלעזר ור' שמעון אומרים באחד בתשרי. בן עזאי אומר האלוליים מתעשרין בפני עצמן

א"ר חונה טעמא דר"מ, עד כאן הן מתמצות לילד מן הישנות, מכאן ואילך הן מתחילות לילד מן החדשות. מן הנולדים בשנה זו ר' יוסה בר רבי בון בשם רב חונה טעמא דר"א ור"ש (תהלים סה) לבשו כרים הצאן- אלו הבכירות, ועמקים יעטפו בר- אלו האפילות, יתרועעו אף ישירו- אלו ואלו נכנסים לדיר להתעשר. אמר בן עזאי הואיל ואלו אומרים כך, ואלו אומרים כך, יהו האלוליים מתעשרין בפני עצמן. הא כיצד? נולד לו בה' באב וה' באלול וה' בתשרי אין מצטרפין. נולד לו בה' בתשרי וה' באב הרי אלו מצטרפין! ובן עזאי מכריע על דברי תלמידיו?!הא בן עזאי קדים! אתא ר' ירמיה ור' מיישא בשם ר' שמואל בר רב יצחק שכן נחלקו עליה אבות העולם ומאן נינהו אבות העולם? תנא ר' יונה קומי ר' ירמיה: ר' ישמעאל ור"ע. זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד הוה דר"ע, אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה הואיל ו"אלו" אמרו כך ואלו אמרו כך?!

רבי אבון בשם ר' שמואל בר רב יצחק שמע לה מן הדא ב"ב9:10 אמר לו בן עזאי על החלוקין אנו מצטערין אלא שבאת לחלוק עלינו את השווין. זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד הוה לר"ע אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה אלא ש"באת" לחלוק עלינו את השווין?!

תמן תנינן בכורות 9:6כל הנולדין מאחד מתשרי עד כ"ט באלול הרי אלו מצטרפין. חמשה לפני ראש השנה וה' לאחר ראש השנה אין מצטרפין. ה' לפני הגורן וה' לאחר הגורן הרי אלו מצטרפין. א"ר יוסה הדא אומרת מעשר בהמה לא עשו אותו לא כחנט, ולא כשליש. אין תימר כחנט, ליתני כל "המעוברים" מאחד בתשרי עד עשרים ותשעה באלול. אין תימר כשליש, ליתני כל הנולדים עד עשרים ושנים באלול דמה שנולד אח"כ, שייך לשנה הבאה [כיון שאינו ראוי להתעשר בשנה הזאת]

רבי שמאי בשם רבי ביבי ברבי חייא כשליש עשו אותו. כרבי שמעון דאמר ר' שמעון מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר. קם רבי מנא עם רבי שמאי א"ל את אמרת הדא מילתא? תמן תנינן בן עזאי אומר האלוליים מתעשרין לעצמן. לא אפילו נולד עד עשרים ותשעה באלול? אית לך מימר בן עזאי כרבי שמעון ולא כרבנן?! [וכי מצינו ב"ע סובר מחוס"ז נכנס לדיר?!..] כמה דאת אמר על דבן עזאי אם נולד מכב אב ואילך מניחן לגורן הבא והן מתעשרין עם בני אלולים. כן את אמר על דרבנן מניחן לשנה הבאה והן מתעשרין עם בני שנתן!

אמר רבי חונה: זאת אומרת אע"פ ש"מחוסר זמן" הוא, שייך לשנה הזאת [ופליג אדלעיל] ימים שהבכור מחוסר זמן בהן עולה לו לתוך שנתו. אמר רבי מנא אמר ר' יונה אבא שמע לה מן הדא (דברים טו) כל הבכור אשר יולד וגו' הזכר תקדיש הא כיצד משעת לידתו את מונה לו שנה:

הלכה ב משנה בשלש קופות של שלש שלש סאיןeach one measuring 3 Seah תורמין את הלשכה. וכתוב עליהן אל"ף בי"ת גימ"ל. רבי ישמעאל אומר יונית כתוב עליהן אלפ"א בית"א גמ"א

אין התורם נכנס לא בפרגוד חפות bordered cloak ולא במנעל ולא בסנדל ולא בתפילין ולא בקמיע שמא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני. או שמא יעשיר ויאמר מתרומת הלשכה העשיר. שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום שנאמר (במדבר לב) והייתם נקיים מה' ומישראל. ואומר (משלי ג) ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

גמרא תמן תנינן המוציא יין כדי מזיגת הכוס. ר' זעירא שאל לרבי יאשיה, כמה הוא שיעורן של כוסות? דתנן גבי הוצאה א"ל נלמוד סתום מן המפורש. דתני ר' חייה ד' כוסות שאמרו, ישנן רביעית יין באיטלקי. שיעור כל כוס, היא רביעית במדה של italy --א"כ שיעור הוצאה היא כדי שימזגנו ויעמוד על רביעית [ובבבלי איתא שזה רובע רביעית]

תמן תנינן מפנין אפילו ד' וחמש קופות. רבי זעירא שאל לרבי יאשיה כמה היא שיעורה של קופה? אמר ליה נלמוד סתום מן המפורש דתניא בשלש קופות של שלש שלש סאין שהן תשעה סאין שהן עשרים ושבע סאין תורמין את הלשכה וכתוב עליהן אל"ף בי"ת גימ"ל מפני מה כתוב עליהן א' ב' ג' לומר מסתפק מן הראשונה קודם לשנייה ומן השנייה קודם לשלישית

רבי יוסי בי רבי בון בשם ר"י דר' יודה היא[1] דתני מים כדי גמייה. ר' יודה אומר כדי מזיגת המוזג.

מזוג בכמה? נישמעינה מן הדא: מים כדי גמייה, רבי יודה אומר כדי מזיגת הכוס. יין כדי גמייה, רבי יודה אומר כדי מזיגת הכוס. [אלמא שיעור הוצאת יין מזוג, ברביעית]

כמה הוא שיעורן של כוסות? רבי מנא אמר טירטרטין ורביע.

מהו לשתותן בכרך אחד? מן מה דאמר רבי יוחנן הלל אם שמען בבית הכנסת יצא הדא אמרה אפילו שתיין בכרך אחד יצא.

מהו לשתותן מפוסקין? כלום אמרו שישתה לא שישתכ'. אם שותה הוא מפוסקין אינו משתכר.

מהו לצאת ביין של שביעית? ניתנו רק לאכילה ולא לעשות מצווה תני רב הושעיה יוצאין ביין של שביעית

מהו לצאת בקונדיטון? מן מה דתני בר קפרא קונדיטון כיין. הדא אמרה יוצאין בקונדיטון.

מהו לצאת בהן מזוגין? מן מה דתני רבי חייה ארבע כוסות שאמרו יוצאין בהן בין חיין בין מזוגין והוא שיהא בהן טעם ומראה יין.

[1] מתניתין דהמוציא

אמר רבי ירמיה מצוה לצאת ביין אדום שנאמר (משלי כג) אל תרא יין כי יתאדם.

תני לגבי הוצאה מבושל כדי לתבל. מהו לצאת ביין מבושל? רבי יונה אמר יוצאין ביין מבושל. רבי יונה כדעתיה דרבי יונה שתי ארבעתי כסוי דלילי פסחא וחזיק רישיה עד עצרתה! ע"כ התיר מבושל

רבי יודה בי רבי אלעי שתי ארבעתי כסוי דלילי פיסחא וחזיק רישיה[2] עד חגא, חמתי' חדא מטרונה אפוי נהירין, אמר' לי' סבא סבא חדא מן תלת מילין אית בך: או שתיי חמר את. או מלוה בריבית. או את מגדל חזירים את! אמר לה תיפח רוחה דהיא איתתא! חדא מן אילין תלתי מילייא לית בי! אלא אולפני תורתי שכיח לי דכתיב (קוהלת ח) חכמת אדם תאיר פניו.

רבי אבהו אתא לטיבריא, חמוניה תלמידוי דרבי יוחנן אפוי נהירין, אמרון קומי רבי יוחנן, אשכח רבי אבהו סימא! אוצר אמר לון למה? אמר לון אפוי נהירין, אמר לו דילמא אורייתא חדתא שמע. סליק לגביה א"ל מה אורייתא חדתא שמעת? א"ל תוספתא עתיקתא, וקרא עלוי חכמת אדם תאיר פניו.

אמר רבי חנינה: לוגא דאורייתא, תומנתא עתיקתא דמורייסא[3] דציפורין. אמר רבי יונה חכים אנא לה[4] דבית רבי ינאי מכילין בה דבש

תני חצי שמינית טיברנית ישנה. אמר רבי יוחנן הדא דידן הוות! ולמה אמר עתיקתא בגין דהוות ביומיה? והא נעשה בימיו?

[2] כאב ראשו

[3] "מין מדה ישנה שהיה מודדין בו "מורייס של דגים"

[4] אני הכרתי אותו!

אית דאמרין דהוות זעירא, ורבת, וזעירת, ולא זערת כמה דהוות. ע"כ הוצרך להדגיש "עתיקתא"

כמה הוא שיעורו של כוס? רבי יוסה בשם רבי יודה בר פזי רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל אצבעיים על אצבעיים על כוס אצבע ומחצה ושליש אצבע.

תני יבש[5] כזית דברי רבי נתן. רבנן דקיסרין רבי יוסי בי ר' בון בשם ר' יוחנן אתיא דרבי נתן כרבי שמעון, כמה דר"ש אמר ברביעית[6] כן ר' נתן אמר לכשיקרש יהא בו כזית:

שמא יעני ויאמרו כו': תני רבי ישמעאל: קווץ a man with curls לא יתרום מפני החשד. תני הגזברין היו מפספסין בקילקין. separated the entangled hair. תני מדברין היו עמו משעה שהוא נכנס עד שעה שהוא **יוצא**. שלא יתן המעות לתוך פיו... וימלא פומיה מוי? אמר ר' תנחומא מפני הברכה כשתורם, צריך לברך, וא"א בפה מלא!

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בתורה ובנביאים ובכתובים מצאנו שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום. בתורה מנין? דכתיב (במדבר לב) והייתם נקיים מה' ומישראל. בנביאים מנין? דכתיב (יהושע כג) אל אלהים ה' וגו' וישראל הוא ידע. בכתובים מניין? דכתיב (משלי ג) ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם. גמליאל זוגא שאל לרבי יוסי בר רבי בון איזהו המחוור שבכולם? אמר ליה והייתם נקיים מה' ומישראל:

הלכה ג משנה של בית רבן גמליאל היה נכנס, ושקלו "and his "shekel בין אצבעותיו, וזרקו לפני התורם, והתורם מתכווין ודחפו לתוך הקופה

אין התורם תורם עד שהוא אומר להם אתרום? והן אומרין לו תרום תרום תרום שלשה פעמים.

תרם את הראשונה [כלומר כל שלש קופות!! שתורם בא' ניסן] וחיפה בקטבליאות. עור קשה השנייה וחיפה בקטבליאות. השלישית לא היה מחפה. ולמה היה מחפה? שמא ישכח ויתרום מן הדבר התרום.

תרם את הראשונה לשם ארץ ישראל. והשניה לשם כרכים המוקפין לה. והשלישית לשם בבל ולשם מדי ולשם מדינות הרחוקות:

גמרא של בית ר"ג וכו'. אילו היו שני כריים ותרם מאחד מהן על חבירו שמא לא פטר חבירו?! הנחת רוח היא להם שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחילה.

תני: שמט את הקטבליאות נעשו כולן שיריים. וא"א ליקח מהן קרבנות ציבור

תני: שלישית היא היתה עשירה שבכולן. שהיו בה אסטריאות "stater"- a roman coin של זהוב ודרכונות של זהוב

תני: תרם את הראשונה לשם א"י ולשם כ"י. שנייה לשם כרכים המוקפים ולשם כל ישראל. והשלישית לשם בבל ומדי ולשם מדינות הרחוקות ולשם כ"י.

---

[5] המוציא יין יבש

[6] שיעור הוצאת יין

תני: נטל מן הראשונה, אע"פ שיש בראשונה נוטל מן השנייה. נטל מן השנייה, אף ע"פ שיש בשנייה נוטל מן השלישית.

שלמה שלישית חוזר לשנייה, שלמה שנייה חוזר לראשונה, שלמו שלשתן. חוזר ושוקל =חוזר "ותורם"

רבי מאיר אומר חוזר לשיריים. שהיה רבי מאיר אומר מועלים בשיריים שמא יצטרכו להן בסוף

וכן היה רבי פינחס בן יאיר אומר: זריזות מביאה לידי נקיות. נקיות מביאה לידי טהרה. טהרה מביאה לידי קדושה. קדושה מביאה לידי ענוה. ענוה מביאה לידי יראת חטא. יראת חטא מביאה לידי חסידות. חסידות מביאה לידי רוח הקודש. רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים. תה"מ מביאה לידי אליהו זכור לטוב.

זריזות מביאה לידי נקיות- דכתיב (ויקרא טז) וכלה מכפר. נקיות מביאה לידי טהרה- דכתיב (ויקרא יב) וכפר עליה הכהן וטהרה. טהרה מביאה לידי קדושה- דכתיב (ויקרא טז) וטהרו וקדשו. קדושה מביאה לידי ענוה- דכתיב (ישעיהו נז) כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח. ענוה מביאה לידי יראת חטא- דכתיב (משלי כב) עקב ענוה יראת ה'. יראת חטא מביאה לידי חסידות- דכתיב (תהלים קב) וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו. חסידות מביאה לידי רוח הקדש- דכתיב (תהלים פט) אז דברת בחזון לחסידיך. רוח הקדש מביאה לידי תחיית המתים- דכתיב (יחזקאל לז) ונתתי רוחי בכם וחייתם. תחיית המתים מביאה לידי אליהו זכור לטוב- דכתיב (מלאכי ג) הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא

תנא בשם ר"מ כל מי שקבוע בארץ ישראל ומדבר בלשון הקודש ואוכל פירותיו בטהרה וקורא ק"ש בבוקר ובערב יהא מבושר שבן עולם הבא הוא:

מסכת שקלים פרק ד

הלכה א משנה התרומה מה היו עושין בה? לוקחין בה תמידין ומוספין ונסכיהם, העומר ושתי לחם ולחם הפנים, וכל קרבנות הציבור

שומרי ספיחין בשביעית כדיי להביא ממנו מנחת העומר נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. רבי יוסי אומר אף הרוצה מתנדב שומר חנם. אמרו לו: אף אתה אומר, שאין באין אלא משל ציבור לדבריך, אין באין משל צבור!

גמרא מה ראה זמן עצי כהנים והעם להימנות? תענית4:4 אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה ולא מצאו עצים בלשכה ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן ומסרום לצבור וקרבו מהן קרבנות ציבור, והתנו עמהן נביאים שביניהן שאפי' לשכה מליאה עצים ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחילה. אמר רבי אחא דרבי יוסי היא. דרבי יוסי אומר אף הרוצה מתנדב ש"ח. ר' יוסי בשם רבי אילא דברי הכל היא, מה פליגין? בגופו של קרבן אבל במכשירי קרבן כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד לקרבן ציבור.

תני: אשה שעשתה כתונת לבנה כשירה, ובלבד שתמסרנה לציבור. א"ר אחא דרבי יוסי היא דרבי יוסי אומר אף הרוצה מתנדב

ש"ח. רבי יוסי בשם ר' אילא דברי הכל היא. מה פליגין? בגופו של קרבן, אבל במכשירי קרבן כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד לקרבן ציבור.

מתני' פליגא על רבי אחא, אותן הימים זמן עצי כהנים שנקבעו ליו"ט נוהגין בשעת קרבן ושלא בשעת קרבן. רבי יוסי אומר אינן נוהגין אלא בשעת קרבן בלבד.אלמא רישא לאוו ר' יוסי!

[ועוד מן הדא רואין שנוהג אף בזמן "תשעה באב"= חורבן דתניא אמר רבי אליעזר בי רבי צדוק אנו היינו מבני סנאה בן בנימין וחל תשעה באב להיות בשבת ודחינו אותו למוצאי שבת והיינו מתענין ולא משלימין]

תמן תנינן מנחות8:1 כל קרבנות היחיד והציבור באין מן הארץ ומן חוצה לארץ מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי לחם שאין באין אלא מן החדש ומן הארץ. רב חונה בשם רבי ירמיה: דרבי ישמעאל היא. דרבי ישמעאל אומר אין העומר בא מן הסוריא

תמן תנינן כלים1:6 עשר קדושות הן: ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה? שמביאין ממנה העומר והביכורים ושתי לחם, מה שאין מביאין כן מכל הארצות. ר' חונה בשם רבי ירמיה דרבי ישמעאל היא. דרבי ישמעאל אמר אין העומר בא מן הסוריא

תמן תנינן שביעית1:4 ר' ישמעאל אומר: מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהוא מצוה. ר' ישמעאל כדעתיה. דר' ישמעאל דאמר אין העומר בא מן הסוריא, כדעתיה דאמר יצא קציר העומר שהוא מצוה. מאן תנא שומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה? ר' ישמעאל היא. כיון שיש צורך, דא"א להביאן מחו"ל א"ר יוסה דברי הכל היא לא מצאו בסוריא מביאין אותן ספיחין שבא"י!

ההן עומר מהו שיזרע בתחילה? בשביעית רב חייא בר אדא בעי קומי רבי מנא, לא נמצא כקומץ על השיריים שאינן נאכלין?! משום איסור זריעה אמר ליה נעשה כחמשה דברים שהן באין בטומאה ואין נאכלין בטומאה!

כיצד הוא עושה? נוטל מעות מן השולחני, ונותן לקוצרין ולשומרין עד שלא יקרב העומר, ומביא מעות מתרומת הלשכה ומחללין עליו על הספיחין ששמרו, ומשלם במעות אלו את השולחני וטבות כן?! אף שמקבל הרבה יותר מדמי החטים? רבי אחא בשם רבי בא כל מה שיתן הן הן דמיו משעה הראשונה!

תנא אף בפתחי אבנים כן. כיצד הוא עושה? נוטל מעות משולחני, ונותן לחוצבין ולסתתין עד שלא תינתן על גבי הדימוס. ומשניתן על הדימוס, מביא מעות מתרומת הלשכה ומחללין עליהעל הבניין, ונתחללו המעות—אפי' סך רב—ונותן המעות להשלחני וטבת כן?! ר' יוסי בי רבי בון בשם שמואל כל מה שיתן הן הן דמיה משעה הראשונה:

הלכה ב משנה פרה, ושעיר המשתלח, ולשון של זהורית, באין מתרומת הלשכה

כבש פרה, וכבש שעיר המשתלח, ולשון שבין קרניו, ואמת המים, וחומות העיר ומגדלותיה, וכל צרכי העיר. באין משירי הלשכה

אבא שאול אומר כבש פרה, כהנים גדולים עושין משל עצמן

מותר שירי לשכה מה היו עושין בהן? לוקחין בהן יינות שמנים וסלתות, והשכר להקדש דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבה אומר אין משתכרין בשל הקדש אף לא משל עניים

מותר התרומה מה היו עושין בה? רקועי זהב ציפוי לבית קודש הקדשים.

רבי ישמעאל אומר: מותר הפירות=לוקחין מהם יינות... -קיץ המזבח, מותר תרומה - לכלי שרת

רבי עקיבה אומר: מותר תרומה לקיץ המזבח, מותר נסכים בגמ' מפרש לכלי שרת

רבי חנינה סגן הכהנים אומר: מותר נסכים קיץ המזבח, מותר התרומה לכלי שרת .זה וזה לא היו מודים בפירות:

גמרא כבש פרה כו'. ר' ישמעאל בר נחמן בשם רבי יונתן: ג' לשונות הן. של שעיר בסלע, של מצורע בשקל, של פרה בשתי סלעים. רבי חוניה דברת חוורין, רבי בא בר זבדא בשם רבי שמעון בן חלפתא: של פרה בשתי סלעים ומחצה. ואית דמפקין לישנא: בעשרה זוז

ר' יהודא בשם ר' שמואל: תלמידי חכמים המלמדין את הכהנים הלכות שחיטה הלכות קבלה הלכות זריקה נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. רבי יצחק בר רדיפה בשם רבי אימי: מבקרי מומי קדשים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. רבי אחא ר' תנחום בר חייה בשם ר' שמלאי: מגיהי ספר העזרה נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. גידל בר בנימין בשם ר' אסי: שני דייני גזילות נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. שמואל אמר: נשים האורגות בפרוכת נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. רב חונה אמר מתרומת בדק הבית. מה ,פליג? שמואל עבד ליה כקרבן, רב חונה עבד ליה כבניין

אמר רבי חזקיה תנא ר' יהודה גרוגרת: הקטרת וכל קרבנות הציבור באין מתרומת הלשכה. מזבח הזהב וכל כלי שרת באין ממותר נסכים. מזבח העולה וההיכל והעזרות באין משירי הלשכה. חוץ לעזרות- באין מלשכת בדק הבית

והא תני אבני המזבח ההיכל והעזרות מועלין בהן. וכי יש מעילה בשיריים?! אלא כר"מ דר' מאיר אמר מועלין בשיריים. א"ר חיננא כלום אמר ר"מ אלא בתוך שנתו, והכא חוץ לשנתו אנן קיימין!

א"ר חזקיה תנא רבי יהודה גרוגרות: השלחן והמנורה והמזבחות והפרוכת, מעכבים את הקרבנות דברי ר"מ. וחכ"א: אין לך מעכב את הקרבן אלא הכיור והכן בלבד. ולא כן א"ר אליעזר ור' יוסי בן חנינה, תריהון אמרין: כל הן דכתיב נכח מעכב, צלע אינו מעכב. ואמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: ואפילו צלע מעכב! ואמר ר' אילא בשם ר' שמואל בר נחמן: ואפי' שימה מעכב! א"ר חנינא כאן בעבודות שבפנים. כאן בעבודות שבחוץ.אין מעכב רק כיור וכן

אמר רבי חנינא שחצית גדולה היתה בבני כהנים גדולים, שיותר מששים ככרי זהב היו מוציאין בה, שהיה כבשה של פרה עומד. ולא היה אחד מהן מוציא פרתו בכבשו של חבירו, אלא סותרו ובונה אותו משלו. התיב רבי עולא קומי רבי מנא והא תני: שמעון הצדיק שתי פרות עשה, לא בכבש שהוציא את זו, הוציא את זו. אית לך למימר שמעון הצדיק שחץ היה?! מאי

כדון? על שם מעלה היא בפרה, סילסול היא בפרה

תני: זיזין וכתלים היו יוצאין מכאן ומכאן, כדי שלא יציצו הכהנים ויטמאו:

ר' עקיבה אומר אין משתכרין כו': אלא אם רצה יהיה ההפסד שלו והשכר להקדש מותר. כהדא בר זמינא איתפקד גביה מדל his belongings=מה-דיליה דיתמין, אתא ושאל לר' מנא אמר ליה אין בעית די ההפסדה דידך ואגרה דתרויכון שרי=קרוב לשכר ורחוק להפסד

רבי חייה בר אדא איתפקד גביה מדל דיתמין, ועביד כן:

מותר פירות כו': מתני' דר' ישמעאל היא. דס"ל "משתכרין" והיינו "מותר פירות" דרבי חייא בר יוסף פתר מתניתא: מותר פירות- שכר להקדש.מה שאומר רי"ש... מותר נסכים- זו סאה רביעית.

רבי יוחנן פתר מתניתא מותר פירות- זו סאה רביעית. מותר נסכים- לבירוצים the "“overflow

ולית ליה לרבי חייה בר יוסף לבירוצים? אמר רבי חזקיה מה דנפל לסאה רביעית המקבל עליו לספק 3 סאה בסלע, והוזלו חטין, חייב לתת 4 סאין! נפל לבירוצים. מה דנפל ל X נפל ל Y =הדינים שווין

על דעתיה דרבי חייה בר יוסף ניחא אין משתכרין בשל הקדש אף לא בשל עניים לפיכך זה וזה לא היו מודין בפירות. על דעתיה דרבי יוחנן קשיא והא תנינן עמדו מג' יספק מד'! ותנינן זה וזה לא היו מודים בפירות!ומתרץ.. לא היו מודים בפירות בקיץ למזבח, אבל מודין היו בכלי שרת.

עד כדון בירוצי ציבור, ואפילו בירוצי יחיד? ולא נמצאו כלי שרת באין משל יחיד! כהדא דתנינן אשה שעשתה כתונת לבנה כשרה ובלבד שתמסרנה לציבור.

עד כדון בירוצי לח ואפילו בירוצי יבש? כההיא דתנינן תמןמנחות7:4 הנסכים שקדשו בכלי ונמצא הזבח פסול, אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו, ואם לאו יופסלו בלינה

ע"פ הגהת רבינו אליהו תוספתא 10:2כל בירוצי מדות הלח, בלח קודש, וביבש חול. מפני מה בלח קודש? מפני שנמשחות מבפנים. מפני מה ביבש חול? מפני שאין נמשחות. כל בירוצי מדות הללו אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו, ואם לאו ימכרו לחייבי זבח אחר ויביא מהן קיץ המזבח. מה הן לוקחין בהן? עולות ומקיצים בהן את המזבח. ואם לאו תעובר צורתן ויצא לבית השרפה

הלכה ג *משנה* מותר הקטורת מה היו עושין בה? מפרישין ממנה שכר האומנין. ומחללין אותה על מעות האומנין יש מעות שיצאו לחולין,(עי' גמ') ואינו פורע מהם ישר, רק מחלל הקטורת על המעות, נותן להם הקטורת בשכרן, חוזר הגזבר ולוקח מהם הקטורת במעות "חדשים" ונותנין אותה לאומנין בשכרן, וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה, ואם לאו מן הישנה:

גמרא ולא נמצא הקדש מתחלל על ההקדש?! כיצד הוא עושה? אמר רבי שמעון בר ביסנא מביא מעות ומחללן על הבנין. ומביא קטורת ומחלל עליהן. ונותנים אותה הקטורת לאומנין בשכרן.

[אותן המעות שחילל על הבניין מה יעשה בהן? רבי אומר, אומר אני ינתנו לבית גרמו

ולבית אבטינס שהיו בקיאין בפיטום הקטורת ובמעשה לחם הפנים]

א"ר שמואל בר רב יצחק והן שיהו חייבין להן מעות משעה ראשונה "כבר" נתחייבו להם [דאז אפשר לחלל המעות על הבניין, והקטרת על המעות]

רבי חייה בר בא בעי, לא היו חייבין להן מעות משעה הראשונה? מה עושין עים מותר הקטורת? אתא רבי בא בשם ר' חייה בשם ר' יוסה מקייצין בהן את המזבח מוכרין הקטורת לראובן ומקיצין המזבח במעותיו, ושוב לוקחין אותו מראובן מתרומה חדשה

ר' בא בר כהן בעי קומי ר' יוסה, מחלפא שיטתיה דר' חייא בר בא, תמן פשיטא ליה, וכה צריכא ליה! הא דפשיטא ליה בכלי שרת. הא דצריכא ליה בקיץ למזבח אי שרי לקייץ המזבח במעות

דאיתפלגון: פיטמה הקטורת בחולין, ר' יוסי בי רבי חנינה אמר פסולה. רבי יהושע בן לוי אמר כשירה. מה טעמא דרבי יוסי בי רבי חנינה? קודש היא שתהא הווייתה בקודש. מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? קודש היא שתהא באה מתרומת הלשכה.

אמר רבי יוסי בי רבי בון, אתיא דרבי יוסי בן חנינה, כשמואל. ודרבי יהושע בן לוי, כר' יוחנן. דתנינן: המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוין לקרבנות ציבור. רבי יוחנן אמר: קטורת אלמא אפשר לפטמו בחולין "וראויין הם לק"צ"! אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהקדיש נכסיו, שהיה נוטל בשכרו קטורת

ודרבי יוסי בי ר' חנינה כשמואל. דאמר רב הונא בשם שמואל מכתשת עשו אותה ככלי שרת לקדש.

א"ר יוסי בי רבי בון, אמרה רבי חונא קומי רבי יוסי, דבר שקדש בכלי שרת נפדה?! אמר ליה ולא דשמואל היא דשמואל אמר קל היא במותר!

דאיתפלגון, הותירו תמימים כבשי צבור שקנאן ממעות הישנות, והותירו שמואל אמר נפדין כתמימים. ורבי יוחנן אמר נפדין כפסולי המוקדשים. הותירו שעירים על דעתיה דשמואל- אם עולה נפדית, לא כל שכן חטאת! על דעתיה דר' יוחנן- אמר ר' זעירא ירעו. אמר רבי שמואל בר רב יצחק מקייצין בהן את המזבח. וקשיא יש חטאת שקריבה עולה? אמר ר' יוסה שנייא היא שאין קרבנות ציבור נקבעין אלא בשחיטה. אמר רבי חייא תנאי ב"ד הוא על המותר שיקרבו עולות:

הלכה ד משנה המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוין לקרבנות הציבור, ינתנו לאומנין בשכרן דברי ר"ע. אמר לו בן עזאי: אינה היא המידה! אלא מפרישין מהן מהקטורת שכר האומנין ומחללין אותן על מעות האומנין שיצא לחולין ע"י הבניין ונותנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחים אותה הקטורת מתרומה חדשה

המקדיש נכסיו, והיה בהן בהמה ראויה על גבי מזבח, זכרים ונקבות, רבי אליעזר אומר: זכרים- ימכרו לצרכי עולות. ונקבות- ימכרו לצורכי זבחי שלמים. ודמיהן יפלו עם שאר נכסיו לבדק הבית.

רבי יהושע אומר: זכרים עצמן יקרבו עולות. ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים,

ויביא בדמיהן עולות. ושאר נכסים, יפלו לבדק הבית.

אמר ר"ע רואה אני את דברי ר' אליעזר מדברי רבי יהושע שר' אליעזר השוה את מדותיו הכל לבדק הבית ור' יהושע חלק

א"ר פפייס שמעתי את דברי שניהן. המקדיש בפירוש, שפרט "בהמה"+כל נכס כדברי ר' אליעזר.הכל לבדה"ב והמקדיש סתם, כדברי ר' יהושע. בהמה למזבח—נכסים לבדה"ב

המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוים לגבי מזבח יינות ושמנים ועופות. ר' אלעזר לא ר אליעזר! אומר ימכרו לצרכי אותו המין למי שצריך להביא יינות וכו' ויביא בדמיהן עולות, ושאר נכסים יפלו לבדק הבית עיין בגמרא

גמרא המקדיש וכו' לקרבנות ציבור: ר' יוחנן אמר קטורת. [אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת]

מה טעמא דבן עזאי? שאין ההקדש מתחלל על המלאכה, אלא על המעות:

תמן תנינן יש בקדשי בדק הבית ש ס ת ם הקדישות לבדק הבית, הקדש בדק הבית חל על הכל, ומועלין בגידוליהן, ואין בהן הנייה לכהנים. אמר רבי חנניה: דר' ליעזר היא. דתנינן המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה ע"ג מזבח, זכרים ונקבות, רבי ליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקיבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים, ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית כר"א "סתם הקדש, לבדה"ב"

אמר רבי יוחנן טעמא דרבי ליעזר (ויקרא כז) ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה'. במה אנן קיימין? אם בבית דירה כבר כתיב (שם) ואם המקדיש יגאל את ביתו. אלא כי אנן קיימין במקדיש נכסיו. מיכן שסתם הקדישות לבדק הבית.

אמר רבי זעירא רב חונה בשם רב: במה פליגין? במקדיש נכסיו, אבל במקדיש עדרו כל עמא אפי' ר"א מודיי שהוא למזבח.

רבי בא רב חונה בשם רב מה פליגין? במקדיש עדרו, אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודיי שהוא לבדק הבית

על דעתיה דרבי זעירא ניחא, וקשיא על דרבי בא, בהמה לא למזבח היא?! למזבח היא, ולמה סתם האיש הזה? שהוא כאומר לא יהיה אלא לבדק הבית! רבי יוחנן אמר: לא שנייא היא המקדיש נכסיו, היא המקדיש עדרו, היא המחלוקת=בתרוויהו פליגי

###רב חונה בשם רב רבי אבהו בשם רבי יוחנן: קדשי בדק הבית שפודאן תמימין יצאו לחולין =אי"צ להמתין עד שיוממו. מתני' אמרה כן ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן. בהקדישן למזבח, והוממו ל פ נ י הקדישן [אלמא אין קדושה חלה עליהן. מאי לאוו דה"ה למקדיש תמימין לבדה"ב?]

רבי יוסה בשם רב חסדא מתני' אמרה כן: ולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן [בהקדים הקדש את המום, ומסיק שם "משא"כ בבדה"ב" אלמא אף הקדיש ת מ י מ ין לבדה"ב--יוצאין לחולין בלי מום] רבי חזקיה בשם רב חסדא תיפתר שהקדישין תמימין והוממו.

רבי חזקיה בשם רבי יוסה: קדשי בדק הבית שפדאן תמימין יצאו לחולין. אין תימר לא יצאו לחולין, היאך קדשי מזבח חלין על קדשי בדק הבית? אלא על כרחך פודה קדובדה"ב בעודן תמימים ויכול להקריבן למזבח ---ומדחה

שממתין עד שיוממו ופודן. ונפק"מ [דקדושת מזבח חיילא] לעניין גיזה ועבודה בעלי מומין קדושת המזבח חלה עליהן ליידה מילה לגיזה ולעבודה###

הפריש נקיבה לעולתו, ולפסחו, ולאשמו. עושה תמורה. ר"ש אומר: לעולתו- עושה תמורה, לפסחו ולאשמו- אינו עושה תמורה. רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש: לעולתו ולפסחו ולאשמו אינו עושה תמורה.

אמר רבי יוחנן טעמא דר"ש: שכן מצינו נקיבה בעוף כשירה לבא עולה. ואמר ר' יוחנן טעמא דר"ש בן יהודה, אם מין במינו הוא ר"ש חלוק עליו, כל שכן מין בשאינו מינו! איזהו מין במינו שהוא חלוק עליו? כהדא דתני: אשם בן שנה והביא בן שתים, לא יצא. בן שתים והביא בן שלש, יצא. רבי שמעון אומר כל עצמן אינן קדושים

א"ר יוחנן: ר' שמעון ב"י ור' יהושע שניהם אמרו דבר אחד, כמה דר' יהושע אמר נקיבה לעולה לא קידשה אלא הקדש דמים,ויימכרו לצרכי זבחי-שלמים, בלי שום מום, ויביא בדמיו עולה כן ר"ש ב"י אמר נקיבה לעולה לא קידשה אלא הקדש דמים.ואינו עושה תמורה אין תימר לר' יהושע קדשה קדושת הגוף, ירעו!

אמר ר': אין אני רואה את דברי רבי שמעון בפסח, שהמותר פסח בא שלמים.שבאה נקיבה, וע"כ קדוה"ג חלה עליו ולימא אין אני רואה דברי רבי שמעון באשם, שהמותר אשם בא עולה! ועולת נקיבה שפיר חיילא.. אמר רבי אבין אם הקדיש [בסגו"ל תחת הה"א] פסח בא שלמים, גופו קרב שלמים! אם הקדיש

אשם בא עולה, אין גופו קרב עולה רעייה בעי!

מהו כדון? במאי פליגי ר"ש ות"ק ההין אמר, הקדש דמים הקדיש. וההין אמר, הקדש גופו הקדיש

ר' זעירא בשם ר"ש בן לקיש: טעמא דרבי יהושע כל הבהמות, יימכרו ויביא בדמיהן עולה (ויקרא כב) דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל וגו' אשר יקריב לה' לעולה. הכל קרב לעולה. לרצונכם תמים זכר. מנין אפי' נקיבות? ת"ל (שם) בבקר לרבות את הנקיבות.

רבי יצחק בי רבי אליעזר שאל, כתיב זכר ואת אמרת בבקר לרבות את הנקיבות?! ומקשה על קושייתו..ודכוותה כתיב תמים, ואת אמרת בבקר לרבות בעלי מומין!! נימא המקדיש בע"מ יימכר ויביא עולה! מה ביניהון? רב אמר שבטא דכרכרא ביניהן....מקל גדול שמכין בו החוטין (כ חילוק גדול יש ביניהן...)

*****סוגיא שלפנינו הגהתי הרבה******

המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוים לגבי מזבח יינות ושמנים ועופות. ר' אלעזר אומר ימכרו לצרכי אותו המין למי שצריך להביא יינות וכו' ויביא בדמיהן עולות, ושאר נכסים יפלו לבדק הבית: ר' אבהו בשם ר' שמעון בן לקיש: טעמא דר"א (שם) דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריבו לה' לעולה- הכל קרב עולה. לרצונכם תמים זכר. יכול אפי' עופות?יקריבו העופות עצמן לעולה ת"ל בבקר ולא עופות.

רבי ירמיה ור' בון בר חייה הוון יתיבון ואמרין: תמן א"ר יוחנן טעמא דר"ש שכן נקיבה שבעוף כשירה לבא עולה.ע"כ מקדיש

נקיבה לעולה, עושה תמורה=קדוש קדוה"ג וכא אמר הכין?! אין קדושת הגוף חלה על עופות!!

א"ר יוסי קיימתיה לתרץ דברי ריו"ח כהא דא"ר שמואל בשם ר' זעירא: כל שאינה יכולה ליקרב לא היא ולא דמיה, לא קדשה אלא הקדש דמים ואת אמרת יאות. להקריבו אין את יכול, דכתיב בבקר ולא עופות, לפדותו אין את יכול, שאין לעוף פדיון. לפום כן צריך מימר לא קדשה אלא קדושת דמים

חברייא בשם רבי יוחנן ר' אייבו בר נגרי אמר קומי רבי אילא בשם רבי יוחנן טעמא דהין תנייא ר"ש בן יהודה משום ר"ש (ויקרא כז) ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה'. מה ת"ל טמאה? אלא אפילו טמאה באותו השם אינו עושה תמורה.כגון נקיבה לעולה

ר' זעירא בשם ר"א לא אמר כן, כריו"ח אלא (שם) ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה'.. כל שאינה ראויה ליקרב לא כאן ולא במקום אחר אינה עושה תמורה, יצאת נקיבה לעולה, אע"פ שאינה ראויה ליקרב כאן ראויה ליקרב במקום אחר בעוף

רבי אבון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא, הרי הרובע והנרבע שאינן ראוין ליקרב לא כאן ולא במקום אחר, והרי הן עושין תמורה! אמר לון אף אני לא אמרתי אלא טמאה ממש

וקשיא, בדא טמאה ממש! כתיב והעמיד והעריך?!אי"צ "העמדה והערכה"!

הלכה ה משנה אחת לל' יום משערין את הלשכה. כל המקבל עליו לספק סלתות, מארבע עמדו משלש, יספק מד'. משלש ועמדו מד', יספק מד'. שיד הקדש על העליונה

אם התליעה סולת התליעה לו, ואם החמיץ יין החמיץ לו.

אינו מקבל מעותיו עד שיהא המזבח מרצה:

גמרא תני בשם ר"ש מיד היו מקבלין את מעותיהן והכהנים זריזין הן:

מסכת שקלים פרק ה

הלכה א משנה אלו הן הממונים שהיו במקדש: יוחנן בן פינחס על החותמות. אחייה על הנסכים. מתיה בן שמואל על הפייסות. פתחיה על הקינין. [פתחיה זהו מרדכי ולמה נקרא שמו פתחיה שהיה פותח דברים ודורשן, ויודע בשבעים לשון] בן אחייה על חולי מעיים. נחוניה- חופר שיחין. גביני- כרוז. בן גבר על נעילת שערים. בן בבי ממונה על הפקיע. בן ארזא על הצלצל. הוגרס בן לוי על השיר. בית גרמו על מעשה לחם הפנים. בית אבטינס על מעשה הקטורת. ואלעזר על הפרוכת. ופינחס- המלביש:

גמרא ר' חזקיה אמר ר' סימון, ורבנן: חד אמר כשירי דור ודור בא למנות. וחורנה אמר מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו

מאן דאמר כשירי כל דור ודור בא למנות, והרי מונה גם "גרמו", אלמא כשר היה על כ ו ל ן הוא אומר (משלי י) זכר צדיק לברכה. על כרחך צריך לפרש כן, המשנה שם מאן דאמר מי שהיה באותו דור, מנה מה שבדורו, [אפשר

שגרמו רשע היה] על כולן הוא אומר (שם) שם רשעים ירקב. ועל מי נאמר זכר צדיק לברכה? על בן קטין וחביריו

אמר רבי יונה כתיב (ישעיהו נג) לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל. זה ר"ע שהתקין מדרש ההלכות והגדות. ויש אומרים אלו אנשי כנסת הגדולה תיקנו. אלא מה תיקן? זה כללות ופרטות

אמר ר' אבהו כתיב (דברי הימים א ב) ממשפחת סופרים יושבי יעבץ מה ת"ל סופרים? אלא שעשו את התורה ספורות ספורות. חמשה לא יתרומו תרומה. ה' דברים חייבין בחלה. חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן. שלשים ושש כריתות בתורה. שלשה עשר דבר נאמרו בנבלת העוף הטהור. ד' אבות נזיקין. אבות מלאכות ארבעים חסר אחת.

אמר רבי אליעזר כתיב (עזרא ז) לעזרא הכהן הסופר. מה ת"ל סופר? אלא כשם שהיה סופר בדברי תורה, כך היה סופר בדברי חכמים.

ר' חגי בשם ר' שמואל בר נחמן: הראשונים חרשו וזרעו ניכשו כיסחו עדרו קצרו עמרו דשו זרו בררו טחנו הרקידו לשו קיטפו ואפו ואנו אין לנו מה לאכול!

ר' אבא בר זמינא בשם ר' זעירא: אין הוון קדמאין מלאכין, אנן בני אנש. ואין הוון בני אנש, אנן חמרין. אמר רבי מנא בההיא שעתא אמרין אפילו כחמרתיה דר' פינחס בן יאיר לא אידמינון!!

חמרתיה דר"פ בן יאיר גנבתה ליסטאי בליליא, עבדת טמירא גבון תלתא יומין ולא טעמה כלום, בתר תלתא יומין אימלכון מחזרתה, אמרון אפקונה מן הכא דלא תימות גבן!! אפקונה, אזלת וקמת לה על תרעא דמרה, שריית מנהקת התחילה צועקת אמר לון פתחון להדא עלובתא! דאית לה תלת יומין דלא טעמה כלום! פתחין לה ועלת לה, אמר לון יהבו לה כלום תיכול תן לה לאכול יהבון קומה שעורין ולא בעית למיכל! אמרין ליה רבי, לא בעית למיכל! אמר לון מתקנין אינון? אמרו ליה אין! בירדנו הפסולת ממנו... אמר לון וארימתון דמיין? דמאי אמרון ליה לא כן אלפון רבי הלוקח זרע לבהמה קמח לעורות שמן לאור פטור מן הדמאי?! אמר לון מה נעבד לה להדא עלובתא דהיא מחמרה על גרמה מחמרת על עצמה הרבה. סגין, וארימון דמיין ואכלת:

פתחיה על הקינין. בא וראה מה גדול הוא כוחו של אותו האיש פותח דברים ודורשן:

יודע בע' לשון: תני סנהדרין שיש בה שנים שיכולין לדבר וכולן ראוין לשמוע הרי זו ראויה לסנהדרין. ג' הרי זו בינונית. ד' הרי זו חכמה. וביבנה היו בה ד' בן עזאי ובן זומא ובן חכינאי ור"א בן מתיה

א"ר חסדא פעם אחת יבשה א"י ולא ידעו מהיכן להביא עומר, והוה תמן חד אילם דהוה יתיב חד ידיה על גגות, וחד ידיה על צריפים, אייתוניה קמיה דפתחיה אמר להו אית אתר דמתקריא גגות צריפין או צריפין גגות? אזלין לתמן ואשכחון

א"ר יוסה בי רבי בון פעם אחת נשדף כל העולם כולו ולא היו יודעין מהיכן להביא העומר והוה תמן חד אילם דהוה יהיב ידיה על עיניה וידיה על סוכרא bolt אייתוניה לגבי פתחיה אמר לון אית אתר דמיתקריא עין סוכר או סוכר עין? ואזלון תמן ואשכחון

ג' נשים הביאו קיניהן אחת אומרת לעינתי ואחת אומרת לימתי ואחת אומרת לזיבתי. זו שאומרת לעינתי סברין מימר שופעת כמעין. אמר לון בעיינא סכנת! אמר פתחיה: שמא היה לה סכנה בעיניה (ושתיהן עולות!!) זו שאומרת לימתי, סברין מימר שופעת כים וחייבת קרבן כזבה אמר לון בימה סכנת! זו שאומרת לזיבתי סברין מימר זבה ממש אמר לון זאב בא ליטול את בנה:

בן אחיי' וכו': ע"י שהיו הכהנים מהלכין יחיפים על הרצפה והיו אוכלין בשר ושותין מים היו באין לידי חולי המעים והוה ידע האי דין חמר טב למעייא, והאי דין חמר סמי binds the bowels למעייא:

נחוניא חופר שיחין: שהיה חופר שיחין ומערות והוה ידע האי דין כיף מקורר מיא. איזה מערה מימיו קרים והאי דין כיף אית ביה שרברובי ועד היכין שרברובותיה his heat מטייה

אמר ר' אחא: ומת בנו בצמא. אמר רבי חנינא מאן דאמר רחמנא וותרן, יתוותרון בני מעויי! אלא מאריך רוחיה וגבי דידיה. א"ר אחא כתיב (תהלים נ) וסביביו נשערה מאוד. מדקדק עמהן כחוט השערה.

א"ר יוסי בר אבין לא מטעם הזה, אלא מן מה דכתיב (תהלים פט) ונורא הוא על כל סביביו. מוראו על הקרובים יותר מן הרחוקים

רבי חגיי בשם רבי שמואל בר נחמן: מעשה בחסיד אחד שהיה חופר בורות שיחין ומערות לעוברים ושבים, פעם אחת היתה בתו עוברת להנשא, ושטפה נהר והוון כל עמא עללין לגביה בעון מנחמתיה, ולא קיבל עלוי מתנחמא. עאל רבי פינחס בן יאיר לגביה בעי מנחמתיה, ולא קיבל עלוי מתנחמא. אמר לון דין הוא חסידכון?! אמרו ליה רבי כך וכך היה עושה וכך וכך אירע ליה! אמר איפשר שהיה מכבד את בוראו במים והוא מקפחו במים?! מיד נפלה הברה בעיר באת בתו של אותו האיש. אית דאמרי בסוכתא איתערית.she attached herself to a twig ואית דאמרי מלאך ירד כדמות ר' פינחס בן יאיר והצילה:

גביני כרוז: שהיה מכריז בבית המקדש. מה היה אומר עמדו הכהנים לעבודה, ולויים לדוכנן, וישראל למעמדן! אגריפס המלך שמע קולו עד ח' פרסאות ונתן לו מתנות הרבה:

בן גבר על נעילת שערים: תירגם רב קומי דבית ר' שילאיומא1:8 "קרא גבר" אכריז כרוזא. אמרין ליה אמור "קרא תרנגולא" א"ל והתנינן בן גבר אית לך למימר בר תרנגולא?!

בן בבי על הפקיע: שהיה מזייג את הפתילות

ר' יוסי עאל לכופרה בעו ממנייא עלייהון פרנסים managers ולא קיבלון מינהן. עאל ואמר קומיהון בן בבי על הפקיע. ומה אם זה שנתמנה על הפתילות, זכה להימנות עם גדולי הדור. אתם שאתם נתמנין על חיי נפשות לכ"ש!

בן ארזה על הצלצל: כי הא דתנינן תמן הניף הסגן בסודרין והקיש בן ארזה על הצלצל:

הוגרס ב"ל על השיר: אמר ר' אחא נעימה יתירה היה יודע ואמרו עליו על הוגרס ב"ל שהיה מנעים את קולו בזמר, וכשהיה נועץ גודלו בתוך פיו היה מוציא כמה מיני זמר

והיו כל אחיו הכהנים נזקרים לו בבת ראש:

בית גרמו על מעשה לחם הפנים: בית גרמו היו בקיאין במעשה לחם הפנים וברדייתו, ולא רצו ללמד. שלחו חכמים והביאו אומנים מאלכסנדריאה והיו בקיאין במעשה לחם הפנים, וברדייתו לא היו בקיאין. בית גרמו היו מסיקין מבחוץ ורודין מבפנים, ולא היתה מתעפשת. ואלו היו מסיקין מבפנים ורודין מבפנים, והיתה מתעפשת. כיון שידעו חכמים בדבר הזה, אמרו כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא שנאמר (משלי יז) כל פעל ה' למענהו. שלחו אחריהם ולא רצו לבא עד שכפלו להם שכרן. י"ב מנה היו נוטלים ונתנו להם כ"ד. ר' יהודה אומר כ"ד היו נוטלים ונתנו להן מ"ח. אמרו להן מפני מה אין אתם רוצים ללמד? אמרו להן מסורת הוא בידינו מאבותינו שהבית הזה עתיד ליחרב, שלא ילמדו אחרים ויהיו עושין כן לפני ע"ז שלהן. בדברים הללו מזכירין אותן לשבח שלא יצא ביד בניהם פת נקייה מעולם, שלא יהו אומרים ממעשה לחם הפנים הן אוכלים:

בית אבטינס על מעשה הקטורת: של בית אבטינס היו בקיאין על מעשי פיטום הקטורת ובמעלה העשן, ולא רצו ללמד. שלחו והביאו אומנין מאלכסנדריאה של מצרים והיו בקיאין בפיטום הקטורת, ובמעלה עשן לא היו בקיאין. של בית אבטינס היתה מתמרת ועולה כמקל ופוסה ויורדת. ושל אלו היתה פוסה מיד. כיון שידעו חכמים בדבר אמרו כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא שנאמר (ישעיהו מג) כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו וגו'. שלחו אחריהם ולא רצו לבא עד שכפלו להן שכרן י"ב מנה היו נוטלין, ונתנו להן כ"ד. רבי יהודה אומר כ"ד היו נוטלין ונתנו להן מ"ח. אמרו להן מפני מה אין אתם רוצין ללמד? אמרו להן מסורת היא בידינו מאבותינו שהבית הזה עתיד ליחרב שלא ילמדו אחרים ויהיו עושין כן לפני ע"ז שלהן בדברים הללו מזכירין אותן לשבח שלא יצאת אשה משל א' מהן מבושמת מעולם ולא עוד אלא כשהיה א' מהן נושא אשה ממקום אחר היה פוסק עמה ע"מ שלא תתבשם שלא יהו אומרים ממעשה פיטום הקטורת הן מתבשמות לקיים מה שנאמר (במדבר לב) והייתם נקיים מה' ומישראל

אמר רבי יוסי פעם אחת הייתי עומד בירושלים ומצאתי תינוק אחד משל בית אבטינס אמרתי לו בני מאיזו משפחה את אמר לי ממשפחת פלוני אמרתי לו בני אבותיך לפי שנתכוונו לרבות כבודן ולמעט כבוד שמים, לפיכך כבודם נתמעט וכבוד שמים נתרבה. אמר רבי עקיבה שח לי שמעון בן לוגא מלקט הייתי עשבים אני ותינוק א' משל בית אבטינס וראיתי אותו שבכה וראיתי אותו ששחק. אמרתי לו בני למה בכיתה? אמר לי על כבוד של בית אבא שנתמעט. ולמה שחקתה? אמר לי על הכבוד המתוקן לצדיקים לעתיד לבא. ומה ראית? מעלה עשן לנגדי! נומיתי לו בני הראהו לי! אמר לי ר' מסורת בידי מאבותי שלא להראותו לבירייה.

א"ר יוחנן בן נורי, פגע בי זקן אחד משל בית אבטינס ומגילת סמנים בידו אמר לי ר' לשעבר היו בית אבא צנועין והיו מוסרין את המגילה הזאת אלו לאלו ועכשיו שאינן בית אבא נאמנים הילך את המגילה והזהר בה. וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ע זלגו עיניו דמעות ואמר מעתה אין אנו צריכין להזכירן לגנאי:

אלעזר על הפרוכת: שהיה ממונה על אורגי פרוכת:

פינחס המלביש: שהיה מלביש בגדי כהונה גדולה. מעשה בכהן אחד שהלביש לאיסטרטיו' אחד a roman officer ונתן לו שמונה זהובים. ואית דאמרי תרי עשר יהב ליה:

הלכה ב משנה אין פוחתין משבעה אמרכולין, וג' גזברין. ואין עושין שררה על הצבור פחות משנים חוץ מבן אחיה שעל חולי מעיים. ואלעזר שעל הפרוכת שאותן קיבלו רוב הציבור עליהן:

גמרא אין פוחתין מג' גזברין manager ומז' אמרכולין officer תני משני כתליקין financial officer הדא הוא דכתיב (דברי הימים ב לא) ויחיאל ועזיזהו ונחת- גזברין. ועשאהל וירימות ויוזבד ואליאל ויסמכיהו ומחת ובניהו- אמרכולין. פקידים מיד כוניהו ושמעי אחיו- קתילקין. במפקד יחזקיהו המלך, ועזריהו נגיד בית האלהים- המלך וכ"ג

כשהוא חותם, הגיזבר חותם ונותנו לאמרכול, אמרכל חותם ונותנו לקתליקון, קתליקון חותם ונותנו לכהן גדול, כ"ג חותם ונותנו למלך. והמלך חותם וכשהוא מתיר, המלך רואה חותמו ומתיר, כ"ג רואה חותמו ומתיר, קתליקין רואה חותמו ומתיר, אמרכל רואה חותמו ומתיר, גיזבר רואה חותמו ומתיר:

אין עושין שררה על הציבור בממון פחות משנים: רב נחמן בשם רבי מנא על שם (שמות כח) והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן.

אמר ר' חמא בי רבי חנינא מפסולת של לוחות העשיר משה. הדא הוא דכתיב (שמות ל) פסל לך שני לוחות אבנים. פסל לך שתהא הפסולת שלך. אמר ר' חנין מחצב של אבנים טובות ומרגליות ברא לו הקב"ה מתוך אהלו וממנו העשיר משה

כתיב (שמות לג) והביטו אחרי משה עד בואו האוהלה. תרין אמוראין: חד אמר לגנאי וח"א לשבח. מאן דאמר לגנאי- חמון שקין, חמון כרעין, חמון קופד אכיל מן דיהודאי, ושתי מן דיהודאי. כל מדליה מן דיהודאי! belongings see his thighs see his feet see the meat he eats is from us, he drinks from us! ומ"ד לשבח- מחמי צדיקיא ומזכי. טוביא אשרי.., דזכת למיחמי יתיה!

ג משנה ד' חותמות היו במקדש וכתוב עליהן: "עגל" "זכר" "גדי" "וחוטא". בן עזאי אומר ה' היו וארמית כתוב עליהן: "עגל" "דכר" "גדי" "חוטא דל" ו"חוטא עשיר"

עגל משמש עם נסכי בקר גדולים וקטנים זכרים ונקיבות.

גדי משמש עם ניסכי הצאן גדולים וקטנים זכרים ונקיבות חוץ משל אלים

איל משמש עם ניסכי אלים בלבד 4 לוג שמן ויין, 2 עשרון סולת

חוטא משמש עם ניסכי שלש בהמות של מצורע

מי שהוא מבקש נסכים, הולך לו אצל יוחנן שהוא ממונה על החותמות, ונותן לו מעות ומקבל ממנו חותם. בא לו אצל אחייה שהוא ממונה על הנסכים, ונותן לו חותם, ומקבל ממנו נסכים. לערב באין זה אצל זה,

ואחייה מוציא את החותמות ומקבל כנגדן מעות. אם פחתו פחתו לו וישלם יוחנן מביתו. ואם הותירו הותירו להקדש. שיד הקדש על העליונה

מי שאבד חותמו, ממתינין לו עד הערב ואם מצאו לו כדי חותמו נותנין לו ואם לאו לא היו נותנין לו. ושם היום כתוב עליהן מפני הרמאין:שמא ימצאהו איש בשוק וישתמש בו [אבל עכשיו שכתוב בו יום, א"י להשתמש בו ביום המחרת]

גמרא וכבן עזאי חוטא דל למה? [הרי שווה הוא לגדי!] מפני שמביא לוגו עמו. ברם כרבנן מביא גדי [ולוג השמן מביא מביתו]

נסכי רחל ewe מה? מן מה דתנינן גדי משמש נסכי צאן גדולים וקטנים, זכרים ונקיבות. הדא אמרה נסכי רחל כנסכי גדי.

דכתיב (במדבר טו) ככה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכשבים או בעזים. לשור האחד למה נאמר? מגיד שלא חלק בין ניסכי עגל לניסכי שור. שהיה בדין, בן הצאן טעון נסכים ובן הבקר טעון נסכים, אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לניסכי איל, לכך נחלוק בין ניסכי עגל לניסכי שור, ת"ל ככה יעשה לשור האחד. מגיד שלא חלק בין ניסכי עגל לניסכי שור

או לאיל למה נאמר? שהיה בדין, אם מצאנו שחלק בין ניסכי בן שנה לניסכי בן שנתיים, לכך נחלוק בין נסכי שנתיים לניסכי שלש. ת"ל (שם) או לאיל האחד

או לשה בכשבים למה נאמר? שהיה בדין, אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לנסכי איל, לכך נחלוק בין ניסכי כשבה לניסכי רחל. ת"ל או לשה בכשבים

או בעזים למה נאמר? שהיה בדין, אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לניסכי איל, לכך נחלוק בין נסכי גדי לניסכי תיש. ת"ל או בעזים הקיש קטן שבעיזים לגדול שבתישים. מה זה בשלשת לוגין אף זה בשלשת לוגין:

ושם היום כתוב כו': הגע בעצמך שזיוג אותו היום! שם משמר היה כתוב עליו. הגע בעצמך שזיוג אותו המשמר! שם היום, שם שבת,??איזה פרשה קורין שם חודש, היה כתוב עליהן! אפילו רוצה לזייג אין מצוי לזייג:

הלכה ד משנה שתי לשכות היו במקדש, אחת לשכת חשאין ואחת לשכת הכלים. לשכת חשאין, יריאי חטא נותנין לתוכה בחשאי ועניים בני טובים מתפרנסין מתוכה בחשאי. לשכת הכלים כל מי שהוא מתנדב כלי זורקו לתוכה ואחת לשלשים יום הגיזברין פותחין אותה וכל כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית מניחין אותו. והשאר נמכרין ודמיהן נופלין ללשכת בדק הבית:

גמרא ר' יעקב בר אידי ורב יצחק בן נחמן הוון פרנסים והוון יהבין לר' חמא אבוי דר' יהושעיה דינר והוא יהיב ליה לחורנין

רבי זכריה חתניה דר' לוי היו הכל מליזין עליו אמרין דלא צריך והוא נסב, מן דדמך כשנפטר בדקין ואשכחין דהוה מפליג ליה לחורנין. רבי חיננא בר פפא הוה מפליג מצוה בליליא מחלק "צדקות" בלילה חד זמן פגע ביה רבהון דרוחייא, א"ל לא כן אלפן ר' (דברים יט) לא תשיג גבול רעך! א"ל ולא כן כתיב (משלי כא) מתן בסתר יכפה אף! והוה מסתפי מיניה וערק מן קומוי הרוח ברח ממנו

אמר רבי יונה אשרי נותן לדל אין כתיב כאן אלא (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל. זה שהוא מסתכל במצוה היאך לעשותה. כיצד היה רבי יונה עושה? כשהיה רואה עני בן טובים שירד מנכסיו, היה אומר לו: בני! בשביל ששמעתי שנפלה לך ירושה ממקום אחר, טול ואת פורע! מן דהוה נסיב, הוה א"ל מתנה היא לך!

חייא בר אדא: אית הוה סבין ביומינון היו זקנים ביומינו מאן דהוה יהיב להון מבין ריש שתא לצומא רבא הוון נסבין מי שמתן להם ב10 יום שבין ר"ה ליו"כ מן בתר כן לא הוון נסבין, אמרין דשתן גבן השנה כבר אצלנו!

נחמיה איש שיחין פגע בו ירושלמי א' א"ל זכה עמי חדא תרנגולתא! תן לי תרנגולת אחד א"ל הא לך טומיתי מטבע לקנות בשר דקופד, וזבין קופד ואכיל ומית, והיה צווח ואמר בואו וספדו להרוגו של נחמיה

נחום איש גם זו היה מוליך דורון לבית חמיו, פגע בו מוכה שחין א', א"ל זכה עמי ממה דאית גבך, אמר ליה מיחזור חזר כשאחזור, אתן לך ואשכחיה מית. והוה אמר לקיבליה, עינייא דחמינך ולא יסבון לך, יסתמיין. ידיה דלא פשטן מיתן לך, יתקטעון. רגלייא דלא רהטן למיתן לך, יתברון. ומטתיה כן.וכן אירע לו.....

סליק לגביה ר"ע, אמר ליה אי לי שאני רואה אותך בכך! א"ל אי לי שאין אני רואה אותך בכך! א"ל מה את מקללני? א"ל ומה את מבעט ביסורין?

רבי הושעיה רבה, הוה רביה דבריה, חד סגי נהורא, והוה יליף אכול עימיה בכל יום. ר' הושעיא היה רגיל ל"זמן" את הסומא לסעוד עימו

חד זמן הוה ליה לר"א אורחין, ולא מטא מיכול עימיה. ברמשא, סליק לגביה עלה ר"א להסומא א"ל לא יכעוס מרי עלי, בגין דהוה לי אורחין יומא דין, דאמרית דלא ליבזוי ביקרא דמרי יומא דין, כדיי שלא יבזוך—לא קראתיך בגין כן לא אכלית עם מרי יומא דין, א"ל אתה פייסתה למאן דמתחמי ולא חמי, דין דחמי ולא מתחמייא הקב"ה יקבל פיוסך! א"ל הדא מנא לך? א"ל מר"א בן יעקב. דר"א בן יעקב עאל חד דסגי נהורא לקרתיה, יתב ליה ר"א בן יעקב לרע תחתיו מיניה, דיימרון דאילולי דהוה בר נשא רבא, לא יתב ליה ר"א בן יעקב לרע מיניה, עבדין ליה פרנסא דאיקר, אמר לון מהו הכין? אמרון ליה ר"א בן יעקב יתב לרע מינך. וצלוי עלוי הדא צלותא: אתה גמלתה חסד למאן דמתחמי ולא חמי, דין דחמי ולא מתחמי, יגמול יתך חסד:

דלמא מעשה רבי חמא בר חנינה ורבי הושעיא רבה הוו מטיילין באילין כנישתא דלוד, אמר ר' חמא בר חנינה לר' הושעיא כמה ממון שיקעו אבותי כאן! אמר ליה כמה נפשות שיקעו אבותיך כאן! לא הוה אית בני נש דילעון באורייתא! רבי אבון עבד אילין תרעייה דסדרא רבא שערי ביהכ"ן הגדול אתא ר' מנא לגביה א"ל חמי מאי עבדית! א"ל (הושע ח) וישכח ישראל את עושהו ויבן היכלות. לא הוה בני נש דילעון באורייתא?!

תני: קדשי המזבח מוציאין את הראוי להן מקדשי בדק הבית. אין קדשי בדה"ב מוציאין את הראוי להן מקדשי מזבח. ולא בדק הבית מבדק הבית.כגון אין מוכרין קורדם, ליקח פטיש והא תנינן כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית כגון קרדום או פטיש מניחין אותו, והשאר, נמכרין אלמא משנין קורדום לפטיש ודמיהן נופלין לבדק הבית! א"ר חזקיה כיני

מתני' ללשכת בדק הבית: מחזירין הכלי ל כ ס ף
[אבל אסור להחליף כלי בכלי]

מסכת שקלים פרק ו

הלכה א משנה שלשה עשר שופרות, שלשה עשר שולחנות, שלש עשרה השתחוויות, היו במקדש. של בית ר"ג ושל בית רבי חנניה סגן הכהנים היו משתחוים בארבע עשרה. והיכן היתה יתירה? כנגד דיר העצים. שכן מסורת בידן מאבותיהן ששם הארון נגנז. מעשה בכהן א' שהיה מתעסק וראה את הרצפה שהיא משונה מחברותיה, בא ואמר לחבירו, לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו. וידעו בייחוד ששם הארון גנוז:

גמרא תני השופרות הללו עקומות היו. צרות מלמעלן ורחבות מלמטן מפני הרמאין.

תני בשם ר"א הארון גלה עמהן לבבל. מ"ט? (מלכים ב כ) לא יוותר דבר אמר ה'. אין "דבר" אלא שהדיברות לתוכו. וכן הוא אומר (דברי הימים ב לו) ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה'. איזהו כלי חמדת בית ה' ? זה הארון

תני רבי שמעון בן לקיש אומר: במקומו היה הארון נגנז הדא הוא דכתיב (מלכים א ח) ויאריכו הבדים ויראו ראשי הבדים אל הקדש אל פני הדביר ולא יראו החוצה, ויהיו שם עד היום הזה.

[כתיב ויראו ואת אמרת ולא יראו?! אלא נראין ולא נראין בולטין ויוצאין כשני דדי האשה]

ורבנן אמרין בלישכת דיר העצים היה הארון גנזו. מעשה בכהן אחד בעל מום שהיה עומד ומפצל עצים בלשכת דיר העצים, וראה את הריצפה שהיא משתנה מחברותיה בא ואמר לחבירו בא וראה את הרצפה הזאת שהיא משתנה מחברותיה לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו, וידעו בייחוד ששם הארון גנוז:

תני רבי הושעיא הקיש עליה בקורנס, ויצאת אש ושרפתו

תני רבי יהודה בן לקיש אמר ב' ארונות היו מהלכין עם ישראל במדבר א' שהיתה התורה נתונה בתוכה, ואחד שהיו שברי לוחות נתונין בתוכו. זה שהיתה התורה נתונה בתוכו היה מונח באהל מועד הדא הוא דכתיב (במדבר יד) וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה. זה שהיו שברי לוחות נתונין בתוכו היה נכנס ויוצא עמהן, ופעמים שהיה מתראה עמהן. ורבנן אמרי ארון א' היה, ופעם אחת יצא בימי עלי, ונשבה

קרייא מסייע להו לרבנן (שמואל א ד) אוי לנו מי יצילנו מיד האלהים האדירים האלה. מילה דלא חמון מן יומיהון דבר שלא ראו מימיהם (שלא היה ארון יוצאת)

קרייא מסייע לר' יודה בן לקיש (שמואל א יד) ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים. והלא ארון שהלוחות בו בקרית יערים היה!

מה עבדון ליה רבנן? הגישה אלי הציץ

קרייא מסייע לרבי יודא בן לקיש (שמואל ב יח) הארון וישראל ויהודה יושבין בסוכות. והלא ארון בציון היה?

מה עבדון ליה רבנן? "סכך שהוא כקירוי" שעדיין לא נבנה בית הבחירה.

משנגנז הארון, נגנז עמו צנצנת המן, וצלוחית שמן המשחה, ומקלו של אהרן, ופרחיו ושקדיו וארגז שהשיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל. מי גנזו? יאשיהו גנזו. כיון שראה שכתוב (דברים כח) יולך ה' אותך ואת מלכך אשר תקים עליך אל גוי אשר לא ידעת אתה ואבותיך. עמד וגנזו. הדא הוא דכתיב (דברי הימים ב לה) ויאמר ללוים המבינים ולכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בכתף. אמר להם אם גולה הוא עמכם לבבל אין אתם מחזירין אותו עוד למקומו. אלא (שם) עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל.

פיטום שמן המשחה (שמות ל) ואתה קח לך וגו' וקידה חמש מאות וגו' שהן אלף וחמש מאות מנים. שמן זית הין. שנים עשר לוג שבו שולקין את העיקרין דברי ר"מ. רבי יהודה אומר שולקן היה במים, ונותן שמן על גביהן, משהיה קולט את הריח היה מעבירו כדרך שהפטמין עושין. הדא הוא דכתיב (שם) שמן משחת קדש וגו'

תני רבי יהודה בי רבי אילעי: שמן המשחה שעשה משה במדבר מעשה ניסים נעשה בו מתחילה ועד סוף. שמתחילה לא היה בו אלא שנים עשר לוג. שנאמר שמן זית הין. אם לסוך בו את העיקרין לא היה בו ספק, על אחת כמה וכמה שהאור בולע והעצים בולעים והיורה בולעת. וממנו נמשחו המשכן וכל כליו השולחן וכל כליו המנורה וכל כליה וממנו נמשחו אהרן כהן גדול ובניו כל שבעת ימי המלואים וממנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים. מלך בתחילה טעון משיחה, מלך בן מלך אין טעון משיחה. מ"ט? (שמואל א טז) קום משחיהו כי זה הוא. זה טעון משיחה ואין בנו טעון משיחה. אבל כ"ג בן כ"ג אפי' עד עשרה דורות טעון משיחה. וכולו קיים לעתיד לבא הה"ד (שמות ל) שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם. אין מושחין המלכים אלא על גבי המעיין שנאמר (מלכים א יב) והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אותו אל גיחון ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך על ישראל. אין מושחין מלך בן מלך אלא מפני המחלוקת. מפני מה נמשח שלמה? מפני מחלוקתו של אדוניהו. יואש מפני עתליהו. יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו ב' שנים. יהוא מפני יורם. לא כן כתיב (שמואל א טז) קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה ואין מלכי ישראל טעונין משיחה! אלא יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים. ולא יאשיהו גנזו! הדא אמרה באפרסמון נמשח:

אין מושחין המלכים אלא מן הקרן. שאול ויהוא נמשחו מן הפך היתה מלכותן מלכות עוברת. דוד ושלמה נמשחו מן הקרן היתה מלכותן מלכות קיימת: אין מושחין כהנים מלכים אמר ר' יודה ענתונדרייא על שם (בראשית מט) לא יסור שבט מיהודה. אמר רב חייא בר אדא (דברים יז) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל. מה כתיב בתריה לא יהיה לכהנים הלוים

א"ר יוחנן: הוא יוחנן הוא יהואחז והא כתיב (דברי הימים א ג) הבכור יוחנן? בכור למלכות. א"ר יוחנן הוא שלום הוא צדקיהו. והכתיב הג' צדקיהו והרביעי

שלום? ג' לתולדות ד' למלכות. צדקיהו- שצידק עליו מדת הדין. שלום- שבימיו שלמה מלכות בית דוד. לא שלום הוה שמיה ולא צדקיהו הוה שמיה, אלא מתניה הדא הוא דכתיב (מלכים ב כד) וימלך מלך בבל את מתניה דודו תחתיו, ויסב את שמו צדקיהו:

א"ר יוחנן: באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא באמה של ששה טפחים? ר"מ היא. דתנן ר"מ אומר כל האמות היו בבינונית. ר' יהודה אומר אמות הבנין ששה, של כלים חמשה. על דעתיה דר"מ דו אמר באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי, אורכו של ארון חמשה עשר טפחים דכתיב (שמות כה) אמתים וחצי ארכו. אמתא- אשיתא ,ואמתא- אשיתא, ופלגות אמתא- תלתא. וארבעה לוחות היו בו שנים שלימים ושנים שבורים, דכתיב (דברים י) אשר שברת ושמתם בארון. הלוחות היו כל אחד וא' ארכו ששה טפחים רחבו שלשה, ותן ארכן של לוחות לאורכו של ארון נשתייר שם שלשה טפחים. תן מהם חצי טפח לכל כותל נשתייר שני טפחים לספר תורה.

רחבו של ארון תשעה טפחים. דכתיב (שמות כה) אמה וחצי רחבו. אמתא- אשיתא, ופלגות אמתא- תלתא. וארבעה לוחות היו בו שנים שלימים ושנים שבורים דכתיב (דברים י) אשר שברת ושמתם בארון. הלוחות היו כל אחת ואחת ארכן ששה טפחים ורוחבן שלשה טפחים, תן רוחבן של לוחות לשני לוחות=6 לרוחבו של ארון, נשתייר שם שלשה טפחים. חצי טפח מכאן לכותל זה וחצי טפח מכאן לכותל זה. וטפחייםבאמצע לשילוט,אויר מקום שספר תורה מונח.a 2x2 square in the center.

ר"ש בן לקיש אמר: באמה בת חמשה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא באמה בת חמשה טפחים? ר' יהודה. דתנינן תמן ר' יהודה אומר: אמת הבנין ששה, של הכלים חמשה. וההן ארון כלי הוא. על דעתיה דרבי יהודה דו אמר באמה של חמשה טפחים. היה אורכו עשוי שנים עשר טפח ומחצה. דכתיב (שמות כה) אמתים וחצי ארכו. אמתא- חמשה. ואמתא- ה'. ופלגות אמתא- תרי ופליג. וד' לוחות היו בו, שנים שלימים ושנים שבורים דכתיב (דברים י) אשר שברת ושמתם בארון. והלוחות היה כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה טפחים. תן ארכן של לוחות, לאורכו של ארון. ונשתייר שם חצי טפח. אצבע לכותל מכאן ואצבע לכותל מכאן.

רוחבו של ארון שבעה טפחים ומחצה. דכתיב אמה וחצי רחבו. אמתא- חמשה. ופלגות אמתא- תרי ופליג. וד' לוחות היו בו שנים שלימים ושנים שבורים דכתיב (שם) אשר שברת ושמתם בארון הלוחות. היה כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורוחבן ג' טפחים תן רחבןלשני לוחות=6 לרוחבו של ארון, ונשתייר שם טפח ומחצה. אצבע לכותל מכאן ואצבע לכותל מכאן. חצי טפח מכאן וחצי טפח מכאן, לשילוט אוויר

כיצד עשה בצלאל את הארון? רחב"ג אמר שלש תיבות עשאו שתים של זהב ואחת של עץ. נתן של זהב בשל עץ ושל עץ בשל זהב וציפהו, דכתיב (שמות כה) וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ מת"ל תצפנו? להביא שפתו העליונה. רשב"ל אמר תיבה אחת עשאו וציפהו, דכתיב וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ. מת"ל תצפנו? א"ר פינחס להביא בין נסר לנסר.

כיצד היו הלוחות כתובים? ר' חנינה בן גמליאל אומר: חמשה על לוח זה, וחמשה על לוח זה. הה"ד (דברים ד) ויכתבם על שני לוחות אבנים. חמשה על לוח זה, וחמשה על לוח זה. ורבנן אמרי עשרה על לוח זה, ועשרה על לוח זה. הה"ד (שם) ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים. עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה. ר"ש בן יוחאי אומר: עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה דכתיב ויכתבם על שני לוחות אבנים עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה. רבי סימאי אמר: ארבעים על לוח זה וארבעים על לוח זה דכתיב (שמות לב) מזה ומזה הם כתובים. טטרוגה.four-sided

חנניה בן אחי רבי יהושע אומר: בין כל דיבור ודיבור, דקדוקיה ואותיותיה של תורה דכתיב (שיר השירים ה) ממולאים בתרשיש- כימא רבא ים ששמו "תרשיש" רשב"ל כד הוה מטי הדין קרייה הוה אמר יפה למדני חנניה בן אחי רבי יהושע מה הים הזה בין גל גדול לגל גדול, גלים קטנים. כך בין כל דיבור ודיבור, דקדוקיה ואותיותיה של תורה

א"ר תנחומא איתקשיית קומי ר' פינחס, כרבי מאיר ניחא, כר' יהודה קשיא, היכן היה ס"ת נתון? כמין גלוסקיי' a kind of casing עשוי לו מבחוץ והיה ס"ת נתון בתוכו.

מ"ט דר' יהודה? דכתיב (דברים לא) לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' וגו'

מ"ט דר"מ? דכתיב (שמות כה) ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה. ואל הארון תתן את העדות=ס"ת אשר אתן אליך. [על דעתיה דר"מ דו אמר אין מוקדם ומאוחר בתורה, אלא ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך, ואח"כ ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה]

ר"פ בשם רשב"ל: התורה שנתן לו הקב"ה למשה נתנה לו אש לבנה חרותה באש שחורה. היא אש מובללת באש, חצובה מאש, ונתונה מאש, דכתיב (דברים לג) מימינו אש דת למו:

הלכה ב משנה היכן היו השתחויות האלו? ארבע בצפון, וארבע בדרום, שלש במזרח, ושתים במערב, כנגד שלש עשרה שערים .

דרומיים סמוכים למערב: שער העליון שער הדלק שער הבכורות שער המים. ולמה נקרא שמו שער המים? שבו מכניסין צלוחית של ניסוך המים בחג. רבי אליעזר בן יעקב אומר: בו המים מפכים ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית

לעומתן בצפון סמוכים במערב: שער יכניה שער הקרבן שער הנשים שער השיר. ולמה נקרא שמו שער יכניה? שבו יצא יכניה בגלותו

שבמזרח- שער נקנור ושני פשפשין היו לו אחד מימינו ואחד משמאלו

ושנים במערב- ולא היה להן שם:

גמרא מתני' אבא יוסה בן יוחנן היא. דאמר כנגד י"ג שערים ברם כרבנן שבעה שערים היו בעזרה. ע"ד דרבנן היכן היו השתחוואות הללו? כי ההיא דתנינן תמן י"ג פרצות היו בו שפרצום מלכי יון וחזרו וגדרום בני חשמונאי וגזרו כנגדן י"ג השחוואות

כתיב (זכריה יד) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים וגו' תני מבית ק"ק עד הפרוכת, כקרני סילי וכיליי caterpillar , מן פרוכת עד מזבח הזהב כקרני חגבים, ממזבח הזהב עד עזרות כחוט של שתי, מן העזרות עד מפתן הבית כחוט של ערב, מיכן ואילך כמפי הפך, כתיב (יחזקאל מז) והנה מים מפכים מן הכתף הימנית בצאת האיש קדים וקו בידו וימד אלף באמה ויעבירני במים מי אפסים- עד קרסולה, (שם) וימד אלף ויעבירני במים מי ברכים- עד ברכייא, וימד אלף ויעבירני מי מתנים- עד מתנייא, מכאן ואילך וימד אלף נחל אשר לא אוכל לעבור, אפי' לבירנין גדולה אינה יכולה לעבור בו מ"ט (ישעיהו לה) וצי אדיר לא יעברנו. מפני מה? כי גאו המים מי שחו. מהו מי שחו? מלשוט.swim אמר רב חונה: באתרין, קרו לשייטא שחונא

(ישעיהו כה) ופרש ידיו בקרבו כאשר יפרש השוחה לשחות. מהו לשחות? אמר רב חונה: באתרין, קרו לשייטא שחונא

מי שחו אמר רבי יוסי בי ר' בון מיין דמתמללין בעלמא.כל העולם ידברו אודות "המים"

כתיב (זכריה יג) ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד וליושבי ירושלים לחטאת ולנידה. ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן: מבית דוד ועד יושבי ירושלים, כשרים לנידה ולחטאת. מכאן ואילך מי תערובות הם כשרים לנידה, ופסולים למי חטאת. אר"א, ר' מאיר אומר מבית דוד ועד יושבי ירושלים: כשרים לנידה ולחטאת, מכאן ואילך מי קטפריסות sloping downwards הן, פסולין לנידה ולחטאת

כתיב (יחזקאל מז) ויאמר אלי המים האלה יוצאים אל הגלילה הקדמונה- זה ים של סמכו, וירדו אל הערבה- זה ים של טבריא, ובאו הימה- זה ים המלח, אל הימה המוצאים- זה הים הגדול, ולמה נקרא שמו מוצאים? כנגד שני פעמים שיצא אחד בדור אנוש וא' בדור הפלגה. רבי לעזר בשם רבי חנינה בראשונה יצא עד קלבריאה. ובשנייה יצא עד כיפי ברבריאה. רבי אחא בשם ר' חנינה בראשונה יצא עד כיפי ברבריאה, ובשנייה יצא עד עכו ועד יפו. (איוב לח) עד פה תבא ולא תוסיף. עד עכו תבא ולא תוסיף. ופה ישית בגאון גליך עד יפו אשית גאון גליך.

ניחא ימא רבא, וימא דמילחא, בשביל למתקן. שיהיו מים מתוקים ימא דטבריא ימא דסמכו? לרבות דגתם! דכתיב ביה (יחזקאל מז) למינה תהיה דגתם. למיני מינים תהיה דגתם. תני אמר רשב"ג מעשה שהלכתי לציידן והביאו לפני יותר משלש מאות מיני דגים בתמחוי א' (שם)

ונרפאו המים, בצאתיו וגבאיו ולא ירפאו, למלח ניתנו. כתיב ונרפאו המים, ואת אמרת ולא ירפאו המים?! מקום הוא ששמו "ולא ירפאו"!

כתיב (שם) ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל, לא יבול עלהו ולא יתם פריו, לחדשיו יבכר. תני אמר רבי יהודה לפי שבעולם הזה תבואה עושה לששה חדשים, ואילן עושה לי"ב חודש. אבל לעתיד לבוא התבואה עושה לחדש אחד, ואילן עושה לשני חדשים. מ"ט? לחדשיו יבכר. אמר רבי יוסי לפי שבעולם הזה התבואה עושה לששה חדשים ואילן עושה לי"ב חדש. אבל לעתיד לבא התבואה עושה לט"ו יום ואילן עושה לחדש אחד שכן

מצינו שעשת התבואה בימי יואל לחמשה עשר יום וקרב ממנה העומר מ"ט (יואל ב) ובני ציון גילו ושמחו בה' אלהיכם כי נתן לכם את המורה לצדקה ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון. ומה מקיים רבי יוסי לחדשיו יבכר? בכל חודש וחודש יהיה מבכר

(יחזקאל מז) ועלהו לתרופה- רבי יוחנן אמר תרפיה. מציץ עליה ותרף מזונה. a laxative, one sucks on it and his food is digested רב ושמואל, חד אמר להתיר פה שלמעלן, וחד אמר להתיר פה שלמטן. ר' חנינא ור' יהושע בן לוי ח"א להתיר פה עקרות, וח"א להתיר פה אלמים:

ולעמתן בצפון וכו' את מוצא בשעה שעלה נבוכדנאצר לכאן בא וישב לו בדופני של אנטוכיה, ויצאה סנהדרין גדולה לקראתו, ואמרה לו הגיע זמן הבית הזה ליחרב. אמר להן אותו שהמלכתי עליכם תנוהי לי ואני הולך. באו ואמרו ליהויכין מלך יהודה, נבוכדנאצר בעי לך! כיון ששמע מהן כך, נטל מפתחות של ב"ה עלה לגגו של היכל אמר לפניו רבש"ע! לשעבר היינו נאמנים לך והיו מפתחותיך מסורין לנו, עכשיו שאין אנו נאמנים הרי מפתחותיך מסורין לך

תרין אמוראין חד אמר זרקן ועוד לא ירדו. וח"א באה כמין יד ונוטלתן מידו. כיון שראו כל חורי יהודה כן עלו לראש גגותיהן ונפלו ומתו. הדא הוא דכתיב (ישעיהו כב) משא גיא חזיון מה לך איפא כי עלית כולך לגגות, תשואות מלאה עיר הומיה וגו':

הלכה ג משנה י"ג שלחנות היו במקדש, ח' של שייש בבית המטבחיים, שעליהן מדיחין את הקרביים. וב' במערב הכבש אחד של שייש וא' של כסף. על של שייש- נותנין את האיברים. ועל של כסף- כלי שרת. וב' באולם, מבחוץ על פתח הבית. א' של שייש וא' של זהב. על של שייש נותנין לחם הפנים בכניסתו, ועל של זהב ביציאתו. שמעלין בקודש ולא מורידין. א' של זהב מבפנים שעליו לחם הפנים תמיד:

הלכה ג גמרא תני על של כסף...נותנין לחם הפנים בכניסתו ר' יוסי בשם ר' שמואל בר רב יצחק ר' חנניה מטי בה בשם ר' יוחנן לית כאן של כסף מפני שהוא מרתיח. לא כן תני זה א' מן הניסים שנעשו בבית המקדש שכשם שהיו מניחין אותו חום כך היו מוציאין אותו חום שנאמר (שמואל א כא) לשום לחם חם ביום הלקחו! אלמא נס נעשה! רבי יהושע בן לוי אמר אין מזכירין מעשה ניסים =אין סומכין על הנס במקום שאין צורך

בעון קומי רבי אילא, לא היה שם לחם, מהו להניחו לשבת הבאה? אמר לון כתיב (שמות כה) ונתת על השולחן לחם פנים לפני ת מ י ד- אפילו פסול

עשרה שלחנות עשה שלמה. דכתיב (דברי הימים ב ד) ויעש שולחנות עשרה וינח בהיכל חמשה מימין וה' משמאל. אין תימר חמשה בדרום וה' בצפון, והלא אין השלחן כשר אלא בצפון שנאמר (שמות כו) ואת השלחן תתן על צלע צפון. מה ת"ל חמשה מימין וחמשה משמאל? אלא חמשה מימין שלחנו של משה, וחמשה משמאלו. אף על פי כן לא היה מסדר אלא בשל משה בלבד, שנאמר (מלכים א ו) את השלחן אשר עליו לחם הפנים. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר על כולן היה מסדר שנאמר (דברי הימים ב ד) את השולחנות ועליהם לחם הפנים:

תני מזרח ומערב היו נתונין דברי ר'. ר"א בי רבי שמעון אומר צפון ודרום היו נתונין. מ"ד מזרח ומערב ניחא, כולהן ראויין לשירות. מ"ד צפון ודרום, נמצא שלחן בדרום ומנורה בצפון!!מקצת שלחנות נכנסו בגבול דרום—וכן במנורות

והא תני: השלחן היה נתון מחצי הבית ולפנים משוך מן הכותל ב' אמות ומחצה, ומנורה כנגדו בדרום משוך מן הכותל ב' אמות ומחצה. מזבח הזהב היה נתון באמצע הבית, חולק את הבית מחציו ולפנים. משוך קימעא כלפי חוץ. וכולהן (כשתחשוב גם ק"ק) היו נתונין משליש הבית ולפנים

עשר מנורות עשה שלמה שנאמר (דברי הימים ב ד) ויעש את מנורת הזהב עשר כמשפטו ויתן בהיכל. ה' מימין וה' משמאל. אין תימר חמש בצפון וחמש בדרום, והלא אין המנורה כשירה אלא בדרום שנאמר (שמות כו) ואת המנורה נוכח השלחן על ירך המשכן תימנה, מה ת"ל חמש מימין וחמש משמאל? אלא חמש מימין מנורתו של משה וחמש משמאלה. אעפ"כ לא היה מבעיר אלא של משה בלבד, שנאמר (ד"ה ב יג) ומנורת הזהב ונרותיה לבער בערב בערב. ריבר"י אומר: על כולן היה מבעיר שנאמר (ד"ה ב ד) ואת המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור. והפרח והנרות והמלקחים זהב, הוא מכלות זהב. הן כילו זהבו של שלמה!

תני רב יהודה בשם אסי: היה שלמה נוטל אלף ככרי זהב ומכניסן לכור ומוציאן עד שהוא מעמידן על אחד, לקיים מה שנאמר (שמות לו) ככר זהב טהור עשה אותה וגו' תניא אמר רבי יוסי בי רבי יהודה מעשה במנורת זהב שעשה משה במדבר והיתה יתירה דינר זהב והכניסוה לכור שמונים פעם ולא חסרה כלום=אחר פעם 80שוב לא נחסר כלום וחזרה לקדמותה. ויאות! עד דלא יקום על ברריה הוה חסר סגיון, מן דו קיים על ברריה לא חסר כלום!

הלכה ד משנה שלשה עשר שופרות היו במקדש וכתוב עליהן: תקלין חדתין, ותקלין עתיקין, קינין, וגוזלי עולה, עצים, לבונה, זהב לכפורת. ששה לנדבה.

תקלין חדתין- שבכל שנה ושנה. ועתיקין- מי שלא הביא אשתקד שוקל לשנה הבאה. קינין- הן תורין. וגוזלי עולה- הן בני יונה כולן עולות. דברי ר' יהודה. וחכ"א קינין- אחד חטאת ואחד עולה. גוזלי עולה- כולן עולות.

האומר "הרי עלי עצים" לא יפחות משני גזירין. "לבונה" לא יפחות מקומץ. "זהב" לא יפחות מדינר זהב.

ששה לנדבה. נדבה מה היו עושין בה? לוקחים בה עולות, הבשר לשם ועורות לכהנים.

[זה מדרש דרש יהוידע כהן גדול (ויקרא ה) אשם הוא אשום אשם לה'. זה הכלל כל שהוא בא משום חטאת ומשום אשמה, ילקח בהן עולות. הבשר לשם והעורות לכהנים. נמצאו שני כתובין קיימין, אשם לה' ואשם לכהן ואומר (מלכים ב יב) כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית ה' לכהנים יהיו]

גמרא תניא אמר ר' יהודה לא היה שופר של קינין בירושלים מפני התערובות. שמא תמות אחת מהן, ונמצאו דמי חטאות מיתות

מעורבות בהן. והתנן מקריבין אותו בחזקת שהוא קיים! גיטין 28 אלמא, לא חיישינן למיתה!

ברייתא אליבא דת"ק [האשה שאמרה הרי עלי קן מביאה דמי קן, ונותנתו בשופר ואוכלת בקדשים ואינה חוששת שמא נתעצל בהן. ואין הכהן חושש שמא דמי חטאות מיתות מעורבות בהן!]

כי קאמרינן בחטאת שמתו בעליהן ודאי. ונברור ד' זוזי ונישדי בנהרא ואידך לישתרו!! הא אמרינן בעלמא ר' יהודה לית ליה ברירה

רבי יוסה בי ר' בון אמר, ר' בא בר ממל בעי, אמר הרי עלי עץ מביא גיזר אחד? א"ר לעזר מתניתא אמרה כן שזה קרבן בפני עצמו וזה קרבן בפני עצמו. כהאי דתנינן תמןיומא2:5 שנים בידם שני גזרי עצים.וא"כ יכול להביא עץ אחד

קרבן- לרבות את העצים.

מקום המערכה..ריב"ל אמר עוביין אמה, באמה שוחקת. וארכן באמה גדומה. ר' חוני בשם ר' אמי כמין טורטני כזה # א"ר שמואל בר רב יצחק לפי שלא היה מקום המערכה אלא אמה על אמה לפיכך לא היה בו אלא אמה גדומה. ותני כן אמה היסוד אמה סובב אמה כרכוב ואמה קרנות ואמה מערכה:

לבונה, לא יפחות מקומץ. נאמר כאן בלחה"פ אזכרה ונאמר להלן במנחת נדבה אזכרה. מה אזכרה האמור להלן מלא קומץ, אף אזכרה האמור כאן מלא קומץ. אי מה אזכרה האמורה להלן בלחם הפנים שני קומצין אף אזכרה האמורה כאן שני קומצין!ונימא דמנחה בעי 2 קומצין של לבונה!

אמר רבי אילא כלום למדו לקומץ אלא מלחם הפנים, מה להלן לחם הפנים קומץ החסר פסול, אף כאן נדבת לבונה קומץ החסר פסול.

אמר רבי יוסה מילתא דרבי אילא אמרה המתנדב לבונה מביאה בקומצו של כהן גדול כדיי שלא יהיה קומץ חסר

רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: ואפי' בקומץ הבעלים:

זהב לא יפחות כו': אמר ר"א והוא שהזכיר צורה אבל אם לא הזכיר צורה, מביא אפילו צינורה:

ששה לנדבה. חזקיה אמר כנגד ששה בתי אבות. בר פדיה אמר כנגד שש בהמות פר ועגל ושעיר איל גדי וטלה. שמואל אמר כנגד ששה קרבנות: קיני זבים וקיני זבות, קיני יולדות, חטאות, ואשמות, המנחות, ועשירית האיפה.

א"ר יוחנן ע"י שהנדבה מרובה ריבו לה שופרות הרבה. כתיב (דברי הימים ב כד) וככלותם הביאו לפני המלך ויהוידע וגו'

ר"ש בר נחמן בשם רבי יונתן אמר שתי נדבות עשה. תני דבי ר' ישמעאל נדבה אחת דכתיב (מלכים ב יב) ויאמר המלך ויעשו ארון אחד ויתנהו בהיכל בית ה' ויקב חור בדלתו. והא דכתיב (דברי הימים ב כד) ויאמר המלך ויעשו ארון אחד ויתנהו בשער בית ה' חוצה? אמר רב חונא מפני הטמאים.

ר"ח בשם ר' יוסף על שם (מלכים ב יב) אך לא יעשה בית ה' ספות כסף מזמרות..

ע"כ עשה יהואש שני ארונות אחד לחזק בדק הבית ואחד לכלים!!

מסכת שקלים פרק ז

הלכה א משנה מעות שנמצאו בין השקלים לנדבה. קרוב לשקלים, יפלו לשקלים. לנדבה, יפלו לנדבה. מחצה למחצה, יפלו לנדבה.

בין עצים ללבונה, קרוב לעצים יפלו לעצים. ללבונה, יפלו ללבונה. מחצה למחצה, יפלו ללבונה.

בין קינין לגוזלי עולה, קרוב לקינין יפלו לקינין, קרוב לגוזלי עולה יפלו לגוזלי עולה, מחצה למחצה, יפלו לגוזלי עולה.

בין חולין למעשר שני, קרוב לחולין יפלו לחולין, למעשר שני יפלו למעשר שני, מחצה למחצה יפלו למעשר שני

זה הכלל הולכין אחר הקרוב להקל. מחצה למחצה להחמיר:

גמרא לא הוצרכה דלא, בין שקלים לקינים!!לפי סדרן לעיל 6:4 הול"ל בין שקלים לקינים! ר' אבון בשם ר' פינחס כמין בוכלייאר (circle(a kind of jewelry היו עשוין.נמצא "שקלים" פוגש ב"נדבה"

מחצה למחצה יפלו לנדבה. לא צורכה דלא, מחצה למחצה יפלו לשקלים? למה לא יפלו לשקלים? אית דבעי מימר שמא יפלו לשירי הלישכה. אית דבעי מימר, מחצה למחצה כמי שמת.

א"ר יסא עד דאנא תמן כשהייתי בבבל שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל: הפריש שקלו ומת? אמר ליה יפלו לנדבה.

עשירית האיפה שלו? [של חביתין] רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח. רבי לעזר אמר יפלו לנדבה. וקשיא ויש מנחה קריבה עולה?! חזקיה בשם רבי שמעון בן לקיש תנאי בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות.

בין קנים לגוזלי וכו' האשה הזאת במה היא מתכפרת? אמר ר' יצחק תנאי בית דין הוא המספק את הקינין הוא מספק את הפסולות

לא צורכה דלא, בין קינין לעצים? בין לבונה לזהב לכפורת? ותניתה בסופה זה הכלל הולכין אחר הקרוב. מחצה למחצה להחמיר:

הלכה ב משנה מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה, לעולם מעשר. ובהר הבית חולין. ובירושלים, בשאר כל ימות השנה חולין, ובשעת הרגל הכל מעשר.

בשר שנמצא בעזרה, איברים עולות. וחתיכות חטאות. ובירושלים זבחי שלמים. זה וזה תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. נמצא בגבולין, איברים נבילות. וחתיכות מותרות.

ובשעת הרגל שהבשר מרובה אף איברים מותרות:

גמרא לא צורכה דלא, בהר הבית קודש?וכי א"א שיהא שם מעות קודש? רבי בא ר' חייה בשם רבי יוחנן: חזקה שאין הכהן מוציא מן הלשכה מעות עד שהוא מחללן על הבהמה:

בשר שנמצא כו': רבי לעזר בשם ר' הושעיה הסיע דעת טעון עיבור צורה. א"ר הושעיה מתני' אמרה כן: תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. אלמא הסח הדעת לאוו פסול הגוף. דא"א פסוה"ג ל"ל עב"צ? ומשני, אה"ן ה"ק: ש מ א כ ב ר עברה צורתו. וממילא יישרף מי ד [ואה"ן טעמא משום פסה"ג] א"ר יוסי ויאות?! לאכלו אין את יכול שמא נתקלקל צורתו, לפום כן צריך מימר תעובר צורתו ויצא לבית השריפה:

נמצא בגבולין כו': רבי קריספא בשם רבי יוסי ברבי חנינה איברים נבילות לוקין עליהן משום נבילה. מתניתא אמרה כן איברים נבילות וחתיכות מותרות. חתיכות מותרות לא ממש?! ודכוותה איברים נבילות, לוקין עליהן משום נבילה

רבי קריספא בשם רבי יוסי ברבי חנינה אם היו מחרוזות מותרות.

תשע חניות מוכרות בשר נבילה ואחת מוכרת בשר שחוטה, נתחלפו לו חושש. ולנמצאת הולכין אחר הרוב. תשע חנויות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה נתחלפו לו חושש. ולנמצאת הולכין אחר הרוב.

א"ר יוחנן הנמצא ביד גוי, כנמצא בפלטיא. והולכין אחר רוב טבחי-ישראל, להקל רבי לעזר בי רבי חגיי הוה מסמך לר' מנא, חמא לחד ארמאי מקטע מן סוסיה ומפיק לברא! אמר ליה הדא היא דאמר רבי יוחנן הנמצא ביד גוי כנמצא בפלטיא?! א"ל כן אמר רבי יוסי רבי, והן שראו אותו יוצא ממקולין של ישראל [רוב]

חד בר נש בציפורין אזיל בעי מיזבון קופד בשר מן טבחא ולא יהב ליה, אמר ליה לחד רומיי גוי ואייתי ליה. אמר ליה לא נסבית על כרחיה! אמר ליה ולאו בשר דנבילה יהבית ליה!! פעם אחת שלח נכרי גבר אלם ליקח ממנו והוציא בשר מטבח ישראל ! השיב לו הטבח לישראל הקונה: שוטה! נבילה נתתי לו!! רבי ירמיה בשם ר' חנינה מעשה בא לפני ר' ואמר לא כולא מינא מיסר מקולין butcher shop דציפורין לאוו כל כמיניה לאסור

רב נחת לתמן, חמתון מקילין וחמר עליהן ראה שמקילין,ע"כ החמיר עליהן חד בר נש אזיל בעי משיזגה אסקופתיה רחץ חתיכת בשר בגו נהרא, ואינשתה שכחו, והלך לו ואזיל ליה, חזר בעי מיסבינה, אמר ליה רב אסור לך, דנא שאני אומר... אמר ההיא שטף נהרא, ואייתי חורי דנבילה תחתוי

חד בר נש הוה מהלך בשוק טעין קופד, אתא דייתא וחטפתיה בא עוף-"דיה" וחטפו ממנו מיניה וטלקתיה and threw it , חזר בעי מיסבינה, אמר ליה רב אסור לך, דנא אמר בשר דנבילה הוות טעינה וטלקתיה, ונסבה ההוא אוחרנא and she took away the other(kosher) one

גינאי name of river שטף זיקין נאדות של יין אתא עובדא קומי ר' יצחק בר"א ואמר יחכמון יכירו שפייא wine-pourers קיטרהון their knots

נוקניקה meat sausage אשתכח בכנישתא דבולי, אתא עובדא קומי רבי ירמיה אמר יתחכמון סקורייא sausage-makers עבידתהון …let them recognize their work

גדי צלי אשתכח באסרטי דגופתא, והתירוהו משום שני דברים משום מציאה. ומשום רוב מהלכי דרכים. משום מציאה-דתני המציל מיד הארי מיד הגייס משונת הים ומשונת הנהר ומאיסרטיא גדולה ומפלטיא גדולה הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן. משום רוב

מהלכי דרכים- משום שחיטת גוי. ואישתכח מן דבית רבי.

עיגול דגובנה חתיכת גבינה אישתכח בפונדקא דלוי, והתירוהו משום שני דברים משום מציאה ומשום רוב מהלכי דרכים משום מציאה דתני המציל מיד הגייס מיד הארי משונת הים ומשונת הנהר מאיסרטיא גדולה ומפלטיא גדולה הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן. משום רוב מהלכי דרכים משום גבינת עכו"ם .ואישתכח מן דר"א בר' יוסי.

א"ר מנא קומי ר' יוסי ואנן חמיין רבנן מכריזין! א"ל את אין הוויתה משכח, לא נסבת?! רבי יונה אבוך לא אמר כן! אלא אמר הלואי כד נשכח, נשכח מן פיוסא ולגוא! מן פיוס ולפנים-מקום שיש הרבה ישראל [כדי שיותר גם באכילה!]

אפילו כן אשכח ר' מנא ולא נסיב:

הלכה ג משנה בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר וכמדתה לכל רוח, זכרים עולות נקיבות זבחי שלמים. רבי יהודה אומר: הראוי לפסחים לפסחים קודם לרגל ל' יום

בראשונה היו ממשכנין את מוצאיה עד שהוא מביא נסכיה חזרו להיות מניחין אותה ובורחין, התקינו ב"ד שיהו נסכיה באין משל ציבור

אר"ש ז' דברים התקינו ב"ד וזה אחד מהן.

עכו"ם ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה נסכים קריבין משלו ואם לאו קריבין משל ציבור.

וכן גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים קריבין משלו ואם לאו קריבין משל ציבור.

ותנאי ב"ד הוא על כהן גדול שמת שתהא מנחתו קריבה משל ציבור. [רבי יהודה אומר משל יורשין ושלימה היתה קריבה]

על המלח ועל העצים שיהו הכהנים ניאותין בהן.מותרים ליהנות מהן

ועל הפרה שלא יהו מועלין באפרה.

ועל הקינין הפסולות אים נפסלו במליקה וכו' שיהו באות משל צבור. ר' יוסי אומר המספק את הקינין, הוא מספק את הפסולות:

גמרא ואין השלמים באין מן הזכרים ומן הנקיבות?! ר' הושעיא רבה אמר לבא בדמיהן שנו. יביא "בדמיהן" עולה ושלמים **כיצד** הוא עושה? מוציאן לחולין, וחוזר ועושה אותן עולות מוכרו, ודמיו + עוד דמים לוקח עולה ושלמים

א"ר יוסי לרבי יעקב בר אחא אין זה מזיד? א"ל מכיון שהוא תנאי ב"ד אין זה מזיד:

א"ל רבי יוחנן אומרים לו לאדם צא ומעול בקדשים?! אלא הילכו בהן אחר הרוב. אם רוב זכרים עולות, אם רוב נקיבות זבחי שלמים.

א"ר זעירא כמה דאת אמר תמן ריש פירקין תנאי ב"ד הוא על המותרות שיקרבו עולות, כן את מר אוף הכא תנאי ב"ד הוא על האובדות, שיקרבו עולות.

א"ר יסא עד דאנא תמן שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל, הפריש שקלו ומת? א"ל יפלו לנדבה. ומותר עשירית האיפה,

רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח ר"א אמר יפלו לנדבה

עשירית האיפה של כ"ג, רבי יוחנן אמר חוצה אותה ואחר כך מקדשה. ר"ש בן לקיש אמר מקדשה ואחר כך חוצה אותה

מתניתא פליגא על רבי יוחנן: מנחות 4:5מקריב מחצה ומחצה אבד! הרי חצי השני לא נתקדי! פתר לה שכן אפילו מעות ילכו לים המלח.

מתניתא פליגא על ריו"ח: נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אבודין. ותני עלה מחצה ראשון ומחצה שני תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה למה לי שריפה, ישליכם ליה"מ! פתר לה כר' ישמעאל דאמר עשרון מקדש ה"עשרון" שמודד בו מקדשו!

כשהכהן מתקרב תחילה לעבודה מביא עשירית האיפה שלו ועובדה בידו. אחד כהן גדול וא' כהן הדיוט שעבדו עד שלא הביאו עשירית האיפה שלהם, עבודתן כשירה.

רבי מנא בעי מימר, בו ביום שנתקרב תחילה לעבודה, בו ביום נתמנה להיות כהן גדול, מביא שתים אחת לחינוכו ואחת לחובת היום

(ויקרא ו) תופיני בשעת הבאה תופיני, ואין בשחרית תופיני. והא תנינן תמיד1:3 העמידו עושה חביתין לעשות חביתין? א"ר חייא בר אחא לעשות חמין לרבוכה.

תופיני- רבי יסא בשם ר' חנינה: מטגנה ואח"כ אופה אותה. רבי אחא בשם ר' חנינה: אופה אותה ואח"כ מטגנה. תופיני תאפנה נא. רבי אומר תאפנה נאה. רבי דוסא אומר תאפנה ריבה טיגון ואפייה

אתיין אילין פלגוותא כהינין פלגוותא: מ"ד תאפנה נא, כמ"ד אופה ואח"כ מטגנה. ומ"ד תאפנה נאה כמ"ד מטגנה ואח"כ אופה.

לא סוף דבר שמת אלא אפילו נטמא ואפי' נדחה ממום? תני ר' יהודה בר פזי דבר דליה, ואפי' נדחה ממום

מנין לכהן גדול שמת, ולא מינו אחר תחתיו שתהא מנחתו קריבה משל יורשים? ת"ל (ויקרא ו) מבניו יעשה אותה. יכול יביאנה לחציים? ת"ל אותה, כולה אמרתי. דברי רבי יהודה. ר"ש אומר אינה באה אלא משל ציבור. שנאמר (שם) חק עולם- מי שהברית כרותה לו=הצבור כליל תקטר כליל להקטרה:

כהן גדול שמת וכו': רבי בא בר ממל בעי, מחלפה שיטתיה דר"ש תמן מנחות הוא אומר משל צבור דבר תורה, והכא אמר מתנאי בי"ד! א"ר חייה בר בא יאות הוא מקשה! אתא רבי יעקב בר אחא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: דבר תורה הוא שתהא באה מן הציבור.הייתי אומר יגבו לה, התקינו שתהא באה מתרומת הלישכה.

רבי יוסה אמר, ר' יוחנן בעי, מהו, שלימה בשחרית ושלימה בין הערבים? או שלימה בשחרית, ובטילה בין הערבים? כד תהא פשיטא ליה את"ל פשיטא לך... שלשת לוגין, מה הן? שלשת לוגין שחרית, ושלשת לוגין בין הערבים, או לוג ומחצה שחרית ולוג ומחצה בין הערבים?

אמר רבי חזקיה אוף הדא צריכה ליה: שני קמצים בשחרית ושני קמצים בין הערביים, או קומץ בשחרית וקומץ בין הערביים?

א"ר יוסה כלום למדו לקומץ שחביתין טעון קומץ לבונה לא מלחם הפנים?! מה להלן שני קומצין, אף כאן שני קומצין.

אמר רבי חזקיה כלום למדו שלשת לוגין לא מתמיד של בין הערבים?! מה להלן שלשת לוגין אף כאן שלשת לוגין.לכל עשרון

באפרה כו': ר"ש בן נחמן בשם ר' יונתן בדין היה שלא ימעלו בה. והן גזרו שימעלו בה. והא תני חטאת מלמד שמועלין בה! בה מועלין ואין מועלין באפרה. אמר רבי אבהו בראשונה היו משתקשקין בה ונותנין אותה ע"ג מכותיהן וגזרו שימעלו בה, כיון שנגדרו, גזרו שלא ימעלו בה:

ועל הקינין כו': תמן תנינן מחצה למחצה יפלו לגוזלי עולה. האשה הזאת במה היא מתכפרת? אמר רבי יצחק תנאי בית דין הוא המספק את הקינין הוא מספק את הפסולות ואת האובדות:

מסכת שקלים פרק ח

הלכה א משנה כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין חוץ משל שוק העליון דברי ר"מ. רבי יוסי אומר: בשאר כל ימות השנה- שבאמצע טמאין, שבצדדין טהורין. ובשעת הרגל- שבאמצע טהורין, שבצדדין טמאין, מפני שהמועטין מסתלקין לצדדין.

כל הכלים הנמצאין בירושלים דרך ירידה לבית הטבילה טמאין. ודרך עליה טהורין. שלא כירידתן עלייתן דברי ר"מ.

ר' יוסי אומר: כולן טהורין חוץ מן הסל והמגריפה והמריצה המיוחדין לקברות the basket shovel and bone crusher that are designated for burial

סכין שנמצאת בי"ד, שוחט בה מיד.שכבר טבלוהו בעליו ב13 והוערב שמשו בשלשה עשר, שונה ומטביל.

קופיץ, בזה ובזה אף שמצאו ב14 שונה ומטביל.שעשוי להשתמש גם לשבירת עצמות ב15—ושמא עדיין לא טבלו חל ארבעה עשר להיות בשבת מטבילין הכל מלפני השבת שוחט בה בקופיץ מיד.

בחמשה עשר מצא קופיץ ב15 שוחט בה מיד.

נמצאת קשורה לסכין הרי היא כסכין:

הלכה א גמרא ר' אבין בשם ר' יהושע בן לוי, קצרן fort/camp של עכו"ם היה שם בשוק העליון

אמר ר' חנינה ערודות היו נוהרין בירושלים והיו עולי רגלים משתקעין בדם עד ארוכובותיהן ובאו לפני חכמים ולא אמרו להן דבר.

רבי סימון בשם ריב"ל מעשה בפרדה של בית ר' שמתה וטהרו דמה משום נבילה. ר' אלעזר שאל לרבי סימון עד כמה? ולא אגיביה. לא השיבו דבר שאל לריב"ל וא"ל עד רביעית טהור, יותר מיכן טמא ובאש לר"א הרע בעניו שלא השיבו דבר דלא חזר ליה ר' סימון שמועתא.

רב ביבי הוה יתיב מתני הדין עובדא מעשה בפרידה של בית רבי... א"ל רבי יצחק בר ביסנא, עד כמה? א"ל עד רביעית טהור יותר מיכן טמא. ובעיט ביה. א"ל ר' זריקן בגין דשאל לך את בעט ביה?! אמר ליה הא דלא הוות דעתי עלי כדמר רבי חנין (דברים כח) והיו

חייך תלואים לך מנגד זה הלוקח חיטים לשנה, ופחדת לילה ויומם זה הלוקח מן הסידקי, ולא תאמין בחייך זה הלוקח מן הפלטר. ואנא סמיך לפלטירא.

מיי כדון? העיד רבי יהושע בן בתירה על דם נבילות שהוא טהור.

ומדחה מהו טהור? טהור מלהכשיר, הא לטמאות מטמא. בשיעור ר ב י עי ת

תמן תנינן דם השרץ כבשרו מטמא ואינו מכשיר, ואין לנו כיוצא בו. אלמא דם נבילה טהור ל ג מ ר י! ...ומתרץ אין לנו כיוצא בו כשיעור טומאתו. אבל דמו מטמא כבשרו.

אמר רב יוסף מאן דמר טמא, כר' יהודה. טהור, כרבי יהושע בן בתירה.

אמר ליה רב אבדומה נחותה, ויאות! רבי יהודה מוריינא דנשיא הוה! הורה הלכות לבית הנשיא (רבי) וע"כ טימא ברביעית

כל הרוקין וכו': לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה לא גזרו על הרוקין שבירושלים?! הא איתמר עליה רבי אבין בשם ר' יהושע בן לוי. קצרן של גוים היה שם:

בשאר ימות השנה הטמאין מהלכין שיבולת באמצע והטהורין מהלכין מן הצד. והטמאין מהלכין סתם, והטהורין אומרין להן פירושו!

בשעת הרגל הטהורים מהלכין שיבולת, והטמאין מהלכין מן הצד, הטהורין מהלכין סתם, והטמאין אומרים להן פירושו!

וכל הכלים הנמצאים כו': לא כן א"ר אבהו בשם ר' יוחנן לא גזרו על הכלים שבירושלים? מכיון שנמצאו דרך ירידה לבית הטבילה נעשו הוכיח.

אבא שאול היה קורא אותן "ציפורין" מ"ד ציפורין שהיה דומה לציפורן, מ"ד מריצה שמריצה את האבן לבית הקברות: קופיץ וכו': תני הסכין קשורה לה הרי זו כמותה:

הלכה ב משנה פרוכת שנטמאת בולד הטומאה, מטבילין אותה בפנים ומכניסין אותה מיד. ושנטמאת באב הטומאה, מטבילין אותה בחוץ ושוטחין אותה בחיל מפני שהיא צריכה הערב שמש. אם היתה חדשה, שוטחין אותה על גג האיצטבא, כדי שיראה העם את מלאכתה שהיא נאה.

רשב"ג אומר משום ר"ש בן הסגן: פרוכת עוביה טפח על שבעים ושתים נימים נארגת. על כל נימה ונימה כ"ד חוטין. ארכה מ' אמה ורחבה כ'. ומפ"ב ריבוא דינרים היתה נעשית. ושתים עושין בכל שנה. ושלש מאות כהנים מטבילין אותה:

גמרא אילו אמר חוט א' כפול לשנים, שזור לשלשה, משזר לששה, ארבע מכאן הא עשרים וארבעה.

תני שלשים ושתים: אילו אמר חוט א' כפול לשנים, שזור לארבע, משזר לשמונה, ארבע מכאן הא תלתין ותרין

תנא ארבעים ושמונה: אילו אמר חוט א' כפול לשנים, קליעה לשלשה, שזור לששה, משזר לשנים עשר, ארבעה מיכן הא ארבעים ותמניא

כתוב אחד אומר מעשה חושב, וכתוב אחד אומר מעשה רוקם. (שמות כח) מעשה

רוקם פרצוף אחד, מעשה חושב שני פרצופות. רבי יהודה ורבי נחמיה: חד אמר מעשה רוקם- ארי מכאן וחלק מכאן, מעשה חושב- ארי מכאן וארי מכאן. וחרנה אמר, מעשה רוקם- ארי מכאן וארי מכאן, מעשה חושב- ארי מכאן ונשר מכאן:

בשמונים ושתים ריבוא היתה נעשית וכו': ר' יצחק בר ביזנא בשם שמואל גוזמא. תמן תנינן תמיד2:2 פעמים היה עליה כשלש מאות כור. רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל גוזמא:

הלכה ג משנה בשר קדשי קדשים שנטמא בין באב הטומאה בין בולד הטומאה, בין בפנים של עזרה בין בחוץ, בש"א: הכל ישרף בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. ב"ה אומרים: הכל ישרף בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. ר"א אומר: שנטמא באב הטומאה- בין בפנים בין בחוץ ישרף בחוץ, שנטמא בולד הטומאה- בין בחוץ בין בפנים ישרף בפנים. ר"ע אומר: מקום טומאתו שם שריפתו:

גמרא בר קפרא אמר: אב הטומאה דבר תורה, ולד הטומאה מדבריהם. ר' יוחנן אמר: בין זה בין זה דבר תורה. וקשיא דר' יוחנן על דב"ש, דבש"א הכל ישרף בפנים חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין אב הטומאה בחוץ מה בין ולד הטומאה בחוץ, זה וזה לא דבר תורה הוא?!

ואפי' על דב"ה לא מקשיי"?! דב"ה אמר הכל ישרף בחוץ, חוץ מה שנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בפנים מה בין אב הטומאה בפנים, זה וזה לא דבר תורה הוא?!

לא הוו בה רבנן אלא על דבר קפרא! וקשיא דבר קפרא על דבית שמאי, דבית שמאי אומרים הכל ישרף בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין אב הטומאה בין בחוץ בין בפנים, זה וזה לא ד"ת הוא?! בגין דר"ע אמר מקום טומאתו שם תהא שריפתו.ע"כ כשנטמא בפנים, שורפין בפנים

ואפי' על דבית הילל לא מקשייא?! דב"ה אמר הכל ישרף בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בין בפנים בין בחוץ, זה וזה לא מדבריהם הוא?! יכניסו המשקין, וישרפו בפנים! בגין דר"ש אמר משכבו ומושבו של מצורע משתלחין חוץ לשלש מחנות: וה"ה למשקה זב וזבת--וה"ה למשקין טמאין דדמי ליה [וע"כ א"א להכניס הבשר עם המשקין הטמאין שעליו]ו???

הלכה ד משנה איברי התמיד ניתנין מחצי כבש ולמטה, במערב. של מוספין, ניתנין מחצי כבש ולמטה, במזרח. של ראשי חדשים, ניתנין על כרכוב המזבח .

השקלים והביכורים אינן נוהגין אלא בפני הבית. אבל מעשר דגן ומעשר בהמה ובכורות, נוהגין בין בפני הבית ובין שלא בפני הבית.

המקדיש שקלים וביכורים בזה"ז הרי זה קודש. ר"ש אומר: האומר "ביכורים קודש" אינן קודש:

גמרא איזהו כרכוב המזבח? אמה. בין קרן לקרן, מקום הילוך רגלי כהנים

מוספי שבת מוספי ר"ח מי קודם? ר' ירמיה סבר מימר מוספי שבת ומוספי ר"ח מוספי ר"ח קודמין. חייליה דר' ירמיה מן הדא: שירו של שבת ושירו של ר"ח, שירו של

ר"ח קודם. א"ר יוסה שנייה היא תמן דאמר ר' חייא בשם רבי יוחנן כדי לפרסמו ולהודיע שהוא ר"ח. ברם הכא מוספי שבת ומוספי ר"ח מוספי שבת קודמין על שם כל התדיר מחבירו קודם את חבירו:

כיצד היה עושה? שוחט מוספי שבת. ואומר עליהן שירו של ר"ח

רש"א וכו': הא שקלים קדשו. רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון: בין אלו ובין אלו לא קדשו

תני גר בזמן הזה צריך להביא קינו ריבעת כסף. אר"ש ביטלה ר' יוחנן בן זכאי מפני התקלה. מהו מפני התקלה?

כהדא דתני אין מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין בזמן הזה, ואם הקדיש או העריך או החרים, הכסות תשרף, הבהמה תיעקר. כיצד נועל בפניה הדלת והיא מתה מאיליה. והמעות ילכו לים המלח:

עבר והקדיש? גר שהפריש רובע לקינו מן מה דאמר ר"ש ביטלה ר' יוחנן בן זכאי מפני התקלה. הדא אמרה עבר והקדיש קדשו.

רבי יודה ענתודרייא בעי קומי רבי יוסי, הכא את אמר קדשו והכא הפריש שקל בזה"ז את אמר לא קדשו? א"ל תמן לכך אין מקדישין לכתחילה לפי שמצוה להקריב מתרומה חדשה והיאך ה"ל ישנה שמא יבנה הבית כבראשונה ותתרם תרומת הלישכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן כיון שאים ייבנה ביה"ק בא' בניסן, יביאו מתרומה חדשה

והכא מאי אית לך למימר, קינו של גר אינו צריך חדשה! ואם הקדיש קדוש ויניחנה עד שיבנה בית המקדש

רב המנונא ורב אדא בר אהבה בשם רב הלכה כר"ש

תם ונשלם מוצש"ק ויקהל כ"ג אדר א תשע"א שבח לאל בורא עולם

הוגה מחדש ונשלם כב מרחשוון תשעד

עוד פעם יום ב תצא תשעה הוגה מחדש

עוד הפעם בס"ד ב שלח תשף והרבה לפי הגהות הגר"א [אך לא הכל] עוד הפעם עש"ק שלח תשפא

רקון

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי ראש השנה

1)הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה (ועשיתי כזה ## [לפי הקושי])

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...Paragraphs & punctuation marks

This work will *only* be appreciated by one who has experienced with the standard edition

בחמלת ה' עלי ניסן תשע"א

יהושע יהודה גליק

**היא סימן שהגהתי בסוגיא מדעת עצמי ## סימן שיש קושי

נגמר בס"ד ח ניסן תשע"א הוגה מחדש שבט תשעד וחזר והוגה תשרי תשעח ונגמר בס"ד ח תשרי. נעזרתי מאת הרב יהושע בוך [אור לישרים] יהא ברוך

מסכת ראש השנה פרק א

הלכה א משנה ארבעה ראשי שנים הן: באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים. באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה ר' לעזר ור' שמעון אומר באחד בתשרי:

גמרא כתיב (שמות יב) החדש הזה לכם ראש חדשים לכם הוא ראש, ואינו ראש לא לשנים ולא לשמיטים ולא ליובלות ולא לנטיעות ולא לירקות. ואימר לכם הוא

ראש ואינו ראש לא למלכים ולא לרגלים? רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן כתיב (דברי הימים ב ג) ויחל לבנות בחדש השני, בשני, בשנת ד' למלכותו. הקיש שנת ארבעה למלכותו, לשני שבחדשים. מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן, אף שני שבשנת ארבע למלכותו,(...כתב "בשני" ללמדך זה...) אין מונין אלא מניסן. או אינו אלא שנים בחדש כל מקום שנאמר שנים בחדש פירש. או אינו אלא שנים בשבת? לא מצאנו חשבון זה מן התורה. והא כתיב (בראשית א) ויהי ערב ויהי בקר יום שני! אין למידין מברייתו של עולם. והיי דין הוא שני שבחדשים, והיי דין הוא שני שבשנים? ר' חנניה ור' מנא חד אמר ויחל לבנות בחדש השני זה שני שבחדשים, בשני זה שני שבשנים. וחורנה אפילו מיחלף לית בה כלום.

ר"ש בר כרסנא בשם רבי אחא שמע לה מן הדא (שמות יב) החדש הזה לכם מיעט, ראשון הוא לכם מיעט, מיעוט אחר מיעוט לרבות למלכים ורגלים.

וירבה לשנים ולשמיטות וליובלות ולנטיעה ולירקות?

לית לך אלא ככהיא דא"ר יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו הקיש שנת ארבע למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע למלכותו אין מונין אלא מניסן. ר' יונה ר' יצחק בר נחמן בשם ר' חייה בר יוסף ויחל לבנות בחדש השני זה שני שבחדשים. בשני זה שני שבשנים. וכשהוא אומר בשנת ארבע למלכותו, הקיש שנת ארבע למלכותו לשני שבחדשים, מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן, אף שני שבשנת ארבע למלכותו אין מונין אלא מניסן.

תני שמואל ופליג (שמות יט) בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים מיכן שמונין חדשים ליציאת מצרים. אין לי אלא חדשים שנים מנין? (במדבר ט) וידבר ה' אל משה במדבר סיני בשנה השנית. אין לי אלא לשעה לדורות מנין? (מלכים א ו) ויהי בשמנים שנה וארבע אמות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים וגו' משנבנה הבית התחילו מונין לבנינו. (מלכים א ט) ויהי מקץ עשרים שנה אשר בנה שלמה את שני הבתים וגו' לא זכו למנות לבנינו, התחילו מונין לחרבנו. (יחזקאל מ) בכ"ה שנה לגלותינו בראש השנה בעשור לחדש וגו'. לא זכו למנות לעצמו התחילו מונין למלכות שנאמר (חגיי א) בשנת שתים לדריוש. (דנייאל י) בשנת שלש לכורש מלך פרס. ואומר ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו הקיש שנת ארבע למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע למלכותו אין מונין אלא מניסן.

ר' לעזר בשם ר' חנינה אף למלכי אומות העולם אין מונין אלא מניסן (חגיי א) בששי בשנת שתים לדריוש (זכריה א) בשמיני בשנת שתים לדריוש. נאמר בשמיני בשנת שלש! אים מתחלפת השנה בתשרי! חיפה אמר: שמיני נאמר תחילה אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה.

א"ר יונה כתיב (חגיי ב) ועתה שימו נא לבבכם מן היום הזה ומעלה מטרם שום אבן אל אבן בהיכל ה'. הא כיצד? בששי הוסד, בשמיני נאמר המקרא הזה. אחר שהחלו לבנות בית ד' והוטב מצב הכלכלי, הנביא אומר: שימו לב כי "טרם" בניתם, לא היה טוב....

אין תימר "לא שמו" המקרא "ועתה..." שנאמר בשמיני, נאמר בשעה שעדיין לא שמו יאות אמר

חיפה. אין תימר "כבר שמו" לא אמר חיפה כלום.

והכתיב (נחמיה א) (שם) ויהי בחדש כסליו שנת עשרים. ויהי בחדש ניסן שנת עשרים ולא כתיב שנת21! תיפתר כר' אלעזר. דרבי אלעזר אמר כל שנה שלא נכנסו לה שלשים יום, אין מונין אותה שנה שלימה.

התיב רבי יצחק והכתיב (בראשית ח) ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון היינו ניסן באחד לחדש אלמא יום אחד בשנה חשיב שנה! [ותני עלה: שנת המבול אינו עולה מן המנין ל"ש כאן]. תיפתר כר' אליעזר. דר' אליעזר אומר בתשרי נברא העולם ולדידיה איירי קרא זה באחד בתשרי, ושפיר יש ששה חדשים משנה החדשה

והכתיב (שמות מ) ויהי בחדש הראשון, בשנה השנית באחד לחדש, הוקם המשכן. אין תימר שנת שלישית היא, ע"י שלא נכנסו שלשים יום אין מונין אותה שנה שלימה. באמת היה כבר שנה שלישית רק התורה קראה "שנית" כיון שלא נכנס' 30 יום והכתיב (במדבר י) ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש והא אית בשתא חמשין יומין ואין מונין אותה שנה שלימה!! הדא מן תתובתה דר' יצחק דאינין קשיין רואים שאף יום אחד בניסן כבר נקרא ע"ש שנה הבאה

בין כמאן דאמר מניסן מונין, בין כמאן דאמר מתשרי מונין, מה ביניהון? אמר ר' יונה שטרות יוצאות ביניהון. לוה מלוה באייר, וכתב בה שנייה למלכות. מכר מכירה במרחשון, וכתב בה שנייה למלכות. מאן דאמר מניסן מונין, מלוה קדמה. מ"ד מתשרי מונין, מכירה קדמה.

כיצד למלכים? מת באדר ועמד מלך באדר, נמנית שנה לזה ושנה לזה. א"ר יונה והיא שנכנס לניסן די לא כן כהדא (מלכים ב טו) וימלך ירח ימים בשומרון

אין לך לעמוד על שני מלכי ישראל אלא משני מלכי יהודה ולא על שני מלכי יהודה אלא משני מלכי ישראל.

כתיב (מלכים א ב) והימים אשר מלך דוד על כל ישראל ארבעים שנה וגו' וכתיב (שמואל ב ה) בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים, ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים. בכלל חסירים, ובפרט יתירים ?! רבי יצחק בר קצצתה בשם ר' יונה שלשים ושתים ומחצה היו,בירושלים אלא בשביל לחלוק לו כבוד לירושלם הוא מונה אותן שלימות. יהודה בי רבי אומר חשבון מרובה 40 בולע לחשבון ממועט. נבלע חצי השנה [לא קחשיב ליה]

א"ר שמואל בר נחמן (שמואל ב ז) והיה כי ימלאו ימיך. אמר לו הקב"ה, דוד! ימים מליאים אני מונה לך, איני מונה לך ימים חסירים. שלמה בנך בונה בית המקדש אלא להקריב קרבנות חביב עלי משפט וצדקה שלך יותר מכל הקרבנות! שנאמר (משלי כא) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח.

רב חונא אמר כל אותן ששה חדשים שהיה דוד בורח מפני אבשלום בנו בשעירה היה מתכפר כהדיוט.אינם נמנין לשני מלכות

א"ר יודן בי ר' שלום כתיב (מלכים א יא) כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל. אמר לו הקב"ה אני אמרתי לך (דברים ב) אל תתגרו בם. וביקשת להתגרות בם חייך שאינן נימנין לך.

מאן תנא רגלים? ר"ש. דר"ש אמר שלשה רגלים כסדרן, בלבד חג המצות ראשון. אשכחת אמר פעמים חמשה פעמים ארבעה פעמים ג'. לפני עצרת חמשה, לפני החג ארבעה, לפני הפסח שלשה.

רבי לעזר בי ר"ש אמר ובלבד חג הסוכות אחרון. אשכחת אמר פעמים שלשה, פעמים שנים, פעמים אחד.

וחכ"א רגל שפגע בו תחילה, ובלבד

שיעברו עליו רגלי שנה כולה=שלש רגלים שלא כסדרן

כתיב (ויקרא כג) מלבד שבתות ה' ומלבד מתנותיכם וגו'. אשר תתנו לה' מה ת"ל שיכול אין ליקרב ברגל אלא קרבנות הרגל בלבד, מנין קרבנות היחיד וקרבנות הציבור שהוקדשו ברגל שיבואו ברגל, שהוקדשו לפני הרגל שיבואו ברגל? תלמוד לומר מלבד שבתות ה'. אשר תתנו לה' אלו עופות ומנחות לרבות את כולם שיהו קריבין ברגל. יכול רשות? תלמוד לומר (במדבר כט) אלה תעשו לה' במועדיכם אלה קבען חובה שיהו כולן קריבין ברגל. יכול באיזה רגל שירצה? ת"ל (דברים יב) ובאת שמה והבאתם שמה אם להתיר שמה אלא זה רגל הראשון שפגעת בו. יכול אם עובר אחד מהן. ולא הביא יהא עובר עליו משום בל תאחר? תלמוד לומר אלה תעשו לה' במועדיכם. רבי שמעון אומר שלשה רגלים כסדרן. כיצד? נדר לפני הפסח עד שיעברו עליו פסח ועצרת וחג. נדר לפני העצרת עד שיעברו עליו עצרת וחג ופסח ועצרת וחג. נדר לפני החג עד שיעברו עליו החג ופסח ועצרת וחג.

בעון קומי ר' אילא עד כדון בעשה בלא תעשה מניין? ת"ל (דברים יב) ובאת שמה והבאתם שמה מה אנן קיימין אם בעשה הרי כבר אמור, אלא אם אינו עניין בעשה תניהו עניין בלא תעשה.

פסחים בזמנן מהו שיעבור?=לא הביא קרבן פסח, אים עובר גם על ב"ת? אשכחת תני פסחים בזמנן עובר. דלא כן מה אנן אמרין?למה לא? א"ר שמואל בריה דר' יוסה בי ר' בון שלא תאמר שאם אבד ונמצא מאחר שכיפרו בו הבעלים, גופו קרב שלמים.ובכה"ג וודאי שיש לו 3 רגלים— עד כדון צריכה, פסחים בזמנן מהו שיעבור?

בעון קומי ר' זעירא בין רגל לרגל מהו שיעבור?אים יש חיוב בכל "יום ויום" התיב ר' בא והתני חגיגה שלא קרבה בראשון תיקרב בשני. ומתירין לו לעבור?! ועוד מן הדא (דברים כג) ועשית בעשה, תשמר בלא תעשה כלום הוא עובר על עשה ועל לא תעשה לא עד שיעברו עליו ג' רגלים.כשם שאין ל"ת, כך אין עשה

ר' אבין בשם רבנן דתמן באומר הרי עלי עולה להביאה בשני בשבת כיון שבא שני בשבת ולא הביאה עובר.

שלמה שנתו את מפיל יום האחרון, והוא עובר על כל יום ויום. every day, “following” the last day of his year

אין כיני עברו עליו שלשה רגלים, את מפיל את רגל האחרון והוא עובר על כל רגל ורגל=עובר על כל רגל "אחר" רגל האחרון

ר' בון בר חייה בעי, שלמה שנתו בעצרת, כגון שנדר ו סיון תשעז [ועצרת היתה אתמול ביום ה סיון ועכשיו ה סיון תשעח ויום טוב היא! [והרי עובר משום שנה בלי רגלים] איפשר לומר הוא אינו כשר, ועובר?! כיון שא"א להביא קרבנו ביו"ט, איך עובר? [כהדא (שמות כג) לא ילין חלב חגי עד בקר. ואימורי חול של פסח קריבין בי"ט?! א"ר אבהו קיימתיה בשחל י"ד להיות בשבת. אין חגיגה באה עמו!כשחל ע"פ בשבת אין מביאין חגיגה! אמרת תורה הקריבהו מבעוד יום, שלא יבוא לידי בל תלין] והכא הקריבהו מבעוד יום שלא יבוא לידי בל תאחר. א"ר חיננא אילו עבר והביא, ביו"ט שמא אינו כשר?! מאחר שאילו עבר והביא כשר, עובר.

כתיב (דברים ט) לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה. שנה לו ושנה לתמורתו. שנה לתם ושנה לבעל מום. שנה לבכור ושנה לקדשים. שנה בשנה מלמד שהבכור נאכל לשני ימים ולשתי שנים. היך עבידא? שוחטו בערב ראש השנה, ואוכלו ערב ראש השנה ובראש השנה.

תני ר' ישמעאל נולד לו מום בט"ו יום בתוך שנתו, רשאי לקיימו לאחר שנתו עד ט"ו יום. א"ר אילא זאת אומרת שאין שנתו של בעל מום מחוורת מה"ת

א"ר יוסה מתני' מסייעא לר' אילא הבכור בזמן הזה רשאי לקיימו אפילו ד' וחמש שנים עד שלא הראהו למומחה

שייך לעיל[מה אנן קיימין? אם לתם הא כבר אמור, אלא אם אינו ענין לתם תניהו ענין לבעל מום]

אחד בכור ואחד כל הקדשים עובר עליהם משום רגלים בלא שנה, שנה בלא רגלים. ניחא רגלים בלא שנה, שנה בלא רגלים?! היכי משכחת לה? תמן אמרין תיפתר שהיה מחוסר זמן לפסח. כמה דאת אמר תמן הראוי למקצת פסח ראוי לכולה, ואמור אוף הכא הראוי למקצת שנה ראוי לכולו! =אים רגלים אין כאן—שנה אין כאן.... א"ר אבא מרי תיפתר שהיתה עצרת הבאה בשבעה, ונולד בששה, והיתה עצרת בחמשה עבר שנה בששה, אבל לא "רגלים"

ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירה כתיב (ויקרא כז) לא יבקר בין טוב לרע. עבר וביקר מהו שיעבור?לוקה עליו? אמר ליה כל דבר=לאוו שבא להתיר אינו עובר, מה בא להתיר? כאן התורה התירה להקדיש בעלי מומין. ואיצטריך קרא להתיר בעל מום

תמן תנינן נגעים14:7 ביום השמיני מביא שלש בהמות: חטאת ואשם ועולה, והדל היה מביא חטאת העוף ועולת העוף. ואין חטאת מחוסרת זמן אצל אשם? א"ר לעזר כאן התירה התורה להקדיש מחוסרי זמן. ר' בא בר ממל בעא קומי ר' אימי כתיב במצורע בשמיני יביא. עבר ולא הביא מהו שיעבור? אמר ליה כל דבר שבא להתיר אינו עובר. מה בא להתיר? כהיא דאמר רבי לעזר כאן התירה התורה להקדיש מחוסר זמן.

נזיר טמא...אמר רבי יוסי בי ר' בון כל שבעה אין אומר לו הבא. מיכן ואילך אומר לו הבא נזיר טמא שמאחר, עובר

מתני' פליגא על ר' יוסי בי ר' בון כולהם נזיר ומצורע מתכוונין =מאחרין וממתינין ומביאין קרבנותיהן ברגל.בחול המועד. אלמא ליכא משום ב"ת! פתר לה במצורע. דליכא ב"ת [כדלעיל] ניחא נזיר, מצורע לא מחוסר כפורים הוא?! והא תנינן ההלל והשמחה שמונה, ואיך יאכל בשלמי-שמחה? פתר לה בנזיר. ר' זכריה חתניה דר' לוי בעי רישא שמחה שמונה אתון פתרין בנזיר, וסיפא כולהם מתכונין.. במצורע?!! במאי מוקמת לה!! [א"ר חנניה בריה דר' הלל לא כבר איתתבת תמן עיין בסוכה שם ואמר ר' יוסה קיימה ר' אבודמא נחותה בכהנים בשעיר, אוף הכא הכהנים בשעיר.]

רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה כתיב (ויקרא יב) וביום השמיני ימול עבר ולא מל? אמר ליה (דברים כג) כי תדר נדר לה' אלהיך לא תאחר לשלמו דבר שהוא ניתן לתשלומין יצא זה שאינו ניתן לתשלומין.

לא תאחר לשלמו ולא את חליפיו. כהדא דתני (ויקרא יז) ואל פתח אוהל מועד לא הביאו, ולא את חליפיו. מפרש לה...

א"ר יונה פירשה לוי בן סיסי קומי רבי: באומר הרי עלי עולה, ועברו עליה שלשה רגלים. והביא אחרת והקריבה מיד, הייתי אומר יופטר מן הראשונה, לפום כן צריך מימר לא תאחר לשלמו ולא חליפיו. כ אינו יוצא ב"חליפיו" א"ר יוסה אם באומר הרי עלי מיד הוא עובר!! =איך ס"ד שיופטר?!

אלא כן אנן קיימין: באומר הרי זה עולה, ועברו עליה ב' רגלים, והביא אחרת תחתיה, =שהומם ופדאו וחיללו על אחר ולא הקריבה מיד, ועבר עליה רגל שלישי,

הייתי אומר תצטרף עם תמורה שלשה רגלים, לפום כן צריך מימר לא תאחר לשלמו ולא את חליפיו. שאינו מצטרף

(דברים כג) כי דרוש ידרשנו- אלו חטאות ואשמות. ה' אלהיך- זה הקדש בדק הבית. מעמך- זה לקט שכחה ופיאה. (שם) והיה בך חטא- ולא בקרבנך חטא. דלא כן מה אנן אמרין? א"ר שמואל בריה דרבי יוסה בי רבי בון שלא תאמר שמא ימצא זבח פסול שאין הזבח נפסל בכך לפום כן צריך מימר והיה בך חטא בך ולא בקרבנך חטא. (שם) מוצא שפתיך תשמר ועשית תשמר ועשית- להזהיר ב"ד שיעשוך. רבנן דקיסרין בשם ר' אבינא מיכן למשכון (שם). כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה. ויש נדר קרויה נדבה?! אלא לחייב על כל נדר ונדר ועל כל נדבה ונדבה.

אי זהו נדר שאמרו? האומר הרי עלי עולה. ואיזהו נדבה שאמרו? האומר הרי זה עולה. ר' חמא חבריהון דרבנן בעי אמר הרי עלי חזר ואמר הרי זו? רבי חיננא בעי לא מסתברא די לא, אמר הרי זו וחזר ואמר הרי עלי, איסור חמור חל על איסור קל. אין איסור קל חל על איסור חמור.

הוסיפו עליהן שכר בתים ותרומת שקלים. שכר בתים- א"ר יונה והוא שאמר שנה זו. אבל אם אמר שנה אחת נותן מעת לעת.

ותרומת שקלים- כהיא דא"ר שמואל בר יצחק כתחילתה (שמות מ) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן ותני עלה ביום שהוקם המשכן בו ביום נתרמה התרומה. ר' טבי ר' יאשיהו בשם כהנא נאמר כאן חדשי ונאמר להלן חדשי מה חדשי שנאמר להלן אין מונין אלא מניסן אף חדשי שנאמר כאן אין מונין אלא מניסן. א"ר יונה שבק ר' טבי ראשה, ואמר סופא?! דלא כן כהדאי דתני (במדבר כח) זאת עלת חדש בחדשו יכול יהא תורם בכל חדש וחדש ת"ל בחדשו. לחדשי- בחדש אחד הוא תורם לכל חדשי השנה. יכול באי זה חדש שירצה? נאמר כאן וחדשי ונאמר להלן חדשי, מה חדשי שנאמר להלן אין מונין אלא מניסן, אף חדשי שנאמר כאן אין מונין אלא מניסן.

תמן תנינן ר"מ אומר: באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה. בן עזאי אומר: האלוליים מתעשרין בפני עצמן. אמר רב חונה טעמיה דר' מאיר עד כאן הן מתמצות לילד מן הישנות, מיכאן והילך הן מתחילות לילד מן החדשות. =מאותן שנולדו באביב בשנה הזו.

ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חונה טעמא דר' לעזר ור"ש. (תהילים סה) לבשו כרים הצאן- אלו הבכירות. ועמקים יעטפו בר- אלו האפילות. יתרועעו אף ישירו- אלו ואלו נכנסין לדיר להתעשר.

אמר בן עזאי הואיל ואלו אומר כך ואלו אומר כך יהו האלוליים מתעשרין בפני עצמן. הא כיצד? נולד לו חמשה, באב. וחמשה, באלול. וחמשה, בתשרי. אינן מצטרפין. נולד לו חמשה, בתשרי. וחמשה באב, הרי אלו מצטרפין

ובן עזאי מכריע על דברי תלמידיו?! ר"מ וראב"ש ר' ירמיה ר' מיישא בשם ר' שמואל בר רב יצחק שכן נחלקו עליה אבות העולם. מאן אינון אבות העולם? תני ר' יונה קומי ר' ירמיה ר' ישמעאל ור' עקיבה.

זאת אומרת בן עזאי תלמיד וחבר היה לר' עקיבה, אין תימר רביה, אית בר נש אמר לרביה, הואיל ו א ל ו אמר כן, ואלו אמר כן?!

ר' אבהו בשם ר' שמואל בר רב יצחק שמע מן הדא: אמר לו בן עזאי על החלוקין אנו מצטערין אלא שבאת לחלק עלינו את השוין. זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד היה לר' עקיבה. אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה כן?!

תמן תנינן מאחד בתשרי עד כ"ט באלול הרי אלו מצטרפין חמשה לפני ראש השנה וחמשה לאחר ראש השנה אינן מצטרפין. [חמשה לפני הגורן וחמשה לאחר הגורן, הרי אלו מצטרפין. אם כן למה אמרו שלש גרנות למעשר בהמה? שעד שלא הגיע הגורן מותר למכור ולשחוט, הגיעה הגורן לא ישחוט, ואם שחט פטור.] א"ר יוסה זאת אומרת מעשר בהמה לא עשו אותו לא כחנט ולא כשליש. אין תימר כחנט, ניתני כל ה מ ע ו ב ר י ם [לא נולדים] מאחד בתשרי עד כ"ט באלול, אין תימר כשליש, ניתני כל הנולדים עד עשרים ושנים בו. כדיי שיהא ראוי להתעשר (בן ח ימים) בשנה הזו ר' שמי בשם ר' בון בר חייה כשליש עשו אותו. כר"ש. דר"ש אמר מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר. קם רבי מנא עם ר' שמי א"ל את אמרת הדא מילתא? והא תנינן בן עזאי אומר האלוליים מתעשרין בפני עצמן. לא אפילו נולד עד כ"ט באלול. אית לך מימר בן עזאי כר"ש? לא כרבנן הוא?! כמה דאת אמר על דבן עזאי מניחן אותן שנולדו בכד אב לגורן הבא והן מתעשרין עם בני אלול. כן את אמר על דרבנן מניחן ומעשרן לשנה הבאה, והן מתעשרין עם בני שנתן [אותן שנולדו בכד אלול,ממתין עד ו תשרי ומכניסן יחד עים שנה הבאה]

אמר רב חונה זאת אומרת ימים שהבכור מחוסר זמן בהן, עולין לו מתוך שנתו. אמר רבי מנא ר' יונה אבא שמע לה מן הדא (דברים טז) כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדש לה' אלהיך הא כיצד משעת לידתו את מונה לו:

הלכה ב משנה באחד בתשרי ר"ה לשנים ולשמיטין וליובלות ולנטיעה ולירקות

באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרין בט"ו בו:

גמרא שנים מניין? כתוב אחד אומר (שמות כג) וחג האסיף בצאת השנה וכתוב אחד אומר (שמות לד) וחג האסיף תקופת השנה. אי זהו חדש שיש בו חג ותקופה ואסיף, ושנה יוצא בו, אי זה זה? זה תשרי! אין תימר טבת, אית ביה תקופה, ולית ביה חג ואסיף. אין תימר ניסן, אית ביה תקופה וחג, לית ביה אסיף. אין תימר תמוז, אית ביה תקופה ואסיף, ולית ביה חג. ואי זה זה זה תשרי. אמרין חברייא קומי ר' יונה ויהא תמוז? אמר לון כתיב בחדש השביעי,תחוגו את חג הסוכות ואתון אמרין הכין?!

אמרין ליה ויהא תשרי! למה לא נקרא "תשרי" אמר לון על שמות חדשים את רבים עלי?! דא"ר חנינה שמות חדשים עלו בידם מבבל. בראשונה, בירח האיתנים שבו נולדו אבות מתו אבות נפקדו אימהות. בראשונה (מלכים א ו) בירח בול שבו העלה נובל והארץ עשויה בולות בולות. שבו בוללים לבהמה מתוך הבית. בראשונה (שם) בירח זיו שבו זיוו של עולם, הצמחים ניכרין והאילנות ניכרין. מיכן והילך (נחמיה ב) ויהי בחדש ניסן שנת עשרים (נחמיה א) ויהי בחדש כסליו שנת עשרים (אסתר ב) בחדש העשירי הוא חדש טבת.

רשב"ל אמר אף שמות המלאכים עלו בידן

מבבל. בראשונה (ישעיהו ו) ויעף אלי אחד מן השרפים (שם) שרפים עומדים ממעל לו מיכן והילך (דניאל ט) והאיש גבריאל (דניאל י) כי אם מיכאל שרכם.

לשמיטות מנין? (דברים טו) מקץ שבע שנים תעשה שמטה מה שנים מתשרי, אף שמיטות מתשרי. ליובלות מנין? (ויקרא כה) וספרת לך שבע שבתות שנים שבע פעמים. מה שנים ושמיטין מתשרי, אף יובלות מתשרי. התיבון והכתיב (שם) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי, בעשור לחודש! ר' יונה ור' יוסה תריהון בשם רבי שמואל בר רב יצחק כדי שיהו כל חדשי השנה שוין לא יהא חדש אחד נחלק לב' שנים. התיבון והתנינן באחד בשבט ר"ה לאילן כדברי ב"ש, ב"ה אומרים בט"ו בו. הרי אין כל חדשי השנה שוין וחדש אחד נחלק לב' שנים!!

כיצד לנטיעה? תני הנוטע והמבריך והמרכיב ל' יום לפני ר"ה ועלתה לו שנה שלימה, מותר לקיימו בשביעית. פחות מל' יום לפני ר"ה, ולא עלתה לו שנה שלימה, אסור לקיימן בשביעית.

אבל אמרו פירות נטיעה זושנטע 30 יום לפני ר"ה5751 אסורין עד ט"ו בשבט.של 5753 מ"ט? ר' יסא בשם ר' יוחנן (ויקרא יט) ובשנה הרביעית. מה את ש"מ? אמר רבי זעירא (ויקרא יט) שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל, ובשנה... אמר רבי בא בר ממל קומי ר' זעירה נראים דברים בשנטעו שלשים יום לפני ר"ה אבל אם נטעו פחות משלשים יום לפני ר"ה. איתא חמי שנה שלימה לא עלתה לו, ואת אמר הכין?!רק ממתין עד 15 אלול 5773 א"ל ואין כיני ואפילו נטעו שלשים יום לפני ר"ה יהא אסור עד ל' יום לפני ר"ה! מאי כדון? א"ר מנא מכיון שהוא עומד בתוך שנתו של אילן משלים שנתו.

כיצד לירקות? לקט ממנו ישראל ערב ר"ה עד שלא חשיכה, ועכו"ם (משום חלול יו"ט) משחשיכה, מעשר מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו.

ר' זעירה רבי אילא רבי לעזר בשם רבי הושעיה: חד אמר כבר יצאו רוב גשמי שנה כולה וכבר רובה של תקופהטבת מבחוץ. וחרונה אמר עד כאן הן חיין ממי השנה שעברה, מיכן והילך הן חיין ממי השנה הבאה. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דא"ר יסא ר' אילא רבי לעזר בשם רבי הושעיה כבר יצא רוב גשמי השנה כולה וכבר רוב התקופה מבחוץ הוי רבי זעירה דו אמר עד כאן הן חיין ממי השנה שעבר מיכן והילך הן חיין ממי השנה הבאה.

מעשה בר"ע שלקט אתרוג ונתן עליו חומרי ב"ש וחומרי ב"ה. ולמה לי אתרוג אפילו שאר כל האילן? תני כחומרי רבן גמליאל וכחומרי ר"א,דפליגי אי אזלי' באתרוג בתר חנט' או לקיט' רבן גמליאל ור' ליעזר על דב"ה אינון הוי! הא תרוויהו כב"ה ס"ל! א"ר יוסה בי רבי בון תיפתר שחנט קודם לט"ו בשבט של שנייה ונכנסה שלישית, על דעתיה דרבן גמליאל עישורי עני אזיל באתרוג בתר "לקיטה" על דעתיה דר' אליעזר עישורי שני. מה עשה? קרא שם על מעשר שבו, ופדייו ונתנו לעני:

הלכה ג משנה בארבעה פרקים העולם נידון: בפסח על התבואה. בעצרת על פירות האילן. ובראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון שנאמר (תהלים לג) היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. ובחג נידונין על המים:

גמרא אית תניי תני כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בר"ה.

אית תניי תני כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם ביה"כ.

אית תניי תני כולהם נידונין בר"ה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו.

אית תניי תני כל אחד ואחד נידון בזמנו וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו.

##מתני' כמאן דאמר כולהם נידונין בר"ה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו. דתנינן ובחג נידונין על המים.##

מילתיה דרב אמרה כולהם נידונין בר"ה וגזר דינו של אחד מהן מתחתם בר"ה. דתני בתקיעתא דרב זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב. ועל המדינות בו יאמר אי זו לחרב ואי זו לשלום אי זו לרעב ואי זו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות

ודלא כר' יוסה דר' יוסה אמר יחיד נידון בכל שעה מה טעמא (איוב ז) ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו. ותפקדנו לבקרים זו פרנסתו. לרגעים תבחננו זו אכילתו. ר' יצחק רבה בשם ר' מלך וציבור נידונין בכל יום. מה טעמא? (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו.

א"ר לוי (תהלים ט) והוא ישפט תבל בצדק ידין לאומים במישרים. הקב"ה דן את ישראל ביום בשעה שהן עסוקין במצות, ואת האומות בלילה בשעה שהן בטילין מן העבירות. שמואל אמר: משהוא דן את ישראל, הוא דן את האומות מה מקיים שמואל ידין לאומים במישרים? דנן ככשירים שבהן. מזכיר להם מעשה יתרו, מזכיר להן מעשה רחב הזונה.

ר' חייה בר בא בעי, תבואה שלקה בערב הפסח מאי זה דין לוקה? אין תימר משתא דעלת, עד כדון לא עלת! אין תימר משתא דנפקת, הכן הוות מורכה כל שתא מלקי כדון!כל כך האריך העונש!!

אלו שמתים מראש השנה ועד יום הכיפורים מאי זה דין הם מתים? אין תימר משתא דעלת עד כדון לא עלת! אין תימר בשתא דנפקא הכן הוון מורכין כל שתא ממות כדון!

ולא שמיע דא"ר קרוספא בשם ר' יוחנן שלש פינקסיות הם אחת של צדיקים גמורין ואחת של רשעים גמורין ואחת של בינוניים זה של צדיקים גמורין כבר נטלו איפופסי'verdict של חיים מראש השנה. זה של רשעים גמורין כבר נטלו איפופיס שלהן מראש השנה. של בינוניים כבר ניתן להן עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכיפורים, אם עשו תשובה נכתבין עם הצדיקים ואם לאו נכתבין עם הרשעים. מ"ט? (תהלים סט) ימחו מספר אלו הרשעים. חיים אלו הצדיקים. ועם צדיקים אל יכתבו אלו הבינוניים. רבי חנניה חבריהון דרבנן בעי ואין הקב"ה רואה את הנולד? ולא שמיע דא"ר סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין הקב"ה דן את האדם אלא בשעה שהוא עומד בה. מ"ט? (בראשית כא) אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם.

א"ר לוי כתיב (תהלים ה) לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך. למה? ששנאת כל פועלי און. דרש ר' ישׂשכר דכפר מנדי (איוב יד) כי הוא ידע מתי שוא, וירא און ולא יתבונן.

א"ר יהושע בן לוי (איוב ח) אם זך וישר הייתה אין כתיב כאן אלא אם זך וישר אתה א"ר חייה בר בא (משלי ל) זרזיר מתנים או תיש ומלך אלקום עמו. בנוהג שבעולם זה מבקש לנצח זרזירו וזה מבקש לנצח זרזירו אבל הקב"ה אינו כן אלא ומלך

אלקום עמו לא בעי תקום על דידיה (תהלים קג) כי לא לנצח יריב= לא לנצוח יריב.

א"ר לעזר פרא בסיליוס, או נימוס, או גריפות=לפני המלך החוק בטלthe king is above the law . בנוהג שבעולם מלך בשר ודם גוזר גזירה. רצה מקיימה, רצה אחרים מקיימים אותה. אבל הקב"ה אינו כן אלא גוזר גזירה ומקיימה תחילה. מאי טעמא? ושמרו את משמרת"י" אני ה' אני הוא ששימרתי מצותיה של תורה תחילה.

א"ר סימון כתיב (תהלים יט) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ה'. אני הוא שקיימתי עמידת זקן תחילה.

א"ר סימון כתיב (דברים ד) ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים וגו' ר' חמא בי ר' חנינה ור' הושעיה חד אמר אי זו אומה כאומה הזאת בנוהג שבעולם אדם יודע שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו שאינו יודע היאך דינו יוצא. אבל ישראל אינן כן אלא לובשים לבנים ומתעטפן לבנים ומגלחין זקנם ואוכלין ושותין ושמחים יודעין שהקב"ה עושה להן ניסים. וחורנה אמר אי זו אומה כאומה הזאת בנוהג שבעולם, השלטון אומר הדין היום! והליסטים אומר למחר הדין! למי שומעין? לא לשלטון! אבל הקב"ה אינו כן אמרו ב"ד היום ראש השנה הקב"ה אומר למלאכי השרת העמידו בימה יעמדו סניגורין יעמדו קטיגורין שאמרו בני היום ראש השנה. נמלכו ב"ד לעברה למחר הקב"ה אומר למלאכי השרת העבירו בימה יעברו סינגורין יעברו קטיגורין שנמלכו בני לעברה למחר. מ"ט? (תהלים פא) כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב אם אינו חוק לישראל, כביכול אינו משפט לאלהי יעקב. ר' קריספא בשם ר' יוחנן: לשעבר (ויקרא כג) אלה מועדי ה' מיכן ואילך אשר תקראו אותם. א"ר אילא אם קריתם אותם הם מועדי ואם לאו אינן מועדי.

אמר ר' סימון כתיב (תהלים מ) רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. לשעבר רבות עשית, מיכן והילך נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. א"ר לוי למלך שהיה לו אירלוגיןa clock כיון שעמד בנו מסרה לו. אמר רבי יוסה בר חנינה למלך שהיה לו שומרה כיון שעמד בנו מסרה לו אמר רבי אחא למלך שהיה לו טבעת כיון שעמד בנו מסרה לו אמר רבי חייה בר בא לנגר שהיו לו כלי נגרות כיון שעמד בנו מסרה לו אמר ר' יצחק למלך שהיו לו אוצרות כיון שעמד בנו מסרם לו ורבנן אמרי לרופא שהיה לו נרתיק של רפואות כיון שעמד בנו מסרה לו:

ובראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון. ר' אחא אמר כהדין דירין. ורבנן אמרי כהדא במגנימיןthe minutes of the court proceeding. מה טעמא (תהלים לג) היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. א"ר לוי היוצר יחד לבם כבר הבין את כל מעשיהם. אמר רבי לעזר בנוהג שבעולם מה נוח ליוצר הזה לעשות מאה קנקנים או להסתכל בהן? לא להסתכל בהן. אמר רבי ברכיה יוצרן רוצה שיהא ליבן יחיד אליו. אמר רבי אבון מי שהוא יחיד בעולמו כבר הבין את כל מעשיהן:

ובחג נידונין על המים. מתניתין דרבי עקיבה דרבי עקיבה אמר ניסוך המים דבר תורה. בשני (במדבר כט) ונסכיהם בששי ונסכיה בשביעי כמשפטם מ"ם יו"ד מ"ם מים. אמרה התורה הבא שעורים ביכורים בפסח שתתברך לפניך התבואה. הבא חיטים בכורים בעצרת שיתברכו לפניך פירות האילן. אמור מעתה ניסוך המים בחג שיתברכו לפניך המים.

תני רשב"י הרי שהיו ישראל כשירין בר"ה ונגזרו להם גשמים מרובין ובסוף חטאו. לפחות מהן א"א שכבר נגזר גזרה, מה הקב"ה עושה? מפזרן לימים ולמדברות ולנהרות כדי שלא תיהנה הארץ מהן. מה טעם? (איוב לח) להמטיר על ארץ לא איש מדבר לא אדם בו. הרי שלא היו ישראל כשירין בר"ה ונגזרו להן גשמים מעוטים ובסוף עשו תשובה, להוסיף עליהן א"א שכבר נגזרה גזירה, מה הקב"ה עושה להן? מורידן לארץ ומשיב עמהן טללים ורוחות כדי שתיהנה הארץ מהן. מ"ט? (תהלים סה) תלמי' רוה נחת גדודיה ברביבים תמוגגנה צמחה תברך.

(איוב כד) ציה גם חם יגזלו מימי שלג שאול חטאו. עונות שעשו ישראל בקייץשלא הפרישו המתנות גזלו מהן מימי השלג. כתיב (דברים יא) תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה. כהנא אמר מרשיתחסר אלף כתיב ועד אחרית שנה. מדוה לה בראשהלשון רש ועוני ויהב לה אחרית טבא בסיפא:

הלכה ד משנה על ששה חדשים השלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח. ועל אב מפני התענית. ועל אלול מפני ראש השנה. ועל תשרי מפני תקנת המועדות. ועל כסליו מפני חנוכה. ועל אדר מפני הפורים. וכשב"ה קיים יוצאין אף על אייר מפני פסח קטן:

גמרא ויצאו אף על העצרת? עצרת חתוכה היא.לעולם 50 יום אחר פסח! אשכחת אמר פעמים חמשה פעמים ששה פעמים שבעה. שלימים ה' כסדרן ו' חסירין ז'.

לא כבר יצאו באלול?! אלא בגין מודעא דאיתקדש ירחא.להודיע שראו הירח אמר ר' יהושע בן לוי אנא עריב לאילין דאזלין לנימוריןמדינה רחוקה מא"י שא"א לידע מתי יו"כ, יצומו ב ימים דלית חד מינהון מיית, מי אזל תמן חשין לצומא רבה תרין יומין. אמר לון רב חסדא למה אתם מכניסין עצמכם למספק הזה! חזקה שאין בית דין מתעצלים בו.בוודאי קידשו החודש בזמנו (יום 30 לאלול) אבוה דר' שמואל בר רב יצחק חש על גרמיה וצם תרין יומין, אפסק כרוכה מעיו ודמךנפטר:

הלכה ה משנה על שני חדשים מחללין את השבת על ניסן ועל תשרי.

שבהן השלוחין יוצאין לסוריא ובהן היו מתקנין את המועדות. וכשבית המקדש קיים מחללין אף על כולן מפני תקנת' הקרבן.

בין שנראה בעליל ובין שלא נראה בעליל מחללין עליו את השבת. רבי יוסי אומר אם נראה בעליל אין מחללין עליו את השבת.

מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן רבי עקיבה בלוד שלח לו רבן גמליאל אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשלן לעתיד לבוא:

גמרא מהו בעליל? מפורסם. כמה דאת אמר (תהלים יב) כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים. מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע בלוד. מפני שהן מ' זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה מעכבו. שלח לו ר"ג אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשלן לעתיד לבוא. לא נמצאת מעכבת את הרבים מלעשות דבר מצוה וכל המעכב את הרבים מלעשות דבר מצוה צריך נידוי. אמר ר' יהודה הנחתום ח"ו לא נתנדה ר' עקיבה אלא ראש גדרMayor of??? a city היה. ושלח ר' גמליאל והעבירו מראשיתו:

הלכה ו משנה אב ובנו שראו את החדש ילכו. לא שמצטרפין זה עם זה, אלא שמא יפסל אחד מהן יצטרף השני עם אחר. ר"ש אומר: אב ובנו וכל הקרובים כשירין לעדות החדש.

א"ר יוסי מעשה בטוביה הרופא שראה את החדש בירושלם הוא ובנו ועבדו משוחרר, וקיבלו הכהנים אותו ואת בנו ופסלו את עבדו. וכשבאו לב"ד קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את בנו:

גמרא טעם דר"ש כתחילתה (שמות יב) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן החדש הזה לכם ראש חדשים וגו'. קיבלו הכהנים אותו ואת בנו ופסלו את עבדו משם פסול.

וכשבאו לב"ד קיבלו אותו ואת עבדו ופסלו את בנו משם קרוב:

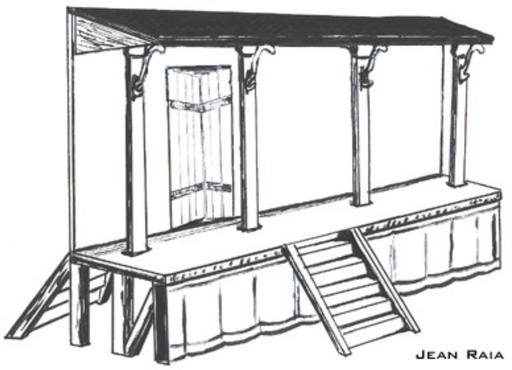
הלכה ז משנה אלו הן הפסולין: המשחק בקוביא והמלוה בריבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעית ועבדים.

זה הכלל: כל עדות שאין האשה כשירה לה, אף הן אינן כשירין:

גמרא זה המשחק בפסיפסין. אחד המשחק בפסיפסין ואחד המשחק בקליפי אגוזים ורימונים. מאימתי מקבלין אותו? משישבור את פסיפסיו ויבדק ויחזור בו חזרה גמורה.

מלוה בריבית, זה שהוא מלוה בריבית. מאימתי מקבלין אותם? משיקרע את שטרותיו ויבדק ויחזור חזרה גמורה.

מפריחי יונים, זה שהוא ממרה יונים. אחד ממרה יונים ואחד ממרה שאר בהמה חיה ועוף. מאימתי מקבלין אותו? משישבור את פגימיו a wooden structure for spectators ויבדק ויחזור בו חזרה גמורה.

סוחר שביעית, זה תגור שביעית. אי זהו סוחר שביעית? זה שהוא יושב ובטל כל שני שבוע, כיון שהגיעה שביעית התחילה מפשיט את ידיו ונושא ונותן בפירות עבירה. מאימתי מקבלים אותו? משתגיע שביעית אחר ויבדק ויחזור בו חזרה גמורה. תני רבי יוסי אומר שני שביעיות. תני בשם ר' נחמיה חזירת ממון, לא חזירת דברים! ויאמר הא לכם מאתים זוז וחלקום לעניים מה שנשתכרתי מפירות עבירה.

הוסיפו עליהן: הרועים והחמסנים והגזלנים וכל החשודין על הממון, עדותן בטילה. א"ר אבהו ובלבד ברועים בהמה דקה.

אמר רב חונה מאן תנא מפריחי יונים? ר' ליעזר. דתנינן תמן עדיות2:7 שנים בשם ר' לעזר: יוצא היא אשה בעיר של זהב. מפריחי יונים פסולין מן העדות.

א"ר מנא קומי ר' יוסה, כל ההיא דסנהדרין דקתני פסולי עדות כר' ליעזר?! א"ל דברי הכל היא. מהו דברי הכל היא? הכא א"ר יוסה, יודעין אנו שהוא פסול מעדות ממון, מה בא להעיד? בעדיות2:7 כשם שהוא פסול מעדות ממון כך הוא פסול מעדות נפשות.

ועידי החדש כעידי נפשות אינון !

#והא תני זה הכלל כל עדות שאין האשה כשירה לה אף הן אינן כשירין לה אלמא

מפריח יונה פסול אף לנפשות! מאן תניתה רבנן? רבנן כר' ליעזר?! מודיי ליה?! פליגין עלוי!! #

רבי יונה בשם רב חונה כולהן דרבי ליעזר ?כל היכי דפסיל "מפריח", כר"א

אתיין אילין פלוגוותה כאילין פלוגוותה. דתני עד זומם פסול בכל עדות שבתורה דברי ר"מ. א"ר יוסי אימתי? בזמן שנמצא זומם בעדות נפשות, אבל אם נמצא זומם בעדות ממון, על הממון נחשד, ומממון נפסל. ואתייא דר' יוסי כרבנן, ודר"מ כר' אליעזר:

הלכה ח משנה מי שראה את החדש ואינו יכול להלך, מוליכין אותו על החמור אפילו במטה. אם צודה להן, לוקחין בידן מקלות. ואם היתה דרך רחוקה, לוקחין בידן מזונות. שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש שנאמר (ויקרא כג) אלה מועדי ה' מקראי קדש:

גמרא א"ר יצחק דיברה התורה בכל לשון (בראשית כד) והאיש "משתאה" לה. כל "גרב" שהוא מחזיק סאתים. אם "צודה" להם לוקחים בידן מקלות.(מילות לא שכיחות)

יכול כשם שמחללין את השבת להעיד עליהן, כך מחללין את השבת עליהן, להודיע שנתקיימו? ת"ל (ויקרא כג) אשר תקראו, על קריאתן את מחלל את השבת, אין את מחלל השבת להודיע שנתקיימו.

רשב"ל בעי, קצירת העומר מהו שתדחה את השבת ביום? התיב ר' אביי והא תנינןמנחות 10:9 מצותו לקצור בלילה, נקצר ביום כשר, ודוחה השבת. ולא קיבלה.דילמא מילי מילי קתני א"ר אחא חזר רשב"ל מן הדא:שם כיון שחשיכה אמר להן בא השמש אומר הין! בא השמש אומר הין! מה אנן קיימין? אם ללילה כבר הוא אומר, אלא אם אינו ענין ללילה תניהו ענין ליום.שדוחה

דבר שהוא דוחה את השבת ביום, מכשירין מהו שידחו את השבת בלילה? והתנינן תמיד1:3 העמידו עושה חביתין, לעשות חביתין! (קודם עלוה"ש) תיפתר בחול. תנא ר' חייה בר אדא זה סדר תמיד לעבודת בית אלהינו בין בחול ובין בשבת!

והתנינן מנחות10:4 קצרוהו ונתנוהו בקופות, הביאוהו לעזרה והיו מהבהבין אותו באור בלילה! כדי לקיים בו מצות קלי דברי ר' מאיר! רבי יוסה אומר מכיון שהתחיל במצוה בקצירה אומרים לו מרק. התיב ר' יודן קפודקייא קומי ר' יוסה הגע עצמך שבא מן העלייה,ולא קצרוהו בלילה מכיון שהתחיל במצוה אין אומרין לו מרק?!גם בכ"הג "מהבהבין...."!

התיב ר' יעקב בר סוסיי והתנינן שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש אמר להן, מכיון שהיום צריך ללילה ולילה צריך ליום כמו שכולו יום. אמר ר' יודה בי רבי בון ולא למפריעו הוא קדוש?! מכיון שהוא קדוש למפריעו הוא יום הוא לילה:

מסכת ראש השנה פרק ב

הלכה א משנה אם אינן מכירין אותו, משלחין עמו אחר להעידו.

בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל האדם, משקילקלו המינים התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן המכירין.

בראשונה היו משיאין משואות, משקילקלו הכותים התקינו שיהו שלוחין יוצאין:

גמרא א"ר יונה הכין צורכה מיתני: בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם, אם אינן מכירין אותו היו משלחין עמו אחר להעידו. אמר ר' יוסה אפילו

כמתניתין אתיא היא אם אינן מכירין אותו משלחין עמו אחר להעידו, למה? שבראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם.ובא תקלה והוצרך לתקן....

ועד אחד נאמן?! משלך נתנו לך, בדין היה שלא יהו צריכין עדים והן אמרו שיהו צריכין עדים והן אמרו עד אחד נאמן.

עד אחד מהו שיהא נאמן כשנים? היך עבידה? היו שנים, אחד הכל מכירין אותו, ואחד אין אדם מכירו, חבירו מכירו. חבירו מהו שיצטרף עם אחד מן השוק להעיד עליו? ר' זעירה רב חונה בשם רב אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני.בבלי כתובות 21א

לא צורכה די לא, היו שנים, אחד הכל מכירין כתב ידו, ואחד אין אדם מכירו, חבירו מכירו. חבירו מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו? אם כן נמצאת כל=3/4 העדות מתקיימת בעד אחד. א"ר יודן ויאות?! אילו שנים שיצאו מעיר אחת שרובה עכו"ם, כגון הדא סוסיתה, אחד הכל מכירין אותו שהוא ישראל, ואחד אין אדם מכירו, חבירו מכירו. חבירו מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו?שהוא יהודי ושיכשר לעדות אם אומר את כן לא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד?! והכא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד.

תמן תנינןיומא 2 אמר להן הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה, אם הגיע, הרואה אומר ברקי! מהו ברקי? ברקתהאיר תמן אמרי "ברק ברקא" הנהר מנהרא. ועד אחד נאמן?! שנייא היא הכא שאין את יכול לעמוד עליו.שאפשר לעמוד עליו (מילתא דעביד לגלויי...) וחש לומר עד דהוא עליל ונפק הוא מנהרא!שמא הוא משקר, ותוך כדיי ירידתו, האיר חכימא היא מילתה.ניכר הדבר (וירא לשקר)

אמר עד אחד נולד איש פלוני בשבת, מלין אותו על פיו. חשיכה מוצאי שבת, מטלטלין על פיו. ר' אמי מטלטל על פומה דמלייתה שואבי-מים רבי מתנייה מטלטל על איבריתה דזהרא.upon the "lamp-lighters" ר' אימי מל על פי נשים דאמרן שמשא הוות עדיין השמש מאיר(לעניין מילת תינוק שנולד בשבת) על סוסיתה.a heathen town in Palestine

מכירי מכיריו, מהו לחלל עליהן את השבת? נישמעינה מן הדא: א"ר נהוראי כאן שנייה מעשה שירדתי להעיד על עד אחד באושא ולא היו צריכין לי אלא עילה בקשתי להקביל פני חביריי.

ומה קלקול הוה תמן? שהיו אומרים עצרת לאחר השבת והיו יוצאין עליו מבערב בחזקת שנתקדש.they were manipulating, so that Azereth shall fall on Sabbath מעתה על ניסן לא יקבלינון, על שאר ירחיא יקבלינון! א"ר יוסי בי רבי בון עיקר קלקלתהון מן אדר הוות. מעתה כד היא דכוותהון,לא יקבלינון.כששייך לומר שרוצים לקלקל אין לית הוא דכוותהון, יקבלינון! זו מפני זו.

מעשה ששכרו בייתוסין שני עידי שקר להעיד על החדש שנתקדש ובא אחד והעיד עדותו והלך לו. ובא אחד ואמר עולה הייתי במעלה אדומים, ראיתיו רבוץ בין שני סלעים, ראשו דומה לעגל, אזניו דומות לגדי, וראיתיו ונבהלתי ונרתעתי לאחוריי, והרי מאתים זוז קשורים באפונדתי. אמרו לו הרי מאתים זוז נתונין לך במתנה, ושולחיך יבאו וילקו. אתה למה הכנסתה עצמך למספק? אמר להן ראיתי אותם מבקשין להטעות את חכמים אמרתי מוטב שאלך אני ונודיע לחכמים.

ומה קלקול הוה תמן? דהוון אילין מסבין יום דין אלו משאין יום זה ואילין מסבין למחר אלו משיאין למחר והיו סבורין שנמלכו ב"ד

לעברו והן מתקלקלין.

מי ביטל את המשואות? רבי ביטל את המשואות. והתיר רוצח נאמן להעיד להתרת עגונה. והתיר עד מפי עד. והתיר שיהו יוצאין עליו מבערב, בחזקת שנתקדש. א"ר אבהו אע"ג דאמר את בטלו את המשואות לא בטלו מים טיבריה.

ר' זעירא בעא קומי ר' אבהו, אילין דחמיין צפת, אלו שרואים צפת מהו דיסבון? מהו שישיאו? א"ל רבי ביטל את המשואות, צפת למה מסבה! אלא בגין מודעא דאינון ידעין רק לגרמייהו..

אין משיאין לילי זמנו, אלא לילי עיבורו. לילי זמנו אין משיאין מפני י"ט אבל משיאין לילי עיבורו.

אין משיאין אלא על החדשים המיושבין בזמנן.על חדשים ש"אינן" מעוברים מפני יום טובר"ה(=יום 30 אלול) שחל ביום ו שחל להיות בע"ש: ליל זמנו=ליל ר"ה אין משיאין, מפני י"ט. לילי עיבורו=ליל 31 אין משיאין, מפני כבוד שבת. שאם אומר את, משיאין בין על החדשים המיושבין בזמנן, בין על החדשים המעוברין שאינן מיושבין בזמנן. אם אומר את כן, אף הן סבורין שמא נמלכו ב"ד לעברו והן מתקלקלין:בחודש חסר, משיאין בליל 31. מפני אלול חסר שא"א בליל 30(מפני יו"ט) ע"כ משיאין מוצאי ר"ה. כשחל מוצאי ר"ה בשבת, משיאין מוצאי שבת, והכל יודעין שהחודש חסר---ומפני שבת דחוהו---כי בחודש מלא אין משיאין כל עיקר! (מפני קלקול כדלעיל....)

הלכה ב משנה כיצד היו משיאין משואות? מביאין כלונסות של ארז ארוכין וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן וכורך במשיחה ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור ומוליך ומביא מעלה ומוריד עד שהוא רואה את חבירו שהוא עושה כן בראש ההר השני, וכן בראש ההר השלישי. ומניין היו? לגריפינא, ומגריפינא לחוורן, ומחוורן לבית בלתין, ומבית בלתין לא זזו אלא מוליך ומביא מעלה ומוריד עד שהוא רואה כל הגולה לפניו כמדורת האש:

גמרא מהו עצי שמן? דדנין. א"ר יונה כהדין מקוזה.like a jumper in a zigzag א"ר זעירא דלא יהוון סברין דהוא כוכב. א"ר יוסה חמינן כוכב סלק ונחית. חמינן כוכב אזיל ואתי?!

תני בהרי מכוור וגדור.

אמר רב חונה כד סלקינן להכא סלקינן לראש בית בלתין, והוינן חמיין דקליא דבבל כאילין חגבייא: חגבים

הלכה ג משנה חצר גדולה היתה בירושלם ובית יעזק היתה נקראת ולשם כל העדים מתכנסין וב"ד בודקין אותן שם. וסעודות גדולות היו עושין להן בשביל שיהו רגילין לבא.

בראשונה לא היו זזין משם כל היום. התקין רבן גמליאל הזקן שיהו מהלכין אלפיים אמה לכל רוח.

ולא אלו בלבד, אלא אף חכמה הבאה ליילד והבא להציל מיד הדליקה מיד הגייס מיד המפולת הרי אלו כאנשי העיר ויש להן אלפיים לכל רוח:

גמרא מהו בית יעזק? ששם היו עוזקין את הלכה כמה דאת אמר (ישעיהו ה) ויעזקהו ויסקלהו וגו':

בראשונה לא היו זזין משם כל היום. חזרו ועשו אותם ככלי שבא חוץ לתחום משחשיכה, שמותר לטלטלו בתוך ארבעה אמות. חזרו ועשו אותם ככלים ששבתו בחצר שמותר לטלטן בחצר. עד שבא ר' גמליאל הזקן והתקין שיהו מהלכין אלפיים אמה לכל רוח.

תני אף בא למול את הקטן כן. מתניתא דרבי ליעזר דתנינן תמן ועוד אמר ר' אליעזר כורתין עצים לעשות פחמין

ולעשות ברזל:

הלכה ד משנה כיצד בודקין את העדים? זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון. ומכניסין את הגדול שבהן ואומרים לו אמור כיצד ראיתה את הלבנה. לפני החמה או לאחר החמה? לצפונה או לדרומה? כמה היה גבוה? ולאין היה נוטה? וכמה היתה רחבה. אם אמר לפני החמה לא אמר כלום

היו מכניסין את השני ובודקין אותו נמצאו דבריהן מכוונין עדותן קיימת. ושאר כל הזוגות שואלין אותן ראשי דברים לא שהן צריכין להן, אלא שלא יצאו בפחי נפש, בשביל שיהו רגילין לבא:

גמרא אמר רבי יוחנן אפילו טועה שבטועין אינו טועה בדבר הזה לפני החמה לאחר החמה.פשיטא שהיא לפני החמה! לא צורכא די לא, "פיגמתה" לפני החמה, פיגמתה לאחר החמה. תני בר קפרא תרתיי, לפני החמה לאחר החמה, פיגמתה לפני החמה פיגמתה לאחר החמה.

אמר רבי יוחנן כתיב (איוב כה) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו. מימיה של חמה לא ראתה פגימתה של לבנה. תני רבי שמעון ב"י לפי שהרקיע של מים והכוכבים של אש והן דרים זה עם זה ואינן מזיקין זה את זה לפיכך עושה שלום במרומיו. אמר ר' אבון המלאך עצמו חציו מים וחציו אש ואית ביה חמש גפין (דנייאל י) וגויתו כתרשיש ופניו כמראה ברק ועיניו כלפידי אש וגו'. א"ר לוי לעולם לית מזל חמי מה דקומוי, אין "המזל" רואה מה שלפניו (כדיי שלא יתקנא) אלא כבנ"א שעולין בסולם ופניהן הפוכין אלא כולהון סלקין כאילין דסלקין בסולמא הפיך. שלש מאות וששים וחמש חלונות ברא הקב"ה שישתמש בהן העולם. מאה ושמונים ושתים במזרח ומאה ושמונים ושתים במערב ואחד באמצעו של רקיע שממנו יצא מתחילת מעשה בראשית. מה שהחמה מהלכת לשלשים יום הלבנה מהלכת לב' ימים ומחצה. מה שחמה מהלכת בשנים חדשים, הלבנה מהלכת לחמשה ימים. מה שחמה מהלכת לג' חדשים, הלבנה מהלכת לז' ימים ומחצה. מה שהחמה מהלכת לו' חדשים הלבנה מהלכת לחמשה עשר יום. מה שחמה מהלכת לשנים עשר חדש הלבנה מהלכת לשלשים יום.

א"ר יונה לית כאן שיעורא,רוחב הירח אלא אפילו פרא מיכן.פחות מכאן

תני נראה באשש ובמים אין מעידין עליו אמר רבי חייה בר בא ראו אותו יוצא מענן זה ונכנס לתוך ענן אחר מעידין עליו כהדא ר' חנינה אזל לעין טב למימנא והוה אוירא מעונן, אמר, כדון אמרין, מה נטיל אוירא דהן סבא! עכשיו יאמרו הבריות "כמה כבד אוירו של זקן זה..." והקדיח לו הקדוש ב"ה ככברה ונראה מתוכה.

רבי חייה רבה הילך לאורו של ישן ד' מיל. ר' אבון משדי עלוי צררין ואמר לה: לא תבהית בני מריך! ברמשא אנן בעיין תיתחמי מיכא, ואת מיתחמי מיכא?! אל תבייש הני בוראך! בערב אנחנו צריכין לראותך מכאן, ואתה מתראה מכאן?! מיד איתבלע מן קומוי:

לצפונה לדרומה. אית תניי תני לצפונה דבריו קיימין אית תניי תני לדרומה דבריו קיימין מאן דאמר לצפונה דבריו קיימין מן טבת ועד תמוז מאן דאמר לדרומה דבריו קיימן מן תמוז ועד טבת.

כמה היה גבוה זה אומר מלא מרדע אחת וזה אומר מלא שני מרדעים. אית תניי תני דבריהן קיימין ואית תניי תני אין דבריהן קיימין מאן דאמר דבריהן קיימין, בהינון דהוון קיימין חד מלעיל וחד מלרע באותן שהיו

עומדין אחד מלמעלה ואחד מלמטה מאן דאמר אין דבריהן קיימין בהינון דהוון קיימין שווי.

כמה היה רחב? כשעורה, ויותר מכשעורה. ואם אמר לפני החמה לא אמר כלום:

הלכה ה משנה ראש ב"ד אומר מקודש וכל העם עונין אחריו מקודש מקודש בין שנראה בזמנו בין שלא נראה בזמנו מקדשין אותו ר"א בי ר' צדוק אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין אותו שכבר קידשוהו שמים:

גמרא תני רשב"י אומר (ויקרא כה) וקדשתם את שנת החמשים שנה שנים מקדשין ואין מקדשין חדשים. והא תנינן ראש בית דין אומר מקודש! מהו מקודש? מקויים.

תני לקידוש החדש מתחילין מן הגדול א"ר חייה רב אדא מתניתא אמרה כן ראש ב"ד אומר מקודש. תני לעיבור השנה מתחילין מן הצד א"ר זבידא, והן בייתא דלרע =בית "שלמטה" (בית הנשיא) לא נהגין כן. ולא שמיע דא"ר חייא בר מרייא ר' יונה ר' בא ר' חייה בשם ר' חייה בשם ר' יוחנן לקידוש החדש מתחילין מן הגדול לעיבור השנה מתחילין מן הצד. וכבר נכנס ר' יוחנן והוא היה הקטן שבהן אמרו לו אמור "הרי השנה מקודשת בעיבורה" אמר הרי השנה מקודשת בעיבור שהוסיפו.... א"ר יונתן ראה לשון שלימדנו בן הנפח! אילו אמר בעיבורה הייתי אומר אלו י"א יום שהחמה עודפת על הלבנה בכל שנה, אלא ב"עיבור שהוסיפו לה חכמים שלשים יום" ועיברוה.

ר' יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן: לעיבור הולכין אחר המינוי מי ש"נתמנה" ראשון, נכנס ראשון.

לבית הוועד שעוסקין בסוגיות הולכין אחר הרגיל מי שרגיל לבא, נכנס ראשון. והוא שיהא כל אחד ואחד מדבר במקומו כגון ר' חנינא פתח, ר"י ורשב"ל חתמין. ר' בא בר זבדא פתח, ר' חייא ור' יסא ור' אימי חתמון. ר' חגיי פתח, ר' יונה ור' יוסי חתמין.

כהנא איתמני קדמיי מן ר' יעקב בר אחא. עאל ר' יעקב בר אחא קדמיי מיניה, לעיבורא. אמר הכין מרה דשמועתא לא מקיים לה!

רבי חייה בר בא הוה קאים מצלי, עאל ר' כהנא וקם ליה מצלי מן אחוריי, עמד והתפלל מאחוריו מן דחסל ר' חייה בר בא צלותיה יתיב ליה דלא מיעבור קומוי, עמד במקומו, כדיי שלא יעבור לפני רב כהנא שהיה..מאריך בצלותיהן, מן דחסל רב כהנא א"ל הכין אתון נהיגין גביכון מצערין רברביכון! א"ל, ר' ! אנא מדבית עלי וכתיב על דבית עלי (שמואל א ג) אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם בזבח ובמנחה אין מתכפר לו אבל מתכפר לו בתפילה. וצלי עלוי, וזכה למיסב עד דאיתעבדון טפרוי סומוקן כהדא דקקה.זכה להזדקן עד שנעשו צפרניו אדומות כ?תינוק?

רשב"ל אקדמון ליה חד סב לעיבורה, ואעלוניה מן ההוא תרעא דלהלן. והוציאו את ר"ל אמר כן יהא בשכרן?! למה לא זכיתי.. ולא שמיע דא"ר קריספא בשם ר' יוחנן מעשה שעיברו השנה שלשה רועי בקר חד מינון אמר בכיר לקיש באדר מינץ (אם יהא חום בקרקע, ויצמח זרע הבכיר והאפילה יחד: חיטין שנזרעו בראש החודש והשעורין שנזרעו עכשיו)וחורנה אמר קדום באדר פוח ליחיך

ופיק לקיבליה. וחורנה אמר תור באדר בעדרייה ימות ובטל תונתה משכיה ישלח.(אם בבקר יהא קור חזק עד שיהא השור קרוב למות מחמת הצינה), **ובטיהרא בטול תאינה ידמוך** (ובצהרים יגדל כח החום עד שיהא השור מיצל בצל התאנה מחמת החום) (ו)**ישלח משכיה** (ויפשיט עורו, כלומר יתחכך בתאינה מחמת החום) - **דין הוא אדר, ואם - לאו לית דין אדר", וחד אמר: "אם קידום תקיף לחדא יהא יפח בלועך נפיק לקיבליה** (אם כבר תשש כח החורף כל כך שכשיהא רוח מזרחית חזקה מאד והיא מביאה צינה, ואתה מנשב בפיך ויוצא לקראתה ונפיחתך קשה מן הרוח ומחממתה) - **דין הוא אדר, ואם לאו** (שעדיין יש צינה חזקה) - **לית דין אדר** (אלא שבט)"; ואנן חמין שתא דלית חד מינהון, ועיברו את השנה על פיהם. א"ר חלבו והסכים ב"ד עמהן. [לא כן א"ר זעירה והן שיהו כולם מורין מטעם אחד מכיון דאילין מודיי לאילין ואילין מודיי לאילין כמו שכולן מורין מטעם אחד.] רבן שמעון בן לקיש מקפד על הדא מילתא?! חשש להיא דאמר רבי לעזר דאמר רבי לעזר (יחזקאל יג) והיתה ידי אל הנביאים החוזים שוא והקסמים כזב בסוד עמי לא יהיו זה סוד העיבור. ובכתב בית ישראל לא יכתבו זה המינוי. ואל אדמת ישראל לא יבואו זו ארץ ישראל. ואמר רבי לעזר כד סלקית להכא אמרית הא גבי חדא. כד מנוני אמרית הא גבי תרתיי. כד עלית לעיבורא אמרית הא תלתיהון גבי.

רבי בא בר זבדא בשם רב טעמא דרבי לעזר בי רבי צדוק כיון שבית דין של מעלן רואין שאין בית דין שלמטן מקדשין אותו הן מקדשין אותו:

הלכה ו משנה דמות צורות לבנה היו לו לרבן גמליאל בעלייתו בטבלה ובכותל שבהן מראה את ההדיוטות ואומר כזה ראית או כזה ראית מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שחרית במזרח וערבית במערב אמר רבי יוחנן עידי שקר הן וכשבאו ליבנה קיבלן ר"ג ועוד באו שנים ואמרו ראינו בזמנו ובלילה בעיבורו לא נראה וקיבלן רבן גמליאל. אמר רבי דוסה בן ארכינס עידי שקר הן האיך מעידין על האשה שילדה והרי כריסה בן שיניה! אמר לו ר' יהושע רואה אני את דבריך:

גמרא א"ר שמלאי טעמיה דר"י בן נורי כל חדש שנולד קודם לשש שעות אין כח בעין לראות את הישן אים המולד האמיתי היא לפני חצות, [וממילא אפשר לראות בלילה את החדש] אי אפשר לראות בבקר את הישן

ותני כן נראה ישן בשחרית לא נראה חדש בין הערבים, נראה חדש בין הערבים לא נראה ישן בשחרית.

א"ר חייה בר בא ולמה קיבלן ר"ג שכן מסורת בידיו מאבותיו פעמים מהלך בקצרה פעמים מהלך בארוכה:

הלכה ז משנה שלח לו ר"ג לר"י: גוזר אני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעותיך ביום שחל יה"כ להיות בחשבונך! הלך, ומצאו ר"ע מיצר. אמר לו ויש לי ללמד שכל מה שעשה ר"ג עשוי. שנאמר (ויקרא כג) אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אותם. בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות אלא אלו:

גמרא אצל מי שלח? מן מה דתני א"ר יהושע נוח היה לי מוטל על המטה ולא שלח ר"ג הדבר הזה. הדא אמרה אצל ר' יהושע שילח. ביד מי שילח? מן מה דתני כלשון זה אמר לו ניחמתני עקיבה הדא אמרה ביד ר"ע שילח.

מה היה לו ללמד? א"ר יוסה יודעין היינו

שאם קידשוהו שלא בעדים שהוא מקודש, ומה בא להעיד? שאם קדשוהו ואחר כך נמצאו העדים זוממין הרי זה מקודש! והא תנינן מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע בלוד. על ידי שהיו ארבעים זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה מעכבו אלמא קדשוהו שלא בעדים, אינו מקודש!

הלכה ח משנה בא לו ר"י אצל ר' דוסא בן הרכינס, אמר לו ר"ד לר"י אם באים אנו לדון אחר בית דינו של ר"ג, צריכין אנו לדון אחר כל ב"ד וב"ד שעמד מימות משה ועד עכשיו. שנאמר (שמות כד) ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל. ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים. אלא ללמדך שכל שלשה ושלשה שעמדו ב"ד על ישראל, הרי הן כבית דינו של משה. נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל י"כ להיות בחשבונו. עמד ר"ג ונשקו על ראשו, ואמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי! רב בחכמה ותלמידי שקיבלת עליך את דבריי:

גמרא כתיב (שמואל א יב) ה' אשר עשה את משה ואת אהרן ואשר העלה וגו' (שם) וישלח ה' את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל. ירבעל- גדעון. בדן- שמשון. יפתח זה יפתח הגלעדי. הקיש שלשה קלי עולם לשלשה אבירי עולם ללמדך שבית דינו של גדעון ושל יפתח ושל שמשון שקולין כנגד משה ואהרן ושמואל ולא עוד שסמך הגדולים מיכן ומיכן והקטנים באמצע:

עמד ר"ג ונשקו על ראשו ואמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שכל מה שאני גוזר עליו הוא מקיים

כתיב (תהלים קמד) אלופינו מסבלים וגו'. ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר אלופינו מסבלים אין כתיב כאן, אלא אלופינו מסבלים. אל תקרי שוא ופתח--רק שורק וקמץ בשעה שהגדולים סובלין את הקטנים כמעשה שלפנינו (שם) אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחבתינו.

רבן שמעון בן לקיש מסרס כ דריש לה להיפך מריו"ח הדין קרייא: אלופינו מסובלים אין כתיב כאן אלא אלופינו מסובלים בשעה שהקטנים סובלין את הגדולים כפשוטו אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחבתינו.

ר' שילה דכפר תמרתה בשם ר' (תהלים קז) עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו. משמש ידע מבואו עשה ירח למועדים. יום ראשון לחודש, נמנה משקיעת החמה שלפני ראיית הירח אמר ר' ברכיה כתיב (במדבר לג) ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בחמשה עשר. כד יטמע בלילי מועדא, ארבע עשר מטמיעין אית בה! כאשר "נטמן" ונשקע החמה בליל פסח, יש רק 14 "הטמנות" אים לא תמנה את ש"שקיעת החמה" של יום ראיית הירח, למפרע הוי משקיעת החמה את מונה ללבנה. א"ר סימון "והיו" על ידי זה וע"י זה. מונין גם לשמש [ש"יום ראשון" מתחיל "משקיעה" שעברה]

[אין מקדשין החודש היום, רק כשמולד האמיתי היתה כבר בתחילת לילה שעברה]

א"ר יוחנן (בראשית א) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. רשב"ל אמר "החדש" עד שיהא כולו מן החדש. אשכחת אמר מה דאר"י צריכה לרשב"ל ומה דאמר רשב"ל צריכה לר' יוחנן. אילו א"ר יוחנן ולא אמר רשב"ל, הוינן אמרין לא אמר אלא אפילו כולו מן החדש לא בעינן כ ל [רוב סגי] הוי צורכה להיא דאמר רשב"ל. או אילו ארשב"ל ולא א"ר יוחנן הוינן אמרין לא אמר אלא יום הא לילה לא. סגי בכל הי ו ם [ול"ב לילה] הוי צורכה להיא דאמר ר' יוחנן, וצורכה להיא דאמר רשב"ל:

מסכת ראש השנה פרק ג

הלכה א משנה ראוהו בית דין וכל ישראל, נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש, עד שחשיכה, ה"ז מעובר. ראוהו בית דין בלבד, יעמדו שנים ויעידו לפניהם ויאמרו מקודש מקודש. ראוהו שלשה והן ב"ד, יעמדו שנים ויושיבו מחבריהם אצל היחיד, ויעידו בפניהן ויאמרו מקודש מקודש. שאין היחיד נאמן על ידי עצמו:

גמרא כיני מתניתא או בית דין או כל ישראל.

ר' זעירה רבי אימי בשם ר' יהושע בן לוי: מעמעמין על הנראה, לעברו. ואין מעמעמין על שלא נראה, לקדשו.

ר' בא ור' חייה בשם ר' יהושע בן לוי: מעמעמין על שלא נראה, לקדשו. ואין מעמעמין על הנראה, לעברו.

**

מתניתא פליגא על ר' זעירה: ראוהו בית דין וכל ישראל, נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש עד שחשיכה, הרי זה מקודש. מפני שחשיכה, הא אם לא חשיכה, לא. הדא אמרה: אין מעמעמין על הנראה, לעברו.א"א "לדחות" את הנראה

מתניתא פליגא על ר' זעירא: יכול אם היה צריך כגון שלא ראו הירח שני ימים, נותנין לו שני ימים? =יעשו ר"ח ביום כט תלמוד לומר אתם. אין לו אלא יום אחד בלבד. הא יום ל עושין [אף שלא נראה] הדא אמרה: מעמעמין על שלא נראה, לקדשו.

מתניתא פליגא על רבי בא: יכול כשם שמעברין את השנה מפני הצורך, כך יקדשו את החדש מפני הצורך?=עמעום על שלא נראה, לקדש תלמוד לומר (שמות יב) החדש, אחר החדש הן הולכין. הדא אמרה: אין מעמעמין על שלא נראה, לקדשו.

מתני' פליגא על רבי בא: יכול אם לא נראתה הלבנה לשני ימים, יקדשו את החדש לשני ימים?והחודש יהא בת 31 יום תלמוד לומר (ויקרא כג) אתם, אלה הם. אין אלה מועדי. מפני שלא נראתה, הא אם נראתה, לא. שפיר אפשר להוסיף יום אחד אע"פ שנראה הדא אמרה מעמעמין על הנראה לעברו. **

הוו בעי מימר ולא פליגון, מה דאמר רבי זעירה, בשאר כל החדשים, מה דאמר רבי בא על ניסן ועל תשרי.רוצים שיהא אדר ואלול, חסר

רבי אומר ניסן לא נתעבר מימיו. שקלים 4:5 והתנינן: אם בא ניסן בזמנו... "אם בא" לא בא! ומתרץ באמת לעולם בא בזמנו.. רבי אמר תשרי לא נתעבר מימיו. והא תנינן אם היה החדש מעובר! אם היה, לא היה!

וכשקידשו את השנה באושא, ביום הראשון עבר ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה ואמר כדברי ר' יוחנן בן נורי. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היינו נהוגין כן ביבנה. ביום השני עבר רבי חנינה בנו של רבי יוסי הגלילי ואמר כדברי רבי עקיבה. אמר רבן שמעון בן גמליאל, כן היינו נוהגין ביבנה.

והא תני קידשוהו בראשון ובשני! מהו בראשון מהו בשני? ר' בא בשם רב "שנה ראשונה ושנה השנייה". והא תני ביום הראשון וביום השני! רבי זעירה בשם רב חסדא אותה השנה נתקלקלה.

קידשוהו קודם לזמנו או לאחר עיבורו יום אחד, יכול יהא מקודש? תלמוד לומר אתם אתם אלה הם מועדי אין אלה מועדי. לפני זמנו- כ"ט יום. לאחר עיבורו- ל"ב יום.

ומניין שמעברין את השנה על הגליות

שעלו ועדיין לא הגיע? ת"ל (ויקרא כג) בני ישראל מועדי. עשה את המועדות שיעשו אותן כל ישראל. א"ר שמואל בר נחמן והן שהגיעו לנהר פרת.

ר' יעקב בר אחא ר' אימי בשם רבי יהודה בר פזי קידשוהו ואח"כ נמצאו העדים זוממין, ה"ז מקודש. קם ר' יוסה עם ר' יהודה בר פזי א"ל אתה שמעתה מן אבוך הדא מילתה? א"ל כן אמר אבא בשם ר' יוחנן: אין מדקדקין בעדות החדש.

ב"ד שראו את ההורג אמרו אם רואין אנו אותו, אין אנו מכירין אותו, לא היו עורפין. דכתיב (דברים כא) ועינינו לא ראו, מ"מ והרי ראו.

וב"ד שראו את ההורג, אית תניי תני יעמדו שנים ויעידו לפניהן.עיין בבלי. אית תניי תני יעמדו כולן כל הבי"ד ויעידו במקום אחר. ר' יודה בר פזי בשם ר' זעירה כשם שהן חלוקין כאן כך חלוקין בעדות החדש. אים רק שנים "מתוך" הבי"ד מעידין לפני הבי"ד—או כולן מעידין בבי"ד אחר

ויקום חד ויתיב חד, ויקום חד ויתיב חד, שניי' היא שאין העד נעשה דיין.

כהדא: רב חונה הוה ידע שהדי לחד בר נש. אזיל בעי מידון קומוי וכפר ביה. א"ל ר' שמואל בר ר' יצחק בגין דאת ידע דרב חונה בר נשא רבה את כפר ביה! מה אילו ייזיל וישהד עלך קומי בית דין חורן! א"ל רב חונה ועבדין כן? א"ל אין! ושרא רב חונה גרמיה מן ההוא דינא, ואזל ואשהד עלוי קומי ב"ד חורן.

קרא ערר על חתימת ידי העדים, על חתימת ידי הדיינין. רבי בא בשם רב יהודה רצה לקיים בכתב ידי העדים מקיים, בכתב ידי הדיינים מקיים. ואני אומר אפילו בעד אחד אפילו בדיין אחד מקיים.

ביומוי דרבי אבהו אתון בעיי מימר "גואלינו" ואמרין "גאולתינו" וקבלון.היה "סימן" שראו הירח בימוי דר' ברכי' אישתתקון, אמר לון שמעתין דא תקדש ירחא? וארכינון בראשיהן, וקבלון: הרכינו ראשם, וקיבל, כאילו אמרו שראו הירח.

הלכה ב משנה כל השופרות כשירין חוץ משל פרה מפני שהוא קרן.א"ר יוסי והלא כל השופרות נקראו קרן! שנאמר (יהושע ו) והיה במשך בקרן היובל כשמעכם את קול השופר:

גמרא הוון בעיי מימר ולא פליגין, אשכחת תני ר' יוסה מכשיר בשל פרה וחכמים פוסלין. מ"ט דר' יוסי? והיה במשוך בקרן היובל. מ"ט דרבנן? (תהלים סט) ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס מקרן כתיב.אלמא "קרן" נקרא ורבנן כל השופרות נקראו קרן ונקראו שופר חוץ משל פרה שנקרא קרן ולא נקרא שופר. התיבון הרי של יעל הרי אינו קרוי לא קרן ולא שופר?וכשר

מאי כדון? כהיא דאמר רבי לוי שנייא היא שאין קטיגור נעשה סניגור:ע"כ יש לפסול פרה=עגל

הלכה ג משנה שופר של ר"ה של יעל פשוט, ופיו מצופה זהב, ושתי חצוצרות מן הצדדין. שופר מאריך וחצוצרות מקצרות שמצות היום בשופר:

גמרא א"ר יונה כדי שיפשטו לבם בתשובה. פיו מצופה זהב. ציפהו זהב מבפנים פסול, מבחוץ כשר. ציפהו מקום הנחת פיו, או שהיה קולו עבה מחמת הציפוי פסול.

א"ר יוסה הדא אמרה: פשוטה ששמע מקצתה מן המתעסק, יצא.

והיי דא אמרה? תקע בראשונה, ומשך בשנייה בשתים, אין בידו אלא אחת. וקשיא, אלמא בעינן תחלה וסוף!--ומתרץ כעין בבלי: אפסוקי

[ר' לשניים לא מפסקינן [ולא ברור לאיכן שייך תקיעה זה] אבא בר זמינא בשם ר' זעירה: אפילו אחת אין בידו. למה ראשה גבי סופה מצטרף, וסופה גבי ראשה מצטרף. לא ראשה אית לה סוף, ולא סופה אית לה ראש!]

הלכה ד משנה ובתעניות, של זכרים כפופין ופיו מצופה כסף, ושתי חצוצרות באמצע. שופר מקצר וחצוצרות מאריכות, שמצות היום בחצוצרות:

גמרא א"ר יונה כדי שיכופו את לבם בתפלה. קומי ריב"ל תקעין בתעניתא. רבי יוסה בעי ויתקעון קומיי בחצוצרתא? ולא שמיע דתני חצוצרות במקדש, אין חצוצרות בגבולין. ויתפללו לפניו עשרים וארבע? כהדא ר' יוחנן מתפלל בתשעה באב עשרים וארבע, ומפקד לתלמידוי לא תילפון מיני הדין עובדה, דצריכה ליה איבעי' ליה אבל הוא? תענית ציבור הוא? ט"ב דומה לאבילות או לת"צ (שמתפלל בו 24)? ר' יוסה בשם ר' יהושע בן לוי: אינו תענית ציבור. ר' יונה ר' יצחק בר נחמן בשם ר' יהושע בן לוי: אבל הוא, אינו תענית ציבור. אמר ר' זעירה מילתיה דר' יוחנן אמר יחיד בתשעה באב מתפלל ארבע.+נעילה לא אמר אלא ארבע הא כ"ד לא:

הלכה ה משנה שוה היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות.

ר' יהודה אומר בראש השנה תוקעין בשל זכרים. וביובל בשל יעלים:

גמרא (במדבר י) אני ה' אלהיכם אלו מלכיות (ויקרא כג) זכרון תרועה אלו הזכרונות (ויקרא כג) שופר תרועה אלו השופרות עד כדון ראש השנה. יובל (שם) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכיפורים. שאין תלמוד לומר בחדש השביעי, מה תלמוד לומר בחדש השביעי? אלא כל מה שאת עושה בר"ה הוי עושה בעשור לחדש, מה כאן מלכיות זכרונות ושופרות, אף כאן מלכיות זכרונות ושופרות. מניין שהיא פשוטה לפניה? ת"ל והעברת שופר. ומניין שהיא פשוטה לאחריה? ת"ל (שם) תעבירו שופר. עד כדון יובל, ר"ה? והעברת שופר תרועה בעשור לחדש ביה"כ. שאין תלמוד לומר בחדש השביעי, מה ת"ל בחדש השביעי? אלא מה שאת עושה בחדש השביעי, כבעשור לחדש. מה כאן תוקע ומריע ותוקע. אף כאן תוקע ומריע ותוקע. מניין שהן שלש על שלש שלש ת"ל (במדבר כט) יום תרועה (ויקרא כג) זכרון תרועה (שם) שופר תרועה עד כדון כר' עקיבה.

כר' ישמעאל. תני ר' ישמעאל (שם) ותקעתם תרועה. ותקעתם תרועה שנית. תרועה יתקעו למסעיהם. אין תימר היא תקיעה היא תרועה והכתיב (במדבר י) ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו.

(ויקרא כה) יובל היא אע"פ שלא השמיטו, אע"פ שלא תקעו בשופר. או יכול אע"פ שלא שילחו עבדים? ת"ל היא דברי ר' יודה. ר' יוסה אומר יובל אע"פ שלא השמיטו אע"פ שלא שילחו עבדים. או יכול אע"פ שלא תקעו בשופר? ת"ל הוא א"ר יוסה מאחר שהכתוב תולה אותה לענין תקיעת שופר וכתוב אחד תולה אותה לענין שילוח עבדים. מפני מה אני אומר יובל שלא בשילוח עבדים, שאיפשר ליובל בלא שילוח עבדים, אבל אי אפשר ליובל שלא בתקיעת שופר. ד"א תקיעת שופר תלויה בב"ד, ושילוח עבדים תלוי בכל אדם

ואתייאהא "שאפשר ליובל בלא שילוח.." כהיא דא"ר שמואל בר רב יצחק (שמות ו) וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל על מה ציום? על פרשת שילוח עבדים.אלמא לא קיימוהו... ואתיא כהיא דא"ר הילא לא

נענשו ישראל אלא על פרשת שילוח עבדים הדא הוא דכתיב (ירמיהו לג) מקץ שבע שנים תשלחו איש את אחיו העברי וגו'.

תני בשם רבי נחמיה (משלי לא) היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה. דברי תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר

א"ר יוחנן זו דברי רבי יודא ורבי יסא, אבל דברי חכמים קידוש ב"ד ותקיעת שופר והשמט כספים משמיטין.כולן מעכבין ניחא קדוש בית דין ותקיעת שופר, השמט כספים לא בסוף הן משמיטין?

רבי זעירה שמע לה מן הדא (דניאל י) ויאמר אלי אל תירא דניאל כי מן היום הראשון אשר נתת לבך להבין ולהתענות לפני אלהיך נשמעו דבריך. כבר נשמעו דבריך.ה"ן מעכב "שיתנו לבם" להשמיט כספים

א"ר יוחנן טעמיה דר' יהודה בר"ה בזכרים... כדי ליתן את המצוי על המצוי ואת שאינו מצוי על שאינו מצוי:

הלכה ו משנה שופר שנסדק ודיבקו פסול. דיבק שיברי שופרות פסול.

ניקב וסתמו, אם עיכב את התקיעה פסול, ואם לאו כשר:

גמרא למי נצרכה? לר' נתן אע"ג דמכשיר סתימה במינו [אפי' מעכב התקיעה]. **דיבק שיברי** שופרות פסול. עוד היא דר' נתן.

#ניקב וסתמו. ר' חייה בשם ר' יוחנן דר' נתן היא ואיירי שלא במינו

דתני ניקב וסתמו, בין במינו בין שלא במינו, אם היה מעכב את התקיעה פסול אם לאו כשר. ר' נתן אומר: במינו כשר שלא במינו פסול.

ר' חייה בשם ר' יוחנן כיני מתני' אם היה מעכבת את התקיעה לפני הסתימה, א"א לתקוע בו כראוי פסול, ואם לאו כשר. ר' אבא בר זמינא בשם ר' זעירה והוא שסתמו אבל אם לא סתמו כשר שכל הקולות כשירין בשופר.

ר' יעקב בר אחא אמר אבא בר בא שאל לר' שופר קדוח נקבו עצם הזכרות מהו? א"ל כזה תוקעין בעייני טב:

הלכה ז משנה התוקע לתוך הבור או לתוך הדות או לתוך הפיטם, אם קול שופר שמע, יצא. אם קול הברה שמע, לא יצא.

וכן מי שהיה עובר אחורי בה"כ, או שהיה ביתו סמוך לבה"כ, ושמע קול שופר או קול מגילה, אם כיון לבו, יצא. ואם לאו, לא יצא. אע"פ שזה שמע וזה שמע, זה כיון לבו וזה לא כיון לבו:

גמרא א"ר יוסי בן חנינה לא אמר אלא וכן מי שהיה "עובר" הא אם עמד, חזקה כיון.

נתן שופר בתוך שופר, ותקע. אם קול הפנימי שמע, יצא. אם קול חיצון שמע, לא יצא.

ר' אבינא בעי, הפכו מהו? נישמעינה מן הדא: גרדו מבפנים, פסול. מבחוץ, כשר. לא אמר אלא גרדו, הא אם הפכו פסול. מה בין זה לזה? זה ביטל חללו, וזה לא ביטל חללו:

הלכה ח משנה (שמות יז) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלן ומכונין לבן לאביהן שבשמים, הן מתגברין. ואם לאו היה נופלין:

גמרא ריב"ל אמר: עמלק כושפן היה. מה היה עושה? היה מעמיד בני אדם ביום גינוסיא שלו.birthday לומר לא במהרה אדם נופל ביום גינוסיא שלו. מה עשה משה? עירבב את המזלות הה"ד (חבקוק ג) שמש

ירח עמד זבולה וגו'. וכתיב (שם) נתן תהום קולו, רום ידיהו נשא. מרום ידיהו נשא, נתן תהום קולו.

שמואל אמר (דניאל ח) וצבא תנתן על התמיד ב"פשע". בפשעה של תורה.

(שם) ותשלך אמת ארצה. אימתי שישראל משליכין דברי תורה לארץ, המלכות העכו"ם הזאת גוזרת ומצלחת. מ"ט? ותשלך אמת ארצה, ועשתה והצליחה. ואין אמת אלא תורה. היך מה דאת אמר (משלי כג) אמת קנה ואל תמכר חכמה ומוסר ובינה.

א"ר יודה בר פזי (הושע ח) זנח ישראל טוב אויב ירדפו. ואין טוב אלא תורה היך מה דאת אמר (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו:

הלכה ט משנה כיוצא בו (במדבר כא) ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף ושים אותו על נס וגו' וכי נחש ממית ומחיה? אלא כל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלן ומשעבדין את לבן לאביהן שבשמים היו מתרפאין, ואם לאו היו נימוקין:

גמרא א"ר יסא בארבעה מקומות נאמר "עשה לך" בשלשה פירש ואחד לא פירש (בראשית ו) עשה לך תיבת עצי גפר (במדבר י) עשה לך שתי חצוצרת כסף (יהושע ה) עשה לך חרבות צורים (במדבר כא) עשה לך שרף לא פירש. אמר משה עיקרה לא נחש הוא?! לפיכך (שם) ויעש משה "נחש נחשת" מיכן היה ר"מ דורש שמות.

חד בר נש הוה שמיה "כידור" אמר לון ר"מ חובא לכון הטמינו עצמכם מיניה. בר נש ביש הוא (דברים לב) כי דור תהפכת המה. ר' לוי בשם ר' חמא ב"ח (במדבר כא) והיה הנשוך אין כתיב כאן אלא "כל" הנשוך אפילו נשיכת כלב אפילו נשיכת חמור.

ולא דמיא נשיכת כלב "וראה" נשיכת נחש "והביט" ר' יודה גוזריא בשם ר' אחא נשיכת כלב שאינו ממינו "וראה". נשיכת נחש שהוא ממינו "והביט". ורבנן אמר נשיכת כלב שאינו מחלחל "וראה". נשיכת נחש שהוא מחלחל "והביט"

הלכה י משנה חרש שוטה וקטן אינו מוציא את הרבים ידי חובתן

זה הכלל: כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן:

גמרא תני: אבל אמרו אשה מברכת לבעלה. עבד לרבו. קטן לאביו. ניחא אשה מברכת לבעלה. עבד לרבו, קטן לאביו?! לא כן א"ר אחא בשם ר' יוסה בר נוחריי כל שאמרו בקטן כדי לחנכו?! תיפתר בעונה אחריהן. כדי דתנינן תמן: מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרים אותו. ועונה אחריהם מה שהם אומרים. ותהא לו מאירה. תבוא מאירה לבן עשרים שצריך לבן עשר:

מסכת ראש השנה פרק ד

הלכה א משנה יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה. משחרב בית המקדש, התקין ריב"ז שיהו תוקעין בכ"מ שיש בו ב"ד. אר"א: לא התקין ריב"ז שיהו תוקעין אלא ביבנה בלבד. אמרו לו: אחד יבנה ואחד כ"מ שיש בו ב"ד:

גמרא ר' אבא בר פפא א"ר יוחנן ורשב"ל הוון יתיבון מקשיי אמרין תנינן י"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה. אין דבר תורה הוא, אף בגבולין ידחה. אין לית הוא דבר תורה, אף

במקדש לא ידחה! עבר כהנא, אמרין, הא גברא רבה דנישאול ליה. אתון שאלון ליה, אמר לון כתוב אחד אומר (במדבר כט) יום תרועה, וכתוב אחד אומר (ויקרא לג) זכרון תרועה, הא כיצד? בשעה שהוא חל בחול יום תרועה, בשעה שהוא חל בשבת זכרון תרועה, מזכירין אבל לא תוקעין.

ר' זעירה מפקד לחבריי': עולון ושמעין קליה דרבי לוי דרש. דלית איפשר דהוא מפיק פרשתיה דלא אולפן. לכו ושמעו דרשתו, כי א"א שלא תלמדו ממנו דבר ועל ואמר קומיהון כתוב אחד אומר יום תרועה וכתוב אחד אומר זכרון תרועה הא כיצד בשעה שהוא חל בחול יום תרועה בשעה שהוא חל בשבת זכרון תרועה מזכירין אבל לא תוקעין. מעתה אף במקדש לא ידחה תנא (שם) באחד לחדש. מעתה אפילו במקום שהן יודעין שהוא באחד לחדש ידחה. תני רשב"י (שם) והקרבתם במקום שהקרבנות קריבין.

אמרין חבריי' קומי ר' יונה והכתיב (ויקרא כה) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו'אלמא דוחה יו"כ אף בגבולין אמר לון זו את מעביר בארצכם הא אחרת לא. אמרין ליה או נאמר זו אתם מעבירין בארצכם הא אחרת בין בארץ בין בח"ל. א"ר יונה אילו הוה כתיב תעבירו שופר בארצכם הייתי אומר כאן מיעט ובמקום אחר ריבה אלא בכל ארצכם כאן ריבה ובמקום אחר מיעט:

הלכה ב משנה ועוד זאת היתה ירושלם יתירה על יבנה. שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא תוקעין בה וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד:

גמרא והן שיהו כל הדרכים האלו בה. רואה ואינו שומעה- כגון ירושלם מלמעלן ועיר מלמטן. ושומעת ואינו רואה- ההר מפסיק. רואה ושומעת ואינה יכולה לבא- חוץ לתחום. רואה ושומעת וקרובה ואינה יכולה לבוא- הנחל מפסיק. ר' יונה בעי היתה יכולה לבוא בעירובין?

היך מה דאת אמר בירושלם שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא תוקעין בה, ואמר אף ביבנה כן? ירושלם דבר תורה והעיירות הסמוכות לה מדבריהן, וריב"ז מתקין על דבר תורה. ויבנה מדבריהן והעיירות הסמוכות לה מדבריהן, וריב"ז מתקין על דבריהן? ויש תקנה אחר התקנה?!

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: יצאו בית דין ממקום, לא היו תוקעין. רבי יוסה בעא קומי רבי סימון אפילו מבית לבית? אפילו מטריקלון לקיטון?dining-couch to bed-chamber א"ל בי רבי עד כאן שמעתי:

הלכה ג משנה בראשונה היה הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינהכל ירושלים יום אחד. משחרב בית המקדש התקין ריב"ז שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש.

ושיהא יום הנף כולו אסור:

גמרא כתיב (ויקרא כג) ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. אית תניי תני בשמחת שלמים הכתוב מדבר. אית תניי תני בשמחת הלולב הכתוב מדבר. מאן דאמר בשמחת לולב הכתוב מדבר, ביום הראשון דבר תורה, ושאר כל הימים דבר תורה וריב"ז מתקין על דבר תורה. מאן דאמר בשמחת שלמים הכתוב מדבר, ביום הראשון דבר תורה, ושאר כל הימים מדבריהן, וריב"ז מתקין על דבריהן? ויש תקנה אחר תקנה?!

חברייא בעון קומי ר' יונה, כמה דאת אמר תמן והקרבתם אשה לה' שבעת ימים אין שבעה בלא שבת.מכאן שמוספי יו"ט דוחה שבת ודכוותה ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים אין שבעה בלא שבת.ולידחי לולב שבת, כל

שבעה! אמר לון שניא היא דכתיב ולקחתם לכם ביום הראשון, חלק הראשון מהם. [מעתה] במקדש ידחה ובגבולין לא ידחה! שמא אין נטילת לולב דוחה שבת רק במקדש [והא קיימ"ל דדוחה אף בגבולין!] אמר ר' יונה אילו היה כתוב ולקחתם לפני ה' אלהיכם הייתי אומר כאן ריבה ובמקום אחר מיעט. אלא ולקחתם לכם מכל מקום, ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים בירושלם:

הלכה ד משנה בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום. פעם אחת נשתהו העדים מלבוא וקילקלו הלוים בשיר.אמרו של חול, ואח"כ באו העדים ונודע שהיה היום קודש **התקינו** שלא יהו מקבלין אלא עד המנחה. באו מן המנחה ולמעלן, נוהגין אותו היום קודש, ולמחר קודש.

משחרב בית המקדש התקין רבי יוחנן ב"ז שיהו מקבלין עדות החדש כל היום:

גמרא אמר ר' שמואל בר נחמן מפני מעשה שאירע. פעם אחת נפלה הברה בעיר, ובאו סרקיי' ונטלום באו גזלנים וחטפו העדים ונתקלקלו הלוים בשיר.

אמר רבי אחא בר פפא קומי ר' זעירא, חברייא בעון קומי ר' שמואל בר נחמן, בשם מן, רבי אמר לה? אמר לון דכוותכון דאית לכון רברבין סגין?! בשם ריב"ל א"ל!

ורבי לא מייתי לה טעם דהלכה. דתני שירו של ה' היו אומרים כל ימות השנה (תהלים פח) הרנינו לאלהים עוזינו.

ובר"ה בשעת מוסף היו אומרים (שם) הרנינו.

**

חל יום טוב להיות בה', כבר באו עדים בבקר בשחרית היו אומרים הסירותי, ובמוסף אומר הרנינו. אם באו מן המנחה ולמטן,=אחר שחרית אומרים בבקר הרנינו לאלהים עוזינו, כיום חול נמצאו אומרים שיר, וכופלין אותו.

רבי אדא דקיסרין בשם רבי יוחנן: סבר עבר רובו של יום בקדושה.

אמר רבי חייה בר בא רבי יוחנן מפקד לאילין דכנישא דכיפרא, סכון מטול ומיעול עד דו אימּמא, ואתון מדכרין זמנו ועיבורו:הסתכלו וראו לטייל וליכנס לסעודת ר"ח מבעו"י, כדיי שיזכרו של ר"ח קצת מיום א, וכל יום ב ...

הלכה ה משנה אמר ר' יהושע בן קרחה ועוד זו התקין רבי יוחנן בן זכיי שאפילו ראש בית דין בכל מקום, שלא יהו העדים הולכיןלהעיד על ראיית הירח אלא למקום הוועד:

גמרא כיני מתני' למקום הוועד של חודש:

הלכה ו משנה סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדושת השם וכולל מלכיות עמם, ואינו תוקע. קדושת היום ותוקע. זכרונות ותוקע. שופרות ותוקע. ואומר עבודה והודייה וברכת כהנים דברי ר"י בן נורי:

גמרא ביהודה נהגו כר"ע. ובגליל כריב"ן. עבר ועשה ביהודה כגליל ובגליל כיהודה יצא. וכשקידשו את השנה באושא ביום הראשון עבר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה ואמר כדברי ריב"ן אמר רשב"ג לא היינו נוהגין כן ביבנה. ביום שני עבר ר' חנניה בנו של ר"י הגלילי ואמר כדברי ר"ע אמר רשב"ג כך היינו נוהגין ביבנה.

ר' אבהו בשם ר' לעזר בכל מקום בכל השנה עבר והזכיר אדיר המלוכה לא יצא. חוץ מן האל הקדוש של ר"ה (בזמניהם לא אמרו "המלך" הקדוש) ובלבד במוסף. ואתייא כריב"ן שצריך להזכיר "מלכות" אצל קדושת השם דווקא

רשב"ג אומר: אומר קדושת היום עם זכרונות. ואתייא כרבי עקיבה. אמר רשב"ג מה מצאנו מ"מ אומרה רביעית, אף כאן אומרה רביעית. רבי אומר: אומרה קדושת היום אמצעית, מ"מ בכ"מ אומרה אמצעית אף כאן אומרה אמצעית.

ר' יעקב בר אחא ר"ז חנין בר בא בשם רב צ"ל האל הקדוש. ר' בא בשם אבא בר רב חונה צ"ל האל הקדוש ומרבה לסלוח. ר' בא בשם אבא בר ירמיה בתפלה הוא אומר אלהי דוד ובונה ירושלים. בנביא הוא אומר אלהי דוד מצמיח ישועה.

י"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, אית תניי תני פותח בי"ט וחותם בשבת. ואית תניי תני פותח בשבת וחותם בי"ט. רבי אומר פותח בשבת וחותם בשבת, וי"ט בינתיים. ר' יודה בר פזי בשם ריב"ל הלכה כרבי:

הלכה ז משנה א"ל ר"ע אם אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר! אלא אומר אבות וגבורות וקדושת השם, וכולל מלכיות עם קדושת היום ותוקע, זכרונות ותוקע, שופרות ותוקע, ואומר עבודה והודייה וברכת כהנים

אין פוחתין מי' מלכיות מי' זכרונות מי' שופרות. ריב"ן אומר אם אמרן שלשה שלשה יצא. אין מזכירין מלכות זכרון שופר של פורענות.

מתחיל בתורה ומשלים בנביא. ר' יוסי אומר אם השלים בתורה יצא:

גמרא אין פוחתין מי' מלכיות כנגד י' קילוסין שאמר דוד (תהלים קנ) הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו וגו' עד כהתי"ה. מי' זכרונות כנגד י' וידויים שאמר ישעיה (ישעיהו א) רחצו הזכו הסירו וגו' למדו היטב דרשו משפט וגו' מה כתיב בתריה לכו נא ונוכחה יאמר ה' וגו'. מי' שופרות כנגד ז' כבשים פר ואיל ושעיר. "אלוהות" עולין לו לשם מלכיות דברי ר' יוסי. ר' יהודה אומר אינן עולין לו. "אלוהות ומלכיות" עולין לו משם שנים דברי ר' יוסי. ר' יהודה אומר אינן עולין. (תהלים מז) זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו. עולין לו משם שנים ד"ר יוסי. ר' יהודה אומר אינן עולין.רק משום אחד

ר"ז בעי ביה ובדבתריה פסוק שאחריו פליגין או ביה לגרמיה פליגין? מן מה דתני הכל מודין (תהילים מז) במלך אלהים על גוים פסוק אחרי-אחריו שהוא אחד, הדא אמרה בי' ודברתיה פליגין.

(תהלים כד) מי זה וכו' מי הוא זה וכו' הראשון משם א' והשני משם ב', דברי ר' יהודה. ר' יוסי אומר הראשון משם ב' והשני משם ג':

ריב"ן אומר אם אמרן ג' יצא. הוינן סברין מימר שלשה מכל אחד ואחד, אשכחת תני אפילו שלשה מכולן יצא.

אין מזכירין זכרון ומלכות ושופר של פורענות זכרון דכתיב (תהלים ט) אותם זכר וגו' מלכות דכתיב (יחזקאל כ) חי אני נאם ה' אלהים אם לא ביד חזקה וגו' שופר דכתיב (ירמיהו ד) כי קול שופר שמעת נפשי תרועת מלחמה:

מתחיל בתורה ומשלים בנביא. מה לשעברבדיעבד הא בתחילה לא? א"ר יוחנן כיני מתניתא ר' יוסה אומר צריךלכתחילה להשלים בתורה:

הלכה ח משנה העובר לפני התיבה בי"ט של ר"ה, השני מתקיע

ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל:

גמרא ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן מפני מעשה שאירע. פעם אחת תקעו בראשונה, בתפילת שחרית והיו השונאים סבורין שמא עליהם הם הולכין, ועמדו עליהן והרגום.

מיגו דאינון חמי לון קראיי שמע, ומצליין, וקוראין באורייתא, מצליי, ותקעין, אינון אמרין בנימוסין אינון עסיקין.

ואמר אף בהלל כן! יקראו הלל אחר "מוסף" משום האי טעמא לית כל עמא תמן. ולא נראה כמרד ואמר אף בתקיעה כן לית כל עמא תמן! א"ר יונה כתיב (ישעיהו נח) ואותי יום יום ידרושון זו תקיעה וערבה.שני ימים אלו, כולם בביה"כ!

ריב"ל בשם ר' אלכסנדרי שמע לה מן הדא (תהלים יז) שמעה ה' צדק- זו קריאת שמע. הקשיבה רנתי- זו רינון תורה קרה"ת האזינה תפלתי- זו תפלה. בלא שפתי מרמה- זו מוסף מה כתיב בתריה מלפניך משפטי **יצא**=תקיעה

א"ר אחא בר פפא קומי ר' זעירה שנייא היא שמצות היום במוסף.ע"כ תוקעין במוסף א"ר תחליפה קיסרייא קרייא אמר כן (במדבר כח) יום תרועה ועשיתם.

ר' לעזר בי ר' יוסה בשם ר' יוסי בר קצרתא בכל הקרבנות כתיב והקרבתם וכאן כתיב ועשיתם אמר להן הקב"ה מכיון שנכנסתם לדין לפני בראש השנה ויצאתם בשלום מעלה אני עליכם כאילו נבראתם בריה חדשה! ר' משרשיא בשם ר' אידי בכל הקרבנות כתיב חטא ובעצרת אין כתיב חטא אמר להן הקב"ה מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימיכם!

הלכה ט משנה שופר של ר"ה אין מעבירין עליו את התחום, ואין מפקחין עליו את הגל, ולא עולין באילן, ולא רוכבין ע"ג בהמה, ולא שטין על פני המים, ואין חותכין אותו לא בדבר שהוא משום שבות, ולא בדבר שהוא משום ל"ת, אבל אם רצה ליתן לתוכו יין או מים יתן

אין מעכבין את התינוקות מלתקוע, אבל מתעסקין בהם עד שילמודו.

והמתעסק לא יצא, והשומע מן המתעסק לא יצא:

גמרא כיני מתני': אסור משום שבות ובל"ת.

אמר ר' לעזר מתניתא בגדול ביום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. כ תינוקת אין מעכבין, הא גדול אסור, איירי כשחל בשבת ותני כן מלמדין לתקוע ביו"ט. אין מעכבין את התינוקות מלתקוע בשבת:

הלכה י משנה סדר תקיעות שלשה של שלשה שלשה. ושיעור תקיעה כדי שלשה תרועות. שיעור תרועה כדי שלשה יבבות.

תקע בראשונה ומשך בשנייה בשתים, אין בידו אלא אחת. מי שבירך ואח"כ נתמנה לו שופר, תוקע ומריע ותוקע תוקע ומריע ותוקע ג"פ.

כשם שש"צ חייבלהתפלל מוסף כך כל יחיד ויחיד חייב. ר"ג אומר ש"צ מוציא את הרבים ידי חובתן:

גמרא אמרן בנפיחה אחת? אשכחת תני אמר בנפיחה אחת יצא. והא תנינן סדר תקיעות, שלשה של שלשה שלשה?

שלא יפחות.

רבי זעירה רבי אבא בר עילאי בשם רב צריך להריע מתוך פשוטה. ר' בא בשם אבא בר רב חונה אינו צריך להריע מתוך פשוטה

איזו היא הרעה? רבי חנניא ורבי מנא חד אמר אהן טרימוטה=שברים וחורנה אמר תלת דקיקן. רבי חנניה חשש להדא דר' מנא ולהדא דידן.

והיידא אמרה דא: תקע בראשונה ומשך בשנייה כשתיים אין בידו אלא אחת רבי אבא בר זמינא בשם רבי זעירה אפילו אחת

אין בידו. למה? ראשה גבי סופה מצטרף, וסופה גבי ראשה מצטרף. לא ראשה אית לה סוף, ולא סופא אית לה ראש.

**

במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין. ברכות מוסף אית תניי תני הולך לו אצל התוקע. אית תניי תני אצל המברך.

ולא פליגין מאן דאמר הולך לו אצל התוקע, בשאין ביום כדי לתקוע. דאמר רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין, הולך לו אצל תוקע ואינו הולך לו אצל מברך.תקיעה דאורייתא עדיף

מאן דאמר הולך לו אצל המברך, בשיש ביום כדי לתקוע. למה? שהכל יודעין לתקוע ומסתמא ימצא "תוקע" ואין הכל יודעין לברך. דבר אחר אדם מוציא ידי חבירו בתקיעה ואף שכבר תקע, יוציאנו ואין אדם מוציא ידי חבירו בברכה. רק כשיש עשרה אנשים שלא שמעו

נישמעינה מן הדא: יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקום אחד תוקעין, ובמקום אחד מברכין, הולך לו אצל מברך ואינו הולך לו אצל תוקע. יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת לא כמי שאין ביום כדי לתקוע?! דהא אין תוקעין רק במקום בית דין המיוחד ואת אמר הולך לו אצל מברך! הדא אמרה פליגון.

רבן גמליאל אומר שליח הציבור מוציא את הרבים ידי חובתן. ר' חונה רבה דציפורין בשם ר' יוחנן הלכה כרבן גמליאל באילין תקיעתה. בברכות מוסף של ר"ה רבי זעירה ורב חסדא הוון יתיבין תמן בתקיעתא, מן דצלון, אתא צלותא, קמי רב חסדא בעי מצלייה, רצה להתפלל אמר ליה ר' זעירא לא כבר צלינן?! אמר ליה מצלינא וחזר ומצלי! דנחתון מערביים, אמוראי א"י "ירדו" לבבל ואמרין תמן בשם רבי יוחנן הלכה כרבן גמליאל באילין תקיעתה, ואנא דלא כוונית. אילו כוונית נפק ידי חובתו. אמר רבי זעירא ויאות! כל תנייא תני לה בשם רבן גמליאל. ורבי הושעיה תני לה בשם חכמים. משום שהלכה כמותו רבי אדא דקיסרין בשם ר"י והוא שיהא שם מראש התפלה. אמר רבי תנחום ברבי ירמיה מתניתא אמרה כן: סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדושת השם:

תם ונשלם שבח לקל בורא עולם

והוגה שנית שילהי שבט תשעד ובס"ד עיו"כ תשפא

יוטה

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי יומא

1)הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומיושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי י"ט לעומר תשע"א

יהושע יהודה גליק.

ושוב הוגה מחדש, שבט תשעד ושוב ריש מרחשוון תשעח [השתמשתי הרבה בספר שערי תורת א"י]

ד אחרי ט ניסן תשע"א בעזרת קל חי

מסכת יומא פרק א

הלכה א משנה שבעת ימים קודם ליום הכיפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללישכת פרהדרין ומתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול. ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו. שנאמר (ויקרא טז) וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו היא אשתו. אמרו לו חכמים א"כ אין לדבר סוף!

גמרא ר' בא בשם ר' יוחנן שמע לה מן הדא: (ויקרא ח) כאשר עשה ביום הזה- אלו שבעת ימי המילואים, צוה ה'- לדורות, לעשות- זה שעיר של יוה"כ. או אינו אלא שעיר של ראש חדש? אמר רבי בא "לכפר עליכם" כפרה שהיא כזו, מה זו כפרת אהרן עצמו, כפרת בנים עצמן. אף זו כפרת

אהרן עצמו, כפרת בנים עצמן.

ר' יונה בשם בר קפרא שמע לה מן הדא: כאשר עשה ביום הזה- אלו שבעת ימי המילואים, צוה ה'- זו שריפת הפרה, [נאמר כאן צוה ה' ונאמר להלן (במדבר יט) זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר] לעשות- זה שעיר של יום הכפורים. או אינו אלא שעיר של ראש חדש? כהיא דאמר ר' בא, "לכפר עליכם" כפרה שהיא כזו, מה זו כפרה שאינה כשירה אלא בכהן גדול, אף זו כפרה שאינה אלא בכהן גדול.

מה בין כהן השורף את הפרה, לכהן גדול ביום הכפורים? שזה אפרשתו בטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו. וזה אפרשתו בקדושה ואחיו הכהנים נוגעין בו. על דעתיה דר' יוחנן דו לא יליף לה מן הדין קרייא מעלה היא בפרה סילסול היא בפרה, ניחא. על דעתיה דבר קפרא דיליף לה מן קרייא, למה כאן נוגעין וכאן אין נוגעין? א"ר חייא בר אדא שלא יטמאו אותו אחיו הכהנים. בלא כך אינו טמא מחמת הזייתו? א"ר בון: אף בר קפרא אית ליה משום מעלה הוא בפרה סלסול הוא בפרה

רשב"ל בעא קומי רבי יוחנן, אי מה איל המילואים מעכב, אף שעיר של יום הכפורים מעכב! והוא מקבל מיניה? האים קיבל ריו"ח "טענת" ר"ל? מן מה דמר ר' מנא ותמיה אני היך רשב"ל מתיב קומי ר' יוחנן והוא מקבל מיניה, ויתיביניה לא מצאנו דבר מעכב למד מדבר שאינו מעכב, ודבר שאינו מעכב למד מדבר שהוא מעכב?! (ויקרא א) ומלק והקטיר. מה הקטרה בראש המזבח, אף מליקה בראש המזבח, הקטרה מעכבת, אין מליקה מעכבת. תמיד תמיד. נאמר תמיד בחביתין ונאמר תמיד בלחם הפנים, מה תמיד האמור בלחה"פ שנים עשר, אף תמיד האמור בחביתין שנים עשר, לחם הפנים מעכב, אין חביתין מעכבת. לקיחה לקיחה. נאמר לקיחה במצרים ונאמר לקיחה בלולב, מה לקיחה האמור במצרים אגודה אף לקיחה האמור בלולב אגודה, לולב מעכב מצרים אינה מעכבת. הרי מצאנו דבר מעכב למד מדבר שאינו מעכב, ודבר שאינו מעכב למד מדבר מעכב וודאי לא קיבל ריו"ח את "פירכת" ר"ל

הא רבי שמעון בן לקיש מקשי לה, מן הן מייתי לה רשב"ל? פרישת 7 כהדא דתני רבי ישמעאל (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש כאמור בעניין. מה אמור בעניין? מפרישין אותו כל שבעה, ועובד כל שבעה, ומחנכין אותו כל שבעה. אף זה מפרישין אותו כל שבעה ועובד כל שבעה ומחנכין אותו כל שבעה. וכי אמור הוא בעניין?! אלא מכיון שמיתת בני אהרן אמורה בעניין, ולא מתו אלא במילואין, כמו שהוא אמור בעניין. ולית סופיה דרשב"ל מישמעינה מן הדין קריא סוף סוף לומדו ממילאים... אלא כאינש דשמע מילה ומקשי עלה

א"ר יוסה בי רבי בון טעמא דרשב"ל (שמות כד) וישכן כבוד ה' על הר סיני. מה משה לא נכנס לפני ולפנים עד שנתקדש בענן כל שבעה, אף אהרן לא נכנס לפני ולפנים ק"ק עד שנתקדש כל שבעה

על דעתיה דרבי יוחנן למה מיתת בני אהרן אמורה בעניין ולא מתו אלא במילואים? א"ר חייה בר בא בני אהרן באחד בניסן מתו ולמה הוא מזכיר מיתתן ביום הכיפורים ללמדך שכשם שיום הכיפורים מכפר על ישראל כך מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל. א"ר בא בר בינה למה סמך הכתוב מיתת מרים לפרשת פרה? ללמדך שכשם שאפר פרה מכפרת על ישראל כך מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל. א"ר יודן בי ר' שלום למה סמך הכתוב מיתת אהרן לשיבור הלוחות ללמדך

שמיתתן של צדיקים קשה לפני הקב"ה כשיבור לוחות. כתיב (דברים י) ובני ישראל נסעו מבארת בני יעקן מוסרה שם מת אהרן. וכי במוסרה מת אהרן והלא בהר ההר מת? הדא הוא דכתיב (במדבר לג) ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם, אלא מכיון שמת אהרן נסתלקו ענני הכבוד ובקשו הכנענים להתגרות בם הדא הוא דכתיב (במדבר כא) וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל. מהו דרך האתרים? כי מת התייר הגדול שהיה תר להם את הדרך זה אהרן ובאו ונתגרו בהם ובקשו ישראל לחזור למצרים, ונסעו לאחוריהן שמונה מסעות, ורץ אחריו שבטו של לוי והרג ממנו שמונה משפחות אף הם הרגו ממנו ארבע לעמרמי ליצהרי לחברוני לעזיאלי אימתי חזרו? בימי דוד הדא הוא דכתיב (תהלים עב) יפרח בימיו צדיק ורב שלום עד בלי ירח. אמרו מי גרם לנו לדמים הללו אמרו על שלא עשינו חסד עם אותו הצדיק וישבו וקשרו הספידו וגמלו לצדיק חסד, והעלה עליהן המקום כאלו מת שם ונקבר שם

רבי יוסי בר חנינה אמר עשירית האיפה ומכנסיים מעכבין. מה טעמא? זה זה. זה "ו" זה

א"ר חנינה (שמות יד) ועשית לאהרן ולבניו ככה. כל האמור בפרשה מעכב. ואתייא כיי דמר ר' שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן זה ה"דבר" אפילו קריית הפרשה מעכבת. א"ר יוחנן כל המעכב לדורות מעכב כאן, וכל שאין מעכב לדורות אינו מעכב כאן. מה אית לך? סמיכה ושירי דמים שאינן מעכבין לדורות אינן מעכבין כאן

זה לכו"ע, כי פליגי באבנט א"ר חנינה ציץ ומצנפת של אהרן קודם לאבניטן של בנים.

יהודה בר' אומר (שמות כט) וחגרת אתם אבנט אהרן ובניו. א"ר אידי הדא דאת אמר לציווי אבל למצווה (ויקרא ח) ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים, ואח"כ ויתן עליו את הכתנת, ואח"כ וישם את המצנפת על ראשו וכו' ואח"כ ויקרב משה את בני אהרן וילבישם כתנות. בבלי ה:

א"ר לעזר בי ר' יוסי פשט הוא לן, שבחלוק לבן שימש משה בכהונה גדולה. א"ר תנחום בר יודן ותני לה: כל שבעת ימי המילואים היה משה משמש בכהונה גדולה ולא שרתה שכינה על ידיו וכיון שלבש אהרן בגדי כהונה גדולה ושימש שרתה שכינה על ידיו. מה טעמא? (ויקרא ט) כי היום ה' נראה אליכם

רבי יוסי בר חנינה בעי, בשבעת הימים עשירית האיפה היאך קריבה, חצייה קריבה או שלימה קרבה? מן מה דכתיב (ויקרא ט) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד, מלמד שלא בא עמו אלא ללמדו על מעשה הקטורת, הדא אמרה חציים קרבה. אין תימר שלימה קרבה, ניתני על מעשה קטרת ועל עשירית האיפה! שמעתה יקריבם חצי! א"ר תנחום בר יודן ולא בעבודת שבפנין אנן קיימין?! כבר לימדו עבודות שבחוץ!

מילואים מה היו קרבן יחיד או קרבן ציבור? מן מה דכתיב (ויקרא ח) ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל. הדא אמרה קרבן יחיד. טעון סמיכה והתני קרבן ציבור! א"ר אידי נתנדבו ציבור ומסרום להם.

מילואים מאיכן למדו, מן הקרבנות או ממעשה בראשית? אין תימר מן הקרבנות, הלילה הולך אחר היום. אין תימר ממעשה בראשית, היום הולך אחר הלילה. אין

תימר מן הקרבנות, יום ראשון יש לו לילה. ויום אחרון יש לו לילה. ואין תימר ממעשה בראשית, יום אחרון יש לו לילה, ויום ראשון אין לו לילה

תמן תנינן[מנחות11:7 אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה בצד טפחו של זה שנאמר (שמות כה) לפני תמיד. רבי יוסה אומר אף אילו נוטלין ואילו מניחין אף זו היתה תמיד.

תני ר' יוסי אומר: אפי' פירקו את הישנה בשחרית וסידרו את החדשה בין הערבים אף זו היתה תמיד.

אמר ר"יוח מישיבת אהרן ובניו למד רבי יוסי, כמה דתימר בישיבת אהרן ובניו צריך שימסור יום ללילה, ולילה ליום. הכא צריך שימסור יום ללילה, ולילה ליום. רבי חייה בר יוסה אמר מכיון שמסר לילה ליום, דייו.בשעה שמתחלף מלילה ליום צריך שיהא הלחם על השלחן מה אמר ר' חייה בר יוסף בישיבת אהרן ובניו? מה אין תמן שכתוב בו תמיד, את אמר מכיון שמסר לילה ליום דייו, כאן שאין כתוב בו תמיד, לא כל שכן!

תני: כל שבעת ימי המילואים היה משה מעמיד את המשכן, ומושחו, וסודר עליו את העבודות, ומפרקו, וביום השמיני, העמידו ולא פירקו.

אשכחת אמר על דעתיה דרחב"י, היה שם שבע עמידות וששה פירוקין.

על דעתיה דריו"ח, היה שם ארבע עשרה עמידות, ושלש עשרה פירוקין

ר' יוסה בי ר' יודה אמר: אף ביום השמיני העמידו ומשחו ופירקו. א"ר זעירא זאת אומרת שהקמת הלילה, פסולה לעבודת היום. [כמו דחזינן דהקמת יום השביעי לא מהניא ליום השמיני, ה"ן ל"מ הקמת לילה ליום??]

אשכחת אמר על דעתיה דר'חב"י כר' יוסי בר ר' יודה, היה שם ארבע עשרה עמידות ושלש עשרה פירוקין. על דעתיה דר' יו"ח כר' יוסי בי רבי יודה, היה שם עשרים ואחת עמידות . ועשרים פירוקין

שים לב: בכל המאמר: 6 בבקר=עלות השחר. 6 בערב=צאת הכוכבים

לרחב"י:

יום ראשון עמידה 5 בבקר. פריקה 5 בערב. וכן ביום ב ג ד ה ו ז. ביום ז בערב לא היתה פריקה--רק נשאר כך ליום השמיני ולעולם!

לריו"ח:

יום ראשון עמידה 5 בבקר. פריקה 5 בערב. עמידה 501 בערב פריקה 7 בערב. וכן ביום ב ג ד ה ו ז. ביום ז 7 בערב, לא היתה פריקה.

לר' יוסי בן ר' יהודה [לא מהני הקמה קודם עלוה"ש]

לרחב"י :

יום ראשון עמידה 5 בבקר, פריקה 7 בבקר. עמידה 701 בבקר, פריקה 5 בערב. וכן ליום ב ג ד ה ו ז. חוץ מיום ז לא היתה פריקה ב5 בערב

לריו"ח:

יום ראשון עמידה 5 בבקר, פריקה 7 בבקר. עמידה 701 בבקר, פריקה 5 בערב. עמידה 501 בערב, פריקה 7 בערב וכן ביום א ב ג ד ה ו ז--חוץ מיום ז שלא היתה פריקה ב 7 בערב

מניין לפירוקין? א"ר זעירה (במדבר ז) ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן, ביום שכלו הקמותיו.

רשב"ל אמר (ויקרא ח) כאשר עשה ביום הזה צוה ה' וגו' ולא כבר תניתה? דילפינן מיניה פרישה! חדא בשם ר' יוחנן וחדא בשם רשב"ל.

בשמיני אית תניי תני נמשח, ואית תניי תני לא נמשח. אית תניי תני נתפרק, אית תניי תני לא נתפרק. א"ר חנין פשט הוא לן, מאן דאמר נמשח, נתפרק. ומ"ד לא נמשח, לא נתפרק. מ"ד לא נמשח ניחא דכתיב (במדבר ז) וימשחם, ומ"ד נמשח מה מקיים וימשחם? מעלה אני עליכם כאילו שהוא מחוסר משיחה ומשחתם אותו! מ"ד נמשח, ניחא. דכתיב (שמות כט) שבעת ימים יכפרו את המזבח. מ"ד לא נמשח, מה מקיים שבעת ימים יכפרו על המזבח? משמע ז, לא ח! כפרה שהיא בדם.= הזיית דם על המזבח שממנו מזין על אהרן

[כהדא דתני על זה ועל זה כהן השורף פרה וכה"ג שפורש כל ז היו מזין עליו מכל החטאות שהיו שם, כדי שיכנסו המים תחת הדם דברי ר' יהודה. ר' יוסי אומר תחת הדם ותחת שמן המשחה]

פירש בן בתירה להכי מפרישין אותו כל 7 שמא יבא על אשתו נידה וידחה כל שבעה. וישראל חשודין על הנידות?! כיי דתנינן תמן היה משמש עם הטהורה אמרה לו נטמאתי פירש מיד חייב שיציאתו הנייה לו כביאתו. אשכחת אמר מאן דא"ר יוחנן צריכה לבן בתירה, מ"ד בן בתירה צריכה לר' יוחנן. אילו א"ר יוחנן ולא אמרה בן בתירה, הוינן אמרין ישמש מטתו וישן לו בלשכת פלהדרין, הוי צורכה להיא דאמר בן בתירה. אילו אמר בן בתירה ולא א"ר יוחנן הוינן אמרין יפרוש ממטתו וישן לו בתוך ביתו. הוי צורכה להיא דא"ר יוחנן וצורכה להיא דאמר בן בתירה.

תני כל הלשכות שהיו במקדש היו פטורות מן המזוזה חוץ מלשכת פלהדרין שהיא דירה לכהן גדול שבעת ימים בשנה. א"ר יהודה אף היא גזירה גזרו עליה אינו חייב מה"ת

(דברים יא) בשעריך- אית תניי תני פרט לשערי הר הבית והעזרות. אית תניי תני לרבות. מ"ד פרט, ר' יהודה. מ"ד לרבות, רבנן. יאות א"ר יהודה, מה טעמא דרבנן? "בשעריך" וכי בית דירה הן?! שערי-העזרה התיב ר' יוסי בי ר' בון והתני בשעריך לרבות שערי המדינה וכי בית דירה הן?! לא שבהן הן נכנסין לבית דירה, והכא שבהן היו נכנסין לבית דירה ללשכת פרהדרין

חולדת המולים mule-drivers entrance for loads חייבת במזוזה. חלון שהוא ארבע על ארבע שעבדים יושבים שם ומניפין לרבוניהם חייבין במזוזה. לולים אלו על גב אלו חייבין במזוזה. הן דו דרס אסקופתה ארעייתא.דווקא אים הוא דורס על האיסקופה שמונח על הארץ ר' יוסה הוה מצטער דלא חמא לולא דר' אליי, דהוה עביד מן דעתון דכל רבנן:

ללישכת פלהדרין: אבא שאול היה קורא אותה לשכת בולווטין בראשונה היו קורין אותה לשכת בולווטין senators cell ועכשיו הן קוראין אותה לשכת פלהדרין market commissioners

#פראידרין מילא עבידה.

בראשון שהיו משמשין הוא ובנו ובן בנו, שימשו בו שמונה עשר כהנים. אבל בשני על ידי שהיו נוטלין בדמים וי"א שהיו הורגין זה את זה בכשפים שימשו בו שמונים כהנים וי"א שמונים ואחד וי"א שמונים ושנים וי"א שמונים ושלש וי"א שמונים וארבע וי"א שמונים וחמש ומהן

שימשו שמעון הצדיק ארבעים שנה

א"ר אחא כתיב (משלי י) יראת ה' תוסיף ימים אילו כהנים ששימשו בבית הראשון. ושנות רשעים תקצורנה אילו ששימשו בבנין השני. מעשה באחד ששילח בידו בנו שתי מידות של כסף מליאות כסף ומחוקיהן כסף ובא אחד ושילח ביד בנו שתי מידות של זהב מליאות זהב ומחוקיהן זהב אמרו: כפה הסיח חמור קטן את המנורה!

מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדים כו"ם ומגלים עריות ושופכי דמים. וכן בשני. ר' יוחנן בר תורתא אמר מצאנו שלא חרבה שילה אלא שהיו מבזים את המועדות ומחללין את הקדשים. מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדי כו"ם ומגלי עריות ושופכין דמים. אבל בשני מכירין אנו אותם שהיו יגיעין בתורה וזהירין במצות ובמעשרות וכל ווסת טובה היתה בהן אלא שהיו אוהבין את הממון ושונאין אלו לאלו שנאת חנם וקשה היא שנאת חנם שהיא שקולה כנגד ע"א וגילוי עריות ושפיכות דמים

דלמא מעשה שהיה ר' זעירה ור' יעקב בר אחא ור' אבונה הוון יתבין אמרין ביותר שבראשון נבנה, ובשני לא נבנה. אמר רבי זעירא דראשונים עשו תשובה והשניים לא עשו תשובה. אמר רבי אלעזר הראשונים נתגלו עוונם ונתגלה קיצם. השניים נתגלה עוונם ולא נתגלה קיצם. שאלו את ר' אליעזר דורות האחרונים כשרים מן הראשונים? אמר להן עידיכם הבחירה יוכיח אבותינו העבירו את התקרה (ישעיהו כב) ויגל את מסך יהודה אבל אנו פעפענו את הכתלים (תהלים קלז) האומרים ערו ערו עד היסוד בה. אמרו כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו.

מתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול. מה מייחדין ליה עימיה? א"ר חגיי משה! (שבועה) דאין מייחדין ליה עימיה, דו קטל ליה!

#אותו- אחד מושחין, ואין מושחין שנים. אמר ר' יוחנן מפני איבה.

עבר זה ושימש זה, הראשון- כל קדושת כהונה עליו. השני- אינו כשר לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט. א"ר יוחנן עבר ועבד עבודתו כשירה.#

עבודתו משל מי? נישמעינה מן הדא מעשה בבן אילם מציפורין שאירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, ונכנס בן אילם ושימש תחתיו בכהונה גדולה. וכשיצא אמר למלך אדוני המלך! פר ושעיר של יום הכפורים משלי הן קריבין או משל כהן גדול? וידע המלך מה הוא שואלו, כ וודאי משלי!! [אמר לו בן אילם אילו לא דייך אלא ששימשתה שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם. וידע בן אילם שהוסע מכהונה גדולה]

מעשה בשמעון בן קמחית שיצא לדבר עם המלך ערב יום הכפורים ונתזה צינורה של רוק מפיו על בגדיו וטימתו ונכנס יהודה אחיו ושימש תחתיו בכהונה גדולה וראת אימן שני בניה כהנים גדולים ביום אחד

שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שימשו בכהונה גדולה שלחו חכמים ואמרו לה מה מעשים טובים יש בידך? אמרה להן יבא עלי אם ראו קורות ביתי שערות ראשי ואימרתthe hem חלוקי מימי! אמרון כל קימחיא קמח, וקמחא דקמחית, סולת! וקרון עלה (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה

יכול יהא משוח מלחמה מביא עשירית האיפה? ת"ל (ויקרא ו) תחתיו מבניו. את שבנו עובד תחתיו מביא עשירית האיפה, יצא משוח מלחמה שאין בנו עובד תחתיו. ומנין למשוח מלחמה שאין בנו עובד =עומד

תחתיו? ת"ל (שמות כט) שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו וגו' את שהוא בא אל אהל מועד לשרת בקדש, בנו עובד תחתיו, יצא משוח מלחמה שאינו בא אל אהל מועד לשרת בקדש.

ומנין שהוא משיח מלחמה מתמנה להיות כהן גדול? שנ' (דברי הימים א ט) ופינחס בן אלעזר נגיד היה עליהם לפנים, ה' עמו. ר' יוסי כד הוה בעי מקנטרה לצער לר' לעזר בי ר' יוסי הוה א"ל "לפנים עמו" "לפנים עמו" לשעבר..למדת... בימי זימרי מיחה, בימי פילגש בגבעה לא מיחה.

מנין שהוא משיח מלחמה נשאל בשמונה? ר' חייה בשם רבי יוחנן (שמות כט) ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו מה ת"ל אחריו. אלא לגדולה של אחריו=מ"מ. ומניין שהוא עובד בשמנה? ר' ירמיה בשם ר' יוחנן ובגדי הקדש אשר לאהרן מה ת"ל אחריו לקדושה של אחריו=מ"מ. א"ל ר' יונה לר' ירמי' עמך הייתי! לא אמר "עובד" אלא "נשאל, ובמה נשאל"

אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפרא מן דרומא ותנא, וחכמים אומרים: אינו עובד לא בשמונה של כהן גדול ולא בארבעה של כהן הדיוט. אמר ר' בא בדין היה שיהא עובד בארבעה, ולמה אינו עובד? שלא יהו אומרים ראינו כהן גדול פעמים עובד בארבעה, פעמים בשמונה כשהוא "נשאל" א"ר יונה ולא מבפנים הוא עובד, ולא מבחוץ נשאל, וטועין מבפנים לבחוץ?! וכי רבי טרפון אביהן של כל ישראל, לא טעה בין תקיעת הקהל לתקיעת קרבן?! דתני (במדבר י) ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות, תמימים ולא בעלי מומין. דברי ר' עקיבה. אמר לו רבי טרפון: אקפח את בניי אם לא ראיתי אחי אמי חיגר באחת מרגליו עומד בעזרה וחצוצרתו בידו ותוקע. אמר לו ר' עקיבה: רבי! שמא לא ראיתה אלא בשעת הקהל, ואני אומר בשעת קרבן. אמר לו רבי טרפון: אקפח את בניי שלא הטיתה ימין ושמאל אני הוא שראיתי את המעשה ושכחתי ולא היה לי לפרש, ואתה דורש ומסכים לשמועה, הא כל הפורש ממך כפורש מחייו!אל' ר"ט טעה בין פנים לחוץ

(ויקרא טז) וכפר הכהן אשר ימשח אתו מה ת"ל? לפי שכל הפרשה אמורה באהרן, אין לי אלא אהרן עצמו, ומניין לרבות כהן אחר? ת"ל אשר ימשח אתו. משוח בשמן המשחה ומרובה בבגדים מניין? ת"ל (שם) ואשר ימלא את ידו. ומניין לרבות כהן אחר המתמנה? ת"ל וכפר הכהן. במה הוא מתמנה? רבנין דקיסרין בשם ר' חייה בר יוסף: בפה. א"ר זעירה הדא אמרה שממנין זקנים בפה. א"ר חייה בר אדא מתניתא אמרה כן:עדיות5:6 חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר ונעשך???משמע בפה אב בית דין על ישראל

מניין כשם שמתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול כך מקדשין לו אשה אחרת על תנאי שמא יארע דבר באשתו? שנאמר (שם) וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו דברי ר' יהודה. אמר לו ר' יוסה אם כן אין לדבר סוף! מהו אין לדבר סוף שמא תמות אשה זו ותמות אשה אחרת. א"ר מנא עד דאת מקשי לה על דרבי יהודה, קשייתה על דרבנן, שמא יארע קרי לכהן זה, ויארע קרי לכהן אחר! קרי מצוי, מיתה אינה מצויה. גזרו על דבר שהוא מצוי ולא גזרו על דבר שאינו מצוי. והא אשכחנן דר' יהודה אמר מיתה מצויה, הדא ההוא דתנינן תמן רבי יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו, תמן תנינן המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה בחזקת שהוא קיים. תמן את אמר אין מיתה מצויה וכא את אמר מיתה מצויה! תמן ביחיד וכאן בציבור, חומר הוא

בצבור.חייש ר' יודא טפי והא אשכחנן דר' יהודה מחמיר ביחיד, דתני א"ר יהודה לא היה שופר של קינים בירושלם מפני התערובות שמא תמות אחד מהן ונמצא דמי חטאות מיתות מעורבות בקרבן!

ויקדש מאתמול? וכפר בעדו ובעד ביתו, ולא בעד שני בתים. רבי גמליאל בר' איניוני בעא קומי רבי מנא לא נמצא כקונה קיניין בשבת!! א"ל משום שבות שהתירו במקדש. אמר רבי מנא הדא אמרה אילין דכנסין ארמלן, צריך לכונסן מבעוד יום שלא יהא כקונה קניין בשבת:

הלכה ב משנה כל שבעת הימים, הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות ומקריב את הראש ואת הרגלים.

ושאר כל הימים, אם רצה להקריב מקריב. שכהן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש:

גמרא ואינו טמא משום הזייתו?!מי-חטאת מטמאין את הטהור! א"ר יוסה בי רבי בון משהיה מקריב קרבנותיו, היו מזין עליו:

שכהן גדול מקריב בראש ונוטל חלק בראש: היך עבידה? עור זה שלי. חלה אחת משתי הלחם. שש חלות מלחם הפנים. הכא עור זה שלי הוא נסב כולה, וכא הוא נסיב פלגא! א"ר זעירה כאן לקרבן יחיד וכאן לקרבן ציבור.

תני ר' אומר, אומר אני שלא יטול אלא מחצה. אית תניי תני ר' אומר אומר אני שיטול מחצה. היך עבידה. היה שם עור אחד רבנן אמרי נוטל את כולו. ר' אומר אומר אני שלא יטול אלא מחצה. היו שם ארבעה חמשה עורות רבנן אמרי נוטל אחד. רבי אומר אומר אני נוטל מחצה=2.5או2 מה טעמא דרבי? (ויקרא ב) והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו. וכי אין אנו יודעין שאהרן בכלל בניו, ומה ת"ל לאהרן ולבניו? אלא אמר אהרן יסב פלגא, ובניו יסבין פלגא. כהדא בולי ואסטרגיsenators and city council הוה לון קריבוwere to bring a gift for the king אתא עובדא קומי ר' ואמר אין בולי בכלל אסטרגי?! וליידא מילה אמר בולי ואסטרגי, אלא אמר אילין יתנון פלגא, ואילין יתנון פלגא! א"ר יוסה בי רבי בון ר' כדעתיה דר' אמר (ויקרא כד) והיתה לאהרן ולבניו לאהרן מחצה ולבניו מחצה.

מתיב ר' בא בר ממל והא מתני' פליגא: האומר הרי עלי מאה עשרונות להביאן בשני כלים. מביא חמשים בכלי א' וחמשים בכלי א' ואם הביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד יצא. אילו מי שאמר הרי עלי מאה עשרונות סתם ולא אמר בכמה כלים הוא מביאן, יביא חמשים בכלי אחד וחמשים בכלי אחד.וליידא מילה אמר להביאן בשני כלים? ותני עלה אם הביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד יצא!למה יצא, נימא ש"קבען" בשני כלים! אמר רבי יוסי בי רבי בון מכיון שעד ששים יכולין ליבלל, כמי שקבע לו ששים משעה ראשונה!ואין כאן "ייתור לשון" לא צורכא דלא, אמר הרי עלי ששים עשרונות להביאן בשני כלים, מביא שלשים בכלי א' ושלשים בכלי א', ואם הביא ארבעים בכלי א' ועשרים בכלי א' יצא?! אשכח תני כןשיצא

ר' חנניה חברין דרבנין בעי, למידין מידת הדיןלעניין "דינא"(עובדא דרבי) מעשרון? אשכח תני והוא למד מה"ד ממדת עשרון!

א"ר אבון בלבד שלא יביאם בג' כלים ר' בא בר ממל אמר אפילו בכמה כלים

ר' יוסי בי רבי בון בשם ר"י בן לוי בכל יום בשאר ימות השנה כהן גדול מתלבש בכליו ובא ומקריב תמיד של שחר אם יש שם נדרים ונדבות הוא מקריב והולך בתוך ביתו ובא ומקריב תמיד של בין הערבים

ובא ולן בלשכת פלהדרין ר' עוקבה בשם ר"י בן לוי לא היה עושה כן אלא בשבתות ובימים טובים. אית תניי תני הציץ מרצה על מצחו אית תניי תני אפי' בזוית מ"ד הציץ מרצה על מצחו והיה על מצחו תמיד ומ"ד אפי' בזוית מן הדא דיום הכיפורים. מ"ד הציץ מרצה על מצחו מסייע לר' יוסי בי ר' בון. מ"ד אפי' בזוית מסייע לר' עוקבה:

הלכה ג משנה מסרו לו זקנים מזקני ב"ד, קורין לפניו כסדר היום ואומרים לו: אישי כהן גדול קרא אתה בפיך! שמא שכחת או שמא לא למדת. ערב יה"כ שחרית מעמידין אותו בשער המזרח, ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים, כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה:

גמרא שמא שכחת או שמא לא למדת?! לא כן תני (ויקרא כא) והכהן הגדול מאחיו שתהא גדולתו מאחיו (שם) אשר יוצק על ראשו שמן המשחה רבי אומר בנוי בכח בעושר בחכמה ובמראה. א"ר יוסי בי ר' בון כאן בראשון וכאן בשני:

מעמידין אותו בשערי מזרח: איכן היו מעמידין אותו מבפנים או מבחוץ? אין תימר מבחוץ, כיי דתנינן תמן חמש טבילות היה שם באותו היום אחת שלא היה אדם נכנס לעזרה לעבודה אפי' טהור עד שיהא טובל,ע"כ הוצרך לעמוד בחוץ וארבעה מחמת יה"כ. אין תימר מבפנים, כולהן מחמת יום הכפורים:

מעבירין לפניו פרים ואלים וכבשים: למה לא אמר שעיר? אשכח תני ושעיר:

הלכה ד משנה כל שבעת ימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה. ערב יום הכיפורים עם חשיכה, לא היו מניחין אותו לוכל הרבה, שהמאכל מביא את השינה:

גמרא תני לא היו מניחין אותו לוכל לא חלב ולא בצים ולא גבינה ולא בשר שמן ולא יין ישן ולא קונדיטון ולא גריסין של פול ולא עדשים. שמואל אמר ולא אתרוג ולא כל דבר שהוא מרגיל לזיבה. אע"פ כן היו קורין עליו את הפסוק הזה (תהלים קכז) אם ה' לא יבנה בית וגו' ולא מן הניסים שהיו נעשין בבית המקדש הן?! א"ר אבין על שם לא תנסוןאין סומכין עה"ן

א"ר יוסי בי רבי בון: כאן בראשון וכאן בשני:בשני אין סומכין...

הלכה ה משנה מסרוהו זקני ב"ד לזקני כהונה, הוליכוהו לעליית בית אבטינס. השביעוהו ונפטרו והלכו להם. אמרו לו אישי כהן גדול! אנו שלוחי ב"ד, ואת שלוחינו ושליח ב"ד, משביעין אנו עליך במי ששיכן את שמו בבית הזה, שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו לך. והוא פורש ובוכה והן פורשין ובוכין:

גמרא על גבי שער המים היתה, וסמוך ללישכתו היתה.

הוא פורש ובוכה שנחשד. והן פורשין ובוכין שצרכו לכך. ולמה משביעין אותו? מפני הבייתוסין שהיו אומרים יקטיר מבחוץ ויכניס מבפנים. מעשה באחד שהקטיר מבחוץ והכניס מבפנים, וכשיצא אמר לאביו אף ע"פ שהייתם דורשין כל ימיכם לא עשיתם עד שעמד אותו האיש ועשה...התגאה... אמר לו אע"פ שהיינו דורשין כל ימינו אבל כרצון חכמים היינו עושין תמיה אני אם יאריך אותו האיש ימים בעולם. אמרו לא באו ימים קלין עד שמת. וי"א יצא חוטמו מזנק תולעים. וכמין פרסת עגל עלת בתוך מצחו.שהכהו מלאך (רגליהם ככף רגל עגל)

אית דבעי מימר היא דפרה היא דסוכה היא דיום הכפורים. ר' סימון לא אמר כן אלא אי דפרה ודסוכה חד, ודכפורים חד. או

דפרה ודכפורים חד, ודסוכה חד. מ"ד לא באו ימים קלים עד שמת, תלתיהון עבד. מ"ד יצא חוטמו מזנק תולעים וכמין פרסת עגל יצאת מתוך מצחו- כמ"ד אי דפרה ודסוכה חד, ודכפורים חד. או דפרה ודכפורים חד, ודסוכה חד.שהרי מת מהאתרוגים מיד. ומת "מיד" כשיצא מק"ק. ע"כ תרי נינהו

צווחה עליהן העזרה צאו מיכן בני עלי טימאתם בית אלהינו! בו ביום נפגמה קרן המזבח ונתנו עליו גוש של מלח שלא יהא נראה כפגום. שכל מזבח שאין לו קרן וסובב ויסוד פסול הוא בעון קומי ר' אבהו והא כתיב (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו. אפי' אותן שכתב בהן (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד! אמר לו בשעה שהוא נכנס כדרכו!!לא צדוקי!

כתיב (ויקרא טז) והביא מבית לפרכת ונתן את הקטרת על האש לפני ה' שלא יתקן מבחוץ ויכניס מבפנים שהרי הצדוקין אומרים יתקן מבחוץ ויכניס אם לפני בשר ודם עושין כן קל וחומר לפני המקום, ואומר (שם) כי בענן אראה על הכפרת. אמרו להן חכמים והלא כבר נאמר (שם) ונתן אל הקטרת על האש לפני ה' אינו נותן אלא מבפנים! אם כן למה נאמר כי בענן אראה על הכפרת? מלמד שהוא נותן בה מעלה עשן. ומניין שהוא נותן בה מעלה עשן? ת"ל (שם) וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על הארון ולא ימות הא אם לא נתן בה מעלה עשן או שחיסר אחת מסממניה חייב מיתה. ולא ימות- הרי זה עונש. כי בענן אראה על הכפרת- הרי זה אזהרה. אר"א בי ר"ש יכול עונש ואזהרה נאמרו קודם למיתת בני אהרן? ת"ל (שם) אחרי מות שני בני אהרן. אי אחרי מות שני בני אהרן יכול שניהן נאמרו אחר מיתת שני בני אהרן? ת"ל כי בענן אראה על

הכפרת. האזהרה היתה לפני א ניסן [יום שנראה כבוד ד'] הא כיצד? אזהרה נאמרה קודם מיתת שני בני אהרן, ועונש נאמר לאחר מיתת שני בני אהרן. א"ר זעירא כי בענן נראתי אין כתיב כאן, אלא אראה מיכן שאין הקב"ה עונש אא"כ הזהיר

הלכה ו משנה אם היה חכם דורש, ואם לאו תלמידי חכמים דורשין לפניו. אם רגיל לקרות קורא, ואם לאו קורין לפניו. ובמה קורין לפניו? באיוב ובעזרא ובדברי הימים. זכריה בן קבוטל אומר: פעמים הרבה קריתי לפניו בדניאל:

גמרא תני במשלי ובתילים מפני שטעמן מפיג את השינה. כהנא שאל לרב מה ניתני קבוטר? קבוטל? והוה קאים מצלי,היה מתפלל וחוי ליה באצבעתיה צפרעשה באצבעו עיגול קבוטר:

הלכה ז משנה ביקש להתנמנם, פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרדה ואומרים לו אישי כהן גדול עמוד והפג אחת על הרצפה! ומעסיקין אותו עד שמגיע זמן השחיטה:

גמרא רב חונא אמר באצבע צרדה בפה.whistle ור' יוחנן אמר באצבע צרדה ביד. מתני' פליגא על ר' יוחנן: בפה לא בנבל ולא בכינור! פתר לה, "נעימה" הנאמרת באצבע צרדה, אומרה בפה, לא בנבל ולא בכנור:אבל היכא דתנן "הכאה" היא ביד

הלכה ח משנה בכל יום תורמין את המזבח מקרות הגבר או בסמוך לו לפניו או מלאחריו. וביום הכיפורים מחצות. וברגלים מאשמורת הראשונה.

לא היתה קרות הגבר מגעת עד שהיתה עזרה מליאה מישראל:

גמרא א"ר מנא לא מסתברא דאי לא,=לא מסתברא אלא כ.. יום הכפורים מאשמורה הראשונה, וברגלים מחצות. שלא יבואו

מסכת יומא פרק ב

הלכה א משנה בראשונה כל מי שהוא רוצה לתרום את המזבח תורם. בזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש, וכל הקודם את חבירו לתוך ארבע אמות זכה. ואם היו שנים שוים, הממונה אומר להן הצביעו! ומה הן מוציאין? אחת או שתים. ואין מוציאין אגודל במקדש.

מעשה שהיו שנים שוין ורצין ועולין בכבש ודחף אחד מהן את חבירו ונשברה רגלו. וכשראו בית דין שהן באין לידי סכנה, התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפייס.

ארבע פייסות היו שם וזה הפייס הראשון:

גמרא רבי מנא בעי ולמה לא קבעו פייס לתרומת הדשן? איתא חמי שחיטה כשירה בזר ואת אמר יש לה פייס! תרומת הדשן אסורה בזר ואת אמר אין לה פייס! חזר רבי מנא ואמר שחיטה אינה כשירה אלא ביום, אבל תרומת הדשן כשירה כל הלילה, אם אומר את יפייס, אף הוא אינו משכים על הספק. מאי חמית מימר כן (ויקרא ו) כל הלילה והרים מיכן לתרומת הדשן שהיא כשירה כל הלילה:

זר שתרם, רבי יוחנן אמר חייב, רשב"ל אמר פטור. מה טעם דרשב"ל? (במדבר יח) עבודת מתנה יצא זה שהוא בהרמה. מ"ט דר' יוחנן? לכל דבר המזבח.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב ארבע עבודות שהכהן מתחייב עליהן מבחוץ כרת זר מתחייב עליהן מבפנים. ואי זו זו הקטרה וזריקה וניסוך המים והיין. ואתיא כרשב"ל. לוי אמר אפילו לתרומת הדשן ואתיא כרבי יוחנן. חתה גחלים תפלוגתא דרבי יוחנן ודרשב"ל. הוציא שאר הדשן תפלוגתא דר' יוחנן ודרשב"ל. אתיא כמ"ד אחרים פחותים מהן ברם כמ"ד אחרים לרבות בעלי מומין הוא זר הוא בעל מום. הכל מודין בזר שסידר מערכה של עצים שהוא חייב. אמר ר' זעירא ובלבד שני גזירי עצים שהכתוב מזהיר עליהן לעבודת כהונה (ויקרא א) ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח, וערכו עצים על האש.

תני א"ר יהודה מנין להצתת האליתא שלא תהא אלא בכהן כשר ובכלי שרת?=בגדי כהונה ת"ל ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח. אמר ר"ש וכי עלת על לב שהזר קרב על גבי המזבח?! אם כן למה נאמר ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח? לימד על הצתת האש שלא תהא אלא בראשו של מזבח. התיבון והא כתיב (ויקרא ו) והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה מיכן להצתת האש שלא תהא אלא בראשו של מזבח דברי ר' יהודה.

מחלפה שיטתיה דר"י, תמן הוא צריכה כהן כשר וכא הוא אינה צריכה כהן כשר אין צריך לדרשה "כהן כשר" ד"וכי עלת על לב...." א"ר תנחום בר יודן מה את שמע מינה, נאמר בראש המזבח וזר! שפיר איצטריך ר"י ב' קראי (ולא מחלפה)

תרם והפריחתו הרוח, תפלוגתא דר' יוחנן ודר' חנינה דא"ר חנינה קומץ שנתנו על גבי האישים והפריחתו הרוח, נתכפרו הבעלים, ויצאו השיריים ידי מעילה. ר"י אמר משיאחוז האור ברובו. מה ברובו, ברובו של קומץ? או ברוב כל פרידה ופרידה איתאמרת? אתא ר' חזקיה ר' יונה ר' בא ר' חייה בשם ר' יוחנן ברוב כל פרידה ופרידה איתאמרת

תרם חצייה, תפלוגתא דר' יוחנן ודר"י בן לוי דא"ר יוחנן קומץ שקדש בכלי והקטירו אפי' שומשמין, יצא. ר' יהושע בן לוי אמר מתני' לא אמרה כן אלא הקטיר בקומצו פ ע

מ י ם _לא יותר כשירה. ר' חמא בר עוקבה בשם ר' יהושע בן לוי אין קמיצה פחות משני זתים ואין הקטרה פחותה מכזית. ר' יצחק בי רבי אלעזר שאל, מעתה כהן שאין ידו מחזקת כשני זיתים פסול מן העבודה?!

תרם בשמאל, תפלוגתא דר' יוחנן ור' יהודה בי רבי. דא"ר יוחנן קומץ שקדש בכלי, והקטירו בין ביד בין בכלי, בין בימין בין בשמאל. יהודה בי רבי אומר או כחטאת ביד, ובלבד בימין, או כאשם .פליגי אי "הקטרת" קומץ כשירה בשמאל, ה"ן פליגי ב"הרמת דשן"

#*התיבון, והא תני זבחים 3:2 קיבל בימינו ונתן בשמאלו, יחזיר לימינו. אם בשמאל הוא מחזיר למזבח, לא כל שכן לבזך! ק"ו שא"א להקטיר בשמאל, מדם שאסור ליתנו בשמאל ע"ג המזבח! א"ר לא, אם שנייא אדם ר' לעזר בר ר"ש שנייה. דתני רבי אלעזר בי ר"ש אומר אינה צריכה קידוש בזך אי"צ לתן הקומץ בתוך כ"ש וכיון שעושה הכל ביד, צריך לעשות בימין. אתיא דר' לעזר בי ר"ש בשיטת ר"ש אביו דתנינן תמן מנחות 3:4 שלא בכלי שרת פסול, ור"ש מכשיר

מאי כדון? רבנן דאית לון כלי שרת, לא צריכה לון לימין. ר"ש דלית ליה כלי שרת, צריכה ליה לימין.

א"ר מנא ותמיה אנא היך רבנן מדמין תרומת הדשן להקטרה, ולא דמיא אלא לקמיצה, שזו בהרמה וזו בהרמה!

(ויקרא ו) והרים ואין והרים אלא בששייר. (ויקרא ו) אשר תאכל אין אכילה אלא בכזית. היה בכולו כזית, ליטול מקצתו אין את יכול שאין בו כזית, ליטול את כולו אין את יכול שאין כאן שיור.

והרים אשר תאכל האש, יכול עצים? ת"ל (שם) עולה. אי עולה יכול איברי עולה? ת"ל (שם) אשר תאכל האש, הא כיצד? חותה מן המאוכלות הפנימיות ויורד.

מצוה להקדים אש לעצים. שנא' (ויקרא א) וערכו עצים על האש.

קידם עצים לאש?

סידר עד שלא תרם. משחיל ותורם? מפרק ותורם?

ר' יעקב בר אחא אמר חילפיי שאל: קומץ שנתנו על גבי מערכת לילה מה הן? ר' ירמיה אמר חילפיי שאל: אימרין שנתנן על גבי מערכת לילה מה הן? ולא מתני' היא אין לך קודם לתמיד של שחר אלא קטורת בלבד! ואיך יקטיר קומץ על מערכת לילה! מתני' למצוה. מה צריכה ליה לעיכוב.

ציץ מהו שירצה על טומאת ידים? ידים מהו שיפסלו משם יוצא? ולאו מתני' היא קידש ידיו ורגליו וניטמו מטבילן והן טהורות. יצא, לא נפסלו משם יוצא! ואתיא כמאן דאמר אין הלינה פוסלת בידים, מה צריכה ליה? ברם הכא כמאן דאמר לינה פוסלת בידים.

ידים מהו שיפסלו משום מחוסר זמן? ולאו מתני' היא קידש ידיו ורגליו היום, לעבודה של מחר.

סוגיא זו בבבלי זבחים כ כא משונה לגמרי. ולפי סוגיא זו, פליגי ריו"ח ור"ח בר יוסף אי מהני קידוש ידיים דעבודת היום, לעבודת תרוה"ד דלאוו ש י ר י עבודת היום [רק אתחלתא דעבודת מחר] ופליגי אפי' אליבא דרבי. דהא מודה רבי דמהני קידוש היום לעבודות לילה

אמר ר"ח בר יוסף... אמר רבי יוחנן תרומת הדשן תחילת עבודה של מחר היא, וצריך לקדש ידיו ורגליו מן הכיור המשוקע במים. חברייא בשם רבי יוחנן משהוא מגביהו הוא משקיעו משקעו לפני השקיעה, [דאל"ה מיפסל לעבודות מתירין עיין בבלי] ומעלהו לתרה"ד, ושוב משקעו, ומעלהו אחר עלוה"ש

מתני' פליגא על רבי חייה בר יוסף: קידש ידיו ורגליו ביום, אינו צריך לקדשן בלילה. [בלילה, צריך לקדשן ביום דברי רבי.] [רבי לעזר בי ר"ש אומר אפילו עסוק בעבודה כל הלילה אינו צריך לקדש ידיו ורגליו, שאין הלינה פוסלת בידים.]

רבי חייא בר יוסף פתרי מתני': קידש ידיו ורגליו ביום, אינו צריך לקדשן בלילה- בשירי עבודות, כגון אימורין שלא נתעכלו אבל בתחילת עבודות, כגון תרומת הדשן צריך. [בלילה, צריך לקדשן ביום, דברי רבי.] [רבי אלעזר בר' שמעון אומר: אפילו עסוק בעבודה כל הלילה אינו צריך לקדש ידיו ורגליו, שאין הלינה פוסלת בידים בשירי עבודות.]

רבי יוחנן פתר מתני': קידש ידיו ורגליו ביום, אינו צריך לקדשן בלילה. אפי' לתרומת הדשן [בלילה צריך לקדשן ביום, דברי רבי. רבי לעזר בי ר"ש אומר אפילו עסוק בעבודה כל הלילה, למחר אינו צריך לקדש ידיו ורגליו, שאין הלינה פוסלת בידים בין בתחילת עבודות בין בשירי עבודות] ###.

חילפיי אמר: כשם שאין הלינה פוסלת בידים, כך אין הלינה פוסלת בכיור. אם שיקעו בעלוה"ש-אף שלא שיקעו בשקיעה-אין בעייה [כדמסיק] מתני' פליגא על רבי חילפיי: קידש ידיו ורגליו ביום אינו צריך לקדש בלילה, בלילה צריך לקדש ביום דברי רבי. רבי לעזר בי ר"ש אומר אפילו עוסק בעבודה כל הלילה, למחר, אינו צריך לקדש ידיו ורגליו שאין הלינה פוסלת בידים. הא בכיור פוסלת!

תלמידוי דרבי יוחנן בשם חילפיי הכיני: קידש ידיו ורגליו כו' שאין הלינה פוסלת בידים, הא בכיור פוסלת. ובלבד מלילה ליום בעלוה"ש ###

מה בתוך ארבע אמות לכבש? בתוך ארבע אמות למזבח? מי שהקדים את חבירו לראש המזבח, או לתחילת הכבש? מן מה דתנינן מעשה שהיו שנים שוין רצין ועולין בכבש הדא אמרה בתוך ארבע אמות למזבח. אמר רבי יוסי בי רבי בון בפירוש תני לה רבי חייה כל הקודם את חבירו לתוך ארבע אמות למזבח זכה

מהו הצביעו? הוציאו אצבע! הוציאו אחת מונין לו, שתים מונין לו, שלש אין מונין לו. מהו אין מונין כל עיקר? אין מונין לו את היתירה? ארבע, הממונה מכה אותו בפקיע, ובטל הפייס:

אין מוציאין אגודל במקדש מפני הרמאין: אין אומר ממי במקדש,אין מכריזין ממי מתחיל הפייס אלא הממונה היה מגביה מצנפתו של אחד מהן, והן יודעין שממנו היה הפייס מתחיל. וחש לומר שמא לאוהבו או לקרובו? כמין קובלייס like a spiral היו עושין.וקשה לכוין

כיצד היה הפייס מהלך לימין? לשמאל? א"ר בון בר חייה מן מה דתני מי שזכה בקטורת אמר לזה שעל ימינו אוף את למחתה, הדא אמרה לימין הפייס מהלך. תלמידוי דר' יונה בשם ר' חילפיי הכיני:הכין הוא: לשמאל הפייס מהלך, הזוכה זכה לימין, מוטב שיזכה למי שעבר עליו הפייס שני פעמים מזה שלא עבר עליו הפייס אלא פעם אחת בלבד.

מעשה באחד שקדם את חבירו בתוך ארבע אמות של מזבח נטל חבירו את הסכין ותקעה בלבו עמד לו ר' צדוק על מעלת האולם אמר להן שמעוני אחי בית ישראל כתיב (דברים טז) כי ימצא חלל וגו' ויצאו זקיניך ושופטיך אנו מאיכן לנו למוד מן

ההיכל מן העזרות שרון כל עמא בכיין עד דאינון עסיקין בבכייה נכנס אביו של אותו התינוק אמר להן אני כפרתכם אדיין התינוק מפרפר ולא ניטמאת הסכין מלמד שהיתה טומאה קשה להן משפיכות דמים לגנאי. א"ר יוחנן כדי לעשות פומפי לדבר

תמן תנינן תמיד3:9 הניח הכוז על מעלה שנייה ויצא. ונטל את הכוז ממעלה שנייה ויצא. א"ר יוחנן ולמה היה נכנס להטבה שני פעמים? אלא כדי לעשות פומפי לדבר. רשב"ל אמר דבר תורה הוא (שמות ל) בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה שיחלק ההטבה לשני חלקים מה עבד לה ר' יוחנן? עובר להטיב, ומקטיר:=אחר שגמר כ ל ההטבה, מקטיר

הלכה ב משנה הפייס השני: מי שוחט. מי זורק. מי מדשן את המזבח הפנימי. מי מדשן את המנורה. מי מעלה איברים לכבש הראש והרגל. ושתי הידים. העוקץ והרגל. החזה והגרה. ושתי הדפנות. והקרביים. והסולת. והחביתים. והיין. וי"ג כהנים זוכין בו

אמר בן עזאי לפני ר' עקיבה משם ר' יהושע כדרך הילוכו היה קרב:

גמרא מניין לדישון המזבח הפנימי? שמצווה לדשנו ר' פדת בשם ר' לעזר (ויקרא א) והשליך אותה אצל המזבח קדמה אל מ ק ו ם ה ד ש ן . אינו צריך אם לקבע לו מקום, כבר כתיב אצל המזבח, אם ללמדך שינתן במזרחו של כבש, כבר כתיב קדמה, [אף הוא דרש אצל המזבח אצל המזבח, מה כאן מזרחו של כבש אף כאן מזרחו של כבש] ושוב דישון החיצון מפנימי

מניין שהוא דשון מזבח הפנימי אסור בהנייה? ר' לא בשם ר' לעזר: אל מקום טהור. שיהא מקומו טהור.

ר' זעירה בשם ר' לעזר לא אמר כן, אלא מניין לדישון מזבח החיצון שהוא אסור בהנייה? ת"ל אל מקום הדשן שיהא מקומו לעולם. מניין לדישון מזבח הפנימי? והזה עליו והקטיר.פרשת אחרי מה הזייה בגופו, אף הקטרה בגופו.ממילא צריך לדשנו מניין לדישון מזבח הפנימי שהוא אסור בהנייה? קל וחומר אם מזבח החיצון אסור בהנייה, הפנימי לא כל שכן

ר' זעירה בשם ר' חנינה קטרת שכבת, הוממה אפילו בקרטין,נעשית "בע"מ" אפי' "קרטינין"particles שלה קיימין שאין כתיב אוכלו=אשר תאכל האש... אלא על מזבח החיצון.אין להחזיר "עיכולי קטרת" פתילה שכבת, צריכה דישון. **מה מיד? האם חייב מיד לחזור ולהדליק או יכול להניחו כבוי עד הבקר? תלמידוי דר' חייה בר לולייני אמר מעתה צריך שיהא מיצץ. להביט בו כל הלילה [שמא נכבה]

שמן מהו שיהא צריך דישון? מילתיה דר' שמואל בר רב יצחק אמר שמן צריך דישון. ר' שמואל בר רב יצחק בעי מעתה בא' בתקופת טבת מחצי לוג לכל נר, באחד בתקופת תמוז מחצי לוג לכל נר? הלא ילך לאיבוד? [אלמא אין להשתמש במותר השמן למחר] [א"ר יוסה אין מן הדא לית שמע מינה כלום דתנינן תמן בן בבי על הפקיע שהיה מזייג את הפתילות שמא בטבת היו הפתילות עבות, ובתמוז דקות]

הכא את אמרתמיד 6 מיטב ואח"כ מקטיר, והכאפרק 1 יומא את אמר מקטיר ואח"כ מיטב! א"ר יוחנן תמיד דר"ש איש המצפה היא. [א"ר יעקב בר אחא ולא כולה, אלא מילין צריכין לרבנן] [ר' חזקיה ר' אחא בשם רבי אבהו מדות דר"א בן יעקב היא א"ר יוסי בי ר' בון ולא כולה, אלא מילין דצריכין לרבנן]

מה טעמא דר"ש איש המצפה? (שמות ל) בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות, יקטירנה.אחר שגומר כל ההטבה, מקטיר ר' אחא ר'

חיננא בשם ר"ש בר רבי, טעמון דרבנן (שמות כז) מחוץ לפרכת העדת באהל מועד יערוך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר, שלא יהא שם אלא הטבת נרות בלבד. בבלי 15 בין הערביים לא היה עבודה אחר הדלקה, כן בבקר היתה ההטבה בסוף

א"ר יוחנן לא קבעו פייס לתמיד של בין הערבים אלא אמרו מי שזכה בשחרית יזכה בין הערבים. והא תני כפייס של שחרית כן פייס של בין הערבים, הזכה זכה לעצמו! ר' חזקיה בשם רבי בון בר כהנא: תיפתר שהיתה השבת. אחד משמר הבא, ואחד משמר היוצא.

א"ר יוחנן לא גזרו על שני גזירין בשחרית. א"ר יוסה מתניתין אמרה כן בכל בט', בין הערבים באחד עשר. ולא אמר בשחרית כלום.

רבי שמי בעי, ולמה לא גזרו על שני גזירין בשחרית?

א"ר מנא, ולא שמיע ר' שמי, דמר ר' יוחנן לא גזרו על שני גזירין בשחרית וא"ר יוסי מתני' אמרה כן... וחזר ואמר [ר' מנא] אין דו שמיע, אלא כאינש דשמע מילא ומקשי עלה. אין הכי נמי ששמע, רק ששאל למה באמת כן....כאיש ששומע ושואל...

מי שוחט, זורק, מדשן, מדשן=4 נוסף על 9,10,11,12 י"ג זכין בו, ותני עלה פעמים בארבעה עשר, פעמים בט"ו, פעמים בט"ז, לא פחות ולא יתר. כדרכו בתשעה, ובחג ביד אחד צלוחית של מים הרי עשרה. בין הערבים באחד עשר- שנים בידם שנים גזירי עצים. ובשבת באחד עשר- שנים בידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים הרי ארבעה עשר ובשבת שבתוך החג ביד אחד צלוחית של מים הרי ששה עשר

(ויקרא ו) תביאנה לפני המוספין. מקריב "חביתין [וכשהוא אומר תקריב. אף לאחר המוספים]

אית תניי תני קודם לנסכים. ואית תניי תני אחר הנסכים. מ"ד קודם לנסכים, קודם לנסכי יין. מ"ד לאחר נסכים, לאחר נסכי סלת,חביתין קריבה בין מנחה לנסכי יין סלת קודמת לחביתין, אע"פ שזה לאישים וזה לאישים, זה קרבן יחיד וזה קרבן צבור.

חביתין קודמין לבזיכין, אף על פי שזה קרבן יחיד וזה קרבן צבור, זה תדיר וזה אינו תדיר. חביתין קודמין ליין, שזה לאישים, וזה לספלים. בזיכין ויין מי קודם? ולא מתניתא היא לבונה ליין! כאן לקרבן יחיד כאן לקרבן צבור שמא בק"צ שאני

כיני מתני': הראש והרגל, החזה והגרה, ושתי ידים, ושתי דפנות, העוקץ והרגל.

א"ר יוחנן טעמא דבן עזאי (שמות כט) והקטרת את כל האיל המזבחה כדי שיהא נראה כמהלך ע"ג המזבח. "הראש והרגל" ואת אמר הכין?! א"ר מנא פשט ראשה עקר רגלה:א"כ הרגל שייך להראש

הלכה ג משנה הפייס השלישי: חדשים לקטורת בואו והפיסו!

רביעי: חדשים עם ישנים מי מעלה איברים מן הכבש למזבח:

גמרא א"ר חנינה מימיו לא הפיס אדם בקטורת ושנה. א"ר יוסה מתני' אמרה כן "חדשים" לקטרת בואו והפיסו. א"ר חנינה וכן למחתה. א"ר יוסה מתניתה אמרה כן: מי שזכה בקטורת אומר לזה שעל ימינו, אף את למחתה.

נמצאתה אומר שני כהנים היו מתברכין בכל פעם. רב אמר (דברים לג) ברך ה' חילו, ופועל ידיו תרצה. מעשה באחד שיבשה זרועו ולא הניחה, לקיים מה שנאמ' ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה: ???עד שנתרפא

הלכה ד משנה תמיד קרב בתשעה, בעשרה, באחד עשר, בשנים עשר, לא פחות ולא יתר. כיצד? עצמו בתשעה, בחג ביד אחד צלוחית של מים, הרי עשרה. בין הערבים באחד עשר, עצמו בתשעה ושנים בידם שני גזירי עצים. בשבת באחד עשר, עצמו בתשעה, ושנים בידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים. ובשבת שבתוך החג ביד אחד צלוחית של מים.

איל קרב באחד עשר: הבשר בחמשה, הקרביים והסולת והיין שנים שנים.

פר קרב בעשרים וארבעה: הראש והרגלים הראש באחד והרגל בשנים. העוקץ והרגלים העוקץ בשנים והרגלים בשנים. החזה והגרה החזה באחד והגרה בג'. שתי ידות בשנים. ושתי דפנות בשנים. הקרביים והסולת והיין בשלשה שלשה

בד"א? בקרבנות צבור אבל בקרבנות היחיד אם רצה להקריב מקריב כהן אחד

הפשיטן וניתוחן של אלו ואלו שוה: =בין של יחיד בין של צבור, כשר בזר

גמרא ימים. יכול מאה, יכול מאתים? א"ר עקיבה כל ששמועו מרובה ושמועו ממועט, תפשתה המרובה לא תפשת, תפשת את הממועט תפשת. תני ר' יהודה בן בתירה אומר שתי מדות אחת כלה ואחת שאינה כלה, הכל מודין=מודדין במידה כלה, ואין מודין במידה שאינה כלה. א"ר נחמיה וכי מה בא הכתוב לפתוח או לנעול? לא בא לנעול אלא לפתוח. אם אומר (ויקרא טז) ימים עשרה, אינן אלא מאה, אלא מאתים, אלא אלף, אלא ריבוא! וכשאתה אומר ימים שנים פתחת. ר' מנא אמר משום רבי יודה ימים שנים, יכול ימים הרבה? אם מרובין הן והלא כבר נאמר רבים. הא לא דיבר אלא בימים מועטים. וכמה הן? הוי אומר שנים, רבים- ג'. יכול רבים עשרה? אמר ימים, ואמר רבים, מה ימים מיעוט ימים שנים, אף רבים מיעוט רבים ג', יכול שנים וג' הרי חמשה? וכי נאמר ימים ורבים?! והלא לא נאמר אלא ימים רבים. הא כיצד הרבים הללו יהו מרובין על שנים וכמה הן הוי אומר ג'

וערכו בני אהרן יכול מאה? ת"ל וערך הכהן אותם. אי וערך הכהן אותם יכול יהא כהן אחד עורך את כל האיברים? ת"ל וערכו. הא כיצד כהן אחד עורך שני איברים. וכמה הן איברים? עשרה. ואחד בקרבים, נמצא הטלה עולה בששה. דברי ר' ישמעאל. ר' עקיבה אומר: וערכו שנים, בני אהרן שנים, הכהנים שנים, מלמד שהטלה עולה בששה. הכהנים- לרבות הקרחים.bald דברי ר' יודה. והלא בבן הבקר הכתוב מדבר! מה ת"ל בתמיד של שחר הכתוב מדבר? שמעון בר בא ר' יוחנן בשם ר' ינאי נאמר כאן עריכה, ונאמר להלן וערך עליה העלה, מה עריכה שנאמר להלן בתמיד של שחר הכתוב מדבר אף עריכה שנאמר כאן בתמיד של שחר הכתוב מדבר. ותני כן אין לך קודם לתמיד של שחר אלא קטרת בלבד

עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר: אינו צריך ממשמע שנאמר וערכו, אין אנו יודעין שהן שנים?

ואת דרש וערכו שנים בני אהרן שנים הכהנים שנים מיכן לפרו של יחיד שיהא קרב בששה.

יכולין הם ג' להעלותו, איל ולמה איל קרב בי"א? אלא כדי לעשות פומפי.pomp רבנן דקיסרין אמרי מפני מה פר קרב בכ"ד? כדי

לעשות פומפי לדבר. על שם בבית אלהים נהלך ברגש.

##

מסכת יומא פרק ג

הלכה א משנה אמר להן הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה! אם הגיע, הרואה אומר בורקי! מתיה בן שמואל אומר האיר פני כל המזרח עד שבחברון? והוא אומר הין!

גמרא מהו בורקי? ברקת. תמן אמרין ברוק ברוק' אנהר מנהרא. ועד אחד נאמן? שנייא היא הכא שאין=כן את יכול לעמוד עליו. וחש לומר עד דו עליל ונפק היא מנהרא! חכימא היא מילתא.ניכר הדבר וירא לשקר

אמר עד אחד נולד איש פלוני בשבת מלין אותו על פיו. חשיכה מוצאי שבת מטלטלין על פיו. ר' אימי מטלטל על פום מלויתא.ממלאי מים ר' מתניה מטלטל על פום איבריתא דזהרא.lamp-lighters ר' אמי מל על פום נשייא דאמרן שמשא הוות על סוסיתהשם עיר עדיין לא שקעה החמה, ונמצא נימול בשבת

ולמה עד שהוא בחברון, והוא אומר הין? בא להזכיר זכות אבות:

הלכה ב משנה ולמה הוצרכו לכך? שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודימו שהיא המזרח ושחטו את התמיד והוציאוהו לבית השריפה

והורידו הכהן לבית הטבילה

זה הכלל היה במקדש כל המיסיך את רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים:

גמרא מאור הלבנה מתמר ועלה, מאור החמה פוסה על פני כל המזרח!

עד כדון דהוה סיפיה דירחא הוה רישא!איך שייך לטעות בריש ירחא, שאין ירח בסוף הלילה

וא"ר חנינא מאילת השחר עד שיאיר המזרח אדם מהלך ארבעת מיל ומשיאיר המזרח עד שתנץ החמה אדם מהלך ארבעת מיל ומנין שמאילת השחר עד שיאיר המזרח אדם מהלך ארבעת מילין שנא' (בראשית יט) וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים בלוט לאמר [מן סדום לצוער ארבעה מילין?! יתיר הוון! א"ר זעירא המלאך היה מקדר לפניהן את הדרך] ומנין משיאיר המזרח עד הנץ החמה אדם מהלך ארבעת מיל? "כמו" "וכמו" מילה דמיא לחבירתה. א"ר יוסי בי רבי בון הדא אילתא דשחרא, מ"ד כוכבתא היא,she is a planet טעי. זימנין דהיא מקדמה וזימנין דהיא מאחרה.and this is not the property of a planet מאי כדון? כמין תרין דקרנין דנהורשני "קרנות" של אור דסלקין מן מדינחא, ומנהרין

דלמאמעשה ר' חייא רובה ור"ש בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתאבשחרית ראו אילת השחר שבקע אורה א"ר חייא רובה לר"ש בן חלפתא בר ר' כך היא גאולתן של ישראל בתחילה קימעא קימעא כל שהיא הולכת היא הולכת ומאיר מאי טעמא? (מיכה ז) כי אשב בחשך ה' אור לי. כך בתחילה (אסתר ב) ומרדכי יושב שער המלך ואח"כ וישב מרדכי אל שער המלך ואח"כ (אסתר ו) ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וגו' ואחר כך (שם) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות ואח"כ ליהודים היתה אורה ושמחה.

תני כהן שיצא לדבר עם חבירו, אם להפליג טעון טבילה. אם לשעה, טעון קדוש ידים ורגלים. ומסיכה לא שעה קלה היא?! שנייא היא מסיכה שעשו אותה כהפלג.

תני: ישן טעון טבילה, נתנמנם טעון קידוש ידים ורגלים. וישן טעון טבילה?! לא כן תני ר' חייה לא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. וא"ר אמי בשם רשב"ל אף למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה! תיפתר שסמך עצמו לכותל וישן לו. והא כתיב (שמואל ב ז) ויבא המלך דוד וישב לפני ה'! א"ר אייבי בר נגרי יישב עצמו בתפילה:

הלכה ג משנה אין אדם נכנס לעזרה לעבודה אפילו טהור עד שיטבול

חמש טבילות ועשרה קדושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום וכלם בקודש בית הפרוה חוץ מזו בלבד:

גמרא כיני מתני' לא היה אדם נכנס לעזרה ולעבודה אפילו טהור עד שהוא טובל. לא סוף דבר לעבודה אלא אפי' שלא לעבודה

שאלו את בן זומא מה מקום לטבילה זו? אמר להם מה אם בשעה שהוא נכנס מקודש לקודש טעון טבילה, מחול לקודש כל שכן! לא צורכה דלא, מקודש לקדוש יהא טעון טבילה. מחול לקדש לא יהא טעון טבילה!

א"ר שמי וכיני: מה אם מקודש לקודש שאינו ענוש כרת, טעון טבילה. מחול לקדוש שהוא ענוש כרת אים נכנס בטו' הגוף מחול לקודש לא כל שכן יהא טעון טבילה!

ואפילו מקודש לקודש יהא ענוש כרת!

כ״אדם נתחייב כרת כשהוא בעזרה דתנינן תמןשבועות השתחוה או ששהא כדי השתחויה עד כמה היא שיעור השתחויה ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי עד כדי (דברי הימים ב ז) ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו ר' אבהו מוסף עד והודו לה' כי טוב ר' מנא מוסיף עד כי לעולם חסדו

תני א"ר יהודה כל עצמן לא התקינו טבילה זו אלא מפני טבילת סרך. שפעמים שאדם הולך לרחוץ והוא נזכר קרי ישן שיש בידו וחוזר ובא לו.

#תמן תנינן מצורע טובל בשער נקנור. ר"י אומר אינו צריך, טבילה. מה? חלוק ר' יודה על טבילת סרך, או משום אפי' טובל מהו מועיל. שהרי טבל מבערב [ונשתרבב הלשון ממס' ברכות?] כהדא דתני א"ר יהודה כל עצמן לא התקינו טבילה זו אלא מפני טבילת סרך שפעמים שאדם הולך לרחוץ והוא נזכר קרי ישן שבידו וחוזר ובא לו. הדא אמרה לא חלק ר' יודה על טבילת סרך. אלא משום אפילו טובל מה הוא מועיל: עיין בבלי

הלכה ד משנה פרשו סדין של בוץ בינו לבין העם. פשט ירד וטבל עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי זהב ולבש וקידש ידיו ורגליו. הביאו לו את התמיד קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו וקבל את דמו וזרקו נכנס להקטיר את הקטורת ולהטיב את הנרות להקריב את הראש ואת האיברים ואת החביתין ואת היין:

גמרא ר' לעזר בשם ר' הושעיה עד שישחוט בו שנים או רוב שנים. א"ר יוסה מתני' אמרה כן הביאו לו את התמיד קרצו

כתיב (ירמיהו מו) קרץ מצפון בא בא ר' חנינה ור' יהושע בן לוי חד אמר נכוסה, וחורנה אמר נסוחה. מ"ד נכוסה מן הדא הביאו לו את התמיד קרצו מ"ד נסוחה מגליינא =ללכת לגלות (איוב לג) מחמר קרצתי גם אני:

הלכה ה משנה קטורת של שחר היתה קריבה בין דם לאיברים. של בין הערבים היתה קריבה בין אברים לנסכים

אם היה כהן גדול זקן או איסטניס מחמין לו חמין ומטילין לתוך הצונן כדי שתפיג צינתן:

גמרא כתיב בקטרת (שמות כט) בבקר בבקר, וכתיב בתמיד, בבקר, יקדים דבר שנאמר בו בבקר בבקר, לדבר שלא נאמר בו אלא בבקר אחד. מעתה אפי' לדמו? א"ר הילא: תעשה הקדים בו מעשה כ מעשה אחד של תמיד=דם, יוקדם לקטורת

כתיב בבקר בתמיד, וכתיב בעצים בבקר בבקר, יקדים דבר שנא' בו בבקר בבקר, לדבר שלא נאמר בו אלא בבקר. מה נן קיימין אם לאיברין והלא כעצים הן! ופשיטא דאין איברים קודמין לעצים! אלא כי נן קיימין אפילו לדמו.

כתיב בעצים בבקר בבקר, וכתיב בקטורת בבקר בבקר, ואיני יודע איזה מהן יקדים, מי מכשיר את מי? עצים מכשירין את הקטורת אף הם יקדמו את הקטורת. איתא חמי: עצים קודמין את הדם והדם קודם לקטורת, ותימר הכין!! פשיטא! א"ר הילא על שלא זכיתי בו מן הדין. שאין העצים מכשירין את הקטורת. ואצרכת הדא מתניתין. [הוון בעיי מימר מי מכשיר את הקטורת? "גחלים" לא "עצים"].

אמר רבי אלעזר עצים מעלה עשן וע"כ אין להביא רק גחלים

נאמר בתמיד בין הערבים, ונאמר בקטורת בין הערבים סמוך לנרות, ונאמר בנרות מערב ועד בוקר. יואחר דבר שנאמר בו בין הערבים סמך לנרות, לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים. מעתה אפילו לנסכין! אמר רבי הילא תעשה- איחר בו מעשה=נסכים. ר' בון בר חייה בעא קומי ר' הילא הכא את אמר תעשה הקדים בו מעשה וכא את אמר תעשה איחר בו מעשה א"ר הילא כל מדרש ומדרש בעניינו תמיד של שחר בכלל מאוחר היה מה ת"ל תעשה הקדים בו מעשה תמיד של בין הערבים בכלל מוקדם היה, מה ת"ל תעשה? איחר בו מעשה! והוה ר' זעירה מקלס ליה וצווח ליה בניה דאוריתא!בן תורה!

תני א"ר יהודה עששות של ברזל היו מרתיחין אותן מעיוה"כ ומטילין לתוך הצונין כדי שתפיג צינתן. ולא נמצא כמכבה ביוה"כ! אלא מסביר סבר ר' יודה שאין אבות מלאכות ביום הכיפורים. ומקשה: והא וודאי חייב עכ"פ אחת! אלא ר' יודה ור"ש אמרו דבר אחד.דשא"מ מותר לא כן סבר מימר ר' יוסי פרק 2 דשבת ור"ש שניהם אמרו דבר אחד, נימר רבי יוסי ור' יודה ור"ש שלשתן אמרו דבר אחד! אלא מיסבור סבר ר' יודה שאין תולדת האש כאש. אלא כיני ר' יודה סבר מימר שאין תולדת אש כאש ורבנן סברין מימר תולדת אש כאש

ויחם לו חמין? ר יודא מ"ט ל"א כרבנן? ר' יהושע בר אביין ר' סימון בשם ר' אנייני בן סוסיי טעם דהדין תנייא שלא יהו אומר ראינו כהן גדול טובל במים שאובין ביום הכיפורים:

הלכה ו משנה הביאוהו לבית הפרוה ובקודש היתה. פרשו סדין של בוץ בינו לבין העם קידש ידיו ורגליו ופשט. ר"מ אומר פשט קידש ידיו ורגליו ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש וקידש ידיו ורגליו

בשחר היה לובש פילוסין של שנים עשר מנה ובין הערבים הינדיון של שמונה מאות זוז דברי ר"מ. וחכ"א בשחר היה לבוש פילוסים של י"ח מנה ובין הערבים של שנים עשר מנה הכל שלשים מנה אלו נוטל מן ההקדש ואם רצה להוסיף מוסיף משלו:

גמרא מה טעמא דרבי מאיר? (ויקרא טז) פשט וקידש ורחץ וקידש. מה טעם דרבנן? ופשט ולבש הקיש פשיטה ללבישה מה לבישה מקדש אף פשיטה מקדש כשהוא לבוש. א"ר מנא קומי ר' יודן, על דעתיה דר"מ,

רחיצה חוצצת =מפסקת בין קידוש לקידוש א"ל מסבור את סבור על דר"מ ופשט וקידש ורחץ וקידש?! אינה כן, אלא ופשט וקידש ורחץ ולבש וקידש ! =קידוש אחרון כשהוא לבוש

שמואל אמר אחת פשוט ואחת לבוש, שתיהן לבא. בר קפרא אמר אחת לבא ואחת לשעבר. שתיהן לבוש.

א"ר יוחנן הכל מודין בקידוש הראשון שהוא לבא. א"ר יוחנן הכל מודין בקידוש הראשון שהוא מעכב. מה טעם? (שם) חקת עולם לדרתיכם א"ר יוחנן הכל מודין בקידוש האחרון שהוא לשעבר. א"ר יוסה מתניתא אמרה כן הביאו לו בגדי עצמו ולבש ויש אדם מקדש ידיו ורגליו ללבוש בגדי חול

ר' יוחנן אמר ולבשם לבישה מעכבת ואין טבילה מעכב. ודכוותה לבישה מעכבת ואין קידוש ידים ורגלים מעכב.

בד- שיהו כפולים. וקיימינה דלא כר' יוסה. ר' שמואל בר רב יצחק לא נחת לבית וועדא קם עם רבי זעירא א"ל מה חדתין הוה לכון בבי מדרשא יומא דין? א"ר בד שיהו כפולים וקיימינה דלא כר' יוסי דתני (שמות כח) ולבני אהרן תעשה כתנות רבנן אמרי שתי כתנות לכל אחד ואחד ר' יוסי אומר אפילו כתונת אחת לכל אחד ואחד. מאי טעמא דרבנן ולבני אהרן תעשה כ ת נ ו ת מ"ט דרבי יוסי? למאה בני אהרן תעשה כתנות

בד- שיהו חדשים =שיהא עשייתן לשם הקדש אם אומר את שלא ילבש שחקים והא תני ולבשם אפילו שחקים! אלא שתהא אריגתו לשם קדש. דתני אבני קודש צריך שתהא חציבתן בקודש ובקודש יחצבו, בגדי קדש צריך שתהא אריגתן בקודש ובקודש יארגו,

וא"ר חנינה בשם רבי יסא במחלוקת הוא

עור שעיבדו לשם קמיע מותר לכתוב עליו מזוזה אלמא אי"צ עיבוד לשמה רשב"ג אוסר. א"ר יוסה הוינן סברין מימר מה פליגין להדיוט כגון כתיבת מזוזה הא לגבוה לא, מן מה. דא"ר חנינה בשם רבי יסא במחלוקת הוא. הדא אמרה אף לגבוה פליגין.

תני העושה כלי לגבוה, עד שלא נשתמש בו גבוה, מותר להשתמש בו הדיוט. משנשתמש בו גבוה, אסור להשתמש בו הדיוט. והא תני העושה כלי לגבוה אל ישתמש בו הדיוט!

א"ר חנינה בשם רבי יסא במחלוקת הוא. ר' חונה בשם רבנן דתמן תיפתר שבא מתרומת הלישכה ולית שמע מינה כלום.

תני העושה כלי להדיוט, עד שלא נשתמש בו הדיוט מותר להשתמש בו גבוה, משנשתמש בו הדיוט אסור להשתמש בו גבוה. והא תני העושה כלי להדיוט אל ישתמש בו גבוה! רבי חנניא בשם ר' יסא במחלוקת

כלי שרת מאימתי הן קדושין מיד או בשעת התשמיש? אין תימר מיד ניחא. אין תימר בשעת התשמיש כאחת הן קדושין?! ניחא של משה שנתקדשו בשמן המשחה, ברם של שלמה כאחת הן קדושין ומתקדשין?! בכניסתן לארץ היו מפנין מתוך של משה לתוך של שלמה. לא היה שם של משה כאחת הן קדושין ומתקדשין. ובעלייתן מן הגולה היו מפנין מתוך של שלמה לתוך שלהם לא היה שם של שלמה כאחת הן קדושין ומתקדשין

אבנים שחצבן לשם מת אסורים בהנייה

לשם חי ולשם מת מותרין בהנייה. הזורק כלי לפני מיטתו של מת לתוך ארבע אמות אסור בהנייה כל חוץ לד' אמות מותר בהנייה

נמצאת אומר חמש טבילות ועשרה קידושין טובל ומקדש בו ביום מנין ששני קידושי ידים ורגלים על כל טבילה וטבילה ת"ל (ויקרא טז) ופשט ורחץ ולבש. א"ר אלעזר בר"ש ודין הוא מה אם במקום שאינו טעון טבילה טעון קידוש ידים ורגלים, כאן שהוא טעון טבילה לא כל שכן יהא טעון קידוש ידים ורגלים! טול לך מה שהבאתה אי מה להלן אחת כל היום אף כאן אחת כל היום! מניין ללפניה ולאחריה? ת"ל (שם) ופשט את בגדי הבד שאין ת"ל אשר לבש וכי עלתה על דעתינו כלום הוא פושט אלא מה שהוא לובש א"כ למה נאמר אשר לבש? הקיש פשיטה ללבישה מה לבישה בקידוש ידים ורגלים, אף פשיטה בקידוש ידים ורגלים. [א"ר מנא לא מסתברא אלא חילופין! הקיש לבישה לפשיטה מה פשיטה בקידוש ידים ורגלים אף לבישה בקידוש ידים ורגלים]

ר' מאיר אומר...ואין שני של פילוסין יפה מן הראשון של הנדוין? משם מילה דשמעה פרוטי =דבר שמשמעותו "ראשון"proto=the "first" תמן תנינן הראשון שבראשון אין למעלה הימנו השני שבראשון והראשון שבשני שוין ואין שני שבראשון יפה מן הראשון שבשני משם מילה דשמעה פרוטי

מאי כדון? רבי נחמן בשם רבי מנא בשחר כתיב בד בד ארבעה פעמים ובמנחה כתיב בד: מעשה בי רבי ישמעאל בן פיאבי שלבש כתנות במאה מנה ועלה והקריב על גבי המזבח מעשה ברבי אליעזר בן חרסום שלבש כתנות בשתי ריבוא ועלה והקריב ע"ג המזבח והורידו אותו אחיו הכהנים שהיה נראה מתוכה ערום מה עשה מילא אותה מים וסבב את המזבח שבע פעמים:

הלכה ז משנה בא לו אצל פרו ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח, ראשו לדרום ופניו למערב הכהן עומד במזרח ופניו למערב סמך שתי ידיו עליו ונתודה וכך היה אומר: אנא השם עויתי פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי אנא השם כפר נא לעונות לפשעים ולחטאים שעויתי ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

גמרא אי זהו צפונו של מזבח שהוא כשר בשחיטת קדשי קדשים? מקירו של מזבח צפוני ועד כותל העזרה צפוני עד כנגד כל המזבח ישנן כשלשים ושתים אמה דברי ר' יוסי בר"י. ר"א בי ר"ש אומר מכנגד בית החילפות עד כנגד בין האולם ולמזבח ועד כותל העזרה הצפוני. רבי מוסיף מקום דריסת רגלי ישראל אחת עשרה אמה מקום דריסת רגלי הכהנים אחת עשרה אמה מקירו של מזבח הצפוני ועד כותל העזרה המזרחי

א"ר יוחנן לא מצאנו פסולה בזר. וה"ה לשחיטת פרה אדומה רב מפקד לתלמידוי בכל אתר הוון תניי זורק כהן, חוץ מפרה הוון תני שוחט. וא"ר יוחנן לא מצאנו שחיטה פסולה בזר. התיב ר' חייה בר בא והא כתיב (במדבר יח) ושחט והזה מה הזייה לא הוכשרה באשה כאיש, אף שחיטה לא הוכשרה באשה כאיש! וה"ה זר! א"ל הרי הזיית מיימיה, הרי היא כשירה בזר ופסולה באשה! א"ל תמן לית כתב כהן ולריידא מילתא כתב איש? להוציא את האשה, ברם

הכא כתיב כהן, היא זר היא אשה, אין תימר שהיא כשירה בזר תיכשר באשה!

ר' ישמעאל בר רב יצחק רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוחי פר של יום הכיפורים צריך כהן. ולמה לא אמר ושעיר? דו קרייא ושחט והביא מה הבאה בכהן אף שחיטה בכהן. ר' יעקב בר אחא ר' יסא ר' יוחנן בשם רשב"י פר ושעיר של יום הכיפורים צריכין כהן

א"ר חגייא בראשונה הוא אומר אנא השם ובשנייה הוא אומר אנא בשם

תני כיצד מתוודה? עויתי פשעתי חטאתי ואומר (שמות לג) נושא עון ופשע וחטאה ואומר (ויקרא טז) והתודה עליו את כל עונות בני ישראל דברי ר"מ. וחכ"א עונות אילו הזדונות פשעיהם אילו המרדים חטאתם אילו השגגות מאחר שהוא מתודה על הזדונות ועל המרדים הוא חוזר ומתודה על השגגות?! אלא כך היה מתודה אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן ככתוב בתורת משה עבדך לאמר (שם) כי ביום הזה וגו' והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. וכן מצינו דרך כל המתודים דוד אמר (תהלים קו) חטאנו עוינו הרשענו ומרדנו. אף הוא כך היה מתודה חטאתי עויתי פשעתי לפניך. מהו שמשה אמר נושא עון ופשע וחטאה? ואומר והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגו' אלא מכיון שהוא מתודה על הזדונות ועל המרדים כאילו הן שגגות לפניו.

עשרה פעמים היה כהן גדול מזכיר את השם ביום הכפורים ששה בפר וג' בשעיר ואחד בגורלות. הקרובים היו נופלין על פניהן, הרחוקים היו אומרים בשכמל"ו אלו ואלו לא היו זזים משם עד שהוא מתעלם מהן (שמות ג) זה שמי לעולם זה שמי לעלם. בראשונה היה אומרו בקול גבוה משרבו הפרוצין היה אומרו בקול נמוך. א"ר טרפון עומד הייתי בין אחי הכהנים בשורה והטיתי אזני כלפי כהן גדול ושמעתיו מבליעו בנעימת הכהנים. בראשונה הוא נמסר לכל אדם משרבו הפרוצים לא היה נמסר אלא לכשירים.

שמואל הוה עבר, שמע פרסייא מקלל לבריה ביה ומית. אמר אזל גוברא ומאן דשמע שמע.

ר' איניוני בר סוסיי סלק גבי ר' חנינה לציפורין אמר איתא ואנא מסר יתיה לך. עאל ליה בריה תחותי ערסא, עטש ושמע קליה, אמר מה אתון נהיגין גביכון ברמיו?! אזל! לא לך, ולא ליה!!

חד אסי בציפורין אמר לרבי פינחס בר חמא איתא ואנא מסר ליה לך. א"ל לית אנא יכיל. אמר למה? א"ל דאנא אכיל מעשר, ומאן דרגיל ליה, לא יכיל מיכול מבר נש כלום:

הלכה ח משנה בא לו למזרח העזרה לצפון המזבח הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו ושם שני שעירים וקלפי היתה שם ובה שני גורלות של אשכרוע היו ועשאן בן גמלא של זהב והיו מזכירין אותו לשבח בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור שלא היו בו אלא שנים. אף הוא עשה מוכני לכיור שלא יהו מימיו נפסלין בלינה. מונבז המלך עשה כל ידות הכלים של יוה"כ של זהב. הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתחו של היכל. אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה. ניקנור נעשו ניסים לדלתותיו והיו מזכירין אותו לשבח:

גמרא אי זהו צפונו של מזבח שהוא כשר בשחיטת קדשי קדשים? מקירו של מזבח צפוני וכו' (עיין לעיל פרק 2)

חמשה דברים היה הסגן משמש: הסגן אומר לו אישי כהן גדול הגבה ימינך, סגן

מימינו וראש בית אב משמאלו, הניף הסגן בסודרין, אחז הסגן בימינו והעלהו, לא היה כה"ג מתמנה להיות כהן גדול עד שהוא נעשה סגן:

וקלפי היה שם ובה ב' גורלות ושל אשכרוע היו: מהו אשכרוע? פסקינן

רבי שמואל אחוי דרב בעי אבדו של זהב, מהו לעשות תחתיהן של אשכרוע? ייבא כהדא: שמעלין בקודש ולא מורידין

ויעשו דדין זה על גבי זה? בראשונה היה דדין אחת למע' ואחת למטה-בבקר נוטלין ממים של ה"עלייה", והערב מן ה"בית" א"ר יונה כיום מרובה של תמיד.

##העליון משם כלי! פחות ברובו. והתחתון אין בו משום אוירו של כלי?! א"ר יהושע בן לוי אמת המים היתה מושכת לו מעיטם

ר"ש בר כרסנא בשם ר' אחא הים בית טבילה לכהנים הוא (דברי הימים ב ד) והים לרחצה לכהנים בו. ולא כלי הוא? אמת המים מושכת לו מעיטם והיו רגליו השוורים פחותים כרמונים

כתיב (עזרא א) ואלה מספרם אגרטלי זהב שלשים ר' שמואל בר נחמן אמר מקום שאוגרין בו דמו של טלה

אגרטלי כסף אלף ר"ש בן לקיש אמר מקום שאוגרין דמו של פר

מחלפים תשעה ועשרים אמר רבי סימון אלו הסכינין כיי דתנינן תמן הוא היה נקרא בית החליפות ששם היו גונזין את הסכינין:

הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתחו של היכל: תרין אמורין חד אמר מנרתא, וחרנא אמר קונביתא.snuffers תרגם עקילס לקבל נברשתא- לקבל למפרס: lamp

אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה: שבשעה שהיתה החמה זורחת היו הניצוצות מנתזין ממנה והיו יודעין שזרחה החמה. ומה היה כתוב עליה ר"ש בן לקיש בשם ר' ינאי אל"ף בי"ת היה כתוב עליה והא תני ככתב שכאן כן כתב שכאן לא מעובה ולא מידק אלא בינוני פתר לה כאל"ף שכאן כן אל"ף שכאן כבי"ת שכאן כן בי"ת שכאן. תני רבי הושעיה כל פרשת סוטה היה כתוב עליה שממנה היה קורא ומתרגם כל דקדוקי הפרשה: ניקנור נעשו ניסים לדלתותיו ומזכירין אותו לשבח: תני מעשה שהיו באין בספינה ועמד עליהן סער גדול בים ונטלו אחד מהם והטילוהו בים וביקשו להטיל עוד שני ועמד וגייפוחבקו אמר להן אם מטילין אתם אותו לים הטילוני עמו והיה בוכה ומתאבל ובא עד שהגיע ללמינה של יפו כיון שהגיע ללמינה של יפו התחיל מבעבע מתחת הספינה כיי דתנינן תמן כל השערים שהיו שם נשתנו להיות של זהב חוץ משערי ניקנור מפני שנעשה בהן נס ויש אומרים מפני שנחושתן מצהיב תני בשם ר' אליעזר נחושתן היה מצהיב ויותר יפה משל זהב:

הלכה ט משנה ואלו לגנאי בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטרת הוגרס בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמד בו קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב על הראשונים נאמר (משלי י) זכר צדיק לברכה ועל אילו נאמר (שם) ושם רשעים ירקב:

גמרא בית גרמו היו בקיאין במעשה לחם הפנים וברדייתו ולא רצו ללמד שלחו והביאו אומנים מאלכסנריאה והיו בקיאין במעשה לחם הפנים וברדייתו לא היו בקיאין. בית גרמו היו מסיקין מבחוץ ורודין מבפנים ולא היתה מעפשת ואלו היו

מסיקין מבפנים ורודין מבפנים והיתה מעפשת וכיון שידעו חכמים בדבר אמרו כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא (משלי טז) כל פעל ה' למענהו שלחו אחריהם ולא רצו לבוא עד שכפלו להן שכרן שנים עשר מנה היו נוטלין ונתנו להן עשרים וארבע ר' יהודה אומר עשרים וארבע היו נוטלין ונתנו להן ארבעים ושמונה אמרו להן מפני מה אין אתם רוצין ללמד? אמרו להן מסורת היא בידינו מאבותינו שהבית הזה עתיד ליחרב שלא ילמדו אחרים והיו עושין כן לפני ע"ז שלהן. בדברים הללו מזכירין אותן לשבח שלא יצא ביד בניהם פת נקייה מעולם שלא יהו אומרים ממעשה לחם הפנים הן אוכלין. של בית אבטינס היו בקיאין במעשה הקטורת ובמעלה עשן ולא רצו ללמד שלחו והביאו אומנים מאלכסנדריאה והיו בקיאין במעשה הקטורת ובמעלה עשן לא היו בקיאין של בית אבטינס היתה מתמרת ועולה ופוסה ויורדת ושל אלו היתה פוסה מיד וכיון שידעו חכמים בדבר אמרו כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא שנא' (ישעיהו מג) כל הנקרא בשמי וגו' שלחו אחריהן ולא רצו לבוא כו' עד לפני ע"ז שלהן. בדברים הללו מזכירין אותן לשבח שלא יצאה אשה של אחד מהן מבושמת מעולם ולא עוד אלא כשהיה אחד מהן נושא אשה ממקום אחר היה פוסק עמה שלא תתבשם. א"ר יוסי מצאתי תינוק אחד מבית אבטינס, אמרתי לו בני מאי זו משפחה אתה? אמר לי ממשפחת פלוני. אמרתי לו בני אבותיך לפי שנתכוונו לרבות כבודם ולמעט כבוד שמים, לפיכך נתמעט כבודם וכבוד שמים נתרבה. א"ר עקיבה שח לי שמעון בן לגס מלקט הייתי עשבים אני ותינוק אחד של בית אבטינס וראיתי אותו שבכה וראיתי אותו ששחק. אמרתי לו בני למה בכיתה? אמר לי על כבוד בית אבא שנתמעט. ולמה שחקתה? אמר לי על הכבוד המתוקן לצדיקים לעתיד לבא. הרי מעלה עשן לנגדי. נומיתי לו בני תראה לי! אמר לי מסורת בידי מאבותי שלא להראותו לביריייה

א"ר יוחנן בן נורי פגעו בי זקן אחד משל בית אבטינס אמר לי רבי לשעבר היו בית אבא צנועין והיו מוסרין את המגילה הזאת אלו לאלו ועכשיו שאינן נאמנין הילך את המגילה ותזהר בה וכשבאתי והרציתי את הדברים לפני ר"ע זלגו דמעיו ואמר מעתה אין אנו צריכין להזכירן לגנאי וכולהן מצאו מתלא לדבריהן חוץ מבן קמצר.

כיי דתנינן תמן שקלים אלו הן הממונין שהיו במקדש ר' חזקיה אמר ר' סימון ורבנן חד אמר כשירי כל דור ודור בא למנות וחרנה אמר מי שהיה באותו הדור מנה מה שבדורו. מ"ד כשירי כל דור ודור בא למנות, ומנה נמי בית גרמו.. על כרחך תפרש מתני' דידן.. ע ל כ ו ל ם הוא אומר זכר צדיק לברכה. מ"ד שהיה באותו הדור מנה מה שבדורו. על כולם הוא אומר ושם רשעים ירקב על מי נאמר זכר צדיק לברכה? על בן קטין וחביריו. ועל כולן היה בן זומא אומר משלך יתנו לך ובשמך קורין אותך ובשבחך מושיבין אותך ואין שכחה לפני המקום ואין אדם נוגע במוכן לך:

מסכת יומא פרק ד

הלכה א משנה טרף בקלפי והעלה שני גורלות אחד כתוב עליו לשם ואחד כתוב עליו לעזאזל הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו. אם של שם עלה בימינו, הסגן אומר לו אישי כהן גדול הגבה את ימינך! ואם בשמאלו עלה ראש בית אב אומר לו אישי כהן גדול הגבה את שמאלך!

נתנם על שני שעירים ואומר לה' חטאת. ר' ישמעאל אומר לא היה צריך לומר חטאת אלא לה' והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

גמרא לא סוף דבר קלפי אלא אפילו קלתות. ולמה אמרו קלפי כדי לעשות פומבי לדבר. ויביא שני חוטין אחד שחור ואחד לבן ויקשור עליהם ויאמר זה לשם וזה לעזאזל! ת"ל (ויקרא טז) גורל אחד לה', שיהא ניכר שהוא לה'. וגורל אחד לעזאזל, שיהא ניכר שהוא של עזאזל. ויביא שני צרורות א' שחור וא' לבן ויתן עליהם ויאמר זה לשם וזה לעזאזל! ת"ל גורל א' לה', שיהא ניכר שהוא לה'. וגורל אחד לעזאזל שיהא ניכר שהוא לעזאזל. ויכתוב עליהם, זה לה' וזה לעזאזל! ת"ל גורל א' לה'- שיהא מוכיח על עצמו שהוא לה' לעולם. וגורל אחד לעזאזל- שיהא מוכיח על עצמו שהוא לעזאזל לעולם.אבל כתב יכול לימחק הדא אמרה חקוקים היו

תני: בשתי קלפיות נתחלקה ארץ ישראל א' שהגורלות נתונין בתוכה, ואחת ששמות השבטים בתוכה. ושני פירחי כהונה עומדים מה שזה מעלה, וזה מעלה, זכה. בשלשה דברים נתחלקה ארץ ישראל בגורלות, באורים ותומים, ובכספים לפי שווי הדא הוא דכתיב (יהושע יח) וישלך להם יהושע גורל לפני ה' במצפה. גורל- אלו הגורלות. לפני ה'- אלו אורים ותומים. (במדבר כו) בין רב למעט- אלו הכספים

א"ר אבין אילמלא שנתן הקב"ה חן כל מקום בעיני יושביו לא היתה ארץ ישראל מתחלקת לעולם. ותני כן ג' חינין הן: חן אשה בעיני בעלה, חן מקום בעיני יושביו, חן מקח בעיני לוקחיו. ר' אבא בריה דר' פפי רבי יהושע דסיכנין בשם לוי אף לעתיד לבא הקב"ה עושה כן הדא הוא דכתיב (יחזקאל ל) ונתתי לכם לב חדש וגו' ונתתי לכם לב בשר וגומר שהוא בושרdespise/contempt בחלקו של חבירו.

*נגע בהן כשהן למטה, ונתערבו, השעירים כמצותן. ומשהעלה אותן, נתערבו, אין השעירים כמצותן. אים נתערבו בידיו לפני העלייה, שפיר דמי

ובעלייתו אומר: "אם של שם יעלה בימיני, יקדש זה שעל ימיני" קדש, "אם של שם יעלה בשמאלי, יקדש זה שעל שמאלי" קדש. ואפילו אם אמר "אם של שם יעלה בימיני, יקדש זה שעל שמאלי" קדש. "אם של שם יעלה בשמאלי, יקדש זה שעל ימיני" קדש. אבל אם אמר "בין של שם יעלה בימיני, בין של שם יעלה בשמאלי, לא יקדש אלא זה שעל ימיני/ לא יקדש אלא זה שעל שמאלי" לא קדש. מפני מה? שקובען בפה וצריך שה"גורל" יקבע

אמרה התורה גורלות גורלות של כל דבר. יכול יתן שני גורלות על זה ושני גורלות על זה? ת"ל גורלות, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. יכול יתן של שם ושל עזאזל על זה ושל שם ושל עזאזל על זה? ת"ל גורל. ולא דא קדמייתא?! כיני: יכול משהוא נותן של שם על של שם ושל עזאזל על שם עזאזל, יחזור ויחליף. ת"ל גורל א' לה'- אין כאן לשם אלא א'. וגורל א' לעזאזל- אין כאן לעזאזל אלא אחד

ציץ היה כתוב עליו קדש לה', קודש מלמטן ושם מלמעלן. כמלך שהוא יושב על קתדרון שלו. ודכוותה בגורל יו"כ "למ"ד" מלמטן, ושם מלמעלן. א"ר אלעזר בי רבי יוסי אני ראיתיו ברומי ולא היה כתוב עליו אלא שיטה אחת קודש לה'

ונתן אהרן. אם נתן זר כשר. ודכוותה אם העלה זר פסול. קל וחומר, מה אם נתינה שכתוב בה אהרן, אם נתן זר כשר.

העלייה, שאין כתוב בה אהרן, לא כל שכן!! לא צורכה דלא, נתינה שאינה מעכבת, אם נתן זר, כשר. העלייה שהיא מעכבת, אם העלה זר, פסול.

ואמר ר' יצחק בר חקולא בשם רבי ינאי: העלייה מתוך קילפי מעכבת, אין נתינה מעכבת. אמר רבי יוחנן קובען אפילו בפה.

על דעתיה דר' ינאי לאי זה דבר נאמר נתינה? למצוה

מתניתא פליגא על רבי יוחנן: הגורל עושה חטאת, ואין השם עושהו חטאת. פתר לה ברוצה להגריל

מתניתא פליגא על רבי ינאי: לא הגריל ולא נתוודה כשר אלא שחיסר מצוה

לד'- לרבות שעיר המשתלח שיהא פסול משום מחוסר זמן. ואיתא כיי דמר רבי יוחנן קובען אפילו בפה. [סברין מימר אפי' אחד היום ואחד למחר] על דעתיה דרבי יוחנן [דו אמר אפילו אחד היום ואחד למחר] ניחא איצטריך קרא למעוטי מחוס"ז על דעתיה דרבי ינאי, וחש לומר שמא יעלה לשם! פתר לה במצליח בגורל.

שני שעירי יה"כ ששחטן בחוץ, אית תניי תני חייב. ואית תניי תני פטור. אמר רב חסדא מ"ד חייב, שלא קרב השעיר הנעשה בחוץ.שניהם ראויים בפנים מ"ד פטור, בקרב השעיר הנעשה בחוץ. א"ר יוסה, רב חסדא בעי מדמתה לפסח ולא דמיא. א"ר מנא בר תנחום רבי לעזר ורבי יוחנן תריהון אמרין פסח שעיבר זמנו מאיליו היה משתנה, ברם הכא בשחיטה הוא משתנה! ואף שלא קרב שעיר הנעשה בחוץ, אינו עומד לכך ולמה יתחייב!

מאי כדון? מ"ד פטור, סברין מימר הגרלה מעכבת. מאן דאמר חייב, סברין מימר אין הגרלה מעכבת. כלום יש כאן לשם אלא אחד? א"ר שמואל אחוי דר' ברכיה או זה או זה חייב כששחט אחד מהם [משהגריל חייב על של שם ופטור על שם עזאזל]

א"ר בא והוא שנתן מתנת הפר. אבל אם לא נתן מתנת הפר, פטור. שמתן דמו של פר מעכבת שחיטתו של שעיר

רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעירה שחט את הפרבחוץ עד שלא יגריל, מהו שיהא חייב? א"ל נישמעינה מן הדא: פר מעכב את השעיר, השעיר=הגרלת השעיר אין מעכבת את הפר. הדא אמרה שחט את הפר עד שלא הגריל חייב. אין תימר פטור, ניתני השעיר מעכב את הפר.

א"ר שמואל בר אבדימי הדא דתימר אין השעיר מעכבת את הפר במתנות הבדים, אבל במתנות הפרוכת, שעיר מעכב את הפר. היך עבידא? שאינו יכול ליתן מדם הפר על הפרוכת עד שיתן מדם השעיר על בין הבדים:

הלכה ב משנה קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח. העמידו כנגד בית שילוחו. ולנשחט, כנגד בית שחיטתו

בא לו אצל פרו שנייה וסמך שתי ידיו עליו ונתודה וכך היה אומר אנא השם עויתי פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך אנא השם כפר נא לעונות וגו':

גמרא ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן ג' לשונות הן. של שעיר בסלע. ושל מצורע בשקל. ושל פרה בב' סלעים. א"ר בא בר זבדא בשם ר"ש בן חלפתא של פרה בב' סלעים ומחצה. אית דמפקין לישנא בי' זוזין:

הלכה ג משנה שחטו וקיבל במזרק את דמו נתנו למי שהוא ממרס בו על הרובד הרביעי שבהיכל כדי שלא יקרש

נטל את המחתה ועלה לראש המזבח ופנה גחלים אילך ואילך וחתה מן המעוכלות

הפנימיות וירד והניחה על הרובד הרביעי שבעזרה:

גמרא כיני מתניתא על הרובד הרביעי שבעזרה

תני שחט בחוץ חייב, חפן בפנים בהיכל פטור.

חתה והקטיר, ונשפך הדם של פר יביא פר אחר ונכנס בדמו. עד שלא הקטיר נשפך הדם, חתייה פסולה היא, והוא צריך לחות לעשות "חתייה" חדשה. כתחילה. ספק עד שלא הקטיר נשפך הדם, וספק משהקטיר נשפך הדם, להביא פר אחר ולהיכנס בדמו אין את יכול, שאני אומר עד שלא הקטיר נשפך הדם והיא חתייה פסולה והוא צריך לחות כתחילה. =לשחוט ולהקטיר לחות כתחילה אין את יכול, שאני אומר משהקטיר נשפך הדם והיא חתייה כשירה, והוא עובר משם הכנסה יתירה. ובטלו העבודות! אשכחת אמר בטלו עבודות של אותו היום!!

שחט ומת, אחר מהו שיכנס בדמו? רשב"ל אמר בפר אבל לא בדם. ר' חנינה ור' יונתן תריהון אמרין אפי' בדם. מילתיה דריב"ל אמר אפי' בדם דא"ר חנינה ר' בא בשם ר"י: ר"י בן לוי שאל, חפן ומת מהו שיכנס בחפניו? מה צריכא ליה, בחפניו, דכתיב ומלא "חפניו". ברם הכא לית כתיב בדמו פשיטא ליה אפי' בדם:של חבירו יכול ליכנס

הלכה ד משנה בכל יום חותה בשל כסף ומערה לתוך של זהב. והיום חותה בשל זהב ובה היום מכניס

בכל יום חותה בשל ארבעת קבין ומערה לתוך של ג' קבין, והיום חותה בשל ג' קבין ובה היה מכניס. ר' יוסי אומר: בכל יום חותה בשל סאה ומערה בתוך שלשת קבין, והיום חותה בשלשת קבין ובה היה מכניס

בכל יום היתה כבידה והיום קלה

בכל יום היתה ידה קצרה והיום ארוכה

בכל יום היה זהבה ירוק והיום אדום דברי רבי מנחם:

גמרא כיי דתנינן תמן תמיד נתפזר ממנה כקב גחלים היה מכבדן לאמה, ובשבת כופין עליו פסכתר.

בכל יום היתה כבידה והיום קלה, שלא לייגעו

בכל יום היתה ידה קצרה, והיום ארוכה שלא לייגעו

בכל יום לא היה בה אלא אמה גמודה, והיום היה בה אמה ומחצה- כדי שתהא הזרוע מסייעת

בכל יום לא היה בה נרתיק, והיום היה בה נרתיק כדי שלא תכווה. [רצפת המחתה] ואינו חוצץ? א"ר יוסי בי רבי בון קובעו במסמר.

שבעה זהבים הן: זהב טוב זהב טהור זהב סגור זהב מופז זהב מזוקק זהב שחוט זהב פרויים. זהב טוב- כמשמעו (בראשית ה) וזהב בארץ ההיא טוב א"ר יצחק טיבוי דו בבייתיה טיבו דו בלוויתיה=מלווהו בדרך זהב טהור- שמכניסין אותו לאור ואינו חסר כלום ואתייא כדתני מעשה במנורת זהב שעשה משה במדבר והיתה יתירה דינר זהב וכניסוה לכור שמונים פעם ולא חסרה כלום. ויאות! עד דלא יקום על ברריה הוא חסר סגין, מן דו קיים על ברריה, לא חסר כלום. זהב סגור- שהיה מכסיף בעד כל הזהבים שהיו שם. א"ר שמואל בר רב יצחק כתיב (דברי הימים א כט) ושבעת אלפים ככר כסף מזוקק לטוח קירות הבית, וכתיב ואת כל הבית צפה זהב. ואת אמר הכן?! אלא שהיה מכסיף בעד כל הזהבים שהיו שם. מופז- רבי פטרוקי אחוה דרבי דרוסא בשם רבי בא בר בינה דומה לאש מצתת בגפרית אמר רבי אבין לשם מקומו

הוא נקרא זהב מאופז. זהב מזוקק- שהיו מחתכין אותו כזתים וטחים אותו בצק ומאכילין אותן לנעמיות מין עוף והן מסננות אותן. ויש אומרים שהיו טומנין אותו בזבל שבעה שנים. זהב שחוט- שהיה נמשך כשעוה אדריינוס היה לו משקל ביצה. דוקלטינוס היה לו משקל דינר גורדינון. זהב פרויים- ר"ש בן לקיש אמר אדום דומה לדמו של פר ויש אומרים זהב שהוא עושה פירות כיי דתנינן תמן וגפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל א"ר רבי אחא בר יצחק בשעה שבנה שלמה את בית המקדש צר כל מיני אילנות לתוכו, ובשעה שהיו אלו שבחוץ עושין פירות, היו אלו שבפנים עושין פירות. הה"ד (ישעיהו לד) פרח תפרח ותגל אף גילת ורנן וגו' אימתי יבשו? א"ר יצחק חיננא בר יצחק בשעה שהעמיד מנשה צלם בהיכל יבשו דכתיב (נחום א) ופרח לבנון אמלל:

הלכה ה משנה בכל יום מקריב פרס בשחרית ופרס בין הערבים והיום מוסיף מלא חופניו

בכל יום היתה דקה והיום דקה מן הדקה

בכל יום הכהנים עולין במזרחו ויורדין במערבו, והיום עולין באמצע ויורדין באמצע ר' יהודה אומר לעולם כהן גדול עולה באמצע ויורד באמצע

בכל יום כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הכיור והיום מן הקיתון של זהב. ר' יהודה אומר לעולם כה"ג מקדש ידיו ורגליו מן הקיתון של זהב:

גמרא פיטום הקטורת הצרתי והצפורן החלבנה והלבונה משקל שבעים שבעים מנה. מור וקציעה שיבולת נרד וכרכום משקל ששה עשר ששה עשר מנה. קושט שנים עשר. קילופה שלשה. קינמון מתשעה. נמצאת אומר שלש מאות וששים וחמש מנים היו כנגד ימות השנה. ושלשה של אותו היום. הדא היא דתנינן והיום מוסף מלא חפניו. כרשינה תשעה קבין. יין קפריסין ג' סאין וג' קבין. אם אין לו יין קפריסין מביא חמר חיורין עתיק. מלח סדומית רובע. מעלה עשן כל שהוא. רבי נתן אומר אף כיפת הירדן כל שהוא. נתן בה דבש פסלה. חסר בה אחת מסממניה חייב מיתה.

תני רשב"ג אומר הצרי אינו אלא שרף של עצי קטף. בורית כרשינה למה היתה באה? שבה שפין את הצפורן מפני שהיא נאה. יין קפריסין למה היא באה? שבה שורין את הצפורן מפני שהיא עזה. והלא מי רגלים יפין לה? אלא שאין מכניסין ריח רע לעזרה מפני הכבוד. וכשהיה מידק היה אומר "הדק היטב הדק היטב" שהקול יפה לבשמים. חיסר בה אחת מסממניה או שנתן בה מעט דבש היתה פסולה.לא נתן לתוכה מלח, או שלא נתן לתוכה מעלה עשן נתחייב מיתה. א"ר זעירה ועובר משום הכנסה יתירה. תני בר קפרא הפטמין שבירושלים היו אומרים אילו היה נותן לתוכה מעט דבש לא היה כל העולם כולו יכול לעמוד בריחה!

תני פיטמה חציים כשירה. שילשים ורבעים לא שמענו. ר' אומר כמדתה היתה כשירה. אף חציים וכו' ודא דאת מר פיטמה חציים כשירה, חצי כל סממן וסממן. אחת לששים לשבעים שנה היא היתה באה חציים, מן השיריים. הדא היא ששנינו מותר הקטרת מה היו עושין בה וכו'.

תני הקטיר כזית בחוץ חייב. פחות מפרס בפנים, פטור. רבי זעירה בשם רב ירמיה נפטרו הציבור ידי חובתן. ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' ירמיה מן מה דתני הקטיר כזית בחוץ חייב, מינה את שמע, פחות מפרס בפנים פטור

דקה מה ת"ל? לפי שנאמר (שמות ל) ושחקת ממנה הדק אם כן למה נאמר דקה? שתהא דקה מן הדקה. כיצד הוא עושה? מפריש שלשת מנים מערב יוה"כ ומחזירן למכתשת כדי למלאות ממנה חפניו כדי לקיים בה דקה מן הדקה.

אמר ר' יונה חוץ מקידוש הראשון.חייב להיות מן הכיור א"ר יוסה ואפילו מקידוש הראשון. מתניתא פליגא על רבי יונה כל הכלים שהיו במקדש היו ראויין לקידוש ידים ורגלים! פתר לה חוץ מקידוש הראשון. מתניתא פליגא על רבי יוסה: הכיור והכן מעכבין. פתר לה מקומן מעכב:חייבים להיות שם

הלכה ו משנה בכל יום היו שם ארבע מערכות והיום חמש דברי ר"מ. רבי יוסי אומר בכל יום שלש והיום ארבע. רבי יהודה אומר בכל יום שתים והיום שלש:

גמרא מה טעמא דר"מ? (ויקרא ו) והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה- זו מערכת קיומי אש. וביער עליה הכהן- זו מערכת איכול איברין ופדרים. וערך עליה העולה- זו מערכה גדולה. והקטיר עליה חלבי השלמים- זו קטורת. ולית לרבי יוסה מערכת איכול איברין? ולית לרבי יודה מערכת קיומי אש? מה מקיים רבי יהודה אש תמיד? אש שאמרתי לך תהא תמיד, לא תהא אלא על מזבח החיצון.שמדליקין המנורה מאש מזבח החיצון

א"ר אלעזר האיברין והפדרין שלא נתאכלו מבערב, עושה אותן מדורה ושורפן בפני עצמן, ודוחין עליהן את השבת. ר' יעקב בר אחא בשם רבי שמואל בר אבא מתניתא אמרה כן: בכל יום היו שם ארבע מערכות. מה את ש"מ? אמר רבי מנא והיום חמש.אלמא מערכת "עיכול" דוחה יו"כ, וה"ה שבת רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעירה דבר שאינו מעכב דוחה?! אמר ליה עדי החודש הרי אינן מעכבין, ודחין! דתנינן תמן שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש

מנין למערכת יום הכפורים? רבי ירמיה בשם ר' פדת גחלי, מה ת"ל אש? שהיא בטילה ע"ג גחליה. שאין בה ש ו ם צורך, רק שיהא שם גחלים גחלי יכול עוממות? ת"ל (ויקרא טז) אש. אי אש יכול שלהבת? ת"ל גחלי הא כיצד? מן הלוחשות הללו. ומנין שתהא האש בטילה ע"ג גחלים? ת"ל גחלי אש.

רבי יהושע בן לוי אמר אין לחם הפנים נפסל בשעת מסעות. רבי יוחנן אמר לחם הפנים נפסל בשעת מסעות. ר' חייה בשם רבי יהושע בן לוי (במדבר ב) כאשר יחנו כן יסעו מה בחנייתם אינו נפסל אף בנסיעתם אינו נפסל. רבי אמי בשם ר"י בן לוי (שם) ונסע אהל מועד מחנה הלוים בתוך המחנות כבתוך המחנות.

רבי יעקב בר אחא ר' אמי בשם רבי אלעזר השוחט קדשים בחוץ בשעת מסעות, לוקה

א"ר יוחנן קדשים נדחין=נפסלו בשעת מסעות. טמאים, פרושים כל אחד ואחד במחיצתו

א"ר יוסה תדירא הא מילתא בפומהון דרבנן: נסתלקו הפרוכת, הותרו המחיצות לזבין ולמצורעין. מתניתא מסייעא לדין. ומתניתא מסייעא לדין.

מתניתא מסייעא לרבי יוחנן: תמיד, תמיד אפילו בשבת. תמיד, אף בטומאה. ולא במסעות

מתניתא מסייעא לריב"ל (ויקרא ו) לא תכבה אף במסעות.

בשעת מסעות מה היו עושין לה? היו כופין עליה פסכתר, דברי רבי יהודה. ר' שמעון אומר אף בשעת מסעות היו מדשנין אותה.ומכבין את האש אלמא "תמיד" לאוו דווקא שנאמר (במדבר ד) ודשנו את המזבח

ופרשו עליו בגד ארגמן, הא אילו היה המזבח דליק לא היה בגד ארגמן נשרף?! מה עבד לה רבי יודה פסכתר היו כופין עליו מלמעלה. מה מקיים רבי יודה ודשנו את המזבח? וירוון.sated כיי דאמר ר' יודה בן פזי (דברים לא) ואכל ושבע ודשן:

מסכת יומא פרק ה

הלכה א משנה הוציאו לו את הכף ואת המחתה וחפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף. הגדול לפי גודלו והקטן לפי קוטנו וכך היתה מידתן

נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו, מהלך בהיכל עד שמגיע לבין שני הפרוכת המבדילות בין הקודש ובין קדש הקדשים וביניהן אמה. ר' יוסי אומר לא היה שם אלא פרוכת אחת בלבד. שנאמר (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים:

גמרא ולא כבר תנינתה נטל את המחתה ועלה לראש המזבח?! כיני מתניתא:את הכף ואת ה"בזך". מהו כף? מגיס.

א"ר יוסה הדא אמרה כלי חול הוא. הבזך (מקום שהקטורת מונחת) אין תימר כלי קודש, דבר שקדש בכלי, נפדה?!

דאיתפלגון: פיטמה קטורת בחולין, =חוץ לעזרה ר' יוסה בן חנינה אמר פסולה. רבי יהושע בן לוי אמר כשירה. מ"ט דר' יוסי בר חנינה? קודש היא שתהא הבאתה בקודש. מ"ט דר"י בן לוי? קודש היא, שתהא באה מתרומת הלישכה.

א"ר יוסה בי רבי בון אתיא דר' יוסי בן חנינה כשמואל. ודריב"ל כר' יוחנן. דתנינן המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות ציבור. רבי יוחנן אמר קטורת אלמא קטורת שנעשה בחול ראוי ל"קרבן ציבור" א"ר הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת ושוב הקדישו....

ודר' יוסי בן חנינה כשמואל. דא"ר חונה בשם שמואל מכתשת עשו אותה כלי שרת לקדש.

א"ר יוסה בי רבי בון אמרה רבי הונה קומי רבי יוסה, דבר שקדש בכלי נפדה?! "נותנין אותו לאומנין" אמר ליה ולאו שמואל הוא! ושמואל אמר קל הוא במותר.

דאיתפלגון: הותירו תמידין, שמואל אמר נפדין כתמימין. מוכרין אותן תמימים רבי יוחנן אמר נפדין כפסולי המוקדשין. הותירו שעירים חטאות על דעתיה דשמואל, אם עולה נפדית, לא כל שכן חטאת! על דעתיה דרבי יוחנן, רבי זעירא אמר ירעו. א"ר שמואל בר רב יצחק מקייצים בה את המזבח. יביאו במעותיו עולה לקיץ המזבח וקשיא יש חטאת קריבה עולה?! א"ר יוסה שנייא היא שאין קרבנות צבור נקבעין אלא בשחיטה. א"ר חנניה תניי ב"ד הוא על המותרות שיקרבו עולות.

(ויקרא ב) מלא קומצו יכול מלא קומצו מבורץ? ת"ל בקמצו. או בקמצו יכול יקמוץ בראשי אצבעותיו? תלמוד לומר מלא קומצו. הא כיצד? חופה את פס ידו במחבת ובמרחשת, ומוחק באצבעו מלמעלן למטן.

[תמן את אמר מלא קומצו, בקמצו. והכא את אמר מלא חפניו. רבי יעקב בר אחא רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי מה להלן קומץ החסר פסול, והכא קטורת החסר פסול]

**חפנים מהו שיעשה ככלי שרת לקדש? [לעקאדייש] אחר, מהו שיחפון ויתן לתוך חפניו? מהו שיעשה מדה לחפניו? בכל חפנים משערין, או אין משערין אלא בחפניו? רבי יהושע בן לוי שאל, חפן ומת, אחר מהו שיכנס בחפניו? אין תימר חפנים

עשו אותן ככלי שרת לקדש, הדא אמרה חפן ומת, אחר נכנס בחפניו. שהרי נתקדש כבר אחר חופן ונותן לתוך חפניו. דעיקר הדבר הוא הקידוש [לא מעשה החפינה] ואין עושין מדה לחפניו. ואין משערין בכל חפנים. לא אזלינן בתר חפנים דעלמא--רק בתר דידיה [שכ"ש אינו מקדש אלא מלא] אין תימר חפנים לא עשו אותן ככלי שרת לקדש. הדא אמרה חפן ומת, אין אחד נכנס בחפניו. אין אחר חופן ונותן לתוך חפניו. ועושין מידה לחפניו. ומשערין בכל חפנים. **

הגדול לפי גודלו אפילו כבן קמחית שהיתה ידו מחזקת כארבעת קבין. והקטן לפני קוטנו אפילו כבן גמלא שלא היתה ידו מחזקת אלא כשני זתים

הילוך בזר מהו? חזקיה אמר הילוך בזר כשר. רבי ינאי אמר הילוך בזר פסול. מתניתא פליגא על רבי ינאי: קיבל בימינו ונתן בשמאלו יחזיר לימינו. הרי מוליך משמאל לימין כלפי פנים! ושמאלו לא כזר היא?! תיפתר שהיתה שמאלו כלפי לפנים. אמר ר' בא ואפילו תימר כלפי לחוץ, אמר ר' זעירה פשיטת יד לא עשו אותה כהילוך

מתניתא פליגא על ר' ינאי נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר. א"ר ביבי תיפתר שהיה מתגלגל כלפי לחוץ. א"ר בא ואפילו תימר כלפי לפנים, שנייא היא הילוך בזר שנייא שהיא הילוך מאיליו.

מתניתא פליגא על רבי ינאי נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו. שנייא היא שאינו יכול לעשותו. יתלה אותו בזרוע אינה דרך כבוד. ויחליף? כף בימין ומחתה בשמאל! סברין מימר אם החליף פסול.

##ויחתי? אם החתי מימינו לשמאלו כשר. ואמר אוף תמן??? ויחתי! תמן אם החתי פסול, אם החליף פסול. ברם הכא במחתה אם החתי כשר, אם החליף פסול.

החתי= מקבל בימין ומערה בשמאל, וזה כשר בגחלים ופסול בקומץ

החליף= כ ש מ ו ל י ך את הכף והמחתה, מחליף [כף בימין ומחתה בשמאל]

הכל מודין שאם הכניסן אחת אחת כיפר. אלא שהוא עובר משום הכנסה יתירה. על איזה מהן הוא עובר? חברייא אמרי על הראשונה. א"ל ר' יוסי אומר לו היכנס, ואת אמר הכין?! אלא על האחרונה.

תמן תנינן השתחוה או ששהא כדי השתחויה.נטמא בעזרה ושהה על אי זו מהן הוא עובר? ?the first minute or the second חברייא אמרי על האחרונה. אמר לו רבי יוסי אומר לו צא וזה לוקח זמן...הרי שמתירין לו "להשהות".. ואת אמר הכין?! אלא על הראשונה :

וביניהן אמה: אמר רבי הילא זכר לדבר כהיא דתנינן תמן מדות אמה טרקסין, עשרים אמה לבית קודש הקדשים.

מהו אמה טרקסין? ר' יונה בוצריא אמר "טרקסון" מה? "מבפנים" "מבחוץ"? א"ר יוסי מן מה דכתיב (מלכים א ז) וארבעים באמה היה הבית הוא ההיכל לפניי. הדא אמרה מבפנים. א"ל ר' מנא והכתיב (דברי הימים ב ג) ויעש את בית קדש הקדשים עשרים אמה. הוי מבחוץ.

מ"ט דרבנן? (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם וגומר אלמא שניים היו. מה עבד לה רבי יוסי? בין קדש שלמעלן לקדש קדשים שלמעלן בעלייה ולית לרבנן כן? אית לן כהיא דתנינן וראשי פסיפסין מבדיל בעלייה בין קדש לבין קדש הקדשים:

הלכה ב משנה החיצונה פרופה מן הדרום והפנימית מן הצפון. ומהלך ביניהן עד שמגיע לצפון. הגיע לצפון, הפך פניו לדרום הלך לשמאלו עם הפרכת עד שמגיע

לארון. הגיע לארון, נתן את המחתה בין שני הבדים. צבר את הקטרת על גבי גחלים ונתמלא הבית עשן.

יצא ובא לו דרך כניסתו, מתפלל תפלה קצרה ולא היה מאריך שלא להבעית את ישראל:

גמרא תני מן המנורה ולדרום היה נכנס דברי ר"מ. רבי יוסי אומר מן השלחן ולצפון היה נכנס. אית תניי תני ממזבח הזהב ולמנורה היה נכנס.

מהלך ביניהן עד שהוא מגיע לצפון, דוחק היה באצילי ידיו כדי שלא ישתפו ישחור הפרוכות. הגיע לצפון והפך פניו לדרום. חוזר היה לאחוריו, כדי שלא יהא נראה כמפסיע בין הבדים.

כיצד הוא עושה? א"ר חנינה מניח את המחתה בארץ. וזורק הכף באויר, וקולטה. שמואל אמר בודדה בגדלו. אמר רבי יוחנן מערה מתוך הכף, והיא מתמרת ועולה ואח"כ היא פוסה ויורדת.

יצא ובא לו כדרך כניסתו כרבי יוסה [ברם כר"מ שהיה ב פרוכות אפי' בעי לא יכיל פשיטא שמהלך כרגיל, שאין אחוריו נגד הקדש] למה?לר"י שלא יתן אחוריו לקודש

כתיב (דברי הימים א ב) ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון ירושלם. מה נן קיימין אם מירושלם היה בא, נימר מירושלם לבמה! אם מבמה היה בא, נימר מבמה לירושלם היה בא! א"ר שמואל בר אבודמא לבמה היה בא, שלא ליתן אחוריו לקודש:

ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון: וכך היתה תפלתו של כה"ג ביה"כ בצאתו בשלום מן הקודש יהי רצון מלפניך ה' או"א שלא תצא עלינו גלות לא ביום הזה ולא בשנה הזאת.ואים יצא עלינו, תהא גלותינו למקום של תורה

יהי רצון מלפניך ה' או"א שלא יצא עלינו חסרון לא ביום הזה ולא בשנה הזאת. ואם יצא עלינו חסרון ביום הזה או בשנה הזאת יהא חסרונינו בחסרון של מצות

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתהא השנה הזאת שנת זול שנת שובע שנת משא ומתן שנת גשומה ושחונה וטלולה ושלא יצטרכו עמך ישראל אלו לאלו ואל תפנה לתפלת יוצאי דרכים

רבנן דקסרין אומרין ועל עמך ישראל שלא יגבהו שררה זו על גב זו.

ועל אנשי השרון היה אומר יהי רצון מלפניך ה' או"א שלא יעשו בתיהן קבריהן

ולא היה מאריך שלא להבעית את ישראל מעשה באחד שהאריך וגמרו להכנס אחריו אמרו שמעון הצדיק היה אמרו לו למה הארכתה אמר להן מתפלל הייתי על מקדש אלהיכם שלא יחרב אמרו לו אע"פ כן לא היית צריך להאריך. ארבעים שנה שימש שמעון הצדיק את ישראל בכהונה גדולה ובשנה האחרונה אמר להן בשנה הזאת אני מת אמרו לו מאיכן אתה יודע אמר להן כל שנה ושנה שהייתי נכנס לבית קודש הקדשים היה זקן אחד לבוש לבנים ועטוף לבנים נכנס עמי ויוצא עמי ובשנה הזו נכנס עמי ולא יצא עמי. בעון קומי ר' אבהו והא כתיב (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו אפי' אותן שכתוב בהן (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד אמר לון מה אמר לי דהוה בר נש? אני אומר הקב"ה היה!

הלכה ג משנה משניטל הארון אבן היתה שם מימות הנביאים הראשונים ושתייה היתה נקראת. גבוה מן הארץ שלשה אצבעות ועליה היה נותן:

גמרא תני עד שלא ניטל הארון היה נכנס

ויוצא לאורו של ארון משניטל הארון היה מגשש ונכנס מגשש ויוצא

א"ר יוחנן למה נקרא שמה אבן שתייה? שממנה הושתת העולם. תני ר' חייה ולמה נקרא אבן שתייה שממנה הושתת העולם. כתיב (תהלים נ) מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ וגו' מציון מכלל יופי אלהים הופיע ואומר (ישעיהו כח) לכן הנני יסד בציון אבן וגו':

הלכה ד משנה נטל את הדם ממי שהוא ממרס בו נכנס למקום שנכנס ועמד למקום שעמד והזה ממנו אחת למעלן ושבע למטן ולא היה מתכוין להזות לא למעלן ולא למטן אלא כמצליף

וכך היה מונה אחת אחת ואחת אחת ושתים אחת ושלש אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע יצא והניחו על כן הזהב שהיה בהיכל

הביאו לו את השעיר שחטו וקיבל במזרק את דמו נכנס במקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה ממנו אחת למעלן ושבע למטן ולא היה מתכוין להזות לא למטן ולא למעלן אלא כמצליף וכך היה מונה וכו' יצא והניחו על כן השני שהיה בהיכל ר' יהודה אומר לא היה שם אלא כן אחד בלבד.

נטל דם הפר והניח דם השעיר והזה ממנו על הפרכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלן ושבע למטן ולא היה מתכוין להזות לא למעלן ולא למטן אלא כמצליף וכך היה מונה.

נטל דם השעיר והניח דם הפר והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלן ושבע למטן ולא היה מתכוין להזות לא למעלן ולא למטן אלא כמצליף וכך היה מונה.

עירה דם הפר לתוך דם השעיר. ונתן את המלא לתוך הריקן (ויקרא טז) ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו זה מזבח הזהב:

גמרא מהו כמצליף? ר' שמואל בר חנניה בשם ר' לעזר כמטוורד.כמי ש מ ג ב י ה ליתן "מלקות" כ למעלה=רחוק, למטה=סמוך לו א"ר יוחנן כדי שלא יטעה. א"ר זעירא כדי שיגמור הזיותיו מתוך שבע. והא קתני שבע ואחת! אמר רבי בון כתיב (ויקרא טז) על פני הכפורת שבע, מה תלמוד לומר יזה? כדי שתהא הזייה ראשונה נמנית עמהן.

כתיב בפר (שם) והזה באצבעו על פני הכפרת, יכול על גגה? ת"ל פני הכפרת. יכול על "מצחה"? עובייה ת"ל "על". יכול שיהא נוגע? ת"ל פני

דם שעיר שלמעלה. רבי זעירה אמר צריך שיהא נוגע, ר' שמואל בר רב יצחק אמר אינו צריך שיהא נוגע. א"ר בון בר חייה טעמא דר' שמואל בר רב יצחק והזה אתו בשעיר כתיב על הכפרת ולפני הכפרת. מה כפורת שנאמר להלן,בפר "על-פני" לא על מצחה, לא על גגה, ואינו צריך שיהא נוגע. אף כפורת שנאמר כאן,לא על מצחה, לא על גגה, ואינו צריך שיהא נוגע.

א"ר יוסה מיסבור סבר רבי בון בר חייה, הזיית שעיר של מעלה, למידות שאינו "על" ממש מהזיות פר שלמעלן. ואינה כן. אלא הזיות שעיר שלמעלן, למידות מהזיות שעיר שלמטן

והזה אותו על הכפורת- מלמד שהוא נותן אחת למעלן. ולפני הכפורת="למטה" איני יודע כמה? הרי אני דן נאמר מתן דמים בפר למטן ונאמר מתן דמים בשעיר למטן מה מתן דמים אמורין בפר למטן שבע אף מתן דמים אמורין בשעיר למטן שבע. או לכה לך לדרך הזו, נאמרו דמים למעלן ונאמרו דמים למטן, מה דמים אמורין בו למעלן אחת, אף דמים אמורין בו למטן

אחת. נראה למי דומה דנין שלמטן משלמטן, ואין דנין שלמטן משלמעלן. או לכה לך לדרך הזו, דנין דם השעיר מדם השעיר, ואין דנין דם השעיר מדם הפר! ת"ל (ויקרא טז) ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר. מה דם הפר למטן שבע, אף דם השעיר למטה שבע.

ואיני יודע כמה ליתן מדם הפר למעלן? נאמר מתן דמים בשעיר למעלן,אחת ונאמר מתן דמים בפר למעלן, מה דמים האמורין בשעיר למעלן אחת, אף מתן דמים האמורין בפר למעלן אחת. או לכה לך לדרך הזו, נאמרו דמים למטן ונאמרו דמים למעלן, מה דמים אמורין בו למטה שבע, אף דמים אמורין בו למעלן שבע! נאמרה למי דומה, דנין שלמעלן משלמעלן, ואין דנין שלמעלן משלמטן. או לכה לך לדרך הזו, דנין דם הפר מדם הפר, ואין דנין דם הפר מדם השעיר, ת"ל ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר שיהו כל מעשיו שוין. מה דם הפר למטן שבע אף דם השעיר למטן שבע. מה דם השעיר למעלן אחת, אף דם הפר למעלן אחת

וכפר על הקדש- צריך לכוין כנגד הקדש

א"ר נחמיה לפני שמצאנו בפר הבא על כל המצות שהוא עומד חוץ למזבח ומזה על הפרוכת בשעה שהוא מזה, יכול אף זה כן? ת"ל (שם) ויצא אל המזבח אשר לפני ה'.הרי שהיה עומד "לפנים ממנו" עד השתא ואיכן היה? לפנים מן המזבח. או אינו מדבר אלא על מזבח החיצון? ת"ל אשר לפני ה' הא אינו מדבר אלא על מזבח הפנימי.

הכל מודין בפר משיח ועדה שאינו צריך שיהא נוגע, מה פליגין בפר ושעיר של יה"כ. אית תניי תני צריך שיהא נוגע אית תניי תני א"צ שיהא נוגע. א"ר לעזר בי ר' יוסי אני ראיתיה ברומי מליאה טיפין של דם אמרתי אלו מן הדמים שהיו מזין עליה ביוה"כ. הדא אמרה צריך שיהא נוגע ואפילו תימר א"צ שיהא נוגע ואם נגע נגע.

נתן כלי קדש לתוך כלי חול, פסל. הא כלי קודש לתוך כלי קדש, לא פסל. א"ר חגיי קומי ר' יוסה מתניתא אמרה כן: עירה דם הפר לתוך דם השעיר וכו' מלא בריקן=כלי בתוך כלי מה את ש"מ? א"ר מנא: כלי דם השעיר, לתוך כלי דם הפר שהוא ריקן

אמר רבי יוסה בי רבי בון: נימר, עירה מדם הפר שהוא מלא, לתוך דם השעיר שהוא ריקם . מיכן והילך, חוזר ובוללן לתוך כלי אחר, כדי שיבללו כל צורכן

מנין שהוא זקוק להערות? ת"ל (ויקרא טז) ונתן מדם הפר ומדם השעיר בזמן שהן מעורבין. יכול מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו? ת"ל (שמות ל) וכפר אהרן על קרנתיו אחת בשנה. אחת בשנה הוא מכפר, ואינו מכפר שתים בשנה. או נימר דם הפר אחת בשנה לא שתים בשנה! תני ר' ישמעאל (שם) מדם חטאת הכפורים אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם אחת בשנה הוא מכפר ואינו מכפר שתים בשנה.

הכל מודין בשבע הזאות שעל טיהרו שהוא צריך להערות דכתיב שבע ולא ארבע עשרה.

קיבל מדם הפר בג' כוסות, ומדם השעיר בג' כוסות, ליתן מאחד על הבדין, מאחד על הפרכת, מאחד על מזבח הזהב. אי זה מהן זקוק להערות? ויש אדם מ ח ש ב חצי כפרה?! אלא כיני קבל מדם הפר בג' כוסות ומדם השעיר בג' כוסות, ונתן מאחד על הבדים ומאחד על הפרוכת ומאחד על מזבח הזהב אי זה מהן הוא זקוק להערות? תפלוגתא דר"ז ודר' הילא דאיתפלגון הגריל ג' זוגות, ונתן מאחד על הבדים, מאחד על הפרוכת, מאחד על מזבח הזהב.

אי זה מהן משתלח? רבי זעירה אמר לכפר עליו- את שהוא מכפר בו, חבירו משתלח. את שאינו מכפר- אין חבירו משתלח. רבי הילא אמר לכפר עליו- את שהוא גומר בו כל הכפרה, חבירו משתלח. את שאינו גומר בו כל הכפרה, אין חבירו משתלח. על דעתיה דר' זעירה- שלשתן משתלחין. על דעתיה דר' הילא- אינו משתלח אלא אחרון בלבד. והכא על דעתיה דרבי זעירה- שלשתן הוא זקוק להערות, על דעתיה דר' הילא אינו זקוק להערות אלא אותו שהזה ממנו על מזבח הזהב בלבד.

קיבל דם הפר בג' כוסות, ומדם השעיר בג' כוסות. ונתן מאחד על הבדין ומאחד על הפרוכת ומאחד על מזבח הזהב, כולן נשפכין ליסוד. נתן מאחד מהן על הבדין ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב, איזה מהן ישפך על היסוד? תפלוגתא דרבי ודר"א בי ר"ש דאיתפלגון חטאת שקבל דמה בד' כוסות, נתן מזה אחד ומזה אחד ומזה אחד, מניין שכולם נשפכין על היסוד? ת"ל (ויקרא ד) ואת כל דמה ישפך. יכול אפילו לא נתן אלא מאחד מהן מתן ארבע, יהו כולם נשפכין? ת"ל (שם) ואת דמו ישפך. הא כיצד? הוא נשפך על היסוד והן נשפכין לאמה דברי ר'. ר"א בי ר"ש מנין אפי' לא נתן אלא מאחד מהן מתן ד' יהו כולן נשפכין על היסוד? ת"ל ואת כל דמה ישפך.

ע"ד דר"א בי ר"ש כולהן נשפכין על היסוד,אף שלא זרק/נתן רק מאחד ע"ד דרבי אין לך נשפך על היסוד אלא אותו שהזה ממנו

דם שתי חטאות שנתערבו, חבריא אמרי נתפגל זה, נתפגל זה, זרק ע"מ להקטיר אימורי ראובן למחר---נתפגל אף קרבן שמעון **אבדו** אימוריו של זה, מזין על אימוריו של זה

חברייא אמרי: בדמין כשירין שנתערבו בפסולין, עד שיהא מתנה אחת משל כשירין. צריך שיעור מתנה משל כשר הכל מודין בפר משיח ועדה אפילו אין שם מתנה אחת משל שניהן אים נתערבו הדמים סגי ב"מתנה אחת" -עי' לקמן מה פליגין? בדם שני חטאות כשירות שנתערבו, רבי אומר: אומר אני רואין את הדם אם יש בו כדי מתנה אחת מזה וכדי מתנה אחת מזה כשר, ואם לאו פסול. וחכמים אומרים אפילו אין בו אלא מתנה אחת משל שניהן כשר. ע"ד דרבי יש שיעור למתנות. ע"ד דרבנן אין שיעור למתנות

הלכה ה משנה התחיל מחטא ויורד. מהיכן הוא מתחיל? מקרן מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית, דרומית מזרחית. מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון שם גומר על מזבח הפנימי

ר"א אומר במקומו היה עומד ומחטא. על כולן הוא נותן מלמטה למעלן, חוץ מזו שהיתה לפניו שהיה נותן מלמעלן למטן:

גמרא ויתחיל בקרן מזרחית דרומית? אמר ר' הילא ימנית אין זו ימנית. ויתחיל מקרן צפונית מערבית? אמר רבי אלעזר (ויקרא טז) ו"יצא" אל המזבח.

#ויתחיל מקרן מערבית דרומית? וכיון שפונה לדרום--מקיים בזה "ויצא" שלא יתן אחוריו לקודש. ואין סופו ליתן אחוריו לקודש?! חוזר היה לאחוריו.

ויעמוד בדרום ויתחיל מקרן מערבית דרומית! כיי דאמר ר' הילא ימנית אין זו ימנית #

תני רבי אליעזר אומר: ממקומו היה עומד ומחטא. ועל כולן הוא נותן מלמעלן למטן, חוץ מזו שהיה לפניו לוכסן שהיה נותן

מלמטן למעלן.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן: שניהן מקרא אחד דורשין "סביב" רבנין אמרי סביב להלוך, ורבי ליעזר אומר סביב לקרנות.

שני כהנים ברחו בפולמוסיות,בשעת גזירת טיטוס אחד אומר עומד הייתי ומחטא. ואחד אומר מהלך הייתי ומחטא. אמר רבי יודן הדא אמרה מאן דעבד הכין לא חשש,אינו מעכב ומאן דעבד הכין לא חשש:

הלכה ו משנה הזה על טיהרו של מזבח שבע פעמים. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון. ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומי

אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בו:

גמרא והזה עליו- לא על אפריו. עליו- לא על גחליו.

אית תניי תני צד צפוני, אית תניי צד דרומי. מאן דאמר צד צפוני, ר' ליעזר. ומאן דאמר צד דרומי, רבנן.כי שם היה מסיים

אמר רבי יוסה זה סימן: כל הניטל מבחוץ גחלים לצורך קטורת להינתן בפנים, ניטל מן הסמוך לפנים. וכל היוצא מבפנים להינתן בחוץ=שירי דם פר ניתן מן הסמוך לפנים

רבי ירמיה בשם רבי פדת: גחלים שבכל יום, ונר המערבי, למידין מגחלים של יה"כ. ושני בזיכי לבונה למידין משירי דמים

ואת כל דם הפר ישפך- לרבות פר דם יום הכיפורים לשפיכה. ולמה לא אמר ושעיר? א"ר מנא בלא כך אינו זקוק להערות ממילא מערה זה לתוך זה!

אשכחת אמר (ויקרא ד) ואת כל דם הפר ישפך- לרבות דם פר יום הכיפורים ושעיר לשפיכה. וכלה מכפר את הקדש- אית תניי תני אם כילה כיפר ואית תניי תני אם כיפר כילה. רבי אבהו בשם ר' יוחנן מחלוקת ביניהון, מאן דאמר אם כיפר כילה השיריים מעכבין. מאן דאמר אם כלה כיפר אין השיריים מעכבין. רבי יהושע בן לוי אמר משמעות ביניהון. ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין השיריים מעכבין

מאי כדון? מאן דאמר אם כלה כיפר עושה אותן ארבע מתנות בדים, פרוכת, מזבח, שיריים [אף שאין מעכבין]. מאן דאמר אם כיפר כלה אינו עושה אותן אלא מתנה אחת כולהו חשיבי כמתנה אחת

תני א"ר ישמעאל: מה אם שירי חטאת שאינן מכפרין ניתנין על היסוד, תחילת עולה שהיא מכפרת אינו דין שתינתן על היסוד! אמר לו רבי עקיבה: מה אם שירי חטאת שאינן מכפרין ואינן ראוין לכפר, ניתנין על היסוד. תחילת עולה שהיא מכפרת וראויה לכפר אינו דין שתינתן על היסוד

מאן דאמר אין מכפרין- אין מכפרין בשאר ימות השנה, הא ביום הכיפורים מכפרין. מאן דאמר אינן מכפרין ואינן ראויים לכפר- אין מכפרין לא בשאר השנה ולא ביום הכיפורים

מה נן קיימין? אם למצוה, אף בשאר ימות השנה מצוה ליתן על היסוד. אלא אם אינו ענין למצוה תניהו ענין לעיכוב.

אמר רבי שמי מתניתא אמרה שהשיריים מעכבין. דתנינן מה לתחתונים אם נתנן למעלן לא הורצו, שאין מהן קרב למעלן. תאמר בעליונים אם נתנן למטן הורצו, שיש מהן קרב למטן.=שיריים הפנימיים יוכיחו, שיש מהם קרב בחוץ, ואם נתנן בחוץ לא הורצו! מה לפנימיים אם נתנן בחוץ לא הורצו, שאין מזבח ממרקן. קס"ד דה"ק: "שיריים מעכבים" ומסיק פירוש אחר לגמרי [שצריך בדין+פרכת+מזבח, כדיי לעשותן "שיריים"] תאמר בעליונים אם נתנן למטן הורצו, שהרי

הקרנות ממרקות אותן, הואיל והקרנות ממרקות אותן, אם נתנה למטן תהא כשירה, ת"ל אותה שיתן דמיה למעלן לא שיתן דמיה למטן

מהו אין המזבח הפנימי ממרקן? א"ר יוסי בי רבי בון שאינו ממרקן לעשותן שיריים, שעל ידי הבדין ועל ידי הפרוכת הן נעשות שיריים

א"ר יוסה מתני' אמרה שאין השיריים מעכבין דתנינן אם לא נתן לא עיכב

רבי בורקיי בשם רבי יוחנן מתני' אמרה שהשיריים מעכבין דתנינן (ויקרא טז) וכפר את מקדש הקדש זה לפניי לפנים. ואת אהל מועד זה ההיכל. ואת המזבח זה מזבח הזהב. יכפר אף על העזרות. מה אית לך כפרה בעזרות? לא השיריים! ר' בון בר חייא בעי, כמאן דמר השיריים מעכבין, מקומן מעכב? יסוד מערבי נותנן בלילה? שוחט עליהן בתחילה? חברייא בעיי מחשב להן?חישב לתת השיריים חוץ לזמנו?

ר' יודן בעי, אבדו מהו? חסרו מהו? מה הן צריכה ליה כשלא התחיל ליתן, וחסרו. אבל אם התחיל ליתן, כל עמא מודיי מה שהוא משייר, שהן שיריים.

תני מועלין היו בדמים דברי ר"מ ור"ש, וחכ"א אין מעילה בדמים. ר' אבהו בשם ר' יוחנן (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר אין לך בו אלא כפרת נפש בלבד. ר' חייה בשם ר' יוחנן (שם) כל אכליו יכרת אין לך בו אלא כרת נפש בלבד. א"ר זעירה הקדיש דם,של בהמת חולין ביניהון. מ"ד אין לך בו אלא כפרת נפש בלבד וזה הואיל ואין בו כפרה, יש בו מעילה. מ"ד אין לך בו אלא כרת נפש בלבד וזה הואיל ויש בו כרת, אין בו מעילה

[אתא ר' בא בשם ר' יוחנן הקדיש דם לבדק הבית מועלין בו. והוה ר' זעירה חדי בה, סבר על דרבנן איתאמרת. א"ל ומה בידך? ועל דר"ש איתאמרת!]

ר' בא בריה דר' חייה בר בא: כך משיב ר"ש לחכמים אילו מכרן שמא אינו תופס דמיהן כלומר הותר הדם לתשמיש חול--אלמא מעיקרא בר מעילה הוא. ולפיכך י ו צ א ע"י מכירה מה ביניהן ומה בין דמיהן?

ופליג על ההיא דא"ר לעזר: יש מהן שאמרו לא נהנין ולא מועלין, לפיכך אם מכרן אינו תופש את דמיהן. ויש מהן שאמרו לא נהנין ולא מועלין, ואם מכרן תופש את דמיהן. דישון המזבח הפנימי והמנורה לא נהנין ולא מועלין לפיכך אם מכרן אינו תופש את דמיהן. הדמים לא נהנין ולא מועלין בהם, ואם מכרן תופש את דמיהן: הרי לרבנן שאין מועלין בדם-- ואפ"ה תופש את דמיו ויוצא לחולין ע"י מכר

הלכה ז משנה כל מעשה יוה"כ האמור על הסדר הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום. הקדים דם השעיר לדם הפר יחזיר ויזה מדם השעיר לאחר דם הפר.

אם עד שלא גמר את המתנות שמבפנים נשפך הדם, יביא דם אחר ויחזיר ויזה בתחילה מבפנים. וכן בהיכל. וכן במזבח הזהב. שכולן כפרה וכפרה בפני עצמן. ר' אלעזר ור' שמעון אומר: ממקום שפסק משם הוא מתחיל:

גמרא תני א"ר יהודה בד"א? בעבודות הנעשות בפנים בבגדי לבן, אבל בעבודות הנעשות בחוץ בבגדי לבן אם הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי. וחכ"א אף הנעשות בחוץ בבגדי לבן אם הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום.

ר' אבהו בשם ר' יוחנן שניהן מקרא אחד הן דורשין (שמות ל) מדם חטאת הכפורים אחת, רבנן אמרי עבודות שהוא נכנס פעם אחת בשנה. רבי יהודה אומר מקום שהוא

רבי הושעיה בשם ר' פס במתנות הפרכת, מהני שיחזור ויתן מדם השעיר אבל במתנות הבדים פר מעכב את השעיר. אים שחט השעיר קודם מתנת הפר—חייב לחזור ולשחוט שעיר אחר!

[אמר רבי לעזר נתן מדם הפר על בין הבדים ועל בין הפרוכת, ואחר כך שחט את השעיר הנעשה בתחילה, כשר]

אמר רבי יוסה אילו נשפך מדם הפר המונח בכוס, שמא אינו מביא פר אחר וכשר! אלמא "שחיטת הפר" יכול להיות אחר נתינת דם שעיר מה בין שחט עד שלא נתן ה"ה אף ששחט שעיר קודם נתינת דם הפר, כשר מה בין שחט משנתן! אילו אמר ונתן יאות

רבנן אמרי שלש לכושר ושלש לפסול. ר' לעזר ור"ש אומר ארבעים ושלש לכושר וארבעים ושלש לפסול. רבנן אמרי כל שבע ושבע כפרה בפני עצמה. רבי אלעזר ורבי שמעון אמרי כל אחד ואחד כפרה בפני עצמו. רבי זעירה בשם ר' לעזר טעמא דר' לעזר בי רבי שמעון (ויקרא טז) וכלה מכפר את הקדש אפילו אין שם אלא מתנה אחת, אמרה התורה כלה!

אמר רבי לעזר נתן מקצת מתנות כגון אחר שגמר צתנות הבדים ונשפך הדם, מביא אחרים תחתיהן. אלו ואלו נשרפין כמצותן. לכן צריכה, כשנקרא עליהן שם פסול.אפי' כשנפסלו הדמים אמר רבי יוסה ויאות! אילו נתן מקצת מתנות ונשפך הדם שמא אינו מביא אחרים תחתיהן ומועלין בראשונים.

[ר' חגיי בעא קומי ר' יוסה, [עד כדון כששחט את הראשונים לשם פסול והשניים לשם כושר]. שחט את הראשונים לשם כושר, ואת השניים לשם פסול? שמא פוסל הראשונים א"ר יוסה מצינו פסול מוציא מיד פיגול, מצינו פסול מוציא מיד כושר?!]

הלכה א משנה שני שעירי יום הכפורים מצותן שיהיו שוין במראה ובקומה ובדמים ולקיחתן כאחת, אע"פ שאינן שוין כשרים. לקח אחד היום ואחד למחר כשרים.

מת אחד מהן, אם עד שלא הגריל מת אחד מהן, יקח זוג לשני. ואם משהגריל מת, יביא שנים ויגריל עליהם כתחילה.

ויאמר: אם של שם מת, זה שעלה עליו הגורם לשם יתקיים תחתיו. ואם של עזאזל מת, זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו, והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה שאין חטאת ציבור מתה רבי יהודה אומר תמות

ועוד א"ר יהודה: נשפך הדם, ימות המשתלח. מת המשתלח, ישפך הדם:

גמרא שעירים- מיעוט שעירים שנים. א"כ למה אמר שני? שיהו שוין. כבשים- מיעוט כבשים שנים. אם כן למה נאמר שני? שיהו שוין. צפרים- מיעוט צפרים שתים א"כ למה נאמר שתי? שיהו שוות. חצוצרות מיעוט חצוצרות שתים. אם כן למה נאמר שתי? שיהו שוות. התיב ר' חגיי קומי ר' יוסה והא כתיב (דברים יז) ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה' מעתה אנשים מיעוט אנשים שנים. א"כ למה נאמר שני? שיהו שוין?! והא כתיב (שמות כג) לא תטה משפט גר יתום והרי מצאנו גר דן עם מי שאינו גר, יתום דן עם מי שאינו יתום, אלמנה דנה עם מי שאינה אלמנה!! מה תלמוד לומר שני? אלא מפנייא להקיש לגזירה שוה נאמר כאן שני ונאמר להלן שני, מה שני שנאמר כאן אנשים ולא נשים ולא קטנים, אף שני שנאמר להלן אנשים ולא נשים ולא קטנים. הרי למדנו שאין האשה מעידה, מעתה אין האשה דנה.

ר' יוסה בי רבי בון רבי חונה בשם רב יוסף

נאמר כאן שני (דברים יז) על פי שנים עדים ונאמר להלן שני (במדבר יב) וישאר שני אנשים במחנה מה שני שנאמר להלן אנשים ולא נשים ולא קטנים אף שני שנאמר כאן אנשים ולא נשים ולא קטנים. א"כ למה נאמר ועמדו שני האנשים? שלא יהא אחד עומד ואחד יושב, אחד שותק ואחד מדבר, אחד מדבר כל צורכו ואחד את אומר לו קצר בדבריך. שלא יהא הדיין מסביר פנים כנגד אחד ומעיז פנים כנגד האחד. מעמיד לזה ומושיב לזה. משום רבי ישמעאל אמרו אומר לו לבוש כשם שהוא לובש או הלבישו כשם שאתה לבוש. אמר רבי יהודה שמעתי שאם רצה הדיין להושיב את שניהן מושיב ואי זה האסור? שלא יהא אחד עומד ואחד יושב אחד מדבר כל צורכו וכו'

רבי בא בשם רב הונא צריכין העדים להיות עומדין כשהן מעידין עדותן ר' ירמיה בשם רבי אבהו אף הנידונין צריכין להיות עומדין בשעה שהן מקבלין עדותן.

שוין בדמים ואין שוין בשבח הדמים=אחד שמן ואחד רזה אין השעירין כמצוותן. שוין בשבח הדמין ואין שוין בדמים השעירים כמצוותן. משובח בגופו שמינה משובח במראיו "תואר" מי קודם? ר' ירמיה סבר מימר נישמעינה מן הדא: אביב קצור, יבוש לקצור, לעניין עומר אביב קצור קודם. הדא אמרה משובח בגופו, משובח במראיו, משובח בגופו קודם כ חומר קודם לצורה.....

כיני מתניתא: יביא שנים ויגריל עליהם בתחילה ויאמר זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו. איזה מהן קרב תחילה? רב אמר שני שבין זוג שני. ר' יוחנן אמר שני שבין זוג ראשון. א"ר זעירה טעמא דר' יוחנן (ויקרא טז) ועשהו חטאת בראשון. א"ר לא טעמא דרבי יוחנן ועשהו חטאת קבעו שיזדווג לו חבירו ולא ידחה. אין בע"ה נידחין וע"כ לוקחין מזוג ראשון [ואתיה כהיא דא"ר יונה בשם ר' זעירה ועשהו חטאת, קבעו לתלייה [??שיהא תולה על לא הודע]] על דעתיה דר' יוחנן, מת שני שבין זוג ראשון, שני שבין זוג שני מהו שידחה? אתא רבי בא ר' חייה בשם ר' יוחנן מת שני שבין זוג ראשון, שני שבין זוג שני כבר נדחה

כל שכן מחליפה שיטתיה דרב, מת שני בזוג שני, שני שבזוג ראשון כבר נדחה!

הגריל שלשה שעירים ונתן מאחד על הבדין, מאחד על הפרוכת, מאחד על מזבח הזהב, אי זה מהן המשתלח? ר' זעירה אמר לכפר "עליו" את שהוא מכפר בו חבירו משתלח, את שאינו מכפר בו אין חבירו משתלח. ר' הילא אמר לכפר עליו את שהוא גומר בו את כל הכפרה חבירו משתלח את שאינו גומר בו את כל הכפרה אין חבירו משתלח. ע"ד דר"ז שלשתן משתלחין על דעתיה דר' הילא אינו משתלח אלא אחרון בלבד:

שאין חטאת ציבור מתה ר' יהודה אומר תמות: וקשיא על דר' יהודה ויש אדם מגריל למיתה משעה ראשונה? א"ר אבון ולא אשכחנן כן על דר"א, דר"א אמר ימותו!תמורה 3:2 א"ר מנא הן דאת מקשי לה על דר' יהודה קשיתה על דמתניתא דתנינן תמן וולד חטאת וחטאת שמתו בעליה ימותו ויש אדם מימר למיתה משעה ראשונה!

הלכה ב משנה בא לו אצל שעיר המשתלח וסמך שתי ידיו עליו ונתוודה. וכך היה אומר: אנא השם עוו פשעו חטאו לפניך עמך בית ישראל אנא השם כפר נא וגומר:

גמרא תני בר קפרא עוו פשעו חטאו. שלא להזכיר גניין של ישראל

יעמד חי מלמד שהוא עתיד למות. עד מתי הוא חיה? עד וכלה מכפר את הקודש דברי

ר' יהודה. רש"א עד שעת הוידוי. ע"ד דר' יהודה אין הוידוי מעכב. ע"ד דר"ש הוידוי מעכב. מה נפק מן ביניהון? שלחו בלא וידוי ע"ד דר' יהודה אינו צריך להביא שעיר אחר על דעתיה דר"ש צריך להביא שעיר אחד. אף בפר כן שחטו בלא וידוי על דעתיה דרבי יהודה אין צריך להביא פר אחר, על דעתיה דר"ש צריך להביא פר אחר

נתוודה ושחטו ונשפך הדם ואת אמר צריך להביא פר אחר, צריך להתוודות עליו פעם שנייה או כבר יצא בוידוייו של ראשון?

אף בשעיר המשתלח כן מת קודם ווידוי, ומביא אחרת צריך להגריל עליו פעם שנייה, או כבר יצא בהגרילו של ראשון:

הלכה ג משנה מסרו למי שהוא מוליכו. הכל כשירין להוליכו אלא שעשו כהנים גדולים קבע ולא היו מניחין ישראל להוליכו

אמר רבי יוסי מעשה והוליכו ערשלא מציפורין וישראל היה:

גמרא (ויקרא טז) ושלח ביד איש להכשיר את הזר. עתי שיהא עתיד. עתי שהיא מזומן. עתי אף בשבת. עתי אף בטומאה. לא הוא עתיד הוא מזומן? אלא שלא ישלחנו ביד שנים. שילחו ביד שנים מהו שיטמא בגדים? נישמעינה מן הדא והמשלח לא המשלח את המשלח. הדא אמרה שילחו ביד שנים אינו מטמא בגדים

ברח השעיר דרך הליכה, מטמא בגדים. דרך חזירה, אים כבר הגיע לצוק, וברח לצד ירושלים ורדף אחריו, אינו מטמא בגדים אינו מטמא בגדים. שאלו את ר"א חלה השליח אמר להן כך תהו בשלום! ואם חלה המשתלח, אמר להן יכול הוא לטעון אתכם ולי! דחייו ולא מת אמר להן כך יהו אויבי השמים! לא שהיה ר"א מפליגן אלא שלא היה אומר להן דברים שלא שמעון מימיו.

וחכמים אומרים חלה השליח, משלחו ביד אחר. חלה המשתלח, מרכיבו על החמור. דחייו ולא מת, יורד אחריו וממיתו. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים לא היה מגיע למחצית ההר עד שנעשה איברין איברין משמת שמעון הצדיק היה בורח למדבר, והסרקין ישמעאלים אוכלין אותו. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היה גורל של שם עולה בימין , משמת שמעון הצדיק פעמים בימין פעמים בשמאל. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היה נר מערבי דולק, משמת שמעון הצדיק פעמים כבה פעמים דלק. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היה לשון של זהורית מלבין, משמת שמעון הצדיק פעמים מלבין פעמים מאדים. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היה אור המערכה מתגבר ועולה משהיו נותנין שני גזירי עצים בשחרית לא היו נותנין כל היום, משמת שמעון הצדיק תשש כוחה של מערכה ולא היו נמנעין להיות נותנין עצים כל היום. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היתה ברכה משולחת בשתי הלחם ובלחם הפנים והיה נופל לכל אחד ואחד עד כזית ויש מהן שהיו אוכלים ושביעין ויש מהן שהיו אוכלין ומותירין, משמת שמעון הצדיק ניטלה ברכה משתי הלחם ומלחם הפנים והיה נופל לכל אחד ואחד מהן עד כאפון הצנועים היה מושכין את ידיהן והגרגרנים היו פושטין את ידיהן. מעשה בכהן אחד בציפורין שנטל חלקו וחלק חבירו והוא היה נקרא בן האפון עד היום. הוא שדוד אמר (תהלים עא) אלהים פלטיני מיד רשע מכף מעוול וחומץ.

תני ארבעים שנה עד שלא חרב בית המקדש היה נר מערבי כבה ולשון של זהורית מאדים וגורל של שם עולה בשמאל והיו נועלין דלתות ההיכל מבערב

ומשכימין ומוצאין אותן פתוחין אמר לו רבן יוחנן בן זכיי היכל! למה אתה מבהלינו יודעין אנו שסופך ליחרב. שנאמר (זכריה יא) פתח לבנון דלתיך ותאכל אש בארזיך.

ארבעים שנה שימש שמעון הצדיק את ישראל בכהונה גדולה ובשנה האחרונה אמר להן בשנה זו אני מת אמרו לו למי נמנה אחריך? בשעת פטירתו אמר להם חוניו בני ישמש תחתי נתקנא בו שמעי אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים ומחצה אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה הלבישו באונקלי וחגרו בצילצול העמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום שאשתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שליכי ואחגור בצילצול שליכי בקשו אחיו הכהנים להרגו רץ מפניהם ורצו אחריו הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשום עבודה זרה וכששמעו חכמים בדבר אמרו מה זה שלא ירד לה, כך. היורד לה על אחת כמה וכמה דברי רבי מאיר

אמר לו רבי יהודה לא כך היה מעשה: אלא לא קיבל עליו חוניו שהיה שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצה, ואף על פי כן נתקנא בו חוניו בשמעי אחיו, אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה! והלבישו באונקלי וחגרו בצילצול והעמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום שישתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שליכי ואחגור בצילצול שליכי בקשו אחיו הכהנים להרגו. סח להם כל המאורע בקשו להרוג את חוניו. רץ מפניהם ורצו אחריו רץ לבית המלך ורצו אחריו כל הרואה אותו אומר זה הוא! זה הוא! הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשם שמים שנאמר [ישעיה י"ט] והיה ביום ההוא יהיה מזבח לה' בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל גבולה לה' וכששמעו חכמים בדבר אמרו ומה זה שברח ממנה, כך. המבקש לירד לה על אחת כמה וכמה:

הלכה ד משנה וכבש עושין לו הבבליים שהיו מתלשין בשערו ואומרים לו טול וצא טול וצא!

יקירי ירושלם היו מלוין אותו עד סוכה הראשונה י' סוכות מירושלם עד צוק. תשעים ריס [שבעה ומחצה לכל מיל] הרי 12 מיל מירושלים עד צוק על כל סוכה וסוכה אומרים לו הרי מזון והרי מים! מלוין אותו מסוכה לסוכה חוץ מן האחרון שבהן שאינו מגיע עצמו לצוק אלא עומד מרחוק ורואה את מעשיו:

גמרא אית תניי תני כבש גופו,"כעין כבש" =היו שומרין אותו אית תניי תני כבש ממש. אמר רבי חייה בר יוסף אלכסנדריין היו אומרים עד מתי אתם תולין את הקלקלה בנו:

יקירי ירושלם היו מלוין אותו עד סוכה הראשונה: תני עשר סוכות בתוך שנים עשר מיל דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר תשע סוכות בתוך עשרה מיל. רבי יוסי אומר חמש וכולן על ידי עירוב. וכן אמר לי אליעזר בני יכול אני לעשותן שתים על ידי עירוב.

על כל סוכה וסוכה אומר לו הרי מזון והרי מים לייפות את כוחו למה שאין יצר הרע תאב אלא דבר שהוא אסור לו כהדא רבי מנא סלק למבקרה לרבי חגיי דהוה תשיש א"ל צחינא אני צמא אמר ליה שתה! שבקיה ונחת ליה, בתר שעה סלק לגביה אמר ליה מה עבדת ההיא צחיותך? א"ל כד שרית לי אזלת לה...

רבי חייה בר בא הוה משתעי הדין עובדא: חד בר נש הוה מהלך בשוקא וברתיה עימיה, אמרה ליה ברתיה אבא צחייא אנא! אמר לה אורכין ציבחר המתיני מעט א"ל אבא צחייא אנא! א"ל אורכין ציבחר, ומתת.

רבי אחא כד מפני מוספא,אחר שנגמר מוסף הוה אמר קומיהון אחינן! מאן דאית ליה מייניקתינוק ייזיל בגיניה:יאכילנו

הלכה ה משנה ומה היה עושה? חלק לשון של זהורית, חציו קשר בסלע וחציו קשר בין קרניו. ודוחפו לאחוריו, מתגלגל ויורד, לא היה מגיע למחצית ההר עד שהוא נעשה איברים איברים

בא וישב לו תחת הסוכה האחרונה עד שתחשך. מאימתי מטמא בגדים? משיצא חומת ירושלם. רבי שמעון אומר משעת דחייתו לצוק:

גמרא בראשונה היו קושרין אותו

בחלונותיהן ויש מהן שהיה מלבין ויש מהן שהיה מאדים והיו מתביישין אלו מאלו. חזרו וקשרו אותו בפתחו של היכל ויש שנים שהיה מלבין ושנים שהיה מאדים חזרו וקשרו אותו בסלע. כתיב (ישעיהו א) לכו נא ונוכחה וגו' תני רבי אליעזר אומר (שם) אם יהיו חטאיכם כשנים כבין שמים וארץ,500 שנה כשלג ילבינו, יותר מכאן, כצמר יהיו.לא לבן כ"כ רבי יהושע אומר אם יהיו חטאיכם כשנים כשני אבות הראשונים147+180+175 כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו. אמר רבי יודא בר פזי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו בראשונהבית ראשון אם יאדימו כתולע כצמר יהיו בשני. ורבנן אמרין בזמן שעוונותיו של אדם כפי שניוכגון שעשה 70 עבירות וכו' יותר מכאן כצמר יהיו:

הלכה ו משנה בא לו אצל הפר ואצל השעיר הנשרפין, קרען והוציא את אימוריהן נתנם במגס, והקטירן על גבי המזבח. קלען במקלות והוציאן לבית השריפה.

מאימתי מטמאין בגדים? משיצאו חומת העזרה. ר"ש אומר משיצת האור ברובן:

גמרא בא לו אצל פרו וכו' אנן תנינן בא לו אצל הפר ואצל שעיר הנשרפין. אית תניי תני בא לו כהן גדול לקרות. אמר רבי חנניה קרא מסייע למתניתן (ויקרא טז) והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו. מה כתיב בתריה ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת. אמר רבי מנא ואפילו כהן דתנינן תנייא ברייא אתיא היא, כאנש דסלק מטבריא לציפרין, עד דהוא בטיבריא, תיכף כשיצא אמרין בציפורין הוא יתיב אע"פ שעדיין לא הגיע לעזאזל, כבר "נקרא" כאילו הגיע שם, אבל באמת אינו רשאי לשרוף עד שיגיע--ועד זמן ההיא, קורא

רבי זריקן א"ר זעירה שאל, פרים הנשרפים ושעירין הנשרפין שניטמאו מהו שישרפו כמצותן?חוץ ל3 מחנות מה צריכה ליה בשניטמאו לאחר זריקה, אבל אם ניטמו לפני זריקה קורא אני עליו במועדו אף בשבת במועדו אף בטומאה

אמר ר' יוסי פר משיח ועדה שלא כתב בו במועדו לית שמע מינה כלום. ואף כשנטמאו ל פ נ י זריקה, מביא אחר א"ר מנא לא מיתמנע ר' יוסי הוי הכא [הקשה מהא דתנן פרים הנשרפין "שנטמאו", הא ק"צ הוא!] וא"ל רבי בון בר חייא קיים בפר משיח ועדה

ר' אלעזר שאל, פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שיצא רוב האבר המשלים לרוב רובו בפנים, אך רוב אבר בחוץ (ואי שדית מיעוט אבר בחוץ, הרי רובו בחוץ) ומדחה: פשיטא דבתר רוב "בהמה" אזלי'!! לא צורכא דלא, יצא אבר אבר, ואחר כן יצא רוב האבר המשלים לרוב

ר' חייה בר בא אמר, ר' לעזר שאל, פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שיצאו וחזרו. פשיטה דרך חזירה אינו מטמא בגדים.

לא צורכא דלא, מכיון שהתחילו לצאת מהו שיטמו בגדים? התיב ר' בא והא תנינן היו סובלין אותן במוטות יצאו הראשונים חוץ לחומת עזרה, והאחרונים לא יצאו, הראשונים מטמין בגדים האחרונים אינן מטמין בגדים עד שיצאו. יצאו אלו ואלו מטמין בגדים. אמר רבי יודן אבוי דר' מתניה, שנייא היא דכתיב והוציא א ת כ ל , עד שיוציא רשות כל המוציא אבל ביו"כ לא כתיב "כל"

רבי ירמיה אמר, רבי לעזר שאל, פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שיצאו, מהו שיפסלו משם יוצא? מה צריכה ליה כרבי שמעון בן לקיש. ברם כרבי יוחנן פשיטא ליה.כיון דסופו לצאת, אין נפסל משום יוצא דאיתפלגון: השוחט תודה בפנים ולחמה חוץ לחומה לא קדש הלחם. רבי יוחנן אמר חוץ לחומת ירושלים.אבל לפנים מן החומה, אין

בעיה—כיון שסופו לצאת רבי שמעון בן לקיש אמר חוץ לחומת העזרה. רבי שמעון בן לקיש כדעתיה דאמר רבי אמי בשם ר"ש בן לקיש בשר שלמים שיצא ואחר כך נכנס ונזרק עליו מן הדם כבר נפסל משם יוצא.

אמר רבי יוסה ואפילו כרבי יוחנן צריכה ליה, ירושלים אף על פי שאינה מחיצה לקדשי קדשים מחיצה היא לקדשים קלים חוץ לחומת ירושלים אינה מחיצה לא לקדשי קדשים ולא לקדשים קלים.דילמא גרע טפי

אמר רבי מנא אין מחיצה להן.

רבי לעזר שאל פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין מהו שיטמו אוכלין בלא הכשר, בלא טומאה, מפני שסופן לטמות טומאה חמורה? התיב שמואל קפודקיא מעתה יטמו את אימוריהן! אלא בשפירשו,אחר שכבר הקטיר האימורין ואפילו תימר לא פירשו, כהדא אין מי חטאת מטמין דבר, לחזור וליטמות ממנו.אין מ"ח מטמא את עצמו...

התיב ר' ירמיה הרי נבלת עוף הטהור הרי הוא מטמא טומאת אוכלין בלא הכשר, בלא טומאה, מפני שסופן ליטמות טומאה חמורה! אמר רבי יוסה נבלת עוף הטהור אין לה מחיצה, אלו יש להן מחיצה! דווקא כשמוציאן חוץ לעזרה א"ר מנא נבלת העוף הטהור יש לה מחיצה, אדם הוא מחיצתה! דאי לא כן אילו הביא כלב והלבישו בגדים והאכילו נבלת עוף הטהור שמא מטמא בגדים בבית הבליעה?! א"ר לעזר דרומיא נבלת העוף הטהור מחיצתה בכל מקום, אלו מחיצתן חוץ לירושלים =עזרה

א"ר לעזר פרים הנשרפין ושעירין הנשרפין ששחטן לזרוק את דמן למחר, פיגל. להקטיר אימורין למחר, פיגל. לשרוף את בשרו למחר, לא פיגל. שלא חישב לא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח

ר' שמיי בעי, אבדו האימורין מהו לזרוק את הדם על הבשר? ולא שמיע דא"ר לעזר שלא חישב לא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח! אין הבשר חשוב לזרוק עליו הדם

תנא ר' זכיי זר ששרף מטמא בגדים. לא צורכה דלא, מהו שיהו כשירים בלילה? ק"ו מה אם הקטר אימורים שאינן כשירים בזר כשירים בלילה, אלו שהן כשירין בזר אינו דין שיהו כשירין בלילה

והשורף לא המצית את האור ולא המסדר את המערכה אי זהו השורף? זהו המסייע בשעת שריפה א"ר יוסי הדא אמרה מסייע בשעת שריפה מטמא בגדים

ר' אמי בשם ר"א המהפך בכזית מטמא בגדים. לא צורכה אלא היה עומד בפנים מחומת ירושלים ובידו קורה ומהפך בכזית מהו? נישמעינה מן הדא: והוציא ושרף, מה המוציא עד שיוציא לחוץ, אף השורף עד שישרוף בחוץ.

תמן אמר חזקיה (במדבר כ) וטמא עד הערב לרבות השורף אוף הכא כן:

הלכה ז משנה אמרו לו לכה"ג הגיע שעיר למדבר. ומניין היו יודעין שהגיע שעיר למדבר? דידכאות היו עושין ומניפין בסודרין ויודעין שהגיע שעיר למדבר. א"ר יהודה והלא סימן גדול היה להן! ג' מילין מירושלם ועד בית חורון, מקום המדבר הולכין מיל וחוזרין מיל ושוהין כדי מיל, ויודעים שהגיע שעיר למדבר. ר' ישמעאל אומר והלא סימן אחר היה להם! לשון של זהורית היה קשור על פתחו של היכל וכשהגיע שעיר למדבר היה הלשון מלבין שנא' (ישעיהו א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו:

מהו דידכיות? קבלן: אבנים גדולות

הלכה א משנה בא לו כה"ג לקרות אם רוצה בבגדי בוץ קורא ואם לאו באיסטלית לבן משלו

חזן הכנסת נוטל ס"ת ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכה"ג וכה"ג עומד ומקבל וקורא ועומד וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה ומברך עליה ח' ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודייה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפילה.

הרואה כה"ג שהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפים הרואה פר ושעיר הנשרפין אינו רואה כה"ג כשהוא קורא לא מפני שאינו רשאי אלא שהיתה דרך רחוקה ומלאכת שניהן היתה נעשית כאחת:

גמרא מניין לקריאת הפרשה? ר' אידי בשם ר' יצחק (ויקרא טז) ויעש מה ת"ל כאשר צוה ה' את משה מיכן לקריאת הפרשה. רבי אמי בשם ר' יוחנן שירי עבודות עובדן בבגדי לבן משלו. א"ר מתנא מתניתא אמרה כן ואם לאו באיסטלית לבן משלו. ר' יוסה בעי, למה? שהן בחוץ? הרי שחיטה הרי אינה אלא בחוץ, והוא עובדה בבגדי זהב!

ר' יסא בשם ר' יוחנן רצה עובדה שירי עבודות בבגדי זהב רצה עובדה בבגדי לבן. מצינו שחיטה, רצה עובדה בבגדי זהב רצה עובדה בבגדי לבן?!

בכל אתר את אמר הולכין אחר התורה, והכא את אמר מוליכין את התורה אצלן?! אלא על ידי שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בהן. והא תמן מייבלין אוריתא גבי ריש גלותא! שאינן חשובין כ"כ! א"ר יוסה בי רבי בון תמן ע"י שזרעו של דוד משוקע שם אינון עבדין לו כמנהג אבהתון.

תמן תנינן מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה. מדלגין בנביא ואין מדלגין מנביא לנביא. ובנביא של שנים עשר מותר. אין מדלגין בתורה ר' ירמיה בשם רשב"ל שאין גלין ס"ת ברבים. ר' יוסה בעי הגע עצמך שהיתה פרשה קטנה אלא כדי שישמעו ישראל תורה של סדר. והא תנינן קורא אחרי מות ואך בעשור! שנייא היא שהיא סדרו של יום. תדע לך דארשב"ל בכל מקום אינו קורא על פה והכא קורא.

ר' יוסה מפקד לבר עולא חזנא דכנישתא דבבלאי כד דהיא חדא אוריא תהא גייל לה להדי פרוכתא שלא יראו בנ"א שמגללין אותו כד אינון תרתי, תי מייבל חדא ומייתא חדא:

ומברך עליה שמנה ברכות על התורה הבוחר בתורה על העבודה שאותך נירא ונעבוד על ההודייה הטוב לך להודות על מחילת העון מוחל עונות עמו ישראל ברחמים על המקדש הבוחר במקדש וא"ר אידי השוכן בציון על ישראל הבוחר בישראל על הכהנים הבוחר בכהנים על שאר תפלה ותחינה ובקשה שעמך ישראל צריכין להוושע לפניך בא"י שומע תפלה:

הלכה ב משנה ואם בבגדי בוץ קרא קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקידש ידיו ורגליו. יצא ועשה את אילו ואת איל העם ואת שבעת כבשים תמימים דברי ר' אליעזר. ר"ע אומר עם תמיד של שחר היו קריבין.

ופר העולה ושעיר הנעשה בחוץ היו קריבין עם תמיד של בין הערבים.

קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש וקידש ידיו ורגליו נכנס להוציא את הכף ואת

המחתה

קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש קידש ידיו ורגליו נכנס והקטיר את הקטורת והטיב את הנרות

קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי עצמו ולבש מלווין אותו עד ביתו וי"ט היה עושה לכל אוהביו שיצא בשלום:

גמרא א"ר יוחנן זו דברי ר"א ור"ע. אבל דברי חכמים: כולהן פר ושעיר וכבשים היו קריבין עם תמיד של בין הערביים.

ר' חונה בשם רב יוסף אתיא דר' לעזר כב"ש, כמה דב"ש אמרי תדיר מקודש, מקודש קודם. כן ר' ליעזר אומר תדיר מקודש, מקודש קודם. היך עבידה? עבודת היום מקודשת, ומוספי היום תדירין. עבודת היום קודמת למוספי היום.

תני: פר והאיל, ואילו ואיל העם ושבעת כבשים תמימים, היו קריבין עם תמיד של שחר. והשעיר ואימורי חטאת היו קריבין עם תמיד של בין הערבים. רשב"ל אמר טעמא דהן תנייא: כדי לסמוך חטאת לחטאת, ועולה לעולה.

ואית דבעי מימר: הפר והאיל ושבעת כבשים תמימים היו קריבין עם תמיד של שחר. והשעיר אילו ואיל העם, היו קריבין עם תמיד של בין הערבים. והדין תנייא חולק עבודות. מ"ט? (ויקרא טז) ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם כאמור בענין, מה אמור בענין? אילו ואיל העם

א"ר בון בר חייא ושעיר מ"ט? לכו"ע קרב בסוף מלבד חטאת הכפורים. כבר קדמה חטאת הכפורים (שם)

ובא אהרן אל אהל מועד מאיכן בא? מקריית הפרשה. ולהיכן הוא הולך? להוציא כף ומחתה. כתיב ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם ואח"כ תמיד של בהע"ב ואת אמר הכין?! ולא כן א"ר יוחנן הכל מודין בהוצאת כף ומחתה שהוא לאחר תמיד של בין הערבים! א"ר יוסה בן חנינה כל הפרשה כתובה על סדר חוץ מזו. שהרי אילו ואיל העם ותמיד של בע"ב, קודם ל "ובא אהרן.." דקאי אהוצאת כף

#א"ר יוסה עוד היא אמורה על סדר! ובא אהרן אל אהל מועד מאיכן בא? מקידוש הראשון שהיה בידו, ולאין הוא הולך? לקידוש האחרון. כ מקרא זה לא מדבר כלל מהוצאת כף ומחתה---רק להודיענו קידוש כשלובש בגדי זהב לבסוף [כשבא לקטרת של בין הערביים], ועוד קידוש כשפושט בגדי קדש א"ר מנא קומי רבי יוסה למה לי נן אמרין חוץ מקידוש האחרון שמא אינו חייב לקדש לבסוף (כשהוא מחליף לבגדי חול) א"ל שנייא היא דכתיב ובא ויצא ופשט את בגדי הבד שאין ת"ל אשר לבש וכי עלת על דעתינו כלום הוא פושט אלא מה שהוא לובש א"כ למה נאמר אשר לבש הקיש פשיטה ללבישה מה לבישה בקידוש ידים ורגלים אף פשיטה בקידוש ידים ורגלים

דריש מהאי קרא שיש עוד עבודה בבגדי לבן א"ר אלעזר יש לך עבודה אחרת שהוא עובדה בבגדי לבן ואי זו זו? זו הוצאת כף ומחתה [א"ר יוחנן הכל מודין בהוצאת כף ומחתה שהוא לאחר תמיד בין הערבים]

ולמה בבגדי לבן? א"ר חייה בר בא כשירות של מעלן כך שירות של מטן, מה למעלן (יחזקאל ט) ואיש אחד בתוכם לבוש בדים, אף למטן (ויקרא טז) כתנת בד קדש ילבש:

הלכה ג משנה כהן גדול משמש בשמונה כלים. וההדיוט בארבעה. בכתנת ומכנסים במצנפת ואבנט. מוסיף עליו כה"ג חושן ואפוד ומעיל וציץ.

באילו נשאלין באורים ותומים. ואין נשאלין בהן להדיוט אלא למלך ולבית דין ולמי שצורך הצבור בו:

גמרא מפני מה כה"ג משמש בשמנה כלים? ר' חנניה חברון דרבנן אמר כנגד המילה שהיא לח' ימים על שם (מלאכי ב) בריתי היתה אתו. מפני מה אינו משמש בבגדי זהב? מפני הגאוה א"ר סימון על שם (משלי כה) אל תתהדר לפני מלך א"ר לוי שאין קטיגור נעשה סניגור אתמול כתיב בהם (שמות לב) ויעשו להם אלהי זהב ועכשיו הוא עומד ומשמש בבגדי זהב?!

תני ר' חייה" ולבשם" ובלו שם. שם היו גנוזין שם היו מרקיבין ולא היו כשירים ליה"כ הבא. תנא ר' דוסא אומר כשרים הם לכהן הדיוט. תני רבי אומר שתי תשובות בדברהדא שטעון גניזה ועוד... אחת בבגדי כהן גדול ואחת בבגדי כהן הדיוט.

תני לא נחלקו רבי ור"א בי ר"ש על אבניטו של כה"ג ביה"כ שהוא של בוץ ועל שאר ימות השנה שיש בו כלאים. ועל מה נחלקו? על אבנטו של כהן הדיוט, שרבי אומר יש בו כלאים ור"א בי ר"ש אומר אין בו כלאים. רבי יעקב בר אחא ר' אבהו בשם ר' יוחנן טעמא דרבי (שמות כט) ועשית לאהרן ולבניו ככה ככל אשר צויתי אתכה. מה בגדי אהרן יש בו כלאים אף בגדי בניו יש בהן כלאים. מה עבד לה ר"א בי ר"ש מה אהרן בראוי לו, אף בניו בראוי להן.

אמר רבי סימון כשם שהקרבנות מכפרין כך הבגדים מכפרין. בכתונת ומכנסיים מצנפת ואבנט. כתונת היתה מכפרת לובשי כלאים אית דבעי מימר על שופכי דמים כמה דאת אמר ויטבלו את הכתונת בדם. מכנסיים היה מכפר על גילוי עריות כמה דאת אמר (שמות כח) ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה. מצנפת היתה מכפרת על גסי הרוח כמה דאת אמר (שמות כט) וישם את המצנפת על ראשו. אבנט היה מכפר על הגנבים ואית דבעי מימר על העוקמנים א"ר לוי ל"ב אמה היה בו והיה מעקמו לכאן ולכאן. חושן היה מכפר על מטי הדין כמה דאת אמר (שמות כח) ועשית חשן משפט. אפוד היה מכפר על ע"ז כמה דאת אמר (הושע ג) ואין אפוד ותרפים. מעיל ר' סימון בשם ר' יונתן דבית גוברין שני דברים לא היתה בהן כפרה וקבעה להן התורה כפרה ואלו הן האומר לשון הרע וההורג נפש בשגגה האומר לשון הרע לא היתה לו כפרה וקבעה לו התורה כפרה זוגי המעיל (שמות כח) והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו יבא קול ויכפר על קול, ההורג נפש לא היתה לו כפרה וקבעה לו התורה כפרה מיתת כה"ג (במדבר לה) וישב בה עד מות הכה"ג.

תני ר"א בן יעקב אומר נאמרה כפרה בפנים ונאמר כפרה בחוץ. מה כפרה האמורים בחוץ,עגלה ערופה בן הבקר מכפר על שופכי דמים. אף כפרה אמורה בפנים, בן הבקר?פר יו"כ מכפר על שופכי דמים!ולמה צריך למיתת כה"ג? כאן בשוגג כאן במזיד. שנייא היא עגלה ערופה בין שוגג בין מזיד?!וודאי מכפר על שניהם! א"ר יוסה כאן על חט ידוע וכאן על חט שאינו ידוע. על רציחה ידועה צריך שני כפרות [שוגג ומזיד]

ציץ אית דבעי מימר על הגודפנים אית דבעי מימר על עזי פנים מ"ד על הגודפנין ניחא דכתיב (שמואל א ט) ותטבע האבן במצחו גלית שהיה מגדף וכתיב (שמות כח) והיה על מצחו תמיד מ"ד על עזי פנים (ירמיהו ג) ומצח אשה זונה היה לך.

ולמה נקרא שמם אורים? שהן מאירין לישראל. ותומים שהן מתימין לפניהם את הדרך. שבעת שהיו ישראל תמימין היו מכוונין להן את הדרך. שכן שמצאנו

שבידו"ששיקר להם" בפרשת פילגש להן בגבע בנימין א"ר יהודה ח"ו לא בידו להם בגבע בנימין. שבראשונה אמר "עלה" ולא אמר "נתתיו" ובשנייה אמר עלה ואמר נתתיו.

ואין נשאלין שתי שאילות כאחת, אם נשאלו, אית תניי תני משיבו על הראשונה ואין משיבו על השנייה. ואית תניי תני משיבו על השנייה ואינו משיבו על הראשונה. ואית תניי תני אינו משיבו לא על הראשונה ולא על השנייה.

מ"ד משיבו על הראשונה ואינו משיבו על השנייה, והכתיב (שמואל א כג) ויאמר דוד ה' אלהי ישראל וגו' היסגירני בעלי קעילה בידו? וגו' הירד שאול? ויאמר ד' ירד... ומתרץ דוד לא שאל כהוגן, לא צורכא, הירד שאול? וע"כ השיבו על השנייה

מ"ד אינו משיבו לא על הראשונה ולא על השנייה והכתיב ויאמר דוד היסגרני בעלי קעילה אותי וגו'. דוד ביקש עליה רחמים (שמואל א כג) ה' אלהי ישראל הגד נא לעבדך והכתיב (שמואל א ל) וישאל דוד בה' לאמר ארדף אחרי הגדוד הזה האשיגנו! עוד היא בקש עליה רחמים. תדע לך שהרי שתים שאל והשיבו שלש, (שמואל א ל) ויאמר לו רדף כי השג תשיג והצל תציל

אית תניי תני: הקול היה שומע. אית תניי תני: הכתב בולט. מ"ד הקול היה שומע ניחא דכתיב וישמע את הקול. מ"ד הכתב היה בולט והא לית חי"ת בשבטים ולא צד"י ולא קו"ף בשבטים? אברהם יצחק יעקב כתוב עליהן והא לית טי"ת בשבטים? (בראשית מא) כל אלה שבטי ישראל היה חקוק עליהן:

מסכת יומא פרק ח

הלכה א משנה יה"כ אסור באכילה ובשתייה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המיטה.

המלך והכלה ירחצו את פניהם, והחיה תנעול את הסנדל דברי ר"א. וחכמים אוסרין:

גמרא ענוש כרת ואת אמר הכין! "אסור" א"ר הילא לפחות מכשיעורין נצרכה.

תענו את נפשותיכם- יכול ישב לו בחמה וצינה כדי שיצטער? ת"ל (ויקרא טז) כל מלאכה לא תעשו. מלאכה אסרתי לך במקום אחר, ועינוי אסרתי לך במקום אחר. מה מלאכה שאסרתי לך במקום אחר, מלאכה שחייבין עליה כרת, אף עינוי שאסרתי לך במקום אחר, עינוי שחייבין עליו כרת. ואלו הן: אלו הפיגולין והנותרין, מנין לרבות את הטבלין? ת"ל (שם) תענו את נפשתיכם ריבה. מרבה אני את הטבלין שהן במיתה ולא ארבה את הנבלה שאינה במיתה? ת"ל תענו את נפשתיכם ריבה. ארבה את הנבילות שהן בלא תעשה, ולא ארבה את החולין שאינן בל"ת? ת"ל תענו את נפשתיכם ריבה. ארבה את החולין שאינן בעמוד ואכול, ולא ארבה את התרומה ומעשר שני שהן בעמוד אכול? ת"ל תענו את נפשתיכם ריבה. ארבה את התרומה והמעשר שאינן בבל תותיר, ולא ארבה את הקדשים שהן בבל תותיר? ת"ל תענו את נפשתיכם ריבה.

ד"א תענו את נפשתיכם, דבר שהוא עינוי אגב בית נפש ואי זו זו? זו אכילה ושתייה. משום ר' ישמעאל אמרו נאמר כאן תענו את נפשתיכם ונאמר להלן (דברים ח) ויענך וירעיבך מה עינוי שנא' להלן עינוי רעבון אף עינוי שנאמר כאן עינוי רעבון

ולמה ששה דברים? כנגד ששה עינויין האמורין בפרשה והא ליתנון אלא חמשה!

א"ר תנחומא ואחד מוסף פרשת פינחס

ברחיצה- ר' זעירה בר חמא רבי יוסי בי ר' חנינא בשם רבי יהושע בן לוי בתענית צבור- מרחיץ פניו ידיו ורגליו כדרכו. בתשעה באב- מרחיץ ידיו ומעבירן על פניו. ביוה"כ מרחיץ ידיו, ומקנחן במפה, ומעביר את המפה על פניו. רבי יונה תרי מרטוטה ויהב לה תותי כרה שורה סמרטוט ונותנו תחת הכר

והא תני: אין בין ט' באב לתענית ציבור אלא איסור מלאכה במקום שנהגו. היה הולך אצל רבו, אצל בתו, ועבר בים או בנהר אינו חושש. ניטנפו רגליו מטבילן במים ואינו חושש. הורי רבי בא כהן=כמו הנך תנאי תנייא. הורי ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו שמותר להרחיצם במים. תני אבל ומנודה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל. לכשיבואו בעיר יחלוצו. וכן בט"ב וכן בתענית ציבור.

ובסיכה- כהדא דתני: בשבת- בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג, מותר. בט"ב ובתענית ציבור- סיכה שהיא של תענוג אסור, שאינה של תענוג, מותר.

והא תני: שוות סיכה לשתייה לאיסור ולתשלומין אבל לא לעונש זר הסך שמן של תרומה, אינו חייב מיתה ביה"כ- לאיסור אבל לא לעונש. והא תני: (ויקרא כב) ולא יחללו להביא את הסך ואת השותה! א"ר יוחנן לית כאן סך. א"ר אבמרי לית כאן סך לית כאן שותה. דל כן,=דאלת"ה דבר שהוא בא משני לאוין מצטרף?! כיון שאכילה ושתייה מצטרפין [ללאוו דזרות], אלמא מחד קרא נפקא

מניין שהוא מחוור בעשה? איסור סיכה "עשה" מן תורה אר"א בשם רבי סמיי (דברים כו) ולא נתתי ממנו למת. מה נן קיימין, אם להביא לו ארון ותכריכין? לחי הוא אסור דבר שאינו אוכל כל שכן למת! ואיזה דבר שמותר לחי, ואסור למת הוי אומר זו סיכה. אלמא סיכה כשתייה לעניין מע"ש

ובנעילת הסנדל- תני: כל אלו שאמרו אסורין בנעילת הסנדל, יצא לדרך- נועל. הגיע לכרך- חולץ. וכן באבל וכן במנודה

אית תניי תני: יוצאין באמפליא ביום הכפורים. ואית תניי תני: אין יוצאין. אמר רב חסדא מאן דאמר יוצאין- באמפליא של בגד. ומאן דאמר אין יוצא- באמפליא של עור. ר' יצחק בר נחמן סלק לגבי רבי יהושע בן לוי בלילי צומא רבא נפק לגביה לבוש סוליסה slipper אמר ליה מה הוא דין? א"ל איסתניס אנא. רבי שמואל בר נחמן סלק לגביה ריב"ל בלילי תעניתא, נפק לגביה לבוש סוליסה, א"ל מה הוא דין? א"ל איסתניס אני. ר' סמיי חמונה נפיק בלילי תעניתא לבוש סוליסה. חד תלמיד מן דרבי מנא, הורי לחד מן קריבויי דנשיא, מלבש סוליסה. א"ל מן הדה? א"ל מן דריב"ל הוא. א"ל ריב"ל איסתניס הוה:

ובתשמיש המטה. אתי חמי ברחיצה הוא אסור, בתשמיש המטה לא כל שכן?! איך יטבול טבילת עזרא? תפתר במקום שאין טובלין או קודם שהתקין עזרא טבילה לבעלי קריין

[רבי יעקב בר אחא ר' ייסה בשם ריב"ל אין קרי=חייב ט"ע אלא מתשמיש המטה. רב הונא אמר אפילו ראה עצמו ניאות תוך חלום. הוו בעיין מימר ובלבד מאשה, ר' יונה ור' יוסא תרויהון אמרין אפי' מדבר אחר. והא תנינן יה"כ אסור באכילה ובשתייה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה, ותני עלה בעלי קריין טובלין כדרכן בצנעה ביה"כ, לית הדא פליגא אדריב"ל דריב"ל אמר אין קרי אלא מתשמיש המטה! אלמא חייב ט"ע אף קרי בלי תשמיש! פתר לה בששימש מטתו מבעוד יום ושכח ולא טבל. והא תני מעשה בר' יוסי

בר חלפתא שראו אותו טובל בצנעה ביה"כ, אית לך למימר באותו הגוף הקדוש בשוכח.ששכח לטבול עיו"כ (ע"כ, ראה קרי בליל יו"כ שלא מחמת תשמיש)]

המלך- על שם (ישעיהו לג) מלך ביפיו תחזינה עיניך.

הכלה- מפני איבה.

והחיה תנעול את הסנדל דברי ר"א הוינן סברין מימר על סופה, אשכח תני על כולהון:

הלכה ב משנה האוכל ביה"כ ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה. והשותה מלא לוגמיו חייב.

כל האוכלין מצטרפין לככתובת, וכל המשקין מצטרפין לכמלוא לוגמיו. אכל ושתה אין מצטרפין:

גמרא א"ר יוסה זאת אומרת שצריך למעך את חללו. דל כן דאלת"ה ניתני כמוה וכגלעינתה ומחללה! תני ר"ש בן אלעזר בכותבת נמרית

תני מלא לוגמו. מה ופליג? מלוא לוגמיו שהוא ניתן ללוגמא אחת. ממלא צד אחד בדוחק, ונראה כב' צדדין מלאין

תני משם ב"ש מלוא לוגמיו ברביעית. ר' חייה בר אדא בעי קומי ר' מנא ולמה לא תנינתה מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה? א"ל מפני לוגמו של בן אבטיח שהיה מחזיק יותר מרביעית: ב"ה לקולא

הלכה ג משנה אכל ושתה בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת. אכל ושתה ועשה מלאכה חייב ב' חטאות.

אכל אוכלין שאינן ראויין לאכילה, שתה משקין שאינן ראויין לשתיה, שתה ציר או מורייס, פטור.

תינוקות אין מענין אותן ביה"כ. אבל מחנכין אותן קודם שנה וקודם שתים, בשביל שיהו רגילין למצוה:

גמרא למה? חייב רק אחת שתייה בכלל אכילה, אין אכילה בכלל שתייה.

מניין שהשתייה בכלל אכילה? רבי יונה שמע לה מן הדא (ויקרא יז) על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא יאכל דם מה נן קיימין? אם בדם שקרש והתני דם שקרש אינו לא אוכל ולא משקה! [קס"ד דאינו חייב עליו] אלא כי נן קיימין כמות שהוא, והתורה קראה אותו אכילה!

והא תני המחה את החלב וגמאו, הקפה את הדם ואכלו הרי זה חייב!! [מה אינו לא אוכל? לטמא טומאת אוכלין. ולא משקה, לטמא טומאת משקין אבל לעניין "איסור" שפיר חשיבא!]

חזר רבי יונה ושמעה מן הכא (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך מה נן קיימין? אם בנותן טעם יין בתבשיל, והלא הטעם לפגם הוא! רבנן דקיסרין אמרין תיפתר באילין אורזנייה וגמזוזינייה מיני תבשיל שהיין נותן בהם טעם לשבח כל הטפל לאכילה כאכילה.

רבי יוסי שמע לה מן הכא: שבועה שלא אוכל, ואכל ושתה, חייב. [חברייא אמרין אינו חייב אלא אחת] אל' שתייה בכלל אכילה! אמר לון רבי יוסי אמרין דבתרא! שבועה שלא אוכל ושלא אשתה, ואכל ושתה, חייב שתים. אילו מי שהיו לפניו שני ככרים ואמר שבועה שלא אוכל ככר זה וחזר ואמר שבועה שלא אוכל ככר זה שמא

רבי חנניה בשם רבי פינחס שמע לה מן הכא: שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאינן ראוים לאכילה ושתה משקין שאינן ראוין לשתייה פטור. הא אם שתה משקין הראויין לשתייה חייב! לא בשבועה שלא אוכל?! ניחא כמתני' דנן מרין =שאנחנו "גורסין" שבועה שלא אוכל, ברם כרבנין דאינון מרין =גורסין שבועה שלא אוכל ושלא אשתה?

רבי חיננא שמע לה מן הדא: אכל ושתה בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת. לעניין יו"כ שתייה בכלל אכילה

רבי אבא מרי שמע לה מן הכא (דברים כו) לא אכלתי באוני ממנו, אלא שתיתי?!

ניחא כמאן דאמר שבועה שלא אוכל, ושתה. ברם כמאן דאמר שבועה שלא אשתה, ואכל? ומתרץ.. שתייה בכלל אכילה ואין אכילה בכלל שתייה.

אית דבעי משמע מן הדא (דברים יב) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך. תירושך זה היין ויצהרך זו סיכה והתורה קראה אותה אכילה!

ואינו מחוור =סיכה אינו כשתייה מה"ת אין תימר מחוור הוא, ילקה עליו חוץ לחומה.

[אמר רבי יוסי בן חנינא אין לוקין חוץ לחומה אלא על מעשר שני טהור שנכנס לירושלים ויצא]

מניין שאינו מחוור? כהדא דתני: בשבת בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג מותר. ביום הכיפורים בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אסור. בתשעה באב ובתענית ציבור בסיכה שהיא של תענוג אסור ושאינה של תענוג מותר. והתני שוות סיכה לשתייה בתרומה לאיסור ולתשלומין, אבל לא ל ע ו נ ש. ביום הכיפורים. לאיסור אבל לא לעונש.

מניין שהוא מחוור בעשה? (כגון סך שמן מע"ש חוץ לחומה, עובר בעשה) רבי לעזר בשם רבי סימיי (דברים כו) לא נתתי ממנו למת. מה נן קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכין דבר שהוא אסור לחי, לחי הוא אסור כל שכן למת! איזו דבר שהוא מותר לחי והוא אסור למת? הוי אומר זו סיכה אלמא סיכה כשתייה (שמותר לסוף במ"ש (כיון דאתיא מכללא, קרי ליה "עשה")):

אזהרה למלאכת היום- (ויקרא כג) כל מלאכה לא תעשו. עונש- (שם) והאבדתי את הנפש ההיא. אזהרה למלאכת הלילה- וכל מלאכה לא תעשו. עונש לעינוי היום- (שם) כי כל הנפש אשר לא תעונה, ונכרתה הנפש ההיא. עונש למלאכת הלילה- לית כאן. אזהרה לעינוי היום והלילה- לית כאן. עונש, לעינוי הלילה- לית כאן

אזהרה לעינוי רשב"ל בעי, מה הוה ליה למימר ביה, לא תעונה?! שיאכל משמע! אלא לא תאכל? כל אכילות שבתורה כזית וכאן ככותבת! אמר רב הושעיה השמר פן לא תעונה הא תלת אזהרן! א"ר חונה השמר

באותה האמירה שאמרתי לך!!

[(דברים כד) השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות וגו']

תני רבי חייה: לא יאמר עונש במלאכה שאינו צריך, הייתי למד מן העינוי. מה אם העינוי הקל חייבין כרת, מלאכה החמורה אינו דין שיהו חייבין עליה כרת! הא לא נאמר עונש במלאכה, אלא ליתן אזהרה לעינוי. מה עונש שנאמר במלאכה אזהרה לפניו, אף עונש שנאמר בעינוי אזהרה לפניו.

[תני ר"א בן יעקב אומר: נאמר (ויקרא טז) בעצם היום הזה במלאכה, ונאמר בעצם היום הזה בעינוי. מה בעצם היום הזה שנא' במלאכה לא חלקתה בו בין יום ללילה, בין עונש לאזהרה. אף בעצם היום הזה שנאמר בעינוי לא נחלוק בו בין יום ללילה בין עונש לאזהרה]

א"ר זעירה הדא אמרה למידין גזירה שוה אפי' מופנה מצד א' רק עונש דמלאכה. א"ר יודן ולא דר"ע היא דר"ע אמר למדין מגזירה שוה אע"פ שאינה מופנה!

עד כדון כר"ע כר' ישמעאל? תני ר' ישמעאל (שם) והיתה לכם לחוקת עולם בחדש השביעי וכו' הקיש מלאכה לעינוי מה מלאכה שאסרתי לך מלאכה שחייבין עליה כרת, מוזהרין עליה. אף עינוי שאסרתי לך עינוי שחייבין עליו כרת, מוזהרין עליה

ר' אבהו בשם ר' יוחנן האוכל כלאי הכרם לוקה. ר' אבהו בשם ר"י הכוסס חיטי תרומה לוקה. ר' אבהו בשם ר"י המגמע חומץ של תרומה לוקה. המגמע חומץ של תרומה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. הכוסס חיטי תרומה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. ר' אומר אומר אני שהוא משלם קרן וחומש. מגמע חומץ ר' ירמיה בשם ר' אמי מודין חכמים לר' במגמע חומץ של תרומה לאחר טיבלו, בסוף סעודה משלם קרן וחומש שהחומץ משיב את הנפש:

תינוקות אין מענין אותן ביה"כ: רב חונה פתר מתניתא תינוקות אין מענין אותן ביה"כ ולא מחנכין אותן. קודם לשנה קודם לשנתים, מחנכין. רבי יוחנן פתר מתניתא תינוקות אין מענין אותן ביה"כ אבל מחנכין. קודם לשנה קודם לשתים משלימין

עד איכן? ר' אחא ר' חיננה ר' יעקב בר אידי בשם ר"ש בן חלפתא: כבן תשע וכבן עשר:

הלכה ד משנה עוברה שהריחה, מאכילין אותה עד שתשוב נפשה

חולה מאכילין אותו על פי בקיאין, אם אין שם בקיאין מאכילין אותו על פי עצמו עד שיאמר דיי:

גמרא בתחילה תוחבה ברוטב, אם שבה נפשה הרי יפה, ואם לאו נותנין לה מגופו של איסור.

שתי עוברות באו לפני ר' טרפון שלח לגבון תרין תלמידים אמר לון אזלון ואמרון לון צומא רבה הוא! אמרין לקדמייא ושדךand she was satisfied וקרוי עלוי (תהלים כב) מבטן אמי אלי אתה. אמרין לתיניינא ולא שדך וקרון עלוי (תהלים נח) זרו רשעים מרחם תעו מבטן דוברי כזב

חולה אומר יכול אני ורופא אומר אינו יכול, שומעין לרופא. רופא אומר יכול הוא, וחולה אומר איני יכול, שומעין לחולה. לא צורכא אלא חולה אומר יכול אני, ורופא אומר איני יודע, ר' אבהו בשם ר' יוחנן נעשה כספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת:

הלכה ה משנה מי שאחזו בולמוסhunger מאכילין אותו אפי' דברים טמאים עד שיאורו עיניו.

מי שנשכו כלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר הכבד שלו, ר' מתיה בן חרש מתיר.

ועוד אמר ר' מתיה בן חרש החושש בגרונו מטילין בתוכו סם בשבת מפני שהוא ספק נפשות שכל ספק נפשות דוחה את השבת

מי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם. ספק חי ספק מת. ספק נכרי ספק ישראל. מפקחין עליו. מצאוהו חי מפקחין עליו, ואם מת יניחוהו:

גמרא מניין שמאכילין אותו דבילה וצימוקין של תרומה? מן הדא (שמואל א ל) ויתנו לו פלח דבלה ושני צמוקים ר' חונה אמר עשרים וארבעה עשרונות של לחה"פ בנוב שאכל דוד, ברעבון אכלן. ר' יוחנן מטתיה כןאחזו בולמוס ואכל מה דאשכח קדמוי, וקרון עלוי (קהלת ז) החכמה תחיה בעליה

תני: מאכילין אותו את הקל בקל, נבילה ותרומה, מאכילין אותו מתרומה. טבל ושביעית, מאכילין אותו שביעית. חלה וערלה, צריכה? א"ר יוסה קשיתה קומי ר' בא תרומה בעון מיתה, ונבילה בלא תעשה ואת אמר הכין! כמאן דאמר מאיליהן קיבלו עליהן את המעשרות=מעשר בזה"ז דרבנן:

סימני כלב שוטה, פיו פתוחה רירו יורד אזניו סרוחות זנבו נתון בין שתי יריכותיו מהלך לצדדין והכלבין נובחין בו וי"א אף הוא נובח ואין קולו נשמע. מה עיסקיה דהדין כלב שוטה? רב ושמואל חד אמר רוח חזזית עולה עליו, וחורנה אמר אשה עושה כשפים ובודקת בו.

גרמנישם עבדיה דר' יודן נשייא, נשכו כלב שוטה והאכילו מחצר כבד שלו ולא נתרפא מימיו. אל יאמר לך אדם שנשכו כלב שוטה וחיה, שעקצו חוורבר וחיה, שבעטתו פרדה וחיה, ובלבד פרדה לבנה.

מניין שספק נפשות דוחה את השבת? ר' אבהו בשם ר' יוחנן (שמות לא) אך את שבתתי תשמרו מיעוט. אית דבעי מימר אמרה תורה חלל עליו שבת והוא יושב ומשמר שבתות הרבה

רבי זעירא רבי חייא בשם רבי יוחנן: מבוי שכולו עכו"ם וישראל אחד דר בתוכו ונפלו בו מפולת, מפקחין עליו בשביל ישראל של שם.

עד איכן? תרין אמורין, חד אמר עד חוטמו. וחורנה אמר עד טיבורו. מאן דאמר עד חוטמו, בהוא דהוה קיים,מצאו "עומד" ומאן דאמר עד טיבורו, בהוא דהוה רבון=מצאו "רבוץ"

תני הזריז משובח, והנשאל מגונה, והשואל הרי זה שופך דמים.

תני: כל דבר שהוא של סכנה אין אומר יעשו דברים בעכו"ם ובקטנים אלא אפילו בגדולים בישראל. מעשה שנפלה דליקה בחצירו של יוסי בן סמאי בשיחין וירדו בני קצרה של ציפורין לכבותו ולא הניח להן. אמר הניחו לגבאיהקב"ה שיגבה את חובו! מיד קשר עליו הענן וכיבהו. ובמוצאי שבת שלח לכל אחד ואחד מהן סלע, ולאיפרכוס שלהן חמשים דינר. אמרו חכמים לא היה צריך לעשות כן!אי"צ למחות בנכרי שבא לכבות

חד נפתיי הוה מגיריה דר' יונה היה שכינו של ר' יונה נפלת דליקתא במגירותיה דר' יונה, אזל ההוא נפתייא בעי מטפתה רצה לכבותו ולא שבקיה ר' יונה, א"ל בגדך מדלי?במזלך יתפנה האש? א"ל אין! ואישתיזב כולה ניצולו כולם

ר' יודן דכפר אמי, פרס גולתיה על גדישא, ונורא ערקא מיניה: והאש ברח ממנו

הלכה ו משנה חטאת ואשם ודאי מכפרין.

מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה. התשובה מכפרת על עבירות הקלות על עשה ועל לא תעשה. ועל החמורות הוא תולה עד שיבוא יום הכיפורים ויכפר:

גמרא תמן תנינן ועל זדון מקדש וקדשיו שעיר הנעשה בפנים וי"כ מכפר. ועל שאר עבירות שבתורה קלות וחמורות, זדונות ושגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה, כריתות ומיתות ב"ד, שעיר המשתלח מכפר. לא היא קלות עשה ולא תעשה. לא היא חמורות כריתות ומיתות ב"ד!! רבי יודה אומר כיני מתני': הקלות והחמורות- אותן הקלות בין שעשאן בזדון בין שלא עשאן בזדון. אותן החמורות בין שנתוודע לו בהן בין שלא נתוודע לו בהן. אלו הן הקלות: עשה ולא תעשה. אלו הן החמורות: כריתות ומיתות בית דין. כשם שהשעיר הנעשה בפנים מכפר על הזדונות ותולה על השגגות בדבר שיש בו חיוב קרבן. אף שעיר המשתלח מכפר.

ניחא לא הודע, הודע, לא כן תנינן חייבי חטאות ואשמות וודאין שעבר עליהן יה"כ חייבין,אלמא אין יו"כ מכפר כשנודע לו! וחייבי אשמות תלויין פטורין. א"ר בון בר חייה בין שנתוודע לו בהן,שעשה ס פ ק ע ב י ר ה וחייב להביא אשם תלוי בין שלא נתוודע לו בהן

תמן תנינן על אלו חייבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת ועל לא הודע שלהם אשם תלוי. האוכל ביו"כ... ולא כבר כיפר יה"כ? ר"ש בשם רבי לוי סוכייה במורד ביוה"כ היא מתני'. אומר "אל יכפר לי יו"כ" [ודלא כדלקמן] ולמה לא אמר=תירץ בשלא נתוודע לו בהן? מילתיה אמרה ואפי' לא נתוודע לו בהן יה"כ מכפר

עשה- אע"פ שלא עשה תשובה. לא תעשה- ר' שמואל בשם רבי זעירא והוא שעשה תשובה:

הלכה ז משנה האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה. אחטא ויוה"כ מכפר, אין יוה"כ מכפר.

עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר, ושבינו לבין חבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבירו. את זו דרש ראב"ע (ויקרא טז) מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר ושבינו לבין חבירו אין יה"כ מכפר עד שירצה את חבירו

אר"ע אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרין ומי מטהר אתכם? אביכם שבשמים! שנא' (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וגו' ואומר (ירמיהו יז) מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל:

גמרא האומר אין עולה מכפרת, מכפרת היא. אי איפשי שתכפר לי, אינה מכפרת לו על כרחו. אין יה"כ מכפר, מכפרת הוא. אי איפשי שיכפר לי, אינו מכפר לו על כורחו.

א"ר חנניה בריה דר' הלל: לא כולא מן הדין בר נשא מימור למלכא, לית את מלך

והעולה מכפרת על הרהור הלב. מ"ט? (יחזקאל כ) והעלה על רוחכם היו לא תהיה. וכן איוב אומר (איוב א) והשכים בבקר והעלה עלות מספר כלם וגו' הדא אומר שהעולה מכפרת על הרהור הלב.

רבי אומר על כל עבירות שבתורה יה"כ מכפר חוץ מן הפורק עול והמיפר ברית והמגלה פנים בתורה אם עשה תשובה מתכפר לו ואם לאו אינו מתכפר לו

ר' זבידא א"ר יסא מקשי, מיסבור סבר ר' שתשובה מכפר בלא יו"כ? ר' אשיין רב יונה ר' בא ר' חייה בשם ר' יוחנן: מודה ר' שאין תשובה מכפר בלא יו"כ

הא מיתה מכפרת בלא תשובה? שמא אף לרבנן תני יום מיתה כיום תשובה! מאן תנינתה רבי. הווי הדא היא דתנינן מיתה ויום הכיפורים מכפרין עם התשובה דלא כרבי דלדידיה אי"צ תשובה

שאל ר' מתיה בן חרש את ראב"ע בישיבה, אמר לו שמעת ד' חלוקי כפרה שהיה ר' ישמעאל דורש? אמר לו ג' הם, חוץ מן התשובה! כתוב אחד אומר (ירמיהו ג) שובו בנים שובבים וכתוב אחד אומר (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם וכתוב אחר אומר (תהלים סט) ופקדתי בשבט פשעם וגו' וכתוב אחר אומר (ישעיהו כב) אם יכפר העון הזה לכם עד תמתון. הא כיצד? עבר על מ"ע ושב מיד, אינו זז ממקומו עד שימחול לו עליו הכתוב אומ' שובו בנים שובבי'. העובר על מצוה בל"ת ושב מיד התשובה תולה ויוה"כ מכפר עליו הכתוב אומ' כי ביום הזה יכפר עליכם. העובר על כריתות ומיתות ב"ד במזיד התשובה ויה"כ מכפרין מחצה והייסורין בשאר ימות השנה מכפרין מחצה עליו הכתוב אומר ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם. אבל מי שנתחללו בו ש"ש אין כח לא בתשובה לתלות ולא ביה"כ לכפר ולא בייסורין למרק אלא תשוב' ויה"כ מכפרין שליש, והייסורין מכפרין שליש והמיתה ממרקת בייסורין. עליו הכתוב אומר אם יכפר העון הזה לכם עד תמתון הא למדנו שהמיתה ממרקת

א"ר יוחנן זו דברי ר' לעזר בן עזריה ור' ישמעאל ור"ע, אבל דברי חכמי' שעיר המשתלח מכפר. אם אין שעיר, היום מכפר. כיצד הוא מכפר? ר"ז אמר כל שהוא כל רגע ורגע רבי חנניה אומר בסוף. מה מפקא מביניהון? מת, באמצע היום ע"ד דר"ז כבר כיפר, ע"ד דר' חנניה לא כיפר.

אר"ז מתניתא מסייעא לר"ח. חומר בשעיר מה שאין ביוה"כ, וביוה"כ מה שאין בשעיר, שיוה"כ מכפר בלא שעיר, והשעיר אינו מכפר אלא ביוה"כ. חומר בשעיר, שהשעיר מכפר מיד, ויה"כ מכפר מ ש ת ח ש ך . א"ר חונה איתתבת קומי ר' ירמיה ואמר תיפתר שהיה בדעתן להביא שעיר אחר, ולא הביאו.ע"כ אינו מכפר עד שתחשך וא"א להביא עוד ר' יוסי בי ר' בון בעי ואין הקב"ה רואה את הנולד שלא ימצאו שעיר! ויכפר מיד!

שמואל אמר: ההן דחטא על חבריה, צריך מימר ליה סרחית עלך! ואין קבלי' הא טבאות, ואין לא מייתי בני נש ומפייס ליה קומיהון. הדא היא דכתי' (איוב לב) ישר על אנשים. יעשה שורה של אנשים. ויאמר חטאתי וישר העויתי ולא שוה לי אם עשה כן עליו הכתוב אומר (שם) פדה נפשו מעבר בשחת וחיתו באור תראה. מית צריך מפייסתיה על קיברתיה, ומימר סרחית עלך!

תני עבירו' שנתודה עליהן ביה"כ שעבר א"צ להתוודות עליהן יוה"כ הבא אם עשה כן עליו הכתו' אומר (משלי כו) ככלב שב על קאו כסיל שונה באולתו. תני ר' ליעזר אומר ה"ז זריז ונשכר מ"ט דר' ליעזר (תהלים נא) וחטאתי נגדי תמיד. מה מקיים ר"א טעמא דרבנן ככלב שב על קאו כסיל שונה באולתו בשונה באותה העבירה.אבל ווידוי שפיר דמי מה מקיימין רבנן טעמא דרבי ליעזר וחטאתי נגדי תמיד שלא יהו בעיניו כאילו לא עשאן, אלא כשעשאן ונמחל לו.אבל לא יתוודה

מצות הוידוי עיוה"כ עם חשיכה עד שלא נשתקע במאכל ובמשתה, אע"פ שנתודה בערבית צריך להתודות בשחרית, אע"פ שנתוד' בשחרית, צריך להתודות במוסף, אע"פ שנתודה במוסף, צריך להתודו' במנחה, אע"פ שנתודה במנחה, צריך להתודות בנעילה, שכל היום כשר לוידוי.

כיצד הוא מתודה? ר' ברכיה בשם ר' בא בר בינה: רבוני חטאתי ומירע עשיתי ובדעת רעה הייתי עומד, ובדרך רחוקה הייתי מהלך, וכשם שעשיתי איני עושה! יה"ר מלפניך ה' אלהי שתכפר לי על כל פשעי ותמחול לי על כל עונותי ותסלח לי על כל חטאתי

תני: צריך לפרוט את מעשיו דברי ר' יהודה בן בתירה. רע"א: א"צ לפרוט את מעשיו. מ"ט דר"י? (שמות לב) אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב. מה עבד לה ר' עקיבה? מי גרם להם אני שהרביתי להם כסף וזהב! למה? שאין חמור נוהק אלא מתוך כפיפה של חרובין

כתיב (ירמיהו יד) מקוה ישראל ה' וגו' מה המקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל וכן אומר (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם:

תם ונשלם והוגה שנית בס"ד ורחמי שמים יום ד משפטים כא שבט תשעד ויה"ר שאזכה לסיים כולהו מסכתות (ראש השנה. סוכה וכו') ועוד הפעם נגמר בס"ד ד' מרחשוון תשעה [יום חתונת בן-אחותי החשוב ר' יעקב הופשטיין] ועוד הפעם ברחמי שמים המרובים מוצש"ק וירא תשפא ובס"ד אחל מסכת סוכה

מתג האמה

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי סוכה

1) הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי תשרי תשע"א

יהושע יהודה גליק- הוגה מחדש שלהי שבט תשעד

כל מקום שכתוב ## היינו שיש קושי בסוגיא. **היינו שהגהתי [הגה חשובה!] (שנים) שוב הוגה סוכות עו גם סוכות עח [וכשיש ביטוי ירושלמי מעניין כתבתי &]

מסכת סוכה פרק א

הלכה א משנה סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה. ור' יהודה מכשיר. ושאינה גבוהה עשר טפחים, ושאין לה

שלש דפנות, ושחמתה מרובה מצילתה פסולה:

גמרא שייך לעירובין [רבי יוסי אמר לה סתם. ר' אחא בשם רב: רבנן ילפין לה מפתחו של היכל. ור' יודה יליף לה מפתחו של אולם. אם מפתחו של אולם דיו ארבעים אמה דתנן תמן פתחו של אולם גובהו ארבעים אמה ורחבו עשרים אמה. תני ר' חייה אפי' ארבעים נ' אמה תני בר קפרא אפי' מאה אמה. א"ר אבין ר' יודה כדעתיה ורבנן כדעתהון. דתנינן תמן וכן גשרים המפולשין מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יהודה וחכמים אוסרין. היך מה דאת אמר תמן את רואה את התקרה כאילו היא יורדת וסותמת. כך את אמר הכא את רואה את המלתירה =קורה כאילו היא יורדת וסותמת.]

היא דעתיה דר' יהודה בסוכה. היא דעתיה במבוי. היא דעתהון דרבנן בסוכה. היא דעתהון במבוי.

ולא דמיי, יש דברים כשרים בסוכה ופסולים במבוי, כשרים במבוי ופסולים בסוכה! דוקרנין, כשרים בסוכה ופסולין במבוי, ותני כן: הביא ארבעה דוקרנין וסיכך על גביהן בסוכה כשר, ובמבוי פסול. [הדא דאת אמר בגבוהין ג' למעלה מכותל המבוי. אבל אם אינן גבוהין שלשה למעלה מכותלי המבוי, כשר. בשאין בהן רוחב ארבעה. אבל אם יש בהן רוחב ד' אפי' גבוהין כמה כשר.]

דפנות כשרות בסוכה ופסולות במבוי. תני כן שתים כהלכתן והשלישית אפי' טפח. ר' חייה בשם ר' יוחנן שתים של ז' ז' והשלישית אפילו טפח כשר. ובמבוי עד שיהא מגופף מד' רוחותיו.

רחב מעשר אמות- בסוכה כשר, ובמבוי פסול.

הדלה עליה את הגפן את הדלעת ואת הקיסום וסיכך על גביו פסולה. ובמבוי כשר [הדא דאת אמר על בית סאתים, אבל יותר מבית סאתים נעשית כמחיצה שהוקפה זרעים שאין מותר לטלטל בה אלא בארבע אמות].

חמתה מרובה מצילתה- בסוכה פסולה במבוי כשר.

סוכה מקורה פסולה. מבוי מקורה כשר. רבי אחא בשם רבי הושעיה לא סוף דבר מקורה. אלא אפילו נתן מלתירה ויש בה רוחב ארבעה טפחים מתרת את המבוי.

אילו בית שהוא גבוה מכמה, שמא אינו חייב במעקה?! אינו חייב במזוזה?! וסוכה פסולה למעלה מכ'

אלא, בית מקורה ואין סוכה מקורה. מצינו סיכוך שהוא כקירוי !! בעי קירוי מעליא דתנינן תמן הרחיק את הסיכוך מן הדפנות ג' טפחים פסולה!!

אלא, בית מגופף ואין סוכה מגופפת. פרוץ מרוח רביעית והרי אכסדרה שנפרצה במלואה לר"ה. רבי אילא בשם רב ורבי יוחנן תריהון אמרין מטלטלין בכולה!!

מאי כדון? רבי אבהו בשם רבי יוחנן התורה אמרה (ויקרא כג) בסכת תשבו עד עשרים אמה את יושב בצילה של סוכה. מעשרים אמה ולמעלן, את יושב בצילן של דפנות.

#א"ר יונה הדא דאת אמר בנתונה למעלה מכ' אמה לדפנות, אבל אם היתה נתונה למטה מכ' אמה לדפנות כשירה. א"ל ר' יוסה על דעתך דאת אמר בסכך הדבר תלוי, ניתני סוכה שהיא נתונה למעלה מכ' אמה לדפנות פסולה. # הוגה בעצת ידידי ר' צבי פישמן

ר' בא בשם רב בשאינה מחזקת אלא כדי ראש ורובו ושולחנו. אבל אם היתה מחזקת יותר, כשרה. ר' יעקב בר אחא בשם רבי יאשיה בשאין דפנותיה עולות עמה, אבל אם היו דפנותיה עולות עמה, כשרה.

והא מתני' פליגא! א"ר יהודה: מעשה בסוכתה של הילני המלכה בלוד שהיתה גבוהה יותר מכ' אמה והיו חכמים נכנסין ויוצאין בה ולא אמר אדם דבר, אמרו לו: מפני שהיא אשה, ואין אשה מצווה על המצות. אמר להן: והלא שבעה בנים תלמידי חכמים היו לה!

אית לך מימר בסוכתה של הילני בשאינה מחזקת אלא ראשו ורובו ושולחנו?! אלא בשאין דפנותיה עולות עמה? מסתברא מה דאמר רבי יאשיה לית היא פליגא, דכן ארחיהון דעתירייא, מיעבד דפנתא קלילן די ייא קרירה עליל.שייכנס שם אוויר

רב הושעיה בעי, הביא נסר ונתנו על גבי חולייה של עמוד פשיטא אם ימוד מן הנסר אין כאן עשרים אמה. אם ימוד מן הקרקע יש כאן עשרים אמה. מה את עביד ליה? ההרחק מן האיצטבא לדפנות כאויר פסול, כסכך פסול? אין תעבדיני' כאויר פסול, פוסל בג' טפחים. אין תעבדיניה כסכך פסול, אינו פוסל אלא בד' אמות. [ר' יוסה בי ר' בון בשם חזקיה: מפני מה אמרו סכך פסול אינו פוסל אלא בד"א, שלא בא אלא להיתירה של סוכה.לא נתנה רק כדיי ל"התיר" הסוכה—שלא יהא חמתה מרובה]

א"ר מיישא ותמיה אנא, היך רב הושעיה צריכא ליה, ולמה לא יליף לה מן הדא דרבי בא בר ממל. דתנינן תמן המשלשל דפנות מלמעלן למטן אם גבוה מן הארץ ג' טפחים פסולה. וא"ר בא בר ממל כשאינו יושב ואוכל בצילן של דפנות אבל אם היה יושב ואוכל בצילן של דפנות =יושב על איצטבא, כשירה. =וה"ה לעניין כ' אמה, מודד מן האיצטבא, וכשר בכל גווני!

א"ר יוסה אין לית הדא דר' בא בר ממל אולפן, מן מתניתן יליף לה ר' בא בר ממל. אים אין הדבר "קבלה" מרבו, יכול ללמדו ממתני' דתנינן תמן: כצוצטרא שהיא למעלה מן הים אין ממלין הימינה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים בין מלמעלן בין מלמטן. [וא"ר זעירא רב יהודה בשם רב והוא שתהא מחיצה משוקעת במים כמלואו של דלי.]

ולא דמייא! ים כרמלית היא אינה לא רשות היחיד ולא רשות הרבים. ברם הכא התורה אמרה בסכת תשבו מקרקע סוכה את מודד עשרים אמה.

היתה למטה מעשרה ותולה בה עיטורין שהן ראויין לסכך בהן ממעטין בה לפסול. ואם לאו, ממעטין בה, לכושר.כ המיעוט גורמת שייכשר

היתה למעלה מעשרים אמה ותולה בה עיטורין שהן ראויין לסכך בה ממעטין בה לכושר. ואם לאו, ממעטין בה לפסול.

אמר רבי שמי כשם שאמרו למעלן כך אמרו למטן. קש ותבן אין ממעטין בה, עפר וצרורות ממעטין. אמר רבי יוסה בי רבי בון עלו בו עשבים אין ממעטין בה.

מנין למעלה מעשרה שהיא רשות אחרת? רבי אבהו בשם רשב"ל (שמות כה) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת. וכתיב (שמות כא) אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם. מה דיבור שנאמר להלן רשות אחרת אף דיבור שנאמר כאן רשות אחרת. וארון לא תשעה?! ר' זעירה בעי מנין לכפורת שהיא טפח. תנא רבי חנינה בן שמואל כל הכלים

שהיו במקדש נתנה התורה מידת אורכן ורחבן ושיעור קומתן. חוץ מן הכפורת שנתנה התורה מידת ארכה ורחבה ולא נתנה שיעור קומתה. ונלמדינה מכלי קטן שבמקדש. (שמות כה) ועשית לו מסגרת טפח סביב. מה כאן טפח אף כאן טפח. או אינו אלא (שם) ועשית זר זהב למסגרתו סביב. מה כאן כל שהוא אף כאן כל שהוא. מאי כדון רב אחא בר יעקב אמר (ויקרא י) פני. אין פני פחותים מטפח.

רבי יוסה בעי אילו מגדל שהוא עומד בתוך הבית גבוה כמה שמא אינו מותר להשתמש מתוכו לבית ומן בית לתוכו?! אלא בשעת שהיה מרבע להן את הרוחות אנן קיימין. כשנסעו, והארון ברה"ר. היה הארון רה"י ואסור לטלטל ממנו למדבר. ניחא כמאן דאמר באמת ששה. ברם כמ"ד באמת חמשה. וארון לא שבעה טפחים ומחצה הוא. רב יעקב בר אחא אמר דבית רבי ינאי ור"ש בן יוצדק. חד יליף לה מן הארון. וחורנה יליף לה מן העגלות. ולא ידעינן מאן דיליף לה מן הארון מאן דיליף לה מן העגלות. מסתברא דבית רבי ינאי ילפי לה מן הארון דבית ר' ינאי אמרי ארון תשעה וכפורת טפח. ור"ש בן יוצדק יליף לה מן העגלות.

ר' זעירה בעי מנין לעגלות שהן גבוהות י'? א"ר יוסה ואפי' תימר גבוהות י'. לא כן תני בשם ר' נחמיה צב= כמין קמרסטה היו. מכוסה במכסה עגול כעין turtle אלא בשעה שהיו מושיטין את הקרשים מזו לזו תרוטות מגולה היו.

[אילו חור ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבע שמא אינו אסור להשתמש מתוכו לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכו?!]

שיעור בית לעניין מעשרות. תני ר' אומר ארבע אמות אף על פי שאין שם ארבע דפנות. ר' שמעון אומר ארבע דפנות אף על פי שאין שם ארבע אמות. רבי יהודה אומר אף על פי שאין שם ארבע אמות וארבע דפנות. שהרי אף סוכת החג בחג, קובעת וכן היה רבי יהודה מחייב במזוזה.

מסתברא דרבי יהודה יודה לאילין רבנן. עיין מעשרות 3:3 [מודה לחיובם] ואילין רבנן לא יודון לרבי יהודה שאף על פי שיש שם ארבע אמות וארבע דפנות שהיא=סוכת החג פטורה מן המזוזה, ואינה טובלת במעשרות.

רבי שמעון אמר ארבע ורבנן אמרי שלש. מה טעמון דרבנן? סכות סכות סכות הרי שלש אחד למעלן ושתים למטן והשלישית מדבריהן. מה טעמא דרבי שמעון (ויקרא כג) סכת סכת סכות מלא. הרי ארבע. אחת למעלן ושלש למטן והרביעית מדבריהן.

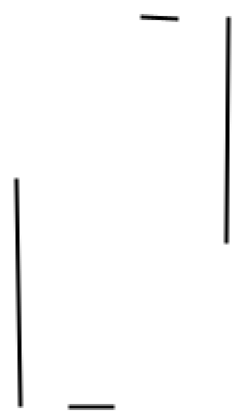
רבי חייה בר אדא אמר תרין אמורין חד אמר טעמון דרבנן וחורנה אמר טעמא דרבי שמעון. מה טעמון דרבנן (ישעיהו ד) וסכה תהיה לצל יומם מחרב הרי אחת למעלן, סוכות סוכות סוכות הרי שלש. מ"ט דר"ש וסכה תהיה לצל יומם מחרב הרי אחת למעלן. סכת סכת סכות מלא הרי ד'.

רבנן דקיסרין שמעון טעמא דר"ש וטעמון דרבנן מן הדין קרייא: וסכה תהיה לצל יומם מחרב הרי אחת. (שם) ולמחסה ולמסתור. הרי שתים. (שם) מזרם וממטר. רבנן עבדין מזרם וממטר אחת. ר"ש עבד מזרם וממטר שתים.

ותני כן שתים כהילכתן והשלישית אפילו טפח. ר' חייה בשם ר' יוחנן שתים של ז' ז' טפחים, והשלישית אפילו טפח כשר. רב הושעיה בעי אותן של טפח שנתנן באמצע "דופן אמצעי" מהו? חזר ואמר אותן של ד' טפחים שנתנן באמצע מה הן? ר' יעקב בר אחא כהדין עובדא "4 טפחים בדופן אמצעי" אתא קומי רבי יסא ואכשר. ותני כן: חצר

שהעמודין מקיפין אותה הרי העמודין כדפנות. הרי מצינו "לבוד" בסוכה! והא מתניתא פליגא! עשויות כהילכתן כשירות, שלא כהילכתן פסולות. סברין מימר באמצע. שאים עשה פס באמצע (דופן אמצעי), פסול,

אלו שלא

כנגד אלו

מפני שאין כאן שני דפנות "כהלכתן" ## אמר רבי שמואל בר רב יצחק אלו שלא כנגד אלו. דופן משוך להלן מן דופן שכנגדו (ונתן פס 4 טפח סמוך לכל אחד) ##

רב אמר אותה של טפח צריכה שתהא משוכה מן הכותל טפח. שמואל אמר אפילו כנוסה כמה, נראה מבחוץ ושווה בפנים, רואין אותה כאילו היא יוצא. ר' בא חיננא בר שלמיה רב ירמיה בשם רב אפילו כנוסה כמה, רואין אותה כאילו היא יוצא. רבי יעקב בר אחא א"ר יוחנן ורשב"ל חד כהדין וחד כהדין. כהנא ואסא עלון, והוון והקשו קושיות לרב קומי רב כהדא דשמואל.

רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי והוא שתהא אותה הטפח נתונה בתוך ג' טפחים כלחיים.

רשב"ל בשם רבי יוסי בן חנינא נעץ ד' קנים בארבע זויות של כרם, וקשר גמי מלמעלן מציל משם פיאה. ואין בו משום כלאיים.

א"ר יוחנן כמחיצת שבת כן מחיצת כלאים.

א"ר יוחנן מעשה שהלך ר' יהושע בן קרחה אצל ר' יוחנן בן נורי לנגינד והראהו שדה אחת וביתרתה היתה נקראת, והיו שם פרצות יותר מעשרה והיה נוטל אעים וסותם ודוקרנים וסותם עד שמיעטן פחות מעשרה. אמר: כזה כן מחיצת שבת. לא מהני "צורת הפתח", יותר מי'. אמר רבי חגיי מתניתא אמרה כן: מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה. אם אומר את שהפיאה מצלת יותר מעשר דייו חבל א'.

ר' יונה א"ר הושעיה בעי הדא פיאה מה את אמרת, מלמעלן? מן הצד? אין תימר מן הצד, כ"ש מלמעלן. אין תימר מלמעלן, הא מן הצד לא. ל"מ צוה"פ מן הצד. אין תימר מן הצד, יאות אמר רבי חגיי. אין תימר מלמעלן, לא אמר ר' חגיי כלום. להכי צריך 3 חבלים, דלא מהני צוה"פ מן הצד—אבל יותר מי' שפיר דמי!!

מה נפשך, אם מלמעלן הרי מלמעלן, אי מן הצד הרי מן הצד !! עכ"פ קשה, הו"ל להשימו מלמעלן!!.. ומתרץ רבנין דקיסרין בשם רבי ירמיה תיפתר בעשויין כמין דוקרן וא"א למעלן

רבנן דחיפא בשם רשב"ל: לגובה אפי' עד מאה אמה. א"ר יודן הדא דאת אמר, לענין כלאים, אבל לענין פיאה לא תהא פיאה גבוהה מן הקורה. גבוה יותר מ20 פסולה. אמר רבי יוסי היא כלאים היא שבת. על דעתיה דר' יוסה מה בין פיאה מה בין קורה? קורה מצלת מרוח אחת, פיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה.וע"כ מהני

יותר מ20. ואתייא כהיא דאמר רבי זעירא בשם רב המנונא פיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה.

אמר רבי בא בר ממל טוטרפליות שבכרכים אסור לטלטל תחתיהן. מפני שהן סוף תקרה. ואין סוף תקרה מציל משם פיאה. ל"א "פי תקרה יורד וסותם".

א"ר פינחס אתא עובדא קומי ר' ירמיה בארבע עמודים ועליהם ארבעה פיסטליות והתיר לטלטל תחתיהן משום פיאה.

רבי בון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא פאה מהו שתציל בסוכה? אמר לון פיאה מצלת בסוכה. סוף סכך מהו שיציל בסוכה, אמר לון אין סוף סכך מציל בסוכה. מה בין זה לזה זה נעשה לכך וזה אינו נעשה לכך.

א"ר אבהו כל אילין מילייא לענין משא ומתן, הא להורות אסור להורות. מה אם סוכה קלה את אמר אסור ל"א "פי תקרה". שבת החמורה לא כל שכן.

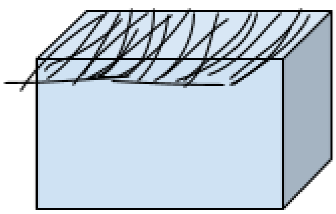
ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירה מאן תנא פיאה מצלת לא רבי יוחנן בן נורי?! א"ל & אדהי תנא. נכון, זו התנא!

נמצאת אומר לענין כלאים: כל הפחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבעה, אם העומד רבה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. מארבעה ועד עשר אם העומד רבה על הפרוץ מותר, ואם הפרוץ רבה על העומד, כנגד העומד מותר, כנגד הפרוץ אסור. יותר מעשר אע"פ שהעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומד מותר, כנגד הפרוץ אסור.

לענין שבת: כל הפחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבע' מארבעה ועד עשר אם העומד רבה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. יותר מעשר אף ע"פ שהעומד רבה על הפרוץ אסור. ר' חנניה

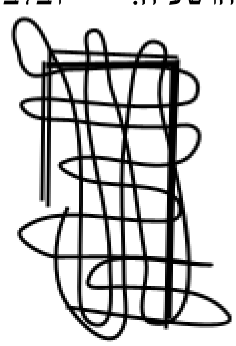
ר' יודה בר פזי בשם ר' יוחנן לית כאן משלשה ועד ארבעה יש כאן פירצה ג' אין כאן מקום ארבעה. אפי' עומ"ר, יש לאסור. מתיב רבי מנא והתנינן מקיפין בקנים. וקנה יש לו מקום?! א"ל לא תתיביני פחות משלשה שכל הפחות משלשה כסתום הוא. ר' יוסי בי רבי בון בשם רב מ"מ מכיון שהעומד רבה על הפרוץ מותר.

ראשי פסל היוצאין מן הסוכה נידונין כסוכה. ר' חונה בשם רבנן דתמן ובלבד על פני כולה.

פסל היוצא על פני כולה

ר' יעקב בר אחא רבי יסא רבי יוחנן בשם רבי הושעיה : ואפילו שלא כנגד הדופן. ר' יעקב בר אחא ר' חייא ר' יוחנן בשם ר' הושעיה: ובלבד כנגד הדופן.

נגד הדופן

על דעתיה דר' יסא ניחא. על דעתיה דרבי חייא מה היקלתה בה? חמתה מרובה מצילתה.

ושחמתה מרובה מצילתה פסולה. הא מחצה למחצה כשירה. סוכה מדובללת, שצילתה מרובה מחמתה כשירה. הכא את אמר כשירה, והכא את אמר פסולה! רבנן דקיסרין רב יצחק בר נחמן בשם רבי

הושעיה שנייא היא באילן שדרכו לפסע:לקפוץ ממקום למקום לפיכך צריך צלתה מרובה [מקשה ממתני' הדלה עליה ... סיכוך הרבה מהם..]

הלכה ב משנה סוכה הישנה בית שמאי פוסלין וב"ה מכשירין איזו היא הישנה? כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם החג אפי' מתחילת השנה כשירה:

גמרא תני צריך לחדש בה דבר. חברייא אמרו טפח, ר' יוסה אומר כל שהוא. מ"ד כל שהיא ובלבד על פני כולה. אף במצה כן. מצה הישנה תפלוגתא דבית שמאי ודב"ה. א"ר יוסה דברי הכל היא. מכיון שלא עשאה לשם פסח דבר בריא שלא דיקדק בה.

סוכת הרועים, סוכת היוצרים כשירה. סוכת הכותים- עשויה כהילכתה כשירה, שלא כהילכתה פסולה. העושה סוכה לעצמו, מהו אומר? ברוך אקב"ו לעשות סוכה. לאחר, לעשות סוכה לשמו. נכנס ליישב בה, אומר: ברוך אקב"ו לישב בסוכה. משהוא מברך עליה בלילי יום טוב הראשון אינו צריך לברך עליה עוד מעתה.

חנין בר בא בשם רב: וזמן, מכיון שחשיכה מהו שיהא צריך להזכיר זמן? רב הושעיה אמר צריך להזכיר זמן. רבי אילא אמר צריך להזכיר זמן. ר' זבידה אמר צריך להזכיר זמן. ר' חייא בר אדא עביד לה שמועה, ר' זעירה ר' יצחק בר נחמן בשם ר' הושעיה רבי יודה בר פזי בשם רבי חמה אבוי דרבי אושעיה, מכיון שחשיכה צריך להזכיר זמן:

הלכה ג משנה העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית. סוכה ע"ג סוכה העליונה כשירה והתחתונה פסולה. ר' יהוד' אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה כשירה:

גמרא שני סככין זה על גבי זה העליון חמתו מרובה מצילתו. התחתון אין צילתו מרובה מחמתו, ע"י זה וע"י זה צילתן מרובה מחמתן? מה הדין?

כמה יהא ביניהן ויצטרפו. כ' שייפסל משום סוכה ע"ג סוכה. תרין אמורין: חד אמר עשרה, וחורנה אמר ארבעה. מתיב מ"ד עשרה למאן דאמר ארבעה משום אהל, מצאנו אוהל שהוא טפח!

רבי יהודה אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה כשירה. מה דיורין ממש או אפי' ראויה לדיורין?

מן מה דתנא חד סב קומי רבי זעירא ו"אפילו התחתונה כשירה" לית בר נש אמר אפי' אלא דהוא מודה על קדמייתא עליונה נמי כשירה, אך התחתונה כשירה רק כשאין אנשים ממש בעליונה הדא אמרה דיורין ממש:אפילו עליונה "ראוי לדירה" --מכיון ש ע כ ש י ו אין שם אדם-- תחתונה כשירה

הלכה ד משנה פירס עליה סדין מפני החמה, או תחתיה מפני הנשר, או שפירס ע"ג הקינוף, פסולה. אבל פורס הוא על נקליטי המטה:

גמרא תני תולה בה קיטיות rugs כשירה. א"ר חנניה הדא דאת אמר מן הצד, הא מלמעלן פסולה:

או תחתיה מפני הנשר. א"ר יוסה לא אמרו אלא מפני הנשר הא שלא מפני הנשר כשירה. אבל פורש הוא על נקליטי המיטה. רבי ביבי בשם רבי יוחנן שכן הוא עושה חלל באצילי ידיו!

הלכה ה משנה הדלה עליה, את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסום, וסיכך על גבן פסולה. אם היה הסיכוך הרבה מהן, או שקצצן, כשירה. זה הכלל: דבר שהוא מקבל טומאה אם אין גידוליו מן הארץ אין מסככין בו. וכל דבר שאינו מקבל טומאה, וגידולו מן

הארץ מסככין בו:

גמרא רבי בא בשם רב והוא שקציצה מהני שידלה אותן לכך. רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא צריך לנענע. א"ר יוסה תרתיהון לקולה: הדלה אותן לכך אע"פ שלא נענע, נענע אע"פ שלא הדלה אותן לכך. ר' בא חיננא בר שלמיה רב ירמיה בשם רב: סיככה בשלביות ladders steps פסולה. בזכרים כשירה בנקיבות פסולה. סיככה באניצי פשתן פסולה, בהוצני פשתן לא מעובדת כשירה. סיככה בחבלים אית תניי תני כשירה ואית תניי תני פסולה. מאן דמר כשירה בחבלים של סיב ומאן דאמר פסולה בחבלים של פשתן.נשתנה צורתו

א"ר יוחנן כתיב (דברים טז) באספך מגרנך ומיקבך. מפסולת שבגורן ושביקב את עושה לך סכך. רשב"ל אמר (בראשית ב) ואד יעלה מן הארץ.אד, אינו מק"ט, וגידולו מן הארץ.[וס"ל דבסוכות הושבתי=עננים] א"ר תנחומה דין כדעתיה ודין כדעתיה. ר' יוחנן דו אמר עננים מלמעלה היו, דו יליף לה מאספך. רשב"ל אמר עננים מלמטן היו, דו יליף לה מעננים. א"ר אבין דין כדעתיה ודין כדעתיה ר' יוחנן דו מדמי לה כמשלח לחבירו חבית וקנקנה. רשב"ל דו מדמי לה כהן דאמר לחבריה שלח קופתך וסב לך חיטין:תן לי קופתך ואמלא אותה חיטין—כך אומר ה' לארץ: תן לי האד, ואני אמלא אותו מים

הלכה ו משנה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אין מסככין בהן. אם התירן כשירות. וכולן כשירות לדפנות:

גמרא ר' חייה בשם ר' יוחנן מפני שהיא נראית כאוצר. ר' יעקב בר אבייא רב ששת בשם ר' חייה רבה: אין חבילה פחותה מכ"ה.

חיננא בר שלמיה בשם רב: קצר לסכך אין להן ידות.אין קנה מביא טומ' / הכשר לחטין

קצר לסכך וחישב עליהן למאכל, בא במחשבה.

קצר למאכל וחישב עליהן לסכך..

אחרים אומר עד שיהא הקש רבה על האוכל ועל היד.

פליגי אחרים ורבנן בקוצר לסיכוך אי יש לו יד--ורב מוקי נפשיה אפי' כאחרים (דדוקא בשקצר למאכל, ונמלך לסיכוך, ס"ל לר"מ, יש לו יד)

רב כהדא דאחרים.

מה אנן קיימין? =כי קא מיבעי לן.. קצר לסכך והוכשרו, נפל מים על הידות ואמר, לכשיעשו מצותן אחזירם לגורן, צריכין הכשר פעם שנייה או כבר הכשירן בידם?

רבי יסא בשם רבי חמא בר חנינה (שמות מ) וסכת על הארן את הכפורת. מיכן שהדופן קרוי סכך. מיכן שאין עושין דפנות בדבר שהוא מקבל טומאה:

הלכה ז משנה מסככין בנסרין דברי ר' יהודה. ור"מ אוסר. נתן עליה נסר שהוא רחב ד' טפחים כשירה ובלבד שלא יישן תחתיו:

גמרא עיין בבלי ר' ירמיה בשם רב כשיש בהן רוחב ארבע נחלקו. רבי יסא בשם רבי יוחנן במשופין בכלים כשמחליקן ומייפן נחלקו. והא ר' ירמיה בשם רב בשיש בהן רוחב ארבע נחלקו, הא אם במשופין לכלים דברי הכל מותר? מן מה דא"ר ירמיה סיככה בשלביות פסולה. אמרין כר"מ הורי. הדא

אמרה היא הדא היא הדא.נחלקו בזה ובזה. הא ר' יוסה בשם ר"י במשופין לכלים נחלקו, הא בשיש בהם רוחב ארבעה דברי הכל אסור. מן מה דהורי ר' יוסא בסדרא רבא, מלתרה מסככין בה ואמרין כר' יודה הורי. הדא אמרה היא הדא היא הדא. בתרוויהו פליגי

שמואל אמר הדא דאת אמר לאורך, נתן ד"ט סכך פסול, לאורך הסוכה, הרי נחלק לשניים ואי"כ ג' דפנות. אבל לרוחב מן הצד כשר עד ד"א. ר' יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין: בין לאורך בין לרוחב כשר. רבין ור' בון בעון קומי ר' זעירה מה ר' יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין? אמר לון משם שאין סכך פסול פוסל אלא בארבע אמות.

הפכן על צידיהן מהו? ר' זריקן בשם רב המנונא: כדברי מי שהוא פוסל כאן, פוסל כאן. מתני' פליגא על רב המנונא: סוכה שאינה מחזקת אלא ראשו ורובו =7 טפחים, והביא נסר וצירף ממנו שלשה טפחים =נסר שיש בו ד', והפכו על צדו שיש בו רק ג, כשר אין תימר לרוחב ="מן הצד" לית יכול, דהא ב"סוכה קטנה" קיימינן

אלא כן אנן קיימין לאורך. =אפי' באמצע. ש"מ לאוו סכך פסול מיקרי! ואי אפשר שלא יישן תחתיו:##

הלכה ח משנה תקרה שאין עליה מעזיבה: ר' יהודה אומר משום בית הלל: או מפקפק או נוטל אחת מבינתיים. ובית שמאי אומרים מפקפק ונוטל מבינתיים

רבי מאיר אומר נוטל אחת מבינתיים ואינו צריך לפקפק. ואם פיקפק אינו צריך ליטול אחת מבינתיים:

הלכה ט משנה המקרה סוכתו בשפודים או בארוכות המיטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשירה

החוטט בגדיש לעשות לו סוכה אינו סוכה:

גמרא תני יותר מכמותן. חברייא אמרין: שאין טפח נכנס לתוך טפח.ואים "נכנס", ע"כ יש פחות מטפח! התיב ר' בא בר ממל הרי כלי זכוכית הרי טפח נכנס לתוך טפח. א"ר יוסה הכא נכנס ויוצא ברם תמן בזכוכית נכנס ואינו יוצא.

ר' אבהו בשם ר' יוחנן מפני שהיא נראית כאוצר. תני ר' חייה תעשה לך לא מן העשוי לך. מה נפק מביניהון? ויש בה ??נענע ועשה בה מעשה על דעתיה דר' חייה כשירה על דעתיה דר' יוחנן פסולה:

הלכה י משנה המשלשל דפנות מלמעלן למטן, אם גבוה מן הארץ ג' טפחים פסולה. מלמטן למעלן, אם גבוה מן הארץ י' טפחים כשירה. ר' יוסי אומר כשם שמלמטן למעלן י' טפחים, כך מלמעלן למטן י' טפחים

הרחיק את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים פסולה:

גמרא אמר ר' יוחנן לא א"ר יוסה אלא לעניין סוכה אבל לעניין שבת אף ר' יוסי מודה. מילתיה דר' חנינא אמר אף לעניין שבת. דאמר רבי חנינא שלטון בא לציפורין ותלו בו קיטיותcoats והתיר ר' ישמעאל בי ר' יוחי לטלטל תחתיהן בשיטת אביו. ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' שמואל בר רב יצחק אתייא דר' יוסי בן חנינה כר"ח, ותריהון פליגון על שיטתיה דריו"ח. דא"ר יוסי בן חנינה: רבי יודה ור' יוסה ור' חנניה בן עקביא שלשתן אמרו דבר אחד. רבי יודה דגשרים המפולשין. ר' יוסי ההן דהכא. ר' חנניה בן עקביה דתני ג' דברים התיר רבי חנניה התיר עצה שבים, והתיר כצוצרה,=גזוזטרה למלאת מים והתיר הבאת לונטיות:ערובין 87

הלכה יא משנה בית שנפחת וסיכך על

גביו אם יש בין הכותל לסיכוך ד' אמות פסולה. וכן בחצר שהיא מוקפת אכסדרא. סוכה גדולה שהקיפוה דבר שאין מסככין בו אם יש תחתיו ד' אמות פסולה:

גמרא תני רבי חייה אויר פסול פוסל בג' טפחים סכך פסול אינו פוסל אלא בד' אמות. א"ר יוסה אף אנן תנינן תרתיהון אויר פסול פוסל בג' טפחים דתנינן הרחיק את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים פסולה. סכך פסול אינו פוסל אלא בד' אמות דתנינן בית שנפחת וסיכך על גביו אם יש בין כותל לסיכוך ד' אמות פסולה הא פחות מיכן כשירה. מהו לישן תחתיו? התיב רבי יצחק בן אלישי' הרי טיט הנרוק משלים במקוה ואין מטבילין בו. והכא משלים בסוכה ואסור לישן תחתיו.

חזקיה אמר מפני שהיא נראית כדופן עקומה. הא באמצע פוסל בד"ט תני ר' הושעיה מפני שהיא נראית כדופן עקומה ר' בא ר' חייה בשם ר' יוחנן מפני שהיא נראית כדופן עקומה רבי זעירה ר' יסא בשם כהיא מפני שהיא נראית כדופן עקומה. א"ר יונה לר' יוסי ולמה לי נן לית אנן אמרין משום שאין סכך פסול פוסל אלא בד' אמות?

הלכה יב משנה העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה לכותל, ר"א פוסל מפני שאין לה, גג וחכמים מכשירין.

מחצלת קנים: מחצלת גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה, ולסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה. ר' אליעזר אומר: אחת גדולה ואחת קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טומא' ואין מסככין בה, ולסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה:פליגי ב"סתם" גדולה, לר"א לא מסככין ולחכמים מסככין

גמרא מודה ר' ליעזר לחכמים שאם היתה נתונה על ארבעה אבנים או שהיתה גבוה מן הארץ פותח טפח שהיא כשירה. מלכים ב' 19 תני העושה סוכתו כבית יער הלבנון רחב מלמטה, ושופע והולך כשירה. למי נצרכה לר' ליעזר.

אבא בר ב"ח בשם ר' יוחנן במחצלות אושא שנו. א"ר ליעזר סתם מחצלות אושא טמאות עד שיעשם אוהלים. סתם מחצלות טיברייא טהורות עד שיעשם לשכיבה. ר' יצחק בר חקולה ר"ש בר' הורין כאילין על פתח החנויות שהן טהורות. מהו לסכך בה? מחלוקת ר' ליעזר וחכמים. הורי ר' אימי מחצלת ארוגה טמאה. ר' יצחק ב"ר לעזר הורי מדוחק להתיר ראשי מעדנים ולסכך בהן. תנינן וכן המתיר ראשי מעדנים טהורה כלים 20:7 ואת אמר הכין?!

מסכת סוכה פרק ב

הלכה א משנה הישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו. א"ר יהודה נוהגין היינו ישינים תחת המטות בפני הזקנים ולא אמרו לנו דבר. א"ר שמעון מעשה בטבי עבדו של רבן גמליאל שהיה ישן תחת המטה, אמר רבן גמליאל לזקנים: ראיתם טבי עבדי שהוא תלמיד חכם יודע שעבדים פטורין מן הסוכה וישן לו תחת המטה! ולפי דרכינו למדנו שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו:

גמרא תמן תנינן אבל פורס הוא ע"ג נקליטי המטה. וכא הוא אומר הכין! אמר רבי ליעזר תמן הוא וטליתו תחת הסוכה.סדין שעל נקליטין, נחשב כ"טלית" ברם הכא הוא וטליתו תחת המטה.

מחלפא שיטתיה דר' יודה תמן הוא אמר המעשה קודם לתלמוד. וכא הוא אומר הכין! תלמוד תורה דוחה עשיית מצוות. סבר רבי יודה הישן תחת המטה, כישן תחת הסוכה.

כל שכן מחלפה שיטתיה דרבי יודה, דתנינן תמן ר' יודא אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה כשירה, הא אם יש דיורין בעליונה, התחתונה פסולה! אמר רבי יוסה תמן יש שם חלל אחר, ברם הכא אין כאן חלל אחר.חלל שתחת המטה לא חשוב.

מחלפה שיטתיה דרבן גמליאל. דתני טבי עבדו של רבן גמליאל היה נותן תפילין ולא מיחו בידו חכמים, וכא מיחו בידו! שלא לדחוק את החכמים. אם שלא לדחוק את החכמים ישב לו חוץ לסוכה! רוצה היה טבי עבדו של רבן גמליאל לשמוע דברי חכמים:

הלכה ב משנה הסומך סוכתו לכרעי המטה כשירה. ר' יהודה אומ' אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה:

גמרא אמר רבי אימי משום שאין ממעי המיטה =מקום ששוכבין לסכך, עשרה טפחים. אמר ר' בא משם שאין מעמידין על גבי דבר טמא.

והא תני מעשה באנשי ירושלים שהיו משלשלין מיטותיהן לפני חלונותיהן והיו מסככין על גביהן. אין תימר משם שאין מעמידין על גבי דבר טמא הרי מעמידין על גבי דבר טמא!איך יצאו חובתם? הוי לית טעמא אלא משם שאין ממעי המיטה לסכך עשרה טפחים: ואנשי ירושלים, סככו ע"ג מטה הגבוה י'

הלכה ג משנה סוכה המדובללת שצילתה מרובה מחמתה כשירה

המעובה כמין בית אע"פ שאין הכוכבים נראין מתוכה כשירה:

גמרא רב ושמואל חד אמר מדוללת וחורנה אמר מדובללת. מאן דאמר מדוללת, בשצילתה מרובה. ומאן דאמר מדובללת בשאין צילתה מרובה.רק אים תוריד קנים העולים, למטה.

הדא אמרה צריכין הכוכבים שיהו נראין מתוכה. ר' לוי בשם רבי חמא בר חנינה בכוכבי חמה שנו:

הלכה ד משנה העושה סוכתו בראש העגלה או בראש הספינה, כשירה ועולין לה ביום טוב. בראש האילן או על גבי הגמל, כשירה ואין עולין לה ביום טוב. שתים בידי אדם ואחת באילן, או שתים באילן ואחת בידי אדם, כשירה ואין עולין לה בי"ט. שלש בידי אדם ואחד באילן, כשירה ועולין לה ביום טוב. זה הכלל: כל שינטל האילן והיא יכולה לעמוד בפני עצמה כשירה ועולין לה ביום טוב:

גמרא מה אנן קיימין? אם בנתונה הספינה בארץ, דברי הכל מותר. אם במפרשת בים מחלוקת ר' אלעזר בן עזריה ור' עקיבה.כשאינו יכולה לעמוד ברוח מצוייה של ים. אלא כן אנן קיימין בנתונה באלמין.בנמל

ר' שמעון בן כרסנא בשם ר' אחא: ר' מאיר ור' יוסה ור' אלעזר בן עזריה שלשתן אמרו דבר אחד.דבר שתלוי ב"רוח" אינו חשוב. ר' מאיר דלחיים דתנינן בהמה מטמא משם גולל ר' מאיר מטהר. ורבי יוסה דאהילות דר' יוסי אומר הבית שבספינה אינו מביא את הטומאה. ר' לעזר בן עזריה דתני מעשה בר' אלעזר בן עזריה ור' עקיבה שהיו באין בספינה ועשה לו ר' עקיבה סוכה בראש הספינה ובאת הרוח והפריחתה. אמר לו ר' אלעזר בן עזריה עקיבה איה סוכתך?

[סוגיא דעירובין] נתן לעירוב למטה מ10 טפחים הרי זה עירוב, ואסור לטלטלו, למטה מג' מותר. וקשיא אם עירובו עירוב יהא מותר לטלטלו, אם אסור לטלטלו לא יהא עירובו עירוב! ראוי הוא לעבור על השבות משתמש באילן ולאכול!! מעתה אפילו למעלה מעשרה!!! רב יהודה בשם שמואל תיפתר

שהיתה כירתו=his trunk ארבעה

למעלה מי'..א"ר מנא והוא שתהא רשות הרבים מקפתו מכל צד, ואומר שביתתי תחתיו.

תני נתנו בכלכלה ותלאו באילן, למעלה מעשרה טפחים עירובו עירוב ואסור לטלטלו. למטה מי"ט, עירובו עירוב ומותר לטלטלו. וקשיא, אם עירובו עירוב יהא מותר לטלטלו, אם אסור לטלטלו לא יהא עירובו עירוב! רבי אחא בשם רבי חיננא: ראוי הוא להופכה, ולבטל רשות היחיד שבה. א"ר יוסה הדא אמרה ספסל שהוא נתון ברשות הרבים, גבוה עשרה ורחב ארבעה, מכיון שהוא ראוי להופכו ולבטל רשות היחיד שבו. ממילא עירובו עירוב... הדא אמרה שעירובו עירוב

תמן תנינן: שתים בידי אדם, ואחת באילן. או שתים באילן, ואחת בידי אדם. כשירה ואין עולין לה בי"ט. והכא את אמר עירובו עירוב ומותר לטלטלו?! א"ר ירמיה כאן למעלן, וכאן מן הצד. הדא ילפא מן ההיא, וההיא ילפא מן הדא. הדא ילפא מן ההיא, שאם היו שתי יתידות יוצאות, וסיכך על גביהן שהיא כשרה ועולין לה בי"ט. וההיא ילפא מן הדא, שאם היה נתון באיבו=מרכזו [לא על ענפיו היוצאים] של אילן שעירובו עירוב, ואסור לטלטלו.

א"ר יוסה בין הכא בין תמן מן הצד היא. מאי כדון? כיי דמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא דרבי שמעון בן אלעזר היא. דתני רבי שמעון בן אלעזר אומר מותר להשתמש על צדדי בהמה בשבת. היא צדדי בהמה היא צדדי אילן.

הלכה ה משנה העושה סוכתו בין האילנות כשירה.

שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה

חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה. אוכלין ושותין עראי חוץ לסוכה:

גמרא רב חונה אזל לעייני טב למימנה. עיבור השנה מי אתי, צחא גו איסרטא, ולא קביל עלוי מיטעום כלום, עד דעל ליה למטללתיה דר' יוחנן ספרה **דגופתא**.כשבא, צמא למים בתוך הרחוב ולא רצה לשתות כלום עד שייכנס לסוכה א"ר מנא לא סוף דבר חולין של סכנה, אלא אפי' חולין שאינן של סכנה. תני אמר רשב"ג מעשה שהייתי חושש עיניי בקיסרין והתיר לי ר' יוסי ברבי לי ולכל משמשי לישן חוץ לסוכה. רבי בא בר זבדא אמר שושבינן וכל בני חופה פטורין מן הסוכה. תני שומרי העיר ביום פטורין מן הסוכה ביום וחייבין בלילה. שומרי העיר בלילה פטורין מן הסוכה בלילה וחייבין ביום. שומרי העיר ביום ובלילה פטורין מן הסוכה בין ביום ובין בלילה. הדא דאת אמר בשומר גייסות. אבל בשומרי ממון עשו אותן כשומר גנות ופרדיסין. וחייבין אבודמא מלחא הוה דמך קומי חנותיה. עבר רבי חייה בר בא אמר ליה איזיל דמך גו מטללתך! ר' מנא הוה שושביניה דר' יעקב בר פליטי אתא שאיל לר' יוסי א"ל איזיל דמוך גו מטללתך! רבי יצחק בר מריון הוה שושביניה דחד בר נש שאיל לרבי לעזר אמר ליה איזיל דמוך גו מטללתך.

מעשה שהלך רבי אלעאי אצל רבי אליעזר

בלוד א"ל אף את משובתי הרגל?! והלא אמרו שאין שבחו של תלמידי חכמים להיות מניח את ביתו ברגל והולך לו. כהדא ר' זעירה סליק לגזורה סעודת ברית מילה דרבי אילא, ולא קביל עלוי מיטעום כלום. ולא ידעין אין משום דלא הוה עיסקיה טעם כלום עד יפני מוסף, אין משום שאין שבחו של תלמידי חכמים להיות מניח את ביתו ברגל והולך לו. בהדין לא ידעין.

א"ר לעזר אכילה עראי. אין שינה עראי. חברייא אמרין שכן אדם נשתקע בתוך שנתו. א"ר אילא שכן אדם ישן קימאה ודיו. מה נפק מן ביניהון? מסר שנתו לאחר. על דעתהון דחבריא מותר על דעתיה דרבי אילא אסור:

הלכה ו משנה מעשה שהביאו לו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום את התבשיל ולרבן גמליאל שתי כותבות ודלי של מים ואמרו העלום לסוכה! וכשנתנו לו לר' צדוק אוכל פחות מכביצה נטלו במפה, ואכלו חוץ לסוכה, ולא בירך אחריו:

גמרא הוינן סברין מימר שלא בירך אחריו שלש ברכות. הא ברכה אחת בירך, אשכח תני ולא ברכה אחת ולא שלש ברכות.

תני כל שאומרין עליו שלש ברכות אומרים לפניו המוציא לחם מן הארץ. כל שאין אומר אחריו ג' ברכות אין אומרים לפניו המוציא לחם מן הארץ. התיבון הרי פחות מכזית אין אומרים עליו שלש ברכות מעתה לא יאמרו לפניו המוציא לחם מן הארץ. רבי יעקב בר אחא אמר לשאר המינין נצרכה:מין דגן שאין אומרים אחריו שלש...

הלכה ז משנה ר' אליעזר אומר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לוכל בסוכה אחת ביום ואחת בלילה. וחכמים אומרין אין לדבר קיצבה חוץ מלילי יום טוב הראשון בלבד. ועוד אמר רבי אליעזר מי שלא אכל בלילי י"ט הראשון משלים בלילי יום טוב האחרון. וחכמים אומרים אין לדבר תשלומין וע"ז נאמר (קהלת א) מעות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות:

גמרא מה טעמא דר' ליעזר? נאמר כאן תשבו. ונאמר להלן (ויקרא ח) ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה. מה ישיבה שנא' להלן עשה בה את הלילות כימים אף ישיבה שנאמר כאן נעשה בה את הלילות כימים. ר' יוחנן בשם ר' ישמעאל (ויקרא כז) נאמר ט"ו בפסח ונאמר ט"ו בחג. מה ט"ו שנאמר בפסח לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות אף ט"ו שנא' בחג לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות.

חברייא בעיי אומרין, מה להלן עד שיכנסו למצה בתאוה. וכא עד שיכנסו לסוכה בתאוה? רבי זעירה בעי אי מה להלן עד שיאכל כזית מצה. וכא עד שיאכל כזית דגן בסוכה? רבי הושעיה אמר כל שבעה חובה. ריו"ח אמר ליל א' חובה. ר' ברכיה אמר פליגין. רב אבונא אמר לא פליגין. מה דאמר ר' הושעיה בשנתן דעתו. אים "רוצה" לאכול, חייב לאכול בסוכה. מה דאמר ריו"ח, בשלא נתן דעתו.

תני בשם ר' ליעזר מי שלא עשה סוכתו בערב הרגל אל יעשה ברגל.רק יאכל אצל חבירו והתני בר קפרא נפלה סוכתו ברגל יקימנה ברגל! ר' אחא בשם רבי חיננא קנס קנסו רבי ליעזר שלא עשה סוכתו מערב הרגל.

מחלפה שיטתיה דר' ליעזר תמן הוא אמר י"ד סעודות חייב אדם לוכל בסוכה וכיי אמר הכין! שיכול להשלים אף בשמיני! א"ר אחא למצוה הושוו חזר בו ר"א והודה לחכ'

הלכה ח משנה מי שהיה ראשו ורובו בסוכה, ושולחנו בתוך הבית, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. אמרו בית הלל

לבית שמאי: מעשה שהלכו זקני בית שמאי וזקני ב"ה לבקר את יוחנן בן החורוני ומצאוהו ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית. אמרו להן בית שמאי משם ראייה?! אף הן אמרו לו: אם כך היית נוהג לא קיימת מצוות סוכה מימיך!

גמרא לא סוף דבר שולחנו אלא אפילו כדי שולחנו. כמה הוא כדי שולחנו? טפח.

תרומות 5:2 סאה תרומה טמאה שנפלה למאה סאה טהורין, ב"ש אוסרין וב"ה מתירין. אמרו בית הלל לבית שמאי: הואיל וטהורה אסורה לזרים וטמאה אסורה לכהנים מה טהורה עולה, אף טמאה תעלה. אמרו להן בית שמאי, לא אם העלו החולין הקלין המותרין לזרים את הטהורה, תעלה תרומה החמורה האסורה לזרים את הטמאה?! לאחר שהודו. ר' ליעזר אומר תרום ותשרף וחכמים אומרים אבדה במיעוטה.

רבי יודה בר פזי ורבי אייבו בר נגרי הוון יתיבין אמרין, תנינן "אחר שהודו" מי הודה למי? בית שמאי לבית הלל, או בית הלל לבית שמאי? אמרי' נצא לחוץ ונלמוד. ונפקון ושמעון, רבי חזקיה רבי אחא בשם רבי יודה בן לוי לא מצאנו שהודו בית שמאי לבית הלל אלא בדבר זה בלבד.

רבי חונה בשם רב אבייא מתניתא אמרה כן: המערה מכלי לכלי ונגע טבול יום בקילוח, אם יש בו יעלה באחד ומאה. אין תימר בית הלל הודו לבית שמאי שלא תעלה, מאן תנא הכא תעלה, לא בית הלל ולא בית שמאי! אמר רבי אידי, נאמר, בית הלל שנו אותה עד שלא הודו לבית שמאי.

אמר רבי יוסה מתניתא אמרה כן: אחר שהודו, רבי ליעזר אומר תירום ותשרף.והשאר מותר. ור' אליעזר לא שמותי הוא?! אלמא ב"ש הודו לב"ה אמר רבי חיננה מתניתא אמרה כן: אחר שהודו אלו לאלו תעלה.

בית שמאי מסלקין לון, [היה להם "מלה האחרונה"] ואינון מודיי לון?! אמר רבי אבון תשובה אחרת יש כאן: כהדא דתני ר' הושעיה מה אם טהורה שהוא בעון מיתה אצל זרים, הרי היא עולה. טמאה שהיא בעשה אצל כהנים לא כל שכן!

מה זכו בית הילל שתיקבע הלכה כדבריהן? אמר ר' יודה בר פזי שהיו מקדימין דברי בית שמאי לדבריהן. ולא עוד אלא שהיו רואין דברי בית שמאי וחוזרין בהן. התיב רבי סימון בר זבדא קומי רבי אילא או נאמר תנייה חמתון סבון מינין ואקדמון.התנא ששנה המשנה ידע שזקני ב"ש זקנים מזקני ב"ה והא תני מעשה שהלכו זקני בית שמאי וזקני ב"ה לבקר את יוחנן בן החורוני. נאמר זקנינו וזקניכם. ע"כ ה"תנא" שנה אותו! לא "ב"ש וב"ה" עצמן

אמר רבי זעירה רב הונה בשם רב הלכה כבית שמאי. רבי ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב ממה שסילקו ב"ש לב"ה הדא אמרה הלכה כדבריהן:

הלכה ט משנה נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הסוכה. כל קטן שאינו צריך לאמו, חייב בסוכה. מעשה שילדה כלתו של שמי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך ע"ג המיטה בשביל הקטן:

גמרא אי זהו קטן? דבית ר' ינאי אמרי כל שהוא צריך לאמו שתקנחנו. ר' יוחנן אמר כל שהוא ניעור משנתו וקורא אימא. תני רבי הושעיה קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה ויוצא בעירובה של אמו:

הלכה י משנה כל שבעה ימים עושה אדם את סוכתו קבע ואת ביתו עראי, ירדו גשמים, מאימתי מותר לפנות? משתסרח המקפה מושלין אותו משל למה הדבר דומה? לעבד שבא למזוג כוס לקונו ושפך הקיתון על פניו:

גמרא כתיב (ויקרא כג) בסכת תשבו ואין תשבו אלא תדורו. כמה דאת אמר (דברים יז) וירשתם אותה וישבתם בה. שיהא

אוכל בסוכה ומטייל בסוכה ומעלה כליו לסוכה: ירדו גשמים מאימתי מותר לפנות וכו'. לא סוף דבר שתסרח אלא אפילו כדי שתסרח. לא סוף דבר מקפת גריסין אלא אפילו מקפה של כל דבר. תני כשם שמפנין מפני הגשמים כך מפני השרב ומפני היתושין. רבן גמליאל נכנס ויוצא כל הלילה כשפסקו הגשמים רבי ליעזר נכנס ויוצא כל הלילה. חד תלמיד מן דרבי מנא הורי לחד מן קריביי דנשייא: יצא אין מטריחין עליו שיחזור, ולא שמיע רבן גמליאל נכנס ויוצא כל הלילה. רבי ליעזר נכנס ויצא כל הלילה:

מסכת סוכה פרק ג.

הלכה א משנה לולב הגזול והיבש, פסול. של אשירה ושל עיר הנדחת, פסול. נקטם ראשו נפרצו עליו, פסול. נפרדו עליו כשר רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה. ציני הר הברזל לולבים שיש בו קוצים, וגדל בהר הברזל כשירות. כל לולב שיש בו ג' טפחים כדי לנענע בו כשר:

גמרא תני רבי חייה (ויקרא כג) ולקחתם לכם משלכם. ולא הגזול. א"ר לוי זה שהוא נוטל לולב גזול, למה הוא דומה? לאחד שכיבד את השלטון תמחוי אחד, ונמצא משלו. אמרו אי לו לזה שנעשה סניגורו קטיגורו! שופר עכו"ם ושל עיר הנדחת, ר' לעזר אמר כשר. תני רבי חייה כשר, תני רבי הושעיה פסול. הכל מודין בלולב שהוא פסול. מה בין שופר ומה בין לולב? א"ר יוסה בלולב כתיב ולקחתם לכם משלכם לא משל איסור הנייה. ברם הכא (במדבר כט) יום תרועה "יהיה" לכם מכל מקום. א"ר לעזר תמן בגופו הוא יוצא ברם הכא בקולו הוא יוצא. ויש קול אסור בהנייה?!

מה פליגין? בגזל עצים לעשות סוכה בשגזלו משופה, אבל אם גזלו ושפיהו, דמים הוא חייב לו. גזל לולב מיכן והדס מיכן וערבה מיכן ואגדן? נישמעינה מן הדא: סוכה גזולה אית תניי תני כשירה אית תניי תני פסולה. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי מאן דאמר כשירה בשגזל קרקע, מאן דאמר פסולה בשגזל פסל=סכך. ואיפשר שלא ייקשר?אלמא "קשירה" ל"ה "שינוי" במיישב מלמעלן. רבנן דקסרין בשם רבי יוחנן בין זה ובין זה כשירה. אי זו היא גזולה פסולה? כל שהוא נכנס בתוך סוכתו של חבירו שלא מדעתו.

[כהדא גמליאל זוגא עבד ליה מטלא גו שוקא, עשה סוכה בתוך השוק עבר רשב"ל א"ל מאן שרא לך?]

יבש פסול. רבי אבין בשם רבי יודה בר פזי היבש פסול על שם (תהלים קטו) לא המתים יהללויה. תני בשם ר' יודה היבש עצמו כשר. אמר להן ר' יהודה והלא בכרכי הים מורישין לולביהן לבניהן. אמרו לו אין למדים משעת הדוחק. בעון קומי רבי אבינא יבשה ציציתו עלה עליונה מהו? מה בינו לקטום? אמר לון זה הדור וזה אינו הדור. רבי מלוך בשם רבי יהושע בן לוי: נחלק המתאים כמי שנפרדו העלין.

כפות תמרים. ר' טרפון אומר כפות תמרים. ר' יודה אומר אם נפרד יאגדנו. ר' עקיבה אומר כפות תמרים כשמן. אלו הן ציני הר הברזל שהן כשירות: כל שראשה של זה מגיע לצד עיקרה של זו. תני חרות נתקשו העלין פסולה. דומה לחרות כשר.

רבי שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן כיני מתני': וכדי לנענע בו כשר. תני הדס וערבה ג', ולולב ארבעה. תני באמת חמשה דברי רבי טרפון, וחכ"א באמת ששה. על

דר' טרפון פושכין רברבין מודדין ב"טפחים גדולים" (ש5 מהם= אמה) ע"ד דרבנן פושכין דקיקין. ר' יונה ורשב"ל בשם רבי יודה נשייא: לולב טפח. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: אזוב טפח. ר' זעירה בעי אמר לולב טפח אזוב טפח. א"ר יוסי קיימה ר' סימון. ר' חיננא ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי לולב טפח, אזוב טפח, שופר טפח. שילייא טפח, וי"א אף דופן שלישית טפח. ר' זעירא בעי לולב טפח מלבד שיזרה,עלין היוצאין מהשדרה. אזוב טפח חוץ מגבעולין. ר' יוסה רבי טבי בשם רב רבי חיננא רבי פרנך רב מתנה יוסי בר מנשיא בשם רב: לולב טפח מלבד שיזרה. אזוב טפח חוץ מגבעוליו:

הלכה ב משנה הדס הגזול והיבש פסול. של אשירה ושל עיר הנדחת פסול. נקטם ראשו נפרצו עליו, או שהיו ענביו מרובות מעליו פסול. ואם מיעטן כשר. ואין ממעטין ביום טוב:

גמרא כתיב (ויקרא כג) וענף עץ עבות. שענפיו חופין את רובו ועולה כמין קליעה ואי זה זה? זה הדס. אין תימר זיתא עולה כמין קליעה ואין ענפיו חופין את רובו. אין תימר זרגונה??? ענפיו חופות את רובו ואינו עולה כמין קליעה. ואי זה זה? זה הדס.

חייה בר אדא בשם רשב"ל במשחירות שנו.

#*למה ענבים ירוקות כשר משם שדומות לעצו או משם שלא נגמר פריו. מה נפק מן ביניהון? היה דרכו לגדל ירוקים. אין תימר משם שאינן דומות לעצו, הרי דומות לעצו. הוי לא טעמא די לא, משם שנגמר פריו: אבל אי משום שלא נגמר פריו, הרי הדס זה דרכו לגדל ירוק, ופסול

הלכה ג משנה ערבה גזולה ויבישה פסולה. של אשירה ושל עיר הנדחת פסולה. נקטם ראשה נפרצו עליה והצפצפה, פסולה. כמושה ושנשרו מקצת עליה ושל בעל, כשירה:

גמרא כתיב (ויקרא כג) וערבי נחל. אין לי אלא של נחל, של בעל ושל הרים מניין? תלמוד לומר וערבי. אבא שאול אומר ערבי נחל שתים. ערבה ללולב וערבה למקדש.

אם כן למה נאמר וערבי נחל? פרט לצפצפה. איזו היא של צפצפה? העשויה כמין מגל פסולה. כמין מסר כשירה. איזו היא ערבה פסולה? עלה עגול וקנה לבן. איזו היא ערבה כשירה? עלה ארוך וקנה אדום:

הלכה ד משנה ר' ישמעאל אומר: ג' הדסים ושתי ערבות לולב אחד ואתרוג א' ואפילו שנים קטומים וא' שאינו קטום. רבי טרפון אומר אפילו שלשתן קטומין. ר' עקיבה אומר: כשם שלולב אחד ואתרוג אחד כך הדס א' וערבה אחת:

גמרא ר' ישמעאל דרש פרי עץ הדר, אחד. כפות תמרים, א'. וענף עץ עבות, ג'. וערבי נחל, שתים. ושתי דליות הדסים קטומים ואחת שאינה קטומה. ר' טרפון אומר אפילו שלשתן קטומין.

ר' בא בר ממל בעא קומי ר' אימי כמה דרבי ישמעאל מרבה בהדס, ירבה בשאר כל המינין? א"ל מיסבור את סבר על דר"י קטום הדר?! ולעולם יוצא בהדס אחד בלבד!

והא תנינן ר"ט אומר אפי' שלשתן קטומין. לית בר נש אמר אפי' אלא דהוא מודה על קדמיתא. הרי דרי"ש בעי ג' דווקא! אמר רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה מה בא ר' טרפון להוסיף על דברי ר' ישמעאל? א"ל ר' ישמעאל סבר קטום אינו הדור,וסגי בחד, ור' טרפון סבר קטום הדור.וגם לדידיה סגי בחד

ר' יסא כד סלק להכא חמתון מבחרין

הדסה. אמר למה בני מערבא מבחרין הדסה! ולא שמיע דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי (נחמיה ח) ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל עריהם וגו' לא היא הדס ולא היא עץ עבות?! אלא הדס לסוכה ועץ עבות ללולב.

[ר' זעירה הוה תקע לה] ל"ש כאן

העושה לולב לעצמו אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות לולב. לאחר לעשות לולב לשמו. כשהוא נוטלו מהו אומר ברוך אקב"ו על נטילת לולב. נתפלל בו אומר ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה. ומברך עליו כל שעה שהוא נוטלו. כיצד מברכין על נר חנוכה? רב אמר ברוך אקב"ו על מצות הדלקת נר חנוכה. הכל מודין בי"ט הראשון שהוא אומר על נטילת לולב, מה פליגין בשאר כל הימים. ר' יוחנן אמר על נטילת לולב, ריב"ל אמר על מצות זקני'. מה אמר רב בלולב? מה אם חנוכה שהיא מדבריהן, הוא אומר על מצות נר חנוכה, לולב שהוא דבר תורה לא כל שכן. מה אמר רבי יהושע בן לוי בחנוכה? מה אם לולב שהיא דבר תורה אומר על מצות זקינים, חנוכה שהיא מדבריהן לא כל שכן. &לא צורכא דילא. מה א"ר יוחנן בחנוכה?

חייה בריה דרב מברך על כל פעם ופעם רב חונה לא מברך אלא פעם אחת בלבד. רבי חונה בשם רב יוסף טעמיה דרב חונה: דמאי מדבריהן ושאר כל הימים מדבריהן. מה דמאי אין מברכין עליו, אף שאר כל הימים אין מברכין עליו:

הלכה ה משנה אתרוג הגזול והיבש, פסול. של אשירה ושל עיר הנדחת, פסול. של ערלה פסול של תרומה טמאה פסול. ושל טהורה לא יטול ואם נטל כשר. ושל דמאי: בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. ושל מעשר שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר:

גמרא כתיב (ויקרא כג) פרי עץ הדר. עץ שפריו הדר ועצו הדר אי זה זה? זה אתרוג. אין תימר רימונא פריו הדר ואין עצו הדר. אין תימר חרובה עצו הדר ואין פריו הדר. אי זה זה? זה אתרוג. "הדר" א"ר לוי שהוא דר באילנו משנה לחבירתה. אמר רבי תנחומא תירגם עקילס הדר הידור.=מים אילן שהוא גדל על פני המים. תני רשב"י (שם) ולקחתם לכם פרי עץ הדר עץ שפריו הדר ועצו הדר. טעם פריו כטעם עצו. טעם עצו כטעם פריו. פריו דומה לעצו, עצו דומה לפריו ואי זה זה זה אתרוג.

שייך בעירובין פ"ג [רבי יעקב דרומייא בעי מתני' דלא כבית שמאי דתנינן ושל דמאי בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. ושל מעשר שני בירושלם לא יטול ואם נטל כשר]

הלכה ו משנה עלתה חזזית על רובו, ניטלה פיטמתו, ניקב נקלף נסדק חסר כל שהוא פסול. עלתה חזזית על מיעוטו, ניטל עוקצו ניקב ולא חסר כל שהוא כשר. אתרוג הכושי פסול. הירוק ככרתן: ר"מ מכשיר ור' יהודה פוסל:

גמרא רבי יצחק בר נחמן בשם שמואל כל הפסולין אינן פוסלין אלא ביום טוב הראשון בלבד. תמן אמרין ורובו מצד אחד, חוטמו כרובו לפסול:

ניטלה פיטמתו. תמן אמרין שושנתו. ור' יצחק בר חקולא אמר פיקא.שניהן אומרים דבר אחד

ניקב ולא פילש מבפנים כשר. כהיא דתנינן תמן ניטל עוקצו ניקב ולא חסר כל שהוא כשר.

אתרוג הכושי פסול. הבא מן הכושי כשר.

הירק ככרתן.leek רבי זעירא בעא קומי רבי אימי, כהן כרתינון ממש או דדמי להן כרתינון? אמר להן כהן כרתינון.

אי זהו ירקרק שבירוקים. ר' לעזר אומר כשעוה וכשושנת כרמלyellow סומכוס אמר ככנפי טווס.green אי זהו אדמדם שבאדומים זהו זהירות עמוקה. וכא הוא אמר הכין?מקשה לר"א א"ר פינחס שנייא היא תמן דכתיב ירקרק:

הלכה ז משנה שיעור אתרוג קטן ר' מאיר אומר כאגוז ר' יהודה אומר כביצה והגדול כדי שיאחוז את שניהם בידו אחת דברי רבי יהודה ר' יוסי אומר אפי' אחד בשתי ידיו:

גמרא אתרוג הבוסר ר' עקיבה אומר אינו פרי וחכ"א פרי. ר' אילא ר' יסא בשם ר' לעזר אתייא דר"ש שפוטר אתרוג הבוסר ממעשר כשיטת ר"ע רבו. כמה דר' עקיבה אמר אתרוג בוסר אינו פרי כן ר"ש אמר אתרוג בוסר אינו פרי.

א"ר יוסה וכי כל שהוא כשר בלולב חייב במעשרות, וכל שאינו כשר בלולב אינו חייב במעשרות?! התיבון הרי מנומר הרי הוא גדל בדפוס הרי הוא עשוי ככדור הרי הוא פסול בלולב וחייב במעשרות! מסתברא רבי שמעון יודה לר' עקיבה. ר"ע לא יודה לרבי שמעון. רבי שמעון יודה לר"ע דכתיב פרי ואינו פרי. ר' עקיבה לא יודה לרבי שמעון הרי מנומר הרי גדל בדפוס הרי הוא עשוי ככדור הרי הוא פסול בלולב וחייב במעשרות.

אנן תנינן כאגוז. אית תניי תני עד כאגוז. מאן דאמר כאגוז כאגוז עצמו כשר מאן דאמר עד כאגוז כאגוז עצמו פסול.

אמר רבי יוסה אילו הוה כתיב וכפות תמרים יאות לית כתיב אלא כפות תמרים. אפילו זה בידו אחת וזה בידו אחת. אמרו עליו על רבי עקיבה שנכנס לבית הכנסת ואתרוג על כתיפיו:

הלכה ח משנה אין אוגדין את הלולב אלא במינו, דברי ר' יהודה. ר' מאיר אומר: אפילו במשיחה. א"ר מאיר מעשה באנשי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימונות של זהב! אמרו לו במינו היו אוגדין אותו מלמטה. ואיכן היו מנענעין? בהודו לה' תחילה וסוף, ואף באנא ה' הושיעה נא כדברי הלל. בית שמאי אומרים אף באנא ה' הצליחה נא. אמר רבי עקיבה צופה הייתי ברבן גמליאל ובר' יהושע שכל העם מטרפין בלולבין והם לא ניענעו אלא באנא ה' הושיעה נא בלבד

מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב, כשיכנס לביתו יטול על שולחנו. אם לא נטל בשחרית יטול בין הערבים שכל היום כשר ללולב:

גמרא הא בהודו לא?! להוציא אף באנא ה' הצליחה נא.

רב חייה בר אשי בשם רב: זה שהוא משכים לצאת לדרך נוטל לולב ומנענע. שופר ותוקע. לכשתגיע עונות קריאת שמע ה"ז קורא את שמע ומתפלל.

תני צריך לנענע ג' פעמים ר' זעירה בעי הכין חד והכין חד.נמצא עושה "הולכה הבאה והולכה" או הכין והכין חד.כמו שאנו עושין. תמן תנינן להעביר הכתם מעבירין 7 סממנין צריך לכסכס ג' פעמים בין כל דבר ודבר. ר' זעירה בעי, הכין חד והכין חד, או הכין והכין חד:

הלכה ט משנה מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו עונה אחריהן מהן שהן אומרין, ותהא לו מאירה. אם היה גדול מקרא אותו עונה אחריו הללויה:

גמרא תני: אבל אמרו אשה מברכת בהמ"ז לבעלה ועבד לרבו וקטן לאביו. ניחא אשה מברכת לבעלה, עבד לרבו. קטן לאביו? לא כן א"ר אחא בשם ר' יוסי בן נהוריי כל

שאמרו בקטן כדי לחנכו! תיפתר בעונה אחריהן. כהיא דתנינן תמן מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו עונה אחריהן מה שהן אומרין ותהא לו מאירה. ועוד אמרו תבוא מאירה לבן עשרים שהוא צריך לבן עשר:

הלכה י משנה מקום שנהגו לכפול יכפול, לפשוט יפשוט, לברך אחריו יברך, הכל כמנהג המדינה

הלוקח לולב מחבירו בשביעית נותן לו אתרוג במתנה שאינו רשאי ליקחו בשביעית:

גמרא רב ושמואל חד אמר הללויה וחורנה אמר הללו יה. מ"ד הללו יה נחלק ואינו נמחק מ"ד הללויה נמחק ואינו נחלק. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רב, שמעית מן חביבי דודי אם יתן לי אדם ספר תילים של ר"מ מוחק אני את כל הללויה שבו שלא נתכוין לקדשן. הוי דו אמר הללויה. מיליהון דרבנן פליגן, דא"ר סימון בשם ר' יהושע בן לוי בעשרה לשונות של שבח נאמר ספר תילים באישור בניצוח בניגון בשיר במזמור בהשכל ברינה בתודה בתפילה בברכה. המאושר שבכולן הללויה שהשם והשבח כלולין בו.

*ר' זעירה בעי קומי רבי אבהו, מה נעני? האים חייבים "לענות" אחר החזן? א"ל רבי אבא כיפא קומי?! [לא ברור פירושו] הכין והכין. ר' יונה עני. ר' ליעזר לא עני!

רב בשם ר' אבא בר חנה בשם רב והוא שיוצא בהקראת גדול שענה ראשי פרקים. ר' זעירא בעי והיילין אינון ראשי פרקים? (תהלים קיד) הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. בעון קומי ר' חייה בר בא מנין אם שמע ולא ענה יצא? אמר לון מן מה דאנן חמיין רבנין רברבייא קיימין בציבורא ואילין אמרין "ברוך הבא" ואילין אמרין "בשם ה'" ואלו ואלו יוצאין ידי חובתן.

תני רבי הושעיה עונה הוא אדם "אמן" אע"פ שלא אכל, אינו אומר "ברוך שאכלנו" אם לא אכל.

תני אין עונין אמן יתומה ולא אמן קטופה. אי זו היא אמן יתומה? אמר ר' חונא ההן דחייב למברכה והוא עני ולא ידע מהו. תני עכו"ם שבירך את השם עונין אחריו אמן. בשם,אים הזכיר את השם אין עונין אחריו אמן.שמא כיון לע"ז

א"ר תנחומא אם בירכך עכו"ם ענה אחריו אמן דכתיב (דברים ז) ברוך תהיה מכל העמים. עכו"ם אחד פגע בר' ישמעאל ובירכו. א"ל כבר מילתך אמורה! אחר פגע בו וקיללו. א"ל כבר מילתך אמורה! אמרו ליה תלמידוי רבי היך מה דאמרת לדין, אמרת לדין? אמר לון ולא כן כתיב (בראשית סו) ארריך ארור ומברכיך ברוך!!

ר' היה כופל בה דברים כפל הפסוקים מ"אודך" ולמטה ר' לעזר בן פרטא פושט בה דברים.

א"ר לעזר דזקני הגלל היא. דזקני הגליל אומר אסור למסור למי שהוא חשוד על השביעית מזון שתי סעודות. אמר רבי מתנייה תיפתר דברי הכל כשהיו אתרוגים נמכרין ביוקר.יותר ממזון ב"ס כהדא תרונגייא הוין מצפצפין תמן אתרוגים היו בצמצום וביוקר והוה רב נחמן בר יעקב יהב אתרוגא מתנה לבריה אמר ליה לכשתזכה בו ובמצותו החזירהו לי:

הלכה יא משנה בראשונה היה הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום א', משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא הלולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש. ושיהא יום הנף כולו אסור.

יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, כל העם מוליכין את לולביהן לבית

הכנסת, למחרת, משכימין ובאין, כל אחד ואחד מכיר את שלו ונוטל, מפני שאמרו אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו בי"ט הראשון של חג ושאר כל ימות החג אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו.

ר' יוסי אומר י"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת שכח והוציא את הלולב לרשות הרבים פטור מפני שהוציאו ברשות:

גמרא כתיב (ויקרא כג) ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. אית תניי תני בשמחת לולב הכתוב מדבר. אית תניי תני בשמחת שלמים הכתוב מדבר. מאן דאמר בשמחת לולב הכתוב מדבר, ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים דבר תורה. ביהמ"ק ורבן יוחנן בן זכאי מתקין על דבר תורה. מאן דאמר בשמחת שלמים הכתוב מדבר ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים מדבריהן. ור' יוחנן בן זכאי מתקין על דבריהן. ויש התקנה אחר התקנה.

חברייא בעון קומי ר' יונה היך מה דאת אמר (ויקרא כג) והקרבתם אשה לה' שבעת ימים. אין שבעה בלא שבת. ודכוותה ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. אין שבעה בלא שבת. וידחה לולב, שבת אף בשאר ימים! אמר לון שנייא הוא דכתיב (שם) ולקחתם לכם ביום הראשון, חלק הראשון מהן. מעתה במקדש ידחה בגבולין לא ידחה! אמר רבי יונה אילו הוה כתיב ולקחתם לפני ה' אלהיכם, הייתי אומר כאן מיעט ובמקום אחר ריבה. אלא ולקחתם לכם, מכל מקום. ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים בירושלם.

חברייא אמרין: דברי ר' יוסי שמצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה. ומדאו' מותר להוציא אמר לון, ר' יוסי לא מן הדא, אלא מן הדא דהוי טרוד בדבר מצווה דאמר ר' אילא ותניי תמן כך היה המנהג בירושלים: אדם הולך לבית הכנסת ולולבו בידו קורא את שמע ומתפלל ולולבו בידו. נכנס לבקר את החולה ולולבו בידו. לשאת את כפיו ולקרות בתורה נותנו לחבירו. הניחו בארץ אסור לטלטלו. א"ר אבון זאת אומרת שהוא אסור בהנייה.

תני מטלטלין עצי בשמים להריח בהן לחולה בשבת. רבנן דקיסרין אמרין: ערבה בעלמא מותר להניף בה רוח לחולה בשבת.

אף בסכין של מילה כן? אף במצה כן? טעה והוציא בשבת יהא פטור? מן מה דא"ר יוחנן דברי ר' יוסה אפילו פירש חוזר אפילו על הציצין שאינן מעכבין את המילה. הדא אמרה אף בסכין של מילה כן אף במצה כן:כיון דדוחה שבת כ"כ, יש לפטור בטעה והוציא

הלכה יב משנה מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזרת למים בשבת. ר' יהודה אומר: בשבת מחזירין, ובי"ט מוסיפין, ובמועד מחליפין.

כל קטן שיש בו דעת לנענע חייב בלולב:

גמרא יודע לנענע חייב בלולב, יודע להתעטף חייב בציצית, יודע לדבר אביו מלמדו לשון תורה. יודע לשמור את ידיו אוכלין על ידיו תרומה. את גופו אוכלין על גופו טהרות. אבל אינו עובר לפני התיבה ואינו נושא את כפיו ואינו עומד על הדוכן, עד שיתמלא זקנו. ר' אומר וכולהם מבן עשרים שנה ומעלה שנא' (דברי הימים א כג) ויעמידו את הלוים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה':

מסכת סוכה פרק ד

הלכה א משנה לולב וערבה ששה ושבעה. ההלל והשמחה שמונה. סוכה וניסוך המים שבעה. והחליל חמשה וששה.

לולב שבעה כיצד? יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, לולב שבעה. ושאר כל הימים ששה. ערבה שבעה כיצד? יום השביעי של ערבה שחל להיות בשבת שבעה, ושאר כל הימים ששה:

גמרא ר' זעירה ר' אילא ר' יסא בשם ר' יוחנן, ערבה הלכה למשה מסיני. ודלא כאבא שאול, דאבא שאול אומר ערבה דבר תורה. וערבי נחל שתים. ערבה ללולב וערבה למקדש. רבי בא ר' חייה בשם ר' יוחנן ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני. ודלא כר' עקיבה דרבי עקיבה אמר ניסוך המים דבר תורה. בשני ונסכיהם. בששי ונסכיה. בשביעי כמשפטם מ"ם יו"ד מ"ם. מים.

ר' חייה בר בא בעא קומי ר' יוחנן ועכשיו למה הם חורשין בזקינות? הללמ"ס מתירה רק חרישת "ילדות" עד ר"ה! א"ל בשעה שניתנו הלכה לכך ניתנה: שאם ביקשו לחרוש יחרוש.

ר' בא בר זבדא בשם ר' חונייא דברת חוורן: ערבה וניסוך המים ועשר נטיעות מיסוד הנביאים הם. מה ופליג? ר' יוסי בי ר' בון בשם לוי כך היתה הלכה בידם ושכחוה, ועמדו השניים והסכימו על דעת הראשונים ללמדך שכל דבר שנותנין נפשם בית דין עליו סופו להתקיים בידן כמה שנאמר למשה בסיני. ואתיא כהיא דאמר רבי מנא (דברים לב) כי לא דבר רק הוא. ואם רק הוא מכם. למה שאין אתם יגיעין בו. כי הוא חייכם. אימתי הוא חייכם בשעה שאתם יגיעים בו.

ר' יוחנן אמר לרבי חייה בר בא בבלייא: תרין מילין סלקון בידיכון, שני דברים עלו מידכם מבבל לא"י מפשיטותא דתעניתא, וערובתא דיומא שביעייא. מנהג ליפול בפשוט ידיים ורגליים בת"צ, ומנהג ערבה ורבנן דקיסרין אמרין אף הדא מקזתה.???סדר חשבון "קפיצת" הלוח ר' סימון מפקד לאילין דמחשבין: יהבון דעתכון דלא תעבדין לא תקיעתה בשבת, ולא ערבתא בשבתא. ואין אדחקון עבדון תקיעתה ולא תעבדון ערבתא:מוטב שיחול ר"ה בשבת, ולא יום ערבה בשבת

הלכה ב משנה מצות לולב כיצד כל העם מוליכין את לולביהן להר הבית והחזנין מקבלין מידן וסודרין אותן על גג האיצטבה והזקנים מניחין את שלהן בלשכה ומלמדין אותן לומר: כל מי שהגיע לולבו בידו הרי הוא לו מתנה. למחרת משכימין ובאין החזנין מזרקין לפניהן והן מחטפין ומכין איש את חבירו. וכשראו ב"ד שהיו באין לידי סכנה התקינו שיהיה כל אחד ואחד נוטל בביתו:

גמרא ר' דרומייא בעי, מתני' דס"ל "ברירה" דלא כר' דוסא! דר' דוסא אמר בשחרית אדם צריך לומר כל מה שילקטו העניים היום מבין העמרים הבקר, הרי הוא הבקר.כדיי להציל העניים-הגזלנים מאיסור טבל (דהפקר פ' מן המע') ר' דוסא אומר לעיתותי ערב. דל"ל "ברירה"—וע"כ צריך שיאמר אחר שכבר לקטו.

וחכמים אומרים אין הבקר אנסים הבקר שאין אנו אחראין לרמאין.

תמן את אמר אין הבקר אנסים הבקר והכא את אמר הבקר אנסי' הבקר! אמר רבי לעזר תמן =הכא על דעתו הוא מבקר, ברם הכא =תמן על כרחו הוא מבקר. אמר רבי חנני' בריה דר' הילל ויאות תדע לך שהוא כן, שכבר חילופיו בידו.

רב מפקר לדבית רב אחי. רב המנונא מפקד לחברייא: כד תהוון יהבין מתנה ביומא טבא לא תהוון יהבין לה אלא לדעת גמור'.לא בדרך שאלה כהדא רב הונא יהב אתרוגא מתנה לברי' א"ל אין יומא טבא יומא דין הרי הוא לך מתנה. ואין למחר הרי הוא לך מתנה:

הלכה ג משנה מצות ערבה כיצד? מקום היה למטה מירושלם ונקרא מוצא ויורדין לשם ומלקטי' משם מורביות של ערבה ובאין וזוקפין אותן בצידי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח, ותקעו והריעו ותקעו. בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומר (תהלים קיח) אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא. רבי יהודה אומר אני והוא הושיעה נא אני והוא הושיעה נא. אותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים. בשעת פטירתן מה הן אומרים? יופי לך מזבח יופי לך מזבח. רבי אליעזר אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח:

גמרא מהו מוצא? ממצייא. פטור ממכס אמר רבי תנחומא קלונייא הוה שמה. בר קפרא אמר וגבהן אחת עשרה אמה. אמר רבי יוסה מתני' אמרה כן: וראשיהן כפופין לצדדי המזבח. רבי זעירא שלח שאיל לר' דניאל בריה דרב קטינא שמעת מאביך טעונה ברכה, וניטלת בפני עצמה, ויש לה שיעור. אתא רבי אייבו בר נגרי בשם רב חונה ואמר טעמא: טעונה ברכ' וניטלת בפני עצמה, ויש לה שיעור לא שמעתי. תמן אמרין רב ששת ורב נחמן בר יעקב חד אמר ג' בדין עלין. וחורנא אפילו בד אחד.

תני ובעלי מומין.נכנסין בין האולם למזבח ונוטלין ערבה ר"ש בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן בעלי מומין נכנסין בין האולם ולמזבח? א"ל כשירים היו.פליג ריו"ח

ר' אבהו בשם ר' יוחנן כיני מתניתא: אני והוא הושיעה נא. אני והוא הושיעה נא. א"ר אבהו (תהלים פ) ולכה לישועתה לנו. לך &וודייה. באמת דרש רבי בא סרונגיה (זכריה יב) והושע ה' אל אהלי יהודה בראשונה. והושע כתיב. דרש ר' זיכיי (מיכה ד) כי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה. ושכינתי בשדה. חנניה בר אחי ר' יהושע אומר (שמות כ) אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. הוצאתיך כתיב. רבי ברכיה רבי ירמיה בשם ר' חייה בר בא דריש לוי בר סיסי בנהרדעא (שמות כא) ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר. זו עד שלא נגאלו, אבל משנגאלו איכן דרכה של לבנה להינתן שם היא נתונה. אמר ר' ברכיה מעשה אין כתיב כאן אלא כמעשה. הוא וכל ארגלייה toolsשלה היא וכל פרקמטי' שלה. אמר ר' מיישה בבבל כתיב (יחזקאל א) כמראה אבן ספיר ובמצרים כתיב (שמות כד) כמעשה לבנת הספיר ללמדך שכשם שהאבן קשה מן הלבינה כך שיעבודה של בבל היה קשה משיעבודה של מצרים. תני בר קפרא עד שלא נגאלו ישראל ממצרים היתה רשומה ברקיע, משנגאלו עוד לא נראית ברקיע. מה טעמא? וכעצם השמים לטוהר. שמייא כד אינון נקיין מן עננין. תני בשם ר' ליעזר ע"א עברה עם ישראל בים מה טעמא (שמואל ב ו) מפני עמך אשר פדית לך ממצרים גוים ואלהיו. אמר לו ר' עקיבה ח"ו אם אומר את כן נמצאת עושה את הקודש חול. מה ת"ל אשר פדית לך ממצרים. כביכול כאילו עצמך פדית:

אותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים. א"ר אחא זכר ליריחו:

הלכה ד משנה כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטין אותה מערב שבת מניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו

רבי יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מלקטין וחובטין על גבי המזבח ואותו היום היה נקרא יום חיבוט חריות.

מיד, התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן:

גמרא לא אמר אלא קטן הא גדול לא.

אתרוג של גדול איתקצאי לכולא יומא לא כן אמר רב אבינא בשם רב אתרוג שנפסל ביום טוב הראשון מותר לאוכלו! אמר רבי יוסה תמן הוא אינו ראוי לצאת בו אחרים ראויין לצאת בו. ברם הכא כשנפסל לא הוא ולא אחרים יוצאין בו:

הלכה ה משנה ההלל והשמחה שמונה כיצד? מלמד שאדם חייב בכבוד י"ט האחרון של חג כשאר כל ימות החג.

סוכה שבעה כיצד? גמר מלוכל לא יתיר את סוכתו אבל מוריד הוא את הכלים מן המנחה ולמעלן בשביל כבוד י"ט האחרון:

גמרא תני שמונה עשר יום ולילה אחד קורין בהן את ההלל בכל שנה. שמונת ימי החג, ושמונת ימי החנוכה, וי"ט של עצרת וי"ט הראשון של פסח ולילו.

ר' זעירה עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר: שלמי חגיגה ששחטן מערב הרגל אינו יוצא בהן ידי חובתו חובת שמחה ברגל. התיב ר' בא והתני חגיגת ארבעה עשר יוצאין בה משום שמחה אע"ג דשחטו מעיו"ט!, [ואין יוצאין בה משום שלמים! אים נדר שלמים] א"ר זעירה תיפתר בששחטה ברגל. נתעכב מלשחטו.. א"ר בא אם בששחטה ברגל, אין זו חגיגת ארבעה עשר!

מאי כדון? [איך יוצאין שמחה בליל יו"ט?] א"ר זעירה עד דאנן תמן שמעתנה, עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר. כד סלקינן הכא שמעתנ', ר' חייה בשם ר' לעזר: (דברים יג) והיית אך שמח לרבות לילי י"ט האחרון לשמחה. או יכול אף לילי י"ט הראשון? ת"ל אך. אך חלק. ר' חייה בשם ר' לעזר: (דברים יד) ושמחת בחגך משאת מתחייב בחגיגה, את מתחייב בשמחה.

התיבון והתנינן ההלל והשמחה שמונה. הגע עצמך שחל יום הראשון להיות בשבת. לשוחטן מערב הרגל אין את יכול דאמר ר' זעירא עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר שלמי חגיגה ששחטן מערב הרגל אינו יוצא בהן ידי חובתו ברגל. לשוחטן ברגל אין את יכול, שכבר למדנו שאין חגיגה דוחה את השבת. אימתי אמרו ההלל והשמחה שמונה! אמר רבי יוסה קיימה רב אבודמי נחותה בכהנים ובשעיר.

ר' אבא בר כהנא ר' חייה בר אשי בשם רב: צריך אדם לפסול סוכתו מבעוד יום. ר"י בן לוי אמר צריך לקדש בתוך ביתו. להראות שאינו מקיים מצוות סוכה, ושוב יכול לגמור סעודתו בסוכה

ר' יעקב בר אחא בשם שמואל קידש בבית זה, ונמלך לוכל בבית אחר, מקדש. דבעי קידוש במקום סעודה. רבי אחא רבי חיננא בשם רב מי שסוכתו ערבה עליו מקדש בלילי יום טוב האחרון בתוך ביתו ועולה ואוכל בתוך סוכתו.יש קידוש שלא במקום סעודה. א"ר אבין ולא פליגין. מה דאמ' רב בשהיה בדעתו לוכל בבית אחר. מה דאמר שמואל כשלא היה בדעתו לוכל בבית אחר. אמר ר' מנא אתיא דשמואל כר' חייה, ודרב כר"י בן לוי.

[שייך בברכות א"ר אימי זאת אומרת שהן נחלקין בפירות:]

הלכה ו משנה ניסוך המים שבעה כיצד? צלוחית של זהב מחזקת שלשת לוגין היה ממלא מן השילוח, הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש ופנה לשמאלו ושני ספלים של כסף היו שם. ר' יהודה אומר של סיד היו אלא שהיו מושחרין מפני היין. ומנוקבין כמין שני חוטמין דקין אחת מעובה ואחד מידק כדי שיהו כלים בבת אחת. מערבי של מים ומזרחי של יין. עירה של מים בתוך של יין או של יין לתוך של מים, יצא. ר' יהודה אומר: מלוג היה מנסך כל שמונה. ולמנסך אומרים לו, הגבה את ידך! שפעם אחת ניסך על רגליו ורגמוהו

כל העם באתרוגיהם:

גמרא א"ר יוסי בן חנינה כדי לעשות פומפי pomp לדבר. יוסי בן חנינה בשם מנחה יותפייה: דר"ע היא. דר"ע אמר ניסוך המים דבר תורה.

תמן תנינן ר' לעזר אומר אף המנסך מים בחג בחוץ, חייב. א"ר יוחנן כל שיטת ר"א כשיטת רבי עקיבה רבו כמה דר"ע אמר ניסוך המים דבר תורה. כן ר' לעזר או' ניסוך המים דבר תורה. וע"כ חייב עליו בחוץ

אית תניי תני בשם ר"א: "צריך שיהא מילויין לשם החג" אית תניי תני בשם ר' לעזר "אינו צריך שיהא מילויין לשם החג"

מה נפק מן ביניהון ? =במאי קמיפלגי?

מ"ד צריך שיהא מילויין לשם החג, ר' לעזר כר"ע. ומ"ד אינו צריך שיהא מילויין לשם החג, ר' לעזר כרבנן. לית יכיל דא"ר יוחנן כל שיטת ר' לעזר כשיטת ר"ע רבו כמה דר"ע אמר ניסוך המים דבר תורה כן ר' לעזר אמר ניסוך המים דבר תורה.

אית תניי תני יש להן שיעור. ואית תניי תני אין להן שיעור. מה נפק מן ביניהון? א"ר זעירא והוא שניסך שלשת לוגין בפנים ואח"כ ושלשת לוגין בחוץ מ"ד יש להם שיעור, פטור.דכבר יצא יד"ח וא"ר בפנים ומ"ד אין להן שיעור, חייב

יוסי בר אשיין בשם רשב"ל צריכין הספלי' להיות פקוקין בשעת הניסוך. מ"ט (במדבר כח) בקדש הסך נסך שכר לה'. תני רי"א השית היה נקוב עד התהום מה טעמא (ישעיהו ה) ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו שרק. ויבן מגדל בתוכו זה ההיכל. ויקב חצב בו זה המזבח. וגם יקב זה השית. רבי שמעון אומר מעשה שמים היו. לפי שהיו מעשה שמים יכול לא יהו נאי' כמעשה ידי אומן תלמוד לומר (שיר השירים ז) חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן. נאים היו יותר ממעשה ידי אומן. תני אמר רבי לעזר בי ר' צדוק לול קטן היה בין האולם ולמזבח אחת לשבעים שנה היה פרחי כהונה יורדין ומעלין אותו בקדושה שהיה קרוש כעיגולי דבילה ובאין ושורפין אותה בקדושה. כשם שהיה ניסוך בקדושה כך היתה שריפתו בקדושה.

א"ר ראה שהתפיסתך התורה לשון חיבה לשון שיבעה לשון שיכרות. ר' יודה בר לקרה בשם ר' שמואל בר נחמן משחרב בה"מ פסק יין קרוש ופסקה זכוכית לבנה מהו זכוכית לבנה שהיתה מתקפלת.

הוון בעיין מימר המעובה של מים.נקב העב היה למים, כדיי שיכלו המים והיין בב"א! והמידק של יין. דאמר רבי יונה בשם רבי אימי נקב שאינו מוציא מים, מוציא יין. ושאינו מוציא יין מוציא שמן. ושאינו מוציא שמן, מוציא דבש.דבר תימה! ואפילו תימר חילופין,נקב דק למים. דר' יהודה הוא. דר' יהודה אמר: מלוגלא 3! היה מנסך כל ח'.ויין 3 לוג, נמצא המים יכלה מהר

רשב"ל בעא קומי ר' יוחנן, הקדימן לזבח מה הן? ניסכן בלילה מה הן? לא ניסך היום, מהו שינסך למחר.פעמים א"ל נישמעינ' מן הדא: דאמר רבי אילא בשם ר' יוסי "ונסכיה" אחד ניסכי מים ואחד ניסכי יין. הדא אמרה הקדימן לזבח כשר. ניסכן בלילה כשר. לא ניסך היום לא ינסך למחר על שם עבר יום עבר קרבנו.

רבנן מרבים במים וממעטים בימים. ר' יהודה ממעט במים ומרבה בימים.

אית דבעי מימרנזכר במשנה "צדוקי" ב3 מקומות אלו היא דפרה, היא דסוכה, היא דכיפורים. רבי סימון לא אמר כן, אלא או דפרה

ודסוכה חד. ודכיפורים חד. או דפרה ודכיפורים חד. ודסוכה חד.

מ"ד ביו"כ לא באו ימים קלים עד שמת תלתיהון עבד.פרה, יו"כ, ורגמוהו בסוכות! מ"ד יצא חוטמו מזנק תולעים וכמין פרסת עגל בתוך מצחו. כמ"ד או דפרה ודסוכה חד, ודכיפורים חד. או דפרה ודכיפורים חד, ודסוכה חד.

ציוחה עליהן העזרה צאו מיכן צאו מיכן בני עלי טימאתן בית אלהינו. בו ביום נפגמה קרן המזבח ונתנו עליו גוש של מלח שלא יהא נראה כפגום. שכל מזבח שאין לו קרן וסובב ויסוד פגום הוא. בעון קומי ר' אבהו והא כתיב (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו. אפילו אותן שכתיב בהן (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד בבאו לכפר בקדש! אמר לון בשעה שהוא נכנס כדרכולא כצדוקי!

הלכה ז משנה כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, אלא שהיה ממלא מע"ש חבית של זהב שאינה מקודשת מן השילוח ומניחה בלשכה. נשפכה או נתגלתה היה ממלא מן הכיור, שהמים והיין המגולים פסולין מעל גבי המזבח:

גמרא למה לי שאינה מקודשת? ואפי' מקודשת. לא כן אמר רבי אחא ר' חיננא בשם רבי יסא (שמות מ) וקדשת את המזבח והיה המזבח קדש קדשים. מה המזבח אינו מקדש אלא בדעת, אף הכלים לא יקדשו אלא בדעת. חזקיה אמר שלא יהו אומרין ראינו מים שנתמלאו לקידוש ידים ורגלים נפסלין בלינה. דבית רבי ינאי אומרין שלא יהו אומרין ראינו מי החג נפסלין בלינה. ר' יוחנן אמר מפני מראית העין ולא ידעין אין כהדא דחזקיה אין כהדא דר' ינאי .

ר' פדת בשם ר' הושעיה מי סוטה נפסלין בלינה רבי אחא בשם ר' אבונה כל שאין ממנו למזבח אין הלינה פוסלת בו.

הוון בעיי מימר עבר והביא כשר. תנה רבי יושוע דרומייא קומי רבי יונה שהמים והיין המגולין פסולין מעל גבי המזבח מאי טעמא (יחזקאל מה) ושה אחד מן הצאן מן המאתים ממשקה ישראל. מדבר שהוא מותר לישראל. עד כדון מים. יין? אמר רבי שובתיי (שופטים ט) המשמח אלהים ואנשים כיון שפסול לאנשים , פסול גם לד'

מסכת סוכה פרק ה

הלכה א משנה החליל חמשה וששה. זה חליל של בית השואבה שאינה דוחה לא שבת ולא י"ט. אמרו: כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו:

גמרא הא של קרבן דוחה! מתני' דר' יוסי בי ר' יודה. דתני: חליל של קרבן דוחה את השבת דברי ר' יוסי בי ר' יהודה, וחכ"א אינו דוחה לא את השבת ולא את י"ט. תמן תנינן בשנים עשר יום בשנה החליל מכה לפני המזבח בשחיטת הפסח הראשון בשחיטת הפסח השני ובי"ט הראשון של פסח וביום העצרת ובשמונת ימי החג. ויש שמונה בלא שבת?! ר' יוסי אמר לה סתם. ר' יוסה בר' בון בשם ר' יוחנן: דר' יוסה בי ר' יהודה היא.

על דעתהון דאילין רבנן למה אינו דוחה? מ"ט דרבנן? משום שאינו מחוור.אינו מה"ת. והא כתיב (מלכים א א) והעם מחללים בחללים? בשמחת שלמה הכתוב מדבר.

רבי יונה בשם רבי בא בר ממל (ישעיהו ל) ושמחת לבב כהולך בחליל כל זמן שההלל נוהג החליל נוהג.

רבי יוסי בי רבי בון בשם ר' בא בר ממל למה קורין את ההלל כל שבעת ימי החג?

כנגד הלולב שהוא מתחדש כל שבעה. ולמה מן כל אילין מילייא חליל.למה בחרו בחליל בח"י ימים שגומרין? תנינן שזה לקיצי' וזה לקיצן וזה חביב וזה חביב ותלו חביב בחביב.

ובעצרת אומר לו הילך מצה הילך חמץ. אית תניי תני הילך חמץ הילך מצה. מ"ד הילך מצה שהוא חביב. מ"ד הילך חמץ שהוא תדיר.

א"ר יהושע בן לוי למה נקרא שמה בית שואבה שמשם שואבים רוח הקודש על שם (ישעיהו יב) ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה. דלמא=מעשה רבי לוי ויהודה בר נחמן הוון נסבין תרתין סילעין מיעול מצמתא קהלא??מנהגם לאסוף הצבור לדרשת ריו"ח, ונטלו מקופת הקהל 2 סלעים עבור זה קומי רבי יוחנן, עאל רבי לוי ודרש: יונה בן אמיתי מאשר היה דכתיב (שופטים א) אשר לא הוריש את יושבי עכו ואת יושבי צידון. וכתיב (מלכים א יז) קום לך צרפתה אשר לצידון. עאל רבי יוחנן ודרש יונה בן אמיתי מזבולן היה דכתיב (יהושע יט) ויעל הגורל השלישי לבני זבולן למשפחתם וכתיב (שם) ומשם עבר קדמה מזרחה גתה חפר עצה קצין. וכתיב (מלכים ב יד) כדבר ה' אלהי ישראל אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמיתי הנביא אשר מגת החפר. בשובתא חורייתא א"ר לוי ליהודה בר נחמן: סב לך אילין תרתין סילעיא ועול מצמתא קהלא קומי ר' יוחנן! אתה תאסוף לבדך! עאל ואמר קומיהון יפה לימדנו רבי יוחנן! אמו מאשר ואביו מזבולן. (בראשית מט) וירכתו על צידון. ירך שיצא ממנה מצידון היה

כתיב (יונה א) וירד יפו. לא צורכא דילא&, וירד עכו! שהרי מאשר היה וסמוך לנמל "עכו" א"ר יונה יונה בן אמיתי מעולי רגלים היה ונכנס לשמחת בית השואבה ושרת עליו רוח הקודש וכשברח, היה סמוך ליפו שהוא סמוך לירושלים ללמדך שאין רוח הקדש שורה אלא על לב שמח מ"ט (מלכים ב ג) והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלהים. א"ר בנימין בר לוי והיה כנגן במנגן אין כתיב כאן. אלא והיה כנגן המנגן הכנור היה מנגן מאליו.

תני א"ר יודה כל שלא ראה דיפלי איסטבא של אלכסנדריאה לא ראה כבוד ישראל מימיו. כמין בסילקי גדולה היה ואסטיו לפנים מסטיו היתה פעמים היו בה כפלים כיוצאי מצרים ושבעים קתידראות של זהב היו שם מקובעות אבנים טובות ומרגליות כנגד שבעים זקנים. וכל אחת ואחת היתה עומדת בעשרים וחמש ריבוא דינרי זהב. ובימה של עץ באמצע וחזן הכנסת עומד עליה. עמד אחד מהן לקראות בתורה היה הממונה מניף בסודרן והן עונין אחריו אמן. על כל ברכה וברכה שהיה מברך היה הממונה מניף בסודרין והן עונין אחריו אמן. אע"פ כן לא היו יושבין מעורבבין אלא יושבין כל אומנות ואומנות בפני עצמה שאם יבוא אכסנאי יהא מודבק בבני אומנותו ומשם היתה פרנסתו יוצאה. ומי החריבה טרוגיינוס הרשע.

תני רשב"י בג' מקומות הוזהרו ישראל שלא לשוב ארץ מצרים שנאמר (שמות יד) כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. (דברים יז) וה' אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד. (דברים כח) והשיבך ה' מצרים באניות. ובשלשתן חזרו ובשלשתן נפלו. אחת בימי סנחריב מלך אשור שנא' (ישעיהו לא) הוי הירדים מצרים לעזרה מה כתיב בתריה (שם) ומצרים אדם ולא אל וסוסיהם בשר וגו' ואחת בימי יוחנן בן קרח. (ירמיהו מב) והיתה החרב אשר אתם יראים ממנה שם תשיג אתכם וגו'. בימי טרוגיינוס הרשע

נולד לו בן בתשעה באב והיו מתענין. מתה בתו בחנוכה והדליקו נרות ושלחה אשתו ואמרה לו עד שאת מכבש את הברבריים בוא וכבוש את היהודים שמרדו בך! חשב מיתי לעשרה יומין ואתא לחמשה. אתא ואשכחון עסיקין באורייתא בפסוקא (דברים כח) ישא ה' עליך גו מרחק מקצה הארץ וגו'. אמר לון מה הויתון עסיקין? אמרין ליה הכין וכן. אמר לון דוא גברא הוא דחשב מיתי לעשרה יומין ואתא לחמשה והקיפן ליגיונות והרגן. אמר לנשיהן נשמעות אתם לליגיונתי ואין אני הורג אתכם אמרין ליה מה דעבדת בארעייא עביד בעילייא באותן המונחים בארץ, עשה עים העומדים! ועירב דמן בדמן והלך הדם בים עד קיפריס. באותה השעה נגדעה קרן ישראל ועוד אינה עתידה לחזור למקומה עד שיבוא בן דוד:

הלכה ב משנה מוצאי י"ט הראשון של חג היו יורדין לעזרת הנשים ומתקנין שם תיקון גדול. ומנורות של זהב היו שם וספלים של זהב בראשיהן. וארבעה סולמות על כל מנורה ומנורה. וד' ילדים מפרחי כהונה ובידיהן כדי שמן של מאה וכ' לוג, והן מטילין על כל ספל וספל:

גמרא א"ר יהושע בן חנניה כל ימים של שמחת בית השואבה לא היו טועמין טעם שינה כל עיקר בתחילה היו הולכין להקריב תמיד של שחר משם היו הולכין להקריב את המוספין ומשם היו הולכין להקריב נדרים ונדבות ומשם היו הולכין לוכל ולשתות ומשם היו הולכין לתלמוד תורה ומשם היו הולכין להקריב תמיד של בין הערבים ומשם היו הולכין לשמחת בית השואבה והא תני שבועה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן מיד! מתנמנמין היו:

ומתקנין שם תיקון גדול. מה תיקון היו עושין שם? שהיו מעמידין האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן כהיא דתנינן תמן וחלקה היתה בראשה והקיפוה כצוצטרא שהנשים רואות מלמעלן והאנשים מלמטן כדי שלא יהו מעורבין. ממי למדו מדבר תורה. (זכריה יב) וספדה הארץ משפחות משפחות לבד תרין אמורין חד אמר זה הספידו של משיח וחורנה אמר זה הספידו של יצר הרע. מאן דאמר זה הספידו של משיח, מה אם בשעה שהן אבילין את אמר האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן בשעה שהן שמחים לא כל שכן. מאן דאמר זה הספידו של יצר הרע, מה אם בשעה שאין יצר הרע קיים את אמר האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן בשעה שיצר הרע קיים לא כל שכן!

ומנורות של זהב היו שם. בר קפרא אמר וגובהן מאה אמה. והא תני כל דתלי מאה אמין בעי בסיס תלתין ותלת. סולמא מיכא תלתין ותלת וסולמא מיכא תלתין ותלת.4*33=133 והתני כל העזרה לא היתה אלא אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלשים וחמש. אשכח תני מקומן מעשה ניסים היו.

מה ביד כולהם מאה ועשרים לוג, או ביד כל אחד ואחד מאה ועשרים לוג?

הלכה ג משנה מבלאי מכנסי כהנים ומהמייניהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין לא היתה חצר בירושלים שלא היתה מאירה מאור בית השואבה:

גמרא תני מבלאי מכנסי כ"ג היו מדליקין את הנרות שבפנים ומבלאי מכנסי כהן הדיוט היו מדליקין את הנרות שבחוץ. א"ר שמואל בר רב יצחק כתיב (שמות כז) להעלות נר תמיד שיערו לומר אין לך עושה שלהבת אלא פשתן בלבד. מהו מפקיעין תירגם רבי חגיי קומי רבי יוסה מפשילים. תני לא היה חצר בירושלם שלא היתה מאירה מאור בית השואבה. תני

יכולה אשה לבור חיטיה לאור המערכה. ולא היו מועלות?! לאו. דאמר רבי יהושע בן לוי הריח והמראה והקול אין בהן מעילה. ששה קולות היו נשמעים מיריחו. מיריחו היו שומעין קול שער הגדול שנפתח מיריחו היו שומעין קול המגריפה מיריחו היו שומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לכיור מיריחו היו שומעין קול גבי כרוז מיריחו היו שומעין קול החליל מיריחו היו שומעין קול הצילצל ויש אומרים אף קולו של כהן גדול בשעה שהוא מזכיר את השם ביום הכיפורים. מיריחו היו מריחין ריח פיטום הקטורת. א"ר לעזר בן דלגוי עזים היו לבית אבא בהרי אכוור והיו מתעטשות מריח פיטום הקטורת:

הלכה ד משנה החסידים ואנשי מעשה היו מרקדין לפניהן באבוקות ואומר לפניהן דברי תושבחות והלוים בכינורות בנבלים ובמצלתי' ובכל כלי שיר בלא מספר על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים כנגד ט"ו שיר המעלות שבתהילים שעליהם עומדים הלוים בשיר:

גמרא החסידים ואנשי המעשה, יש מהן שהיו אומרים אשרייך ילדותו שלא ביישת את זקנותו אלו אנשי מעשה. ויש מהן אומרים אשרייך זקנותו שכיפרה על ילדותו אלו בעלי תשובה. אלו ואלו היו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא יימחל לו. הלל הזקן כד הוה חמי לון עבדין בפחז כשראה שהעם פוחזין ורצה להוכיחם ולייסרם הוה אמר לון דאנן הכא, מאן הכא? ולקילוסן הוא צריך?! והכתיב (דניאל ז) אלף אלפין ישמשוניה וריבות ריבויין קדמוהי יקומון!!!.

כד הוה חמין לון עבדין בכושר, הוה אמר די לא נן הכא מאן הכא שאף על פי שיש לפניו כמה קילוסין חביב הוא קילוסן של ישראל יותר מכל. מה טעמא (שמואל ב כג) ונעים זמירות ישראל (תהלים כב) יושב תהלות ישראל. בן יהוצדק היה משתבח בקפיצותיו. אמרו עליו על רבי שמעון בן גמליאל שהיה מרקד בשמונה אבוקות של זהב ולא היה אחד מהן נוגע בחברו וכשהיה כורע היה נועץ גודלו בארץ וכורע ומיד היה נזקף. איזו היא כריעה ואיזו היא בריכה. רבי חייה רבה הראה כריעה לפני רבי ונפסח ונתרפא. לוי בר סיסי הראה בריכה לפני רבי ונפסח ולא נתרפא.

כתיב (שמואל ב ו) וישב דוד לברך את ביתו ותצא מיכל בת שאול לקראתו וגו'. מהו אחד הריקים? אמר אבא בר כהנא הריקים זה ארכיסטיס.dancer אמרה היום נגלה כבוד בית אבא. אמרו עליו על בית שאול שלא נראה מהם לא עקב ולא גודל מימיהם הה"ד (שמואל א כד) ויבא אל גדרות הצאן אשר על הדרך ושם מערה. רבי אבון בשם רבי לעזר גדר לפנים מגדר היה. (שם) ויבא שאול להסך את רגליו והוה חמי ליה משולשל ציבחר ומסליק ציבחר.מכסה מעט ומגלה מעט אמר דוד היאך מינגע בהדין גופה צדיקא! הדא הוא די א"ל (שם) הנה היום הזה ראו עיניך את אשר נתנך היום בידי במערה ואמר להרגך ו א חוס עליך אין כתיב כאן אלא ותחס עליך. צניעותך חס עליך. (שמואל ב ז) ויאמר דוד אל מיכל לפני ה' אשר בחר בי מאביך וגו'. ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני ועם האמהות אשר אמרת עמם אכבדה. שאינן אמהות אלא אימהות. ומה נענשה (שם) ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה. והא כתיב (דברי הימים א ג) הששי יתרעם לעגלה אשתו. שגעת כעגלה ומתה בשעת לידה

הלכה ה משנה עמדו שני כהנים בשער העליון היורד מעזרת ישראל לעזרת נשים

ושתי חצוצרות בידם, קרא הגבר תקעו והריעו ותקעו. הגיע למעלה עשירית תקעו והריעו ותקעו. הגיעו לעזרה תקעו והריעו ותקעו. היו תוקעין והולכין עד שמגיעין לשער היוצא למזרח. הגיעו לשער היוצא למזרח והפכו פניהן למערב ואמרו: אבותינו היו במקום הזה (יחזקאל ט) אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחוים קדמה לשמש, ואנו ליה וליה עינינו. רבי יהודה אומר שונין אותו לומר אנו ליה וליה עינינו:

גמרא תירגם רב קומי דבית ר' שילה "קרא גברא" אכריז כרוזא. אמרין ליה קרא תרנגולא! אמר לון והא תנינן בן גבר. אית לך מימר בר תרנגולא?!

רבי ירמיה בעי עשירית מלמעלן? עשירית מלמטן?

א"ר חייה בר בא והמה משתחוים אין כתיב כאן אלא והמה משתחויתם. שהיו משתחוים לחמה ומשתחוים להיכל. א"ר אבא בר כהנא (ירמיהו ב) כי שתים רעות עשה עמי, וכי שתים רעות עשה עמי, הא וותרה לחדא! =עברו מאד אלא שהיו משתחוים לחמה ומשתחוים להיכל:

הלכה ו משנה אין פוחתין מכ"א תקיעות במקדש ולא מוסיפין על מ"ח. בכל יום היו שם כ"א תקיעה: ג' לפתיחת שערים ט' לתמיד של שחר וט' לתמיד של בין הערבים. ולמוספין מוסיפין עוד ט' ובע"ש מוסיפין עוד שש ג' להפטיר את העם מן המלאכה ושלש להבדיל בין קודש לחול.

ע"ש שבתוך החג היו שם מ"ח: ג' לפתיחת שערים ג' לשער העליון ג' לשער התחתון ג' למילוי המים ג' ע"ג המזבח ט' לתמיד של שחר וט' לתמיד של בין הערבים ט' למוספין ג' להפטיר את העם מן המלאכה וג' להבדיל בין קדש לחול:

גמרא תני אין פחות מז' ולא יותר על ט"ז ההן תנייא עבד תקיעה ותרועה ותקיעה חדא. וההן תנייא עביד כל חדא חדא מינהון חדא. כשתמצא לומר: ג' על כל מטה ומטה. ר' יהודא אומר ג' על כל דגל ודגל. דחשיב תש"ת שלכל שבט ושבט, לאחד.

ותני וג' למעלה עשירית, הא חורי! מאן דאית ליה על גבי המזבח לית ליה למעלה עשירית, מאן דאית ליה למעלה עשירית לית ליה על גבי המזבח.

אמר רבי זעירה זאת אומרת שלא היו תוקעין אלא לניסוך המים בלבד. אין תימר למילויין, ניתני שלש למלוי המים של יום, ושלש למילוי המים של מחר.

אילין אינון והא אית לך חורנין! תשע למוספי שבת, תשע למוספי ראש חדש, ותשע למוספי יום טוב של ראש השנה. דלא כמאן דאמר יתקעו לפי מניין המוספין יתקעו. רבנן דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא ואפי' כמאן דאמר יתקעו לפי מניין המוספין יתקעו. תוקעין היו מוסיפין, לא היו מוסיפין תקיעות.

ר' חייה בר בא אמר היא נבל היא כינור נימין יתירות בין זה לזה. אמר רבי חייה בר אבא למה נקרא שמו נבל? שהוא מלבין כמה מיני זמר. ר' חונה בשם רב יוסף על ידי עור שאינו עבוד ועל ידי נימין יתירות היה מלבין כמה מיני זמר. רשב"ל אמר עוגב זה ארדבליס. תני רבן שמעון בן גמליאל לא היה ארדבליס water organבירושלים מפני שהוא סורח את הנעימה. חליל של מקדש של משה היה ושל קנה היה. נשבר ותיקנוה ולא היה קולו ערב כמות שהיה חזרו ונטלוהו וחזר לכמות שהיה. צלצל של מקדש של משה היה ושל נחושת היה נשבר ותיקנוהו ולא היה מצלצל כמות שהיה חזרו ונטלוהו וחזר לכמות שהיה. מכתשת של מקדש של משה

היה ושל נחושת היה נשברה ותקנוה ולא היתה מפטמת כמו שהיתה חזרו ונטלוה וחזרה לכמות שהיתה. אלו שני כלים שנשתברו בבנין הראשון ולא עלתה עליהן ארוכה עליהן הוא אומר (דברי הימים ב ד) נחשת מרוק (מלכים א ז) נחשת ממורק (עזרא ח) וכלי נחשת מצהב טובה שנים חמודות כזהב. תרין אמורין, חד אמר: חד מינייהון כתריי דדהב. וחורנה אמר: תריי מנהון כתריי דדהב.

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר שילוח היה מוציא מים כאיסר. אמרו, נרחבנו וירבו מימיו. הרחיבוהו ונתמעטו מימיו. חזרוהו וגדרוהו, וחזר לכמות שהיה. מגריפה, רב ושמואל: חד אמר עשרה נקבים היו בה כל אחד ואחד היה מוציא מאה מיני זמר. וחורנה אמר מאה נקבים היו בה כל אחד ואחד היה מוציא עשרה מיני זמר. מדברי שניהם, היתה מוציאה אלף מיני זמר.

מוספי שבת ומוספי ראש חדש מי קודם? ר' ירמיה סבר מימר מוספי שבת ומוספי ר"ח, מוספי ר"ח קודמין. חייליה דר' ירמיה מן הדא: שירו של שבת ושירו של ראש חדש, שירו של ראש חדש קודם. א"ר יוסי שנייא דא"ר חייה בשם ר' יוחנן כדי לפרסמו ולהודיע שהוא ראש חדש. ברם הכא מוספי שבת ומוספי ראש חדש מוספי שבת קודמין על שם כל התדיר מחבירו קודם את חבירו. כיצד הוא עושה? שוחט מוספי שבת ואח"כ מוספי ר"ח. **ואומר** עליהן שירו של ראש חדש

הלכה ז משנה יום טוב הראשון של חג היו שם שלשה עשר פרים ואילים שנים ושעיר אחד. נשתיירו שם ארבע עשר כבשים לשמנה משמרות. ביום הראשון ששה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. בשני חמשה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. בשלישי ארבעה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. ברביעי שלשה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. בחמישי שנים מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. בששי אחד מקריב שנים והשאר אחד אחד. בשביעי כולן שווין. בשמיני חזרו לפייס כרגלים. אמרו מי שהיה מקריב פרים היום לא היה מקריב פרים למחר, אלא חוזרין חלילה

גמרא תני כל המשמרות שהיו במקדש היו שונות ומשלשות בפרים חוץ משתים האחרונות שהיו שונות ולא היו משלשות בפרים יש סך הכל 70 פרים, 72=3*24 ,נמצא שתי משמרות האחרונות לא "שילשו" בפרים

ר' לעזר שאל מהו להתחיל מהןב האחרונות לרגל הבא? אמר רבי יוסה מתני' אמרה כן: בשמיני חזרו לפייס כרגלים.אלמא אין נותנין פר למשמר ה23! לא צורכה דילא כהדא דתני בשם ר' נתן דתני ר' נתן שמיני לא היה בו פייס.רק המשיכו כחג על דעתיה דר' נתן מהו להתחיל מהן לרגל הבא?

אמר רבי יוחנן ותני כן: שמיני רגל בפני עצמו. פייס בפני עצמו. ברכה בפני עצמה. קרבן בפני עצמו. רגל- דאמר רבי אבין בשם דבי אחא כולהם כתוב וביום וכאן כתיב ביום ללמדך שהוא רגל בפני עצמו. פייס- א"ר יוסה מתני' אמרה כן בשמיני חזרו לפייס כרגלים. ברכה- אמר אילא, זמן. קרבן- פר אחד איל אחד:

הלכה ח משנה בשלשה פרקים בשנה שלש רגלים היו כל המשמרות שוין באימורי הרגלים. ובחילוק לחם הפנים.

בעצרת אומר לו הי לך מצה הי לך חמץ

משמר שזמנו קבוע הוא מקריב תמידין נדרים ונדבות וכל קרבנות הציבור ומקריב את הכל

י"ט סמוך לשבת בין מלפניה בין מלאחריה

היו כל המשמרות שוין בחילוק לחם הפנים

חל יום אחד להפסיק בינתים,כגון שגמר הרגל ביום ה משמר שזמנו קבוע הוא נוטל עשר חלות, ומחלקין ביניהן הנכנס והיוצא והמתעכב כל כהן שנשאר מרגל נוטל שתים. ובשאר כל ימות השנה, הנכנס נוטל שש. רבי יהודה אומר הנכנס נוטל שבע, והיוצא נוטל חמש. הנכנסין חולקין בצפון והיוצאין בדרום.

בלגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה קבועה וחלונה סתומה:

גמרא כתיב (דברים יח) חלק כחלק יאכלו. יכול אף בשאר כל ימות השנה כן? תלמוד לומר (שם) לבד ממכריו על האבות חוץ ממה שמכרו אבות לבנים את שבתך ואני שבתי.

ובעצרת אומר הילך מצה הילך חמץ. אית תניי תני הילך חמץ הילך מצה. מאן דאמר הילך מצה שהוא חביב. מאן דאמר הילך חמץ שהוא תדיר. אמר רבי לוי כל המשמרות היו נתונות בדרום כשחל יו"ט סמוך לשבת, חלקו כולם בדרום אמר רבי יוסי מתני' אמרה כן חל יום אחד להפסיק בינתים וכו' הא לא"ה, כולם חולקין בדרו'

רבי יודה בן טיטס בשם ר' אחא קרייא מסייע להן תנייא ר' יודא (שמואל א כא) ועתה מה יש תחת ידך חמשה לחם תנה בידי או הנמצא. ואחימלך מן המשמר היוצא היה:

הנכנסין חולקין בצפון ויוצאין בדרום. אמר רבי חנניה בריה דרבי הלל כדי לחלוק כבוד לנכנסין. א"ר יוסי בי רבי בון לא מטעם זה אלא בגין דתנינן כל הנכנסין להר הבית נכנסין דרך ימין ומקיפין ויוצאין דרך שמאל.

בלגה לעולם חולקת בדרום מפני מרים בת בלגה שהמירה דתה והלכה ונישאת לסרדיוט אחד משל מלכות בית יון ובאה וטפחה על גגו של מזבח אמרה לו לוקיס לוקיס אריה אריה (מזבח דומה לאריה) אתה החרבתה נכסיהן של ישראל ולא עמדת להן בשעת דוחקן! וי"א ע"י שהגיע זמנה לעלות ולא עלת, ונכנס ישבב ושימש תחתיה בכהונה גדולה לפיכך בלגה לעולם ביוצא. וישבב בנכנס. ויעקרו אותה ממקומה? ויתנו אחרת תחתיה לית יכיל דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי קשה לפני המקום לעקר שלשלת יוחסין ממקומן. ויעשו אותן עשרים ושלש? לית יכיל דכתיב (דברי הימים א ט) המה יסד דוד ושמואל הראה באמונתם. באומנותם אומנות גדולה היתה שם שאין משמר נוטל ושונה בשדה אחוזה עד שיטול חבירו. א"ר אבהו חישבתים שאין משמר נוטל ושונה בשדה אחוזה עד שיטול חבירו: נניח כי יש בכל שנה 49 שבתות בדיוק (חוץ מיו"ט וכו') .נתחיל משנת א': בשנת א' שימש בר"ה משמר א. ר"ה שנת ב, שימש משמר ב.... שנת כ"ה שימש משמר א וכו' וכו' שנת מ"ט=יובל שימש משמר א. ומתחילין עוד הפעם: ר"ה שנת א שימש משמר ב.....ר"ה שנת מ"ט=יובל שימש משמר ב.........כ"ן

וטבעתה קבועה. רבי בא בשם רב יהודה טבעות עשו להן רחבות מלמעלן וצרות מלמטן.

וחלונה סתומה. שלא העמידו אותה על סכיניהן. כהיא דתנינן תמן: הוא היה נקרא בית החלופות ששם היו גונזין את הסכינין:

בס"ד גמרתי כ"ו תשרי תשע"א

נגמר בס"ד ליל הושענא רבה תשעה פה בסוכה ברחמי ד' המרובים ובס"ד ד וישלח טז כסלוו תשפא

בצלאל

פירוש קצר על ירושלמי ביצה

חזר והוגה שנית ונשלם בס"ד ע"ש ויקהל תשעד כא אדר ראשון כ"מ שתמצא כזה# תדע שיש קצת/הרבה ## קושי. נעזרתי הרבה בספר שערי תורת א"י ע"י הרב רבינוביץ.

מפוסק ומקווקוו היטב חזר והוגה אייר תשעה כסלוו תשפ ושוב נגמרה בס"ד עש"ק חיי תשפב

מסכת ביצה פרק א

הלכה א משנה ביצה שנולדה ביום טוב, בית שמאי אומרים תיאכל ובית הלל אומרים לא תיאכל:

גמרא מה טעמון דבית שמאי? מוכנת היא על גב אמה. מה טעמון דבית הלל? נעשית כמוקצה שיבש ולא ידע בו.אינו יודע מתי תלד אילו מוקצה שיבש ולא ידע בו שמא אינו אסור?!

והא תני השוחט את התרנגולת ומצא בתוכה בצים אף על פי גמורות הרי אלו מותרות!! ר' חנניה ורבי מנא חד אמר לא דומה טעם אכילתה מבפנים לטעם אכילתה מבחוץ.נמצא יש "גמר" כשיצא לחוץ וחורנה אמר שאינה נגמרת לאפרוח עד שתצא לחוץ.

מה הן בחלב? נאמר, אם היו מעורות לגידים אסורות ואם לאו מותרות.

הכל מודין בביצה שיצא רובה מערב יום טוב שהיא נאכלת ביום טוב, מה פליגין? בשיצא מיעוטה, בית שמאי אומרים תיאכל ובית הלל אומרים לא תיאכל. כשם שהיא אסור לאכל כך היא אסור לטלטל. נתערבה אחת במאה או אחת באלף כולן אסורות. מה? כמאן דאמר ספק הכן אסור, ספק "מוקצה" אסור ברם כמאן דאמר ספק הכן מותר?

מודה הוא הכא שהוא אסור. נשרין- ספק מהיום נשרו, ספק מאתמול נשרו. ברם הכא יש כאן אחת לאסור והיא מוכחת על כולן.

אחרים אומרים משם ר' לעזר תיאכל היא ואמה. מהו תאכל היא ואמה? אם היתה אמה מוכנת לשחיטה תהא מותרת, ואם לאו אסורה. ואין כל התרנגולים מוכנין לשחיטה? הא איירי בשוחטה! א"ר בא תיאכל בהכינה של אמה! נשחטה איגלאי מילתא דלשחיטה עומדת...

עגל שנולד בי"ט מותר שהוא מתיר עצמו לשחיטההואיל "ומתיר עצמו", ניתרת איסור "מוקצה" רבי זעירא בעי מעתה מדברית תהא מותרת שהיא מתרת עצמה בשחיטה!! צבייה תהא מותרת שהיא מתרת עצמה בשחיטה!! חזר ר' זעירה ואמר עגל מאתמול הוא גומר,כבר נגמרה במעי אמו מאתמול ברם הכא בו ביום נגמרה, בו ביום נולדה. א"ר בא אתייא כמאן דאמר הבהמה יולדת לחדשים מקוטעין, ברם כמאן דאמר בהמה יולדת לחדשים מסויימין הגע עצמך שסיים אימתי עלה עליה זכר!!ליתסר בכה"ג!!

גוזל שנולד ביום טוב מותר שהוא מתיר עצמו בשחיטה. לא כן תני ביצים שריקמו, גוזלים שלא העלו עליהן כנפים אסורין

משום שקץ [ואין לוקין עליהם משום נבלה] ואמר רבי חגי ואפילו שחטן!! א"ר אבון תיפתר באילין דנפקין וכנפיהון עליהן

רבי אבהו בשם רבי יוסי בי רבי חנינה שאיל, כל שתשמישו ביום, מוליד ביום. בלילה, מוליד בלילה. התיבון הרי התרנגולת הרי אין תשמישה אלא ביום והיא יולדת בין ביום בין בלילה!! א"ר אבון שנייא היא שכן היא יולדת בלא זכר

רבי זעירא בשם גידול עגל שנולד מן הטריפה ביום טוב מותר. נעשה כדבר מוכן טמון בדבר שאינו מוכן.

תמן תנינן עדיות5:1 ביצת נבילה אם יש בה כיוצא בה נמכרת בשוק מותרת ואם לאו אסורה כדברי ב"ש. וב"ה אוסרין. מה טעמא דבית שמאי? גמורה הייתה עד שלא תתנבל. מעתה אפילו אין כיוצא בה נמכרת בשוק תהא מותרת? אם אומר את כן, נמצאת מתיר שלל של ביציםדהוי ממש גופה (נבילה)

ובית שמאי כמשנה האחרונה וב"ה כמשנה הראשונה?! דא"ר חייה בר בא בשם רבי יוחנן: בראשונה היו אומרים אין מעמידין לא בקיבת הנבלה דחשיב כגופה ולא בקיבת העכו"ם. חזרו לומר מעמידין בקיבת הנבילה ואין מעמידין בקיבת העכו"ם.

[ר' יוסי בי רבי בין אמר שמואל בר אבא בעי, מה, כר"א? דרבי ליעזר אמר סתם מחשבת עכו"ם לעכו"ם?

רבי יסה בשם רבי יוחנן הכין: בראשונה היו אומרים אין מעמידין לא בקיבת הנבילה ולא בקיבת העכו"ם, וחזרו לומר מעמידין בין בקיבת הנבילה ב י ן ב ק י ב ת העכו"ם.

א"ר יוסי לשון מתניתא מסייעה לרבי חייא בר בא: קיבת העכו"ם וקיבת הנבילה אסורה כמשנה ראשונה, כשירה שינקה מן הטריפה ק י ב ת ה א ס ו ר ה כמשנה אחרונה, וכן קיבת גוי, יש לחשוש שינקה מן הטמאה וטריפה שינקה מן הכשירה קיבתה מותרת כמשנה אחרונה]

אפילו דיסברון ב"ה כמשנה האחרונה, ביצה גידולי גופה,ע"כ אסרו ב"ה ביצת נבילה קיבה ממקום אחר באת. ואתיא כהיא דאמר רבי יוסה בי רבי בון בשם רבי יוחנן מעשה בבניו של יהודה בן שמועיי שביקעו להם זאבים יותר משלש מאות צאן ובא מעשה לפני חכמים והותרו קיבותיהם. אמרו, ביצה גידולי גופה, קיבה ממקום אחר באת

נולדה ביום טוב תיאכל בשבת, ובשבת תיאכל ביום טוב. רבי יודה אמר משם ר' ליעזר היא המחלוקת, בית שמאי אומרים תיאכל, וב"ה אומרים לא תיאכל. רבי חנינה הורי לציפוראיי בספחי חרדל לקולא (שביעית9:1) ובביצה כרבי יודה לחומרא(נולד בזה, אסורה בזה) עאל רבי יוחנן ודרש להון כרבנן דהכא וכרבנן דתמן בדיוק להיפך!

רבי אבא בר זמינא בשם רבי יוצדק: מן קומי אילין תרתין מילייא נחת רבי יוחנן מן ציפורין לטיברייא מפני שני דברים אלו ירד ריו"ח... אמר, מה איתיתון לי ההן סבא? (ר' יוחנן) דאנא שרי והוא אסר, ואסר והוא שרי!

א"ר בא אתא עובדא קומי רבי יסא ובעא מיעבד כרבי יוחנן להקל בביצה כד שמע דרב ורבי חנינה תרויהון פליגין, שרע מינה נטה מלעשות כן

דאיתפלגון: שירי פתילה שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת, מהו להדליקם ביו"ט? רב ורבי חנינה תריהון אמרין אסור, ורבי יוחנן אמר מותר. א"ר מנא קומי רבי יודן מה אכפן לה פתילה גבי ביצה? איך מדמין זל"ז? (דילמא פתילה חמור) מן דאנן חמיי רבנן מדמיי לה, הדא אמרה היא הדא היא הדא.

משם ארבעה זקנים אמרו: הנאכל עירובו

תחומין בראשון, הרי הוא כבני עירו בשני.דשבת ויו"ט, ב קדושות הן רב הונה בשם רב הלכה כארבעה זקנים. רב חסדא בעי, מחלפה שטתיה דרב, תמן הוא עבד לה שתי קדושות, והכא הוא עבד לה קדושה אחת!! דאיתפלגון שירי פתילה שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת מהו להדליקם ביום טוב? רב ור' חנינה תרויהון אמרין אסור ורבי יוחנן אמר מותר!! קשיא. [וא"ר מנא קומי רבי יודן מה אפכן לה פתילה גבי ביצה א"ל מן מה דאנן חמיי רבנן מדמי לה הדא אמרה היא הדא היא הדא]

הכל מודין בנשרין נשרו בשבת, אסורין ביו"ט שהן אסורין. רבי בון בר חייה בעא קומי ר' זעירה מה בין נשרין מה בין בצים? אילו נשרין, באימותיהן כשהם על האילן שמא אינן אסורין?! אילו בצים באימותיהן שמא אינן מותרות?! מעתה, נולדה בי"ט תיאכל בשבת, בשבת לא תיאכל בי"ט! א"ל וכיני?! לא דייך שהחמרתה עליה שאם נולדה ביום טוב לא תיאכל ביום טוב, בשבת לא תיאכל בשבת, אלא שאת מבקש להחמיר עליה שאם נולדה בשבת לא תיאכל ביום טוב?!

רבי ירמיה בעי, עיטורי סוכה מה הן? חזר רבי ירמיה ואמר כל שבעה הן בטילין על גב סוכה. מיכן והילך בהכינן הן. אמר רבי יוסה כל שבעה, קדושת סוכה חל עליהן. מיכן והילך קדושת יום טוב שמיני עצרת עליהן.# מה אתא מישאול, יום טוב שחל להיות ערב שבת כמ"ד שתי קדושות הן: יש לשאול אים שמיני חל בע"ש—אי אסור גם בשבת (למ"ד קדו' אחת, וודאי דאסור) [ומיבעי לן אי דמי לביצה או לנשרין]

הלכה ב משנה ב"ש אומרים: שאור כזית וחמץ ככותבת. ובית הלל אומרים: זה וזה בכזית:

גמרא #רבי זריקן בשם רבי יוסי בן חנינה: ל"ש אלא לביעורו הא לאכילה כזית. גם לב"ש רבי אבהו בשם רבי יוחנן בין לביעורו בין לאכילה כותבת. קם רבי מנא עם רבי חזקיה א"ל מן הן שמע רב הדא מילתא? א"ל מן ר' אבהו. א"ל ואנן אמרין רבי אבהו בשם רבי יוחנן: בין לביעורו בין לאכילה כותבת אבל היה קשיא לן... דילא כן, ניתני שלשים ושבע כריתות בתורה: לב"ש שיעור אכילת חמץ (כרת) בככותבת ושאור בכ ז י ת !

הלכה ג משנה השוחט חיה ועוף בי"ט, ב"ש אומרים יחפור בדקר ויכסה. וב"ה אומרים לא ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן. ומודין שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה.

שאפר=ואפר הכירה מוכן:

גמרא ר' חייה בשם רבי יוחנן המבשל נבילה ביום טוב אינו לוקה. שהותר מכלל בישול ביום טוב. רבי שמעון בן לקיש אומר לוקה. שלא הותר מכלל בישול אלא לאכילה בלבד. התיב רבי בא בר ממל על הדא דרבי יוחנן, מעתה החורש ביום טוב אינו לוקה, שהותר מכלל חרישה ביום טוב!! יחפור בדקר ויכסה! רבי יוסה בשם רבי אילא: לא הותרה חרישה כדרכה. רבי שמי אמר קומי רבי יוסה, בשם רבי אחא בשם רבי אילא, דר"ש היא (משנתינו שמתיר חרישה) דר"ש אמר עד שיהא לו צורך בגופו של דבר וכשמכסה לצורך מצווה, הוי מלשאצ"ל, ולא מצינו שהותרה.

קם רבי יוסה עם ר' אחא, א"ל אתה אמרתה הדא מילתא? "הא מני ר"ש היא" לא כן אמר ר' יוחנן דברי ר"מ: עשרים וארבעה דברים מקולי ב"ש ומחומרי בית הלל וזה א' מהןמתניתין נאמר, עשרים ושלשה דלר"מ, סמי מכאן מתני'!!

אלא ר"מ ור"ש שניהן אמרו דבר אחד. לא כן סברנן מימר רבי יוסה ור"ש שניהן

אמרו דבר אחד.שבת2:5 נימר ר"מ ור' יוסה ור"ש שלשתם אמרו דבר אחד!! [אלא מילין דצריכן לרבנן פשיטן לכון. פשיטן לרבנן צריכן לכון??? מה שנצרך לבני א"י פשוט לבני בבל....]

קצר לצורך עשבים חייב משום קוצר ואינו חייב משום שהוא מייפה את הקרקע. מלשאצ"ל פטור לא צורכה די לא, קצר לייפות את הקרקע מהו שיהא חייב משם קוצר, ומשם שהוא מייפה את הקרקע? שהרי רוצה גם באוכל הדא דתימר כר"ש, ברם כרבנן מ"מ הרי חרש ומכל מקום הרי קצר

אמר רבי מנא מיליהון דרבנן מסייען לרבי אחא. דא"ר חייה בשם רבי יוחנן דג שסחטו אם לגופו פטור אם להוציא ציר הרי זה חייב. אלמא ריו"ח כר"ש ס"ל! הדא דתימר כר"ש, ברם כרבנן מ"מ הרי סחט ומ"מ הרי הוציא ציר

רב אבון בשם רבנן דתמן זאת אומרת שאין אפר הכירה מוכן אלא למצוה לא לצואה דספק אתי א"ר מנא בשלא הכינו, אבל אם הכינו לצואה מכסין בו צואה ומצוה. ואתייא כהיא דא"ר שמי דרש רבי אחא בשם רב יהודה הכינו למצוה מכסין בו מצוה. צואה מכסין בו צואה ומצווה

רבי יוסה בי רבי בון אמר איתפלגון רבי זירא ורבי אבא בר יוסף: חד אמר יש הכן לצואה, וחורנה אמר אין הכן לצואה. כיון שספק הוא אים יבא, לא מהני הכן מתיב מאן דאמר אין הכן למ"ד יש הכן, ויכסה בו את הכוי!! א"ל כוי דרך בני אדם לטעות בו שמא יתירו את חלבו--כחיה צואה אין דרך בני אדם לטעות בה, אם אומר את כן, אף הוא חופר בדקר ומכסה

ותני כן: הביא עפר לטוח את גגו, סיד לסוד את ביתו, מכסין בו. אית תניי תני אין מכסין. ר' יוסה בי ר' בון בשם רב חסדא מ"ד מכסין, לשעבר כבר שחט מ"ד אין מכסין, בבא לישאל בתחילה.

תני רבי יוסי אומר: כוי אין מכסין את דמו מפני שהוא ספק. מה אם מילה שוודייה דוחה את השבת, אין ספיקה דוחה את יום טוב. כיסוי הדם שאין וודייו דוחה את השבת, דין הוא שלא ידחה ספיקו את יום טוב!!

ומותר לשחוט בשבת?! ואיך תאמר "כיסוי שאין וודאה...."

ר' יוסה אמר לה סתם, ר' יוסה בי ר' בון בשם ר"י: בשוחט לחולה.

אמרו לו: והרי שופר שבגבולים יוכיח שאין וודייו דוחה שבת והרי ספיקו דוחה י"ט!! מה ספק יש שם, יום חול הוא יתקע י"ט הוא יתקע!!

רבי חנינה בשם ר' אחא באנדרוגינס שתקע יוכיח שספקה דוחה יו"ט!! ותני כן: אנדרוגינס מוציא את מינו ואינו מוציא את שאינו מינו. טומטום אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו.

ר' יוסה בעי, אם באנדרוגינוס שתקע, בדא דתני אין לו תשובה הרי פירכא טובה היא!!

א"ר אבין זה אחד מד' דברים שהיה ר' חייה גדול אומר אין להן תשובה והשיב ר' לעזר בנו של ר' לעזר הקפר. מה אם מילה שאין ספיקה דוחה את י"ט, שאין וודייה דוחה את לילי יום טוב. תאמר בכיסוי הדם שוודייו דוחה את לילי י"ט, הואיל וודייו דוחה את לילי י"ט דין הוא שידחה ספיקו את יום טוב!! וקמת, כמה דצרכת לרבנן קדמאיי וקשת בידיהון, כן צרכת לרבנן אחרא וקשת בידיהון

על דעתיה דר' אחא אנדרוגינס מוציא את מינו בתחילה ע"כ איכא למיפרך על דעתיה דרבי יוסי לשעבר:אה"ן אסור לכתחילה לתקוע

ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה שאפר הכירה מוכן: הדא דאת אמר באפר שהוסק מערב יום טוב אבל באפר שהוסק ביום טוב לא. בד"א? בשלא שחט, אבל אם שחט מוטב שיטול מאפר שהוסק ביום טוב ואל יחפור בדקר ויכסה.

חברייא אמרין יחפור בדקר שמצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה. על דעתיה דר' יונה דו אמר מצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה אף על פי שאינה כתובה בצידה ניחא. על דעתיה דרבי יוסי דו אמר הואיל ואין מצות עשה דוחה בלא תעשה אלא א"כ היתה כתובה בצידה כגון כלאים בצצית מכיון שהתחיל במצוה אומר לו מרק.

ר' זעירה בעי, קערה שחקקה קוף מהו? ר' יוסה בי ר' בון אמר איתפלגון ר' זעירה ורב המנונא אמר אסור. וחרנה אמר מותר. מ"ד אסור נעשה כמוקצה שיבש ולא ידע בו. מ"ד מותר נעשה כטבל שתיקנו שוגג. מ"ד אסור מהו לשתמש על גב מקומה? לישב עליה כך אנו אומרים אסור לשתמש על גבי קרקע?!

הלכה ד משנה ב"ש אומרים אין מוליכין את הסולם משובך לשובך אבל מטהו מחלון לחלון. וב"ה מתירין.

ב"ש אומרים לא יטול אלא אם כן נענע מבעוד יום. וב"ה אומרים עומד ואומר זה וזה אני נוטל:

גמרא יהודה בר' חייה נפק לברא שאלון ליה סולם של עלייה מהו? אמר לון שרי. כד דאתא גבי אבוה א"ל מה מעשה בא לידיך? אמר היתרתי להן סולם של עלייה. ואקים תניי קומוי ותנא: במה דברים אמורים? בסולם של שובך אבל בסולם של עלייה אסור. מה בין סולם של שובך מה בין סולם של עלייה? אמר רבי יעקב בר אחא: סולם של שובך אם עשה הוא מלאכתו מאתמול, כחושין הן. שמא ימצאם כחושין למחר ביום טוב סולם של עלייה יכול הוא לעשות מלאכתו מאתמול!! א"ר יוסה בי ר' בון סולם של שובך יכול הוא לעמוד עליו ולעשות מלאכתו, ורואים שאינו עושהו לצורך איסור סולם של עלייה אינו יכול לעמוד עליו ולעשות מלאכתו

סולם של שובך שהוא עולה בו לעלייה? סולם של עלייה שהוא עולה בו לשובך?

בית שמאי אומרים לא יטול אלא אם כן ניענע מבעוד יום: מחלפה שיטתון דבית שמאי, דתנינן תמן ועוד א"ר אליעזר עומד הוא אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית ואומר מיכן אני אוכל למחר. ורבי ליעזר לאו שמותי אלמא בדבור סגי! הוא?! חומר הוא בדבר שיש בו רוח חיים:

ב"ה אומרים עומד ואומר זה וזה אני נוטל. מחלפה שיטתון דרבנן דתנינן תמן וחכמים אומרים עד שירשום ויאמר מיכן ועד כאן והכא אינון אמרין הכן!! עוד אינון אית להון חומר הוא בדבר שיש בו רוח חיים?! והא איפכא קאמר!!

א"ר יוסה בי רבי בון: לוי מקש על שובכה ואמר יזכה לי שובכי למחר:

הלכה ה משנה זימן שחורים ומצא לבנים, לבנים ומצא שחורים, שנים ומצא שלשה אסורין, שלשה ומצא שנים מותרין. בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורין, ואם אין שם אלא הם הרי אלו מותרין:

גמרא

תמן תנינן האומר לבנו "מעשר שני בזוית זו", ומצא בזוית אחרת - הרי אלו חולין.

"היה שם מנה", ומצא מאתים - השאר חולין.

"מאתים", ומצא מנה - הכל מעשר:

מתניתא דרבי. דתני: מאתים ומצא

מנה, מנה מונח ומנה מוטל דברי רבי. וחכמים אומרים חולין

רבי יעקב בר אחא בשם ר' יסא דרבי היא משנתינו בביצה דתני מאתים ומצא מנה, מנה מונח ומנה מוטל, דברי רבי. וחכ"א חולין. חזר ואמר דברי הכל היא שנייא בגוזלים שדרכן לפרוח. והא תני רבי חלפתא בר שאול הוא הדבר בגוזלים הוא הדבר בבצים! הוי דרבי היא. הא לחכמים, הנך שנים, אחריני נינהו

א"ר יוסה תמן אביו הניח, ובנו מצא.ואינו ברור לו רק ע"פ אביו—ע"כ מצא רק מנה, אמרו חכמים חולין ברם הכא הוא הניח הוא מצא מודו חכמים לרבי דשריא. ר' בא בר כהן אמר קומי רבי יסה בשם רבי אחא הורי רבי בא בר זבדא במעשר שני כהדא דרבי.

א"ר יודן הדא דאת אמר בתוך הקן ומצא לפני הקן בשהיו שם שתי קינים אבל אם אין שם אלא קן אחד, לא בדא. והא תנינן אם אין שם אלא הן הרי אלו מותרין!! מאי קמ"ל מתניתין הוא! אמר ר' יוסי בר בון בשאין שם אלא גוזל אחד בלבד.

כלומר כולה מתני' איירי בשני קנים---ואפ"ה שרינן כשאין שם רק ג ו ז ל א ח ד לפני הקן שהכין....ורישא איירי כשיש גם גוזל בקן השני [שלא הכין]

הלכה ו משנה ב"ש אומרים אין נוטלין את העלי לקצב עליו בשר ובית הלל מתירין

ב"ש אומרים אין נותנין את העור לפני הדריסה ולא יגביהנו אלא א"כ יש עליו בשר וב"ה מתירין

ב"ש אומר אין מסלקין את התריסין בי"ט ובית הלל מתירין אף להחזיר:

שמואל אמר המלחם את התריסיןhe who inserts the shutters חייב משום בונה. וקשיא דבר שאילו עשאו בשבת חייב חטאת ב"ה מתירין אף להחזיר?! רבי חנניה בשם רבי יוחנן התירו סופו מפני תחילתו שאם אומר את לו שלא יחזיר אף הוא אינו פותח. ולא יפתח! אף הוא ממעט בשמחת יום טוב. א"ר אחא מחזיר, ובלבד שלא יחזיר כל צורכו.

א"ר יוסי בי רבי בון כשאין שם פתחהתירו לסלק התריסין אבל יש שם פתח משתמש דרך הפתח:

הא שלא לקצב עליו בשר אסור. הדא היא דאמר ר' חיננה בר שלמיה בשם רב מודין חכמים לרבי נחמיה בזיירה ומזורה ובוכנה. בזיירה- דו עצר ביה.press tub ומזורה- דו חבט ביה.beating ובוכנה- דו כתת ביה:כל אלו מקפיד עליהן

ב"ש אומרים אין נותנין את העור: שוין שלא יגרדנו.

מה אנן קיימין? אם במחובר לו כגופו הוא! אם בפרוש הדא היא דאמר ר' יעקב בר אחא חיננא קרתחייה בשם ר' הושעיה דיסיקיא שיש בתוכה מעות נותן עליה ככר ומטלטלה

כהדא אנטיכיa receptacle for vessels נפלת על ר' ירמיה בשובתא וחשבון עליה חשבו לעשות בו איזה דבר ורימינהand they lifted it לא שהלכה כרבי הושעיה, אלא בגין רבי ירמיה דלא יסכן:

שוין שלא ימלחנו. תני אבל הוא מולח עליו,על העור בשר לצלי

חברייא בשם רב מולח הוא אדם דבר מרובה אע"פ שאינו יכול לוכל ממנו אלא דבר ממועט. ר' אחא בשם רב מולח ומערים מולח ומערים. מלח הכא, ומלח הכא, עד דו מלח כוליה:

הלכה ז משנה ב"ש אומרים אין מוציאין לא את הקטן ולא את הלולב ולא את ספר תורה לר"ה וב"ה מתירין:

גמרא הא גדול אסור. ר' שמואל בריה דר' יוסה בי ר' בון אמר אפילו גדול מותר, ולײדא מילה תנינן קטן בא להודיעך כוחן של ב"ש עד איכן היו מחמירין.

שמואל מיטען מערס לערסהיו נושאין אותו משכונה לשכונה א"ר זעירה קומי רבי יוסה נאמר, דהוה אסתניס, א"ל ברי הוה מיני ומינן!

תני רבי ישמעאל בי רבי אומר אבנים שישבנו עליהן בנערותינו עשו עמנו מלחמה בזקנותינו, ר' יונה מפקד לחברייא לא תיתבון לכון על מסטובייתא ברייתא דסדרה דבר עולאעל איצטבאות החיצונות של ביהכ"ן דאינון צנינןשהם קרות

רב מפקד לתלמידוי לא תיתבון לכון על טבלה ברייתא דסדרה דאסי דאינון צנינין

ר' אבהו הוה נחת מסחי בהדין דימוסין דטיברי' והוה מיסתמיך על תרין גוחייןנערים שרעין וזקפיןנפלו, ור' אבהו הקימם! שרעין וזקפין. אמרין ליה מהו הכין?מה צורך יש בנו... אמר לון שימרתי כחי לזיקנותי!

רב הונה לא נחת לבית וועדא,ביו"ט, כי אסור לשאת אותו בכסא רב קטינא שאיל, לא כן תני מטלטלין את האיסתניסין!

רב חונה הורי לריש גלותא לצאת בכסא. רב חסדא בעי, לא כן תני אין יוצאין בכסא אחד אנשים ואחד נשים, אפילו תלמיד חכם אינו טועה בדבר הזה ורב חונה טעי?!

רבי ירמיה הורי לבר גירנטי אסיארופא מיטענה בסדינאטוענין אותו בסדין(על כסא) מיעול מבקרא ביישייא בשובתא.לבקר חולים בשבת מיישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי מיטעון בסדינא מיעול מידרוש בציבורא בשובתא. אמר ר' זריקן לרבי זעירה כד תיעול לדרומא את שאיל לה, אשתאלת לרבי סימון אמר לון ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי לא סוף דבר שצורך לרבים בו אלא "שמא" יצרכו לו הרבים. {דלמא=מעשה רבי ליעזר ור' אבא מרי ורבי מתניה הורי מפי פיתא לארסקינס בשובתאהתיר לאפות הפת בשבת לגנרל רומי, שמא יצטרכו לו (במקו' פיקו"ן) שמא יצרכו לו הרבים.}

תאני ולא את המפתח. בית הלל מתירין. ואמר רב הושעיה בר רב יצחק הדא דאת אמר במפתח של אוכלין, אבל במפתח של כלים לא בדא. והא ר' אבהו יתיב ומתני ומפתחא דפלמנטרין בידיה!!מפתח של chest פלפלין הוה ליה בגווה:

הלכה ח משנה ב"ש אומרים אין מוליכין חלה ומתנות=זרוע לחיים וקיבה לכהן בי"ט, בין שהורמו מאמש בין שהורמו מהיום. וב"ה מתירין.

אמרו ב"ש: גזירה שוה חלה ומתנות מתנה לכהן, ותרומה מתנה לכהן, כשם שאין מוליכין את התרומה כך לא יוליכו את המתנות! אמרו להן ב"ה לא אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה. תאמר במתנות שזכאי בהרמתן:כיון שנשחטו/נילוש היום

גמרא תני א"ר יודה לא נחלקו ב"ש וב"ה שמוליכין את המתנות שהורמו בי"ט. ואת המתנות שהורמו מערב יום טוב עם המתנות שהורמו ביום טוב. על מה נחלקו? על המתנות שהורמו מערב יום טוב לעצמן, שבית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין

וקשייא על דב"ה תרומה אינו זכאי בהרמתה?! הגע עצמך שיש עליה תניי!!יכול להתנות מעיו"ט, וביו"ט מפריש זו מפני זו.גזרו זו מפני זו

ולמה תנינן חלה? מפני חלה שהורמה בי"ט. כהדא דתני הלש עיסה ביו"ט מפריש חלתה בי"ט. לשה מערב יו"ט ושכח להפריש חלתה, אסור לטלטלה ואצ"ל ליטול ממנה.

"עירס" לא אמר אלא "לש" אבל עירס

לא.אסור להפריש ביו"ט אמר רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה תיפתר בעיסה טמאה שאינו מפריש חלתה אלא בסוף.אחר הגלגול אמר ר' יוסה בי רבי בון בדין היה בעיסה טהורה שלא יפריש חלתה אלא בסוף, תקנה תיקנו בה שיפרישנה תחילהתיכף כשעירס שלא תיטמא העיסה

אין אופין פת עבה ביו"ט.....מתניתא ביום טוב של פסחמשום חימוץ אבל בעצרת ובחג מותר. רבי יוסה בי רבי בון רבי חונה בשם רבי אחא אפילו בעצרת ובחג אסור על שם (שמות יב) וכל מלאכה לא יעשה בהם:

הלכה ט משנה ב"ש אומרים תבלין, נידוכין במדוך של עץ. והמלח, בפך ובעץ הפרור. וב"ה אומר תבלין נידוכין כדרכן במדוך של אבן, והמלח, במדוך של עץ:

גמרא וידוך מאתמול? חברייא בשם רבי יוחנן שטעמן מר. ר' זעירה בשם ר' יוחנן שטעמן פג

שמואל שחק על סיטרא דמדוכתא על "צד" המדוכה (לעשות שינוי) רב אמר כל הנידוכין נידוכין כדרכן. רב חונה ר' ירמיה ר' אימי בשם רבי יוחנן: השום והשחליים והחרדל נידוכין כדרכן.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן העושה אלונתין בשבת חייב משום מרקח. הא ביום טוב מותר. רבי חזקיה בשם רבי ירמיה העושה אלונתין ביום טוב אסור משם מרקח=מעשה רוקח=טוחן יצחק דיהבא שאל לרבי יוחנן מהו מישחוק קונדיטון ביומא טבא א"ל שרי, וייב=והב לי לי ואנא שתיא!

רבי אבהו בשם ר' יהושע בן לוי שרי. ר' זעירא בעא קומי רבי אבהו מאן דעביד טבאות, לא שחיק ליה מאיתמל? א"ל איןמי שרוצה להחמיר ישחק מעיו"ט מחלפה שיטתיה דרבי אבהו הכא הוא אמר שרי והכא הוא אמר אסור! אלא בגין דרבי אבהו ידע דר' זעירה מחמר, ואינון מחמרים, בגין כן הוא עבד דכוותהון

אית דבעי מימר הכין א"ל: מאן דבעי דייאשיהא טב לא שחק ליה מן דאיתמלמי שרוצה יין טוב, אינו שוחק מאתמול

ר' זעירה שאל לקלה דרומה עבדיה דרבי יודן נשייא, שחק הוא מרקח קונדיטון ביומא טבא? שאל עבד של ר"י, אים הוא שוחק ביו"ט א"ל אין! וכל מיני סיקריקין all kinds of sausages

והמלח...ר' יצחק ר' לעזר בשם רבי אימי אבוי דרבי אבודמא דציפורי: מה פליגין ליתן לקדירה, הא לצלי מותר ן

ר' נחום א"ר שמואל בר אבא בעי, הדא אטריתא noodles ליבש אסור, לקדירה מותר,אים רוצה לבשלן מיד על יד על יד צריכה:קצת היום וקצת למחר

הלכה י משנה הבורר קטנית בי"ט, בית שמאי אומרים: בורר אוכל,בסגו"ל ואוכל.בציר"ה וב"ה אומרים בורר כדרכופסולת מתוך אוכל בחיקו ובתמחוי, אבל לא בטבלה ולא בנפה ולא בכברה. ר"ג אומר: אף מדיח ושולה:

גמרא ר' יונה בעי, עשה כן בשבתבורר אוכל מתוך פסולת על דב"ש מהו שיהא חייב? א"ל ר' יוסה ולמה לא! אילו עשה כן בשבת על דב"ה שמא אינו חייב? והכא חייב! א"ר מנא יאות א"ר יונה אבא, לא אתייא אלא על דבית שמאי. לב"ה? הותר מכלל ברירה ביום טוב ולא הותר מכלל ברירה בשבתשמא לב"ש לא הותרה ברירה כלל ביו"ט (ומתיר רק באופן דגם בשבת פטור)

ברר אוכלים מתוך אוכליםלאחר זמן חזקיה אמר חייב ור' יוחנן אמר פטור. מתניתא פליגא על חזקיה בורר ואוכל, ובורר ומניח על השולחן. ר' בון בר חייה בשם ר' שמואל בר רב יצחק תיפתר כשהיו אורחים

אוכלים ראשונה ראשונה.

והא תני: ובלבד שלא יבור את כל אותו המין. [בבורר אוכל מתוך פסולת איירי] אם עשה כן ב ש ב ת ח י י ב. על דעתיה דר' יוחנן שכן הבורר כדרכו במקום אחר חייב .סיפא איירי בבורר פסולת מתוך אוכל

על דעתיה דחזקיה אפילו עיגולין מן גו עיגולין ואפי' רימונים מן גו רימונים. אין כיני אפי' בני נש מן גו בני נש!

מיי כדון? כל עמא מודיי להדא דרבי אימי דרבי אימי הוה ליה אורחין אפיק קומיהון תורמוסין ופסיליין.lupines & inferior beans אמר לון הבון דעתיכון דאתון מיכול קיסייא בסופא.תנו דעתכם לאכול הפסולת לבסוף

תני אין בוררין לא טוחנין ולא מרקידין. הבורר הטוחן המרקיד בשבת נסקל. ביום טוב סופג את הארבעים. והא תנינן בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי. א"ר חנינא ענתונייא דרבן גמליאל היא. דרבן גמליאל אומר אף מדיח ושולה. והא תנינן של בית רבן גמליאל היו שוחקים את הפילפלים בריחיים שלהן. מותר לטחון ואסור לבור?!כיון שהות' טחנה ביו"ט, הות' גם ברירה

ר' יוסי בשם רבי אילא לא הותרה טחינה כדרכה.

ומנין שאין בוררין ולא טוחנין ולא מרקידין?ביו"ט רבי אחא בשם רבי שמעון בן לקיש (שמות יב) כל מלאכה לא יעשו בהם עד ושמרתם את המצות.=שעת לישה

רבי יוסה בעי, כלום למדו לתבשיל אלא מיכן.??איסור שיהוי תבשיל ע"ג כירה שא"ג וקטומה [עיין מכילתא דרשב"י] ר' יוסה לא אמר כן. אלא ר' יוסה בשם רבי שמעון בן לקיש (שם) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. עד ושמרתם את המצות.

תני חזקיה ופליג: אך. הוא. לבדו. הרי אלו מיעוטין שלא לקצור ולא לטחון ולא להרקיד ביום טוב.

רבי זעירא רב חייה בר אשי בשם שמואל: המשמר חייב משום בורר. אמר רבי זעירא לא מסתברא דלא=אלא משום מרקד. רבי יונה ורבי יוסה תריהון אמרין בקדמיתא הוינן אמרין יאות אמר רבי זעירא. ומה המרקד קמח מלמטן וסולת מלמעלן. אף המשמר יין מלמטן ושמרין מלמעלן. ולא הוינן אמרין כלום. למה? שהותר מכלל ברירה, הותר מכלל שימור. הותר מכלל ברירה: בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי. והותר מכלל שימור: אף נותנין לתלויה ביום טוב. ולא הותר מכלל הרקדה: דמר רבי חנינא בן יסא בשם רב יהודה: אין שונין את הקמח, אבל מרקידין ל א ח ו ר י הנפה. אין תימר משום מרקד הוא, יהא אסור!אים משמר תולדה דמרקד, יהא אסור ביו"ט!

[א"ר יוסי בי רבי בון ודלא כרבי יודה. דתני בשם ר' יודה: אף במכשירי אוכל נפש התירו] .וה"ה ריקוד כדרכו.

בעייא דא מילתא: מהו ל ש נ ו ת את הקמח לאחורי הנפה כרבנן?שמא לא התירו, שאין בו צורך כ"כ

הלכה יא משנה בית שמאי אומר: אין משלחין ביום טוב אלא מנות. ובית הלל אומרין: משלחין בהמה חיה ועוף חיין ושחוטין

משלחין יינות ושמנים וסלתים אבל לא תבואה ר"ש מתיר בתבואה:

גמרא וקשיא על דב"ש, ירק גדולה מותר לשלחה גדי קטן אסור לשלחו?! א"ר יודן לא מסתברא אלא בטוענו אבל אם היה מושכו והולך, מה בין מושכו להוליכו, מה בין מושכו להשקותו!

ר' הושעיה רבה אמר לר' יודן נשייא שמעית מאביך תרנגולת מותר לטלטלה. מהָ? אם היתה מוכנת לשחיטה מותרת ואם לאו אסורה? לכן צריכה אפי' אינה מוכנת.אפי' עומדת לגדל שרי אמרה לו בלחישה. א"ל למה את אומרה לי בלחישה? א"ל כשם ששמעתיה בלחישה כך אני אומרה לך בלחישה

תני משלחין חטים שהן מאכל עסיסיות.pounded wheat פול שהוא מאכל לדיות.שם אומה שעורים שהן מאכל בהמה. לא כן תני בשם ר"ש (שמות יב) לכל נפש אף נפשות בהמה בכלל. אתיא דר"ש כשיטת ר' עקיבה רבו כמה דר' עקיבה אמר לכל נפש אף נפשות בהמה בכלל כן ר"ש אומר לכל נפש אף נפשות בהמה בכלל:

הלכה יב משנה משלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין אף על פי שאין לצורך המועד. אבל לא סנדל מסומר. ולא מנעל שאינו תפור. רבי יהודה אומר אף לא מנעל לבן מפני שצריך אומן. זה הכלל: כל שניאותין בו ביום טוב משלחין אותו:

גמרא כיני מתניתא מפני שהוא צריך ביצת אומן.

תני אין מפרקין את המנעל מעל האמוס בי"ט אבל מפרקין את המנעל מן האמוס בחולו של מועד

מתני' דר' ליעזר דתנינן תמן מנעל על האמוסmodel of shoemakers ר' ליעזר מטהר וחכמים מטמאין. דברי הכל היא. שנייא היא הכא שהוא כמכשיר כלי בי"ט

מהו להעמיד חלב בי"ט? אם אומר את כן אף הוא חולב ומעמיד מי"ט לחול

תנה ר' חלפתא בן שאול תכשיטין אסור לשלחן. א"ר מנא לא אמרו אלא לשלחן הא ללובשן מותר.

[תני מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק, את הפינקס את הקרקש את המראה לכסות בהן את הכלים]=כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו

א"ר אבון מתניתא אמרה שאסור ללובשן דלא כר' מנא דתנינן כל שניאותין בו בי"ט משלחין אותו. אם אומר את שמותר ללובשן יהא מותר לשלחן

מהו הדא דתני מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק את הפינקס את הקרקש את המראה לכסות את הכלים כשיש עליהם תואר כלי

עד כדון בתכשיטין של זהבאסור לשלחן ואפילו תכשיטין של כסף? אמרין בשם ר' ירמיה אסור ואמרין בשם רבי ירמיה מותר. א"ר חזקיה אנא ידע ראשה וסופא, טליין דקיקין הוין מתרבייןילדים קטנים היו מתגדלים בשכונה של ר"י בדרתיה דר' ירמיה, אתא שאל לר' זעירה, א"ל לא תאסור ולא תישרי:

מסכת ביצה פרק ב

הלכה א משנה יום טוב שחל להיות ערב שבת לא יבשל בתחילה מי"ט לשבת. אבל מבשל הוא לי"ט ואם הותיר הותיר לשבת. ועושה תבשיל מערב י"ט, וסומך עליו לשבת.

בית שמאי אומרים שני תבשילים ובית הלל אומרים תבשיל אחד. ומודין בדג וביצה שעליו שהן שני תבשילין. אכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחילה. שייר הימנו כל שהוא, סומך עליו לשבת:

גמרא כתיב (שמות טז) את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו. ר' ליעזר אומר אופין על האפוי ומבשלין על המבושל. ר' יהושע אומר אופין ומבשלין

על המבושל. מה טעמא דר' ליעזר? את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו. מ"ט דר' יהושע? את אשר תאפו ואת אשר תבשלו, בשלו.

א"ר ליעזר אתיא כמאן דאמר באלוש ניתנה השבת, ברם כמ"ד במרה ניתנה השבת, עומדין במרה ומזהירין באלוש?!למה לא נצטוו הכל, במרה!

איתא חמי דבר תורה הוא אסור ועירובי תבשילין מתירין?!איך ע"ת מתיר איסור תורה? א"ר אבהו בדין היה שיהו אופין ומבשלין מי"ט לשבת, אם אומר את כן אף הוא אופה ומבשל מי"ט לחול.

איתא חמי מציעין את המיטות מי"ט לשבת, ואין אופין ומבשלין מי"ט לשבת! א"ר אילא ולמה מציעין מי"ט לשבת שכן מציעין את המיטות מלילי שבת לשבת, ויאפו או יבשלו מי"ט לשבת אין אופין ומבשלין מלילי שבת לשבת!

ר' כהנא בריה דר' חייה בר בא אמר ובלבד שלא יערים ואים "הותיר"...

מתני' חלה 1:5 דר"ש בן אלעזר דהפת נאפה יפה.

תני: אין עושין מי"ט למוצאי י"ט.

והא תני ממלא היא אשה קדירה בשר אע"פ שאינו אוכל ממנו אלא חתיכה אחת. קומקום של חמין אע"פ שאינו שותה ממנו אלא כוס אחד. אבל פת אינה אופה אלא צורכה. תני ר"ש בן אלעזר אומר ממלאה היא אשה את התנור פת מפני שהפת יפה בשעה שהתנור מלא. דרש רב הונה כהדא דר"ש בן אלעזר. דרש ר' יוחנן לטיבראי כהדא דר"ש בן אלעזר הוה דרש להון להלכה ואינון סברין לעובדא. אית דבעי מימר לעובדא דרש להון, אתון ושאלון ליה, ודרש להון להלכה. חזר ודרש להון, ולא ידעין אין להלכה אין לעובדא. א"ר אבא בר זבדי הורי רבי אבהו כהדא דר"ש בן אלעזר

ר' חייא בשם רבי יוחנן צ"ל "עלי ועל מי שלא עירב"

הרי שלא עירב, אחרים שעירבו מותרים לעשות לו משלו. ר' זריקן בשם ר' זעירה במזכה להן משלו, די לא כן, נמצאו עושין לו משלו. לא עירב ולא עירבו לו אחרים, ר' יצחק אומר צולה לו דגה. רב חונה אמר מחמם לו חמין. שמואל אמר מדליק לו את הנר. תני ר' חייה ממלא לו חבית של מים ומדליק לו את הנר. מעשה באחד שהדיר את בנו לת"ת שאל ישמשנו רק יעסוק בת"ת ובא מעשה לפני רבי יוסי בן חלפתא והתיר לו למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הנר

רבי חייה רבה עלה לביתו אמרין ליה אנשינן מערבה שכחנו מלערב אמר לון אית הכא טלופחין עדשים מן איתמל? אמרין ליה אין! הדא אמרה אפילו מין א'! אית הוה בהון תרדין!!

הדא אמרה אע"פ שאין בהן כזית! אית הוה בהון שיעורה!!

הדא אמרה אינו צריך להתנות! אמר רב חסדא תניי היה לו לרבי חייה הגדול!!

תני אמר ר"ש בן אלעזר מודין ב"ש לבית הלל שהן שני תבשילין. על מה נחלקו? על הדגה ועל הביצה שיש עליה שבית שמאי אומרים תבשיל אחד. ובית הלל אומרים שני תבשילין. הכל מודין שאם פירפר ביצה על גבי המליח או שחיתך קפלוט תחת הדג או שבישל שני מינין בקדירה שהן שני תבשילין. והלכה כדברי התלמיד רשב"א

רב אמר אומר אני אין פחות מכזית. לית הדא פליגא על רבי יוחנן, דריו"ח אמר עלי ועל מי שלא עירב!! מתני' מסייעא לרבי יוחנן: עירוב תחילתו וסופו אין לו שיעור.

י"ט שחל להיות בע"ש אין מערבין לו בחצירות ולא בתחומין דברי ר"מ וחכ"א מערבין בחצירות ואין מערבין בתחומין. מערבין בחצירות שכן את מתיר לו דבר שהוא מותר לו, ואין מערבין בתחומין שכן את מתיר לו דבר שהוא אסור לו.

אית תניי תני ומחלף. א"ר לעזר הואיל והן תנייא ומחלף, צריכין אנן מיחוש.

רבי ירמיה בשם רבי זעירה מאן דעבד טבאות מערב מן איתמל. א"ר יודן הדא דאת אמר בשלא עשה לו עירובי תבשילין, אבל אם עשה לו עירובי תבשילין מותר.לערב ע"ת וע"ה רבי יוסה בי רבי בון בעי, ועירובי תבשילין מתירין את המחיצות?!

הלכה ב משנה חליו"ט להיות אחר שבת, בית שמאי אומרים: מטבילין את הכל מלפני השבת. ובית הלל אומרים: כלים מלפני השבת ואדם בשבת:

גמרא מתני' בכלים גדולים אבל בכלים קטנים מערים עליהן ומטבילן. תני רבי הושעיה ממלא הוא אדם כלי טמא מן הבור ומערים עליו ומטבילו. תני נפל דליו לתוך הבור, מערים עליו ומטבילו.

תרין אמורין. חד אמר בכלים שניטמאו באב הטומאה.קאסר מתני' אבל בוולד הטומאה שרי להטביל ביו"ט וחורנה אמר בכלים שניטמאו בוולד הטומאה. מתיב מ"ד בוולד הטומאה למ"ד באב הטומאה אפילו בחול יהא טעון הערב שמש!!ומה תועלת א"ל ברוצה לישתמש בהן חולין בטהרה.

כל מחוייבי טבילות טובלין כדרכן בתשעה באב וביה"כ. א"ר חנניה סגן הכהנים כדיי הוא ביתו של אלהינו שיאבדו עליו טבילה אחת. דרש רבי לוי כהדא דרבי חנניה סגן הכהנים:

ואדם בשבת. שכן אדם טובל לקירויו בשבת:

הלכה ג משנה ושוין שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרם אפי' בשבת אבל לא מטבילין כלי עץ

מטבילין מגב לגב מפרש לה ומחבורה לחבורה בי"ט:

גמרא מתניתה דלא כר' דתני אין מטבילין כלי על גב מימיו בי"ט, ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרן בשבת. דברי רבי

וחכ"א: מטבילין כלי ע"ג מימיו בי"ט, ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרה בשבת. לא אמר אלא בשל אבן הא בשל עץ לא

כיצד מגב לגב? רצה לעשות עיסתו ע"ג גיתו, או גיתו על גבי עיסתו מטביל את כליו.שינה דעתו לתשמיש כליו

כיצד מחבורה לחבורה? היה אוכל עם חבורה זוקרבן פסח ונמלך לוכל עם חבורה אחרת, טובל:

הלכה ד משנה בית שמאי אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהן, אבל לא עולות. ובית הלל אומרים מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהן:

גמרא ב"ש אומרים הותרה סמיכה שלא כדרכה. וב"ה אומרים לא הותרה סמיכה שלא כדרכה. איזו היא שלא כדרכה? מאתמול. לית להו "תכף לסמיכה שחיטה"

אמר ר' זעירה כל עמא מודיי באשם מצורע שסמך עליו מאתמול לא יצא. שלמי נדבה שסמך עליהן מאתמול יצא. מה פליגין? בשלמי חגיגה, ב"ש עבדין לון כשלמי נדבה, בית הלל עבדין לון כאשם מצורע

א"ר יסי הן דאת אמר אשם מצורע שסמך עליו מאתמול לא יצא, בזמנו.כשמביאו ביום

השמיני עיבר זמנו נעשה כשלמי נדבה

אמרו ב"ה לב"ש: מה אם בשעה שאני אוסר להדיוט הרי אני מתיר לגבוה, בשעה שהוא מותר להדיוט אינו דין שנתיר לגבוה!

אמרו להן בית שמאי והרי נדרים ונדבות יוכיחו שהן מותרין להדיוט ואסורין לגבוה

אמרו להן בית הלל לא אם אמרתם בנדרים ונדבות שאין זמנן קבוע תאמרו בחגיגה שזמנה קבוע

אמרו להן בית שמאי חגיגה אין זמנה קבוע שאם לא חג בראשון חוגג בשני לא חג בשני חוגג בשלישי

אמרו להן בית הלל חגיגה זמנה קבוע שאם לא חג ברגל אינו יכול לחוג אחר הרגל

אמרו להן ב"ש והלא כבר נאמר (שמות יב) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם

אמרו להן ב"ה משם ראייה?! לכם אינו נעשהרק אשר ייאכל לכל נפש אבל נעשה הוא לגבוה

אבא שאול אומרו טעם אחר מה אם בשעה שכירתך סתימה כירת רבך פתוחה .בשבת בשעה שכירתך פתוחה, אינו דין שיהא כירת רבך פתוחה!! ד"א אינו דין שיהא שולחנך מלא ושולחן קונך ריקם.

א"ר יוסי בי ר' בון רשב"ל הוה עבר קומי סדראביהמ"ד ושמע קלהון קראיי ההן פסוקא (דברי הימים א כט) ויזבחו לה' זבחים ויעלו עולות לה' למחרת היום ההוא. אמר, מאן דמפסק לה כב"ש=שלמים היום, עולות למחר מאן דקרי כולה, כב"ה

[ניחא עולות למחרת היום, ושלמים למחרת היום?!מפרש שהכל קרב למחר ואין שלמים באין כבית שמי?! א"ר יוסי בי ר' בון דוד מת בעצרת והיו כל ישראל אוננין והקריבו למחר]

מעשה בהלל הזקן שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה וחברו עליו תלמידי שמי, התחיל מכשכש בזנבה אמר לון ראו נקיבה היא! ושלמים הבאתיה והפליגן בדברים והלכו להן. לאחר ימים גברה ידן של ב"ש ובקשו לקבוע הלכה כדבריהן והיה שם בבא בן בוטי מתלמידי בית שמאי יודע שהלכה כבית הלל פעם אחת נכנס לעזרה ומצא אותה שוממת אין שם עולות אמר ישמו בתיהן של אלו שהשימו בית אלהינו!!

מה עשה? שלח והביא שלשת אלפים צאן מצאן קדר וביקרו ממומין והעמידן בהר הבית. אמר להן שמעוני אחיי בית ישראל כל מי שהוא רוצה יביא עולות יביא ויסמוך, יביא שלמים יביא ויסמוך. באותה שעה נקבעה הלכה כבית הלל ולא אמר אדם דבר א"ר יצחק בר לעזר הדא אמרה כשירותא בעייא מוליי, סמא דקיס' מיניה וביה. קורה הצריכה מילוי, רפואת הקיסמין ממנו הוא! כל גומרא דלא כוויה בשעתה, לא כוויה. שוב מעשה באחד מתלמידי הלל שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה וראהו אחד מתלמידי שמי א"ל מה זו סמיכה? א"ל מה זו שתיקה? שיתקו בנזיפה, והלך לו:

הלכה ה משנה ב"ש אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אלא א"כ היו ראויין לשתייה. ובית הלל מתירין

ועושה מדורה ומתחמם כנגדה:

גמרא פתר לה תרין פתרין: על דעתין דב"ש- והוא ששתה מהן. על דעתין דב"ה- והן שיהו ראויין לשתייה. ועושה מדורה ומתחמם כנגדה: דברי הכל, והוא שיהא קומקום כנגד המדורה.

פתר לה פתר אוחרן. על דעתהון דבית שמאי-והוא שיהא ראויין לשתייה. ע"ד דב"ה-אע"פ שאין ראויין לשתייה. ועושה מדורה...ע"ד דב"ש- והוא שיהא קומקום כנגד המדורה. על דעתון דבית הלל- אפילו אין הקומקום כנגד המדורה [הוגה

חמין שהוחמו בי"ט, וכן חמים שהוחמו מערב שבת לשבת, רב ושמואל: חד אמר מרחיץ בהן פניו ידיו ורגליו. וחורנה אמר מרחיץ בהן גופו איברים איברים. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דתני שמואל מרחיץ בהם פניו ידיו ורגליו, הוי רב דו אמר מרחיץ בהן גופו איברים איברים.

חד פילוסופיס שאל לבר קפרא, וי"א אבלט שאל ללוי סריסא, מותר לשתות ואסור לרחוץ?! א"ל אם תראה סריס מתחבק עם אשתך שמא אינו רע לך!! א"ל אין. א"ל ומכי הוא לך וכי עושה עמך רע? כלום? א"ל שלא תתפרץ. א"ל והכא שלא יתפרצו!!

כיון שיצא אמרו לו תלמידיו ר' לזה דחיתה בקנה, לנו מה את משיב? אמר להן והלא כבר נאמר אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם:

הלכה ו משנה שלשה דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי בית שמאי: אין טומנין את החמין מיום טוב לשבת, ואין זוקפין את המנורה ביום טוב, ואין אופין פיתן גריצותtwisted bread אלא רקיקין. אמר רבן גמליאל מימיהן של בית אבא לא היו אופין פיתן גריצות אלא רקיקין. אמרו לו מה נעשה לבית אביך שהיו מחמירין על עצמן ומקילין על כל ישראל להיות אופין פיתן גריצות וחריcake:

גמרא אבא בר רב חונה אמר הדא דתימר בשלא עשה לו עירובי תבשילין אבל אם עשה לו עירובי תבשילין מותר

מה בין תבשיל ומה בין חמין? תבשיל דרכו לוכל ממנו חמין אין דרכו לשתות מהן:

ואין זוקפין את המנורה בי"ט: הדא דאת אמר במנורה של פרקים אבל במנורה שאינה של פרקים לא בדא.

כהדא תלמידוי דר' יוסי הוון יתיבין נפלת מנרתא קומיהון והוה כל חד וחד שמיט גרמיה וערק:

אין אופין פיתן גריצות אלא רקיקין: מתוך שאת מייגעו אף הוא אינו אופה אלא צורכו

ר' אחא שמע לה מן הדא (דברים כט) מה חרי האף הגדול הזה. ורבנן שמעין לה מן הדא (בראשית מ) והנה שלשה סלי חורי על ראשי:

הלכה ז משנה אף הוא אמר ג' דברים להקל מכבדין בין המיטות, ומניחין את המוגמר בי"ט, ועושין גדי מקולס בלילי פסחים. וחכמים אוסרין:

גמרא של בית רבן גמליאל היו מכבדין בין המיטות א"ר לעזר בי ר' צדוק פעמים הרבה אכלתי אצל רבן גמליאל ולא היו מכבדין בין המיטות! אלא סדינים היו פורשין על גבי הארץ וכיון שהיו האורחין יוצאין היו קופלין אותן אמרו לו א"כ אף בשבת מותרין לעשות כן!

של בית רבן גמליאל היו מכניסין את המגמר במגופה. א"ר לעזר בי ר' צדוק פעמים הרבה אכלתי אצל רבן גמליאל ולא היו מכניסין את המגמר במגופה! אלא פרדיסקיסcasks היו מעשנין מערב י"ט וכיון שהיו האורחין נכנסים היו פותחין אותן אמרו לו א"כ אף בשבת מותרין לעשות כן!!

ועושין גדי מקולס בלילי פסחים וחכמים

אוסרין: אי זהו גדי מקולס? כולו צלי ראשו על כרעיו ועל קרבו. שלק מקצת ובישל מקצת אין זה גדי מקולס. מכניסין גדי מקולס בלילי י"ט הראשון של חג ובלילי יום טוב האחרון של פסח. מכניסין עגל מקולס בלילי י"ט הראשון של פסח אבל לא גדי מקולס.

תני א"ר יוסה: תודוס איש רומי הנהיג על אנשי רומי שיהו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים שלחו חכמים ואמרו לו אילולא שאת תודוס לא היינו מנדין אותך?! [מהו תודוס? א"ר חנניה דהוה משלח "מושיט" פרנסתהון דרבנן] לא נמצאת מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ!! שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ צריך נידוי:

הלכה ח משנה ג' דברים ר' אלעזר בן עזריה מתיר וחכמים אוסרין פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה ומקרדין את הבהמה בי"ט ושוחקין את הפילפלין בריחים שלהן ר' יהודה אומר אין מקרדין את הבהמה מפני שהוא עושה חבורה אבל מקרצפין וחכמים אומרים אין מקרדין אף לא מקרצפין:

גמרא ר' בא, רב ושמואל תריהון אמרין, דברי חכמים: אפילו להמשיך בה אסור. ר' בא בשם שמואל אם היתה קרנה קדוחה מותר א"ר יוסה קשיית' קומי רבי בא ואמר לא תנינן אלא הנקה בחטם!

ר' זעירה בשם שמואל שור שעיסקו רע יוצא בפרומביא שלו ורבותינו שבגולה נהגו כן ר' אחא ר' יעקב בר אידי בשם ר' יונתן ר' יעקב בר אחא בשם ר' תנחום בי ר' חייה חמור שעיסקו רע יוצא בפרומביא שלו ר' אילא רבי יהודה בשם ר"ש בי ר' חייה כלב יוצא בסוגר שלו אם להכות בו אסור אם בשביל שלא לאכול=להפסיד אפסרו מותר

האי "מעשה" של ראב"ע גניבה אמר הלכה היה מלמד ובא. ר' יונה בוצרייה בעי אם הלכה היה מלמד ובא הדא היא דתנינן שלא ברצון חכמים?!

תנא ר' יודה בר פזי דברדליי' אמרו לו או עמוד מבינותינו=שמתא או העביר רצועה מבין קרניה.

א"ר יוסי בי ר' בון שהיה מתריסdebated כנגדן

א"ר חנניה פעם אחת יצאת והשחירו שיניו מן הצומות ומן התענית

א"ר אידי דחוטרא אשתו הוות. ומניין שאשתו קרויה עגלה? (שופטים יד) לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי

תמן אמרין שכינתו היתה. ויש אדם נענש על שכינתו? א"ר קיריס דאירמה ללמדך שכל מי שיש ספיקה בידו למחות ואינו ממחה קלקלה תלויה בו.

אי זהו הקירוד? אלו הקטנים שהן עושין חבורה. קירצוף אלו הגדולים שאינן עושין חבורה:

וחכ"א אין מקרדין אף לא מקרצפין: אין מקרדין שלא יבואו לידי חבורה. ולא מקרצפין שלא יבואו לידי תלישה

של בית ר"ג היו שוחקין את הפילפלין בריחיים שלהן א"ר אלעזר בי רבי צדוק פעם אחת אכל אבא אצל ר"ג והביאו לפניו אינגירין ובתוכן פילפלין שחוקים כיון שטעמן משך ידו מהן. אמר לו אל תחוש להם מערב י"ט הן שחוקין.

ויעשה רבי צדוק כשוגג אצל רבן גמליאל ויאכל!! אף אי שחקן היום, עשהו "בשוגג"! אלא שלא להתיר מלאכה על ידי ר"ג

הלכה ט משנה הריחיים של פילפלין

טמאה משום ג' כלים משום כלי קיבול, ומשום כלי מתכות, ומשום כברה. התחתון- משום כלי קיבול. והעליון- משום כלי מתכות. והאמצעית- משום כברה:

עגלה של קטן טמאה מדרס, ניטלת בשבת, ואינה נגררת אלא ע"ג הכלים. אסור לגררו ע"ג קרקע מפני שעושה חריץ

רבי יהודה אומר כל הכלים כגון כסא שלחן אינן נגררין חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת:

גמרא תני לא יגור אדם את המטה את הכסא ואת הספסל ואת הקתידרה מפני שהוא עושה חריץ ור"ש מתיר. רבי בא בשם רב חונה, רבי חגי בשם רבי זעירא, רבי יוסה בשם רבי אילא, מודין חכמים לר"ש בכסא שרגליו משוקעות בטיט שמותר לטלטלו שאינו עושה חריץ חדש [ודכוותה מותר להחזירו]

א"ר יוסה אוף אנן תנינן ניטלין בשבת כלאים 1:9

[א"ר יוסה בי רבי בון דר"ש היא]

א"ר יוסה מתניתא אמרה כן: כל הכלים אינן נגררין חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת:

מסכת ביצה פרק ג

הלכה א משנה אין צדין דגים מן הביברין ואין נותנין לפניהם מזונות. אבל צדין חיה ועוף מן הביברין ונותנין לפניהן מזונות. רשב"ג אומר: לא כל הביברין שוין. זה הכלל: כל המחוסר צידה אסור ושאינו מחוסר צידה מותר:

גמרא אמר רבי חיננא מתני' דלא כרבי יודה. דתנינן תמן רבי יודה אומר הצד צפור למגדל וצבי לבית חייב. הא לגינה ולביברין פטור. אי צבי בביבר ל"ח ניצוד, למה שרי מתניתין לצוד ממנו?

מחלפה שיטתין דרבנן. דתנינן וחכמים אומרים צפור למגדל וצבי לגינה ולחצר ולביברין. חייב משום צידה ותנינן תמן=הכא אבל צדין חיה ועוף מן הביברין ונותנין לפניהן מזונות. הא גינה וחצר לא. רק בביבר הוי חיה כניצוד!! כאן בחצר מקורה. כאן בחצר שאינה מקורה. והא תנינן גינה. אית לך מימר גינה מקורה. אלא כאן בגדולה כאן בקטנה.

#ר' עולא אמר בעון קומי רבי אחא מה ניתני כל המחוסר צידה פטור ושאינו מחוסר צידה חייב. אמר לון ולא במנפל לתוכה אנן קיימין.???במסכת שבת איירי כשרודף אחר הצבי ו"מנפלו" לתוך הביבר שייך למיתני...פטור, ושאינו...חייב אלא איירי בשכבר ניצוד בביבר כל המחוסר צידה אסור ושאינו מחוסר צידה מותר. #

א"ר שמואל אחוי דרבי ברכיה כל שהוא מחוסר נשבים מחוסר צידה. ושאינו מחוסר נשבים מצודה אינו מחוסר צידה.

שוחטין מן הנגרין.מוכנין (שרועות אצל חריץ מים) אין שוחטין לא מן המכמרות ולא מן המצודות.

מכמרות= רבי יוסי בר בון בשם רבי אמי מצדתא דשיתא.מצודה שנארג

שמואל, צד הוא בפיטוס.רודף אחריו עד שנכנס החיה לתוך חבית גדולה, וניצוד!

רב אמר סכרא דנהרא שרי כשנעשה ביו"ט. א"ר יודן כההיא דטסים:stoppage made in the river

הלכה ב משנה מצודות חיה ועופות ודגים שעשאן מערב י"ט לא יטול מהן בי"ט אלא א"כ ידוע שניצודו מבעוד יום. מעשה בעכו"ם א' שהביא דגים לר"ג ואמר מותרין הן אלא שאין רצוני לקבל הימנו:

גמרא מי מודיע? אם נתקלקלה המצודה דבר בריא שניצודו מבעוד יום. אבל אם לא

נתקלקלה המצודה דבר בריא שלא ניצודו מבעוד יום. ואפילו נתקלקלה המצודה וחש לומר שמא לא ניצודו מבעוד יום? א"ר יוסי בי ר' בון בפורש בחורשין תדע לך שהוא כן דתנינן דגים. ודגים לא במקום שהן מצויין?! והכא במקום שחיה ועוף מצויין.

רבי זעירה בשם רב, סברין מימר מותרין דקאמר ר"ג למחר. ר' חזקיה ר' עוזיאל בריה דר' חונייה דברת חוורן מותרין ממש. סברי' מימר ספיקן התירו.

ר' חנינה ורבי יונתן תריהון אמרין ספק הכן אסור. ר"י אמר ספק הכן מותר

רבי חייה רבה ור"ש בר', חד אמר העכו"ם צריך הכן. וחורנה אמר אין העכו"ם צריך הכן. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דרב מיבעי מיתי קומיה ר' חייה רבה היה צריך לבא לר"ח והוא א"ל הן הויתה? איפה היית? והוא א"ל שיירתה הוות עברה והוינא אכל מינה תאינים, הוי דו אמר אין העכו"ם צריך הכן

חד תלמיד מן דרבי סימיי אזל לאנטרוס, אייתון ליה דורמסקנא ואכל. חד תלמיד מן דר' יהושע בן לוי אזל לתמן אייתו ליה דורמסקנא ולא אכל. אתא ואמר קומי רביה, אמר, דו נהג כשיטת רביה. דרבי סימיי אמר אין העכו"ם צריך הכן ר' אבהו בשם ר' יהושע בן לוי דמדמניות שבכרם lumps of dripping grapes הרי אלו אסורות. רב חונה בשם רב השיצים שבכפים stony dates on the branches הרי אלו מותרין:

הלכה ג משנה בהמה מסוכנת לא ישחוט אלא א"כ ידוע שהוא יכול לוכל ממנה כזית צלי מבעוד יום. ר' עקיבה אומר אפילו כזית חי מבית טביחתה

שחטה בשדה לא יביאנה במוט ובמוטה אבל מביאה בידו איברים איברים:

גמרא רבי בא בשם רבנן דתמן שחטה ואכלו זאיבים בני מיעיה כשירה שחזקת בני מיעים לכושר.אין חוששין שמא במקום נקב ניקבו וחש לומר שמא ניקבו? חזקת בני מיעים כשירין

תני אבל מביאה הוא על גב עורה. כיצד הוא עושה? משייר ממנה אבר אחד ומביאו עמו:

הלכה ד משנה בכור שנפל לבור ר' יהודה אומר ירד המומחה ויראה אם יש בו מום, יעלה וישחוט ואם לאו לא ישחוט.

ר"ש אומר כל שאין מומו ניכר מערב י"ט אין זה מן המוכן:

גמרא מחלפה שיטתיה דר' יודה. דתנינן תמן ר' יהודה אומר אם לא היתה נבילה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן והכא הוא אמר הכין!! ר' יודה כדעתיה דר' יודה אמר אין המומחה תורה אי"צ "התרת מומחה" וכיון שנולד בו מום קודם יו"ט, כבר הותרה מבעו"י רבי חונה בשם רבי אבא דר' יודה היא דרבי יודה עבד ראיית בכור כראיית טריפה. כמה דאת אמר תמן רואין את הטריפה בי"ט, ודכוותה רואין את הבכור ביום טוב

רבי יודן בעי, דמאי מדבריהם וראיית טריפה מדבריהן, כמה דאת אמר רואין את הטריפה ביום טוב, ודכוותה מפרישין את הדמאי ביום טוב?!

ר' אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה כל שמומו ניכר מערב יום טוב ולא התירו מומחה אלא ביום טוב, אין זה מן המוכן. והא תני עגל בכור שנולד מן הטריפה אע"ג דלא היה מוכן אגב אמו בי"ט, מותר! אמר רב חסדא תיפתר שעבר המומחה וראהו. ועדיף מבכור דעלמא [שנפל בו מום מבעו"י] דאפי' ע ב ר מומחה וראהו, "אין זה מן

המוכן"

אתא עובדא קומי ר' אימי, וסבר מימר ר' יודה ור' שמעון הלכה כר' יודה. אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפרה מדרומא ותנא וחכמים אומרים כל שמומו ניכר מבערב יום טוב ולא התירו מומחה אלא ביום טוב אין זה מן המוכן, וקיבלה וחזר ביה

אותו ואת בנו שנפלו לבור ר' ליעזר אומר יעלה את הראשון על מנת לשחוט וישחוט, והשני עושין לו פרנסה במקומו שלא ימות. ר' יהושע אומר יעלה את הראשון ע"מ לשחוט ולא ישחוט ויערים ויעלה את השני אע"פ שלא חישב לשחוט אחד מהן מותר. ר' בון בר חייה בעי מחלפה שיטתיה דר' ליעזר תמן פסחים 3:3 הוא אמר מותר להערים והכא הוא אמר אסור להערים! תמן משום בל יראה ובל ימצא והכא מה אית לך?

מחלפה שיטתיה דרבי יושוע תמן הוא אמר אסור להערים והכא הוא אמר מותר להערים! א"ר אידי כאן שבותטלטול שלא לצורך וכאן חייב חטאת=מלאכה ביו"ט

א"ר יוסה בי רבי בון הכא כדי לחוס על ניכסיהן של ישראל. תמן מה אית לך? ר' יצחק ורבי יאישה חד כהדין וחד כהדין:

הלכה ה משנה בהמה שמתה לא יזיזנה ממקומה. מעשה ששאלו את ר"ט עליה ועל החלה שנטמאת. ונכנס לבית המדרש ושאל, אמרו לו: לא יזיזום ממקומן:

גמרא שמואל אמר טעו ה' זקנים שהורו לר"ט בלוד. אמר רב מתנה בבכור הוה עובדא. ע"כ לא יזיזנה דאסור לכלבים א"ר אבין מתניתא אמרה כן: עליה ועל החלה שניטמאת. מה זו קודש אף זו קודש

בעון קומי לוי מהו לראות את הטריפה בבית אפל? אמר לאפק לבר יוציאו חוצה! רבי אימי בעי, שמעון אין רואין את הנגעים בבית אפל, שמענן אין רואין את הטריפה בבית אפל?!

א"ר יוסה בי רבי בון לא מטעם הזה אמר לוי להוציא לחוץ אלא שמא תימצא טריפה ויהא אסור לטלטלה

אתייא דרב מתנה כשמואל,דקיימ"ל במוקצה כר"ש ודלוי כרב שאוסר טלטול טריפה ונבילה כר"י

[א"ר בא רב יהודה בשם שמואל הלכה כרבי יודה] שייך לעיל

הלכה ו משנה אין נמנין על הבהמה בתחילה בי"ט אבל נימנין עליה מערב י"ט, ושוחטין ומחלקין ביניהן

רבי יהודה אומר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ וחכ"א אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר:

גמרא הא להוסיף על החבורה מוסיפים. היו חמשה, נעשין עשרה

תני לא יאמר אדם לחבירו הרי אני עמך בסלע הרי אני עמך בשקל אבל אומר הוא לו הרי אני עומד למחצה לשליש ולרביע.

רבי חייה רבה ור"ש בר' שקלו מנה כנגד מנה בבכור

בד"א? בחול, הא ביום טוב אסור. על שם אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר. רב אבון רב יהודה בשם שמואל אפילו לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים אסור!

א"ר יוסה בי רבי בון: אלא בגין דתנינן רבי יהודה אומר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופץ. וחכמים אומרים אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר, הא תנייא קדמייא סבר מימר משגיחין, הא לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים מותר

תני רשב"ג אומר אף מפייס הוא אדם את עצמו בליטרא לידע מה הגיע לו.אחר שכבר בא לידו, מותר לו "לפייס א"ע" ולמדוד כהדא רבי מנא

זבן חרובן דשמיטה,[שאסור למכור במשקל פירות שביעית] אתא שאל לרבי חזקיה, א"ל: נהגין רבנן כהדא דר"ש בן גמליאל

תני הטבח לא יהא שוקל בידו ומניח, שידו כליטרא היא אבל חותך הוא בסכין ונותן לזה ולזה.

תני אין מרגילין בי"ט, לא בחול בבכור, ולא בפסולי המוקדשין.

א"ר אבון שלא יהא כעובד בו עבודה בחייו. א"ר יוסטא בר שונם גזרו עליהן שלא ירעו אותן עדרים עדרים. א"ר מנא כל עמא מודיי מינפוח- שרי. למיחבוט (כדיי להוציא את העור בנקל) - רבי חייה רבה ורבי שמעון ברבי חד אמר אסור וחורנה אמר מותר

א"ר יוסי בי רבי בון כל עמא מודיי למיחבוט אסור. למינפוח רבי חייה רבה ור"ש בר' חד אמר אסור וחורנה אמר מותר:

הלכה ז משנה אין משחיזין את הסכין אבל משיאה על גבי חבירתה

לא יאמר אדם לטבח מכור לי בדינר בשר אבל שוחט והן מחלקין ביניהן:

גמרא אין משחיזין את הסכין אבל משיאה על גבי חבירתה אמר רב חסדא דרבי יהודה היא.דמתיר מכשירין אמר רב יהודה בשם שמואל דברי הכל היא כדי להעביר שמינונית שעליה:

הלכה ח משנה אומר אדם לחנוני מלא לי כלי זה, אבל לא במידה. ר' יהודה אומר: אם היה כלי של מידה לא ימלאנו.

מעשה בשאול בן בטנית שהיה ממלא את מדותיו מעי"ט ונותנן ללקוחות בי"ט. אבא שאול אומר במועד עושה כן. וחכ"א אף בחול עושה כן מפני מיצוי המדות:

גמרא מפרש דברי ת"ק..רב חונה אמר "או חסר או יתר" ר' לעזר אמר לזעירת בר חמא "מלי לי ההן מנא, ולמחר אנן מכילין אמדוד אותו ליה"

תני מעשה בי ר' לעזר בי ר' צדוק ואבא שאול בן בטנית שהיו חנוונים בירושלים והיו ממלין מידותיהן מעי"ט ונותנין אותן ללקוחות בי"ט. ר' חנינה בן עקביה אומר אף בחולו של מועד היו עושין כן נותן ללוקח, היין והמדה יחדיו (והלוקח מחזיר לו הכלי לאחר יו"ט) מפני מיצוי המידות.

אף הוא כנס שלש מאות חביות. וחבירו כינס שלש מאות חביות. מה שלא הצליח להעביר (בחול) מאת מדותיו לכלי של לוקח אמרו להן חכמים לא הייתם צריכין לעשות כן אלא הואיל והחמרתם על עצמכם יעשה בהן צורכי ציבור

פעם אחת חלה ונכנסו רבותינו לבקרו אמר לון אתון חמון הדא ימינא דהוות מכילה בקושטא! א"ר חנינה מאן דאמר דרחמנא וותרן יתוותרון בני מעוי אלא מאריך רוחיה וגבי דידיה אמר ר' אחא כתיב (תהלים נ) וסביביו נשערה מאד מדקדק עמהן כחוט שערה אמר רבי יוסה בי ר' בון לא מטעם הזה אלא (תהלים פט) ונורא על כל סביביו מוראו על הקרובים יותר מן הרחוקים:

הלכה ט משנה אומר אדם לחבירו תן לי ביצים ואגוזים במניין שכן דרך בעל הבית להיות מונה בתוך ביתו:

גמרא תני: אומר הוא אדם לחבירו תן לי כלה measure של תבלין שכן בעל הבית דרכו להיות נותן כלה של תבלין בתוך תבשילו:

הלכה א משנה המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה, אבל מביא הוא על כתיפו לפניו.

המוליך את התבן לא יפשיל את הקופה לאחריו, אבל נוטלה בידו

מתחילין בערימת התבן, אבל לא בעצים שבמוקצה:

גמרא אמר רבי חנין בר לוי מתניתא באילין קורפדייא דקיקתהlong and narrow jars דמיטענן תרתיי תלת בגו ידא. רק בכה"ג יכול לשנות שמביאן אחת אחת כדלקמן.. [היתה אחת גדולה, לפניו- כך היא דרכו! לאחריו- כך היא דרכו! היך מה דאת אמר מביאה על גב עורה,לעיל בשוחט בשדה ודכוותה מביאה על גב קנקנה ושרי]

כמה דאת אמר מביאה איברים ודכוותה מביאה צלוחית צלוחית.

ר' יודן בעי, מהו להוציא תבן מרשות היחיד לר"ה? ולא מתניתא היא המוליך את התבן לא יפשיל את הקופה לאחריו!! מתניתא כמאן דאמר (שמות יב) לכל נפש אף נפשות בהמה בכלל, מה צריכה ליה, כמאן דאמר אין נפשות בהמה בכלל, [ברם כמ"ד נפשות בהמה בכלל פשיטא ליה] מתניתא במוציא להסיק, מה צריכא ליה במוציא להאכיל.

ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא: מוקצה שיבש אסור ליגע בו. ר' אמר לרבי שמעון בריה: עלה והבא לנו גרוגרות מן העלייה. א"ל ואינו אסור משום מוקצה? א"ל ואדיין את לזו?! אין לך אסור משום מוקצה אלא תאנים וענבים בלבד!!לא גרוגרות מן העלייה א"ר שמואל בר סיסרטיי מפני שהן מסריחות בנתיים.

ר' זעירא בעא קומי ר' יסא, לא מסתברא א

ל א באילין פיצולייא ואפ"ה שרי [מניחים התמרים בסלים כדיי שיתבשלו] הוה עובדא א"ל אוף אנן סבר כן. אתא ר' יוסי בי ר' בון ר' יצחק בר ביסנא בשם ר' יוחנן באילין פיצולייא הוה עובדא, א"ל אין לך אסור משום מוקצה אלא תאנים וענבים בלבד!

ר' יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו הדא דאת אמר לעניין שבת, אבל לעניין מעשרות כל הדברים יש להן מוקצה.אוכלין עראי כיון שלא נגמר' מלאכתן א"ר יוסה מתניתא אמרה כן:מעשרות1:5 בגרוגרות משידוש, ובמגורה משיעגיל:

הלכה ב משנה אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה.

מביאין עצים מן השדה מן המכונס, מן הקרפף אפילו מן המפוזר.

אי זהו קרפף? כל שהוא סמוך לעיר דברי רבי יהודה. ר' יוסה אומר כל שנכנסין לו בפותחת, אפילו בתוך תחום שבת:

גמרא אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה. שמואל אמר בשלא נתכוון לעבותה אבל אם נתכוין לעבותה אסור.משום "סותר"

כשלא היתנה, אבל אם היתנה מותר [אפי' מן הסוכה]

רב נחמן בר יעקב בעי ויש אדם מתנה לסתור אוהלין?!

##ואומר בפני שמואל בנפולה, והוה רב נחמן בר יעקב הוי בה. י"א: דמהני רק כשנפל, ורנב"י מקשה איך שרי?!##

תני א"ר לעזר בר"ש לא נחלקו בית שמאי ובית הלל שמביאין עצים מן המכונסין שבשדה ומן המפוזרין שבקרפף. ועל מה נחלקו? על המפוזרין שבשדה שב"ש אוסרין וב"ה מתירין.

א"ר נתן מודין ב"ש לבית הלל שמביאין עצים מן המכונסין שבשדה ומן המכונסין שבקרפף, ועל מה נחלקו? על המפוזרין שבקרפף, שבית שמאי אוסרין וב"ה מתירין. ר' יוסה בשם רב ירמיה רבי חנינה מטי בה בשם רב הלכה כדברי מי שהוא מחמירר"ן ובלבד מן המפוזרים שבקרפף.שרי

מחלפה שיטתיה דרבי יודה דתנינן תמןעירובין 2:5 ר' יהודה אומר אפי' אין בה אלא בור ושיח ומערה מטלטלין בתוכה. והכא הוא אמר הכין!!דבעינן סמוך לעיר דווקא א"ר מנא כבית דירה עביד לה ר' יודה:כשיש בה בור ...

הלכה ג משנה אין מבקעין עצים מן הקורות, ולא מן הקורה שנשברה בי"ט.

אין מבקעין לא בקורדום לא במגל ולא במגירה, אלא בקופיץ.

בית שהוא מלא פירות וסתום, ונפחת, נוטל ממקום הפחת. ר' מאיר אומר: אף פוחת לכתחילה ונוטל:

גמרא אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה. הדא דאת אמר בקורה שנשברה בי"ט, אבל בקורה שנשברה מעי"ט מותר. בשאין בהן תואר כלי אבל אם יש עליה תואר כלי אפי' נשברה מערב י"ט אסור.דמבטלו עכשיו מכלי

תני: סוכות תאינים ובהן תאנים, ומכבדות ובהן תמרים שהכניסן לאוכלין, אוכל מהן בי"ט. הכניסן לעצים להסקה אין אוכל מהן בי"ט.דלא הוכנו לכך

רב אמר מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. הדא דאת אמר בכלים שנשברו בי"ט אבל בכלים שנשברו מעי"ט מותר. בשאין עליהן תואר כלי אבל יש עליהן תואר כלי ואפילו שנשברו בי"ט מותרדאכתי "כלים" נינהו!

תני ר' חייה מסיקין באוכלין אבל לא בקליפיהן ולא בגלעיניהן.דהו"ל "נולד" רב הוה יתיב קומי ר' חייה רבה והוה אכיל והוה מתחמי זרק גו תפייה, וזרק קומי תפייה נראה כזורק בתוך התנור, אבל באמת זרק "לפני" התנור א"ל ר' חייה רבה הכא זרוק! לפני התנור (דאסור להסיק בגרעינין) א"ל מה בין הכא ומה בין הכא? א"ל בן פיחה! אחריהם!! בן גדולים! אתה חייב ללכת אחרי חכמי הדור!

אמר ר' חנינה אוכלה הוה זרק. כיון שיש עליו אוכל, שרי

א"ר אימי בבלייא, חולה הוה ובחול הוה עובדא וא"ל כנגד כן אסור בי"ט:

ולא בקורדום: דבית ר' ינאי אמרין מבקעין בקורדום תנא ר' הושעיה מבקעין בקורדום שמואל אמר הלכה כמי שהוא אומר מבקעין בקורדום תני רבי יוסי בן כיפר אמר משם רבי לעזר בן שמוע בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין:

ולא במגל: אית תניי תני מבקעין ואית תניי תני אין מבקעין. אמר רב חסדא מאן דאמר מבקעין במגל של יד. מאן דאמר אין מבקעין במגל של קציר

אית תניי תני מפספסין בקלקלים אית תניי תני אין מפספסין. אמר רב חסדא מאן דאמר מפספסין בבריאyou may part the tangles in a Nazarites hair מאן דאמר אין מפספסין בתש

אית תניי תני מוללין עצי בשמים אית תניי תני אין מוללין. מאן דאמר מוללין בלחים, מאן דאמר אין מוללין ביבישין דקא מוליד ריחא

אית תניי תני ממתקין את החרדל בגחלת. אית תניי תני אין ממתקין. מ"ד ממתקין, בשנתנו ע"ג הגחלת. ומ"ד אין ממתקין, בשנתן את הגחלת עליו נמצא מכבה את הגחלת

אית תניי תני שפין את הכסף בקרטיקיןchalk אית תניי תני אין שפין. מ"ד שפין בשנתנו מעי"ט, ומ"ד אין שפין

בשנתנו בי"ט.

ר' מאיר אומר אף הוא פוחת בתחילה ונוטל. רבי בא רב יהודה בשם שמואל ובלבד כנגד הפתח.

[והא תני מודין חכמים לר"מ בחותמות שבקרקע שמפקפקין ומפקיעין ומתירין וחותכין. בשבת, מפקפקין, אבל לא מפקיעין ולא מתירין ולא חותכים

ובכלים בשבת מותר ואין צורך לומר בי"ט]

הלכה ד משנה אין פוחתין את הנר מפני שהוא עושה כלי

ואין עושין פחמין

ואין חותכין את הפתילה לשנים. רבי יהודה אומר חותכה באור לשתי נרות:

גמרא תני לפסים=קערות של חרס סתומות, עשאן מעי"ט לא יפתחם בי"ט מפני שהוא כמכשיר כלי בי"ט.

תמן תנינןעדיות 1 על לפסים ארוניות=סתומות שהן טהורות באהל המת וטמאות במשא הזב. רבי לעזר בי ר' צדוק אומר אף במשא הזב טהורות מפני שלא נגמרה מלאכתן אתיא דיחידאה דהכא כסתומה דתמן, ודיחידייא דתמן כסתומה דהכא.

שייך לקמן [רבי בא בשם רב יהודה בקעת סומכה לכותל בשביל שלא תכסכס.rub off]

תני אין מכבין את הבקעת בשביל לחוס עליה אם בשביל שלא תעשן את הבית ואת הקדירה מותר. א"ר חנניה בשאין שם אויר אבל אם יש שם אויר=יכול להשליכו לחוץ משליכה לאויר ודייו

א"ר נסא ויאות?! מה שאתה מתיר כיבוי בקעת בשביל שלא תתעשן!! כן אנן אמרין, הדא קלוריתה שרי מישיף ומכחול מינה ביומא טבא?! א"ר מנא כאן לשימור, וכאן לרפואה רפואה אסור

ג' דברים נאמרו בפתילה להחמיר וג' להקל אלו שלשה שאמרו להחמיר: אין עושין אותה בתחילה בי"ט, ואין חותכין אותה לשנים, ואין מפספסין אותה באור, אלו שלשה שאמרו להקל מועכין אותה, ושורין אותה בשמן, וחולקין אותה באור לשתי נרות

א"ר חיננא בצריך לשניהן. תני רבי יודה בר פזי דבר דלייא: מביא שתי נרות ונותנה בשניהן וחולקה באור לשתי נרות

רבי יעקב בר אחא חיננא בר אידי בשם רב: מוחטין את הפתילה בי"ט:

הלכה ה משנה אין שוברין את החרס, ואין חותכין את הנייר לצלות בו מליח.

אין גורפין תנור וכיריים אבל מכבשיןpress down

אין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדירה

אין סומכין את הקדירה בבקעת וכן הדלת

אין מנהיגין את הבהמה במקל בי"ט, וראב"ש מתיר:

גמרא הדא אמרה הדין סיקורהsausage אסור מיעבד ביומא טבא דהוא מקטע בגומיהcut paper

ברתי' דרבי חייה רבה אתת מיפה גו תנור אשכחה כיפהאבנים שנפלו בגויה, אתת שאלת לאביה אים שרי לגרוף א"ל איזלין כבשין אמרה לינה יכלה! א"ל איזלין גרפין! ידעה הוות דשרי אף לגרוף היכי דא"א אלא דהוות בעי מישמע מן אבוה

רב אמר מצילין מן התנור לכירה אבל לא מכירה לתנור רב אבא בר חנה אמר מצילין מתנור לכירה ומכירה לתנור אבל לא

מערבית לשחרית רבי אבון בשם רב מצילין מתנור לכירה ומכירה לתנור מערבית לשחרית אבל לא מיום טוב לחול

אין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדירה משום בונה תני לא יצא סומא במקלו ולא רועה בתרמילו ור"ש מתיר וכן הוה ר"ש אומר הואיל והוא מותר בדבר א' יהא מותר לכל הדברים:

הלכה ו משנה ר"א אומר נוטל אדם קיסם לחצות בו שיניו. ומגבב מן החצר ומדליק, שכל מה שבחצר מוכן

וחכמים אומרים מגבב משלפניו ל א מן החצר ומדליק:

גמרא מה ביניהן? לעשות ציבור ביניהן. על דעתיה דר"א עושין ציבורpile על דעתהון דרבנן אין עושין ציבור:

הלכה ז משנה אין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן המים

ואין מלבנין את הרעפים לצלות עליהן

ועוד א"ר אליעזר עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעיתשאינו חייב לעשר ואומר "מיכן אני אוכל למחר" וחכ"א עד שירשום ואומר "מיכן ועד כאן":

גמרא אין מלבנין את הרעפים לצלות עליהן. אית תניי תני מלבנין ואית תניי תני אין מלבנין אמר רב חסדא מאן דאמר מלבנין בבדוקים, ומאן דאמר אין מלבנין בשאינן בדוקים:שמא תפקע—וטורח שלא לצורך

ועוד א"ר אליעזר עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית ואומר מיכן אני אוכל למחר. מחלפה שיטתיה דרבי ליעזר דתנינן תמן בית שמאי אומר לא יטול אלא א"כ נענע מבעוד יום ור' ליעזר לאו שמותי הואאלמא בעי מעשה! חומר הוא בדבר שיש בו רוח חיים:

וחכ"א עד שירשום ויאמר מיכן ועד כאן:

מחלפה שיטתון דרבנן דתנינן תמן בית הלל אומרים עומד ואומר "זה וזה אני נוטל" והכא אינון אמרין הכין!!אי"צ עוד אינון אית להון חומר בדבר שיש בו רוח חיים?!

מסכת ביצה פרק ה

הלכה א משנה משילין פירות דרך ארובה בי"ט

ומכסין את הפירות בכלים מפני הדלף וכן כדי יין וכן כדי שמן

ונותנין כלי תחת הדלף בשבת:

גמרא מתניתא באותו הגג אבל בגג אחר אסור. בשאינו שוה אבל אם היה שוה מותר.

תני היה שם חלון חלון הוא מן הצד אין משחילין דרך חלון

רב ירמיה בשם רב פורשין מחצלת על גבי שיפוף של לבנים בשבת. א"ר שמעון בי ר' ינאי לא שמעתי מאבא, אחותי אמרה לי משמו: ביצה שנולדה בי"ט סומכין לה כלי בשביל שלא תתגלגל אבל אין כופין עליה כלי. ושמואל אמר כופין עליה כלי. א"ר מנא ובלבד שלא יהא כלי נוגע בגופה של ביצה. תני ר' הושעיה נחיל של דבורים פורסין עליה סדין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. מה כרב כשמואל?

ומדחה, אפי' כר' יניי אתיא..כאן מלמעלן וכאן מלמטן להשים סדין מלמטה, אסור

ר' ביסנא בשם ר' יוסה בן חנינה חפי לסוטות weaving boards אסור לטלטלן. מצדתא מצודה הוויין פריסין והוויין משרפין גו שמשא אתון שאלון לרב מהו מטלטלתון? אמר לון אסור ליגע בהון חשבין עליהון מתגנין תוחתי ראשיכון חשבו לישון עליהם, ומותר ושרי לכון מטלטלתון

תני חבית של טבל שנתרועעה, מביא כלי אחר ונותנו תחתיה.לקבל היין נתמלא אסור

לטלטלו. א"ר זעירה זאת אומרת שעושין תקנה למוקצה להצילו שלא כדרכו.אינו מטלטלו ממש, רק משים כלי תחתיו

והא תני על העבט של ענבים על המעטן של זיתים שמשכו שנמשכו וזבו מהן משקין אסורין משום "משקין שזבו" לא יטול מהן בי"ט ואין צורך לומר בשבת!! אמר רב חסדא אע"פ שזה טבל וזה טבל, זה יש לו מוקצה וזה אין לו מוקצה כ מוקצה דמשקין שזבו חמור ממוקצה דטבל

תני נר שכבה מצילין את שמנו. הדא אמרה שעושין תקנה למוקצה להצילו שלא כדרכו. א"ר יעקב בר אחא דר' שמעון היא דר"ש אמר כבה מותר לטלטלו.

אמר ר' שמואל בר רב יצחק לא אמר עבט של ענבים אלא לטלטלו, הא להציל מצילין!

תני נותנין כלי תחת הדלף בשבת נתמלא שופך ושונה ואינו חושש א"ר חנניה עשו אותו כנהרות ומעיינות שבאו מחוץ לתחום לתוך התחום. ותני כן נהרות ומעיינות שבאו מחוץ התחום לתחום ממלא מהן בשבת ואין צ"ל ביום טוב:

הלכה ב משנה כל שהוא משום שבות משום רשות משום מצוה חייבין עליו ביום טוב

אלו הן משום שבות לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מספקין ולא מטפחין ולא מרקדין

אלו הן משום רשות לא דנין ולא מקדשין לא חולצין ולא מייבמין

אלו הן משום מצוה לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מגביהין תרומה ומעשרות ביום טוב. כל אלו בי"ט אמרו ק"ו לשבת

אין בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד:

גמרא שבות שהיא רשות, ושבות שהיא מצוה. אי זו היא שבות שהיא רשות? לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מספקין ולא מטפחין ולא מרקדין

אי זו היא שבות שהיא מצוה? לא דנין ולא מקדשין ולא חולצין ולא מייבמין

תני אין עולין באילן בין לח בין יבש ניחא לח, יבש, כך אנו אומרין אסור לדוש על גבי זמורה בשבת?! אלא כר"מ דרבי מאיר אמר כלאים7:2 גפן שיבשה אסורה ואינה מקדשת.

דברי הכל, אסרו אילן יבש מפני אילן לח.

רב חייה בר אשי אתא ופרי רץ קומי רב א"ל ביידא באי זה דרך באת? אתיתה? א"ל בההוא תמרתא עקימתא crooked palm א"ל מאן שרא לך? רבי בשם רב אסור לדוש שרשי זמורה בשבת. היא שורשי אילן היא קולסי אכרוב. בגבוהין ג', אבל אם אינן גובהין ג' כארץ הם.

מפני מה אמרו אין עולין באילן, שמא ישכח ויאכל=יתלוש או שמא ירעיד ואסור ל ה ז י ז אילן? נישמעינה מן הדא: היה רוכב על גבי בהמה מע"ש אומר לו רד! היה ע"ג אילן מע"ש, אין אומרין לו רד. הדא אמרה שמא ירעיד

מפני מה אמרו היה רוכב ע"ג בהמה אומרים לו רד? חברייא אמרו שמא תינוק ימות הבהמה הבהמה אמר לון רבי יוסי הגע עצמך שהיה הוגן=גמל אחד גדול!

תנא ר' אחא בר פפא קומי ר' זעירה שנייא היא שהוא מצווה על שביתת בהמה כמוהו (שמות כג) למען ינוח שורך וחמורך כמוך

אית תניי תני נשענים בבהמה. אית תניי תני אין נשענים בבהמה. אמר רב חסדא מ"ד

נשענין בבריא. מ"ד אין נשענין בתש.

ר' יוסה אומר: איתפלגון ר' בא בר ממל וחברייא. חד אמר: מ"ד נשענים בהוא דמיסתמיך ציבחר מעט מ"ד אין נשענין בכובש את כבדו. וחד אמר, מ"ד נשענין בבריא וכו' .ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן דא"ר יוסה: לא אמר רבי בא בר ממל כלום, כי לא חידש כלום על ר' חסדא הוי דו אמר נשענים בבריא ואין נשענים בתש:

ולא שטין על פני המים: רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו זאת אומרת שאסור להשיט דבר חפץ במים ולהוליכו מאצלו. ודכוותה אסור לאדם להשיט דבר ולהביאו אצלו. רבי אבא מרי ור' מתניה הוון יתיבון, חמון לחד בר נש פצל מיא לכא ולכא "הרחיק" המים בידיו לכאן ולכאן ושתי. א"ר אבא מרי לר' מתניה, הדא היא דא"ר יעקב ר זבדי בשם רבי אבהו אסור לאדם להשיט דבר ולהוליכו מאצלו! א"ל הדא היא דתנינן שובר אדם את החבית לוכל ממנה גרוגרות!! ושרי

ולא מספקין: סיפוק שהוא מחמתו, כמה דאת אמר (במדבר כד) ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפיו:

ולא מטפחין: טיפוח שהוא לרצונו

ר' יונה וחברייא חד אמר הכין שרי והכין אסור. וחורנה אמר בין הכין ובין הכין אסור. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דא"ר יונה אית הוה סבין ביומינן והוון מטפחין לאחורי ידיהון בשובתא, היו זקנים בימינו שהיו... הוי דו אמר הכין שרי והכין אסור.

רבי הוה מסב נשואין לר"ש בריה והוון מטפחין לאחורי ידיהון בשובתא. עבר ר"מ ושמע קלהון אמר רבותינו הותרה השבת?! שמע ר' קליה אמר מי הוא זה שבא לרדותינו בתוך ביתינו? ואית דאמרי הכין אמר מי הוא זה שבא לצנעינו לנדותינו בתוך ביתינו? שמע ר"מ קליה וערק, ברח נפקין פריי בתרי' מפרי, רצו אחריו אפרח רוחא פיקייליה סודר מעל קדליה דר"מ. אודיק ר' מן כוותא מן החלון וחמא קדליה דר"מ מן אחוריו אמר לא זכית אנא לאורייתא אלא בגין דחמי קדליה דר"מ מן אחוריו!

רבי יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין אנן לא זכינן לאורייתא אלא בגין דחמינן אצבעתיה דרבי מן גולגיקין shoes which leave the toes uncovered (a roman style) דידיה:

ולא מרקדין: ר' ירמיה ר' זעירה בשם רב הונה קיפוץ עוקר שתי רגליו כאחת ריקוד עוקר אחת ומניח אחת

א"ר לעזר כל משמיעי קול אסורין בשבת. רבי שמואל בר רב יצחק סבר, מקושה דכנישתא חדתא. ר' ליל בי ר' אלם מקש על כסא. ר' אילא עני בסדרא התאחר בביה"מד סלק לביתא אשכחון דמיכין ישינים רבע ליה על סולמא רבץ על הסולם בגין דלא מקשה על תרעא בשובתא

ר' ירמיה הוה פשט לומד עם בריה דרבי אימי, אזל בעי מתערתא בקריצתא דשובתא רצה לעוררו בשחר שרי מיקש על תרעא, א"ל אבא, מאן שרא לך?

ר' אבא בר כהנא בעא קומי ר' יסא מהו מקשה על כריסא בשובתא? א"ל בחולא מאן שרא לך!אסור משום מקשה עצמו א"ר שמואל בר אבודמא נהגין רבנן בחולה מן הטיבור ולמעלן, בבגדיו מן הטיבור ולמטן:

ולא דנין: רבי חזקיה רבי אחא בשם ר' אבהו אסור לדון דיני ממונות בע"ש. והא מתני' פליגא לפיכך אין דנין לא בע"ש ולא בעי"ט דיני נפשות. הא דיני ממונות דנין! ותני ר' חייה כן דנין דיני ממונות בע"ש אבל לא דיני נפשות בע"ש. אמר כן להלכה"מדרבנן" וכאן לדבר תורה:

ולא מקדשין: רבי בא בר כהן אמר קומי ר' יוסה ר' אחא בשם ר' יעקב בר אידי אסור לארס אשה בע"ש. הדא דאת אמר שלא לעשות סעודת אירוסין הא לארס יארס. שמואל אמר אפילו בתשעה באב יארס שלא יקדמנו אחר! מחלפא שיטתיה דשמואל תמן הוא אמר (תהילים סח) מושיב יחידים ביתה (תהילים סב) במאזנים לעלות המה מהבל יחד והכא הוא אמר הכין!! הקב"ה מזווג, ואיך אפשר שיקדמנו אחר? שלא יקדמנו אחר בתפילה.

#אפילו כן, לא קיימה: אין זו תירוץ נכון...

ולא מקדישין: ר' יעקב בר אחא בשם רבי אימי איתפלגון ר' יוחנן ורשב"ל חד אמר מקדישין וחורנה אמר אין מקדישין. רבנן דקסרין מפרשין להון, ר' יוחנן אמר מקדישין בתחילה בי"ט, רשב"ל אמר אין מקדישין בתחילה בי"ט.

אית תניי תני הולך לו אצל מוכרי טלאים אית תניי תני הולך לו אצל מוכרי פסחים. מ"ד הולך לו אצל מוכרי טלאים כמ"ד מקדישין. מ"ד הולך לו אצל מוכרי פסחים כמ"ד אין מקדישין.

הדא אמרה שאינו יוצא לחולין וחוזר וקדש.כשאדם נותן "מעות קודש" למנות עצמו על פסח יש לומר שבאותו רגע יוצא לחולין קצת "בשר", וחוזר וקדוש ע"י מעותיו שנותן אין תימר יוצא לחולין חוזר וקדש, יהא אסור משום מקדיש! ותנינן אין מקדישין!

רבי חנניה ורבי מנא חד אמר במקדיש למחר הא דתנן אין מקדישין, כשאין מקדיש לצורך היום וחורנה אמר במקדיש לבדק הבית

א"ר שמיי ואפילו כמ"ד מקדישין בעזרה משום שבות שהתירו במקדש:לכו"ע שרי להקדיש "בתוך" העזרה (שאין שבות במקד')

כל אלו בי"ט אמרו ק"ו לשבת וכו' אילין אינין?! והא אית לך חורנין! סקילה בשבת ואין סקילה בי"ט, כרת בשבת ואין כרת בי"ט, מכות בי"ט ואין מכות בשבת, אין תימר בדברים שיש בהן אוכל נפש אתינן מיתני, והא תנינן משחילין פירות דרך ארובה בי"ט אבל לא בשבת, ועוד מן הדא שוחקין עצי בשמים למילה בי"ט אבל לא בשבת, [א"ר יוסה והוא שמל] ועוד מן הדא דתני מודין חכמים לר' מאיר בחותמות שבקרקע שמפקפקין ומתירין וחותכין. בשבת מפקפקין אבל לא מפקיעין ולא מתירין ולא חותכין. בכלים בשבת מותר אין צריך לומר בי"ט:

אין בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד. מה ביניהון ר' יודא דמתיר "מכשירי או"ן" רב חסדא אמר לחדד ראשו של שפוד ביניהון. ר' חנינה בריה דר' אבהו אמר להוציא אש מן העצים ביניהון. תנא ר' יהודה בר פזי דבר דלייא "הוא הדבר" מהו "הוא הדבר"? לחדד ראשו של שפוד הוא הדבר. או להוציא אש מן האבנים הוא הדבר? לית לך אלא כהדא רק זה מותר אין משחיזין את הסכין אבל משיאה על גבי חבירתה אמר רב חסדא דרבי יודה היא. דאמר רב יהודה בשם שמואל דברי הכל היא כדי להעביר שמנונית שעליה.

מהו להדליק נר של אבטלה? חזקיה אמר אסור. מתניתא פליגא על חזקיה (שמות לה) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת בשבת אין את מבעיר אבל מבעיר את בי"ט. אין תימר בדברים שיש בהם אוכל נפש אנן קיימין והכתיב (שמות יב) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם אלא כינן קיימין בנר של אבטלה!

אמר ר' אבונה ותניי תמן 1:7 בית שמאי אוסרין וב"ה מתירין. ר' נחום אחוי דרב אילא בעא קומי ר' יוחנן, א"ל: לא תאסור ולא תישרי:

הלכה ג משנה הבהמה והכלים כרגלי הבעלים. המוסר בהמתו לבנו או לרועה הרי היא כרגליו. כלים המיוחדין לאחד מן האחים שבבית, הרי הן כרגליו. ושאין מיוחדין, הרי אלו כמקום שהולכין:

גמרא מתני' בשמסרה לו בי"ט אבל אם מסרה לו מעי"ט, כרגלי הרועה. בשיש שם רועה אחר, אבל אם אין שם רועה אחר כרגלי הבקר.bakar

ותני כן המוסר בהמתו לבקר אע"פ שלא הודיע לבקר הרי זו כרגלי הבקר:

הלכה ד משנה השואל כלים מחברו מעי"ט כרגלי השואל. בי"ט, כרגלי המשאיל.

האשה ששאלה מחבירתה תבלין ומים ומלח לעיסתה, הרי אלו כרגלי שתיהן. ר' יהודה פוטר במים מפני שאין בו ממש:

גמרא א"ר בא תחומין עשו אותן כמידת הדין כדיני ממונות תדע לך שכן תמן אמרין בשם רב חסדא ולא ידעין אין מן שמועה ואין מן מתני', ואפי' עצים! וסברנן מימר עצים אין בהן ממש:

ר' יודה פוטר במים מפני שאין בהן ממש: תני מפני שהן נבלעין בעיסה. מה נפק מביניהון? מים בתוך תבשיל מאן דאמר מפני שאין בהן ממש הרי אין בהן ממש. מאן דאמר מפני שהן נבלעין בעיסה הרי אינן נבלעין בתבשיל:

הלכה ה משנה הגחלת כרגלי הבעלים, והשלהבת מיטלטלת בכל מקום.

הגחלת של הקדש מועלין בה, והשלהבת לא נהנין ולא מועלין:

גמרא חמשה דברים נאמרו בגחלת וחמשה בשלהבת. גחלת של הקדש מועלין בה והשלהבת לא נהנין ולא מועלין. גחלת של עכו"ם אסורה והשלהבת מותרת. המודר הנייה מחבירו אסור בגחלתו ומותר בשלהבתו. המוציא את הגחלת לר"ה חייב והשלהבת פטור. ומברכין על השלהבת במוצ"ש ואין מברכין על הגחלת. רב חייה בר אשי בשם רב אם היו הגחלים לוחשות מברכין ר' יוחנן דקציון בשם ר' נחום בי ר' סימאי ובלבד בנקטפת:=קופצת

הלכה ו משנה בור של יחיד כרגלי יחיד. ושל אנשי העיר כרגלי אנשי אותה העיר. ושל עולי בבל כרגלי הממלא:

גמרא באר שבין ב' תחומין ר' יוחנן אמר עושין לה מחיצה של ברזל. ר' יוסי בן חנינה אמר אפי' מחיצה של קנים ובלבד שלא יהו המים נמשכין לכאן ולכאן. א"ר יודן החמירו בדבריהן "יותר" מדברי תורה דלא מהני ביטול א"ר חנינה ולא מין במינו הוא?! ואף בד"ת מנב"מ ל"ב!! אלא החמירו בדבריהן "כדברי תורה"

הדא אמרה ושל עולי בבל וכו' המוצא כלי בדרך, הרי זו כרגלי המוצא:

הלכה ז משנה מי שהיו פירותיו בעיר אחרת, ועירבו בני אותה העיר לבוא אצלו, לא יביאו לו מפירותיו. ואם עירב הוא, הרי פירותיו כמוהו:

גמרא רב ושמואל. חד אמר כרגלי המפקיד, וחורנה אמר כרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הן. מתני' פליגא על מ"ד כרגלי מי שהן מופקדין אצלו הן. דתנינן: מי שהיו פירותיו בעיר אחרת ועירבו בני אותה העיר לבוא אצלו לא יביאו לו מפירותיו. אין תימר כרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הם, יביאו לו מפירותיו!! א"ר יודן תיפתר שהיה מפתח ביד הבעלים, או שמסרו להן רשותן מבע"י. =ייחוד קרן זוית.

ויידא אמר דא: מי שזימן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אלא א"כ זיכה להן אחר במנותיהם מעי"ט!! מכיון שזיכה להן אחר

במנותיהן, לא כרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הן: ומתרץ כיון שעשה "מעשה" וזיכה לו ע"י אחר, וודאי כרגליו הוי

הלכה ח משנה מי שזימן אצלו אורחין אלא יוליכו בידם מנות אא"כ זיכה להן א' במנותיהן מעי"ט

אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבייתות. אלו הן הבייתות: הלנות בעיר. מדבריות: הלנות באפר:

גמרא אלו הן המדבריות אלו שהן יוצאות בפסח ונכנסות ברביעה. אלו הן בייתות הלנות בעיר. רבי אומר: אלו ואלו, נכנסו לתחום משחשיכה אפי' נכנסו אחר חשיכה מותרין לשחוט. אלו הן מדבריות: הגדילות באפר.

א"ר זעירה הדא אמרה כלי שבא מחוץ התחום לתחום משחשיכה מותר לטלטלו. ר"ש בר כרסנא בשם ר' אחא ובלבד בד' אמות. כהדא גמלייל זוגא אוקריה=כיבדו חד סרקיי ישמעאלי כמהיןmushrooms, אתא שאל לר' מנא, א"ל קבלין בגו מגיריין דידךקבלהו בתוך דירתך ואוכלין בד' אמות:

תם ונשלם בס"ד עש"ק יתרו תשע"א-ט"ז שבט

מסכת תענית תלמוד ירושלמי עים תענך

פירוש קצר----מפוסק ומקווקוו היטב

יהושע יהודה גליק

תשע"א

וחזר והוגה אדר ראשון תשעד כ"מ שיש ## סימן על הקושי שיש בפיסקה-נעזרתי בספר שערי תורת ארץ ישראל (עש"ק פקודי-שקלים כט אדר ראשון) וחזר והוגה פסח שני תשעח

מסכת תענית פרק א

הלכה א משנה מאימתי מזכירין גבורות גשמים? ר' אליעזר אומר מי"ט הראשון של חג. ורבי יהושע אומר מי"ט האחרון. א"ר יהושע הואיל ואין הגשמים סימן ברכה בחג למה הוא מזכיר? אמר לו רבי אליעזר אף הוא אינו אומר אלא משיב הרוח ומוריד הגשם בעונתו! אמר לו אם כן לעולם יהא מזכיר!!

הלכה א גמרא טעמיה דר' אליעזר ע"י שארבעת מינין הללו גדילים על המים, לפיכן הן באין פרקליטין advocate למים. ד"א בשעה שהעבד משמש את רבו, הוא תובע פרסו ממנו. אמר לו ר' יהושע והלא משעה שהעבד משמש את רבו כל צורכו ורוח רבו נוחה הימינו הוא תובע פרנסתו ממנו!!בסוף החג כשגמר המצווה ד"א אין העבד תובע פרסו אלא סמוך לפרסו.

תני ר' ליעזר אומר משעת נטילת לולב, ר' יהושע אומר משעת הניחו. על דעתיה דהדין בתרייא, היא דעתיה דר' ליעזר קדמייתא היא דעתיה אחרייתא, מחלפא שיטתי' דר' יהושע תמן הוא אמר מי"ט האחרון, והכא הוא אמר משעת הניחו!!="הושענא רבא"

א"ר מנא שכל היום כשר ללולב. ויזכיר מבערב!ערבית של "שמיני עצרת" דהוי "משעת הניחו" לית כל עמא תמן.אין הכל בביה"ן בערבית ויזכיר בשחרית? אף הוא סבור שמא הזכירו מבערב, והוא הוי מדכר, מכיון דהוא חמי לון דלא מדכרין בקדמיתא, ומדכרין באחריתא אף הוא יודע שלא הזכירו מבערב.

א"ר ר' חייה בר מרייא הכין הוה ר' יונה אביך הוי=מקשה בה.

ר' חגיי בשם ר' פדת אסור ליחיד להזכיר עד שיזכיר שליח ציבור. ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי בשליח ציבור הדבר תלוי.אבל מ ו ת ר להזכיר קודם

א"ר מנא קומי ר' חגי מה ופליג? א"ל לא. דא דאת אמר בשליח ציבור הדבר תלוי, יחיד אם ר צ ה להזכיר מזכיר- בטל. ודא

דאת אמר אסור ליחיד להזכיר עד שיזכיר שליח ציבור- בגשם.

קמון לצלותאבתפילת "לחש" קודם חזרת הש"ץ כמי שהזכיר שליח ציבור.

כשם שתחיית המתים חיים לעולם כך ירידת גשמים חיים לעולם. ר' חייה בר בא שמע לן מן הדא (הושע ז) יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו ונדעה נרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מצאו ויבא כגשם לנו.

כתיב (מלכים א יז) ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד אל אחאב חי ה' אלהי ישראל אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי. ר' ברכיה אמר רבי יוסה ורבנין חד אמר בין על הטל בין על המטר נשמע לו. וחורנה אמר על המטר נשמע לו, ועל הטל לא נשמע לו. מאן דאמר על המטר נשמע לו ועל הטל לא נשמע לו, מן הדין קרייא (מלכים א יח) לך הראה אל אחאב ואתנה מטר על פני האדמה.אבל טל לא נעצר מעולם מאן דאמר בין על הטל בין על המטר נשמע לו, איכן הותר נדרו של טל? א"ר תנחום אדרעיא סברין מימר נדר שהותר מכללו הותר כולו. אית דבעי מימר בבנה של צרפית (מלכים א יז) ויקרא אל ה' ויאמר ה' אלהי הגם אל האלמנה אשר אני מתגורר עמה הרעות להמית את בנה?! א"ר יהודה בר פזי משל לאחד שגנב נרתיקו של רופא, עם כשהוא יוצא נפצע בנו, חזר אצלו ואמר לו אדוני הרופא רפא את בני! אמר לו לך והחזר את הנרתיק שכל מיני רפואות נתונין בו ואני מרפא את בנך!! כך אמר לו הקדוש ברוך הוא לאליהו לך והתר נדרו של טל שאין המתים חיים אלא בטללים ואני מחיה בנה של צרפית!!

ומניין שאין המתים חיים אלא בטללים? שנאמר (ישעיהו כו) יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל. מהו וארץ רפאים תפיל? א"ר תנחום אדרעייא, וארעא תפקידה תפלט.=הארץ יפליט "פקדונה"

ר' יעקב דכפר חנן בשם רשב"ל בשעה שעשה אברהם זקינם את רצוני נשבעתי לו שאיני מזיז טל מבניו לעולם. מה טעמא? (תהלים קי) נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם וכתיב תמן (שם) לך טל ילדתך. א"ר יודה בר פזי בדייתיקי"a "will נתתיו לאביהם (בראשית כ) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו'. א"ר שמואל בר נחמן בשעה שישראל באין לידי עבירות מעשים רעים הגשמים נעצרין והן מביאין להן זקן אחד כגון ר' יוסי הגלילי והוא מפגיע בעדם ומיד הגשמים יורדין אבל הטל אינו יורד בשביל בריה מה טעמא (מיכה ה) אשר לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם.

רבי זעירה בשם ר' חנינה היה עומד בגשם והזכיר של טל אין מחזירין אותו. בטל,כגון בימות החמה והזכיר של גשם מחזירין אותו. והא תני בטל וברוחות לא חייבו חכמים להזכיר, אם ר צ ה להזכיר מזכיר!! לא דמי ההוא דמיקל=מקלל (כשמזכיר גשם בקיץ) להיא דלא מצלי ולא מיקל.

בגשם, והזכיר של טל אין מחזירין אותו. והא תני אם לא שאל בברכת השנים, או שלא הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים מחזירין אותו!! בהוא דלא אדכר לא טל ולא מטר.

ר' זעירה בשם רב חונה לא שאל בברכת השנים אומרה בשומע תפילה. ודכוותה אם לא הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים, אומרה בשומע תפילה. מה אם שאלה שהיא מדוחק,anxiety אומרה בשומע תפילה. אזכרה שהוא מריוח, לא כל שכן!!

והא תני לא שאל בברכת השנים או שלא

הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים מחזירין אותו. אמר רבי אבמרי אחוי דר' יוסי בשלא אמרה בשומע תפלה.

איכן הוא חוזר? ייבא כיי דאמר רבי שמעון בר בא בשם רבי יוחנן בראש חדש אם עקר את רגליו חוזר לכתחילה, ואם לאו חוזר לעבודה. וכא אם עקר את רגליו חוזר לכתחילה, ואם לאו חוזר לשומע תפלה.

בנינוה צרכון למיעבד תענית עצירת גשמים בתר פסחא. אתון ושאלון לרבי אמר לון ר' לכו ועשו, ובלבד שלא תשנו מטביעה של תפילה. היכן הוא אומרה? ר' ירמיה סבר מימר אומרה בשומע תפילה, א"ל רבי יוסי לא אמר רבי זעירה בשם רב חונה לא שאל בברכת השנים או שלא הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים אומרה בשומע תפלה. ואמר לון רבי לכו ועשו ובלבד שלא תשנו מטביעה של תפלה!! וא"כ אים תאמרנו בשומע תפילה, הו"ל "משנה מטבע"!! על דעתיה דר' יוסי היכן הוא אומרה? בשש שהוא מוסיף. עד כדון ציבור שיש לו שש, יחיד שאין לו שש? אמר רבי חיננא לא כן אמר רבי זעירא בשם רב חונה יחיד תובע צרכיו בשומע תפלה, ואלו צרכיו הם!

תני נתפלל ואינו יודע מה הזכיר. א"ר יוחנן כל ל' יום חזקה מה שהוא למוד הזכיר, מיכן והילך מה שצורך יזכיר.

ר' בא בשם ר' חונה ב' ימים טובים של גליות מזכיר במוסף ואינו מזכיר מנחה וערבית ובשחרית, ומזכיר במוסף של יום ב.

חנניה בן אחי ר' יהושע אומר: בגולה לא נהגו כן אלא עד ששים יום בתקופה. מתחילין שמואל אמר הלכה כחנניה בן אחי ר' יהושע ותני כן בד"א בארץ ישראל אבל בחוצה לארץ הכל לפי הזמן הכל לפי המאורע.

הדא דתאמר בגשם, אבל בטל אם רצה להזכיר כל ימות השנה מזכיר.

א"ר יהושע הואיל ואין הגשמים סימן ברכה בחג למה הוא מזכיר? אמר לו רבי אליעזר אף הוא אינו אומר אלא משיב הרוח ומוריד הגשם בעונתו. בעונתן הן חביבין כתחיית המתים! א"ר יוסה ותמיה אנא היך רבנן מדמיי ירידת גשמים לתחיית המתים ולא דמייא, בעי בר נשא ייחון מיתייא כל אימת,אדם רוצה שיחיו מתים כל עת... לא בעי בר נשא ייחות מטרא כל אימת!! אמרו לו א"כ לעולם יהא מזכיר.

???לא הבנתי הקשר כנראה חסר..מחלפה שיטתיה דר' ליעזר מחלפה שיטתיה דר' יהושע דאיתפלגון: רבי ליעזר אומר אם אין ישראל עושין תשובה אין נגאלין לעולם שנאמר (ישעיהו ל) בשובה ונחת תושעון. אמר לו רבי יהושע וכי אם יעמדו ישראל ולא יעשו תשובה אינן נגאלין לעולם?! אמר לו ר"א הקב"ה מעמיד עליהן מלך קשה כהמן ומיד הן עושין תשובה והן נגאלין. מ"ט? (ירמיהו ל) ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע. אמר לו רבי יהושע והא כתיב (ישעיהו נה) חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו. מה עבד לה ר' ליעזר? "צדיקים" כמה דאת אמר (משלי ז) צרור הכסף לקח בידו וגו' אמר לו ר' יהושע והא כתיב (ישעיהו ס) אני ה' בעתה אחישנה. מה עבד לה ר' ליעזר? תשובה כמה דאת אמר (דברים י) ו"עתה" ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'. רבי אחא בשם ר"י בן לוי אם זכיתם אחישנה, ואם לאו בעתה. כיון שאמר לו ר' יהושע (דניאל יב) וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם כי למועד מועדים וחצי וככלות נפץ יד עם קדש תכלינה כל אלה, איסתלק ר' ליעזר. ??לר"א אין "עונה" לר"י יש "עונה"??

[ילקוט שמעוני תורה פרשת ואתחנן רמז תתכז]

אמר רבי אליעזר כשנגאלו ממצרים מתוך חמשה דברים נגאלו, מתוך צרה ויאנחו בני ישראל וגו', מתוך תשובה ותעל שועתם, מתוך זכות אבות ויזכור אלהים, מתוך רחמים וירא אלהים את בני ישראל, מתוך הקץ וידע אלהים, אף לעתיד לבא אין נגאלים אלא מתוך חמשה דברים הללו, מתוך צרה בצר לך, מתוך תשובה ושבת עד ה' אלהיך, מתוך רחמים כי אל רחום ה' אלהיך, מתוך זכות אבות ולא ישכח את ברית אבותיך, באחרית הימים הרי מתוך הקץ,

ודוד מפרש אותם: וירא בצר להם הרי מתוך צרה, בשמעו את רנתם הרי מתוך תשובה, ויזכור להם בריתו הרי מתוך זכות אבות, ויתן אותם לרחמים הרי מתוך רחמים, וקבצנו (והצילנו) מן הגוים הרי מתוך הקץ

***עד כאן**

חד בר נש הוה איחטא בלישניה אתא לגבי רבי יוחנן גבי ר' חנינה א"ל איזיל תהי בך ולעי באורייתא דכתיב (משלי טו) מרפא לשון עץ חיים. אמר רבי חנינה בריה דרבי אבהו בספרו של רבי מאיר מצאו כתוב (ישעיהו כא) משא דומה "משא רומי" אלי קרא משעיר. אמר רבי יוחנן אלי קוראאני קורא אלי!(לשון קינה), מפני צרת רומי מפני שעיר. אמר ר' שמעון בן לקיש אליבציר"ה וחיריק מאיכן נזדווג לי משעיר!!הקב"ה joined us in Rome!! אמר רבי יהושע בן לוי אם יאמר לך אדם איכן הוא אלהיך? אמור לו בכרך הגדול שבאדום. מה טעמא? אלי קורא משעיר.

תני ר' שמעון בן יוחי בכל מקום שגלו ישראל גלת השכינה עמהן גלו למצרים וגלת השכינה עמהן מה טעמא (שמואל א ב) הנגלה נגליתי אל בית אביך בהיותם במצרים לבית פרעה גלו לבבל וגלת שכינה עמהן מה טעמא (ישעיהו מג) למענכם שלחתי בבלה. גלו למדי וגלת השכינה עמהן מה טעמא (ישעיהו מט) ושמתי כסאי בעילם ואין עילם אלא מדי כמה דאת אמר (דניאל ח) ואני בשושן הבירה אשר בעילם המדינה. גלו ליון וגלת השכינה עמהן מה טעמא (זכריה ט) ועוררתי בניך ציון על בניך יון. גלו לרומי וגלת השכינה עמהן מה טעמא (ישעיהו כא) אלי קורא משעיר שומר מה מלילה אמרו ישראל לישעיה רבינו ישעיה מה יוצא לנו מתוך הלילה הזה אמר להן המתינו לי עד שנשאל, כיון ששאל חזר אצלן אמרו לו שומר מה מליל מה מילל שומר העולמים? אמר להן (שם) אמר שומר אתא בקר וגם לילה, אמרו לו וגם לילה? אמר להן לא כשאתם סבורים אלא בוקר לצדיקים ולילה לרשעים בוקר לישראל ולילה לעכו"ם. אמרין ליה אימת? אמר לון אימת דאתון בעיי הוא בעי! אם תבעיון בעיו אמרו לו מי מעכב. אמר להן תשובה שובו אתיו.

ר' אחא בשם ר' תנחום בי ר' חייה אילו ישראל עושין תשובה יום א' מיד היה בן דוד בא מ"ט (תהלים צה) היום אם בקולו תשמעו! א"ר לוי אילו היו ישראל משמרין שבת אחת כתיקנה מיד היה בן דוד בא מאי טעמא (שמות טז) ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' וגו' חד יום. ואומר (ישעיהו ל) בשובה ונחת תושעון בשובה ונייח תתפרקון:

הלכה ב משנה אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים

רבי יהודה אומר: העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון של חג, האחרון מזכיר,

והראשון אינו מזכיר. ביום טוב הראשון של פסח, הראשון מזכיר, והאחרון אינו מזכיר.

עד אימתי שואלין? ר' יהודה אומר עד שיעבור הפסח.

ר"מ אומר עד שיצא ניסן שנאמר (יואל ב) ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון:

גמרא א"ר יוחנן הלכה כרבי יודה שאמר משום ר' יהודה בן בתירה. ר' אבון בשם ר' יוחנן טעמא דר' יודה כדי שיצאו המועדות בטל, מפני שהטל סימן יפה לעולם.

מחלפה שיטתיה דר' יודה תמן הוא אמר העובר לפני התיבה ביו"ט האחרון של חג האחרון מזכיר והראשון אינו מזכיר והכא הוא אמר הכין.שואלין עד שיעבור הפסח! חדא בשם גרמיה וחדא בשם רבי יודה בן בתירה. מן מה דאמר ר' יוחנן הלכה כר' יודה שאמר משם ר' יודה בן בתירה. ואמר רבי אבון בשם רבי יוחנן טעמא דר' יודה כדי שיצאו המועדות בטל מפני שהטל סימן יפה לעולם. הא הדא אמרה קדמייתא בשם ר' יודה ב"ב. ותינייתא בשם גרמיה.

בעון קומוי או נימר כאן להזכיר כאןסיפא לשאלה? אמר לון הלכה מקום שמזכירין שואלין. אמר רבי יוסה לרבי חנייה אחוי דרב הושעיה, נהיר אתזכור אתה כד הוינן קיימין קומי חנותיה דרב הושעיה חביבך, עבר רבי זעירה ושאלינן ליה ואמר עוד אנא היא צריכה לי, עבר ר' יסא ושאלינן לי' ואמר עוד אנא היא צריכא לי, ובסופה אתמציית ליה, ואמר, לא שנייא, הלכה, מקום שמזכירין שואלין.

ר' חייה בר בא אתא מן צור ואמר מן שמיה דר' יוחנן הלכה מקום שמזכירין שואלין. ר' אחא דרש בבית מדרשא ר' ירמיה דרש בכנישתא דבולי הלכה מקום שמזכירין שואלין

והא תנינן בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים א"ר תנחום בר חייה בשעת המקדש שאני.

תני א"ר יודה לפי שבעולם הזה התבואה עושה לששה חדשים והאילן עושה לי"ב חדש. אבל לעתיד לבא התבואה עושה לחדש אחד והאילן עושה לשני חדשים. מה טעמא? (יחזקאל מז) לחדשיו יבכר.

ר' יוסי אומר לפי שבעולם הזה התבואה עושה לששה חדשים והאילן עושה לשנים עשר חדש אבל לעתיד לבא התבואה עושה לט"ו יום והאילן עושה לחדש אחד. שכן מצאנו שעשת התבואה בימי יואל לחמשה עשר יום וקרב העומר ממנה מה טעמא (יואל ב) ובני ציון גילו ושמחו בה' אלהיכם כי נתן לכם את המורה לצדקה ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון. מה מקיים ר' יוסה טעמא דר' יודה לחדשיו יבכר! דמשמע שני חדשים. בכל חדש וחדש יהא מבכר:

הלכה ג משנה בג' במרחשון שואלין את הגשמים. ר"ג אומר בז' בו. חמשה עשר יום אחר החג כדי שיגיע האחרון שבישראל לנהר פרת:

גמרא מתניתא דר' מאיר דתני אי זהו זמנה של רביעה ר' מאיר אומר הבכירה בשלשה והבינונית בשבעה והאפילה בשבעה עשר

ר' יהודה אומר הבכירה בשבעה והבינונית בשבעה עשר והאפילה בעשרים ושלשה.

ר' יוסה אומר הבכירה בי"ז והבינונית בעשרים ושלשה והאפילה בשלשים יום שכן מצאנו שאין היחידים מתחילין להתענות אלא בראש חדש כסליו.

א"ר אבמרי אחוי דר' יוסי הכל מודים בשבעה עשרשהוא זמן גשמים שהיא זמן כימה לשקע,בתחילת היום כימה שוקעת שבו ירד מבול

לעולם מה טעמא (בראשית ז) ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה. ר' אבא בר זמינא ר' לעזר בשם ר' הושעיה הלכה כמי שהוא אומר בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים. ולמה לא אמר כר"מ? אית תניי תני ומחליף.

וכמה גשמים ירדו ויהא אדם צריך לברך? ר' חייה בשם ר' יוחנן בתחילה כדי רביעה, ובסוף כדי שידוחו פני הקרמידthe surface of the roof-tiles appears washed

ר' ינאי בי ר' ישמעאל בשם רשב"ל בתחילהרביעה ראשונה כדי רביעה ובסוף כדי שתשרתdissolve המגופה. ויש מגופה נשרית? אלא רואין אותה כאילו היא שרויה.

רבי יוסה בשם רב יהודה רבי יונה רב יהודה בשם שמואל בתחילה כדי רביעה ולבסוף אפילו כל שהוא.

ר' יוסה בשם ר' זעירה להפסק תענית נאמרה.שיעורים אלו

##רבי חזקיה ורבי נחום ורב אדא בר איכומה הוון יתיבון, אמר רבי נחום לרב אדא בר איכומא: לא מסתברא אלא ש לברכה נאמרה. [אבל להפסק תענית אפי' כל שהוא] א"ל אין. אמר ר' חזקיה לר' אדא: לא מסתברא אלא ש להפסק תענית נאמרה. א"ל אין. אמר ליה (חזקיה לרב אדא) ולמה אמרת ליה הכין והכין?......אמר ליה רב אדא לחזקיה דאיהו =ר' נחום נהיג בשיטת רביה.

אמר ר' מנא לר' חזקיה, מנו רביה? א"ל, זעירא! א"ל (רב מנא לר' חזקיה) אף אנן אמרין: ר' יוסה בשם ר' זעירה: להפסק תענית נאמרת!! ##

רב יהודה בר יחזקאל אמר: הכין הוה יחזקאל אבא מברך על ירידת גשמים: יתגדל יתקדש יתברך יתרומם שמך מלכנו על כל טיפה וטיפה שאת מוריד לנו שאת ממניעןאין נוגעות זב"ז זו מזו שנאמר (איוב לו) כי יגרע נטפי מים יזקו מטר לאדו. כמה דאת אמר (ויקרא כ) ונגרע מערכך. א"ר יודן אבוי דר' מתנה ולא עוד אלא שהוא מורידן במדה שנאמר (איוב כח) ומים תכן במדה.

ר' יוסה בר יעקב סלק מבקרה לר' יודן מיגדליא עד דהוא תמן נחת מיטרא קלילמעט שמע אמר: אלף אלפים אנו חייבין להודות לשמך מלכנו על כל טיפה וטיפה שאת מוריד לנו שאת גומל טובה לחייבים א"ל הדא מנן לך? א"ל הכין היה ר' סימון ר' מברך על ירידת גשמים.

וכמה גשמים ירדו ויהא בהם כדי רביעה? מלא כלי מחזיק שלש טפחים דברי ר"מ. ר' יהודה אומר בתחילה טפח ובשנייה טפחיים ובשלישית ג' טפחים. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר אין לך טפח שהוא יורד מלמעלן שאין הארץ מעלה טפחיים כנגדו ומה טעם (תהילים מב) תהום אל תהום קורא לקול צנוריך.

אמר רבי לוי המים העליונים זכרים והתחתונים נקבות. מה טעמא? (ישעיהו מה) תפתח הארץ ויפרו ישע תפתח ארץ כנקיבה הזאת שהיא פותחת לפני הזכר, ויפרו ישע זו פריה ורביה. וצדקה תצמיח זו ירידת גשמים. אני ה' בראתיו לכך בראתיו לתיקונו ולריישובו של עולם.

רבי אחא ותני לה בשם רבן שמעון בן גמליאל ולמה נקרא שמה רביעה? שהיא רובעת את הארץ. רבי חנינה בריקה בשם רב יהודה שורשי חיטה בוקעין בארץ חמשים אמה שרשי תאינה רכין בוקעין בצור. א"כ מה יעשו שרשי החרוב ושרשי שקמה!!

אמר רבי חנינה אחת לשלשים יום התהום

עולה ומשקה אותה. מ"ט? (ישעיהו כז) אני ה' נוצרה לרגעים אשקנה. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר מלמד שאין הארץ שותה אלא לפי חיסומה.only as far as its upper crust goes

תני אם היתה השנה חסירה =עדיין חסירין ימים לחשוון של תקופה נותנין לה חסרונהממתינין ואם לאוו =כבר הגיע חשוון של תקופה מוקדם הולכין אחר סידרה. דברי ר' שמעון בן גמליאל. רבי אומר לעולם הולכין אחר סידרה. אם היתה השנה מעוברת הולכין אחר עיבורה כ אדר שני יש לה דין כאילו כבר הגיע ניסן [שבט=אדר ראשון וכו']

מחלפא שיטתיה דר' תמן הוא אמר אחר סידרה, וכא הוא אמר אחר עיבורה! ר"ז ר' יסא רבי שמואל בר רב יצחק ומטי בה בשם ר' יוחנן לבסוף נצרכה = אם לא ירד כל אדר שני, אסור להתענות עוד!

הלכה ד משנה הגיע שבעה עשר במרחשון ולא ירדו גשמים התחילו היחידים מתענין. אוכלין ושותין משחשיכה, ומותרין במלאכה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה:

גמרא אלו הם היחידים: אלו שהן מתמנין פרנסין על הציבור. מכיון שהוא מתמנה פרנס על הציבור הוא מתפלל ונענה?! אלא מכיון שהיא מתמנה פרנס על הציבור ונמצא "נאמן" כדיי הוא מצלייא ומתענייא.

חד בר נש הוה מפיק מעשרוי כתיקנן א"ל ר' מנא קום אמור (דברים כו) בערתי הקדש מן הבית ...השקיפה..

חד בר נש אתא גבי חד מן קריבוי דר' ינייי א"ל ר' זכה עמי!תן לי צדקה א"ל ולא הוה לאביך פריטין? א"ל לא! א"ל גבי אינון ומפקדין!הרי הם מופקדין אצלי! א"ל שמעית עליהון דאינון סרקיןunlawfully acquired א"ל כדיי את מצלייא ומתענייא!

איתחמי לרבנן פלן חמרא, יצלי ומיטרא נחת. שלחין רבנן ואייתוניה אמרון ליה מה אומנך? אמר לון חמר אנא. אמרין ליה ומה טיבו עבדת? אמר לון חד זמן אוגרת חמרי לחדא איתה והוות בכייה גו איסרטה,cried in the street ואמרית לה מה ליך? אמרה לי בעלה דהיא איתתא חביש!נחבש ביד עכו"ם ואנא בעייא מיחמי מה מיעבדראיתי מה לעשות ומפנינה וזבנית חמרי ויהבית לך טימיתי'מכרתי את חמורי ונתתי לה אוצר כסף לפדות את בעלה ואמרית לה הא ליך פניי בעליך ולא תחטייללזנות עים אחר אמרין ליה, כדיי את מצליא ומתענייא!

איתחמי לרבי אבהו פנטקקהאיש פשוט יצלי ואתי מיטרא, נחית מיטרא! שלח ר' אבהו ואייתיה א"ל חמש עבירן ההוא גוברא עביד בכל יום, מוגר זנייתה,שוכר זונות משפר תייטרון,cleans theatres מעיל מניהון לבני,מכניס לבושיהן לכבוס מטפח ומרקד קדמיהון, ומקיש בבבויאa little drum קדמיהון. א"ל ומה טיבו עבדת? א"ל חד זמן הוה ההוא גברא משפר תייטרון אתא חדא איתא וקמת לה חורי עמודא בכיי' ואמרית ליה מה ליך? ואמרה לי בעלה דההיא איתתא חביש ואנא בעיא מיחמי מה מעביד, ומפנינה וזבנת ערסי, ופרוס ערסיי,מטתי ומה שפרוס עליה ויהבית לה טימיתיה ואמרת לה הא ליך פניי בעליך ולא תיחטיי, א"ל כדיי את מצלייא ומתעניא!

איתחמי לרבנן, חסידא דכפר אימי יצלי ומיטרא נחת, סלקין רבנן לגביה, אמרה לון בני בייתיה, בטורא הוא יתיב. נפקון לגביה אמרון ליה אישרחזק! ולא אגיבון.לא השיב יתב מיכול ולא אמר לון אתון כריכין.אכלו אתי! מי עלל, עבד חד מובל דקיסין ויהב גולתה מרום מובלה.he put his cloak over the

load of wood עאל ואמר לבני בייתיה: אילין רבנן הכא, בעי ניצלי וייחות מיטרא, ואין אנא מצלי ומטרא נחת, גנאי הוא לון,שהם לא יכלו ואין לא, חילול שם שמים הוא. אלא אייתי אנא ואת ניסוק ונצלי, אין נחת מיטרא אנן אמרין לו כבר דעבדון שמייא ניסין, ואין לא אנן אמרין לון לית אנן כדיי מצליא ומתענייא! וסלקין וצלין ונחת מיטרא. נחת לגבון אמר לון, למה איטרפון רבנן להכא יומא דין? אמרין ליה בעיי תצלי וייחות מיטרא. אמר לון ולצלותי אתון צריכין? כבר דעבדון שמייא ניסין:

אמרין ליה למה כד הויתה בטורא אמרינן לך אשיר ולא אגיבתינון? אמר לון דהוינה עסיק בפעולותי, מה הוינה מסעהמסיח דעת דעתי מן פעולתי?! א"ל ולמה כד יתבת למיכול לא אמרת לן איתון כריכין? אמר לון דלא הוה גביי אלא פלחיmy piece מה הוינא מימור לכון בחנפין?! אמרין ליה למה כד דאתית למיעול, יהבת גולתה מרום מובלה אמר לון דלא הוות דידי, שאולה הוות דניצלי בה, מה הוינה מבזעא יתה?!האקרע אותה? אמרין ליה ולמה כד הווי את בטורא איתתך לבשה מאנין צאין, וכד את עליל מן טורא היא לבשה מאנין נקיין. אמר לון כד דאנא הוי בטורא היא לבשה מאנין צאיין, דלא יתן בר נש עינוי עלה, וכד דאנא עליל מן טורא היא לבשה מאנין נקיין, דלא ניתן עיני באיתא אוחרי! אמרין ליה יאות את מצלייא ומתענייא!!

תני מותר לוכל עד שיאיר המזרח דברי ר', רבן שמעון בן גמליאל אומר עד קריאת הגבר.

ישן ועמד, אסור. בשלא התנה, אבל אם התנה מותר:

הלכה ה משנה הגיע ראש חדש כסליו ולא ירדו גשמים בית דין גוזרין שלש תעניות על הציבור. אוכלין ושותין משחשיכה ומותרין במלאכה וברחיצה בסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה:

גמרא א"ר יוחנן כל תענית שב"ד גוזרין להפסיקמשחשיכה אין עוברות ומיניקות מתענות בם.

אמר ר' שמואל בר רב יצחק נראים דברים כשגזרו כבר שלא להפסיקוממילא כבר התענו הג ראשונות אבל אם גזרו מיד להפסיק עוברות ומיניקות מתענות בם. ותני כן: עוברות ומיניקות מתענות כדרכן בתשעה באב וביוה"כ ושלש תעניות הראשונות. אבל בשלש השניות ובשבע האחרונות, אינן מתענין בהן. אעפ"כ אינן מנהגות עצמן בתפנוקים אלא אוכלות ושותות כדי קיום הולד. לא בשגזרו כבר שלא להפסיק?!דווקא בכה"ג פטורות ב7 אחרונות כיון שכבר התענו בראשונות

אתא ר' בא בן זבדא ר' יצחק בר טבליי בשם ר' יוחנן ואפילו גזרו מיד להפסיק, אין עוברות ומיניקות מתענות בם:

הלכה ו משנה עברו אלו ולא נענו, ב"ד גוזרין עוד שלש תעניות על הציבור אוכלין ושותין מבעוד יום, ואסורין במלאכה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המיטה ונועלין את המרחצאות:

גמרא ר' זעירה בשם רב ירמיה העושה מלאכה בתענית ציבור כעושה מלאכה ביום הכיפורים. מ"ט? (יואל א) קדשו צום קראו עצרה. והא תני הלילה מותר והיום אסור! א"ר זעירה קיימה אבא בר ירמיה "אספו עם" משעת אסיפת עם.

נשייא דנהגן דלא למיעבד עובדא באפוקי שובתאמוצ"ש אינו מנהג עד דיתפני סידראעד שיבאו מבהכ"ן מנהג. בתרייא ובחמישתא אינו מנהג,כשמתענים בימים אלו עד דיתפני תעניתאשחוזרים מביהכ"ן מנהג. ביומא דערובתא=יום ערבות(הושענא רבא) אינו מנהג, מן

מנחה ולעיל מנהג. ביומא דירחא מנהג. א"ר זעירא נשייא דנהגן דלא למישתייאלארוג מן דאב עליל, מנהג. שבו פסקה אבן שתייה מ"ט (תהלים יא) כי השתות יהרסון.

א"ר חיננא כל הדברים מנהג. אעין דשיטין הוון במגדל צבעייא אתון ושאלון לר' חנניה חברהון דרבנן מהו מיעבד בהון עבידא? אמר להן מכיון שנהגו אבותיכם בהם באיסור אל תשנו מנהג אבותיכם נוחי נפש.

רבי לעזר בשם רבי אבון: כל דבר שהוא מותר והוא טועה בו באיסור, נשאל ומתירין לו. וכל דבר שהוא יודע בו שהוא מותר והוא נוהג בו באיסור, נשאל ואין מתירין לו.

ברחיצה. זעירה בר חמא יוסה בריה דר' יהושע בן לוי בשם רבי יהושע בן לוי: בתענית ציבור מרחיץ ידיו ופניו ורגליו כדרכו. בתשעה באב מרחיץ ידיו ומעבירין על פניו. ביום הכיפורים מרחיץ ידיו ומקנחן במפה ומעביר את המפה על פניו. רבי יונה תרישרה מרטוטהסמרטוט ויהב לה תחות כדה.

והא תני אין בין תשעה באב לתענית ציבור אלא איסור מלאכה במקום שנהגו. היה הולך אצל רבו או אצל בתו ועבר בים או בנהר אינו חושש, ניטנפו רגליו מטבילן במים ואינו חושש.

הורי רבי בא כהין תנייאדת"צ חמור כת"ב

הורי רבי אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו שמותר להרחיצם במים.

תני אבל ומנודה היו מהלכין בדרך מותרין בנעילת סנדל לכשיבואו לעיר יחלוצו וכן בתשעה באב וכן בתענית ציבור:

בסיכה. כהדא דתני: בשבת בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג מותר. ביום הכיפורים בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אסור. בתשעה באב ובתענית ציבור סיכה שהיא של תענוג אסור שאינה של תענוג מותר.

והא תני שוות סיכה לשתייה לאיסור ולתשלומיןזר הסך בשמן של תרומה אבל לא לעונש. ביום הכיפורים לאיסור אבל לא לעונש.אין חייב כרת

והא תני (ויקרא כב) לא יחללו, לרבות את הסך ואת השותה אמר רבי יוחנן לית כאן סך. אמר רבי אבמרי אין לית כאן סך, לית כאן שותה!גם "שותה" אין לומדים מכאן דלכן דבר שהוא בא מחמת שני לאוין מצטרף?!איך אכילה ושתייה מצטרפין (לעניין תרומה) אים נלמד מלאוו אחר של אכילה

מניין שהוא מחוור בעשה?סיכה שמן רבי לעזר בשם רבי סימיי (דברים כו) ולא נתתי ממנו למת. מה נן קיימין אם להביא לו ארון ותכריכין, דבר שהוא מותר לחי, לחי הוא אסור לא כל שכן למת?! אי זהו דבר שהוא מותר לחי ואסור למת הוי אומר זו סיכה:

בנעילת סנדל. תני כל אלו שאמרו אסורין בנעילת סנדל יצא לדרך נועל, הגיע לכרך חולץ. וכן באבל וכן במנודה. אית תניי תני יוצאין באנפיליא ביום הכיפורים אית תניי תני אין יוצאין אמר רב חסדא מאן דאמר יוצאין באנפילייא של בגד מאן דאמר אין יוצאין באנפילייא של עור.

רבי יצחק בר נחמן סלק גבי רבי יהושע בן לוי בלילי צומא רבא נפק לגביה לבוש סולייתיה א"ל מהו הכין? אמר ליה איסתניס אני

ר' יהושע בר נחמן סלק גבי רבי יהושע בן לוי בלילי תעניתא נפק לגביה לביש

סולייתיה, א"ל מהו הכין? א"ל איסתניס אני.

רבי שמי חמוניה נפק לביש סולייתיה בלילי תעניתא

חד תלמיד מן דר' מנא הורי לחד מן קריבוי דנשייא למילבש סולייתיה א"ל מן הדא דרבי יהושע בן לוי דריב"ל אמר איסתניס אני:

בתשמיש המיטה. איתא חמי ברחיצה אסור בתשמיש המיטה לא כל שכן?!איך יטבול לקריו? תיפתר במקום שאין טובלין או קודם עד שלא התקין עזרא טבילה לבעלי קריין.

רבי יעקב בר אחא רבי אימי בשם רבי יהושע בן לוי אין חייב לטבול קרי אלא מתשמיש המיטה. רב חונה אמר אפילו ראה עצמו ניאות בחלום. הוון בעיי מימר ובלבד מאשה. ר' יונה ור' יוסה תריהון אמרין אפילו מדבר אחר.

תמן תנן יה"כ אסור באכילה ובשתייה ברחיצה בסיכה בנעילת הסנדל ובתשמיש המיטה. ותני עלה בעלי קריין טובלין כדרכן בצינעה ביום הכיפורים. לית הדא פליגא על ר"י בן לוי?!אלמא בע"ק חייב אפילו שלא מחמת תשמיש! פתר לה במי ששימש מיטתו מבעוד יום ושכח ולא טבל. והא תני מעשה בר' יוסי בן חלפתא שראו טובל אותו בצינעה ביה"כ. אית לך מימר על אותו הגוף הקדוש בשוכח?!ששכח לטבול עיו"כ—אע"כ שראה קרי משחשיכה

ר' יודה בר פזי ר' חנין בשם ר' שמואל בר רב יצחק נח בכניסתו לתיבה נאסרה לו תשמיש המיטה. מ"ט (בראשית ו) ובאת אל התיבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך. וביציאתו הותרה לו תשמיש המיטה מ"ט (בראשית ח) צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך. א"ר חייה בר בא למשפחותיהם יצאו מן התיבה ע"י ששימרו יחסיהן זכו להנצל מן התיבה. תדע לך שהוא כן דתנינן חם כלב ועורב קילקלו מעשיהן. חם יצא מפוחם. כלב יצא מפורצםפרוץ בתשמישו. עורב יצא משונה מן הבריות.

א"ר אבון כתיב (איוב ל) בחסר ובכפן גלמוד. בשעה שאת רואה חסרון בא לעולם, עשה אשתך גלמודה. א"ר לוי כתיב (בראשית מא) וליוסף ילד שני בנים אימתי בטרם תבוא שנת הרעב. תני בשם ר' יהודה תאיבי בנים משמשין מיטותיהן א"ר יוסי ובלבד יום שטבלה:

הלכה ז משנה עברו אלו ולא נענו, ב"ד גוזרין עוד שבע שהן י"ג תעניות על הציבור. ומה אלו יתירות על הראשונות? שבאלו מתריעין, ונועלין את החנויות. ובשני מטין עם חשיכה, ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת:

גמרא ר' יודן בריה דרבי חמא דכפר תחמין, כבתוך ארבעים שעשה משה בהר.13 תעניות של בה"ב א"ר יוסה על שם שאין מטריחין על הציבור יותר מדאי.

א"ר חייה בר בא שאם היו שני דברים כגון עצירת גשמים וגוביי מתריעין עליהן. ולמה באילין תרתיי מילייא א"ר יוסי בי רבי בון באילין תרתין מילייא שיערייה רבי:=חורבנן רב

ובשני מטין עם חשיכה. פותח א' ונועל א':

ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת. מה פותח א' ונועל א' או פותח את שניהם?

הלכה ח משנה עברו אלו ולא נענו, ממעטין במשא ומתן בבנין ובנטיעה באירוסין ובנישואין ובשאילת שלום בין אדם לחבירו, כבני אדם הנזופין למקום. היחידים חוזרין ומתענין עד שיצא ניסן.

יצא ניסן וירדו גשמים סימן קללה שנאמר (שמואל א יב) הלא קציר חטים היום:

גמרא א"ר יהושע בן לוי הדא דתאמר בבנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובוניהו. שמואל אמר כותלא דגנאשישן ביה.

רבי בא בר כהן אמר קומי רבי יסא ר' אחא בשם ר' יעקב בר אידי אסור לארס אשה בערב שבת הדא דאת אמר שלא לעשות סעודת אירוסין הא לארס יארס. שמואל אמר אפילו בט"ב יארס שלא יקדמנו אחר. מחלפה שיטתיה דשמואל תמן הוא אמר (תהילים סח) אלהים מושיב יחידים ביתה (שם) במאזנים לעלות המה מהבל יחד וכא הוא אמר הכין. אלא שלא יקדמנו אחר בתפילה.

#אפי' כן, לא קיימה.???אי"ז תירוץ נכון...

לא כן תני אין שואלין בשלום חבירים בתשעה באב, אבל משיבין את ההדיוטות בשפה רפה.א"כ אף קודם לכן אסור! (ת"צ כת"ב)

לימים שבנתיים שבין ב לה' שאין מתענין בהם, אפ"ה אין שואלין נצרכה:

יצא ניסן הגשמים סימן קללה. אמר ר' יוסי בי רבי בון ובלבד ניסן של תקופה. א"ר שמואל בר רב יצחק הדא דתאמר בשלא ירדו להן גשמים מכבר, אבל אם ירדו להם גשמים מכבר סימן ברכה הן:

תם מוש"ק יתרו תשע"א **מסכת תענית פרק ב**

הלכה א משנה סדר תעניות כיצד? מוציאין את התיבה לרחובה של עיר. ונותנין אפר מקלה על גבי התיבה. ובראש הנשיא ובראש אב בית דין, וכל אחד ואחד נוטל ונותן בראשו.

הזקן שבהן, אומר לפניהם דברי כיבושין: אחינו! לא נאמר באנשי נינוה וירא אלהים את שקם ואת תעניתם אלא (יונה ג) וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה. ובקבלה מהו אומר? (יואל ב) וקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל ה' אלהיכם:

גמרא א"ר חייה בר בא ולמה יוצאין לרחובה של עיר? לומר חשבינו כאילו גולים לפניך. א"ר יהושע בן לוי לפי שנתפלל בצינעה ולא נענו לפיכך יצאו לחוץ ויתפרסמו. א"ר חייה בר בא ולמה מוציאין את התיבה לרחובה של עיר? לומר כלי אחד של חמדה שהיה לנו, גרמו עונותינו שיתבזה. ר' חונה רבה דציפורין אמר אבותינו חיפו אותו זהב ואנו חיפינו אותו אפר.

א"ר יעקב דרומיא ולמה תוקעין בקרנות? לומר חשבינו כאילו גועים כבהמה לפניך. א"ר לוי ולמה יוצאין בין הקברות? לומר חשבינו כאילו מתים לפניך. א"ר תנחומה וכולהן בה, אם מיתה אנו חייבין הרי מתים. אם גלות הרי גולים. אם רעבון הרי רעבים:

ונותנין אפר מקלה על גבי התיבה. על שם (תהלים צא) עמו אנכי בצרה. א"ר זעירא כל זמן דהוינא חמי לון עבדין כן, הוה גופי רעד.

ביומוי דר' אילא הוון שבקין ארונא ועללין לוןהניחו הארון בחוץ, ונכנסו לביהכ"ן א"ל ר' זעירה לא כן תני לא היו מתחלפין עליה כל היום אלא אחד היה יושב ומשמר כל היום.

רבי יודן בי רבי מנשה ור' שמואל בר נחמן חד אמר כדי להזכיר זכותו של אברהם, וחורנה אמר כדי להזכיר זכותו של יצחק. מאן דאמר כדי להזכיר זכותו של אברהם בין עפר בין אפר על שם (בראשית יח) ואנכי עפר ואפר. מאן דאמר כדי להזכיר זכותו של יצחק, ובלבד אפר. רואין אפרו

של יצחק כאילו צבור על גבי המזבח.

ר' יודה בר פזי כד הוה נפק לתעניתא הוה אמר קומיהן אחינן כל מאן דלא מטא שמשא לגביה,אים השמש לא הגיע אצלו להניח אפר יסב עפר ויתן גו רישיה.

ובראש הנשיא א"ר תחליפא קיסריא כדי לפרסמו. לא דומה המתבזה מעצמו למתבזה מאחר.

כתיב (יואל ב) יצא חתן מחדרו וכלה מחפתה יצא חתן מחדרו- זה ארון. וכלה מחפתה- זה התורה. ד"א יצא חתן מחדרו- זה הנשיא. וכלה מחפתה- אב ב"ד. ר' חלבו אמר לר' יודן נשייא פוק עימן וצערך עברוצערך יעבור(שיקובל תעניתנו) א"ר יוסה הדא אמרה אילין תענייתא דאנן עבדין לית אינון תעניין, למה דלית נשייא עמן. כתוב אחד אומר (ויקרא ד) את פני הפרכת וכתוב אחד אומר (ויקרא ד) את פני פרכת הקדש. ר' אחא אמר איתפלגון ר' אבהו ורבנן חד אמר חטא הנשיא הגדולה במקומה. חטא הציבור אין הגדולה במקומה. וחורנא אמרמילתא אחרינא בדרש לפי שחטאו הלמד והמלמד לפיכך יצאו לחוץ ויפרסמו על שם (שם) והוציא את הפר אל מחוץ למחנה.

תני חזקיה רמז כל מקום שיש משיח יש ארון, וכל מקום שאין משיח אין ארון. ואתייא כיי דמר ר' שמואל בר ינא בשם ר' אחא חמשה דברים היה המקדש האחרון חסר מן הראשון ואלו הן: אש וארון ואורים ותומים ושמן המשחה ורוח הקודש על שם (חגי א) וארצה בו ואכבדה. ואכבד כתיב חסר ה"א. אלו חמשה דברים שהיה המקדש האחרון חסר מן הראשון.

דלמא ר' בא בר זבדא ורבי תנחום בר עילאי ור' יאשיה נפקוי לתעניתא דרש ר' בא בר זבדא (איכה ג) נשא לבבנו אל כפים ואיפשר כן? אית בר נש דנסב ליביה ויהיב גו ידיה?! אלא מהו נשא? נשוי ליבינן לכף ידינן, ואחר כך אל אל בשמים. כך אם יהיו השרץ בידו של אדם אפילו טובל במי שילוח או במי בראשית אין לו טהרה עולמית, השליכו מידו, מיד טהר.

דרש ר' תנחום בר עילאי (דברי הימים ב יב) ויכנעו שרי המלך והמלך ויאמרו צדיק ה' ובראות ה' כי נכנעו היה דבר ה' אל שמעיה לאמר. נתענו אין כתיב כאן אלא נכנעו, לא אשחיתם. דרש ר' יאשיה (צפניה ב) התקוששו וקושו נתקושש גרמן עד דלא נקושש חורנין בגין דאית הכא בני נש דאמרון עלי לישן ביש גבי ר' יוחנן.ע"כ באתי להוציא עצמי מחשד אלא כל עמא לדינה כל אחד ואחד ישפוט את עצמו..!. הוה תמן ר' חייה ור' איסי ורבי אימי וקמון ואזלון לון???הם דיברו עליו, ונתביישו??? (ד יכפר אם טעיתי)

א"ר לעזר שלשה דברים מבטלין את הגזירה קשה ואלו הן תפלה וצדקה ותשובה. ושלשתן בפסוק אחד (דברי הימים ב ז) ויכנעו עמי אשר נקרא שמי עליהם ויתפללו זו תפלה. ויבקשו פני זו צדקה. כמה דאת אמר (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך. (דברי הימים ב יב) וישבו מדרכיהם הרעים זו תשובה. אם עשו כן מה כתיב תמן? (שם) ואני אשמע השמים ואסלח לחטאתם וארפא את ארצם. ר' חגיי דרש הדא דר' לעזר כל שעה בתעניתא.

א"ר לעזר סוף שתא כשתא, מן עפר קטיא לסיתוא,מעפר של קיץ=הפרשת תרו"מ, לחורף.. נפח צפונה יצף לבניך.נשבה רוח צפונית, תדאג בשביל בניך (שלא ימותו ברעב) כי לא ירדו גשם... כל שנה שאין מתריעין עליה בראשונה סוף שמתריעין עליה בסופה. כל שאינה חסה על פירות חבירתה=אין מפריש מעשר סוף שהיא מאבדת פירותיה. א"ר אחא: ורוב היין מחמיץ

אית הוה סבין בציפורין כד הוות רביעתא קדמייתאשל גשם הוה מריחין בעפרא, וידעין מימור מימי שתא.

א"ר לעזר (ישעיהו נח) הכזה יהיה צום אבחרהו אלא יום ענות אדם נפשו?! אין זה צום שאני חפץ בו! ואי זהו צום שאני חפץ בו (שם) הלא זה צום אבחרהו. פתח חרצבות רשע התר אגודות מוטה וגו' הלא פרוש לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית. מה כתיב בתריה אז תקרא וה' יענה וגו'.

אמר רשב"ל כתיב (בראשית ב) ואדלשון "שבר", נשבר לבם ועשו תשובה יעלה מן הארץ, עלה שבר מלמטן, מיד הגשמים יורדין. א"ר ברכיה כתיב (דברים ל) יערף כמטר לקחי, כפו עורפן לתשובה, מיד הגשמים יורדין.

רבי ברכיה עבד תלת עשרה תעניין ולא נחת מיטרא ובסופה אתא גובייחגב... עאל ואמר קומיהון אחינן חמון מה דאנן עבדין לא דא היא דנבייא מקנתר לן?!האין זה מה שהנביא מוכיח לנו?! (מיכה ז) על הרע כפים להיטיב- מריעין זה לזה בכפים ומבקשין טובה?! השר שואל- איכן הוא השוחד ליקח? והשופט בשילום- שלם לי ואשלם! והגדול דובר הוות נפשו הוא ויעבתוה- עבדוה עביא, עבדוה קליעה דחובין. ומן פסק לה, טובם כחדק- טבא דבהון כאילין חידקיא. ישר ממסוכה- ישרא דבהון כאילין סוכייא, יום מצפיך פקודתך באה- יום שציפינו לרווחה בא עלינו גוביי! עתה תהיה מבוכתם!! מן גוא דאינון בייכן, ובכון ובכון ונחת מיטרא.קשה להאמין שזה נכתב בזמן הירושלמי.....(אין לך תיאור מדוייק יותר מפורט ממצב "בתי-כסאות" של זמננו, וכל ההולך להם הרי"ז מייקר שם רשעים)

אמר רבן שמעון בן לקיש תשובה של רמיות עשו אנשי נינוה! מה עשו? רבי חונה בשם ר"ש בן חלפותא העמידו עגלים מבפנים ואימותיהם מבחוץ, סייחים מבפנים ואימותיהם מבחוץ, והוון אילין געיי מן הכא ואילין געיי מן הכא,אלו צועקים ואלו צועקים אמרין אין לית מתרחם עלינן, לינן מרחמין עליהון!! הה"ד (יואל א) מה נאנחה בהמה נבכו עדרי בקר וגו'. א"ר אחא בערביא עבדין כן

(יונה ג) ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלהים בחזקה מהו בחזקה? אר"ש בן חלפותא חציפא נצח לבישא, כל שכן לטובתו של עולם!!=הקב"ה (שם) וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם א"ר יוחנן מה שהיה בכף ידיהם החזירו מה שהיה בשידה תיבה ומגדל לא החזירו!

כתיב (יואל ב) וקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל ה' אלהיכם כי חנון ורחום הוא אריב"ל אם קרעתם לבבכם בתשובה אין אתם קורעין בגדיכם לא על בניכם ולא על בנותיכם,לא ימותו אלא על ה' אלהיכם. למה כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה.

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן ארך אף אין כתיב כאן אלא ארך אפים מאריך רוחו עם הצדיקים ומאריך רוחו עם הרשעים. ר' אחא ר' תנחום בי ר' חייה בשם רבי יוחנן ארך אף אין כתיב כאן אלא ארך אפים מאריך רוחו עד שלא יגבה, התחיל לגבות מאריך רוחו וגובה.לא הכל בב"א

אמר רבי חנינה מאן דאמר דרחמנא וותרן יתוותרון בני מעוי!! אלא מאריך רוחיה וגבי דידיה. אמר רבי לוי מהו ארך אפים? רחיק רגיז. משל למלך שהיו לו שני ליגיונות קשים אמר המלך אם דרים הן עמי במדינה, עכשיו בני המדינה מכעיסין אותי והן עומדין אותן אלא הריני משלחן לדרך רחוקה שאם הכעיסו אותי בני המדינה עד

שאני משלח אחריהם בני המדינה מפייסים אותי ואני מקבל פיוסן. כך אמר הקדוש ברוך הוא אף וחמה מלאכי חבלה הן, הרי אני משלחן לדרך רחוקה, שאם מכעיסין אותי ישראל, עד שאני משלח אצלן ומביאין ישראל עושין תשובה ואני מקבל תשובתם. הה"ד (ישעיהו יג) באים מארץ מרחק מקצה השמים וגו'. אמר ר' יצחק ולא עוד אלא שנעל בפניהן הה"ד (ירמיהו ב) פתח ה' את אוצרו ויוצא את כלי זעמו. עד דו פתח עד דו טרד, רחמוי קריבין.

תני בשם רבי מאיר (ישעיהו כו) כי הנה ה' יצא ממקומו יוצא לו ממדה למדה יוצא לו ממדת הדין למדת רחמים על ישראל. כתיב (במדבר כג) לא איש אל ויכזב ר' שמואל בר נחמן ורבנן. רבי שמואל בר נחמן אמר הקדוש ברוך הוא אומר לעשות טובה- לא איש אל ויכזב. אומר לעשות רעה- ההוא אמר ולא יעשה! ודבר ולא יקימנה! ורבנן אמרי לא איש הוא שעשה דבריו של אל כאילו אינן?! (שמות לב) למה ה' יחרה אפך בעמך. (במדבר כג) ובן אדם ויתנחם- לא בן עמרם הוא שעשה לאל שיתנחם?! (שמות לב) וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו

אמר רבי אבהו אם יאמר לך אדם "אל אני" מכזב הוא,ישו הנוצרי "בן אדם אני" סופו לתהות בו. "שאני עולה לשמים" ההוא אמר ולא יקימנה.(כל אלו נגד ישו נאמרו)

רבי אחא בשם רב אין תענית עכשיו אמר רבי יוסה הדא אמרה אילין תענייתא דאנן עבדין לית אילין? א"ל כן! כי הוא היה בציפורי, והנשיא היה בטברי'

אמר רב כל תענית שאינה נעשית כתיקנה עליה הכתוב אומר (ירמיהו יב) נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה:

הלכה ב משנה עמדו בתפילה מורידין לפני התיבה זקן ורגיל ויש לו בנים וביתו ריקן כדי שיהא לבו שלם בתפלה ואומר לפניהן עשרים וארבע ברכות, שמונה עשרה שבכל יום ומוסיף עליהן עוד שש ואלו הן: זכרונות, ושופרות, (תהלים קכ) אל ה' בצרתה לי, (תהלים קכא) אשא עיני אל ההרים, (תהלים קל) ממעמקים קראתיך ה', (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף:

גמרא תני ושפל ברך ונוה תשחורתאף לבחור נוהג בנייחא ורגיל בחכמה ורגיל באגדה ויש לו בית ושדה. תנינן וביתו ריקן ואת אמר הכין?! יש לו בנים ובנות=בית ושדה. אם אין להןכל אלו המדות מעבירין כל מה שירצו.

ולמה שמנה עשרה? א"ר יהושע בן לוי כנגד שמנה עשרה מזמורות שכתוב מראשו של תילים עד (תהלים כ) יענך ה' ביום צרה. אם יאמר לאדם אדם תשעה עשר הן! אמור לו (תהלים ב) למה רגשו לית היא מינהון.אשרי ולמה רגשו, חדא הוי

מיכן אמרו המתפלל ואינו נענה צריך תענית."יענך" ד' ביום צרה—אחר ח"י מזמורים

א"ר מנא רמז לתלמיד חכם הוא??? שאדם צ"ל לרבו תישמע תפילתך.???יענך... שיש ל"ברך" את רבו "תתקבל תפילתך" ואין חוצפא בכך.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי כנגד שמונה עשרה חליות שבשזרה שבשעה שאדם עומד ומתפלל צריך לשוח בכולן מה טעמא (תהלים לה) כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך.

ר' לוי אמר כנגד שמונה עשר אזכרות שכתוב (תהלים כט) הבו לה' בני אלים. א"ר חונה אם יאמר לך אדם שבעה עשר הן! אמור לו של מינים כבר קבעוה חכמים ביבנה. התיב ר' לעזר בי ר' יוסי קומי ר' יוסי והא כתיב (שם) אל הכבוד הרעים! א"ל והתני כולל של מינים ושל פושעים במכניע זדים, של זקנים ושל גרים

במובטח לצדיקים, של דוד בבונה ירושלם, אית לך מספקה לכל חדא וחדא מינהן?!##

אם יאמר לך אדם, הרי יש 19 אזכרות [כשמונים גם קל הכבוד הרעים] תאמר לו זה נגד המינים. אך יש להקשות א"כ יש למנות כל הני ד"כיילי" וכו' ואין מספיק אזכרות לכל הני

ר' חנניה בשם ר' פינחס כנגד שמנה עשר פעמים שאבות כתובין בתורה אברהם יצחק יעקב. אם יאמר לך אדם תשעה עשר הן. אמור לו (בראשית כח) והנה ה' נצב עליו ויאמר לית היא מינון. ואם יאמר לך אדם שבעה עשר הן! אמור (בראשית מח) ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק מינון הוא.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן כנגד שמנה עשר ציווין שכתוב בפרשת משכן שני. א"ר חייא בר אדא ובלחוד מן (שמות לח) ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן עד סופיה דסיפרא.

שבע של שבת מניין? א"ר יצחק כנגד שבעה קולות שכתוב (תהלים כט) בהבו לה' בני אלים. א"ר יידן ענתונדריא כנגד שבע אזכרות שכתוב (תהלים צב) במזמור שיר ליום השבת.

תשע של ר"ה מניין? אמר ר' בא קרתינגאא כנגד תשע אזכרות שכתוב בפרשת חנה וכתיב בסופה (שמואל א ב) ה' ידין אפסי ארץ.

עשרים וארבע של תעניות מניין? ר' חלבו ורבי שמואל בר נחמן תריהון אמרין כנגד עשרים וארבע פעמים שכתוב בפרשת שלמה רנה תפילה תחינה.

ר"ז בשם ר' ירמיה יחיד בתענית ציבור צריך להזכיר מעין המאורע. והיכן הוא אומרה? בין גואל ישראל לרופא חולים. ומה הוא אומר? עננו ה' עננו בעת ובעונה הזאת כי בצרה גדולה אנחנו ואל תסתר פניך ממנו ואל תתעלם מתחינתינו כי אתה ה' אל חנון ורחום עונה בעת צרה פודה ומציל בכל עת צוקה (תהלים קז) ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יוציאם בא"י העונה בעת צרה.

ר' ינאי בי ר' ישמעאל בשם רשב"ל אפילו יחיד שגזר על עצמו תענית צריך להזכיר מעין המאורע. ואיכן הוא אומרה? בשומע תפילה

[ר' זעירה בשם רב חונה אומרה כלילי שבת וכיומו.]

א"ר מנא ואנא דלא בדקיתא אין כהדא דרב ירמיה ואין כהדא דר' ינאי בי ר' ישמעאל, ברכה בפנ"ע או בש"ת, סלקית לסדרא=בית המדרש ושמעית: רב חונה בשם רב אפילו יחיד שגזר על עצמו תענית צריך להזכיר מעין המאורע. התיב ר' יוסה והא מתני' פליגא בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה ובמוצאי שבת ובמוצאי יום הכיפורים ובתענית ציבור. מן מה דא"ר יוסה מתני' פליגא, הווי איתתבת בין גואל ישראל לרופא חולים.אלמא, ל ר ב אומרים יט

ר' אחא בר יצחק בשם ר' חונה רובה דציפורין יחיד בתשעה באב צריך להזכיר מעין המאורע. ומהו אומר? רחים ה' אלהינו ברחמיך הרבים ובחסדים הנאמני' עלינו ועל ישראל עמך ועל ירושלם עירך ועל ציון משכן כבודך ועל העיר האבילה ההרוסה השוממה הנתונה ביד זרים הרמוסה בכף עריצים ויבלעוה לגיונות ויחללוה עובדי פסילים כי לישראל עמך נתתה באהבה לנחלה ולזרע ישורון ירושה הורשת כי באש החרבתה ובאש אתה עתיד לבנותה כאמור (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה. ר' אבודמא דציפורין בעא קומי רבי מנא איכן הוא אומרה? אמר לו ואדיין

את לזו?! כן אמר רב ירמיה בשם רב כל דבר שהוא לבאתפילה על להבא אומרו בעבודה. כל דבר שהוא לשעבר אומרו בהודייה. מתני' אמרה כן נותן הודייה לשעבר וצועק לעתיד לבא.

אי זו היא שבע מעין שמונה עשרה? רב אמר סוף כל ברכה וברכה. ושמואל אמר ראש כל ברכה וברכה. אית תניי תני שבע מעין שמונה עשרה אית תניי תני שמונה עשרה מעין שמונה עשרה. מאן דאמר שבע מעין שמונה עשרה מסייע לשמואל. מאן דאמר שמונה עשרה מעין שמונה עשרה מסייע לרב.

רבי זעירה שלח לרבי נחום גבי ר' ינאי בי רבי ישמעאל א"ל אי זו היא שבע מעין שמונה עשרה דשמואל? א"ל הבינו רצה תשובתינו סלח לנו גואלינו רפא חוליינו ברך שנותינו. אמר רבי חגיי אם היו ימות גשמים אומר גשמי ברכה אם היו טללים אומר טללי ברכה כי מפוזרים אתה מקבץ ותועים עליך לשפוט ועל הרשעים תשית ידך וישמחו כל חוסי בך בבנין עירך ובחידוש בית מקדשך כי טרם נקרא אתה תענה כאמור (ישעיהו סה) והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע ברוך ה' כי שמע קול תחנוני בא"י שומע תפילה ואומר שלש ברכות ראשונות ושלש ברכות אחרונות:

הלכה ג משנה ר' יהודה אומר לא היה צריך לומר זכרונות ושופרות. אלא אומר תחתיהם (מלכים א ח) רעב כי יהיה בארץ דבר כי יהיה וגו' (ירמיהו יד) אשר היה דבר ה' אל ירמיהו על דברי הבצרות. ואומר חותמיהם:

גמרא ## כל הברכות אחר חיתומיהן. ואין אומר אחר ברכה פסוק.

התיב רבי יצחק בר' אלעזר קומי ר' יוסה, מכיון דו אמר "אחר חותמותיהן" ויאמר ברכה פסוק! כיון דהעיקר תליא בחתימה [בא"י...] מה איכפת לן דאומר פסוק לפני הגמר

אמרין, חכים הוא הדין טלייא [בלשון סגי נהור] דהוא סבר מהו "אחר חותמותיהן" שאם היה עומד בשחרית והזכיר של ערבית וחזר וחתם בשל שחרית יצא. וא"כ לא אכפת לן כ ל ל מה שאומרים ל פ נ י החתימה

אמר רבי אחא פירוש אחר לגמרי "אחר חותמיהן" כל הברכות מעין חותמותיהן.

ואילין דאמרין (ישעיהו יב) צהלי ורני ישבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל, אין בו משום ברכה פסוק:##

הלכה ד משנה על הראשונה הוא אומר מי שענה את אברהם אבינו בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם ביום הזה בא"י גואל ישראל:

גמרא ולא יצחק נגאל?!מעקידה מכיון שנגאל יצחק כמו שנגאלו כל ישראל.

רבי ביבי אבא בשם ר' יוחנן אמר אברהם לפני הקב"ה רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שבשעה שאמרת לי להעלות את יצחק בני היה לי מה להשיב ולומר לפניך אתמול אמרת לי (בראשית כא) כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו את אומר (בראשית כב) והעלהו שם לעולה. ח"ו לא עשיתי כן אלא כבשתי את יצרי ועשיתי רצונך. כן יהי רצון מלפניך ה' אלהי שבשעה שיהיו בניו של יצחק בני, נכנסים לידי צרה ואין להם מי ילמד עליהם סניגוריא אתה תהא מלמד עליהם סניגוריא. ה' יראה את נזכר להם עקידתו של יצחק אביהם ומתמלא עליהם רחמים מה כתיב בתריה (שם) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר וגו'. מהו אחר א"ר יודה בי ר' סימון אחר כל הדורות עתידין בניך ליאחז בעונות

ולהסתבך בצרות וסופן להגאל בקרניו של איל הזה שנאמר (זכריה ט) וה' אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן. רבי חונה בשם ר' חיננה בר יצחק כל אותו היום היה אברהם רואה את האיל נאחז באילן זה וניתור ויוצא נאחז בחורש זה וניתור ויוצא נאחז בסבך זה וניתור ויצא אמר לו הקב"ה אברהם כך עתידין בניך נאחזים בעונות ומסתבכין במלכיות מבבל למדי ממדי ליון ומיון לאדום. אמר לפניו רבון העולמים יהיה כן לעולם?! א"ל וסופן להגאל בקרניו של איל הזה וה' אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן:

הלכה ה משנה על השנייה הוא אומר מי שענה את אבותינו על ים סוף הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם ביום הזה בא"י זוכר הנשכחות:

גמרא ארבע כיתים נעשו אבותינו על הים אחת אומרת נפול לים. ואחת אומרת נחזור למצרים. ואחת אומרת נעשה עמהן מלחמה. ואחת אומרת נצווח כנגדן. זו שאמרה נפול לים אמר להן משה (שמות יד) התיצבו וראו את ישועת ה' וגו'. זו שאמרה נחזור למצרים אמר להן משה (שם) כי את אשר ראיתם את מצרים היום וגו'. וזו שאמרה נעשה עמהן מלחמה אמר להן משה (שם) ה' ילחם לכם. וזו שאמרה נצווח כנגדן אמר להן משה ואתם תחרישון:

הלכה ו משנה על השלישית הוא אומר מי שענה את יהושע בגלגל הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה. בא"י שומע תרועה:

גמרא רבן שמעון בן לקיש בשם רבי ינאי שיתף הקדוש ברוך הוא שמו הגדול בישראל,משל למלך שהיה לו מפתח של פלמנטריאchest קטנה, אמר המלך אם אני מניח' כמות שהיא אבידה היא, אלא הריני עושה לה שלשלת שאם אבדה, השלשלת תהא מוכחת עליה. כך אמר הקדוש ברוך הוא אם מניח אני את ישראל כמות שהם נבלעין הן בין העכו"ם אלא הרי אני משתף שמי הגדול בהם והן חיים. מה טעמא? (יהושע ז) וישמעו הכנעני וכל יושבי הארץ ונסבו עלינו והכריתו את שמינו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול שהוא משותף בנו מיד (שם) ויאמר ה' אל יהושע קום לך, "קם לך ההוא דאדכרת" נתקיים לך מה שהזכרת! [טענה טובה אמרת!]

ר' ינאי זעירא בשם אבהתיה כל מי שאינו כשר כיהושע שאם יפול על פניו ויאמר לו הקב"ה קום לך, אל יפול. ובלבד יחיד על הציבור:אבל בביתו שרי

הלכה ז משנה על הרביעית הוא אומר מי שענה את שמואל במצפה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם הזה בא"י שומע צעקה:

גמרא כתיב (שמואל א ז) ויקבצו המצפתה וישאבו מים וישפכו לפני ה'. וכי מים שפכו? אלא מלמד ששפכו את לבם כמים, ויאמר שמואל חטאנו לה'. א"ר שמואל בר רב יצחק לבש שמואל חלוקן של כל ישראל אמר לפניו רבון העולמים כלום אתה דן את האדם אלא על שהוא אומר לפניך לא חטאתי (ירמיהו ב) הנני נשפט אותך על אומרך לא חטאתי ואלו אומרים לפניך חטאנו!

הלכה ח משנה על החמישית היא אומר מי שענה את אליהו בהר הכרמל הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, בא"י שומע תפילה:

גמרא כתיב (מלכים א יא) ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלהי אברהם יצחק וישראל היום יודע וגו'. ואליהו מקריב בשעת איסור הבמות?! אמר

ר' שמליי דיבורא א"ל "ובדברך עשיתי" "ובדיבורך עשיתי". עננו ה' עננו. עננו בזכיתי, עננו בזכות תלמידי:

הלכה ט משנה על השישית הוא אומר מי שענה את יונה במעי הדגה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' העונה בעת צרה

על השביעית הוא אומר מי שענה את דוד ואת שלמה בנו בירושלים הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' המרחם על הארץ:

גמרא כתיב (יונה ב) ויאמר קראתי מצרה לי אל ה' ויענני. לא צורכה דלא,הוי ליה למיעבד... דוד ושלמה ואח"כ אליהו ויונה! אלא בשביל לחתום במרחם על הארץ:

על השביעית. משום סומכוס אמרו ברוך משפיל רמים.

ניחא שלמהמצינו שנתגאה דכתיב ביה (מלכים א ח) בנה בניתי בית זבול לך. דוד למה? על ידי שביקש לעמוד על מניינן של ישראל.זחה לבו

אמר רבי אבהו כתיב (תהילים ד) בקראי ענני אלהי צדקי בצר הרחבת לי אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולמים כל צרה שהייתי נכנס לה אתה הייתה מרחיבה לי נכנסתי לצרתה של בת שבע ונתת לי את שלמה, נכנסתי לצרתן של ישראל ונתת לי את בית המקדש:

הלכה י משנה מעשה בימי ר' חלפתא ובימי ר' חנניה בן תרדיון שעבר אחד לפני התיבה וגמר את כל הברכה וענו אחריו אמן. תקעו הכהנים תקעו!כן הכריזו מי שענה את אברהם בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה

לסוף ברכה ראשונה שהוסיפו-- בא"י זוכר הנשכחות...

הריעו בני אהרן הריעו! מי שענה את אבותיכם על ים סוף הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה

וכשבא דבר אצל חכמים אמרו לא היו נוהגין כן אלא בשער המזרח:

גמרא תני לא היו עונין אמן בבית המקדש ומה היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ומניין שלא היו עונין אמן במקדש? ת"ל (נחמיה ט) קומו ברכו את ה' אלהיכם מן העולם ועד העולם. ומניין על כל ברכה וברכה? ת"ל ומרומם על כל ברכה ותהלה:

הלכה יא משנה שלש תעניות הראשונות. אנשי משמר מתענין ולא משלימין, ואנשי בית אב לא היו מתענין.

שלש שניות אנשי משמר מתענין ומשלימין, ואנשי בית אב מתענין ולא משלימין

שבע אחרונות אלו ואלו מתענין ומשלימין דברי ר' יהושע

וחכ"א שלש תעניות הראשונות אלו ואלו לא היו מתענין

שלש שניות אנשי משמר מתענין ולא משלימין, ואנשי בית אב לא היו מתענין

ושבע אחרונות אנשי משמר מתענין ומשלימין, ואנשי בית אב מתענין ולא משלימין

בימים הרגילים:אנשי משמר מותר לשתות יין בלילות אבל לא בימים ואנשי בית אב לא ביום ולא בלילה

אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין מלספר ומלכבס, ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת:

גמרא מפני מה אנשי משמר מותרין

לשתות יין בלילות אבל לא בימים שאם תכבד העבודה על אנשי בית אב יצטרפו אנשי משמר עמהן. אנשי בית אב לא ביום ולא בלילה שהם תדירין בעבודה.

אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין מלספר ומלכבס, בחמישי מותרין מפני כבוד השבת. הא שאר כל הימים אסורין. ר' יוסה ר' אבהו בשם ר"י ר' אבון ר' יסא בשם חזקיה גזרו עליהן שלא יכנסו לשבתן מנוולין.

תמן תנינן אלו מגלחין במועד הבא ממדינת הים ומבית השביה והיוצא מבית האסורין והמנודה שהתירו לו חכמים. הא שאר כל בני אדם אסורין. א"ר סימון גזרו עליהם שלא יכנסו לרגל מנוולין.

תני כל מי שהוא מכיר אנשי משמר שלו ואנשי בית אב שלו והוא מבתי אבות קבועין היו בתי אב "קבועין" שעלו מן הגולה וקבעו להם זמן קביע כגון שלישי בשבת אסור רק כל אותו היום. ביין

וכל מי שהוא מכיר אנשי משמר שלו ומכיר אנשי בית אב שלו ואינו מבתי אבות קבועין, אסור כל אותה השבת.

וכל מי שאינו מכיר לא אנשי משמר שלו ולא אנשי בית אב שלו, ר' אומר: אומר אני שהוא אסור לעולם!! אלא שתקנתו קלקלתו מה שהוא "מקולקל", "מתקנו"...יוצא "טובה" ממנו

שהוא מותר בתספרת. וה"ה לעניין תספורת שא"א לאסרו לעולם

כמה דתימר קלקלתו תקנתו שהוא אסור בתספרת, ודכוותה קלקלתו תקנתו שיהא אסור במלאכה? מי שכן יודע, שבועו—הרי מה ש"מתוקן" הוא, "מקלקלו"....ואסור באותו שבוע בתספרת ובמלאכה?

הלכה יב משנה כל הכתוב במגילה די לא למיספד, לפניו אסור לאחריו מותר. ר' יוסי אומר: לפניו ולאחריו אסור.

די לא להתענאה לפניו ולאחריו מותר, ר' יוסי אומר: לפניו אסור ולאחריו מותר:

גמרא מתני' דר"מ. דר"מ אמר "די לא למספד" אסור להתענות. "ודלא להתענות" מותר בהספד. "ודי לא" סתם כ"די לא להתענייא".

א"ר יונה אילין יומיא די לא להתענאה בהון ומקצתהון די לא למיספד בהון. אמר רשב"ג מה תלמוד לומר בהון בהון ב' פעמים? אלא מלמד שלילה מותר והיום אסור. והדא דתני להן אינש דיהוי עלוהי אסר בצלו?! חוץ מאיש אשר נדר עליו תענית בתפילתו—אלמא כל דבר (תענית או אי-תענית) מתחיל מבערב! א"ר יוסי בי רבי בון שהוא צריך להזכיר מבערב רק "הזכרה" ואתיא כהיא דא"ר זעירה בשם רב חונה אומרו לתפילת "עננו" כלילי שבת וכיומו

עיין מגילה פרק א להבנת העניין מתניתא דמותרין בהספד ותענית או בי"א כר' יוסי אבל בי"ב אסור מפני שהוא "לפניו" של י"ג או בי"ב כר' מאיר דלית ליה "שלפניו"

וקשיא על דר' יוסי ליתסר גם יום י"א משום "לפניו" של י"ב! לא כן תני בתרין עשר ביה יום טיריון! ומתרץ וא"ר יעקב בר אחא בטל יום טיריון יום שנהרג לולייינוס ופפוס.

בתלת עשר ביה יום ניקנור דלא להתענאה כ"כ במגילת תענית מהו יום ניקנור? שלטון משל מלכות יון היה עובר לאלכסנדריאה וראה את ירושלם וחירף וניאץ וגידף ואמר בשובי בשלום אתוץ את המגדל הזה. ויצא אחד משל חשמוניי והיה הורג בחיילותיו עד שהגיע לקרוכין carriage שלו וכיון שהגיע לקרוכין שלו קטע את ידיו וחתך את ראשו ותחבן בעץ וכתב מלמטן הפה שדיבר

באשמה והיד שפשטה בגאוה. ותליין בקונטסpole נגד ירושלם

על דעתיה דרבי יוסי ניחא בא לוסר לפניו. על דעתיה דר' מאיר מה בא לוסר? לפניו לית ליה, עצמו אסור מפני י"ד!למה הוצרכו לאסור יום י"ג? תיפ"ל שהוא "לפניו" של י"ד האסורה אף בהספד ואוסרת לפניו אף לר"מ! להודיעך שאסור בהספד

ואפי' על דר"י לית היא מקשייא! לא כן תני בתרין עשר ביה יום טיריון. וא"ר יעקב בר אחא בטל יום שנהרג לולינוס ופפוסוא"כ אין י"ג אוסרת לפניו!

בי"ד ובט"ו פורייא די לא למיספד.

בשית עשר ביה שרון למיבנא שור ירושלםהחלו לבנות חומת ירו' די לא למיספד. על דעתיה דר"מ ניחא בא לוסר עצמו. על דעתיה דר' יוסי מה בא לאסור? עצמו אסור מפני ט"ו! בא להודיעך שהוא אסור בהספד

בשובעת עשר ביה קמון עממיא על פליטא ספרייא במדינת בלקיס ובית זבדין, והוה פרקן.קמו הגויים על פלטת ישראל במדינות...והיה ישועה על דעתיה דר"מ ניחא בא לאסור עצמו על דעתיה דר' יוסה מה בא לאסור? א"ר יסה כל אילין מיליא לא מסייען ולא תברן לא על דר"מ ולא על דר' יוסי, לא בא אלא למנות ימים שנעשו בהן ניסים לישראל.

תדע לך שהוא כן דתנינן בריש ירחא דניסן איתוקם תמידא די לא למיספד. בלא כך אינו אסור משום ר"ח?!

אבל בשבתות ובימים טובים מתענין לפניהן ולאחריהן. מה ראיתה להקל באלו, ולהחמיר באלו? שאלו דברי תורה ואין דברי תורה צריכין חיזוק, ואלו דברי סופרים ודברי סופרין צריכין חיזוק

הדא דאת אמר עד שלא בטלה מגילת תענית, אבל משבטלה מגילת תענית בטלו כל אלו. ר' חנינה ורבי יהושע בן לוי תריהון אמרין בטלה מגילת תענית. ר' בא ור' סימון אמרי בטלה מגילת תענית. ר' יונתן אמר בטלה מגילת תענית. א"ר יוחנן אמש הייתי יושב ושונה מעשה שגזרו תענית בחנוכה בלוד ואמרו עליו על ר' אליעזר שסיפר, ועל ר' יהושע שרחץ. אמר להן רבי יהושע: צאו והתענו על מה שהתעניתם! ואת אמר בטלה מגילת תענית?! א"ר בא אע"ג דאת אמר בטלה מגילת תענית, חנוכה ופורים לא בטלו.

מיליהון דרבנן אמרין בטלה מגילת תענית. ר' אבון ציים כל ערובת שובאאפי' בימים הכתובים במגילה ר' יוחנן ציים כל ערובת ריש שתא. ר' זעירה צם תלת מאוון דצומין, ואית דאמרין תשע מאוון ולא חש על מגילת תענית. ר' יעקב בר אחא מפקד לספרייה, אין אתת איתא מישאלנכון,אים ישאל לכם אשה אימרין לה בכל מתענין חוץ משבתות וימים טובים וראשי חדשים וחולו של מועד וחנוכה ופורים.

הלכה יג משנה אין גוזרין תענית על הצבור בתחלה בחמישי שלא להפקיע את השערים. אלא שלש תעניות הראשונו' שני וחמישי שני. ושלש שניות חמישי שני וחמישי.

רבי יוסה אומר כשם שאין הראשונות בחמישי, כך לא שניות ולא אחרונות:

גמרא שמעון בר בא אמר אתא עובדה קומי ר' יוחנן והורי כר' יוסי. והוה ר' אלעזר מצטער אמר שבקין סתמא ועבדין כיחידייא?! אשכח תני לה ר' חייה בשם ר"מ כד שמע דתני לה ר' חייה בשם ר' מאיר אמר יאות סבא ידע פרקי גרמה.יודע ה"זקן" לתרץ את עצמו

[סוגיא זו שייכת ביבמות פרק החולץ ר' מנא בעא קומי ר' יודן לא כן אמר ר' חזקיה ר' אבהו

בשם ר' לעזר כ"מ ששנה ר' מחלוקת וחזר ושנה סתם, הלכה כסתם?! א"ל ולא רבי דילמא חורן.שמא איש אחר שנה ה"מחלוקת"? מה הן אין דאשכח ר' מתני מחלוקת, וחזר ושנה סתם, הלכה כסתם. אתר דלא אשכח ר' מתני מחלוקת, אלא אחרים שנו מחלוקת, ור' שנה סתם, לא כל שכן שתהא הלכה כסתם!! אתא ר' חזקיה ר' יעקב בר אחא ר"ש בר בא בשם ר' לעזר ואפילו אחרים שנו סתם ור' שנה מחלקת, הלכה כסתם. ולמה הוא מורה לה כיחידייא?כר' יוסי

רבי שמואל בר ינאי בשם ר' אחא הדא דאת אמר בשאין מחלוקת אצל סתם, אבל אם יש מחלוקת אצל סתם לא בדא הלכה כסתם. ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' אתא חדא דאת אמר ביחיד אצל יחיד אבל ביחיד אצל חכמים, לא בדא הלכה כסתם]

הלכה יד משנה אין גוזרין תענית בראשי חדשים בחנוכה ובפורים, ואם התחילו אין מפסיקין דברי רבן גמליאל. א"ר מאיר אף על פי שאמר ר"ג אין מפסיקין, מודה הוא שאין משלימין.

וכן תשעה באב שחל להיות בערב שבת:

גמרא כמה היא התחלה? ר' בא אמר אחת. ר' יוסה אמר שתים. וכן נפק עובדא כהדא דר' בא.

ובמה קורים? תענית שחל בר"ח ר' יוסה אמר קורין ברכות וקללות. א"ל ר' מנא בגין מודעתין דהוא תעניתא? רביעין על מעיהון ולא ידעין דהוא תעניתא?!מונחין על גבי בטנם...וצריך להודיעם?! א"ל להודיעך שקורין ברכות וקללות???

ר' יודן קפודקייא אמר קומי ר' יוסה בשם ר' יודה בר פזי קורין בראש חדש. קם ר' יוסה עם ר' יודה בר פזי א"ל אתה שמעת מן אבוך הדא מילתא? א"ל אבא לא אמר כן אלא בעייני טב,שם המקום שקידשו את החודש ע"פ ראייה ע"י דאינון ידעין דהוא ריש ירחא הן קורין בראש חדש, ושאר כל המקומותשספק להם אים ר"ח קורין ברכות וקללות.

תני תשעה באב שחל להיות ערב שבת אוכל אפילו ביצה אחת ושותה אפילו כוס אחד, כדי שלא יכנס לשבת מעונה דברי ר' יודה. רבי יוסה אומר מתענה ומשלים. ר' זעירה בשם רב יהודה ר' בא ר' אימי בר יחזקאל בשם רב הלכה כמי שהוא אומר מתענה ומשלים. ולמה לא אמר הלכה כר' יוסה? אית תניי תני ומחליף דברי חכמים.

ר' זעירה בשם רב חונה ואפילו יחיד שגזר על עצמו תענית בערב שבת מתענה ומשלים. כהדא ר' ביבי הוה יתיב קומי ר' יסא בעא מילף מיניה הדין עובדה,רצה ללמוד ממנו הלכה זו אמר ליהרב ר' יסא לר' ביבי נימטי בייתא ציבחר. נבא הביתה עוד מעט א"ל רומשא הוא!כבר הוא זמן סעודה (אחצ"ה) א"ל אית בתענה!אני שרוי בתענית א"לרב ביבי לר' יסא אית גבי תורמסין.ואכול עכשיו קצת.... א"ל ומשלימין כר' יוסי:

מסכת תענית פרק ג

הלכה א משנה סדר תעניות האלו האמור ברביעה הראשונה. אבל צמחים ששנו מתריעין עליהן מיד. וכן שפסקו גשמים מגשם לגשם ארבעים יום מתריעין עליהן, מפני שהיא מכת בצורת:

גמרא אי זהו מיד שלהן? רב אמר שני וחמישי ושני.לא באותו היום ממש

שנו בשני מהו להתריע עליהן בחמישי? או להמתין עוד שבוע שלם לפי שאין מתחילין תענית בה'?

ר' זעירה שמע לה מן הדא: (דניאל י) ויאמר אלי אל תירא דניאל כי מן היום

הראשון אשר נתתה את לבך להבין ולהתענות לפני ה' אלהיך נשמעו דבריך. כבר נשמעו דבריך. וכאן מכיון שנתנו ב"ד נפשן לעשות כמי שעשוי.ע"כ אפשר להמתין עד שבוע הבא

תני כשם שמתריעים עליהן בשאר ימי שבוע, כך מתריעין עליהן בשביעית מפני פרנסת אחרים. מהו מפני פרנסת אחרים? חברייא אמרי מפני פרנסת עכו"ם. ר"ז אמר מפני פרנסת חשודים. גם עליהם יש לרחם....

אתייא דר' זעירה כרבי, ודחברייא כר"פ בן יאיר. דר"ז כרבי: חד ספרbarber הוה חשוד על פירות שמיטתה, אייתוניה גבי רבי, אמר לון ומה יעביד עלובא ובגין חייו הוא עבד!

ודחברייא כר' פינחס בן יאיר: רבי בעא מישרי שמיטתא, סלק ר"פ בן יאיר לגביה א"ל רבי לרפב"י מה עיבורייא עבידין?איך התבואה? (רצה לרמזו שיש צורך להתיר שביעית...) א"ל עולשין יפות! ומה עיבורייא עבידין א"ל עולשין יפות... ידע ר' דלית הוא מסכמא עימיה. א"ל מישגח ר' מיכל עימן פטל ציבחרa small bite... יומא דין? א"ל אין. מי נחת, חמא מולייתה דר' קיימן.ראה פרידות של רבי אמר, כל אילין, יהודאיי זיינין?! היהודים מתפרנסין מזה?!! איפשר דלא חמי סבר אפויי.???מעתה, איני רוצה לראות את פניו עוד מן כדון שמעון קליה, אזלון ואמרון לר', שלח ר' בעי מפייסתיה. מטון ביה גבי קרתיה אמרר"פ לבני עירו, בני קרתי, קורבין לי! נחתון בני קרתיה ואקפין עלוי. אמרון לון רבי, דו בעי מפייסתיה, שבקיניהבני עירו הניחוהו כדי שיוכל רבי לגשת ואזלון לון. אמר בני דילי, קורבין לי! נחתת אישתא מן שמייא ואקפת עלוי.

חזרון ואמרון לרבי, אמר: הואיל ולא זכינן מיניה בעלמא הדין, ניזכי ונשמע מיניה לעלמא דאתי:

הלכה ב משנה ירדו לצמחים אבל לא לאילן, לאילן אבל לא לצמחים, לזה ולזה אבל לא לבורות לשיחין ומערות, מתריעין עליהן מיד:

גמרא ירדו לצמחים אבל לא לאילן. ציבחר ציבחרמעט מעט. לאילן אבל לא לצמחים. סגין סגין.

לזה ולזה אבל לא לבורות לשיחין ומערות??? :

מתריעין עליהן מיד. תני מתריעין על האילןעד בפרס הפסח. לבורות לשיחין ולמערות בפרס העצרת. מעתה אפי' יותר מיכן יותר מיכן? מעשה ניסים, ואין מתריעין על מעשה ניסים.

ר' ברכיה ר' חלבו פפא בשם ר' לעזר פעמים שהגשמים יורדין בזכות אדם א' בזכות עשב א' בזכות שדה א'. ושלשתן בפסוק אחד (זכריה י) ומטר גשם יתן להם לאיש עשב בשדה. לאיש אבל לא לאנשים, לעשב אבל לא לעשבים, בשדה אבל לא בשדות:

הלכה ג משנה וכן עיר שלא ירדו עליה גשמים ככתוב (עמוס ד) והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר, חלקה אחת תמטר, וחלקה אשר לא תמטיר עליה תיבש. אותה העיר מתענה ומתרעת, וכל סביבותיה מתענות ולא מתריעות. ר"ע אומר מתריעות אבל לא מתענות:

גמרא א"ר סימון כתיב והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר וחלקה אשר לא תמטיר עליה תיבש. זכותא דחקלא עבדא.זכות ה"שדה" הוא!

מפני ארבעה דברים יורדין מלמעלן: מפני בעלי זרוע, ומפני טללים הרעים, ושיהא העליון שותה כנמוך, ושיהו הכל תולין

עיניהם אל השמים.

בזכות ג' דברים הגשמים יורדין: בזכות הארץ, בזכות החסד, בזכות היסורין. ושלשתן בפסוק אחד (איוב לז) אם לשבט אם לארצו אם לחסד ימצאהו.

בעון ד' דברים הגשמים נעצרין: בעון עובדי עכו"ם, מגלי עריות, ושופכי דמים, ופוסקין ברבים ואינן נותנין. בעון עובדי עכו"ם מניין? (דברים יא) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים וגו' מה כתיב בתריה (שם) וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר. בעון מגלי עריות מניין? (ירמיהו ג) ותחניפי ארץ בזנותיך וברעתך מהו עונשו של דבר? וימנעו רביבים ומלקוש לא היה. בעון שופכי דמים מניין? (במדבר לה) כי הדם הוא יחניף את הארץ כי הדם הוא יחניף את הארץ. בעון פוסקין ברבים ואינן נותנין מניין? (משלי כה) נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר.

חמשה שמות נקראו לו אד עב ענן נשיא חזיז. אד מניין? (בראשית ב) ואד יעלה מן הארץ. עב- שהוא מעבה את הרקיע (בראשית ב) הנה אנכי בא אליך בעב הענן. ענן- שהוא עושה את הבריות ענוים אלו לאלו. נשיא- שהוא עושה בעלי בתים כנשיאים (שמות יט) מעלה נשאים מקצה הארץ. חזיז- שהוא עושה את הרקיע חזיונות חזיונות מראות מראות שונות ברקיע (תהילים קלה) ה' עשה חזיזים:

וכל סביבותיה מתענות ולא מתריעות. שכן מצאנו ביום הכיפורים מתענין אבל לא מתריעין:

רבי עקיבה אומר מתריעות אבל לא מתענות. שכן מצאנו בראש השנה מתריעין אבל לא מתענין:

הלכה ד משנה וכן עיר שיש בה דבר או מפולת אותה העיר מתענה ומתרעת וכל סביבותיה מתענות ולא מתריעות. ר' עקיבה אומר מתריעות ולא מתענות:

גמרא מותנאמגפה הוה בציפורין לא היה עליל גו אשקקה דהוה ר' חנינה שרי בגויה.לא נכנס המגפה במבוי של ר"ח והוון ציפוראיי אמרין מה ההן סבא מינכי ניזוק, יתב שלם הוא ושכונתיההזקן יושב בשלום הוא ושכינתו... ומדינתא אזלה בבאישות.וכל המדינה חולה... עאל ואמר קומיהון זמרי אחד היה בדורו ונפלו מישראל כ"ד אלף, ואנו כמה זמרי יש בדורינו ואתם מתרעמין?!

חד זמן צרכון מיעבד תעניתא ולא נחת מיטרא עבד ר' יהושע תעניתא בדרומא ונחת מטרא. והוון ציפוראיי אמרין ר' יהושע בן לוי מחית מיטרא לדרומאיי, ורבי חנינה עצר מיא מן ציפוראיי! צרכון מיעבד זמן תיניינות,הוצרכו לעשות עוד תענית גשמים בציפורי שלח ואייתי לריב"ל א"ל מישגח מרי מיפוק עימן להתענות?התרצה ללכת אתי? נפקון תריהון לתעניתא, ולא נחת מיטרא עאל ואמר קומיהון לא רבי יהושע בן לוי מחית מיטרא לדרומאיי, ולא ר' חנינה עצר מיטרא מן ציפוראיי. אלא דרומאיי ליבהון רכיך ושמעין מילה דאורייתא ומתכנעין, וציפוראיי ליבהון קשי ושמעין מילה דאורייתא ולא מיתכנעין. מי עליל, תלה עינוי וחמא אוירא שייף,בנחת—אין זכר של גשם... אמר עד כדון הכין?! מיד נחת מיטרא וגדר על גרמיה דלא למיעבד כן תובןעוד הפעם אמר מה אנא מימור למרי חובא,להקב"ה שגובה חובותיו דלא יגבי חוביה?!

רבי זעירה בשם ר' חנינה מה יעשו גדולי הדור ואין הציבור נידון אלא אחר רובו! שכן מצאנו שכל ל"ח שנים שהיו ישראל כמנודים לא היה מדבר עם משה שנאמר (דברים כ) ויהי כאשר תמו כל אנשי

המלחמה למות מקרב המחנה מה כתוב בתריה (שם) וידבר ה' אלי לאמר

ר' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי מה יעשו גדולי הדור ואין הציבור נידן אלא אחר רובו שכן מצאנו שאילולא שאמרו ישראל בהר הכרמל (מלכים א יח) ה' הוא האלהים ה' הוא האלהים לא ירדה האש מן השמים ושרפה את הקרבנות.

רבי יהושע בן יאיר בשם רבי פינחס בן יאיר שלשה ברא הקדוש ברוך הוא ותהאחרטה שבראן ואלו הן: כשדים וישמעאלים ויצר הרע. כשדים (ישעיהו כג) הן ארץ כשדים זה העם לא היה. הלואי לא היה. ישמעאלים (איוב יב) ישליו אהלים לשודדים ובטחות למרגיזי אל לאשר הביא אלוה בידו. יצר הרע (מיכה ד) ביום ההוא נאם ה' אספה הצלעה והנדחה אקבצה ואשר הרעתי. ר' ברכיה רבי אבא בר כהנא רבי יהושע בן יאיר בשם ר' פינחס בן יאיר הרי הוא כאילו הריעותי.

רבי לעזר עבד תעניתא ולא איתנחת מיטרא. עבד ר' עקיבה תענית ונחת מיטרא. עאל ואמר קומיהון אמשול לכם משל למה הדבר דומה? למלך שהיו לו שתי בנות אחת חצופה ואחת כשירה, אימת דהות בעייא ההיא חצופתא עלת קומיי, הוה אמר, יבון לה מה דהיא בעייא ותיזיל לה!! ואימת דהות ההיא כשירה עלת קומוי הוה מאריך רוחיה, מתחמד מישמוע שועתה.כך הקב"ה מתאווה לתפילתו ואית שרי מימר כן?האים נכון לומר כך? אלא שלא לחלל שם שמים בי ר"א.

ר' אחא עבד תלת עשרה תעניין ולא נחת מיטרא מי עליל פגע ביה חד כותיי א"ל רבי ר' עצור גולתך מן מיטראsqueeze your coat from the rain..... א"ל חייו דההוא גברא, שמייא מיעבד ניסין ושתא מצלחא וההוא גברא לית הוא מיחי! ועבדון שמיא ניסין והצלחת שתא ומית ההוא כותייא והוון כל עמא אמרין איתון חמין פורין דשמשthe bounty of the sun:

וכל סביבותיה מתענות ולא מתריעות. שכן מצאנו בי"ה מתענין ולא מתריעין:

ר' עקיבה אומר מתריעים אבל לא מתענין. שכן מצאנו בראש השנה מתריעין ולא מתענין:

הלכה ה משנה איזהו דבר? עיר המוציאה חמשה מאות רגלי, יצאו ממנה שלשה מתים בשלשה ימים זה אחר זה:

גמרא אמר רבי לוי כתיב (דברים כח) ידבק ה' בך את הדבר משל לאשה הזאת שהוא מדבקת שלשה ככרים זה אחר זה אחר זה

הא עבידא יותר מיכן צריכה שיעור אחר? נישמעינה מן הדא אפילו עיר גדולה כאנטוכיא ויצאו ממנה שלשה מתים בשלשה ימים זה אחר זה הדא אמרה יותר מיכן אינו צריכה שיעור אחר.

בתים שאמרו לעניין מפולת בריאים אבל לא מרועעים ודכוותה בחורים אבל לא זקינים.

תני אסכרה כל שהוא. שנים בדבר ואחד באסכרה?מהו? איתא חמי אסכרה כל שהיא ואת אמר הכין?! לכן צריכה כשהתריעו על האסכרה והלכה לה, ואחר כך מתו שנים בדבר?

הלכה ו משנה על אלו מתריעין בכל מקום: על השדפון, ועל הירקון, ועל הארבה, ועל החסיל, ועל חיה רעה ועל החרב מתריעין עליהן מפני שהיא מכה מהלכת:

גמרא ר' חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי בן חנינה מתריעין על פרגיא של פשתן(sprouting of flax (ruined מ"ט (ירמיהו

ה) שמה ושערורה בארץ.???פשתן הגדל בארץ ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן מתריעין על השרב מ"ט? (איוב ל) קדר הלכתי בלא חמה קמתי בקהל אשוע.

א"ר לעזר אוקיר לאסייך עד דלא דצטריך ליהכבד את הרופא קודם שתצטרך לו.... מה טעמא (איוב לז) היערך שועך לא בצר וכל מאמצי כח.

רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש רבי יוחנן אמר אם סדרתה תפילה לא יהא לך צרי עין מלמעלה, אלא הכל יהו מאמצין כחך, שנאמר וכל מאמצי כח. ורבי שמעון בן לקיש אמר אם סדרתה תפילה, לא תהא מיצר פיך אלא הרחב פיך ואמלאהו.

לא סוף דבר ארבה אלא אפי' כנף. ולמה נקרא שמו חסיל? שהוא חוסל את הכל. ולמה נקרא שמו גוביי? דו גבי דינא דמריה.

לא סוף דבר חיה רעה אלא אפילו בהמה רעה. כבר היו שנים בא"י חמור נושך וממית. שור נושך וממית.

לא סוף דבר חרב של מלחמה, אלא אפי' חרב של שלום. שכבר עשת רושם בימי יאשיהו:

הלכה ז משנה מעשה שירדו זקנים מירושלם לעריהם וגזרו תענית על שנראה כמלוא פי תנור שדפון באשקלון

ועוד גזרו תענית למחר על שאכלו זאבים שני תינוקות בעבר הירדן. ר' יוסי אומר לא על שאכלו אלא על שנראו:

גמרא הדא דאת אמרדבעינן "פי תנור" במכונס, אבל במפוזר אפי' פרא מיכןפחות מיכן

אמר ר' מנא נראו רצין אחריהן. אמר ר' יוסה בי ר' בון נראו במקום שאין ראוי להם:

הלכה ח משנה ועל אלו מתריעין בשבת:

על עיר שהקיפוה עכו"ם או נהר ועל הספינה המיטרפת בים. ר' יוסי אומר לעזרה, אבל לא לצעקה.תפילה

שמעון התימני אומר אף על הדבר ולא הודו לו חכמים:

גמרא רב אמרמתריעין= ענני ה' ענני. מתני' פליגא על רב, ר' יוסי אומר לעזרה אבל לא לצעקה. והא תנייא קדמייה סבר מימר אפילו לצעקה.משמע כל מילי

לוי בן סיסי באו הגייסות לעירו נטל ס"ת ועלה לראש הגג אמר רבון העולמים אין בטלית חדא מילה מן הדין ספר אורייתא ייעלין לון, ואין לא ייזלון לון!! מיד איתבעון ולא אישתכחון.

תלמידיה עבד כן ייבשת ידיה,משום שטרח שמיא לעשות נס ואזלון לון.

תלמיד תלמידיה עבד לא יבשת ידיה ולא אזלון לון!! לומר שאין שוטה נפגע, ולא בשר המת מרגיש באיזמל!

הלכה ט משנה על כל צרה שלא תבוא על הציבור מתריעין עליה חוץ מרוב גשמים.

מעשה שאמרו לחוני המעגל התפלל שירדו גשמים אמר להן צאו והכניסו תנורי פסחים בשביל שלא ימקו והתפלל ולא ירדו גשמים. עג עוגה ועמד בתוכה ואמר רבש"ע בניך שמו פניהם עלי שאני כבן בית לפניך נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז מיכן עד שתרחם על בניך! התחיל הגשמים מנטפין אמר לא כך שאלתי, אלא גשמי בורות שיחין ומערות. ירדו בזעף אמר לא כך שאלתי, אלא גשמי רצון ברכה ונדבה. ירדו כתיקנן, עד שעלו ישראל מירושלם להר הבית מפני הגשמים. אמרו לו: כשם שנתפללת עליהן שירדו, כך התפלל שילכו להם! אמר להן צאו וראו אם נמחית אבן הטועים!!

גמרא ר' יונה שמעון בר בא בשם ר"י והריקותי לכם ברכה עד בלי די דבר שאי אפשר לך לומר עליו דיי, היא ברכה. רבי ברכיה ר' חלבו רב אבא בר עילאי בשם רב עד שיבללו שפתותיכם מלומר "דיינו ברכה" "דיינו ברכה"

והכניסו תנורי פסחים..הדא אמרה ערב פסחים היה.כ בתקופה של פסח ותני כן: בעשרין ביה באדר צמון כל עמא למיטרא ונחת לון:

ונתפלל ולא ירדו גשמים. אמר רבי יוסי בי רבי בון שלא בא בענוה.לפיכך לא נענה בראשונה

א"ר יודן גיריא הדין חונה המעגל, בר בריה דחוני המעגל הוה. סמיך לחרבן בית מוקדשא, נפק לטורא לגבי פעליי, עד דו תמן, נחת מיטרא עאל ליה למערתא. מן יתיב, נם ודמך ליה, ועבד שקיע בשינתיה שובעין שנין, עד דחרב בית מוקדשא ואיתבני זמן תיניינות.נרדם בשינה עד שחרבה ביה"מ וחזר ונבנה לסוף שובעין שנין איתער מן שינתיה נפק ליה מן מערתא וחמא עלמא מחלף, זוויי זווית שהיה... דהוות כרמי', עבידא זייתין. זוויי דהוות זייתין, עבידא זרעו. שאל ליה למדינתא אמר לון מה קלא בעלמא? אמרון ליה ולית את ידע מה קלא בעלמא? אמר לון לא. אמרין ליה מאן את? אמר לון חוני המעגל. אמרון ליה שמענן דהוה עליל לעזרה והיא מנהרה,והיא מאירה!! עאל ואנהרת! וקרא על גרמיה (תהילים קכו) בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחלמים:

התחילו הגשמים מנטפין. אמרו לא באו אלו אלא להתיר נדרו של זה.....

אמר לא כך שאלתי אלא גשמי בורות שיחין ומערות ירדו בזעף. תני שמואל כמפי הנוד:

אמר לא כך שאלתי אלא גשמי רצון ברכה ונדבה ירדו כתיקנן עד שעלו ישראל מירושלם להר הבית מפני הגשמים. הדא אמרה הר הבית מקורה היה. ותני כן אסטיו לפנים מסטיו היה:

אמרו לו כשם שנתפללת עליהן שירדו כך התפלל עליהם שילכו להם אמר להן צאו וראו אם נמחית אבן הטועים. מה עיסקה דהדא אבן הטועים? אלא כל מאן דהוה מובד מילהאבד חפץ הוה נסב לה מן תמן, וכל דהוה משכח מילה הוה מייבילמוליך לה לתמן. אמר להן כשם שאי אפשר לאבן הזאת להימחות מן העולם, כך א"א להתפלל עלה גשמים שילכו להם! אלא צאו והביאו לי פר של הודיות. ויצאו והביאו לו פר של הודיות, וסמך שתי ידיו ואמר: רבונו של עולם, הבאתה רעה על בניך ולא יכלו לעמוד בה, הבאתה טובה על בניך ולא יכלו לעמוד בה, אלא יהי רצון מלפניך שתביא רווחה! מיד נשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחה החמה ונתנגבה הארץ ויצאו ומצאו מדבר מלא כמהים.

שאלו את ר"א מאימתי מתפללין על הגשמים שילכו להם? אמר להן כדי שיהא אדם עומד בקרן העופל,very high mountain ומשקשק את רגליו בנחל קדרון.steep valley אבל בטוחים אנו בבעל הרחמים שאינו מביא מבול לעולם מה טעמא? (ישעיהו נד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ:

הלכה י משנה שלח לו שמעון בן שטח ואמר לו צריך אתה לנדוי אבל מה אעשה לך ואתה מתחטא לפני המקום כבן שהוא מתחטא לאביך ועושה לו רצונו. ועליך הכתוב אומר (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך:

גמרא שאילו נגזרו גזירה כשם שנגזרה בימי אליהו. לא נמצאתה מביא את הרבים לידי חילול השם?! שכל המביא את הרבים

לידי חילול השם צריך נידוי.

[תמן תנינןר"ה1:6 שלח לו רבן גמליאל לא נמצאת מעכב רבים מלעשות מצוה וכל המעכב רבים מלעשות מצוה צריך נידוי]

ואמר לו ואין הקב"ה מבטל גזירתו, מפני גזירתו של צדיק?! אמר לו הן הקב"ה מבטל גזירתו מפני גזירתו של צדיק! ואין הקב"ה מבטל גזירתו של צדיק, מפני גזירתו של חבירו.ושמא גזר צדיק שלא ירדו גשמים—כדרך שעשה אליהו אבל מה אעשה לך ואתה מתחטא לפני המקום כבן שהוא מתחטא על אביו והוא עושה לו רצונו.

ר' ברכיה ר' אבא בר כהנא ר' זעירה בשם רב יהודה ואית דאמרין לה בשם רב חסדא ואית דאמרין לה בשם רב מתנה (איוב כב) ותגזר אמר ויקם לך. מה ת"ל לך? אלא אפילו הוא אמר הכין, ואת אמר הכין, דידך קיימא, ודידי לא קיימה.

(שם) ועל דרכיך נגה אור- א"ר חייה בר בא זו ירידת גשמים (איוב לז) אף ברי יטריח עב יפיץ ענן אורו. (איוב כב) כי השפילו ותאמר גוה- אני אמרתי להשפילן ואתה אמרת לגאותן. דידך קיימא, ודידי לא קיימא. (איוב כב) ושח עינים יושיע- אני אמרתי לשחות עיניהם ברעה, ואתה אמרת להושיען. דידך קיימא, ודידי לא קיימא. אני אמרתי (שם) ימלט אי נקי. ואתה אמרת ימלט אע"פ שאינו נקי. דידך קיימא, ודידי לא קיימא. מהו (שם) ונמלט בבר כפיך? בברירות כפיך. בזכות מצות ומעשים טובים שהיו בידך מראשיתך.מילדותך עליך הכתוב אומר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. מה ת"ל יולדתך? ר' מנא אמר אומתך. ר' יוסה בי ר' בון אמר שעתך.???לידתך

ורבנן אמרי כשם שהוא מקללה בכפליים, כך הוא משמחה בכפליים. ומניין שהוא מקללה בכפליים? שנאמר (משלי יז) כעס לאביו בן כסיל, וממר ליולדתו (משלי י)

בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו. מהו תוגת אמו? א"ר לודה לישן גימטריון הואלשון גמטריא—"תוגת" בא"ת ב"ש =אפרא אפרא בעייני אמיה.

ומנין שהוא משמחה בכפליים ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך

הלכה יא משנה היו מתענין וירדו להן גשמים, קודם להנץ החמה לא ישלימו. אחר הנץ החמה ישלימו. ר' אליעזר אומר קודם לחצות לא ישלימו, לאחר חצות ישלימו.

מעשה שגזרו תענית בלוד וירדו להן גשמים קודם לחצות אמר להן ר' טרפון: צאו ואכלו ושתו ועשו י"ט. ויצאו ואכלו ושתו ועשו י"ט. ובאו בין הערבים וקראו הלל הגדול:

גמרא שנאמר (ישעיהו סה) והיה טרם יקראו ואני אענה:כ אי"צ ש"יקראו" עוד

לאחר הנץ החמה ישלימו. (שם) עוד הם מדברים....ימשיכו לדבר ולתהפלל ואני אשמע.

או חלף? נימא רישא דקרא איירי בנענו אחר ההנץ!

א"ר תנחומא ותני כן: אין ענייה אלא סמך לקריאה, ואין קריאה אלא סמך לענייה. כגון שקורין את ההלל ועונין אחר הש"ץ. וא"כ רישא דקרא איירי בנענו ת כ ף

ביומי דר' יודן גזרין תענית ונחת מיטרא, ברומשאלעת ערב סלק ר' מנא לגביה א"ל בגין דאנא צחיצמא מהו דנישתי? א"ל אוריךהמתן שמא ימלכו להשלים.

ר' אחא ר' אבהו בשם ר' יוסי בר חנינא אסור להתענות עד שש שעות בשבת א"ר יוסי בי ר' בון מתני' אמרה כן קודם לחצות לא ישלימו, עד כדון צפרא. לאחר חצות ישלימו, כבר עבר רובו של יום

בקדושה.אלמא 6 שעות נקרא תענית

רבן יוחנן בן זכיי כד הוה בעי ייחות מיטרא, הוה אמר לספריה: קום לך קומי היכלא, בגין דר' בעי מספרא, ולית בחייליה מצטער,בא נא לביתי בגלל שאני רוצה להסתפר ואין בכוחי להצטער מיד הוה מטרא נחית.

רב אדא בר אחוה כד הוה בעי ייחות מיטרא הוה שלח מסאניה, כד הוה שלח תריהון, הוה עלמא טייף. מפלתא הוויין תמן והוה מיתב חד מן תלמידיה בביתא, עד דהוון מפנין ביתא, וכיון דהוה נפק מן בייתא הוה בייתא רבע.נפל הבית ואית דאמרין רב אדא בר אחוה הוה, שלחו חכמים ואמרו לו מה מעשים טובים יש בידך? אמר להן מימי לא קדמני אדם לבית הכנסת, ולא הנחתי אדם בבית הכנסת ויצאתי לי, ולא הלכתי ארבע אמות בלא תורה, ולא הזכרתי דברי תורה במקום מטונף, ולא הוצעתי וישנתי שינת קבע, ולא צעדתי בין החבירים, ולא כיניתי שם לחבירי, ולא שמחתי בתקלת חבירי, ולא באת קללת חבירי על מטתי, ולא הלכתי בשוק אצל מי שהוא חייב לי, מימי לא הקפדתי בתוך ביתי, לקיים מה שנאמר (תהילים יא) אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי.

אי זו היא הלל הגדולה? ר' פרנך בשם ר' חנינה (שם) הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו. הודו לאדוני האדונים כי לעולם חסדו. אמר ר' יוחנן ובלבד שעומדין בבית ה'. ולמה באילין תרתיין פרשתא. ר' זעירה רבי אבהו בשם רבי שמואל בר נחמן מפני שירידת גשמים כלולה בהן. על דעתיה דר' יוחנן ניחא דכתיב (תהלים קלה) מעלה נשאים מקצה הארץ וכר' חנינה מה? בגין דכתיב (תהלים קלו) נתן לחם לכל בשר כל"ח.

ר' בא ור' סימון תריהון אמרין הדא דידן. רבי יהושע בן לוי אמר הדא דידן. בר קפרא אמר הדא דידן.מה שאנו קורין בחגים נקרא "הלל הגדול"

בר קפרא כדעתיה דתנינן תמןפסחים5:7 מימיה של כת השלישית לא הגיעה לאהבתי כי ישמע ה' מפני שעמה ממועטין. תני בר קפרא זו היא הלל הגדולה.

חד בר אביי עבר קומי תיבותא, אמר לון ענון בתריי מה דאנא אמר. הדא אמרה לית הדא דידן.דהלל שלנו (של חגים) אין הצבור "עונין" רק שומעין מפי הש"ץ ויוצאין בו א"ר מנא הדא דידן. ניסא הוה רב, בגין כן אמר לון ענון בתריי מה דאנא אמר:מכיון שהיה נס גדול, רצה שכולן יענו אחריו

מסכת תענית פרק ד

הלכה א משנה בשלשה פרקים הכהנים נושאין את כפיהן ארבעה פעמים ביום--בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילת שערים--בתעניות ובמעמדות וביוהכ"פ:מכיון שמתענין, יכולים לישא כפיהן כל היום—(בכל תפילה)

גמרא את ש"מ תלת: את ש"מ שמתענין במעמדות, ושמתפללים ארבע, ואין נשיאת כפים בלילהבערבית אלא ביום.

וישא את כפיו ואל יתפלל! מצאנו תפילה בלא נשיאת כפים, ולא מצאנו נשיאת כפים בלא תפילה!

תני זו דברי ר"מ.שנושאין כפיהן 4 פעמים ר' זעירה בשם ר' יוחנן בעירוביןצריך שיתוף ועירוב ובתענית ציבור נהגו הכל כרבי מאיר. ר' יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן אף במגילת אסתר נהגו הכל כרבי מאיר.לקרות כולה

רבי זעירה ר' חייה ריב"ל בשם בר פדיה מפני מה סמך הכתוב פרשת נזיר לנשיאת כפים? ללמדך כשם שהנזיר אסור ביין כך נשיאת כפים אסורה ביין. אי מה הנזיר אסור בחרצנים ובזוגין אף נשיאת כפים

אסורה בחרצנים ובזוגין.

ר' יונה אמר איתפלגון ישוע בר גזורה ור' זעירה חד ילף לה מן הנזיר וחד ילף לה מן השירותלשרתו ולברך בשמו ולא ידעין מאן ילף לה מן הנזיר ומאן ילף לה מן השירות. מאן דיליף מן הנזיר אי מה הנזיר אסור בחרצנים ובזוגים אף נשיאות כפים אסור בחרצנים ובזוגין? ומאן דיליף לה מן השירות אי מה השירות אסור בבעלי מומין אף נשיאות כפים אסור בבעלי מומין? והא תני אם היה דש בעירו מותר!

כהדא ר' נפתלי הוות אצבעתיה עקומה אתא שאל לר' מנא א"ל מכיון שאתה דש בעירךכולם רגילין בך מותר. רב חונה מעברלא הניחו לישא כפיו זלדקןאין לו זקן והא תני אם היה דש בעירו מותר! א"ר מנא ריגלא הוות סגין,רגליו היו קטנים שלא יהו אומרין ראינו קטן נושא את כפיו.

א"ר יוסה זאת אומרתטעם איסור בע"מ—שמא יסתכל בהם שאסור להסתכל בכהנים בשעה שהן מברכין. א"ר חגיי כלום אמרו אין מסתכלין לא מפני הסיע דעת, משה!שבועה דאנא מסתכלנא ולא מסעה דעתי!

מניין לנשיאות כפים? (במדבר ו) כה תברכו את בני ישראל. עד כאן בשחרית, במוסף? (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו אל העם.

המקרא הזה מסורס הוא והלא לא צריך לומר אלא (שם) וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים ואח"כ וישא אהרן את ידיו וגו' אלא מלמד שבירידתו=באמצע ירידה... למזבח היה נושא את כפיו ומברך את העם

ויברכם בעמידה. יכול שלא בעמידה? ת"ל (דברים כא) כי בם בחר ה' אלהיך לשרתו ולברך בשמו. מקיש ברכו לשירות מה שירות בעמידה, אף ברכה בעמידה. וכן הוא אומר (דברי הימים ב ל) ויקמו הכהנים הלוים ויברכו את העם וגו'.

בדורו של חזקיה שהיו יגיעים בתורה הכתוב מדבר, אבל בדורות אחרים שהיו עובדים עכו"ם מהו אומר? (ישעיהו א) ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם.

ויברכם ברכה תומה. אבל לא שמענו אי זו? היא עד שבא הכתוב ופירשה (במדבר ו) יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניך אליך ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום.

ומניין לנעילה?עיקר תפילה נעילה היכן מרומז? א"ר לוי (ישעיהו א) גם כי תרבו תפלה אינני שומע. מיכן שכל המרבה בתפילה נענה.

מחלפה שיטתיה דר' לוי. תמן א"ר אבא בריה דר' פפי ר' יהושע דסיכני בשם ר' לוי (משלי יד) בכל עצב יהי' מותר ודבר שפתים אך למחסור. חנה ע"י שריבה בתפילתה קיצרה בימיו של שמואל שאמרה (שמואל א א) וישב שם עד עולם. והלא אין עולם של לוי אלא חמשים שנה דכתיב (במדבר ח) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה [וחיי דילון חמשין ותרתיי! א"ר יוסי בי ר' בון ושתים שגמלתו] וכא הוא אמר הכין!!שיש עניין להאריך התפילה!! כאן ביחיד כאן בציבור.

ר' חייה בשם ר' יוחנן ר"ש בן חלפותה בשם ר"מ והיה כי הרבתה להתפלל. מיכן שכל המרבה להתפלל נענה.

עד אימתי הוא נעילה? רבנן דקיסרין אמרין איתפלגון רב ור' יוחנן. רב אמר בנעילת שערי שמים=בלילה ר"י אמר בנעילת שערי היכל.מבעו"י א"ר יודן ענתונדריא מתניתא מסייעא לרבי יוחנן: בשלשה פרקים הכהנים נושאין את כפיהם ד' פעמים ביום, בשחרית במוסף במנחה בנעילת שערים. אית לך מימר נעילת שערי שמים?! איך נושאין כפיהן בלילה?

אחוה דאימיה דרב אדא, הוה צייר קיפל

גולתיה דרב בצומא רבא, א"ל, רב לאחוה.... כד תיחמי שומשא בריש דיקלא, את יהב לי גולתי דנוצלי נעילת שערים. מחלפה שיטתיה דרב תמן הוא אמר בנעילת שערי שמים, וכא הוא אומר בנעילת שערי היכל!!כשהשמש בראש דקלים א"ר מתניה: על ידי דהוה מאריך בצלותיה סגין, הוה מגיע סמוך לנעילת שערי שמים

נעילה מהו שתפטור את של ערב? ר' בא רב חונה בשם רב נעילה פוטרת של ערב. א"ר בא לרב חונה ואיכן הוא מזכיר של אבדלה? א"ר יונה לר' בא והיאך יהו שבע פוטרות שמונה עשרה? אמר ליה ולא כבר איתתבת!! א"ל ובגין דאיתתבת תיבטל!!

אמר ר' יוסה מה דקשי ר' בא, קשי יאות. מה דקשי ר' יונה, לא קשי יאות. קל היקילו עליו מפני תעניתו שיהו שבע פוטרות שמונה עשרה

ר' בא בר ממל אמר לחברייא, מריי! מן כולכון שמעית שאין נעילה פוטרת של ערב. ר' סימון בשם ר' לוי אין נעילה פוטרת של ערב. א"ר יוסי בי ר' בון ותני ר' חייה כן: בכל יום אדם מתפלל שמונה עשרה, במוצאי שבת ובמוצאי יה"כ ובמוצאי תענית ציבור.[אינו מתפטר בשבע, אע"פ שתעניתו קשה עליו] אלמא אין נעילה פוטרת את של ערבית

ר' יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי יום הכיפורים שחל להיות בשבת, אע"פ שאין נעילה בשבת, מזכיר של שבת בנעילה. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי שבת שחל להיות בחנוכה אף על פי שאין מוסף בחנוכה, מזכיר של חנוכה במוסף. אוספין עלה, ראש חדש שחל להיות בתענית אף ע"פ שאין נעילה בראש חדש, מזכיר של ראש חדש בנעילה.

ראש חדש ותעניתומתפלל נעילה איכן הוא מזכיר של ראש חדש? ר' זעירה אמר בהודייה, ר' בא בר ממל אמר בעבודה, ר' אבינה אומרה ברכה רביעית. אמר ר' בא מה מצאנו בכל מקום אומרה ברכה רביעית, אף כאן ברכה רביעית. ונפק עובדא כהדא דר' בא

במה קורין?תענית שחל בר"ח ר' יוסי אומר קורין ברכות וקללות. אמר לון ר' מנא בגין מדעתון די תעניתא? רביעין על מעיהוןכולם מושכבין על בטניהם, וא"י שהוא תענית?! ולא ידעין די תעניתא?! א"ל להודיעך שקורין ברכות וקללות! ר' יודן קפודקייא אמר קומי ר' יוסה בשם ר' יודה בר פזי קורין בר"ח. קם רבי יוסה עם ר' יודה בר פפי א"ל אתה שמעת מן אבוך הדא מילתא אמר ליה אבא לא אמר כן, אלא בעייני טבמקום שבאו העדים לראיית החודש על ידי דאינון ידעין דהוא ריש ירחאוידעין בוודאי קורין בראש חדש, ושאר כל המקומות קורין ברכות וקללות.

ירמיה ספרא שאיל לרב ירמיה, ר"ח שחל להיות בשבת במה קורין? א"ל קורין בר"ח. א"ר חלבו קומי ר' אימי מתניתה אמרה כן: לכל מפסיקין לראשי חדשים לחנוכה ולפורים.

יצחק סחורה שאל לר' יצחק ר"ח שחל להיות בחנוכה במה קורין? א"ל קורין בראש חדששלש ואחד בחנוכה. ר' פינחס ר' סימון ר' אבא בר זמינא מטי בה בשם ר' אבודמא דחיפה קורין שלשה בחנוכה ואחד בראש חדש. להודיעך שלא בא הרביעי אלא מחמת ר"ח. בר שלמיא ספרא שאל לר' מנא הגע עצמך שחל ראש חדש של [חנוכה] להיות בשבת, ולא שבעה קרויין אינון, אית לך מימר שלא בא הרביעי אלא מחמת ראש חדש?! א"ל והדא שאילתיה דספר!!שאילה טובה

ר' מפקד לאבדן אמוריה, אכריז קומיהון: מאן דמצלי יצלי דרמשא, עד דיומא קאים.מותר להתפלל של ערבית מבעו"י ר' חייא בר

בא מפקד לאמוריה אכריז קומיהון מאן דמצלי יצלי דרמשא, עד דיומא קיים. א"ר חנינה משכני ר' ישמעאל בי רבי יוסי אצל פונדקי אחד ואמר לי כאן נתפלל אבא של לילי שבת בע"ש. א"ר אימי, ר' יוחנן פליג. ולא הוה צריך מתפלגא. למה? שכן מוסיפין מחול על הקודש! ועוד דסלקון חמרייא מן ערב לציפורין, ואמרון כבר שבת ר"ח בן דוסא בעירו.אלמא שרי להתפלל של שבת מע"ש

והיידא אמר דא"ר חנינה משכני רבי ישמעאל בי ר' יוסי אצל פונדקי אחד ואמר לי כאן נתפלל אבא של ממוצאי שבת בשבת. ואפילו עלהלהתפלל של מוצ"ש מבעו"י לא הוה צריך מתפלגה! דרבי מפקד לאבדן אמוריה אכריז קומיהון מאן דיצלי יצלי דרמשא, עד יומא קיים. ר' חייא בר בא מפקד לאמוריה אכריז קומיהון מאן דמצלי יצלי דרמשא עד דיומא קיים.

דבית ר' ינאי אמרין עלון אדם למיטתו אין מטריחין עליו שירד=תפילת ערבית רשות אמר רבי זעירה כל זמן דהוינא עבד כןלא התפללתי ערבית הוינא מתפחד בליליא. לית לך אלא כהדא דרבי מפקד לאבדן אמוריה אכריז קומיהון מאן דמצלי יצלי דרמשא עד דיומא קיים. ר' חייה בר בא מפקד לאמוריה אכריז קומיהון מאן דמצלי יצלי דרמשא עד דיומא קיים.יתפלל מבעו"י

אמר רבי יעקב בר אחא תניי תמן תפלת הערב מהו? רבן גמליאל אומר חובה. רבי יהושע אומר רשות. אמר רבי חיננא אתיין אילין פלגיותא כהינין פלוגיותא, מ"ד חובה אין נעילה פוטרת של ערב. מ"ד רשות נעילה פוטרת של ערב.

מעשה בתלמיד אחד שבא ושאל את רבי יהושע תפלת הערב מה היא? אמר לו רשות. ובא ושאל את ר"ג תפלת הערב מה היא? אמר לו חובה. אמר לו והלא רבי יהושע אמר לי רשות!

אמר לו למחר כשאיכנס לבית הוועד, עמוד ושאל את ההלכה הזאת. ועמד אותו התלמיד ושאל את ר"ג, תפלת הערב מה היא? אמר לו חובה. אמר לו והא ר' יהושע אומר רשות! אמר לו ר"ג לר' יהושע את הוא שאומר רשות? אמר לו לאו!! אמר לו עמוד על רגליך ויעידוך!! והיה ר"ג יושב ודורש ור' יהושע עומד על רגליו עד שרינננו בו כל העם. אמרו לר' חוצפית המתורגמן הפטר את העם!הפסק הדרשה! אמרו לרבי זינון החזן אמור "התחילו"???איזה נוסח שאמרו קודם יציאת ביה"ן ואמרו "התחילו" ועמדו כל העם על רגליהםויצאו

אמרו לולר"ג וכי על מי לא עברה רעתך תמיד?=תמיד אתה מצער ת"ח מיד הלכו ומינו את ר"א בן עזריה בישיבה בן שש עשרה שנה היה ונמלא כל ראשו שיבות. והיה ר"ע יושב ומצטער ואמר לא שהוא בן תורה יותר ממנו, אלא שהוא בן גדולים יותר ממנו! אשרי אדם שזכו לו אבותיו, אשרי אדם שיש לו יתד להיתלות בהו. מה היתה יתידותו של רבי אלעזר בן עזריה שהוא עשירי לעזרא.

כמה ספסלים היו שם? ר' יעקב בר סיסי אמר שמונים ספסלים של תלמידי חכמים היו שם חוץ מן העומדים מאחורי הגדר. אמר רבי יוסי בי ר' בון שלש מאות ספסלין של תלמידי חכמים היו שם חוץ מן העומדים מאחורי הגדר. כהיא דתנינן תמן ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בישיבה.

תמן תנינן זה מדרש דרש ר"א בן עזריה לפני חכמים בכרם ביבנה. וכי כרם היה שם? אלא אלו תלמידי חכמים שהיו עשויים שורות שורות ככרם. מיד הלך לו

ר"ג אצל כל אחד ואחדשבייש בתוך ביתו לפייסו. אתא גבי ר' יהושע ואשכחי' דהוה עביד מחטין, א"ל מן אילין את חיי?! א"ל ועד כדון את בעי מידע?עד עכשיו לא ידעת? אי לו לדור שאת פרנסו! אמר לו נעניתי לך.דיברתי שלא כשורה...

שלחין גבי ר' לעזר בן עזריה חד קצר,כובס ואית דאמרי ר"ע הוה, א"ל מי שהוא מזה, יזה. מי שאינו לא מזה, ולא בן מזה, יאמר למזה בן מזה, מימיך מימי מערה ואפרך אפר מקלה?!כ וודאי טוב נשיא בן נשיא בן נשיא... אמר להן נתרציתם?נתפייסתם? אני ואתם נשכים לפתחו של רבן גמליאל. אעפ"כ לא הורידו אותוראב"ע מגדולתו אלא מינו אותו אב ב"ד:

הלכה ב משנה אלו הן המעמדות? (במדבר כח) צו את בני ישראל את קרבני לחמי לאשי. וכי היאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו? אלא שהתקינו הנביאים הראשונים ארבעה ועשרים משמרות, ועל כל משמר ומשמר, היה מעמדdelegation בירושלם של כהנים ושל לוים ושל ישראל. הגיע זמן המשמר, כהניו ולוייו עולין לירושלם. וישראל שבאותו המשמר, מתכנסין בעריהן וקוראין במעשה בראשית:נראה שהיו ישראלים "העולים" לירושלים. והיו ש"נכנסו בעריהם" וקראו והתענו וכו'

גמרא לא צורכה דילא אלו הן המעמדות מתכנסין בעריהן וקורין במעשה בראשית!!לא היה לו לומר אלא מה שצריך לקרות—מה צריך להקדים...? בא להתחיל מתחילת הפרשה.רוצה להשמיענו כל ההשתלשלות

אמר רבי יונה אילין תמידין קרבנותיהן של כל ישראל אינון. אם יהיו כל ישראל עולין לירושלים. לית כתיב אלא (שמות לד) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך! אם יהיו כל ישראל יושבין ובטילין והא כתיב (דברים יא) ואספת דגנך מי אוסף להם את הדגן? אלא שהתקינו הנביאים הראשונים כ"ד משמרות ועל כל משמר ומשמר היה עמוד=מעמד בירושלים של כהנים ושל לוים ושל ישראל.

תני ארבעה ועשרים אלף. עמוד מירושלם וחצי עמוד מיריחו.???בכל מעמד, אנשי מעמד בירושלים היו כפול מאנשי מעמד ביריחו (נראה תפקידם להספיק מזון לאחיהם בירושלים???) אף יריחו היתה יכולה להוציא עמוד שלם, אלא בשביל לחלוק כבוד לירושלם היתה מוציאה חצי עמוד. הכהנים לעבודה והלוים לדוכן וישראל מוכיחין על עצמן שהן שלוחיהן של כל ישראל.

תני ר"ש הכהנים והלוים וישראל ושיר מעכבין את הקרבן. ר' אבון בשם ר' לעזר טעמא דר"ש (דברי הימים ב כט) וכל הקהל משתחוים אלו ישראל, והשיר משורר אלו הלוים, והחצוצרות מחצצרים אלו הכהנים, עד לכלות העולה. הכל מעכבין את הקרבן.

ר' תנחומא בשם ר' לעזר שמע לה מן הדא (במדבר ח) ואתנה את הלוים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל- אלו הלוים. לעבד את עבדת בני ישראל- אלו הכהנים. לכפר על בני ישראל- זה השיר. ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקדש- אלו ישראל.

מניין שהשיר קרוי כפרה? חיננא אבוי דבר נטה בשם ר' בניה לכפר על בני ישראל. זה השיר. מנין שהשיר מעכב. ר' יעקב בר אחא ר' בולאטה בשם רבי חיננא לכפר על בני ישראל זה השיר.

רבי יעקב בר אחא רבי חייה בשם ר"י שמונה משמרות כהונה העמיד משה. ד' משל אלעזר וד' משל איתמר. עד שעמד דוד ושמואל הרואה והוסיפו עליהם עוד שמונה. ד' משל אלעזר וד' משל איתמר.

ובקשו להוסיף עוד שמונה ולעשותן כ"ד ומצאו משל אלעזר ולא מצאו משל איתמר. הה"ד (דברי הימים א כד) וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מן בני איתמר וגו'.

ר' יעקב בר אחא ר' חונה רבה דציפורין בשם ר"י בית אב אחד בית אב אחד אחוז לאלעזר. שניתוסף לו בתי אבות אחרים.סה"כ 16 ואחוז אחוז לאיתמר מה שתפס תפס.כ לא ניתוסף לו רק נשאר ב8 ר' זעיר' בשם רב הונה "לחזיר"-לההזיר י"ז, שחזר המחזיר לאלעזר. מספר 17-24 שייך שוב לאלעזר

לעשותן כ"ג אין את יכול דכתיב (דברי הימים א ט) המה יסד דויד ושמואל הראה באמונתם. ב"אומנותם" אומנות גדולה היתה שם, שאין משמר נוטל ושונה בשדה אחוזה עד שיטול חבירו. אמר רבי אבהו חישבתים שאין משמר נוטל ושונה בשדה אחוזה עד שיטול חבירו. נניח כי יש בכל שנה 49 שבתות בדיוק (חוץ מיו"ט וכו') .נתחיל משנת א': בשנת א' שימש בר"ה משמר א. ר"ה שנת ב, שימש משמר ב.... שנת כ"ה שימש משמר א וכו' וכו' שנת מ"ט=יובל שימש משמר א. ומתחילין עוד הפעם: ר"ה שנת א שימש משמר ב.....ר"ה שנת מ"ט=יובל שימש משמר ב.........כ"ן

ד' משמרות עלו מן הגולה ידעיה חרים פשחור ואימר. והתנו עמהן הנביאים שביניהן שאפי' יהויריב עולה מן הגולה שלא ידחה את המשמר שלפניו אלא ייעשה טפילה לו. ועמדו הנביאים שביניהן ועשו כ"ד גורלות והטילום בקלפי ובא ידעי' ונטל ה' והוא הרי ו'. ובא חרים ונטל ה' והוא הרי ו'. ובא פשחור ונטל ה' והוא הרי ו'. ובא אימר ונטל ה' והוא הרי ו'. והתנו עמהן הנביאים שביניהן שאפילו יהוריב עולה מן הגולה שלא ידחה את המשמר שלפניו אלא ייעשה טפילה לו.

ועמדו ראשי משמרות ועשו עצמן בתי אבות ויש משמר שהיה בו ה' ו' ז' ח' ט'."בתי-אבות" (חלוקה לימי השבוע) משמר שהיה בו חמשה, שלשה מקריבין שלשה ימים, ושנים מקריבין ארבעה ימים. משמר שהיה בו ו', ה' מקריבין חמשה ימים, ואחד מקריב שני ימים. משמר שהיה בו שבעה כל אחד ואחד מקריב את יומו. משמר שהיה בו ח', ו' מקריבין ו' ימים, וב' מקריבין יום אחד. משמר שהיה בו ט', ה' מקריבין ה' ימים, וד' מקריבין ב' ימים.

ויש מהן שקבעו עצמן לעולם. משמר???בית-אב שהיה בשבת היה בשבת לעולם, במוצאי שבתSunday היה במוצאי שבת לעולם. ויש מהן שהיו מגרילין על כל משמר ומשמרהתחלפו "הבתי-אבות" ויש מהן שהיו מגרילין על כל שבוע ושבוע.מבתחילת כל שבע שנים ("שמיטה") הגרילו הבתי אבות מי ביום א, ומי ביום ב וכו'

Some research from various sources

ר' הוה ממני תרין מינויין אין הוון כדייאים היו ראויים היו מתקיימין, ואין לא הוון מסתלקיןמתים... מדדמך כשנפטר רבי פקיד לבריה אמר לא תעביד כן אלא מני כולהון כחדארבי היה מסמיך רק 2 חכמים בכל שנה—לא יותר מכן. אך צווה לבנו שאל "יקמץ" הוא כ"כ...רק יתן "סמיכה" לכל מי שרוצה....

ומני לרבי חמי בר חנינה בראשה.רבי צווה לבנו, שימנה את ר' חנינא ב"ראש" ולמה לא מניתיה הוא?למה לא מינהו רבי בעצמו? אמר רבי דרוס' בגין דצווחין עלויי בציפורין ציפוראיי.אנשי ציפורי לא הוי מרוצין בו ובגין צווחה עבדין?!

אמר רבי לעזר בי רבי יוסה על שהושיבו טעם ברבים.הטעם: מפני שלא נהג בכבוד הראוי לפני רבי רבי הוה יתיב מתני' (יחזקאל ז) ופלטו פליטיכם אותי, והיו אל ההרים כיוני הגאיות, כלם הומות. אמר ליהר"ח לרבי—תיקן אותו.. "הומות" אמר ליהרבי לר"ח הן קריתה?אצל מי למדת "לקרות"? אמר ליה קדם רב המנונא דבבל. אמר ליה כד תיחות לתמן, אמור ליה דמנייתך חכים... וידע

דלא מיתמני ביומיי.

מן דדמך, בעא בריה ממניתיהרצה בן "רבי" למנות את ר"ח (כאשר צווהו אביו) ולא קביל עליה ממתמנייא, אמר, לית אנא מקבל עלן מתמנייא, עד זמן דתמני רבי אפס דרומא קמיי. before me והוה תמן חד סב???לוי אמר: אין חנינה קדמיי, אנא תיניין. אין רבי פס דרומייא קדמיי, אנא תיניין. וקביל עלוי ר' חנינא מיתמנייא תלתאי.

אמר רבי חנינא זכית מארכה יומין,זכיתי להאריך ימים אין בגין הדא מילתא לית אנא ידע, אין בגין דהויית סליק מן טיבריה לציפורין, והוינא עקים איסרטיןהייתי מעקם הדרך מיעול מישאול בשלמיה דר' שמעון בן חלפותא בעין תינה,שם עיר לית אנא ידע.

שמואל ואילין דבית שילא, הוון שאלין בשלמיה דנשייא בשלום הנשיא בכל יום. והוון אילין דבית שילא עלין קדמייה, ויתבין קדמייה, פלגון איקר לשמואל ואייתיבוניה קדמיי.הושיבו את שמואל לפניהם עאל רב לתמן ופלג ליה שמואל איקר,כבוד ואותביניה קדמיי, אמרין אילין דבית שילה אנן תיניינין אנן! וקבל עלויי שמואל מיתב תליתאי.

שלשה ספרים מצאו בעזרה ספר "מעוני" וספר "זעטוטי" וספר "היא" באחד מצאו כתוב מעון אלהי קדם ובשנים כתיב (דברים לג) מענה אלהי קדם וקיימו שנים וביטלו אחד. באחד מצאו כתוב וישלח את זעטוטי בני ישראל ובשנים כתוב (שמות כד) וישלח את נערי בני ישראל וקיימו שנים וביטלו אחד. באחד מצאו כתוב, "תשע היא"?כך לשון המסורה "בתשע מקומות בתורה, כתיב הוא, וקרינן היא" ובשנים כתיב, "אחד עשר היא" וקיימו שנים ובטלו אחד.

אמר רבי לוי מגילת יוחסין מצאו בירושלם וכתוב בה הלל מן דדוד. בן יצף מן דאסף. בן ציצית הכסת מן דאבנר. בן קוביסין מן דאחאב. בן כלבא שבוע מן דכלב. רבי יניי מן דעלי. בן יהוד מן ציפורין??? רבי חייה רבה מבני שפטיה בן אביטל. רבי יוסי בי רבי חלפתא מבני יונדב בן רכב. רבי נחמיה מן נחמיה התרשתא.

תני סדר הסב: בזמן שהן שתי מיטות, הגדול שבהן עולה מיסב בראש העליונה, והשני לו למטה ממנו. בזמן שהן שלש מיטות, הגדול שבהן עולה ומיסב בראש האמצעית, והשני לו למעלה, והשלישי לו למטה הימנו, וכן מסדירין והולכין.

אמר רבי שמואל בר רב יצחק: אבות דרך הסב הן קבורין.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא לעולם אין העולם עומד אלא על הקרבנות. תמן תנינן שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה הוא היה אומר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. ושלשתן בפסוק אחד (ישעיהו נא) ואשים דברי בפיך- זו תורה. ובצל ידי כסיתיך- זו גמילות חסדים. ללמדך שכל מי שהוא עוסק בתורה ובגמילות חסדים זכה לישב בצילו של הקב"ה. הדא היא דכתיב (תהלים לו) מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון. (ישעיהו נא) לנטע שמים וליסד ארץ- אלו הקרבנות (שם) ולאמר לציון עמי אתה אלו ישראל.

א"ר חיננא בר פפא חוזרני על כל המקרא ולא מצאנו שנקראו ישראל ציון אלא זה ולאמר לציון עמי אתה:

תמן תנינן רבן שמעון בן גמליאל אומר על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת והשלום. ושלשתן דבר אחד הן נעשה הדין נעשה אמת נעשה שלום. א"ר מנא ושלשתן בפסוק אחד (זכריה ח) אמת

ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

הלכה ג משנה ביום הראשון קוראין אלו ש"נתכנסו בעריהן" בראשית יהי רקיע. בשני יהי רקיע יקוו המים. בשלישי יקוו המים יהי מאורות. ברביעי יהי מאורות ישרצו המים. בחמישי ישרצו המים ותוצא הארץ. בששי ותוצא הארץ ויכלו השמים והארץ וכל צבאם.

פרשה גדולה קורין אותה בשנים, וקטנה ביחיד

בשחרית ובמוסף

ובמנחה נכנסין וקורין על פיהן, כקורין את שמע.לא מתוך ס"ת

ע"ש במנחה לא היו נכנסין מפני כבוד השבת

כל יום שיש בו הלל =חנוכה אין בו מעמד שחרית.

קרבן מוסף =ר"ח אין בומעמד ב נעילה.

וקרבן עצים אין בומעמד ב מנחה. דברי רבי עקיבה.

אמר לו בן עזאי כך היה ר' יהושע שונה: קרבן מוסף אין בו מנחה. וקרבן עצים אין בו נעילה. חזר רבי עקיבה להיות שונה כדברי בן עזאי:

שים לב: לפי ירושלמי התפללו אנשי מעמד בכל יום ויום 4 תפילות שחרית מוסף מנחה נעילה. גם אמרו תחינות ובקשות אחר התפילה [חוץ כשאמרו "אין בו..."] גם קראו בתורה בכל פעם [אך נחלקו בזה ר"מ וחכמים עיין לקמן]

גמרא רב חונה אמר ג' קרויות שבתורה לא יפחתו מעשרה פסוקים. חזקיה אמר כנגד עשרת הדברות. והא תנינן ביום הראשון בראשית ויהי רקיע והא לית בהון אלא תמנייא!! רבי אידי אומר איתפלגון כהנא ואסי, חד אמר חוזר, וחורנא אמר חותך. מן דמר חוזר, חוזר ב' פסוקים. ומן דמר חותך (בראשית א) ויהי ערב ויהי בקר פסוק בפני עצמו. והא תנינן בשני (שם) יהי רקיע ויקוו המים מן דמר חוזר, חוזר ב' פסוקים. ומן דמר חותך אפי' חותך אין בו!!עיין בפסוקים

התיב רבי פילפי בר פרוטה קומי רבי יונה הרי פרשת עמלק א"ל שנייא היא שהיא סדורה של יום

התיב רבי לעזר בר מרום והא תאני המפטיר בנביא לא יפחות מכ' ואחד פסוקים. ויהיו עשרים וג'!! תלתא עשרה, ותלתא עשרה, וחד ג'!!

תני אנשי משמר היו מתענים בכל יום. בשני היו מתענין על מפרשי ימים (בראשית א) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים. בשלישי היו מתענין על יוצאי דרכים (שם) ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים. ברביעי היו מתענין על התינוקות שלא תעלה אסכרה לתוך פיהם (שם) ויאמר אלהים יהי מאורות מארת כתיב.=קללה בחמישי היו מתענין על המעוברות שלא יפלו ועל המיניקות שלא ימותו בניהן (שם) ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה. תני לא היו מתענין לא בערב שבת ולא במוצאי שבת=Sunday מפני כבוד שבת.

תני סנהדרין גדולה היתה מתענה עמהן. וסנהדרין יכולה להתענות בכל יום?! מחלקין היו עצמן על בתי אבות.

ואין מתענין על שני דברים כאחת מן הדא:בכל יום על דבר אחר... (עזרא ח) ונצומה ונבקשה מאלהינו על זאת. אמר רבי תנחומא לא מן הדא אלא מן הדא (דניאל ב) ורחמין למבעא מן קדם אלה שמיא על רזה דנה.

{ר' חגיי בשם רבי זעירה שאם היו שני דברים כגון עצירת גשמים וגוביי מתריעין

עליהן} שייך לעיל 1:6

ר' חגיי כד דהוה נפק לתענית' הוה אמר קומיהון אחונן אף על גב דאית בליבינן עקין סגין,צרות הרבה אלא להן דאתינן.התפללו בעד זה!

מתניתא דרבי מאיר. דרבי מאיר אמר מתפללין וקורין מתפללין וקורין. ברם כרבנן מתפללין וקורין מתפללין והולכין להן.אין קריאה רק בשחרית

יום שיש בו הלל, אין בו מעמד שחרית. הא מוסף יש בו.מעמד

אית תניי תני ומחלף. רע"ק ובן עזיי רבי אחא בשם רבי יסא כמתניתן

אמר רבי יודן: סימן. סוברא דקיסא טרד בריח העץ נעול=כשיש קרבן עצים י ש מעמד בנעילה!

קרבן מוסף כ ר"ח אין בו בנעילה. אמר רבי מנא מפני סעודות ראש חדש.ע"כ אין זמן למעמד דנעילה

רבי לעזר על שם כל התדיר מחבירו קודם את חבירו.ע"כ עקרי' מעמד דנעילה, ולא דמנחה

א"ר חייה בר בא, ר' יוחנן מפקד לכנישתא דכופרא: סבון מיעל עד דו אימּמא, ואתון אמרין זמנו ועיבורו:תקחו ליכנס ??? מבעו"י, כדיי שתוכלו להזכיר "ר"ח" היום ומחר (כגון שלא באו עדים כל יום ל, ור"ח נקבע ליום לא)קרייא מסייע לר' יוחנן (שמואל א כ) ויהי ממחרת החדש השני אין תימר תרין ירחין הוון, והא כתיב מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם!!

הלכה ד משנה זמן עצי כהנים והעם. בתשעה.

באחד בניסן בני ארח בן יהודה בעשרים בתמוז בני דוד בן יהודה

בחמשה באב בני פרעוש בן יהודה. בשבעה בו בני יונדב בן רכב. בעשרה בו בני סנאה בן בנימין. בחמשה עשר בו בני זתוא בן יהודה ועמהם כהנים ולוים וכל מי שטעה בשבטו ובני גונבי עלי ובני קוצעי קציעות. בעשרים בו בני פחת מואב בן יהודה. בעשרים באלול בני עדין בן יהודה.

באחד בטבת שבו בני פרעוש שנייה.

באחד בטבת לא היה מעמד. שהיה בו הלל קרבן מוסף וקרבן עצים:

גמרא אבל זמן עצי כהנים: מה ראה זמן עצי כהנים והעם להימנות? אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה ולא מצאו עצים בלישכה ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן ומסרום לציבור ונקרבו מהן קרבנות ציבור, והיתנו עמהן הנביאים שביניהן שאפילו לישכה מליאה עצים ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן, שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחילה.

א"ר אחא דר' יוסי היא. דר' יוסי אמר: אף הרוצה מתנדב שומר חנם שקלים 4:1 ר' יוסה בשם ר' אילא דברי הכל היא. מה פליגין בגופו של קרבן, אבל במכשירי קרבן כגון עצים כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד מקרבן ציבור

תני: האשה שעשה כתונת לבנה צריכה למסור לציבור א"ר אחא דר' יוסי היא. דר' יוסי אמר אף הרוצה מתנדב שומר חנם. ר' יוסה בשם ר' אילא דברי הכל היא מה פליגין בגופו של קרבן אבל במכשירי קרבן כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד מקרבן ציבור

#מתניתא פליגא על ר' אחא דאמר אין קרבן עצים לרבנן (רק לר יוסי) אותן הימים דכתיב במגילה תענית דלא להתענאה [והוא המשך לשון התוספתא המתחלת זמן עצי....] נוהגין בשעת קרבן ושלא בשעת קרבן, רבי יוסי אומר אינן נוהגין אלא

בשעת קרבן. [רבי לעזר בי ר' צדוק אני הייתי מבני סנאה בן בנימן וחל תשעה באב להיות בשבת ודחינו אותו למוצאי שבת והיינו מתענין ולא משלימין]אלמא רישא [דעצי כהנים] לאוו ר' יוסי הוא!

מהו בני גונבי עלי ובני קוצעי קציעות? אלא בשעה שהושיב ירבעם בן נבט פרסדאותpolice על הדרכים לא היו מניחין את ישראל לעלות לירושלם, כל מי שהיה כשר ויירא חטא באותו הדור היה מביא את בכוריו ונותנן לתוך הסל ומחפה אותן קציעות ונוטל את העלי ונותן את הסל על כתיפו ונוטל את העלי בידו. וכיון שהיה מגיע באותו המשמר היה אומר לו לאיכן אתה הולך? והוא אומר לו איני הולך אלא לעשות מעט קציעות הללו, כפות אחת של דבילה בעלי הזה שבידי... וכיון שהיה עובר את אותו המשמרpolice היה מעטרן ומעלה אותן לירושלם

מהו אומר בני סלמיי הנתוצתי? אלא כל מי שהיה מתנדב עצים וגזירים למערכה היה מביא עצים ועושה אותן כמין שלבין ועושה אותן כמין סולם ונותנין על כתיפיו. וכיון שהיה מגיע לאותו המשמר היה אומר לו לאיכן אתה הולך? והוא אומר לו איני הולך אלא להביא שני גוזלות הללו מן השובך זה שלפני בסולם הזה שעל כתיפי.... וכיון שהיה עובר את אותו המשמר היה מפרקן ומעלה אותן לירושלם על ידי שנתנו את נפשם למצוה זכו לקנות שם טוב בעולם ועליהם הוא אומר (משלי י) זכר צדיק לברכה:

הלכה ה משנה חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וחמשה בתשעה באב

בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטומוס את התורה והעמיד צלם בהיכל

בט"ב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ וחרב הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר:

גמרא כתיב (שמות כד) וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי ויעל משה. שביעי שהוא לאחר הדיברות ותחילה לארבעים. אמר להן משה: ארבעין יומין אנא מיעבד בטורא, כיון שהגיע יום ארבעים ולא בא מיד (שמות לב) וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר. וכיון שהגיע שש שעות ולא בא מיד (שם) ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו וגו'. (שם) וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך וגו'. (שם) וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה אמר משה אדם שהוא עתיד להנהיג שררה על ששים ריבוא אינו יודע להבחין בין קול לקול! (שם) ויאמר אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות אנכי שומע. א"ר יסא קול קילוס עכו"ם אנכי שומע.

ר' יודן בשם ר' יסא אין כל דור ודור שאין בו אונקי'ounce אחת מחטא של עגל (שם)

ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחלת. ר' חלקיה בשם ר' אחא מיכן שלא יהא אדם דן אומדות

דרש משה מק"ו מה אם פסח שהיא מצוה יחידית נאמר בו (שמות יב) כל ערל לא יאכל בו. התורה שכל המצות כלולות בה על אחת כמה וכמה!! (שמות לב) ויחר אף משה וישלך מידיו את הלחת וישבר אתם תחת ההר. תני רבי ישמעאל הקב"ה אמר לו שישברם שנאמר (דברים י) ואכתב על הלחת את הדברים אשר היו על הלחת הראשונים "אשר" שברת אמר לו יפה

עשית ששיברת! ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן הלחות היו אורכן ששה טפחים ורחבן שלשה והיה משה תפיש בטפחיים והקב"ה בטפחיים, וטפחיים ריוח באמצע כיון שעשו ישראל אותו מעשה, ביקש הקב"ה לחוטפן מידו של משה, וגברה ידו של משה וחטפן ממנו! הוא שהכתוב משבחו בסוף ואומר (דברים לד) ולכל היד החזקה ייא שלמא על ידה דגברת עליה מינאי!!יהא שלום על היד שגבר...

רבי יוחנן בשם רבי יוסה בר אביי א"ל הלוחות היו מבקשין לפרוח והיה משה תופשן דכתיב (דברים ט) ואתפש בשני הלחות. תני בשם ר' נחמיה הכתב עצמו פרח. ר' עזרה בשם ר' יהודה בי רבי סימון הלוחות היו משאוי ארבעים סאה והכתב היה סובלן. כיון שפרח הכתב, כבדו על ידיו של משה ונפלו ונשתברו

ובטל התמיד: רבי סימון בשם ר"י בן לוי בימי מלכות יוון היו משלשלין להם שתי קופות של זהב והיו מעלין שני כבשים, פעם אחת שילשלו להם שתי קופות של זהב והעלו להן שני גדיים, באותה השעה האיר הקב"ה את עיניהם ומצאו שני טלאים בלשכת הטלאים. על אותה השעה העיד ר' יודה בן אבא על תמיד של שחר שקרב בארבע שעות. וא"ר לוי אף בימי מלכות הרשעה הזאת היו משלשלין להן שתי קופות של זהב והיו מעלין להן שני כבשים, ובסוף שילשלו להן שתי קופות של זהב והעלו להם שני חזירים לא הספיקו להגיעה למחצית החומה עד שנעץ החזיר וקפץ מארץ ישראל מ' פרסה כאותו השעה גרמו העונות ובטל התמיד וחרב הבית:

והובקעה העיר. כתיב (ירמיהו לט) בתשעה לחדש הובקעה העיר ואת אמר הכין?!ב17 א"ר תנחום בר חנילאי קילקול חשבונות יש כאןמחמת צרות, טעו ואמרו שהיה ב9

הה"ד (יחזקאל כו) ויהי בעשתי עשרה שנה בא' לחדש היה דבר ה' אלי לאמר בן אדם יען אשר אמרה צור על ירושלם האח מהו האח? אין תימר בא' באב עדיין לא נשרף!! אין תימר בא' באלול, ביום ולילה נפק בלדרהcourier מן ירושלם ואתי לצור!!ואיך נשתהה כ"כ ידיעתם אודות החורבן? אלא קלקול חשבונות יש כאן.וטעה יחזקאל שחרב ביה"מ ב1 באב—ומיד הגיע השמועה אל צור

ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר: למלך שהיה יושב ומחשב חשבונות באו ואמרו לו נשבה בנך ונתקלקלו חשבונותיו. רשב"ל אמר למלך שהיה יושב ומחשב חשבונותיו באו ואמרו לו נשבה בנך ונתקדשנטמא במשכ"ז אמר יעשה זה ראש לחשבונות. .ע"כ "הוקדם" ל"ראש חודש"

רבי מנא בעי ניחא נתקלקלו לשעבר, דילמא להבא?!איך שייך לומר על יחזקאל שטעה בשעה ששמע הבשורה! הרי עומד ביום השמועה!

בין כמ"ד בתשעה לחדש בין כמ"ד בי"ז מה ביניהון. כ"א יום מיום שהובקעה העיר ועד יום שחרב בהמ"ק.

א"ר אבונה סימנא (ירמיהו א) מקל שקד אני רואה מה הלוז הזה משהוא מוציא את ניצו ועד שהוא גומר את פירותיו כ"א יום כך מיום שהובקעה העיר ועד יום שחרב הבית כ"א יום. מ"ד בט' לחדש בא' באב חרב הבית מ"ד בי"ז בט"ב חרב הבית.

תני רשב"י: ר"ע רבי היה דורש (זכריה ח) כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי וגו'.

צום הרביעי- זה י"ז בתמוז שנשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטומוס את התורה והעמיד צלם בהיכל. צום החמישי- זה ט"ב שבו חרב הבית בראשונה ובשנייה. צום השביעי- זה ג' בתשרי יום שנהרג בו גדליה בן אחיקם.

צום העשירי- זה י' בטבת שבו סמך מלך בבל על ירושלם. הה"ד (יחזקאל כד) ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר בן אדם כתב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלם.

ואני אומר צום העשירי- זה חמשה בטבת יום שבאת שמועה לגולה הה"ד (יחזקאל לג) ויהי בעשתי עשרה שנה בעשירי בחמשה לחדש לגלותינו בא אלי הפליט מירושלם לאמר הובקעה העיר. אלא שביהודה מתענין על המעשה ובגליל על השמועה. ר"ע דורש ראשון אחרון, ואחרון ראשון. ואני דורש ראשון ראשון, ואחרון אחרון. ואני רואה את דבריי מדברי ר"ע:

ושרף אפוסטומוס את התורה. איכן שרפה? רבי אחא אמר במעברתא דלוד. ורבנן אמרי במעברתא דטרלוסה:

והעמיד צלם בהיכל. ואית תנייא תני הועמד מאן דאמר הועמד צלמו של מנשה. מאן דאמר "העמיד" צלמו של אפוסטומוסוה"ק: אפוסטמוס שרף התורה והעמיד צלמו בהיכל

מפני מה לא קבעו אותו תענית?17 בתמוז חיננא אביי דבר ינטה בשם רבי בנייה: שלא קבלו רוב ציבור עליהם. א"ר יהושע בן לוי כל מה שנעשה בזה חזר,נשרפו 2 בתי-מקדש וכל מה שנעשה בזה לא חזר. אמר ר' לוי כתיב (ויקרא יט) אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ואין מאור עיניו של אדם חוזר אלא לאחר ארבעים יוםע"כ לא רצו לגזור 2 תעניות בתוך 40 יום

הדא הוא דכתיב (במדבר ו) ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש וגו' וכתיב (שם) ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים. {ר' זכריה חתניה דר' לוי: לאילין טלייא דמיתפניי מן סיפרא ונפקין לון בכפריי}כ"תינוק הבורח מבית הספר, וחוזר לכפר" בו ביום נתאוו תאוה (במדבר יא) עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם ובשבעת ימי מרים (במדבר יב) ותסגר מרים מחוץ למחנה. ובארבעים יום של מרגלים (במדבר יג) וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום. וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן וגו'נמצא חזרו בט"ב אתון אשכחינן עסיקין בהלכות חלה וערלה אמרו להן לארץ אין אתם נכנסין, ואתם עסוקין בהלכות חלה וערלה?! מיד (במדבר יד) ותשא כל העדה ויתנו את קולם, ויבכו העם בלילה הוא. אמר להן אתם בכיתם לפני בכייה של תפלותשוא היו עתידין אתם לבכות בכייה של ממש (איכה א) בכה תבכה בלילה.

תני ר' שמעון בן יוחי כתיב (במדבר יא) וישמע משה את העם בכה למשפחתיו וגו' על שם עריות שאסר להן משה. אמר לון אפילו כן מה חמיתון? אמרין ליה (במדבר יד) ארץ אכלת ישביה הוא. כל קירייא דהוינן עלן תמן, הוינן משכחין מתין! אמר להן הקב"ה בטובה שעשיתי לכם, אמרתם ארץ אוכלת יושביה היא?! כל קירייא דהוון עלן בה, הוה טב קרתא מיית,איש חשוב בעיר מת עד דהוון מיטפלין ביה, הוון מיללין =מרגלים קרתא, ונפקין לון, ובר נש לא ידע בהון!!שלא יוודע בואם (כמרגלים) ולא עוד אלא דאמרתון (במדבר יג) ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. ידעין הויתון מה דהוינא עבד לכון באפיהון?!

א"ר שמעון בן לקיש דיברו דברים כלפי למעלן (במדבר יג) כי חזק הוא ממנו. אמרו כביכול לא יכול להון. ר' לוי בשם ר' לוי בשם ר' חמא בר חנינא (ירמיהו יא) לקול המולה גדלה לקול המולה הגדולה

שאמרתם, הצית אש עליה ורעו דליותיו.

תני ר' יוסי אומר יום שחרב הבית היה מוצאי שבת ומוצאי שמיטה ומשמרתו של יהויריב בט' באב. וכן בשני. בזה ובזה היו הלוים עומדין על הדוכן ואמרין (תהלים צד) וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם, יצמיתם ה' אלהינו.

ר' שמעון בן לקיש בעא קומי ר' יוחנן מהו לומר שיר בלא נסכים? א"ל נישמעינה מן הדא: דתני בזה ובזה היו הלוים עומדין על הדוכן ואומרים וישב עליהם את אונם וגו'.ומסתמא לא היה להם נסכים

ר' אבהו אמר איתפלגון ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר אומרים שיר בלא נסכים רשב"ל אמר אין אומרים שיר בלא נסכים. התיב ר' יוחנן לרשב"ל והתני בזה ובזה היו הלוים עומדים על הדוכן ואומרים וישב עליהם את אונם! א"ל רשב"ל מה את שמע מינה? א"ל, מאחר שאלו נסכים היו, זמנו של שיר היה?!! ???הלא שיר של יום ראשון אינו זה....אפילו היו נסכים!

??? לישנא אחרינא כשמביאים נסכים על קרבן של אתמול, איזה שירה אומרים?ר' יוחנן אמר שירו של יום רשב"ל אמר שירו של אתמול.

א"ר לוי "יהויריב מסרביי מירון" קרתה מסרביי מסר בייתא לשנאייא. א"ר ברכיה "יהויריב" יה הריב עם בניו על שמרו וסרבו בו. "ידעיה עמוק ציפורים" ידע יה עצה עמוקה שבלבם והגלם לציפורין:

נלכדה ביתר. ר' הוה דרש עשרין וארבעה עובדין=פירושים (איכה ב) בלע ה' ולא חמל. ור' יוחנן דרש אשיתין.60 פירושים ור' יוחנן יתיר על ר'?! אלא ע"י דרבי הוה סמיך לחרבן בית מקדשא הוה תמן סבין נהירין,זקנים שזכרו החורבן והוה דרש ואינין בכין, ומשתתקין וקיימין לון. תני א"ר יהודה בן ר' אלעאי ברוך??? ר' היה דורש (בראשית כז) הקול קול יעקב והידים ידי עשו קולו של יעקב צווח ממה שעשו לו ידי עשו בביתר. תני ר' שמעון בן יוחי עקיבה ר' היה דורש (במדבר כד) דרך כוכב מיעקב דרך כוזבא מיעקב. ר' עקיבה כד הוה חמי בר כוזבה הוה אמר דין הוא מלכא משיחא! א"ל ר' יוחנן בן תורתא: עקיבה יעלו עשבים בלחייך ועדיין בן דוד לא יבא!!

א"ר יוחנן קול אדריינוס קיסר הורג בביתר שמונים אלף ריבוא. א"ר יוחנן שמונים אלף זוג של תוקעי קרנות היו מקיפין את ביתר וכל אחד ואחד היה ממונה על כמה חיילות והיה שם בן כוזבה והיה לו מאתים אלף מטיפי אצבע. שלחו חכמים ואמרו לו עד אימתי אתה עושה את ישראל בעלי מומין! אמר להן וכי היאך איפשר לבדקן. אמרו לו כל מי שאינו רוכב על סוסו ועוקר ארץ מן לבנון לא יהיה נכתב באיסרטיא שלך!! היו לו מאתים אלף כך, ומאתים אלף כך, וכד דהוה נפק לקרבא הוה אמר: ריבוניה דעלמא לא תסעוד ולא תכסוף! (תהלים ס) הלא אתה אלהים זנחתנו ולא תצא בצבאותינו

שלש שנים ומחצה עשה אדריינוס מקיף על ביתר. והוה ר' אלעזר המודעי יושב על השק ועל האפר ומתפלל בכל יום ואומר: רבון העולמים אל תשב בדין היום אל תשב בדין היום. בעא אדריינוס מיזל ליה. אמר ליה חד כותיי לא תיזיל לך, דאנא חמי מה מיעבד ומשלים לך מדינתא.אני יודע איך למסור המדינה בידך עאל ליה מן ביבא דמתינתאpipe of infiltrated earth עאל ואשכח רבי אלעזר המודעי קאים מצלי. עבד נפשיה לחיש ליה בגו אודניה.עשה עצמו כלוחש באזניו חמוניה בני מדינתא ואייתוניה גבי בן כוזיבא.ראהו בני מדינתו והביאוהו לבן כוזיבא אמרון ליה חמינן ההן סבא משתעי לחביבך.ראינו זקן (רומי) מדבר עים

אמר ליהב"כ לזקן הרומי דודך (ר"א היה דודו של ב"כ) מה אמרת ליה, ומה אמר לך? אמר ליה, אין אנא אמר לך, מלכאאנדריינוס קטל לי, ואי לא אנא אמר לך, את קטל יתי! טב לי מלכא קטל יתי, ולא את! אמר ליה:זקן לב"כ אמר ליר"א דאננא משלים מדינתאי. בדעתו להשלים עים האויב...כמובן הכל בשקר ותרמית..... אתאב"כ גבי רבי אלעזר המודעי אמר ליה מה אמר לך הדין כותייא? אמר ליהר"א לב"כ לא כלום! מה אמרת ליה א"ל לא כלום! יהיב ליה חד בעוט וקטליה. מיד יצאת בת קול ואמרה (זכריה יא) הוי רעי האליל עזבי הצאן חרב על זרועו ועל עין ימינו. זרועו יבוש תיבש. ועין ימינו כהה תכהה. הרגת את רבי אלעזר המודעי זרוען של כל ישראל ועין ימינם לפיכך זרועו של אותו האיש יבש תיבש. ועין ימינו כהה תכהה. מיד נלכדה ביתר ונהרג בן כזובה אתון טעינון רישיה גבי אדריינוס אמר לון מאן קטל הדין? אמר ליה חד כותייא אנא קטלתיה. אמר לי חמי לי פטומיה???חלק מגופו חמי ליה פטומיה. אשכח חכינה כרוכה עליו אמר אילולי אלהא דקטלי מאן הוה יכיל קטלי וקרא עליו (דברים לב) אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם. והיו הורגין בהם והולכין עד ששקע הסוס בדם עד חוטמו והיה הדם מגלגל סלעים משאוי מ' סאה עד שהלך הדם בים ארבעת מיל אם תאמר שהיא קריבה לים והלא רחוקה מן הים ארבעים מיל!! אמרו שלש מאות מוחי תינוקות מצאו על אבן אחת ומצאו שלש קופות של קצוצי תפילין של תשע תשע סאין ויש אומרים תשע על שלש שלש סאין.

תני רשב"ג אומר חמש מאות בתי סופרים היו בביתר והקטן שבהן אין פחות מחמש מאות תינוקות. והיו אומרים אם באו השונאים עלינו, במכתובים הללו pointers אנו יוצאין עליהן ומנקרים את עיניהם וכיון שגרמו עונות היו כורכים כל אחד ואחד בספרו ושורפין אותו ומכולם לא נשתייר אלא אני. וקרא על גרמיה (איכה ג) עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי

כרם גדול היה לאדריינוס הרשע שמונה עשר מיל על שמונה עשר מיל כמן טיבריא לציפורי והקיפו גדר מהרוגי ביתר מלא קומה ופישוט ידים, ולא גזר עליהם שיקברו עד שעמד מלך אחר וגזר עליהם שיקברו. אמר רב חונה משניתנו הרוגי ביתר לקבורה נקבעה הטוב והמטיב הטוב שלא נסרחו והמטיב שניתנו לקבורה.

תני ר' יוסי אומר נ"ב שנה עשת ביתר לאחר חרבן בהמ"ק ולמה חרבה? על שהדליקה נירות לאחר חורבן בהמ"ק. ולמה הדליקה נירות? שהיו בוליוטישרים ירושלם יושבים באמצע המדינה. וכדו דהוון חמין בר נש סליק לירושלם הוון אמרין ליה בגין דשמעינן עלך דאת בעי מתעבדה ארכינטס ובולבוטסor archont senator והוא אמר לון לית בדעתי. בדיל דשמעינן עלך דאת בעי מזבנה אוסייאestate דילך והוא אמר לון לית בדעתי. והוה חבריה א"ל מה את בעי מן דין? כתוב ואנא חתם! והוה כתוב, וחבריה חתם.עדים זייפו שמכר אחוזתו והוון משלחין אוניתאdeed לבר בייתה ואמרין ליה, אין אתא פלניא מעול לאוסייא דידיה לא תשבקיניה, דהיא זבינה גבן. וכיון דהוה שמע מינהון כן הוה אמר הלוואי איתבר רגליה דההוא גברא ולא סלק לירושלם!!

הדא היא דכתיב (איכה ד) צדו צעדינו מלכת ברחבותינו. צדו צעדינו- אצדי אורחתיה דההוא בייתא. קרב קצינו- קרב קיציה דההוא בייתא. מלאו ימינו- מלא יומיי דההוא בייתא.

אוף אינון לא נפקין טבאות (משלי יז) שמח

לאיד לא ינקה.אף שהוי אנשי ירושלים רשעים--לא היה להם לשמוח במפלתם

שני אחים הוון בכפר חריבה והוון רומים אזלין עליהון ומקטלין לוןלעולם כשבאו הרומיים, נצחו היהודים! ואמרין כל סמא דמילתא ניתי כלילא על רישיהון.אין תרופה! רק לתת הכתר על ראשם... אמרין מבדקינן אוף חד זמןאמרו, נבדוק רק עוד פעם אחת... מנפקין פגע ביה חד סב,אמרו זקן רומיים לישראל: ד' יעזרכם! אמר לון ברייכון סעודינכון! אמר לא יסעיד ולא יסמוך!! (תהילים ס) הלא אתה אלהים זנחתנו.

שני ארזים היו בהר המשחה תחת אחד מהן היו מוכרין ארבע חנויות טהורות. והאחד היו מוציאין ממנו ארבעים סאה גוזלות בכל חדש וחדש, ומהן היו מספיקין קינים לכל ישראל. טור שמעון הוה מפיק תלת מאוון דגרבין דמרקיע wafers לקייטא for the poor כל ערובות שובא. ולמה חרב יש אומר מפני הזנות וי"א שהיו משחקין בכדור. עשרת אלפים עיירות היו בהר המלך ולר' אלעזר בן חרסום אלף מכולם וכנגדן אלף ספינות בים וכלהם חרב. שלש עיירות היה קטמוסtax שלהן עולה לירושלם בעגלה. כבול ושיחין ומגדול צבעייא. ושלשתן חרבו כבול מפני המחלוקת שיחין מפני כשפים ומגדל צבעייא מפני הזנות. שלשה כפרים כל אחד ואחד היה מוציא כפליים כיוצאי מצרים כפר ביש וכפר שיחלייא וכפר דיכריא. ולמה הוא קרי לון כפר ביש? דלא הוון מקבלין לעבורא.traveler. ולמה הוא קרי לון כפר שיחלייא? דהוון מרביין ביניהון כאילין תחלוסייא.cress. ולמה הוא קרי לון כפר דיכריא? דהוון כל נשיהון ילדן דיכרין. אי לא הוות חדא מינהון נפקא מן תמן, לא הוות ילדה נקבה!

א"ר יוחנן שמונים זוגים אחים כהנים נישאו לשמונים זוגות אחיות כהנות בלילה אחד בהדא גופנא. חוץ מאחים בלא אחיות, מאחיות בלא אחים. חוץ מלוים חוץ מישראל.

אמר ר' יוחנן שמונים חנויות של אורגי פלגסa kind of travelling cloak היו במגדל צבעייא. אמר רבי חייה בר בא שמונים חניות של מוכרי טהרות היו בכפר אימרא. רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא שמונים שדות של מתכת היו בשיחין. אמר ר' יניי שידה לא היתה בימינו.

רבי זעירה בשם רב חונא אומר היא??? היתה קטנה שבמשמרות והיא היתה מוציאה שמונים וחמשה אלף פירחי כהונה אמר רבי יוחנן שמונים אלף פירחי כהונה נהרגו על דמו של זכריה.

רבי יודן שאל לרבי אחא איכן הרגו את זכריה בעזרת הנשים או בעזרת ישראל? אמר לו לא בעזרת ישראל ולא בעזרת הנשים אלא בעזרת הכהנים. ולא נהגו בדמו לא כדם האיל ולא כדם הצבי תמן כתיב (ויקרא יז) ושפך את דמו וכסהו בעפר ברכם הכא (יחזקאל כד) כי דמה בתוכה היה על צחיח סלע שמתהו. כל כך למה להעלות חימה ולנקם נקם נתתי את דמה על צחיח סלע לבלתי הכסות. שבע עבירות עברו ישראל באותו היום הרגו כהן ונביא ודיין ושפכו דם נקי וטימאו את העזרה ושבת ויום הכיפורים היה. וכיון שעלה נבוזראדן לכאן ראה את הדם תוסס אמר להן מה טיבו של זה אמרו לו דם פרים וכבשים ואילים שהיינו מקריבין על גבי המזבח מיד הביא פרים ואילים וכבשים ושחטן עליו ועדיין הדם תוסס וכיון שלא הודו לו, תלו תליין בגרדוןstage for torture הבינו שהקב"ה תובע את דמו מידם... אמרו הואיל והקב"ה רוצה לתבוע דמו מידינו. אמרו לו דם כהן ונביא ודיין הוא שהיה מתנבא עלינו כל מה שאתה עושה לנו

ועמדנו עליו והרגנוהו מיד הביא שמונים אלף פירחי כהונה ושחטן עליו ואדיין הדם תוסס. בההוא שעתא נזף ביה א"ל מה את בעי נובד כל אומתך עלך?! מיד נתמלא הקב"ה רחמים ואמר מה אם זה שהוא בשר ודם ואכזרי נתמלא רחמים על בני אני שכתוב בי (דברים ד) כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבתיך על אחת כמה וכמה מיד רמז לדם ונבלע במקומו.

אמר רבי יוחנן שמונים אלף פירחי כהנה ברחו להם לתוך קלתותיםchambers של בית המקדש וכולהם נשרפו. ומכולם לא נשתייר אלא יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול שנאמר (זכריה ג) הלא זה אוד מצל מאש. א"ר יוחנן שמונים אלף פירחי כהונה תוך חיילותיו של נבוכדנצר והלכו להן אצל ישמעאלים אמרון לון הבו לן נישתי דאנן צחיי הביאו לפניהן מיני מלוחים ונודות נפוחות אמרון לון אכלון ואתון שתיי וכיון דהוה חד מינהון שרי זיקא ויהיב ליה גו פומיה הוה רוחא נפק והוה חנק ליה.

הדא הוא דכתיב (ישעיהו כא) משא בערב- מטול רב בערבייה. ביער בערב תלינו- מי נתונים ביער הלבנון, בערב תלינו! אלא ארחות דדנים- כן ארחהון דבני דודיא עבדין?! ישמעאל שצמא לא (שם) לקראת צמא התיו מים. (בראשית טז) ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים! לא מן טיבותכון אתון לגביכון?! כי מפני חרבות נדדו- מפני חרב נטושה שלא רצו לשמר את שמיטיהם כמה דאת אמר (שמות כג) והשביעית תשמטנה ונטשתה. ומפני קשת דרוכה שלא רצו לשמר שבתותיהם כמה דאת אמר (נחמיה יג) בימים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גתות בשבת. ומפני כובד מלחמה שלא רצו להלחם במלחמתה של תורה כמה דאת אמר (במדבר כא) על כן יאמר בספר מלחמת ה'. אר"י מגבת ועד אנטיפריס ששים רבוא עיירות היו הקטנה שבהן היא היתה בית שמש דכתיב בה (שמואל א ו) ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון ה' וגו' ואילו מרוח אחת היו אין את מבצע לה קניי לא נסייה!! אמר רבי חנינה קפצה לה ארץ ישראל.

אמר רבי זעירה בוא וראה מה חציפה הוא ארץ ישראל שהיא עושה פירות! מה היא עושה פירות? תרין אמורין חד אמר מפני שמזבלין אותה, וחורנה אמר מפני שהופכין את עפרה

עובדא הוה בחד דהוה קאים זרע בהדא בקעת ארבל, וכבש ידיה ונפק עפרא יקידא,כי למטה, יש גפרית (כאשר הפכו הקרקע) ואוקיד זרעא. תני רבי יוסי אומר חמישים ושתים שנה לא נראה עוף טס בארץ ישראל מה טעמא (ירמיהו ט) מעוף השמים ועד בהמה נדדו הלכו. אמר רבי חנינא קודם לארבעים שנה עד שלא גלו ישראל לבבל נטעו תמרים בבבל על ידי שיהו להוטים אחר מתיקה שהיא מרגלת הלשון לתורה. א"ר חנינא בריה דר' אבהו שבע מאות מיני דגים טהורים ושמונה מאות מיני חגבים טהורים ולעוף אין מספר כולהם גלו עם ישראל לבבל וכשחזרו כולהם חזרו עמהן חוץ מן הדג הנקרא שיבוטא.

ודגים היאך גלו? ר' חונה בר יוסף אמר דרך התהום גלו ודרך התהום חזרו.

א"ר יוחנן אשרי מי שהוא רואה במפלתה של תרמוד שהיא היתה שותפת בחרבן הבית ראשון ובחרבן הבית השני בחרבן ראשון העמידה שמונים אלף קשטיםarchers ובחרבן השני העמידה שמונת אלפים קשטים:

ונחרשה העיר. חרש רופוס שחיק עצמות את ההיכל:

הלכה ו משנה משנכנס אב ממעטין בשמחה

שבת שחל ט' באב להיות בתוכה אסורין מלספר ומלכבס ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת

ערב תשעה באב לא יאכל אדם שני תבשילין לא יאכל בשר ולא ישתה יין. רשב"ג אומר ישנה. רבי יהודה מחייב בכפיית המיטה ולא הודו לו חכמים:

גמרא אמר ריב"ל הדא דאת אמר בבניין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו אמר שמואל בכותלא דגניי.של גינה

בי רבי בא בר כהן אמר קומי רבי יוסי רבי אחא בשם רבי יעקב בר אידי אסור לארס אשה בע"ש הדא דאת אמר שלא לעשות סעודת אירוסין הא לארס יארס. שמואל אמר אפי' בט"ב יארס שלא יקדמנו אחר. מחלפה שיטתיה דשמואל תמן הוא אמר (תהלים סח) מושיב יחידים ביתה (תהלים סב) במאזנים לעלו' המה מהבל יחד והכא הוא אמר הכין אלא שלא יקדמנו אחר בתפלה. אפילו כן לא קיימה אע"פ שיש תירוץ זו--אין זו תירוץ הגון כ"כ??

א"ר יונה הדא דאת אמר מרוח לכבס ומלבוש, ברם מרוח ומתקנה. כן אנן אמרינן, הדין קצרה אסור ליה מיעבד עיבדתיה?!

מתני' פליגא על ר' יונה שבת שחל ט' באב להיות בתוכה אסורין מלספר ומלכבס, ובחמישי, מותרין מפני כבוד השבתהא ברביעי אסור לכבס (אף שילבשהו בשבת)!! רבי יונה בשם רב המנונא לתספורת הושבה.הא דקאמר ובחמישי וכו' קאי רק אתספורת

רבי בא בר כהן אמר קומי ר' יוסה רבי אחא בשם ר' אבהו ט' באב שחל להיות בשבת, שתי שבתות מותרות.

לאחריו מהו? רבי יוחנן אמר לאחריו אסור רשב"ל אמר לאחריו מותר. דרשה רבי חייה בר בא לציפוראיי ולא קבלון עליהון. א"ר אימי לר' יסי ואין בן אחוי של ר' חייה הגדול חלוק עליו?! א"ל בפירוש פליגין: רבי יוחנן אמר לאחריו אסור. ר ב ורשב"ל אמר לאחריו מותר. מה עבד לה רשב"ל?בחמישי מותר מפני כבוד שבת פתר לה ט' באב שחל להיות בשבת, ולית שמע מינה כלום.

רבי יצחק בן אלעזר מן דהוה תשעה באב נפק, הוה מכריז ופתחון ספרייא ומאן דבעי יספר

כתיב (הושע ב) והשבתי כל משושה חנה חדשה ושבתה וכל מועדה דרומאי נהגין, חגה. צפוראיי נהגין, חדשה. טיבריאי נהגי, שבתה. חזרין רבנן דטיבריא למינהוג כרבנן דציפורין. ר' ירמיה בשם רבי חייה בר בא בדין היה שיהו מתענין בעשירי שבו נשרף בית אלהינו ולמה בתשיעי שבו התחילו הפורענות ותני כן בשביעי נכנסו לתוכו בשמיני היו מקרקרין בו בתשיעי הציתו בו את האור ובעשירי נשרף. רבי יהושע בן לוי ציים תשיעי ועשירי. רבי אבון ציים תשיעי ועשירי. רבי לוי ציים תשיעי ולילי עשירי. ר' בא בר זבדא בשם רבי חנינה ביקש רבי לעקור ט' באב ולא הניחו לו. אמר לו רבי לעזר עמך הייתי ולא איתאמרת הכי! אלא ביקש רבי לעקור ט' באב שחל להיות בשבת ולא הניחו לו אמר הואיל ונדחה ידחה אמרו לו ידחה למחר.

וגזי ליה השיבוהו... he repaid him

ההיא דתנינן תמן רבי יוחנן בן ברוקה אומר על שניהן הוא אומר (בראשית א) ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורובו וגו'. רבי לעזר בשם רבי חנינה

הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה א"ל רבי בא בר זבדא עמך הייתי ולא איתאמרת!! אלא אם היתה תובעת להינשא הדין עמה וקרא עליהון (קהלת ד) טובים השנים מן האחד.

מהו ישנה? יחלף אין הוה יליף אכיל ליטרא דקופדבשר ייכול פלגא. אין הוה יליף שתי קסט דחמר ישתה פלגא

אמר רבי יוחנן ובלבד עיקר סעודת תשעה באב. אמר רב הושעיה ובלבד משש שעות ולמעלן. אמר רבי יוסי תרתיהון לקולא, אכל סעודת תשעה באב משש שעות ולמטן אפילו עולה על שלחנו כסעודת שלמה מותר. אכל סעודתו משש שעות ולמעלן אפילו עולה על שלחנו כסעודת שלמה בשעתו מותר.

תני ט' באב שחל להיות בשבת וכן ערב ט' באב שחל להיות בשבת אפילו עולה על שולחנו כסעודת שלמה בשעתו מותר.

רב מן דהוה אכל כל צורכיה הוה צבע פיסתיה בקיטמאטובל פתו באפר ואמר זו היא עיקר סעודת ט' באב לקיים מה שנאמר (איכה ג) ויגרס בחצץ שני הכפישני באפר. יאות אמר רבי יהודה. מה טעמון דרבנן? עשו כמי שמתו מוטל לפניו! אינו לא כופה את מיטתו ולא ישן על גבי מיטה כפויה!!

הלכה ז משנה אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים. שבהן בני ירושלם יוצאין בכלי לבן שאולים שלא לבייש את מי שאין לו

כל הכלים טעונין טבילה

ובנות ירושלם יוצאות וחולות בכרמים ומה היו אומרות? בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה!

וכן הוא אומר (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' ביום חתונתו- זו מתן תורה וביום שמחת לבו- זה בניין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו:

גמרא ניחא ביום הכיפורי' שהוא כפרה על ישראל בט"ו באב למה? ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא שבו זמן קיצה יפה לעצים שכל עצים שהן נקצצין בו אינן עושין מאכולות כהיא דתנינן תמן כל עץ שנמצא בו תולעת פסול מעל גבי המזבח.

רב חייה בר אשי בשם רב שבו התיר הושע בן אלה פריסדיותpolice שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים. כהנא שאל לרב כל הדא טיבותא רבתא עבד וכתיב ביה (מלכים ב טז) עליו עלה שלמנאסר מלך אשור?! אמר ליה על ידי ששמט את הקולר מצוארו ותלוי בצואר הרבים! לא אמר כל עמא יסקון אלא "מאן דבעי" מיסוק יסוק.

רב שמואל בר רבי יצחק ואמרין לה בשם ר' שמואל בר נחמן שבו הותרו שבטים לבוא זה בזה דכתיב (במדבר לו) ולא תסב נחלה לבני ישראל ממטה אל מטה אחר כי איש בנחלת מטה אבותיו ידבקו בנ"י וכתיב (שם) וכל בת ירשת נחלה ממטות בנ"י וגו'. וכי איפשר לבת לירש שני מטות תיפתר שהיה אביה משבט אחר ואמה משבט אחר.

ורבנן אמרי שבו הותר שבטו של בנימין לבוא בקהל דכתיב (שופטים כח) ארור נתן אשה לבנימן מקרא קראו וקירבוהו מקרא קראו וריחקוהו. מקרא קראו וריחקוהו (בראשית מח) אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי.ואי"צ בשבט בנימין מקרא קראו וקירבוהו (בראשית לה) גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים מחלציך יצאו, ואדיין לא נולד בנימן.ע"כ קאי אאפרים מנשה ובנימין

ר' אבון אומר שבו בטל החפר.חפירת הקברים ואו"ר לוי בכל ערב ט"ב היה משה מוציא כרוז בכל המחנה ואומר צאו לחפר צאו לחפר והיו יוצאין וחופרין להן קברות וישינים ובשחר היו עומדין ומצאין עצמן חסירים ט"ו אלף ופרוטרוט ובשנ' האחרונ' עשו כן ועמדו ומצאו עצמן שלימים. אמרו דילמא דטעינן בחושבנה? וכן בי' ובי"א ובי"ב ובי"ג ובי"ד ובט"ו כיון דאשלם זיהרא אמרו דומה שביטל הקב"ה אותה הגזירה קשה מעלינו ועמדו ועשו יו"ט:

כל הכלים טעונין טבילה ובנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים. ר' ינאי בי ר' ישמעאל אמר ואפי' נתונים בתיבה. נתונים בתיבה ואת אמר הכן?! מתוך שאת עושה כן הוא משאילן:

ומה היו אומרת שא נא עיניך בנוי תן עיניך במשפחה וכו'. היתה בתו של מלך שואלת מבתו של כ"ג בתו של כ"ג שואל' מבתו של מלך

הכעורות היו אומרות אל תתן עיניך בנוי. והנאות היו אומרות תן עיניך במשפחה.

וכן הוא אומר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זו מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם שילהי שבט תשע"א
וחזר והוגה כסלוו תשפ בס"ד [נגמר בס"ד ג וישלח]

מקדה

פירוש קצר על מסכת מגילה [השתמשתי קצת בהגהות של שערי תורת אר"י] חזר והוגה אדר א תשעד ושוב הוגה אדר תשעז ושוב פסח שני תשעח ושוב כסלוו תשפ גם עם פירוש הרב שאול ליברמן ז"ל [דבריו המובאים בתוספתא כפשוטה]

כ"מ שיש ## סימן שיש קצת קושי/ שיבוש (#=קושי קצת.##=קושי רב) השתדלתי שלא לפרש רק במקום הכי מוכרחת, והשארתי רוב העיון על הלומד. הדגשה רק הושם על חילוק הפיסקאות ועל הקווקוו. כ"מ שיש אותיות נ פ ר ד ו ת היינו שיש להדגיש בו

החל וארא תשע"א ככלות השלג הנורא ברחמי ד'

מסכת מגילה פרק א

הלכה א משנה מגילה נקראת באחד עשר בשנים עשר בשלשה עשר בארבעה עשר בחמשה עשר לא פחות ולא יתר. כרכים המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה:

גמרא ר' אילא שמעון בר בא בשם ר' יוחנן: כתיב לקיים את ימי הפרים האלה בזמניהם. מה תלמוד לומר בזמניהם? ר' יונה, ר' יוסה. ר' יונה אמר ליתן להן זמנים אחרים. ר' יוסה אומר זמנים שקבעו להם חכמים. ואלו הן: י"א וי"ב וי"ג וי"ד וט"ו או אינו אלא י"ו וי"ז? ר' אבהו בשם ר' לעזר לא יעבר ולא יעברלמעט ב' ימים אלו. ר' יצחק בר נחמן בשם שמואל לא יעבר ולא יעבר.

שמעון בר בא מוזכר כששים פעם בירושלמי, והוא קיבל הרבה מר' יוחנן. גם מוזכר מימרות משם ר' אלעזר ובשם ר' חנינה [שלשתן ר' אלעזר וריו"ח ור' חנינה, הם דור ראשון של אמוראי א"ין] בשבת 6:2 מובא שר' שמעון בר בא שימש את ריו"ח בהושטת סנדלו. כלל גדול בירושלמי: כשיש אמורא ג אומר בשם אמורא ב בשם אמורא א. הלשון היא כמו שהיא לפנינו: ר' אילא [וצריך להשלים "בשם"] ר' שמעון בר בא, בשם ר' יוחנן. וכעין זה מעשר שני פרק ב רבי יודן בן פזי רבי שמעון בר בא בשם רבי יוחנן. או מסכת יומא פרק ב שמעון בר בא ר' יוחנן בשם ר' ינאי. או מסכת תענית פרק ג ר' יונה שמעון בר בא בשם ר"י דבר שאי אפשר לך לומר עליו דיי היא ברכה.

גם נקרא שמעון בר ווא. כי ויו ובית מתחלפין. ומובא בירושלמי בכורים פרק ג ספור. שהיה גר בדמסקוס Damascus ושלח לו ר' אבהו כסף לעלות לא"י. וגם שלח אגרת לריו"ח שידע גודל חשיבותו. אבל למעשה היה עני ולא היה לו לחם לאכול. ולא נתמנה לרב אף שהיה חכם גדול ובקי במרגליות [ואפשר דמשו"ה לפעמים קרי ליה שמעון בר בא]

בנזיר פרק ג מסופר שכאשר נטה למות [כלומר שהיה גוסס] היה אומרף הא נפיקא מכא! הא נפיקא מכא! צאו מכאן! צאו מכאן! שסובר דגוסס ג"כ מטמא

מסופר [כתובות פרק ב] שכאשר נשבו בנות שמואל, עמד הוא ונשאן לפי שהיה קרוב לשמואל--אך לבסוף מתו מחמת עונש שחנניה בן אחי ר' יהושע שעיבר שנים בחו"ל [ובנתיה דשמואל היו נכדיון]

אלו האומרים מימרות בשמו: ר' אילא. ר' יעקב בר אחא [נדה פרק ג]. ר' יונה

[תענית פרק ג]. ר' יודא בר פזי [מע"ש פרק ב]. ר' חלבו [שביעית פרק ו].

נראה שר' אילא אמר מימרא בשם ר' שמעון בר בא ולא פירש איך לומדים מזה המקרא שיכולין לקרות ביא ויב וכו'. עד שבאו חביריו [ר' יונה ור' יוסה] ופירשוהו

אך גוף הפירוש אינו ברור כל כך! [עיין במפרשים] ולו"ד לא נחלקו כלל באיזה דין. רק במשמעות דורשין. לחד בזמני"הם" משמע זמנים א ח ר י ם [כלומר שיש ע ו ד זמנים] ולמר משמע "..הם"=חכמים [זמנים שתיקנו ח כ מ י ם]

ר' אבהו ידוע לכולנו [והזכרנו אותו למעלה שהוא היה תלמיד ריו"ח וחבר של ר' שמעון בר בא]

ר' יצחק בר נחמן בשם שמואל...גם הוא היה דור שני. ויש מימרות ממנו בשם ריב"ל. ר' חנינה. ר' אושעיא.

מסכת שקלים פרק ה ר' יעקב בר אידי ורב יצחק בר נחמן הוון פרנסים

או אינו אלא תשיעי ועשירי? שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן ימים אין כתיב כאן אלא "כימים" תן ימים כנגד ימים, אחד עשר ושנים עשר כנגד ארבעה עשר וחמשה עשר, או שנים עשר ושלשה עשר כנגד ארבעה עשר וחמשה עשר? א"ר חלבו יום שלשה עשר יום מלחמה היה, הוא מוכיח על עצמו שאין בו ניחה וכתיב כימים אשר "נחו" מעתה אל יקראו בו? לפניו ולאחריו קורין ובו אינן קורין?!פשיטא דקורין בו!

או אינו אלא תשיעי ועשירי? כימים ימים שהן סמוכין לימים. ואם ימים שהן סמוכין לימים, אינן אלא ששה עשר ושבעה עשר? לית יכיל דא"ר אבהו בשם רבי אלעזר לא יעבר ולא יעבר ר' יצחק בר נחמן בשם שמואל לא יעבר ולא יעבר

תני בשם רבי נתן: כל החדש כשר לקריאת המגילה מה טעמא? (אסתר ט) והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה וגו' א"ר חלבו ובלבד עד חמשה עשר. דא"ר אבהו בשם ר' לעזר לא יעבור ולא יעבור ר' יצחק בר נחמן בשם שמואל לא יעבר ולא יעבר

הדא דאת אמר זמני המשנה לקריאת המגילה, אבל לעשות סעודה אינן עושין אלא בארבעה עשר ובחמשה עשר, ואין מחלקין לעניים אלא בארבעה ועשר ובחמשה עשר, אין עיניהם של עניים תלויות אלא בארבעה עשר ובחמשה עשר.

ויהיו אלו לקריאה ואלו לסעודה? שמא כל העולם יכולין לקרות גם בי"א-י"ב וסעודה עושין בי"ד-ט"ו?
ר' חלבו ר' חונה בשם רב: (שם) והימים האלה נזכרים ונעשים. נזכרים בקריאה ונעשים בסעודה.

בלשון ירושלמי יש הרבה "ויהיו" "ויהא" "ויהו" וכולם הם סימן לקושיא [מקביל ללשון הבבלי "ואימא...."] דוגמה מסכת ראש השנה פרק א אמרין חברייא קומי ר' יונה ויהא תמוז! . חגיגה פרק ג ויהא טהור ולמה טמא!

מסכת יבמות פרק י ויהא כן כהורייה!

ולכאורה קושיית הירושלמי אינו קשור כלל למה שנאמר לעיל. ונקוט האי

כללא בידך, בנגוד לבבלי--שיכולין "לראות" היכן מתחיל "עניין חדש" או "סוגיא חדשה"--בירושלמי אפשר שאחר איזה מלים, כבר נ ג מ ר משא ומתן דלעיל. ושואלת הגמרא: שמא נקבעו שני ימים כנגד שני ימים לפי ש א י ן לעשות הקריאה והסעודה ביום אחד! [ובפנים פירשתי ש א פ ש ר לעשותן, ולא ידעתי איזה מהן נכון...]

זאת אומרת שמגילת אסתר ניתנה להידרש. רבי חלבו ר' יסא בשם ר' לעזר נאמר כאן (שם) דברי שלום ואמת ונאמר להלן (משלי כג) אמת קנה ואל תמכור. הרי היא כאמיתה של תורה. מה זו צריכה סירטוט אף זו צריכה סירטוט, מה זו ניתנה להידרש אף זו ניתנה להידרש

זאת אומרת...גם זה "עניין חדש" שהרי קאי אלפני פ נ י ו. שדורשין ימים-כימים. או זמנם-זמניהם. שמ א ו ת יתירה אפשר לדרוש---וזה מצוי בתורה---וקמ"ל דאף ספר מגלת אסתר ניתנה להידרש

ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק מגילה שמסר שמואל לדוד ניתנה להידרש. מה טעמא? (דברי הימים א כח) הכל בכתב- זו המסורת, מיד ה'- זו רוח הקדש, עלי השכיל- מיכן שניתנה להידרש

ר' ירמיה בעי ולמה לי נן אמרין ותבנית כל אשר היה ברוח עמו אלמא ב"רוח הקודש"! ומתרץ א"ר מנא מהו ברוח? ברוח פיו:

רב שמואל בר רב יצחק נזכר יותר מ200 פעם! ור' ירמי' ור' זעירא היו תלמידיו. בברכות פרק ג נזכר שר' ירמי' שאל לר' זעירא איזה הלכה לפני מטתו [כשנפטר] של ר' שמואל בר רב יצחק. והוא היה דור שלישי. בסנהדרין פרק א נזכר שהיה חכמים שעיברו את החדש

כרכים המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר. ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי: חלקו כבוד לארץ ישראל שהיתה חריבה באותן הימים ואם תצריך מוקף חומה בזמן הנס, לא תמצא... ותלו אותה מימות יהושע בן נון.

ר' סימון נזכר הרבה בירושלמי. הוא היה דור שני, והרבה פעמים אומר בשם ריב"ל=ר' יהושע בן לוי

ויקראו הכל כל ש"מוקף" עכשיו בחמשה עשר!

ר' אבהו דרש ישיבה ישיבה. מה ישיבה שנאמר להלן מימות יהושע בן נון, אף ישיבה שנאמר כאן, מימות יהושע בן נון.

ויקראו הכל כל ש"פרוז" עכשיו בי"ד?

ר' יודה בר פזי דרש פרזי פרזות. נאמר כאן (אסתר ט) פרזות ונאמר להלן (דברים ג) לבד מערי הפרזי הרבה מאוד. מה פרזי שנאמר להלן, מימות יהושע בן נון, אף פרזות שנאמר כאן, מימות יהושע בן נון

יש לפנינו שלשה פסקאות. שלשה טעמים למה תולה הדבר בימות יהושע בן נון. ר' סימון. ר' אבהו. ור' יודה בן פזי. שלשתן בני דור אחד וחברים זל"ז. [המלים ויקראו הכל בטו וכן ויקראו הכל ביד לא מובנים כל צרכן. ונראה שיש למחקם]

תני: כרכין המוקפין מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר. רבי יהושע ב"ק אומר מימות אחשורוש. א"ל ר' יוסי בי ר' יהודה

וכי מה ענין שושן הבירה לבא לכאן? אם משושן הבירה את למד, מעתה בשושן הבירה יקראו, ושאר כל המקומות המוקפות עכשיו אבל מימות אחשורוש אל יקראו! אלא (אסתר ט) משפחה ומשפחה מדינה ומדינה עיר ועיר לרבות מוקף מימות אחשורוש

הא תלתא תניין: תנייא קדמייא סבר מימר, מימות יהושע בן נון. תנייא אחרייא סבר מימר, מימות אחשורוש. תנייא אחרייא סבר מימר עיר ועיר מ"מ. נמצאת אומר ריב"ק ור' יוסי בי ר' יהודה שניהם אמרו דבר א' דמוקף מימות אחורוש אלא שזה למד מטעם א' וזה למד מטעם א'

כל זה הוא תוספתא בפירקין. והיא סתומה במקצת. אך נראה שיש לפרש כך: פליגי ת"ק וריב"ק אי אזלינן אחר מוקף חומה מימות יב"ן [כמו דאזלינן בכל התורה כולה] או דשאני הכא דהרי מצינו שושן ש ל א היתה מוקפת מימות יב"ן [רק בשעת אחשורוש] קוראת בטו, ה"ן בעינן שתהא מוקפת מימות אחשרוש [וכמובן שזה בלתי מצוי שהרי חרבה רוב א"י בעת ההיא] ור"י בר יהודה מקשה עליו: דא"א ללמוד "מה מצינו" משושן דשאני שושן שנעשה בו נס! ואיך תלמד ממנו על שאר המוקפין. רק יש ללמוד מן הפסוק עצמה שיש זמן מיחד למדינה [מוקף חומה] ובפשטות מיירי הקרא בזמן מרכי ואסתר שאז שלחו האגרות. אלמא בעינן מוקף חומה מימות אחשורוש [אבל לא משום "דילפינן משושן"]

ותני כן הסמוך לכרך והנראה עמו הרי הוא כיוצא בו. ר' אייבו בר נגרי בשם ר' חייה בר בא כגון הדא חמתה. לא אמר אלא כגון, הא חמתה עצמה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, מן הדא (יהושע יט) וערי מבצר הצדים צר וחמת רקת וכינרת. הצידים- כפר חיטייא. צר- דסמיכה לה. חמת- חמתה. רקת- טיברייא. כנרת- גינוסר. שהן מגדלות כינרים=מתוקים ככנור

התיב רבי לוי והכתיב (יהושע יב) והערבה עד ים כנרת. מעתה, שני גינוסריות היו?! שהרי מקרא זה איירי בעבר הירדן או לא היו אלא שני אבטוניות cities enjoying their own laws כגון בית ירח וצינבריי לפעמים יש עיירות סמוכות זל"ז ממש, ושם אחד להם, אבל יש להם גוף-משפטי שונים.

חרב הכרך ונעשה של עכו"ם, איתא חמי! בו אינן קורין ובחוצה לו קורין?!

איתא חמי. ביטוי מצוי מאד. ותרגומו: בא וראה! וברוב פעמים היא קושיא שצריכים לתרצו. אבל לפעמים אינה אלא "תמיהא המתקיימת" כלומר בא וראה חידוש כזו! [שבת 19:4 עירובין 7:3]

חזקיה קרי לה בארבעה עשר ובט"ו בו. חשש להיא דתני רשב"י (ויקרא כה) ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה. פרט לטיבריא שהים חומה לה. רבי יוחנן קרי לה בכנישתא דכיפרא ואמר הדא היא עיקר טיבריא קדמייתא, ולא חשש להדא דתני רשב"י. קל היקילו בקריאתה דתנינן תמן כל שהוא לפנים מן החומה הרי הוא כבתי ערי חומה חוץ מן השדות ר"מ אומר אף השדות, ותני כן: הסמוך לכרך והנראה עמו הרי הוא כיוצא בו אלמא הקילו בקריאת המגילה—ליחשב מוקף

א"ר יוחנן מגבית ועד אנטיפרס ששים ריבוא עיירות היו, והקטנה שבהן היתה בית שמש מה כתיב ביה? (שמואל א ו) ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון ה' וגו' 50000 איש ואילו מרוח אחת היו. וכדון, אין

את מבצע לה קניי, לא נסבה!! אים אתה "תוקע" בהם קנים, אינו מחזיק א"ר חנינה קפצה לה ארץ ישראל

"כדון" מלה שכיחה מאד. ותרגומו=כעת. עיין ברכות 9:5 שאמר רע"ק: וכדון דמטת בכל נפשי =וכעת שהגיע "בכל נפשך"....[כשסרקו אותו במסרקות של ברזל]

כל העיירות שמנה יהושע אפי' מאה אינן? רשב"ל אמר מוקפות חומה מנה רק אלו נמנו בספר יהושע ר' יוסי בר חנינה אמר הסמוכות לספר גבול מנה

קרייא מסייע לר' יוסי בן חנינה (יהושע יט:לג) ויהי גבולם מחלף וגו' (שם:ט"ו) קטת ונהלל ושמרון וידאלה ובית לחם. מחלף- חלף. מאילון- איילון. בצעננים- אגנייא דקדש. ואדמי- דמין. הנקב- ציידתה. ויבנאל- כפר ימה. עד לקום- לוקים. וקטת- קטינית. ונהלל- מהלול. ושמרון- סימונייה. וידאלה- חורייה. בית לחם- בית לחם צרייה.

ר' אחא ר' יודה בן לוי ריב"ל בשם ר': לוד וגיא החרשים מוקפות חומה מימות יב"ן. ולמה לא אמרו ואונו? לא מנוהו בכלל ערים המוקפות חומה? בגין דכתיב. והא כתיב לוד ואיתאמרת!! אלא בגין דתנינן ערכין 9:6 : וגמלה וגדור וחדיד ואונו וירושלם וכן כיוצא בהן

בדפוס כתוב והדיר. ויש לשים לב לזה. שהא מתחלף בחי"ת. וריש עם דלת. מחמת מראם החיצוני ששוות

והכתיב (דברי הימים א ח) ובני אלפעל עבר ומשעם ושמד הוא בנה את אונו ואת לוד ובנותיה אלמא אונו נבנה אחר יהושע! אמר רבי לעזר בי ר' יוסה בימי פילגש בגבעה חרבה, ועמד אלפעל ובנייה הה"ד (שופטים

כ) גם כל הערים הנמצאות שלחו באש.

ר' חנניה בשם ר' פינחס: לוד ואונו, הן הן גיא החרשים.

ר' חלבו ר' חונה בשם ר' חייה רבה: הכל יוצאין בארבעה עשר שהיא זמן קריאתה

#לא בא אלא ללמדך שהמצוות=מתנות ומשתה נוהגות באדר שני.#

קטע זה נראה שבטעות נשתרבב כאן וכן במסכת שקלים [בריש מסכתא]

[וטעוית מעין זו בא מהעתקת הסופר---ויש טעוית מסוג אחר לגמרי: גרסנים ששיבשו [כלומר שנוצרה הטעות עוד ל פ נ י זמן שנכתב הירושלמי, רק עדיין ג ר ס ו אותו על פה]]

רבי יוסי ור' אחא הוון יתיבין, א"ר יוסי לר' אחא: לא מסתברא לשעבר בדיעבד אבל לבא לכתחילה אין מוקף קורא בי"ד

דוק שחסר כאן וכך צריך להיות: לא מסתברא אלא לשעבר, אבל לבא לא

א"ל אוף אנא סבר כן.

א"ר מנא ויאות שפיר קאמרת אילו מי בן עיר רגיל שקרייה בארבעה עשר, וחזר וקרייה בחמשה עשר, שמא אין שומעין לו?!

והא תני: מקום שנהגו לקרותה ב' ימים קורין אותה שני ימים.

אם אומר את כן, נמצאת עוקר זמן כרכים בידיך!

ראה במהדורה רגילה ומה שתיקננו. ועל פי התיקון כך פירושה: יש כאן שני טענות נ פ ר ד ו ת שבן כרך שכבר קרא בי"ד, אכתי יקרא בט"ו 1) הרי יש מקומות שנוהגות לכתחילה לקרות שני הימים [וא"כ גם הוא שכבר קרא בי"ד, חייב לחזור ולקרוא] 2) אם אתה אומר שאף לכתחלה אין צריך לקרות בטו, א"כ אתה עוקר לגמרי זמן כרכים [שהרי כל אחד יקרא בי"ד ותו לא]

נחמן, בריה דר' שמואל בר נחמן (אסתר ח) שמחה וששון- מיכן שהן אסורין בהספד. ומשתה- מיכן שאסורין בתענית. ויום טוב- מיכן שאסורין בעשיית מלאכה. א"ר חלבו זימנין סגין יתבית קומי ר' שמואל בר נחמן ולא שמעית מיניה הדא מילתא! א"ל כל מה דהוה אבא שמיע, את שמיע?!

מילתיה דר' פליגא: דרבי הוה מפרסם עצמו שני ימים בשנה, רוחץ בי"ז בתמוז, ונוטע נטיעות בפורים. אלמא שרי בעשיית מלאכ'

מפרסם עצמו היינו היה עושה דברים אלו בגלוי רב, כדיי להורות הלכה לרבים

רבי חביבה בשם רבנן דתמן: בכל מקום שכתוב יום טוב אין כתיב וקיבל, [בכל מקום שכתוב וקיבל אין כתיב יום טוב] וכאן אין כתיב יום טוב וכתיב וקיבל.

גם בקטע הזה נראה שיש למחוק מה שכתוב [בסוגריים]

ר' סימון בשם רבי שמואל בר נחמן: משפחה ומשפחה אלו הכפרים, מדינה ומדינה אלו הכרכים, עיר ועיר אלו העיירות.

להודיענו שיש זמן מיוחד לכל אלו

תני שמואל: מפני מה מקדימין ליום הכניסה? כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבכרכים. ביום י"ד פנויים מקריאה ויכולים למכור מזונות לבני העיר ר' פליפא בר פרוטה אמר קומי רבי יונה, לית הדא אמרה שמותר בעשיית מלאכה?! א"ל אין מן הדא לית שמע מינה כלום. הרי חולו של מועד הרי הוא אסור בעשיית מלאכה, והם מספקין מזון לאחיהם שבכרכים! ע"כ שאין זו "מלאכה"! לית לך אלא כהדא דרבי, דרבי הוה מפרסם עצמו שני ימים בשנה רוחץ בי"ז בתמוז, ונוטע נטיעות בפורים.

שם זה [ר' פליפא בר פריטה] נזכר רק במסכת מגלה

ר' יוסטא בי ר' שונם בעא קומי ר' מנא: ולא עזרא תיקן שיהו קורין בתורה בשני, ובחמישי, ובשבת במנחה. ומרדכי ואסתר מתקינים על מה שעזרא עתיד להתקין?! כ בזמן מרדכי עדיין לא נכנסו א"ל מי שסידר את המשנה סמכה למקרא (אסתר ט) משפחה ומשפחה ומדינה ומדינה ועיר ועיר: אה"ן דבזמן מרדכי עדיין לא קראו בכפרים ביום הכניסה—ואסמכת' בעלמא

הלכה ב משנה כיצד? חל להיות בשני, כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום, ומוקפות חומה למחר. חל להיות בשלישי או ברביעי, כפרים מקדימין ליום הכניסה, ועיירות גדולות קורין בו ביום, ומוקפות חומה למחר:

גמרא כל הן דתנינן "חל להיות" בארבעה עשר אנן קיימין כל מקום ששנינו "חל להיות" היינו "יום י"ד" א"ר יוסא מתניתא אמרה כן: מוקפות חומה למחר.

"כל הן" מוזכר עוד כחמש פעמים בירושלמי ופירושו לעולם כמו בבלי "כל היכא" או בלשון הקדש "בכל מקום"

יש להשים לב שירושלמי אומר כאן דבר פשוט מאד ומבואר בלי שום עיון

רב---אך דבר כזה מצוי בירושלמי [להוסיף ביאור קצר על איזו משפט בהמשנה, אף במקומות שכמעט אין רואים צורך לביאור]

א"ר יוסה לית כאן חל להיות בשני, ולית כאן חל להיות בשבת. חל להיות בשני צומא רבא בחד בשובא, חל להיות בשבת צומא רבא בערובתא: אים פורים בשני—יו"כ שאחריו בראשון וזה א"א. אים י"ד בשבת—יו"כ שלאחריו בע"ש ג"כ א"א.

הביטוי "לית כן" או "לית כאן" מצוי מאד [יותר ממאה פעם] בירושלמי. ורוב פעמים אינו מגיה המשנה או הברייתא--רק בא ל ח ל ו ק על המשנה. כלומר לא קיימ"ל כן להלכה

הלכה ג משנה חל להיות בחמישי, כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום ומוקפות חומה למחר.

חל להיות ע"ש, כפרים מקדימין ליום הכניסה, ועיירות גדולות ומוקפות חומה קורין בו ביום.

חל להיות בשבת, כפרים ועיירות גדולות מקדימין ליום הכניסה, ומוקפות חומה למחר:

גמרא בעון קומי ר' זעירא איתא חמי חל להיות לכרכים בשבת, קורין עיירות וכרכים בערב שבת.ו ל א נדחה ליוה"כ חל להיות לעיירות בשבת, ידחו ליום הכניסה? אמר רב לא, מפני כבוד כרכים שלא יהו אומרים ראינו כרכים וכפרים קורין כאחת. מעתה לא ידחו ליום הכניסה, שלא יהו אומרין ראינו כפרים ועיירות קורין כא'! מעתה חל להיות בשני חל להיות בחמישי!! הא גם בכה"ג קורין כפרים ועיירות כא'!

חל להיות ט"ו בשבת, אשכח תני כפרים ועיירות וכרכים קורין כאחת יום הכניסה וההן תנייה לא נסב אפיה לבירייה "לא נשא פנים לאיש..." דאית ליה שלא יקדמו כרכים לעיירות. ע"כ מקדימין העיירות ליום הכניסה ודאית ליה כל שהוא נדחה ממקומו ידחה ליום הכניסה.

מליצה זו [לא נסב אפיה..] לא נמצאה רק כאן [ובטעות נדפסה בויניציה אפילו לבירייה--שהיה כתוב "אפי' " והם לא ידעו שצריך להיות "אפיה" וכתבו "אפילו"]

חל י"ד בשבת רבי אומר כולהם עיירות וכפרים ידחו ליום הכניסה. דאית ליה כל שהוא נדחה ממקומו ידחה ליום הכניסה

עיין בתוספתא שמוכח דרבי לא קאי ר ק על בבא דחל י"ד בשבת--אבל כשחל ט"ו בשבת לא איירי [ויש שני אפשריות: 1 כרכים וכפרים ליום הכניסה ועיירות בע"ש. 2 כרכים ועיירות בע"ש וכפרים ליוה"כ [אבל ל א כההן תנא דלא נסב אפיה לברייה! דסבר כולן! ליוה"כ]]

[היך עבדין עובדא? אמר ר' יוסה כמתניתא]

נראה שפיסקה זו שייך ל פ נ י פיסקה הקודמת. וקאי על חל להיות בע"ש. ובסמוך שואל עוד הפעם על גוונא דחל להיות בשבת--ושם מתרץ דא"א [לפי קביעותנו]

בעון קומי רבי זעירה, כמה דאת אמר חל להיות לכרכים בשבת, קורין כרכים ועיירות בע"ש, חל להיות לעיירות בשבת יקראו בע"ש! עיירות אלא מתניתא כתרין תנייא: תניי קדמייא סבר מימר כל שהוא נדחה ממקומו ידחה ליום הכניסה. וע"כ חל י"ד בשבת, נדחה ליום הכניסה ותנייא חורנא סבר מימר כל

שהוא נדחה ממקומו לא ידחה ליום הכניסה=חל ט"ו בש', נדחה לע"ש.

"עבדין עובדא" נזכר כ20 פעם. ופירושו האיך קיימ"ל "להלכה" [ובלשון הבבלי "הלכתא מאי?"]

בעון קומי ר' זעירה נזכר כ7 פעם. והיה "חברייא" שאמרו איזה חידוש לפני ר' זעירא, ור' זעירא נחלק עליהן

שים לב: ...אלא מתניתא... א י נ ו עניין חדש, רק היא חלק מטענת החברייא [ובבבלי כשמוצאים "אלא" מתחיל "תירוץ חדש", משא"כ בירושלמי]

אמר לון, כן אמר רב: חד תנייא הוא, מפני מה אמרו חל להיות לכרכים בשבת קורין בע"ש? דא"ר חלבו רב חונה רב בשם ר' חייה רבה הכל יוצאין בי"ד שהוא זמן קריאתה. ודכוותה חל להיות לעיירות בשבת נדחה ליום הכ' דאמר ר' חלבו יום י"ג יום מלחמה היה והוא מוכיח על עצמו שאין בו ניחה ואין לקרות בו דהא כתיב כימים אשר נ ח ו בהן

אשכח תני: חל י"ד בשבת עיירות גדולות קורין בע"ש, וכפרים ידחו ליום הכניסה, ומוקפות חומה לאחר השבת. היך עבדין עובדא? א"ר יוסה לית איפשר א"א שיחול (לפי קביעותינו) ואין איפשר, כמתניתה

ר' בא בשם רב יהודה: כל שאמרו ידחה ממקומו, ובלבד בעשרה. ואנן חמיין רבנן אפי' ביחיד.

ר' אבינא בשם ר' אסי כל שאמרו ידחה ליום הכניסה ובלבד בעשרה. ר' חנניה אמר איפלגון רב חונה ורב יהודה: ח"א ובלבד בעשרה, וחורנה אמר אפילו ביחידי. מתיב מ"ד ובלבד בעשרה, למ"ד אפי' ביחיד, עד שהוא במקומו יקרא. למה לו "ליכנס" לעיר—ע"כ למצוא עשרה!

יש לזכור דלפי ירושלמי עיקר הטעם של קדימות בני הכפרים היא משום שיהא פנויים ביום הפורים להביא לחם ומזון לבני העיירות ולא יטרדו בקריאת המגלה. ע"כ מקדימין לקרות מקודם. אך למה להם ל י כ נ ס לעיר לקרות? הלא יכולים לקרות לעצמן בהכפר! רק הטעם משום שיש קבוץ אנשים [של הרבה כפרים] שנכנסין ביוה"כ לתוך העיר [וממילא יש בריווח עשרה ויש גם בעל-קורא!]

א"ר סלקת מתניתה י"א י"ב וי"ג וי"ד וט"ו:

"סלקת מתניתא" ביטוי נמצא כשש פעם. העולה ממשנתינו. ובא להוציא איזה טעות שאפשר לעשות בנוסח המשנה. וכאן לא ברור כל כך. אבל נראה שלא היה לפני המסדר את ירושלמי, בבא דאיתא במשנתינו [חל להיות אחר השבת... דרק בבבא הלז שייך הקדמה לי"א] ועל כן א"ר [חסר איזה אמורא אמרו] שיש להשלים להמשנה עוד בבא [דהיינו חל אחר השבת] כדיי שיתקיים המשנה [דריש פירקין] בי"א

הלכה ד משנה איזו היא עיר גדולה? כל שיש בה עשרה בטלנין להתפלל בביה"כ פחות מיכן הרי זה כפר. באלו מקרא מגילה אמרו מקדימין ולא מאחרין

אבל זמן עצי כהנים והעם, וט"ב, וחגיגה, והקהל, מאחרין ולא מקדימין.

אע"פ שאמרו מקדימין ולא מאחרין, מותרין ביום הכניסה בהספד ובתענית ובמתנות לאביונים

א"ר יהודה אימתי? מקום שנכנסין בשני ובחמישי, אבל מקום שאין נכנסין לא בשני ולא חמישי, קורין אותה בזמנה:

גמרא תני: עשרה בטילים ממלאכתן

לבה"כ. ר' יהודה אמר כגון אנו שאין אנו צריכין לתלמודינו כ שמותר לי לבטל תורה כדיי לילך לביה"ן כיון שאני כבר בקי בכל התלמוד

תני: עיר שאין בו עשרה תקנתו קלקלתו ונעשה ככפר אף שיש בו קלקול, הרי "מתוקן היא" שהרי מותר לו להקדים ליוה"כ!

באלו אמרו מקדימין ולא מאחרין: קריאת מגילה ותרומת שקלים השמעת תרומת השקלים מקדימין ולא מאחרין. אים ר"ח אדר חל בשבת סעודת ראש חדש וסעודת פורים כשחל י"ד או או ט"ו בשב' מאחרין ולא מקדימין. ר' זעירה בעא קומי ר' אבהו, ויעשו אותן שבת א"ל (אסתר ט) לעשות אותם ימי משתה ושמחה את ששמחתו תלויה בב"ד, יצא זה ששמחתו תלויה בידי שמים

ר' זעירא סתם היינו ר' זירא של הבבלי שעלה מבבל לא"י והיה דור שלישי של אמוראי א"י ותלמיד חבר של ר' אבהו. ושאל ממנו כמה שאלות. תלמידו המובהק הוא ר' ירמי' הידוע באיבעיותיו בכל התלמוד. אך יש גם ר' זעירא בדור החמישי [ממש סוף תקופת הירושלמי] ששאל לר' מנא ולר' יונה

מגבת פורים לפורים. א"ר לעזר ובלבד שלא ישנה ממנה העני רצועה למנעלו. דווקא לסעודת פורים מותר אין מדקדקין במצות פורים אלא כל מי שהוא פושט את ידו ליטול נותנין לו. אין משנין במעות פורים. הא שאר כל המעות משנין?! אלא כל המעות עד שלא ינתנו לגיזברין את רשאי לשנותן, משניתנו לגיזברין אין את רשאי לשנותן:

"ובלבד" שכיח מאד בירושלמי. ויש לו פירושים שונים. כאן הפירוש: א פ י ל ו דבר קטן כזה, אסור לו לשנות [עיין פאה 6:5]

אבל זמן עצי כהנים: מה ראה זמן עצי כהנים והעם להימנות? אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה ולא מצאו עצים בלישכה ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן ומסרום לציבור ונקרבו מהן קרבנות ציבור, והיתנו עמהן הנביאים שביניהן שאפילו לישכה מליאה עצים ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן, שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחילה.

א"ר אחא דר' יוסי היא. תוספתא אבל זמן... [תענית 2:5]. דר' יוסי אמר: אף הרוצה מתנדב שומר חנם שקלים 4:1

ר' יוסה בשם ר' אילא דברי הכל היא. מה פליגין? בגופו של קרבן, אבל במכשירי קרבן כגון עצים כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד מקרבן ציבור

יש לפנינו תוספתא תענית. ובאמת סוגיא זו שייך למסכת תענית, אבל שכיח מאד בירושלמי "העתקת סוגיא" כלומר ש"לוקחין" סוגיא שלימה שנלמדה על עניין אחר לגמרי, ומעתיקין אותו למקום אחר רק בגלל שיש איזה שייכות [לפעמים מלה בעלמא] למה שכתוב כאן

בתוספתא שם, מסביר מה זה "זמן עצי כהנים" שנמנה במגלת תענית? [כלומר התוספתא באה ל פ ר ש עניין שהוזכר במגלת תענית. כי מגלת תענית נכתבה הרבה שנים קודם התוספתא] ולפי ההסבר של התוספתא [כי אינו ברור שזה ה"פירוש" של עצי כהנים המוזכר במגלת תענית], יוצא ששיך ליחיד "למסור" קרבן לצבור--ולכאורה זה לא הולך רק בשיטת ר' יוסי

וחוזר ומדחה: הרי ר' יוסי אומר שם [בתוספתא] שאחר החורבן "בטלה מגלת תענית" אלמא רישא דתוספתא

אזלא ד ל א כרק יוסי [רק כת"ק שסובר דזמני מגלת תענית נוהגין אף לאחר החורבן] ---ועכצ"ל, שיש לחלק בין קרבן למכשירי קרבן, כמבואר בהמשך

שים לב: קרבן יחיד מקרבן צבור. בלשוננו היינו אומרים קרבן יחיד "ל"קרבן צבור [ואפשר שיש כאן טעות]

[תני האשה שעשה כתונת לבנה צריכה למסור לציבור א"ר אחא דר' יוסי היא. דר' יוסי אמר אף הרוצה מתנדב שומר חנם.

ר' יוסה בשם ר' אילא דברי הכל היא מה פליגין בגופו של קרבן אבל במכשירי קרבן כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד מקרבן ציבור]

מתניתא פליגא על ר' אחא סיפא דתוספתא הנ"ל אותן הימים דכתיב במגילה תענית דלא להתענאה נוהגין בשעת קרבן ושלא בשעת קרבן, רבי יוסי אומר אינן נוהגין אלא בשעת קרבן.אלמא רישא לאוו ר' יוסי!!

[אמר רבי לעזר בי ר' צדוק אני הייתי מבני סנאה בן בנימן וחל תשעה באב להיות בשבת ודחינו אותו למוצאי שבת והיינו מתענין ולא משלימין]

גם הוא סובר שימי מגלת תענית נוהגות אף לאחר החורבן, שהרי אין מתענין בת"ב ר ק אחר החורבן, ואפ"ה היה יום י אב [זמן עצי כהנים] יו"ט שלהן

עד כאן העתקת הסוגיא

ובתשעה באב: ר' ירמיה בשם ר' חייה בר בא בדין היה שיהו מתענין בעשירי שבו נשרף. ולמה בתשיעי? שבו התחילה הפורענות. ותני כן: בשביעי נכנסו לתוכו, בשמיני היו מקרקרים בו, בט' הציתו בו את האור, בעשירי נשרף. רבי יהושע בן לוי ציים תשיעי ועשירי. ר' לוי ציים תשיעי ולילי עשירי.

ר' בא בר זבדא בשם ר' חנינה: ביקש רבי לעקור תשעה באב ולא הודו לו. אמר לו רבי אלעזר: עמך הייתי ולא איתאמרת! אלא ביקש ר' לעקור תשעה באב שחל להיות בשבת ולא הניחו לו, אמר הואיל ונדחה ידחה, אמרו לו ידחה למחר! וגזה ליה "שילם לו" [ר' אלעזר שילם לר' בא בר זבדא...כי במקום אחר [הובא לפנינו] היה ר' בא בר זבדא "המזכיר"]

שניהם היו תלמידים של ר' חנינה. ונחלקו איך נאמר השמועה

ההוא דתנינן תמן ר' יוחנן בן ברוקה אומר על שניהם הוא אומר (בראשית א) ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו. ר' לעזר בשם ר' חנינה: הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה. אמר ליה ר' בא בר זבדא: עמך הייתי ולא איתאמרת! אלא היתה תובעת להינשא, הדין עמה. וקרא עליהן (קהלת ד) טובים השנים מן הא':

ובחגיגה: כתוב א' אומר (שמות כג) וחג הקציר בכורי מעשיך. וכתוב אחד אומר (ויקרא כג) כל מלאכת עבודה לא תעשו. א"ר חנינה הא כיצד יתקיימו שני כתובים? בשעה שהוא חל בחול, את חוגג ושובת. מביא חגיגה ביו"ט בשעה שהוא חל בשבת, למחר ז' סיון את חוגג וקוצר

א"ר יוסה בי רבי בון ובלבד שיבלים לעיסתה אסור לעשות הרבה רק לקצור שיבלין הצריך לעיסתו כהדא דתני להן אינש דיהוי עלוי אעין ובכורין.... האומר הרי עלי עצים למזבח וגזירין למערכה, אסור בהספד ובתענית ומלעשות מלאכה בו ביום:

ובלבד שיבלים לעיסתו. יש כאן דוגמה מובהקת עד כמה גדלו השבושים

מחמת העתקת הכת"י. ואיך ע"י עזר מנוע החיפוש אשר המציא ד' לנו בזמן הזה, מתבררים הדברים. עיין תוספות כאן שגרס [יז:] בלבד שיכלה? לעיסתו. בדפוס זיטאמיר: ובלבד שיבליע? לעיסתו. ובספר ערוך השלם מפרש מלשון "בולם עצמו בשעת מריבה" [שימנע עצמו מלקצור] אך אם היה להם מנוע חיפוש, מיד היה נראה "שיבלין לעיסתו" פיאה ג:ב דמאי ו:ה . והוא מלשון שיבולת.

ובהקהל: ר' בא בריה דר' חייא בר בא אמר: מפני התקיעה אים חל מוציו"ט בשבת, א"א לתקוע ר' יצחק בי ר' חייה אמר: מפני הבימה. ויעשו אותה מאתמול? שלא לדחוק את העזרה. א"ר מתניה על שם (דברים טז) לא תטע לך אשרה כל עץ

סוגיא מועתקת מפרק ב דתענית הלכה יב עיי"ש

מתניתא דר' מאיר. דאמר ר"מ: "די לא למיספד" אסור להתענות מק"ו, ו"די לא להתענות" מותר בהספד. ו"די לא" סתם, כ"די לא להתענייה"

מכיון שמצינו שר"מ מדבר בנושא הזה, ממילא יש לנו רשות לומר דרישא דמתני' שם [ת"ק] הוא ר"מ

[א"ר יונה] נראה להשמיטו

אילין יומיא די לא להתענאה בהון ומקצתהון די לא למיספד בהון. אמר רשב"ג: מה תלמוד לומר בהון בהון ב' פעמים? אלא מלמד שלילה מותר והיום אסור. והדא דתני להן אינש דיהוי עלוהי אסר בצלו?! חוץ מאיש אשר נדר עליו תענית בתפילתו בשעת מנחה—אלמא כל דבר (תענית או אי-תענית) מתחיל מבערב! א"ר יוסי בי רבי בון שהוא צריך להזכיר מבערב רק "הזכרה" ואתיא כהיא דא"ר זעירה בשם רב חונה אומרו לתפילת "עננו" כלילי שבת וכיומו

קטע זו אינה מובנת כל כך. ולכאורה תמציתה היא: יש כלל שמגלת תענית ניתנה לידרש [כיון שהיא ברייתא עתיקה מאד] בהון בהון תרי זימני דרשינן [כך דורש רשב"ג. ופליג על ר"מ ור' יוסי גם יחד--עיין בבלי תענית] שלפניו ולאחריו מותר [אפילו בהנך דכתיב בהו דילא למספד]

עוד מובא שם במג"ת, להן כל אינש דיהוי עלוהי, ייסר בצלו. ופירושו: חוץ ממי שכ ב ר קיבל על עצמו להתענות [קודם התקנה] כגון שקיבל להתענות כל שני וחמישי בחייו, ושוב תיקנו חז"ל איזה יו"ט, האם חייב לבטל תעניתו מפני תקנת חז"ל? וקאמר שם שמותר לו להתענות, מכיון ש ק ד ם נדרו להתקנה. ויאסר עצמו בתפלה. כלומר יש לו להתפלל תפלת תענית. אבל יש לנו כלל שכל אלו התעניות, מותר לאכול בלילה שלפניו, א"כ איך יתפלל ערבית ויאמר בה תפלת תענית? וקאמר שאין זה בעייה

[וידעתי שהכנסתי כמה דברים..אבל אין לי פירוש הגון על פיסקה זו. וד' הטוב יכפר]

עיין תענית פרק 2 להבנת הסוגיא

מתניתא דמותרין בהספד ותענית או בי"א כר' יוסי אבל בי"ב אסור מפני שהוא "לפניו" של י"ג או בי"ב כר' מאיר דלית ליה "שלפניו"

וקשיא על דר' יוסי ליתסר גם יום י"א משום "לפניו" של י"ב! לא כן תני בתרין עשר ביה יום טיריון! ומתרץ א"ר יעקב בר אחא בטל יום טיריון יום שנהרג לולייינוס ופפוס.

בתלת עשר ביה יום ניקנור דלא להתענאה כ"כ במגילת תענית מהו יום ניקנור? שלטון משל מלכות יון היה עובר לאלכסנדריאה וראה את ירושלם וחירף וניאץ וגידף. ואמר בשובי בשלום אתוץ את המגדל הזה. ויצא אחד משל חשמוניי והיה הורג בחיילותיו עד שהגיע לקרוכין carriage שלו, וכיון שהגיע לקרוכין שלו, קטע את ידיו וחתך את ראשו ותחבן בעץ, וכתב מלמטן: הפה שדיבר באשמה והיד שפשטה בגאוה. ותליין בקונטס pole נגד ירושלם

על דעתיה דרבי יוסי ניחא, בא לוסר לפניו. על דעתיה דר' מאיר מה בא לוסר? לפניו לית ליה, עצמו אסור מפני י"ד! למה הוצרכו לאסור יום י"ג? תיפ"ל שהוא "לפניו" של י"ד האסורה אף בהספד ואוסרת לפניו אף לר"מ! להודיעך שאסור בהספד

ואפי' על דר"י לית היא מקשייא! לא כן תני בתרין עשר ביה יום טיריון. א"ר יעקב בר אחא בטל יום שנהרג לולינוס ופפוס וא"כ אין י"ג אוסרת לפניו!

בי"ד ובט"ו פורייא די לא למיספד.

בשית עשר ביה שרון למיבנא שור ירושלם החלו לבנות חומת ירו' די לא למיספד. על דעתיה דר"מ ניחא בא לוסר עצמו. על דעתיה דר' יוסי מה בא לאסור? עצמו אסור מפני ט"ו! בא להודיעך שהוא אסור בהספד

בשובעת עשר ביה קמון עממיא על פליטא ספרייא במדינת בלקיס ובית זבדין, והוה פרקן.קמו הגויים על פלטת ישראל במדינות...והיה ישועה
על דעתיה דר"מ ניחא, בא לאסור עצמו. על דעתיה דר' יוסה, מה בא לאסור? א"ר יסה כל אילין מיליא לא מסייען ולא תברן לא על דר"מ ולא על דר' יוסי, לא בא אלא למנות ימים שנעשו בהן ניסים לישראל.

תדע לך שהוא כן דתנינן בריש ירחא דניסן איתוקם תמידא די לא למיספד. בלא כך אינו אסור משום ר"ח?!

אבל בשבתות ובימים טובים מתענין לפניהן ולאחריהן. מה ראיתה להקל באלו, ולהחמיר באלו? שאלו דברי תורה ואין דברי תורה צריכין חיזוק, ואלו דברי סופרים ודברי סופרין צריכין חיזוק

הדא דאת אמר עד שלא בטלה מגילת תענית, אבל משבטלה מגילת תענית בטלו כל אלו. ר' חנינה ורבי יהושע בן לוי תריהון אמרין בטלה מגילת תענית. ר' בא ור' סימון אמרי בטלה מגילת תענית. ר' יונתן אמר בטלה מגילת תענית. א"ר יוחנן אמש הייתי יושב ושונה מעשה שגזרו תענית בחנוכה בלוד ואמרו עליו על ר' אליעזר שסיפר, ועל ר' יהושע שרחץ. אמר להן רבי יהושע: צאו והתענו על מה שהתעניתם! ואת אמר בטלה מגילת תענית?! א"ר בא אע"ג דאת אמר בטלה מגילת תענית, חנוכה ופורים לא בטלו.

מיליהון דרבנן אמרין בטלה מגילת תענית. ר' אבון ציים כל ערובת שובא אפי' בימים הכתובים במגילה ר' יוחנן ציים כל ערובת ריש שתא. ר' זעירה צם תלת מאוון דצומין, ואית דאמרין תשע מאוון ולא חש על מגילת תענית. ר' יעקב בר אחא מפקד לספרייה, מלמדי תינוקות אין אתת איתא מישאלנכון, אים ישאל לכם אשה אימרין לה: בכל מתענין, חוץ משבתות וימים טובים וראשי חדשים וחולו של מועד וחנוכה ופורים.

שמעון בר בא אמר, אתא עובדא קומי ר' יוחנן, והורי כרבי יוסי. לאסור שלפניו והוה ר' לעזר מצטער ואמר: שבקין סתמא ועבדין כיחידייא?! אשכח תני לה ר' חייה בשם ר"מ. כד שמע דתני לה ר' חייה בשם ר"מ, אמר, יאות סבא ידע, פירקי גרמיה יפה יודע הזקן לתרץ את עצמו

ר' מנא בעא קומי ר' יודן, לא כן א"ר חזקיה ר' אבהו בשם ר' לעזר: כל מקום ששנה רבי מחלוקת ואח"כ שנה סתם, הלכה כסתם! ומשנתינו בתענית שונה דברי ר"מ בלי שם=סתם א"ל לא ר', דילמא חורן אינון שמא כש"אחרים" הם ששנו מחלוקת לא מהניא שרבי שונהו בלשון סתם. ומקשה.. מה הן דאשכח ר ב י מחלוקת וחזר ושנה סתם, הלכה כסתם. אתר דלא אשכח ר ב י מתני מחלוקת, אלא אחרים שנו מחלוקת, ורבי שנה סתם, לא כל שכן תהא הלכה כסתם!! אתא ר' חזקיה רבי יעקב בר אחא, ר' שמעון בר אבא בשם ר' לעזר ואפי' אחרים שנו מחלוקת ורבי שנה סתם הלכה כסתם. ולמה הוא מורה ליה כיחידייא? ר' שמואל בר יונה בשם ר' אחא הדא דאת אמר כשאין מחלוקת אצל סתם, אבל אם יש מחלוקת אצל סתם לא בדא הלכה כסתם מכיון שנשנה דברי ר' יוסי סמוך לדברי ת"ק, אין אומרים בזה "הלכה כסתם"

ר' יודן נשייא שלח לרבי הושעיה רבה, חדא עטם חתיכת בשר וחד לגין דחמר. שלח וא"ל קיימת בנו (אסתר ט) ומתנות לאביונים. כי דבר מועט כזה היא "מתנה רק לאביון" חזר ושלח ליה חד עיגל calf וחד גרב דחמר. שלח וא"ל קיימת בנו (שם) ומשלוח מנות איש לרעהו. עגל שלם! חבית [לא לוג!]

תני: במקום שמסתכנין אין קורין אותה אלא בי"ד. ר' יוסה בעי, אם במקום שמסתכנין, אל יקראו אותה כל עיקר! כשיש גזירת מלכות שלא לעסוק בתורה ומצוות

בנוסח ליידן נשתבש נכנסין [במקום מסתכנין..] וזה שבוש מחמת הדומות, איידי דאיירי בנכנסין...שיבש המעתיק גם בזה המימרא "נכנסין" אע"פ שאין לו מובן כל עיקר

הלכה ה משנה קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה, קורין אותה באדר השני

אין בין אדר הראשון לאדר שני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים:

גמרא מתניתא כשעיברו ואח"כ קראו אותה אבל אם קראו אותה ואח"כ עיברו לא בדא פטורין מלקרות מתניתא לא אמרה כן: אלא קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה, קורין אותה באדר השני

ר' סימון בן ריב"ל כתיב (אסתר ט) לקיים את אגרת הפרים הזאת. מה ת"ל השנית? אלא מיכן שאם קראו אותה באדר הראשון ונתעברה השנה, קורין אותה באדר השני.

ר' ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק מה עשו מרדכי ואסתר? כתבו אגרת ושלחו לרבותינו שכן, שכאן=רבותינו שבארץ ישראל אמרו להם מקבלין אתם עליכם שני ימים הללו בכל שנה? אמרו להן לא דיינו הצרות הבאות עלינו אלא שאתם רוצין להוסיף עלינו עוד צרתו של המן. שיאמרו, אנו שמחים באידם! חזרו וכתבו להן אגרת שנייה הה"ד לקיים עליהם את אגרת הפרים הזאת השנית

מה היה כתוב בה? אמרו להן אם מדבר זה אתם מתייראים, הרי היא כתובה ומעלה בארכיים (אסתר י) הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן: שמונים וחמשה זקנים ומהם שלשים וכמה נביאים היו מצטערין על דבר הזה אמרו כתיב (ויקרא כז) אלה המצות אשר צוה ה' את משה. אלו המצות שנצטוינו מפי משה וכך אמר לנו משה אין נביא אחר עתיד לחדש לכם דבר מעתה, ומרדכי ואסתר מבקשים לחדש לנו דבר! לא זזו משם נושאים ונותנין בדבר עד שהאיר הקדוש ברוך הוא את עיניהם ומצאו אותה כתובה בתורה ובנביאים ובכתובים. הדא היא דכתיב (שמות יז) ויאמר ה' אל משה כתוב זאת

זכרון בספר. זאת- תורה כמה דתימר (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. זכרון- אלו הנביאים (מלאכי ג) ויכתב ספר הזכרון לפניו ליראי ה' וגו'. בספר- אלו הכתובים (אסתר ט) ומאמר אסתר קיים את דברי הפורים האלה ונכתב בספר

רב ור' חנינה ור' יונתן ובר קפרא ור' יהושע בן לוי אמרו המגילה הזאת נאמרה למשה מסיני אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה.

ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר הנביאים והכתובים עתידין ליבטל, וחמשה סיפרי תורה אינן עתידין ליבטל. מה טעמא (דברים ה) קול גדול ולא יסף. רשב"ל אמר אף מגילת אסתר והלכות אינן עתידין ליבטל נאמר כאן קול גדול ולא יסף ונאמר להלן (אסתר ט) וזכרם לא יסוף מזרעם. הלכות- (חבקוק ג) הליכות עולם לו

ר' לוי בשם רשב"ל: צפה הקב"ה שהמן הרשע עתיד לשקול כספו על ישראל, אמר: מוטב שיקדים כספן של בני לכספו של אותו הרשע, לפיכך מקדימין וקורין בפרשת שקלים.

ר' אבהו בשם ר' לעזר: בכל שנה ושנה. הקיש שנה שהיא מעוברת לשנה שאינה מעוברת, מה שנה שאינה מעוברת אדר סמוך לניסן, אף שנה שהיא מעוברת אדר סמוך לניסן. א"ר חלבו כדי לסמוך גאולה לגאולה. ר' לוי בשם רבי חמא בר חנינה אותה השנה של הנס היתה מעוברת מה טעמה? (אסתר ג) מיום ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר.

שים לב: מה טעמא היינו "מנלן" לא כבבלי "למה הדבר כן"

אדר הראשון תוספת? אדר השני תוספת? מה ביניהון? ר' שמואל בר רב יצחק אמר שני כבשי עצרת ביניהון, לאוו דווק' רק כל כבשים בני שנה נולד בחמשה עשר באדר בשנה שאינה מעוברת, ונכנס לשנה שהיא מעוברת, אין תימר אדר הראשון תוספת, שנה ארוכה היא. אין תימר אדר השני תוספת, אין לו אלא עד חמשה עשר באדר הראשון.

נזכר כאן "שני כבשי עצרת" ואין לו מובן. ולכאורה יש כאן רמז ל"שני כבשים" אחד נולד סוף אדר ראשון, והשני תחלת אדר שני, ולשנה הבאה יש רק אדר אחד. נמצא שכבש הראשון יש לו זמן עד סוף החדש [וזה איתא בבבלי] אבל לציור הירושלמי, אין לו שייכות לכאן

א"ר אייבי בר נגרי מתניתא אמר כן אדר הראשון תוספת, דתנינן תמן הן העידו שמעברין את השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים.[הן העידו שמעברים את השנה על תניי.] הדא אמרה אדר הראשון תוספת ולא נגמר עדיין השנה אין תימר אדר השני תוספת, לא קיים על שתא, ומעבר לה?! הא אינו עומד בשנה הזו-שכבר נגמרה, ואיך יעברנה?

מר עוקבא אשכח תרין איגרן בחדא כתיב ושפר באפיי ובאפי חבריי מוספה על שתא תלתין יומין. ובחדא כתיב ושפר באפיין ובאפי חברייא מוספה על שתא ירח יומין. מאן דאמר תלתין יומין, אדר הראשון תוספת. ומאן דאמר ירח יומין, אדר השני תוספת. (מקשן ס"ל דלעולם אדר א' 30 ואדר ב 29 יום) אין מן הדא לית שמע מינה כלום. דא"ר יעקב בר אחא ור' יודן גזורי ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי: לעולם שני חדשים של אדר מעוברין יש להם 30 יום עיבר את הראשון ולא עיבר את השני, מה שעשוי עשוי. לעולם אדר הסמוך לניסן חסר. נמצא, מ"ד תלתין יום, יכול לסבור שאדר שני תוספת [כדעת ריב"ל]

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: מצות

הנוהגות באדר השני אינן נוהגות באדר הראשון, חוץ מן הספד ומן התענית שהן שוין בזה ובזה. ר' בא רב ירמיה בשם רב ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג. ר' חונה רבה דציפורין אמר הנהיג ר' חנינה דציפורין כהדא דרשב"ג. לא אמר אלא הנהיג, הא להלכה לא בדיעבד אים קרא הפרשיות או המגלה, בראשון, יצא

אבל לעניין שטרות, כותבין אדר, ואדר השני. אלא שכותבין אדר השני תיניין. ר' יהודה אומר: אדר השני כותב תי"ו ודייו

תמן תנינן אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי אף שימוע שקלים וכלאים יש ביניהן.

(ל"ש כאן ר' חלבו ורב חונה רב בשם רבי חייה רבה הכל יוצאין בארבעה עשר שהוא זמן קריאתה)

אמר ר' יוסה: ויאות! כלום אמרו משמעין על השקלים לא כדי שיביאו ישראל שקליהן בעונתן, אם אומר את באדר הראשון עד כדון אית בשתא שיתין יומין! כלום אמרו יוצאין אף על הכלאים לא כדי שיהו הצמחין ניכרין, אם אומר את באדר הראשון עד כדון אינון דקיקין!

ביטוי "ויאות" יש יותר מ50 פעם. ולפי הנראה לעולם היא בניחותא. כלומר שפיר קאמרת! ויש לי ראייה לדבריך!

הלכה ו משנה אין בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד

אין בין שבת ליום הכיפורים אלא שזה זדונו בידי אדם, וזה זדונו בהיכרת:

גמרא תני בשם ר' יהודה אף מכשירי אוכל נפש התירו. מה ביניהון? ר' חסדי אומר לחדד ראשו של שפוד ביניהון. ר' חנינא בריה דר' אבהו הוציא אש מהאבנים ביניהון. תני רבי יהודה בר פזי דברזילה הוא הדבר. מהו הוא הדבר? לחדד ראשו של שפוד הוא הדבר, או להוציא אש מן האבנים הוא הדבר? לית לך אלא כהדא: אין משחיזין את הסכין אבל משיאה על גב חברתה. א"ר חסדי דר' יודא היא. דמר ר' יודא בשם שמואל דברי הכל היא כדי להעביר שמנונית שעליה

חז"ל חיפשו כאן דוגמא מציאותי של "מכשירי אוכל נפש" שהתיר ר' יהודה. ואף שנשנו כאן שני פירושים, וכבר נאמר על אחת מהן "הוא הדבר" [כלומר "היינו הך"] עדיין לא ידענו על איזה מהן נאמר. עד שמסיק "לית לך אלא כהדא" [בטוי מצוי יותר מ10 פעם] כלומר אי אפשר לך לידע ב ו ו ד א ו ת רק את מה שאגיד לך....

ושוב אומר: דגם זה לא ברור [שהולך רק לר' יהודה] דלפי ר' יודא בשם שמואל, אף רבנן מודו דשרי בכה"ג!

כל אלו ביום טוב אין צריך לומר בשבת. אין בין יו"ט לשבת אלא או"ן בלבד

אילין אינון והא אית לך חורנין! סקילה בשבת אין סקילה ביום טוב. כרת בשבת אין כרת בי"ט. מכות ביום טוב אין מכות בשבת. אין תימר בדברים שיש בהן אוכל נפש אתינן מיתני, לא בא להשמיענו רק ענייני או"ן והא תנינן משחילין פירות דרך ארובה בי"ט אבל לא בשבת. ועוד מן הדא שוחקין עצי בשמים למילה בי"ט אבל לא בשבת. [א"ר יוסה והוא שמל] ועוד מן הדא, מודים חכמים לר' מאיר בחותמות שבקרקעות, שמפקפקין ומתירין ומפקיעין, אבל לא חותכין. ובשבת, מפקפקין ומתירין אבל לא מפקיעין ולא חותכין unravel or cut.

ושבכלים, בשבת מותר ואין צריך לומ' ביום טוב.

דבר פלא: תוספתא זו [ביצה 3:12] הובא 5 פעם, ואף פעם לא הובא כתיקנה!

אין בין שבת לי"ה אלא שזה זדונו בידי אדם וזה זדונו בהיכרת: הא בתשלומין שניהן שוין לפטור דקלב"מ מתני' דרבי נחונייה בן הקנה. דתני ר' נחונייה בן הקנה אומר: יום הכיפורים כשבת בתשלומין. ר"ש בן מנסיא אומר: מחוייבי כריתות כמחוייבי מיתות ב"ד.

מה נפק מן ביניהון? ר' אחא בשם ר' אבונא: נערה נדה ביניהון. ר' מנא אמר אף אחות אשתו ביניהון. אים משלם קנס על דעתיה דר' נחוניה בן הקנה, מה שבת אין לה היתר אחר איסורה אף י"ה אין לו היתר אחר איסורו, ואלו נדה ואחות אשה הואיל ויש להן היתר אחר איסורן, משלם. על דעתיה דר"ש בן מנסיא, מה שבת יש בה כרת, אף י"ה יש בה כרת, ואלו הואיל ויש בהן כרת אינו משלם

ר' יודה בר פזי אמר, מכות וכרת מה אמרינן בה אלו תנייא? אים חיי"כ פוטר ממכות

א"ר יוסה: צריכה לרבנן.

ביטוי לא שכיח. ופירושו "הא מילתא, קא מיבעיא להו לרבנן דבי מדרשא"

רבי יונה בעי, ולמה לא שמע לה מן הדא דתני רשב"י! דתני רשב"י ר' טרפון אומר: נאמר כרת בשבת ונאמר כרת בי"ה, מה כרת שנאמר בשבת אין מכות אצל כרת, אף כרת שנאמר בי"ה, אין מכות אצל כרת

א"ר מנא קומי ר' יוסי, מה צריכה ליה כרשב"ל, ברם כר' יוחנן, אם מכות אצל מיתה יש לו, בהתרו בו למכות לא כל שכן מכות אצל כרת!

כבר נתבאר שר' יוסה ור' יונה היו חברים [דור רביעי של אמוראי א"י] ור' מנא היה בנו של ר' יונה. ר' יונה נזכר יותר מ200 פעם. וכן ר' מנא. ר' יוסי ר' יוסה ר' יסא כולן איש אחד. ונזכר כ300 פעם! אך יש גם בדור השני [ועל כן צריך לדעת מתוך הסוגיא באיזה ר' יוסה/יסא/יוסי מדברים]

דאיתפלגון: השוחט אותו ואת בנו לשם עכו"ם, ר' יוחנן אמר אם התרו בו לשם אותו ואת בנו, לוקה. לשם עכו"ם, נסקל. רשב"ל אמר אפי' התרו בו לשם אותו ואת בנו אינו לוקה, מאחר שהתרו בו לשם עכו"ם נסקל. א"ל ר' יסא לר' מנא אפי' כר' יוחנן צריכה ליה, תמן לשני דברים, והכא לדבר א' אים יש מכות וכרת באיסור אחת-כגון בא על אחותו והתרו בו, איבעי' לן

חסר כאן מחלוקת ידועה בין ריו"ח ורשב"ל. אי חייבי מלקות פוטר מתשלומין כמו חייבי מיתה. ולריו"ח, "רבנן" דפליגי על רנב"ה ורשב"מ ס"ל דדוקא חיוב מיתה פוטרת מממון. ולר"ל, להיפך, רבנן ס"ל דאפילו חייבי מלקות פוטר!

על דעתיה דרשב"ל, מה בין אילין תניא רנב"ה ורשב"מ לאילין רבנן? דדרשי כדי רשעתו לפטור ממון במי שחייב מכות (עי' ירו' כתובות פ"ג) לאוים לא כריתות. ומפרש.. רבי יודן אמר הבא על הממזרות אית ביניהון. ר' חנינא אמר אף המצית גדישו של חבירו בי"ט ביניהון. על דעתון דאילין תנייא רנב"ה ורשב"מ הואיל ואין בהן כרת, משלם. על דעתון דאילין רבנן הואיל ויש בהן מכות אינו משלם

מעתה, אלו נערות שיש להן קנס וחד מנהון "הבא על הממזרת" לא כרבנן?! א"ר מתניה תיפתר דברי הכל, בממזר שבא על הממזרת. [ואשת אחיו לא יבמתו היא? ומצווה היא! א"ר מתניה תיפתר שהיו לאחיו בנים, מאשה אחרת ואירס אשה ומת, ובא אחיו

ואנסה]

הלכה ז משנה אין בין המודר הנאה מחבירו למודר ממנו מאכל, אלא דריסת הרגל, וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש.

אין בין נדרים לנדבות אלא שהנדרים מתו או נגנבו חייבין באחריותן, נדבות, מתו או נגנבו אין חייבין באחריותן:

גמרא הא דבר שעושין בו אוכל נפש אסור. אף במודר ממנו "מאכל" לא ממאכל נדר?! ולמה אוסרין "כלים" של או"ן? רשב"ל אמר כיני מתניתא: אין בין המודר הנייה מחבירו למודר "הניית מאכל" מחבירו

ותניי דבי רבי כן: המודר הניית מאכל מחבירו, לא ישאילנו נפה וכברה ריחים ותנור. תני: אבל משאיל הוא לו כוסות וקערות ותמחויין שאינן מהנין את האוכל, אבל מכניסין את האוכל. לפסין וקדירות אסור. לטחון ולדרוך אסור. לקצור, צריכה, לבצור, צריכה. מיבעי לן

הגירסא לפנינו "הניית מאכל מהו" ופירשוהו דרצ"ל כלים לצורך "הכשר מאכל" כגון כלי לטחון מלח או תבלין או לבקוע עצים--כל אלו אינם מהנים את האוכל , רק את "הכשר האוכל"

ולפי"ז נראה לגרוס "הכשר מהו"? ובנדרים, יש רק "הניית מהו" ונראה שמלות "הניית מאכל" נשתרבבו מלעיל שנזכר מלות אלו.

קרדום של נכוש. נראה שהיתה לה צורה אחרת [ובנדרים גרס בקרדום של מכוש??] וא"א לבקוע בה עצים

הכשר מהו?

תני: אבל משאילו הוא קורדום. הוינן סברין מימר בקרדום של בקוע, תיפתר בקורדום של נכוש, ולית שמע מינה כלום

רבי אבונא אמר ר' ירמיה בעי, זוסמה a apron whose meshes are wide מכיון שהוא מדחיק, ואת חשר ביה קימחא יכולים לנפות ע"י הדחק כמי שהיא נפה?

אי זהו נדר שאמרו? באומר הרי עלי עולה. ואי זו היא נדבה שאמרו? באומר הרי זו עולה. ר' חמא חברין דרבנן בעי, אמר הרי עלי וחזר ואמר הרי זה?

ר' חיננא בעי לא מסתברא דלא,=אלא כזה: אמר הרי זה וחזר ואמר הרי עלי, איסור חמור חל על איסור קל. אין איסור קל חל על איסור חמור:

משנה הלכה ח אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש אלא קרבן

אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה ותגלחת וצפרים:

גמרא א"ר יודה בר פזי: דר' לעזר היא. דרבי לעזר אמר אף בשלישית בודקין אותו מפני הקרבן. ברם כרבנן, השנייה מאונס טהור, והשלישית מאונס טמא. א"ר יוסה: אין לית היא דרבנן, ולא אוף דר' לעזר לית היא! גם לר"א יש נפק"מ בין ראייה ב לג' דתני א"ר לעזר: לא לסותרו אמרתי אף באונס, סותר אלא שלא יביא קרבן. לא אמרתי שאינו זב לסתור. זב הוא לסתור! לא אמרתי אלא שלא יביא קרבן.

הדא אמרה דברי הכל היא.

שים לב לבטוי המצוי בירושלמי בדרך זה או בשנוי קצת: אם לית הוא כהדין תנא, גם כאידך תנא ליתיה! בלשון הבבלי: ולאידך תנא מי ניחא?!

גם יש להקשות הרי יש ש נ י דברים גם לר' אליעזר! אין תימר דר' לעזר היא, ניתני, השנייה, לא בסתירה ולא בקרבן ל"ש סתירה בראייה שנייה! , השלישית, בסתירה ובקרבן

על דעתיה דר' לעזר ראת שתים בשופי ואחת בקושי סותרת ואינה מביאה קרבן.#

לא ברור הפירוש בקטע "אין תימר...". שהרי כבר אמר בפיסקה הקודמת שגם לר"א יש נפק"מ בין ראייה שנייה לשלישית לעניין אונס [דשלישית סותרת אף באונס] ומה מוסיף פה. ושמא פה רצ"ל דיש ע ו ד נפק"מ בים ראייה שנייה לשלישית: שנייה אינה בר סתירה. משא"כ שלישית

על דעתיה...לכאורה קאמר כאן מילתא אוחרי: דה"ה ב א ש ה יש דין: קושי מחמת לידה, טהור. אבל מכיון שראתה שני ימים, בעיא שמירת יום--ולעניין זה אמרי' דראיית קושי לא מהני, ובעיא עוד יום של שמירה

אלמא באדם איירי--לא בראיות

א"ר יודן מתניתא בשני בני אדם.ומתורץ כל הקושיות-שבאים לחלק באדם א' בין 2 ל3 ראיות

א"ר חנינא מתניתא אמרה כן: אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה ותגלחת וציפרים. הדא אמרה בשני בני אדם אנן קיימין. אין תימר באדם אחד, ניתני אין בין בהרת גדולה שפשה אחר שבוע לבהרת קטנה!="מוסגר" היך מה דאת אמר תמן בשני בני אדם אנן קיימין, והכא בשני בני אדם אנן קיימין!

פרחה בו מתוך הסגר בסוף שבוע ראשון פרחה בכולו. דקיימ"ל, טהור ר' יוחנן אמר טעון ציפרים. ר' לעזר אמר אין טעון ציפרים

א"ר בא בר ממל מתניתא מסייעא לר' יוחנן: מן הצרוע להביא את שפרחה בכולו אחר החלט—ונטהר מחמת זה שיהא טעון צפרים. והלא דין הוא! מה אם מי שטהר ואין סימני מטמאיו עמו כגון שהלכו להם השערות, טעון צפרים. מי שטהר וסימני מטמאיו עמו, אינו דין שיהא טעון צפרים!! והלא שעמד בו שני שבועות יוכיח, שטהר, וסימני מטמאיו עמו, ואין טעון צפרים, אף אתה אל תתמה על מי שפרחה בכולו שאע"פ שטהר וסימני מטמאיו עמו, ואינו טעון צפרים! ת"ל מן הצרוע להביא את שפרחה בכולו שיהא טעון צפרים.

אם אומר את, טהר מתוך הסגר לא יהא טעון צפרים, ויתיביניה! לא מוטב להשיב פריחה על פריחות, ולא עמידה על פריחות! הול"ל "פ ר י ח ה מתוך הסגר יוכיח שאין טעון צפרים"

"ויתיביניה" ביטוי יותר מ20 פעם. ופירושו "הוה ליה להשיב פירכא..."

אמר ר' חנניה חברון דרבנן, סופה מסייעא לר"א. דכן תניי מתיב לחבריה תנא משיב לחבירו (המשך בריי' דלעיל) לא אם אמרת בזה שאינו נזקק לחליטה, תאמר בזה שהוא נזקק ל ח ל י ט ה , הואיל והוא נזקק להחליט יהא טעון צפרים

אמר ר' יעקב בר אחא מתניתא נגעים 8:8 מסייעא לרבי לעזר: הטהר מתוך הסגר פטור מפריעה ומפרימה ומתגלחת ומצפרים. כל מה דאנן קיימין הכא בפריחות!

נתהפך כאן בכת"י ליידן [וכן בהנדפס] דברי ר' חנניה בדברי ר' יעקב בר אחא. עיין בנדפס

אמר רבי שמואל בר אבודמא מה פליגין? להביא צפרים, אבל להביא קרבן כל עמא ריו"ח ור"ל מודיי שאינו מביא קרבן.

דרשות שמוסגר בעלמא אינו מביא קרבן ותני כן: בשביעית יגלח ובשמיני יביא. את שהוא טעון תגלחת מביא קרבן. את שאינו טעון

תגלחת אינו מביא קרבן. ר' חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי בר חנינה (ויקרא יג) כל ימי אשר הנגע בו יטמא. את שטומאתו תלויה בנגעו, יצא זה שטומאתו תלויה בספירות ימיו. עד כדון פריעה ופרימה, תגלחת וצפרים מניין? ר' לעזר דרומיא בשם ר' שמי (ויקרא יד) זאת תהיה תורת המצורע ביום. את שהוא מטמא ומיטהר ביום א', יצא זה שאינו מיטמא ומיטהר ביום אחד:

הלכה ט משנה אין בין ספרים לתפילין ומזוזות, אלא שהספרים נכתבין בכל לשון, ותפילין ומזוזות אינן נכתבות אלא אשורית. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית:

גמרא כתיב (בראשית יא) ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. ר' לעזר ור' יוחנן: חד אמר שהיו מדברים בשבעים לשון כולם מכירים בכל הלשונות וחורנה אמר שהיו מדברין בלשון יחידו של עולם בלשון הקודש

תני בר קפרא (שם ט) יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם. שיהו מדברין בלשונו של יפת =יון באוהלו של שם (שם י)

בני יפת גומר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך ותירס. גומר- גרממיה, מגוג- גיתייא, מדי- כשמועה, ויון- אייסוס, תובל- ויתנייה, משך- מסייא, תירס- ר' סימון אמר פרס, ורבנן אמרי תרקא. בני גומר אשכנז וריפת ותוגרמה. אסייא והדיית וגרמניקיה. בני יון אלישה ותרשיש כתים ודודנים. אלסטרסס אביה ודרדנייה. את הארודי- רודיס. את הצמרי- חמץ. את החמתי- חמת. עד לשע ר' לעזר אמר עד קלרה

ר' יודן בר יודן בר שלום אמר: מיכן לתרגום "יפת" בלשון ארמי=ירחיב [ודלא כבר קפרא]

א"ר יונתן דבית גוברין ד' לשונות נאים שישתמש בהן העולם: ואלו הן לעז יוונית- לזמר, רומי- לקרב =פיוט ותפלות, סורסיי- לאילייא הספד עברי- לדיבור, ויש אומרים אף אשורי א"ב שלנו היא alphabet של אשוריים לכתב. אשורי יש לו כתב ואין לו לשון, עברי יש לו לשון ואין לו כתב, בחרו להם כתב אשורי ולשון עברי. ולמה נקרא שמו אשורי? שהוא מאושר בכתבו. אמר רבי לוי על שם שעלה בידם מאשור.

תני רבי יוסי אומר ראוי היה עזרא שתינתן תורה על ידו אלא שקדמו דור משה אע"פ שלא ניתנה התורה על ידיו, אף הוא ניתן כתב ולשון על ידו (עזרא ד) וכתב הנשתוון כתוב ארמית ומתורגם ארמית (דנייאל ה) ולא כהלין כתבא למיקרי. מלמד שבו ביום ניתן. ר"נ אומר ברעץ כתב שאינו מיושר ניתנה התורה. ואתייא כר' יוסה. דס"ל: בימי עזרא שינו הכתב לאשורית רבי אומר אשורית ניתנה התורה, וכשחטאו בעגל נהפך להן לרעץ, וכשזכו בימי עזרא נהפך להן אשורית (זכריה ט) גם היום מגיד משנה אשיב לך (דברים יז). וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר, כתב שהוא עשוי להשתנות. כמ"ד ברעץ ניתנה

תני רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אלעזר בן פרטא שאמר משום רבי לעזר המודעי כתב אשורי ניתנה התורה, ומה טעמא? (שמות כז) ווי העמודים שיהו ווים של תורה דומים לעמודים. poles הם כצורת ויו של אשורית.

אמר רבי לוי מאן דאמר לרעץ ניתנה התורה עי"ן מעשה ניסים בכתב זה, "עין" הוא triangle מאן דאמר אשורי ניתנה התורה סמ"ך מעשה ניסים.

רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא ורבי סימון תריהון אמרין תורת הראשונים לא היה לא ה"א שלהם ???כנראה, סתמו ה"א בזמן ר"י ולא מ"ם שלהן סתום. הא סמ"ך סתום

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית. בדקו ומצאו שאין התורה יכולה להיתרגם כל צורכה אלא יוונית. בורגני אחד בידא בדה להם רומית מתוך יוונית תירגמו היוונית לרומית=Latin (ה"ס)

רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא תירגם עקילס הגר התורה לפני רבי אליעזר ולפני רבי יהושע וקילסו אותו אמרו לו (תהילים מה) יפיפית מבני אדם

רבי יודה בר פזי אמר, רבי יהושע בן לוי שאל ולמה לי נן אמרין יש בספרים מה שאין בתפילין ומזוזות, שהספרים נכתבין בשני דפין ,columns ותפילין ומזוזות אינן נכתבים אלא בדף אחד. התיב רבי יצחק בריה דרבי חייה כתובה =הסופר, דרבה חדוש יותר הול"ל! שהספרים נכתבין בשתי עורות, ותפילין ומזוזות אינן נכתבות אלא בעור אחד. כלומר, בתפלין, דף אחד לא סגי--צריך שיהא גם על עור אחת אמרון חברייא קומי רבי מנא: או נאמר, ד ף א ח ד בשני עורות לית היא

דרבה, אינו יכול להיאמר כחידוש אמר לון: שכן אפילו ספרים אינן נכתבים כן!

כנראה שחברייא התחילו לומר הפשט..ור' מנא גמר הדבר

"דרבה" ולפעמים דרבא או דרובא--נמצא כ30 פעם. ופירושו: "רבותא" או בלשון הקדש "חידוש"

תולין בספרים אין תולין לא בתפילין ולא במזוזות. ספרים שכתבן כתפילין וכמזוזות כתיבה דקה אין תולין בהן. תפילין ומזוזות שכתבן כספרים, תולין בהן

ר' זעירה בשם רבי אימי היה כותב "אלה עם עם" ???איזה שיטה מיוחדת של כתיבה [כגון דילוג או את בש או לאורך הנייר] אם היתה הפרשה עשויה כן כשר ואם לאו פסול.

ר' זעירה בשם ר' אימי בר חיננא ככתב ספרים כן כתב תפילין ומזוזות. כתיבה גסה

ר' זעירה בשם רב: ניקב נקב ביריכו של ה"א =רגל הימין אם גורדו ונשתייר שם ירך קטנה כשר, ואם לאו פסול. ר' זעירה בשם רב חסדא היה הגימ"ל קו הימיני-התחתון מכלה את הגויל, אם גורדו ונשתייר שם ירך קטנה, כשר. ואם לאו, פסול. ר' זעירה בשם אשייאן בר נידבך: ניקב נקב באמצע בי"ת בהחלל אם היה הגויל מקיפו מכל צד כשר ואם לאו פסול. בעי' "מוקף גויל" א"ר זעירה אתיא דרב חסדא כרב. ותריהון פליגין על שיטתיה דאשיין בר נדבך דסבירא להו דלא בעינן "מוקף גויל"

חבריא אמרי, אתיא דאשיין בר נדבך כר' יוחנן. דתני עירב את האותות אותיות נוגעות זב"ז אית תניי תני כשר. אית תניי תני פסול. ר' אדא בר שמעון בשם ר' יוחנן מ"ד כשר- מלמטן, מ"ד פסול- מלמעלן אים נתחברו שתי אותיות מלמעלן גרע דמיחזי כאות אחר כגון ארצנו תפארתנו נ"ו מיחזי כמ"ם פתוחה ארצך צריכה, תפארתך צריכה. אים פוסלים כשנתחבר למעל'

ר' אדא בי רבי שמעון בשם ר' יוחנן לא יעמוד אדם ויתפלל במקום גבוה. מ"ט? א"ר בא בשם ר' פפא (תהלים קל) ממעמקים קראתיך ה'.

ר' אדא בר שמעון בשם ר' יוחנן: לא יעמוד אדם ויתפלל וצריך לנקביו מ"ט? (עמוס ד) הכון לקראת אלהיך ישראל. א"ר סימון התכוון לקראת אלהיך ישראל.

א"ר אלכסנדרי (קהלת ד) שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים. שמור עצמך מן הטיפים היוצאין מבין רגליך. הדא דאת אמר בדקים, אבל בגסים אם יכול לסבול יסבול. ר' יעקב בר אביה בשם ר' אחא שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים שמור עצמך כשתהא נקרא אל בית

האלהים שתהא טהור ונקי. א"ר בא (משלי ה) יהי מקורך ברוך יהי מקראך לקבר ברוך. א"ר ברכיה (קהלת ג) עת ללדת ועת למות. אשרי אדם ששעת מיתתו כשעת לידתו. מה שעת לידתו נקי, אף בשעת מיתתו יהא נקי

ר' בא בשם ר' יהודה היה עשוי כחצי חליטה necklace רוחב השורות פוחתין והולכין שורה העליונה שיש למטה הימינה שתים, צריך שיהא בה ג' תיביות. האמצעית שתים. התחתונה אפי' על הארץ. "על הארץ" סוף פרשת והיה

ר' זעירה בשם רב חסדא היה עשוי כמין סימפון (furcated (like the bronchi שורה העליונה שיש למטה שתים, צריך ג' תיביות. התחתונה שתים. והאמצעית איני יודע.

רבי ירמיה אמר לה ר' זעירה בשם רב חסדא. ר' יונה ור' יוסה תריהון אמרין ר' זעירה בשם אשיין בר נדבך. חבריא אמר רבי זעירה בשם רב חננאל: אם היתה הדיו יוצאה מבין הנקבים פסול. כיצד הוא עושה? לוחכה בלשונו והיא עומדת

טעה והשמיט את השם. אית תניי תני תולה את השם. אית תניי תני מוחק את החול וכותב את השם ותולה את החול. ר' זעירה רב חננאל בשם רב: הלכה כמי שהוא אומר מוחק את החול וכותב את השם ותולה את החול.

ר' זעירה רב חננאל בשם רב ואם היה כגון אני ה' אלהיכם מותר לתלות תיבות אלו למה מפני שהן שלש תיביות? או מפני שיש בו חול? נפק מן ביניהון אל אלהים ה' אין תימר מפני שהן שלש תיביות הרי הן שלש תיביות. אין תימר מפני שיש בו חול הרי אין בו חול. לה' צריכה, בה' צריכה. אים תולים כיון שיש בהם קצת חול

ר' יושע' בריה דרב חננאל אמר צריך לכתוב ה"א למטה מארכובתו של למ"ד (דברים לב) הלה' תגמלו זאת כדיי שייקרא כשני תיבות (וזה ה"א רבתי) הא לה' תגמלו זאת.

מזוזה, אית תניי פתוחה. אית תניי תני סתומה פרשת והיה שמואל בר שילת משמיה דרב: הלכה כמי שאומר פתוחה שאין זה מקומה. פתוחה מראשית סתימה. הניח מקום פנוי בריש שיטה, חשובה כסתומה [שהרי סיים לגמרי שיטה של פרשה שלפניה] פתוחה מסופה, פתוחה. פתוחה מיכן ומיכן סתומה.

טעה והשמיט פסוק א', אם יש בו שתים שלש שיטין מתקנו וקורא בו. ארבע אינו קורא בו. רבי זעירה בשם רב חננאל אף בקרע כן נכנס קרע ארבע שיטין אין קורין בו

#תני ספר שיש בו שתים ושלש טעיות בכל דף ודף מתקנו וקורא בו. ארבע, אינו קורא בו. והתני ספר שיש בו שמונים וחמש טעויות כפרשת (במדבר י) ויהי בנסוע הארון מתקנו וקורא בו? א"ר שמי כאן בספר גדול מותר אפילו יותר מ85 טעויות [אם אין ד בכל דף] וכאן בספר קטון מתירין עד 85 אפילו יש 4 בכל דף שרי #

ר' זעירה בשם רב חננאל: מצא בו דף אחד שלם מציל את כולו. מהו שלם שאין בו טעיות, כ "נקי לגמרי בעינן" או שלם שאין בו ארבע?

חגרא אחוי דר' בא בר בינה יהב אורייתא לרב חננאל וקרא בה א"ל הדא אוריתך צריכה צלו "תפילה" שיינצל מגניזה... ובסוף מצא בה דף א' שלם והציל את כולה. (מה שלם שאין בו טעיות או שלם שאין בו ארבע)

ר' זעירה רב חננאל בשם רב תיפורה הלכה למשה מסיני. ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק קשרי תפילין הלכה למשה מסיני. ר' ירמיה אפסקת רצועתה דתפילתה שאל

לר' בא בר ממל א"ל וקשרתם אפילו קשירה, תמה. ופסול ר' זעירה אפסיק גודא דרצועתא ???מעברתא שאל לרב חונה ולרב קטינה ושרון ליה, אפסיק זמן תיניינות ושרון ליה. דלא מן אולפן שלא קיבלו כן מרבותיהם

ר' בא בריה דר' חייה בר בא ר' חייה בשם ר' יוחנן הלכה זה שהיא תופר, צריך שיהא משייר מלמעלן ומלמטן כדי שלא יקרע. ומחי ליה על מוחא. אם הלכה, למה לא יקרע? ואם לא יקרע, למה הלכה? הלכה למשה מסיני שיהו כותבין בעורות וכותבין בדיו ומסרגלין בקנה וכורכין בשיער וטולין במטלית ודובקין בדבק ותופרין בגידין. וכשהוא תופר, יהא תופר כתפר הזה. וצריך שיהא משייר בין שיטה לשיטה כמלוא שיטה. בין תיבה לתיבה כמלא אות. בין אות לאות כל שהוא. בין דף לדף מלוא גודל. עשה סוף הדף שוה לתחילתו פסול. צריך ליתן ריוח בספר מלמעלן שתי אצבעות ומלמטן שלש ר' אומר בתורה מלמעלן שלש ומלמטן טפח וצריך שיהא משייר בין ספר לספר כמלא ארבע שיטין ובנביא של י"ב שלש. וצריך שיהא גומר באמצע הדף ומתחיל באמצעיתו. ובנביא גומר בסופו ומתחיל בראשו. אף שאינו עושה שום הפסק ובנביא של י"ב אסור. דכולהו כחדא נינהו אין עושין יריעה פחותה מג' דפין ולא יותר על שמונה, הדא דאת אמר בתחלה של איזה ספר אבל בסוף אפי' כל שהוא. ובקלפים לא נתנו חכמים שיעור. וצריך שיהא כותב על הגויל במקום השיער. ועל הקלף במקום נחושתו. אם שינה פסל. לא יהא כותב חציו על העור וחציו על הקלף, אבל כותב הוא חציו על עור בהמה טהורה וחציו על עור חיה טהורה. אין כותבין אלא על עור בהמה טהורה מ"ט? (שמות יג) למען תהיה תורת ה' בפיך ממה שאתה נותן בפיך והא תני כותבין ע"ג עור נבילות וטריפות! מינאthe kind"' דאת נותן בפיך. ועושין עמוד לספר בסופו, לתורה מיכן ומיכן.

ועושין עמוד לספר בסופו, לתורה מכאן ומכאן, לפיכך גוללין הספר לתחלתו, והתורה לאמצעיתה

ר' שמואל ר' זעירה בשם רב חייה בר יוסף אפי' שתי יריעות לאוו דווקא לאמציעותה--רק שיישאר שתי יריעות לתחלתה [או לסופה]

ר' זעירה שמואל בר שילת בשם כהנה ובלבד מקום התפר

ר' אחא בשם ר' שמואל בר נחמן ספר שאין עליו מפה הופכו על הכתב כדי שלא יתבזה הכתב

כל האותות הכפולים באל"ף בי"ת כותב הראשונים בתחילת התיבה ובאמצע התיבה, ואת האחרונים בסופה, ואם שינה פסל. משם ר' מתיה בן חרש אמרו מנצפ"ך הלכה למשה מסיני. מהו מנצפ"ך? ר' ירמיה בשם ר' שמואל רב יצחק מה שהתקינו לך הצופים

מעשה ביום סגריר שלא נכנסו חכמים לבית הועד ונכנסו התינוקות אמרין איתון נעביד בית וועדא דלא יבטל, אמרין מהו דין דכתיב מ"ם מ"ם נו"ן נו"ן צד"י צד"י פ"ה פ"ה כ"ף כ"ף ממאמר למאמר מנאמן לנאמן מצדיק לצדיק מפה לפה מכף ידו של הקב"ה לכף ידו של משה וסיימון אותן חכמים ועמדו כולן בני אדם גדולים. אמרון, ר' ליעזר ור' יהושע הוון מינהון. רבי ירמיה בשם ר' חייה בר בא ור' סימון תריהון אמרין תורת הראשונים לא היה לא ה"א שלהם כנר' בזמן ר"ח "סתמו" הה"א (כחי"ת) ולא מ"ם שלהם סתום, הא סמ"ך סתום

ר' סימון ור' שמואל בר נחמן תריהון אמרין אנשי ירושלים היו כותבין ירושלים ירושלימה ולא היו מקפידין. ודכותה צפון

צפונה. תימן תימנה

י"ג דבר שינו חכמים לתלמי המלך כתבו לו (בראשית א) אלהים ברא בראשית (שם) אעשה אדם בצלם ובדמות (שם) זכר ונקביו בראם (בראשית ב) ויכל בששי וישבות בשביעי (בראשית יא) הבה ארדה (בראשית יח) ותצחק שרה בקרוביה לאמר (בראשית מט) כי באפם הרגו שור וברצונם עקרו אבוס (שמות ד) ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על נושאי בני אדם (שמות יב) ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים ובכל הארצות שלשים שנה וארבע מאות שנה (ויקרא יא) ואת הארנבת את צעירת הרגלים אמו של תלמי המלך ארנבתא הוות שמה (במדבר טז) לא חמד אחד מהם נשאתי (דברים ד) אשר חלק ה' אלהיך אותם להאיר לכל העמים תחת כל השמים (דברים יז) אשר לא צויתי לאומות לעבדם

כל האותות הכתובים עם השם מלפניו הרי אלו חול ונמחקין כגון לה' בה' מה' כה' שה' שכן מצאנו בציץ שהוא מובדל ממנו קודש למ"ד מלמטן, והשם מלמעלן. כל האותות הכתובים עם השם מאחוריו הרי אלו קודש ואינן נמחקין כגון אלהינו אלהיכם: אלו שמות שאינן נמחקין הכותב את השם בארבע אותיות ביו"ד ובה"א, באל"ף ובדל"ת, אל אלהים אלהיך אלהי אלהינו אלהיכם שדי צבאות אהיה אשר אהיה. כתב אל"ף דל"ת מד', אל"ף ה"א מאהיה, שי"ן דל"ת משדי, צד"י בי"ת מצבאות, הרי אלו נמחקין. ומוחק את טפילותיהם. לאלהים- מוחק את למ"ד. לה'- מוחק את למ"ד. כתב יו"ד ה"א מארבע אותיות, אל"ף למ"ד מאלהים- אינו נמחק. כללו של דבר: שכיוצא בו שם מתקיים במקום אחר, אינו נמחק.

תני ר' יוסי אומר של בית חגירה כותבנים אומנים היו בירושלם היו מוחקין צבאות שכן הוא שם חול במקום אחר (דברים י) ופקדו שרי צבאות בראש העם. כל השמות הכתובים באבינו באברהם קודש חוץ מאחד שהוא חול (בראשית כ) ויהי כאשר התעו אותי אלהים מבית אבי וי"א אף הוא קודש ואילולי אלהים, כבר התעו אותי. כל השמות הכתובים במיכה אע"פ שהן כתובין ביו"ד ובה"א הרי אלו חול חוץ מאחד שהוא קודש (שפטים יח) כל ימי היות בית האלהים בשילה. כל השמות הכתובים בנבות אע"פ שהן כתובים באל"ף למ"ד הרי אלו קודש (מלכים א כא) ברך נבות אלהים ומלך. אבל חנון ורחום ארך אפים ורב חסד מלך מלכים מרומם וגדול ונורא ועליון אדיר צדיק ישר חסיד תמים גבור הרי אלו חול.

אלו שמות שאינן נחלקין: עמיאל עמישדי צוריאל צורישדי גמליאל פדהצור פדהאל אינן נחלקין. אלו שמות שהן נחלקין: בית אל, בית און, וחרה אף, וחרה אפי, פוטי פרע, צפנת פענח. "הללויה" רב ושמואל חד אמר הללו יה וחורנה אמר הללויה. מ"ד הללו יה נחלק ואינו נמחק. מ"ד הללויה נמחק ואינו נחלק. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא, מן מה דאמר רב שמעית מן חביבי אם יתן לי אדם ספר תילים של ר"מ מוחק אני את כל הללויה שבו שלא נתכוון לקדשו, הוי דו אמר הללויה.

מיליהון דרבנן פליגין: על דברי רב משום ר' חייא דא"ר סימון בשם ריב"ל בעשרה לשונות של שבח נאמר ספר תילים באישור בניצוח בניגון בשיר במזמור בהשכל ברינה בתודה בתפילה בברכה המאושר שבכולן הללויה שהשם והשבח כלולין בו.

רבי זעירה בעא קומי רבי אבהו, מה נעני א"ל הכא ??כפה קומך?? רבי יונה עני הכן והכן.so so.. somtimes רבי לעזר עני הכין

והכין. דתני שמע ולא ענה יצא, ענה ולא שמע לא יצא. רב בשם ר' אבא בר חנה ואית דאמרין ר' אבא בר חנה בשם רב: והוא שענה ראשי פרקים. ר' זעירה בעי היידון אינון ראשי פרקים? (תהלים קיד) הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'

יש כאן שתי תיבות אשר קשה לפתרם

בעון קומי ר' חייה בר בא, מנין אם שמע ולא ענה, יצא? אמר לון ממה דאנן חמי רבנן רברבייא קיימין בציבורא ואילין אמרין ברוך הבא ואילין אמרין בשם ה', ואלו ואלו יוצאין ידי חובתן.

תני רבי הושעיה עונה הוא אדם אמן אע"פ שלא אכל. אינו אומר "ברוך שאכלנו" אלא אם כן אכל. תני: אין עונין אמן יתומה ולא אמן קטופה. בן עזאי אומר העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים, קטופה תיקטף נשמתו, ארוכה יאריך ימים בטובה. אי זה הוא אמן יתומה? אמר רב חונה ההן דחב למברכה והוא עני, ולא ידע מה הוא עני.

תני עכו"ם שבירך את השם עונין אחריו. בשם אים הזכיר מלת "שם" אין עונין אחריו אמן כי כן דרך הכותים להזכיר מלת "שם" (קרכ')

א"ר תנחומה אם בירכך עכו"ם ענה אחריו אמן. דכתיב (דברים ז) ברוך תהיה מכל העמים. עכו"ם אחד פגע בי רבי ישמעאל ובירכו, א"ל כבר מילתך אמורה! שגם אתה ברוך! אחד פגע בו וקיללו א"ל כבר מילתך אמורה! אמרין ליה תלמידיו ר' היך מה דאמרת להן אמרת להן? אמר לון כתיב (בראשית כז) אורריך ארור ומברכיך ברוך!!

הלכה י משנה אין בין כהן משיח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות

אין בין כהן ששימש לכהן שעבר, אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה:

גמרא תני: כהן משיח מביא פר, אין המרובה בגדים מביא פר. ודלא כר"מ דר"מ אמר המרובה בגדים מביא פר. מ"ט דר"מ? (ויקרא ד) משיח, מה ת"ל כהן? לרבות את המרובה בגדים. מה טעמון דרבנן? משיח יכול זה המלך? ת"ל כהן, אי כהן יכול אף מרובה בגדים? ת"ל משיח. או יכול שאני מרבה אף משוח מלחמה? תלמוד לומר משיח, שאין על גביו משיח.

מחלפה שיטתון דרבנן. הכא כתיב משיח והכא כתיב (שם) משיח. הכא בעשירית האיפה אינון אמרין לרבות מרובה בגדים, והכא אינון אמרין להוציא את המרובה בגדים!! א"ר אילא כל מדרש ומדרש בעניינו, תמן כל הפרשה אמורה באהרן, לאיזה דבר נאמר כהן? לרבות את המרובה בגדים. ברם הכא אין הפרשה אמורה באהרן.

אילו נאמר כהן ולא נאמר משיח, הייתי

אומר זה מרובה בגדים. או אילו נאמר משיח ולא נאמר כהן, הייתי אומר זה המלך, אין תאמר כבר קדמה פרשת המלך, הייתי אומר על העלם דבר מביא פר, ועל שגגת מעשה מביא שעיר. הוי צורך הוא שיאמר משיח, וצורך הוא שיאמר כהן

[א"ר יוחנן עבר והביא עשירית האיפה שלו, כשר]

נראה למחוק, אין לו מובן [ונשתרבב מלמטה]

מתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע לו פסול. מה מייחדין ליה עימיה? א"ר חגי: משה דינון מייחדין ליה עימיה, נשבע במשה שאין מייחדין! דו קטיל ליה.

"אותו" אחד מושחין ואין מושחין שנים. א"ר יוחנן מפני איבה.

עבר זה ושימש זה, הראשון- כל מצות

כהונה עליו, השני- אינו כשר לא לכ"ג ולא לכהן הדיוט. א"ר יוחנן עבר ועבד, עבודתו כשירה.

עבודתו משל מי? משל מי מביא פר יו"כ כשאירע פסול נישמעינה מן הדא: מעשה בבן אילם מציפורין שאירע קרי לכ"ג בי"ה ונכנס בן אילם ושימש תחתיו בכהונה גדולה, ואמר למלך פר ושעיר של יום משלי הן קריבים או משל כ"ג? וודאי משלי! וידע המלך מה שאלו רצה להחזיק... אמר לו בן אילם לא דייך אלא ששימשתה שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם דייך! וידע בן אילם שהוסע מכהונה גדולה

מעשה בשמעון בן קמחית שיצא עם מלך ערבי ערב יום כפורים עם חשיכה ונתזה צינורה של רוק מפיו על בגדיו וטימאתו, נכנס יהודה אחיו ושימש תחתיו בכהונה, וראת אימן שני בניה כהנים גדולים ביום אחד. שבעה בנים היו לקמחית וכולהם שימשו בכהונה גדולה שלחו חכמים ואמרו לה מה מע"ט יש בידך? אמרה להן יבוא עלי אם ראו קורות ביתי שערות ראשי ואימרת חלוקי מימי. אמרון כל קמחיא קמח, וקימחא דקימחית סולת וקרון עלה (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה

יכול יהא משוח מלחמה מביא עשירית האיפה? ת"ל (ויקרא ו) תחתיו מבניו. את שבנו עובד תחתיו מביא עשירית האיפה יצא משוח מלחמה שאין בנו עובד תחתיו [ומניין למשוח מלחמה שאין בנו עובד תחתיו? ת"ל (שמות כט) ילבשם הכהן תחתיו מבניו וגו' את שהוא בא אל אהל מועד לשרת בקודש בנו עובד תחתיו יצא משוח מלחמה שאינו בא אל אהל מועד לשרת בקדש אין בנו עובד תחתיו]

מנין שהוא מתמנה כ"ג? שיכולים לעשות מ"מ לכה"ג שנאמר (דברי הימים א ט) פינחס בן אלעזר נגיד היה עליהם, לפנים ה' עמו. ר' יוסה כד דהוה בעי למקנתרה לר' אלעזר בי ר' יוסי שהפסיק מללמוד הוה א"ל "לפנים עמו" "לפנים עמו" בימי זמרי מיחה, ובימי פילגש בגבעה לא מיחה!

מנין שהוא משיח מלחמה נשאל בשמונה? ר' בא ר' חייה בשם רבי חייא בשם ר' יוחנן (שמות כט) ובגדי הקודש אשר לאהרן יהיו לבניו. מה ת"ל אחריו? אלא לגדולה של אחריו כ מ"מ מנין שהוא עובד בשמונה? ר' אימי בשם ר' יוחנן ובגדי הקודש אשר לאהרן הכהן יהיו לבניו מה תלמוד לומר אחריו אלא לגדולה של אחריו. א"ל ר' יונה עמך הייתי! לא אמר "עובד" אלא "נשאל" במה הוא נשאל

אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפרא מן דרומה ותנא: וחכמים אומרים אינו כשר לא בשמונה של כ"ג ולא בארבעה של כהן הדיוט. אמר רבי בא בדין היה שיהא עובד בארבעה, ולמה אינו עובד? שלא יהו אומרים ראינו כהן גדול פעמים עובד בארבעה פעמים שהוא עובד בשמונה. כ נשאל א"ר יונה ולא מבפנים הוא עובד, ולא מבחוץ הוא נשאל, וטועין בין דבר מבפנים לבחוץ?! וכי ר' טרפון אביהן של כל ישראל לא טעה בין תקיעת הקהל לתקיעת קרבן דתני (במדבר י) ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות תמימים ולא בעלי מומין דברי ר' עקיבה אמר לו רבי טרפון אקפח את בניי אם לא ראיתי את שמעון אחי אימא חיגר באחת מרגליו עומד בעזרה חצוצרתו בידו ותוקע אמר לו ר' עקיבה שמא לא ראית אלא בשעת הקהל ואני אומר בשעת הקרבן אמר לו רבי טרפון אקפח את בניי שלא הטיתה ימין ושמאל אני שראיתי את המעשה ושכחתי ואתה דורש ומסכים על השמועה הא כל הפורש ממך כפורש מחייו!

(ויקרא טז) וכפר הכהן אשר ימשח אותו לעשות עבודת יו"כ מה ת"ל? לפי שכל הפרשה אמורה באהרן, אין לי אלא אהרן עצמו מניין לרבות כהן אחר? תלמוד לומר אשר ימשח אותו. אין לי אלא משוח בשמן המשחה, המרובה בגדים מניין? תלמוד לומר ואשר ימלא את ידו. מניין לרבות כהן המתמנה? ת"ל וכפר הכהן. במה הוא מתמנה? רבנן דקיסרין בשם ר' חייא בר יוסף בפה.

אמר ר' זעירה הדא אמרה שממנין זקנים בפה. אמר רבי חייא בר אדא מתניתא אמרה כן: חזור בך בד' דברים שהיית אומר, ונעשך אב ב"ד:

הלכה יא משנה אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים.=יחיד אינו מביא חטאת בבמה גדולה

זה הכלל: כל שהוא נידר ונידב קרב בבמה, וכל שאינו לא נידר ולא נידב אינו קרב בבמה:

גמרא ר"י עבד תלת שנין ופלג, דלא נחת לבית וועדא מן צערא בגלל חולי לא נכנס 3.5 שנה לבה"מ בסופא, חמא ר' אלעזר בחילמיה: למחר סיני נחת ומחדת לכון מילה מחר "סיני" נכנס, ומחדש לכם דברים! עאל ואמר קומיהון מאיכן קשט הקושט הזה מהיכן למדנו "אמת" הזאת שתהא עבודה בבכורות? מן הדין קרייה (במדבר ח) כי לי כל בכור ביום הכותי כל בכור בארץ מצרים וגו' וכתיב (שמות יב) ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים וגו'. קודם לכן מה היו עושין? (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית. מהו החמודות? שהיה משמש בכהונה גדולה אלמא עבודה בבכורות א"ר לוי (ישעיהו יד) שבר ה' מטה רשעים- אלו הבכורות שהקריבו לעגל תחילה

הכל קרב בבמה בהמה וחיה ועופות גדולים וקטנים זכרים ונקבות. תמימין אבל לא בעלי מומין. טהורים אבל לא טמאים. הכל קרב עולה ואינן טעונין הפשט וניתוח. ועכו"ם בזמן הזה רשאין לעשות כן.

זכרים ונקבות מניין? רבי אבהו בשם ר' יוסי בר חנינה (שמואל א ו) ואת הפרות העלו עולה לה'. תמימים אבל לא בעלי מומין מניין? אמר ר' יסא פשט ר' לעזר לחברייא (בראשית ו) מכל החי מכל בשר שיהו שלימים באיבריהן. מירטים נמרטו הנוצות פשט רבי לעזר (בראשית ז) כל צפור כל כנף- פרט למירטים. טהורים אבל לא טמאים מניין? ר' אבא בריה דרבי פפי ר' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי הגה נח תורה מתוך תורה, אמר: כבר נאמר לי (בראשית ט) כירק עשב נתתי לכם את כל, אלמא לאכילה שריין גם טמאין לאיזה דבר ריבה הכתוב בטהורין? לקרבנות! ועכו"ם בזמן הזה רשאין לעשות כן ר' בא בשם רב יהודה אסור לישראל לסייעו, ואסור להיעשות לו שליח

אנטונינוס שאל לרבי מהו לבנות מזבח? א"ל: בניהו, וגזוז וממילא פסול משום "גזית" אבניו. מהו לעשות לו קטורת? א"ל חסר בה אחת מסממניה. לא כן תני (שמות ל) לא תעשו לכם לכם אין אתם עושין אבל עושין הם אחרים לכם! ומה איסור יש אם אנטונינוס עושיהו? א"ר חנניה בגין ר' רומנוס דשלחיה רבי יעבדיניה ליה.

ר' רומנוס היה שמשו של רבינו הקדוש. [שבת 3:7 יבמות 8:2]

אית מילין דאמרין דאתגייר אנטונינוס אית מילין אמרין דלא איתגייר אנטונינוס. ראו אותו יוצא במנעל פחות ביום הכיפורים אלמא לא נתגייר מה את שמע מינה? שכן אפילו יריאי שמים יוצאין בכך! כיון דנפחת' אנטונינוס אמר לרבי מייכלתי את מן לויתן

לעלמא דאתי? א"ל אין! א"ל מן אימר פיסחא לא אייכלתני ומן לויתן את מייכל לי?! א"ל מה נעביד לך ובאימר פיסחא כתיב (שמות יב) כל ערל לא יאכל בו! כיון דשמע כן אזל וגזר מל אתא לגביה א"ל רבי, חמי גזורתי! א"ל בדידי לא איסתכלית מן יומוי אלא בדידך?! ולמה נקרא שמו רבינו הקדוש? שלא הביט במילתו מימיו. [ולמה נקרא נחום איש קודש הקדשים? שלא הביט בצורת מטבע מימיו.] הדא אמרה דאיתגייר אנטונינוס.

מיליהון דרבנן אמרין נתגייר אנטונינוס. דא"ר חזקיה ר' אבהו בשם ר' לעזר אם באין הן גירי צדק לעתיד לבא, אנטונינוס בא בראשם

אית מלין אמרין=יש דברים האומרים..כלומר יש ספורים או אימרות שיש ללמוד מהם [מילין אמרין ביטוי מצוי]

ר' לעזר ור' יוסי בן חנינה. ר' לעזר אמר שלמים הקריבו בני נח. ר' יוסי בן חנינה אמר עולות רק עולות הקריבו בני נח. התיב ר' לעזר לר' יוסי בן חנינה, והכתיב (בראשית ד) והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן אלו שלמים שהחלבים למזבח! מה עבד לה ר' יוסי בן חנינה מן שמיניהון. התיב ר' לעזר לר' יוסי בן חנינה והא כתיב (שמות יח) וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות וגו' מה עבד לה ר' יוסי בן חנינה? שלימין בגופן בלא הפשט ובלא ניתוח. התיב ר' לעזר לר' יוסי בן חנינה והכתיב (שם) ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים =שלמים לאלהים. מה עבד לה ר' יוסי בר חנינה? כמ"ד לאחר מ"ת בא יתרו.

ר' חונה אמר: איתפלגון יהודה בי רבי ור' ינאי, חד אמר קודם למתן תורה בא יתרו. וחורנה אמר לאחר מ"ת בא יתרו. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. נישמעינה מן הדא: (שם) וישמע יתרו כהן מדין חותן משה. מה שמע? חזקיה אמר קריעת ים סוף שמע, ר' יהושע אמר קריעת ים סוף שמע, ר' לוי אמר מלחמת עמלק שמע, יהודה בי רבי אמר מ"ת שמע. הוי דו אמר לאחר מתן תורה בא יתרו

#רבי בא ורבי חייא בשם רבי יוחנן #

ודא מסייעה לר"י בן חנינה: (שיר השירים ד) עורי צפון ובואי תימן. עורי צפון- זה העולה שנשחטת בצפון. מהו עורי? דבר שהיה ישן ונתעורר. ובואי תימן- אלו שלמים שהן נשחטין בדרום. מהו בואי? דבר שהיה של חידוש נתחדש עתה במ"ת מה עבד לה ר' אלעזר? לכשיתעוררו הגליות שהן נתונות בצפון ויבואו ויבנו ב"ה שהוא נתון בדרום.

ר' אבא בריה דר' פפי ר' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי אוף דין קרייה מסייע לר' יוסי בן חנינה (ויקרא י) זאת תורה העולה. ה י א העולה שהיו בני נח מקריבין, כד הוא אתי גבי שלמים אמר (ויקרא ז) זאת תורת זבח השלמים אשר "הקריב" אין כתיב כאן, אלא אשר יקריב מיכן ולהבא

פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין, איכן הן נשרפין? על גבי הקבר בבמה אין חייב לשרוף במקום טהור

מן מה דתנינן אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים. כיני מתניתא: אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים בלבד. ודלא כר' יודה, דר' יודה אמר: חטאת ופסח ליחיד בבמה גדולה, ס"ל חובות יחיד ג"כ קריבין בבמה גדו' אין חטאת ופסח ליחיד בבמה קטנה.

תני אמר ר' יהודה כל מה שהציבור ו ה י ח י ד מקריבין באהל מועד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל. וחכמים אומרים כל מה שהציבור מקריב באהל מועד שבמדבר

הוא מקריב באהל מועד שבגלגל. מה בין אוהל מועד שבמדבר לאוהל מועד שבגלגל? אהל מועד שבמדבר לא היה לו היתר במה, אהל מועד שבגלגל היה לו היתר במה, ובמתו בראש גגו. ואין מקריב עליה אלא עולה ושלמים בלבד.

מאי טעמון דרבנן? (דברים יב) לא תעשו בגלגל ככל אשר אנחנו עושים פה היום. מה תעשו שם? דבר שהוא בא לידי ישרות ואיזו זו? זו עולה ושלמים לא חטאת יחיד מה טעמא דר"י? במקום איש הישר בעיניו יעשה =במה קטנה, לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום.חובות יחיד

#ר' יהודה אומר היחיד הוזהר והיחיד הותר, הוזהר ובמתו בראש גגו, להקריב חטאת והותר בבמת ציבור

רבנן אמרי הציבור והיחיד הוזהרו, מלהקריב חובות חוץ למקדש ציבור הותר מכללו, יחיד לן באיסורו. #

עיין בירושלמי כתב יד ליידן ונשתבש מאד וכן בנדפס והגהתי כפי הצורך

תני בשם ר"ש: אף הציבור אינו מביא אלא מה שקבע עליו הכתוב אף ציבור לא מביא בבמה גדולה רק חובות הקבועין מה ביניהון? בין ר"ש לחכמים ר' בא בר ממל אמר פר העלם דבר ביניהן. ר' יוסה אומר נדבת הציבור ביניהן.

מחקתי "סבר ר"ש משנקבע מע"ש, עוד לא פסק" מלים אלו שייכים להלן ונשתרבבו כאן

תני: אחד האיש ואחד האשה מקריבין בבמה א"ר יוחנן לית כאן אשה, איש כתוב בפרשה.

תני: אף הנזירות. א"ר יוחנן לית כאן נזירות, נזירות חובה היא וחובת יחיד אינו קרב, כחכמים תני אף הנסכים קריבין בבמה א"ר יוסה בי ר' בון מאן תנא נסכים? דלא כר'. דתני ר' אומר אומר אני אף משנכנסו ישראל לארץ, אין נסכיה קריבין אלא מבפנים לא בבמה קטנה מה טעמא? (במדבר כח) בקדש הסך נסך שכר לה'

אין כתיב בלא תעשה אלא מבפנים המקריב חובות יחיד בפנים מניין מבחוץ? שיש איסור בשוחט בבמתו דבר שצריך במה גדולה? נישמעינה מן הדא: מניין לשוחט לפסח בבמת יחיד בשעת איסור במה, שהוא עובר בל"ת? ת"ל (דברים טז) לא תוכל לזבוח את הפסח באחד וכו' ענוש כרת ואת אמר הכין?! בל"ת לחוד?! רשב"ל אמר: בשוחט משש שעות ולמעלן שלא לשמו בשעת היתר במה. שוחט פסחו בבמה קטנה משש ולמעל', לשם שלמים ולמה הוא הברייתא אומר בשעת "איסור במה"? בשעת איסור במתו. ולמה לי שלא לשמו? שלא תאמר שלמים הן, והן כשירין.קמ"ל דעובר משום שוחט פסח בחוץ כיון ששחטו לאחר שש ועוד מן הדא: יכול אם שחטו משש שעות ולמטן =קודם חצות יהא פסול? מה אית לך משש שעות ולמטן כשר? לא שלא לשמו?! אמר רבי יוסה הדא אמרה שלמים הבאין מחמת פסח כשירים בבמה קטנה #

עולה הבאה מחמת אשם =מותר אשם על דעתיה דרבי יהודה, מהו שתהא כשירה בבמה קטנה? נישמעינה מן הדא: זה הכלל כל שהוא נידר ונידב קרב בבמה. וכל שאינו לא נידר ולא נידב אינו קרב בבמה.

אמר ר' יוסי בן חנינה אין הבמה ניתרת אלא בנביא. מה טעמא (דברים יב) השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה כי אם במקום וגו'. ר"י בר מרייה שמע לה דהותרו הבמות מן הדא (יהושע ח) אז יבנה יהושע מזבח לה' אלהי ישראל בהר עיבל. אין לי אלא הר עיבל, שילו מניין? (שמואל א ז) ויקח שמואל טלה חלב אחד

ויעלהו עולה כליל לה' זה היה משנחרב שילו

ואליהו מקריב בשעת איסור הבמות?! א"ר שמלאי דבירא אמר קרא (מלכים א יח) ובדברך עשיתי ובדיבורך עשיתי:

אמר ר' אבא בר כהנא ג' עבירות הותרו בשיו של שמואל הוא ועורו, ומחוסר זמן, ולוי היה. [א"ר יוסה אין מן הדא לית שמע מינה כלום דאמר ר' אבא בר כהנא ז' עבירות הותרו בפרו של גדעון אבנים פסולות ועצי אשירה ומוקצה ונעבד ולילה וזר ואיסור במה] וא"כ אין ללמוד היתר במה משיו של שמואל מאן דבעי ישמעינן טבאות מן ההיא דרבי שמואל בר נחמן (שמואל א ז) ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ושם שפט את ישראל ויבן שם מזבח לה'

כתיב (שמואל א ט) וירם הטבח את השוק והעליה וישם לפני שאול וגו' ר' שמואל בר נחמן אמר שקא ושופה, מקום גבוה ר"י אמר שוקא ואליה, רבי לעזר אמר חזה ושוק. דא"ר לעזר חזה ושוק לכהנים בבמה גדולה, ולבעלים בבמה קטנה. רבי זעירא בשם רבי לעזר עור העולה לכהנים בבמה גדולה, ולבעלים בבמה קטנה. רבי זעירא בשם ר' ירמיה תרומת תודה לכהנים בבמה גדולה, ולבעלים בבמה קטנה. ר"י בעי לילה מהו שיהא כשר בבמה? התיב ר' לעזר והכתיב (שם יד) ויאמר שאול פצו בעם ואמרתם להם הגישו אלי איש שורו וגו' "הלילה" וכתיב (שם) ויגידו לשאול לאמר הנה העם חוטאים לה' לאכול על הדם וגו' "היום" הא כיצד? הלילה לחולין והיום למוקדשין כד שמע ר"י אמר יפה לימדנו רבי לעזר!

הלכה יב משנה אין בין שילה לירושלים אלא שבשילה אוכלין קדשים קלין ומעשר שני בכל הרואה, ובירושלים לפנים מן החומה. וכאן וכאן קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים.

קדושת שילה יש אחריו היתר, וקדושת ירושלים אין אחריה היתר:

גמרא רבי פינחס בשם רבי יוסה בי רבי אילעאי: כתוב אחד אומר (תהלים עח) ויטוש "משכן" שילה וכתוב אחר אומר (שמואל א א) ותביאהו "בית" ה' שילה הא כיצד? בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה. א"ר זעירה ובלבד י' טפחים בבנין הבית בעינן ש"ירדו" היריעות י"ט על הכותל והא כשם שהיה אהל מועד נטוי כך אהל שבשילה נטוי!! א"ר יוסי רבי בון (שמות לט) קרסיו קרשיו בריחיו ועמודיו ואדניו והיו הקרסים נראין מתוכו ככוכבים ברקיע

רבי חייה רבה אמר לר"ש ברבי: אני שמעתי מאביך שכל חופות שהיו לא היו אלא בתוך חלקו של בנימן מה טעמא? (דברים לג) ובין כתיפיו שכן והא כתיב (תהלים עח) וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר אלמא שילו בחלקו של אפרים! ויבחר בשבט יהודה וכי ביהודה בחר? והלא בבנימין נבנה בית-עולמים אלא בחירה ובחירה מה בחירה שנאמר להלן בנימן בכלל אף בחירה שנאמר כאן בנימן בכלל

רבי יונה ר' אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה (דברים לג) ורצון שוכני סנה קדשים המרצין נאכלין בחלקו של יוסף.

א"ר אבודמה דציפורן כראש תור היה נכנס מתוך חלקו של יוסף לתוך חלקו של בנימין והיה המזבח נתון עליו בחלק בנימין. מה טעמא? (יהושע טז) ונסב הגבול של יוסף מזרחה תאנת שילה עד איסכופיה שם עיר דשילה

רבי יונה רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה

ורצון שוכני סנה. ששרת שכינה בסנאיו של יוסף ???שם אילן

לעיל אומר ר' יונה עצמו בשם רבי אבהו וכו' דרשה אחריתי וצ"ע [גם למה מפסיק בדברי ר' אבודמה דציפורן]

ר' לעזר בשם ר' הושעיה ממה שנאכלו קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה, לא צריך השונה להזהיר על אכילתן, אלא על עלייתן. מה טעמא (דברים יד) השמר לך פן תעלה עולותיך פן תעלה עלייתך אבל אתה "אוכל" בכל הרואה-"בכל מקום אשר תראה" והיינו בשילו

"השונה" מוזכר 8 פעמים בירושלמי. ופירושו: התנא ששונה המשנה

רבי שמעון בן מיישא בעי קומי רבי לעזר, מהו? הרואה שילה, או שילה ומשכן שילה? א"ל שילה ומשכן שילה

[כגון הדא בית מעון. שנמצאת על ראש ההר ואפשר לראות עיר טברי' משם] אלא שזה מפסיק וזה אינו מפסיק. רק כשאין שום דבר מפסיק [משא"כ בית מעון וטברי' יש שם דבר המפסיק]

ר' יסא בשם ר' יוחנן זה סימן: כל זמן שהארון מבפנים, הבמות אסורות. יצא, הבמות מותרות. ר' זעירא בעא קומי ר' יסא אפי' לשעה כגון ההיא דעלי?

ר' אבהו בשם ר' יוחנן שם שם שם תעלה, ואכלת שם במע"ש מה שם שנאמר להלן הבמות אסורות, אף שם שנאמר כאן הבמות אסורות לאכול מע"ש (וע"כ אין מע"ש נוהג כלל בשעת היתר במות--כ"מ שם)

ר"ש בן לקיש בעא קומי ר"י: מעתה, אם אין ארון ונתת שם את הארון אין פסח? שם תזבח את הפסח

א"ר יוסי בי ר' בא אזכרה אזכרה =שם ד' כתיב בב' הפרשיות מה אזכרה שנאמר להלן הבמות אסורות, אף אזכרה שנאמר כאן הבמות אסורות.

וכן היה ר' יודה ור' שמעון אומר מעשר שני בנוב ובגבעון. ניחא כר' יודה דרבי יודה אומר חטאת פסח ליחיד בבמה גדולה אין חטאת פסח ליחיד, בבמה קטנה וה"ן מע"ש נאכל בבמה גדולה כר' שמעון דרבי שמעון אמר אף הציבור אינו מביא אלא מה שקבע עליו הכתוב!! ואיך מביא מע"ש שאינו חוב קבוע? סבר ר"ש משנקבע מעשר שני עוד לא פסק.

מניין שהכהנים יוצאין ידי חובתן בחלה ובתרומה, וישראל במעשר שני, בפסח? תלמוד לומר (שמות יב) תאכלו מצות ריבה. יכול יצאו ידי חובתן בביכורים? תלמוד לומר בכל מושבותיכם תאכלו מצות, מצה הנאכלת בכל מושב, יצאו ביכורים שאינן נאכלין בכל מושב. התיבון הרי מעשר שני הרי הוא נאכל בכל מושב?! ראוי הוא להיפדות ולהיאכל בכל מושב!

רבי בון בר חייה בעי, מעתה הלקוח בכסף מעשר שני [טמא] [אע"ג שנטמא, כיון שלקוח, א"י לפדותו!] כר' יהודה הואיל ואינו ראוי להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בו! ר' שמעון בן לקיש בעי, מעתה חלת עיסת מעשר שני בירושלם, הואיל ואינה ראויה להיפדות ולהיאכל בכל מושב דהא אים נטמא, שורפין אותו אין יוצאין בה! [עיין בבלי פסחים כעי"ז]

יכול יצאו ידי חובתן בחלות תודה וברקיקי נזיר? תלמוד לומר (שם) שבעת ימים מצות תאכלו מצה הנאכלת כל שבעה יצאו חלות תודה ורקיקי נזיר שאינן נאכלין כל שבעה. ר' יונה בשם רבי שמעון בן לקיש: ממה שנאכלו חלות תודה ורקיקי נזיר בכל ערי ישראל לא צריך השונה להוציאן ממושב א"י למעטן מ"מושב" דהא נאכלין בכל ערי ישראל בשעת

היתר במות—ע"כ צריך לדרש' "שבעת..."

"לא צריך"=אינו יכול. ויש כאן אשגרת לישנא דלעיל "לא צרך השונה להשהיר על אכילתן"

ר' יוסה בשם ר' שמעון בן לקיש זאת אומרת שנאכלו חלות תודה ורקיקי נזיר בכל ערי ישראל

מחקתי הסיום "לא צרך.."

נראה שאין כאן שינוי מהותי בין ר' יונה ור' יוסה, רק מר אמר לה בהאי לישנא, ומר בהאי

ניחה חלות תודה, רקיקי נזיר? לא כן א"ר יוחנן לית כאן נזירות, נזירות חובה היא! ואינו קרב בבמה א"ר בון בר כהנא תיפתר שקרבה חטאתו בשילה, עולתו ושלמיו בנוב ובגבעון.

ר' עזרה בעון קומי ר' מנא לא כן א"ר בשם ר' יוסה שלמי חגיגה הבאים בבמה כשירים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה!! וה"ן א"י להביא שלמי-נזיר בבמה!!

אלא כר' יודה? דר"י אמר חטאת פסח ליחיד בבמה גדולה אין חטאת פסח ליחיד בבמה קטנה!! וא"כ אינו נאכל רק בנוב [לא בבמה קטנה!] לא אתיא אלא כר' שמעון. דר' שמעון אמר מכיון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר ביין וליטמא למתים ושלמי-נזיר מיקרי "נדבה" גמור...

אית תניי תני: מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלם. אית תניי תני: מנוחה זו ירושלם נחלה זו שילה. מאן דאמר מנוחה זו שילה (דברים יב) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה. נחלה זו ירושלם (ירמיהו יב) העיט צבוע נחלתי לי. מ"ד נחלה זו שילה מנוחה זו ירושלים (שם) זאת מנוחתי עדי עד וגו'

שילה זו מנוחה- משל לאחד שעשה לו חבילה **והיה נינח בה** לנוח קצת באמצע הדרך... ומשכן שילה ביריעותיו נראה כחבילה

כך באהל מועד נאסרו הבמות בגלגל הותרו הבמות בשילה נאסרו הבמות בנוב ובגבעון הותרו הבמות בירושלם נאסרו הבמות. למלך שאמר לעבדו אל תשתה יין לא מטבריא ולא מקיסרין ולא מציפורין הא בינתיים מותר! כך באהל מועד עשו ארבעים חסר אחת, בגלגל עשו ארבע עשרה, שבע שכיבשו ושבע שחילקו, בשילה עשו שלש מאות וששים ותשע, בנוב ובגבעון עשו חמשים ושבע, שלש עשרה בנוב, וארבעים וארבע בגבעון, ובירושלם עשו בבניין הראשון ארבע אמות ועשר, ובבניין האחרון ארבע מאות ועשרים. לקיים מה שנאמר (חגיי ב) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון:

הדרן עלך פרק מגילה נקראת ר"ח שבט תשע"א

מסכת מגילה פרק ב

הלכה א משנה הקורא את המגילה למפרע לא יצא. קראה על פה, קראה תרגום, בכל לשון, לא יצא.

אבל קורין אותה ללעוזות בלעז. והלועז ששמע אשורית יצא:

גמרא דכתיב (אסתר ט) ככתבם. קראה על פה לא יצא דכתיב ככתבם. קראה תרגום לא יצא דכתיב ככתבם: בכל לשון לא יצא: דכתיב ככתבם וכלשונם.

למפרע לא יצא ר' יונה אמר תנה נחמן בר אדא ר' יוסה אמר תנה נחמן סבא (דברים ו) והיו כדרך הוייתן יהיו ותני אף בהלל ובקרית שמע והמגילה כן. ניחה בקריאת המגילה דכתיב ככתבם, ברם בהלילא? בגין דכתיב (תהילים קיג) ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה'. מהולל שם ה' ממזרח

שמש עד מבואו כשמש הזה שזורח ושוקע ולא בהיפך מה את שמע מינה? א"ר אבין עוד היא אמורה על סדר (תהלים קיד) בצאת ישראל ממצרים לשעבר (תהלים קטו) לא לנו ה' לא לנו לדורות הללו (תהלים קטז) אהבתי כי ישמע ה' לימות המשיח (תהלים קיח) אסרו חג בעבותים לימות גוג ומגוג (תהלים קיח) אלי אתה ואודך לעתיד לבא

לכאורה יש כאן שני דרשות 1) כשם שהשמש זורחת ואח"כ שוקעת, כן יש לומר הלל על הסדר 2) מפני שגוף ההלל יש בו סדר מצרים-ימות משיח וכו'

אבל קורין אותה ללועזות בלעז ר' יוסה בשם ר' אחא ר' זעירה בשם ר' לעזר והוא שתהא כתובה בלעז. מה אנן קיימין? אם כשהיתה כתובה אשורית ותירגמה בלעז, הדא דתנינן בכל לשון!לא יצא [ואיירי בכתובה לה"ק, וקוראה יוונית] אם כשהיתה כתובה בלעז, הדא היא דתני מה בין ספרים למגילת אסתר אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ומגילת אסתר אינה נכתבה אלא אשורית!וודאי לא יצא! א"ר שמואל בר סיסרטי תיפתר שהיתה כתובה גיגנטון כזה: "ענד איט וואז אין דע דעיס אוו..."

תני שמואל: טעה והשמיט פסוק אחד, ותירגמו המתרגם יצא. אנן אמרין בכל לשון לא יצא ואת הכין! שמואל כדעתיה ר' שמואל אמר היתה כתובה כהילכתה, הלעוז יוצא בה בלעז. מפרש מתניתין דווקא בכתובה תרגום/יווני וקוראה כך, דווקא בכה"ג לא יצא

ור' אבהו בשם ר' לעזר יודע אשורית ויודע לעז, יוצא בה באשורית, ואינו יוצא בלעז . יודע אשורית ויודע לעז, מהו שיוציא ידי אחרים בלעז? ייבא כהדא כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן:

הלכה ב משנה קראה סירוגין, נתנמנם, יצא. היה כותבה דורשה ומגיהה, אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא. היתה כתובה בסם ובסיקרא ובקומוס ובקנקנתום על הנייר ועל הדיפתרא, לא יצא עד שתהא כתובה אשורית על הספר בדיו:

גמרא תני סירוגים- יצא, סירוסים- לא יצא. סירוגין- קיטועין. סירוסים- חד פרה חד קורא חד ומחסר חד (עד שגומר הכל בדרך זו)

אמר ר' חגי: "סירוגים" ו"חלוגלוגות" ו"מי גדול בחכמה או בשנים" איצורכת לחברייא, אמרין ניסוק נישאול לבית ר'. סלקין מישאול, ואמרון: ייעול פלן קמי! ייעול פלון קמי! כל אחד אמר "ייכנס פלוני לפניי!" יצאת שפחה משל בית רבי אמרה להם היכנסו לשנים! לפי מספר השנים

שרון עלין קטעין קטעין, התחילו ליכנס ..סירוגין... אמרה להם למה אתם נכנסין סירוגין סירוגין....

חד רבי נער אחד [רביא=נער ב"מ ריש פרק ששי] הוה טעון פרחינין poppy ונפלין מיניה, אמרה ליה: נתפזרו חלגלוגיך!

אמרה ליה אתייא "מטאטא", היא אמרה להנער "אני אביא מטאטא" ואייתת אלבינה והביאה broom

ר' מנא אמר בשם ר' יודה שאמר משם ר' יוסה הגלילי: הפסיק בה כדי לקרות את כולה לא יצא ידי חובתו. ר' בא רב ירמיה בשם רב הלכה כר' מנא שאמר בשם ר' יהודה שאמר משם ר' יוסי הגלילי.

ר' יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק: אף בהלל ובמגילה כן. אבא בר הונא ורב חסדא הוון יתבין אמרין אף בתקיעות כן? סלקון לבית רבי, רב חונה בשם רב: אפילו שמען עד תשע שעות יצא! א"ר זעירה עד דאנא תמן איצרכת לי, סלקית להכא שמעית דאמר ר'

יסא בשם ר' יוחנן: אפילו שמען כל היום יצא, והוא ששמען על סדר.

[ר' יוסה בעי היה זה צריך לפשוטה ראשונה וזה צריך לפשוטה אחרונה תקיעה אחת מוציאה ידי שניהן?]

שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש...ר' בון בר חייה בעי, כגון קרית שמע וברכותיה? היא ולא ברכותיה? ברכותיה ולא היא?

הפסיק שלישה, וחזר והפסיק שלישה?

ובקורא משערים ובכל אדם משערים? א"ר מתניה לא מסתברא אלא..בקורא!

מנשה הוה יתיב קומי ר' זעירה ואינמנם בשעת קריאת מגילה א"ל חזור לך! דלא כוונית

היה כותבה: הדא אמרה שהוא מותר בעשיית מלאכה! נאמר, בארבעה עשר בכרכים ויוצא בדיעבד

ביטוי "נימר" או "נאמר" כ150 פעם. והיא "דיחוי" [שמא הכא במאי עסקינן...]

ודורשה: ובלבד שלא יפליג עצמו לעניינות אחרים: ומגיהה: תני אין מדקדקין בטעיותיה. ר' יצחק בר אבא בר מחסיה ורב חננאל הוון יתיבין קומי רב, חד אמר יהודים וחד אמר יהודיים ולא חזר חד מינהון. ר' יוחנן הוה קרי כולה יהודים. ר' חלבו רב ירמיה בשם רב כתוב אומר (אסתר ט) ספר וכתוב אחר אומרת (שם) איגרת הא כיצד קל היקילו בתפירתה שאם תפר בה שנים או ג' תכים stiches שהיא כשירה:

הלכה ג ***משנה*** בן עיר שהלך לכרך, ובן כרך שהלך לעיר, אם עתיד לחזור למקומו קורא כמקומו, ואם לאו קורא עמהם:

סוגיא זו סתומה [ואמורא אחד אינו מתאים עם השאר לפי הנראה] והגהתי הרבה

גמרא ניחא בן כרך ירושלמי שהלך לעיר בני-ברק, שזמנו מאוחר, אם יחזור ליר' ב15 קורא כמקומו ב15 ,[ואם יישאר בברק ב15, חייב לקרות ב14 עים אנשי ברק] בן עיר שהלך לכרך ואין זמנו מוקדם?! מה שייך לומר בי"ד כשעומד בירושליים "אם עתיד לחזור למקומו", מתי בט"ו?!! הלא כשיחזור למקומו [בני ברק] בט"ו לא יקראו את המגלה! אמר ר' יודן לית כאן בן עיר שהלך לכרך. ותניי דבי ר' כן בן כרך שהלך לעיר.

#א"ר יוסי אית כאן, בעתיד להשתקע עמהן....א"ר מנא בעתיד לחזור למקומו.#

וה"ק: בן עיר שהלך לכרך. אם אין דעתו להשתקע [רק יחזור לעירו אחר לג בעומר..] קורא ביד [בירושלים!]--אם דעתו להישאר בירושליים ל ע ו ל ם, קורא בטו

בן כרך שחוזר למקומו, קורא כמקומו אמר ר' יוסה והוא שיצא קודם לשהאיר מזרח, אבל אם יצא לאחר שהאיר המזרח כבר נתחייב. אמר ר' פינחס (אסתר ט) על כן היהודים הפרזים פרוז היה באותה שעה:

רב נחמן בר יעקב בעי, מעתה גר שמל לאחר שהאיר המזרח כבר נפטר?!

ר' בון בר חייה בעי: בן עיר שעקר דירתו לילי חמשה עשר, נתחייב כאן וכאן? ובן כרך שעקר דירתו ליל חמשה עשר, נפטר מיכן ומיכן?

בן עיר מהו שיוציא בן כרך ידי חובתו? ייבא כהדא כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן

בן כרך מהו שיוציא את בן עיר ידי חובתו? וייבא כהדא כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן. או ייבא כהיא דאמר ר' חלבו רב חונה בשם ר' חייה רבה הכל יוצאין בארבעה עשר שהיא זמן קריאתה

ר' יודן בעי, בן עיר שנתן דעתו לעקור דירתו לילי ארבעה עשר? האם פטור מקריאת יד? לא מתניתא היא בן עיר שהלך לכרך קורא ככרך מתניתה כשהיה בכרך גם ב14 מה צריכה ליה כשהיה בעיר. היכול ליפטר משום דעת בעלמא?

אבל מפרשי ימים והולכי מדברות קוראין כדרכן בי"ד.

הלכה ד משנה מאיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו? ר"מ אומר כולה, ר' יודה אומר מאיש יהודי, ור' יוסי אומר מאחר הדברים האלה:

גמרא ר' אבהו בשם ר' לעזר: מ"ד כולה- על כן על כל דברי האגרת הזאת, מ"ד מאיש יהודי- ומה ראו על ככה, מ"ד מאחר הדברים האלה- ומה הגיע אליהם,

ר' סימון בשם ריב"ל: מ"ד כולה, וכל מעשה תקפו וגבורתו. מ"ד מאיש יהודי, ופרשת גדלת מרדכי. ומ"ד מאחר הדברים האלה, אשר גדלו המלך. ר' יוסי בי ר' בון בשם ריב"ל תוקף כל תוקף את כל תוקף. תוקף- זה תוקפו של המן. כל תוקף- זה תוקפו של מרדכי. את כל תוקף- זה תוקפו של אחשורוש.

תני ר"ש בן יוחי אומר מבלילה ההוא. ממקום שהיתה מפלתו של המן משם היתה גדולתו של מרדכי. ר' בא רב ירמיה בשם רב הלכה כר' מאיר דהוא אמר כולה. ר' זעירה בשם ר' יוחנן בעירובין ובתענית ציבור נוהג הכל כר' מאיר. ר' יעקב בר אחא בשם ר"י אף במגילת אסתר נהגו הכל כר' מאיר. ר' חלבו רב מתנה יוסי בר מניישא בשם רב בין כמ"ד כולה בין כמאן דאמר מאיש יהודי בין כמ"ד מאחר הדברים האלה ובלבד מספר שלם. ר' חלבו רב מתנה יוסי בר מניישא בשם רב אם היתה כתובה חומשין=מגילה הכתובה בין הכתובים אין קוראין בה רבים אמר ר' תנחומא מפני ההדיוטות.???י עמי הארץ שיפקפקו בקדושת מגילה עולה בירייה ר' לעזר בשם ר' חנינה: רגיל, צריך לקרותה בלילה ולשנותה ביום. הוינן סברין מימר לשנות משנתה, אמר רבי אבא מרי בבלייה, לשנות קרייתה

ר' ברכיה ר' חלבו עולא בירייה רבי לעזר בשם ר' חנינה עתיד הקב"ה להיעשות ראש חולה circle לצדיקים לעתיד לבא מה טעמא? (תהילים מח) שיתו לבכם לחילה לחולה כתיב. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומרים כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו עלמות עלמות בעלומות בזריזות עלמות כאילין עלמות תירגם עקילס אתאנסייא.לשון יוונית=immortality עולם שאין בו מות. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומרים כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו עלמות הוא ינהגנו בעולם הזה הוא ינהגנו לעתיד לבוא

ר' חלבו רב חמא בר גוריא בשם רב חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי בן חנינה (אסתר ט) משפחה ומשפחה מיכן למשמרות כהונה ולויה שיהו בטילין. א"ר חלבו מיכן לבית הוועד שיהא בטל. שמעון בר בא בשם ר' יוחנן (שם) וזכרם לא יסוף מזרעם מיכן שקבעו לה חכמים מסכת:

הלכה ה משנה הכל כשירין לקרות את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן. ר' יהודה מכשיר בקטן.

אין קורין את המגילה ולא מולין ולא טובלין ולא מזין, וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול, עד שתנץ החמה. וכולן שעשו

משעלה עמוד השחר כשר:

גמרא אמר רב מתנה דר' יוסי היא דס"ל חרש מדבר וא"ש, פסול [עיין ריש ברכות] אמר רבי יוסה הוינן סברין מימר מה פליגין ר' יוסי ורבנן בשמע דכתיב בה שמע, הא שאר כל המצות לא. מן מה דרב מתנה אמר דר' יוסי היא, הדא אמרה היא שמע היא שאר כל המצות. ומה טעמא דר' יוסה? (שמות טו) והאזנת למצותיו שמע אזניך מה שפיך מדבר.

רב חסדא אמר לית כאן חרש, באשגרת לשון היא מתניתא. ו"חרש" ל"ד [דלא סתם לן תנא כר' יוסי]

א"ר יוסה מסתברא יודה רב חסדא בתרומות 1:1 דהיא דר' יוסי. אתא רבי חנניה בשם רב חסדא דר' יוסי היא. א"ר יוסי בי ר' בון על כורחך את אמר דהיא דר' יוסה. דתנינן חמשתי קדמייתא ולא תנינתה עמהן, אם משום שאין תרומתו תרומה, הא תנינן חמשתי אחרייתא ולא תנינתה עמהון! הוי סופך מימר דר' יוסה היא

כל הקטע תמוהה--ולפום ריהטא איפכא הול"ל, דמתניתין דתרומות אזלי כרבנן ולהכי לא תני לה בחמש בתרייתא--וחרש דקדמייתא איירי באינו מדבר וא"ש, ובזה אף רבנן מודו. אך עיי"ש במשנה ב' דמדבר וא"ש לכתחלה לא יתרום וזה כר' יוסי! [ולכאורה לא כליל ליה בחמש בתרייתא משום דבפלוגתא לא קמיירי--ולרבנן שרי אך לכתחלה]

ר' יהודה מכשיר בקטן. אמר ר' יודה קטן הייתי וקריתיה לפני ר' טרפון בלוד. אמרו לו קטן הייתה ואין עידות לקטן

א"ר מעשה שקריתיה לפני ר' יהודה באושה אמרו לו אין זו ראייה היא, שהוא מתיר. מיכן והילך- נהגו הרובים הנערים לקרותה בבית הכנסת

בר קפרא אמר צריך לקרותה לפני נשים ולפני קטנים שאף אותם הוו בספק. ר' יהושע בן לוי עבד כן, מכנש בנוי ובני בייתיה וקרי לה קומיהון

אין קורין את המגילה עד שתנץ החמה דכתיב (אסתר ט) ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם. ולא מולין דכתיב (ויקרא יב) וביום השמיני ימול בשר ערלתו. ולא טובלין דכתיב (במדבר יט) והזה וטבל מה הזייה ביום אף טבילה ביום. מניין שההזיה ביום? דכתיב (שם) והזה הטהור על הטמא ביום השלישי. כל מחוייבי טבילות טובלין כדרכן ביום חוץ מן הנידה ויולדת שאינן טובלות אלא בלילה. נידה שעבר זמנה טובלת בין ביום ובין בלילה. דרשה ר' חייא בר בא לצורייא נידה שעיבר זמנה טובלת בין ביום בין בלילה. תמן אמרין אפילו עיבר זמנה לא. מפני חמותה תחשדנה מפני כלתה. תטעה בכל גווני אשה אחת משל בית רבותינו ראו אותה טובלת כדרכה ביום, נאמר, מעיברת זמן הוות. עבר זמנה וכר' חייא בר בא

נידה שנאנסה וטבלה, ר' שמי בשם רב: טהורה לביתה וטמאה לטהרות. ר' לעזר בשם ר' חנינה: טמאה בין לביתה בין לטהרות. מה טעמא? (ויקרא יג) וכובס שנית וטהר מה הראשונה לדעת אף השנייה לדעת. מניין שהראשונה לדעת? (שם) וצוה הכהן וכבסו לדעת

ואנן חמיי רבנן מקדמין לעיבורה? קודם עלוה"ש [כדיי לעבר השנה] רב נחמן בשם ר' מנא מצוה להקדים כדי לזרז במצות:

הלכה ו משנה כל היום כשר לקריאת המגילה ולקריאת ההלל ולתקיעת שופר ולנטילת לולב ולתפלת המוספין ולמוספין לוידוי פרים ולוידוי מעשר ולוידוי יום הכיפורים לסמיכה לשחיטה לתנופה ולהגשה לקמיצה להקטרה למליקה לקבלה

להזייה ולהשקיית סוטה ולעריפת העגלה ולטהרת מצורע:

גמרא כל היום כשר לקריאת המגילה דכתיב (אסתר ט) ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם. לקריאת ההלל דכתיב (תהלים קיח) זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו. לתקיעת שופר דכתיב (במדבר כט) יום תרועה יהיה לכם. לנטילת לולב דכתיב (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון. לתפילת המוספין ולמוספין דכתיב (ויקרא ז) ביום צותו את בני ישראל וגו'. לסמיכה לשחיטה לתנופה להגשה לקמיצה ולהקטרה למליקה לקבלה להזייה דכתיב ביום צותו את בני ישראל:

הלכה ז משנה כל הלילה כשר לקצירת העומר להקטר חלבים ואיברים. זה הכלל: דבר שמצותו ביום כשר כל היום ושמצותו בלילה כשר כל הלילה:

גמרא כל הלילה כשר לספירת העומר, א"ר יוחנן דר"א בר"ש היא דר' לעזר בי ר"ש אמר מהחל לקצור (דברים טז) תחל לספור. מעתה יצא לו חוץ לתחום, כיון שחשיכה יתחיל לקצור, איפשר לו לכווין?! לפיכך כל הלילה כשר.

היה מקריב מנחת העומר וניטמאה בידו, אומר ומביאין לו אחרת. ואם לאו אומר לו הוי פיקח ושתוק. דברי רבי. ר' לעזר בי ר"ש אומר לעולם אומר לו הוי פיקח ושתוק שאין עומר שנקצר שלא למצותו ס"ל "קצירה" (בזמנו) מעכב כשר. סבר ר' לעזר בי ר"ש שאין העומר בא מן העלייה. א"ר יוחנן אתיא דר' לעזר בר"ש בשיטת ר"ע רבו של אביו. דתנינן תמן כלל א"ר עקיבה כל מלאכה שאיפשר לה לעשות מע"ש אינה דוחה את השבת וכל מלאכה שא"א לה להיעשות מע"ש דוחה את השבת. וכיון דקצירה דוחה שבת, אלמא דא"א לעשותה קודם והא תנינן בניחותא מעשה שעברו יותר ממ' זוג ועיכבן ר"ע בלוד. מפני שהיו מ' זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה מעכבו.

קצירת היום מה את עבד לה, [לרבנן] כקצירת הלילה או כבא מן העלייה? אין תימר כבא מן העלייה, אשכחת אמר חדא פלגו בין ר' לעזר בי ר' שמעון ובין רבנן, דרבנן אמרין הבא מן העלייה כשר, וראב"ש אומר הבא מן העלייה פסול

אין תימר כקצירת הלילה, אשכחת אמר תרתין פלגוון בין ר' אלעזר בי ר"ש ורבנן, דרבנן אמרי קצירת היום כקצירת הלילה ור' לעזר בי ר"ש אומר אין קצירת היום כקצירת הלילה. רבנן אמרי הבא מן העלייה כשר, ור' לעזר בי ר"ש אומר הבא מן העלייה פסול

עיין הגירסא שלפנינו והגהתי

רשב"ל בעי קצירת העומר מהו שידחה את השבת ביום? אים שכח לקצור בלילה התיב ר' אביי והתנינן מצותו לקצור בלילה נקצר ביום כשר ודוחה את השבת!! ולא קבליה. א"ר אחא חזר ביה רשב"ל מן הדא: כיון שחשיכה אמר להן בא השמש? אומר הין! בא השמש? אומר הין. מה אנן קיימין אם ללילה כבר הוא אמור אלא אם אינו עניין ללילה תניהו ליום. תרי זימני "הן" שדוחה שבת גם ביום

דבר שהוא דוחה את השבת ביום, מכשיריו מהו שידחו את השבת בלילה? והא תנינן העמידו עושי חביתין לעשות חביתין קודם עלוה"ש!! תיפתר בחול. תנה ר' חייה ר' אדא זהו סדר תמיד לעבודת בית אלהינו בין בחול בין בשבת!!

והא תנינן קצרוהו ונתנוהו בקופות והביאוהו בעזרה והיו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי זה היה בלילה—אף ש"דחיית ההקרבה" היא ביום! א"ר יוסה מכיון

שהתחיל במצוה קצירה אומר לו מרוק. התיב ר' יודן קפודקייא קומי ר' יוסי הגע עצמך שבא מן העלייה כיון שלא התחיל במצוה אין אומרים לו מרק?! וודאי גם בכה"ג מותר להבהבו בשבת!

התיב ר' יעקב בר סוסי קומי ר' יוסה והא תנינן שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש. אע"פ שאין קידוש אלא ביום!

א"ל מכיון שהיום צריך ללילה והלילה צריך ליום כדי שיגיע למקום הוועד כמי שכולו יום. ולא תפשוט

אמר ר' יוסה בי ר' בון ולא למפריעו הוא קדש?! מכיון שהוא קדש למפריעו, הוא יום הוא לילה:

הדרן עלך ליל ששי בא תשע"א

מסכת מגילה פרק ג

הלכה א משנה בני העיר שמכרו רחובה של עיר, לוקחין בדמיה בהכ"נ. בהכ"נ, לוקחין תיבה. תיבה, לוקחין מטפחות. מטפחות, לוקחין ספרים. ספרים, לוקחין תורה. אבל אם מכרו תורה, לא יקחו ספרים. ספרים, לא יקחו מטפחות. מטפחות, לא יקחו תיבה. תיבה, לא יקחו בהכ"נ. בהכ"נ, לא יקחו את הרחוב.

וכן במותריהן:

גמרא א"ר יוחנן דר' מנחם בי ר' יוסה היא. דר' מנחם בי ר' יוסה אמר רחובה של עיר יש לה קדושה שכן מוציאין ספר תורה וקורין בו ברבים. ברם כרבנן עשו אותו כהרחק ארבע אמות....(עיין פיסקה הבאה)

ר' ירמיה ר' שמואל בר חלף בשם רב אדא בר אחוה: המתפלל לא ירוק עד שיהלך ארבע אמות. א"ר יוסה בי ר' בון וכן הרוקק אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות.

תני: המתפלל לא יטיל מים עד שיהלך ארבע אמות. וכן המטיל מים אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות. א"ר יעקב בר אחא לא סוף דבר עד שיהלך ארבע אמות, אלא אפי' שהא כדי הילוך ארבע אמות. אם אומר את עד שיהלך ארבע אמות יהא אסור, אף אני אומר אחר בא והתפלל שם!! וא"כ ייאסרו כל הרחובות בהשתנה! [אלמא אין הרחוב נתקדש מחמת תפלה]

גם כאן הגהתי עיין בפנים

ביישנאי שאלון לר' אימי, מהו ליקח אבנים מבית הכנסת זו ולבנות בבית הכנסת אחרת? אמר לון אסור. א"ר חלבו: לא אסר ר' אימי אלא מפני עגמת נפש שיתנו לבם לבנות חדשה

ר' גוריין אמר מוגדלאיי שאלון לרשב"ל מהו ליקח אבנים מעיר זו ולבנות בעיר אחרת? אמר לון אסור. הורי ר' אימי אפי' ממזרחה למערבה אסור מפני חורבן אותו המקום. מהו למכור בית הכנסת וליקח בית המדרש? מילתיה דר' יהושע בן לוי אמרה שרי. דא"ר יהושע בן לוי (מלכים ב כה) וישרף את בית ה'- זה בית המקדש, ואת בית המלך- זה פלטין של צדקיהו, ואת כל בתי ירושלים- אלו ד' מאות ושמונים בתי כניסיות שהיו בירושלים. דא"ר פינחס בשם ר' הושעיה: ארבע מאות ושמונים בתי כניסיות היו בירושלם וכל אחת ואחת היה לה בית ספר, ובית תלמוד. בית ספר- למקרא, ובית תלמוד- למשנה. וכולהם עלה אספסיינוס . ואת כל בית הגדול שרף באש- זה מדרשו של רבן יוחנן בן זכיי. [אית דאמר ששם היו מתנין גדולותיו של הקב"ה = בית הכנסת כגון (שם) ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע]

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן: הדא דאת אמר בבית הכנסת של יחיד, אבל

בבית הכנסת של רבים אסור. אני אומר אחד מסוף העולם קנוי בו

והא תני מעשה בר"א בי ר' צדוק שלקח בית הכנסת של אלכסנדריים ועשה בה צרכיו!! אלכסנדריים עשו אותה משל עצמן לא מנדבת הצבור

עד כדון כשבנייה לשם בית הכנסת, בנייה לשם חצר והקדישה מהו? היש בו קדושה? נישמעינה מן הדא: קונם לבית הזה שאיני נכנס ונעשה בית הכנסת מותר—הרי שחל עליו קדושת ביה"ן הדא אמרה בנייה לשם חצר והקדישה, קדשה.

אימתי קדשה זה שבנה לשם חצר והקדישה מיד או בשעת התשמיש? נישמעינה מן הדא: העושה תיבה לשם ספר, ומטפחות לשם ספר, עד שלא נשתמש בהן הספר, מותר להשתמש בהן הדיוט. משנשתמש בהן הספר, אסור להשתמש בהן הדיוט. ומה אם אלו שנעשו לשם ספר, אינן קדושות אלא בשעת התשמיש, זו שבנייה לשם חצר, לא כ"ש!!

אלו מטפחות וכו' שעשאן לשם חולין והקדישו מה הן? כמה דאת אמר תמן בנייה לשם חצר והקדישה, קדשה. והכא, עשאם לשם חולין והקדישן קדש

כלי שרת מאימתי הם קדושין, מיד, או בשעת התשמיש? אין תימר מיד ניחא. אין תימר בשעת התשמיש, כאחד הם קדושים ומתקדשין?! ניחא של משה שנתקדשו בשמן המשחה ובדם, ושל שלמה כאחד הם קדושין ומתקדשין?! בכניסתן לארץ היו מפנין מתוך של משה לתוך של שלמה. לא היה שם של משה, כאחת הם קדושים ומתקדשין. בעלייתן מן הגולה היו מפנין מתוך של שלמה לתוך שלהן, לא היה שם של שלמה, כאחת הם קדושין ומתקדשים.

אבנים שחצבן לשם מת אסורות בהנייה. לשם חי ולשם מת מותרות בהנייה. הזורק כלי לפני מיטתו של מת לתוך ד' אמות שלו אסור בהנייה, חוץ לד' אמות מותר בהנייה. כל כלי ביהכ"נ כבית הכנסת. ספסלה וקלטירה כמין מטה חשובה שהרב יושב עליה כבית הכנסת. כילה curtain דעל ארונא כארונא. ר' אבהו יהב גולתא coat תחתוי ההן כילן ס"ל דאין בו קדו'

רב יהודה בשם שמואל בימה ולווחין boards אין בהן משום קדושת ארון ויש בהן משום קדושת בית הכנסת. אינגלין reading desk/pulpit אין בו משום קדושת ארון יש בו משום קדושת בית הכנסת. ר' ירמיה אזל לגוולנה חמתון יהבין מכושא מקל בגו ארונא, אתא שאל לר' אימי א"ל אני אומר לכך התנו עליו מבתחילה. ר' יונה עבד ליה מגדל, ואתני עלוי: עייליה- דספרין, ארעייא- דמאנין.

מטפחות, לוקחין ספרים. אפי' מטפחות תורה וחומשין, לוקח בהן נביאים וכתובים. ספרים, לא יקחו מטפחות. אפילו נביאים וכתובים אינו לוקח בהן מטפחות תורה וחומשים.

כורכים תורה במטפחות תורה, חומשין במטפחות חומשים, נביאים במטפחות נביאים, תורה וחומשים במטפחות נביאים וכתובים, אבל לא נביאים וכתובין במטפחות תורה וחומשים

נותנין תורה ע"ג תורה, וחומשים ע"ג חומשים, תורה וחומשין על גבי נביאים וכתובים, אבל לא נביאים וכתובים על גבי תורה וחומשין, ר' ירמיה בשם ר' זעירה תורה וחומשין ערק תנייה מינה! "ברח התנא" ולא השמיענו הדין

כותבין תורה ונביאים כאחת דברי ר"מ. וחכ"א אין כותבין תורה ונביאים כאחת. אבל כותבין נביאים וכתובים כאחת

ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק תורה וחומשים קדושה אחת הן. אין עושין תורה חומשים, אבל עושין חומשין תורה. א"ר יוסה הדא אמרה תורה שעשאה חמשין בקדושתה היא. כיון שחייבים לחזור ולעשותה תורה

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן תורה חסירה אין קורין בה ברבים. והא תני בבראשית עד המבול. בויקרא עד ויהי ביום השמיני. בוידבר עד ויהי בנסוע הארון. מותר לקרות בו ברבים!! הדא ארסקינס אוקיד אוריתא שרף תורה של.. דצנבראי, אתון שאלון לר' יונה ולר' יוסה מהו לקרות בספר ברבים? אמר לון אסור. לא דאסור, אלא מן גו דנפשהון עגימה, אינון זבנין להון אחורי

וכן במותריהם. ממה שגבו גבאי צדקה והותירו

כהדא ר' חייה בר בא אזל לחמץ ויהבון ליה פריטין למפלגא ליתמייא ולארמלאתא, נפק, ופלגון לרבנן.

מילתא דשכיחא "כהדא..." מתחיל ענין ח ד ש!

מהו שיהא צריך להפריש תחתיהן? ר' זעירה אמר צריך להפריש תחתיהן. ר' אילא אמר אינו צריך להפריש תחתיהן. ר' יסא בשם ר' לעזר אומר אינו צריך להפריש תחתיהן.

ר' יעקב בר אחא ר' יסא ר' לעזר בשם ר' חנינה כל המצות =מעות צדקה עד שלא ניתנו לגזברין, את רשאי לשנותם ולהשתמש בהן וליתן אחרים. משניתנו לגיזברין, אין את רשאי לשנותן:

הלכה ב משנה אין מוכרים את של רבים ליחיד מפני שמורידין אותו מקדושתו, דברי ר' מאיר. אמרו לו: א"כ אף לא מעיר גדולה לעיר קטנה:

גמרא ג' מבה"כ כבה"כ. מועיל הסכמתם וז' מבני העיר כעיר. מה אנן קיימין? אם בשקיבלו עליהן, אפי' אחד! אם בשלא קיבלו עליהן, אפילו כמה! אלא כן אנן קיימין, בסתם

בן עיר שפסק בעיר אחרת, נותן עמהן. בני העיר שפסקו בעיר אחרת, נותנין במקומן. כהדא ר' חלבו הוה דרש בציפורין פסק תמן. אתא, בעי למיתן הכא, א"ל ר' אימי יחידי את וצריך אתה ליתן במקומינו

העושה נר ומנורה לבה"כ, עד שלא נשתכח שם הבעלים מהן, אין את רשאי לשנותן למקום אחר.=לדבר אחר משנשתכח שם הבעלים מהן את רשאי לשנותן למקום אחר. רבי חייה בשם ר' יוחנן כגון ההן סיפסלא דמעוניא. [עיר בית מעון] נשתכח שם הבעלים ורשאי לשנותן רבי חייה בשם ר' יוחנן אם היה שם הבעלים חקוק עליהן כמו שלא נשתכח שם הבעלים מהן.

כהדא אנטונינוס עשה מנורה לבה"כ שמע רבי ואמר ברוך אלהים אשר נתן בלבו לעשות מנורה לבה"כ! ר' שמואל בר רב יצחק בעי מה א"ר ברוך "אלהים" ברוך "אלהינו" אין אמר ברוך אלהים, הדא אמרה דלא איתגייר אנטונינוס. אין אמר ברוך אלהינו, הדא אמרה דאתגייר אנטונינוס. אית מילין אמרין דאתגייר אנטונינוס, ואית מילין אמרין דלא נתגייר אנטונינוס. ראו אותו יוצא במנעל פחות בי"ה. מה את ש"מ? שכן אפילו יריאי שמים יוצאין בכך!!

אנטונינוס אמר לר': מייכלתי את מן ליויתן בעלמא דאתי? א"ל אין! א"ל מן אימר פיסחא לא איכלתני, ומן ליויתן את מייכיל לי?! א"ל ומה נעביד לך וכתיב ביה (שמות

יב) כל ערל לא יאכל בו. כיון דשמע מיניה כן אזל וגזר נימול אתא לגביה, א"ל ר' חמי גזירותי! א"ל בדידי לא איסתכלית מימיי אלא בדידך?! ולמה נקרא שמו רבינו הקדוש שלא הביט במילתו מימיו. ולמה נקרא שמו נחום איש קדש הקדשים שלא הביט בצורת מטבע מימיו. הדא אמרה דאתגייר אנטונינוס. מיליהון דרבנן אמרין דאתגייר אנטונינוס: דא"ר חזקיה רבי אבהו בשם ר' לעזר אם באין הן גירי צדק לע"ל אנטונינוס בא בראשם

מהו מכתוב תרי תלת מילין מפסוקא? מר עוקבא מישלח כתב לריש גלותא דהוה דמיך וקאים בזימרין (הושע ט) ישראל אל תשמח בעמים אל גיל. ר' אחא כתב (משלי י) זכר צדיק לברכה ר' זעירה כתב (דברי הימים ב כד) ולא זכר יואש המלך. רבי ירמיה משלח כתב לרבי יודן נשייא (שמואל ב יט) לשנוא את אוהביך ולאהבה את שונאיך. רבי חייה רבי יוסי רבי אימי דנון לתמר ענשו אשה זונה אזלת וקרבה "מסרה" למלכות עליהון, לאנטיפוטא proconsul דקיסרין. שלחון וכתבון לר' אבהו שיפייס השר שלח רבי אבהו וכתב להון: כבר פייסנו לג' ליטורין איזה שררות רומיי ל"טוב ילד" "טוב למד" ו"תרשיש" שמם ביוונית=אבדוקיס, אבמסין, תלתכים. אבל תמר תמרורים בתמרוריה היא עומדת! וביקשנו למתקה (ירמיהו ו) ולשוא צרף צרוף

ר' מנא משלח כתב לרבי הושעיה בי רבי שמי (איוב ח) ראשיתך מצער, מאוד תסגא אחריתך!

וחכ"א מוכרין של רבים לשל יחיד אר"י לית כן. מה אנן קיימין? [אם כר"מ אין מוכרין בה"כ אלא על תנאי!] אם כרבנן מוכרין אותו ממכר עולם חוץ מד' דברים! ולמה לי ל"בהכ"ן של יחיד! רבי חייה בשם ר' יוחנן תיפתר בס"ת: משנתינו איירי במכירת ס"ת

הלכה ג משנה אין מוכרין בה"כ אלא על תנאי אימתי שירצו יחזירוהו דברי ר"מ. וחכ"א מוכרין אותו ממכר עולם חוץ מד' דברים: למרחץ ולבורסקי ולטבילה ולבית המים. רי"א מוכרין אותו לשם חצר, והלוקח מה שירצה יעשה

ועוד אר"י: בית הכנסת שחרב אין מספידין לתוכה. ואין מפשילין twist לתוכה חלבים. ואין פורסין לתוכה מצודות. ואין שוטחין על גגה פירות. ואין עושין אותה קפנדריא. שנא' (ויקרא כו) והשמותי את מקדשיכם. קדושתן אף כשהן שוממין. עלו בה עשבים לא יתלוש. מפני עגמת נפש:

גמרא הדא דאת אמר בבה"כ של יחיד, אבל בה"כ של רבים למכור ליחיד אפי' בתניי אסור כמשנה דלעיל [לר"מ]

א"ר חייה בר בא: ר' יוחנן מיקל מקלל לנשייא דשטחין בגדיהון על אוירא דבי מדרשא.

שמואל אמר נכנס שלא לעשותה קפנדריא מותר לעשותה כקפנדריא

תני בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהן קלות ראש לא אוכלין ולא שותין בהן ולא מטיילין בהן ולא ישינים בהן ולא נכנסין בהן לא בחמה בימות החמה ולא בגשמים בימות הגשמים אבל שונין ודורשין בהן. רבי יהושע בן לוי אמר בתי כנסיות ובתי מדרשות לחכמים ולתלמידיהם. מותרין להשתמש בהם

רבי חייה רבי יסא מיקבלין מקבלין אורחים בגו כנישתא. רבי אימי מפקיד לספריא אין אתא בר נש גביכון מלכלך באורייתא ת"ח עני ומלוכלך לגבכון תיהוון מקבלין ליה ולחמריה ולמנוי. ר' ברכיה אזל לכנישתא דבית שאון, חמי חד בר נש משזיג ידוי ורגלוי מן גורנה רוחץ מן reservoir של ביה"ן אמר לי' אסור לך! למחר חמתי' ההוא

גוברא משזיג ידוי ורגלוי מן גורנה. אמר לי: רבי! לך שרי ולי אסור?! א"ל אין! א"ל למה? א"ל כן אמר ריב"ל בתי כנסיות ובתי מדרשות לחכמים ולתלמידיהם.

ההן פרוורה חצר שלפני ביה"ן מה לעשותו קפנדריי? מהו מיעבור בגוה? רבי אבהו עבר בפרוורה. מה, דשרי? א"ר זכריה חתניה דרבי לוי ספרא הוה אימתן was a timid man ואין לא הוה ר' אבהו עבר, לא הוה מפני טלייה: כדיי "להוציא" התינוקות מחצר ביה"ן, הוצרך ר"א ל"עבור" ומפניו היו התינוקות יראים!

הלכה ד משנה ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין פרשת שקלים. חל להיות בתוך השבת, מקדימין לשעבר. קורין "שקלים" בשבת הקודמת ומפסיקין לשבת אחרת:

גמרא ר' לוי בשם ר"ש בן לקיש: צפה הקב"ה שהמן הרשע עתיד לשקול כספו על ישראל, אמר, מוטב שיקדום כספן של בני לכספו של אותו רשע! לפיכך מקדימין וקורין בפרשת שקלים

חל ר"ח אדר להיות בערב שבת במה קורין? רבי זעירה אמר קורין לשעבר, רבי אילא רבי אבהו בשם ר' יוחנן קורין לבא ב' אדר והוה רבי זעירה מסתכל ביה. א"ל מה את מסתכל בי, אנא אמר מן שמועה בשם ריו"ח ואת אמר מן דעה דעת עצמך ואת מסתכל בי?!

"מסתכל ביה" מוזכר כ10 פעם. ופירושו שהיה מראה לו פנים תמוהות, כאומר: איך תאמר דבר כזה?!

"מן דיעה" גם זה מוזכר כחמש פעמים. והוא היפך של "מן שמועה" או "מן אולפן" שהראשון הינו "דעת עצמו" והשני "קבלה מרבותיו" [שים לב: בזמן הגמרא ייחסו עיקר החשיבות למי שאומר דבר בשם רבותיו! ולא לחידושי עצמו..]

מתניתא מסייע לדין ומתניתא מסייע לדין: מתניתא מסייע לר' זעירה, איזהו שבת הראשונה כל שחל ר"ח של אדר להיות בתוכה אפי' מע"ש. תני שמואל מסייע לר' אילא איזו היא שבת השנייה כל שחל הפורים להיות בתוכה אפילו בע"ש.... מה התם קורין זכור ל פ נ י ו [לא בט"ו, כדאמרי' בפיסקה שלפנינו] אף בשקלים מ ק ד י מ י ן

ר"נ בר יעקב בעי, הגע בעצמך שחל ט"ו להיות בשבת, מה קורין שבת בבקר? לקרות במגילת אסתר אין את יכול שאין קורין בכתבי הקודש אלא מן המנחה ולמעלן. ויקראו זכור? א"ל כן אמר רב (אסתר ט) והימים האלה נזכרים ונעשים שתהא הזכרתן קודם לעשייתן. וכבר עשו פורים מע"ש ר' אבא בריה דרב פפי בעי הגע עצמך שחל י"ד להיות בשבת למה לא יקראו זכור בו ביום? הרי שקדמה אזכרתן לעשייתן! של הכרכים א"ל ולא כבר איתתבת דלית אפשר לא איקלע (לפי חשבון הלוח), ואם אפשר, איחור הוא לעיירות: שמקדימין ליום הכניסה

הלכה ה משנה בשניה- זכור בשלישית- פרה אדומה ברביעית- החדש הזה לכם בחמישית- חוזרין לכסדרן

לכל מפסיקין: בכל אלו מפסיקין מלקרות "קריאה הרגילה": לראשי חדשים לחנוכה ולפורים בתעניות ובמעמדות וביום הכיפורים:

גמרא רבי בא בשם רבי חייה בר אשי: אין מפסיקין בין פורים לפרה. רבי לוי בשם ר"ח בר חנינה: אין מפסיקין בין פרה להחודש. אמר רבי לוי סימניהון דאילין פרשתא: בין הכוסות הללו אם רצה לשתות ישתה בין השלישי לרביעי לא ישתה

רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינה בדין הוא שתקדים החודש לפרה שבאחד בניסן הוקם המשכן, ובשני נשרפה הפרה, ולמה פרה קודמת? שהיא טהרתן של כל ישראל

ירמיה ספרא שאל לרב ירמיה, ר"ח שחל להיות בשבת במה קורין? א"ל קורין בר"ח. א"ר חלבו קומי ר' אימי מתניתא אמרה כן: לכל מפסיקין לראשי חדשים לחנוכה ולפורים

יצחק סחורה שאל לר' יצחק, ר"ח שחל להיות בחנוכה במה קורין? א"ל קורין ג' בר"ח וא' בחנוכה. ר' פינחס ר' סימון ור' אבא בר זמינא מטו בה בשם ר' אבודמי דחיפא: קורין ג' בחנוכה וא' בר"ח, להודיעך שלא בא הרביעי אלא מחמת ר"ח.

בר שילמיא ספרא שאל לר' מנא, הגע עצמך שחל ר"ח של חנוכה להיות בשבת, ולא שבעה קרואין אינון? אית לך מימר שלא בא הרביעי אלא מחמת ר"ח?! וה"ה שיכולים לקרות בחול, רביעי לחנוכה (אף שאין בו רק ג) א"ל והדא שאילתא דספרי: שאילה של סופרים...

שים לב: ראש חודש שחל בשבת היו קורין [בזמן הירושלמי] שבעה קרואים ר ק בראש חודש [וא"כ אין להוכיח משם]

חנוכה שחל בשבת היו קורין שבעה ר ק בחנוכה [ושוב אין להוכיח שום דבר]

אבל אם חל ר"ח וחנוכה בשבת, קראו שבעה קרואין--ואף אם תקרא שלש בפרשת הנשיאים [חנוכה] הרי נשאר עוד 4 קרואים לסיים השבעה--הרי ל"ש לומר "שבא הרביעי מחמת ר"ח"

הלכה ו משנה בפסח קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים. בעצרת שבעה שבועות. בר"ה בחדש השביעי. ביה"כ אחרי מות. בי"ט ראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבת"כ. ושאר כל ימות החג קורין בקרבנות החג:

גמרא ובעצרת שבעה שבועות. אית תניי תני בחדש השלישי.

ובר"ה בחדש השביעי. אית תניי תני וה' פקד את שרה.

ביה"כ אחרי מות. וביום טוב ראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים ושאר כל ימות החג קורין בקרבנות החג

ר' יעקב בר אחא בשם ר' ייסא ללמדך שאין העולם עומד אלא על הקרבנות.

תמן תנינן שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה הוא היה אומר על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. ושלשתן בפסוק אחד (ישעיהו נא) ואשים דברי בפיך- זה תלמוד תורה. ובצל ידי כסיתיך- זו ג"ח. ללמדך שכל מי שעוסק בתורה ובג"ח זוכה לישב בצילו של הקב"ה. הדא הוא דכתיב (תהלים לו) מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון (ישעיהו נא) לנטוע שמים וליסוד ארץ אלו הקרבנות. שאין העולם מתקיים וכו'

ולאמר לציון עמי אתה-אלו ישראל

א"ר חיננא בר פפא חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שנקראו ישראל ציון אלא זה: ולאמר לציון עמי אתה

תמן תנינן רשב"ג אומר על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום. ושלשתן דבר אחד הם: נעשה הדין נעשה אמת, נעשה אמת נעשה שלום. א"ר מנא ושלשתן בפסוק אחד (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

הלכה ז משנה בחנוכה- בנשיאים. בפורים- ויבא עמלק. בראשי חדשים- ובראשי חדשיכם. במעמדות- במעשה בראשית. בתעניות- ברכות וקללות.

אין מפסיקין בקללות אלא אחד קורא את כולן.

בשני ובחמישי ובשבת במנחה, קורין כסדרן ואינו עולה להן מן החשבון שנא' (ויקרא כג) וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל מצותן שיהו קורין כל א' וא' בזמנו:

גמרא אין מפסיקין בקללות. א"ר חייה בר גמדא (משלי ג) אל תקוץ בתוכחתו. אל תעשה קוצים קוצים.

א"ר לוי אמר הקב"ה אינו בדין שיהו בני מתקללין ואני מתברך ע"כ אין להפסיק שיצטרך הקורא "לברך"

א"ר יוסה בי ר' בון לא מטעם הזה, אלא זה שהוא עומד לקרות בתורה צריך שיהא פותח בדבר טוב וחותם בהדבר טוב

לוי בר פסטי שאל לרב הונא אילין ארורייה מהו דיקרינון חד ויברך לפניהן ולאחריהן? א"ל אין לך טעון ברכה לפניו ולאחריו אינו כשאר קריאה שרק הראשון מברך לפניה ואחרון לאחריה, רק טעונה ברכה מיוחדת אלא קללות שבתורת כהנים וקללות שבמשנה תורה.

ר' יונתן ספרא דגופתה, נחת להכא חמא לבר אבונא ספרא קרי שירת הבאר ומברך לפניה ולאחריה, א"ל ועבדין כן? א"ל ואדיין את לזו?! כל השירות טעונות ברכה לפניהן ולאחריהן. אשאילת לר' סימון, אמר ליה ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי אין לך טעון ברכה לפניו ולאחריו אלא שירת הים ועשרת הדברות וקללות שבתורת כהנים וקללות שבמשנה תורה. א"ר אבהו אני לא שמעתי, נראין דברים בעשרת הדברות.

ר' יוסה בי רבי בון תמנתי פסוקיא אחריא דמשנה תורה טעונין ברכה לפניהן ולאחריהן. בלא כך אין הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה!! והאחרון שמסיים התורה, פשיטא שמברך לאחריה! לכן צריכה ראש חודש שחל להיות בשבת שיש עוד קריאה אחריו

אמר רבי יוסי בי ר' בון שירת הלוים לא יפחתו לו משׁשה קריאיות, סימנה: הזי"ו ל"ך

ר' זעירה ר' ירמיה בשם רב שירת הים ושירת דבורה נכתבין אריח ע"ג לבינה ולבינה ע"ג אריח. עשרת בני המן ומלכי כנען נכתבין אריח ע"ג אריח ולבינה ע"ג לבינה. דכל בינין דכן לא קאים כל בניין כזה, אינו מתקיים!

מאי כדון, למצוה או לעכוב? א"ר לרבי חנניה בר אחוי דרב הושעיה נהיר את כד דהוינן קיימן קדם חנותא דרב הושעיה חביבך, עבר ר' בא בר זבדא ושאלנון ליה, ואימר בשם רב: לעכוב

ר' חייה בריה דר' אדא דייפוי ר' ירמיה בשם ר' זעירא: צריך לאמרן בנפיחה אחת ו"עשרת בני המן" עמהן. א"ר יוסי בי רבי בון: צריך שיהא איש בראש דפא ואת בסופה שכן הוא שניץ ונחיץ כהדין קינטרא so that (in reading transversely) it appears laced and closely corded like transverse lacing (of a (web

רב אמר צריך לאמר ארור המן ארורים בניו. א"ר פינחס צריך לומר חרבונה זכור לטוב. ר' ברכיה רבי ירמיה ר' חייה בשם ר' יוחנן ר' יונתן כד דהוה מטי להאי פסוקא (אסתר ב) אשר הגלה נבוכד נצר הוה אמר נבוכד נצר שחיק עצמות! שכל נבוכד נצר דכתיב בירמיה חי היה, ברם הכא מת היה

ואינו עולה להן מן החשבון: אית תניי תני עולה להן מן החשבון.בשבת הבא, מתחילין ממקום שפסקו במנחה רבי זעירא אבא בר ירמיה רב מתנה בשם שמואל הלכה כמי שאומר אין עולה להן מן החשבון כמתניתין

אית תניי תני פותח ורואה גולל ומברך אית תניי תני פותח ורואה ומברך ר' זעירא אבא

בר ירמיה רב מתנה בשם שמואל הלכה כמי שאומר פותח ורואה ומברך ומה טעמא (נחמיה ח) ובפתחו עמדו כל העם ומה כתיב בתריה ויברך עזרא את ה' האלהים הגדול

במאי גידלו? ר' גידל אמר בשם המפורש. רב מתנה אמר בברכה גידלו.

ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי למה נקראו אנשי כנסת הגדולה? שהחזירו את הגדולה ליושנה א"ר פינחס משה התקין מטבע של תפלה (דברים י) האל הגדול הגבור והנורא ירמיה אמר (ירמיהו לב) האל הגדול הגבור ולא אמר נורא ולמה הוא גבור לזה נאה להקרות גבור שהוא רואה חורבן ביתו ושותק ולמה לא אמר נורא אין נורא אלא בית המקדש דכתיב (תהלים סח) נורא אלהים ממקדשיך דניאל אמר (דניאל ט) האל הגדול והנורא ולמה לא אמר גבור בניו מסורים בקולרין איכן היא גבורתו? ולמה הוא אמר נורא? לזה נאה להקרות נורא בנוראות שעשה עמנו בכבשן האש. וכיון שעמדו אנשי כנסת הגדולה החזירו את הגדולה ליושנה (נחמיה ט) ועתה אלהינו האל הגדול הגבור והנורא שומר הברית והחסד אל ימעטו לפניך וגו'

ובשר ודם יש בו כח ליתן קצבה בדברים הללו?! איך מלאו לבו לקצר? א"ר יצחק בר לעזר יודעין הן הנביאין שאלוהן אמיתי ואינן מחניפין לו:

מסכת מגילה פרק ד

הלכה א משנה הקורא את המגילה עומד ויושב, קראה אחד קראוהו שנים יצא. מקום שנהגו לברך יברך שלא לברך לא יברך

בב' ובה' ובשבת במנחה קורין ג'. אין פותחין מהן ואין מוסיפין עליהן ואין מפטירין בנביא.

הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה:

גמרא מה לשעבר הא בתחלה לא?! והא תני מעשה בר"מ שקרייה מיושב בבית הכנסת של טיבעין ונתנה לאחר ובירך עליה!! [ברכה שלאחריה]. כיני מתניתא: מותר לקרותה עומד מותר לקרותה יושב. מה "נתנה לאחר ומברך עליה" זה קורא וזה מברך? רבי הונא בשם ר' ירמיה מכאן ששומע כקורא כתיב (מלכים ב כב) אשר קרא לפני מלך יהודה ולא שפן קרייה אלא מכאן ששומע כקורא

מהו לעמוד מפני ס"ת? ר' חלקיה ר' סימון בשם ר' לעזר מפני בנה הוא עומד, לכ"ש מפני תורה עצמה?!

זה שהוא עומד לקרות בתורה מפני מה הוא עומד מפני כבודה או מפני כבוד הרבים? אין תימר מפני כבוד הרביםף בינו לבינה לא. אין תימר מפני כבודה, אפי' בינו לבין עצמו מפני כבודה הוא עומד. אם אומר את כן אף הוא מתעצל ואינו קורא משו"ה יש לפטור בקורא ביחיד

ר' שמואל בר רב יצחק עאל לכנישתא חמא חד בר נש קאים מתרגם סמיך לעמודא. א"ל אסור לך. כשם שניתנה באימה וביראה כך אנו צריכין לנהוג בה באימה וביראה

ר' חגי אמר ר' שמואל בר רב יצחק עאל לכנישתא חמא חזנה קאים מתרגם ולא מקים בר נש תחתוהי. א"ל אסור לך! כשם שניתנה ע"י סרסור כך אנו צריכין לנהוג בה ע"י סרסור

עאל ר' יהודא בר פזי ועבדה שאילה מניין שצריך סרסור? ת"ל.... (דברים ה) אנכי עמד בין

ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה'

ר' חגיי אמר ר' שמואל בר רב יצחק עאל לכנישתא חמא חד ספר מושט תרגומא מן גו סיפרא תירגם מתוך "ספר" א"ל אסור לך! דברים שנאמרו בפה דברים שנאמרו בכתב בכתב

ר' חגיי בשם ר' שמואל בר נחמן נאמרו דברים בפה ונאמרו דברים בכתב ואין אנו יודעין איזה מהן חביבין אלא מן מה דכתיב (שמות לד) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל הדא אמרה אותן שבפה חביבין. ר' יוחנן ור' יודן בר' שמעון חד אמר אם שמרת מה שבפה ושמרת מה שבכתב, אני כורת אתך ברית ואם לאו איני כורת אתך ברית. וחורנה אמר אם שמרת מה שבפה ושמרת מה שבכתב, את נוטל שכר ואם לאו אין את נוטל שכר. אריב"ל (דברים א) עליהם ועליהם. דברים הדברים כל בכל. מקרא ומשנה ותלמוד ואגדה ואפי' מה שתלמיד וותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה מסיני הדא הוא דכתיב (קוהלת א) יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא וחבירו משיבו כבר היה לעולמים אשר היה לפנינו

תני לא יהיו שנים קורין בתורה וא' מתרגם א"ר זעירה מפני ברכה. ברכה שא"צ והא תני לא יהו שנים מתרגמין ואחד קורא אית לך מימר מפני ברכה?! אלא מפני שאין שני קולות נכנסין באוזן א'

תני שנים קורין בתורה אין שנים קורין בנביא. א"ר עולא קראות בתורה אין קראות בנביא יש הרבה אנשים קורין בתורה (7) משא"כ בנביא

תני אחד קורא בתורה ואחד מתרגם. לא אחד קורא ושנים מתרגמין. למען לא יתבלבלו בידיעת ההלכה לא שנים קורין ואחד מתרגם. לא שנים קורין ושנים מתרגמין. ובנביא: אחד קורא ואחד מתרגם. ואחד קורא ושנים מתרגמין. לא שנים קורין ואחד מתרגם. ולא שנים קורין ושנים מתרגמין. ובמגילה: אחד קורא ואחד מתרגם. אחד קורא ושנים מתרגמין. שנים קוראין וא' מתרגם. שנים קורין ושנים מתרגמין. מידי דחביבא משתמעי תרי קלי --ע"כ שרי תרי קורין והתרגום מעכב? אמר רבי יוסה מן מה דאנן חמיין רבנן נפקין לתעניתא וקראיי ולא מתרגמין הדא אמרה שאין התרגום מעכב. אמר ר' יונה אע"ג דאת אמר אין התרגום מעכב, טעה מחזירין אותו.

ר' יונה ר' ירמיה חד מחזר מנא כשתירגם "טנא"=מנא, תיקנו שיאמר "סלא" וחורנה מחזר פטירין עם ירקונן מצות ומרורים ויאמר פטירין עם מרורין. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר ר' יונה מהו להביאן בתמחוין של כסף? שצריך "סל" דווקא לבכורים הוי דהוא מחזר מנא ויאמר סלא. ר' פינחס מחזר פטימין בני תורין כך תירגם בטעות ל"תורים ובני-יונה" ויאמר תורין בני תורין

מניין לתרגום? ר' זעירה בשם רב חננאל (נחמיה ח) ויקראו בספר תורת ה'- זה המקרא מפורש- זה תרגום ושום שכל- אלו הטעמים ויבינו במקרא- זה המסורת ויש אומרים אלו- ההכריעים grammatical constructions ויש אומרים- אלו ראשי פסוקים

ר' זעירא בשם רב חננאל אפילו רגיל תורה כעזרא, לא יהא הוגה מפיו וכותב. כמה שנאמר בברוך (ירמיהו לו) מפיו יקרא אלי כל הדברים האלה ואני כותב על הספר בדיו. אלמא אחר מדבר והוא כותב [וה"ן בעינן שיהא ספר שיכתוב מ מ נ ו] והא תני מעשה בר' מאיר שהיה באסייא ולא היה שם מגילה כתובה עברית וכתבה מפיו וקרייה! אין למידין משעת הדחק. ויש אומרים שתים כתב.

כתב את הראשונה מתוך פיו, וכתב את השנייה מתוך הראשונה, וגנז את הראשונה וקרא בשנייה.

ר' ישמעאל בי ר' יוסי אומר יכיל אנא כתב כל קרייא מן פומי. ר' חייה רבה אמר יכיל אנא כתב כל קרייא בתרין מניין. היך עבידא? זבן בתרין מניי זרע דכיתן וזרע ליה וחצד ליה זורע פשתן וקצרו ועושה חבלים ועבד חבלין ותפש טביי וצד צביים וכתב כל קרייה על משכיהון! וכותב כל התורה על עורם שמע ר' ואמר אשרי הדור שאתם בתוכו

כיצד הוא מברך עליה? זכיי טבחא בשם ר' יוחנן הרב את ריבך והנוקם את נקמתך הגואלך והמושיעך מכף עריציך. עד כדון בסוף, בתחילה הרי היא ככל שאר מצותיה של תורה מה שאר כל המצות טעונות ברכה אף זו טעונה ברכה

כתוב בתורה ברכה לפניה ואין כתוב בה ברכה לאחריה. מה כתוב בה לפניה? (דברים לב) כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו. וכתוב במזון ברכה לאחריו ואין כתוב בה ברכה לפניו. מה כתוב בו לאחריו? (שם) ואכלת ושבעת וברכת וגו'. מניין ליתן את האמור בזה בזה ואת האמור בזה בזה? ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שם שם לגזרה שוה. מה שם שנאמר בתורה ברכה לפניה אף שם שנאמר במזון ברכה לפניו. ומה שם שנאמר במזון ברכה לאחריו אף שם שנאמר בתורה ברכה לאחריה. עד כדון כר' עקיבה, כר' ישמעאל? ר' יוחנן בשם ר' ישמעאל קל וחומר מה אם מזון שאין טעון ברכה לפניו טעון לאחריו תורה שהיא טעונה ברכה לפניה אין דין שתהא טעונה ברכה לאחריה. עד כדון תורה, מזון מה? אם תורה שאינה טעונה ברכה לאחריה טעונה לפניה מזון שהוא טעון לאחריו אינו דין שיהא טעון לפניו!

ר' יצחק ור' נתן ר' יצחק אמר (שמואל א ט) כי הוא יברך הזבח ואחרי כן יאכלו הקרואים. ר' נתן אומר (שמות כג) ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך אימתי הוא קרוי לחמך עד שלא אכלתו. מיכאן שטעונה ברכה מלפניה ר' אומר מה אם בשעה שאכל ושבע את אמר צריך לברך בשעה שהוא תאב לוכל לא כל שכן!! עד כדון מזון, תורה? מה אם מזון שאינו אלא חיי שעה טעון ברכה לפניו ולאחריו, תורה שהיא חיי עדי עד, לא כל שכן!

ר' זעירה בעי אילין ג' קרויות ג' הקורים בתורה (בשני וחמישי) מה את עבד לון כג' שאכלו כאחת או כג' שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו? אין תעבדינון כג' שאכלו כאחת, הראשון מברך ברכה ראשונה והאחרון מברך ברכה האחרונה והאמצע אינו מברך כל עיקר. אין תעבדינון כג' שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו, אפי' האמצעי מברך לפניה ולאחריה.

אמר ר' שמואל בר אבודמא לא למדו ברכת התורה מברכת הזמון אלא לרבים וע"כ מברכין מלפניה ומלאחריה כשקורין ב ר ב י ם בביה"כ. אם לרבים אפי' בינו לבין עצמו אינו מברך? למה מברך כל יחיד ברכה"ת? א"ר אבא מרי אחוי דר' יוסה עשאוה כשאר כל המצות שבתורה מה שאר כל המצות טעונות ברכה אף זו טעונה ברכה

א"ר שמואל בר נחמן ר' יונתן הוה עבר קומי סידרא שמע קלון קרויי ולא מברכין, אמר לון עד מתי אתם עושין את התורה קרחות קרחות sterile patches—without any (seed (enthusiasm

משה התקין את ישראל שיהו קורין בתורה בשבתות ובימים טובים ובראשי חדשים ובחולו של מועד שנאמר (ויקרא כג) וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל

עזרא התקין לישראל שיהו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה. הוא התקין טבילה לבעלי קריין. הוא התקין שיהו בתי דינין יושבין בעיירות בשני ובחמישי. הוא התקין שיהו הרוכלין מחזירין בעיירות מפני כבודן של בנות ישראל. הוא התקין שיהו מכבסין בחמישי מפני כבוד השבת. הוא התקין שיהו אופין פת בערבי שבתות שתהא פרוסה מצויה לעני. הוא התקין שיהו אוכלין שום בלילי שבתות שהוא מכניס אהבה ומוציא תאוה. הוא התקין שיהו הנשים מדברות זו עם זו בבה"כ. הוא התקין שתהא אשה חוגרת בסינר בין מלפניה בין מלאחריה. א"ר תנחום בר חייה מפני מעשה שאירע, מעשה באשה שבעלה קוף מכדרכה ושלא כדרכה. הוא התקין שתהא אשה חופפת וסורקת קודם לטהרתה ג' ימים. רבי יוסה בשם דבית ר' ינאי רבי בא בר כהן בשם רב חונא כדי לשבת ולשני ימים טובים של גליות. דבכה"ג צריכה לחפוף מע"ש (3 ימים קודם הטבילה) רבי זעירה בשם רב יהודה והוא שהגיע זמנה לטבול בינתיים חייבת לעשות החפיפה קודם שבת רבי בא בשם רב יהודה ואפי' הגיע זמנה לטבול בסוף במוציו"ט והוה ר' זעירה מסתכל בה א"ל מה את מסתכל בי? (איוב טו) מה ידעת ולא נדע תבין ולא עמנו הוא. אתא ר' אחא בשם רבי תנחום בי רבי חייה ואמר טעמא ואפי' הגיע זמנה לטבול בסוף. אני אומר שמא מעיינה רחוק והיא מתעצלת אים תתחיל החפיפה בלילה (מוציו"ט), והמקווה רחוק, חיישי' שמא תתעצל ולא תטבול ואינה טהורה:

הלכה ב משנה ובראשי חדשים ובחולו של מועד קורין ארבעה אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן ואין מפטירין בנביא הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה:

גמרא רב חונה אמר ג' קרויות שבתורה לא יפחתו מעשרה פסוקים. חזקיה אמר כנגד עשרת הדברות. והא תנינן ביום הראשון בראשית ויהי רקיע והא לית בהון אלא תמנייא!! רבי אידי אומר איתפלגון כהנא ואסי, חד אמר חוזר וחורנא אמר חותך. מן דמר חוזר חוזר ב' פסוקים. ומן דמר חותך (בראשית א) ויהי ערב ויהי בקר פסוק בפני עצמו. והא תנינן בשני (שם) יהי רקיע ויקוו המים מן דמר חוזר חוזר ב' פסוקים ומן דמר חותך אפי' חותך אין בו!! עיין בפסוקים

התיב רבי פילפי בר פרוטה קומי רבי יונה הרי פרשת עמלק א"ל שנייא היא שהיא סדורה של יום

התיב רבי לעזר בר מרום והא תאני המפטיר בנביא לא יפחות מכ' ואחד פסוקים. ויהיו עשרים וג'!! תלתא עשרה, ותלתא עשרה, וחד ג'!!

הלכה ג משנה זה הכלל: כל שיש בו מוסף ואינו יום טוב קורין ארבעה. ביום טוב חמשה. ביום הכיפורים ששה. בשבת שבעה. אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן. ומפטירין בנביא

הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה:

גמרא וביום הכפורים ששה. אית תניי תני שבעה. מאן דאמר ששה מפני התפילה. מאן דאמר שבעה כהדא דתני בשבת ממהרים לבוא וממהרין לצאת ביום טוב מאחרין לבוא וממהרין לצאת ביום הכפורים ממהרין לבוא ומאחרין לצאת. ע"כ אפשר לקרוא 7

הלועזות שאינן יודעים לקרות לא נהגו כן, אלא אחד קורא כל הפרשה כולה. היה יודע אחד את הפרשה קורא את כולה. שבעה יודעין ג' פסוקין, כולהון קראיי. אחד יודע ג' פסוקים קרי וחזר קרי .7 פעמים!

ר' זעירה בשם רב ירמיה העבד עולה למניין שבעה. וידבר עולה מג' פסוקים. לא כן א"ר חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי בי ר' חנינה אסור ללמד את עבדו תורה?! תיפתר שלמד מאיליו או שלימדו רבו כטבי

ר' חלבו ר' מתנה שמואל בר שילת בשם רב: שבעה חוץ מן המפטיר. התיב ר' חנניה בן פזי והתנינן המפטיר בנביא לא יפחות מעשרים ואחד פסוקין!! הרי שהמפטיר עולה ממניין 7, וע"כ 7*3=21

הוא אמרה ואמר טעמא כשאין שם תורגמן, אבל אם יש שם תורגמן קוראיה ג' אים "מתרגמים" ההפטרה, סגי ב3 פסוקים

א"ר חלבו קומי ר' אבהו קומי ר' יוחנן קראיי תלתא? א"ל ולא יהא ר' יוחנן כתורגמן ???האריך בדרשה וכו'

הלכה ד משנה אין פורסין על שמע ואין עוברין לפני התיבה ואין נושאין כפיהן ואין קורין בתורה ואין מפטירין בנביא ואין עושין מעמד ומושב ואין אומר ברכת אבלים וחתנים ואין מזמנין על המזון בשם, פחות מעשרה. ובקרקעות תשעה וכהן. ואדם כיוצא בהן:

גמרא מכיון דתנינן אין פורסין את שמע פחות מעשרה, ליידא מילה תנינן אין עוברין לפני התיבה פחות מעשרה? ???

לכן צריכה כהדא דתני אין פורסין את שמע פחות מעשרה, התחילו בעשרה והלכו להן מקצתן, גומר. אין עוברין לפני התיבה פחות מעשרה, התחילו בעשרה והלכו להן מקצתן, גומר. אין נושאין את כפיהן פחות מעשרה התחילו בעשרה ויצאו להן מקצתן, גומר. אין קוראין בתורה פחות מעשרה, התחילו בעשרה ויצאו להן מקצתן, גומר. אין מפטירין בנביא פחות מעשרה התחילו בעשרה ויצאו להם מקצתן גומר ועל כולם הוא אומר (ישעיהו א) ועוזבי ה' יכלו

אין עושין מעמד ומושב "עמדו יקרים" "שבו יקרים" שבעה פעמים.

אין אומרים ברכת אבלים וחתנים וכו': אומרים ברכת חתנים כל שבעה. ר' ירמיה סבר מימר מפקין כלתה כל שבעה. א"ל ר' יוסה והא תני ר' חייה אומר: ברכת אבילים כל שבעה. אית לך מימר מפקין מיתא כל שבעה?! מאי כדון מה כאן משמח עמו, אף כאן מנחם עמו, מה כאן מזכירין אף כאן מזכירין. אית תניי תני אין אבילים עולין מן המניין ואית תניי תני אבלים עולים מן המניין. א"ר אבונה מ"ד אין אבילים עולים מן המניין באבילי אותו המת. מ"ד אבילים עולין מן המניין באבילי מת אחר. שבאו לנחמו. והא תני יוצא האבל להתנחם אבל לא לנחם!! קשיא

תני שמואל אין קידוש החדש אלא בעשרה. ר' בא ור' יסא בשם ר' יוחנן נאמר כאן עדה ונאמר להלן (במדבר יד) עד מתי לעדה הרעה הזאת מה עדה האמורה להלן עשרה אף כאן עשרה. א"ר סימון נאמר כאן תוך ונאמר להלן (בראשית מב) ויבאו בני ישראל לשבור בתוך הבאים מה תוך שנא' להלן עשרה אף כאן עשרה. א"ל ר' יוסה בי ר' בון אם מ"תוך" את למד, סגין אינון!! אלא נאמר כאן "בני ישראל" ונאמר להלן בני ישראל מה להלן עשרה אף כאן עשרה:

ובקרקעות תשעה וכהן: כנגד עשרה כהנים האמורין בפרשה ויהיו כולם כהנים!! ריבוי אחר ריבוי למעט ויהיו כולן ישראל! אין הפרשה יוצאה בלא כהן. עד כדון במקדיש גופה של שדה, אמר "דמי" שדי עלי? הצריך 10 לשומא? נישמעינה מן הדא: ערכים המיטלטלין בג'. ויש ערכים שאינן מיטלטלין?! ר' יעקב בר אחא ר"ש בר אבא בשם ר' חנינה: האומר "הרי ערכי עלי" ובא לסדרו =לגבות החוב מן הקרקע, שמין לו

בעשרה. מן המיטלטלין שמין לו בשלשה.

האומר "הרי ערכי עלי" אינו כאומר "דמי שדי עלי"?! ותלוי מה גובה ממנו

[אבל אם אמר הרי עלי מאה מנה להקדש, שמין לו בג'. אם אפשר לו לפרוע במטלטלין לכשיעשיר, אינו נידון בהישג יד]

תני: עבדים ושפחות ומיטלטלין אין להם איגרת ביקורת. מהו איגרת ביקורת? ר' יודה בר פזי אמר אכרזה. עולא בר' ישמעאל אמר: עבדים שלא יברחו, שטרות ומיטלטלין שלא יגנבו. ר' בא בר כהן בעא קומי ר' יוסה לית הדא אמרה שעבדים נפדין בג'?! שלא יתפרסם ויברחו א"ל אין! א"ל והא תנינן ובקרקעות תשעה וכהן ואדם כיוצא בהן. א"ל אדם דהכא בן חורין הוא שאומר "דמיי עליי"

שום הדיינין שפיחתו שתות או הוסיפו שתות מכרן בטל רשב"ג אומר מכרן קיים אם כן מה כח בית דין יפה אבל אם עשו אגרת בקורת ביניהן אפילו מכרו שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה מכרן קיים:

חיננה בר שלמיה בשם רב אתא עובדא קומי ר' ובעא מיעבד כרבנן. אמר לו ר' לעזר בן פרטא בן בנו של ר' לעזר בן פרטא ר' לא כך לימדתני בשם זקינין שאפילו עד שתותו מכרן קיים אלא א"כ עשו איגרת ביקורת? וחזר ביה ועבד כרשב"ג:

הלכה ה משנה הקורא בתורה לא יפחות מג' פסוקים. ולא יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד. ובנביא ג'. אם היו שלשתן ג' פרשיות קורין אחד אחד. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה. ועד כמה הוא מדלג? עד כדי שלא יפסיק התורגמן:

גמרא ר' בא בריה דר' חייה בר בא ר' חייה בשם ר' יוחנן: היה קורא בתורה ונשתתק, זה שהוא עומד תחתיו יתחיל ממקום שהתחיל הראשון. אין תימר ממקום שהפסיק, פסוקים הראשונים נתברכו לפניהן ולא נתברכו לאחריהן. פסוקים האחרונים נתברכו לאחריהם ולא נתברכו לפניהן. וכתיב (תהלים יט) תורת ה' תמימה שתהא כולה תמימה.

היתה הפרשה של ה' פסוקים קורא את כולה. לא עשה כן אלא קרא ג', זה שהוא עומד תחתיו צריך לקרות שני פסוקים האחרונים וג' מפרשה האחרת. לא עשה כן כגון קרא ב פסוקים מפרשה החדשה מהו שיעכב? ונחייב העומד תחתיו להתחיל מתחילת פרשה החדשה? רבי יונה ורבי יוסה סלקון מיחמייה אפין עלו לראות פני... לאחוי דיהודה בר תמוזה קריביה דרבי יוסה בן חנינה בכנישתא דסוכנייא, והוה תמן ר' ירמיה, ועכב. א"ר יונה לרבי יוסה וכופין?! א"ל והא רבך מעכב!!

ר"ש שרה רבי חיננא בר אנדריי בשם רבי זכיי דכבול: טעה בין תיבה לתיבה מחזירין אותו א"ר ירמיה לרבי זעירה ועבדין כן?! א"ל ואדיין את לזו?! אפילו טעה בין אם לואם מחזירין אותו

ר"ש ספרא school-teacher דטרכנת אמרון ליה בני קרתיה: קטע בדיביריייא דיקרונון בנינן שיקראו בנינו חצי פסוק אתא שאל לרבי חינה א"ל אין קטעון רישך לא תשמע לון! ולא שמע לון, ושתרון ליה מן ספרותה העבירו אותו מן "בעל-קורא" בתר יומין נחת להכא קם עימיה ר"ש בן יוסינה א"ל מה את עביד בההוא קרתך? ותני ליה עובדא. אמר ליה ולמה לא שמעת לון? אמר ליה ועבדין כן?! א"ל ולינן מקטעין לון בסידרא והא גם אנחנו "פוסקין" באמצע פסוק, ומתרגמין! א"ל ולינן חוזרין וכללין לון ???אחר שגמר התרגום, חזר וקרא הפסוק בשלימותו אמר רבי זעירא אילו הוה ההוא ספרא ביומוי, מניתיה חכים!

רב אמר כגון (ישעיהו מה) הוי רב את

מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה. מדלגין בנביא אין מדלגין מנביא לנביא. ובנביא של י"ב מותר. אין מדלגין בתורה. רבי ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש שאין גולים ספר תורה ברבים. ר' יוסה בעי הגע עצמך שהיתה פרשה קטנה! ואין צריך לגלול א"ל כדי שישמעו את ישראל התורה על סדר. והא תנינן קורא אחרי מות ואך בעשר!! כה"ג—אלמא מדלגין!! שנייא היא שהוא סדרו של יום. תדע לך דאמר ר"ש בן לקיש בכ"מ אינו קורא על פה, והכא קורא על פה

ר' יוסה מפקד לבר עולא חזנא דכנישתא דבבלייא כד דהיא חדא אורייא, תהוי גיילא אחורי פרוכתא, כד דאינן תרתיי, תי =תהא מיבל חדא ומייתי חדא אים צריך לקרות בב' פרשיות ויש 1 ס"ת, אסור לגללו ברבים (רק אחורי הפרוכת). אים יש 2 ס"ת, יש להחזיר הראשון, ואח"כ להוציא השני

עד איכן? מותר לדלג א"ר אחא כגון פרשת יהוידע כ"ג: מלכים ב יב (כנראה השמיטו איזה פסוקים)

הלכה ו משנה המפטיר בנביא הוא פורס את שמע והוא עובר לפני התיבה והוא נושא את כפיו. ???כנראה בזמן המשנה קראו בנביא לפני ברכת-יוצר ותפילת ח"י ואם היה קטן, אביו או רבו עוברין על ידו:

גמרא לא צורכה דילא, הפורש את שמע הוא עובר לפני התיבה והוא נושא את כפיו ???בזמן ירושלמי לא קראו הנביא קודם

רבי יוסי בן חנינא אמר כדי לזרזו. ואם היה קטן, אביו או רבו עוברין על ידו. והא תנינן קטן לא יפרוש את שמע!! אמר רבי יודן כאן בשהביא שתי שערות וכאן בשלא הביא שתי שערות:

הלכה ז משנה קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס את שמע ואינו עובר לפני התיבה ואינו נושא את כפיו. פוחח בגדיו קרועים פורס את שמע ומתרגם אבל אינו קורא בתורה ואינו עובר לפני התיבה ואינו נושא את כפיו. סומא פורס את שמע ומתרגם. רבי יהודה אומר: כל שלא ראה מאורות מימיו לא יפרוס את שמע:

גמרא תמן תנינן סומא אינו גולה דברי רבי יהודה. ורבי מאיר אומר גולה. ושניהן מקרא אחד הן דורשין (במדבר לה) בלא ראות ר' יהודה אומר למעט הסומא. ר"מ אומר לרבות סומא. וכא תנינן כל שלא ראה מאורות מימיו לא יפרוש את שמע, הא אם ראה פורש!! רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה מחלפה שיטתיה דר' יהודה תמן הוא אמר פרט והכא הוא אמר לרבות!!

אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל ביושב בבית אפל היא מתניתא, דווקא בכה"ג חייב לר"י [אם ראה פעם בחייו את המאורות] כך הוא אומר היושב בבית אפל לא יפרש שמע?! ברם הכא בלא ראות למעט את הסומא:

הלכה ח משנה כהן שיש בידיו מומין לא ישא את כפיו. רבי יהודה אומר אף מי שהיו ידיו צבועות אסטיס, לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו:

גמרא תני ובפניו. והא תני אם היה דש בעירו מותר. רבי נפתלי הוות אצבעתיה עקומה אתא שאיל לרבי מנא א"ל מכיון שאתה דש בעירך מותר. רב חונא הוה מעבר זלדקן. thin-bearded והא תני אם היה דש בעירו מותר!! א"ר מונא רגליה הוי סגין "קטנים" שלא יהו אומרים ראינו קטן נושא את כפיו.

א"ר יוסה זאת אומרת משנתינו שאסור להסתכל בכהנים בשעת שהן מברכין את ישראל. א"ר חגיי כלום אמרו אין מסתכלין לא מפני הסיע דעת, משה שבועה במשה דאנא מסתכל ולא מסע דעתי!

הלכה ט משנה האומר איני עובר לפני התיבה בצבועין, אף בלבנים לא יעבור. בסנדל איני עובר, אף יחף לא יעבור. העושה תפלתו עגולה, סכנה מסכן א"ע (מפני הגזירה) ואין בה מצוה! נתנה על מצחו או על פס ידו, הרי זו דרך המינות. ציפה זהב ונתנה על בית יד אונקלי שלו הרי זו דרך החיצונין:

תנה רבי יוסה בן ביביי תפילין מרובעות שחורות הלכה למשה מסיני:

הלכה י משנה האומר יברכוך טובים הרי זו דרך המינות. על קן ציפור יגיעו רחמיך ועל טוב יזכר שמך מודים מודים משתקין אותו. המכנה בערייות, משתקין אותו. האומר (ויקרא יח) ומזרעך לא תתן להעביר למולך- ומזרעך לא תתן לאעברא בארמיותא משתקין אותו בנזיפה:

גמרא האומר יברכוך טובים שתי רשויות. רבי פינחס בשם רבי סימון: כקורא תגר על מדותיו של הקדוש ברוך הוא על קן ציפור הגיעו רחמיך, ועל אותו האיש לא הגיעו רחמיך!! רבי יוסי בשם רבי סימון: כנותן קצבה על מידותיו של הקדוש ברוך הוא, "עד" קן ציפור הגיעו רחמיך. אית תניי תני "עד" אית תניי תני "על". מאן דאמר "על" מסייע לרבי פינחס. מ"ד "עד" מסייע לרבי יוסה. א"ר יוסה בי רבי בון לא עבדין טבאות שהן עושין מדותיו של הקב"ה רחמין, אילין דמתרגמין עמי בני ישראל כמה דאנן רחמין בשמייא, כן תהוון רחמנין בארעא, תורתא או רחילא יתה וית ברתה לא תכסון תרוויהון ביומא חד. לא עבדין טבאות שהן עושין גזירותיו של הקב"ה רחמים.

"מודים מודים" משתקין אותו. א"ר שמואל בר רב יצחק (תהלים סג) כי יסכר פי דוברי שקר. הדא דאת אמר בציבור, אבל ביחיד תחנונים הן. ודכוותה אמן אמן, שמע שמע.

תורגמן שהוא עומד לפני חכם אינו רשאי לא לשנות ולא לכנות ולא להוסיף. אלא אם כן היה אביו או רבו.

ר' פדת הוה אמורא דרבי יסא. מילין דשמע מן אבוי, הוה אמר "כך אמר רבי בשם אבא" מילין דלא שמע מן אבוי, הוה אמר "כן אמר רבי בשם רבי לעזר" =אבי ר' פדת

בר ישיטא הוה אמורא דרבי אחא, מילין דשמע מן אבוי הוה אמר "כן אמר רבי, בשם אבא" מילין דלא שמע מן אבוי, הוה אמר "כן אמר רבי בשם רבי חיננה" אבי בר ישיטא

רבי מנא בן של ר' יונה (דור רביעי לאמוראי א"י) כד דהוה מורי בחבורתא, והיה "אמורא" לחכם אחר הדורש מילין דשמע מן אבוי בביתה, הוה אמר כן אמר רבי בשם רבי יונה. בנגוד להנזכרים למעלה, הזכיר שם אביו! מילין דשמע מן אבוי בבית וועדא =אביו היה החכם הוה אמר כן אמר רבי יונה

המכנה בעריות- בערייתא דאבוי ובערייתא דאימיה. אינו מתרגמו כפשוטו [רק במקלה אביו ואמו]

מזרעך לא תתן לעביר למולך- מזרעך לא תתן לאעברא בארמיותא. תני רבי ישמעאל זה שהוא נושא ארמית ומעמיד ממנה בנים מעמיד אויבים למקום:

הלכה יא משנה מעשה ראובן נקרא ולא מיתרגם. מעשה תמר נקרא ומיתרגם. מעשה עגל הראשון נקרא ומיתרגם. והשני נקרא ולא מיתרגם. ברכת כהנים ומעשה דוד ואמנון לא ניקרין ולא מיתרגמין:

גמרא כתיב אשר חכמים יגידו ולא כחדו מאבותם מה שכר נטלו על כך? להם לבדם נתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם. זה ראובן שנטל חלק בארץ תחילה

איזהו מעשה עגל השני? רבי סימון בשם ר'

יהושע בן לוי מתשובה שהשיב משה את אהרן עד (שמות לב) כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם.

חנניה בר שלמיה בשם רב מתשובה שהשיב אהרן את משה עד כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם

ר' אחא בשם ר' בא ומחא ה' ית עמא על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן רק פסוק זה

ר' מר עוקבן בשם רבנן דתמן: לא דומה גנאי יחיד בציבור לגנאי ציבור בציבור גנאי אהרן אין להגיד בצבור ואתיא כהיא דא"ר חלבו בשם רב חונה

ברכת כהנים לא נקראות ולא מיתרגמות. ר' בא בר כהן בעא קומי ר' יוסה מה טעמא? א"ל (במדבר ו) כה תברכו לברכה ניתנה לא ניתנה לקריאה:

הלכה יב משנה ואין מפטירין במרכבה. ר"י מתיר.

ר' אליעזר אומר אין מפטירין בהודע את ירושלם את תועבותיה:

גמרא אין מפטירין במרכבה ור' יהודה מתיר. ר' אליעזר אומר: אין מפטירין בהודע את ירושלם את תועבותיה. מעשה באחד שהפטיר בהודע את ירושלם את תועבותיה אמר לו ר"א ילך אותו האיש וידע בתועבותיה של אמו ובדקו אחריו ונמצאו ממזר.

ודא מזוזה יהבין לה היכא? ר' זעירה רב יהודה בשם שמואל משלשו ונותנו בתחילת שליש העליון. ר' חלבו בשם רב חונה חוצה את הפתח, ומשלשו, ונותנה בסוף כלפי ראש שליש התחתון של מחצית העליון. מה ביניהן? מקום מזוזה ביניהון. אים מניח ראשו/סופו בתחלת שליש העליון

בר טברי שאל לרבי יצחק הגע עצמך שהיה שער גבוה? א"ל נותנה כנגד כתיפיו. בית מדרשיה דרבי חנינה עביד כן.

ר' ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק בית מזוזתו של ר' היה עשוי כמין נגר מונה כזה----

תלייה בדלת, סכנה מפני הרומיים שאין בה מצוה. חקק בראש המקל והניחו במקום שאינו ראוי לו, סכנה שאין בה מצוה

#רבי בא בשם רב יהודה ואפילו לא סמרו את המקל רק הניחו בפתח, שפיר דמי והא תני והוא שסמרו!! א"ר יוסה והוא שייחדו לכן. של בית מליון היו עושין כן להניחו במקל שלא יתראה לרומיים בפולמסיות during wars #

שמואל אמר נתנה לפנים מטפח, פסולה. צריך שיהא בטפח הסמוך לפתח ר' זעירא בשם שמואל צריך שיהא שמע שלה רואה את הפתח. ר' ירמיה בשם ר"ז כיני מתני': ציר שיש לו שני פתחים a revolving door נותן על אי זה מהן שירצה. היאך שמע שלה רואה את הפתח!! ע"כ אינו "רואה" את שניהם!

בית שיש לו שני פתחים נותן ברגיל, היו שניהן רגילין נותן בחזית .on the rough door (which is used more) היו שניהן חזית נותן על איזה מהן שירצה. פתח שהוא פתוח לגג ולגינה הרי הוא כפתוח לחיל to a fortified place דברי ר' יוסה בי ר' יהודה. וחכמים אומרים הרי הוא כפתוח לשוק

השוכר בית בחוצה לארץ והדר בפונדקי בארץ ישראל, שלשים יום, אינו צריך ליתן מזוזה. יותר מכאן צריך ליתן מזוזה

הדר בבורגנין שלשים יום, אינו צריך ליתן מזוזה.

השוכר בית מישראל צריך ליתן מזוזה. השוכר בית מעכו"ם צריך ליתן מזוזה וכשהוא יוצא נוטל. ובשל ישראל אסור לעשות כן. רבי יעקב בר אחא בשם רבי

יאשיה מפני מעשה שאירע מעשה באחד שנטל והיה קובר את בניו.

הדר בפונדקי חוצה לארץ יותר משלשים יום, אינו צריך ליתן מזוזה. אם נתן לא יטול. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יאשיה מפני מעשה שאירע מעשה באחד שנטל והיה קובר את בניו.

חולדת המולים פתח שנכנסין שם mule-drivers חייבת במזוזה. חלון שהוא ד' על ד' שעבדים יושבין שם ומניפין לרבוניהם חייבין במזוזה.

לוליא staircase of a chicken coop אלו ע"ג אלו, חייבין במזוזה. והן דו דרס אדכופתא ארעייתא. דווקא כשדורס על אסקופה התחתון רבי יוסי הוה מצטער דלא חמא לולא דרבי אילעא דהוה עביד מן דעתהון דכל רבנן

תפילה ומזוזה מי קודם? שמואל אמר מזוזה קודמת. רב חונה אמר תפילה קודמת. מה טעמיה דשמואל? שכן היא נוהגת בימים טובים ובשבתות מה טעמא דרב חונה שכן היא נוהגת במפרשי ימים והילכי מדברים. מתניתא מסייעה לשמואל: תפילה שבלת עושין אותה מזוזה, מזוזה שבלת אין עושין אותה תפילין, למה? שמעלין בקודש ולא מורידין:

תם ונשלם בס"ד יום ד' לסדר בשלח פרעה תשע"א ז שבט—ואחל מס' ביצה

וחזר והוגה פעם שלישי ונגמר בס"ד עש"ק תשא תשעז [שילהי אדר] פעם רביעי נגמר פסח שני תשעה בס"ד פעם חמישי [עם פירוש הארוך] ליל ששי משפטים תשפ בס"ד

מרכולת

מסכת מועד קטן מן תלמוד ירושלמי

פירוש קצר-- על דרך פשט בלי נטות ימין ושמאל---מקווקוו הדק היטב

(מלוקט מן חכמינו)

יהושע יהודה גליק

אדר ראשון תשע"א

והוגה שנית אדר ראשון תשעד ושלישית אייר תשעה

כ"מ שיש ## כלומר שיש קושי בזה ולפי הכוכבים### כך מדת הקושי

מסכת מועד קטן פרק א

הלכה א משנה משקין בית השלחין a irrigated field במועד ובשביעית, בין ממעיין שיוצא בתחלה עכשיו במועד התחיל לנבוע בפעם ראשונה בין ממעיין שאין יוצא בתחלה. אבל לא ממי גשמים ולא ממי קילון swipe & bucket ואין עושין עוגיות cavities dug around the treeלגפנים:

גמרא ניחא מעיין שלא יצא בתחילה, מעיין שיוצא בתחילה ולא טריח הוא? אלא כר"מ דר"מ אמר משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל.והקילו גם בזה א"ר יוסי דברי הכל, כשהיה אחד ונעשה שנים, או שהיו מימיו מועטין ונתברכו:לא הוי טירחא כ"כ

ותני כן: מעיין שיצא בתחילה משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל דברי ר"מ. וחכ"א אין משקין ממנו אלא שדה בית השלחין שחרבה. וצורך גדול יש. על דעתיה דר"מ משקין ממנו דבר שאינו אבד ודבר שהוא טריח. על דעתיה דרבנן אין משקין ממנו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח.כגון מעיין שכבר הוחזק

#אבד וטריח, מה אמרי בה רבנן? שמא שרי אף ממעיין שיצא מתחילה-כיון שהוא אבוד

עד כמה תשהא ותיעשה בית השלחין?אבל שהה יותר מזה, שוב אינה "חוזרת" למצב של רעננות בית השלחין, ואסור להשקותה במועד

עד כדי שתשהא שנים שלשה ימים קודם לרגל

נישמעינה מן הדא: כל שהוא פסידה והולכת, זו היא בית השלחין. של משנתינו ושרי לרבנן {עמדה מלהכחיש, זו בית הבעל מחלוקת דר"מ וחכמים}#

חכריתשם נהר נגביבשה קומי מועדא תלתא יומין, חזר במועדא. אתא עובדא קומי רב חונה ואמר אילין דאכחשין ישתיין, אילין דלא אכחשין לא ישתיין. אלמא אף לאחר ששהה ג' ימים, שרי [ול"א דבטלה ממנו שם ביה"ש לאחר ג' ימים]

{ר' יונה ור' יוסי הורון בהדה "מקרת דציללייא"שם שדה דהוון זריעה סערין, מיחצדינון במועדא דלא יפקען, וייבדן}

ניחא מי קילון, מי גשמים? א"ר יוחנן גזרו מי גשמים מפני שהן כמי קילון.

ר' ביסנא בשם ר' לא שנו אלא במועד הא בשביעית מותר.מי קילון מה בין שביעית מה בין מועד? שביעית ע"י שהיא מותרת במלאכה, התירו בין דבר שהוא טריח בין

דבר שאינו טריח. מועד ע"י שהוא אסור במלאכה לא התירו אלא דבר שהוא אבד ובלבד דבר שאינו טרח. ואית דבעי מישמעינה מן הדא שביעית ע"י שזמנו מרובה התירו.דא"א לאסור כל השנה מועד ע"י שזמנו קצר אסרו. אותן שבעה ימים האחרוניםשל שנת השביעית לא מסתברא מיעבדינן בשבעה ימי הרגל ויהיו אסורין?

ר' ירמיה בעי, מי תמציותdripplings of rain gathering in pools שלא פסקו, מה הן?להשקות מהן נישמעינה מן הדא תוספתא מקוואות אלו הן מי תמציות: כל זמן שהגשמים יורדין וההרים בוצצין. פסקו גשמים, אע"פ שהרים בוצציןtrickles הרי הן כמי תמציות. פסקו מלהיות בוצצין, הרי הן כמי גביים.נראה שפשט לאיסור [דבעינן זמן גשמים דווקא]

[עד איכן? עד מתי מיקרי "לא פסקו הגשמים"? חייה בר בון בשם ר' יוחנן עד כדי שתפרח הכרית.Vegetation start blossoming on the,. grooves formed by the running water רבי לעזר בי יוסי בשם רבי תנחום בי ר' חייה עד כדי שיעשו כרגלי האווז.מתפשטות לכמה מקומות—אים אין "חריץ" עמוק במק"א—סימן שכבר פסקו הגשמים

#רבי ירמיה בעי, פרחה הכרית ולא פסקו,???ירדו גשמים אחר שכבר פרחו—(זכור: "פריחהה" היא "סימן" לפסיקת "עונת הגשם"!) למפריעו הוא נעשה כמעיין או מיכן ולבא? ליידה מילה?למאי נפק"מ? הטביל בו מחטים וצינורות. אין תימר למפריעו הוא נעשה מעיין, טהרו. אין תימר מיכאן ולבא, לא טהרו.#]

רבי לעזר בי רבי יוסי שאל איליין אגטרגטייאcascade /cataract מה את עביד לון כמי קילון או אינן כמי קילון?

בריכהpool שנתמלאת מן המעיין, והפסיק המעיין מתוכה, מהו להשקות ממנה? מי חשוב כהשקאה ממעיין, שמותר נישמעינה מן הדא: אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי הקילון. מה אנן קיימין? אם בשעה שהגשמים יורדין, והלא כמושקין לים הגדול הן.איך אפשר לאסור? אלא כי נן קיימין בשעה שפסקו גשמים. אם בשעה שפסקו גשמים, לא כבריכה שנתמלאת מן המעיין והפסיק המעיין מתוכה היא?! ואת אמר אין משקין ממנה! הדא אמרה בריכה שנתמלאת מן המעיין והפסיק המעיין מתוכה אין משקין ממנה.

בריכה שנתמלאת מן הקילון, והמשיך המעיין לתוכה, מהו להשקות ממנה?יש כאן "עירוב" מעיין וקילון נישמעינה מן הדא: שדה בית השלחין שניטופה לתוך שדה בית השלחין אחרת, ונעשה "בריכה" משקין ממנה מהבריכה א"ר ירמיה ועודה מנטפת. וכי מחמת הניטוף היא יכולה להשקות?! לא מחמת עצמה שהיא מליאה?! ואת אמר משקין ממנה!! הדא אמר בריכה שנתמלאת מן הקילון והמשיך המעין לתוכה משקין ממנה.

ותני שמואל כן: הפוסקין??? והבריכה pools שמילאן קודם לרגל, לא ישקה מהן ברגל. אם היתה אמת המים=מעיין עוברת ביניהן, משקה מהן ואינו נמנע:

ואין עושין עוגיות לגפנים. אלו הן עוגיות אלו הן הבדידין שבעיקרי אילנות. כיי דתנינן תמן כלים 29:7יד הבדיד ארבעה:

הלכה ב משנה ר' אלעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחילה במועד ובשביעית

וחכ"א עושין את האמה בתחילה בשביעית, ומתקנים את המקולקלות במועד

ומתקנין את קילקולי המים שברשות הרבים וחוטטין אותן.

ומתקנים את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים. ועושין כל צורכי הרבים. ומציינין על הקברות. ויוצאין אף על הכלאים:

גמרא תמן תנינן שביעית 3:3ר' לעזר בן עזריה אוסרלהוציא זבל לשדה בשביעית עד שיעמוק שלשה או עד שיגביה שלשה או עד שיתן על הסלע.

היה לו דבר מועט...

פתר לה תרין פתרין: כשהיה לו דבר מועט בתוך ביתו בשביעית מותר להתחיל מחדש להוציא בשדה! ו הרי זה מוסיף עליו והולך, משפסקו עוברי עבירה. רבי ליעזר בן עזריה אוסר. מ"ט דראב"ע? שמא לא ימצא לו זבל להוסיף ונמצא מזבל את אותו מקום

פתר לה פתר חורן. כשהיה לו דבר מועט בתוך שדהו ערב שביעית והוא מבקש להוציאו בתוך שדהו בשביעית, הרי זה מוסיף עליו והולך משפסקו עוברי עבירה. ראב"ע אוסר. ולא כבר הוא מזובל מערב שביעית?! רבי בא רבי ירמיה ב"ר בון בר חייא בשם רבי בא בר ממל מפני מראית עין

עד שיוציא עשר משפלות כאחת ולית לרבנן מפני מראית עין?! אמר רבי אידי דחוטרא, סלו ומגריפו מוכיחין עליו שהוא עושה אשפה

רבי יוסי ב"ר בון אמר אילין שמועתא דהכא: דתנינן רבי אלעזר בן עזריה אומר

אין עושין את האמה בתחילה במועד ובשביעית. אמר רבי זעירא מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה. רבי ירמיה רבי בון בר חייא בשם רבי בא בר ממל מפני מראית עין. הוון בעין מימר מאן דאמר תמן חרישת אמה בשביעית מפני מראית עין והכא הוצאת זבל מפני מראית עין. מ"ד מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה דלא חייש למראית עין הכא מאי אית לך למימר? לית לך אלא כהדא שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו המקום ודווקא במתחיל מחדש [כפתרא קמא]

מה נפק מביניהון? חפר לעשות אמה של בניין, מאן דאמר מפני מראית עין, והכא מפני מראית עין. ומ"ד מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה הכא הרי אינו מכשיר את צדדיה לזריעה!

הכל מודים שאם היה לו שם סיד או צרורות או אבנים גיפסוס מותר: אים כשחופר, כבר הכין חומרי בניין-אין לחוש למראית עין

ומתקנין את המקולקלות במועד. דבר שהוא לצורך המועד, אבל דבר שאינו לצורך המועד אסור. בשל יחיד, אבל בשל רבים אפי' דבר שאינו לצורך המועד מותר.

כהדא דבני דסכותא איתפחתת במועדאמרחץ של "סכותא" נשבר ושרא לון רבי אבהו מעבדינה במועדא. סברון מימר בטריח וכיוני לא! סברון מימר ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד.ואפשר לדחותו אחר המועד! אמרין אין לא מתעבדא כדון, לא מתעבדא עוד.

איירא channel-duct דציפורין איתפחת

במועדא, חברייא סברין מימר שרי מן הדא: ומתקנין את קילקולי המים. א"ר פינחס לא אסר ר' ירמיה אלא משם הלכות הפטיש.משמיע קול

בית עלמא דבר מקטיאname איתפחת במועדא. רב חונה סבר מימר שרי מן הדא: ועושין כל צורכי הרבים. א"ל ר' מנא ולא תני שמואל להתיר "חפירת" בורות של רבים אלא להיות שפין את סדקיהן.וחוטטין אותן.וכן אסור בניין חדש

וחוטטן אותן. גרפין לון כיי דתנינן תמן החוטט בצינור לקבל צרורות

ועושין כל צורכי הרבים. אלו הן צורכי הרבים: דנין דיני ממונות ודיני נפשות דיני מכות ופודין את השבויין וערכים וחרמים והקדישות ומשקין את הסוטה ושורפין את הפרה ועורפין עגלה ערופה. ורוצעין עבד עברי ומטהרין את המצורע ומפרקין את המנעל מעל גבי האימוס אבל לא מחזירין אותו:

ומציינין על הקברות. לא כבר ציינו מאדר. תיפתר שירד שטף של גשמים ושטפו:

ויוצאין אף על הכלאים. לא כבר יצאו באדר?! תיפתר שהיתה השנה אפילה ואין הצמחים ניכרים.

ומניין לציון? ר' ברכיה ר' יעקב בר בת יעקב בשם ר' חונייה דברת חוורן. ר' יוסה אמר לה רבי יעקב בר אחא בשם ר' חונייה דברת חוורן ר' חזקיה ר' עוזיאל בריה דר' חונייה דברת חוורן: (ויקרא יב) וטמא טמא יקרא כדי שתהא טומאה קוראה לו בפיה ואומרת לו פרוש!

ר' לא בשם ר' שמואל בר נחמן (יחזקאל לט) ועברו העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון. עצם- מיכן שמציינין על העצמות. אדם- מיכן שמציינין על השדרה ועל הגולגולות. ובנה- מיכן שמציינין על גבי אבן קבועה. אם אומר את על גבי אבן תלושה אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. אצלו- במקום טהרה

מצא אבן אחת מצויינת-אף על פי שאין מקיימין כן- המאהיל עליה טמא, אני אומר מת קמצוץa mangled body(that does not occupy more than one stone) היה נתון תחתיה. היו שתים, המאהיל עליהן טהור, ובניהן טמא. אם היה חרוש בינתיים, הרי הן כיחידות. ביניהן טהור סביבותיהן טמא.

תני אין מציינין על הבשר, שמא נתאכל הבשר. ר' יוסטא בר שונם בעא קומי ר' מנא ולא נמצא מטמא טהרות למפרע!אף קודם שנתאכל אמר ליה מוטב יתקלקלו בו לשעה, ואל יתקלקלו בו לעולם:

הלכה ג משנה רבי אליעזר בן יעקב אומר: מושכין את המים מאילן לאילן, אבל לא ישקה את כל השדה כולה.

זרעים שלא שתו לפני המועד, לא ישקם במועד.

וחכמים מתירין בזה ובזה:שתי חומרות דראב"י

גמרא רבי מנא אמר לה סתם. רבי אבין בשם שמואל בסתם חלוקים. מה אנן קיימין אם במרווחין דברי הכל אסורלהשקות השדה כולה דרק צורך האילן ממש התירו אם ברצופין דברי הכל מותר. אלא כי נן קיימין בנטועין מטע עשר לבית סאה. רבי ליעזר בן יעקב עבד לון כמרווחין, ורבנן עבדין לון כרצופין.

הא רבנן אמרי במרווחין אסור להשקות. מהו להמשיך? נילף הדא דרבנן מן דרבי ליעזר בן יעקב. כמה דר' ליעזר בן יעקב אמר במרווחין אסור להשקות ומותר להמשיך. כן רבנן אמרי במרווחין אסור

להשקות ומותר להמשיך.

ולא כן סברינן מימר במרווחין דברי הכל אסור,שאין צורך כ"כ והן עפר לבןמותר ל"הרביץ" עפר לבן לא כמרווחין הוא?! ושרינן ליה בשביעית! אלא כאן בשביעית וכאן במועד. מה בין שביעית ומה בין מועד? שביעית על ידי שהוא מותרת במלאכה, התירו בין דבר שהוא טריח בין דבר שאינו טריח. מועד ע"י שהוא אסור במלאכה, לא התירו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח. ואית דבעי מימר נישמעינה מן הדא: שביעית על ידי שזמנה מרובה התירו, מועד על ידי שזמנו קצר אסור. {אותן שבעת ימים האחרונים לא מסתברא מיעבדינון כשבעת ימי הרגל ויהיו אסורין}

אשכח תני שביעית 2:10מרבצין בעפר לבן בשביעית, אבל לא במועד:

וחכמים מתירין בזה ובזה. מהו בזה ובזה? בין ששתו קודם לרגל בין שלא שתו קודם לרגל? אלא בין באילן, בין בזרעים:כדפירשתי

הלכה ד משנה צדין את האישות ואת העכברים בשדה האילן ובשדה הלבן כדרכו, במועד ובשביעית

ר' יהודה אומר: בשדה האילן כדרכו, ובשדה לבןאין הפסד כ"כ שלא כדרכו.

ומקרין את הפירצה במועד, ובשביעית בונה כדרכו:

גמרא אישות זו חולדה. אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (תהלים נח) נפל אשת בל חזו שמש.

ניחא בשדה האילן, בשדה הלבן? אלא בשדה הלבן שהיא סמוכה לשדה האילן:

כדרכו. צד במצודה.

שלא כדרכו תוחב בשפוד ומכה בקרדום ומרדד את האדמה תחתיה.

תני מחריבין חוררי הנמלים במועד. כיצד הוא עושה? רשב"ג אומר נוטל עפר מאלו ונותן בצד אלו, והן מחנקין אלו את אלו. והוא שתהא אמת המים עוברת ביניהן:אין מכירין בעפר ההוא, וחונקין...

ומקרין את הפרצה במועד. אבן על גבי אבן וצרור על גבי צרור.

ובשביעית בונה כדרכו אבן על גבי צרור וצרור ע"ג אבן.

ובפירצה שאינה סגה את העפראינו "מגדיר את העפר—דאסור לטלטל את העפר אבל פירצה שהיא היתה סגה את העפר, אסור לגודרה בשביעית

ותני כן: כל פירצה שהיא סגה את העפר אסור לגודרה בשביעית, ושאינה סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית.

בשאינה מכשלת את הרבים אבל אם מכשלת הרבים אע"פ שהיא סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית. כהדא אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו. {ויסתור ולא יבנהו? רבי חנניה בשם רבי יוחנן התירו סופו מפני תחלתו שאם אומר את לו שלא יבנה אף הוא אינו סותרו ונמצא בא לידי סכנה}

הלכה ה משנה ר' מאיר אומר: רואין את הנגעים להקל, אבל לא להחמיר. וחכמים אומרים: לא להקל ולא להחמיר

ועוד א"ר מאיר מלקט אדם עצמות אביו **ואמו**(מנהגם ללקט העצמות אחר שנרקב הבשר, ולקברם במק"א) מפני ששמחה היא לו=כפרה לאביו. ר' יוסי אומר אבל הוא לו

ולא יעורר על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום:

**********סוגיא עמומה—והגהתי ופירשתי

גמרא תמן תנינן:נגעים 4:10 בהרת כגריס

ופסת כגריס, ונולד לפסיון מחיה או שער לבן, והלכה לה האום=גריס הראשון .ויש לנו "גריס חדש" ובו סימן טו' ר' עקיבה מטמא וחכמים אומרים תיראה כתחילה. הא רבי עקיבה מטמא ומחליט. ורבנן אמרי תיראה כתחלה מחליטין. ומה ביניהון? ר' יוחנן אמר ערב הרגל ביניהון. וראיית הכהן אחר שבוע ראשון, הוא בתוך הרגל רבי עקיבה אומר הי קדמייתא, ואין את נזקק לו לא להקל ולא להחמיר.ונשאר בטומאתו ורבנן אמרי חורי היא, ואת פוטרו מן הראשונה.נמצא דברי ר"מ "להקל ולא להחמיר" מיירי בכה"ג, שפוטרו מנגע A אך אינו מטמאו בנגע B {והיידא היא שלא להחמיר? שאין את נזקק לו לשנייהכלל לא להקל ולא להחמיר}

ר' יוסה בשם ר' אחא אתייא דיחידייא דהכא כסתמא דתמן, ודיחידייא דתמן כסתמא דהכא.

אתיא דיחידייא דתמן כסתמא דהכא- ר' עקיבה אומר היא קדמייתא ואין את נזקק לו לא להקל ולא להחמיר. ודיחידייא דהכא=ר"מ כסתמא דתמן- ורבנן אמרי חורי היא ואת פוטרו מן הראשונה. ותנינן הכא ר' מאיר אומר רואין את הנגעים בתחילה להקל אבל לא להחמיר.

ר' יוסי בי ר' בון בשם רבי אחא: בין דיחידייא דתמן בין דרבנן דתמן, מודיי ליחידייא דהכא להקל אבל לא להחמיר. תמן בשהלכה לה האוםונפק"מ לעניין פריחה (עי' לקמן)ברם הכא בשהלכו להם הסימנין והאום קיימת.לר"מ רואין להקל ופוטרין אותו, ולרבנן אין רואין כלל—ולא אתפרש טעמייהו

{א"ר: נראים דברי ר' יוסי במוסגרלא להקל ולא להחמיר(שאים יראה "להקל" חייב לראות גם "להחמיר") ודברי ר' מאיר במוחלטיראה ומה בכך...(רק "קולא" אפשר לצמוח)}

חוזר לפרש פלוגתת רע"ק וחכמיםר' זעירה אמר ימי הרגל ביניהון: ר' עקיבה אומר היא קדמיתא ואינו נכנס לעזרה. ורבנן אמרי חורי היא ונכנס לעזרה.כי הראשון הלך לו, והשני עוד לא טומא

הא ר' עקיבה מטמא ומחליט ורבנן אמרי תיראה כתחילה מחליטין. ומה ביניהון? שמואל אמר פריחה ביניהון.אים פרח נגע B בכולו, לפני עיני הכהן ר' עקיבה אומר היא קדמייתא כפורח מן הטמא,(אף מתוך הסגר) טהור. ורבנן אמרי חורי היא, כפורח מן הטהור, טמא.

##ואמרין בשם שמואל, פריחה בשחין המורד ביניהון.(ממש כדלעיל—רק שיש שחין שפשה גם שם, עיין לקמן) רבי עקיבה אומר היא קדמייתא, כפורח מן הטמא, טהור. ורבנן אמרי חורי היא, כפורח מן הטהור, טמא.

עיין נגעים 6:8 [בגין דהוא חורי, הא אין היא היא, טהורה. ואתייא כיי דאמר רבי שמעון בן לקיש??? דאיתפלגון פרחה בו בשחין המורדבשבוע שני אחר שנטהר מחמת שפשה בכולו (חוץ ממקום "שחין המורד", שאינו מעכב את הפריחה) נתרפא השחין, ופרחה גם שם, פליגי אמוראי אי חשיב כפושה מן הטהור, טמא ר' יוחנן אמר טהור ר' שמעון בן לקיש אמר טמא] אגב אורחא ##

ועוד א"ר מאיר מלקט אדם עצמות אביו ואמו מפני ששמחה היא לו.

בראשונה היו קוברין אותןthe convicts במהמורותin mounds נתאכל הבשר היו מלקטין את העצמות וקוברין אותן בארזיםbox/chest אותו היום היה מתאבל, ולמחר היה שמח לומר שנינוחו אבותיו מן הדין.

תני המעביר ארון ממקום למקום אין בו משום ליקוט עצמות.לעניין ניהוג אבילות באותו היום א"ר אחא הדא דאת אמר בארון של אבן, אבל בארון של עץ יש בו משום ליקוט עצמות. א"ל ר' יוסי ואפילו תימר בארון של עץ אין בו משום ליקוט עצמות.

אי זהו ליקוט עצמות? מעבירין באפיקרסיןwrapped in sheets ממקום למקום.

ותני כן: ליקוט עצמות מלקט עצם עצם משיתאכל הבשר.

חגיי בשם ר' זעירה ליקוטי עצמות כשמוען. דינו כיום השמועה

תני אין שמועהיום "ששמע" שלוקטו העצמות, אין נוהג בו אבילות לליקוטי עצמות. אמר רבי חגיי והוא ששמע למחר אבל אם שמע בו ביום—אף לאחר שנלקטו יש שמועה לליקוטי עצמות.

ויש שיעור לליקוטי עצמות?

תנא ניקומכי קומי ר' זעירה אין שיעור לליקוטי עצמות

כהדא רבי מנא הורי לר' הלל דכיפרה לקרוע ולהתאבל כר' אחא, שלא להיטמאות כר' יוסי.רק כשמעבירין באפק' שרי לכהן לטמאות

תני ליקוטי עצמות אין אומרים עליהן קינים ונהי. אין אומר עליהן לא ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים. אלו הן ברכת אבלים: מה שהן אומרים בשורה.

תני אבל אומרים עליהן דברים. מהו דברים? רבנן אמרו קילוסין:

ולא יעורר על מתו. אי זהו העירור? מזכירתו בין המתים.

ולא יספידנו אי זה הוא הספד? שהוא עושה לו הספד בפני עצמו. הדא דאת אמר בישן, אבל בחדש מותר. אי זהו חדש ואי זהו ישן? חדש בתוך שלשים יום,מת עתה ישן לאחר שלשים יום.

תני לא תעורר אשה לווייתה במועד. ר' נחמן בשם ר' מנא אמר "לוייתה" כמה דתימר (איוב ג) העתידים עורר לויתן.

תני לא ישא אדם אשה שיש לה בנים גזירה שתמית בניה מבעל הזה.

[אפילו בקבר מותר לישא אשה אחרת כדיי לגדל בניו מאשתו הראשונה]

א"ר ייסא מפני מעשה שאירע יש לאסור אשה שיש לה בנים

הלכה ו משנה אין חופרין כוכין sepulchral chamber וקברות במועד. אבל מחנכין את הכוכין.

ועושין נברכת /wash-pond /grave dug in soil

וארון, עם המת בחצר. ר' יהודה אוסר אלא א"כ יש עמו נסרים:

גמרא איזהו חינוך קברות? רבי יוסי בר נהוראי אמר סדו בסיד. רב חסדא אמר אם היה ארוך מקצרו. ריב"ל אמר מאריך בו מצד אחד, ומרחיב בו מצד אחד.

תני רבי חייה מאריך בו ומרחיב בו בין מצד אחד בין משני צדדין

ועושין נברכת במועד. זה הבקיע.a fissure כל שהוא תושבpermanent נקרא בקיע.

וארון עם המת בחצר הדא דאת אמר במת שאינו מפורסם אבל במת שהוא מפורסם עושין לו ארון אפי' בשוק. כד דמך ר' חנניא חברין דרבנן עבדין ליה ארון בשוקא. הכל מודין שלא יקוץ לו ארזים מן המחובר—רק פליגי אי שרי ל"נסרן" כפי המדה ודכוותה לא יחצוב לו אבנים. היו חצובות תפלוגתא דר' יהודה ורבנן:

הלכה ז משנה ואין נושאין נשים במועד לא בתולות ולא אלמנות, ולא מייבמין מפני ששמחה היא לו. אבל מחזיר את גרושתו

ועושה אשה תכשיטיה במועד.

רבי יהודה אומר אשה לא תסוד מפני שניוול הוא לה:

גמרא שמעון בר בא בשם רבי יוחנן מפני

ביטול פריה ורביה.שימתין עד המועד

בעון קומי רבי יסא העבד מהו שישא במועד? אמר לון נישמעינה מן הדא מי שחציו עבד וחציו בן חורין.... ואמר שמעון בר בא בשם רבי יוחנן מפני ביטול פריה ורביה הדא אמרה שהעבד מצווה על פריה ורביה, וכל שהוא מצווה על פריה ורביה אסור לו לישא במועד!

ר' אילא ר' לעזר בשם ר' חנניה על שם שאין מערבין שמחה בשמחה. רבי לא שמע לה מן הדא (מלכים א ח) כי חנוכת המזבח עשו שבעת ימים והחג שבעת ימים

ר' יעקב בר אחא שמע לה מן הדא (בראשית כט) מלא שבוע זאת

ר' אבהו בשם רבי לעזר מפני הטורח.

תני אבל מתכוין הוא ונושא מערב הרגל.

לית הדא פליגא על ר' לעזר?! לית הדא פליגא על ר' יוחנן?! ואפילו על ר' חנינה לית היא פליגא?!

א"ר בא עלת כלתא נפקת טרחותא מיד כשנכנס הכלה, יצתה הטירחא...

אבל מחזיר הוא את גרושתו. מפני שאינו שמחה היא לו הדא דאת אמר מן הנישואין אבל מן האירוסין אסור:

ועושה אשה תכשיטה במועד. ואלו הן תכשיטי אשה גודלת וכוחלת ופוקסתpaint the face with rouge ונוטלת את שערה ואת צפרניה ומעברת כלי חרש על פניהליטול השיער

א"ר יודן אבוי דר' מתניה בלשון נקי היא מתניתא:=פניה התחתון

ר' יהודה אומר לא תסוד מפני שהוא ניוול לה. תרין אמורין רבי חנניה ור' מנא. חד אמר בסיד שהוא מתרתו לאחר המועד דברי הכל אסור. וחורנה אמר בסיד שהוא מתרתו לאחר המועד נחלקו, אבל בסיד שהוא מתרתו בתוך המועד דברי הכל מותר. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דא"ר חנינה ר' יסא בשם ר' יוחנן: ר' יודה כדעתיה כמה דר' יודה אמר תמןע"ז 1:1 צרת שעה צרה, כן הוא אומר הכא ניוול שעה ניוול. הוי דו אמר בסיד שהיא מתרתו בתוך המועד נחלקוואפ"ה אוסר ר"י מפני שמצערה הוא עכשיו אבל בסיד שהיא מתרתו לאחר המועד דברי הכל אסור:

הלכה ח משנה ההדיוט תופר כדרכו, והאומן מכליבirregular stitches

ומסרגין את המיטות. רבי יוסי אומר [אף] ממתחין:

גמרא דבית ר' ינאי אמרו כדרכו- ממלא את המחט. מכלב- אחת אחת.

רבי יוחנן אמר כדרכו- אחת אחת, מכלב- מפסיע. מתניתא מסייעא לר' יוחנן הרוצענין מכלבין במועד. אין תימר אחת אחת כך היא אומנותן! אלא כינן קיימין במפסיע.large steps!! א"ר סימון בתופר כיסין היא מתניתא שרי ל"רצען" אחת אחת(שאין דרך)

אי זהו הדיוט ואי זהו אומן? א"ר יוסי בן חנינה כל שאינו מזווג את האומריות אינו מכוון שיהא האימרא ישר זה הוא הדיוט.

ממתחין. רבי יסא אמר איתפלגון חזקיה ור' יוחנן חזקיה אמר סירוג שתי וערב. מיתוח או שתי או ערב. רבי יוחנן אמר סירוג או שתי או ערב. מיתוח היתה רפה ממתחה: א"ר חייה בר בא הכל מודין בסירוג שהוא שתי וערב מה פליגין במיתוח חזקיה אמר או שתי או ערב ר' יוחנן אמר אם היתה רפה ממתחה.

רבי יסא הורי לשמואל בר' חנינה סירוג שתי וערב. ולא ידעין אי כהדא דחזקיה ואין כהדא דר' חייה בר בא דברי הכל.

אמר רבי בון בר חייה קומי רבי זעירה מתניתא אמרה כן סירוג שתי וערב דתנינן תמן החבל מאימתי הוא חיבור למטה? מ"שיסרג" בה שלשה בתים. אית לך מימר שתי ולא ערב או ערב ולא שתי?!

מהו להערים ולסרג?

רב הושעיה אית ליה קמח וטחן חיטין

ר' זעירה אמר לר' יונה פוק זבון לן שיחורין לדוכנה!beans to grind אמר ליה אית לן פילחא דמועדא היש לנו "ריחיים של מועד"!!! ואיקפד עלוי:

הלכה ט משנה מעמידין תנור וכירים במועד

רבי יהודה אומר אין מכבשין את הריחים בתחלה:

גמרא תנא ר' חלפתא בר שאול ובלבד שלא יגדרנו בתחלה.

תני תנור וכיריים חדשים אין סכין אותן בשמן ואין טולין אותן במטלית ואין חוסמין אותן בצונין בשביל שיתחסמו ואם בשביל לשפות עליהן את הקדירה מותר.

ותני כן: תנור וכיריים חדשים הרי הן ככל הכלים המיטלטלין בחצר.

רבי יודן בי רבי ישמעאל הורי מדוחק להביא כירה חדשה מבית האומן לשפות עליה את הקדירה בתחילה ביום טוב:

הלכה י משנה ועושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן

שפין את הסדקיןthey may plaster up cracks ומעגילין אותן- במעגילה, ביד, וברגל. אבל לא במחלציים and smooth them down with a roller, hand, foot but not with a trowel

הציר והצינור והקורהhinge socket roof-beam והמנעול והמפתחlock key שנשברו, מתקנין אותן במועד

ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד

כבשין pickled food שהוא יכול לוכל מהן במועד, כובשין:

גמרא לגג עשרה, ולמרפסת שלשה:

שפין את הסדקין. תני ר' חייה השף שף ברגל, והמעגל מעגל ביד. מתני', במעגילה קטנהמותר אף לעגל ברגל ומה דתני ר' חייה, במעגילה גדולה

הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד. כהדא ר' מנא איתבר עוקא דסולמיהstep of his ladder שאל לר' יונה אבוי ושרא ליה. אפילו כן א"ל: פוק חמי חד סב וסמוך עלוי,ראה איזה זקן, ותסמוך עליו נפק ואשכח ר' בון בר כהנא ושאל ליה ושרא ליה:

וכל כבשין שהוא יכול לוכל מהן במועד כובשן. הא כבשין שאינו יכול לוכל מהן במועד, לא. א"ר בא הדא דאת אמר בשאינן אבודין, אבל אם היה דבר אבד,אים לא יכבשם עתה מותר.

תני: לא יהא יוצא ומלקט עשבים ומוכרן בשוק שאין דרכו לוכל מהן במועד.רק לכבשם ולאכלם לאחר זמן

ל"ש כאן [קאי על בצירת ענבים במועד?? [אמר רב

הושעיה אם אומר את כן, נמצאתה מתיר את האומנות במועד.] #

לא כן אמר ר' בא הדא דאת אמר בשאינן אבודין אבל אם היה דבר אבד מותר?! מתני' ברייתא ..לא יהא.. בשלקטן ברגל, מה דאמר ר' בא בשלקטן מערב הרגל:

נשלם בס"ד מוש"ק תרומה ב אדר א תשע"א

מסכת מועד קטן פרק ב

הלכה א משנה מי שהפך את זיתיוקודם המועד—וצריך לטחנם ולגמרם תיכף, כדיי שלא יופסדו ואירעו אבל או אונס או שהטעוהופועלים טוען קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד דברי רבי יהודה

רבי יוסי אומר זולף וגומר כדרכו:

גמרא אנן תנינן מי שהפך את זיתיו. תני רבי חייה מי שהיו זיתיו הפוכין ושנויין.מיפסדו טובא מתניתן צריכה לרבי חייה ודר' חייה צריכה למתניתן. אילו תנינן ולא תנא ר' חייה, הוינן אמרין לא אמרן אלא מי שהפכן פעם אחת, אבל אם הפכן ושניין דברי הכל מותר, הוי צורכה למתניתיה דר' חייה. או אילו תנא ר' חייה ולא תנינן אנן הוינן אמרין, לא אמרנן אלא מי שהפכן ושניין אבל אם הפכן פעם אחת דברי הכל אסור. הוי צורכא למתני' וצורכא למתני' דר' חייה.

א"ר פינחס בי רבי זכיי מתני' בעטיניםpacked olives מה דתני רבי חייה בגרגריםloose

#רבנן דקיסרין אמרין, מתניתן ר י ש א דקתני "הפך" כרבי יוסי, ומה דתני ר' חייה כרבי יודה. רבי יודה אומר יאבד דבר מועט ואל יאבד דבר מרובה. רבי יוסה אומר אל יאבד דבר כל עיקר. #

רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן כשם שהן חלוקין כאן כך הם חלוקין בהלכות אבל. דתני אלו דברים שעושין לאבל בימי אבלו: דורכין את עביטוhis basket וזולפיןempty את יינו וגפיןclose over/pour את חביותיו. וזיתיו הפוכין ושנויין, טוחנן כדרכן. ומשקין בית השלחין שלו בשהגיע זמנו לשתות. וזורעין את נירו פשתן, ברביעה.צריך לזרוע תיכף אחר הגשם דברי רבי יודה.

אמרו לו אם אינה נזרעת פשתן תזרע מין אחר, אם אינה נזרעת בשבת זו תזרע בשבת אחרת. מני אמרו לו? ר' יוסה.

מחלפה שיטתיה דר' יודה תמן הוא אמר יאבד דבר ממועט ואל יאבד דבר מרובה וכא אמר הכין!! שנייא היא תמןבמועד שדרכו להערים.???דרך אנשים להערים במועד, דקילי להו

וכל שכן מחלפה שיטתיה דרבי יוסה!! מה אית תמן שדרכו להערים את אמר מותר, כאן שאין דרכו להערים לא כל שכן?!שיהא מותר!! אמר ר' חיננה מנו אמרו לו, חכמים שהן בשיטת רבי יודה במועד:ומחמירין גם באבל

הלכה ב משנה וכן מי שהיה יינו בתוך הבור ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו, זולף וגומר וגף כדרכו דברי ר' יוסי

ר' יהודה אומר עושה לו לימודיםcoverings of shingles בשביל שלא יחמיץ:

גמרא א"ר זעירא לא אמר אלא וכן מי שהיה יינו בתוך הבור וכו' הא בתחילה אסור.תחילה הקצירה אסור במועד ומפרש...דלפעמים שרי.

מה אנן קיימין? אם בשהגיע זמנו לבצורקודם המועד ולא בצר, הוא חטא על נפשיה!פשיטא דאסור! אם בשלא הגיע זמנו לבצור לפני המועד , יכול הוה קאים!למה נתירנו, מסתמא יכול להמתין עד אחר המועד! אלא כי נן קיימין בשהגיע זמנו לבצור, הוה ס ב ר ו ל

א כיוון מלאכתו במועד דו יכיל קיים, ולא קם. כהדא ר"ש בי ר' ינייִ קטף כרמי' במועדא, חמוניה כל עמא וקטפון בתריה,כל העם עשו כן... בשתא חוריתאי שבקיה ויבש.לשנה האחרת הניחו, ויבשה ילפון מקלקלתא ומתקנתא לא ילפון!!

רב חייה בר אשי בשם רב:fishers net הוהרא שרי מיעבדינה במועדא לצוד בה דגים במועדא.

רבי יהודה הורי באילין מהולייאsift שרי מעבדינן במועדא לצורך המועד.

ר' אמי הורי באילין פומפיאfood-grater שרי מיעבדינין במועדא לצורך המועד.

רבנן דקיסרין אמרי מסיקין לפסיןstew-pot וקדירות לצורך המועד.

שמואל אמר זפתין גרבא,חביות גדולות ולא זפתין כוזתאקטנות. זפתין גרבא- דזיפתא דקדקירא,thin ולא זפתין כוזתא- דזיפתא גלידא.thick

אית דמחלפין: זפתין כוזתא ולא זפתין גרבא. זפתין כוזתא- שהיא לשעה. ולא זפתין גרבא- שהיא לשהות:

הלכה ג משנה מכניס אדם פירותיו מפני הגנבים.

ושולה פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד, ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד. וכולן אם כיוונו את מלאכתן במועד יאבדו:

גמרא ודלא כרבי יודה, דרבי יודה אמר יושב ושומר.אסור להכניס הפירות

רבי יעקב בר אחא בשם רבנן פרקמטיא אבודה, שרי מטלטלתא להפך בו במועדא.

ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא הדא שיירתא שרי מיזבון מינה במועדא.מותר לקנות מן

ה"שיירא" במועד

הוה ידע דשיירתא מיעול, ומיזלא עיבידתיה.אים יודע שהשיירא ילך, ויוזיל סחורתו... א"ר מנא אין ידע דלא מיזבן והוא פחת מן אגרא, יזבין, ואי לא לא יזבין. א"ר יוסי בר בון אגרא וקרנא קרן הוא?! אין ידע דלא מזבין והוא פחת מן ק ר נ א , יזבן. ואי לא לא יזבן.

ר' יונה ור' יוסה הורון בהדין לסוטהרדיד של נשים שרי מזבנתיה במועדא לצורך המועד.

ר' יצחק בי ר' לעזר מפקד לר' הושעיה בי ר' שמי דהוה פרוש,פורש לים למכור סחורתו אין את ידע דאת מזבן, ואילפא מורכא לך הספינה ממתנת לך, ואת אתי משתי גבן, זבין.אים תוכל למכור ולהרוויח מעות ולחזור אצלנו - וליקח יין ולשתות עמנו , מותר ואי לא לא תזבין.

ר' יונה בוצריה, הוה ליה ספריןהיה לו ספרים למכור שאל לר' הונא מהו מזבנתין במועדא? א"ל מחדי את מועדא, שתי את קינדיטון.

ר"ח חברין דרבנין אמר: פרגמטיאware/goods נגבית מנכסי יתומים קטנים.אים הניח להם אביהם סחורה, שקנה למחצית-שכר הוון בעי מימר בשיש עדים, הא אם אין עדים יודעים לא.

רבנן דקסרין בשם רבי לא: לכן צריכא בשאין עדים יודעין! הא אם יש עדים יודעין, נעשית כפקדון. כך אנו אומרים פקדון לא יגבה מניכסי יתומין קטנים?! מה בינו למלוה? מלוה ניתנה להוצאה וזה לא ניתן להוצאה.

א"ר בא בר ממל אילו היה לי מי שיומנה עמי היתרתי בשר בכור להישקל בליטרא. והיתרתי שיהו עושין מלאכה בחולו של מועד.

כלום אסרו בשר בכור להישקל בליטרא לא כדי שיהו מוכרין אותו בזול?!כיון שלא נודע משקלם והן מערימין עליו ומוכרין אותו

ביוקר!!

כלום אסרו לעשות מלאכה בחולו של מועד, אלא כדי שיהו אוכלין ושותין ויגיעין בתורה?! ואינון אוכלין ושותין ופחזין.

א"ר יוחנן אם הזכירוך לבולי,senate יהא הירדן בעל גבולך.hide yourself in the bushes…

א"ר יוחנן קבלין רשות להיפטר מבולי.מותר לצעוק לפני הmayor כדיי להיפטר מלשמש in the senate

א"ר יוחנן לוין בריבית לחבורת מצוה ולקידוש החדש=לצורך סעודת מצווה רבי יוחנן בצפרא הוה נחת לכנישתא והוה מלקט פירורין ואכל. ואמר יהא חלקי עם אילין דאכלין הכא רומשות:עים אותן שאכלו אמש בסעודת ר"ח....

הלכה ד משנה אין לוקחין בתים עבדים ובהמה ואבנים אלא לצורך המועד. או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל

אין מפנין מבית לבית, אבל מפנה הוא לחצירומבית לבית באותו חצר מפני ששמחה היא לו

אין מביאין כלים מבית האומן, אם חושש להן, מפנן לחצר אחרת:

גמרא ניחא כולהן, אבנים?!איזה צורך יש? כהדא אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו. ויסתור ולא יבנה רבי חנניה בשם ר' יוחנן התירו סופו מפני תחילתו שאם אומר את לו שלא יבנה, אף הוא אינו סותרו ונמצא בא לידי סכנה.

רבי יהושע בן לוי שאל לרשב"ל, מהו ליקח בתים מן העכו"ם? א"ל אימת ר' שאל, בשבת? ותני: בשבת מותר. כיצד הוא עושה? מראה לו כיסין של דינרין והעכו"ם חותם ומעלה לארכיים.the gentile takes the deed to the office' for recording שכן מצאנו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת דכתיב (יהושע ו) כה תעשה ששת ימים. וכתיב וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים. וכתיב (דברים כ) עד רדתה אפילו בשבת

הרי שאין לו מה יאכל, קוצר ומעמר ודש ובלבד שלא ידוש בפרה. במספק ליחיד, אבל במספק לרבים דש ואפילו בפרה.

אין מפנין מדירה נאה לדירה נאה, ולא מדירה כאורה לדירה כאורה. ולא מדירה כאורה לדירה נאה, ואין צריך לומר מדירה נאה לדירה כאורה. ובתוך שלואים נכנס מבית אחר לתוך שלו אפילו מדירה נאה לדירה כאורה. שמחה לאדם בשעה שהוא דר בתוך שלו.

אין מפנין את המת ואת העצמות מקבר מכובד למכובד, ולא מבזוי לבזוי, ולא מבזוי למכובד, אין צורך לומר מן המכובד לבזוי. ובתוך שלו אפילו מן המכובד לבזוי. ערב הוא לאדם שהוא נינוח אצל אבותיו:

אין מביאין כלים מבית האומן. הדא אמרה: פרגמטיא אבודה שרי מטלטלתא במועדא:

הלכה ה משנה מחפין את הקציעות בקשthey may cover fig-cakes with straw(protect from rain) רבי יהודה אומר אף מעבין???עי' בגמ'

מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד

הציידין והדשושות והגרוסות,hunters, groats-makers and geist-millers עושין בצינעה לצורך המועד. ר' יוסי אומר הן החמירו על עצמן:ואין עושין כלל

גמרא כיני מתני' מעבין.לא "אף" ר' יהודה אומר יאבד דבר ממועט ואל יאבד דבר מרובההואסור לחפות בקש, רק יעבם זו ע"ג זו רבי

יוסה אומר אל יאבד דבר כל עיקר.

[כהנא אמר: אית מילין במועד דקשיין מן אהילות ומן נגעים. תמן אמר רב ירמיה בשם רב פורסין מחצלת על גבי שיפוףשמונה ע"ג לבנים בשבת. וכא הוא אמר הכין?!] איך אפשר להחמיר במועד יותר משבת?

רבנן דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא: לתולש מן הקרקע ביניהן. רבנן אמרי קוצראף מותר לקצור קש כדיי לעבות ומעבה, רב יודה אומר לא יקצור אלא יעבה.

קיבלו עליהן חרמי טיבריה ודשושי עכו וגרוסי ציפורין שלא לעשות מלאכה בחולו של מועד. ניחא גרוסי ציפורין דשושי עכו. חרמי טיבריה ואינן ממעטין בשמחת הרגל?

צד הוא בחכה,fish-hook צד הוא במכמורת.small fishers net אפילו כן אינן ממעטין בשמחת הרגל? רבי אמי מיקל לוןמקללם שהן ממעטין בשמחת הרגל:

מסכת מועד קטן פרק ג

הלכה א משנה ואלו מגלחין במועד: הבא ממדינת הים, ומבית השביה, והיוצא מבית האסורים, ומנודה שהתירו לו חכמים, וכן מי שנשאל לחכם והותר, והנזיר, והמצורע, מטומאתו לטהרתו:

גמרא הא שאר כל בני אדם אסורין. א"ר סימון גזרו עליהן שלא יכנסו לרגל מנוולין.

תמן תנינן אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין מלספר ומלכבס, ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת. הא שאר כל הימים אסורין. רבי יוסה ר' אבהו בשם רבי יוחנן רבי אבון בשם חזקיה גזרו עליהן שלא יכנסו לשבתן מנוולין.

תני בשם רבי יודה: הבא ממדינת הים אסור לו לגלח. רבי יודה כדעתיה דרבי יודה אמר אסור לפרש לים הגדול. מעתה כהן שיצא חוץ לארץ, הואיל ויצא שלא ברצון חכמים יהא אסור לו לגלח.כשחזר לא"י באמצע משמרו

חד כהן אתא לגבי ר' חנינה א"ל מהו לצאת לצור לעשות דבר מצוה לחלוץ או לייבם? א"ל אחיו של אותו האיש יצא, ברוך המקום שנגפו! ואת מבקש לעשות כיוצא בו?! אית דבעי מימר הכין א"ל: אחיו של אותו האיש הניח חיק אמו וחיבק חיק נכרי' וברוך שנגפו ואת מבקש לעשות כיוצא בו?!

שמעון בר בא אתא לגביה רבי חנינה, א"ל כתוב לי חדא איגרא דאיקר, ניפוק לפרנסתי לארעא ברייתא. כתוב לי מכתב כבוד כדיי שיהיה לי פרנסה בצאתי לחו"ל אמר לו למחר אני הולך אצל אבותיך,לאחר פטירתי... יהו אומרים לי נטיעה אחת של חמדה שהיתה לנו בארץ ישראל התרתה לה לצאת לחוץ לארץ...

והיוצא מבית האסורין. הוינן סברין מימר כשהיה חבוש אצל העכו"ם, אבל אם היה חבוש אצל ישראל לא.הרי הניחו לו...

אתא מימר לך ואפילו חבוש אצל ישראל אינו ערב לאדם לגלח בבית האסורין...

והמנודה שהתירו לו חכמים. מה אנן קיימין אם בשהתירו לו קודם לרגל, יגלח! אם בשלא התירו לו קודם לרגל, אל יגלח!היה לו לישאל על נידוייו קודם! אלא כי נן קיימין כשהתירו לו קודם לרגל, וחל יום שלשים שלו להיות ברגל שאין נידוי פחות משלשים, ואין נזיפה פחותה משבעת ימים.

אין נידוי פחות משלשים יום (במדבר יא) עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם. ואין נזיפה פחותה משבעת ימים (במדבר יב) הלא תכלם שבעת ימים.

רבי הוה מוקר לבר אלעשא. חתנו שהיה עשיר א"ל בר קפרא כל עמא שאלין לרבי ואת לית את שאל ליה! כי היה ע"ה א"ל מה נישאול? א"ל שאול משמים נשקפה. הומיה בירכתי ביתה. מפחדת כל בעלי כנפים. (איוב כט) ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו. הנס יאמרו הו הו. והנלכד נלכד בעונו.חידה...מה נשקף משמים וכו'—זה המיתה... הפך רבי, וחמתיה גחיך רבי ראהו צוחק אמר רבי איני מכיריך זקן.נידוהו (שלא רצה לצחוק בעה"ז) וידע דלית הוא מתמנייא ביומוי.אינו ממונה לחכם

ביקשו לנדות את רבי מאיר אמר להןרבי איני שומע לכם עד שתאמרו לי את מי מנדין, ועל מה מנדין, ועל כמה דברים מנדין.

ביקשו לנדות את רבי ליעזר. אמר, אמרין מאן אזל מודע ליה אמר רבי עקיבה אנא אזל מודע ליה. אתא לגביה א"ל רבי רבי חביריך מנדין לך. נסתיה לקחו והוציאו החוצה נפק ליה לברא אמר חרוביתא חרוביתא! אין הלכה כדבריהם איתעוקרין ולא איתעקרא. אין הלכה כדבריי איתעוקרין ואיתעקרת. אין הלכה כדבריהם חוזרין ולא חזרת. אין הלכה כדבריי חוזרין וחזרת. כל הדין שבחא ולית הלכה כר' אליעזר?! א"ר חנינה משניתנה לא ניתנה אלא אחרי רבים להטות!! ולית ר' אליעזר ידע שאחרי רבים להטות?! לא הקפיד אלא על ידי ששרפו טהרותיו בפניו.

תמן תנינן חיתכו חוליות ונתן חול בין חולייא לחולייא רבי ליעזר מטהר, וחכמים מטמאין זה תנורו של חכיניי. אמר רבי ירמיה חכך גדול נעשה באותו היום כל מקום שהיתה עינו של רבי ליעזר מבטת היה נשדף ולא עוד אלא אפילו חיטה אחת חצייה נשדף וחצייה לא נשדף, והיה עמודי בית הוועד מרופפין. אמר להן ר' יהושע אם חברים מתלחמים אתם מה איפכת לכם!!! ויצאה בת קול ואמרה הלכה כאליעזר בני. א"ר יהושע לא בשמים היא.

ר' קריספי ר' יוחנן בשם רבי: אם יאמר לי אדם כך שנה ר' ליעזר שונה אני כדבריו, אלא דתניא מחלפין.אחליף השמות... חד זמן הוה עבר בשוקא וחמת הדא איתא סחותא דביתא אשפת הבית וטלקת זרקה ונפלת גו רישיה. אמר דומה שהיום חביריי מקרבין אותי דכתיב (תהילם קיג) מאשפות ירים אביון.

רבי יהושע בן לוי שלח בתר חד בר נש תלתה זימני ולא אתא, שלח א"ל אילולא דלא חרמית בר נש מן יומי, הוינא מחרם לההוא גוברא. שעל עשרים וארבעה דברים מנדין וזה אחד מהן (עזרא י) וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה.

א"ר יצחק בי רבי לעזר אית סגין מינהון הרבה מהם [דברים שמנדין עליהם] מבדרן במתניתא. תמן תנינן תענית שלח לו שמעון בן שטח אמר לו צריך אתה לנדות שאילו נגזרה גזירה כשם שנגזרה בימי אליהו לא נמצאת מביא את הרבים לידי חילול השם שכל המביא את הרבים לידי חילול השם צריך נידוי. תמן תנינן ר"ה שלח לו ר"ג אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשלן לעתיד לבא לא נמצאת מעכב את הרבים מלעשות מצוה שכל המעכב את הרבים לעשות דבר מצוה צריך נידוי. תני פסחים א"ר יוסי תודוס איש רומי הנהיג את אנשי רומי שיהו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים. שלחו חכמים ואמרו לו אילולי שאת תודוס לא היינו מנדין אותך. ומהו תודוס א"ר חנניה דהוה משלח נוטל מעותיהן למחצית שכר פרנסתהון דרבנן. לא נמצאתה

מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ צריך נידוי. תמן תנינן עדיות את מי נידו את אלעזר בן חנוך שפיקפק בטהרת הידים הדא אמרה המפקפק בדבר אפילו מדברי סופרים צריך נידוי. תמן תנינן שם5 דכמה השקוהו. מהו דכמה? דכוותה.שהיו ג"כ גרים נידוהו ומת בנידויו וסקלו בית דין ארונו ללמדך שכל המנודה ומת סוקלים ארונו. הדא אמרה המבזה זקן אפילו לאחר מיתה צריך נידוי.

ביומוי דר' זעירה הוון מרחקין ומקרבין. ת"ח שסרח מנדין אותו ומתירין לו מיד! אמר לון רבי לא, השתא מרחקין והשתא מקרבין?! אמר רבי יוסה חזרו ונמנו, לכשיחזור בו, יהו מקרבין אותו.

המנודה לרב מנודה לתלמיד המנודה לתלמיד אינו מנודה לרב. המנודה לאב בית דין מנודה לחכם המנודה לחכם אינו מנודה לאב בית דין. המנודה לנשיא מנודה לכל אדם. עד כדון חכם שנידה ואפילו חבר שנידה? נישמעינה מן הדא חדא אמהא מן דבר פטא הוות עברה קומי חדא כנושא עברה בית כנסת חמת חד ספר ראה מלמד תינוקת אחד מחי לחד מיינוק יתיר מן צורכיה. אמרה ליה יהוי ההוא גברא מחרם! אתא שאל לרבי אחא א"ל צריך את חשש על נפשך. הדא אמרה העושה דבר שלא כשורה צריך נידוי.

רבן שמעון בן לקיש הוה מעייני תינין בפרדיסא היה שומר תאנים בפרדס אתון ליסטיא וגנבון מינהון בליליא, ובסופא ארגש בהון. אמר לון ליהוון אילין עמא מחרמין! אמרון ליה ייא=יהא דהוא גוברא מחרם. חש על נפשיה אמר ממון אינון חייבין לי. דילמא נפשן?! נפק פרי בתריהון רץ אחריהם (הגנבים) אמר לון שרון לי. אמרין ליה שרי לן ונן שריי לך! הדא אמרה המנדה את מי שאינו צריך ונידה אותו נידויו נידוי.

מי מתיר? לא כן תני מת אחד ממנדיו, אין מתירין לו. אמר רבי יהושע בן לוי הדא דאת אמר בשאין שם נשיא, אבל אם יש שם נשיא הנשיא מתיר.

ר' יעקב בר אחא בשם ר' בא בר ממל: מעשה באחד שמת אחד ממנדיו ולא התירו לו. ולא כן אמר רבי יהושע בן לוי הדא דאת אמר בשאין שם נשיא אבל אם יש שם נשיא הנשיא מתיר. וקמת מה דאמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי בא בר ממל בשלא חזר בו.אין מתירין לו אחרים שנשארו

רבי יעקב בר אביי בשם רב ששת נמנו באושא שלא לנדות זקן. ואתייא כיי דאמר ר' שמואל בשם רבי אבהו זקן שאירע בו דבר אין מורידין אותו מגדולתו אלא אומרים לו (מלכים ב יד) הכבד ושב בביתך. רבי יעקב בר אביי בשם רבי אחא זקן ששכח תלמודו מחמת אונסו נוהגין בו כקדושת ארון

רבי אחא ר' תנחום רבי חייה בשם רבי יוחנן זקן שנידה לצורך עצמו אפילו כהלכה אין נידויו נידוי.

ביומוי דר' ירמיה אתת עקא על טיברייאי. שלח בעי מנרתא דכספא גבי רבי יעקב בי רבי בון כדיי ליתנו למס שלח א"ל אדיין לא שב ירמיה מרעתו.... וביקש ר"י לנדות את ר' יעקב לנדותו. והוה רבי חייה בריה דרבי יצחק עטושיא יתיב תמן. א"ל שמעתי שאין מנדין זקן אלא אם כן עשה כירבעם בן נבט וחביריו. א"ל "דכמה השקוה" וכירבעם בן נבט וחביריו עשה?! ונדון אילין לאילין, וחשון אילין על אילין, וצרכון משתרייא אילין מן אילין:נידו זה את זה....

וכן מי שנשאל לחכם והותר. מה אנן קיימין אם כשנשאל קודם לרגל, לא יגלח! אם בשלא נשאל קודם לרגל אל יגלח! אלא

כי נן קיימין כשנשאל קודם לרגל, ולא מצאו פתח לנדרו אלא ברגל. כהדא רבי שמעון ברבי לא מצאו פתח לנדרו עד שבא אחד מזקני הגליל. ואית דאמרין רבי שמעון בן אלעזר הוה, והוה נסיב ליה מן הכא ומקים ליה הכא, נסב ליה מן הכא ומקים ליה הכא, עד דאקימיה גו שימשא מפלי מאנוי.searching his clothes from lice אמרון ליה אילו הויתה ידע דהדין סבא עבד לך הכין, נדר הויתה? אמר לון לא! ושרון ליה. וליה אמרין הדא מנא לך? אמר לון משרת ר"מ הייתי בברחו שנים, ויש אומרים מקלו של ר"מ היתה בידו, והיא היתה מלמדתו דעת.

##תני כל אלו שאמרו מגלחין במועדכגון יוצא מבית אסורין מותרין לגלח בתוך שלשים יום של אבל. אית תניי תני אסור ואית תניי תני מותר. אמר רב חסדא מ"ד מותר בשיש שם רגל. מ"ד אסור בשאין שם רגל פגע רגל באמצע אבילות, שרי להתגלח במועד. יצא מבית הסורים באמצע אבילות----אסור

א"ר מתניה מ"ד אסור כדרכו במספריים.

מתניתא פליג על רב חסדא: הרי שתכפוהו אבליו זה אחר זה, ה"ז מיקל בסכין, ובמספרת, אבל לא במספריים. ויעשה אבל השני אצל הראשון, כמי שהוא אנוס ויגלח! הוי לא אתאמרת אלא מפני כבוד הרגל. אבל לא גילח קודם גדל א ס ו ר להתגלח ברגל

[ר' שמואל בר רב יצחק בעי ניחא בתוך ל' בתוך ז'? שרי בתכפוהו?

התיב ר' חנניה חברון דרבנן והא תני אלו דברים שאבל אסור בהן כל ז' אם בתוך ל' הוא אסור בתוך ז' לא כל שכן. לא איתאמרת אלא כשתכפוהו אבלים. הדא אמרה שהוא אסור]

##

שפם ונטילת צפורנים. אית תניי תני: ברגל מותר, ובאבל אסור. אית תניי תני: ברגל אסור, ובאבל מותר.

מ"ד ברגל מותר, בשיש שם אבל. שהיה אבל קודם הרגל--וס"ל אבל בעלמא אסור בנטילת צפרניים ובאבל אסור- בשאין שם רגל.

מ"ד ברגל אסור בשיש שם הערמה =כוון מלאכתו. באבל מותר, בשאין שם הערמה =אבל רגיל.

רב חייה בר אשי בשם רב הלכה כדברי מי שהוא מיקל כאן וכאן. ר"ש בר אבא בשם ריב"ל הלכה כדברי מי שהוא מיקל בהלכות אבל. רב אמר שפם כנטילת צפרנים בכל דבר. א"ר ירמיה ובלבד בנוטות. ר' יצחק בר נחמן בשם רבי חנינא זוג בא לפני רבי בשפם ובנטילת צפרנים, והתיר להם רבי. ר' סימון בשם ר' חנינה שני זוגות היו אחד מעמתן ואחד מידד עלה אחד בשפם ואחד בנטילת צפרנים והתיר להן ר'.

כהדא ר' שמואל בר אבא דמכת אחתיה נפטרה אחותו והוה יתיב מצמי טפרויי.trimming his nails סלק ר' לעזר לגביה ולא כסיתון סלק ר' נתן בר אבא לגביה וכסיתון. שלא יראה ויבא להקל באבילות אמר ליה מן קומי רבי לעזר לא כסיתינון, ומן קומי את מכסי לון?! א"ל ומה את סבר דאת חביב עלי כרבי לעזר?!מכיר אני בר"א שלא יזלזל באבילות...

הלכה ב משנה ואלו מכבסין במועד: הבא ממדינת הים, ומבית השביה, והיוצא מבית האסורין, והמנודה שהתירו לו חכמים, וכן מי שנשאל לחכם והותר, מטפחות הידים, ומטפחות הספרים,scrolls ומטפחות הספג, וכל העולין מטומאה לטהרה, הרי אלו

מותרין. ושאר כל אדם אסורין:

גמרא תני בלנרי נשים מותר לכבסן במועד היא בלנרי נשיםbathing towels היא בלנרי אנשים. מהו בלנרי נשים רבנן דקיסרין אמרי אימטייא.blankets used for bathing

ר' אבהו בשם ר' יוחנן מי שאין לו אלא חלוק א' מותר לכבסו במועד. א"ר יוסה בי ר' בון ובלחוד תריי, איירי שיש לו שני חלוקין וערב הרגל לבוש אחד ומכבס האחרת---ובאמצע הרגל צריך להחליף, ולובש המכובס ומכבס הלבוש דיהא שלח חד ולבש חד.

בעון קומי רבי יוסה, בגדי קטנים מה הן? אמר לון כמי שאין לו אלא חלוק א'.

בעון קומוי, תנינן אין קורעין ולא חולצין חליצת כתף ולא מברין אלא קרוביו של מת. הוות מטלתיה the mourners Sukkah is small זעירא, וקריבויי בעין מיעול לגביה. מהו דיתבון פלגון מן לגיו, ופלגון מן לבר? אמר לון: ייעלון פלגון יומא דין, ופלגון למחר. אמר רבי מנא הן דהוינן סברין דו מקללה, חמר. סבורין היינו שמקל ר' יסה ובאמת מחמיר....

תני מטפחות ספרים אין מכבסין אותן במי רגלים אבל מכבסין אותן בנתר ובורית, מפני הכבוד:

הלכה ג משנה ואלו כותבין במועד: קידושי נשים, גיטין, ושוברין, דייתיקי, ומתנה, ופרוזבולין, איגרות שום, ואיגרות מזון, שטרי חליצה, ומיאונין, ושטרי בירורין, וגזירות ב"ד, ואיגרות של רשות:

גמרא ואינו מיצר? א"ר זעירא מכיון שנתן דעתו לגרש אינו מיצר.

ושוברים- אימולוגיםrecord. איגרות שום- שום היתומים. איגרות מזון- מזונות אלמנה. שטרי חליצה- אלו הן שטרי חליצה: תמן אמר דקרבת קודמינא ושרת סיניה מעילוי ריגליה דימינא, ורקת קודמינא רוקא דמיתחזי על ארעא ואמירת (דברים כה) ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו. ושטרי מיאונין- אלו הן שטרי מיאונין: לא רעיינא ליה לא שוינא ליה לא צבינא לאיתנסבא ליה. ושטרי בירורין ר"י אמר קומפרומיסיןcompromise זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד. וגזרת ב"ד אלו גיזרי דינין. ואיגרות של רשות זו שאילת שלום:

הלכה ד משנה אין כותבין שטרי חוב במועד. אם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל, הרי זה יכתוב.

אין כותבין ספרים ותפילין ומזוזות במועד ואין מגיהין אות אחת אפי' בספר העזרה

רבי יהודה אומר: כותב הוא אדם תפילין ומזוזות לעצמו. וטווה לעצמו תכלת לציצתו:

גמרא אין כותבין שטרי ארסיות וקבלנות במועד. ומקבלין קיבולת בנייה במועד לעשותה לאחר המועד ואין מקבלין קיבולת במועד לעשותה בתוך המועד. השם שם כדרכו ובלבד שלא ימוד ושלא ישקול ולא ימנה.

אמר ר' ירמיה אם אינו מאמינו ללוה. או שאין לו מה יאכל ללבלר. אמר לו ר' יוסי אם אומר את כן נמצאתה מתיר את האומנות במועד!!כל מלווה אינו מאמין ללוה.... אלא אם אינו מאמינו למלוהבחיריק תחת מם וקמץ תחת ואו שעברה. ורוצה המעות בחזרה אים לא יתן לו שטר תיכף או שאין לו מה יאכל למלוה הבאה.הלווה צריך הלוואה לצורך אכילה ממש.

חד בר נש אובד תפילוי במועדא, אתא לגבי ר' חננאל ושלחיה לגבי ר' אבא בר נתן. א"ל הב ליה תפילך, וזיל כתוב לך. א"ל רב איזיל כתוב ליה. מתניתא פליגא על רב כותב הוא אדם תפילין ומזוזה לעצמו. הא לאחר לא! פתר לה בכותב להניח.לאחר זמן,

וטווה על יריכו תכלת לציצתו. רב יהודה בשם שמואל ר' אבהו בשם ר"י טווה ואפילו בפלך. רב אמר טווה בפלך בין לו בין לאחר. מתניתא פליגא על רב וטווה על יריכו תכלת לציצתו הא לאחר לא! פתר לה בטווה להניח:

הלכה ה משנה הקובר את מתו שלשת ימים קודם לרגל בטלו ממנו גזירת שבעה. שמונת ימים קודם לרגל בטלו ממנו גזירת שלשים.

מפני שאמרו שבת עולה ואינה מפסקת. רגלים עולין ואין מפסקין:

גמרא גזירת שבעה- סנדל וספן???

גזירת ל' איחויתפירת הקרע וגיהוץ ותגלחת. אי זהו גיהוץ? כלי צמר מגוהצין חדשים. וכלי פשתן מגוהצין לבנים.

ר' חלבו רב חונה בשם רב חל יום שמיני שלו להיות בשבתוהוא עיו"ט מגלח ערב שבת. היך איפשר?שנקבר בשבת וחל 8 שלו בשבת? תיפתר שגררתו חיה ונתייאשו מלבקש.בשבת—ומתחיל אבילות מאז

ותני כן: הרי מי שגררתו חיה. מאימתי מונים לו? משנתייאשו מלבקש. מצאוהו איברים איברים, מונין לו משימצא ראשו ורובו. ר' יהודה אומר: השזרה והגולגולת- רובו.

אמר ר' אבון תיפתר שנסתם הגולל ערב שבת עם חשיכה. היך אפשר? א"ר אחא תיפתר שסתמו עכו"ם

אית דבעי מימר שבאת לו שמועה קרובה בשבת.

ר' אמי הוה ליה עובדא, וגילח יום ל. ר' אסי הוה ליה עובדא, וגילח יום ל"אלא יום 30 א"ר זריקן מן מתניתן יליף לה ר' אמי

דתנינן תמן: מי שנזר שתי נזיריות מגלח את הראשונה יום ל"א ואת השנייה יום ששים ואחד......... א"ר יוסי תמן לשעבר והכא בתחילה. ר' ירמיה הורי לר' יצחק עטושייא ואית דאמרי לר' חייה בריה דר' יצחק עטושייא לגלח יום ל' מן מתניתן.

שמונת ימים קודם לרגל בטלו ממנו גזירת ל'. הוא שמיני הוא שלשים!!כמו דשרי ביום 8, שרי נמי ביום 30!

אמר רבי יוסה שנייא היא תמן שמפני כבוד הרגל התירו.תגלחת ביומנ שמיני תדע לך שהיא כן דאמר רבי חלבו רב חונה בשם רב חל יום שמיני שלו להיות בשבת מגלח ערב שבת. אין תימר שלא מפני הרגל התירו מעתה אפי' חל יום שלשים שלו להיות בשבת מגלח ערב שבת?! יום כט ועוד מן הדא דתני: על כל המתים הוא שולל לאחר שבעה, ומאחה ל א ח ר שלשים. וישלול יום שבעה, ויאחה יום שלשים!

אמר רבי חגי די הוה שמעתא כן ושמעתא כן.יש שמועות לב הצדדים

בבלי יט:תני זו דברי אבא שאול. רב יהודה בשם שמואל ר' אבהו בשם ר"י הלכה כאבא שאול ותני כן הלכה כדבריו. ר' בא בשם רב דברי אבא שאול: בין בימים בין גזירות בטלו. אבל דברי חכמים ימים בטלו גזירות לא בטלו. מה ביניהון? רב חונה אמר ערב הרגל ביניהון אם גילח ערב הרגל יגלח אחר הרגל, אם לא גילח ערב הרגל אל יגלח אחר הרגל. ר"י אמר אע"פ שלא גילח ערב הרגל יגלח לאחר הרגל. ר' לעזר הורי לר"ש בר בא לגלח לאחר הרגל. ולא ידעין אי כהדא דאבא שאול. ואין כהדא דרבנן דברי הכל. ואיירי כשגילח כקודם הרגל

ר' לעזר הורי לשמעון בר בא: הרגל עולה למניין שלשים.אים מת ברגל, —אע"ג דחייב לנהוג אבילות אחר הרגל—יכול למנות ימי הרגל לתשלום ה30

יום א"ר יוסי אשכחון תלתין, קודמין לשבעה!! בבלי שם

הקובר את מתו שלשת ימים קודם לרגל, בטלו ממנו גזירת שבעה. לא אמר אלא ג', הא שנים לא.חייב לנהוג 7, אחר הרגל

הדא דאת אמר בינו לבין עצמו, אבל הרבים, אין הרבים מתעסקין עמולאחר הרגל ותני כן: הקובר את מתו שלשת ימים בסוף הרגל, מונה שבעה לאחר הרגל. ד' ימים הראשונים- הרבים מתעסקין עמו, ג' ימים האחרונים אין הרבים מתעסקין עמו. ומלאכתובג' ימים האחרונים נעשית באחרים ועבדיו ובהמתו עושין בצינעה במקום אחר.

מהו להראות לו פנים? ר' יעקב בר אידי בשם ר' חנינה והלא אמרו אין אבל בשבת. מפני מה אמרו להראות לו פנים? לא מפני הכבוד?! והכא ג' ימים האחרונים, מראים לו פנים מפני הכבוד!

ודכוותה יום אחד לפני הרגל בטלו ממנו גזירת שנים.

אבל ביום הראשון אינו נותן תפילין. ביום השני הוא נותן תפילין. אם באו פנים חדשות חולצן כל שבעה דברי ר' ליעזר. ר' יהושע אומר ביום הראשון וביום השני אינו נותן תפילין. בשלישי הוא נותן תפילין. אם באו פנים חדשות אינו חולצן.[משלישי ואילך] אם ביום השני אינו נותן תפילין, צורכה מימר מי שמתו מוטל לפניו?!לר"י פריך אלא בגין דתנא דא תנא דא.

רבי זעירה מר עוקבן בשם שמואל רבי זעירא רב ירמיה בשם רב הלכה כרבי ליעזר בנתינה.ביום השני נותן וכרבי יהושע בחליצה.באו פנים חדשות כל 7 אינו חולץ רבי זעירה בעי, אם נתן ביום השני ובאו פנים חדשות כרבי ליעזר מהו שיעשה ר' ליעזר כר' יהושע שלא לחלוץ? אמר ר' יוסי בי ר' בון וכיני: אם נתן ביום השני כר' ליעזר, נעשה ר' ליעזר כר' יהושע שלא לחלוץ!!

אין כיני, נאמר הלכה כר' ליעזר?!##

הרי שאין לו מה לוכל, ביום הראשון ובשני אינו עושה מלאכה. בשלישי, הוא עושה בצינעה. אבל אמרו תבוא מאירה לשכיניו שהצריכוהו לכך. בר קפרא אמר אפילו בשלישי לא יעשה כל עיקר. בר קפרא כדעתיה דבר קפרא אמר אין תוקפו של אבל אלא עד שלשה ימים.

ר' אבא בריה דר' פפי ר' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי כל תלתא יומין נפשא טייסא על גופא, סבירה דהיא חזרה לגביה. כיון דהיא חמייא דאישתני זויהון דאפוי היא שבקא ליה ואזלה לה. לאחר שלשה ימים הכרס נבקעת על פניו ואומרת לו הא לך מה שגזלתה וחמסתה ונתת בי!!

ר' חגיי בשם ר' יאשיה מייתי לה מן הכא (מלאכי ב) וזריתי פרש על פניכם, ואפילו פרש חגיכם! באותה השעה (איוב יד) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל.

אריסיו וחכיריו וקבליו הרי אלו עושין. איכריו וספניו וגמליו אינן עושין. ר' יהושע בן לוי אמר היתה לו פרה מגמלת a ("cow working "in teams"(each one has a "turn בעיר הרי זה עושה. א"ל ר' יוסה הדא דאת אמר בהוא דחייב ליהועכשיו הזמן "לפרוע" הא בתחילה אסור.

שני אחין שני שותפין שני טבחים שני חנוונים שאירע לאחד מהן דבר הרי אלו

נועלין את חנותן.

וחכיריו ופועליו עושין בצינעה במקום אחר.

אבל, כל זמן שמתו מוטל לפניו אוכל אצל חבירו. אין לו חבר אוכל בבית אחר. אין לו בית אחר, עושה מחיצה ואוכל. אם אינו יכול לעשות מחיצה, הופך את פניו כנגד הכותל ואוכל. ואינו לא מיסב ואוכל, ולא אוכל כל צורכו, ולא שותה כל צורכו, ולא אוכל בשר ולא שותה יין. ואין מזמנין עליו ואם בירך אין עונין אחריו אמן. ואחרים שבירכו אינו עונה אחריהן אמן. בד"א? בחול אבל בשבת מיסב ואוכל כל צורכו ושותה כל צורכו ואוכל בשר ושותה יין ומזמנין עליו ואם בירך עונין אחריו אמן, ואחרים שבירכו עונה אחריהן אמן. אמר רשב"ג הואיל והיתרתה לו את כל אלו חייבוהו בשאר מצותיה של תורה. חיי שעה התירתה לו חיי עולם לא כל שכן?! ר' יודה בר פזי בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג

נמסר לרבים אוכל בשר ושותה יין. נמסר לכתפים כמי שנמסר לרבים

אבל, בשבת הראשונה- אינו הולך לבית הכנסת. בשנייה- הולך לבית הכנסת ואינו יושב במקומו. בשלישית- יושב במקומו ואינו מדבר. ברביעית- שוה לכל אדם.

רבי יהודה אומר: אפשר לומר בשבת הראשונה שהרבים מתעסקין עמו?!פשיטא שאינו הולך!! אלא השנייה היא הראשונה, השלישית היא השנייה, הרביעית היא השלישית.

ר"ש אומר: אבל בשבת הראשונה- הולך לבית הכנסת ואינו יושב במקומו. בשנייה- יושב במקומו ואינו מדבר. בשלישית- שוה לכל אדם. ר' יהושע בן לוי אמר הלכה כר"ש

הרי שבא מן הדרך ומצא אבל בתוך ביתו. בשני ובשלישי משלים עמהן. וברביעי מונה לעצמו ר' שמעון אומר אפילו ברביעי משלים עמהן. ר"י בן לוי אמר: הלכה כדברי מי שהוא מוסיף ימים.

בשאינו גדול משפחה, אבל אם היה הבא מן הדרך גדול משפחה מונה לעצמו. כהדא ר' מנא הורי לרבי ארמנייא מכיון שאת גדול משפחה מנה לעצמך. בשלא הוראו לו רוב פנים, אבל אם הוראו לו רוב פנים כבר באו כולם לנחם... נוטלו למרחץ! כגון בא ביום 7 . כהדא רב הונא הורי לאחיו דר' יהודה בר זבדי, מכיון שהיראו לו רוב פנים נוטלו למרחץ.

הרי שמוליכין אותו ממקום למקום כגון אילין דקברין בבית שריי מנהגם להוליך את המת לבית שערים [עיר של רבינו הקדוש] אית תניי תני: אלו שכאן מונין משיצא המת, ואלו ששם שהולך עים המת מונין משיסתם הגולל. אית תניי תני אלו ואלו משיסתם הגולל. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי הכל הולך אחר גדול המשפחה. ר' יעקב בר אחא בשם רבי אסי לחומרין. מהו חומרין? אם היה גדול המשפחה כאן אלו שכאן מונין משיצא המת, ואלו ששם מונין משיסתם הגולל. אם היה גדול המשפחה שם, אלו ואלו מונין משיסתם הגולל.

כהדא גמליאל זוגא, דמכת אחתיהנפטרה אחותו סלק הילל אחוה עימיה. א"ל רבי מנא מכיון שאת גדול המשפחה, כד תהא סלק גבי אחוך,כשתבא לעיר הקבורה הוי שלף סנדלך.

הרי שמפנין אותו מקבר לקבר.מתי מתחיל

למנות איתנ תניי תני משיסתום הגולל הראשון. אית תניי תני משיסתם הגולל השני. ר' יונה הוה ליה עובדא שאל לר' חנניה חברון דרבנן א"ל משיסתם הגולל הראשון. ר' ירמיה הוה ליה עובדא שאל לר' זעירה לר' אמי א"ל משיסתם הגולל השני. אתא לגביה אמר ליה לחומרא הורי לך. ר' יונה ור' יוסה תריהון אמרין הדא דאת אמר בתוך שבעה אבל לאחר שבעה כבר עבר האבל.

בשנתנו דעתן לפנותו, אבל אם לא נתן דעתו לפנותו, משיסתם הגולל הראשון. כהדא גמליאל דיקוונתיה,שם עיר קברוניה כורסאיישם עיר גבון. בתר תלתא יומין אימלוכין מחזרא יתיה,לעיר שמת אתון ושאלון לר' סימון אמר לון רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי מכיון שלא נתתם דעתכם לפנותו, משיסתם הגולל הראשון.

יישוע אחוי דדוריי הוה ליה עובדא אתא שאל לר' אבהו א"ל משיסתם הגולל השני. אמר ליה ר' יעקב בר אחא עמך הייתי ושאלתינה לר' אבודמא דמן חיפה אמר משיסתם הגולל הראשון! א"ל אנא לא שמעית, אין שמעת פוק והורי!!

מניין לאבל מן התורה שבעה? (בראשית נ) ויעש לאביו אבל שבעת ימים. ולמידין דבר קודם למתן תורה?!

ר' יעקב בר אחא בשם ר' זעירה שמע לה מן הדא: (ויקרא ח) ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת משכן ה'.

כשם ששימר הקדוש ברוך הוא על עולמו שבעה, כך אתם שמרו על אחיכם שבעה. ומניין ששימר הקב"ה על עולמו שבעה? (בראשית ז) ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ. ומתאבלין קודם שימות המת?!לפני המבול?! אלא בשר ודם שאינו יודע מה עתיד להיות, אינו מתאבל עד שימות המת, אבל הקב"ה שהוא יודע מה עתיד להיות שימר על עולמו תחילה אית דבעי מימר אלו שבעה ימי אבלו של מתושלח הצדיק.שמת 7 יום קודם המבול

אמר רבי הושעיה (ויקרא י) כי שמן משחת ה' עליכם כשם שנתרויתם בשמן המשחה כל שבעה, כך אתם שמרו על אחיכם כל שבעה.

ר' אבהו בשם ר' יוחנן (במדבר יב) אל נא תהי כמת. תסגר. מה ימי המת שבעה, אף ימי הסגר שבעה. חד ברבי אמר הדא דר"יוח קומי דרבי שמעון בן לקיש, ולא קביל עלוי. אמר הכא עבד לה להסגר, והכא הוא עבד להחלט!!קרא איירי ה"מוחלט"!! דאמר ר"י בשם ר' ינאי אל נא תהי כמת, מה ימי המת אינן עוליןלספירת נזירות טהרה אף ימי החלט אינן עולין.לימי נזירות

ר' ירמיה ור' חייה בשם רשב"ל ר' אבהו ר' יוסה בן חנינה בשם רשב"ל (דברים לד) ויתמו ימי בכי אבל משה. ימי- שבעה. בכי- שנים. אבל- שלשים. ואית דמחלפין ימי- שנים. בכי- שבעה. אבל- שלשים.

ר' יוסה ר' חייה בשם רבן שמעון בן לקיש רבי יונה ורבי חייה ורבן שמעון בן לקיש בשם ר' יודן נשייא (עמוס ט) והפכתי חגיכם לאבל. מה ימי החג שבעה אף ימי האבל שבעה? אמר רבי אמי לרבי חייה בר בא אי מה ימי החג שמונה אף ימי האבל שמונה! אמר ליה שמיני רגל בפני עצמו הוא. אי מה העצרת יום אחד, אף האבל יום אחד! אמר ליה מיכן לשמועה רחוקה!דאינו רק יום אחד ותני כן שמועה קרובה יש לה שבעה ושלשים, ורחוקה אין לה שבעה ושלשים.

אית תניי תני שמועה קרובה בתוך שלשים, ורחוקה לאחר שלשים. אית תניי תני

שמועה קרובה בתוך שנים עשר חודש, ורחוקה לאחר שנים עשר חדש. ר' אבהו בשם ר"י הלכה כדברי מי שהוא אומר שמועה קרובה בתוך שלשים ורחוקה לאחר שלשים.

הרי ששמע שמת לו מת ברגל, לא הספיקו ימי הרגל לצאת, עד ששלמו לו שלשים."ונעשית שמועה רחוקה" חברייא אמרי מכיון ששמע בתוך שלשים, מונה שבעה לאחר שלשים.כשמועה קרובה אמר לון רבי יוסה: מכיון ששמע בשעה שאינו יכול להתאבל כמי ששמע לאחר שלשים, ואין לו אלא יום אחד בלבד.

רבי אידי דקיסרין בשם ר"י: באת לו שמועה קרובה בשבת, קורע למחר ביום ראשון-- אע"ג דנעשית רחוקה ומתאבל. אמר רבי חנניה אינו מתאבל.רק קורע. אמר ליה רבי מנא ויש קריעה בלא איבול? שכן על אביו ועל אמו, אפילו למחר כמה חייב לקרוע.כ מצינו כן באביו ואמו שחייה לקרוע אפי' בשמועה רחוקה

רבי אבהו בשם רבי יוחנן אפילו טפילה לטפילה אסור בתגלחת. כהדא רבי מנא הוה בקיסרין שמע דדמך בר בריה ואזל וספר אמרון ליה לא כן אלפן רבי אפילו טפילה בטפילה אסור בתגלחת?! אמר לון באינון דהוון גביה אנן לא הוינן גביה.

רבי אבודמי בר טובי בשם רבי אבהו ואפילו טפילה לטפילה חייב לקרוע

דאמר רבי אבהו (יחזקאל כד) האנק דום- מיכן שהוא צריך לצווח. מתים אבל לא תעשה- מיכן שהוא צריך להתאבל. פארך חבוש עליך- אית דבעי מימר אלו התפילין. אית דבעי מימר זה הגיהוץ. מאן דאמר אלו התפילין אי מה התפילין לשני ימים אף האבל לשני ימים? מאן דאמר זה הגיהוץ אי מה הגיהוץ שלשים יום אף האבל שלשים? ונעליך תשים ברגליך- מיכן שהוא אסור בנעילת הסנדל. ולא תעטה על שפם- מיכן שהוא צריך לכסות את פניו. {ויכסינה מלרעמלמטה אמר רב חסדא דלא יהוון אמרין פומיה הוא חשש} ולחם אנשים לא תאכל- מיכן שהקטנים הולכין אצל הגדולים.ומביאין לחם ומזון ומניין שהגדולים הולכין אצל הקטנים? א"ר שמואל בר רב יצחק כתיב (ירמיהו יז) כי כה אמר ה' אל תבוא בית מרזח וגו'.

תני אלו דברים שאבל אסור בהן כל שבעה: ברחיצה בסיכה בנעילת הסנדיל ובתשמיש המטה מלספר ומלכבס מלקרות בתורה ומלשנות מדרש הלכות והגדות משאילת שלום ומלעשות מלאכה.

#מאן תנא אבל אסור ברחיצה כל שבעה? רבי נתן. רבי אמי הוה ליה עובדא שאל "לר' חייה בא" והורי ליה כל שבעה כר' נתן. רבי יוסה הוה ליה עובדא שלח לר' בא בר כהן א"ל ולא כן אלפן רבי , רבי אמי הוה ליה עובדא ושאל "לרשב"ל" והורי ליה כל שבעה כרבי נתן. א"ל ודלמא תרין עובדין אינון. אנן אמרין לה על דר' חייה בר אבא, ואתון אמרין לה על דר' שמעון בן לקיש.# יש כאן איזה חסרון)

ועוד מן הדא ר' חמא אבוי דרב הושעיה הוה ליה עובדא שאל לרבנן, ואסרין. ר' יוסה בעי היידן רבנן? רבנן דהכא או רבנן מדרומה. אין תימר רבנן דהכא ניחא. אין תימר רבנן דדרומא רברבייהרבנן דהכא קומוי והוא שאיל לזעירייא?!רבנן דדרומא אין תימר רבנן דהכא ניחא, אין תימר רבנן דדרומא אתון שריין ואינון אסרין?!הלא ידענו להיפך, שהם מתירין!! דתני מקום שנהגו לרחוץ אחר המיטה מרחיצין, ובדרום מרחיצין. א"ר יוסה בי רבי בון מי שהוא מתיר את הרחיצה עושה אותה כאכילה ושתייה. הדא דאת מר ברחיצה שהיא של תענוג, אבל ברחיצה שאינה של תענוג מותר.

שמואל בר אבא עלו בו חטטין אתון ושאלון לר' יסא מהו דיסחי?לרחוץ אמר לון: ואין לא סחי מיית הוא, אין כיני אפילו בט' באב, אין כיני אפילו ביה"כ!!

ר יוסי בן חנינה ראו אותו טובל. אין לקירוייו לא ידעין, ואין להקר גופו שאין רחיצת צונין רחיצה לא ידעין. הורי ר' בא, כהן תנייא.דרחיצת צונן מותר הורי ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו שמותר להרחיצם במים.

תני: אבל ומנודה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל. לכשיבואו לעיר יחלוצו. וכן בתשעה באב וכן בתענית ציבור.

תני: מקום שנהגו לשאול בשלום אבלים בשבת שואלין, ובדרום שואלין. ר' הושעיה רבא אזל לחד אתר, חמא אביליא בשובתא ושאל בון. אמר אני איני יודע מנהג מקומכם, אלא שלום עליכם כמנהג מקומינו....

רבי יוסי בי רבי חלפתא הוה משבח בי ר"מ קומי ציפוראיי, אדם גדול אדם קדוש. אדם צנוע. חד זמן חמא אביליא בשובתא ושאל בון. אמרין ליה, ר', אהן דאת מתני שבחיה?! אמר לון מה עבד?ר"מ אמרו ליה, חמא אביליא בשובתא ושאל בון! אמר לון בעיי אתון מידע מהו חייליה? בא להודיענו שאין אבל בשבת! דכתיב (משלי י) ברכת ה' היא תעשיר זו ברכת שבת. ולא יוסיף עצב עמה זו אבילות כמה דאת אמר (שמואל ב יט) נעצב המלך על בנו.

שמואל אמר פח"ז חובה נת"ר רשות. פריעת ראש חזירת קרע זקיפת המיטה חובה.לעשות בשבת נעילת סנדל תשמיש המיטה רחיצה רשות.אינו חייב לעשות בשבת כדיי לבטל אבילותו—אבל רשאי חד תלמיד מן דשמואל שימש מטתו שמע שמואל ואיקפד עלוי ומית אמר להלכה איתאמרת דילמא למעשה?! רב אמר ח"ז חובה פ"ן רשות. חזירת קרע זקיפת המטה חובה. פריעת ראש נעילת סנדל רשות.

תרין בנוי דרבי דקנפקון, חד רישיה מגלי ולביש סנדלוי. וחד רישיה מכסי ושלח סנדלוי.סימנו אבילות בשבת--ומותר ר' יונה סלק לגבי רבי גוריין נפק לגביה לביש סנדלוי. א"ל מה את סבר דילפינן עובדא מינך?כדיי שילמדו ממך להתיר לא ילפון עובדא מן בר נש זעיר.....

ומלקרות בתורה. אמר רבי יוחנן (איוב ב) ואין דובר אליו דבר. ואפילו דבר של תורה. א"ל ר' שמעון בן לקיש כל גרמיה אלו תנא לא הוה מיית....כל עצמו, אים היה לומד תורה לא היה מת....

מאי כדון?איך מפרש ר"ל קרא דאיוב? כיי דא"ר יודה בר פזי בשם רבי יוחנן בשלא היו יודעין במה לפתוח לו אם בגופו אם בממונו אם בנפש בניו ובנותיו.

חד תלמיד מן דרב חסדא איבאשחלה שלח ליה תרין תלמידין דיתנון עימיה, איתעביד קומיהון כמין חיוי ואפסקון,נעשה השטן כנחש וביטלם מת"ת, ומת ודמך.

חד תלמיד מן דבר פדיה איבאש שלח ליה תרין תלמידין דיתנון עימיה, איתעביד קומיהון כמין כוכבא??כוכב ואפסקון, ודמך.

תני אבל שונה הוא במקום שאינו רגיל כהדא ר' יסא הוה ליה עובדא, שלח ליה רבי יוחנן תרין תלמידין דיתנון עימיה. אין משום דשרי לא ידעין, ואין משום דלא רגיל לא ידעין. ור' יסא לא רגיל?! אלא כגון אילין מיליהון דרבנן, דבר נש מישתאיל בהון וקיים ליה, ???שאין אדם עומד עליהם אא"כ נשאל=נכשל בהם כמאן דלא רגיל.

רבי יוסי בר פיטרס חמוי דרבי יהושע בן

לוי קדמייא, הוה ליה עובדאמת לו מת שלח ליה בר קפרא תרין תלמידין דיתנון עימיה. אין דשרי לא ידעין, ואין משום שהיה להוט אחר התורה לא ידעין. ותנין: כן אם היה להוט אחר התורה מותר.

על כל דבר האמור בתורה כהן מיטמא ישראל מתאבל. הוסיפו עליהם אחיו ואחותו מאמו ואחותו הנשואה, מתאבל ואונן. אבל לא מיטמא. ארוסתו לא מתאבל ולא אונן ולא מיטמא.

תני: כל שמתאבלין עליו, מתאבלין עמו. רב דמכת אחתיה ופקד לחייה בריה א"ל כד תיסליק לגביי,כשתבא אצלי, נהוג עמי אבילות הוי שלח סנדלך.

רבי מנא כד דמך, הוון בנויי דרבי חנינה אחוי, אתון ושאלון לרבי יוסי מהו לכפות את המיטה? אמר לון לא צריך. מהו לישן על גבי מיטה כפוייה? אמר לון לא צריך. מהו לקרות את שמע ולהתפלל? אמר לון נישמעינה מן הדא הרי שהיה עסוק עם המת בקבר והגיעה עונות קריאת שמע פורש למקום טהרה ולובש את תפיליו וקורא קריאת שמע ומתפלל.

מאימתי כופין את המיטות? משיצא המת מפתח החצר דברי רבי ליעזר. ורבי יהושע אומר משיסתם הגולל. וכשמת רבן גמליאל, כיון שיצא מפתח החצר, אמר ר' ליעזר לתלמידיו כפו את המיטות! וכשנסתם הגולל, א"ר יהושע לתלמידים כפו את המיטות! אמרו לו כבר כפינום על פי זקן.

בערב שבת הוא זוקף את מיטותיו, במוצא שבת הוא כופן. תני דרגש נזקפת ואינה נכפית, ר' שמעון בן אלעזר אומר שומט קלמנטריןhe removes the foot-stool from the (state-bed (as a sign of mourning שלה ודיו. רבי יוסה בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כר"ש בן אלעזר.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא מיטה שנקליטיה עולין ויורדין עמה שומטן ודייו.

איזו היא מיטה ואי זו היא דרגש? אמר ר' ירמיה כל שמסרגין על גופה, זו היא מיטה. וכל שאין מסרגין על גופה, זו היא דרגש. והא תנינן המיטה והעריסה משישופם בעור הדג אם מסרג הוא על גופה לאי זה דבר הוא שפה? א"ר לעזר תיפתר באילין ערסתא קיסרייתה דאית לה ניקבן.ואין מסרגין על גוף עצי המטה, ע"כ דרך לשופם בעור הדג

ומנין לכפיית המיטות?turning the beds upside down ר' קריספי בשם ר' יוחנן (איוב ב) וישבו אתו לארץ. "על הארץ" אין כתיב כאן אלא וישבו אתו לארץ. אלא דבר שהוא סמוך לארץ, מיכן שהיו ישנין על מיטות כפיות. בר קפרא אמר איקונין אחת טובה היתה לך בתוך ביתך וגרמתני לכפותה, אף את כפה מיטתך! ואית דמפקין לישנא יכפה הסרסור.המטה שעליו פרין ורבים

רבי יונה ורבי יוסה תריהון בשם ר' שמעון בן לקיש חד אמר מפני מה הוא ישן על מטה כפויה? כדי שיהא ניעור בלילה ונזכר שהוא אבל. וחורנה אמר מתוך שהוא ישן על גבי מטה כפויה,ואינו נוח לו.... הוא ניעור בלילה ונזכר שהוא אבל.

אמר איני כופה את המטה הרי אני ישן על גבי הספסל! אין שומעין לו. מפני שאמר איני כופה את המטה, אבל אם אמר הרי אני כופה את המטה שומעין לו.לישב על הספסל מתני' לא אמרה כן אלא וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ והוא מיסב על הספסל בכ"ג, הא בכהן הדיוט לא. וברבים, הא ביחיד לא. ולא עבדין כן.

כפיית המיטות פעמים עושה ו' ה' ד' ג'. בע"ש ששה בע"ש עם דימדומי חמה חמשה י"ט לאחר שבת ד' שני ימים טובים של ראש השנה ג'.

חד תלמיד מן דר' מנא הורה לחד מן קריביי דנשיי משהוא זוקפה שוב אינו כופה. כמה ימים היה לו? ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא שני ימים היה לו. רבי בא ר' אמי ר' יעקב בר זבדי בשם ר' יצחק ג'. ר' חיננא בר פפא הורי לכפותה אפילו יום אחד סגי בהכי ואיתחמי ליה בחלמיה (מלכים א יג) יען כי מריתה שלא הורה יפה

תני הדר בפונדק אין מחייבין אותו לכפות דלא יהוון אמרין, חרש הוא.מכשף הוא...

הרי שמת חמיו או חמותו או אחד מקרובי אשתו אינו כופה לא לכחול ולא לפקוס, אלא נוהג עמה כדרך שהיא נוהגת. וכן היא שמת חמיה או חמותה או אחד מקרובי בעלה אינה לא כוחלת ולא פוקסת אלא נוהגת עמו כדרך שהוא נוהג שמואל אמר לא שנו אלא חמיו או חמותו הא אחד מכל הקרובים לא.

ר' בא בר כהן אמר קומי ר' יוסי ר' יודה בר פזי בשם ר' יוחנן בדר עמו.דווקא, חייב לנהוג אבילות קם ר' יוסה עם ר' יודה בר פזי א"ל אתה שמעת מן אבוך הדא מילתא? דדווקא דר עמו חייב לנהוג אבילות א"ל אבא לא הוה אמר כן. אלא דאיתתיה דבר אשת בנו [נחמיה] נחמיה, מית, אתון שאלון ליה מהו לכפות את המטה? אמר לון לא צריך.

[מהו לקרות את שמע ולהתפלל? א"ל נישמעינה מן הדא: הרי שהיה עסוק עם המת בקבר והגיעה עונת קריאת שמע הרי זה פורש למקום טהרה ולובש את תפיליו וקורא את שמע ומתפלל]

מפני שאמרו שבת עולה ואינה מפסקת. והרגלים מפסיקין ואינן עולין. ר' סימון בשם רבי יוחנן משו"ה אין הרגלים עולים שהוא מותר בתשמיש המיטה.ואין בו "שום" אבילות, ע"כ צריך להתחיל אחר הרגל קם ר' ירמיה עם ר' יודה בי ר' סימון א"ל הכין אמרין כל תלמידיו דר' יוחנן: לא שמע בר נש מיניה הדא מילתא, אלא אבוך! א"ל רבי יעקב אין דאיתאמרת, לא איתאמרת אלא מן אילין מילייא דהכין הכין דברים של "ככה ככה" (אין לסמוך עליהן..)

מילתיה דריב"ל אמר שהוא אסור בתשמיש המיטה. דאמר ר' סימון בשם ריב"ל: והלא אמרו אין אבל ברגל אלא שהרבים נוהגין בו בצינעה. מהו בצנעה? שהוא אסור בתשמיש המיטה. התיבון הרי הרגל הרי הוא אסור בתשמיש המיטה ואינו עולה,ואעפ"כ אינו עולה אף השבת הואיל=אע"פ והיא אסורה בתשמיש המיטה, לא תעלה!! אמר ר' בא איפשר לשבעה בלא רגל. אבל אי אפשר לשבעה בלא שבת:ע"כ עולה

הלכה ו משנה ר' אליעזר אומר: משחרב בית המקדש עצרת כשבתועולה ואינו מפסיק

רבן גמליאל אומר ראש השנה ויום הכיפורים כרגלים. וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא עצרת כרגלים. וראש השנה ויום הכיפורים כשבת:

גמרא דבית ר' יניי אמרי: עצרת עולה שבעה, כרגלים.

בעון קומי ר' יוסה שלשה לפני העצרת, ועצרת שבעה, הרי עשרה? אלא=או דילמא שלשה לפני עצרת שבעה, ועצרת שבעה, הרי ארבעה עשר?

א"ר יוסי בי ר' בון וכיני: יום אחד לפני עצרת מונה חמשה לאחר העצרת. שנים, מונה ארבעה. שלשה, בטלו ממנו גזירת

שבעה.

תני: אין מראין פנים לנחם לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים.

א"ר שמואל בר רב יצחק יום הכיפורים שחל להיות בשבת, מראין בו פנים. כהדא ר' חזקיה הוה ליה עובדא,מת לו מת סלקין רבנן לגבי' מיחמיי' ליה אפין בצומא רבא. אמר לון כלום אמרו אין מראין פנים לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים לא מפני התפילה?!דמאריכין בתפילה שנייא היא יה"כ שחל להיות בשבת שנייא היא יום הכיפורים שחל להיות בחול?!

הלכה ז משנה במועד-- אין קורעין ולא חולצין ולא מברין, אלא קרוביו של מת

ואין מברין אלא על מיטות זקופות רק בשעה "שמאכילין-מברין את האבלים" זוקפין המטות=couches

ואין מוליכין בבית האבל לא בטבלא ולא באקוטלא ולא בקנין salver/ flat basket a plate / אלא בסליםa common basket

ואין אומרים ברכת אבילים במועד. אבל עומדין בשורה ומנחמין,ומיד... ופוטרין את הרבים:

גמרא אמר רבי ירמיה ובלבד=רק קרובין שהן ראויין להתאבל.

כהדא דתני חכם שמת הכל קרוביו ואפי' קרובים שאינן ראוין להתאבל. כהדא רבי אבון דמך במועדא, ולא גמל ליה רבי מנא חסד, והוון ציפוראיי אמרין עד מית שנא!אף אחר מיתתו שונא אותו... בתר מועדא עבד ליה איקריה. עאל ואמר קומיהון, כהדא דתני חכם שמת הכל קרוביו באינון דהוון גביה, אנן לא הוינן גביה.

הקורע מן המלל,the hem מן השלל,stitch מן הרדיד,fringe of garment) thin web) אינו קרע. מן האיחוי ה"ז קרע. אי זהו איחוי? א"ר אחא כל שאין מקומו ניכר.

עשרה קרעים אסורין באיחוי: הקורע על אביו ועל אמו ועל רבו שלימדו חכמה ועל הנשיא ועל אב בית דין ועל שמועות הרעות ועל קללת השם ועל שריפת תורה ועל ירושלם ועל בית המקדש.

על אביו ועל אמו ועל רבי שלימדו חכמה מנין? (מלכים ב ב) ואלישע רואה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו. ר' מתון בעא קומי ר' יוחנן ומאלישע אנו למידין תורה?! א"ל מתון מתון מה המת משהוא מסתלק עוד אינו רואהו כך זה משנתסלק עוד לא ראהו!

כשם שקורעין על החכמים, כך קורעין על תלמידיהן. אי זהו תלמיד חכם? חזקיה אמר כל ששנה הלכות ועוד תורה. א"ל ר' יוסי הדא דאת אמר בראשונה, אבל עכשיו אפילו הלכות. ר' אבהו בשם ר"י: כל שהוא מבטל עסקיו מפני משנתו. תני כל ששואלין אותו והוא משיב. א"ר הושעיא כגון אנן דרבבינן, משגחין עלינן ואנן מתיבין לו.we are teachers and our students look up upon us to answer their questions אמר רבי בא בר ממל כל שהוא יודע לבאר משנתו. ואנן אפילו רבבינן, לא חכמין מבארה מתניתן.although we are teachers we …cannot explain the Mishnah

איזהו רבו? כל שפתח לו תחילה דברי רבי אליעזר. רבי יהודה אומר כל שרוב תלמודו ממנו. רבי יודא אומר כל שהאיר עיניו במשנתו אפילו בדבר אחד. ר' אבהו בשם ר"י הלכה כדברי מי שהוא אומר כל שרוב תלמודו ממנו. ולמה לא אמר כרבי יהודה? אית תניי תני ומחליף. רבי לעזר קרע על שפתח לו תחילה. שמואל חלץ על שהאיר עיניו במשנתו. ומה האיר עיניו במשנתו? אמר רבי יוסי בי רבי בון תמיד3:6בשני מפתיחות אחד יורד לאמת השיחי ואחד פותח כיון. מהו יורד לאמת השיחי? שהיה

שוחה אמה עד שלא יפתח.

על הנשיא ועל אב בית דין ועל שמועות הרעות מניין? (שמואל ב א) ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגו'. ויספדו ויבכו ויצומו עד הערב על שאול זה הנשיא. ועל יהונתן בנו זה אב בית דין. ועל עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב אלו שמועות הרעות.

על קללת השם מניין? (מלכים ב יט) ויהי כשמוע המלך חזקיה את דברי רבשקה ויקרע את בגדיו. מהו לקרוע על קללת העכו"ם? מאן דאמר רבשקה עכו"ם היה קורעין, ומאן דאמר יהודי היה אין קורעין.

תני ר' הושעיה: אחד ששמע קללת השם מישראל ואחד ששמע קללת השם מן העכו"ם, חייב לקרוע. מה טעמא? (ירמיהו לב) הנה אני ה' אלהי "כל בשר" הממני יפלא כל דבר. מהו לקרוע בזמן הזה? רבי יוסי רבי ירמיה בשם רבי יוחנן משרבו הגדפנין פסקו מלקרוע. מהו לקרוע על הכינויים? נישמעינה מן הדא רבי שמעון בן לקיש היה מהלך באיסרטא איזדמן ליה חד כותיי והוה מגדף והוה קרע. מגדף והוה קרע. נחת ליה מן חמרא ויהב ליה חד מרתיקאa blow with his fist גו ליביה א"ל רשע! אית לאימך מאנון מספקא לי!! הדא אמרה שקורעין על הכינויין וקורעין בזמן הזה.

על שריפת התורה מניין? (ירמיהו לו) ויהי כקרוא יהודי שלש דלתות וארבעה. מהו שלש דלתות וארבעה? תלת ארבע פסוקיןבמגילת איכה כיון שהגיע לפסוק החמישי (איכה א) כי ה' הוגה על רוב פשעיה. מיד יקרעה בתער הסופר וגו'. (ירמיהו לו) ולא פחדו ולא קרעו את בגדיהם.מיכן שצריך לקרוע

הרואה תלמיד חכם שמת, כרואה ספר תורה שנשרף. אמר רבי אבהו יבא עלי אם טעמתי כלום כל אתו היום. רבי יונה הוה בצור, כד שמע דדמך בריה דרבי אבהו אף על גב דאכל גובנאcheese ושתא מיא, אסקיה צום ההוא יומא.

רבי בא ורבי חונא בר חייה הוון יתיבין, אתת נעמיתהמין עוף וחטפת תפילוי דר' חונא בר חייה, צדה רבי בא וחנקה. א"ל רבי חונא בר חייה עוד מעט והיינו באין לידי שריפת תורה. א"ל ואדיין את לזו?וכי כך הלכה? כן אמר רב ירמיה בשם רב אין קורעין אלא על ספר תורה ששרפו מלך ישראל בזרוע כגון יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה וחביריו.

עולא ביריא רבי לעזר בשם רבי חנינה: הרואה ס"ת שנשרף חייב לקרוע על הגויל בפני עצמו ועל הכתב בפני עצמו. מה טעמא? (שם) אחרי שרוף המלך את המגילה ואת הדברים. את המגילה- זה הגויל. ואת הדברים- זה הכתב. רבי ברכיה רבי חלבו עולא ביריא ר' לעזר בשם ר' חנינה עתיד הקב"ה ליעשות ראש חולה לצדיקים לעתיד לבא. מה טעמא? (תהלים מח) שיתו לבכם לחילה. לחולה כתיב. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומר (תהלים מח) כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגינו עלמות. עלמות- בעלימות.vigor with.עלמות- בזריזיות. עלמות- כאילין עולימתא.נער תירגם עקילס אתאנסייא עולם שאין בו מות בלשון יווני. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומר כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו עלמות- הוא ינהגנו בעולם הזה, הוא ינהגנו לעולם הבא.

ועל ירושלם ועל בית המקדש. (ירמיהו מא) ויבואו אנשים משכם ומשילה ומשומרון שמונה אנשים מגולחי זקן וקרועי בגדים. אחד ששמע שחרבה

ירושלם ואחד הרואה את ירושלם בחרבנה חייב לקרוע. הרואה את ירושלם מן הצופים חייב לקרוע.

אית תניי תני מוסיף על הקרע.כשהגיע למקדש אית תניי תני תחילת הקרע טפח. ותוספת כל שהוא ואית תניי תני תחילת הקרע טפח תוספתו שלש אצבעות. רבי יוסה רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא ר' חזקיה רבי ירמיה בשם רבי יוחנן הלכה כמי שאומר תחילת הקרע טפח תוספתו כל שהוא.

מהו להבדיל קנה שפה? רבי ירמיה רבי חייה בשם רבי שמעון בן לקיש (שמואל ב א) ויחזק דוד בבגדיו אין חזקה פחות מטפח. ויקרעם רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי מיכן שהוא צריך להבדיל קנה שפה.

מת לו מת קורע. מת לו מת אחר אפילו ששמע על אביו ועל אמו ועל רבו שלימדו חכמה. קורע קרע אחד לכולן. ר' יהודה בן תימא אומר קורע על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. ובלבד שלא יעשה של אביו ושל אמו תוספת. ולא דא היא קדמיתא?היינו רישא...(מה חידוש מוסיף ב"ובלבד....."?) אלא שלא יוסיף לא על של אביו ולא על של אמו. ר' חלבו ורב מתנא יוסי בר מנשיא בשם רב הלכה כרבי יהודה בן תימא.

מת לו מת קורע, מת לו מת אחר מוסיף על הקרע, וקורע. עד איכן? אמר רבי חנינה עד שהוא מגיע עד טיבורו. תנא חד סב קומי רבי זעירא אפילו נתמנה לו בגד כל שבעה חייב לקרוע אמר ליה רבי זעירא הדא דתימר בשאר הקרובים אבל על אביו ועל אמו אפילו לאחר כמה, חייב לקרוע.

מת לו מת קורע, מת לו מת אחר מרחיק שלש אצבעות וקורע. שלמו מלפניו, מתחיל מאחריו, שלמו מלמעלן מתחיל מלמטן. שלמו אלו ואלו, רבי חייה בריה דרבי אדא דיפו אמר נעשה כפוחח."ערום" ופטור....

רבי חיננא בר פפא סלק גבי רבי תנחום בר חייה נפק לגביה לביש סנטיריה. מהו סנטיריה? upper garment.מאנין דלא חפיתין. (unrented) without a bosom א"ל הדא מנן לך? אמר ליה הכין הוה רבי סימון רבי עבד. א"ל התפלל עלינו! אמר ליה פסג תורעתך!!may thy ill-luck be broken!!! שכל אותה השנה הדין מתוח כנגד המשפחה. דאמר רבי יוחנן כל שבעה החרב שלופה עד שלשי' היא רופפת לאחר שנים עשר חדש היא חוזרת לתערה למה הדבר דומה? לכיפה של אבנים כיון שנתרערעה אחת מהן נתרערעו כולן. ואמר רבי לעזר אם נולד בן זכר באותה המשפחה נתרפאת כל אותה המשפחה.

מנין שאבל חייב לקרוע מעומד? דכתיב (איוב א) ויקם איוב ויקרע את מעילו ויגז את ראשו. ר' יודה בר פזי בשם רבי יוחנן מיכן שאבל צריך לקרוע מעומד.

אמר רבי יוחנן הורי ר' יסא לשלול למחר כד דמך רבי יסא

הורי ר' חייה בר בא לנעול בו ביום אמר רבי זעירה ולא פליגין מאן דאמר ישלול למחר ינעול למחר ומאן דאמר ינעול בו ביום ישלול בו ביום.

אמרו לו מת ראובן וקרע, ואחר כך אמרו לו שמעון מת! הרי כבר יצא ידי קרעו. אמרו לו מת ראובן וקרע ואחר כך אמרו לו קיים היה, ומת. אית תניי תני יצא ידי קירעו אית תניי תני לא יצא ידי קירעו. מאן דאמר יצא ידי קירעו כבר קרע מאן דאמר לא יצא ידי קירעו שהרי על חי קרע! ועוד מן הדא דתני קרע וחזרה בו נשמה, אם על אתרמת אינו צריך לקרוע, אם לאחר זמן

צריך לקרוע. כמה הוא על אתר? כדי דיבור כמה הוא כדי דיבור? רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי כדי שאילת שלום בין אדם לחבירו. אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן כדי שאילת שלום בין הרב לתלמיד ויאמר לו שלום עליך רבי.

ר' יוחנן הוה מיסתמיך על רבי יעקב בר אידי, והוה רבי לעזר חמי ליה ומיטמר מן קומוי, אמר: הא תרתין מילין הדין בבלייא עבד לי. חדא דלא שאל בשלמי, וחדא דלא אמר שמועתא מן שמי!! א"ל כן אינון נהגין גבון, זעירא לא שאיל בשלמיה דרבה דאינון מקיימין (איוב כט) ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו.בבבל כך נוהגין—אין הקטן שואל בשלום הגדול מי מהלכיןכשהלכו.. חמי ליה חד בית מדרש. א"ל הכין היה ר' מאיר יתיב ודרש ואמר שמועתא מן שמיה דר' ישמעאל ולא אמר שמועתא מן שמיה דרבי עקיבה. א"ל כל עמא ידעין דרבי מאיר תלמידיה דר' עקיבה. א"ל וכל עמא ידעין דרבי אלעזר תלמידי דרבי יוחנן!!!ולמה יחרה לך..שאין אומר שמועה בשמך? ומה מיעבור קומי אדורי צלמא?ר"י שאל את ר' יוחנן אי מותר לעבור לפני "צלם" א"ל ומה, את פליג ליה איקר? עבור קומוי ואסמי עיינוי!למה תתן לו כבוד בעקום הדרך....עבור לפניו וסגור עיניך! א"ל יאות ר' לעזר אבד לך דלא עבר קומך.....בזה הוא נותן לך כבוד..... א"ל: ר' יעקב בר אידי יודע את לפייס....

ור' יוחנן בעי דיימרון שמועתא מן שמיה, אף דוד ביקש עליה רחמים אמר (תהלים סא) אגורה באהלך עולמים. רבי פינחס ר' ירמיה בשם רבי יוחנן וכי עלת על לב דוד שהוא חי' לעולם אלא כך אמר אזכה שיהו דברי נאמרים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. ומה אהנית ליה? בר טיראשם חכם אמר האומר שמועה משם אומרה שפתותיו רוחשות בקבר. מ"ט? (שיר השירים ז) דובב שפתי ישינים ככומר זה של ענבים שהוא זב מאליו. ר' חיננא בר פפא ורבי סימון חד אמר כהן דשתי קונדיטון. וחורנה אמר כהן דשתי חמר עתיק. אע"ג דהוא שתי ליה טעמיה כפומיה.

ואין דור שאין בו ליצנים ומה היו פריצי הדור עושין היו מהלכין אצל חלונותיו של דוד ואומרים אימת יבנה בית המקדש? אימתי בית ה' נלך? והוא אומר אף על פי שהן מתכוונין להכעיסני יבא עלי שאני שומח בלבי! (תהלים קכב) שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. (דברי הימים א יז) והיה כי ימלאו ימיך ללכת עם אבותיך. אמר רבי שמואל בר נחמן אמר הקב"ה לדוד דוד ימים מליאים אני מונה לך אין אני מונה לך ימים חסירין. כלום שלמה בנך בונה בית המקדש לא להקריב בתוכו קרבנות חביב עלי משפט וצדקה שאת עושה יותר מן הקרבנות! מה טעמא. (משלי כח) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח:

הלכה ח משנה אין מניחין את המטה ברחובבמועד שלא להרגיל את ההספד. ולא של נשים לעולם מפני הכבוד.

נשים במועד מענות אבל לא מטפחותmay sing dirges but may not clap their hands

רבי ישמעאל אומר הסמוכות למטה מטפחות:

גמרא רבי חלבו רבי בא בר זבדא בשם רב: אפילו לשעה, מן הדא (במדבר כ) ותמת שם מרים ותקבר שם.

על כל המתים כולן הוא דוחה במטה,שייקבר מהרה ואינו מרבה בעסקיו.כגון להביא חלילין והדסים וכו' על אביו ועל אמו מרבה בעסקיו ואינו דוחה במטה. אם היה שעת דוחק או

עונות גשמים אפילו על אביו ועל אמו מרבה בעסקיו ודוחה במטה שכל המרבה בעסק על אביו ועל אמו הרי זה משובח.

על כל המתים אינו מבדיל קנה שפה he does not rent the stiff cords of the border (around the neck of a garment) שלו אלא על אביו ועל אמו דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר כל קרע שאינו מבדיל קנה שפה, הרי זה קרע של תפלות. a wanton rent (no religious significance)

ר' יוחנן פליג עם רבי יודה בתרתיי. (קרע למטה מן שפה, רוב חכמתו—ה' 7)

רבי יוחנן שמע דרבי חנינה תשיש, סלק בעי מבקרתה, גו איסרטא while in the street שמע דדמך. נחת מן חמריה, ואפיק מנא טביי דשובתא ובזעין הוציא בגדים של שבת וקרען

כיי דתנינן תמן: כהן גדול פורם מלמטן וההדיוט מלמעלן. רבי לעזר בשם כהנא: למעלן למעלן מקנה שפה, למטן למטה מקנה שפה. רבי יוחנן אמר: למטה ממש. ואתיא דרבי ליעזר בשם כהנא כר' יודה. כיון דמיקרי "קרע של תפלות"---כהן גדול מותר בו.... [אין כרבי יודה] לא יפרום כל עיקר! מאי כדון? חומר הוא בכהן גדול החמירו עליו קצת [אף שאינו יוצא מצוות קריעה]

על כל המתים הוא שולל לאחר שבעה, ומאחה לאחר שלשים. על אביו ועל אמו אינו מאחה עולמית. תני בשם רבי נתן האשה שוללת מיד, ומאחה לאחר שלשים. על אביה ועל אמה אינה מאחה עולמית.

אי זהו איחוי? כאריג.

הסולם והקפש אין מעכבין. chain-stitch and hem אינם מעכבין את הקריעה

על כל המתים אינו קורע אלא העליון בלבד. על אביו ועל אמו אפילו עשרה זה על גבי זה. אין אפיקרסים undergarment מעכבת. האשה אינו קורעת אלא העליון בלבד. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר האשה קורעת את הפנימי והופכתו לאחוריה וחוזרת וקורעת את השאר.

על כל המתים הוא אסור בגיהוץ עד שלשים על אביו ועל אמו עד שנים עשר חדש. אי זהו גיהוץ? כלי צמר מגוהצין, חדשים. וכלי פשתן מגוהצין, לבנים.

על כל המתים הוא אסור בתגלחת עד שלשים על אביו ועל אמו עד שישלח פרע, או עד שיגערו בו חביריו. רבי שמואל בר אבודמי דמכת אימיה קומי מועדא תמניא יומין אתא שאל לר' מנא אמר ליה כל דבר שהוא תלוי בשבעה ושלשים הרגל מפסיק, ברם הכא עד שישלח פרע או עד שיגערו בו חביריו.

על כל המתים אינו מגלה את לבו אלא על אביו ועל אמו דברי רבי מאיר רבי שמואל בשם רבי אבודמי בר תנחום מפני שבטלת ממנו מצות כבוד.

על כל המתים אסור לילך בסחורה עד שלשים יום על אביו ועל אמו עד שיגערו בו חביריו ויאמרו לו צא עמנו.

על כל המתים הוא אסור לילך בסעודה עד שלשים יום על אביו ועל אמו עד שנים עשר חדש אם היתה חבורת מצוה או קידוש החדש מותר.

הרי שהיה מחליף בגדים כל שבעה חייב לקרוע את כולן. רבי חייה רבא ור' חמא אבוי דרבי הושעיה תריהון אמרין כולהן אסורין באיחוי. בר קפרא אמר אין לך אסור באיחוי אלא יום הראשון בלבד. אמר רבי חונא פלוגא אחרת ביניהון: מאן דמר כולהן אסורין באיחוי עושה שאר

הימים כיום הראשון, אפילו יש עליו כמה בגדים חייב לקרוע את כולן. מאן דמר אין לך אסור באיחוי אלא יום הראשון בלבד, עושה שאר הימים תוספת, אפילו יש עליו כמה בגדים, בשאר הימים אינו חייב לקרוע רק העליון אינו קורע אלא העליון בלבד:

הלכה ט משנה ובראשי חדשים בחנוכה ובפורים, מענות ומטפחות, אבל לא מקוננות בזה ובזה. נקבר המת לא מענות ולא מטפחות

אי זה הוא העינוי? שכולן עונות כאחת. וקינה, שאחת מדברת וכולם עונות אחריה. שנאמר (ירמיהו ט) ולמדנה בנותיכם נהי ואשה רעותה קינה

אבל לעתיד לבוא מהו אומר? (ישעיהו כה) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגומר:

גמרא רבי תנחום ברבי עילאי דמך בחנוכתא. רבי דוסא דמך בריש ירחא דניסן. עבדין ליה איברייא.mourners meal upon returning from burial סברין מימר מן דעתון דרבנן ובדקו ואשכחון דלא מן דעתון דרבנן. רבי קרוספי דמך במועדא ועבדון ליה איברייא. סברין מימר מן דעתיה דרבי אמי. ובדקון ואשכחון דלא מן דעתיה דר' אמי.

ואנן חמי רבנן ענין בדיבורא?מאריכין בדבור בחנוכה וכו' אמר ר' ירמיה חבירים זריזין הן ואינן באין לידי הספד.

תני אין מוליכין חלילין לבית האבל.בחנוכה וכו' אבל מוליכין חלילין לבית השמחה ולבית המשתה:

תם ונשלם בס"ד ו אדר ראשון תשע"א

תלמוד ירושלמי

מסכת חגיגה עים פירוש

חופמי פירוש קצר ע"פ פשט—מוגה היטב---פירוש מלוקט מכמה גדולי ישראל---מקווקוו ומפוסק למען ירוץ הקורא. שמירה יתירה לבל נטות מפשט ימין ושמאל

יהושע יהודה גליק תשע"א מוגה מחדש שבט תשעד (ונעזרתי בהגהות של ר חיים קנייבסקי שליט"א) והוגה שוב ניסן עח, וריש אלול עט

גם עים פירוש של הרב שאול ליברמאן זצ"ל (בן אחותו של חזון איש)

מסכת חגיגה פרק א

הלכה א משנה הכל חייבין בראייה, חוץ מחרש שוטה וקטן וטומטום ואנדרוגינס נשים ועבדים שאינן משוחררין החיגר והסומא והחולה והזקן וכל שאינו יכול לעלות ברגליו

איזהו קטן? כל שאינו יכול לרכוב על כתיפו של אביו ולעלות מירושלם להר הבית דברי ב"ש. וב"ה אומרים: כל שאינו יכול לאחוז בידו של אביו ולעלות מירושלם להר הבית שנאמר (שמות כג) שלש רגלים:

גמרא מתני' בראיית קרבן, אבל בראיית פנים אפי' קטן חייב. מן הדא (שמות כג) הקהל את העם האנשים והנשים והטף. ואין קטן גדול מטף! דתניא מעשה בר"י בן ברוקה ור"א חסמא שהיו מהלכין מיבנה ללוד, והקבילו רבי יהושע בבקיעין אמר להן מה חדוש היה לכם בבית המדרש היום? אמרו לו הכל תלמידיך ומימיך אנו שותים. אמר להן אעפ"כ! א"א לבית המדרש שלא יהא בו דבר חדש בכל יום! מי שבת שם? אמרו לו ר' לעזר בן עזריה: מה היתה פרשתו? הקהל את העם האנשים והנשים והטף. פתח בה אמר: הואיל והאנשים באין ללמוד והנשים לשמוע, הטף למה באו? אלא כדי ליתן שכר למביאיהן. אמר להן אין הדור יתום שר' לעזר בן עזריה בתוכו.

אתיא דרבי לעזר בן עזריה דלא כבן עזאי. דתנינן תמן: מיכן אמר בן עזאי חייב אדם ללמד את בתו תורה, שאם תשתה תדע שהזכות תולה לה:

חרש: חברייא בשם ר' לעזר (דברים לא) למען ישמעון ולמען ילמדון. עד כדון במדבר ואינו שומע. חרש שומע ואינו מדבר?מנלן דפטור ר' אילא בשם ר' לעזר למען ילמדון ולמען ילמדוןyelameidin

א"ר יונה הדא אמרה דלית כלליי דר' כללין. דתנינן תמן חרש המדבר ואינו שומע לא יתרום. וסברינן מימר מדבר ואינו שומע- חרש. שומע ואינו מדבר- אינו חרש=לא "נקרא" חרש בלשון המשנה ותנינן החרש שנחלץ והחרשת שחלצה והחולצת לקטן חליצתה פסולה. א"ר יוחנן בשאין יכולין לומר ואמר ואמרה. ותנינן חרש שדיברו חכמים בכל מקום שאינו לא שומע ולא מדבר.="כללי דרבי" ודא מסייעה לר' יונה דר' יונה אמר הדא אמרה לית כלליי דרבי כללין בחליצה, חרש=אינו מדבר לחוד. בתרומה, חרש=אינו שומע לחוד

ר' יוחנן בעי חרש באזנו אחת מהו? אמר רבי יוסי בי רבי בון מחלוקת רבי יוסי ורבנן דתניא (שמות כח) ולבני אהרן תעשה כתנות רבנן אמרו שתי כתונת לכל אחד ואחד רבי יוסי אומר אפילו כתונת אחת לכל אחד ואחד. מה טעמון דרבנן ולבני אהרן תעשה כתנות. מה טעמא דרבי יוסי? למאה בני אהרן תעשה כתנות והכא (דברים לא) תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם רבנן אמרי שתי אזניים לכל אחד ואחד רבי יוסה אומר אפילו אוזן אחת לכל אחד ואחד:

שוטה: אמר רבי לעזר (דברים ד) אתה הראת לדעת:

קטן: רבי ירמיה ור' אייבו בר נגרי הוון יתיבין אמרין תנינן אי זהו קטן? כל שאינו יכול לרכוב על כתיפו של אביו

וקטן שומע? וקטן מדבר? חזרון ואמרון (דברים טז) כל זכורך לרבות את הקטן. ויימר כל זכורך לרבות את החרש? למען ישמעון ולמען ילמדון פרט לחרש! ויימר למען ישמעון ולמען ילמדון פרט לקטן? אמר ר' יוסה מאחר שכתוב אחד מרבה וכתוב אחד ממעט, מרבה אני את הקטן שהוא ראוי לבוא לאחר זמן. ומוציא את החרש שאינו ראוי לבוא לאחר זמן.

שמואל בר אבא בעא קומי רבי זעירה קטן חרש מהו שיהא חייב? א"ל איתא חמי יציבא בארעא וגיורא בשמי שמייא?! אילו גדול חרש פטור, קטן חרש לא כ"ש?!

א"ר ירמיה בדין היה אפילו קטן ולא חרש יהא פטור, גזירת הכתוב הוא כל זכורך לרבות את הקטן, הייתי אומר אפילו קטן חרש יהא חייב שלא לחלוק בהילכות זכורך!! הוי צורכה לההוא דאמר רבי יוסה מאחר שכתוב אחד מרבה וכתוב אחד ממעט מרבה אני את הקטן שהוא ראוי לבוא לאחר זמן. ומוציא אני את החרש שאינו ראוי לבוא לאחר זמן:

טומטום:הכל מודים בטומטום שנקרע ונמצא זכר בי"ט הראשון שהוא חייב. מה פליגין? בשאר הימים.

חזקיה אמר יראה יראה את שהוא חייב בא' חייב בשני, את שאינו חייב בראשון, אינו חייב בשני.

אריו"ח כל ז' תשלומין לראשון. א"ר אילא מפסח השני למד ר"י. כמה דר"י אמר תמן פסח שני תשלומין לראשון כן הוא אמר הכא כל ז' תשלומין לראשון

רבי הושעיה אמר כל ז' חובה. מה נפק מן ביניהן? גר שנתגייר בשאר הימים, על דעתיה דחזקיה וריו"ח פטור. ע"ד דר' הושעיה חייב

אף בטמא כן, ניטמא, בשאר הימים- ע"ד דחזקיה וריו"ח פטור. ע"ד דר' הושעיה חייב##

צריך תיקון. יש כאן 3 שיטות: כולן חוב בפני עצמן. תשלומין לראשון. תשלומין זה לזה.

אם נטמא ביום רביעי, חייב ליראות בחמישי חוץ משיטה 3

--- אם נטמא ביום ראשון [א"ן נתגייר] פטור חוץ משיטה 1

א"ר יוסה אף נקרע שאר ימים ונמצא זכר, חייב לכו"ע תמן ראוי הוא, קריעה היא שגרמה. ברם הכא הטמא עצמו אינו ראוי:

אנדרוגינס. כל זכורך- פרט לאנדרוגינס.

תמן תנינן: ספק אנדרוגינס אין מחללין עליו את השבת ר' יהודה מתיר באנדרוגינס. מה אמר כא ר' יהודה? נישמעינה מן הדא: יוחנן בן דהבאי משם ר' יהודה אף הסומא ולית בר נש אמר אף, אלא דהוא מודי על קדמייתה מודה דאינו כזכר

מחלפה שיטתיה דרבי יהודה. תמן הוא אמר פרט, והכא אמר לרבות. ר' יודה ורבנן מקרא אחד הן דורשין. רבנן דורשין ערל,

מה ת"ל ערל זכר? עד שיהא כולו זכר. ר' יודה דרש זכר מה ת"ל ערל? ואפילו מקצתו ערל. ברם הכא (שמות לג) כל זכורך פרט לאנדרוגינס:

נשים. כל זכורך פרט לנשים:

עבדים. נישמעינה מן הדא: ג' פעמים בשנה יראה כל זכורך את שאין לו אדון אלא הקב"ה יצא העבד שיש לו אדון אחר

א"ר יהושע בן לוי מניין שכל המקיים מצות ראייה כאילו מקביל פני שכינה? מן הדא (שם) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' וגו':

חיגר: דכתיב רגלים:

חולה: דכתיב (דברים טז) ושמחת:

זקן: דכתיב רגלים

א"ר יוסה תרתיהון לקולא יכול לשמוח ואינו יכול להלך קורא אני עליו רגלים. יכול להלך ואינו יכול לשמוח קורא אני עליו ושמחת.

ר' יוחנן בשם ר' ינאי: ב"ש וב"ה מקרא א' הן דורשין. בש"א כתוב א' אומר זכורך וכתוב אחר אומר רגלים, טול בינתים את שהוא יכול לרכוב על כתיפו של אביו ואפי' קטן יכול הוא לרכוב? אלא יצא את שהוא רואה כתיפו של אביו, ומפסיע.and he steps. ("upon it (he does not know to "sit ב"ה דורשין: כתוב אחד אומר זכורך, וכתוב א' אומרים רגלים. טול בינתים את שהוא יכול לאחוז בידו של אביו

[ולענין טהרות את אמר את שהוא תפוס ביד אביו, ספיקו כפיקח. אביו תופש בידו, ספיקו כחרש. ברם הכא בין כך ובין כך חייב]

ר' בון בר חייה בעא קומי רבי זעירה, איכן היו מראים פנים, בהר הבית או בעזרות? א"ל נישמעינה מן הדא: הטמא פטור מן הראייה דכתיב (דברים יב) ובאת שמה והבאתם שמה. ואין טמא מת נכנס להר הבית?! הדא אמרה בעזרה היו מראים פנים

מאיכן את מודד לעניין קטן מן החומה או מן הבתים? תני שמואל מן השילוח. ושילוח היה באמצע המדינה

ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירה מהו לשלח חגיגתו ביד אחר? אמר ליה נישמעינה מן הדא: מוכי שחין ופולפסין פטורין מן הראיה דכתיב בבא כל ישראל לראות, הטמא פטור מן הראיה דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה וישלח חגיגתו ביד אחר? א"ר יוסי זאת אומרת שאינו משלח חגיגתו ביד אחר.

ר' שמי בעי או חילוף? מוכי שחין ופולפסין פטורין מן הראיה דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה. ואינו ראוי לביאה מחמת מיאוסו הטמא פטור מן הראיה דכתיב (דברים לא) בבוא כל ישראל לראות וגו' הראוי לבוא עם כל ישראל מביא ושאינו ראוי לבוא עם כל ישראל שיטמא אותן בנגעו בהם אינו מביא. חזר ר' שמי ומר, מוכי שחין ופולפסין אעפ"י שאינן ראויין לבוא עם כל ישראל, ראויין הן לבוא בפני עצמן. הטמא אינו ראוי לא בפני עצמו ולא עם כל ישראל

הפריש חגיגתו ומת, היורשים מהו שיביאו אותה? ר' אילא אמר יראה ייראה. הראוי לבוא מביא, ושאינו ראוי לבוא אינו מביא. א"ר זעירה: כהיא דר' יוחנן ור' יונתן תרויהון אמרין (שמות לד) כל בכור בניך תפדה אפי' לאחר מיתה. והכא לא יראו פני ריקם אפילו לאחר מיתה! אמר רבי בא בר ממל מחלוקת שמואל ורבי יוחנן דתנינן תמן: האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו היורשין עולתה. עולתה ומתה לא יביאו היורשין חטאתה. שמואל אמר במופרשת. רבי יוחנן אמר אפילו אינה מופרשת. מה אנן קיימין? אם בשירשו קרקע בהדא אמר

שמואל במופרשת?! אם בשירשו מיטלטלין בהדא רבי יוחנן אמר אפי' אינה מופרשת?!

מה נפק מן ביניהון? ירשו קרקע- על דעתיה דשמואל לתבוע תובעין, ולמשכן אין ממשכנין. על דעתיה דרבי יוחנן אף למשכן ממשכנין. ירשו מטלטלין- על דעתיה דרבי יוחנן לתבוע תובעין ולמשכן אין ממשכנין. על דעתיה דשמואל אף לתבוע אין תובעין:

הלכה ב משנה ב"ש אומרים: הראייה שתי כסף והחגיגה מעה כסף. וב"ה אומרים: הראייה מעה כסף והחגיגה שתי כסף:

גמרא ראייה עולות, וחגיגה שלמים. ב"ש אומרים מרבין בעולות וממעטין בשלמים. בית הלל אומרים ממעטין בעולות ומרבין בשלמים

רבי תנחום בר עילאי בשם רבי יוסי בן חנינה: ב"ש ילפין לה מקרבנות העצרת. ב"ה ילפין לה מקרבנות הנשיאים. אמרו ב"ה לב"ש לא מוטב ללמד קרבן יחיד מקרבן יחיד, ולא ללמד קרבן יחיד מקרבן ציבור! אמרו להם ב"ש: מוטב ללמד דבר שהוא נוהג לדורות מדבר שהוא נוהג לדורות ואל תבא לי קרבן נשיאים שאינו נוהג לדורות!

תני: יש בראייה מה שאין בחגיגה, ובחגיגה מה שאין בראייה. שהראייה כולה לגבוה מה שאין כן בחגיגה. חגיגה נוהגת לפני הדיבור ולאחר הדיבור מה שאין כן בראייה. חגיגה נוהגת לפני הדיבור? לשון חגיגה נוהגת לפני הדיבור (שמות ה) שלח את עמי ויחוגו לי במדבר. ובשמחה מה שאין כן בשניהן. שהשמחה נוהגת בין בדבר שהוא משלו בין בדבר שהוא משל אחרים, בין בדבר שדרכו לכן ובין בדבר שאין דרכו לכן, כגון כהנים בחטאת וכו' ואלו אין נוהגין אלא משלו, ובלבד מדבר שדרכו לכן

רבי יוסי בעי, ולמה לינן אמרין כל שהוא חייב בראייה חייב בשמחה, ויש שהוא חייב בשמחה ואינו חייב בראייה. נשים חייבות בשמחה ואינן חייבות בראייה.

רבי יהושע בן לוי אמר: ושמחת אפילו ממקילון בשר חולין א"ר לעזר נאמר כאן שמחה ונאמר להלן שמחה מה שמחה האמורה להלן שלמים אף כאן שלמים. רב חונה אכל פשוט כל שבעה

א"ר יוחנן מעה כסף ושתי כסף דבר תורה. תנא רבי יסא קומי רבי יוחנן ראייה כל שהוא, חכמים הם שאמרו מעה כסף ושתי כסף. א"ל ריו"ח לר' יסא ויש כעין זו?! א"ר יונה וכל השיעורין לא חכמים הם שנתנו =פירשו ?! כזית מן המת כזית מן הנבילה וכעדשה מן השרץ. לא אתא מישאול קושיית ריו"ח הוא כך: אלא כיי דתני רבי הושעיה דתני רבי הושעיה (שמות לד) לא יראו פני ריקם אפי' כל שהוא. חכמים הם שאמרו מעה כסף ושתי כסף. וקשיא, מן דו סמך לה לדבר תורה, דסגי בכל שהוא הוא אמר חכמים הם שאמרו מעה כסף ושתי כסף ?! דמשמע מלשונו של ר' הושעיא, דאין השיעור רק דרבנן [וריו"ח לא הסכים לזה]

א"ר יוסי בי רבי בון: רבי יוחנן כדעתיה, ורבי הושעיה כדעתיה. רבי יוחנן כדעתיה- דרבי יוחנן דו אמר כל השיעורין הלכה למשה מסיני הוי דו אמר מעה כסף ושתי כסף דבר תורה. רבי הושעיה כדעתיה- רבי הושעיה דו אמר האוכל איסור בזמן הזה צריך לשנות לפניו את השיעורין, שמא יעמוד ב"ד אחר וישנה עליו את השיעורין,אלמא, שיעורים מד"ס ויהא יודע מאי זו שיעור אכל. הוי דו אמר ראייה כל שהיא חכמים הם שאמרו מעה כסף ושתי כסף.

אמרין חזר ביה ר' יוחנן מהדא. רבי יונה ורבי יונתן תריהון אמרין לא חזר ביה. ועוד

מן הדא: דא"ר לא בשם רבי אימי איתפלגון חזקיה ור"י: חזקיה אמר אדם חולק חובתו לשתי בהמות. רבי יוחנן אמר אין אדם חולק חובתו לשתי בהמות אלא צריך שתהא בידו שתי כסף לכל א' וא' משום דשיעורים הללמ"ס

רבי שמעון בן לקיש בשם חזקיה: אדם טופל בהמות שקנה ממעות מע"ש לבהמה, ואין אדם טופל מעות למעה. לקנות בהמה, שמקצת מעותיו הם ממעות מעשר רבי יוחנן אמר: אדם טופל מעות למעה, ואין אדם טופל בהמות לבהמה.

היך עבידה? היו לפניו עשר בהמות הקריב חמש ביו"ט הראשון. והמותר מהו שידחו את י"ט האחרון? רבי קריספי אמר איתפלגון רבי יוחנן ורשב"ל חד אמר דוחה, וחורנה אמר אינו דוחה. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. א"ר זעירה נפרש מיליהון דרבנן מן מיליהון, דרבי יוחנן דו אמר אדם טופל מעות למעה אין אדם טופל בהמות לבהמה, הוא דו אמר דוחה.כיון שיש שיעור 2 כסף מעות חולין, לכל בהמה רבי שמעון בן לקיש דו אמר אדם טופל בהמות לבהמה, אין אדם טופל מעות למעה, הוא דו אמר אינו דוחה כיון שבהמה שמקריב, כולו מן המעשר

שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: לעולם הוא מוסיף והולך ודוחה את י"ט. עד שיאמר, עוד אין בדעתי להוסיף:

הלכה ג משנה עולות במועד באות מן החולין, ושלמים שלמי שמחה מן המעשרממעות מע"ש

בי"ט ראשון של חג- ב"ש אומרים מן החולין. וב"ה אומרים מן המעשר:אחר שהביא הראשון מן החולין

גמרא ר' תנחום בר עילאי בשם ר' יוסי בי ר' חנינה: כך משיבין ב"ש לבית הלל, דבר שהוא בא חובה בא מן המעשר?! אמרו להן אילו בחול שמא אינו מביא אחת מן החולין וטופל למעשר, וכא מביא אחת מן החולין וטופל למעשר. ומניין שהוא טופל למעשר? א"ר יוסי בן חנינה נאמר כאן (דברים טז) מסת ונאמר להלן (דברים יד) כי לא תוכל שאתו. מה שאתו האמור להלן מעשר, אף כאן מעשר. א"ר לעזר נאמר כאן שמחה ונאמר להלן באכילת מע"ש שמחה. מה שמחה האמורה להלן מעשר אף כאן מעשר

ויביא כולם מן המעשר? עולא בר ישמעאל אמר נאמר כאן מסת ונאמר להלן (בראשית מג) ותרב משאת בנימן מה משאת שנאמר להלן אחת עיקר והשאר טפילה, אף מסת שנאמר כאן אחת עיקר והשאר טפילה

#א"ר יוסי בי ר' בון: והלא שלמי חגיגה כשלמי נדבה הן! ולמה הוא טופל לון לאילין קרייא? כ פשיטא ד "טופל" מן המעשר! ללמדך שדוחין עליהן יום טוב

הלכה ד משנה ישראל יוצאין ידי חובתן של "שמחה" בנדרים ובנדבות ובמעשר בהמה. והכהנים בחטאת ובאשם ובחזה ובשוק ובבכור, אבל לא בעופות ולא במנחות:

גמרא ר' זעירה עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר: שלמי חגיגה ששוחטן מערב הרגל, אינו יוצא בהן ידי חובתו [חיוב "שמחה"] ברגל.בעינן "זביחה בשעת שמחה" התיב ר' בא והא תני חגיגת י"ד יוצאים בה משם שמחה ואין יוצאין בה משם שלמים! [שלמי חגיגה] א"ר זעירא תפתר בששחטו ברגל. א"ל ר' בא, בששחטו ברגל, אין זו חגיגת י"ד!!

מאי כדון? א"ר זעירא עד דאנא תמן, שמע תנא עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר, כד סלקית להכא שמע תנא ר' חייה בשם ר' לעזר: (דברים טז) והיית אך שמח לרבות לילי י"ט האחרון לשמחה. או יכול אף לילי

י"ט הראשון? ת"ל אך. או חלף? ר' חייה בשם ר' לעזר ושמחת בחגך- משאת מתחייב בחגיגה (חגיגת ט"ו) את מתחייב בשמחה. אלמא אין יוצאין בשחטן מעיו"ט התיבון והא תנינן ההלל והשמחה שמונה. הגע עצמך שחל י"ט הראשון להיות בשבת, לשוחטן מערב הרגל אין את יכול, דא"ר זעירה עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר שלמי חגיגה ששחטן מערב הרגל אינו יוצא בהן י"ח ברגל. לשוחטן ברגל אין את יכול שכבר למדנו שאין חגיגה דוחה שבת. אימתי אמרו ההלל והשמחה שמונה? אמר רבי יוסי קיימה רב אבודמא נחותא, בכהנים ובשעיר:של חטאת

אבל לא בעופות ולא במנחות: דכתיב זבח:

הלכה ה משנה מי שיש לו אוכלים מרובים ונכסים מעוטים, מביא שלמים מרובין ועולות ממועטות. אוכלים מעוטין ונכסים מרובין, מביא עולות מרובות ושלמים ממועטין.

זה וזה ממועטין- על זה נאמר מעה כסף ושתי כסף

זה וזה מרובין- על זה נאמר (דברים טז) איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך:

גמרא עני וידו רחבה- קורא אני עליו איש כמתנת ידו. עשיר וידו מעוטה- קורא אני עליו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך. עני וידו מעוטה- על זה נאמר אין פחות משתי כסף

איש- פרט לקטן.

ר' ירמיה בעי אמר הרי עלי חגיגה בחמש סלעים והביא בשתים, יצא או כבר נקבע? א"ל ר' יוסי ולמה לא? אילו מי שאמר הרי עלי אשם בחמש סלעים שמא לא נקבע?! וכא נקבע:

הלכה ו משנה מי שלא חג ביו"ט הראשון של חג, חוגג והולך את כל הרגל וי"ט האחרון

עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו על זה נאמר (קהלת א) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות:

גמרא ר"י בשם ר' ישמעאל נאמר ט"ו בפסח ונאמר ט"ו בחג. מה ט"ו שנאמר בפסח י"ט האחרון תשלומין לראשון, אף חמשה עשר שנאמר בחג י"ט האחרון תשלומין לראשון

יהודה בר ספרא בשם ר' הושעיה (ויקרא כד) וחגותם אותו חג לה' שבעת ימים. וכי שבעה הם והלא שמונה הם!! אלא צא שבת מהם הרי שבעה

כמה קושיות על יהודה בר ספרא א"ר יוסי וכי מיכן למדנו שאין חגיגה דוחה את השבת לא ממקום אחר?! התיב ר"י אחוי דרב ספרא והא תני =כתיב אף בפסח כן! מעתה צא שבת מהן הרי ששה!! הגע עצמך שחל י"ט הראשון ויום טוב האחרון להיות בשבת מעתה צא מהם שני ימים הרי ששה!!

נוסח אחר קצת אתא ר' חנניה יהודה בר ספרא בשם ר' הושעיה (שמות יב) וחגותם אותו חג לה' שבעת ימים. וכי שבעה הם? והלא שמונה הם! אלא צא שבת מהם ש כ ב ר ל מ ד נ ו שאין חגיגה דוחה שבת, מה תלמוד לומר תחגוהו? אלא מלמד שיום טוב האחרון תשלומין לראשון

א"ר יוחנן ותני כן: שמיני רגל בפני עצמו פייס בפני עצמו ברכה בפני עצמה קרבן בפני עצמו. רגל- דא"ר אבון בשם ר' אחא בכולהם כתיב וביום וכאן כתיב ביום ללמדך שהוא רגל בפני עצמו. פייס- אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן בשמיני חזרו לפייס כרגלים. ברכה- אמר רבי לא, זמן "שהחיינו". קרבן- פר אחד איל אחד:

הלכה ז משנה ר"ש בן מנסיא אומר: אי זהו מעוות שאינו יכול לתקון. זה שבא על הערוה והוליד ממזר. אם תאמר בגנב וגזלן יכול הוא לחזור ולתקן!

ר"ש בן מנסיא אומר אין קורין מעוות אלא למי שהוא מתוקן מתחילה ונתעוות. ואיזה זה? זה תלמיד חכם שפורש מן התורה:

גמרא תני ר"ש בן יוחי אם ראית עיירות שנתלשו ממקומן בארץ ישראל דע שלא החזיקו בשכר סופרים ומשנים.=ששונים משנה מה טעמא? (ירמיהו ט) על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עבר, ויאמר ה' על עזבם את תורתי

רבי יודן נשייא שלח לרבי חייה ולר' אסי ולר' אמי למיעבור בקירייתא דארעא דישראל למתקנה לון ספרין ומתניינין מלמדי תורה ומשנה עלין לחד אתר ולא אשכחון לא ספר ולא מתניין. אמרין לון אייתון לן נטורי קרתא! הבא לנו שומרי העיר אייתון לון סנטורי guardsman of the city קרתא, אמרון לון אילין אינון נטורי קרתא?! לית אילין אלא חרובי קרתא!! אמרין לין ומאן אינון נטורי קרתא? אמר לון ספרייא ומתנייניא! הדא היא דכתיב (תהלים קכז) אם ה' לא יבנה בית וגו' רבי חונה ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק מצאנו שוויתר הקדוש ברוך הוא לישראל על עכו"ם ועל גילוי עריות ועל שפיכות דמים על מאסם בתורה לא וויתר. מה טעמא? ויאמר ה' על אשר עשו עכו"ם וגילוי עריות ושפיכות דמים אין כתוב כאן, אלא ויאמר ה' על עזבם את תורתי. א"ר חייה בר בא אותי עזבו אוותרה, שמא את תורתי שמרו? שאילו אותי עזבו ותורתי שמרו, המאור שבה היה מקרבן אצלי

רב חונה אמר למד תורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה את בא לשמה. ר' יהודה כשהיה רואה את המת ואת הכלה מתקלסין, היה נותן עיניו בתלמידים ואומר המעשה קודם לתלמוד. נמנו בעליית בית ארים התלמוד קודם למעשה. ר' אבהו הוה בקיסרין, שלח לר' חנינה בריה מזכי בטיבריה ללמוד שם תורה שלחון ואמרון ליה: גמל הוא חסד קובר מתים הוא! שלח כתב ליה: המבלי אין קברין בקיסרין, שלחתיך לטיבריא?! וכבר נמנו בעליית בית ארים בלוד, התלמוד קודם למעשה. רבנן דקיסרין אמרין הדא דאת אמר בשיש שם מי שיעשה, אבל אם אין שם מי שיעשה, המעשה קודם לתלמוד. דלמא מעשה... ר' חייה ר' יסא ר' אמי ענין מיתי לגבי ר' לעזר אחרו לבא לר"א אמר לון אן הויתון יומא דין? איפה הייתם היום אמרון ליה גמל חסד קבורת המת אמר לון ולא הוה תמן חורנין? א"ל מגיר הוה: שכיננו היה

הלכה ח משנה היתר נדרים פורחים באויר ואין להם על מה שיסמכו.

הילכות שבת חגיגות והמעילות הרי הם כהררים התלויין בשערה שהן מקרא ממועט והלכות מרובות

הדינים והעבודות הטהרות והטמאות והעריות יש להן על מה שיסמכו והן הן גופי תורה:

גמרא תני ר' ליעזר אומר יש להן על מה שיסמכו (תהלים קיט) נשבעתי ואקיימה פעמים שאינו מקיים ר' יהושע אומר יש להן על מה שיסמכו (תהלים צה) אשר נשבעתי באפי באפי נשבעתי חוזר אני בי

תמן תנינן נדרים3:1 ארבעה נדרים התירו חכמים. וכל הנדרים לא חכמים הם שהן מתירין?! כתיב (במדבר לד) וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל. תלה הפרשה בראשי המטות שיהו מתירין להן את נדריהן. רב יהודה בשם שמואל כתיב (שם) לא יחל דברו הוא אינו מוחל דברו

אחר הוא שעושה דברו חולין. ואי זה זה? זה החכם שהיה מתיר לו את נדרו [וד' הללו, אי"צ שאלה ל ח כ ם]

רבי זעירה רב יהודה ירמיה בר אבא בשם שמואל: שלשה שהן יודעין לפתח מתירין כזקן. סברין מימר במקום שאין זקן. רבנן דקיסרין אמרין אפילו במקום שיש זקן. אמרין קומי ר' יסא, רב חונה ראשי מטות?האים חשוב ר"ה ליחיד מומחה? א"ל אין לית רב חונה ראשי מטות, מאן אינון ראשי מטות!! רב חונה ראש לראשי המטות!!!

מהו למנות זקינים לדברים יחידים? נישמעינה מן הדא: רב, מניתיה רבי להתיר נדרים ולראות כתמים. מן דדמך כשנפטר בעא גבי בריה רב ביקש מבנו של רבי מומי בכורות, אמר לו איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא. א"ר יוסי בי רבי בון כולא יהב ליה, לדון יחידי ולהתיר נדרים ולראות מומין שבגלוי, מן דדמך בעא גבי בריה מומין שבסתר א"ל איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא

אע"ג דאת אמר ממנין זקינים לדברים יחידים, והוא שיהא ראוי לכל הדברים. כהדא ר' יהושע בן לוי מני לכל תלמידוי, למנותם "חכם" והוה מצטער על חד דהוה נכי בעיינוי סומא בעיניו ולא הוה יכול ממנייתיה. לראות בכורות. וימניניה לדברים יחידים? הדא אמרה הראוי לכל הדברים ראוי לדבר אחד. ושאינו ראוי לכל הדברים אפילו לדבר אחד אינו ראוי

מהו למנות זקינים לימים? לזמן קצר נישמעינה מן הדא: ר' חייא בר בא אתא לגבי רבי לעזר אמר ליה פייס לי לרבי יודן נשייא, דיכתוב לי חדא איגרא דאיקר, ניפוק לפרנסתי לארעא ברייתא.יכתוב לי אגרת של כבוד כדיי שאמצא פרנסתי בחוץ לארץ פייסיה וכתב ליה: הרי שילחנו אליכם אדם גדול שלוחינו, וכיוצא בנו עד שהוא מגיע אצלינו! ר' חזקיה ר' דוסתי ר' אבא בר זמינא, ומטו בה משמיה דר' דוסי סבא הכין כתב ליה: הרי שילחנו לכם אדם גדול. ומה הוא גדולתו? שאינו בוש לומר לא שמעתי!

מהו להתיר נדרים בפלנים? a travelling cloak רבי אבהו בשם רבי יוחנן מתירין בפלנים. רבי התיר בפלנים. ר' יהושע בן לוי מתיר בפלנים. ר' חונה בשם ר' ירמיה במקום שאין טלית. א"ר יוסי בי ר' בון לנדרים קלין:

הילכות שבת: ר' יונה א"ר חמא בר עוקבה מקשי והלא אין כתוב אלא (ויקרא יא) אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור ואת למד ממנו כמה הלכות! ר' זעירה בשם ר' יוחנן אם באת הלכה תחת ידיך ואין את יודע מה טיבה, אל תפליגינה לדבר אחר להוציאה מידי פשוטה כיון שא"א יודע טעם הדבר שהרי כמה הלכות נאמרו למשה מסיני וכולהן משוקעות במשנה! א"ר אבון ויאות הרי שני מיני חיטים פיאה 2:6 אי לולא שבא נחום ופירשה לנושהלכה זו נאמרה מסיני יודעין היינו?!

ר' זעירה בשם ר' לעזר (הושע ח) אכתוב לו רובי תורתי וכי רובה של תורה נכתבה? אלא מרובין הדברים הנדרשין מן הכתב, מייתור אות וכו' מן הדברים הנדרשין מן הפה, בלי רמז וכיני? # אלא חביבין הדברים הסמוכין לכתב, מן הדברים הסמוכין לפה.

א"ר יודה בר פזי: אכתוב לו רובי תורתי אלו התוכחות. אפילו כן, לא כמו זר נחשבו?! לא הועילו התוכחות א"ר אבון אילו כתבתי לך רובי תורתי לא כמו זר נחשבו?! מה בינן לאומות! אלו מוציאין ספריהן, ואלו מוציאין ספריהן. אלו מוציאין דפתריהן, ואלו מוציאין דפתריהן

ר' חגיי בשם ר' שמואל בר נחמן: נאמרו דברים בפה ונאמרו דברים בכתב. ואין אנו

יודעין איזה מהן חביבין, אלא מן מה דכתיב (שמות לב) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל. הדא אמרה אותן שבפה חביבין

ר' יוחנן ור' יודן בי ר' שמעון חד אמר אם שימרת מה שבפה ושימרת מה שבכתב, אני כורת אתך ברית, ואם לאו איני כורת אתך ברית. וחורנה אמר אם שימרת מה שבפה ושימרת מה שבכתב את מקבל שכר, ואם לאו אין את מקבל שכר.

א"ר יהושע בן לוי "עליהם" ועליהם "כל" ככל "דברים" הדברים מקרא ומשנה תלמוד הלכות ואגדות אפילו מה שתלמיד וותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה בסיני מה טעמא? (קהלת א) יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא חבירו משיבו ואומר לו כבר היה לעולמים אשר היה לפנינו

ר' זעירה בשם שמואל אין מורין לא מן ההלכות ולא מן האגדות ולא מן התוספות אלא מן התלמוד.

[והא תנא רבי חלפתא בר שאול: היא שני מיני חיטין, היא שני מיני שעורין. אמר רבי זעירה כך היתה הלכה בידם ושכחוה. "היא שני מיני חיטין, היא שני מיני שעורין" והא תנינןפיאה 3:3 המחליק בצלים לחים לשוק, אם קיים יבישין לגורן. נותן 2 פיאות אית לך מימר שוק וגורן כך היתה הלכה בידם ושכחוה?!]

רבי חנניה בשם שמואל: אין למידין מן ההורייה, הכל מודין שאין למידין מן המעשה. אמר ליה רבי מנא הדא דאת אמר בהוא דלא סבר, ברם בהוא דסבר, עבד. אמר ליה בין דסבר בין דלא סבר, בהוא דפליג, אינו דומה ממש ברם בהוא דלא פליג, בין סבר בין לא סבר, עבד.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כל האסורין שריבה עליהן שוגג מותר מזיד אסור. ולא מתניתא היא! תרומות 5:9 אם שוגג מותר אם מזיד אסור. מתניתא בתרומה, דרובה חידוש רב ממנו בא לומר לך אתא מימור לך, ואפילו בשאר כל הדברים

רבי אחא בשם רבי יונתן: כשם שמצוה לומר על דבר שהוא נעשה, כך מצוה שלא לומרלא להוכיח מי שאינו שומע על דבר שאינו נעשה.

א"ר לעזר כשם שאסור לטהר את הטמא, כך אסור לטמא את הטהור

ר' אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן אם באת הלכה תחת ידיך ואין את יודע אם לתלות או לשרוף לעולם הוי רץ אחר השריפה יותר מן התלייה שאין לך חביב בתורה מפרים הנשרפין ושעירים הנשרפין, והן בשריפה! רבי יוסי בעי ולמידין דבר שאין מצותו לכאן, מדבר שמצותו לכאן?!

מסכת חגיגה פרק ב

הלכה א משנה אין דורשין בעריות בשלשה רק בארבעה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו

וכל המסתכל בארבעה דברים רתוי לו כאילו לא בא לעולם. מה למעלן ומה למטן מה לפנים ומה לאחור

כל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו כאילו לא בא לעולם:

גמרא ר' בא בשם רב יהודה: דרבי עקיבה היא דלא ס"ל "דברה תורה כלשון בנ"א" ודריש איש איש [בבלי יא] ברם כר' ישמעאל [דר' ישמעאל תני אזהרות]...דורשין.

לעובדה. למעשה... מן דר' אמי יתיב מתני אזהרה לשוכב אזהרה לנשכב דריש בעריות הדא אמרה הלכה כר' ישמעאל: עיין ירושלמי

ולא במעשה בראשית בשנים: ר' בא בשם רב יהודה דר' עקיבה היא, ברם כר' ישמעאל דורשין.

לעובדה, מן מה דרבי יודה בר פזי יתיב דרש בתחילה היה העולם מים במים וכו' הדא אמרה הלכה כר' ישמעאל

דרש ר' יודה בר פזי בתחילה היה העולם מים במים מה טעמא (בראשית א) ורוח אלהים מרחפת על פני המים. חזר ועשאו שלג (תהלים קמז) משליך קרחו כפיתים. חזר ועשאו ארץ (איוב לז) כי לשלג יאמר הוי ארץ. והארץ עומדת על מים (תהלים קלו) לרוקע הארץ על המים. והמים עומדים על הרים (תהלים קד) על הרים יעמדו מים. וההרים עומדין על רוח (עמוס ד) כי הנה יוצר הרים ובורא רוח. והרוח תלויה בסערה (תהלים קמח) רוח סערה עושה דברו. וסערה עשאה הקב"ה כמין קמיע ותלויה בזרועו שנאמר (דברים לג) ומתחת זרועות עולם

כי הנה יוצר הרים וגו' זה אחד משׁשה מקריות שהיה ר' קורא אותן ובוכה (צפניה ב) בקשו את ה' כל ענוי הארץ וגו' (עמוס ה) שנאו רע ואהבו טוב וגו' (איכה ג) יתן בעפר פיהו וגו' (קהלת יא) כי את כל המעשה וגו' (שמואל א כח) ויאמר שמואל אל שאול למה הרגזתני וגו' אמר לו: לא היה לך להרגיז את בוראתך, אלא בי?! עשיתני ע"ז שלך! אין את יודע כשם שנפרעין מן העובד כך נפרעין מן הנעבד!! ולא עוד אלא שהייתי סבור שהוא יום הדין ונתייראתי והרי דברים ק"ו מה אם שמואל רבן של נביאים שכתוב בו (שמואל א ג) וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע וגו' נתיירא מיום הדין אנו על אחת כמה וכמה והדין

כי הנה יוצר הרים ובורא רוח וגו' אפי' דברים שאין בהן חט נכתבין לאדם על פינקסו. ומי מגיד לאדם? הבל היוצא מפיו ר' חגיי בשם ר' יעבץ: יוצר הרים ובורא רוח

ר' חגי בשם ר' יעבץ: אילין ציפאריי אנשי ציפורי מפרשין.. תוהו- חושך ואפילה.

ר' יודה בר פזי בשם ר' יוסי בי ר' יודה אדריינוס שאל לעקילס הגר קושטין אתון אמרין דהין עלמא קיים על רוחא? א"ל אין! א"ל: מן הן את מודה לי? א"ל: אייתי לי הוגנין גמלים צעירים אייתי ליה הוגנין, אטעונינון טעוניהון, אקימון וארבעון, נסתון וחנקון.שוב לקחם [עקילס] וחנקם א"ל:עקילס לאדריינוס הא לך אקימון!! א"ל מן דחנקתון?! א"ל כלום חסרתנון, לא רוחא היא דנפקא מינהון?!

ולא במרכבה ביחיד. עוד היא כר' עקיבה? דברי הכל היא כדי שיהא אדם יודע לחוס על כבוד קונו. לא כן אמר רב אין אדם רשאי לומר דבר כנגד רבו,במעשה מרכבה אלא א"כ ראה או שימש. כיצד הוא עושה בתחילה? רבו פותח לו ראשי פסוקים, ומסכים.

ר' חייה בשם ר"י תלמיד וותיק היה לו לרבי ודרש פרק אחד במעשה המרכבה ולא הסכימה דעתו של רבי ולקה בשחין

התורה הזו דומה לשני שבילים, אחד של אור ואחד של שלג, היטה בזה מת באור, היטה בזו מת בשלג, מה יעשה? יהלך באמצע.

מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה מהלך על הדרך רוכב על החמור ור' לעזר בן ערך מהלך אחריו. אמר לו ר' השניני פרק אחד במעשה המרכבה! אמר לו ולא כך שנו חכמים ולא במרכבה אלא א"כ היה חכם ומבין מדעתו! אמר לו ר' תרשיני לומר

דבר לפניך אני! אמר לו אמור! כיון שפתח ר' לעזר בן ערך במעשה המרכבה ירד לו רבן יוחנן בן זכאי מן החמור אמר אינו בדין שאהא שומע כבוד קוני ואני רכוב על החמור הלכו וישבו להן תחת אילן אחד וירדה אש מן השמים והקיפה אותם והיו מלאכי השרת מקפצין לפניהן כבני חופה שמיחין לפני חתן נענה מלאך אחד מתוך האש ואמר כדבריך אלעזר בן ערך כן הוא מעשה המרכבה. מיד פתחו כל האילנות פיהן ואמרו שירה (תהלים צו) אז ירננו כל עצי יער כיון שגמר ר' לעזר בן ערך במעשה המרכבה עמד רבן יוחנן בן זכאי ונשקו על ראשו ואמר ברוך ה' אלהי אברהם יצחק ויעקב שנתן לאברהם אבינו בן חכם יודע בכבוד אבינו שבשמים יש לך נאה לדרוש ואינו נאה מקיים נאה מקיים ואינו נאה דורש אלעזר בן ערך נאה דורש ונאה מקיים אשריך אברהם אבינו שיצא מחלציך אלעזר בן ערך וכיון ששמעו ר' יוסף הכהן ור"ש בן נתנאל אף הם פתחו במעשה המרכבה, אמרו יום א' בתקופת תמוז היה ורעשה הארץ ונראת הקשת בענן. ויצאה בת קול ואמרה להן הרי המקום פנוי לכם והטריקלין מוצע לכם אתם ותלמידיכם מזומנין לכת שלישית?? ואתיא כמ"ד (תהילים טז) שובע שמחות את פניך שבע כיתות של צדיקים לעתיד לבוא

שוב מעשה בי ר' יהושע שהיה מהלך בדרך, ובן זומא בא כנגדו, שאל בשלומו ר"י שאל בשלום ב"ז ולא השיבו, אמר לו מאיין ולאיין בן זומא? אמר לו מסתכל הייתי במעשה בראשית ואין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא פותח טפח נאמר כאן ריחוף ונאמר להלן (דברים לב) כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף מה ריחוף שנאמר להלן נוגע ואינו נוגע אף ריחוף שנאמר כאן נוגע ואינו נוגע. א"ר יהושע לתלמידיו הרי בן זומא מבחוץ!!אינו מבין ולא היו ימים קלים עד שנפטר בן זומא

ר' יודה בר פזי בשם ר' יוסי בי ר' יודה: שלשה הרצו תורתן לפני רבן. ר' יהושע לפני רבן יוחנן בן זכאי. ר' עקיבה לפני ר' יהושע. חנניה בן חכיניי לפני ר' עקיבה. מיכן והילך אין דעתן נקייה.

ארבעה נכנסו לפרדס אחד הציץ ומת, אחד הציץ ונפגע, אחד הציץ וקיצץ בנטיעות, אחד נכנס בשלום ויצא בשלום. בן עזאי הציץ ונפגע עליו הכתוב אומר (משלי כה) דבש מצאת אכול דייך. בן זומא הציץ ומת עליו הכתוב אומר (תהלים קיז) יקר בעיני ה' המותה לחסידיו. אחר הציץ וקיצץ בנטיעות. מני אחר? אלישע בן אבויה שהיה הורג רבי =נערי תורה. אמרין, כל תלמיד דהוה חמי ליה משבח באוריתא ראה תלמיד מצליח בתורה הוה קטיל ליה. ולא עוד אלא דהוה עליל לבית וועדא והוה חמי טלייא קומי ספרא והוה אמר מה אילין יתבין עבדין הכא? אומנותיה דהן בנאי! אומנותיה דהן נגר! אומנותיה דהן צייד! אומנותיה דהן חייט! וכיון דהוון שמעין כן הוון שבקין ליה ואזלין לון עליו הכתוב אומר (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וגו' שחיבל מעשה ידיו של אותו האיש???

אוף בשעת עקתא בשעת גזירת השמד היו נושאין משאות והתכוונו שיהיה באופן המותר.... הוון מטענין לון מטילין והוון מתכוונין מיטעון תרי חד מטול,=משא משום שנים שעשו מלאכה אחת. אמר, אחר אטעוננון יחידאין! להכעיס אזלין ואטעונינון יחידיין. והוון מתכוונין מיפרוק בכרמלית שלא להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים אמר אטעונינון צלוחיין! שא"א לפרקם ולטוענן אזלין ואטעונינון צלוחיין!

רבי עקיבה נכנס בשלום ויצא בשלום. עליו הכתוב אומר (שיר השירים א) משכני אחריך נרוצה וגו'

רבי מאיר הוה יתיב דרש בבית מדרשא דטיבריה עבר אלישע רביה רכיב על סוסייא ביום שובתא, אתון ואמרין ליה הא רבך לבר,בחוץ פסק ליה מן דרשה ונפק לגביה, א"ל מה הויתה דרש יומא דין? א"ל (איוב מב) וה' ברך את אחרית וגו' א"ל ומה פתחת ביה? א"ל (שם) ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה שכפל לו את כל ממונו. אמר ווי דמובדין ולא משכחין עקיבה רבך לא הוה דרש כן! אלא (שם) וה' ברך את אחרית איוב מראשיתו בזכות מצות ומעשים טובים שהיה בידו מראשיתו. א"ל ומה הויתה דריש תובן? מה עוד דרשת? א"ל (קהלת ז) טוב אחרית דבר מראשיתו א"ל ומה פתחת ביה? א"ל לאדם שהוליד בנים בנערותו ומתו, ובזקנותו נתקיימו, הוי טוב אחרית דבר מראשיתו. לאדם שעשה סחורה בילדותו והפסיד, ובזקנותו ונשתכר, הוי טוב אחרית דבר מראשיתו. לאדם שלמד תורה בנערותו ושכחה, ובזקנותו וקיימה, הוי טוב אחרית דבר מראשיתו. אמר ווי דמובדין ולא משכחין! עקיבה רבך לא הוה דרש כן! אלא טוב אחרית דבר מראשיתו בזמן שהוא טוב מראשיתו... ובי היה המעשה... אבויה אבא מגדולי ירושלם היה ביום שבא למוהליני קרא לכל גדולי ירושלם והושיבן בבית אחד ולרבי אליעזר ולר' יהושע בבית אחד מן דאכלון ושתון, שרון מטפחין ומרקדין, א"ר ליעזר לר' יהושע עד דאינון עסיקין בדידהון, נעסוק אנן בדידןבתורה וישבו ונתעסקו בדברי תורה מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים וירדה אש מן השמים והקיפה אותם אמר להן אבויה, רבותיי!! מה באתם לשרוף את ביתי עלי! אמרו לו חס ושלום אלא יושבין היינו וחוזרין בדברי תורה! מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים והיו הדברים שמיחים כנתינתן מסיני והיתה האש מלחכת אותן כלחיכתן מסיני ועיקר נתינתן מסיני לא ניתנו אלא באש (דברים ד) וההר בוער באש עד לב השמים אמר להן אבויה אבא רבותיי אם כך היא כוחה של תורה, אם נתקיים לי בן הזה לתורה אני מפרישו! לפי שלא היתה כוונתו לשם שמים לפיכך לא נתקיימה באותו האיש...

א"ל ומה הייתה דורש תובן? א"ל (איוב כח) לא יערכנה זהב וזכוכית א"ל ומה פתחת ביה? א"ל דברי תורה קשין לקנות ככלי זהב ונוחין לאבד ככלי זכוכית. ומה כלי זהב וכלי זכוכית אם נשתברו יכול הוא לחזור ולעשותן כלים כמו שהיו אף תלמיד חכם ששכח תלמודו יכול הוא לחזור וללמדו כתחילה.נתכוון להחזירו בתשובה א"ל דייך מאיר! עד כאן תחום שבת! א"ל מן הן את ידע? א"ל מן טלפי דסוסיי דהוינא מני והולך אלפיים אמה!! א"ל וכל הדא חכמתא אית ביך ולית את חזר בך?! א"ל לית אנא יכיל. א"ל למה? א"ל שפעם אחת הייתי עובר לפני בית קודש הקדשים רכוב על סוסי ביה"כ שחל להיות בשבת ושמעתי בת קול יצאה מבית קודש הקדשים ואומרת שובו בנים חוץ מאלישע בן אבויה שידע כחי ומרד בי.

וכל דא מן הן אתת ליה?כל זה מאין באה לו? אלא פעם אחת היה יושב ושונה בבקעת גינוסר וראה אדם אחד עלה לראש הדקל ונטל אם על הבנים וירד משם בשלום. למחר ראה אדם אחר שעלה לראש הדקל ונטל את הבנים ושילח את האם וירד משם והכישו נחש ומת אמר כתיב (דברים כב) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים איכן היא טובתו של זה איכן היא אריכות ימיו של

זה? ולא היה יודע שדרשה ר' יעקב לפנים ממנו למען ייטב לך לעולם הבא שכולו טוב והארכת ימים לעתיד שכולו ארוך. ויש אומר ע"י שראה לשונו של ר' יהודה הנחתום נתון בפי הכלב שותת דם אמר זו תורה וזו שכרה, זהו הלשון שהיה מוציא דברי תורה כתיקנן זה הוא הלשון שהיה יגע בתורה כל ימיו זו תורה וזו שכרה?! דומה כמדומני שאין מתן שכר ואין תחיית המתים. וי"א אמו כשהיתה מעוברת בו היתה עוברת על בתי עכו"ם והריחה מאותו המין. והיה אותו הריח מפעפע בגופה כאירסה של חכינה

לאחר ימים חלה אלישע, אתון אומרון לר"מ הא רבך באיש חולה אזל בעי מבקרתיה ואשכחיה באיש, א"ל לית את חזר בך? א"ל ואין חזרין מתקבלין? א"ל ולא כן כתיב (תהלים צ) תשב אנוש עד דכא עד דיכדוכה של נפש מקבלין! באותה שעה בכה אלישע ונפטר ומת. והיה ר"מ שמח בלבו ואומר דומה שמתוך תשובה נפטר ר'! מן דקברוניה ירדה האש מן השמים ושרפה את קברו. אתון ואמרין לר"מ הא קבירה דרבך אייקד! נשרף נפק בעי מבקרתיה ואשכחין אייקד, מה עבד? נסב גולתיה לקח טליתו ופרסיה עלוי. אמר, (רות ג) ליני הלילה וגו' ליני בעולם הזה שדומה ללילה, והיה בבוקר זה העולם הבא שכולו בוקר. אם יגאלך טוב יגאל- זה הקב"ה שהוא טוב דכתיב ביה (תהלים קמה) טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו (רות ג) ואם לא יחפוץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי ה' ואיטפיית. נכבה האש אמרון לר"מ, אין אמרין לך בההוא עלמא למאן את בעי למבקרה מי אתה רוצה לבקר לאבוך או לרבך? אמר לון אנא מיקרב לר' קדמיי! ובתר כן לאבא! אמרון ליה ושמעין לך? אמר לון ולא כן תנינן מצילין תיק הספר עם הספר, תיק תפילין עם התפילין! מצילין לאלישע אחר בזכות תורתו!

לאחר ימים הלכו בנותיו של אחר ליטול צדקה מר' גזר רבי ואמר (תהלים קט) אל יהי לו מושך חסד ואל יהי חונן ליתומיו אמרו לו ר' אל תבט במעשיו הבט בתורתו! באותה השעה בכה ר' וגזר עליהן שיתפרנסו. אמר מה אם זה שיגע בתורה שלא לשום שמים ראו מה העמיד, מי שהוא יגע בתורה לשמה על אחת כמה וכמה!!!

ר' לעזר בשם בר סירה: פליאה ממך מה תדע עמוקה משאול מה תחקור במה שהורשיתה התבונן אין לך ענין בנסתרות רב אמר (תהלים לא) תאלמנה שפתי שקר- יתחרשן יתפרכן ישתתקן. יתחרשן כמה דאת אמר (שמות ד) ויאמר ה' אליו מי שם פה וגו' יתפרכן כמה דאת אמר (בראשית לז) והנה אנחנו מאלמים אלומים ישתתקן כשמועו (תהלים לא) הדוברות על צדיק עתק הדוברות על צדיקו של עולם דברים שהעתיק מבריותיו. בגאוה ובוז זה שהוא מתגאה לומר אני דורש במעשה בראשית סבור שהוא כמתגאה ואינו אלא כמבזה

א"ר יוסי בן חנינה המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעולם הבא, המתכבד בכבוד חי העולמים לא כל שכן?! מה כתיב בתריה (שם) מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך אל יהי לו כמה רב טובך

א"ר לוי כתיב (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר וגו' כבוד אלהים הסתר דבר עד שלא נברא העולם. כבוד מלכים חקור דבר משנברא העולם. א"ר לוי כתיב (איוב כד) הזאת ידעת מני עד אבל את מני שים אדם עלי ארץ

ר' יונה בשם ר' בא כתיב (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך יכול קודם למעשה בראשית? ת"ל (שם)

למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ. יכול מששי ואילך? ת"ל ראשונים אחר שריבה הכתוב מיעט הרי אנו למידין מששי מה ששי מיוחד שהוא מששת ימי בראשית אף את לא תהא מביא לי אלא את שהוא כיוצא בששי. יכול לידע מה למעלה מן השמים ומה למטה מן התהום? ת"ל (שם) ולמקצה השמים ועד קצה השמים. אלא עד שלא נברא העולם את דורש ולבך מסכים.אסור להוציא מפיו משנברא העולם את הולך וקולך הולך מסוף העולם ועד סופו.

תני בר קפרא ולמן היום???מרבה אף קודם בריאה אתיא דר' יודה בר פזידדרש "מתחילה היה העולם מים במים" כהדא דבר קפרא. ומה דתני ר' חייה???לאיסור כהדא דר' בא.דדרש קרא לאיסור

ר' יונה בשם ר' לוי בבי"ת נברא העולם מה בי"ת סתום מכל צדדיו ופתוח מצד אחד כך אין לך רשות לדרוש מה למעלן ומה למטן מה לפנים ומה לאחור אלא מיום שנברא העולם ולבא

אומרין לבי"ת מי בראך? והוא מראה להן בנקודה ואומר זה שלמעלן! ומה שמו? והוא מראה להן בנקודה שלאחריו ואומר ה' שמו אדון שמו! דבר אחר ולמה בבי"ת? שהוא בלשון ברכה ולא באל"ף שהוא לשון ארירה אמר הקדוש ברוך הוא איני בורא את עולמי אלא בבי"ת שלא יהו כל באי העולם אומרין היאך העולם יכול לעמוד ונברא בלשון ארירה אלא הריני בורא אותו בבי"ת בלשון ברכה ואולי יעמוד

ר' אבהו בשם ר' יוחנן בשתי אותיות נבראו שתי עולמות העולם הזה והעולם הבא אחד בה"א ואחד ביו"ד מה טעמא? (ישעיהו כו) כי ביה ה' צור עולמים ואין אנו יודעין אי זה נברא בה"א ואי זה מהם נברא ביו"ד אלא מן מה דכתיב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה"א בראם הוי העולם הזה נברא בה"א והעולם הבא נברא ביו"ד

מה ה"א פתוח מלמטן רמז לכל באי עולם שהן יורדין לשאול מה ה"א יש לו נקודה מלמעלן, משעה שהן יורדין הן עולין מה ה"א פתוח מכל צד, כך פותח פתח לכל בעלי תשובה

מה יו"ד כפוף כך יהיו כל באי העולם כפופיןבעולם הבא (ירמיהו ל) ונהפכו כל פנים לירקון.

כיון שראה דוד כן התחיל לקלס בשתי אותיות (תהלים קיד) הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'.

ר' יודן נשייא שאל לר' שמואל בר נחמן מהו דין דכתיב (תהלים סח) סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו? א"ל אין לך כל מקום ומקום שאינו ממונה על ביה שלו,יש לכל אחד למי שיצעק כאיבו "ויי ויי" ומי ממונה על ביה שבכולם? הקדוש ברוך הוא. ביה שמו= בייא שמו. א"ל, ר' לעזר רבך לא היה דרש כן. אלא למלך שבנה פלטין במקום ביבים במקום אשפות במקום סריות מי שהוא בא ואומר הפלטין הזו במקום ביבין הוא במקום אשפות הוא במקום סריות הוא אינו פוגם?! כך מי שהוא אומר בתחילה היה העולם מים במים ה"ז פוגם. לפרדיסו של מלך ועלייה בנויה על גביו עליו להציץעל הפרדס אבל לא ליגעבפרדס "ולגלות עפרו"

ב"ש אומר: שמים נבראו תחילה אח"כ הארץ וב"ה אומרים הארץ נבראת תחילה ואחר כך השמים. אלו מביאין טעם לדבריהן ואלו מביאין טעם לדבריהן. מה טעמון דב"ש? (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ למלך שעשה כסא, משעשאו, עשה אפיפורין שלוhis footstool (ישעיהו סו) השמים כסאי והארץ הדום רגלי. מה טעמון דב"ה? (בראשית ב)

ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים למלך שעשה פלטין, משבנה את התחתונים עשה את העליונים (ישעיהו מח) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים

א"ר יודה בר פזי ודא מסייעה לב"ה (תהלים קב) לפנים הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים א"ר חנינה ממקום שב"ש מביאין טעם לדבריהן משם ב"ה מסלקין לון מ"ט דב"ש בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ משם ב"ה מסלקין לון והארץ "היתה" כבר היתה

ר' יוחנן בשם חכמים אם לבירייה שמים קדמו, ואם לשכלול הארץ קדמה. אם לבירייה שמים קדמו בראשית ברא אלהים וגו' אם לשכלול הארץ קדמה ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים

שמים בראשון כב"ש, עשה שלשה ימים ועשו תולדות, ראשון ושני ושלישי, ברביעי יהי מאורות.

ים בשני כב"ש, עשה ג' ימים ועשה תולדות, שני ושלישי ורביעי, בחמישי, ישרצו המים.

ארץ בשלישי כב"ש, עשת ג' ימים ועשה תולדות, שלישי ורביעי וחמישי, בששי ותוצא הארץ

ארץ בראשון כב"ה עשת שני ימים ועשו תולדות ראשון ושני, בשלישי תדשא הארץ,

שמים בשני כב"ה, עשו שני ימים ועשו תולדות, שני ושלישי, ברביעי יהי מאורות,

ים בשלישי כבית הלל, עשה שנים ימים ועשה תולדות, שלישי ורביעי, בחמישי ישרצו המים

אמר ר"ש בן יוחי תמיה אני היאך נחלקו אבות העולם על ביריית העולם שאני אומר שמים וארץ לא נבראו אלא כלפס הזה וככיסויהבבת אחת מה טעמא? אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים. א"ר לעזר בי ר"ש אם כדעת הזו שאמר אבא פעמים שהוא מקדים שמים לארץ פעמים שהוא מקדים ארץ לשמים אלא מלמד ששניהן שקולים זה כזה:

הלכה ב משנה יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך יוסי בן יוחנן אומר לסמוך יהושע בן פרחיה אומר שלא לסמוך נתיי הארבילי אומר לסמוך יהודה בן טבאי אומר שלאלסמוך שמעון בן שטח אומר לסמוך שמעיה אומר לסמוך אבטליון אומר שלא לסמוך הלל ומנחם לא נחלקו יצא מנחם ונכנס שמאי הלל אומר לסמוך ושמאי אומר שלא לסמוך הראשונים היו נשיאים והשניים אבות בית דין:

גמרא בראשונה לא היתה מחלוקת בישראל אלא על הסמיכה בלבד. ועשו שמאי והלל ועשו אותן ד'עדיות משרבו תלמידי ב"ש ותלמידי ב"ה ולא שימשו את רביהן כל צורכן ורבו המחלוקת בישראל ונחלקו לשתי כתות אלו מטמאין ואלו מטהרין ועוד אינה עתידה לחזור למקומה עד שיבוא בן דוד

ר' חייה בשם ר"י: לא תהא שבות קלה בעיניך שהרי סמיכה אינה אלא רשות ונחלקו עליה אבות העולם א"ר יוסה זאת אומר שאדם צריך לכבוש את כובדו, דלא כן מה אנן אמרין אסור ליגע בבהמה בי"ט?!

הלל ומנחם לא נחלקו, יצא מנחם ונכנס שמאי. לאיכן יצא? יש אומרים ממידה למידה יצא.לתרבות רעה ויש אומר כנגד פניובעל כרחו יצא, הוא ושמונים זוג של תלמידי חכמים מלובשין סירקי זהב dressed in silk שהשחירו פניהן כשולי קדירה, שאמרו להן כתבו על קרן שור שאין לכם חלק באלהי ישראל.הורדוס נכנס לסנהדרין

ולוקח בכוח את אב בית הדין יחד עם מאה ושישים ("שמונים זוגות") תלמידי חכמים מכובדים, בעודם לבושים בגדי המלכות המוזהבים בהם כיהנו פאר בסנהררין, ומגייסם לעבודת כפיים שחורה ובזויה בפומבי, עד שהשחירו פניהם כתחתית סיר שרוף - במצב כזה ברור שמנחם, אב בית הדין, כשרק יצליח לברוח מעבודת המלך. מהגיוס בכפיה, לא ינסה לחזור למושב הסנהדרין, אלא ינוס אל המדבר, למקום שומם ורחוק, אליו לא יגיעו חיילי המלך. ויש דורשין לגנאי, להכי קרי ליה "ממידה למידה"

אנן תנינן יהודה בן טבאי נשיא ושמעון בן שטח אב בית דין. אית תניי תני ומחלף. מאן דאמר יהודה בן טבאי נשיא, עובדא דאלכסנדרייא מסייע ליה. יהודה בן טבאי הוון בני ירושלם בעון ממניתיה נשיא בירושלם רצו למנותו נשיא ערק ברח ואזל ליה לאלכסנדריאה והיו בני ירושלם כותבין מירושלם הגדולה לאלכסנדריאה הקטנה עד מתי ארוסי יושב אצלכם ואני יושבת עגומה עליו!! פירש מיתי גו אילפא פירש לבא בספינה אמר, דבורה מרתא דביתא דקבלתן, מה הוות חסירה! האשה שאיכסנה אותנו, מה היתה חסירה! א"ל חד מן תלמידוי, רבי! עיינה הוות שברה.her eyes were blinking א"ל הא תרתיי גבך, חדא דחשדתני וחדא דאיתסכלת בה! מה אמרית, יאייא בריוא?השאלתי אים יפה בתוארה? לא אמרית אלא בעובדא! וכעס עלוי ואזלהתלמיד שנתלווה עמו

מ"ד שמעון בן שטח נשיא עובדא דאשקלון מסייע ליה. תרין חסידין הוון באשקלון אכלין כחדא ושתין כחדא ולעיי באוריתא כחדא עמלו בתורה יחד דמך חד מינהון, ולא איתגמל ליה חסד נפטר אחד מהם ולא הספידוהו כהלכה מית בריה דמעון מוכס ובטלת כל מדינתא מיגמול ליה חסדמוכס=רשע מת, והכל טפלו בו שרי ההוא חסידא מצטער אמר ווי דלית לשנאיהון דישראל כלום!כ לצדיקי ישראל איתחמי ליה בחילמא וא"ל לא תיבזי בני מריך! דין עבד חדא חובא ואזל בה, ודין עבד חדא טיבו ואזל בה. ומה חובא עבד ההוא חסידא? הס ליה לא עבד חובה מן יומוי! אלא פעם אחת הקדים תפילין של ראש לתפילין של יד!! ומה טיבו עבד בריה דמעון מוכח? חס ליה לא עבד טיבו מן יומוי! אלא חד זמן עבד אריסטון לבולבטייא senators ולא אתון אכלוניה אמר ייכלוניה מיסכינייא the poor shall eat דלא יטלין.???יתקלקל ואית דאמרין בשוקא הוה עבר ונפל מיניה חד עיגול a round cake וחמא חד מיסכן ונסב ליה, ולא א"ל כלום בגין דלא מסמקי אפויי.שלא להאדים פניו

בתר יומין חמא ההוא חסידא לחסידא חבריה מטייל גו גנין, גו פרדיסין, גו מבועין דמוי, נחלי-מים וחמא לבריה דמעין מוכס לשונו שותת על פי הנהר בעי ממטי מיא ולא מטא. וחמא למרים ברת עלי בצלים.--רבי לעזר בר יוסה אמר תלייא בחיטי ביזייא,בנקודת דדיה רבי יוסי בן חנינא אמר, צירתא the hinge of the door דתרעא דגיהנם קביע באודנה-- אמר לון למה דא כן? א"ל דהוות ציימה ומפרסמה, ואית דאמרי דהוות ציימה חד יום, ומקזה and she calculates it for two ליה תריי אמר לון עד אימת היא כן? א"ל עד דייתי שמעון בן שטח ואנן מרימין לה מן גו אודנה וקבעין ליה גו אודניה אמר לון ולמה? א"ל: דאמר "אין אנא מתעביד נשייא אנא מקטל חרשייא"המכשפות והא איתעבד נשייא ולא קטל חרשייא! והא אית תמנין נשיין חרשיין יהיבין גו מערתא דאשקלון מחבלן עלמא! אלא איזיל אמור ליה, אמר לון אנא

דחיל דהוא גבר נשייא נשיא ולית הוא מהיימנתי! א"ל אי הימינך הא טבאות, ואין לא עביד הדין סימנך קומוי הב ידך על עיינך, ואפקה, וחזרה והיא חזרה.

אזל ותני ליה עובדה, בעא מיעבד סימנא קומוי ולא שבקיה, א"ל ידע אנא דאת גבר חסיד, יתיר מן כן את יכול עבד! ולא עוד אלא בפומי לא אמרית, בלבי חשבית! מיד עמד שמעון בן שטח ביום סגריר, ונסב עימיה תומנין גוברין בחירין ויהב בידיהון תומניי לבושין נקיים, ויהבנין גו קידרין חדתין, וכפינון על רישיהון, אמר לון: אין צפרית i whistle חד זמן, לבשון לבושיכון. ואין צפרית זמן תניין, עולין כולכון כחדא. וכיון דאתון עללין, כל חד וחד מינכון יגוף חדא ויטלטליניה מן ארעא. דעיסקיה דהדין חרשא טלטלתניה מן ארעא לא יכול עבד כלום. אזל וקם ליה על תרעא דמערתא א"ל אויים אוייםמכשפות... פתחון לי! דמן דידכן אנא! אמרון ליה היך אתית להכא בהדין יומא? אמר לון ביני טיפייא הוינא מהלךwe walked between the drops.. אמרון ליה ומה אתיתא הכא מיעבד? אמר מילף ומילפא ללמוד וללמד... כל מטי כל מי שבא..יעביד מה דהוא חכם. יעשה מה שהוא בקי ויודע והוות כל חדא מינהון אמרה מה דהיא אמרה, ומייתיא פיתא.bread וחדא אמרה מה דהיא אמרה, ומייתיא קופד.meat אמרה מה דהיא אמרה, ומייתיא תבשילין. אמרה מה דהיא אמרה ומייתיא חמר. אמרון ליה את מה אית בך עבד? אמר לון אית בי צפר תרין צפרין ומייתי לכון תמנין גוברין בחירין הווי עמכון חדיי ומחדיי לכון! אמרון ליה כן אנן בעיי! צפר חדא זמן ולבשון לבושיהון. צפר זמן תינינן ועלו כולהון כחדא אמר כל דמטי יחכום "יכיר זוגו" זוגיה וטענונון ואזלון וצלבונון הדא היא דתנינן מעשה בשמעון בן שטח שתלה נשים באשקלון אמרו שמנים נשים תלה ואין דנין שנים ביום אחד אלא שהיתה השעה צריכה לכך

תני א"ר אלעזר בן יעקב שמעתי שעונשין שלא כהלכה ועונשין שלא כתורה. עד איכן? ר' לעזר בי רבי יוסי אמר עד כדי זימזום.even for “planning” of breaking the law. רבי יוסה אומר בעדים אבל לא בהתרייה. מעשה באחד שיצא לדרך רכוב על סוסו בשבת והביאוהו לב"ד וסקלוהו והלא שבות הוית? אלא שהיתה השעה צריכה לכן. שוב מעשה באחד שיצא לדרך ואשתו עמו ופנה לאחורי הגדר ועשה צרכיו עמה תשמיש והביאוהו לב"ד והלקוהו. והלא אשתו הוות? אלא שנהג עצמו בבזיון:

הלכה ג משנה בית שמאי אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהן, אבל לא עולות. ובית הלל אומרים מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהן:

גמרא ב"ש אומרים הותרה סמיכה שלא כדרכה וב"ה אומרים לא הותרה סמיכה שלא כדרכה. איזו היא שלא כדרכה? מאתמול. לית להו "תכף לסמיכה שחיטה"

אמר ר' זעירה כל עמא מודיי באשם מצורע שסמך עליו מאתמול לא יצא. שלמי נדבה שסמך עליהן מאתמול יצא. מה פליגין? בשלמי חגיגה. ב"ש עבדין לון כשלמי נדבה, בית הלל עבדין לון כאשם מצורע.

א"ר יסי הן דאת אמר אשם מצורע שסמך עליו מאתמול לא יצא, בזמנו.כשמביאו ביום השמיני. עיבור זמנו, נעשה כשלמי נדבה

אמרו ב"ה לב"ש מה אם בשעה שאני אוסר להדיוט הרי אני מתיר לגבוה, בשעה שהוא מותר להדיוט אינו דין שנתיר לגבוה!

אמרו להן בית שמאי והרי נדרים ונדבות

יוכיחו שהן מותרין להדיוט ואסורין לגבוה

אמרו להן בית הלל לא אם אמרתם בנדרים ונדבות שאין זמנן קבוע תאמרו בחגיגה שזמנה קבוע

אמרו להן בית שמאי חגיגה אין זמנה קבוע שאם לא חג בראשון חוגג בשני לא חג בשני חוגג בשלישי

אמרו להן בית הלל חגיגה זמנה קבוע שאם לא חג ברגל אינו יכול לחוג אחר הרגל

אמרו להן ב"ש והלא כבר נאמר (שמות יב) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם

אמרו להן ב"ה משם ראייה?! לכם אינו נעשה רק אשר ייאכל לכל נפש אבל נעשה הוא לגבוה!!

אבא שאול אומרו טעם אחר מה אם בשעה שכירתך סתימה כירת רבך פתוחה .בשבת בשעה שכירתך פתוחה, אינו דין שיהא כירת רבך פתוחה!! ד"א אינו דין שיהא שולחנך מלא ושולחן קונך ריקם.

א"ר יוסי בי ר' בון רשב"ל הוה עבר קומי סדרא ביהמ"ד ושמע קלהון קראיי ההן פסוקא (דברי הימים א כט) ויזבחו לה' זבחים ויעלו עולות לה' למחרת היום ההוא. אמר מאן דמפסק לה כב"ש=שלמים היום, עולות למחר מאן דקרי כולה כב"ה

ניחא עולות למחרת היום, ושלמים למחרת היום?!מפרש שהכל קרב למחר ואין שלמים באין כבית שמי?! א"ר יוסי בי ר' בון דוד מת בעצרת והיו כל ישראל אוננין והקריבו למחר

מעשה בהלל הזקן שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה וחברו עליו תלמידי שמי, התחיל מכשכש בזנבה אמר לון ראו נקיבה היא! ושלמים הבאתיה והפליגן בדברים והלכו להן. לאחר ימים גברה ידן של ב"ש ובקשו לקבוע הלכה כדבריהן והיה שם בבא בן בוטי מתלמידי בית שמאי יודע שהלכה כבית הלל פעם אחת נכנס לעזרה ומצא אותה שוממת אין שם עולות אמר ישמו בתיהן של אלו שהשימו בית אלהינו!!

מה עשה? שלח והביא שלשת אלפים צאן מצאן קדר וביקרו ממומין והעמידן בהר הבית. אמר להן שמעוני אחיי בית ישראל כל מי שהוא רוצה יביא עולות יביא ויסמוך, יביא שלמים יביא ויסמוך. באותה שעה נקבעה הלכה כבית הלל ולא אמר אדם דבר. א"ר יצחק בר לעזר הדא אמרה: כשרותא בעייא מוליי, סמא דקיסא מיניה וביה. a joist (to be felled) requires the "wooden" handle of an axe (i.e. the teacher is beaten by his own pupil) כל גומרא דלא כוויה בשעתה, לא כוויה. שוב מעשה באחד מתלמידי הלל שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה וראהו אחד מתלמידי שמי א"ל מה זו סמיכה? א"ל מה זו שתיקה? שיתקו בנזיפה והלך לו:

הלכה ד משנה עצרת שחלה להיות ערב שבת, ב"ש אומרים יום טבוח לאחר שבת. וב"ה אומרים אין להן יום טבוח כי מביאין הכל ביו"ט

ומודין שאם חלה להיות בשבת, שיום טבוח לאחר שבת. ואין כ"ג מתלבש בכליו,כדרך יו"ט ומותרין בהספד ובתענית. שלא לקיים את דברי האומרין עצרת לאחר השבת:

גמרא עצרת שחלה להיות ערב שבת, ב"ש אומרים יום טבוח שלה לאחר שבת. ב"ה אומרים אין לה יום טבוח אלא יומה הוא טבוחה

הא ב"ש אומר יום טבוח שלה אחר שבת, ואין כ"ג מתלבש בכליו מק"ו. מה אם בשעה שיש שם שלמים ועולות כדברי ב"ה,כשחל עצרת בשבת אין כ"ג מתלבש בכליו. בשעה שאין שלמים ועולות כדברי בית

הלל, לא כ"ש!

כתוב אחד אומר (שמות כג) וחג הקציר בכורי מעשיך וכתוב אחר אומר (ויקרא כג) כל מלאכת עבודה לא תעשו א"ר חנניה כיצד יתקיימו שני מקראות הללו בשעה שהוא חל בחול את חוגג ושובת. ובשעה שהוא חל בשבת למחר את חוגג וקוצרכב"ה

א"ר יוסי בי רבי בון: ובלבד, שיבלים =שיבלי חטים לעיסתו. רק כמות שצריך לאכילה כהדא דתני: להן אינש דיהוי עלוהי אעין ובכורין האומר הרי עלי עצים למזבח וגיזרין למערכה אסור בהספד ותענית ומלעשות מלאכה בו ביום.

מודים שאם חלה להיות בשבת שיום טבוח שלה לאחר שבת. הא בית הלל אומרים יום טבוח שלה לאחר שבת, עורות של מי? רבי טבי בשם ר' יאשיה איתפלגון רבי יוחנן ורשב"ל. רבי יוחנן אמר של כל המשמרות.כדין קרבנות הרגל ר"ש בן לקיש אמר של אותו המשמר

ואית אמר, יום טבוח שחלה לאחר שבת עורות של מי? פלוגתא דרבי יוחנן ורשב"ל. אף בכה"ג פליגי

אר"י עצרת יש לה תשלומין כל שבעה א"ר לא שאם לא חג בראשון חוגג כל שבעה. התיב רב הושעיה והא תני מה החדש למנוייו יום אחד, אף העצרת למנוייה יום אחד!

ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' יהושע בן לוי בכל יום כ"ג מתלבש בכליו ובא ומקריב תמיד של שחר אם יש נדרים ונדבות הוא מקריבן והולך ואוכל בתוך ביתו ובא ומקריב תמיד של בין הערבים ובא ולן בלשכת פלהדרין. ר' עוקבה בשם ר' יהושע בן לוי לא היה עושה כן אלא בשבתות ובימים טובים

אית תניי תני הציץ מרצה על מצחו. אית תניי תני אפי' בזוית. מ"ד הציץ מרצה על מצחו (שמות כח) והיה על מצחו תמיד. מ"ד אפי' בזוית, מהדא דיום הכיפורים. מ"ד הציץ מרצה על מצחו מסייע לר' יוסי בי ר' בון. מאן דאמר אפי' בזוית מסייע לר' עוקבה:

הלכה ה משנה נוטלין לידים לחולין ולמעשר ולתרומה, ולקדש מטבילין. ולחטאת אם ניטמאו ידיו ניטמא גופו:

גמרא ויש ידיים לחולין?! אלא כר' שמעון בן אלעזר. דר' שמעון בן אלעזר אומר יש ידיים לחולין. אי נמי דברי הכל היא כדי שיהא בדל מן התרומה משום סרך תרומה

תני ר' שמעון בן אלעזר משום רבי מאיר: הידים תחילה לחולין, ושניות לתרומה. מה? ר' שמעון בן אלעזר כר' עקיבה? דתנינן תמן המכניס ידיו לבית המנוגע, ידיו תחילה. דברי ר' עקיבה. וחכמים אומרים ידיו שניות.

##כרבנן היא! תמן גבי מכניס ידיו לבית המנוגע מה טעמון? אין שום סיבה שיהא ידיים תחילה לחולין.... הכא, [מתוך שאת אומר לו ידיו שניות] חייב ליטול ידיו אף לחולין אף הוא בדל מן התרומה.=סרך תרומה ##

ולא מחמת משקה גזרו עליהן, אטו ידיים שנגעו במשקה זב ויהיו תחילה! ומתרץ קל וחומר מה אם טבול יום שהוא דבר תורה, אינו אלא פוסל. ידים שהן מדבריהן, לא כל שכן!

דבר אחר כלום גזרו על הידים לא כדי שיהא בדל מן התרומה?! מתוך שאת אומר לו ידיו ש נ י ו ת אף הוא בדל מן התרומה!

תמן תנינן בכורים2:1 התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה וחומש, ואסורין לזרים, והן נכסי כהן, ועולין באחד ומאה, וטעונין רחיצת ידים, והערב שמש. הרי אלו בתרומה ובבכורים מה שאין כן במעשר. תמן את אמר אין המעשר טעון רחיצה,

והכא את אמר המעשר טעון רחיצה! הן דאת אמר המעשר טעון רחיצה רבנן, הן דאת אמר אין המעשר טעון רחיצה ר' מאיר. דתנינן תמן כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים מטמא את הקודש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמעשר דברי ר' מאיר. וחכמים אוסרין במעשר.

ולא שמיע דאמר ר' שמואל בשם ר' זעירה מהו וחכמים אוסרין במעשר? נפסל גופו מלוכל במעשר!!אבל בנגיעה שרי! מאי כדון? הן דאת אמר המעשר טעון רחיצה ברוצה לוכל. והן דאת אמר אין המעשר טעון רחיצה ברוצה ליגע. ולא הוא רוצה לוכל הוא רוצה ליגע?!כיון דשרי בנגיעה, למה אסור לאכול? אלא משום נטילת סרךחומרא בעלמא והתנינן תרומה וכי יש בתרומה משום נטילת סרך? אלא בחולין שנעשו על גב טהרת הקודש. וחולין שנעשו על גב הקודש לא כחולין הם?! תיפתר או כר' שמעון בן אלעזר. או כר' אלעזר בי רבי צדוק. או כרבי שמעון בן אלעזר דתני ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר' מאיר הידים תחילה לחולין ושניות לתרומה. או כר' לעזר בי רבי צדוק דתנינן תמןטהרות2:8 חולין שנעשו על גב הקודש הרי אלו כחולין. ר' אלעזר בי ר' צדוק אומר הרי אלו כתרומה, לטמא שנים ולפסול אחד

ולקודש מטבילין: כל הן דתנינן מטבילין בארבעים סאה אנן קיימין. והא תנינן הנוטל ידיו למקדש צריך רביעית! א"ר לעזר כאן בידים טמאות וכאן בידים טהורות. א"ר חנינא בריה דר' הלל אפילו תימר כאן וכאן בידים טהורות כאן וכאן בידים טמאות, כאן בקודשי מקדש המקודשין, וכאן בחולין שנעשו על גב הקדש:

ולחטאת אם ניטמאו ידיו ניטמא גופו: א"ר חנניה לא שחידשו טומאה לחטאת, כגון קורדום מטמא מושב אלא אמרו המיטמא טומאה קלה כמיטמא טומאה חמורה.

ר' יעקב בר אחא בשם רבי לעזר (במדבר יט) ואסף איש, מה תלמוד לומר טהור? הגע עצמך אפי' את אוספו במגריפה אמרה התורה טהור!! אדם האוספו צריך שיהא טהור מה אנן קיימין? אם במגריפה של מתכת והלא פשוטי כלי מתכות טמאין! ופשיטא דאיש טמא אינו יכול לאוספן אם במגריפה של עץ לא כעומד מחמת דבר טמא הוא?! אמר רב הושעיה תיפתר באוספו בנסר! ואפשר שלא ינשא עליוהאפר!! א"ר יודן אבוי דר' מתניה תיפתר באוספו במלתרא עבהומפני כובדו, אינו מגביה את האפר כלל ואפ"ה אסרה תורה "אסיפת איש טמא"

רבי בא בר ממל בעא קומי ר' אמי מה בין אדם טהור לחטאת, לכלי ריקן טהור לחטאת?שמחמירין באדם, ליטמא אפי' במסיט דבר שאין בו טו' היסט (עיין פרה פרק 10 בפירוש רבינו אליהו) אמר ליה ואסף איש טהור, מה ת"ל איש? אלא ליתן טהרה מעולה לאיש, לעשותו כמי חטאת וכאפר חטאת.כל חומר קבלת טומאה שיש למי-חטאת, יש לאדם הטהור לחטאת

רבי יסא בשם רשב"ל היסט שטיהרתי לך בשרץ. טימאתי לך כאן:אדם הטהור לחטאת נטמא ע"י ה י ס ט דברים טהורים

הלכה ו משנה הטובל לחולין והוחזק לחולין, אסור במעשר. הטובל למעשר והוחזק למעשר, אסור לתרומה. הטובל לתרומה והוחזק לתרומה, אסור לקודש. הטובל לקודש והוחזק לקודש, אסור לחטאת. הטובל לחמור הותר לקל. טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל:

גמרא וחולין צריכין כוונה?! דרובא אתא מימור לך חידוש יותר מזה בא להשמיענו אפילו טובל לחולין והוחזק לחולין, אסור

במעשר. לא כן א"ר אלעזר כמיניין כדרך ש"מונין" ראשון ושני לחולין כך מונין למעשר! החולין כן מיניין המעשר! כאן לאכילה וכאן למגע.

הטובל סתם מותר בכולם. א"ר יוחנן במזוקק לכולן.דווקא כשרוצה לאכול הכל—מהני "סתמא"

עודיהו רגליו משוקעות במים מחזיק עצמו לכל טהרה שירצה

תמן תנינן מקל שהיא מליאה משקין טמאים כיון שהשיקה למקוה טהרה אמרי' גוד אחית דברי ר' יהושע. וחכ"א עד שיטביל את כולה

ר"ש בן לקיש אומר: מה פליגין? בטומאה קלה אבל בטומאה חמורה אף ר' יהושע מודה. ר' יוחנן אמר אף בטומאה החמורה פליגין. מתניתא פליגא על רשב"ל: עודיהו רגליו משוקעות במים מחזיק עצמו בכל טהרה שירצה! פתר לה באוכל אוכלין טמאין ושותה משקין טמאין דהוי טו' קלה

#לא כן א"ר יעקב בר זבדי ר' אבהו בשם רשב"ל האוכל אוכלין טמאין ושותה משקין טמאין, גופו טהור בלא כוונה. מכיון שנתן דעתו לטהרה מעולה ממנה,כשרגליו משוקעות אינו צריך כוונה.

מתניתא פליגא על רשב"ל: מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות, וירדו שנים וטבלו שניהן טהורין זה אחר זה, הראשון טהור והשני טמא. רבי יהודה אומר: אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים אף השני טהור. עוד היא באוכל אוכלין טמאין ובשותה משקין טמאין!

מתניתא פליגא על רשב"ל: צנון שבמערה, אשה נידה מדיחתו והוא טהור. העלתו כל שהוא מן המים, טמא. ותני עלה ר' יהודה מטהר משם ר' יהושע. ונידה לא טומאה חמורה היא?!ואפ"ה מהני "מקצת.." הדא פליגא על רשב"ל, ולית לה קיום:

הלכה ז משנה בגדי עם הארץ מדרס לפרושים. בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה. בגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש. יוסי בן יועזר היה חסיד שבכהונה והיתה מטפחתו מדרס לקודש. יוחנן בן גודגדא היה אוכל על טהרת הקודש כל ימיו, והיתה מטפחתו מדרס לחטאת:

גמרא ר' יסא בשם ר"י במגעות שנו דווקא כש נ ג ע פרוש בבגד של ע"ה

ר' זעירה בעא קומי ר' יסא מאיכן ניטמא הבגד הזה מדרס? ליהוי ראשון בעלמא! א"ל תיפתר שהיתה אשתו של עם הארץ יושבת עליו ערומה.

שמואל בר אבא בעא קומי ר' זעירה, כמה דאת אמר תמן אין היסט בחולין,לא חיישינן לטומאת היסטו של ע"ה לחולין ויש היסט בחולין ע"י מגע.אים נוגעו +מסיטו ודכוותה אין משא בחולין, ויש משא בחולין ע"י מגע.

ר' שמואל אחוי דר' הושעיה א"ר ירמיה בעי, ישבה על הכסא ונגעה בו. =ישבה על שלש כסאות ערומה מהו שיטמא כל אחד מהן?.. וחוזר ומקשה, מאי קא מיבעיא ליה... מה נפשך אם משא הרי משא, אם מגע הרי מגע! ומיישב..כמה דאת אמר במשא עד שינשא רובו, ודכוותה במגע עד שיגע ברובו

גופו של פרוש, מהו שיעשה כזב אצל התרומה? התיב רבי יוחנן והא תנינן: טהרות ז המניח ע"ה בתוך ביתו לשומר, בזמן שהוא בעה"ב רואה את הנכנסין ואת היוצאין, האוכלין והמשקין, וכלי חרש פתוחין, טמאין.משום ע"ה אבל המשכבות והמושבות וכלי חרש מוקפין צמיד פתיל, טהור. אין תימר עשו גופו כזב אצל התרומה, אפילו מוקפין צמיד פתיל יהיו טמאין! א"ר יודה בר פזי תיפתר בעם

הארץ אצל הפרוש דווקא גופו של ע"ה אצל הפרוש לא עשו כזב ולית שמע מינה כלום

א"ר מנא כן א"ר יוסה רבי, כל מה דאנן קיימין הכא, בתרומה אנן קיימין! מתניתין ד"המניח", ע"כ איירי ב"תרומה"—ואיפשיט בעיין, דלא עשו... תדע לך שהוא כן בתרומה איירי דתנינן תמן,כשאינו רואה הנכנס והיוצא [אפי' מובל ואפילו כפות] ה כ ל טמא. כלום אמרו טמאים לא משם היסט?! לא כן א"ר יוחנן לא חצצות, ולא הסיטות, ולא רשות היחיד, ולא רשות עם הארץ, אלא אצל התרומה! אין מחמירין לעניין חציצה בטבילה, היסט של כלי חרס מוקף צ"פ, שוטח כליו ברשות היחיד, רשות ע"ה[עיין פרק 8 דטהרות] רק אצל תרומה

גופה של תרומה מהו שיעשה כזב אצל הקודש? נישמעינה מן הדא: החותך [איש הטהור לקודש] שפופרת של קודש, החותכה והמטבילה, טעון טבילה. ניחא חותכה מי שמטפל בו טעון טבילה!! כי גזרו חכמים "טומאה" על כלי הנגמר !! מטבילה?! ויכרכינה בסיב ויטבילה!אלמא "גופו של תרומה=הכלי" כזב אצל הקודש (מטמא במשא)! אלא תיפתר בשחתכה על מנת להטבילהלא איירי בב מקרים שונים, וה"ק: מי שחותכה ומטבילה—יטבול הוא עצמו מפני שנגע

גופו של קודש מהו שיעשה כזב אצל החטאת? נישמעינה מן הדא: שני לגינים, א' טהור לחטאת ואחד טהור לקודש שנגעו זה בזה שניהן טהורין. אפי' אדם הטהור לחטאת מסיט במו ידיו לשניהם, נמצא הוא נעשה "טמא לחטאת" (כי נגע בכלי קודש) ומסיט את לגין הפרה, ולא אמרי' שנטמא!!

והא מתניתא פליגא! הטהור לחטאת, שהוסט ברוקו ובשכבת זרעו של טהור לתרומה, ניטמא,אלמא גופו של "טהור לתרומה" כזב אצל הטהור לחטאת! היא טהור לתרומה היא טהור לקודש!!

מסכת חגיגה פרק ג

הלכה א משנה חומר בקודש מבתרומה, שמטבילין כלים בתוך כלים בתרומה אבל לא בקודש.

אחוריים, ותוך, ובית צביעה the handle בתרומה אבל לא בקודש.

הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקודש.

בגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש.

לא כמידת הקודש מידת התרומה, שבקודש מתיר ומטביל ואחר כך קושר, ובתרומה קושר ואח"כ מטביל:

גמרא ר' חייא בשם ר"י מפני שאוכלי תרומה זריזין, ואוכלי קודש אינן זריזין ע"כ החמירו

א"ר חנניה קומי ר' מנא, והדא היא מעלה?! אילו דבר שהוא שוה בזה ובזה, טמא בזה וטהור בזה, דא היא מעלה! א"ל תיפתר במזוקק לקדש חולין שנעשו עטה"ק----דשפיר זריזין ואפ"ה החמירו!

ר' לא בשם ר"י אם היה דבר טמא כבד כליטרא אין מטבילין אותו.כלי בתוך כלי

אבא שאול אומר אף בתרומה אין מטבילין אותו? אלא סל וגרגותני בלבד שיש נקבים

א"ר יוחנן אבא שאול ור' שמעון שניהם

אמרו דבר אחד. דתנינן תמן האוחז באדם ובכלים ומטבילן, טמאים. וכשהוא מדיח את ידיו, טהורין. רבי שמעון אומר: ירפם עד שיבוא בהן המים.הכי נמי בעינן סל שיבא מים דרך הנקבים

א"ר יוחנן מסתברא רבי שמעון יודה לאבא שאול, אבא שאול לא יודה לר"ש.מדיח ידיו סגי

רבנן דקיסרין בשם ר' יוחנן הלכה כאבא שאול ותני כן הלכה כדבריו

א"ר יונה מתניתא דר"מ. אבל דברי חכמים עושין כן מטבילין כלי בתוך כלי אפי' בקודש.

שאין בית צביעה תוך. כלי קודש, כולן תוךנטמא בית צביעה, נטמא הכל

רבי יונה בשם רבי חייה בר בא: מעשה שנכנסו שבעה זקינים לעבר את השנה בבקעת רימון ומי היו? רבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ור"ש, רבי נחמיה, ורבי ליעזר בן יעקב, ורבי יוחנן הסנדלר. אמרו כמה מעלות בקודש ובתרומה? רבי מאיר אומר: שלש עשרה. רבי יוסי אומר שתים עשרה. א"ר מאיר כך שמעתי מרבי עקיבה, שלש עשרה. אין מטבילין כלי בתוך כלי אמר לו רבי יוחנן הסנדלר שימשתי את ר"ע עומדות מה שלא שימשתו ישיבות! אמר לו רבי יוחנן הסנדלר: אלכסנדרי ר"מ שברח לאלכסנדריא לאמיתו הוא! ועמדו משם בנשיקה.

וכל מאן דלא ה"ל גולה טלית הוה חבריה קטע פלגא דגולתיה ויהב ליה. ולמה הוון עבדין כן? דהוון כולהון דרשין הדין פסוקא, מן שבע שבע אפין כל 7 פסוקים שיש שם (ישעיהו ה) אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו. וקלסון לאחרייא ושיבחו מאד את "האחרון"=רשב"י מה אשכח אפוי בגוה."האופן" אשר דרש אמרין, ר"ש בן יוחי הוה

ולמה הוון דחקין מעתה הדא מילתא? לעבר שנים דהוון דרשין מימר (שמות לד) אלהי מסכה לא תעשה לך מה כתוב בתריה את חג המצות תשמור אמרין כל מי שספיקה בידו לעבר את השנה ואינו מעברה כאילו עובד עכו"ם! מי אתי מיזל לון, כשיצאו ללכת אמרון, אתוי נחוי עובדינן בא ונראה כחותינו! והוה חמי חד כיף דשייש והוה כל חד וחד נסיב חד מסמר וקבע ליה בגויה והוא נחת ושקע כהדין לייש! עד כדון מיתקרי כיפא מסמרא

א"ר יוחנן בית צביעה שאמרו, בין בפנים בין בחוץ. כדרך שהנקיים תופסין בו.

א"ר זעירה אי אפשר לומר בנגוב, מקום "בית-הצביטה" נגוב, שיטמאו ידיים את "בית-הצביטה" שאין הידים מיטמות בנגוב. אי אפשר לומר במלוא משקה, שמכיון שנגע בו, טימאהו.כל הכלי, אף לתרומה אלא כי נן קיימין במלוכלך במשקה לא נטמא רק ביה"צ (לתרומה)

לריו"ח, הקלו במשקה בית הצביעה, שמשקה הלז, לא יטמא תרומה רבי יוחנן בשם רבי בנייה: עשו משקה בית צביעה כמשקה בית מטבחיא. כמא דאת אמר תמןפסחים14 בבלי משקה בית מיטבחיא טהורין במקומן וטמאין במקום אחר. וכה משקה בית צביעה טהורין במקומן וטמאין במקום אחר

רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי משקה בית מטבחייא שיצא לחוץ,חוץ לעזרה ניטמא. והא תנינן משקה בית מיטבחייא שיצאו לחוץ בקדושתן הן! א"ר יוסה קיימה רבי סימון רבי חיננא ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי, כשיצאו וחזרו!

ניטמא משקה העליון משקה שעל בית הצביעה, והיה שותת ויורד רבי בא ורבי בון בר חייה: חד אמר במקומו טהור וירד למטן טמא. וחורנה אמר הואיל והוא בא מכח טהרה, טהור.

רבי אחא בשם רבי זעירה: הדא דאת אמר שאין טמא רק בה"צ במשקין שניטמו באוכלין, אבל במשקין שניטמו בשרץ טמאים הן.

סוגיא זו הגיהה מאור הגולה רבינו אליהו בתוספתא כלים ב"ב פרק שלישי--- ופירשתיו לפי הגהתו. ולולא דבריו שכוון ברוח הקודש, לא הוינן מסקון ביה כלום

יש כאן 4 איבעיות

תמן תנינן כלים25:7 כל הכלים יש להן אחוריים ותוך ויש להם בית צביעה. ר"מ אומר לעריבה גדולה של עץ. ר"ע אומר לכוסות.

ר"ט אומר: לידים טמאות וטהורות. א"ר יוסי לא אמרו אלא לידים טהורות בלבד.נגע בידיו הטהורות, בה"צ של כלי, ש"אחוריו" נטמא במשקין—לא "נטמאו" ידיו . אבל נגע בידיו הטמאות, משקין של בה"צ—נטמא כל הכלי

וכרבי מאיר: היו ידיו טמאות ואחורי הכוס טהורין, משקה לחוץ על גבי הכוס, ואחזו בבית צביעתו, בידיו הטמאות פשיטא שאין משקה מיטמא מן היד, לטמא את הכוס.רק מקום בה"צ טמא כשם שאין משקה מיטמא מן היד, לטמא את הכוס, כך אין משקה מיטמא מן היד=יד טמא, שנגע בבה"צ שיש בו משקין. לטמא ככר במקום אחר?אים טפה זו נפלה במק"א?

נישמעינה מן הדא: משקין טהורין שהיו נתונין אבית צביטתו של כוס ונגע בהן ככר טמא נטמאו המשקין. לאי זה דבר טימאן? לא לטמא ככר במקום אחר?! לא אמר אלא מככר, הא מיד לא

אלא משקה נתון ע"ג היד הטמא ואחזו בבית צביעתו. אפי' כן אין משקה מיטמא מן היד לטמא את הכוס?

נישמעינה מן הדא : משקין טמאין שהיו נתונין על גבי הארץ, ונגע בו -כוס שאחוריו טהורין- בבית צביעתו, נטמאו אחורי הכוס. לא אמר אלא מקרקע,אים משקין טמאין נתונים ע"ג קרקע אבל מיד,משקין טמאין ע"ג הידים לא אינם מטמאין אחורי הכוס (כשנגע בבה"צ)

שתי איבעיות אליבא דר"י [ידיים טהורות] וכר' יוסה: היו ידיו טהורות, ואחורי הכוס טמאים. לא מקום "בה"צ". משקה נתון על גבי ה י ד, ואחזו בבית צביעתו. פשיטא שאין משקה מיטמא מן הכוס, לטמא את היד.

וכשם שאין משקה שבידו מיטמא מן הכוס לטמא היד, כך אין משקה שבידו מיטמא מן הכוס לטמא ככר במקום אחר? הטפה בידו (שנגעה בבה"צ) ונגע בככר, מהו?

נישמעינה מן הדא: משקין טהורין שהיו נתונין על גבי הארץ, ונגע בהן כוס שאחוריו טמאים בבית צביטתו, נטמאו המשקין. לאי זה דבר טימאן? לא לטמא ככר במקום אחר?! מפני שהן ע"ג הקרקע. אבל ע"ג היד, לא אין בעיה!

אלא משקה נתון על גבי ה כ ו ס, שאחוריו טמא ואחזו בבית צביעתו, אפי' כן אין משקה מיטמא מן הכוס, לטמא את היד?

נישמעינה מן הדא: משקין שהיו נתונין אבית צביטתו של כוס, שאחוריו טמא ונגע בהן ככר טהור, נטמא הככר. לא אמר אלא ככר, אבל יד, לא

הנושא את המדרס הוא נושא את התרומה, אבל לא את הקודש: ר' בא בשם רב יהודה מפני מעשה שאירע, מעשה באחד שניקבה חביתושל קודש ופקקה בסנדלו.שהיתה טמאה מדרס

רבי זעירה רבי יסא בשם רבי לעזר עבר ונשא, טהור. ואתיא כהיא דאמר רבי לעזר: יש מהן שאמרו לא ישא, עבר ונשא טמא. ויש מהן שאמרו לא ישא, ואם עבר ונשא

טהור.

א"ר זעירה קומי ר' מנא לית הדא אמרה שלא עשו גופו כזב אצל הקודש! אין תימר עשו גופושל אוכל תרומה כזב אצל הקודש, אפילו עבר ונשא, יהא טמא!כזב שנושא קודש אמר ליה תיפתר במזוקק לקודש טבל וטיהר עצמו לקודש, ושוב "עבר" ונשא מדרס—הקודש שנושא טהור

שלא כמידת הקודש מידת התרומה, שבקודש מתיר את החוטים ומנגב את הנקבים, ואחר כך קושר. ובתרומה קושר ואח"כ מטביל. אוכלי תרומה זריזין הן והן חצין clean אותה אוכלי הקודש אינן זריזין ואינן חצים אותה:

הלכה ב משנה כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה

הכלי מצרף מה שבתוכו לקודש אבל לא לתרומה

הרביעי בקודש פסול והשלישי בתרומה

ובתרומה ניטמאת אחת מידיו חבירתה טהורה ובקודש מטביל שתיהן

והיד מטמא את חברתה בקודש אבל לא לתרומה:

גמרא תני מעשה באשה אחת שהיתה אורגת בגד אחד בטהרה ובאת אצל ר' ישמעאל להישאל לו. אמרה לו יודעת אני שלא ניטמא, אלא שלא נתתי דעתי לשומרו. מתוך שהוא בודקה אמרה לו נידה באת ומתחה עמי בחבל.היסט! באותה השעה א"ר ישמעאל גדולים הם דברי חכמים שאמרו כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה

שוב מעשה באשה אחת שהיתה אורגת מטפחת אחת בטהרה, ובאת אצל ר' ישמעאל להישאל לו אמרה לו יודעת אני שלא ניטמא אלא שלא נתתי דעתי לשומרו. מתוך שהוא בודקה אמרה לו נפסקה נימא אחת וקשרתיה בפיוהמשקה טופח , ונוגעת בסתם ידיים באותה השעה א"ר ישמעאל גדולים הן דברי חכמים שאמרו כלים הנגמרין בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה

{החותך משפופרת הקודש חותכה ומטבילה טעון טבילה ניחא חותכה, מטבילה? ויכרכינה בסיב ויטבילה! א"ר אילא תיפתר שחתכה על מנת להטבילה} עי' פרק 2

א"ר יהושע בן לוי עד כאן בקודשי מקדש המקודשים, מיכן והילך בחולין שנעשו על טהרת הקודש

א"ר יוחנן מעדותו של רבי עקיבה היא.הכלי מצרף... דתנינן תמן עדיות 8:1הוסיף רבי עקיבה הסולת והקטרת הלבונה והגחלים שנגע טבול יום במקצתן שפסל את כולן.

רשב"ל אמר יודעין היו שכלי שרת מחברים, ומה בא להעיד על שירי מנחות שיהו מחברין את עצמן. ר' יוסה בי ר' זמינה בשם ר' יוחנן מפני מה אמרו שירי מנחות מחברין את עצמן מפני שנזקקו לכליין.

רבי אחא רבי אילא בשם ר' יסא יודעין היו שכלי שרת מחברין, ומה בא להעיד? על הסולת ועל הקטורת ועל הלבונה ועל הגחלים אע"פ שאינו אוכל

ניחא סולת וקטורת ולבונה, גחלים מאי? א"ר בון בר כהנא תיפתר בגחלים של יה"כ, שכמה שהוא חותה הוא מכניס אבל בגחלים שבכל יום לא, כהיא דתנינן תמן תמיד5:5נתפזר ממנו כקב גחלים היה מכבדן לאמה, ובשבת כופין עליו פסכתר

א"ר מתניה וכי סולת וקטורת ולבונה יש להן שיעור אצל זה?!והא יכול להביא כמה עשרונות סולת או עשרון אחד לא מפני שנזקקו לכיליין?!

והכא מפני שנזקקו לכיליין!אפי' גחלים של שאר ימות השנה, כיון שנזקקו לכלי

ר' בון בר חייה בעי, קומץ מהו שיקרב בשני כלים? התיב ר' חנין והא תנינן הכלי מצרף, אין תימר שקומץ קרב בשני כלים, ולײדא מילה תנינן הכלי מצרףלמה מועיל צירוף! א"ר לעזר דרומייא לא כן א"ר יוסי בי ר' זמינא בשם רבי יוחנן מפני מה אמרו שירי מנחות מחברין את עצמן ? מפני שנזקקו לכיליין והכא שנזקקו לכיליין.

א"ר מתנייה וכי סולת וקטורת ולבונה לא בכמה כלים הן ק ר י ב י ן , ואת אמר הכלי מצרף, והכא הכלי מצרף

כהנא שאל לרבנין דתמן, מנחה חלוקה בביסהכלי שלשין בו ניטמאת זו ניטמאת זו? א"ל ניטמאת זו ניטמאת זו.

וקפצה טומאה? אמרון ליה וקפצה טומאה

אפי' אחרת בינתיים? אמרון ליה אפילו אחרת בינתיים

קומץ מזו לזו? א"ל שמועה לא שמענו, משנה שנינו. כהיא דתנינן לתמן שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוץ מזו בפ"ע ומזו בפ"ע כשירות, ואם לאו פסולות. ואין שיריה של זו מפסיקין לזו?!

אתא ר' יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר"י קומץ מזו על זו. ניטמאת זו ניטמאת זו. האמצעית לא ניטמאת. לא כן תני כף אחת שהיא עושה מה שבתוכה אחת?!אף אמצעית! א"ר חיננה אין הכלי מצרף אלא דבר שהוא אסור לו"קשור לו"

רשב"ל בעי צריד של מנחות מהו שיעשה מניין?מונין בו ראשון ושני או לא התיב ר' לעזר והכתיב (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא. את שטומאתו על ידי מים עושה מניין, את שאין טומאתו על ידי מים אינו עושה מניין.

התיב ר"י הרי נבלת עוף הטהור הרי היא מטמא טומאת אוכלים בלא הכשר ובלא טומאה מפני שסופה לטמאות טומאה חמורה.ואפ"ה מונין בו.. מאי כדון? מכל האוכל אשר יאכל את שטומאתו משם אוכל עושה מיניין, ואת שאין טומאתו משם אוכל דחבת הקדש מהניא אף לעצים אינו עושה מיניין

ר' יונתן בשם רבי: האוכל אוכל שלישי בתרומה נפסל גופו מלוכל בתרומה.

ר' שמואל בר רב יצחק בעי מה? רבי כר"א דתנינן תמןטהרות2:2 האוכל אוכל ראשון ראשון, האוכל אוכל שני שני, האוכל אוכל שלישי שלישי. דברי הכל היא כדי שיהא בדל מן התרומה

ודכוותה האוכל אוכל שני במעשר, נפסל גופו מלוכל במעשר? נישמעינה מן הדא: וחכמים אוסרין במעשר ולא שמיע להו דא"ר שמואל בשם ר' זעירה מהו וחכמים אוסרין במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר!ואיפשטא

ודכוותה האוכל אוכל רביעי בקודש נפסל גופו מלוכל בקודש? נישמעינה מן הדא: דא"ר ירמיה בשם ר' בא בר ממל עשו אותואונן כאוכל אוכל רביעי בקודש. הדא אמרה האוכל אוכל רביעי בקודש נפסל גופו מלוכל בקודש.

עד כדון בקדשי מקדש המקודשין, ואפי' בחולין שנעשו על טהרת הקודש?השייך "לעשות" זה? נישמעינה מן הדא: דתנינן תמן חולין2:5השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם, כשירין ונאכלים בידים מסואבות. ר"ש אומר אע"פ שלא הוכשרו בדם, הוכשרו בשחיטה.

ר' לעזר בשם רבי הושעיה מתני' דהשוחט בידיים מסוא' ששיך שלישי בחולין בחולין שנעשו על גב הקודש, ודלא כר' יהושע דלדידיה, דווקא

ר' זעירא ר' יסא ר' יוחנן ר' יניי בשם ר': האוכל אוכל שלישי בחולין שנעשו על טהרת הקודש, נעשה גופו שני לקודש. ולא מתני' היא טהרות2:2 שהשלישי שני לקודש וכו'?! מתני' בקודשי מקדש המקודשין,קודש עצמו דרובא אתא מימר לךחידוש רב ממנו בא לומר בחולין שנעשו על גב הקודש

א"ר בון בר חייה קומי ר' זעירה מתני' אמרה כן:טהרות1:9 ככרות הקודש בתוך גומותיהם המים מקודשין וגו' אלמא מים=חולין שנעשו עטה"ק, כקודש. עיין באליה רבה שם אמר ר' זעירא.. באש לך דאתא מימור לך עשה משקה פיו, כמשקה קודש!שמא איירי שרקק—הטהור לקודש-- בתוך הככר...(אבל מים דעלמא, א"א לעשותן "כקודש" שיקבלו טו' משלישי) כמה דאת אמר תמן עשה את הטהור לחטאת כמי חטאת וכאפר חטאת והכא עשה משקה פיו כמשקה קודש!

ר' זעירא ר' יסא ר' יוחנן ר' יניי, ולא ידעין אין מטי בה בשם רבי: מתניתא מינה קיומה, ומינה תברה.יש ראיה ויש סתירה ממשנה אים אפשר "לעשות חולין עטה"ק". מינה קיומה- שהשלישי, שני לקודש, ואין שני לתרומה. {בחולין שנעשה לטהרת התרומה} אבל אם נעשה לטהרת הקודש. נעשה גופו שלישי אצל הקודש.אלמא אפשר "לעשות חולין עטה"ק" מינה תברה- שהשלישי, שני לקודש, ולא שני לתרומה. {בחולין שנעשית לטהרת התרומה} אבל אם נעשה לטהרת הקודש, נעשה גופו שני אצל התרומה וכל שכן אצל הקדשדא"א "לעשות חולין עטה"ק" והו"ל כראשון

תני ר' יוסי מניין לרביעי בקודש שהוא פסול? ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פוסל בתרומה, הרי פוסל בקדש. שלישי, שהוא פסול בתרומה, אינו דין שיפסל בקודש! הרי למדנו לשלישי מן הכתוב, ולרביעי מק"ו.

התיב ר' יוחנן הרי האוכל הבא מחמת טבול יום יוכיח, הרי הוא פסול בתרומה, ואינו פוסל בקודש!

ר' חנניה בשם ר' יוחנן אתיא דר' יוסי בשיטת ר"ע רבו כמה דר"ע אמר תמן סוטה5:2יטמא יטמא דבר תורהוס"ל שיש שלישי בחולין מה"ת כן ר' יוסי אמר הכא יטמא יטמא דבר תורה.וע"כ אומר "שלישי מן הכתוב"

ר' אבהו בשם ר' יוסה בן חנינה לית ר' יוסי צריך להדין ק"ו, קריי דרש ר' יוסי. (ויקרא ז) והבשר אשר יגע- זה שני שנגע בראשון. בכל טמא- זה שלישי שנגע בשני. לא יאכל- סוף טמא לא יאכל.=רביעי

עד כדון באוכלין שניטמאו מאויר כלי חרס שניטמא בשרץ, אוכלין עצמן שניטמו בשרץ מניין?שיש בהם רביעי

ודין הוא ומה אם הכלים שאינן מיטמין מאויר כלי חרס שניטמא בשרץ, הרי הן מיטמין כשרץ לטמא אוכלין. אוכלין עצמן שניטמו בשרץ, אינו דין שיטמו כשרץ לטמא אוכלין!

עד כדון כר' עקיבה כר' ישמעאל? תני ר' ישמעאל והבשר אשר יגע בכל טמא- זה ראשון שנגע בטמא. לא יאכל- לרבות את השני. שלישי בתרומה מניין? ודין הוא מה אם טבול יום שאינו פסול בחולין, הרי הוא פוסל בתרומה, שני שהוא פסול בחולין אינו דין שיפסול בתרומה! רביעי בקודש מניין? ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פסול בתרומה, הרי הוא פוסל בקודש. שלישי שהוא פסול בתרומה, אינו דין שיפסול בקודש!! הרי למדנו לראשון ולשני מן הכתוב, ולשלישי מן הדין, ולרביעי מק"ו, דנין לו דין מן הדין, שיהא הכל משועבד להלכה, שיהא השלישי פוסל

בתרומה, והרביעי בקודש.

ובתרומה אם ניטמאת אחת מידיו חבירתה טהורה וכו'

יד מטמא חבירתהלטמא את הקודש, דברי רבי. ר' יוסי בי ר' יודה אומר לפסול בקודש. מה? רבי כר' יהושע? דתנינן תמן כל הפוסל את התרומה מטמא את הידים להיות שניות. והיד מטמא את חבירתה דברי ר' יהושע.

ודר' יהושע רבא מן דר'.ר"י מחמיר יותר מרבי מה דאמר ר' בקודש, ומה דא"ר יהושע בתרומה.

ר"ש בן לקיש אמר לא שנו אלא חבירתה הא אחרת לא. ר' יוחנן אמר אפילו אחרת. ר' ירמיה ר' אמי בשם ר' יוחנן: אפילו ככר.יד מטמא את הככר, וחוזר ומטמא את היד

אמרין חזר ביה ר' יוחנן מה הדא, מה אמר בה משיחזור ביה? לא אמר אלא לטמא יד, על שם כל הפוסל את התרומה, מטמא את הידים להיות שניות. הא לטמא ככרשיחזור ויטמא את היד כל עמא מודיי שאינו מטמא, על שם שאין שני עושה שני:ודלא כר' ירמי'

הלכה ג משנה אוכלין אוכלים נגובים בידים מסואבות, בתרומה אבל לא בקודש

האונן והמחוסר כיפורים צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה:

גמרא א"ר חנניה בן אנטיגנס וכי יש אוכלים נגובין אצל הקודש?!

תוחף=תוחב את החררה בשפודכשידיו טמאות ואוכל עמה כזית בשר[חולין] אפי' נוגע הבשר בידיו בתרומה, אבל לא בקודשבלחם של קודש

תמן תנינן כלים8:10היה אוכל דבילה בידים מסואבות הכניס ידו לתוך פיו ליטול את הצרור..טימא את הדבילה

חזקיה אמר לא שנו אלא דבילה שהוא רוצה במשקין שעל אצבעו. הא שאר כל הדברים לא. ר"י אמר לא שנייא היא דבילה היא שאר כל הדברים

מתניתא פליגא על חזקיה:שם מגע טמא מת שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו הכניס ראשו לאויר התנור טהור, טימאהו. והטהור שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו, הכניס ראשו לאויר התנור טמא, ניטמא. ניחא משקין, טמאין. אוכלין, מאיכן הוכשרו?שייטמאו ויחזרו ויטמאו אותו? לא ממשקה פיו?! תיפתר או בדבילה שמינה או באוכלין שהוכשרו עד שהן מבחוץ

מתניתא פליגא על ר"י: אוכלין אוכלין נגובין בידים מסואבות בתרומה אבל לא בקודש.ולא אמרי' "הוכשרו במשקין שבפיו" פתר לה בזורקלתוך פיו, ואינו מכניס אצבעו אם בזורק אפי' בקודש!לישתרי! שמא ישכח ויגע אם שמא ישכח ויגע אפי' בתרומה יהא אסור! מאי כדון אוכלי תרומה זריזין הן ואינו שוכח, אוכלי הקודש אינן זריזין והוא שכח

תמן תנינן זבחים12:1 אונן נוגע ואינו מקריב ואינו חולק לוכל לערב. תמן את אמר מותר ליגע, וכא את אמר אסור ליגע! א"ר יניי כאן בשהסיע דעתו, וכאן בשלא הסיע דעתו.

רבי יוסה בעי אם בשהסיע דעתו אפי' בתרומה יהא אסור!

מאי כדון? כהיא דא"ר ירמיה בשם ר' בא בר ממל: עשו אותו=אונן כאוכל אוכל רביעי בקודש. הדא אמרה האוכל אוכל רביעי בקודש אסור לוכל ומותר ליגע. וכא, אסור לוכל ומותר ליגע

תמן תנינן נידה10:7 שבית שמאי אומרים צריכה טבילה באחרונה, וב"ה אומר אינה צריכה טבילה באחרונה. מה אנן קיימין אם לאכילת תרומה קשיא על דבית שמאי ולא

טבולת יום היא ואין טבול יום מעריב שמשו ואוכל?!ולמה צריכה עוד "טבילה"? אם לאכילת קדשים קשיא דבית הלל ולא מחוסרת כפרה היא, ואין מחוסר כפרה טעון טבילה אצל הקודש?!

אין תימר בתרומה אנן קיימין תמן, והדא דתנינן הכא, רישא דברי הכל, וסיפא במחלוקתלב"ש, אף לתרומה, מחו"כ צריך לטבול אין תימר בקודש אנן קיימין תמן, והדא היא דתנינן הכא, סיפא דברי הכל, ורישא במחלוקת לב"ה, אף מחו"כ אי"צ טבילה

א"ר שמואל בר אבודומי קומי ר' מנא בתרומה אנן קיימין תמן. טעמון דב"ש מפני ההדיוטות. שלא יהו אומר ראינו אשה שופעת דם ואוכלת בתרומה:

הלכה ד משנה חומר בתרומה. שביהודה נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה.לקודש ולא לתרומה

ובשעת הגיתות והבדים, אף על התרומה.

עברו הגיתות והבדים, והביאו לו חבית של יין של תרומה, לא יקבלם ממנו, אבל מניחה לגת הבאה.ואז יביאנו לו, ויהא נאמן

אם אמר לו הפרשתי לתוכהבתוך החבית רביעית קודש, נאמן.מגו דנאמן על קודש, נאמן על התרומה

כדי יין וכדי שמן המדומעות כדים מיוחדים-מיוצרים לתת בהם תרומה נאמנין עליהן בשעת הגיתות והבדים.

וקודם לגת שבעים יום:מטהרין כליהם 70 יום קודם לגת

גמרא חומר בתרומה שביהודה נאמנין. הא בגליל לא. רבי סימון רבי יהושע בן לוי בשם רבי פדייה מפני שפסיקייא של כותים מפסקת.וארץ העמים , טמא והא תנינן: שנייה להלהדלקת שמן במקדש רגב בעבר הירדן, בלא כך אין פסוקיות של כותיים מפסקת?! א"ר

שמי תיפתר במביא גרגרים וכותשן שם

וביהודה, נאמנין על היין להביאו לנסכים אבל לא על הקנקנים. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: בן דרום=יהודה שאמר מגליל הבאתיהושמרתיה נאמן. ובן גליל שאמר מדרום הבאתיה, אינו נאמןשבני הגליל עמי הארץ הם

רבי ירמיה סבר מימרהא דנאמנין בשעת הגיתות בתרומה שנעשית על גב הקודש, הא על גב עצמה לא. א"ר יוסה ואפילו נעשית על גב עצמה נאמנים

מתניתא פליגא על רבי יוסהטהרות 10:3 צריך לעמוד עליהן עד שיטבולו! פתר לה שלא בשעת הבד. אית לך מימר שלא בשעת הגת?!א"א לדרוך ענבים בזמן אחר! א"ר יצחק בי רבי לעזר או קודם עד שלא בצרו בה ג' בני אדם.

נגעו בו =בתוך כלי חרס טהרות אוכלין של חולין בשעת הגיתות והבדים, הטהרות טהורות. עברו הגיתות והבדים, הטהרות טמאות. ויש כלי חרש משהוא מיטהר, חוזר ומיטמא?! ולית כל אילין מלייא כן?!

נגעו בו טהרות בשעה שהוא מלא, הטהרות טהורות. פינהו, הטהרות טמאות. ויש כלי חרש משהוא מיטהר חוזר ומיטמא?! ולית כל אילין מילייא כן?!!

אלא כיני: נגעו בו טהרות קודם לגיתות ולבדים, הטהרות טמאות. בשעת הגיתות והגדים, הטהרות טהורות. ויש כלי חרש משהוא מיטמא חוזר ומיטהר?!

נגעו בו טהרות בשעה שהוא ריקן הטהרות טמאות. מילהו, הטהרות טהורות. ויש כלי חרש משהוא מיטמא חוזר ומיטהר?!

א"ר יוחנן כושת, וקירויה, ומבוי, וגר, ועם הארץ, חומרין.הולכין בהם לחומרא

כושת- כיי דתנינן תמןעוקצין 3:5 הכושת

והחמת וראשי בשמים התייה והחלתית והפילפלין וחלות חריעcostus, amomum, the principal spices, crowfoot, asafoetida’ black pepper, and lozenges נלקין בכסף מעשר ואינן מטמין טומאת אוכלין דברי רבי עקיבה. אמר רבי יוחנן בן נורי: אם נלקחין בכסף מעשר, מפני מה אינן מטמות טומאת אוכלין? אם אינן מטמות טומאת אוכלין, אף הן לא ילקחו בכסף מעשר!! ר' יוחנן אמר חומרין, מטמין טומאת אוכלים ואינן נלקחין בכסף מעשר

קירויה- כיי דתנינן תמןפרה5:3 קירויה שהטבילוה במים שאין ראויין לקדש, מקדשין בה עד שתיטמא. ניטמא,הקירוייה אין מקדשין בה.אף שמטבילה—מפני מים טמאין הנבלעין בה רבי יהושע אומר אם מקדשין בה בתחילה, אף בסוף! אם אינן מקדשין בה בסוףכשנטמא אף לא בתחילה!בגלל מים שא"ר שנבלעין [בין כך ובין כך לא יאסוף בתוכה מים מקודשין] ר' יוחנן אמר חומרין: אין מקדשין בה לא בתחילה ולא בסוף

מבוי- כיי דתנינן תמן וכן מבוי שניטלה קורתו או לחייו כו' ר"י אמר חומרין: אסורין בין בשבת הזאת בין בשבת הבאה

גר- דתני גר שנתגייר והיו לו יינות אמר בבריא לי שלא נתנסך מהן, בזמן שנעשו על גב עצמו, טהורין =כשרין לו וטמאין לאחרים. ע"ג אחרים, טמאין בין לו בין לאחרים. ר"ע אומר אם טהורין לו יהיו טהורין לאחרים, אם טמאין לאחרים יהיו טמאין לו. רבי יוחנן אמר: חומרין, טמאין בין לו בין לאחריםאף בנעשה ע"ג עצמו

עם הארץ- דתני עם הארץ שנתמנה להיות חבר והיו לו טהרות ואמר בבריא לי שנעשו בטהרה בזמן שנעשו על גב עצמו טהורות לו וטמאות לאחרים על גב אחרים טמאות בין לו בין לאחרים רבי עקיבה אומר אם טהורות לו יהיו טהורות לאחרים אם טמאות לאחרים יהיו טמאות לו רבי יוחנן אמר חומרי טמאות בין לו בין לאחרים

אמר רבי ינייי הרובין היו אומרים בתרומה שנעשית על גב הקודש הא על גב עצמה לא. ואני אומר אפי' נעשית על גב עצמה. אתיא דר' יוסי כרבי ינאי, ודרבי ירמיה כרובים.

אם אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית בקודש נאמן מאחר שהוא נאמן על הקודש נאמן על התרומה.

כדי יין וכדי שמן המדמעות. אמר ר' יוסי בי רבי בון אלו שקודחין בהן את הדמע: מריק לתוכם תרומה

הלכה ה משנה מן המודיעית ולפנים, נאמנין=מותר ליקח מע"ה על כלי חרש. ומן המודיעית ולחוץ, אינן נאמנין. כיצד? הקדר שהוא מוכר את הקדירות, נכנס לפנים מן המודיעית הוא הקדר והן הקדירות והן הלוקחין נאמן. יצא, אינו נאמן:

גמרא מתניתא בכלי חרש הדקים.small size מתניתא אמרה כן: הוא הקדר והן הקדירות והן הלוקחין. וקדירות לא כלי חרש דקין הן?!

נגעו בו טהרות מן המודיעית ולפנים- הטהרות טהורות. מן המודיעית ולחוץ- הטהרות טמאות ....

היהכ"ח שמוכר מן המודיעית ולפנים מלא מים, רבי שמעון בן לקיש אמר נאמן על הכלי ואינו נאמן על המשקה. רבי יוחנן אמר נאמן על זה ועל זה. מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש. אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית קודש נאמן!אלמא אמרינן "מגו"! א"ר זעירה תיפתר באומר "עד שאני חבר הפרשתיה".

רבנן דקיסרין בשם רבי בון בר חייה טעמא דר"ש בן לקיש אין חבירות למים:כ על "מים"

וודאי אין "צורך" להאמינו...

הלכה ו משנה הגבאיםtax-collectors שנכנסו לתוך הבית. וכן הגבאים שהחזירו את הכלים. נאמנין לומר לא נגענובזה וזה

ובירושלם נאמנין על הקודשע"ה נאמן לומר "זה טהור לקודש"

ובשעת הרגל אף על התרומה:

גמרא ורמינהו.. טהרות7:6 הגבאים שנכנסו לתוך הבית, טמא. אם יש עמהן עכו"ם,מירתתי טפי ליגע נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו.

פתר לה תרין פתרין: נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו בשאין עדים יודעין

פתר לה פתר חורן: נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו לכן צריכה=לא נצרכה אלא... בשיש עדים יודעין בשיש עמם גוי

(ע"פ הגהת ר"ש ליברמן)

ובירושלם נאמנין אף על הקודש על טהרת הכלים לקודש

א"ר יהושע בן לוי (תהלים קכז) ירושלם הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים. מעתה אפי' בשאר ימות השנהאפי' לתרומה! א"ר זעירה ובלבד בשעה ששם עלו שבטים:

הלכה ז משנה הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו על גב הרגל,כשהתירו "טו' ע"ה" רבי יהודה אומר יגמור.אחר הרגל למכור וחכ"א לא יגמור

משעבר הרגל היו מעבירין על טהרת עזרה. עבר הרגל ביום הששי לא היו מעבירין, מפני כבוד השבת. ר' יהודה אומר: אף לא ביום חמישי,אים יום אחרון של רגל ביום 5 שאין הכהנים פנויים:

גמרא רבי חנניה בשם רבי יוחנן התירו סופו מפני תחילתו. שאם אומר את לו שלא יגמור אף הוא אינו פותח. ולא יפתח! אף הוא ממעט בשמחת הרגל

רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן מה פליגין? בחבית של יין, אבל בחבית של שמןאינו הפסד מרובה כל עמא מודיי שאינו גומרה. כיצד הוא עושה? תני ר' חייה שופכה. תני בר קפרה שוברה.אף הכלי נטמא! והא תנא רבי חלפתא בר שאול מניחה לרגל הבא!

ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי יום טוב שחל להיות בערב שבת, אוכלמעיסה שנטמא בטו' ע"ה אף תשבות הרגל="אסרו חג" כרגל. א"ר זעירה מתניתא אמרה כן: ערב הפסח כפסח, ויום טבוח כעצרת. א"ר חנניה אוף אנן תנינן דרובא =גדולה מזו שנינו! ר' יודה אומר אף לא ביום החמישי שאין הכהנים פנויים:

הלכה ח משנה כיצד מעבירין על טהרת עזרה? מטבילין את הכלים שהיו במקדש

כל הכלים שהיו במקדש היו להן שניים ושלישים שאם ניטמאו הראשונים יביאו שניים תחתיהן

כל הכלים שהיו במקדש טעונין טבילה חוץ ממזבח הזהב ומזבח הנחושת מפני שהן כקרקע, דברי ר' אליעזר. וחכמים אומרים מפני שהן מצופין:

גמרא מ"ט? וכלים טעונין טבילה?! א"ר בא אני אומר שמא שהיה שם אחד מן הכהנים שלא הוזה!...חיישינן שנטמא טו' מת מעתה נחוש לכולןליבעי הזייה 3& 7 ! א"ר בון בר חייה אני אומר שהיה שם א' מן הכהנים שיצא לדבר עם האשה על עיסקי קינה ונתזה צינורה של רוק מתוך פיה על בגדיו וטימתו. מעתה נחוש לכולם!ליבעי הערב-שמש...ככלים שנטמאו באה"ט! תיפתר בשניטמא בספק משקיןכ חיישי'

שמא נטמאו ...

תמן תנינן טהרות4:9 ספק משקין ליטמא טמא, ולטמא טהור! תמן בתרומה וכאן בקודש, חומר הוא בקודשמחמירין אפי' בספק משקין לטמא

תני: שולחן שניטמא, מטבילין אותו בזמנוכשמסלקין הלחם בשבת אפי' בשבת.אע"ג דהוי "שבות" דברי ר"מ. וחכ"א מידאין ממתינין..

אשכחת אמר, על דעתיה דר"מ מטמא שני לחמים.לחם שבת הבאה נטמא ג"כ(דהוה שלחן טבו"י) על דעתון דרבנן אינו מטמא אלא לחם אחד בלבד. א"ר יעקב בר סיסי קומי ר' יוסה ואפי' על דעתיה דר' מאיר אינו מטמא אלא לחם אחד בלבד תיפתר שניטמא בספק משקיןול"ב הע"ש

פעם אחת הטבילו את המנורה. אמרו צדוקים, ראו פרושים מטבילין גלגל חמה! מנורה מקבל טומאה?!!

תמן תנינן: נכנסו ללישכת הכלים והוציאו משם תשעים וג' כלי כסף וכלי זהב. ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן כנגד תשעים ושלש אזכרות שכתוב בפרשת חגי זכריה ומלאכי.

{א"ר חונה חישבתים ואינן אלא שמונים ושלש! כנגד שמונים ושלש חותמות שכתוב בעזרא,נחמיה 10 שהיה כל אחד ואחד מייחד שמו של הקב"ה וחותם.וקיבלו עליהם עול מלכות שמים}

אית דבעי מימר: כיום מרובה של תמיד. כנגד י"ג פרים וי"ד כבשים ואילים שנים ושעיר אחד.הרי 30 קרבנות כל אחד יש לה כלי לקבל דם,שמן,יין ....ר"ש ליברמן

ר' שילה דכפר תמרתה בשם ר' יוחנן: טעמא דר' ליעזר (שמות ל) וצפית אותו זהב טהור וגו' התורה קראת אותו קרקע.??? עד כדון מזבח הזהב, מזבח העולה מניין? ודין הוא מה אם מזבח הזהב שהוא אמה על אמה את אמר קרקע, מזבח העולה שהוא חמש על חמש לא כ"ש!! אית דבעי מימר רבוע רבוע מה כאן קרקע אף כאן קרקע.

א"ר הילא טעמא דרבנן דחשיב ליה "מטלטל"—ואפ"ה טהור משום עשוי לנחת (יחזקאל יא) המזבח עץ ג' אמות גובה וגו' התורה קראת אותו מיטלטל "זה השלחן..." עד כדון מזבח העולה, מזבח הזהב מניין? ודין הוא מה אם מזבח העולה שהוא ה' על ה' את אמר מיטלטל, מזבח הזהב שהוא אמה על אמה לא כ"ש!! אית דבעי מימר רבוע רבוע מה כאן מיטלטל אף כאן מיטלטל.

*******סוגיא עמומה**********

וחכ"א מפני שהן מצופין.ועץ מצופה מתכת, טהור (כלים 11:6) לא ציפוי שהוא עומד מחמתומאליו הוא?!וליזל בתר מתכת! לא כן אמר ר"ש בן לוי בשם ר' הושעיה כעובי דינר גורדיינין היה בו!ציפוי עב מאד אמר רבי לא, למלכתו אינו עומד,ראוי היה שתישרף העץ! מחמתו הוא?! ואתייא כיי דאמר רשב"ל (שמות ל) ועשית מזבח "מקטיר קטורת" אין כתיב כאן אלא מקטר קטורת. המזבח היה מקטיר את הקטורתושוב חשוב כציפוי בעלמא, וטהור

מפרש למה "מזבח" טהורה.ויהא כטבלה שהיא עשויה לילך ולהניח!כיון שאינו מיטלטל, אינו מק"ט! לא כן א"ר אמי בשם רשב"ל השלחן למה טמא, לא מפני שמוציאין אותו ומראין אותו לעולי רגלים. וזהמזבח לא במקומו הוא עומד?!

{אף זההשלחן שימש כליבזיכין במקדש, ויהא טהור, ולמה טמא?

א"ר מנא כיי דתנינן תמןכלים 24:9 שלש משפלות הן: של זבל, טמאה מדרס וכו' א"ר זעירה: מפני שמשתמשין בה על גב חביליה טמאה וכא, שלחן מפני שמשתמשין בו

על גב חביליו: אף שא"א לטלטלו ממקום למקום רק ע"י המוטות---חשיבא מיטלטל

תם ונשלם בס"ד ליל ששי תשא י"ד אדר ראשון תשע"א שבח לאל בורא עולם!!!!

וחזר והוגה ונשלם יב לעומר תשעח